

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Les polítiques esportives municipals als inicis de la democràcia

Els casos de Vic i Sant Feliu de Llobregat
en el període 1979-1991

Joan Carles Burriel Paloma

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat d'Educació

Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya
Centre de Barcelona

Programa de Doctorat
Activitat Física, Educació Física i Esport

LES POLÍTIQUES ESPORTIVES MUNICIPALS ALS INICIS DE LA DEMOCRÀCIA.

Els casos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

Tesi doctoral presentada per:

Joan Carles Burriel Paloma

Dirigida per:

Dr. Antoni Petrus Rotger

Dr. Joan Riera Riera

Tutoritzada per:

Dra. Teresa Lleixà Arribas

Per optar al títol de:

Doctor per la Universitat de Barcelona

Setembre 2015

Al meu pare, Alfredo, i a la meva mare, Paquita...
...a qui li hauria agradat molt veure acabat aquest treball.

A la Carla, el Martí, el Bernat, el Cesc...

...i l'Otger

Agraïments

Un treball tan llarg i que ha durat tant de temps no hauria estat possible sense l'ajuda inestimable i el suport de diverses persones i institucions que han contribuït, d'una manera o altra, a fer que avui aquest document pugui ser presentat. Serveixin aquestes línies per expressar el meu agraïment:

- Al doctor Antoni Petrus per acceptar dirigir aquesta tesi i oferir-me la seva amistat. Vull agrair la seva paciència, el fet d'acollir-me sempre amb la màxima disposició, malgrat els meus llargs períodes d'absència, i la seva insistència perquè trobés l'essència de la tesi.
- A l'amic i company Joan Riera, per acceptar la codirecció de la tesi, per acompanyar-me des del deixar fer i estar sempre present per donar un consell, un ànim i un cop de mà si ha calgut.
- A l'August Tarragó per la col·laboració en el treball de camp, per compartir i aportar-me idees, per la seva complicitat en l'estudi de les polítiques esportives municipals... i, sobretot, pels anys d'amistat.
- A Jordi Gibert, amic i responsable d'esports en un dels períodes analitzats a Sant Feliu de Llobregat, per la seva constant predisposició a aportar tota aquella informació i reflexió que ajudés a enriquir el treball.
- A l'Ofèlia Gusi i la Sussi Morell per ajudar-me en l'etapa inicial d'aquest treball. Sense el seu ajut alguns dels continguts que s'hi presenten no haurien estat possibles.
- A l'Anna Pena pel suport en la correcció lingüística i ortogràfica del treball.
- A la meua companya Gemma, per aguantar, amb amor i paciència, les meves interminables hores d'absència dedicades a aquest treball i donar-me el suport logístic i emocional sempre que l'he necessitat.
- Vull fer una menció final a totes les institucions que han col·laborat perquè aquest treball sigui possible. Hi incloc a la Secretaria General de l'Esport, la Diputació de Barcelona i els responsables municipals dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en l'època estudiada. No podria acabar sense un sentit reconeixement a l'INEFC com a institució. Gràcies al fet d'haver-ne format part des de 1980, primer com a alumne, després com a professor i en dues etapes diferents, com a director, sóc el que sóc en l'àmbit professional i és de justícia reconèixer-ho i agrair-ho.

Resum

La investigació realitzada té com a objectiu analitzar i descriure el procés de creació de les polítiques esportives municipals des del moment de recuperació de la democràcia, l'any 1979, fins a 1991. El període inclou tres legislatures i s'atura l'any abans de la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona, moment que es considera un important canvi amb repercussions en tot el sistema esportiu català.

La intencionalitat de l'estudi és la d'observar aquest procés des d'una perspectiva longitudinal intentant extreure aspectes que puguin ser significatius per poder relacionar el tipus de política esportiva municipal amb les forces polítiques que governaven els ajuntaments d'aquella època.

Per aquesta raó, el disseny estratègic de la recerca s'ha basat en l'estudi de cas i la metodologia comparativa, amb l'anàlisi, la descripció i la comparació de les polítiques esportives de dos ajuntament ideològicament diferents. Amb un disseny polar i seguint criteris demogràfics i geogràfics, els municipis seleccionats han estat Vic i Sant Feliu de Llobregat, situats a la província de Barcelona, amb una grandària similar, al voltant dels 30.000 habitants, capitals de la seva comarca, i amb un govern municipal de Convergència i Unió, en el cas de Vic, i del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)—després Iniciativa per Catalunya (IC)—pel que fa a Sant Feliu de Llobregat.

La recerca es posiciona, principalment, dins el paradigma qualitatiu i fa un procés d'immersió en la política esportiva de les dues ciutats escollides agafant com a fonts d'obtenció de dades els documents públics generats pels mateixos ajuntaments (actes dels plens, del patronat municipal d'esports i els pressupostos municipals) i documents exteriors (butlletins municipals i premsa comarcal) que s'utilitzen per a la contextualització i l'aprofundiment en l'estudi del sistema esportiu de les ciutats.

La tècnica de producció de dades utilitzada es basa en l'anàlisi de contingut de les actes municipals i els documents exteriors i en una anàlisi dissenyada de manera específica pel que fa a la documentació pressupostària. L'anàlisi de contingut ha permès fer una categorització de les diferents temàtiques que després s'utilitzen per a l'anàlisi comparativa dels dos municipis i extreure'n conclusions sobre les polítiques esportives de les ciutats analitzades.

El treball finalitza amb l'elaboració d'una proposta de model teòric per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals aplicable als ajuntaments d'aquella època i susceptible de ser utilitzat per a l'estudi de les polítiques esportives actuals.

Abstract

This aim of this research is to analyze and describe the municipal sport policies' creation process from 1979, when democracy was recovered, to 1991. This period includes three legislatures and ends the year before Barcelona's Olympic Games celebration, 1992, considered a relevant moment that implied important changes that had an impact to the entire Catalan sports system.

The work's intentionality is to observe this process from a longitudinal perspective trying to extract and identify aspects that may be relevant in order to link up the type of municipal sports policies with the political forces that ruled the different city councils on those times.

For this reason, the strategic design of this research has been based on two case studies and a comparative methodology between them, with the analysis, description and comparison of the sports policies from two city councils with different ideologies. With a polar design following demographic and geographic criteria, the selected towns have been Vic and Sant Feliu de Llobregat, located in Barcelona's province. Both have similar size, near 30.000 inhabitants and are the capital of its region. Vic had a city government formed by *Convergència i Unió*, and Sant Feliu de Llobregat's government was formed by *Partit Socialista Unificat de Catalunya* (PSUC) –later on *Iniciativa per Catalunya*.

This research is positioned mainly inside the qualitative paradigm and makes an immersion process in the sports policies from both chosen cities. The work takes as a source public documents generated by the city councils themselves (the plenary acts, acts from the *Patronat Municipal d'Esports* and the city budgets) and exterior documents (official bulletins and district press) used for the contextualization and deepening of the sports' system study.

The data production technique used is based on the content analysis of the city act and external documents and on an analysis specifically designed for the budget documents. The content analysis has allowed to make a categorization of the different topics used for the comparative analysis between both cities and extract conclusions about both municipal sport policies.

This investigation ends with the elaboration of a theoretical model proposal for the analysis of municipal sport policies applicable on city councils from that time and liable to be used for the study of present sport policies.

“Quan el 1979 els primers consistoris democràtics van prendre possessió dels Ajuntaments, es van trobar que havien d’atendre les demandes insatisfetes de la ciutadania, acumulades durant quaranta anys. Gran part d’aquestes demandes es referien als aspectes més importants de la vida social: aquells serveis que oferien els Ajuntaments o que els ciutadans pensaven que l’Ajuntament havia de subministrar.

En un lloc molt rellevant de la demanda social estava l’accés a la pràctica esportiva. Els Ajuntaments molt sovint no estaven preparats per satisfer les necessitats d’instal·lacions esportives, de professors o de monitors que la gent presentava. De manera que es va haver de començar des de zero, muntar tota una nova administració esportiva i, al mateix temps, difondre i estendre la pràctica de l’esport entre els ciutadans.”

(Pasqual Maragall, 1987, 7)

ÍNDIX GENERAL

VOLUM-I

PRESENTACIÓ	11
El punt de partida.....	13
Les motivacions personals i les preguntes inicials.....	14
El disseny i l'evolució de la recerca.....	16
L'estructura del treball.....	18
PART-I MUNICIPI I ESPORT EN EL PERÍODE 1979-1991	21
Introducció.....	25
CAPÍTOL 1 EL MARC LEGAL I ORGANITZATIU	29
1.1. El marc legislatiu.....	31
1.2. Els ens locals i l'esport.....	37
1.3. L'organització municipal	55
1.4. Les formes i les estructures de gestió municipal.....	69
1.5. La hisenda municipal en el període 1979-1991	80
CAPÍTOL 2 EL MARC POLÍTIC	107
2.1. La situació abans de les eleccions municipals d'abril de 1979	109
2.2. La primera legislatura: d'abril de 1979 a maig de 1983	117
2.3. La segona legislatura: de maig de 1983 a juny de 1987	141
2.4. La tercera legislatura: de juny de 1987 a maig de 1991.....	160
2.5. Quadres resum del marc polític en el període 1979-1991	175
PART-II METODOLOGIA DE LA RECERCA	179
Introducció.....	183
CAPÍTOL 3 MÈTODE D'ANÀLISI	185
3.1. Delimitació del concepte <i>política esportiva municipal</i>	187
3.2. Les dimensions de la política esportiva municipal.....	196
Síntesi.....	222
CAPÍTOL 4 DISSENY DE LA RECERCA	225
4.1. El tipus de recerca	227
4.2. Les preguntes de la investigació	229
4.3. El disseny estratègic: l'estudi de cas	230
4.4. Tècniques d'obtenció de dades	241
4.5. L'anàlisi de les dades: la metodologia comparativa	279
Síntesi.....	283

VOLUM-II

PART-III ANÀLISI DE LES POLÍTIQUES ESPORTIVES MUNICIPALS	287
Introducció	295
CAPÍTOL 5 LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE VIC (1979-1991)	303
5.1. Descripció general del municipi	305
5.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983).....	327
5.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig 1983-juny 1987)	374
5.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny1987- maig1991).....	412
5.5. Els pressupostos municipals.....	439
5.6. Síntesi de la política esportiva municipal de Vic en el període 1979-1991	490
CAPÍTOL 6 LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE SANT FELIU DE LLOBREGAT (1979-1991)	499
6.1. Descripció general del municipi	501
6.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983).....	521
6.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig1983- juny1987)	550
6.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny1987- maig1991).....	575
6.5. Els pressupostos municipals.....	604
6.6. Síntesi de la política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991	657
CAPÍTOL 7 ANÀLISI COMPARATIVA DE VIC I SANT FELIU DE LLOBREGAT	667
7.1. Els municipis	669
7.2. La política esportiva municipal	698
7.3. Els resultats de l'anàlisi comparativa.....	805
CAPÍTOL 8 PROPOSTA D'UN MODEL D'ANÀLISI DE LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL	811
8.1. Models genèrics de classificació de l'actuació de l'Administració pública.....	813
8.2. La proposta del model d'anàlisi	816
8.3. L'aplicació del model d'anàlisi a Vic i Sant Feliu de Llobregat	831
8.4. Conclusions sobre la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat	868
CONCLUSIONS FINALS	869
El punt d'arribada.....	871
Els resultats de la recerca	873
Implicacions pràctiques de l'estudi.....	880
Límits de la recerca	880
Línies de futur	881
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	883
ÍNDIX DE TAULES I FIGURES	895

PRESENTACIÓ

El punt de partida

L'octubre de 1982 es va convocar a l'INEF de Barcelona un concurs per proveir la plaça de professor titular d'una nova assignatura. L'assignatura es deia *Legislació, organització i administració de l'esport* i s'havia creat amb motiu de la remodelació del pla d'estudis que convertia la formació que es feia als INEF existents en aquell moment—Madrid i Barcelona—en una llicenciatura en educació física.

En aquella època estava treballant als Serveis Esportius Municipals de l'Àrea de Joventut i Esports de l'Ajuntament de Barcelona i aquella experiència professional i el fet de disposar d'una llicenciatura en pedagogia em va animar a presentar-me al concurs. El tribunal, un cop valorat el currículum i la proposta de programa que presentàvem els aspirants, va demanar que defenséssim un tema del programa presentat. Em va tocar defensar el tema *Política esportiva municipal* i així vaig iniciar una trajectòria personal docent i d'investigació interessada en les relacions existents entre el món de l'esport i l'Administració pública municipal.

El punt de partida sobre el qual vaig elaborar l'estructuració d'aquell tema era el document elaborat per Bruno Rossi Mori (1981) que havia introduït una visió sistèmica en l'anàlisi de les actuacions esportives municipals. A partir d'aquella visió vaig anar elaborant una metodologia per tal que l'alumnat de la llicenciatura aprenguéssim a analitzar el sistema esportiu i la política esportiva municipal d'una ciutat.

A finals dels anys noranta, una nova reforma del pla d'estudis va donar lloc a la creació d'una assignatura específica, anomenada *Polítiques públiques i esport*, en què la part més important era, precisament, la metodologia d'anàlisi de les polítiques esportives municipals. En l'actualitat imparteixo aquesta matèria en el Màster universitari de Gestió esportiva que es realitza a l'INEF de Catalunya. En definitiva, la preocupació per la metodologia d'anàlisi de les polítiques esportives municipals ha estat una constant en la meua trajectòria docent.

Des de la perspectiva investigadora, aquest interès per les polítiques esportives municipals em va conduir a realitzar un estudi—promogut i finançat per la Diputació de Barcelona—sobre les polítiques esportives de quaranta-un municipis de grandària mitjana de la província de Barcelona (Burriel, 1990). El treball feia una descripció de l'estructura organitzativa dels serveis esportius locals, dels seus recursos humans, les infraestructures esportives i els pressupostos, així com de l'actuació que es duia a terme en l'oferta d'activitats esportives que realitzaven els ajuntaments i el grau d'aprofitament que tenien les seves instal·lacions en el curs 1987-1988. A partir d'aquest treball vaig elaborar una proposta metodològica per analitzar els sistemes esportius municipals (Burriel, 1994) que, juntament amb el treball esmentat anteriorment, han estat ser referenciats en diversos estudis relacionats amb les polítiques esportives municipals (Cabrera, 1998; Gallardo, 2001; Martínez de Aldama, 2005).

Més actualment, aquests treballs també han estat referència de dos estudis realitzats per l'Observatori Català de l'Esport—per encàrrec de les diputacions respectives—sobre els ajuntaments i l'esport a les comarques gironines i a la província de Barcelona (Viñas, 2010; Viñas i Pérez, 2011). També van ajudar al plantejament d'un estudi comparatiu sobre els serveis esportius municipals a Andalusia i Catalunya (Arboledas i Puig, 2012).

Les motivacions personals i les preguntes inicials

L'estudi de 1990 era una fotografia puntual de les polítiques esportives d'un nombre important de municipis de la província. És a dir, oferia una comparació sincrònica, una imatge fixa situada en un moment donat en què es realitzava una actuació esportiva municipal però, en canvi, no aportava una visió històrica del com s'havien creat i desenvolupat les polítiques esportives que tenien les ciutats ni si podíem establir models diferents d'actuació esportiva municipal. En definitiva, no sabíem com havien arribat a aquell punt ni com s'havia anat configurant, des de la recuperació de la democràcia municipal, un estil determinat de desenvolupament esportiu local.

14

En el moment en què em vaig plantejar aquesta qüestió no existien molts estudis que aprofundissin en l'estudi comparatiu de les polítiques esportives municipals a Catalunya i molt menys que analitzessin la creació de les polítiques esportives a partir del període democràtic. Podíem trobar alguns estudis comparatius de les actuacions municipals esportives fets en la dècada dels setanta. Així, per exemple, l'any 1972, la Diputació Provincial de Barcelona (1972) havia fet un estudi per sistematitzar dades referents a la realitat esportiva local de la província, tot i que el treball se centrava, fonamentalment, en la realització del cens d'equipaments esportius. Encara que de l'anàlisi de les instal·lacions se'n podien deduir altres elements constituents del sistema esportiu (entitats, esports practicats...), les dades eren massa genèriques per poder parlar d'una anàlisi comparativa de polítiques esportives. L'any 1973, també la Diputació Provincial de Barcelona va editar, amb el suport de la Delegación Provincial de Educación Física y Deportes, la Guía Provincial de Instalaciones Deportivas de Barcelona.¹ A aquesta guia van seguir altres treballs centrats en l'elaboració del cens d'equipaments esportius de la comarca (Bach, Dolç, Millet, Páez i Riba, 1973) i de la província de Barcelona (Puig, 1977), tots ells promoguts per la Diputació.

Els anys vuitanta van destacar per la realització d'estudis amb l'objectiu de conèixer la realitat del parc d'equipaments esportius del territori català. D'aquests treballs, volem destacar, sobretot, el de Boix, Millet i Puig (1985), que va fer un cens dels equipaments esportius de la província de Barcelona, elaborant un mètode de recollida d'informació sobre els espais esportius que, posteriorment, seria adoptat pel Consejo Superior de Deportes per fer un estudi d'àmbit nacional (el CENID) que va aportar dades de cada comunitat autònoma i un cens d'àmbit nacional.² Aquest treball, al marge de l'important mèrit en la creació d'un mètode estricte per a l'anàlisi dels equipaments esportius, aportava un nombre rellevant d'informació sobre les infraestructures esportives municipals, amb l'objectiu d'oferir un coneixement el més detallat possible de l'oferta d'instal·lacions esportives amb una finalitat planificadora

¹ La Delegación Provincial de Educación Física y Deportes, va editar, el 1973, una Guía Provincial de Instalaciones Deportivas de Barcelona, en un intent de convertir-se en un cens provincial. El cens està ordenat pels esports que es poden practicar en les diferents instal·lacions, i té importants defectes que no permeten una visió clara del parc d'equipaments esportius, com, per exemple, no diferencia les instal·lacions de les característiques dels seus propietaris, amb la qual cosa, la propietat pública o privada de l'equipament no queda palesa en la informació. El mateix Delegado Provincial, en Francisco Platón Verdaguer, reconeix en la presentació del llibre *que "es probable que presente en su detalle lagunas e imperfecciones"*, però és un *"primer paso para realizar un auténtico inventario de nuestras instalaciones"*. (Diputació Provincial de Barcelona, 1973)

² El cens d'equipaments esportius elaborat pel Consejo Superior de Deportes, conegut popularment com a CENID (Censo Nacional de Instalaciones Deportivas) es va fer a totes les comunitats autònomes, i va ser publicat de manera independent per a cadascuna d'elles. La primera comunitat autònoma que va veure publicat el seu cens fou la de Navarra, a l'any 1986. L'edició corresponent a Catalunya, va ser publicada l'any 1988 (Ministerio de Educación y Ciencia, 1988). La Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya a partir d'aquest cens nacional, va elaborar el seu propi cens, revisant i actualitzant periòdicament les dades de la comunitat autònoma. L'any 1991 es va publicar la síntesi de tota la informació a nivell nacional.

però l'estudi no se centrava en l'anàlisi de polítiques esportives municipals específiques.

En la dècada dels noranta, ja van aparèixer treballs d'investigació específicament relacionats amb les polítiques esportives municipals de ciutats catalanes i caracteritzats perquè descrivien dades bàsiques de l'actuació esportiva municipal, ja fos d'un nombre elevat i heterogeni de municipis (Burriel, 1990), com d'una zona geogràfica concreta—el Berguedà (Páez, 1990)—, o de municipis determinats—el Vendrell (Montserrat, 1992); Cornellà de Llobregat (Puig, 1993); Gavà i Viladecans (Hernando i Pi, 1993), Sant Boi de Llobregat (Páez, 1993).³ Fins i tot es van fer estudis comparatius per estudiar aspectes específics de les polítiques esportives municipals, com ara l'explotació i l'ús de les piscines municipals cobertes de la província de Barcelona (Pi i Castellví, 1991). En aquests casos, els estudis van ampliar la simple descripció del cens d'equipaments, per parlar també de les estructures politicoesportives, de la promoció de l'activitat física, dels sistemes de participació ciutadana, dels recursos financers emprats en l'esport... Són treballs que ja permetien poder parlar d'anàlisi de polítiques esportives municipals, però seguien essent estudis bàsicament sincrònics sense posar l'èmfasi en el moment de creació de les polítiques esportives municipals al retorn de la democràcia, una temàtica que més endavant hem pogut veure reflectida en alguns treballs històrics (Vilanou, 1994; Abadia, 2007).

D'aquesta manera em vaig interessar per conèixer com s'havien posat en marxa les polítiques esportives municipals al nostre país, quines havien estat les prioritats, les primeres actuacions, els primers models organitzatius dels serveis esportius locals, les dinàmiques que s'establien amb el teixit esportiu existent, els recursos esmerçats, etc. Aquest interès es va convertir en un objectiu de recerca que vaig intentar plasmar en una primera pregunta que guiés i servís de fil conductor a la investigació. Així, la pregunta inicial va ser:

Com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a l'inici de la democràcia?

A aquesta primera pregunta se li va afegir un segon interrogant. L'estudi que havia fet semblava indicar que es podien trobar diferències en la implementació de les polítiques esportives municipals segons el partit polític que governava l'ajuntament, bàsicament en funció de si governaven partits d'esquerra (PSC-PSOE o PSUC) o de la dreta nacionalista (CiU). Aquesta percepció va motivar que em plantegés una segona pregunta:

Van ser diferents els models de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en el període de 1979 a 1991 segons la força política que governava l'ajuntament?

Amb aquestes preguntes inicials com a eix vertebrador de la recerca esperava poder contribuir a una visió històrica del naixement i l'evolució de les polítiques esportives municipals a Catalunya.

A més d'aquestes qüestions, hi havia un altre aspecte que m'estimulava per a la realització de la recerca, que era el fet de dissenyar una metodologia que fos d'utilitat per analitzar aquest primer període democràtic de les polítiques esportives

³ Especifiquem els treballs que s'han fet dins el marc de la metodologia comparativa i orientats a l'anàlisi dels sistemes esportius territorials, encara que podríem de citar altres treballs anteriors des d'una òptica sociològica d'anàlisi de l'esport a municipis específics, com, per exemple l'estudi fet al Prat de Llobregat (Puig, 1980)

municipals. Així doncs, la recerca va adquirir un nou objectiu de caire metodològic. Influenciat per la meua trajectòria personal com a docent, el treball es plantejava també com a objectiu el disseny d'una metodologia que permetés a altres persones apropar-se al coneixement del naixement i desenvolupament de les polítiques esportives municipals dels inicis de la democràcia. A mesura que el treball va anar avançant aquest objectiu metodològic va anar agafant força fins al punt de, gairebé, desplaçar l'interès inicial de conèixer com es van posar en marxa i es van desenvolupar les polítiques esportives municipals, així com la seva relació amb les forces polítiques que manessin en els ajuntaments, amb la qual cosa el treball resultant va adquirir un valor que donava gran èmfasi al procés metodològic en si mateix i que ha acabat fent una proposta de model teòric d'anàlisi de les polítiques esportives municipals del període estudiat que, amb les adaptacions pertinents es podria adaptar a les polítiques actuals.

El disseny i l'evolució de la recerca

Per contestar a les preguntes inicials que guiaven la recerca em vaig plantejar escollir uns municipis determinats i reconstruir la posada en marxa i l'evolució de les seves polítiques esportives. Amb aquests plantejaments inicials vaig delimitar el període d'estudi, el nombre de municipis que serien analitzats en la recerca i el disseny metodològic de la recerca.

Quant al període d'estudi, l'opció presa va ser la de limitar-lo a l'etapa compresa entre 1979 i 1991. El punt de partida era evident. La recerca s'iniciaria l'any 1979, moment en què es van configurar els primers ajuntaments democràtics. El punt final del període analitzat el vaig situar a l'any 1991, moment de realització de les quartes eleccions municipals, la convocatòria electoral immediatament anterior a la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona de 1992. L'aturada en aquest punt no era supèrflua. Diversos autors (Puig, Martínez del Castillo, Pellegrino i Lambert, 1993; Vilanou, 1994; Puig i Heinemann, 1995; París, 1996; Puig, Sarasa, Junyent i Oró, 2003) consideraven que la realització dels Jocs a Barcelona l'any 1992 va marcar una frontera històrica ben definida en el conjunt del sistema esportiu espanyol—i més especialment encara en el català—amb la conseqüent repercussió en l'evolució de les polítiques esportives municipals. D'aquesta manera, el període sotmès a estudi quedava fixat en dotze anys, temps que considerava suficient per poder analitzar amb perspectiva el naixement i desenvolupament de la política esportiva de les ciutats escollides.

La segona delimitació es referia a l'objecte d'estudi, és a dir, faltava decidir quants i quins municipis analitzaria. La finalitat i el disseny diacrònic del treball feia necessari tenir un nombre reduït de municipis i, per tant, establir criteris de selecció per determinar les ciutats que permetessin la viabilitat de la investigació. Inicialment vaig plantejar acotar la dimensió poblacional i territorial, amb la qual cosa vaig escollir nou ciutats situades en la franja entre 20.000 i 50.000 habitants de la província de Barcelona. L'elecció de ciutats d'aquesta grandària em permetia, a més, poder analitzar també polítiques esportives municipals dutes a terme per governs de CiU, ja que totes les ciutats més grans de 50.000 habitants estaven governades per partits polítics d'esquerra, el PSC-PSOE o el PSUC.

El disseny metodològic el vaig definir a partir d'un criteri predeterminat: les fonts d'informació haurien de ser només documentals, preferiblement fonts documentals públiques, i el mètode per obtenir les dades seria l'anàlisi de contingut d'aquests documents. Descartava així la possibilitat d'utilitzar altres mètodes de recollida d'informació com el qüestionari, l'entrevista o altres tècniques aplicables als principals

actors de la política esportiva municipal, com ara els responsables polítics o tècnics d'aquestes polítiques. La intencionalitat era clara: volia utilitzar una metodologia que m'allunyés d'una possible visió subjectiva dels responsables municipals de les polítiques esportives i que, alhora, pogués utilitzar-se quan aquests actors principals ja no hi fossin.

Amb aquest plantejament previ havia de decidir quines serien les fonts documentals que analitzaria. Partia, en primer lloc, de les actes dels plens municipals. Havia de tenir en compte que aquests documents, en no ser transcripcions literals de les intervencions dels assistents als plens, podien tenir buits d'informació però considerava que, segurament, aquests buits estarien més condicionats per la capacitat de redactar de la persona responsable de transcriure el contingut del Ple —normalment el secretari municipal— que per un possible interès esbiaixat relacionat amb les polítiques esportives municipals. Una altra font documental més específica eren les actes que poguessin tenir els organismes municipals responsables de la política esportiva. Aquest era el cas d'aquells ajuntaments que disposessin de patronat municipal d'esports que, en ser organismes amb òrgans de govern i estructures pròpies, recollien les seves decisions i actuacions en unes actes específiques. El tercer document públic que analitzaria era el pressupost municipal. En aquest cas, havia de tenir en compte que la documentació pressupostària era complexa i calia decidir quina seria la utilitzada i la manera d'analitzar-la.

De seguida que vaig iniciar la recopilació i l'anàlisi de la informació em vaig adonar que la documentació estrictament pública no em permetria contextualitzar la política esportiva municipal i, sobretot, relacionar-la amb l'actuació d'altres actors presents en el sistema esportiu, especialment les entitats esportives. Per aquest motiu vaig decidir incloure l'anàlisi de premsa comarcal o local que m'aportés aquesta visió complementària.

Per als primers tipus de documents i la premsa vaig elaborar uns criteris bàsics que em servissin per a l'establiment de categories temàtiques en la recollida de la informació i poder fer l'anàlisi de contingut. Pel que fa a l'anàlisi dels pressupostos vaig dissenyar una metodologia específica basada en l'estructura reguladora dels mateixos pressupostos, fixada per la normativa jurídica de l'època.

Després d'un primer període de recollida d'informació i tenint en compte el quantíus volum de dades a tractar, vaig decidir acotar encara més el nombre de municipis i utilitzar el model metodològic d'anàlisi de cas. Aquesta metodologia o tècnica de recerca és utilitzada per moltes disciplines científiques, especialment pels estudis comparatius d'anàlisi social (Lijphart, 1971; Collier, 1999; Morlino, 1999, 2010; Sartori, 1999). Alguns investigadors socials apliquen l'anàlisi de cas a l'estudi de les institucions, com és el cas de Mertens (2005), Collier (2005), Stake (1994, 2007) o Galeano (2007). D'altres encara apropen més aquesta tècnica al nostre objecte d'estudi, com és el cas de Thomas i Nelson (2007), que apliquen l'anàlisi de cas a treballs d'investigació relacionats amb l'activitat física i l'esport i el d'Arzaluz (2005), encara més específic, que la utilitza per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals a Mèxic.

La decisió final va ser fer un disseny metodològic de casos limitat a dues ciutats escollides segons la tècnica de sistemes similars o de variació concomitant (Sartori, 1999; Caïs, 2002; Arzaluz, 2005). Després d'un procés de selecció basat en els aspectes geogràfics, demogràfics i polítics, els municipis escollits van ser Vic i Sant Feliu de Llobregat que representaven ciutats similars, les dues eren capitals de

comarca, però amb ajuntaments governats per les forces polítiques més allunyades ideològicament en aquell moment, CiU i PSUC, dins les ciutats de la grandària escollida. La reducció a dos casos em limitava una resposta generalitzada a les preguntes que m'havia plantejat inicialment, però permetien treballar molt més profundament en l'aspecte metodològic de la tesi.

A partir de la informació recollida, i aplicant la metodologia comparativa utilitzada en diverses ciències socials del camp educatiu, polític o sociològic (Bereday, 1968; Raventós, 1983, 1990; Collier, 1999; Morlino, 1999; Caïs, 2002) vaig elaborar la descripció i la interpretació de les polítiques esportives municipals de les ciutats escollides i, a continuació, la juxtaposició i la comparació de les actuacions esportives dels ajuntaments seleccionats. L'estudi podria haver finalitzat aquí, però la comparació entre les polítiques esportives em va motivar a fer una proposta de model teòric que, a manera d'eina sintètica, permetés l'anàlisi de les polítiques esportives d'altres ciutats similars en l'època d'estudi, però que també pogués ser d'utilitat, amb les adaptacions pertinents, com un instrument per a l'anàlisi de les polítiques esportives actuals.

L'estructura del treball

El treball final presentat està compost per vuit capítols que engloben el marc teòric, el disseny teòric i metodològic de la recerca, l'anàlisi i interpretació dels resultats i, finalment, la proposta de model teòric d'anàlisi. Aquests vuit capítols estan estructurats en tres parts, al final de les quals es plantegen les conclusions finals del treball.

En la primera part es presenta el marc teòric que sustenta el treball. En ell es dona una visió de la relació entre el municipi i l'esport en el període 1979-1991 des de diferents perspectives. En aquest sentit hem de dir que el treball no està sotmès a una sola disciplina científica sinó que combina continguts de tipus jurídic, administratiu, sociològic, històric i polític. Està dividida en dos capítols. En el primer es fa referència al marc jurídic i organitzatiu en què es desenvolupaven les polítiques esportives municipals en el període estudiat. En aquest capítol trobarem apartats dedicats al marc legislatiu vigent en aquella època; les competències i responsabilitats envers l'esport que les lleis fixaven per als municipis i altres entitats locals; les característiques de l'organització política i administrativa dels ajuntaments de l'època; les formes i les estructures de gestió que els ajuntaments utilitzaven; i en el darrer apartat es tracta la hisenda municipal identificant quins eren els diferents tipus de pressupost i les estructures pressupostàries municipals fixades per les normatives jurídiques d'aquell període. En el segon capítol es presenta el marc polític en què es van desenvolupar les actuacions municipals, dividit per legislatures i fent èmfasi en el context polític de cada legislatura i en el tractament de l'esport als programes electorals de les diferents forces polítiques.

La segona part del treball està dedicada al disseny teòric i metodològic de la recerca. Això abasta els capítols tres i quatre. El capítol tres està dedicat a la construcció del mètode d'anàlisi utilitzat en la recerca. En primer lloc es delimita el concepte de *política esportiva municipal*, desglossant cada un dels termes—*política*, *esport* i *municipi*—fins articular un concepte que el faci operatiu per al desenvolupament de la tesi. A continuació es defineixen les diferents dimensions i els components de cada dimensió que seran utilitzades en l'anàlisi de la política esportiva municipal dels dos municipis. El capítol quart està destinat a explicar el disseny de la recerca. S'inclou

aquí la presentació del disseny general, les tècniques i mètodes d'obtenció de dades i la manera que s'han analitzat mitjançant el mètode comparatiu.

Els capítols cinquè, sisè, setè i vuitè configuren la tercera part. Els dos primers estan dedicats a l'anàlisi de la política esportiva dels municipis de Vic i Sant Feliu de Llobregat, respectivament, durant el període 1979-1991 i corresponen a la fase descriptiva i interpretativa del mètode comparatiu. Els dos capítols tenen una estructura idèntica. En el primer apartat es donen una sèrie de dades contextuals que permeten ubicar el municipi i tenir una imatge global descriptiva de la ciutat incloent-hi el mapa polític de la població per analitzar el comportament electoral de la població al llarg de tot el període. Els apartats següents estan dedicats a l'estudi de la política esportiva municipal i estan organitzats per legislatures. Les tres legislatures s'analitzen utilitzant el mateix esquema. En primer lloc s'estudia el context polític municipal sobre la base de la composició política de l'ajuntament sorgit de les eleccions i els esdeveniments municipals més rellevants que s'han produït al llarg de la legislatura. En segon lloc s'analitza quina ha estat l'organització que han tingut els serveis esportius municipals durant el període, des de dues òptiques. La primera és la situació dels serveis dins l'estructura política de l'ajuntament i la segona se centra en les actuacions realitzades envers el personal dels serveis esportius.

En tercer lloc s'analitza la política seguida envers els equipaments esportius sobre la base de l'actuació relacionada amb la inversió feta en construcció o millora d'instal·lacions i la política relacionada amb la gestió dels equipaments esportius municipals. El quart aspecte tractat és la política seguida envers les activitats esportives, diferenciant entre les actuacions fetes envers l'esport escolar, la iniciació esportiva, l'esport de competició i l'esport popular. El cinquè punt fa referència a la política envers les entitats esportives, aportant tres perspectives. La primera és la relació d'entitats existents en cada període. La segona descriu les activitats esportives més destacades d'aquestes entitats. La tercera està centrada en les relacions entre l'ajuntament i les entitats.

Un cop finalitzada la descripció i anàlisi de cada legislatura, hi ha un apartat dedicat a l'estudi dels pressupostos municipals de tot el període 1979-1991. Aquí s'estudia, d'una banda, el pressupost general de l'ajuntament i després els pressupostos destinats a esports, des de la vessant tant de les despeses com dels ingressos. Cada capítol destinat a cada municipi disposa de punts de síntesi en cada diferent apartat i finalitza amb unes conclusions finals sobre la política esportiva del conjunt del període 1979-1991.

El capítol setè està dedicat a les etapes de juxtaposició i comparació dels dos municipis i a l'establiment dels indicadors que permetran l'anàlisi de les polítiques esportives municipals. En ell es modifica parcialment l'estructura seguida en els dos capítols anteriors ja que les dades pressupostàries s'incorporen a l'anàlisi de cada un dels altres àmbits. Finalment, en el capítol vuitè es presenta el model teòric que hem elaborat per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals, s'aplica als ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat i s'aporten les conclusions finals sobre les polítiques esportives municipals de les dues ciutats en l'època estudiada.

Al final del treball es presenten les conclusions finals de l'estudi, amb les respostes a les preguntes de la recerca, algunes aportacions metodològiques, les implicacions pràctiques i les limitacions del treball i les possibles línies d'investigació per al futur.

Arribat aquest punt podem sintetitzar afirmant que la finalitat d'aquesta recerca ha estat doble. D'una banda, a través de l'estudi de dos casos, aportar aspectes significatius per a l'anàlisi del període històric en què es van iniciar les polítiques esportives municipals al nostre país, així com de les relacions entre aquestes polítiques i la ideologia dels governs municipals. D'altra, l'elaboració d'una metodologia que serveixi per analitzar els inicis i el desenvolupament de les polítiques esportives municipals i que, amb les modificacions que siguin necessàries, es pugui aplicar, també, a l'estudi de les polítiques esportives municipals de l'actualitat.

PART-I

MUNICIPI I ESPORT EN EL PERÍODE 1979-1991

ÍNDIX PRIMERA PART

Introducció	25
CAPÍTOL 1. EL MARC LEGAL I ORGANITZATIU	29
1.1. El marc legislatiu	31
1.1.1. La normativa esportiva.....	31
1.1.2. La normativa de règim local.....	32
1.1.3. Altres normatives vigents durant aquest període.....	33
Síntesi.....	36
1.2. Els ens locals i l'esport	37
1.2.1. Els diferents ens locals.....	37
1.2.2. Els municipis i l'esport.....	38
1.2.2.1. Les competències municipals envers l'esport en les lleis de règim local.....	39
1.2.2.2. Les responsabilitats municipals envers l'esport segons les lleis de règim local.....	41
1.2.2.3. La participació municipal en les competències esportives d'altres administracions segons les lleis de règim local.....	42
1.2.2.4. Les competències i responsabilitats municipals segons les lleis de l'esport.....	43
1.2.3. El paper dels altres ens locals.....	46
1.2.3.1. La província.....	46
1.2.3.2. Les comarques.....	50
1.2.3.3. Altres entitats locals.....	51
Síntesi.....	53
1.3. L'organització municipal	55
1.3.1. L'organització política.....	55
1.3.1.1. Els òrgans corporatius.....	55
1.3.1.2. Els òrgans unipersonals.....	59
1.3.1.3. El paper dels òrgans polítics en la política esportiva municipal.....	60
1.3.2. L'organització administrativa.....	63
1.4.2.1. L'organització general.....	63
1.3.2.2. El personal dels serveis esportius.....	66
Síntesi.....	67
1.4. Les formes i les estructures de gestió municipal	69
1.4.1. Els diferents tipus d'activitat administrativa.....	69
1.4.2. Les formes de gestió municipal existents entre 1979 i 1985.....	70
1.4.2.1. La gestió directa.....	70
1.4.2.2. La gestió indirecta.....	71
1.4.2.3. La gestió per empresa mixta.....	72
1.4.2.4. El consorci.....	72
1.4.3. Les formes de gestió municipal a partir de 1985.....	73
1.4.3.1. La gestió directa.....	73
1.4.3.2. La gestió indirecta.....	73
1.4.3.3. El consorci.....	74
1.4.4. Les estructures de gestió dels serveis municipals.....	75
1.4.4.1. L'àrea d'esports o el patronat municipal d'esports.....	75
Síntesi.....	79
1.5. La hisenda municipal en el període 1979-1991	80
1.5.1. La importància política del pressupost.....	80
1.5.2. Els pressupostos municipals abans de la Constitució.....	81
1.5.3. L'estructura pressupostària de 1979.....	82
1.5.3.1. La classificació de les despeses.....	83
1.5.3.2. La classificació dels ingressos.....	93
1.5.4. Els canvis de la "Ley 40/1981".....	94
1.5.5. La LRBRL de 1985 i la "Ley 39/1988", d'hisendes locals.....	96
1.5.6. La nova estructura pressupostària de 1989.....	97
1.5.6.1. La classificació de les despeses.....	97
1.5.6.2. La classificació dels ingressos.....	104
Síntesi.....	105

CAPÍTOL 2. EL MARC POLÍTIC	107
2.1. La situació abans de les eleccions municipals d'abril de 1979.....	109
2.1.1. El context polític i institucional anterior a les eleccions	109
2.1.2. Les polítiques esportives municipals abans de 1979.....	111
Síntesi.....	116
2.2. La primera legislatura: d'abril de 1979 a maig de 1983.....	117
2.2.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1979	117
2.2.2. L'esport als programes electorals de les municipals de 1979.....	119
2.2.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE.....	119
2.2.2.2. Partit Socialista Unificat de Catalunya.....	121
2.2.2.3. Convergència i Unió.....	123
2.2.2.4. La comparació entre els programes.....	125
2.2.3. El context polític durant el període 1979-1983.....	126
2.2.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1979-1983	128
2.2.4.1. El paper de les altres administracions	128
2.2.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la primera legislatura.....	130
Síntesi.....	138
2.3. La segona legislatura: de maig de 1983 a juny de 1987.....	141
2.3.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1983	141
2.3.2. L'esport als programes electorals de les municipals de 1983.....	143
2.3.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE.....	143
2.3.2.2. Partit Socialista Unificat de Catalunya.....	145
2.3.2.3. Convergència i Unió.....	146
2.3.2.4. La comparació entre els programes.....	147
2.3.3. El context polític en el període 1983-1987	149
2.3.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1983-1987	150
2.3.4.1. El paper de les altres administracions	150
2.3.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la segona legislatura.....	152
Síntesi.....	157
2.4. La tercera legislatura: de juny de 1987 a maig de 1991	160
2.4.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1987	160
2.4.2. L'esport als programes electorals municipals de 1987	161
2.4.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE.....	161
2.4.2.2. Iniciativa per Catalunya	162
2.4.2.3. Convergència i Unió.....	163
2.4.2.4. La comparació entre els programes.....	165
2.4.3. El context polític en el període 1987-1991	166
2.4.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1987-1991	168
2.4.4.1. El paper de les altres administracions	168
2.4.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la tercera legislatura.....	171
Síntesi.....	173
2.5. Quadres resum del marc polític en el període 1979-1991	175

Introducció

El període històric entre 1979 i 1991, que engloba els tres primers períodes dels ajuntaments democràtics, va ser una època plena d'esdeveniments polítics i socials relacionats amb la recuperació i el desenvolupament del sistema democràtic al nostre país i, de manera particular, va significar la posada en marxa i l'evolució de les primeres polítiques esportives municipals de la democràcia, un fet cabdal per entendre el desenvolupament del sistema esportiu català i estatal.

A l'hora d'establir etapes històriques i interpretatives de l'evolució de l'esport a Catalunya i a tot el territori espanyol, diversos autors han considerat les primeres eleccions municipals de 1979 com el punt de partida de l'expansió de l'esport a la nostra societat, així com han destacat el paper fonamental dels primers ajuntaments democràtics en l'establiment de les bases de la política esportiva pública al nostre país, pel fet d'haver garantit l'accés dels ciutadans a la pràctica esportiva mitjançant la construcció d'instal·lacions i la posada en marxa dels serveis esportius municipals (Puig i Heinemann, 1995; París, 1996; Puig *et al.*, 2003).

En aquesta etapa i en l'àmbit de la política general, el país va viure moments fonamentals per a la seva evolució. Poc després de l'aprovació de la Constitució de 1978, l'1 de març de 1979, es van fer les primeres eleccions generals ja plenament democràtiques amb la victòria d'Adolfo Suárez al front de la Unión de Centro Democrático, un partit que entraria en una crisi interna que obligaria Suárez a dimitir com a president del Govern l'any 1981. El 3 d'abril de 1979 es van fer les primeres eleccions municipals, mentre que a finals d'aquell any s'aprovava l'Estatut d'autonomia de Catalunya. El país va haver de superar el cop d'Estat del 23 de febrer de 1981 i l'any 1982 un partit històric, el PSOE, liderat per Felipe González, va accedir al poder instaurant un període de govern socialista que es perllongaria fins a 1996. Durant el seu mandat es va firmar, l'any 1985, el tractat d'adhesió a la Comunitat Econòmica Europea (ara Unió Europea) i es va fer el referèndum per a la integració a l'OTAN, l'any 1986.

En aquesta època es va consolidar, de manera progressiva, una nova forma d'ordenació territorial de l'Estat i de la distribució de competències entre les diferents administracions públiques. Es van constituir i desenvolupar totes les comunitats autònomes amb l'aprovació dels seus estatuts d'autonomia i la realització de tres convocatòries electorals—Catalunya les va convocar els anys 1980, 1984 i 1988, sempre amb victòria de Convergència i Unió, liderada per Jordi Pujol. Els ajuntaments democràtics, configurats per primer cop el 1979, van tornar a fer eleccions els anys 1983, 1987 i 1991.

Des de la vessant esportiva, el període va ser ric en fets i esdeveniments que van promoure el protagonisme de les administracions públiques envers l'esport. El repartiment de competències entre les administracions públiques va arribar a l'esport i les comunitats autònomes van assumir competències esportives en els seus territoris. Els ajuntaments es van convertir en motors socials de l'extensió de la pràctica de l'esport, fet que va provocar que els patronats municipals d'esports es multipliquessin a tot el territori espanyol durant la primera legislatura municipal (Andrés, 1983); que el parc d'equipaments esportius es disparés a xifres impensables en els anys anteriors (Martínez del Castillo *et al.*, 1991; Gómez Navarro⁴, 1993); i que es produís una

⁴Javier Gómez-Navarro, que va ser president del Consejo Superior de Deportes entre 1987 i 1993, ressaltava en una

popularització de les pràctiques esportives sota la filosofia de l'esport per a tothom (Vilanou, 1994; París 1996; Tapiador, 2003), al mateix temps que la ciutadania anava adquirint nous hàbits esportius envers l'esport (García Ferrando, 1982, 1986, 1990).

L'àmbit legislatiu de l'esport també va experimentar importants canvis al llarg d'aquesta etapa. L'any 1980 es va aprovar la primera llei democràtica de l'esport, la "Ley 13/1980, General de la Cultura Física y del Deporte" i en els inicis del Govern socialista es van dictar diferents decrets que van remoure les estructures organitzatives i jurídiques de les federacions esportives. No menys determinant va ser el Decret 132/1981⁵ aprovat pel Govern català que atorgava personalitat jurídica pròpia a les federacions catalanes i els donava autonomia respecte de les espanyoles, fet que després van imitar les altres comunitats autònomes. També en l'àmbit autonòmic, quatre comunitats van aprovar les seves pròpies lleis d'esport en aquest període: Madrid, l'any 1986; el País Basc i Catalunya l'any 1988; i Castella-Lleó el 1990.

A l'inici de la dècada dels noranta, l'endeutament econòmic en què havien quedat la majoria de clubs de futbol després de la celebració dels Mundials de 1982, la nominació, l'any 1986, de Barcelona com a seu dels Jocs de 1992 i diversos esdeveniments internacionals que van impactar tot el món—la tragèdia de Heysel a la final de la Copa d'Europa de 1985 i el positiu de Ben Johnson en els Jocs Olímpics de 1988 van donar molta rellevància a la violència i el dopatge en l'esport—van motivar que el Govern socialista dictés una nova llei, la "Ley 10/1990 del Deporte", que tenia com a objectiu fonamental la regulació de l'esport professional, especialment dels clubs de futbol, mitjançant la creació d'una nova figura jurídica, les societats anònimes esportives, que transformaria el panorama dels clubs de futbol i de bàsquet.

L'educació física al sistema educatiu també va sofrir canvis profunds en aquesta època. La impartició de l'assignatura en l'Educació General Bàsica, gairebé inexistent per la falta de mestres especialitzats i d'instal·lacions adients, va rebre una forta empenta amb el disseny de campanyes de reciclatge dels mestres i la posada en marxa d'un pla d'equipaments esportius impulsades des del Ministeri d'Educació i Ciència. La Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona van tenir un paper rellevant en el seu territori. La nova llei estatal d'educació, la "Ley Orgánica 1/1990 de Ordenación General del Sistema Educativo", aprovada l'any 1990, seria la cloenda definitiva a la normalització d'aquesta assignatura escolar, ja que li va donar el mateix rang que qualsevol altra matèria del currículum escolar i va establir la figura del mestre especialista en educació física com la persona responsable de la seva impartició a l'ensenyament primari. Aquest darrer punt cal tenir-lo en compte en l'estudi de les polítiques esportives municipals, atès que bona part dels ajuntaments cobrien, durant els anys vuitanta, aquesta assignatura escolar amb monitors contractats pels serveis esportius municipals (Burriel, 1990).⁶ El reconeixement social del professorat també va millorar durant els anys vuitanta, ja que en els instituts de secundària es va aconseguir

---

conferència realitzada el 1993 el gran esforç d'inversió fet per a la construcció d'equipaments esportius i en destacava el paper dels ajuntaments: "entre el año 80 y el 92, se han hecho más instalaciones deportivas que las que se habían hecho en toda su historia, más del 50% de los parques deportivos que existen en España, en este momento, es posterior al año 80: el elemento fundamental dinamizador han sido los Ayuntamientos." (Gómez Navarro, 1993, p.31)

⁵ Publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC d'ara endavant), núm. 130, de 29 de mig de 1981.

⁶ En l'estudi fet durant el curs 1987-1988, de 37 municipis de la província de Barcelona, el 70% desenvolupaven programes d'educació física per a les escoles de la població. (Burriel, 1990)

'equiparació del professorat d'educació física a la resta dels professorat després d'una llarga etapa de marginació.⁷

Quant a la formació de tècnics i professionals de l'esport, el període analitzat també té fets importants. La carrera d'educació física impartida als Instituts Nacionals d'Educació Física va adquirir l'equivalència de llicenciatura amb la LGCFD i, a partir de 1981, es va establir un nou pla d'estudis amb cinc anys de durada⁸ que incloïa matèries relacionades amb el món de la gestió esportiva. Una mica després del període estudiat, el 1992, el Govern socialista establiria la plena integració d'aquests estudis a la universitat, creant la nova titulació oficial de la llicenciatura en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i aconseguint, d'aquesta manera, el total reconeixement universitari d'aquests estudis. Quant als centres que impartien aquesta formació, el 1979 només eren dos a tot el territori espanyol—l'INEF de Madrid i l'INEF de Barcelona—i en aquests dotze anys es van incrementar fins arribar a nou centres repartits per la geografia espanyola.⁹ En el cas català, després que el 1982 es creés l'INEF de Lleida, el Govern català va impulsar, a través de l'aprovació de la Llei 11/1984 pel Parlament de Catalunya¹⁰, la constitució de l'INEF de Catalunya com a organisme autònom administratiu dependent de la Generalitat.

Finalment, cal destacar que aquesta etapa va viure esdeveniments esportius importants, com el Mundial de Futbol celebrat a Espanya el 1982 i, sobretot, un moment màgic que tindria una repercussió molt significativa per al país: el 17 d'octubre de 1986 Barcelona va ser nomenada seu dels Jocs Olímpics de 1992. Aquest fet va dinamitzar moltes de les coses que abans hem esmentat però, principalment, ens permet parlar d'un abans i un després de 1992. D'aquí, doncs, que el nostre estudi diacrònic sobre la manera en què van néixer i es van desenvolupar les polítiques esportives municipals s'aturés el 1991, és a dir, en les rodalies d'aquell esdeveniment, sense analitzar l'impacte posterior que aquest va tenir i que donà peu a una nova situació que, conseqüentment, ens duria a un altre estudi per tal de valorar la magnitud d'aquell fet esportiu.

En aquest context social, polític i esportiu els ajuntaments catalans van disposar d'un marc legislatiu que els va permetre desenvolupar les polítiques esportives municipals, d'una organització política i administrativa que va possibilitar diferents estructures i formes de gestió dels serveis esportius municipals, i una normativa específica que estructurava la manera d'organitzar i gestionar els pressupostos municipals. Aquests són els continguts que veurem en el primer capítol d'aquesta part dedicat al marc legal i organitzatiu existent en aquella època. En el segon capítol ens centrarem en el marc polític en el qual es van desenvolupar les actuacions esportives municipals, especialment el de les ciutats de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona—que és on hem focalitzat el nostre estudi—posant èmfasi en el context que hi havia en cada legislatura, en quines eren les prioritats de les polítiques

⁷ L'any 1984, el Govern estatal va aprovar el "Real Decreto 1876/1984", pel qual es creaven les figures de catedràtic i professor agregat d'educació física al batxillerat, i l'any següent, a través de l'"Orden de 16 de mayo de 1985" es convocaven les primeres oposicions a places de professor agregat d'institut.

⁸ El Govern estatal va establir, mitjançant el "Real Decreto 790/1981", la titulació de la llicenciatura en Educació Física, a l'hora que també es creava la titulació de Diplomatura en Educació Física per a qui cursés els tres primers anys de la llicenciatura.

⁹ El 1982 es van crear els INEF de Granada i Lleida. L'any 1986 inauguraren els seus centres l'IVEF del País Basc (Vitòria), l'IVEF valencià (Xest-València), l'INEF de Canàries (Las Palmas), l'INEF de Galícia (Oleiros-A Coruña) i l'INEF de Lleó. A la dècada dels noranta es van posar en marxa l'INEF d'Extremadura (Càceres) i el centre privat de la Universidad Europea de Madrid. Avui dia, excepte l'INEF de Catalunya, aquests centres són facultats universitàries i s'hi han afegit altres centres privats i públics en tot el territori espanyol.

¹⁰ Publicada en el DOGC, núm. 417, de 16 de març de 1984.

municipals i quins eren els posicionaments dels principals partits polítics davant l'esport municipal en els seus programes electorals.

CAPÍTOL 1

EL MARC LEGAL I ORGANITZATIU

1.1. El marc legislatiu

La normativa jurídica que va afectar l'actuació dels ajuntaments en l'àmbit esportiu durant el període 1979-1991 va tenir com a principal punt de partida la Constitució Espanyola (CE, d'ara endavant) de 1978 i, específicament, els articles relacionats amb el nostre objecte d'estudi: l'esport i el règim local. Tot i això hem de tenir en compte que diverses normatives anteriors a la Constitució van seguir essent vigents i, per tant, condicionant alguns aspectes de l'actuació esportiva municipal durant algun moment d'aquest període.

Pel que fa a l'esport, l'article 43.3 de la CE va establir com a principi rector de l'actuació dels poders públics "fomentar l'educació física i l'esport", així com "facilitar l'adequada utilització del lleure".¹¹ Respecte als municipis hi ha dos articles—el 137 i el 140—en què es va fixar el dret a gaudir d'autonomia pròpia per al desenvolupament i la gestió dels seus respectius interessos.¹² Aquests dos conceptes—obligació de foment¹³ i autonomia per desenvolupar-lo¹⁴—són els eixos centrals que caracteritzen el marc legal de l'actuació esportiva dels ajuntaments des de l'adveniment de la democràcia al nostre país. A partir de l'aprovació de la Constitució, la normativa legal que afectava els municipis i les seves competències envers l'esport va haver d'adaptar-se progressivament a aquests principis constitucionals i al procés de creació i consolidació de l'Estat de les Autonomies.

1.1.1. La normativa esportiva

El manament constitucional de foment de l'esport va donar lloc, l'any 1980, a l'aprovació per part del Parlament espanyol de la "Ley 13/1980, General de la Cultura Física y del Deporte" (LGCFD d'ara endavant),¹⁵ que substituïa l'antiga "Ley 77/1961 de 23 de diciembre sobre Educación Física" (LEF d'ara endavant),¹⁶ de l'època franquista, que va estar en vigor durant el primer any dels ajuntaments democràtics. La nova Llei de 1980 va estar vigent durant tota la dècada fins que va ser derogada, l'any 1990, per la "Ley 10/1990 del Deporte" (LD d'ara endavant).¹⁷

D'altra banda, la creació de les comunitats autònomes va possibilitar, seguint l'aplicació de l'article 148.1.19 de la Carta Magna, que totes les comunitats autònomes assumissin competències en matèria d'esport en els seus respectius estatuts d'autonomia,¹⁸ que durant la dècada dels vuitanta totes rebessin el traspàs de

¹¹ El redactat complet de l'article 43.3 és: "Els poders públics fomentaran l'educació sanitària, l'educació física i l'esport. Facilitaran també l'adequada utilització del lleure".

¹² L'article 137 garanteix l'autonomia de totes les entitats territorials reconegudes per la Constitució: "L'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les comunitats autònomes que es constitueixin. Totes aquestes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius". L'article 140 es refereix explícitament als municipis: "La Constitució garanteix l'autonomia dels municipis, els quals gaudiran de personalitat jurídica plena[...]".

¹³ Sobre l'obligació constitucional de fomentar l'esport per part dels poders públics hi ha diverses interpretacions jurídiques. Cazorla (1979), primer jurista que va analitzar l'article 43.3, ho tractava en termes d'obligació dels poders públics de "promover, proteger, financiar e impulsar el fenómeno deportivo" (p.181). En canvi, Real (1991) discrepava d'aquesta interpretació. Per a aquest autor, la norma constitucional no obliga a actuar, sinó que el seu manament cal entendre'l com que, en el cas que els poders públics actuïn en el camp de l'esport, ho han de fer en el sentit de fomentar.

¹⁴ El principi d'autonomia local es va veure reforçat, jurídicament, l'any 1988 amb la ratificació per part de l'Estat espanyol, de la "Carta Europea de Autonomía Local", aprovada a Estrasburg el 15 d'octubre de 1985.

¹⁵ Publicada en el *Boletín Oficial del Estado* (BOE d'ara endavant), núm. 80, del 12 d'abril de 1980.

¹⁶ Publicada en el BOE, núm. 309, de 27 de desembre de 1961.

¹⁷ Publicada en el BOE, núm. 249, del 17 d'octubre de 1990.

¹⁸ L'article 148.1 va establir que les comunitats autònomes podien assumir competències en una sèrie de matèries, entre les quals s'esmenta, en el punt 19, la "promoció de l'esport i del lleure". Totes les comunitats autònomes van fer ús d'aquesta possibilitat constitucional, tot i que ho van reflectir amb enunciats diferents en els seus estatuts d'autonomia.

competències esportives de part de l'Estat, i que algunes redactessin lleis autonòmiques referides a l'esport en el seu territori. Aquestes lleis esportives autonòmiques van constituir un marc referencial legal al qual havien de sotmetre els municipis enclavats dins els límits territorials de la comunitat respectiva. En el cas de Catalunya, l'Estatut d'autonomia, aprovat l'any 1979,¹⁹ va fixar a l'article 9.29 la competència exclusiva de la Generalitat en "esport i lleure", i l'Estat va traspasar a la Comunitat Autònoma les competències que abans exercia en el territori català a través del "Real Decreto 1668/1980", i del "Real Decreto 2068/1982". Amb aquest marc estatutari el Parlament català va aprovar, l'abril de 1988, la Llei 8/88 de l'esport (LLE, d'ara endavant), que seria modificada a finals de la dècada dels noranta.²⁰

1.1.2. La normativa de règim local

Una situació molt similar va succeir pel que fa a la normativa que afectava el règim local. Abans de l'aprovació de la Constitució, la normativa general que regulava l'actuació dels ajuntaments emanava de la "Ley de régimen local" de 1955 (LRL, d'ara endavant),²¹ una legislació que es va mantenir fins el 1985 i que, conseqüentment, va tenir vigència durant la primera i una part de la segona legislatura municipal. Durant la transició i després de les primeres eleccions municipals es van fer diverses normatives que van canviar aspectes de la LRL sense derogar-la. La disposició més important fins a 1985 va ser la "Ley 40/1981" que va modificar aspectes del funcionament jurídic dels ajuntaments (p.e. el quòrum per l'aprovació d'acords), va eliminar la tutela de l'Estat respecte al personal dels ajuntaments, va establir nous criteris respecte a la contractació d'obres i serveis i va canviar l'estructura dels pressupostos municipals.

L'any 1985 l'Estat va dictar la "Ley 7/1985, Reguladora de las Bases del Régimen Local"²² (LRBRL, d'ara endavant) i l'any següent, el "Real Decreto Legislativo 781/1986" (RD 781/86, d'ara endavant) pel qual s'aprovava el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local.²³ Les dues normatives van fixar la base jurídica del funcionament dels ajuntaments des d'aquell moment.

¹⁹ L'Estatut de Catalunya va ser aprovat pel Parlament espanyol mitjançant la "Ley Orgánica 4/1979", de 18 de desembre. L'Estatut va ser modificat l'any 2006, mitjançant la "Ley Orgánica 6/2006", de 19 de juliol. En el nou Estatut, les competències en matèria esportiva s'amplien i són desplegades a l'article 134, destinat a esport i lleure, i a l'article 200, amb una referència a la projecció internacional de les entitats esportives. Donem aquesta referència, tot i que no afecta el període històric de l'objecte d'estudi.

²⁰ La Llei 8/1988 va ser publicada en el DOGC, núm. 977, de 13 d'abril de 1988. L'estiu de 1999 va ser substancialment modificada per la Llei 8/1999 de la jurisdicció esportiva i de modificació de la Llei 8/1988 i de la Llei 11/1984, de creació de l'organisme autònom INEF de Catalunya i per la Llei 9/1999 de suport a les seleccions esportives catalanes. Tota aquesta normativa va ser unificada en el Decret legislatiu 1/2000, de 31 de juliol, pel qual es publica el Text refós de la Llei de l'esport de Catalunya, l'actual Llei. Aquesta darrera l'esmentem per donar constància de la modificació de la Llei 8/1988, encara que no afecta el període històric de l'objecte d'estudi, la política esportiva municipal entre 1979 i 1991.

²¹ La citem així, encara que, oficialment la denominació jurídica exacta era: "Texto articulado y refundido de las leyes de bases de régimen local, de 17 de julio de 1945 y de 3 de diciembre de 1953, aprobado por Decreto de 24 de junio de 1955". Aquesta Llei va ser modificada substancialment per diverses disposicions jurídiques que van aparèixer des de la transició fins a l'aprovació de la "Ley 7/1985 Reguladora de las Bases del Régimen Local", l'any 1985. Per veure les referències a les modificacions més importants realitzades durant la transició es pot consultar García de Enterría i Escalante (1983).

²² Publicada al BOE, núm. 80, del dia 3 d'abril de 1985.

²³ La disposició final de la LRBRL autoritzava el Govern de l'Estat per refundre, en un sol text, les disposicions legals vigents que no s'oposessin, contradiguessin ni foren incompatibles amb l'esmentada Llei de bases. D'acord amb aquesta autorització es va dictar el "Real Decreto Legislativo 781/1986", de 18 d'abril, pel qual s'aprovava el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local. Conseqüentment, aquest Reial decret serà també un punt de referència obligat quan es parli de legislació de règim local d'àmbit estatal. Publicat en el BOE, núm. 96, del 22 d'abril de 1986.

D'altra banda, a partir de 1985 totes les lleis de règim local que elaborassin les comunitats autònomes s'havien d'adaptar a aquelles normes bàsiques. D'acord amb aquests criteris, el Parlament català va aprovar, l'any 1987, la Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya (LMRLC, d'ara endavant)²⁴ després que l'Estatut d'autonomia de 1979 reflectís, a l'article 9.8, que la Generalitat tenia competències exclusives en règim local, "sens perjudici d'allò que disposa el número 18 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució". L'article constitucional esmentat havia establert que l'Estat tenia competències exclusives sobre "las bases del régimen jurídico de las Administraciones públicas", fet que justificava que la normativa catalana sovint reproduís textualment el que estava fixat a l'estatal.

Taula 1.1 Marc legal bàsic de les polítiques esportives municipals catalanes durant el període 1979-1991.

		NORMATIVES RÈGIM LOCAL	NORMATIVES ESPORTIVES
ÀMBIT ESTATAL	abans de la Constitució	"Texto articulado y refundido de las leyes de bases de régimen local, de 17 de julio de 1945 y de 3 de diciembre de 1953", aprovat per "Decreto de 24 de junio de 1955" (LRL)	"Ley 77/1961 de 23 de diciembre sobre Educación Física" (LEF)
	després de la Constitució	Art. 137 de la Constitució Art. 140 de la Constitució "Ley 7/1985, Reguladora de las Bases del Régimen Local" (LRBRL) "Real Decreto Legislativo 781/1986"	Art. 43.3. de la Constitució "Ley 13/1980, General de la Cultura Física y del Deporte" (LGCFD) "Ley 10/1990 del Deporte" (LD)
ÀMBIT CATALÀ	després de l'Estatut de 1979	Art. 9.8. de l'Estatut d'autonomia Llei 8/1987, municipal i de règim local de Catalunya. (LMRLC)	Art. 9.29. de l'Estatut d'autonomia Llei 8/88 de l'esport (LLE)

Font: Elaboració pròpia.

1.1.3. Altres normatives vigents durant aquest període

Entre 1979 i 1991, a més d'aquest marc jurídic format per la Constitució, la legislació estatal esportiva i la de règim local i, a Catalunya, l'estatut d'autonomia i la legislació esportiva i de règim local catalana, hi va haver altres disposicions legals vigents que podien afectar més o menys directament l'actuació esportiva dels ajuntaments catalans. Entre aquestes disposicions hi havia normatives urbanístiques, normatives que regulaven l'organització interna dels ajuntaments i el seu funcionament, normatives reguladores de l'organització d'espectacles i normatives per a equipaments esportius especials.

²⁴ Publicada en el DOGC, núm. 832, del 27 d'abril de 1987. Després de diverses modificacions fetes durant la dècada dels noranta, el Parlament català va aprovar, l'any 2003, el Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya", publicat al DOGC núm. 3887, del 20 de maig de 2003. Igual que la normativa esportiva, aquesta legislació no serà tinguda en compte per al nostre estudi, que se centra en el període 1979-1991.

a) Normatives urbanístiques

L'actuació municipal respecte a la construcció d'equipaments esportius va estar condicionada per la normativa urbanística, de manera especial per les successives lleis sobre el sòl i els reglaments que les van desplegar. A l'inici dels ajuntaments democràtics les normatives urbanístiques que estaven vigents eren:

- la "Ley sobre régimen del suelo y ordenación urbana" aprovada l'any 1976;²⁵
- el "Reglamento de planeamiento para el desarrollo de la Ley sobre régimen del suelo y ordenación urbana" de l'any 1978;²⁶
- el "Reglamento de disciplina urbanística para el desarrollo de la Ley sobre régimen del suelo y ordenación urbana", aprovat també l'any 1978;²⁷
- el "Reglamento de gestión urbanística" de 1979.²⁸

Aquestes normatives estatals es van anar modificant en els anys següents,²⁹ però a Catalunya, l'article 9.9 de l'Estatut d'autonomia va atorgar a la Generalitat competència exclusiva en matèria d'urbanisme, d'acord amb el que disposava l'article 148 de la Constitució, amb la qual cosa el marc normatiu urbanístic per als municipis catalans es va modificar. En desplegament d'aquest marc competencial, al llarg dels anys es va anar aprovant un conjunt de lleis³⁰ amb la finalitat de configurar un ordenament jurídic urbanístic propi. Entre elles destaquem la Llei 3/1984, del 9 de gener, de mesures d'adequació de l'ordenament urbanístic de Catalunya,³¹ que tenia per objecte l'adaptació de l'ordenament urbanístic a les particularitats catalanes. Aquest marc normatiu es va mantenir fins a l'any 1990, en què es va aprovar el Decret legislatiu 1/1990, del 12 de juliol, que refonia els textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística.³²

b) Normatives de funcionament intern municipal

La normativa reguladora de l'organització interna, el funcionament i el règim jurídic dels ajuntaments també afectava, lògicament, el desenvolupament de les polítiques esportives municipals durant el període estudiat. En la primera i part de la segona legislatura el funcionament intern dels ajuntaments va estar regulat pel "Decreto de 17 de mayo de 1952".³³ Després de l'aprovació de la LRBRL l'any 1985, es va publicar el "Real Decreto 2568/1986",³⁴ que va regular el funcionament intern municipal a partir

²⁵ Aquesta normativa es va elaborar a partir de refondre textos legals anteriors i es va publicar al BOE com a "Real Decreto 1346/1976", de 9 d'abril de 1976, per el que se aprueba el texto refundido de la Ley sobre régimen del suelo y ordenación urbana", BOE, núm. 144 i 145, de 16 i 17 de juny de 1976.

²⁶ Aprovat pel "Real Decreto 2159/1978", de 23 de juny, BOE, núm. 221 i 222, de 15 i 16 de setembre de 1978.

²⁷ Aprovat pel "Real Decreto 2187/1978", de 23 de juny, BOE, núm. 223, de 18 de setembre de 1978

²⁸ Aprovat pel "Real Decreto 3288/1978", de 25 d'agost, BOE núms. 27 i 28, de 31 de gener i 1 de febrer de 1979.

²⁹ A nivell estatal, els anys 1980 i 1981 es van prendre mesures jurídiques urgents per donar nous instruments urbanístics als ajuntaments, a través del "Real Decreto-Ley 3/1980, de 14 de marzo, sobre creación de suelo y agilización de la gestión urbanística (BOE núm. 65, de 15 de març de 1980) i el "Real Decreto-Ley 16/1981, de 16 de octubre, de adaptación de planes generales de ordenación urbana" (BOE núm. 253, de 22 d'octubre de 1981). Als inicis de la dècada dels noranta es van modificar les normatives que afectaven el sòl. L'any 1990 es va aprovar la "Ley 8/1990, de 25 de julio, sobre Reforma del régimen urbanístico y valoraciones del suelo" (BOE núm. 179, de 27 de juliol de 1990).

³⁰ Inicialment, en el marc de l'esmentada legislació preconstitucional, es van aprovar la Llei 4/1980, del 16 de desembre, de creació de l'Institut Català del Sòl (DOGC núm.100, de 16 de desembre de 1980), i la Llei 9/1981, del 18 de novembre, sobre protecció de la legalitat urbanística (DOGC núm. 182, de 4 de desembre de 1981).

³¹ Publicada al DOGC núm. 399, de 18 de gener de 1984.

³² Publicada al DOGC núm.1317 de 13 de juliol de 1990.

³³ El nom sencer és "Decreto de 17 de mayo de 1952, por el que se aprueba el Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las Corporaciones Locales". Publicat al BOE núm 159, de 7 de juny de 1952.

³⁴ El nom sencer és "Real Decreto 2568/1986, de 28 de noviembre, por el que se aprueba el Reglamento de Organización, Funcionamiento y Régimen Jurídico de las Entidades Locales". Publicat al BOE núm. 305, de 22 de desembre de 1986.

d'aquell moment, i que va afectar, per tant, una part de la segona legislatura i la tercera.

c) Normatives sobre la regulació dels espectacles públics

A l'inici dels ajuntaments democràtics estava vigent una normativa de l'any 1935 feta en el període de la Segona República, per la qual es regulaven aspectes de construcció, reparació i obertura d'edificis destinats a espectacles públics. La normativa—"Reglamento de Policía de Espectáculos Públicos"³⁵—afectava els locals de ball, els cafès-concert, els teatres, cines, places de toros, parcs a l'aire lliure...i els camps d'esports, hipòdroms, velòdroms, frontons, aeròdroms i camps de tir. Respecte als camps d'esports el reglament fixava aspectes relacionats amb la construcció d'aquests equipaments, com ara els llocs d'ubicació,³⁶ el tipus d'aforament, el tipus de localitats, les mesures de les portes d'accés, de les escales, etc.

Sobre la base d'aquest Reglament, l'Estat va redactar-ne un de nou que es va posar en marxa l'any 1982, durant la primera legislatura municipal. La nova normativa va ser aprovada pel "Real Decreto 2816/1982, de 27 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento General de Policía de Espectáculos Públicos y Actividades Recreativas".³⁷ El nou Reglament tenia les mateixes finalitats reguladores que l'anterior pel que feia l'emplaçament dels camps d'esport,³⁸ aspectes a tenir en compte en la seva construcció i afegia la regulació d'horaris.

Aquesta normativa va ser l'única als municipis catalans fins que, gairebé al final de la tercera legislatura, la Generalitat va publicar la Llei 10/1990, de 15 de juny, sobre policia de l'espectacle, les activitats recreatives i els establiments públics,³⁹ que venia a complementar la normativa estatal i adaptar-la a la realitat catalana. La llei considerava espectacles a les activitats esportives i fixava requisits per a la seva realització que deixava en mans dels ajuntaments, com ara l'obtenció prèvia d'una llicència municipal, autoritzacions d'obertura, permisos d'utilització de via pública, etc. En l'annex de la llei es feia un catàleg dels tipus d'equipaments esportius als quals s'aplicava la norma així com el tipus d'activitats esportives.

d) Normatives sobre tipus específics d'equipaments

Entre les normatives que podien afectar determinats municipis durant el període analitzat hi havia la que regulava la construcció i la gestió dels ports esportius. La normativa relativa als ports esportius vigent durant aquest període provenia de la "Ley 55/1969, de 26 de abril, sobre puertos deportivos".⁴⁰ Aquesta normativa donava competències a les Corporacions locals i a la "Delegación Nacional de Educación Física y Deportes", entre altres organismes públics i entitats privades, per a la construcció, conservació i explotació de ports nàutic.

³⁵ Publicat a la Gazeta de Madrid, núm. 125, de 5 de maig de 1935.

³⁶ Respecte a la situació dels equipaments el Reglament deia el següent: "deberán emplazarse en lugares de fácil acceso y provistos de las necesarias vías de comunicación con los centros urbanos" (art. 180).

³⁷ Publicat al BOE núm. 267, de 6 de novembre de 1982.

³⁸ La nova normativa s'adaptava en alguns aspectes a l'època. Així, per exemple, en parlar de l'emplaçament afegia que la façana dels camps d'esport havien de donar a vies públiques o espais oberts que estiguessin adaptats a la "circulació rodada" (art. 26).

³⁹ Publicada al DOGC núm. 1308, de 22 de juny de 1990.

⁴⁰ Publicada al BOE núm. 101, de 28 d'abril de 1969. Aquesta normativa va ser vigent fins a l'any 1992, momento què va ser derogada per la "Ley 27/1992, de 24 de noviembre, de Puertos del Estado y de la Marina Mercante". (BOE núm. 283, de 25 de novembre de 1992).

Al marc jurídic general i a aquestes normatives més específiques calia afegir les normes reguladores de les hisendes locals, amb repercussió sobre els sistemes de finançament i les polítiques de despesa municipal;⁴¹ així com el reglament orgànic de cada ajuntament i les pròpies ordenances municipals. Tot això generava un ampli ventall de disposicions legals que enquadraven jurídicament la realització de les polítiques esportives dels ajuntaments catalans durant el període 1979-1991.

Síntesi

36

- El marc legislatiu en què es van desenvolupar les polítiques esportives municipals a Catalunya en el període 1979-1991 té dues perspectives bàsiques d'anàlisi: la legislació esportiva i la legislació de règim local.
- La nova normativa democràtica tenia com a punt de partida jurídic els articles 43.3 (per a la vessant esportiva) i els 137 i 140 (per a la vessant del règim local) de la Constitució. A nivell català la base jurídica provenia dels articles 9.8 (per al règim local) i 9.29 (per a l'esport) de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979.
- La legislació esportiva vigent en aquest període encara va arrossegar alguns aspectes de la "Ley 77/1961"(LEF) de l'època franquista, però el marc principal durant tot el període 1979-1991 el va donar la "Ley 13/1980" (LGCGFD) de 1980, que l'any 1990 seria derogada per la "Ley 10/1990 del Deporte" (LD). A Catalunya la Llei de l'esport (LLE) va ser aprovada l'any 1988 i va ser vigent en els darrers anys del nostre estudi.
- La legislació relacionada amb el règim local era molt àmplia, però la base jurídica de tota la normativa que va ser vigent fins a 1985 emanava de la Llei de règim local (LRL) de 1955, que va afectar el funcionament dels ajuntaments de la primera i part de la segona legislatura. L'any 1985 es va elaborar una nova Llei de règim local (LRBRL), articulada pel "Real Decreto Legislativo 781/1986" (RD781/86) que van ser el nou marc legal per a les polítiques municipals i van constituir el fonament jurídic per a la creació de la Llei municipal catalana de 1987 (LMRLC).
- A més de la legislació esportiva i de règim local, hi havia altres normatives més específiques (urbanístiques, d'organització interna municipal, de regulació d'espectacles, de ports esportius, d'hisendes locals), a més de les normes internes de cada ajuntament que també tenien relació amb les polítiques esportives municipals.

⁴¹ Vegeu l'apartat 1.6.

1.2. Els ens locals i l'esport

Amb l'objectiu de contextualitzar les polítiques esportives municipals d'aquella època dins el marc institucional de l'Administració local, hem volgut fer una exposició sobre el conjunt de les entitats locals—algunes d'elles, com la comarca i la província, amb la responsabilitat legal de col·laborar en els serveis municipals del seu territori—, a fi i efecte de veure les seves característiques essencials i explicar quines eren les competències pròpies en l'àmbit esportiu que podien afectar les polítiques esportives municipals.

1.2.1. Els diferents ens locals

Amb l'aprovació de la Constitució Espanyola de 1978 l'Administració pública espanyola es va organitzar en tres nivells d'actuació: estatal, autonòmic i local.⁴² El Govern estatal, amb els ministeris i les seves dependències orgàniques, configurava l'Administració estatal, mentre que les comunitats autònomes passarien a formar el que s'anomenaria l'Administració autonòmica, i els municipis i les províncies conformarien l'Administració local o, en altres paraules, els ens locals. Dins l'Administració local, la Carta Magna reconeixia les figures especials dels Consells i Cabildos als arxipèlags balear i canari i deixava la possibilitat de crear altres tipus d'entitats locals per agrupar municipis.

A partir de 1985 els ens locals—el municipi, la província i les altres entitats locals—van passar a ser regulades, a tot l'Estat, per la LRBRL que fixava el marc d'actuació general de l'Administració local en tot el territori espanyol. Catalunya aviat va disposar de competències per desplegar, en el propi marc territorial, la legislació referida al règim local. L'Estatut d'autonomia de 1979 va definir, a l'article 5è, l'organització territorial de Catalunya, basant-se en municipis i comarques, i va establir que també es podien crear demarcacions supracomarcals, així com agrupacions basades en fets urbanístics i metropolitans i altres de caràcter funcional i amb fins específics.

L'Administració local va quedar integrada per diferents formes institucionals, regulades per la legislació. De totes elles, la més important era el municipi, considerada la cèl·lula bàsica sobre la qual s'articulava l'Administració local, la que permetia vehicular els interessos ciutadans i que possibilitava l'organització del territori. Aquestes característiques van ser destacades a l'art. 1 de la LRBRL: "Los Municipios son entidades básicas en la organización territorial del Estado y cauces inmediatos de participación ciudadana en los asuntos públicos, que institucionalizan y gestionan con autonomía los intereses propios de las correspondientes colectividades."

El mateix va fer la LMRLC de 1987 a Catalunya, reconeixent en el seu preàmbul aquesta característica essencial dels municipis com a instrument de participació ciutadana i, sobretot, d'organització del territori: "El municipi constitueix el nivell bàsic i essencial de l'organització territorial de Catalunya, que permet fer més efectiva la participació dels ciutadans en l'adopció de les decisions públiques que els afecten més directament." Veient aquestes dues definicions volem remarcar el fet que, en ambdues, el concepte de participació ciutadana es va considerar fonamental per entendre el sentit bàsic del paper del municipi com a organització administrativa i política d'un territori.

⁴² Aquesta situació política va quedar fixada a l'article 137, que va establir que "l'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les Comunitats Autònomes que es constitueixin".

D'altra banda, en relació amb el municipi es van configurar altres ens locals superiors o supramunicipals (les comarques, les províncies), així com altres entitats inframunicipals (entitats municipals descentralitzades, districtes...). Fins i tot, els municipis es podien ajuntar amb d'altres per a accions o serveis específics creant noves figures administratives (mancomunitats, entitats metropolitanes, agrupacions de municipis).⁴³ Així doncs, en el període estudiat es podien trobar diverses figures administratives dins el que es considerava l'Administració local, que són exposades en la figura 1.1.

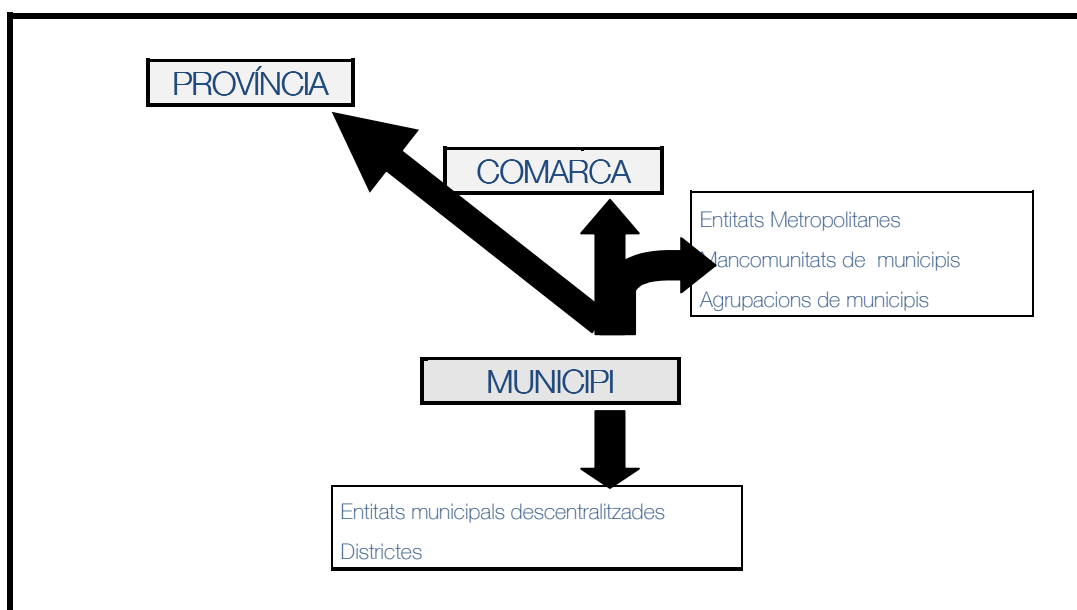

Figura 1.1 Els ens locals en el període 1979-1991.
Font: Elaboració pròpia.

1.2.2. Els municipis i l'esport

El complex marc jurídic que hem esmentat a l'apartat 1.1. fixava una sèrie de competències municipals respecte a l'esport sota els conceptes constitucionals assenyalats d'autonomia per elaborar la pròpia política i d'obligació de fomentar de l'esport. En la pràctica, la normativa legal facilitava que els ajuntaments disposessin d'una capacitat autònoma per realitzar una política esportiva pròpia al mateix temps que implicava que tinguessin una sèrie d'obligacions i responsabilitats mínimes envers l'esport. Hem intentat ordenar aquestes capacitats, obligacions i responsabilitats relacionades amb l'esport que fixaven les normatives en dos apartats. D'una banda, hem diferenciat tot allò en què els ajuntaments *podien actuar*—que hem classificat com a *competències*—i de l'altra, tot allò en què *havien d'actuar*—que hem anomenat *responsabilitats*. En els següents apartats expliquem quines eren les competències i responsabilitats envers l'esport que fixaven les normatives de règim local i quines eren les que fixaven les normatives esportives. En el cas de les normatives esportives, la diferenciació entre competències i responsabilitats no està molt clara en el text jurídic, amb la qual cosa les hem tractat de manera conjunta.

⁴³ El "Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las entidades locales", aprovat pel "Real Decreto 2568/1986", que desplegava la LRBRL, definia a l'article 1r els ens que integraven l'Administració local i hi figuraven: el municipi, la província, l'illa als arxipèlags balear i canari, les entitats d'àmbit territorial inferior al municipi instituïts o reconeguts per les comunitats autònomes, les comarques o altres entitats que agrupin diversos municipis igualment instituïdes per les comunitats autònomes, les àrees metropolitanes i les mancomunitats de municipis.

1.2.2.1. Les competències municipals envers l'esport en les lleis de règim local

Les normatives de règim local proporcionaven un ampli marc d'actuació als ajuntaments ja que possibilitaven la realització de qualsevol tipus d'acció relacionada amb el que considerava competències municipals. La normativa de règim local de 1955 (LRL) fixava aquesta àmplia capacitat d'actuació quan establí, genèricament: "Es de la competencia municipal el gobierno y la administración de los intereses peculiares de los pueblos" (art. 101.1).

Les lleis estatal (LRBRL) i catalana (LMRLC), a partir de 1985 i 1987 respectivament, van reforçar el concepte d'autonomia municipal situant-lo dins un marc competencial establert. Són nombrosos els articles que apareixen en aquestes normatives que defensaven aquest principi. Així, la LRBRL assegurava als municipis un gran ventall de possibilitats d'actuació en atorgar-los el "derecho a intervenir en cuantos asuntos afecten directamente al círculo de sus intereses"(art. 2), al mateix temps que els establí la potestat d'"autoorganización" i de "programación o planificación"(art. 4). La LMRLC establí idèntic principi a l'article 8.⁴⁴ L'article 25.1 de la LRBRL—redactat que es reproduïa, fil per randa però traduït al català, a l'article 63.1 de la LMRLC—insistia en la línia d'autonomia municipal relacionada amb el marc competencial:

El Municipio, para la gestión de sus intereses y en el ámbito de sus competencias, puede promover toda clase de actividades y prestar cuantos servicios públicos contribuyan a satisfacer las necesidades y aspiraciones de la comunidad vecinal.

En resum, la legislació establí que els ajuntaments tenien autonomia per promoure tot allò que consideressin d'interès ciutadà, sempre que estigués dins els límits de les seves competències. Dins aquest marc competencial hi era present la temàtica esportiva. Veiem com ho tractaven les diferents lleis de règim local vigents en el període estudiat.

a) La LRL de 1955.

La Llei de règim local de 1955, en parlar de les competències dels ajuntaments, establí un ampli llistat de finalitats a les quals havia d'anar encaminada l'actuació municipal entre les quals trobem aspectes lligats a l'activitat física i l'esport:

La actividad municipal se dirigirá principalmente a la consecución de los siguientes fines:

- a) gestión urbanística en general; saneamiento; reforma interior y ensanche de las poblaciones; vías públicas, urbanas y rurales; alumbrado; viviendas; parques y jardines; *campos de deportes*;
- [...]
- f) instrucción y cultura, *educación física*, campamentos; fiestas religiosas y profanas tradicionales
- [...]
- h) policía urbana y rural; extinción de incendios; salvamento, defensa pasiva; protección de personas y bienes; policía de construcción; fábricas, establecimientos mercantiles y *espectáculos*. (art.101.2)

Com podem veure, entre les competències que la LRL assignava als ajuntaments en el seu territori, la temàtica esportiva era present, com a mínim, des de tres perspectives: la urbanística, lligada a la construcció de "campos de deportes";

⁴⁴ L'article 8 de la LMRLC diu: "1. Com a administracions públiques corresponen als ens locals territorials de Catalunya, en l'àmbit de llurs competències i en els termes establerts per la legislació de règim local les potestats següents: a) La reglamentària i la d'autoorganització. [...] c) La de programació o de planificació".

l'educativa, quan feia referència a "educación física"; i la policial,⁴⁵ en el sentit que els esdeveniments esportius de l'època poguessin ser considerats espectacles que necessitessin una acció reguladora.

b) La LRBRL de 1985 i la LMRLC de 1987.

L'article 25.2 de la LRBRL—l'article 63.2 a la LMRLC té el mateix redactat—va establir un llistat de matèries o temàtiques en les quals els ajuntaments podien exercir les seves competències:

El Municipio ejercerá en todo caso, competencias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las siguientes materias:

- a) Seguridad en lugares públicos.
- b) Ordenación del tráfico de vehículos y personas en las vías urbanas.
- c) Protección civil, prevención y extinción de incendios.
- d) Ordenación, gestión, ejecución y disciplina urbanística; promoción y gestión de viviendas; parques y jardines, pavimentación de vías públicas urbanas y conservación de caminos y vías rurales.
- e) Patrimonio histórico-artístico.
- f) Protección del medio ambiente.
- g) Abastos, mataderos, ferias, mercados y defensa de usuarios y consumidores.
- h) Protección de la salubridad pública.
- i) Participación en la gestión de la atención primaria de la salud.
- j) Cementerios y servicios funerarios.
- k) Prestación de los servicios sociales y de promoción y reinserción social.
- l) Suministro de agua y alumbrado público; servicios de limpieza viaria, de recogida y tratamiento de residuos, alcantarillado y tratamiento de aguas residuales.
- ll) Transporte público de viajeros.
- m) Actividades o instalaciones culturales y deportivas; ocupación del tiempo libre; turismo.
- n) Participar en la programación de la enseñanza y cooperar con la Administración educativa en la creación, construcción y sostenimiento de los centros docentes públicos, intervenir en sus órganos de gestión y participar en la vigilancia del cumplimiento de la escolaridad obligatoria

Com podem veure, entre aquestes matèries desapareixia la referència a l'educació física i hi havia una d'específica relacionada amb les activitats i instal·lacions esportives (apartat m). Tot i aquesta matèria específica, en el llistat establert per les normatives hi havia altres temàtiques que podien tenir relació, en algun moment o altre, amb diferents aspectes de les polítiques esportives municipals. Així, per exemple, l'apartat a) podia relacionar-se amb la seguretat en els espectacles esportius; l'apartat d) amb la regulació urbanística en la construcció d'equipaments esportius; l'apartat f) amb la protecció del medi ambient en les activitats esportives a la natura; el mateix apartat m) amb l'ocupació del lleure; l'apartat n) amb el foment de l'educació física i l'esport escolar; etc.

En resum, a partir de 1985, entre les competències fixades per les normatives de règim local en les quals els ajuntaments podien tenir autonomia per promoure-les hi havia una d'específica relacionada amb l'esport, encara que moltes altres competències podien estar connectades amb diferents actuacions que podien formar part de les polítiques esportives municipals.

⁴⁵ S'utilitza aquí el concepte "policial" considerant-lo una forma d'activitat administrativa dirigida al manteniment de l'ordre públic mitjançant la limitació de les activitats privades.

1.2.2.2. Les responsabilitats municipals envers l'esport segons les lleis de règim local

Si bé en el punt anterior reflectíem les competències que podien tenir els ajuntaments, les normatives de règim local també establien unes obligacions mínimes quant a l'actuació municipal respecte a la política esportiva. Aquestes obligacions van anar evolucionant a través de les diferents lleis.

a) La LRL de 1955.

A més del llistat de competències municipals, la LRL fixava unes obligacions municipals mínimes i diferenciava dos grups: els serveis que havien de prestar tots els ajuntaments de manera obligatòria i aquells que havien de complir, de manera imprescindible, els municipis de més de 5.000 habitants. En la taula 1.3. podem veure els dos nivells d'exigències legals, entre els quals hi apareixia l'obligatorietat, per als municipis de més de 5.000 habitants, de disposar de "campos escolares de deportes", amb el qual donava un tractament especial a les instal·lacions escolars.

Taula 1.2 Obligacions municipals mínimes segons la LRL de 1955.

SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS	SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS DE MÉS DE 5.000 HABITANTS
"art. 102. [...] a) guardería rural; b) surtido de agua potable en fuentes públicas, abrevaderos y lavaderos; c) alumbrado público; d) pavimentación de vías públicas; e) cementerios; f) limpieza viaria; g) destrucción o tratamiento técnico-sanitario de basuras y residuos; h) desinfección y desinsectación; i) botiquín de urgencia; j) asistencia médico-farmacéutica a familias desvalidas k) inspección sanitaria de alimentos y bebidas, y l) fomento de la vivienda higiénica"	"art. 103. [...] a) abastecimiento domiciliario de agua potable; b) alcantarillado; c) baños públicos; d) matadero; e) mercado; f) servicio contra incendios; g) <u>campos escolares de deportes</u> , y h) parque público

Font: Elaboració pròpia.

b) La LRBRL de 1985 i la LMRLC de 1987.

Igual que la normativa anterior, les noves lleis de règim local de la dècada dels vuitanta —l'estatal i la catalana— també van diferenciar, entre tots els àmbits competencials dels ajuntaments i segons la seva grandària, una sèrie de serveis mínims que estaven obligats a prestar i que quedaven reflectits en els articles 26.1 de la LRBRL i 64 de la LMRLC. Com podem veure en la taula 1.4. va desaparèixer la referència específica a les instal·lacions esportives escolars de la LRL i va aparèixer el concepte d'instal·lacions esportives *d'ús públic*, un concepte relacionat amb la popularització de l'esport iniciada amb els primers ajuntaments democràtics (Vilanou, 1994; París 1996; Tapiador, 2005).

La normativa va establir que tots els municipis de més de vint mil habitants estaven obligats a disposar d'instal·lacions esportives d'ús públic, però és important assenyalar que aquesta era una obligació difusa ja que no delimitava el tipus d'instal·lacions ni la quantitat mínima a què es referia la norma, amb la qual cosa una simple pista poliesportiva podia servir per complir les responsabilitats municipals.

Taula 1.3 Obligacions municipals mínimes segons la LRBRL i la LMRLC.

SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS	SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS DE MÉS DE 5.000 HABITANTS	SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS DE MÉS DE 20.000 HABITANTS	SERVEIS OBLIGATORIS PER A TOTS ELS AJUNTAMENTS DE MÉS DE 50.000 HABITANTS
Enllumenat públic	A més de tots els anteriors:	A més de tots els anteriors:	A més de tots els anteriors:
Cementiri	Parc públic	Protecció civil	Transport col·lectiu urbà de viatgers
Recollida de residus	Biblioteca pública	Prestació de serveis socials	
Neteja viària	Mercat	Prevenició i extinció d'incendis	Protecció del medi
Abastament domiciliari d'aigua potable	Tractament de residus	<i>Instal·lacions esportives d'ús públic</i>	
Clavegueres		Escorxador	
Accés als nuclis de població			
Pavimentació i conservació de les vies públiques			
Control d'aliments i begudes			

Font: Elaboració pròpia.

1.2.2.3. La participació municipal en les competències esportives d'altres administracions segons les lleis de règim local

A més de les competències i responsabilitats municipals esmentades, la legislació de règim local obria la possibilitat d'ampliar aquest marc competencial en permetre que altres administracions públiques poguessin delegar l'exercici d'algunes de les seves competències en els ajuntaments amb l'objectiu de millorar-ne la gestió. Així ho reflectia la LRBRL:

La Administración del Estado, de las Comunidades Autónomas y otras Entidades locales podrán delegar en los municipios el ejercicio de competencias en materias que afecten a sus intereses propios, siempre que con ello se mejore la eficacia de la gestión pública y se alcance una mayor participación ciudadana. [...] (art.27.1)

També ho manifestava de la mateixa manera la LMRLC:

2. La Generalitat pot delegar competències en els ens locals i atribuir-los la gestió ordinària dels serveis propis de l'Administració de la Generalitat, en els termes establerts per aquesta Llei.
3. Els ens locals supramunicipals poden delegar competències en els ens d'àmbit territorial inferior, en els termes establerts per aquesta Llei. (art.9)

Així mateix, les lleis de règim local també possibilitaven que els ajuntaments poguessin col·laborar en el compliment de les responsabilitats d'altres ens públics. Aquesta possibilitat normativa podia ser l'argumentació jurídica que els municipis podien utilitzar en el camp de les polítiques esportives, per exemple, per actuar en programes de suport a l'educació física escolar. La LRBRL ho recollia així:

Los Municipios pueden realizar actividades complementarias de las propias de otras Administraciones públicas y, en particular, las relativas a la educación, cultura, [...] (art.28)

La LMRLC també ho reflectia encara que, en aquest cas, hi afegia específicament la possibilitat d'actuar en les competències esportives d'altres administracions:

1. Per a la gestió dels seus interessos, el municipi també pot exercir activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions públiques i, en particular, les relatives a:
  - a) L'educació
  - b) La cultura, la joventut i l'esport
 [...] (art.68)

En definitiva, la normativa de règim local ampliava el marc d'actuació dels ajuntaments fins a límits que podien pertànyer, competencialment, a altres administracions públiques.

43

1.2.2.4. Les competències i responsabilitats municipals segons les lleis de l'esport

Així com les normatives de règim local vigents en el període 1979-1991 deixaven un ampli marge d'interpretació per a l'actuació esportiva municipal, les lleis sectorials que regulaven l'esport, tot i que també mantenien un esperit genèric, eren més concises en alguns aspectes determinats, sobretot pel que fa a la construcció d'equipaments. Recordem que a l'inici de la democràcia la llei d'esports vigent encara era la LEF de 1961 que després va ser substituïda per la LGCFD de 1980 a nivell estatal, mentre que a Catalunya va aparèixer una llei d'esport pròpia, la LLE, l'any 1988. L'any 1990 va aparèixer la LD a nivell estatal en substitució de la LGCFD.

D'altra banda, mentre a les normatives de règim local es podien diferenciar les competències de les responsabilitats municipals en l'àmbit esportiu, aquest aspecte no era tan clar en les normatives esportives. En aquest cas els articles que feien referència a les possibles actuacions municipals van ser redactats de manera que era difícil diferenciar què es podia considerar competència i què es podia considerar una obligació. Això afecta, sobretot, les lleis esportives que van tenir un protagonisme més gran en aquesta època, és a dir, la LGCFD i la LLE.

a) La LEF de 1961.

La Llei de 1961, vigent una petita part d'aquest període, feia poca referència a l'actuació municipal i tot estava relacionat amb la construcció d'equipaments esportius. En l'article 27 permetia que els ajuntaments sol·licitessin crèdits, bestretes o subvencions a la "Delegación Nacional de Educación Física y Deportes" per a la construcció, la transformació o l'ampliació de les instal·lacions esportives i, fins i tot, establí a l'article 29 l'obligació municipal de construir instal·lacions esportives mínimes d'acord amb la grandària de la població, establertes segons uns mòduls que s'havien de regular per decret i que mai van ser publicats (Ortega, Camps i Lagardera, 1985). L'article deia així:

Los Municipios, conforme a los módulos que por Decreto se determinen, vendrán obligados a construir instalaciones deportivas mínimas, según su censo de población. Para el cumplimiento de esta obligación serán beneficiarios de los créditos, anticipos y subvenciones que otorguen la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes y las Diputaciones Provinciales. (art.29)

b) La LGCFD de 1980.

La primera llei democràtica de l'esport tampoc va dedicar molt contingut a les competències municipals. La principal regulació quedava fixada a l'article 3.5.

El Municipio, de acuerdo con su propio régimen jurídico y en colaboración con las demás Administraciones públicas y con las Asociaciones y Entidades deportivas, ejerce las competencias y presta los servicios que les corresponden en la materia, y en particular las siguientes:

- a) Desarrollar la política físico-deportiva y gestionar, con las correspondientes ayudas, la plena utilización de las instalaciones públicas en su ámbito territorial.
- b) Llevar un censo de las instalaciones deportivas de su territorio, así como de su estado de conservación, dotando a las propias del personal adecuado para su uso.
- c) Asegurar el cumplimiento de la legislación urbanística en materia de reserva de espacios y zonas para la práctica del deporte.
- d) Celebrar conciertos y convenios con Entes públicos o privados para el cumplimiento de los fines de la presente Ley. (art.35)

De l'articulat de la Llei podem extreure que se centrava, bàsicament, en tres blocs de continguts. Un d'abast ampli, en la mateixa línia que la normativa de règim local, quan s'afirmava que als municipis els corresponia la competència de "desarrollar la política físico-deportiva" en el seu territori, una expressió molt genèrica que permetia moltes interpretacions.

Un segon bloc, més específic i desenvolupat, abastava tot l'articulat que feia referència a les instal·lacions esportives. La Llei obligava els municipis a gestionar-ne la plena utilització, portar-ne un cens, dotar-les de personal i assegurar la reserva de sòl urbanístic per a la seva construcció. Relacionat amb aquest darrer punt, la llei dedicava l'article 10 a aprofundir-hi des del punt de vista urbanístic i a autoritzar les expropiacions per a la construcció d'equipaments:

1. Los planes y programas urbanísticos determinarán los terrenos destinados a zonas deportivas públicas y privadas en proporción adecuada a las necesidades colectivas. Las autoridades urbanísticas fijarán, de acuerdo con la legislación sobre suelo y ordenación urbana, la superficie mínima que habrá de destinarse a reservas para uso deportivo en suelo urbano y urbanizable, previo informe del Organismo deportivo competente.
2. De conformidad con la legislación urbanística, podrán delimitarse y expropiarse polígonos para la instalación de zonas deportivas públicas. (art.10)

També a l'apartat d'instal·lacions i, específicament en el finançament de la seva construcció i manteniment, la LGCFD va fer una aportació cabdal per a l'evolució de l'esport municipal en obligar, a la disposició transitòria quarta de la Llei, les diputacions i altres ens provincials a destinar les quantitats econòmiques que rebien de la participació en les travesses de manera exclusiva a finalitats esportives i, especialment, a la construcció i manteniment d'instal·lacions esportives.⁴⁶

El tercer bloc de continguts estava relacionat amb la capacitat municipal per establir acords de col·laboració amb altres entitats per a la promoció de l'esport, sota la filosofia que la realització de les polítiques esportives municipals en un règim democràtic no es podia dur a terme al marge de la resta de les administracions públiques, ni molt menys sense comptar amb la participació del sector privat associatiu, que havia tingut, històricament, un paper rellevant en l'expansió del fenomen esportiu. D'altra banda, es considerava que la promoció esportiva era una activitat que requeria l'acció coordinada de les diferents Administracions, ja que hi coincidien interessos de diversa índole (urbanisme, salut, educació, representació internacional...) que justificaven la seva actuació. Aquesta necessitat de coordinar l'autonomia municipal amb la de les altres administracions i entitats que actuessin en

⁴⁶ Aquesta obligatorietat havia quedat fixada amb anterioritat per la "Ley 77/1961" (LEF), però en la pràctica no es complia perquè les diputacions podien invertir-les en altres finalitats (vegeu l'apartat dedicat a les competències provincials)

el sistema esportiu local va quedar establerta a l'apartat d) de l'article 3.5 de la LGCFD.

c) La LLE de 1988.

La Llei catalana de l'esport de 1988 va reproduir, gairebé de manera literal, el text de la LGCFD al seu article 38. Només dos aspectes específics la diferenciaven de la Llei estatal. D'una banda, l'apartat a) feia una referència explícita a la promoció de l'esport extraescolar, que la Generalitat havia articulat mitjançant la potenciació dels *consells esportius*, uns organismes encarregats de promoure l'activitat esportiva en edat escolar a les diferents comarques de Catalunya i que estaven formats pels ajuntaments i els centres escolars del territori comarcal. El mateix apartat també es referia de manera concreta a les activitats físiques recreatives, en un reconeixement del paper que els ajuntaments estaven fent en la promoció de l'esport per al conjunt de la població. En ambdós casos, però, la norma establia la supeditació de la competència municipal a les directrius de la Generalitat.

1. Correspon als municipis:

- a) Promoure de manera general l'activitat física i l'esport en llur àmbit territorial, especialment en l'àrea escolar, i fomentar les activitats físiques de caire extra-escolar i recreatives en el marc de les directrius de la Generalitat de Catalunya.
- b) Construir, ampliar i millorar instal·lacions esportives en llur territori.
- c) Vetllar per la plena utilització de les instal·lacions esportives existents en llur terme municipal.
- d) Portar un cens de les instal·lacions esportives de llur territori.
- e) Vetllar pel compliment de les previsions urbanístiques sobre reserva i d'espais, qualificacions de zones per a la pràctica de l'esport i l'emplaçament d'equipaments esportius.
- f) Cooperar amb altres ens públics o privats per al compliment de les finalitats assenyalades per aquesta Llei.

2. Els municipis de més de cinc mil habitants han de garantir l'existència en llur territori d'instal·lacions esportives d'ús públic.- (art.38)

D'altra banda, el paràgraf segon del mateix article 38 fixava en cinc mil habitants el llindar mínim perquè els municipis garantissin l'existència d'equipaments esportius en la seva ciutat, i disminuïa el límit de vint mil habitants que havia fixat la LMRLC. Tot i aquesta rebaixa, la normativa es convertia en paper mullat des del punt de vista pràctic, ja que ni la mateixa Llei ni cap desplegament jurídic posterior especificava les característiques mínimes que havien de tenir aquestes instal·lacions. Per marcar pautes en la construcció d'equipaments esportius a tot el territori català, la Llei va crear el Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC), que havia de ser aprovat pel Consell Executiu de la Generalitat.⁴⁸ Aquest Pla fixava el marc de cooperació de la Generalitat amb les altres administracions locals, especialment els municipis, en el marc d'un pla d'inversions fixat per la Llei 23/1987, que va establir els criteris del que s'anomenaria, a partir d'aquell moment, Pla únic d'obres i serveis de Catalunya.

d) La LD de 1990.

Gairebé al final del període estudiat, s'aprovà la nova Llei de l'esport estatal, que era justificada, en el preàmbul, per "las exigencias derivadas de la interpretación pactada del proceso autonómico, y por la propia evolución del fenómeno deportivo". En efecte, la Llei es va centrar fonamentalment a regular l'esport de competició en el marc estatal i internacional, sobretot en la seva vessant de l'espectacle esportiu

⁴⁷ Ídem.

⁴⁸ El Pla director, conegut popularment com a PIEC, va funcionar com a instrument de planificació de la Secretaria General de l'Esport, però no va ser aprovat fins el 2005.

professional i mercantilitzat, i deixava que fossin les comunitats autònomes les qui reguessin, amb les seves pròpies normes, l'organització de l'esport en el seu territori, la qual cosa afectava, per tant, les competències dels municipis. El preàmbul de la Llei era explícit quant a aquest respecte pel paper autonòmic: "la atribución de competencias sobre deporte o promoción del deporte se halla explícita en los diferentes Estatutos de Autonomía y, por ello, esta Ley no trata de realizar operaciones de redistribución que no le corresponden."

Com a conseqüència d'aquest plantejament normatiu, les referències a les competències municipals en esports eren gairebé inexistents a l'articulat de la Llei. Només trobem algun aspecte relacionat amb l'actuació esportiva municipal en el dret preferent dels ajuntaments al tempteig i al retracte⁴⁹ de les instal·lacions esportives que fossin propietat d'una societat anònima esportiva (art. 25). També podem veure una connexió en tots els temes relacionats amb la construcció i utilització de les instal·lacions esportives que apareixien en el capítol X de la Llei i que afectaven, especialment, l'accés de persones amb minusvalidesa, l'ús i la publicitat del tabac i l'alcohol, els requisits tècnics i arquitectònics que limitessin les possibles accions de violència dins els equipaments, i la informació pública a l'usuari de les instal·lacions.

1.2.3. El paper dels altres ens locals

Durant el període analitzat, les polítiques esportives municipals van estar relacionades o condicionades per les actuacions d'altres administracions públiques, tant a nivell estatal i autonòmic com d'altres ens locals. En el següent apartat expliquem quin era el paper dels altres ens locals segons el marc jurídic vigent en l'època, amb una especial rellevància en el cas de les diputacions provincials.

1.2.3.1. La província

La província va ser definida, a l'article 141 de la Constitució, com "una entitat local amb personalitat jurídica pròpia, determinada per l'agrupació de municipis i la divisió territorial per al compliment de les activitats de l'Estat". El govern i l'administració provincial corresponen a la diputació o a "altres Corporacions de caràcter representatiu" (art. 31.3 de la LRBRL), com succeeix a les comunitats autònomes d'una sola província i als arxipèlags balear i canari.⁵⁰

Aquesta figura administrativa ha estat discutida a Catalunya a causa del seu naixement com a instrument polític que garantia un control centralitzador de l'Estat (Mir, 1987).⁵¹ Instaurada la democràcia i amb l'assumpció de les competències en

⁴⁹ El tempteig és el dret d'adquirir una cosa que ha d'ésser alienada a títol oneros amb preferència a d'altres persones pel mateix preu que aquestes pagaven. El retracte és el dret d'adquisició preferent que correspon a una persona sobre una cosa venuda, en les mateixes condicions (preu, terminis, etc.) del contracte de compravenda efectuat.

⁵⁰ Les comunitats autònomes uniprovincials, com és el cas de Madrid, Astúries, Cantàbria i Múrcia, així com l'òrgan foral de Navarra assumeixen les competències, mitjans i recursos que la Llei estableix a les províncies. D'altra banda, a les províncies d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia els òrgans forals tenen un règim especial, emparat en la disposició addicional primera de la Constitució i fixat en l'Estatut d'autonomia del País Basc. A l'arxipèlag canari els cabildos insulars són els òrgans de govern, administració i representació de cada illa i assumeixen les competències que la Llei de règim local atribueix a les diputacions provincials. Els presidents dels cabildos insulars componen les mancomunatats provincials interinsulars. A les Illes Balears el sinònim de les diputacions provincials són els consells insulars.

⁵¹ Els orígens de la divisió provincial d'Espanya prové de la Constitució de Cadis de 1812, tot i que l'actual circumscripció territorial data de 1883, amb el Decret del 30 de novembre que establia la divisió del territori en 49 províncies—serien 50 d'ençà del 1927—entre les quals hi havia les quatre catalanes. Cada província disposava de dues institucions bàsiques, el governador civil que representava el Govern central i era la màxima autoritat provincial, i un òrgan corporatiu, la diputació provincial, escollida per la mateixa població del territori. A Catalunya, el 1913 fou creada la Mancomunitat, que incloïa les quatre províncies, i el 1932 es constituí la Generalitat, que fixà, amb el Decret

règim local per part de la Generalitat de Catalunya, aquesta figura territorial local va tornar a ser centre de conflictes polítics. El rebuig polític a aquest ens administratiu va quedar ben palès en el preàmbul de la Llei 5/1987 del règim provisional de les competències de les diputacions provincials⁵², aprovada pel Parlament català:

La implantació a Catalunya, durant el segle passat, de la divisió provincial ha estat sempre considerada com un element aliè en l'estructura territorial, atès que, abans del Decret de Nova Planta, Catalunya disposava d'una divisió administrativa pròpia que en aquells moments prenia com a base les vegueries. És per això que la supressió de la divisió provincial ha estat fins el moment present un element reivindicatiu de moltes forces polítiques catalanes.

La LMRLC de 1987 també va reflectir el desig polític de la desaparició de les demarcacions provincials i la voluntat de convertir Catalunya en una província única:

[...] Quan Catalunya es constitueixi com a comunitat autònoma uniprovincial, la Generalitat n'ha d'assumir el govern i l'administració, i també les competències, els mitjans i els recursos que els corresponguin (art. 84.2).⁵³

La Llei 5/1987 va aprovar el buidat de competències de les diputacions provincials a favor de les comarques i la mateixa Generalitat, i va establir un règim provisional de les seves atribucions “mentre no es produeixin les condicions legals que facin possible que el govern i l'administració de les províncies s'integrin a la Generalitat”(art.1). Aquestes condicions legals, però, quedaven limitades pel mateix article 141 del text constitucional, que va establir que “qualsevol alteració dels límits provincials haurà de ser aprovada per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica”. És a dir, només el Parlament espanyol podia decidir la supressió de les províncies.

a) Les competències provincials en esport.

Quant a les competències provincials, en la legislació de règim local anterior a la Constitució, les diputacions provincials eren, fonamentalment, entitats de cooperació dels municipis però havien de fer-se càrrec de diversos serveis públics: centres de beneficència, hospitals, institucions culturals, xarxes de carreteres, etc. Al 1985 la LRBRL va fer desaparèixer la referència a aquests serveis i el seu marc d'actuació va quedar limitat a l'esmentada cooperació amb els serveis municipals. Amb aquest criteri, les diputacions havien d'assegurar la prestació a tota la província dels serveis municipals mínims, realitzar funcions d'assistència i cooperació jurídica, econòmica i tècnica als municipis, i prestar serveis públics de caràcter supramunicipal i/o supracomarcal.

En l'àmbit esportiu, les diputacions provincials van seguir el mateix procés de responsabilitzar-se de serveis determinats fins arribar, únicament, a la prestació d'assistència i cooperació als ajuntaments. El "Reglamento de Servicios de las Corporaciones Locales" de 1955,⁵⁴ que va estar vigent fins a l'aprovació de la LRBRL,

de 23 de setembre de 1936, una divisió territorial del Principat basada en nou regions i trenta-vuit comarques. El règim franquista va obligar a la desaparició de la Generalitat i va tornar a implantar una única organització territorial en províncies.

⁵² Publicada al DOGC núm. 826, de 4 d'abril de 1987.

⁵³ La posició del Parlament català envers l'organització més idònia per canalitzar l'estructura territorial de Catalunya es basava en la creació d'unitats supracomarcals que substituïssin les províncies. Així ho manifestà el preàmbul de la Llei 5/1987: “En el moment d'elaborar les lleis d'organització territorial i de règim local de Catalunya, no es podia renunciar a la solució que sembla més idònia per resoldre l'estructura del govern local i també dels serveis perifèrics de l'Estat i la Generalitat. Pel que fa a aquest últim aspecte, només cal recordar que la iniciativa uniprovincial ha de comportar la desaparició dels governs civils i ha de fer que el delegat del Govern dirigeixi l'Administració de l'Estat a Catalunya; també s'obre la possibilitat de crear sense condicionants la regió o demarcació supracomarcal que ha de constituir la divisió bàsica per a l'organització territorial dels serveis de l'Administració de la Generalitat.”

⁵⁴ Aprovat pel Decret de 17 de juny de 1955 (BOE núm. 196, de 15 de juliol de 1955).

fixava que les diputacions “tendrán la misión obligatoria e inexcusable de cooperar a l'efectividad de los servicios municipales” (art. 156) i entre els serveis que es declaraven prioritaris hi figurava l'epígraf “campos escolares y de deportes” (art. 162.3).

Per aconseguir aquest fi, el règim franquista va instaurar una fórmula administrativa per canalitzar la política de construcció d'equipaments esportius: els plans provincials. La LEF de 1961 els definia així:

La Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, a fin de dotar en el menor plazo posible a todas las ciudades de España de un conjunto polideportivo mínimo, conforme a las características que oportunamente se determinen, y atendiendo a la densidad de población y demografía deportiva, establecerá planes provinciales de instalaciones deportivas normalizadas, integradas en un Plan Nacional, en cuya confección las Juntas Provinciales de Educación Física y Deportes y las Comisiones Provinciales de servicios Técnicos respectivos colaborarán con su asesoramiento en orden a la prelación de necesidades y aplicación de los medios asignados a la provincia. (art. 26)

Tanmateix, la Llei establia un sistema de finançament que seria molt important per a les diputacions. Aquests plans provincials disposaven d'una via de recursos que provenien de la recaptació obtinguda en les travesses. La Llei fixava que les diputacions rebessin una participació de les "Apuestas Mutuas Deportivo-Benéficas" amb un destí determinat: s'havien d'invertir en finalitats esportives. Tot i aquesta obligació, deixava una porta oberta a una possible utilització en altres finalitats que es consideressin de caràcter benèfic, un fet que a la pràctica implicava una política diferent segons cada província.⁵⁵

La normativa especificava clarament l'objectiu prioritari d'aquests recursos distribuint-los en uns percentatges mínims destinats a la construcció d'equipaments, a ajuts a la formació de tècnics—específicament a l'INEF que la mateixa Llei creava—i a la promoció esportiva⁵⁶ i remarcava la manera de fer efectiva la política d'ajuts a la construcció d'instal·lacions i a la promoció esportiva, a través dels plans específics esmentats:

[...] Las cantidades correspondientes al primero y tercero de los citados fines se distribuirán de conformidad con los planes que a tal efecto establezcan las Diputaciones Provinciales para construcción de instalaciones y desarrollo de actividades, de acuerdo con las Juntas Provinciales de Educación Física y Deportes, presididas por el Gobernador civil y Jefe provincial del Movimiento. (art.28)

El destí finalista de la participació en les travesses, tot i la via d'escapatòria benèfica que la Llei permetia, es va anar consolidant progressivament fins que al 1980 la LGCFD, va obligar—en la disposició transitòria quarta—a destinar-ho de manera exclusiva a finalitats esportives, preferentment a la construcció i manteniment d'instal·lacions. Aquesta obligació va quedar temperada per la "Ley 40/1981", que va aprovar diverses mesures jurídiques sobre les corporacions locals i que va atorgar un període transitori fins el 1984 per tal que, progressivament, les corporacions provincials s'adaptessin a aquesta exigència.⁵⁷

⁵⁵ L'article 28 de la Llei deia: "Las Diputaciones Provinciales, en cuanto así lo consientan sus obligaciones legales de carácter benéfico, aplicarán en cada presupuesto anual la cantidad que hubieren percibido en el ejercicio anterior por su participación en las Apuestas Mutuas, a fines deportivos de carácter aficionado. [...]"

⁵⁶ El mateix article 28 especificava: " [...] El concepto presupuestario correspondiente se aplicará, al menos en un 50 por 100, en inversiones, créditos o subvenciones para la construcción y sostenimiento de instalaciones deportivas en la provincia. Un 10 por 100, para la construcción del Instituto de Educación Física y ulteriormente para su sostenimiento y concesión de becas. El resto, para el fomento y desarrollo de actividades y competiciones de las Federaciones y sociedades deportivas de aficionados de la misma provincia.[...]"

⁵⁷ Publicada al BOE. núm. 271, de 12 de novembre de 1981, la disposició transitòria sisena de la Llei plantejava un sistema esglaonat en el temps per tal que les diputacions que estiguessin destinant els diners de les travesses a

A partir d'aquí la política general d'ajuts de les diputacions es va seguir canalitzant pels plans provincials d'obres i serveis que, modificats de manera general pel "Real Decreto 1673/1981",⁵⁸ es van adaptar a una regulació específica dictada pel "Real Decreto 2240/1981"⁵⁹ que aplicava el règim dels plans provincials d'obres i serveis als programes de construcció i modernització d'instal·lacions esportives.⁶⁰ Per aconseguir aquesta cooperació la LRBRL va fixar, a l'article 36, que les diputacions havien d'aprovar anualment un pla provincial de cooperació a les obres i serveis municipals. Aquest pla es podia finançar amb els recursos de les diputacions, les aportacions municipals i les subvencions de les comunitats autònomes i de l'Estat.

A Catalunya, aquesta normativa va ser la imperant fins a l'aprovació de la Llei 5/1987 en la qual, com hem vist anteriorment, el legislador expressava la voluntat de fer desaparèixer les diputacions provincials i tendir a la integració de les quatre diputacions de Catalunya en la Generalitat. Segons Mir (1987), en la filosofia d'aquesta Llei hi havia un objectiu clar: sostreure a les diputacions de Catalunya totes les seves competències i serveis de caràcter sectorial (sanitat, serveis socials, esport, joventut, cultura i carreteres, principalment) i limitar les competències a l'assistència i cooperació intermunicipal. La Llei va promoure la creació del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya esmentat a l'apartat anterior, elaborat i aprovat per la Generalitat, així com l'obligatorietat dels municipis i les diputacions provincials de participar en la seva elaboració.⁶¹

L'any 1988, la Llei de l'esport de Catalunya (LLE), seguint les línies directrius que portaven al buidat de competències de les diputacions, va dictar l'assumpció de les competències esportives provincials per part de la Generalitat. En concret la normativa va fixar que les diputacions havien de traspasar a l'administració autonòmica els serveis i els recursos per a l'exercici del "foment i la promoció de l'esport envers les entitats esportives, les federacions i els ciutadans"; la "investigació i la recerca en l'àmbit esportiu"; i "l'assistència tècnica i l'assessorament a les entitats esportives i les federacions" (disposició addicional segona 2.a.). La normativa també obligava a traspasar a la Generalitat els recursos econòmics que provenien de les travesses així com tots els equipaments esportius de propietat provincial a fi i efecte de distribuir la seva gestió en altres administracions locals.

Tot i aquest buidat competencial, la normativa reservava a l'administració provincial la capacitat d'actuar en el camp esportiu donant suport a les altres entitats locals d'àmbit territorial inferior, i establia que el suport econòmic provincial destinat a la construcció d'equipaments esportius municipals s'havia de fer a través del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya. La Generalitat de Catalunya va concretar aquest traspàs de competències de les diputacions mitjançant el Decret 202/1990 on s'especificaven els percentatges econòmics que cada diputació havia de traspasar a la Generalitat. La Diputació de Barcelona va posar un recurs contenciós-administratiu contra aquest Decret, i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (en una sentència

---

altres finalitats modifiquessin anualment els recursos destinats a aquestes altres finalitats de manera que l'any 1984 tots els diners provinents de les travesses es dediquessin a fins esportius.

⁵⁸ Publicat al BOE núm. 188, de 6 d'agost de 1981.

⁵⁹ Publicat al BOE núm. 240, de 7 d'octubre de 1981.

⁶⁰ Aquest Decret va ser desplegat, posteriorment, per l'"Orden de 12 de febrero de 1982" (BOE núm. 38, de 13 de febrer de 1982) que fixava terminis i aspectes formals i tècnics que s'havien de tenir en compte en l'elaboració dels plans.

⁶¹ La Llei 23/1987, de 23 de desembre, va establir els criteris de finançament del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya i les bases per a la selecció, la distribució i el finançament de les obres i els serveis a incloure-hi. El Govern de l'Estat va presentar el Recurs d'inconstitucionalitat núm. 541/1988, de 6 d'abril, contra la totalitat de la Llei.

del 29 de maig de 1992) li va donar parcialment la raó quant a la utilització dels recursos econòmics provinents de les travesses.⁶²

1.2.3.2. Les comarques

La comarca és un ens local configurat per l'agrupació de diversos municipis. Aquesta figura, inexistent jurídicament durant el franquisme, va ser recuperada per l'article 141.3 de la Constitució en aprovar la possibilitat de crear agrupacions de municipis diferents de la província. Amb aquesta base jurídica, la LRBRL va fixar legalment aquesta figura com a entitat local instituïda per les comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts d'autonomia.

50

A Catalunya, aquesta possibilitat va quedar recollida a l'Estatut de 1979 que va establir que la Generalitat de Catalunya "estructurarà la seva organització territorial en municipis i comarques" (art. 5). La LMRLC de 1987 va instaurar la creació de les comarques, i les definia com "una entitat local formada per l'agrupació de municipis contigus, que té personalitat jurídica pròpia i plena capacitat i autonomia pel compliment dels seus fins" (art. 81). Aquests fins van quedar fixats a l'article 82 de la mateixa Llei que els circumscriu a la "realització d'activitats i prestar serveis públics d'interès supramunicipal" i a assegurar "l'establiment i l'adequada prestació dels serveis municipals en el territori de la comarca i l'exercici de les competències municipals." La distribució territorial en comarques i la creació dels seus òrgans de govern i administració—els consells comarcals—va quedar establert per la Llei 6/1987, de 24 d'abril, sobre l'organització comarcal de Catalunya.⁶³

a) Les competències comarcals en esport.

Pel que fa a les competències comarcals en l'àmbit de l'esport, la Llei 6/1987 indicava, en l'article 25, quines eren les que havien de tenir en el seu territori:

- a) L'ordenació del territori i l'urbanisme.
- b) La sanitat.
- c) Els serveis socials.
- d) La cultura.
- e) L'esport.
- f) L'ensenyament.
- g) La salubritat pública i el medi.

Com podem veure, dins els àmbits competencials hi figurava un epígraf referit a l'esport, així com altres aspectes que, sovint, podien estar relacionats amb les activitats esportives, com ara l'urbanisme o l'ensenyament. D'altra banda, dins aquest ventall competencial, l'administració comarcal podia realitzar obres i serveis per si mateixes o en concurrència amb d'altres administracions, de manera que les comarques podien col·laborar en la realització de les polítiques esportives municipals.

b) Els consells comarcals d'esports o consells esportius.

Durant els anys 80 i sense que encara estiguessin creades oficialment les comarques, arreu del territori català es van anar creant uns organismes especials dedicats a la promoció de l'esport escolar. La majoria d'aquests organismes es van constituir prenent com a marc territorial la comarca i agrupant els ajuntaments, els centres

⁶² Després de diversos anys de plets entre la Diputació i la Generalitat, l'any 2000 el Tribunal Suprem va ratificar aquella sentència (RJ 2000/8251).

⁶³ Publicada al DOGC núm. 826, de 8 d'abril de 1987.

escolars de la zona i entitats esportives, sota la fórmula jurídica d'associació privada sense afany de lucre, sotmesos a la "Ley 191/1964 de asociaciones"⁶⁴ de 1964 i sota la denominació de *consells comarcals d'esports*.

Amb la LLE de 1988, aquests organismes van quedar definits, jurídicament, com a agrupacions esportives i van canviar la denominació per no generar confusions amb els òrgans de govern de les comarques que havien estat creats amb la Llei 6/1987. D'aquesta manera, els consells comarcals d'esports es van transformar en *consells esportius*, l'estructura dels quals va ser regulada l'any 1990 mitjançant el Decret 267/1990. Aquest Decret va regular que només podia haver un consell esportiu per a cada comarca de Catalunya, si bé va mantenir aquells consells que havien estat constituïts i inscrits en el Registre d'entitats esportives de la Generalitat i que funcionaven en uns àmbits territorials diferents, com va ser el cas del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona,⁶⁵ del Consell Esportiu del Barcelonès Nord,⁶⁶ i el Consell Esportiu del Barcelonès Sud,⁶⁷ tots ells a la comarca del Barcelonès.

1.2.3.3. Altres entitats locals

Al marge de la província i la comarca, la normativa de règim local va establir altres possibilitats d'entitats locals d'àmbit territorial superior al municipi i d'altres que es corresponien a límits territorials inferiors al municipal.

a) Entitats locals supramunicipals.

Prenent com a punt de partida la unitat bàsica del municipi, la normativa plantejava que es podien constituir altres entitats locals, basant-se en la seva unió per oferir conjuntament un servei o construir una obra, gestionar unes matèries determinades en un territori comú, o fins i tot, simplement, per aprofitar de manera conjunta uns funcionaris determinats.

Així, el Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals (RDTPEL, d'ara endavant), va establir que "els municipis tenen el dret d'associar-se amb altres per a l'execució en comú d'alguna o algunes obres i per la gestió de serveis de la seva competència" (art. 90). Aquestes associacions rebrien el nom de mancomunitats de municipis,⁶⁸ i no era requisit indispensable que existís continuïtat territorial entre els municipis que es volien associar. Les mancomunitats tindrien personalitat jurídica i òrgans de govern propis i es regirien per la legislació de règim local i els seus propis estatuts (art. 90 a 104).

Altres formes d'organització territorial dels municipis eren les entitats metropolitanes i les agrupacions de municipis. Les primeres eren definides com a "entitats locals integrades pels municipis compresos en el territori corresponent, que tenen personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per l'exercici de les seves competències." (RDTPEL, art. 105.1). La seva creació, modificació o supressió era competència del Parlament de Catalunya i els podia correspondre "la planificació, la coordinació o la gestió d'aquells serveis municipals que, per les característiques econòmiques, socials

⁶⁴ Publicada al BOE núm. 311, de 28 de desembre de 1964.

⁶⁵ Entitat que havia nascut l'any 1977 amb el nom d'Institut de l'Esport Escolar de Barcelona.

⁶⁶ Per a l'Hospitalet de Llobregat.

⁶⁷ Per a Badalona, Santa Coloma de Gramenet i Sant Adrià de Besòs.

⁶⁸ Aquesta figura administrativa ja existia en l'anterior normativa de règim local de 1955 (LRL), i va ser desplegada pel "Real Decreto 3046/1977", que aprovava el text articulat parcial de la "Ley 41/1975" (BOE núm. 283, de 26 de novembre de 1977).

i urbanes concurrents en els àmbits territorials respectius, facin necessària una actuació d'abast supramunicipal" (RDTPEL, art. 105.2).⁶⁹

Les agrupacions de municipis es podrien constituir en aquells casos en què uns municipis determinats no disposessin de recursos ordinaris per mantenir un lloc específic de secretaria i/o d'intervenció, fet que obligaria a sostenir, de manera conjunta aquests llocs de responsabilitat administrativa.⁷⁰

b) Entitats locals inframunicipals.

A l'article 3 de la LRBRL es va reconèixer la condició d'entitat local a les entitats d'àmbit territorial inferior al municipal instituïdes per les comunitats autònomes. Aplicant aquesta potestat regulativa, les normatives catalanes van establir que, dins el terme municipal, es podien crear *entitats municipals descentralitzades*,⁷¹ per a nuclis separats o concentracions específiques de població, a petició dels mateixos veïns residents i/o l'ajuntament corresponent. En aquests casos, s'havia de crear un òrgan gestor de l'entitat—anomenat junta de veïns—encapçalat per un president "elegit directament pels veïns de l'entitat pel sistema majoritari mitjançant la presentació de candidats pels diferents partits, federacions, coalicions o agrupacions d'electors" (LMRLC, art. 78). La creació d'aquest ens hauria de ser aprovat per la Generalitat de Catalunya, en el cas dels municipis catalans (RDTPEL, art. 75 a 89).

Tanmateix, els ajuntaments podien decidir la creació, en el terme municipal, de *juntas municipales de districtes*, que tindrien el caràcter "d'òrgans territorials de gestió desconcentrades",⁷² amb la funció de gestionar, de manera descentralitzada, els assumptes de competència municipal i facilitar la participació ciutadana. La seva composició, així com la delimitació territorial, haurien de ser aprovades pel ple municipal.

⁶⁹ En l'època franquista es va crear, mitjançant el "Decreto-ley 5/1974", de 24 d'agost, l'entitat metropolitana anomenada "Corporación Metropolitana de Barcelona", com a òrgan específic per a la planificació urbanística i la prestació de serveis d'interès comú per a tots els municipis que integraven la zona metropolitana. L'any 1987, enmig d'una forta controvèrsia entre els partits polítics, aquesta entitat va ser suprimida per la Generalitat mitjançant la Llei 7/1987, que va constituir dues noves entitats: l'Entitat Metropolitana del Transport i l'Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus.

⁷⁰ Amb anterioritat, el "Real Decreto 3046/1977" regulava les agrupacions de municipis, establint el caràcter d'obligatorietat de la seva unió en una sèrie de circumstàncies determinades.

⁷¹ La LRL classificava aquestes entitats com a "Entidades Locales Menores". Dins d'aquest terme genèric apareixien diferents tipus d'entitats amb denominacions tradicionals com "caseríos", "parroquias", "aldeas", "barrios", "anteiglesias", "concejos", "pedanías", "lugares anejos", etc. La LRBRL va deixar que fossin les lleis autonòmiques sobre règim local les que determinessin la denominació que havien de tenir, respectant els noms tradicionals o imposant uns altres d'específics. La LMRLC va optar per aquesta darrera possibilitat i va establir el nom genèric d'"entitats municipals descentralitzades". L'any 1993, a Catalunya, hi havia comptabilitzades 51 entitats d'aquestes característiques distribuïdes en 30 municipis. A Espanya, el nombre registrat, el 1989, era de 3.451. (Tort, 1993)

⁷² Aquesta potestat va quedar recollida per l'article 128 del "Real Decreto 2568/1986", pel qual s'aprovava el "Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las entidades locales"(BOE núm. 305, de 22 de desembre de 1986).

Síntesi

En les pàgines anteriors hem vist quines eren les relacions entre els diferents ens locals i l'esport, fent una referència obligada al paper del municipi, sobretot pel que fa a les seves competències i responsabilitats fixades per les lleis de règim local i les esportives vigents en el període estudiat. Els aspectes més rellevants de les normatives de règim local són:

- Les normatives de règim local vigents entre 1979 i 1991 fixaven, per als municipis, una sèrie de competències i unes responsabilitats mínimes respecte a l'esport.
- Les normatives de règim local de 1955 (LRL), l'estatal de 1985 (LRBRL) i la catalana de 1987 (LMRLC) deixaven als municipis la capacitat per fer en el seu territori tot allò que creguessin adient en el marc de les seves competències.
- Entre les competències de l'actuació municipal, la LRL situava els camps d'esports i l'educació física, però també hi havia altres finalitats que podien estar relacionades amb les polítiques esportives municipals, com els espectacles i la gestió urbanística.
- Entre les competències fixades per la LRBRL i la LMRLC hi eren les activitats i les instal·lacions esportives mentre que desapareixia la referència a l'educació física de la LRL. També hi havia moltes altres competències municipals que es podien relacionar amb les polítiques esportives: urbanisme, protecció del medi ambient, participació en la programació educativa, etc.
- Entre les responsabilitats, la LRL fixava l'obligatorietat, per als municipis de més de 5.000 habitants, de disposar de *campes escolars d'esports*. A la LRBRL i la LMRLC aquesta obligació es transformà en el fet de disposar d'*instal·lacions esportives d'ús públic* per als municipis de més de 20.000 habitants, sense especificar el mínim ni les característiques que haurien de tenir aquestes instal·lacions.
- Les normatives de règim local també fixaven un marc legal per tal que els municipis realitzessin la seva política esportiva col·laborant amb altres administracions, fet que podia donar la base jurídica per actuar en altres matèries, com ara l'educació física escolar.

Les normatives esportives d'aquest període, la llei franquista de 1961 (LEF), la primera llei estatal de 1980 (LGCFD), la llei catalana de 1988 (LLE) i la segona llei estatal de 1990 (LD) eren més específiques que les normatives de règim local encara que no permetien diferenciar les competències de les responsabilitats municipals. Els aspectes més rellevants són:

- La LEF de 1961 fixava l'obligació municipal de construir instal·lacions esportives d'acord amb la grandària de la població i uns mòduls que havien de ser regulats per decret i que mai van ser publicats.

- La LGCFD de 1980 va atorgar als municipis la competència genèrica de desenvolupar la política esportiva en el seu territori i una sèrie d'obligacions envers els equipaments esportius: portar un cens, dotar-les de personal, reserva de zones i espais per a la pràctica esportiva. També els donava la potestat de fer acords amb altres entitats públiques i privades per realitzar la política esportiva. A més la Llei va obligar les diputacions provincials a invertir els diners que rebien de les travesses en finalitats esportives, especialment en instal·lacions.
- A Catalunya, la LLE de 1988 plantejava les mateixes competències que la LGCFD, i afegia un interès específic en la promoció de l'esport extraescolar. A més, va ampliar als municipis de més de 5.000 habitants l'obligació de disposar d'instal·lacions esportives d'ús públic, però sense concretar-ne, tampoc, les característiques. La Llei va crear el Pla d'equipaments i instal·lacions esportives de Catalunya (PIEC) com a instrument de planificació en la construcció d'equipaments esportius de tot el territori.
- La LD de 1990 pràcticament no va entrar a regular res que afectés les polítiques esportives municipals, llevat de temes relacionats amb la possibilitat del dret a templeig i retracte de les instal·lacions de les societats anònimes esportives del seu territori i aspectes relacionats amb el control del tabac, l'alcohol i la violència a les instal·lacions. El marc d'actuació dels ajuntaments el deixava per a les normatives autonòmiques.

A més dels municipis, hi havia altres entitats locals que podien tenir algun tipus de connexió amb les polítiques esportives municipals. Hem analitzat quines eren aquestes entitats i les seves competències en l'esport. Els punts més significatius són els següents:

- La província, un ens administratiu governat i administrat per la diputació provincial, va ser qüestionat a Catalunya, i la Llei 5/1987 va aprovar el buidat de competències de les diputacions provincials a favor de les comarques i la mateixa Generalitat, i va establir un règim provisional de les seves atribucions.
- Les competències esportives de les diputacions provincials durant aquest període va ser la de donar suport a les actuacions dels ajuntaments i les entitats esportives i desenvolupar una política pròpia amb plans provincials que tenien el suport financer de la participació en les travesses. A Catalunya, amb la LLE de 1988, l'àmbit competencial esportiu va quedar limitat al suport a les administracions locals d'àmbits territorials inferiors.
- Les comarques, el govern de les quals va ser encomanat als consells comarcals, van ser creades jurídicament a Catalunya l'any 1987. L'àmbit competencial de les comarques incloïa l'esport entre les atribucions específiques que podien assumir els consells comarcals.
- Dins el marc territorial comarcal, a Catalunya es van crear unes associacions privades sense afany de lucre, configurades per ajuntaments, centres docents i altres entitats, destinades a la promoció de l'esport escolar. Aquestes entitats van néixer amb el nom de *consells comarcals d'esports* i es van transformar en *consells esportius* després de l'aprovació de la LLE de 1988.

1.3. L'organització municipal

Amb les primeres eleccions municipals, els ajuntaments van necessitar establir una nova estructuració adaptada al procés de canvi democràtic que s'havia produït.⁷³ Aquesta estructuració es va dividir en dos grans blocs. D'una banda, l'organització política, que era la que tenia la capacitat de decisió i cada quatre anys es renovava amb les eleccions municipals. D'altra, l'organització administrativa que era l'encarregada de preparar i executar les decisions que emanessin dels òrgans polítics, així com de la prestació dels serveis municipals. Ambdós tipus d'organització van ser determinants per a la implementació de les polítiques públiques i els següents punts estan destinats a explicar com eren les seves característiques bàsiques durant el període 1979-1991.

1.3.1. L'organització política

A partir de 1979, els ajuntaments es van anar configurant cada quatre anys mitjançant les eleccions municipals que designaven els regidors i regidores representants de les diferents formacions polítiques. Aquests representants configuraven l'organització política de l'ajuntament, i es dividien en dos tipus d'òrgans: els òrgans corporatius o col·lectius i els òrgans unipersonals.

1.3.1.1. Els òrgans corporatius

Els òrgans corporatius o col·lectius dels ajuntaments durant el període 1979-1991 van anar evolucionant en funció del canvi de les normatives de règim local.⁷⁴ Durant la primera legislatura la normativa vigent⁷⁵ establí com a òrgans col·lectius *l'ajuntament Ple*, la *Comissió Municipal Permanent* i les *comissions informatives*.

A mitjans de la segona legislatura municipal es van produir canvis. La LRBRL de 1985 va mantenir el Ple com el màxim òrgan de govern de tots els municipis; va modificar la Comissió Municipal Permanent i la va transformar en la *Comissió de Govern*, i va deixar que els mateixos municipis regulessin altres comissions internes en funció del seu propi reglament orgànic. A Catalunya, uns mesos abans de l'inici de la tercera legislatura municipal, la LMRLC va establir que en els ajuntaments hi havia d'existir una *comissió especial de comptes* per al control dels comptes anuals de la corporació. La Llei catalana també va especificar que tots els municipis de més de 20.000 habitants havien de tenir comissions d'estudi, d'informe o de consulta per debatre, prèviament, els assumptes que havien de ser tractats en el Ple municipal. En la taula 1.4 veiem reflectits els diferents òrgans corporatius existents durant aquest període.

⁷³ Abans de la Constitució l'organització i el sistema de funcionament municipal estava regulat pel "Decreto de 17 de mayo de 1952, por el que se aprueba el Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las Corporaciones Locales", i pel "Decreto de 17 de junio de 1955, por el que se aprueba el Reglamento de Servicios de las Corporaciones Locales".

⁷⁴ L'any 1981 es va dictar la "Ley 40/1981, de 28 de octubre, sobre Régimen jurídico de las Corporaciones Locales" (publicada al BOE. núm. 271, de 12 de novembre de 1981), i després de la LRBRL es va dictar, l'any 1986, un nou "Reglamento de Organización, funcionamiento y régimen jurídico de las Corporaciones Locales", aprovat pel Reial Decret 2568/1986 de 28 de novembre de 1986 (publicat al BOE. núm. 305 de 22 de desembre de 1986, amb correcció d'errades al B.O.E. núm. 12 de 14 de gener de 1987), que substituïa el de 1952.

⁷⁵ La LRL i les normes que la van modificar durant la transició.

Taula 1.4 Òrgans polítics corporatius dels ajuntaments catalans de més de 20.000 habitants en el període 1979-1991, d'acord amb les normatives de règim local.

LRL (1979-1985)	LRBRL (1985)	LMRLC (1987)
Ple	Ple	Ple
Comissió Municipal Permanent	Comissió de Govern	Comissió de Govern
Comissions informatives		Comissions d'estudi, d'informe o de consulta Comissió especial de comptes

Font: Elaboració pròpia.

56

Definim les característiques més importants dels diferents òrgans col·lectius durant aquesta època:

a) El Ple.

El ple es va definir com el màxim organisme corporatiu, format per l'alcalde o l'alcaldesa i els regidors i regidores. Aquests darrers eren escollits mitjançant "sufragi universal, igual, lliure, directe i secret" (art. 19.2 LRBRL), mentre que l'alcalde o l'alcaldesa ho era pels regidors i regidores o pel veïnat en aquells municipis que tenien un règim especial de consell obert.⁷⁶

El nombre de regidors i regidores que componien el Ple va quedar fixat per la llei electoral de 1978,⁷⁷ i depenia de la grandària de població del municipi. Per exemple, entre 20.000 i 50.000 habitants la quantitat fixada va ser de 21, mentre que el Ple de les ciutats d'entre 10.000 i 20.000 habitants estava format per 17.

Al ple li corresponia l'exercici de les competències més importants de l'ajuntament: l'aprovació del pressupost, de la plantilla municipal, dels plans d'ordenació urbanística, l'alienació del patrimoni, etc. En la taula 1.5 podem veure reflectides les atribucions que li assignava la LRL de 1955,⁷⁸ les normatives estatals posteriors (LRBRL i "Real Decreto 781/1986") i la llei de Catalunya (LMRLC).

⁷⁶ Funcionaven amb règim de *consell obert* els municipis de menys de cent habitants i els que, tradicionalment, tinguessin amb aquest règim de govern. També podien funcionar d'aquesta manera municipis de menys de dos-cents cinquanta habitants que gaudissin d'aprofitaments comunals de rendiment, iguals o superiors a la quarta part dels ingressos ordinaris del seu pressupost. En aquests municipis, el govern i l'administració corresponien a un alcalde o alcaldessa i un *consell general* format per tots els electors. (art. 70 de la LMRLC).

⁷⁷ "Ley 39/1978, de 17 de julio, de elecciones locales" (BOE núm. 173, de 21 de juliol de 1978).

⁷⁸ La Llei 40/1981 va fixar uns quòrums especials per a algunes d'aquestes atribucions competencials del Ple i exigia, en aquests casos, un informe previ del secretari i/o de l'interventor per prendre algun acord.

Taula 1. 5 Competències del Ple municipal segons les normatives de règim local vigents en el període 1979-1991.

LRL	LRBRL	RD 781/1986	LMRLC
<p>"Artículo 121. Corresponderá al Ayuntamiento Pleno, como órgano deliberante de la Administración municipal:</p> <p>a) la constitución del mismo;</p> <p>b) la creación, modificación o disolución de Mancomunidades, Instituciones o Establecimientos municipales; la propuesta de variación de régimen orgánico o económico del Municipio y la alteración de su nombre o de su capitalidad; la adopción o modificación de su escudo o emblema; la iniciativa o informe en los expedientes de fusión, agregación o segregación de Municipios y de supresión de Entidades locales menores en su término, y la división del término municipal en Distritos;</p> <p>c) la adquisición o disposición de bienes y derechos del Municipio, transacción sobre ellos, la regulación del aprovechamiento de los comunales, régimen económico del suelo y la ordenación urbana;</p> <p>d) la contratación o concesión de obras y servicios, incluso los de transporte, dentro del término municipal;</p> <p>e) la aprobación de planes de ensanche y extensión, reforma interior, saneamiento o urbanización y en general todos los proyectos que lleven aneja la expropiación forzosa;</p> <p>f) la municipalización de servicios y la constitución de Empresas mixtas o de otra clase, autorizadas por esta Ley, para la prestación de servicios municipales;</p> <p>g) la aprobación de Presupuestos y Ordenanzas de exacciones, la censura de cuentas, el reconocimiento de crédito, la concesión de quitas y esperas y cualquier clase de compromisos económicos;</p> <p>h) la aprobación de Ordenanzas generales y de Reglamentos de servicios, funcionarios y régimen interior;</p> <p>i) el nombramiento, premio y corrección de funcionarios, cuando no estén atribuidos a otra autoridad;</p> <p>j) el ejercicio de acciones judiciales y administrativas, la defensa en los procedimientos incoados contra el Ayuntamiento y la interposición de recursos;</p> <p>k) el asesoramiento del Gobierno en asuntos municipales, y</p> <p>l) cuantas otras le incumban por precepto legal."</p>	<p>"Artículo 22. [...]2. Corresponden, en todo caso, al Pleno las siguientes atribuciones:</p> <p>a) El control y la fiscalización de los órganos de gobierno</p> <p>b) Los acuerdos relativos a la participación en organizaciones supramunicipales; alteración del término municipal; creación o supresión de Municipios y de las Entidades a que se refiere el artículo 45; creación de órganos desconcentrados; alteración de la capitalidad del Municipio y el cambio de nombre de éste o de aquellas Entidades y la adopción o modificación de su bandera, enseña o escudo</p> <p>c) La aprobación de los planes y demás instrumentos de ordenación y gestión previstos en la legislación urbanística</p> <p>d) La aprobación del Reglamento orgánico y de las Ordenanzas</p> <p>e) La determinación de los recursos propios de carácter tributario; la aprobación y modificación de los Presupuestos; la disposición de gastos en los asuntos de su competencia y la aprobación de las cuentas</p> <p>f) La aprobación de las formas de gestión de los servicios y de los expedientes de municipalización</p> <p>g) La aceptación de la delegación de competencias hecha por otras Administraciones públicas</p> <p>h) El planteamiento de conflictos de competencias a otras Entidades locales y demás Administraciones públicas</p> <p>i) La aprobación de la plantilla de personal, la relación de puestos de trabajo, las bases de las pruebas para la selección de personal y para los concursos de provisión de puestos de trabajo, la fijación de la cuantía de las retribuciones complementarias de los funcionarios y el número y régimen del personal eventual, [...]</p> <p>j) El ejercicio de las acciones administrativas y judiciales</p> <p>k) La alteración de la calificación jurídica de los bienes de dominio público</p> <p>l) La enajenación del patrimonio</p> <p>ll) Aquellas otras que deban corresponder al Pleno por exigir su aprobación una mayoría especial</p> <p>m) Las demás que expresamente le confieran las leyes</p> <p>3. Pertenece, igualmente, al Pleno la votación sobre la moción de censura al Alcalde, que se rige por lo dispuesto en la legislación electoral general."</p>	<p>"Artículo 23.1. Además de las señaladas en el artículo 22 de la Ley 7/1985, de 2 de abril, corresponden al Pleno, una vez constituido conforme a lo dispuesto en la legislación electoral, las siguientes atribuciones:</p> <p>a) La adquisición de bienes y derechos del Municipio y la transacción sobre los mismos, salvo que las competencias estén atribuidas expresamente por la Ley a otros órganos.</p> <p>b) La regulación del aprovechamiento de los bienes comunales en los términos previstos en la legislación aplicable.</p> <p>c) La contratación de obras, servicios y suministros cuya duración exceda de un año o exija créditos superiores a los consignados en el presupuesto anual.</p> <p>d) La aprobación de los proyectos de obras cuando la contratación de su ejecución sea de su competencia, conforme al apartado anterior.</p> <p>e) El reconocimiento extrajudicial de créditos, siempre que no exista dotación presupuestaria, operaciones de crédito o concesión de quita y espera.</p> <p>f) La defensa en los procedimientos incoados contra el Ayuntamiento."</p>	<p>"Article 50 [...] 2. Corresponen al Ple les atribucions següents:</p> <p>a) Controlar i fiscalitzar els òrgans de govern.</p> <p>b) Prendre els acords relatius a la participació en organitzacions supramunicipals; l'alteració del terme municipal; la creació o la supressió de municipis i d'entitats d'administració descentralitzada; la creació d'òrgans desconcentrats; l'alteració de la capitalitat del municipi; el canvi de nom del municipi o de les entitats esmentades, i l'adopció o la modificació de la bandera, l'ensena o l'escut.</p> <p>c) Aprovar els plans i altres instruments d'ordenació i gestió establerts en la legislació urbanística.</p> <p>d) Aprovar el reglament orgànic i les ordenances.</p> <p>e) Crear i regular òrgans complementaris.</p> <p>f) Determinar els recursos propis de caràcter tributari, aprovar i modificar els pressupostos, disposar despeses en els assumptes de la seva competència i aprovar els comptes.</p> <p>g) Contractar obres i serveis la quantia dels quals excedeixi la que és permesa a l'alcalde o a la Comissió de Govern; adquirir patrimoni i fer operacions de crèdit la quantia dels quals excedeixi del 5% dels recursos ordinaris del pressupost municipal.</p> <p>h) Aprovar les formes de gestió dels serveis i els expedients de municipalització.</p> <p>i) Acceptar la delegació de competències feta per altres administracions públiques.</p> <p>j) Plantejar conflictes de competència a altres entitats locals i restants administracions públiques.</p> <p>k) Aprovar la plantilla del personal, la relació dels llocs de treball, les bases de les proves per a la selecció de personal i per als concursos de provisió de llocs de treball, fixar la quantia de les retribucions complementàries dels funcionaris i el nombre i el règim del personal eventual, tot això en els termes establerts per la legislació sobre funció pública local, i també separar del servei els funcionaris de la corporació, llevat del que estableix l'article 99.4 de la Llei de Bases del Règim Local i ratificar l'acomiadament del personal laboral.</p> <p>l) Exercir les accions administratives i judicials.</p> <p>m) Alterar la qualificació jurídica dels béns de domini públic.</p> <p>n) Alienar el patrimoni.</p> <p>o) Les altres que han de correspondre al ple, pel fet que llur aprovació exigeix una majoria qualificada.</p> <p>p) Les altres que expressament li atribueixin les lleis.</p> <p>3. Correspon igualment al Ple la votació sobre la moció de censura a l'alcalde, la qual es regeix pel que disposa la legislació electoral general."</p>

b) La Comissió Municipal Permanent i la Comissió de Govern.

Durant el primer i la meitat del segon mandat municipal els ajuntaments majors de 2.000 habitants havien de tenir una Comissió Municipal Permanent, formada per l'alcalde i una tercera part dels regidors designats en proporció a la composició política del consistori.

Aquesta situació es va modificar amb la LRBRL de 1985. La nova llei va fixar que totes les ciutats de més de 5.000 habitants havien de tenir, obligatòriament, una *Comissió de Govern*, integrada per l'alcalde o alcaldessa i un nombre de regidors i regidores no superior al terç del nombre legal del ple, nomenats i separats lliurement per l'Alcaldia. Les ciutats de grandària inferior podien disposar d'aquest òrgan si ho acordava el Ple o ho establia el reglament orgànic del mateix ajuntament. Li corresponia a la Comissió de Govern l'assistència a l'Alcaldia en l'exercici de les seves atribucions, així com aquelles competències que li delegués l'Alcaldia o un altre òrgan municipal. Aquesta delegació havia de ser explicitada en un decret d'Alcaldia o en un acord del ple. No eren delegables la major part de les atribucions reservades al ple.⁷⁹

El fet que la LRBRL designés que la Comissió de Govern fos escollida lliurement per l'alcalde en comptes de ser proporcional a totes les forces polítiques com establia la LRL de 1955 li va donar un caire completament nou a aquesta comissió, ja que abans era un òrgan de representació política i ara es convertia en un òrgan intern de suport a l'Alcaldia.

c) La comissió especial de comptes.

A Catalunya, l'any 1987 la LMRLC⁸⁰ va establir l'obligatorietat, per a tots els municipis, de crear una *comissió especial de comptes*. Mir (1987) definia aquest òrgan com "una mena de comissió delegada del ple, que té la funció d'analitzar els comptes municipals abans de la seva aprovació per part del ple" (p. 87). La llei va fixar que li corresponien "l'examen, l'estudi i l'informe dels comptes anuals de la corporació" (LMRLC, art. 56.1). Aquesta comissió havia de ser integrada per representants de totes les formacions polítiques presents a l'ajuntament en proporció a la seva representativitat en el ple.

d) Les comissions informatives o d'estudi, informe o consulta.

Al marge dels òrgans obligatoris que hem vist fins ara, la normativa vigent l'any 1979 fixava la possible existència de les anomenades *comissions informatives*, que tenien per objecte preparar els temes que havien de ser debatuts pel ple. Els seus acords, dictàmens o informes no tenien poder executiu, eren simplement propostes que orientaven les decisions dels òrgans de govern municipal. Normalment, aquestes comissions es podien crear en relació amb les grans àrees d'organització municipal, s'especialitzaven en temàtiques determinades (p.e. comissió informativa d'educació, comissió informativa d'esports, joventut i cultura, comissió d'hisenda...), i era potestatiu de cada ajuntament establir el nombre i la denominació de cadascuna. Estaven formades per representants de totes les forces polítiques de l'ajuntament, en proporció a la seva composició. A Catalunya, la LMRLC va implantar que els

⁷⁹ L'article 23.2 de la LRBRL va establir que no eren delegables les competències a), b), c), d), e), f), g), h), i), k) i l) de l'article 22.2. El "Real Decreto 781/1986" va declarar delegables totes les competències que indicava pel ple. La LMRLC va fixar, a l'article 52.2, que només no eren delegables els punts a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m) i o) de l'article 50.2.

⁸⁰ La LRBRL només va establir com a òrgans col·lectius obligatoris el Ple i la Comissió de Govern. Per a la resta d'òrgans va deixar que fossin les lleis autonòmiques de règim local les que fixessin una organització complementària a la mínima que marcava la llei estatal (art. 20).

municipis més grans de vint mil habitants havien de constituir comissions similars a les informatives (la Llei diu *comissions d'estudi, d'informe o de consulta*) amb les mateixes finalitats que la normativa anterior.

1.3.1.2. Els òrgans unipersonals

Dins la nova organització municipal democràtica, els càrrecs polítics responsables de l'actuació pública dels ajuntaments van ser l'alcalde o alcaldessa i els tinentes o tinentes d'alcalde. A més calia afegir-hi els regidors o regidores als quals, per delegació de les competències de l'alcalde, se'ls encarregava les responsabilitats específiques d'una matèria de govern. Així, es van establir les delegacions d'educació, hisenda, urbanisme, esports, etc.

a) L'Alcaldia.

La normativa establí que l'alcalde o l'alcaldessa era la persona encarregada de presidir la corporació i exercir la màxima representació de l'ajuntament. Aquest càrrec, que abans de 1978, tenia una durada indefinida, va quedar regulat per la Llei d'eleccions locals, que va establir un període màxim de mandat de quatre anys.⁸¹

Les seves competències principals tractaven, per regla general, de la gestió quotidiana del govern municipal, la representació del municipi i la presidència dels òrgans col·legiats municipals. En la taula 1.6 hem transcrit les atribucions fixades per les diferents normatives vigents des de 1979. Com es pot comprovar, entre la LRBRL i la LMRLC, no hi ha pràcticament cap diferència, mentre que la distinció més significativa d'aquestes normatives envers l'anterior legislació va ser la possibilitat fixada per a l'Alcaldia de contractar de manera directa obres i serveis fins a unes quanties determinades, aspecte força important ja que la dotava d'un marge d'autonomia gestora més elevat que les normes anteriors.⁸²

D'altra banda, excepte algunes competències específiques indicades per les lleis,⁸³ la norma permetia delegar les seves atribucions, mitjançant un decret d'Alcaldia, en la Comissió de Govern, en els tinentes d'alcalde, o en qualsevol regidor. La delegació de les accions de govern en els diferents tinentes d'alcalde i regidors és el que donaria lloc a l'organigrama politico-funcional del consistori.

b) Les tinències d'Alcaldia.

Als tinentes d'Alcaldia els corresponia substituir, per l'ordre del seu nomenament, l'alcalde o l'alcaldessa en les seves funcions, en cas de malaltia, absència o qualsevol impediment. Aquesta delegació havia de ser explicitada oficialment mitjançant un decret d'Alcaldia. D'altra banda, com ja hem comentat, el batlle o batllessa podia delegar l'exercici de les seves atribucions, excepte aquelles que la llei impedís, en els tinentes o tinentes d'Alcaldia.

En la normativa vigent l'any 1979, l'alcalde nomenava els tinentes d'alcalde entre els membres de la comissió permanent i com estava formada per regidors i regidores en representació de totes les forces polítiques presents al ple, hi havia tinentes d'alcalde dels partits de l'oposició. A partir de 1985, la persona que ocupés l'Alcaldia podia

⁸¹ Disposició transitòria segona de la "Ley 39/1978, de 17 de julio, de elecciones locales" (BOE núm. 173, de 21 de juliol de 1978).

⁸² Apartats l) de la LRBRL i m) de la LMRLC.

⁸³ L'article 21.3 de la LRBRL va establir que l'alcaldia podia delegar l'exercici de les seves atribucions excepte les de convocar i presidir les sessions del Ple i de la Comissió de Govern i les enumerades en els apartats a), e), g), i) i j) de l'article 21.1. El mateix va establir la LMRLC respecte de la presidència dels òrgans corporatius, i de les atribucions b), f), h), j) i k) de l'article 51.1.

escollir lliurement, entre els membres de la Comissió de Govern en cas que existís o entre els regidors i regidores del consistori si no n'hi havia, els tinents o tinentes d'Alcaldia. El nombre de tinents d'Alcaldia era potestatiu de cada ajuntament, però no podia excedir el nombre de membres de la Comissió de Govern, en cas d'haver-ne, o d'una tercera part del total del consistori, en cas contrari.

1.3.1.3. El paper dels òrgans polítics en la política esportiva municipal

El coneixement de tots aquests òrgans municipals i les seves competències ens serà d'utilitat per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals, atès que eren els òrgans corporatius que podien prendre les decisions relatives a l'actuació esportiva dels ajuntaments.

a) El paper dels òrgans col·lectius.

Així, per exemple, dins les competències que tenia el Ple municipal en la LRL de 1955, podem veure que disposava de la capacitat de contractar o concedir obres i serveis (apartat d) i aprovar els plans d'urbanisme (apartat e), tots dos aspectes determinants per la política de construcció d'equipaments esportius a la ciutat. També era l'organisme responsable de l'aprovació del pressupost (apartat g), peça fonamentalment per al desenvolupament de tota la política pública; així com la creació de qualsevol organisme municipal (apartat f), com ara un patronat municipal d'esports.

Amb la LRBRL de 1985 i el "Real Decreto 781/1986" —i a Catalunya amb la LMRLC— les competències del Ple relacionades amb la política esportiva van seguir essent les mateixes, encara que en el decret hi havia un tema que representà una novetat quant a l'agilitat gestora municipal: el Ple es reservava només la contractació d'obres, serveis i subministraments de gran quantia (apartat c), fet que va portar que decisions econòmiques de contractacions menors poguessin ser resoltes, directament, per altres organismes municipals, l'Alcaldia o la Comissió de Govern, la qual cosa permetia donar a la política esportiva una major agilitat en la gestió.

D'altra banda, quant a les competències esportives de la Comissió de Govern, ja hem fet esment que depenien de la delegació d'atribucions que cada ajuntament establís, amb les limitacions que fixava la Llei. L'anterior comissió permanent, en canvi, sí que tenia competències establertes per llei, entre les quals hi havia les de contractació i concessió d'obres i serveis de quanties limitades, cosa que donava una certa capacitat de maniobra a la comissió permanent per actuar en la política esportiva de l'ajuntament. Finalment, les comissions informatives d'esports podien existir en els diferents ajuntaments, per debatre els temes específics relacionats amb aquesta temàtica, abans que fossin tractats en el Ple municipal.

b) El paper dels òrgans unipersonals.

Pel que fa a l'establiment de les polítiques esportives d'una ciutat, l'alcalde, dins el marc de les seves competències, podia marcar pautes per al desenvolupament de les línies d'actuació esportives municipals. D'una banda, com a president de qualsevol òrgan municipal, podia intervenir en les estructures esportives que s'haguessin creat en un ajuntament (patronat d'esports, consell municipal d'esports...). D'altra, tenia capacitat per disposar la contractació i concessió d'obres fins a unes quanties determinades (per exemple, l'adquisició de material esportiu fins a un límit podia ser potestat de l'Alcaldia), tenia la capacitat per concedir llicències (pensem en les obertures d'establiments esportius), etc.

Els tinents o tinentes d'Alcaldia i els regidors o regidores intervenien en la política esportiva municipal en funció de la delegació específica de què disposessin. D'altra banda, l'estudi de la Diputació de Barcelona (Burriel, 1990) mostrava que els organigrames polítics municipals relacionats amb l'esport podien ser molt diferents. Es podia trobar en l'organigrama municipal la presència d'una persona que ocupés la regidoria d'esports, únicament o amb combinació amb altres competències com ara joventut, educació, etc. També podia succeir que les tinències d'Alcaldia tinguessin tasques de coordinació de diverses delegacions. Així, per exemple, hom podia trobar ajuntaments que tinguessin agrupades les responsabilitats d'esports, de serveis socials, de joventut, etc. en una macroàrea que podia rebre noms diversos segons els municipis (p.e. benestar social, serveis ciutadans, etc.). Aquestes macroàrees podien ser coordinades pels tinents d'alcalde que tenien, d'aquesta manera, una situació jeràrquica sobre les regidories específiques. En el cas de l'esport aquesta va ser una situació freqüent en els municipis catalans durant el període d'estudi d'aquest treball (Federació de Municipis de Catalunya, 1983, 1985, 1987, 1989, 1991).

Taula 1. 6 Competències de l'Alcaldia segons les normatives de règim local vigents en el període 1979-1991.

LRL	LRBRL ⁸⁴	RD 781/1986	LMRLC
<p>"Art. 116. Corresponderá al Alcalde, como Presidente del Ayuntamiento y Jefe de la Administración municipal:</p> <p>a) convocar, presidir, suspender y levantar las sesiones y dirigir las deliberaciones, pudiendo decidir los empates con voto de calidad;</p> <p>b) publicar, ejecutar y hacer cumplir los acuerdos del Ayuntamiento cuando no mediase causa legal para su suspensión;</p> <p>c) dirigir e inspeccionar los servicios y obras municipales, los de Policía urbana y rural y de subsistencias, dictando los Bandos y disposiciones convenientes;</p> <p>d) la incoación de expedientes disciplinarios y la suspensión previa de funcionarios designados por la Corporación; el nombramiento y la sanción de los empleados que usen armas y de los sometidos a la legislación de trabajo;</p> <p>e) reprimir y castigar las faltas por desobediencia a su Autoridad y las infracciones de las Ordenanzas y Reglamentos municipales;</p> <p>f) ordenar los pagos y rendir cuenta de la administración del Patrimonio municipal y de la gestión de los Presupuestos;</p> <p>g) representar judicial y administrativamente al Ayuntamiento y a los establecimientos que de él dependan, y en general en toda clase de negocios jurídicos, pudiendo conferir mandatos para el ejercicio de dicha representación;</p> <p>h) presidir las subastas y concursos para ventas, arrendamientos, suministros y toda clase de adjudicaciones de servicios y obras municipales; e</p> <p>i) dictar las disposiciones particulares que exija el mejor cumplimiento de los distintos servicios y ejercer todas las demás facultades de gobierno y administración del Municipio, no reservadas expresamente al Ayuntamiento Pleno o a la Comisión Permanente y las que ésta le delegue."</p>	<p>"Art. 21.1 El Alcalde es el Presidente de la Corporación y ostenta, en todo caso, las siguientes atribuciones:</p> <p>a) Dirigir el gobierno y la administración municipales.</p> <p>b) Representar al Ayuntamiento.</p> <p>c) Convocar y presidir las sesiones del Pleno, de la Comisión de Gobierno y de cualesquiera otros órganos municipales.</p> <p>d) Dirigir, inspeccionar e impulsar los servicios y obras municipales.</p> <p>e) Dictar bandos.</p> <p>f) Disponer gastos, dentro de los límites de su competencia; ordenar pagos y rendir cuentas.</p> <p>g) Desempeñar la jefatura superior de todo el personal de la Corporación.</p> <p>h) Ejercer la jefatura de la Policía Municipal, así como el nombramiento y sanción de los funcionarios que usen armas.</p> <p>i) Ejercitar acciones judiciales y administrativas en caso de urgencia.</p> <p>j) Adoptar personalmente, y bajo su responsabilidad, en caso de catástrofe o infortunios públicos o grave riesgo de los mismos, las medidas necesarias y adecuadas, dando cuenta inmediata al Pleno.</p> <p>k) Sancionar las faltas de desobediencia a su autoridad o por infracción de las Ordenanzas municipales, salvo en los casos en que tal facultad esté atribuida a otros órganos.</p> <p>l) Contratar obras y servicios siempre que su cuantía no exceda del 5 por ciento del límite general aplicable a la contratación directa, con arreglo al procedimiento legalmente establecido.</p> <p>ll) Otorgar las licencias cuando así lo dispongan las Ordenanzas.</p> <p>m) Las demás que expresamente le atribuyan las Leyes y aquellas que la legislación del Estado o de las Comunidades Autónomas asignen al Municipio y no atribuyan a otros órganos municipales."</p>	<p>"Art.24. Además de las previstas en el artículo 21.1. de la Ley 7/1985, de 2 de abril, el Alcalde ejercerá las siguientes atribuciones:</p> <p>a) Decidir los empates con voto de calidad.</p> <p>b) La organización de los servicios administrativos de la Corporación, en el marco del Reglamento orgánico.</p> <p>c) La contratación y concesión de obras, servicios y suministros, que, excediendo de la cuantía señalada en el artículo 21.1.) de la Ley 7/1985, de 2 de abril, tengan una duración superior a un año o no exijan créditos superiores al consignado en el presupuesto anual.</p> <p>d) Todas las atribuciones en materia de personal que no competan al Pleno.</p> <p>e) La concesión de licencias, salvo que las Ordenanzas o las Leyes sectoriales la atribuyan expresamente al Pleno o a la Comisión de Gobierno.</p> <p>f) El desarrollo y la gestión económica conforme al presupuesto aprobado.</p> <p>g) Publicar, ejecutar y hacer cumplir los acuerdos del Ayuntamiento.</p> <p>h) Presidir las subastas y concursos para ventas, arrendamientos, suministros y toda clase de adjudicaciones de servicios y obras municipales."</p>	<p>"Article 51.1 L'alcalde és el president de la corporació i té, en tot cas, les atribucions següents:</p> <p>a) Representar l'ajuntament.</p> <p>b) Dirigir el govern i l'administració municipal.</p> <p>c) Convocar i presidir les sessions del ple, de la Comissió de Govern i de qualssevol altres òrgans municipals.</p> <p>d) Dirigir, inspeccionar i impulsar els serveis i les obres municipals.</p> <p>e) Publicar, executar i fer complir els acords municipals.</p> <p>f) Dictar bans i vetllar perquè es compleixin.</p> <p>g) Autoritzar, disposar despeses i reconèixer obligacions en els límits de la seva competència, ordenar pagaments i retre comptes.</p> <p>h) Exercir la direcció superior a tot el personal de la corporació.</p> <p>i) Exercir la direcció superior de la policia municipal, i també nomenar i sancionar els funcionaris que porten armes.</p> <p>j) Exercir accions judicials i administratives en cas d'urgència.</p> <p>k) Adoptar personalment i sota la seva responsabilitat, en el cas de catàstrofe o d'infortunis públics o de greu perill d'aquests, les mesures necessàries i adequades, i donar-ne compte immediat al ple.</p> <p>l) Sancionar les faltes de desobediència a la seva autoritat o les infraccions de les ordenances municipals, llevat dels casos en què la facultat s'atribueixi a altres òrgans.</p> <p>m) Contractar obres i serveis, sempre que llur quantia no excedeixi el cinc per cent dels recursos ordinaris del seu pressupost ni el cinquanta per cent del límit general aplicable a la contractació directa, d'acord amb el procediment legal establert.</p> <p>n) Concedir llicències, quan així ho disposin les ordenances.</p> <p>o) Les altres atribucions que expressament li atribueixin les lleis i les que la legislació assigna al municipi i no atribueix a altres òrgans municipals."</p>

⁸⁴ El "Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las entidades locales", aprobado por el "Real Decreto 2568/1986", va desenvolupar i especificar amb més detall les atribucions fixades per la LRBRL i el "Real Decreto Legislativo 781/1986". Hem optat per no transcriure'l per mantenir les referències jurídiques a nivell de normativa legislativa.

1.3.2. L'organització administrativa

L'organització administrativa municipal la configuren totes aquelles persones físiques incloses dins la plantilla de personal de l'ajuntament i que, en conseqüència, treballen a disposició de l'organització política per dur a terme les polítiques públiques municipals. Hem analitzat el marc jurídic que regulava el personal dels ajuntaments en el període 1979-1991.

1.4.2.1. L'organització general

a) L'organització administrativa en el període 1979-1985.

A l'inici dels ajuntaments democràtics i fins a l'aprovació de la LRBRL el personal que treballava als ajuntaments podia tenir una situació de dependència administrativa que variava segons la manera en què hagués accedit al lloc de treball. La configuració de l'estructura administrativa de les corporacions locals estava regulada mitjançant la "Ley 41/1975 de Bases del Estatuto de Régimen Local",⁸⁵ que va ser articulada parcialment pel "Real Decreto 3046/1977" pel que feia referència als funcionaris públics.⁸⁶ En aquestes normatives es definien els diferents tipus de treballadors al servei de l'administració local, diferenciant entre *funcionaris* i *personal contractat*. Els funcionaris podien ser de dos tipus, "*de carrera*" i "*de empleo*", mentre que el personal contractat ho podia ser amb contractacions administratives o laborals.

Els funcionaris de carrera eren els que, en funció d'un nomenament legal, desenvolupaven serveis de caràcter permanent en l'ajuntament, figuraven en les corresponents plantilles orgàniques i rebien el seu sou a càrrec de les consignacions de personal del pressupost de la corporació. Calia distingir dos grups ben delimitats. D'una banda, els anomenats *cossos nacionals*, i d'altra, els *funcionaris propis de cada corporació*.

Els cossos nacionals estaven distribuïts en quatre grups: *secretaris*, *interventors*, *dipositaris* i *directors de banda de música*. Els dos primers, sobretot, eren personatges claus en l'administració municipal. Tots els ajuntaments havien de tenir una secretaria al front de la qual hi hagués un funcionari del cos nacional de secretaris.⁸⁷ Les seves funcions principals eren les de ser fedatari de tots els actes i acords, assessorar jurídicament tots els òrgans de govern municipals, organitzar les convocatòries dels plens, ser el responsable del personal dels serveis generals de l'ajuntament, etc.

Els interventors havien d'existir en tots els ajuntaments amb un pressupost ordinari superior als dos milions de pessetes. Eren els fiscalitzadors econòmics i financers de la gestió municipal i, per tant, uns importants protagonistes de la dinàmica quotidiana d'un ajuntament.⁸⁸ De la mateixa manera, tots els ajuntaments amb pressupost

⁸⁵ Publicada al BOE núm. 280, de 21 de novembre de 1975.

⁸⁶ Publicat al BOE núm. 283, de 26 de novembre de 1977.

⁸⁷ El "Real Decreto 3046/1977" regulava els diferents cossos nacionals. Respecte al de secretaris especificava que estava dividit en tres categories. Els secretaris de primera categoria eren els responsables de les secretaries de les diputacions provincials, de les mancomunitats interinsulars, cabildos insulars, ajuntaments de capitals de província i de municipis amb una població superior als 20.000 habitants. Els de segona categoria realitzaven aquesta funció en ciutats d'entre 5.001 i 20.000 habitants, mentre que els de menor demografia tenien una secretaria de tercera categoria (art. 74).

⁸⁸ El mateix Reial decret, a l'article 76, regulava el Cos Nacional d'Interventors d'Administració Local, dividint-lo en dues categories. La primera corresponia a aquells funcionaris que duguessin a terme la funció d'intervenció en les mateixes condicions que la secretaria de primera categoria. Els interventors de segona realitzaven les seves atribucions en municipis de grandària inferior que tinguessin un pressupost anual elevat. En cas que un municipi no disposés d'interventor, les seves funcions haurien de ser executades pel secretari.

superior als dos milions, havien de disposar d'una dipositaría de fons, que havia de ser custodiada per un funcionari del cos nacional de dipositaris.⁸⁹ Finalment, els municipis que tinguessin una banda de música havien de tenir, al seu capdavant, un director que pertanyés al cos nacional de directors de banda.

D'altra banda, els cossos nacionals tenien com a nexa comú que eren formats i nomenats per l'Administració estatal i, tot i que s'integraven en les plantilles orgàniques del consistori, seguien depenent disciplinàriament d'aquella Administració. Els tres primers tenien categoria de *cossos especials* (art. 68.2. del "Real Decreto 3046/1977"), i eren una mena de "guardians de la legalitat" (Nieto, 1991, p.17), de vigilants encomanats per l'Estat per garantir el correcte funcionament de l'ajuntament. No cal, doncs, insistir en la seva transcendent participació a l'hora de desenvolupar la política general del consistori, ja que una opinió desfavorable del secretari o de l'interventor podia fins i tot paralitzar una decisió del govern municipal.

La resta dels funcionaris de carrera, els propis de la corporació, es classificaven en dos grans grups, segons formessin part del que s'anomenava "*Administración general*" o de l'"*Administración especial*". Al primer grup pertanyien tots els funcionaris que fessin tasques burocràtiques comunes a l'Administració, la qual cosa els permetia una total mobilitat dins els diferents departaments de la corporació. Segons la categoria de la funció a desenvolupar i, per tant, dels requisits de formació i titulació adients, es configuraven quatre subgrups: *tècnics*, *administratius*, *auxiliars administratius*, i *subalterns*.

Els funcionaris d'Administració especial eren els que duïen a terme activitats pròpies d'una carrera, una professió o un ofici i, per tant, tenien una destinació específica d'acord la seva concreta aptitud o titulació. Es dividien en dos subgrups, segons el tipus de feina i el títol exigít per ocupar-la: els *tècnics* i el *personal de serveis especials*.

Els tècnics eren els funcionaris que feien activitats que requerien disposar d'un títol acadèmic o professional. Segons el nivell es classificaven en tres nivells: *tècnic superior*, *tècnic mitjà*, i *tècnic auxiliar*.

El personal de serveis especials era el que exercia un treball que requeria una aptitud específica, però per al qual no es necessitava un títol acadèmic o professional determinat. Dins d'aquesta categoria hi figuraven la *policia municipal* i els seus auxiliars (organitzada en diferents categories), els *serveis d'extinció d'incendis* (oficials, suboficials, sergents, caporals i bombers), les *places de comeses especials* (p.e. el personal no titulat de les bandes de música), i el *personal d'oficis* (treballadors amb funcions predominantment manuals, relacionades amb un determinat ofici, i classificats, jeràrquicament, en *encarregat*, *mestre d'oficis*, *oficial d'oficis*, *ajudant*, i *operari*).

Els funcionaris "de empleo" eren els que, eventualment ocupaven llocs de treball no reservats a funcionaris de carrera, i duïen a terme, bàsicament, tasques d'assessorament especial als càrrecs polítics. Eren anomenats "càrrecs de confiança" i el seu nomenament era competència del Ple mentre que el seu cessament s'havia de produir automàticament en el moment de la renovació de l'ajuntament que l'havia

⁸⁹ El Cos Nacional de Dipositaris de l'Administració Local només tenia una categoria, i els funcionaris que disposessin del seu títol, havien d'exercir-la en corporacions on hi hagués interventors de primera categoria. A la resta d'ajuntaments, aquesta funció era exercida per un funcionari o per un membre de la corporació segons s'establís reglamentàriament.

nomenat. Dins d'aquesta categoria, la normativa imperant establia la possibilitat de nomenar *directors de serveis* com a persones responsables de dirigir algun servei o funció específica.

D'altra banda, les administracions locals podien contractar personal per exercir funcions administratives o tècniques, concretes i amb caràcter temporal, que no estaven subjectes a la legislació laboral ni tenien condició de funcionaris. Aquesta figura donava lloc al que s'anomenava *contractacions administratives*. Tanmateix, els ajuntaments també podien contractar personal d'acord amb la legislació laboral.

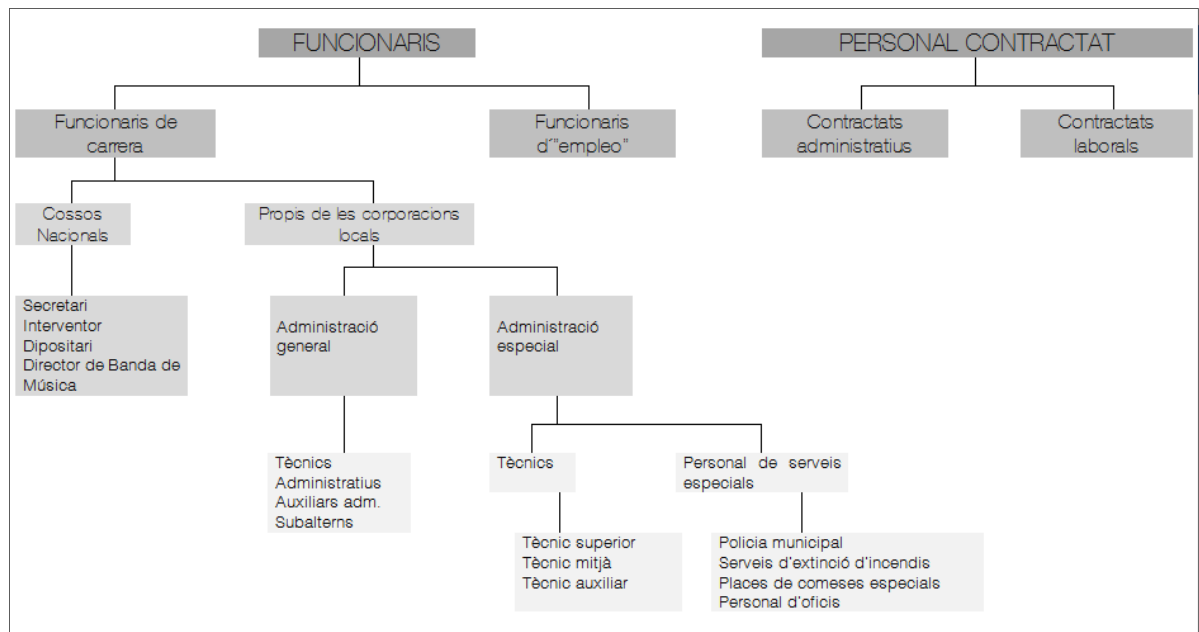

Figura 1 2 Funció pública local segons el text articulat parcial de la "Ley 41/1975".
Font: Elaboració pròpia

b) L'organització administrativa en el període 1985-1991.

L'aprovació de la LRBRL va implicar una modificació de la funció pública local. El personal al servei de l'Administració local va quedar reduït a tres grups: *funcionaris de carrera*, *contractats laborals* i *personal eventual*. S'eliminava, doncs, la figura del contractat administratiu, i es delimitaven clarament dos grans grups, els funcionaris i els contractats laborals, mentre que el personal eventual era el que ocupava càrrecs de confiança, de la mateixa manera que els anteriors funcionaris "de empleo".

D'altra banda, dins els funcionaris de carrera, els anteriors cossos nacionals quedaven substituïts pels *funcionaris amb habilitació de caràcter nacional*. De fet, la LRBRL va donar peu a una modificació de la classificació dels llocs de treball i l'organitzava de tal manera que es donava més èmfasi a la funció que calia dur a terme que a la plaça concreta de funcionari. Així, la Llei va establir que a tots els municipis hi havia d'haver la funció pública de secretaria, que implicava les tasques de donar fe i assessorar legalment el consistori; la funció de control i fiscalització interna de la gestió econòmica, financera i pressupostària, així com de la comptabilitat, tresoreria i recaptació. Aquestes tres últimes funcions podien ser atribuïdes a membres de la corporació o a funcionaris sense habilitació de caràcter nacional, en casos excepcionals, però no així les altres, que necessitaven aquests funcionaris de carrera.

En funció d'aquest canvi, el "Real Decreto 1174/1987"⁹⁰ va establir que els llocs de treball de secretaria es classifiquessin en tres categories—primera, segona i tercera— en funció de la grandària i/o el pressupost del municipi. Els municipis que tinguessin una secretaria de primera (tots aquells més grans de 20.000 habitants) o de segona (entre 5.001 i 20.000 habitants o inferiors amb un pressupost superior als 200 milions de pessetes), haurien de tenir un lloc de treball anomenat intervenció, que tindria assignades les responsabilitats de control econòmic-financer i de la comptabilitat.⁹¹

c) La normativa catalana.

A Catalunya, la LMRLC i el Reglament del personal al servei de les entitats locals (aprovat pel Decret 214/1990, de 30 de juliol), classificà les diferents persones que podien treballar en els ajuntaments en quatre categories: *funcionari de carrera*, *personal interí*, *personal eventual* i *personal laboral*. La classificació era la mateixa que la de la LRBRL, però se li afegia la figura del personal interí, que eren aquells treballadors que, amb caràcter transitori, ocupessin llocs de treball reservats a funcionaris de carrera, bé perquè aquests llocs estiguessin vacants o perquè estiguessin proveïts per personal en alguna situació administrativa amb dret a la reserva del lloc de treball.

Aquest personal interí cessaria en la seva relació amb l'entitat local, entre altres possibles raons, quan prengués possessió de la plaça que estava ocupant un funcionari de carrera, ja perquè s'hagués guanyat en una convocatòria o perquè es reincorporés el funcionari que tenia la plaça en propietat. Una altra causa podia ser, simplement, per modificació de la plantilla.

Taula 1. 7 Funció pública local segons la Llei municipal de règim local de Catalunya (LMRLC)

FUNCIONARIS DE CARRERA	PERSONAL INTERÍ	PERSONAL EVENTUAL	PERSONAL LABORAL
Amb habilitació de caràcter nacional		De confiança o assessorament especial	
Propis de les corporacions locals		Personal directiu per a àrees o serveis complexos	

Font: Elaboració pròpia.

1.3.2.2. *El personal dels serveis esportius*

L'organització administrativa general que hem presentat té diferents relacions pel que fa a la perspectiva del personal assignat als serveis esportius municipals de l'època estudiada.

Amb la normativa vigent durant aquest període, els treballadors de la plantilla municipal dedicats als serveis esportius podien estar relacionats amb l'ajuntament per moltes de les possibilitats que hem presentat. Excepte els cossos nacionals, que, com ja hem explicat anteriorment, tenien unes tasques generals dedicades al conjunt de l'actuació municipal, el personal d'esports (en cas d'estar contractat) podia estar vinculat a l'ajuntament com a funcionari propi de la corporació, funcionari "de empleo", o personal contractat, segons el tipus de tasca que realitzés. El personal funcionari dedicat a tasques administratives podia estar inclòs dins l'escala d'administració general, fent funcions d'administratiu o el conserge d'una instal·lació podia ser catalogat com a subaltern.

⁹⁰ Publicat al BOE núm. 233, de 29 de setembre de 1987.

⁹¹ Aquesta normativa ha estat modificada diversos cops, a través del "Real Decreto 731/1993", el "Real Decreto 834/2003" i el "Real Decreto 522/2005".

El personal tècnic esportiu—que en aquesta època sovint era contractat de manera irregular—en cas de ser funcionari podia estar dins l'escala d'administració especial, específicament en la subescala de tècnics, mentre que el personal de manteniment de les instal·lacions, solia ser personal amb uns oficis determinats (jardiner, electricista, etc.) la qual cosa el classificava en el grup de personal de serveis especials.

Si aquests llocs de treball eren ocupats per personal contractat, les característiques de la seva plaça quedaven delimitades pel ple de l'ajuntament, que era l'organisme encarregat d'aprovar la plantilla municipal.

Síntesi

L'establiment de la democràcia va promoure que en la composició dels ajuntaments hi hagués una organització política—escollida cada quatre anys—amb la capacitat de prendre decisions i una organització administrativa formada pel personal encarregat de dur a terme aquestes decisions. En les pàgines anteriors hem vist quina era l'organització municipal en el període 1979-1991 des de les dues perspectives. Els aspectes més interessants de la vessant política els resumim en els punts següents:

- Durant el període 1979-1991 la normativa que regulava els diferents òrgans polítics municipals va variar, de manera que es pot establir un abans i un després de l'any 1985, amb l'aprovació de la LRBRL, que afecta directament a la meitat de la segona legislatura municipal.
- L'organització política la formaven els òrgans corporatius o col·lectius (ple, Comissió de Govern o comissió permanent abans de 1985, comissions informatives o d'estudi, informe o consulta i comissió especial de comptes), i els òrgans unipersonals (l'alcalde/essa, els tinentes/tenentes d'Alcaldia i els regidors/ores responsables de matèries específiques).
- El ple era el màxim òrgan de govern i li corresponien les competències més importants de l'actuació municipal. La Comissió de Govern estava formada per regidors i regidores escollits lliurement per l'Alcaldia per assistir-la i que tenien competències delegades de l'Alcaldia o del ple. Abans de 1985 en comptes de la Comissió de Govern hi havia la comissió permanent municipal, que havia d'estar composta per representants de totes les forces polítiques de l'ajuntament.
- Les comissions informatives eren específiques per a matèries determinades i podia haver-ne de destinades a la temàtica esportiva. A partir dels canvis promoguts per la LRBRL van passar a anomenar-se comissions d'estudi, informe o consulta.
- La comissió especial de comptes—creada a Catalunya per la LMRLC—era l'encarregada d'examinar i informar els comptes anuals de l'ajuntament.
- L'alcalde o alcaldessa era qui exercia la màxima representació municipal i presidia l'ajuntament. A partir de la LRBRL va ampliar les seves competències quant a decisions gestores relacionades amb la contractació d'obres i serveis la qual cosa li va donar més capacitat de decisió.
- Els tinentes i les tenentes d'Alcaldia eren regidors o regidores que podien substituir l'alcalde o alcaldessa en casos determinats i als quals podia delegar atribucions. Abans de la LRBRL tenien tinències d'Alcaldia els membres de la comissió permanent, amb la qual cosa no eren escollits per l'Alcaldia, una situació que va canviar a partir de 1985.

- Els regidors i regidores podien tenir funcions delegades per l'Alcaldia i assumir, així, responsabilitats específiques. La delegació de responsabilitats i funcions de l'Alcaldia en les tinències d'Alcaldia i les regidories configuraven l'organigrama polític i funcional de l'ajuntament.
- En les polítiques esportives municipals, tots aquests organismes polítics, tant els col·legiats com els individuals o unipersonals, tenien o podien tenir una intervenció específica en funció de cada municipi.

Pel que fa a l'organització administrativa ressaltem els punts següents:

- L'organització administrativa dels ajuntaments també es va modificar l'any 1985, amb la LRBRL, i, en conseqüència, va indidir a partir de la meitat de la segona legislatura.
- Abans de la LRBRL el personal que treballava als ajuntaments podia ser funcionari (de carrera o "de empleo") o personal contractat (amb contractes administratius o laborals).
- Dins els funcionaris de carrera hi havia el grup dels cossos nacionals, entre els quals hi havia dos tipus de funcionaris molt importants per al funcionament dels ajuntaments: els secretaris i els interventors.
- També hi havia el grup dels funcionaris propis de la corporació que es dividia en funcionaris de l'administració general, dedicats a les tasques més burocràtiques i administratives, i funcionaris de l'administració especial, destinats a funcions relacionades amb una carrera, professió o ofici.
- Els funcionaris "de empleo" eren persones de confiança dels càrrecs polítics que ocupaven temporalment una plaça reservada a funcionaris de carrera.
- Després de l'aprovació de la LRBRL el tipus de personal es va reduir a tres tipus: funcionaris de carrera, contractats laborals i personal eventual. Van desaparèixer les contractacions administratives i el personal "de empleo" va passar a ser el personal eventual.
- A Catalunya, la normativa de règim local va establir quatre categories: funcionari de carrera, personal interí, personal eventual i personal laboral.
- El personal assignat als serveis esportius municipals podia pertànyer a diversos grups en funció de les tasques desenvolupades i el tipus de contracte que el lligués a l'ajuntament.

1.4. Les formes i les estructures de gestió municipal

La manera en què els ajuntaments desenvolupen la seva actuació pública, és a dir, les seves polítiques, és el que configura el que s'anomena la seva activitat administrativa. Aquesta activitat es pot dur a terme de diferents maneres i els ajuntaments poden decidir quines són les formes i les estructures que volen utilitzar per oferir els seus serveis als ciutadans. En aquest apartat hem analitzat quins van ser els diferents tipus d'activitat administrativa i les diferents formes i estructures de gestió municipal que els ajuntaments van poder utilitzar entre 1979 i 1991, així com els principals models d'estructures de gestió utilitzats pels serveis esportius municipals de l'època

1.4.1. Els diferents tipus d'activitat administrativa

Els municipis desenvolupen la seva activitat pública des de diferents perspectives. La teoria administrativa defineix que l'activitat que pot dur a terme una administració pública es pot classificar de diferents formes. Jordana de Pozas (1929) va establir una terminologia que s'ha convertit en clàssica. Segons l'autor, les possibles formes de l'activitat administrativa són les actuacions de: (a) policia; (b) foment; i (c) servei públic.

a) L'actuació de policia fa referència a la forma administrativa dirigida al manteniment de l'ordre públic, mitjançant la limitació de les activitats privades. Autors com Bermejo (1999) i Parada (2000) han interpretat que el concepte d'ordre públic no es limita a que no hi hagi aldarulls al carrer, sinó que fa referència al control del funcionament normal de les institucions públiques i privades, el manteniment de la pau i el lliure i pacífic exercici dels drets individuals, polítics i socials reconeguts per les lleis. Des d'aquesta perspectiva, la potestat de policia, per exemple, és aquella que vetlla pel compliment dels permisos i llicències oportuns per a la realització d'una activitat privada. Aplicat a la política esportiva, la reglamentació de l'ús d'unes instal·lacions esportives municipals seria un exemple d'aquest tipus d'activitat administrativa.

b) L'acció de foment és definida clàssicament com "la acción de la administración encaminada a proteger o promover aquellas actividades, establecimientos o riquezas debidos a los particulares y que satisfacen necesidades públicas o que se estimen de utilidad general, sin usar de la coacción ni crear servicios públicos" (Jordana de Pozas, 1929). És a dir, quan l'Administració actua en la perspectiva del foment, el que fa és ajudar una iniciativa privada que passa a considerar-la d'interès públic. L'exponent més clar d'aquesta forma d'actuació és la subvenció, com a auxili econòmic directe o indirecte atorgat per l'Administració. L'acció de foment, però, no es limita a l'ajut econòmic, sinó que també es pot fomentar mitjançant formules honorífiques—totes les distincions i recompenses, com poden ser els títols nobiliaris, les condecoracions, etc.—, o concedint avantatges jurídics, en forma de privilegis o dispenses front a determinades lleis o reglaments. En el marc de les polítiques esportives els ajuts o subvencions municipals a les entitats esportives de la localitat seria un exemple clar de l'activitat de foment.

c) El concepte de servei públic es pot definir com "la prestación o actividad que la Administración, por consideración directa al interés público, realiza en beneficio de los particulares o "administrados" (Guaita, 1967, p. 69). És, per tant, l'actuació que fa l'Administració per posar a l'abast del ciutadà una sèrie de matèries d'interès general (transport, cultura, enllumenat, sanitat, esport, etc.). Per a aquest autor, la continuïtat en l'acció és una característica essencial d'un servei públic de manera que una

prestació aïllada no mereix el nom de servei, sinó que és precisament la repetició d'actes el que genera un servei.

Els serveis públics poden ser econòmics o no econòmics, en funció de la matèria que tractin i dels objectius gestors que es busquin (Lliset, 1990). Entre els serveis econòmics podem destacar l'abastament d'aigua, el transport, els serveis mortuoris, la gestió de l'escorxador, dels mercats, la recollida d'escombraries, etc. Alguns d'aquests serveis poden ser reservats en règim de monopoli, si així ho fixa la comunitat autònoma. Els serveis no econòmics tenen un fonament jurídic connectat amb els drets fonamentals de la Constitució espanyola (dret a la salut, a l'educació, a l'assistència social, etc.) i s'estableixen per un acord simple de la corporació local.

D'altra banda, Lliset diferencia entre servei públic i activitat econòmica del municipi en la mesura que aquest pot oferir una activitat determinada com un agent més del mercat. Així, activitats com la promoció i gestió industrial, els aparcaments, l'habitatge, o la promoció turística, poden ser motius d'accions empresarials per part de l'Administració local. Aquesta actuació, emparada per l'article 128.2 de la Constitució, necessita una sèrie de tràmits especials que justifiquin l'interès públic per a la seva posada en marxa per l'ajuntament.

En el període que estudiem, la prestació dels serveis públics locals, la realització de les activitats econòmiques per part de l'ajuntament, l'acció de foment, i l'actuació de policia que exercís el govern local, podien organitzar-se i gestionar-se de diferents maneres. A aquestes diferents maneres la legislació les anomenava *formes de gestió*.

1.4.2. Les formes de gestió municipal existents entre 1979 i 1985

El 1979, la normativa que establia les diferents formes de gestió que podien utilitzar els ajuntaments era la LRL de 1955 i el "Reglamento de Servicios de las Corporaciones Locales"⁹² de 1955 (RSCL, d'ara endavant), que la desplejava. El RSCL establia tres formes de gestió dels serveis municipals:⁹³ gestió directa, gestió indirecta i gestió per empresa mixta. A més, la normativa establia una figura específica, el consorci.⁹⁴

1.4.2.1. La gestió directa

La gestió directa es donava quan l'ajuntament prestava un servei de la seva competència per si mateix, és a dir, amb els seus recursos personals i materials, o mitjançant organismes que depenien exclusivament del govern municipal. La normativa de l'època diferenciava tres modalitats de gestió directa:

- a) gestió per la mateixa corporació (amb la creació d'un òrgan especial administratiu o sense);
- b) fundació pública de serveis;
- c) societat privada municipal.

⁹² Aprovat pel "Decreto de 17 de junio de 1955" (BOE núm. 196, de 15 de juliol de 1955).

⁹³ De fet, la legislació parla de formes de gestió dels serveis locals, i es podria considerar limitat a la prestació del que hem definit com a servei públic. Així però, en aquest cas, el concepte "servei" el considerem en un sentit ampli que inclou totes les formes d'actuació administrativa que hem definit.

⁹⁴ Podem trobar una anàlisi acurada d'aquestes formes jurídiques analitzades des de l'òptica jurídica i adaptades a la casuística esportiva municipal de l'època a Ortega *et al.* (1985)

a) En la gestió directa per la mateixa corporació sense cap òrgan especial, l'Administració donava un servei sense cap intermediari utilitzant, de manera exclusiva, el personal de la seva plantilla ("funcionarios de plantilla y obreros", segons l'article 68 del RSCL). El règim financer dels serveis gestionats d'aquesta forma s'havia de desenvolupar dins els límits del pressupost ordinari de l'ajuntament. Tots els serveis que impliquessin exercici d'autoritat (p.e. policia municipal) s'havien d'exercir obligatòriament d'aquesta manera, que també rebia el nom de *gestió indiferenciada*.

D'altra banda, per a la resta de serveis el municipi podia crear un òrgan especial administratiu, sense personalitat jurídica pròpia, al front del qual havia d'haver-hi un consell d'administració⁹⁵ i un gerent.⁹⁶ Aquest organisme disposava d'un pressupost especial, gestionat pels seus òrgans directius.

b) La fundació pública de serveis era una forma de gestió caracteritzada per la creació d'un òrgan autònom al qual la corporació dotava de personalitat jurídica pròpia. La llei possibilitava aquesta forma de gestió per a casos en què hi hagués algun bé específic propietat de l'ajuntament o donat per alguna persona i destinat a alguna finalitat de beneficència, cultural o de tipus econòmic específica (art. 85 del RSCL). Aquest fet implicava l'existència d'un patrimoni propi assignat als fins de la fundació, així com un pressupost autònom i uns estatuts propis on es determinaven els òrgans de govern i llurs competències (art. 86 i 87 del RSCL). Molts dels primers patronats municipals d'esports van ser creats amb aquest model organitzatiu.

c) La darrera fórmula de gestió directa era mitjançant la creació d'una societat privada municipal per a l'administració d'un servei determinat. En aquest cas, l'ajuntament constituïa una empresa privada, amb forma de responsabilitat limitada o societat anònima, de la qual l'administració local n'era la propietària exclusiva. el Ple de l'ajuntament configurava la junta general de l'empresa i calia constituir un consell d'administració i una gerència. Els estatuts de l'empresa havien de detallar l'àmbit competencial dels diferents òrgans de govern (art. 89 a 94 del RSCL).

1.4.2.2. La gestió indirecta

Segons la normativa anterior a 1985, els serveis de competència municipal podien ser gestionats de manera indirecta utilitzant tres fórmules jurídiques:

- a) la concessió;
- b) l'arrendament;
- c) el concert.

a) La concessió es produïa quan l'administració, conservant la titularitat del servei concessionat, encomanava la seva gestió a un particular, que afrontava el risc econòmic del servei. La concessió podia ser de dos tipus. Una implicava la construcció d'una obra o instal·lació i la conseqüent gestió del servei que tingués assignat. L'altra era el simple exercici del servei públic quan no calguessin obres o instal·lacions permanents o ja estiguessin establertes. El RSCL establia totes les característiques específiques de la concessió: les clàusules mínimes, entre les quals hi havia els terminis de la concessió—que no podien superar els cinquanta anys—, les

⁹⁵ El consell d'administració era nomenat per la corporació mateixa i el nombre de membres no havia de ser superior a cinc a les ciutats de menys de 20.000 habitants i de nou en les de més població.

⁹⁶ El gerent era contractat per un període no superior a deu anys, al final dels quals podia ser prorrogat el seu contracte. En cas de ser funcionari de l'ajuntament, quedava en situació d'excedència mentre exercís aquesta funció.

obligacions del concessionari, els seus drets i retribucions, els sistemes d'adjudicació, etc.

b) L'arrendament significava un contracte entre l'ajuntament i una altra part que es comprometia a executar una obra, gestionar un servei o utilitzar una cosa o bé específic per a un temps i preu determinat. Per tant, l'arrendament podia ser de coses, obres o serveis (art. 1542 del Codi civil). El RSCL establia que els municipis podien gestionar els seus serveis mitjançant l'arrendament de les seves instal·lacions (art. 138). Mentre que en la concessió, el concessionari podia rebre com a retribució les contribucions especials que estiguessin assignades al servei específic que prestés, les taxes que paguessin els usuaris del servei o, fins i tot, una subvenció del municipi si el servei havia de ser gratuït, en l'arrendament, l'arrendatari rebia un preu estipulat per la gestió del servei. Una altra diferència important amb la concessió és que, mentre aquesta podia tenir una durada de cinquanta anys, els contractes d'arrendament per a la prestació d'un servei no podien sobrepassar els deu anys.

c) El concert implicava un acord entre l'ajuntament i altres entitats públiques, entitats privades o particulars per prestar un servei de competència municipal utilitzant els béns i/o serveis que ja tinguessin establerts aquests darrers, sense que aquest acord generés una nova persona jurídica.⁹⁷ La durada dels concerts no podia superar els deu anys i el pagament dels serveis concertats es fixava per un preu determinat.

1.4.2.3. La gestió per empresa mixta

La normativa vigent el 1979 establia també com a forma de gestió dels serveis municipals la possibilitat que l'ajuntament creés una empresa mixta amb capital municipal i d'altres corporacions locals i/o particulars. Aquests tipus d'empreses podien tenir forma de societat mercantil, comanditària, anònima o societat limitada i es podien crear a partir de l'adquisició, per part de l'ajuntament, de participacions o accions d'empreses ja constituïdes, o bé creant el propi ajuntament la societat i obrint-la a la participació d'altres. La durada d'aquestes empreses mixtes no podia superar els cinquanta anys, al final dels quals tots els béns, instal·lacions i recursos econòmics de la societat havien de revertir en l'ajuntament.

1.4.2.4. El consorci

La normativa de règim local establia també la possibilitat de crear una figura jurídica amb el nom de consorci, configurada per la unió d'entitats públiques de diferent nivell, posades d'acord per gestionar, de manera conjunta, un servei determinat d'interès local. Aquesta entitat disposava de personalitat jurídica i uns estatuts propis on es determinaven les particularitats orgàniques, funcionals i financeres. El consorci, a més, tenia capacitat per utilitzar qualsevol de les formes de gestió descrites anteriorment.

Taula 1. 8 Formes de gestió municipal existents entre 1979 i 1985.

GESTIÓ DIRECTA	GESTIÓ INDIRECTA	GESTIÓ PER EMPRESA MIXTA	CONSORCI
Gestió directa sense òrgan especial	Concessió		
Gestió directa amb òrgan especial	Arrendament		
Fundació pública de serveis	Concert		
Societat privada municipal			

Font: Elaboració pròpia.

⁹⁷ A escala estatal i en el camp educatiu l'exemple més paradigmàtic és el de les escoles concertades.

1.4.3. Les formes de gestió municipal a partir de 1985

La LRBRL de 1985, sobre la base de la normativa anterior, va establir una classificació de les formes de gestió municipal dividint-les únicament en gestió directa i indirecta i afegint la figura específica del consorci. El mateix esquema, amb algunes variacions, va ser reproduït a Catalunya per la LMRLC l'any 1987.

1.4.3.1. La gestió directa

La LRBRL i la LMRLC van definir que la gestió directa dels serveis municipals podia adoptar qualsevol d'aquestes formes:

- a) Gestió pel mateix ens local;
- b) Organisme autònom local;
- c) Societat mercantil en què el capital social sigui íntegrament de l'entitat local.

a) En la gestió pel mateix ens local, aquest assumia i centralitzava el servei, n'exercia de manera exclusiva les potestats de direcció i control i tots els mitjans humans i materials que necessitava s'integraven en el pressupost de l'ens local. Com es pot comprovar, aquesta forma era la mateixa que es definia en la normativa anterior com a gestió directa per la mateixa corporació sense cap òrgan especial, i era la que podríem classificar com a gestió directa absoluta. La LMRLC va mantenir, de manera implícita, la figura de gestió directa per la mateixa corporació amb un òrgan especial administratiu sense personalitat jurídica, en especificar, a l'article 236.3 que la gestió directa dels serveis també es podia realitzar per mitjà d'una organització especial, amb un consell d'administració i una gerència, i que havia de disposar d'una secció pròpia dins el pressupost de l'ens local, amb una comptabilitat específica.

b) La figura de l'organisme autònom va venir a substituir la de la fundació pública de serveis de l'anterior normativa, amb les mateixes característiques. De manera idèntica, el requisit principal era la creació d'un organisme que tindria personalitat jurídica pública, se li imputaven drets i obligacions pròpies i requeria un patrimoni independent, amb òrgans de govern específics. La normativa va establir que els organismes autònoms podien ser de tipus administratiu, industrial, financers o anàlegs i que els corresponia l'organització i l'administració del servei públic que tinguessin assignats, sens perjudici de les facultats de tutela del mateix ajuntament.

c) La societat mercantil pública responia a la mateixa forma de gestió que la societat privada municipal de les normatives anteriors, i mantenia el règim d'empresa privada on el capital social havia de pertànyer íntegrament a l'ens local. Aquest tipus de societat també es podia crear a partir de la transformació d'una societat anònima o de responsabilitat limitada, inicialment privada, en societat de capital íntegrament públic.

1.4.3.2. La gestió indirecta

Les normatives posteriors a 1985 van classificar les formes de gestió indirecta de la manera següent:

- a) Concessió.
- b) Gestió interessada.
- c) Concert.
- d) Arrendament.
- e) Societat mercantil i cooperatives legalment constituïdes amb capital social només parcialment de l'ens local.

a) La concessió era la mateixa forma que es definia en l'anterior normativa, en la qual el concessionari assumia la gestió i l'explotació d'un servei públic determinat, aportant-hi els mitjans materials, personals i tècnics necessaris. Igualment podia comprendre la realització de les obres necessàries per establir el servei.

b) La gestió interessada era una nova forma de gestió, basada en la concessió, en la qual el servei públic es prestaria per mitjà d'una empresa gestora, a canvi d'una participació en el resultat de l'explotació. Podríem dir que, mentre en la concessió el risc econòmic de l'explotació del servei era amb càrrec al concessionari, en aquest cas, els riscos i els possibles beneficis eren compartits entre l'Administració i l'empresa gestora del servei. La participació de l'empresa gestora podia ésser substituïda per una remuneració i, en cap cas, la relació entre l'ens local i l'empresa podria ser considerada com a societària o de capital compartit, ni els seus treballadors podrien assumir la condició de funcionaris.

c) El concert tenia les mateixes característiques que en la normativa anterior, és a dir, consistia en la prestació d'un servei públic utilitzant els serveis o les instal·lacions d'altres entitats públiques o privades.

d) L'arrendament era la mateixa fórmula anterior que permetia prestar un servei mitjançant la tècnica administrativa d'arrendar les instal·lacions que pertanyien a l'Administració. La LMRLC va especificar que quedaven exclosos d'aquesta forma de gestió els serveis d'assistència social i els que comportessin l'exercici de potestat administrativa.

e) Les societats mercantils o cooperatives amb capital parcial de l'ens local eren les equivalents a la figura de gestió per empresa mixta de l'anterior normativa, i deixava oberta la possibilitat de crear o participar en la creació de cooperatives. Aquesta forma de gestió s'orientava, bàsicament, per als serveis que tinguessin un component econòmic important i la LMRLC la va definir d'aquesta manera: "Els ens locals poden gestionar els serveis de naturalesa econòmica mitjançant la constitució de societats mercantils d'economia mixta, societats anònimes o de responsabilitat limitada, o la participació en les ja constituïdes. La participació pot ésser directa de l'ens local o per mitjà d'un organisme autònom o una societat de capital públic" (art. 247). La norma va establir que l'ens local podia ser majoritari o minoritari en la societat i que la seva representació respondria a la seva quota participativa.

1.4.3.3. El consorci

La figura del consorci va ser confirmada a la LRBRL com una forma de gestió que podien utilitzar les entitats locals amb altres administracions públiques per a fins d'interès comú. També va deixar les portes obertes a poder constituir consorcis amb entitats privades sense afany de lucre que promoguessin fins d'interès públic concurrents amb els de les administracions locals. Era, per tant, una entitat pública de caràcter associatiu, amb personalitat jurídica pròpia per crear i gestionar serveis i activitats d'interès local o comú. Es constituïa per acord de les diferents entitats que l'integressin o per adhesió posterior, segons el que marquessin les seves pròpies normes de constitució. Tal i com s'ha dit anteriorment, els consorcis podien utilitzar qualsevol de les formes de gestió dels serveis establertes per la legislació de règim local.

Taula 1.9. Formes de gestió municipal a partir de 1985.

GESTIÓ DIRECTA	GESTIÓ INDIRECTA	CONSORCI
Gestió pel mateix ens local	Concessió	
Gestió directa amb òrgan especial	Gestió interessada	
Organisme autònom	Arrendament	
Societat mercantil de capital íntegrament públic	Concert	
	Societat mercantil o cooperativa de capital mixt	

Font: Elaboració pròpia.

1.4.4. Les estructures de gestió dels serveis municipals

Les diferents formes de gestió amb què els ajuntaments oferien els serveis municipals analitzades fins ara també es poden presentar en funció de quina era l'estructura de l'administració a la qual s'encarregués la gestió específica d'un servei o un bé determinat, com podia ser el cas dels serveis esportius municipals.

Així, la gestió directa sense ens local—que després es va anomenar gestió pel mateix ens local—configuren el model on eren les estructures centrals del mateix ajuntament les qui oferien un servei determinat, mentre que altres models d'estructuració de serveis municipals implicaven la creació d'un organisme específic el qual podia tenir característiques diferents segons la fórmula utilitzada. L'element diferenciador el podríem situar en el tipus de personalitat jurídica que se li atribuís. Seguint aquest criteri, aquestes estructures podien tenir una gradació que anava des de la creació d'un ens municipal sense personalitat jurídica fins a una entitat associativa, passant per un òrgan amb personalitat jurídica pública i a empreses íntegrament municipals o amb participació d'altres entitats. En la taula 1.11 podem veure els diferents tipus d'estructures organitzatives que podien utilitzar els ajuntaments per gestionar els serveis municipals.

Taula 1. 10. Tipus d'estructures de gestió dels serveis municipals en el període 1979-1985.

TIPUS D'ESTRUCTURA ORGANITZATIVA	PERÍODE 1979-1985	PERÍODE 1985-1991
Serveis centrals de l'ajuntament	Gestió directa sense ens local	Gestió pel mateix ens local
Òrgan municipal sense personalitat jurídica	Gestió directa per la mateixa corporació amb un òrgan especial administratiu	Gestió directa amb organització especial
Òrgan municipal amb personalitat jurídica	Fundació pública de serveis	Organisme autònom
Empresa íntegrament municipal	Societat privada municipal	Societat mercantil de capital íntegrament públic
Empresa amb participació exterior	Gestió per empresa mixta	Societat mercantil o cooperativa de capital mixt
Entitat associativa	ConSORCI	ConSORCI

Font: Elaboració pròpia.

1.4.4.1. L'àrea d'esports o el patronat municipal d'esports

Entre 1979 i 1991 les fórmules més usuals d'estructuració dels serveis esportius dels ajuntaments catalans eren a través dels serveis centrals de l'ajuntament—gestió directa sense ens local o gestió pel mateix ens local—o mitjançant la creació d'un organisme municipal amb o sense personalitat jurídica.

La primera fórmula responia al model adoptat pels municipis que executaven la seva política esportiva mitjançant les estructures estrictament municipals, és a dir, a través de les regidories d'esports i els treballadors de la plantilla municipal que tinguessin assignats. Els municipis organitzats d'aquesta manera solien assignar als serveis

esportius diferents noms, com ara “departament d’esports”, “servei d’esports”, “àrea d’esports”, “regidoria d’esports”, etc.,⁹⁸ als quals se’ls podia afegir alguna altra competència municipal com podia ser joventut o cultura.

La segona fórmula implicava la creació d’un òrgan municipal específic per gestionar els serveis esportius. Aquest òrgan podia ser sense personalitat jurídica—gestió directa per la mateixa corporació amb un òrgan especial administratiu en la LRL o gestió directa amb organització especial en la LRBRL i la LMRLC—o podia tenir personalitat jurídica, amb un pressupost propi, òrgans de govern específics i plantilla de personal pròpia. En aquest cas la fórmula jurídica era la fundació pública de serveis, segons la LRL, o l’organisme autònom, segon la LRBRL i la LMRLC. Aquesta fórmula era denominada e identificada de manera més freqüent com a “patronat municipal d’esports”, encara que la denominació podia ser diferent amb noms com ara “fundació municipal d’esports”, “institut municipal d’esports”, o d’altres.⁹⁹ La característica més determinant d’aquests organismes era que el màxim òrgan de govern era un òrgan col·legiat, que podia rebre diverses denominacions, com ara “consell d’administració”, “consell rector”, “junta rectora”, etc. i que solia estar presidit per l’alcalde/essa o el regidor/a d’esports corresponent.

Aquesta segona forma organitzativa va tenir una important expansió a finals dels anys setanta i principis dels vuitanta quan el Consejo Superior de Deportes, l’any 1979, va fer públic un model estandarditzat per a la confecció dels estatuts de patronats municipals d’esports¹⁰⁰ i molts ajuntaments el van utilitzar per impulsar una promoció més gran de l’esport en el seu territori. El model d’estatuts del CSD pretenia aconseguir dos grans objectius en la gestió esportiva municipal: (a) la participació ciutadana en la política esportiva local a través de la representació de les entitats esportives i d’altres entitats en els òrgans de govern dels patronats; i (b) una agilitat de gestió més gran a través de l’existència d’un organisme municipal exclusiu per a esports.

a) Pel que fa a la participació ciutadana, molts patronats d’esports la van articular en els seus òrgans de govern seguint el model del CSD i van configurar la Junta Rectora amb una àmplia representació de les entitats de la localitat. El model fixava la representació següent:

- L’alcalde, com a president del Patronat i la Junta Rectora.
- El regidor d’esports com a vicepresident del Patronat.
- De dues a quatre persones designades pel Ple municipal.
- Un representant del Consejo Superior de Deportes.
- Un representant de cadascuna de les entitats següents:
  - Centres docents.
  - Federacions esportives.
  - Clubs esportius.

⁹⁸ En l’estudi realitzat a 41 municipis de la província de Barcelona (Burriel, 1990), 22 municipis (el 54%) gestionaven els seus serveis esportius sense haver creat cap tipus d’estructura administrativa especial. Els noms adoptats més freqüents eren de regidoria d’esports, departament d’esports, servei d’esports, secció d’esports o, fins i tot, oficina d’esports.

⁹⁹ En el mateix estudi, 19 ajuntaments (el 46%) disposaven d’un organisme autònom per gestionar els serveis esportius municipals, dels quals 12 s’anomenaven patronats municipals d’esports, 4 eren patronats municipals d’esports amb altres competències (cultura o joventut), 2 tenien el nom d’institut municipal d’esports, 1 es deia fundació pública d’esports i, curiosament, el darrer s’anomenava servei municipal d’esports, però havia estat creat com a organisme autònom.

¹⁰⁰ Aquest model es va basar en les experiències d’un grup de municipis de la província de Madrid (Leganés, Móstoles, San Sebastián de los Reyes) i es pot trobar al *Boletín d’Aetide* (Asociación Española de Trabajo sobre las Instalaciones Deportivas y el Esparcimiento), núm.10, juliol-agost 1979; i a Ortega *et al.* (1985).

- Associacions de pares.
- Associacions de veïns.
- Associacions juvenils.
- Un metge.
- Els directors-gerents de les instal·lacions municipals (que han de ser professors d'educació física titulats).
- El secretari (amb veu, però sense vot) que serà el de l'ajuntament, encara que pot delegar en un funcionari municipal.
- El tesorera-administrador, que serà l'interventor municipal, però que també pot delegar en un funcionari.
-

Aquest model tan participatiu va entrar en crisi a causa de la diversitat d'interessos que solien aparèixer en juntes rectores tan heterogènies. La principal crítica al model era la pèrdua de l'autonomia del poder polític en la presa de decisions de l'actuació pública, argumentant que la política esportiva havia de ser responsabilitat absoluta dels càrrecs escollits amb aquesta finalitat, i que les entitats ciutadanes havien de limitar la seva participació en la política a funcions estrictament de consulta o assessorament (Andrés, 1980; García Ferrando, 1990)

L'any 1985 la LRBRL va modificar el protagonisme de la participació ciutadana en l'establiment de les polítiques públiques impedit que interferís en la presa de decisions dels equips de govern municipals. La Llei va establir els límits de la participació ciutadana per por que un procediment inadequat de la seva canalització minvés la capacitat de decisió dels governs municipals. Ho va recollir de la manera següent:

Las formas, medios o procedimientos de participación que las corporaciones establezcan en ejercicio de su potestad de autoorganización no podrán en ningún caso menoscabar las facultades de decisión que corresponden a los órganos representativos regulados por la Ley (art. 69)

Aquest nou posicionament polític i legal respecte a la participació ciutadana va fer que patronats municipals d'esports dels ajuntaments catalans creats en la dècada dels vuitanta eliminessin la participació ciutadana dins les seves juntes rectores amb l'objectiu d'aconseguir una autonomia política més gran en la presa de decisions dels serveis esportius municipals.¹⁰¹ D'aquesta manera, la participació ciutadana, tot i ser un valor a tenir en compte en l'establiment de les polítiques esportives, va adoptar un sentit consultiu,¹⁰² i els ajuntaments van trobar altres fórmules per articular aquesta participació, com ara la creació d'organismes d'assessorament i consulta dels quals formessin part les entitats esportives de la ciutat. Aquests organismes podien rebre diversos noms, entre els quals el més freqüent era el de Consell Municipal d'Esports.¹⁰³

b) El segon valor afegit que s'atribuïa inicialment als patronats era el fet de tenir una agilitat i eficàcia en la gestió més grans, a causa del fet que, en tenir òrgans de govern propis, no havien de passar pels diversos i complicats passos de la burocràcia general municipal.

¹⁰¹ En l'estudi de la Diputació de Barcelona (Burriel, 1990), els 19 ajuntaments que disposaven d'un organisme específic (patronat, fundació...) per gestionar els serveis esportius municipals tenien estatuts aprovats entre els anys 1980 i 1987. En el 47% dels patronats, la presència de participació ciutadana en els seus òrgans màxims de govern era inexistent.

¹⁰² En el mateix estudi (*ibid.*), el 56% dels regidors municipals d'esports opinava que, tot i que era bo consultar els representants de les entitats esportives de la localitat, la decisió política final havia de ser únicament municipal.

¹⁰³ L'any 1987, quinze ajuntaments havien creat consells municipals d'esports, amb caràcter assessor per canalitzar la participació de les entitats esportives del municipi.

Aquesta autonomia de gestió més gran, tot i ser reconeguda majoritàriament com un aspecte positiu, va començar a ser criticada pel fet que si els patronats ampliaven les seves estructures i les necessitats pressupostàries es podia córrer el perill de crear un “ajuntament paral·lel”, duplicant serveis—per exemple, les brigades municipals—que podien ser aprofitats col·lectivament pels diferents departaments municipals.

Una altra crítica era la possible falta d'integració del personal del patronat en la vida de l'ajuntament, que podia veure l'organisme autònom com un ens que no tenia res a veure amb l'ajuntament. Fins i tot el fet de disposar d'un pressupost propi excessivament elevat podia ser un problema si els òrgans del patronat no eren capaços de generar els ingressos suficients per cobrir les despeses pressupostades, cosa que mai podia succeir si les despeses eren assumides íntegrament per l'ajuntament com era el cas dels serveis esportius municipals sense patronat.¹⁰⁴

D'altra banda, l'aprovació de la LRBRL va donar una altra perspectiva. Com hem vist anteriorment, la normativa atorgava als alcaldes la potestat de contractar obres, serveis i subministraments per a unes quanties determinades, competències que en l'anterior legislació estaven atribuïdes al Ple o a la comissió permanent. Aquest fet va donar més capacitat d'actuació a les alcaldies, amb la qual cosa podien agilitzar la clàssica lentitud administrativa de determinats centres de decisió de la burocràcia municipal. El paper més o menys actiu de l'alcaldia envers la gestió esportiva municipal es convertia en un factor afegit a considerar en el moment d'avaluar quin era el millor sistema d'estructuració dels serveis esportius municipals.

És per això que, a finals de la dècada dels vuitanta, la conveniència o no de crear un patronat municipal d'esports per gestionar els serveis esportius municipals era un tema debatut dins els ajuntaments.¹⁰⁵ Així, per exemple, en l'estudi dels municipis de la província de Barcelona, l'existència o no d'un patronat estava condicionat per diversos factors, entre els quals la grandària de la ciutat n'era un d'important,¹⁰⁶ com també ho era el fet de disposar d'instal·lacions esportives de certa complexitat¹⁰⁷ o d'un pressupost elevat destinat als serveis esportius municipals.¹⁰⁸ També la força política governant podia ser un element determinant per acabar tenint una o altra estructura de gestió.¹⁰⁹

En arribar a la dècada dels noranta, la fórmula imperant en l'estructuració dels serveis esportius municipals en les ciutats de grandària mitjana i alta era la del patronat municipal d'esports, tot i que la seva validesa com a la millor forma de gestió possible començava a ser qüestionada mentre sorgien altres models de gestió que es

¹⁰⁴ Raons com aquestes van motivar, per exemple, que un important ajuntament de la Comunitat de Madrid transformés, l'any 1982, el patronat que havia creat com a fundació pública de serveis en un servei municipal d'esports sense personalitat jurídica pròpia (Izquierdo, 1982).

¹⁰⁵ En l'estudi efectuat durant el curs 1987-88 als 41 municipis de la província de Barcelona (Burriel, 1990), el 76% dels regidors d'esports consideraven que el patronat era la fórmula més idònia per gestionar els serveis esportius municipals, i 12 dels 22 municipis on no s'havia creat creien que, tard o d'hora, n'acabarien creant un.

¹⁰⁶ Entre els municipis més grans de 20.000 habitants, el 59% en disposaven i el 28% tenien la intenció d'acabar-ne creant. En canvi, en les ciutats menors només en disposaven el 17% i un 50% creien que no el constituïrien en el futur (*ibid.*).

¹⁰⁷ Entre els ajuntaments que gestionaven dos o més pavellons, el 58% disposaven de Patronat d'esports, xifra que augmentava al 77% si a més gestionaven una piscina coberta i fins al 90% si el nombre de equipaments esportius municipals arribava, com a mínim a tres pavellons i una piscina coberta (*ibid.*).

¹⁰⁸ Entre els municipis que disposaven d'un pressupost destinat a esport superior a 50 milions de pessetes, el 76,5% tenien patronat municipal d'esports i el 17,6% creien que es crearia en el futur. En ajuntaments amb un pressupost destinat a esports inferior als 50 milions la presència d'aquests organismes autònoms només era del 25% (*ibid.*).

¹⁰⁹ El 70% dels municipis governats pel PSC gestionaven l'esport municipal a través d'un patronat, per un 25% de les ciutats on el govern era d'Iniciativa per Catalunya (IC), i un 27,3% dels municipis governats per CiU (*ibid.*).

combinaven amb aquests més tradicionals. Així, per exemple, en les ciutats més grans, l'aparició de grans equipaments esportius destinats a l'espectacle esportiu i susceptibles de ser utilitzats per a altres finalitats no esportives que generaven ingressos econòmics va implicar, sobretot després dels Jocs Olímpics de 1992, l'aparició de models de gestió basats en l'explotació esportiva i econòmica d'aquestes instal·lacions, en què la fórmula utilitzada era la creació d'empreses municipals. Un cas paradigmàtic va ser la configuració de Barcelona Promoció d'Instal·lacions Olímpiques, S.A., empresa amb capital íntegrament municipal creada per a la "gestió, administració i explotació de les quatre instal·lacions públiques més importants de la ciutat de Barcelona, susceptibles d'oferir grans espectacles de qualsevol tipus, el Palau Municipal d'Esports, el Velòdrom d'Horta, l'Estadi Olímpic i el Palau Sant Jordi, així com garantir una rendibilitat esportiva, cultural, social i econòmica" (Truñó i Vallverdú, 1990).

Síntesi

En les pàgines anteriors hem vist quines eren les diferents formes i estructures de gestió que els ajuntaments podien crear i utilitzar per realitzar les seves polítiques en el període de 1979 a 1991.

Partint de la base que qualsevol administració pot fer actuacions de policia, de foment i de servei públic, hem desglossat les diferents formes de gestió d'aquestes actuacions segons el marc jurídic vigent. Els aspectes més destacables són els següents:

- Abans de la LRBRL de 1985, les normatives fixaven que els ajuntaments podien utilitzar tres formes de gestió dels seus serveis i activitats: la gestió directa, la indirecta i la d'empresa mixta. També incloïa una figura específica, el consorci.
- Entre les formes de gestió directa hi havia quatre models: la gestió directa sense cap òrgan especial, amb un òrgan especial administratiu, la fundació pública de serveis i la societat privada municipal.
- Entre les formes de gestió indirecta anteriors a 1985 hi havia tres models: la concessió, l'arrendament i el concert.
- La LRBRL de 1985 va establir una classificació de les formes de gestió basada únicament en gestió directa i indirecta i mantenint la figura específica del consorci.
- Els models de gestió directa que va fixar la LRBRL van ser similars als de la normativa anterior: la gestió pel mateix ens local sense cap òrgan o amb un òrgan especial administratiu; l'organisme autònom local que substituïa la fundació pública de serveis; i la societat mercantil pública que substituïa la societat privada municipal.
- En els models de gestió indirecta fixats per la LRBRL es van mantenir la concessió, l'arrendament i el concert i es va afegir una fórmula nova, la gestió interessada on l'ajuntament compartia el risc econòmic de l'explotació d'un servei amb un particular. També es van incorporar entre els models de gestió indirecta les societats mercantils o cooperatives amb capital parcial de l'ens local.

Totes aquestes formes de gestió es traduïen en diferents models que podien servir per estructurar la manera d'oferir uns serveis determinats, ja fos a través de l'estructura central de l'ajuntament; d'una estructura específica sense personalitat jurídica o amb personalitat jurídica; d'una empresa íntegrament municipal o amb participació exterior; o d'una entitat associativa com el consorci. Aplicat als serveis esportius municipals els aspectes més importants són:

- La fórmula més usual d'estructuració dels serveis esportius municipals en el període 1979-1991 era la gestió directa sense cap estructura específica (àrea d'esports o altres denominacions) o la creació d'un organisme autònom amb o sense personalitat jurídica (patronat municipal d'esports o denominació similar).
- El model de patronats municipals d'esports es va estendre en la primera meitat de la dècada dels vuitanta entre els ajuntaments buscant aconseguir participació ciutadana i més agilitat de gestió. La participació ciutadana s'aconseguia mitjançant la presència de representants de les entitats locals i de particulars en els òrgans de govern dels patronats.
- La política de màxima participació ciutadana en la presa de decisions polítiques va anar minvant i transformant-se en participacions de tipus consultiu i no decisiu, a través d'òrgans com els consells municipals d'esports.
- La LRBRL de 1985 va donar més competències a l'alcalde i a la Comissió de Govern dels ajuntaments, amb la qual cosa la major agilitat "per se" dels patronats es va començar qüestionar.

1.5. La hisenda municipal en el període 1979-1991

1.5.1. La importància política del pressupost

L'actuació política d'una Administració pública està sempre condicionada per un document financer que indica les diferents vies de finançament de que disposa per a fer front a un volum determinat i delimitat de despeses que la seva actuació genera. Aquest document és el pressupost. Sánchez (1990) el definia com un document en el qual "se reflejan un conjunto de gastos que se pretenden realizar durante un período determinado, unido a un detalle de los ingresos que constituyen su financiación"(p.7). Aquesta combinació d'ingressos esperats i despeses previstes a realitzar en un temps determinat és, certament, l'essència d'un pressupost. Jugant amb les paraules, hom podria dir que el pressupost d'una entitat pública està compost pels diners que es "pressuposa" gastar i pel total dels recursos financers que "pressuposa" ingressar en un període determinat.

El pressupost d'una administració pública té unes característiques específiques. D'una banda, és un document que vincula el seu gestor, l'obliga a limitar el volum de les despeses a allò que ha estat aprovat pels òrgans corresponents. Té, per tant, una funció de guia econòmica, amb un component coercitiu per a qui l'ha d'administrar: allò que ha estat aprovat és el màxim que es pot gastar. Qualsevol intent de superar els límits fixats políticament és impossible de realitzar o bé necessita una nova autorització dels òrgans capacitats. Després, un cop aprovat el pressupost, la seva quantia i, sobretot, la forma en què és distribuït, ens indica quins són aquells programes, aquells serveis, aquelles accions, que el governant considera més importants, més rellevants, per a la seva política. D'aquesta manera, les decisions

polítiques es plasmen en partides pressupostàries determinades que possibiliten fer efectiu allò que s'ha programat obtenir.

Chavero i Paricio (1987), aplicant-ho als pressupostos municipals dels anys vuitanta, ressaltaven aquest doble paper del pressupost, el de ser una eina de control econòmic per als administradors i el d'instrument per a l'establiment de les polítiques d'actuació públiques. El pressupost es convertia, així, en el vehicle de connexió entre la definició dels objectius d'un programa d'actuació municipal, la seva implementació i els resultats de l'acció. En definitiva, en l'instrument planificador de l'administració.

Aquest lligam existent entre el programa d'actuació d'un ajuntament i el document pressupostari era destacat per Loizu (1980) quan analitzava els pressupostos municipals existents als inicis de l'etapa democràtica i destacava la importància política de l'aprovació dels diferents pressupostos municipals d'aquella època:

La aprobación del Presupuesto Ordinario es el acto más importante que lleva a cabo una Corporación a lo largo de un año. En él queda materializada la voluntad de actuación del Ayuntamiento, con exclusión, en todo caso, de las decisiones urbanísticas y de las inversiones realizadas a través de Presupuestos Extraordinarios. (p. 132)

Així doncs, l'estudi de la distribució pressupostària en els diferents programes o serveis municipals ens pot donar molta informació sobre els objectius que un govern es plantejava assolir amb les seves polítiques. En definitiva, l'anàlisi del pressupost i de la seva distribució efectiva en els diferents components de la seva estructura, és, probablement, un dels millors indicadors per conèixer el programa d'actuació d'una administració pública. Els documents econòmics es converteixen, així, en una font d'informació per a les recerques especialitzades en l'anàlisi de les polítiques públiques. El sistema en què s'ordenen, comptablement, els diferents recursos econòmics esmerçats en una acció política ens proporciona, d'aquesta manera, un instrument d'apropament a l'actuació pública.

En conseqüència, l'actuació municipal en el camp de l'esport és també susceptible de ser estudiada mitjançant l'anàlisi dels pressupostos. Les partides pressupostàries esmerçades en accions destinades a promocionar l'activitat física i l'esport a les ciutats constitueixen una mostra clara de les voluntats polítiques i dels objectius perseguits pels diferents equips de govern municipals.

1.5.2. Els pressupostos municipals abans de la Constitució

El període situat entre 1979 i 1991 va estar caracteritzat per uns canvis importants en el marc legal que configurava tot el sistema pressupostari de les administracions locals, fet que ens obliga a fer referència del més significatiu d'aquesta evolució.

En el moment de l'aprovació de la Constitució Espanyola de 1978, la normativa reguladora de l'actuació pressupostària municipal també era la LRL de 1955. La Llei especificava tres tipus de pressupostos: l'ordinari, els extraordinaris i els especials.

El pressupost ordinari es diferenciava dels extraordinaris en el fet que s'elaborava per a despeses periòdiques i reiterades, mentre que les despeses úniques i excepcionals eren motiu d'un pressupost extraordinari. D'altra banda, el pressupost ordinari s'havia d'executar en l'any natural mentre que la vigència dels pressupostos extraordinaris podia ser per un període determinat o indefinit depenent, en aquest cas, de les obres que es financessin amb aquell pressupost. Quant als pressupostos especials, estaven destinats, com definia el seu nom, a casos especials, com ara els pressupostos de mancomunitats, agrupacions de municipis, entitats locals menors, o fins i tot òrgans especials com els patronats.

En resum, les hisendes municipals es nodrien d'ingressos i podien comprometre despeses de tres tipus de pressupost. Mentre l'ordinari era utilitzat per a la gestió quotidiana de l'ajuntament, podien existir altres tipus de pressupost específics—els especials i els extraordinaris—per a actuacions molt concretes, que, sovint, tenien relació amb l'ordenació urbanística de la ciutat o amb els diferents òrgans descentralitzats o les entitats locals menors creades al municipi.

Pel que fa a l'esport, doncs, tots els ingressos municipals (per l'ús de les instal·lacions, subvencions rebudes d'altres administracions...) i les despeses generades per l'activitat quotidiana (activitats esportives, gestió d'equipaments, subvencions a entitats, etc.) formaven part del pressupost ordinari, mentre la construcció d'un nou equipament o fins i tot el pressupost específic d'un organisme especial de l'administració municipal (patronat d'esports) podia ser motiu d'un pressupost extraordinari o d'un pressupost especial segons el cas. Aquesta situació va començar a canviar amb l'aprovació de noves normatives que emanaven de la carta constitucional.

1.5.3. L'estructura pressupostària de 1979

L'inici de l'etapa democràtica als ajuntaments el 1979 va implicar la transformació del sistema de finançament dels nous consistoris i, en conseqüència, de la manera de controlar i gestionar la comptabilitat dels pressupostos locals. Un dels objectius fonamentals de la nova situació política era la recerca del sanejament econòmic dels ajuntaments. Amb aquesta finalitat es va aprovar el "Real Decreto-ley 11/1979"¹¹⁰ que dictava unes mesures urgents de finançament de les corporacions locals, i que modificava el sistema imperant en l'època franquista.¹¹¹ El preàmbul d'aquesta normativa destacava la importància del pressupost com a document bàsic de la gestió municipal i la necessitat de modificar la seva organització comptable per fer-lo més operatiu i transparent. Amb aquesta intenció de modificar l'estructura del pressupost la normativa fixava, a l'article 11, els criteris per a la futura elaboració i aprovació dels pressupostos:

1. Las Corporaciones Locales elaborarán y aprobarán anualmente un presupuesto general consolidado, en el que se integren el presupuesto ordinario y los presupuestos especiales de urbanismo y de los servicios, órganos y demás entes dependientes de la Corporación.

Al presupuesto general se unirán como anexos:

- a) El estado de ejecución de los presupuestos extraordinarios en vigor, la parte de los mismos a realizar en el año, así como una previsión de los nuevos presupuestos a aprobar en el transcurso del ejercicio.
- b) Los presupuestos y programas de las Sociedades mercantiles en cuyo capital sea mayoritaria la participación del Municipio, elaborados de acuerdo con su normativa específica. (art.11)

Ens trobem, doncs, amb el primer intent d'agrupar els diferents tipus de pressupost en un únic document, anomenat *pressupost general consolidat*, compost pel pressupost ordinari i els especials, als quals se'ls havien d'afegir els pressupostos extraordinaris que s'arrossegaven dels anys anteriors i els de les empreses municipals de les quals l'ajuntament n'era soci majoritari.

¹¹⁰ Publicada al BOE núm. 176 del 24 de juliol de 1979.

¹¹¹ Anteriorment a aquesta norma, es va intentar una reforma de l'Hisenda Local, a partir de la "Ley 41/1975, de 19 de noviembre, de Bases del Estatuto de Régimen Local", on apareixien, en les bases 21 a 48, les directrius del que havia de ser la nova política d'hisenda local. Aquesta Llei va ser desplegada pel "Real Decreto 3250/1976, de 30 de diciembre" i posada en marxa l'1 de gener de 1977. L'esperada reforma va ser un fracàs i la Llei de Bases va ser derogada per la "Ley 47/1978", de 7 d'octubre.

Des d'aquest moment, fins a l'aparició i aplicació¹¹² de la nova normativa sobre hisendes locals, l'estructura del pressupost municipal va estar marcada per aquesta legislació i les ordres i resolucions que la van desplegar. Així, seguint les instruccions del "Real Decreto-ley 11/1979", el 17 de novembre del mateix any va sortir publicada l'"Orden de 14 de noviembre"¹¹³ que fixava la nova organització pressupostària a la qual s'havien d'adaptar els pressupostos municipals.¹¹⁴

Fins aquell moment, l'estructura dels pressupostos donava molt poca informació sobre la manera en què es produïa la gestió econòmica. Loizu (1980) analitzava la modificació de l'estructura i la considerava un pas endavant per diverses raons. La primera feia referència al fet que l'estructura pressupostària dels ajuntaments s'adaptava a l'estructura dels Pressupostos Generals de l'Estat, la qual cosa els feia susceptibles d'una mateixa anàlisi. D'altra banda, la nova estructura separava clarament en el pressupost ordinari les operacions pressupostàries en dos grans blocs, *operacions corrents* i *operacions de capital*, en base a una *classificació econòmica* que permetia ordenar les despeses en unitats que s'anaven subdividint fins arribar al que s'anomenava *partida pressupostària* que permetia una anàlisi més profunda del tipus de despesa.

Finalment, un altre dels avantatges de la nova estructura del pressupost ordinari municipal era la introducció d'un altre sistema de classificació de les despeses—la *classificació funcional*— basada en la destinació de la despesa, és a dir, en funció de la temàtica a la qual es destinava, com ara sanitat, urbanisme, transports, ensenyament, esport, etc.

Per tant, la nova normativa fixava canvis importants en la manera d'elaborar els pressupostos, que s'havien d'aplicar en l'exercici de 1980.¹¹⁵ L'element més important per al nostre estudi era el nou sistema de classificació de les despeses i dels ingressos, que es mantindria vigent durant tot el període d'anàlisi que hem efectuat i que ens ha permès establir una metodologia per analitzar els pressupostos municipals dedicats a l'esport durant aquesta etapa.

1.5.3.1. La classificació de les despeses

El sistema de classificació de les despeses pressupostàries municipals establert per la normativa de 1979 era, doncs, doble: una classificació econòmica i una classificació funcional. La normativa també va establir que, de manera optativa, els ajuntaments podien implantar una *classificació orgànica*, la qual cosa permetia identificar l'òrgan municipal que s'encarregaria de la despesa. Tant la classificació econòmica com la funcional es representaven per un número compost per tres xifres. El conjunt de les xifres econòmiques i funcionals componia la partida pressupostària.

¹¹² Parlem d' "aparició i aplicació" perquè no es van produir simultàniament, tal i com veurem més endavant.

¹¹³ El nom complet és: "Orden de 14 de noviembre de 1979 por la que se aprueba la estructura a que deberán adaptarse los presupuestos de las Corporaciones Locales y se dictan instrucciones complementarias para la formación de los del ejercicio de 1980". (publicada al BOE núm. 276, de 17 de novembre de 1979). Aquesta Ordre va ser rectificada per l'Ordre de 26 de novembre del mateix any i desplegada per les Resolucions de 6 de desembre de 1979 (BOE núm. 299, de 14 de desembre) i de 4 de febrer de 1980.

¹¹⁴ L'article 1 de l'Ordre deia així: "A partir de 1980, todas las Entidades Locales adaptarán sus presupuestos, tanto ordinarios como especiales y extraordinarios a la estructura que se establece en la presente Orden".

¹¹⁵ Aquests canvis en l'estructura són, precisament, els que ens han permès fer una anàlisi específica dels recursos econòmics dedicats a la política esportiva.

a) La classificació econòmica.

La classificació econòmica especificava el tipus de despesa prevista, sense considerar l'òrgan que l'efectuava ni la funció a la qual es destinés. El sistema establia nou grans unitats de despesa, anomenades *capítols*, dins dels quals havia de ser reflectida comptablement tota la despesa efectuada per l'ajuntament. Cada capítol es dividia, alhora, en unitats més petites, denominades *articles*, que a la vegada, incloïen apartats més específics de despesa que rebien el nom de *conceptes*.

El sistema diferenciava dos blocs de capítols: els capítols que formaven les *operacions corrents*—també anomenats, genèricament, *despesa corrent*—, dedicades al funcionament quotidià, i els que s'agrupaven en les anomenades *operacions de capital*, destinades a actuacions relacionades amb la situació patrimonial de l'ajuntament. A més, hi havia un altre capítol que recollia els temes pendents de pagament de períodes anteriors, que s'anomenava *resultes*. Tots els capítols tenien un número i una denominació que els identificava. La numeració anava del capítol 0 al 9, sense que existís el capítol 5, reservat només per a l'administració estatal.

Aquesta diferenciació entre operacions corrents i operacions de capital servia, per exemple en el cas de la temàtica esportiva, per separar pressupostàriament les despeses dedicades al funcionament operatiu dels serveis esportius municipals (p.e. les retribucions del personal, el pagament dels subministraments de llum, aigua, etc., l'organització d'esdeveniments esportius, les subvencions a les entitats esportives; etc.) de les despeses que generaven un patrimoni per als serveis esportius municipals (p.e. la construcció o millora d'una nova instal·lació; l'adquisició de material esportiu inventariable, com ara cistelles de bàsquet, porteries de futbol; etc.)

a.1) Els capítols pressupostaris de despesa.

Els capítols fixats per la normativa de l'any 1979, amb el número i la denominació corresponent, eren els següents:

Taula 1.11 Capítols de la classificació econòmica del pressupost de despeses segons l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DE LES DESPESES	
CAPÍTOL 0	Resultes d'exercicis tancats
A) OPERACIONS	CORRENTS
CAPÍTOL 1	Remuneracions de personal
CAPÍTOL 2	Compra de béns corrents i serveis
CAPÍTOL 3	Interessos
CAPÍTOL 4	Transferències corrents
B) OPERACIONS	DE CAPITAL
CAPÍTOL 6	Inversions reals
CAPÍTOL 7	Transferències de capital
CAPÍTOL 8	Variacions d'actius financers
CAPÍTOL 9	Variacions de passius financers

Capítol 0—Resultes

Comprenia tots aquells compromisos de despesa en operacions corrents o de capital aprovats en pressupostos d'anys anteriors, pendents de pagament d'exercicis pressupostaris ja liquidats. Per exemple, si l'ajuntament havia adquirit el compromís pressupostari (en terminologia de comptabilitat municipal, una *obligació reconeguda i no liquidada*) d'atorgar una subvenció a una entitat esportiva i aquesta no s'havia efectuat en el pressupost al qual li corresponia, la quantitat establerta passava al capítol 0—o Resultes—en el següent període o exercici pressupostari. La suma de les resultes al pressupost inicial configurava el *pressupost refós*.

Operacions corrents—Capítols 1 a 4

Els capítols 1 a 4 configuraven les operacions corrents que incloïen les despeses per les remuneracions del personal municipal, les que s'utilitzaven per al manteniment dels serveis, els interessos del deute compromès per la corporació i les despeses produïdes per les aportacions del pressupost—subvencions—a altres entitats. D'aquesta manera, la despesa corrent calia considerar-la com l'"instrument quotidià de la gestió municipal per excel·lència" (CEUMT, 1983, p.188). Els capítols dedicats a les operacions corrents incloïen els següents tipus de despeses:

Capítol 1—Remuneracions de personal

Recollia totes les despeses generades per la remuneració en diners i espècies del personal actiu de l'administració local, ja fos funcionari o personal contractat, així com les quotes a la Seguretat Social i les aportacions obligatòries a la Mutualitat de Previsió. També incorporava les despeses de les classes passives i les de representació dels membres electius de la corporació. El pagament de la plantilla municipal d'esports provenia, doncs, del capítol 1.

Capítol 2—Compra de béns i serveis

Incloïa les despeses originades per l'adquisició dels béns i dels serveis necessaris per al funcionament quotidià de l'administració. La normativa determinava, de manera ben explícita, que els crèdits d'aquest capítol no es podien destinar a la retribució de personal municipal, ni s'utilitzarien per a l'adquisició de béns que significuessin una inversió. És el capítol que, juntament amb el de personal—capítol 1—permetia l'operativitat dels serveis municipals. Els conceptes pressupostaris que englobava¹¹⁶ (p.e. dotació ordinària per despeses d'oficina, lloguers, subministraments d'aigua, gas i enllumenat, contractes de prestació de serveis, etc.) demostren la importància d'aquest apartat econòmic. Era el capítol fonamental per al funcionament dels serveis esportius municipals i en ell quedaven recollides les principals despeses per dur a terme les actuacions esportives: campanyes esportives, manteniment de les instal·lacions, compra de material esportiu i d'oficina no inventariable, contractació d'empreses de serveis, etc.

Capítol 3—Interessos

Aquest capítol estava destinat a fer front als interessos del deute públic, representat per títols, valors, bestretes, préstecs o dipòsits rebuts. En la vessant esportiva, aquest capítol no era, pràcticament, utilitzat ja que el pagament dels interessos es feia per al conjunt de l'actuació municipal i no específicament per a cada departament municipal.¹¹⁷

¹¹⁶ Vegeu la classificació detallada dels diferents articles i conceptes pressupostaris.

¹¹⁷ L'excepció a aquest plantejament el trobem en els pressupostos dels patronats municipals d'esports, ja que en disposar de personalitat jurídica i pressupost propi podien generar interessos de deute propi.

Capítol 4—Transferències corrents

Comprenia els recursos econòmics transferits a altres persones físiques o jurídiques, per finançar operacions corrents, sense contrapartida per part dels beneficiaris. Aquest apartat recollia, doncs, l'acció política coneguda administrativament com a subvenció, encara que aquest capítol estava destinat, només, a donar suport econòmic a actuacions d'altres entitats o persones físiques que no incrementessin el seu valor patrimonial. En l'apartat esportiu, aquest capítol era el que s'utilitzava, per exemple, per atorgar els ajuts econòmics als clubs i entitats esportives de la ciutat a fi i efecte que realitzessin les seves activitats esportives (p.e. actes esportius, escoles esportives, campionats, etc.).

Operacions de capital—Capítols 6 a 9

Les operacions de capital, que incloïen els capítols 6 a 9, estaven destinats a la pròpia inversió i el suport a l'aliena—els 6 i 7, respectivament—mentre que els capítols 8 i 9 enregistraven totes les despeses de les operacions financeres de les administracions locals. Cada capítol englobava les despeses següents:

Capítol 6—Inversions reals

Incloïa les dotacions econòmiques necessàries per a la realització d'inversions. Així, per exemple, els preus de compra dels béns de capital adquirits, les despeses originades per plans, programes o projectes d'inversió, etc.¹¹⁸ En la vessant esportiva aquest era el capítol dedicat a fer front a les despeses generades per la construcció d'equipaments esportius. Les obres de condicionament o millora d'una instal·lació que generessin una important despesa també provenien d'aquest capítol.

Capítol 7—Transferències de capital

Aquest capítol comprenia els crèdits destinats a recollir les quantitats econòmiques atorgades a altres per finançar operacions de capital sense cap contrapartida. D'aquesta manera era l'apartat pressupostari municipal que permetia subvencionar les inversions d'altres entitats i, en conseqüència, incrementar el seu patrimoni. En el cas esportiu, aquest era, per exemple, el capítol que l'ajuntament utilitzava en cas d'ajudar a la construcció de l'equipament esportiu d'un club.

Capítol 8—Variació d'actius financers

Incorporava les partides pressupostàries encaminades a la constitució de dipòsits en entitats bancàries, a l'adquisició de valors (bons, obligacions...) a curt o mitjà termini i als préstecs i bestretes concedits. Una part d'aquest capítol permetia als ajuntaments disposar d'ingressos per a altres exercicis pressupostaris.

Capítol 9—Variació de passius financers

Aquest capítol s'utilitzava per comptabilitzar les amortitzacions de deute, de préstecs i bestretes així com la devolució de dipòsits constituïts per tercers en les arques municipals. Els capítols 8 i 9—igual que hem comentat del capítol 3—eren àrees comptables gestionades genèricament per tot l'ajuntament, amb la qual cosa podien estar relacionats amb la temàtica esportiva (p.e. amortització de préstec per a la construcció d'un equipament) però no eren gestionats pels serveis esportius municipals.

¹¹⁸ Les dotacions econòmiques d'aquest capítol estaven ven molt condicionades, en aquesta primera etapa, per l'existència o no d'un pressupost especial d'Inversions

a.2.) Els articles i els conceptes de la classificació econòmica.

En la taula següent podem veure el desglossament complert de l'estructura dels pressupostos municipals segons la classificació econòmica fixada per la normativa de 1979. Els capítols—representats per una xifra—estaven dividits en articles—dues xifres—i aquests, a la vegada en conceptes—tres xifres—cadascun amb la denominació corresponent. La classificació a nivell de concepte no era exhaustiva, ja que la normativa indicava una classificació mínima i els ajuntaments podien afegir-ne d'altres segons els seus propis criteris. Aquesta possibilitat no es produïa per als capítols ni per als articles, que havien de respectar la classificació de la normativa sense modificar-ne ni afegir-ne cap.

Taula 1. 12. Estructura dels pressupostos municipals de despeses segons la classificació econòmica establerta per l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

CAPÍTULO	ARTÍCULO	CONCEPTO	DENOMINACIÓN
0			<i>Resultas de ejercicios cerrados</i>
	01		Operaciones corrientes
		011	Pendiente de pago del último ejercicio
		012	Pendiente de pago de ejercicios anteriores
	02		Operaciones de capital
		021	Pendiente de pago del último ejercicio
022		Pendiente de pago de ejercicios anteriores	

A. OPERACIONES CORRIENTES

1			<i>Remuneraciones de personal</i>
1	11		Retribuciones básicas.
		111	Sueldos, grados, trienios y pagas extraordinarias.
	12		Otras remuneraciones.
		121	Gastos de representación.
		122	Indemnización por residencia.
		124	Asistencias.
		125	Retribuciones complementarias ordinarias y especiales.
	13		Complemento familiar.
		131	Ayuda familiar.
	14		Remuneraciones en especie.
		141	Casa-Vivienda.
		142	Otras remuneraciones en especie.
	16		Personal laboral .
		161	Jornales, horas extraordinarias y demás emolumentos del personal laboral.
	17		Personal contratado.
		171	Retribuciones del personal contratado.
	18		Seguros Sociales.
		181	Primas y cuotas, patronales de Seguros Sociales, Mutualismo Laboral y Plus Familiar.
		182	Asistencia médico-farmacéutica a los funcionarios y pensionistas.
19		Clases Pasivas.	
	191	Pensiones de jubilación.	
	192	Pensiones de viudedad y orfandad.	
	197	Ayuda familiar al personal pasivo.	
	198	Cuotas de la MUNPAL a cargo de la Corporación.	
	199	Haberes del personal excedente forzoso.	
2			<i>Compra de bienes corrientes y de servicios</i>
	21		Dotación ordinaria para gastos de oficina.
		211	Gastos de oficina.
	22		Gastos de inmuebles
		221	Alquileres.
		222	Conservación y reparaciones ordinarias.
		223	Limpieza, calefacción, ventilación, alumbrado, agua, seguros y otros gastos de inmuebles.
	23		Transportes y comunicaciones.

		233	Servicios de transporte.
		234	Servicios de comunicaciones.
	24		Dietas, locomoción y traslados
		241	De miembros de la Corporación.
		242	Del personal .
	25		Gastos especiales para funcionamiento de los Servicios.
		251	Vestuario y equipo personal.
		252	Manutención de personas.
		253	Manutención y asistencia de animales.
		254	Material técnico y especial.
		255	Alquiler de material técnico y maquinaria.
		256	Combustibles, materias auxiliares, etc.
		257	Suministro de agua, gas y electricidad.
		258	Contratos de prestación de servicios.
		259	Otros gastos especiales de funcionamiento .
	26		Conservación y reparación ordinaria de inversiones (excepto edificios).
		261	De vehículos.
		262	De maquinaria e instalaciones.
		263	De otras inversiones.
	27		Mobiliario, equipo de oficina y otro material inventariable para servicios ya existentes,inclusive su conservación y reparación.
		271	Mobiliario.
		271	Equipo de oficina.
		271	Menaje, útiles y herramientas
		271	Otro material inventariable.
	29		Dotaciones para servicios nuevos.
		291	Gastos que originen los servicios de, nueva creación.
3			<i>Intereses</i>
	31		De Deuda representada por títulos valores.
	32		De anticipos y préstamos
		321	Del Estado.
		321	De Organismos autónomos administrativos.
		321	De Entes tenitoriales.
		321	De Organismos autónomos, comerciales, industriales o financieros.
		321	De Empresas comerciales, industriales o financieras.
	33		De depósitos.
4			<i>Transferencias corrientes</i>
	41		Al Estado.
	42		A Organismos autónomos administrativos.
		421	Aportaciones a consorcios.
		422	Aportaciones a Servicios autónomos administrativos de la Corporación.
		423	Otras transferencias.
	43		A Entes territoriales.
		431	Participaciones en ingresos.
		432	Aportaciones a servicios propios de economía autónoma.
		433	Cuotas de aportación a servicios mancomunados.
		434	Cuotas de aportación a servicios agrupados
		435	Otras transferencias .
	46		A Empresas comerciales, industriales o financieras
		461	Aportaciones a Empresas municipales o provinciales.
		462	Otras transferencias
	47		A Instituciones sin fines de lucro.
		471	A Entidades que suplan servicios o coadyuven a su prestación
		472	Otras transferencias.
	48		A familias .
		481	Atenciones benéficas y socorros de caridad.
		482	Premios, becas y pensiones de estudio e investigación.
		483	Otras transferencias.

B. OPERACIONES DE CAPITAL

B. OPERACIONES DE CAPITAL			
6		<i>Inversiones reales</i>	
	61 a 69	Para anotar los distintos programas o subprogramas de inversión a cargo de cada órgano o servicio.	
	611 a 699	Para anotar los distintos proyectos o tareas correspondientes a un mismo programa o subprograma de cada órgano o servicio.	
7		<i>Transferencias de capital</i>	
71		Al Estado.	
	711	Aportaciones para la financiación parcial de obras realizadas por el Estado.	
	72		A Organismos autónomos administrativos.
		721	Aportaciones para la financiación parcial de obras realizadas por Organismos autónomos administrativos.
	73		A Entes territoriales.
		731	Participaciones en ingresos.
		731	A servicios propios de economía autónoma.
		731	Al Presupuesto Especial de Urbanismo.
		731	Al Plan Provincial de Obras y Servicios.
		731	Otras transferencias.
	76		A Empresas comerciales, industriales o financieras.
		761	A Empresas municipalizadas o provincializadas.
	8		<i>Variación de activos financieros</i>
81		Constitución de depósitos.	
82		Adquisición de títulos a corto plazo.	
83		Adquisición de obligaciones.	
	831	Deuda pública del Estado.	
	832	Deuda pública de Organismos autónomos administrativos.	
	833	Deuda pública de Entes territoriales.	
	835	De Organismos autónomos comerciales, industriales o financieros.	
	836	De. Empresas comerciales, industriales o financieras.	
84		Adquisición de acciones.	
	846	De Empresas comerciales, industriales o financieras.	
85		Concesión de préstamos a corto plazo.	
	853	A Entes territoriales.	
	854	A la Seguridad Social.	
	857	A Instituciones sin fines de lucro.	
	858	A familias.	
86		Concesión de préstamos a largo plazo.	
	863	A Entes territoriales.	
	868	A familias.	
87		Otras variaciones de activos financieros.	
9		<i>Variación de pasivos financieros</i>	
91		Devolución de depósitos:	
	916	De Empresas comerciales, industriales o financieras.	
	918	De familias.	
92		Amortización de deuda emitida a corto plazo.	
93		Amortización de deuda emitida a largo plazo.	
94		Amortización de préstamos recibidos a corto plazo.	
	941	Del Estado..	
	942	De Organismos autónomos administrativos.	
	943	De Entes territoriales.	
	945	De Organismos autónomos comerciales, industriales o financieros.	
	946	De Empresas comerciales, industriales o financieras	
95		Amortización de préstamos recibidos a largo plazo.	
	951	Del Estado.	
	952	De Organismos autónomos administrativos.	
	953	De Entes territoriales.	

	955	De organismos autónomos comerciales, Industriales o financieros.
	956	De Empresas comerciales, industriales o financieras.

Font: Ordre de 14 de novembre de 1979

b) La classificació funcional.

La classificació funcional agrupava les despeses segons la naturalesa de les funcions a les què anaven destinades, és a dir, permetia saber el "servei que es presta" (Generalitat de Catalunya, 1992, p. 33). Aquest sistema de classificació no existia en l'estructura anterior dels pressupostos municipals, encara que en la comptabilitat de l'Administració general de l'Estat sí que s'aplicava. Domínguez (1978) la definia com la "clasificación del ciudadano" perquè permetia una visió fàcil i intel·ligible d'on havien anat a parar les seves aportacions econòmiques.

b.1) Els grups de funció.

La unitat de la classificació funcional més genèrica rebia el nom de *grup de funció*. La normativa establí vuit grups de funció classificats de l'1 al 9—el 2 no existia— amb la següent denominació i continguts:

Taula 1. 13. Grups de funció de la classificació funcional de despeses, establerts per l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

CLASSIFICACIÓ FUNCIONAL DE LES DESPESES	
A) ACTIVITATS DE CARÀCTER GENERAL	
GRUP 1	Serveis Generals
B) ACTIVITATS SOCIALS I PER A LA COMUNITAT	
GRUP 3	Ensenyament
GRUP 4	Sanitat
GRUP 5	Pensions, seguretat social i serveis d'assistència social
GRUP 6	Habitatge i benestar comunitari
GRUP 7	Altres serveis comunitaris i socials
C) ACTIVITATS ECONÒMIQUES	
GRUP 8	Serveis econòmics
D) NO CLASSIFICATS	
GRUP 9	No classificats

Grup 1—Serveis Generals

Aquest apartat recollia totes aquelles despeses dels serveis de l'ajuntament que servien de suport administratiu, de manera general, a tot l'ens local i que no podien ser imputades directament a cap altra funció més específica. Englobava les despeses dels òrgans de govern del municipi, dels serveis econòmics de l'entitat, de seguretat, policia, control de trànsit, etc.

Grup 3 —Ensenyament

Aquest grup acollia totes les despeses produïdes per la creació, conservació i funcionament dels centres docents, dels seus serveis complementaris, així com de les transferències a altres entitats o particulars per al foment educatiu. Per al nostre estudi és important assenyalar que en aquest grup s'inclouïa l'esport escolar dins les activitats complementàries escolars i, en conseqüència, totes les possibles actuacions destinades a la seva promoció, tant pel que fa a la construcció o millora dels equipaments esportius escolars, com del suport a les activitats físico-esportives lligades a la institució escolar.

Grup 4—Sanitat

La normativa fixava que s'havien d'incloure en aquest grup totes aquelles despeses que tenien per objecte prevenir i curar les malalties de la població, contribuint a l'establiment d'una atenció sanitària municipal. Els recursos emprats en la construcció, manteniment i funcionament d'hospitals, clíniques, sanatoris, dispensaris, etc., eren receptors d'aquesta classificació.

Grup 5—Pensions, seguretat social, i serveis d'assistència social

S'inclouien en aquest grup de funció totes les despeses i transferències que formaven el règim de previsió i seguretat social a càrrec de la corporació, així com les pensions de funcionaris i les atencions de caràcter benefico-assistencial, com els serveis específics d'atenció a la vellesa, disminuïts, etc.

Grup 6—Habitatge i benestar comunitari

Tots els serveis relacionats amb l'habitatge i l'urbanisme eren inclosos en aquest grup de funció. Així, la construcció d'habitatges i albergs, les despeses derivades de la planificació urbanística, les de conservació del patrimoni artístic i arquitectònic, les de manteniment i millora de les vies urbanes, els serveis d'abastiment d'aigua i d'incendis, etc. pertanyien a aquest grup. En la vessant esportiva cal assenyalar que, sovint, la construcció de grans equipaments esportius, a causa de la seva importància en els plans urbanístics de la ciutat, podia anar inclosa en aquest apartat.

Grup 7—Altres serveis comunitaris i socials

Comprenia totes les despeses destinades a serveis col·lectius no inclosos en altres apartats. En aquest grup s'incorporaven els recursos econòmics utilitzats en activitats esportives i recreatives, al marge dels dos casos que hem esmentat anteriorment, en els grups 3 i 6.

Grup 8—Serveis econòmics

Aquest apartat agrupava diferents tipus d'activitats encaminades a desenvolupar el potencial econòmic del municipi. Apareixien aquí les despeses relacionades amb l'agricultura, la ramaderia, la caça, la pesca, l'energia, els transports i les comunicacions, el comerç, el turisme, etc.

Grup 9—No classificats

Entrava en aquesta funció tota aquella despesa que no s'havia pogut incorporar en una altra classificació funcional.

b.2) La classificació funcional de les despeses d'esports.

Els grups de funció es desenvolupaven en unitats més petites, *funcions*, identificades per un segon número. Aquesta unitat, a la vegada, es podia subdividir en altres més petites, anomenades *subfuncions*, que indicaven un tercer número. Les tres xifres representaven *el número funcional* de la despesa. En algunes subfuncions, la normativa indicava una nova subdivisió—que anomenava *apartats*—amb la qual cosa el número funcional podia arribar a quatre xifres. A més, la normativa permetia que cada ajuntament, a partir del que s'establí com a base, pogués ampliar el nombre de subfuncions i d'apartats incorporant noves numeracions o canviant la denominació a nivell d'apartat. En la taula següent podem veure que la numeració funcional que la normativa destinava a la classificació de les despeses relacionades amb l'esport pertanyia als grups de funció 3 i 7. Dins el grup 3 s'identificaven les despeses

relacionades amb les instal·lacions esportives escolars, mentre que el grup 7 arribava fins a dos apartats específics d'esports relacionats amb equipaments esportius, els 717.2. i el 717.3.

Taula 1. 14. Classificació funcional de despeses relacionades amb l'esport, establerta per l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

GRUPO DE FUNCIÓN	FUNCIÓN	SUBFUNCIÓN	APARTADO
3. EDUCACIÓN	3.4. Servicios complementarios	34.3. Campos escolares de deportes	
7. OTROS SERVICIOS COMUNITARIOS Y SOCIALES	7.1. Servicios culturales y recreativos	71.7. Esparcimiento	717.2. Playas y piscinas. 717.3. Campos de deporte

A més de la classificació anterior, la realitat és que els ajuntaments podien utilitzar altres criteris per identificar les despeses esportives. En un estudi realitzat l'any 1994 sobre nou municipis de la província de Barcelona,¹¹⁹ es va comprovar que els ajuntaments utilitzaven aquesta potestat per desglossar, ampliar o modificar els codis de la classificació funcional que identificava partides pressupostàries destinades a finalitats esportives. Així, es van trobar despeses esportives dins els grups 3 i 7, però també dins els grups de funció 5 i 6. En la taula següent podem veure els codis funcionals utilitzats per aquests municipis per ubicar-hi despesa esportiva.

Taula 1. 15. Altres codis funcionals aplicats a la temàtica esportiva.

GRUP DE FUNCIO	FUNCIÓN	SUBFUNCIÓN	APARTAT	EXPLICACIÓ
3	3.3	33.2	332.2	Dins la subfunció "Enseñanza básica", per fer referència a monitors d'educació física a les escoles
3.	3.4	34.3	343.0 343.1 343.2	Dins la subfunció "Campos escolares de deportes", però amb epígrafs i denominacions més específiques
5	5.3	53.2	532.4	Dins la subfunció "Servicios de asistencia social", per fer referència a un programa d'esport per a disminuïts físics
6	6.4	64.1		Dins la subfunció "Urbanismo", per fer referència a la construcció d'un equipament esportiu determinat.
7			7.000	Epígraf nou dins el grup de funció número 7, amb una denominació específica
7	7.1	71.0	710.3 710.5 710.6	Dins la funció "Servicios culturales y recreativos", amb denominacions específiques
7	7.1	71.7	717.0 717.4 717.5 717.6 717.8	Dins la subfunció "Esparcimiento", però amb epígrafs nous i denominacions més específiques

¹¹⁹ L'estudi (Burriel i Gusi, 1995) va ser un treball de recerca finançat per l'INEFC, però no va ser publicat. L'estudi va analitzar els pressupostos municipals de: Castelldefels, Igualada, Mollet del Vallès, Montcada i Reixac, Sant Cugat del Vallès, Sant Joan Despí, Sant Feliu de Llobregat, Vic i Vilafranca del Penedès.

7	7.1	71.8	718.0	Dins la subfunció "Otros servicios culturales y recreativos", amb denominacions específiques
			718.1	
			718.2	
			718.3	
			718.5	
			718.6	
			718.8	
			718.9	
7	7.1	71.9	719.0	Epígraf nou dins la subfunció "Servicios culturales y recreativos"
			719.1	
7	7.2	72.0	720.4	Dins la funció "Otros servicios", amb denominacions específiques
			720.5	
			720.6	

Font: Burriel i Gusi (1995).

c) La partida pressupostària.

La combinació de les dues classificacions, l'econòmica i la funcional, donava peu a una única classificació de la despesa, la *classificació economico-funcional*, que era la base de l'estructura del pressupost de despeses. Així, la conjunció del número econòmic amb els dígit de la classificació funcional, identificaven la *partida pressupostària*, que ha estat utilitzada com a element clau per al nostre mètode de recerca. Cada partida pressupostària venia representada per un codi de sis o més xifres, indicant les tres primeres de l'esquerra el número econòmic, i la resta, el número funcional. Al final se'ls afegia el número orgànic, si era el cas. Així, en un exemple basat en el pressupost real d'un ajuntament, la partida pressupostària 483.717.3. es desglossava en els dos apartats econòmic i funcional d'acord amb la taula següent.

Taula 1. 16. Exemple de partida pressupostària segons l'estructura pressupostària de 1979.

Partida pressupostària :		483. 717.3	
CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA		CLASSIFICACIÓ FUNCIONAL	
Capítol 4	Transferències corrents	Grup de funció 7	Altres serveis comunitaris i socials
Article 48	A famílies	Funció 71	Serveis culturals i recreatius
Concepte 483	Altres transferències	Subfunció 717	Lleure
		Apartat 717.3.	Entitats esportives

Font: Elaboració pròpia.

En aquest exemple, la partida pressupostària significava *Altres transferències* (483) a *Entitats esportives* (717.3). Com podem veure, la denominació funcional a nivell d'apartat, que en el model de la normativa s'establia com a *campes d'esports* es modificava per identificar millor el destí final de la partida pressupostària.

1.5.3.2. *La classificació dels ingressos*

L'estructura del pressupost d'ingressos també va ser modificada per l'Ordre de 1979. En aquest cas, la classificació emprada només era d'un tipus, la classificació econòmica, i cada concepte pressupostari d'ingrés era representat per un número de cinc xifres, que es desglossava en les següents categories: *capítol*, *article*, *grup* i *concepte*. Aquest darrer es podia organitzar en dígit de dos números. Cada categoria englobava la següent, i la normativa fixava els següents capítols per a tots els ajuntaments.

Taula 1.17. Capítols de la classificació econòmica del pressupost d'ingressos segons l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DELS INGRESSOS	
CAPÍTOL 0	Resultes d'exercicis tancats
A) OPERACIONS CORRENTS	
CAPÍTOL 1	Impostos directes
CAPÍTOL 2	Impostos indirectes
CAPÍTOL 3	Taxes i altres ingressos
CAPÍTOL 4	Transferències corrents
CAPÍTOL 5	Ingressos patrimonials
B) OPERACIONS DE CAPITAL	
CAPÍTOL 6	Alienació d'inversions reals
CAPÍTOL 7	Transferències de capital
CAPÍTOL 8	Variacions d'actius financers
CAPÍTOL 9	Variacions de passius financers

De tots aquests capítols d'ingrés, l'actuació esportiva es nodria, fonamentalment, de tres. El capítol 3—Taxes i altres ingressos—era la via per a l'obtenció de recursos per a la prestació de serveis esportius. Els capítols 4 i 7 eren els receptors de les subvencions que altres institucions podien atorgar als ajuntaments per a la realització de la política esportiva. El capítol 4 corresponia als ajuts obtinguts per a despeses corrents (activitats esportives, cursos de formació, etc.), mentre el capítol 7 s'utilitzava per canalitzar les subvencions rebudes que contribuïen a la inversió o millora dels equipaments municipals (construcció o remodelació d'instal·lacions esportives, adquisició de material esportiu inventariable de cost elevat, etc.). Dins el capítol 5 dedicat a ingressos patrimonials hi podia haver, també, algun tipus d'ingrés producte del lloguer o la concessió administrativa d'algun equipament esportiu.

Tot i això, en la classificació establerta per l'Ordre de 1979 només hi havia una identificació clara d'ingrés específic esportiu en el capítol 3, per a la prestació de serveis d'aquestes característiques. En la resta de capítols, la classificació era genèrica, sense cap concepte específic per a esports.

Taula 1.18. Classificació econòmica dels ingressos relacionats amb l'esport en l'Ordre de 14 de novembre de 1979.

CAPÍTULO	ARTÍCULO	GRUPO	CONCEPTO
3. TASAS Y OTROS INGRESOS	3.2. Prestación de servicios	327. Otros Servicios comunitarios y sociales	327.07. Playas y piscinas

Font: Elaboració pròpia.

1.5.4. Els canvis de la "Ley 40/1981"

L'estructura dels pressupostos municipals ja no va variar fins deu anys més tard, el 1989, quan es va aprovar una nova manera d'organitzar la comptabilitat de les administracions locals. Tot i així, durant aquest període es van produir importants canvis legislatius.

Dos anys després de la modificació de l'estructura pressupostària de 1979 es va aprovar una nova normativa, d'important repercussió. El 28 d'octubre de 1981 s'aprovava la "Ley 40/1981"¹²⁰ després d'altres temptatives per modificar les normes pressupostàries.¹²¹ Com hem vist, amb anterioritat s'havien dictat normatives que

¹²⁰ Publicada al BOE núm. 271, de 12 de novembre de 1981.

¹²¹ Amb anterioritat s'havia aprovat el Real Decreto-Ley 3/1981, de 16 de gener, desplegat pel Real Decreto 1262/1981, de 5 de juny. Aquests decrets havien sorgit de les negociacions entre el Govern i els alcaldes de les

havien produït canvis en l'existència dels tres tipus de pressupostos existents el 1979—l'ordinari, els extraordinaris i els especials—però aquesta pluralitat de pressupostos es va modificar definitivament amb la Llei,¹²² que plantejava l'existència de només dos tipus de pressupostos: el *pressupost ordinari* i el *pressupost d'inversions*.

El pressupost ordinari englobava totes les despeses i ingressos de l'Entitat Local, així com els dels òrgans de gestió diferenciada, com per exemple els patronats, que s'havien d'aprovar conjuntament amb el pressupost ordinari. El pressupost d'inversions venia a substituir els pressupostos extraordinaris i els especials d'urbanisme. La seva elaboració era potestativa de la Corporació, tal i com expressava la "Ley 40/81":

1. [...] Si así lo acordasen expresamente podrán confeccionar un Presupuesto de inversiones, que podrá financiarse total o parcialmente con aportaciones del Presupuesto ordinario. (art.12)

i estava destinat a l'actuació urbanística del consistori:

4. En el Presupuesto de inversiones se incluirán, en su caso, los gastos de tal carácter relativos a la actividad urbanística local, así como los ingresos derivados de la misma. (art.12)

A més, les disposicions transitòries especificaven la integració dels antics pressupostos especials i extraordinaris que encara estiguessin vigents en el pressupost d'inversions de l'any 1983.¹²³

El pressupost d'inversions es finançava amb fonts alienes als recursos ordinaris¹²⁴ de la Corporació i els crèdits atorgats pel Banco de Crédito Local de España (BCLE) i les caixes d'estalvis van adquirir gran importància com a sistema de finançament,. En el primer cas, cal destacar l'acord establert—per als anys 1982 i 1983—per concedir un tractament preferent als municipis d'entre 20.000 i 50.000 habitants, per a les sol·licituds de crèdits destinats a "finançar inversions obres o serveis de caràcter bàsic o fonamental" (Russinès, 1982, p. 45). Aquest autor també destacava la importància dels Plans provincials d'obres i serveis com a "cauce específico para la financiación de inversiones que moviliza prácticamente la totalidad de fuentes estudiadas: subvenciones estatales y provinciales, crédito vía BLCE y Cajas de Ahorros, contribuciones especiales y ahorro municipal" (*Ibid.*, p.49).¹²⁵

---

grans ciutats, però el redactat definitiu va generar diverses divergències polítiques, fet que va motivar que finalment es promulgés la Llei 40/81.

¹²² En desplegament del "Real Decreto -Ley 3/1981", comentat en la nota anterior, s'havia dictat l'"Orden de 19 de febrero de 1981" (BOE núm. 51, de 28 de febrer de 1981), que havia donat unes instruccions per a la confecció del pressupost de 1981. La normativa fixava la desaparició dels pressupostos especials per a òrgans especials sense personalitat jurídica, que s'havien d'integrar en el pressupost ordinari. Tanmateix, en cas de disposar d'organismes amb personalitat jurídica—com era el cas dels patronats o de les fundacions—s'havia d'aprovar un pressupost ordinari per a cada òrgan, que s'havia d'unir, com a annex, al pressupost ordinari de l'entitat local. També era novetat, producte del "Real Decreto-ley" esmentat, la desaparició dels pressupostos especials d'urbanisme, que s'havien de tramitar en el que s'anomenava *Pressupost d'inversions*, que s'havia de desglossar en programes, subprogrames i projectes. Aquesta situació va quedar refermada jurídicament per la Llei 40/1981.

¹²³ Recordem que les disposicions transitòries de la "Ley 40/81" també especificaven l'obligatorietat de les diputacions provincials de dedicar els ingressos provinents de les travesses esportives, a finalitats esportives, la qual cosa, malgrat la normativa anterior ja existent que ho indicava, no es complia (vegeu 1.3.1.1.). Cal ressaltar la important repercussió que aquest canvi de normativa va representar en les possibilitats inversores dels municipis.

¹²⁴ Tot i aquesta afirmació, cal tenir en compte que també es podia finançar amb aportacions del pressupost ordinari. Al *Manual de formación municipal*, (CEUMT, 1983), s'especificaven sis vies de finançament: aportacions del Pressupost Ordinari, contribucions especials, crèdits d'entitats financeres, Resultes de pressupostos anteriors, subvencions i alienacions de béns patrimonials (p.186-187)

¹²⁵ El mateix és destacat per la Diputació de Barcelona., que ressalta la diferenciació entre el Pla Provincial i el Pla Únic d'Obres i Serveis de la Generalitat. L'específic per a la província rebia, el 1982, el nom de Pla d'Acció Municipal. La seva normativa es pot veure transcrita a CEUMT, 57, desembre 1982.

1.5.5. La LRBRL de 1985 i la "Ley 39/1988", d'hisendes locals.

La LRBRL de 1985 va dedicar el Títol VIII a regular les hisendes locals i va modificar l'existència dels dos pressupostos municipals—l'ordinari i el d'inversions— existents des de 1981. La Llei va establir el concepte de *Pressupost únic* com a pressupost que aglutinava tots els pressupostos municipals:

Las Entidades locales aprueban anualmente un presupuesto único que constituye la expresión cifrada, conjunta y sistemática de las obligaciones que, como máximo, pueden reconocer, y de los derechos con vencimiento o que se prevea realizar durante el correspondiente ejercicio económico. El presupuesto coincide con el año natural y está integrado por el de la propia Entidad y el de todos los Organismos y Empresas locales con personalidad jurídica propia dependientes de aquella. (art.112)

D'aquesta manera, desapareixia el pressupost especial d'inversions, que es reflectia en el capítol 6 d'inversions reals del pressupost únic de l'entitat local. Un any més tard, el 1986, el govern era autoritzat, parlamentàriament, per fer un text refós de les anteriors normatives sobre règim local, com a norma complementària a la llei de 1985. Aquest text dedicava el seu Títol VIII a les hisendes locals, tot i que després va ser derogat per la Llei d'hisendes locals de 1988.¹²⁶

La "Ley 39/1988, de 28 de diciembre, reguladora de las Haciendas Locales"¹²⁷ es va aprovar com a normativa complementària de la LRBRL destacant, entre els seus objectius, la voluntat d'apropar el règim pressupostari i comptable dels ens locals al sistema de l'administració estatal, fixat per la Ley General Presupuestaria. La "Ley 39/1988" modificava la terminologia a utilitzar i ho especificava en el preàmbul:

La Ley 7/1985, de 2 de abril, reguladora de las Bases del régimen local (...) establece (...) la existencia de un presupuesto único (...). En la Ley reguladora de las Haciendas Locales el Presupuesto único se configura como un Presupuesto General integrado por el de la propia Entidad local, de sus Organismos autónomos y por los estados de previsión de las Sociedades mercantiles de capital público local.

El text jurídic canviava la denominació de pressupost únic que havia establert la LRBRL per la de *pressupost general*, i fixava que aquest havia destar compost per:

- a) El Presupuesto de la propia Entidad
- b) Los de los Organismos Autónomos dependientes de la misma
- c) Los estados de previsión de gastos e ingresos de las Sociedades Mercantiles cuyo capital social pertenezca íntegramente a la Entidad local" (Art. 145.1)

La normativa també especificava que s'hi havia d'afegir com a annexos:

- a) Los planes y programas de inversión y financiación que, para un plazo de cuatro años, podrán formular los Municipios y demás Entidades locales de ámbito supramunicipal.
- b) Los programas anuales de actuación, inversiones y financiación de las Sociedades Mercantiles de cuyo capital social sea titular único o partícipe mayoritario la Entidad local.
- c) El estado de consolidación del Presupuesto de la propia Entidad con el de todos los presupuestos y estados de previsión de sus Organismos Autónomos y Sociedades Mercantiles. (Art. 147.1)

¹²⁶ Aprobado per Real Decret Legislatiu 781/1986, de 18 d'abril (BOE. núm. 96 97, de 22 i 23 d'abril). La llei 39/1988 va recollir, posteriorment, al peu de la lletra el text que apareixia en aquest Real Decret.

¹²⁷ Publicada al BOE núm.313 del 30 de desembre de 1988.

Aquesta Llei, d'aplicació a tot el territori nacional¹²⁸, no establí la immediatesa de la seva aplicació, ja que en la disposició transitòria novena donava un termini màxim per adequar els pressupostos a la nova normativa, que finalitzava a l'exercici pressupostari de 1992.

1.5.6. La nova estructura pressupostària de 1989

La "Ley 39/1988" determinava un altre punt important per al nostre estudi. Fixava, en l'article 148.1, que el Ministeri d'Economia i Hisenda establiria una nova estructura pressupostària que substituïria la de 1979.

La nova estructura pressupostària aparegué en l'"Orden de 20 de septiembre de 1989".¹²⁹ La normativa mantenia, per a les despeses, la classificació funcional i econòmica com a obligatòries, així com la classificació econòmica per als ingressos, mentre que la classificació orgànica continuava essent opcional. L'aplicació d'aquest nou sistema de classificació es va iniciar de manera optativa per als ajuntaments en l'exercici pressupostari de 1990, encara que la normativa fixava l'obligatorietat d'aplicar-lo l'any 1992. En conseqüència, aquesta estructuració pressupostària podia ser d'aplicació en una part del període estudiat segons la voluntat de cada municipi i per aquesta raó l'hem analitzat amb més detall.

1.5.6.1. La classificació de les despeses

a) La classificació econòmica

La classificació econòmica de la nova estructura de les despeses seguia tenint com a unitats màximes els capítols, encara que no es catalogava el capítol 0—Resultes—i alguns capítols variaven lleugerament la denominació. El seu contingut era pràcticament similar a la classificació anterior, encara que amb moltes modificacions en el sistema d'ordenament de les despeses dins de cada capítol, la qual cosa produïa una numeració diferent a nivell d'article.

Taula 1. 19. Capítols de la classificació econòmica del pressupost de despeses segons l'Ordre de 20 de setembre de 1989.

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DE LES DESPESES	
A) OPERACIONS CORRENTS	
CAPÍTOL 1	Despeses de personal
CAPÍTOL 2	Despeses en béns corrents i serveis
CAPÍTOL 3	Despeses financeres
CAPÍTOL 4	Transferències corrents
B) OPERACIONS DE CAPITAL	
CAPÍTOL 6	Inversions reals
CAPÍTOL 7	Transferències de capital
CAPÍTOL 8	Actius financers
CAPÍTOL 9	Passius financers

Els capítols es van seguir desglossant en articles, aquests en conceptes que es podien dividir en una nova unitat, els *subconceptes*. L'estructura a nivell de conceptes i subconceptes era oberta, fet que possibilitava que, al marge dels que establís l'ordre

¹²⁸ L'àmbit d'aplicació a tot el territori era justificat legalment per la mateixa Llei de la manera següent: "...bien por tratarse de normas básicas dictadas al amparo del artículo 149.1.18º de la Constitución, bien por tratarse de normas relativas a materias de la competencia exclusiva del Estado, como son el sistema tributario local y la participación de las Entidades locales en los tributos del Estado, según resulta de los artículos 133 y 142, respectivamente, de la Constitución."

¹²⁹ "Orden de 20 de septiembre de 1989, por la que se establece la estructura de los presupuestos de las entidades locales" (BOE núm. 252, del 20 d'octubre de 1989)

ministerial, cada ajuntament podia crear aquells que cregués més adients per especificar les despeses.

Taula 1. 20. Estructura dels pressupostos municipals de despeses segons la classificació econòmica establerta per l'Ordre de 20 de setembre de 1989.

CAPÍTULO	ARTÍCULO	CONCEPTO	SUBCONCEPTO	DENOMINACIÓN	
A. OPERACIONES CORRIENTES					
1	GASTOS DE PERSONAL				
	10			Altos cargos	
		100		Retribuciones básicas y otras remuneraciones	
	11			Personal eventual de Gabinetes	
		111		Retribuciones básicas y otras remuneraciones	
	12			Personal funcionario	
		120		Retribuciones básicas	
		121		Retribuciones complementaria	
		122		Retribuciones en especie	
		124		Retribuciones de funcionarios en prácticas	
	13			Personal laboral	
		130		Laboral fijo	
			130.00		Retribuciones básicas
			130.01		Otras remuneraciones
	131		Laboral eventual		
	14			Otro personal	
		141		Otro personal	
	15			Incentivos al rendimiento	
		150		Productividad	
		151		Gratificaciones	
	16			Cuotas, prestaciones y gastos sociales a cargo del empleador	
		160		Cuotas sociales	
			160.00		Seguridad Social
			160.04		MUNPAL
			160.06		Asistencia medico-farmacéuticas a funcionarios
			161		Prestaciones sociales
				161.03	
		161.04			Indemnizaciones por jubilaciones anticipadas al personal laboral
		161.05			Pensiones a cargo de la Entidad
		162	161.07		Asistencia medico-farmacéutica a pensionistas
					Gastos sociales de funcionarios y personal no laboral
			162.01		Economato y comedores
			162.02		Transportes de personal
162.04				Acción social	
162.05				Seguros	
163					Gastos sociales del personal laboral
			163.00		Formación y perfeccionamiento de personal
		163.01		Economatos y comedores	
		163.02		Transportes de personal	
		163.04		Acción social	
164		Seguros			
164		Complemento familiar, de personal funcionario en activo			
2	GASTOS EN BIENES CORRIENTES Y SERVICIOS				
	20			Arrendamientos	
		200		Terrenos y bienes naturales	
		202		Edificios y otras construcciones	
		203		Maquinana, instalaciones y utillaje	
		204		Material de transporte	
		205		Mobiliario y enseres	
		206		Equipos para procesos de información	
		209		Otro inmovilizado material	
		21			Reparaciones, mantenimiento y conservación
	210			Infraestructura y bienes naturales.	
	212			Edificios y otras construcciones	
	213			Maquinaria, instalaciones y utillaje	
214			Material de transporte		

		215		Mobiliario y enseres
		216		Equipamiento para procesos de información
		219		Otro inmovilizado material.
	22			Material, suministros y otros
		220		Material de oficina
			220.00	Ordinario no inventariable
			220.01	Prensa, revistas, libros y otras publicaciones
			220.02	Material informático no inventariable
		221		Suministros
			221.00	Energía eléctrica
			221.01	Agua
			221.02	Gas
			221.03	Combustibles y carburantes
			221.04	Vestuario
			221.05	Productos alimenticios
			221.06	Manutención de animales
			221.07	Productos farmacéuticos
			221.08	Productos de limpieza y aseo
		222		Comunicaciones
			222.00	Telefónicas
			222.01	Postales
			222.02	Telegráficas
			222.03	Télex y telefax
			222.04	Informáticas
		223		Transportes
		224		Primas de seguros
		225		Tributos
		226		Gastos diversos
			226.00	Cánones
			226.01	Atenciones protocolarias y representativas
			226.02	Publicidad y propaganda
			226.03	Jurídicos
			226.04	Reuniones y conferencias
			226.07	Festejos populares
		227		Trabajos realizados por otras Empresas
			227.00	Limpieza y aseo
			227.01	Seguridad
			227.02	Valoraciones y peritajes
			227.03	Custodia, depósito y almacenaje
			227.05	Procesos electorales
			227.06	Estudios y trabajos técnicos
			227.08	Servicios de recaudación a favor de la Entidad
	23			Indemnizaciones por razón del servicio
		230		Dietas
			230.00	De cargos electivos
			230.01	Del personal
		231		Locomoción
		233		Otras indemnizaciones
3				GASTOS FINANCIEROS
	30			De deuda interior
		300		Intereses
		301		Gastos de emisión, modificación y cancelación
	31			De préstamos del interior
		310		Intereses
		310		Gastos de emisión, modificación y cancelación
	32			De deuda exterior
		320		Intereses
		321		Gastos de emisión, modificación y cancelación
		322		Diferencias de cambio
	33			De préstamos del exterior
		330		Intereses
		331		Gastos de emisión, modificación y cancelación
		332		Diferencias de cambio
	34			De depósitos, fianzas y otros
		342		Intereses de demora
		349		Otros gastos financieros
4				TRANSFERENCIAS CORRIENTES

40		A la Administración general de la Entidad local
41		A Organismos autónomos administrativos de la Entidad local
42		Al Estado
	420	A la Administración General del Estado
	421	A Organismos autónomos administrativos
	422	A la Seguridad Social
	423	A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos
424	A Empresas públicas y otros Entes públicos	
43		A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos de la Entidad local
44		A Empresas de la Entidad local
	444	Aportaciones a Sociedades mercantiles, municipales o provinciales
	449	Otras transferencias
45		A Comunidades Autónomas
	451	A Organismos autónomos administrativos
	453	A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos
	454	A Empresas públicas y otros Entes públicos
	455	A la Administración general de la Comunidad Autónoma
46		A Entidades locales
	461	A Diputaciones, Consejos y Cabildos Insulares
	462	A Ayuntamientos
	463	Mancomunidades
	464	A áreas metropolitanas
	465	A comarcas
	466	A otras Entidades que agrupen municipios
	467	A consorcios
	468	A Entidades locales menores
47		A Empresas privadas
48		A familias e Instituciones sin fines de lucro
	480	Atenciones benéficas y asistenciales
	481	Premios, becas y pensiones de estudio e investigación.
	489	Otras transferencias.
49		Al exterior

B. OPERACIONES DE CAPITAL

6			INVERSIONES REALES
	60		Inversión nueva en infraestructura y bienes destinados al uso general
		610	Inversiones en terrenos
		611	Otras
	61		Inversión de reposición en infraestructura y bienes destinados al uso general
		600	Inversiones en terrenos
		601	Otras
	62		Inversión nueva asociada al funcionamiento operativo de los servicios
		620	Terrenos y bienes naturales
		622	Edificios y otras construcciones
		623	Maquinaria, instalaciones y utillaje
		624	Material de transporte
		625	Mobiliario y enseres
		626	Equipos para procesos de información
		627	Proyectos complejos
	63		Inversión de reposición asociada al funcionamiento operativo de los servicios
			(Desarrollo en conceptos análogos al del artículo 62)
	64		Gastos en inversiones de carácter inmaterial
		640	Gastos en inversiones de carácter inmaterial
	68		Gastos en inversiones de bienes patrimoniales
			(Desarrollo en conceptos análogos al del artículo 62)

	69		Inversiones en bienes comunales
		690	Adquisición de terrenos y bienes naturales
		692	Inversión en infraestructura
7			TRANSFERENCIAS DE CAPITAL
	70		A la Administración general de la Entidad local
	71		A Organismos autónomos administrativos de la Entidad local
	72		Al Estado
		420	A la Administración General del Estado
		721	A Organismos autónomos administrativos
		722	A la Seguridad Social
		723	A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos
		724	A Empresas públicas y otros Entes públicos
	73		A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos de la Entidad local
	74		A Empresas de la Entidad local
		744	Aportaciones a Sociedades mercantiles, municipales o provinciales
		749	Otras transferencias
	75		A Comunidades Autónomas
		751	A Organismos autónomos administrativos
		753	A Organismos autónomos comerciales, industriales, financieros y análogos
		754	A Empresas públicas y otros Entes públicos
		755	A la Administración general de la Comunidad Autónoma
	76		A Entidades locales
		761	A Diputaciones, Consejos y Cabildos Insulares
		762	A Ayuntamientos
		763	Mancomunidades
		764	A áreas metropolitanas
		765	A comarcas
		766	A otras Entidades que agrupen municipios
		767	A consorcios
		768	A Entidades locales menores
77		A Empresas privadas	
78		A familias sin fines de lucro	
79		Al exterior	
8			ACTIVOS FINANCIEROS
	80		Adquisición de deuda del sector público
		800	A corto plazo
		801	A medio y largo plazo
	81		Adquisición de obligaciones y bonos fuera del sector público
		810	A corto plazo
		811	A medio y largo plazo
	82		Concesión de préstamos al sector público
		820	Préstamos a corto plazo
		821	Préstamos a medio y largo plazo
	83		Concesión de préstamos fuera del sector público
		830	Préstamos a corto plazo
		831	Préstamos a medio y largo plazo
	84		Constitución de depósitos y fianzas
		840	De depósitos
		841	De fianzas
	85		Adquisición de acciones dentro del sector público
		850	De Empresas estatales
		851	De Empresas de las Comunidad
		852	De Empresas locales
86		Adquisición de acciones fuera del sector público	
	860	De Empresas nacionales	

		860		De Empresas extranjeras
9				PASIVOS FINANCIEROS
	90			Amortización de deuda interior
		901		Amortización de deuda interior a medio y largo plazo
	91			Amortización de préstamos del interior
		910		Amortización de préstamos a corto plazo de Entes del sector público
		911		Amortización de préstamos a medio y largo plazo de Entes del sector público
		912		Amortización de préstamos a corto plazo de Entes de fuera del sector público
		913		Amortización de préstamos a medio y largo plazo de Entes de fuera del sector público
	92			Amortización de deuda exterior
		921		Amortización de deuda exterior a medio y largo plazo
	93			Amortización de préstamos del exterior
		930		Amortización de préstamos del exterior a corto plazo
		931		Amortización de préstamos del exterior a medio y largo plazo
	94			Devolución de depósitos y fianzas
940			Devolución de depósitos	
941			Devolución de fianzas	

Font: Ordre de 20 de setembre de 1989

b) La classificació funcional.

Quant a la classificació funcional de les despeses, el sistema seguia mantenint els grups de funció, encara que amb denominacions molt més diferenciades de l'anterior normativa que en la classificació econòmica. Aquests van ser els grups de funció i el tipus de despesa establerts per la nova legislació.

Taula 1. 21. Grups de funció de la classificació funcional de despeses establerts per l'Ordre de 20 de setembre de 1989.

CLASSIFICACIÓ FUNCIONAL DE DESPESES	
GRUP 1	Serveis de caràcter general
GRUP 2	Protecció civil i seguretat ciutadana
GRUP 3	Seguretat, protecció i promoció social
GRUP 4	Producció de béns públics de caràcter social
GRUP 5	Producció de béns públics de caràcter econòmic
GRUP 6	Regulació econòmica de caràcter general
GRUP 7	Regulació econòmica de sectors productius
GRUP 9	Transferències a Administracions Públiques
GRUP 0	Deute públic

Grup 1—Serveis de caràcter general

Corresponia a les despeses d'activitats o serveis que donaven suport o afectaven tots els departaments de l'Administració. S'hi incloïen per exemple, les despeses produïdes per la constitució i el funcionament dels òrgans de govern i representació de l'ens local, les de les oficines i dependències generals, arxiu, administració de personal, etc.

Grup 2—Protecció civil i seguretat ciutadana

Aquest grup comprenia tot el que es gastava en procurar per l'ordre i la seguretat, com les despeses dels serveis de policia, de control del trànsit, protecció civil, etc.

Grup 3—Seguretat, protecció i promoció social

S'inclouïa tot el que representava el règim de previsió i seguretat social dels treballadors de l'administració (pensions i altres prestacions econòmiques), així com atencions de caràcter benèfic-assistencial: atencions a grups amb necessitats especials (joves, tercera edat, persones amb disminucions, etc.).

Grup 4—Producció de béns públics de caràcter social

En aquest grup es comptabilitzaven les despeses que realitzés l'ajuntament en relació amb la sanitat, educació, habitatge i urbanisme, cultura i altres accions de benestar comunitari. És important assenyalar en aquest grup l'existència de dos epígrafs: d'una banda la subfunció específica d'"Ensenyament"(subfunció 4.2.2.), que incloïa tot allò que es gastava en la construcció, dotació i funcionament dels centres docents i que, consegüentment podia afectar les actuacions relacionades amb la promoció de l'educació física i l'esport escolar. I d'altra banda, la xifra que identificava específicament la subfunció "Educació física, esports i lleure" (subfunció 4.5.2), on es podien recollir totes les accions relacionades amb la política esportiva del consistori, al marge de les escolars abans esmentades.

Grup 5—Producció de béns públics de caràcter econòmic

Aquí s'imputaven les despeses, preferentment d'inversió, relacionades amb activitats que desenvolupessin el potencial econòmic de l'entorn local. Això incloïa les despeses en infraestructures bàsiques i de transports (carreteres, camins veïnals, vies públiques urbanes, conducció i distribució d'aigües, estacions d'autobusos, ports, aeroports...); comunicacions (despeses de radiodifusió, televisió local...); infraestructura agrària (creació d'infraestructures bàsiques en activitats agrícoles, ramaderes, piscícoles...); recerca i estadística.

Grup 6—Regulació econòmica de caràcter general

Integraven aquest grup les despeses efectuades en assumptes econòmics, financers i comercials de l'entitat.

Grup 7—Regulació econòmica de sectors productius

Incloïa tot allò que es gastava per promoure el potencial econòmic dels diferents sectors de producció. El grup integrava funcions específiques dedicades a l'agricultura, ramaderia i pesca; indústria; energia; mineria i turisme.

Grup 9—Transferències a Administracions Públiques

En aquest grup es quantificaven les transferències de caràcter general que no podien ser aplicades a cap altre epígraf de la classificació funcional.

Grup 0—Deute públic

Comprenia totes les despeses d'interessos i amortització del deute i altres operacions financeres similars.

A diferència de la normativa de 1979, la classificació funcional de 1989 només donava pautes per a tres nivells, que es representaven per una xifra (grup de funció), dues (funció) o tres (subfunció), encara que es podien ampliar i subdividir, igual que l'anterior classificació. En la taula següent podem veure la classificació funcional que la normativa de 1989 establí de manera específica per a les temàtiques esportives. En la subfunció 4.2.2. podíem trobar despeses relacionades amb les activitats esportives escolars, mentre que en la subfunció 4.5.2. hi havia despeses específiques

d'esports. Igual que en la classificació de l'any 1979, els ajuntaments també tenien la possibilitat de classificar despeses esportives en altres subfuncions que consideressin més adients.

Taula 1.22. Classificació funcional de despeses relacionades amb esport, establerta per l'Ordre de 20 de setembre de 1989.

GRUPO DE FUNCIÓN	FUNCIÓN	SUBFUNCIÓN
4. PRODUCCIÓN DE BIENES PÚBLICOS DE CARÁCTER SOCIAL	4.2. Educación	4.2.2. Enseñanza
4. PRODUCCIÓN DE BIENES PÚBLICOS DE CARÁCTER SOCIAL	4.5. Cultura	4.5.2. Educación física, deportes y esparcimientos

Font: Elaboració pròpia.

1.5.6.2. La classificació dels ingressos

En la normativa de 1989 l'estructura del pressupost d'ingressos també va tenir modificacions. Es va mantenir una classificació estrictament econòmica amb els capítols com a màxima unitat organitzativa de l'ingrés però, tot i que la denominació d'aquests era la mateixa, els continguts van variar.

La denominació dels capítols d'ingrés es veu reflectida en la taula 1.25. Cal assenyalar que, de la mateixa manera que en les despeses, no es va reflectir el capítol 0—Resultes d'exercicis tancats—que existia en el model anterior.

Taula 1. 23. Capítols de la classificació econòmica del pressupost d'ingressos segons l'Ordre de 20 de setembre de 1989.

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA DELS INGRESSOS	
A) OPERACIONS CORRENTS	
CAPÍTOL 1	Impostos directes
CAPÍTOL 2	Impostos indirectes
CAPÍTOL 3	Taxes i altres ingressos
CAPÍTOL 4	Transferències corrents
CAPÍTOL 5	Ingressos patrimonials
B) OPERACIONS DE CAPITAL	
CAPÍTOL 6	Alienació d'inversions reals
CAPÍTOL 7	Transferències de capital
CAPÍTOL 8	Variacions d'actius financers
CAPÍTOL 9	Variacions de passius financers

De la mateixa manera que amb l'anterior sistema de classificació els ingressos propis de l'actuació esportiva municipal podien provenir, bàsicament, de quatre capítols. Pel capítol 3 (Taxes i altres ingressos) es recaptaven els recursos procedents de la prestació de serveis (ús d'instal·lacions, participació en activitats, etc.). Mitjançant els capítols 4 (Transferències corrents) i 7 (Transferències de capital) s'ingressaven les subvencions que altres entitats poguessin facilitar a l'ajuntament. Recordem que pel capítol 4 es podien canalitzar els ajuts destinats a despeses corrents, mentre que pel 7 podien entrar les aportacions destinades a la inversió (construcció d'instal·lacions, remodelacions, etc.). Falta afegir el capítol 5 (Ingressos patrimonials) per a possibles entrades de recursos provinents del lloguer o la concessió d'equipaments esportius.

A diferència de la classificació del 1979, on només hi havia tres nivells, la normativa del 1989 n'establí quatre—capítol, article, concepte i subconcepte—encara que no hi havia cap d'aquests nivells que fos específic per a un ingrés de l'àrea esportiva, a diferència de la normativa anterior que en tenia una en el capítol 3.

Síntesi

- Els pressupostos d'una administració són una font d'informació per a les recerques especialitzades en l'anàlisi de les polítiques públiques, en aquest cas, de les polítiques esportives municipals.
- Entre 1979 a 1991 hi va haver diverses normatives que van modificar lla denominació i l'estructura interna dels pressupostos municipals.
- El 1979 els ajuntaments podien tenir tres tipus de pressupostos: ordinari, extraordinaris i especials. L'ordinari era el que recollia les despeses i els ingressos del funcionament quotidià de l'ajuntament i els altres eren per a actuacions especials. L'actuació esportiva municipal en aquest període podia tenir despeses i ingressos de tots aquests tipus de pressupost.
- L'any 1979 es van fer normatives per unificar i fer més transparent l'organització comptable de les administracions. Va aparèixer el concepte de pressupost general consolidat i es va elaborar una estructura pressupostària que va ser vigent des de 1980 fins al 1989, prorrogable al 1992, que distribuïa els diferents apartats en què s'havien de classificar les despeses i els ingressos municipals.
- Les despeses tenien una doble classificació obligatòria: econòmica i funcional, mentre que els ingressos només l'econòmica. Els grans apartats de l'estructura pressupostària rebien el nom de capítols. El coneixement d'aquesta tipologia de despesa i ingrés fixada per aquesta estructura és fonamental per analitzar els pressupostos municipals.
- La "Ley 40/1981" va simplificar els pressupostos en només dos tipus: el Pressupost ordinari i el Pressupost d'inversions. Aquesta organització es va simplificar encara més amb la LRBRL de 1985 que va especificar que hi hagués només un Pressupost únic, fent que tots els temes d'inversió s'incloguessin en el capítol 6 (Inversions reals) del pressupost únic.
- Amb la "Ley 39/1988" es va adoptar la denominació de Pressupost general consolidat, mentre que l'any 1989 es va establir una nova estructura pressupostària i, per tant, una nova tipologia dels diferents apartats que, en el seu nivell més alt, seguien anomenant-se capítols. L'aplicació d'aquesta nova estructura va ser optativa per als ajuntaments durant els anys 1990 i 1991, i va esdevenir obligatòria a partir de 1992.
- Les despeses relacionades amb temàtica esportiva es poden reconèixer dins l'estructura pressupostària a través de la classificació funcional que es va establir l'any 1979 i que es va modificar l'any 1989, un aspecte que ha estat utilitzat en la part metodològica d'aquest treball.

Taula 1. 24. Quadre resum de la normativa dels pressupostos municipals, terminologia utilitzada en la classificació dels pressupostos i aplicació possible a la temàtica esportiva.

Fins 1980	NORMATIVA: Llei de Règim Local de 1955
Pressupost Ordinari	Per a despeses ordinàries de funcionament i ingressos per impostos Executat en un any <i>Aplicació a esports:</i> pressupost ordinari per al funcionament quotidià dels serveis esportius municipals
Pressupost Extraordinari	Per a despeses úniques i excepcionals i emissions de deute per finançar-les Executable en diversos anys <i>Aplicació a esports:</i> pressupost extraordinari per a la construcció d'un equipament esportiu
Pressupostos Especials	Per a determinades activitats o organismes (p.e. el pressupost especial d'urbanisme, el pressupost d'un òrgan especial de l'administració, etc) Ingressos aliens al pressupost ordinari i despeses específiques per a la seva finalitat <i>Aplicació a esports:</i> pressupost especial d'un Patronat Municipal d'Esports o pressupost especial per a les obres de construcció d'un equipament esportiu dins el pressupost especial d'urbanisme.
1980	NORMATIVA: Reial Decret-Llei 11/1979 de 20 de juliol de mesures urgents de finançament de les Corporacions Locals
Pressupost general consolidat	S'integren el pressupost ordinari i els pressupostos especials en un de sol S'afegeixen com a annexos la part anual dels pressupostos extraordinaris i els pressupostos de societats mercantils municipals <i>Aplicació a esports:</i> els pressupostos especials dedicats a equipaments esportius o els pressupostos dels Patronats Municipals d'esports s'integren en el pressupost general. NORMATIVA: Ordre de 14 de novembre de 1979 Aplicació d'una estructura pressupostària nova per als pressupostos de 1980 Creació d'una classificació econòmica per als ingressos i les despeses separades en operacions corrents i operacions de capital i dividida en capítols i una classificació funcional per a les despeses dividida en grups de funció
1981	NORMATIVA: Llei 40/1981, de 28 d'octubre, per la qual s'aproven determinades mesures sobre règim jurídic de les Corporacions Locals
Pressupost Ordinari	Engloba totes les despeses i ingressos de l'Entitat Local i els seus òrgans, com ara els Patronats, que havien d'aprovar-se de manera diferenciada. <i>Aplicació a esports:</i> Recursos dedicats a esports dins les despeses o ingressos de l'Entitat Local o Pressupost ordinari del Patronat Municipal d'Esports
Pressupost d'Inversions.	Es crea si ho desitja l'ajuntament i substitueix els pressupostos extraordinaris i els especials d'urbanisme. Inclou les despeses dedicades a temes urbanístics i els ingressos específics per a això (principalment crèdits financers). <i>Aplicació a esports:</i> part del pressupost d'inversions dedicat a obra en equipaments esportius
1985	NORMATIVA: Llei 7/1985, Reguladora de Bases del Règim Local
Pressupost Únic	Desapareix el Pressupost d'inversions i es converteix en el capítol 6 (Inversions reals) del Pressupost Únic a aplicar a partir de 1986 <i>Aplicació a esports:</i> les inversions en equipaments esportius apareixen en el capítol 6
1989	NORMATIVA: Llei 39/1988, de 28 de desembre, reguladora de les Hisendes Locals
Pressupost General consolidat	Hi haurà un únic pressupost anomenat General que englobarà, de manera "consolidada", el pressupost de l'entitat local i tots els dels organismes autònoms i societats mercantils municipals.
1990	NORMATIVA: Ordre de 20 d'octubre de 1989
Pressupost General	Nova estructura dels pressupostos municipals Aplicable, de manera voluntària, a partir de 1990 i obligatòria a partir de 1992.

Font: Elaboració pròpia.

CAPÍTOL 2

EL MARC POLÍTIC

2.1. La situació abans de les eleccions municipals d'abril de 1979

2.1.1. El context polític i institucional anterior a les eleccions

Quan el 3 d'abril de 1979 els ciutadans i ciutadanes van ser cridats a les primeres eleccions municipals de la democràcia era el cinquè cop, des de la mort de Franco, que eren convocats a les urnes. Tres anys abans, el 15 de desembre de 1976, s'havia realitzat el referèndum per aprovar la “Ley para la Reforma Política”,¹³⁰ amb la qual es desmuntava la dictadura franquista i es donava pas a una monarquia constitucional creant les noves Corts Generals, amb el Congrés dels Diputats i el Senat. El referèndum va donar un ampli suport popular a l'aprovació d'aquesta Llei, amb una participació del 77,7% i un 94,4% de vots afirmatius. A Catalunya els percentatges de participació i el suport afirmatiu van ser lleugerament més baixos, 74,1% i 93,7%, respectivament.¹³¹

109

L'aprovació de la Llei de reforma política va donar pas a la convocatòria de les primeres eleccions generals per constituir els nous òrgans democràtics que havien de regir l'Estat espanyol. El 15 de juny de 1977 es van convocar les primeres eleccions generals, amb una participació encara més alta, un 78,8%. El partit polític guanyador va ser la Unión de Centro Democrático (UCD), creat per Adolfo Suárez. El panorama polític estatal es va confeccionar sobre la base de dos partits principals, un partit de centre-dreta de recent creació—la UCD—i un altre d'històric, el Partido Socialista Obrero Español (PSOE), de l'esquerra moderada, liderat per Felipe González. A molta distància en nombre d'escons hi havia el Partit Comunista d'Espanya (PCE), que havia estat legalitzat uns mesos abans, al capdavant del qual estava Santiago Carrillo, i Alianza Popular (AP), el partit de la dreta creat per l'antic ministre de Franco, Fraga Iribarne.¹³²

A Catalunya, el nivell de participació encara va ser més alt, amb un 83,1%. Els resultats van ser més fragmentats i els socialistes, presentats sota les sigles de Socialistes de Catalunya,¹³³ van ser els guanyadors, seguits pel Pacte Democràtic per Catalunya, una coalició nacionalista amb participació d'un altre partit socialista i liderada per Convergència Democràtica de Catalunya.¹³⁴ Els representants de la UCD¹³⁵ només van aconseguir el tercer lloc amb una lleugera diferència sobre el comunista Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).¹³⁶ Amb l'èxit electoral, el govern d'Adolfo Suárez va començar a establir les bases de la

¹³⁰ La Llei va ser publicada al BOE núm. 4 del 5 de gener de 1977 com a “Ley 1/1977, de 4 de enero, para la Reforma Política”.

¹³¹ Els partits catalans d'esquerres, sobretot el PSUC, van fer campanya per l'abstenció.

¹³² Entre UCD i PSOE van obtenir més del 80% dels escons del Congrés dels diputats, amb 166 i 118 representants respectivament. Els altres grups polítics van quedar a molta distància. El Partido Comunista de España (PCE) de Santiago Carrillo va obtenir 19 diputats i Alianza Popular (AP) 16 representants. La cinquena força va ser el Pacte Democràtic per Catalunya, coalició nacionalista catalana liderada per Jordi Pujol.

¹³³ La coalició Socialistes de Catalunya s'havia creat l'abril del 1977 per la fusió del Partit Socialista de Catalunya (Congrés) i la Federació catalana del PSOE, en el què es va conèixer com a “Pacte d'abril”. Al capdavant de les llistes estava Joan Raventós.

¹³⁴ La coalició estava formada per Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), partit lliberal i nacionalista fundat l'any 1976, entre d'altres, per Jordi Pujol i Miquel Roca; el Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament (PSC-R), partit creat per Josep Pallach el maig de 1976 —que va morir pocs mesos abans de les eleccions generals de 1977 i va ser substituït com a cap de llista electoral per Josep Verde Aldea; Esquerra Democràtica de Catalunya (EDC), un partit d'ideologia lliberal, entre els fundadors del qual hi havia Ramon Trias Fargas i Macià Alavedra; el Front Nacional de Catalunya (FNC), partit nacionalista català, creat a l'exili l'any 1940 per, entre d'altres Antoni Andreu i Abelló i Joan Cornudella; i independents. Després de les eleccions el PSC-R va decidir marxar de la coalició i començar un procés de fusió amb el PSC (Congrés) i la Federació catalana del PSOE que culminaria, el 1978, en el PSC-PSOE actual.

¹³⁵ La llista de Barcelona estava encapçalada per Carlos Sentís.

¹³⁶ El PSUC, fundat l'any 1936, era d'ideologia comunista i estava federat amb el PCE. La llista de Barcelona estava encapçalada per Gregorio López Raimundo.

nova Administració estatal. A nivell esportiu, el setembre de 1977 es va crear el Consejo Superior de Deportes,¹³⁷ com a organisme autònom administratiu dins del Ministeri de Cultura, que passaria a ser el màxim organisme responsable de l'esport estatal.¹³⁸

L'octubre del 1977, a través del Real Decreto-ley 41/1977,¹³⁹ es va publicar al BOE el restabliment provisional de la Generalitat de Catalunya, àmpliament sol·licitada pels partits guanyadors de les eleccions generals al Principat i per milers de catalans i catalanes amb el lema "Libertat, amnistia i Estatut d'autonomia" en la Diada de l'Onze de Setembre d'aquell any. Amb el retorn, el 23 d'octubre de 1977, de Josep Tarradellas, president a l'exili, es va configurar el primer govern de la Generalitat provisional amb representants de les principals formacions polítiques que havien participat en les eleccions generals. La missió fonamental d'aquell govern, apart del simbolisme polític que representava, era la redacció d'un estatut d'autonomia i convocar eleccions sota un nou marc legal autonòmic.

La tercera convocatòria a les urnes tornà a ser un referèndum. Aquest cop el motiu era ratificar la creació de la Constitució espanyola. El referèndum es va realitzar el 6 de desembre de 1978. La participació al territori estatal va ser menor que l'anterior referèndum, el 67,1%, i el 88,5% de les persones que van anar a votar ho van fer afirmativament. A Catalunya van anar a votar el 67,9% dels electors i el 90,4% van donar suport a la Constitució.

La quarta convocatòria va ser un mes abans de les eleccions municipals. Es tractava de les noves eleccions generals, les primeres després de l'aprovació de la Constitució. Aquest cop la participació va ser deu punts més baixa que la del 1977, un 68,04%. Es van realitzar l'1 de març de 1979 i van tornar a donar la victòria a la UCD a les Corts espanyoles. Els resultats de les principals forces polítiques van ser molt similars als aconseguits dos anys abans. Les dues primeres van ser UCD i PSOE seguides a distància pel PCE i AP que, aquest cop, s'havia presentat sota una agrupació de partits anomenada Coalición Democrática (CD).¹⁴⁰

A Catalunya, la participació electoral va baixar fins el 67,6%, quinze punts per sota de les anteriors generals. La victòria va tornar a ser per als socialistes, ara fusionats en un únic partit, el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE),¹⁴¹ seguits per Centristes de Catalunya (CC-UCD), els representants de la UCD.¹⁴² La tercera força política va ser el PSUC,¹⁴³ empatat a escons amb Convergència i Unió (CiU). Precisament CiU era la novetat política, en ser una nova coalició electoral formada per Convergència Democràtica de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya, un partit

¹³⁷ Es va crear amb el "Real Decreto 2258/1977, de 27 de Agosto, por el que se crea el Organismo Autónomo Consejo Superior de Deportes, en directa dependencia del Ministro de Cultura". Publicat al BOE núm. 209, d'1 de setembre de 1977.

¹³⁸ Durant el procés de transició, amb la desaparició dels òrgans del "Movimiento", l'antiga Delegación Nacional de Educación Física y del Deporte es va transformar, provisionalment, en la "Dirección General de Educación Física y Deportes", dins de la "Subsecretaría de Familia, Juventud y Deporte". ("Real Decreto 596/1977", BOE núm. 83, de 7 d'abril de 1977).

¹³⁹ Publicat al BOE núm. 238, de 5 d'octubre de 1977.

¹⁴⁰ UCD va aconseguir 168 escons i el PSOE 121. El PCE va obtenir 23 i Coalición Democrática 10. Convergència i Unió va ser la cinquena força amb 8 representants.

¹⁴¹ La llista de Barcelona va tornar a ser encapçalada per Joan Raventós. El partit va aconseguir 17 escons al Congrés.

¹⁴² CC-UCD, encapçalada a Barcelona un altre cop per Carles Sentís va aconseguir 12 escons.

¹⁴³ Amb el mateix cap de llista per Barcelona que les de 1977, Gregorio López Raimundo. En total el PSUC va obtenir 8 representants al Congrés.

històric d'ideologia liberal democristiana.¹⁴⁴ La coalició d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), el Front Nacional de Catalunya (FNC) i el Partit Socialdemòcrata de Catalunya (PSDC)¹⁴⁵ van aconseguir un diputat, el mateix que CD.¹⁴⁶

El panorama polític quan es van convocar les eleccions municipals l'abril de 1979 era, doncs, d'un país en plena ebullició, amb importants canvis polítics que modificaven fonamentalment les seves institucions, i que aspirava a aconseguir les més altes cotes de democràcia. El marc jurídic bàsic per aconseguir-ho s'havia establert a partir de la Constitució i es disposava d'un primer govern democràtic sota un Estat de dret.

Les predileccions polítiques del conjunt de ciutadans i ciutadanes del territori espanyol es decantava, prioritàriament, cap a opcions de centre dreta (UCD) i en segon lloc cap a centre esquerra (PSOE). Mentrestant, a Catalunya el panorama era diferent. El PSC-PSOE era l'opció majoritària quan es pensava en un govern estatal, pel davant de la UCD i d'altres forces polítiques—PSUC i CiU—que tenien un pes significatiu en el panorama polític català. A més, totes les principals forces polítiques catalanes convergien dins la Generalitat de Catalunya provisional cap a la consecució d'una legislació i organització pròpia sota un Estatut d'autonomia que s'estava elaborant.

2.1.2. Les polítiques esportives municipals abans de 1979

En aquest context general de canvis polítics tocava fer una profunda transformació dels governs municipals i, a mesura que s'acostaven les eleccions locals, apareixien reflexions i posicionaments sobre com havien de ser els nous ajuntaments democràtics.

Això també afectava la temàtica esportiva. Poc abans de les eleccions municipals Ibern i Millet (1978) reflexionaven sobre “els criteris que haurien de regir la política esportiva de les futures administracions locals” (p. 28).¹⁴⁷ En el seu diagnòstic apareixien molts aspectes que ens poden ajudar a entendre quina era la situació de les polítiques esportives municipals a Catalunya abans de les primeres eleccions locals.

¹⁴⁴ Unió Democràtica de Catalunya (UDC), un partit creat l'any 1931, s'havia presentat a les eleccions generals de 1977 en coalició amb Centre Català, sota les sigles comunes d'Unió del Centre i Democràcia Cristiana de Catalunya. Van aconseguir dos diputats, un d'ells, Anton Cañellas, en representació d'UDC. La coalició CiU es va crear el setembre de 1978. Abans, CDC havia absorbit Esquerra Democràtica de Catalunya, incorporant els seus dirigents (Ramon Trias Fargas, Macià Alavedra i Joan Guitart entre d'altres) La llista de Barcelona va ser encapçalada per Jordi Pujol, que va ser diputat fins l'any següent quan es van convocar eleccions autonòmiques. El segon de la llista era Trias Fargas

¹⁴⁵ El PSDC va ser un partit d'ideologia socialdemòcrata fundat l'any 1977 per Ramón Viñals La llista de la coalició estava encapçalada per Heribert Barrera, d'ERC. L'any 1982 es va trencar la coalició.

¹⁴⁶ Coalició Democràtica estava encapçalada per Antonio de Senillosa.

¹⁴⁷ Ibern i Millet (1978) donaven al seu treball un tint polític en classificar-lo com un material que facilités un debat sobre “un tema que fins al moment s'ha mantingut allunyat de les preocupacions de les forces progressistes: l'esport, la seva estructura organitzativa i les possibilitats de pràctica per part de la majoria de la població” (p. 28). Amb aquesta afirmació, els autors venien a dir, implícitament, que els partits d'esquerra—les forces progressistes—no s'estaven preocupant per l'esport, en general, ni per les seves estructures ni per la pràctica esportiva popular, però això no hauria d'interpretar-se com una crítica sinó més aviat com una proposta interna d'assumir una visió respecte a l'esport des de posicionaments d'esquerres, ja que els autors n'eren propers políticament. Manuel Ibern havia estat waterpolista d'elit i havia militat en partits d'esquerra (Bandera Roja, PSUC). Anys més tard va ocupar càrrecs de responsabilitat en el servei d'esports de l'Ajuntament de Barcelona i en la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat. Lluís Millet, arquitecte especialitzat en equipaments esportius, va tenir, més endavant, una important participació en els Jocs Olímpics de Barcelona de 1992. Més aviat cal interpretar-ho que hi havia altres temes —educació, sanitat, urbanisme—més importants per als partits d'esquerra.

En parlar de l'estructura pública de l'esport d'aquell moment, Ibern i Millet posaven l'èmfasi en el paper del “Consejo Superior de Deportes”—que s'havia creat un any abans—com a màxim organisme esportiu del territori espanyol i equiparaven la seva política amb la franquista “Delegación Nacional de Deportes” [sic]¹⁴⁸ plantejant que simplement s'havia produït un canvi administratiu. Degut al sistema centralitzat que encara existia, hi havia delegacions a cada província que constituïen “la representació i la corretja de transmissió del CSD” (p. 28). D'aquesta manera, les delegacions del CSD tenien un paper clau en el desenvolupament de l'esport als municipis.

Un d'aquests camps era l'organització de l'esport escolar que, fins a 1977, depenia del “Frente de Juventudes”. A partir d'aquell any, el CSD organitzava les competicions escolars i repartia les subvencions a través de l'ADECE—“Asociación Deportiva Española de Centros de Enseñanza—, una entitat formada per centres privats, la majoria religiosos, que estava reconeguda com la principal interlocutora vàlida davant el CSD (Mora, 1979). Segons Ibern i Millet l'única funció de l'ADECE consistia a repartir les subvencions per a l'organització dels campionats escolars, una situació que a Catalunya era “diferent i conflictiva” (*ibíd.*, p. 28). A la ciutat de Barcelona l'entitat que organitzava les competicions i rebia les subvencions del CSD era l'Institut Català de l'Esport Escolar,¹⁴⁹ una entitat creada l'any 1977 que aglutinava centres docents privats majoritàriament d'alt nivell econòmic. A les comarques barcelonines es va crear a l'inici de la temporada 1977-1978 una entitat que portava el nom d'Esport Escolar de les Comarques de Barcelona, estructurada a partir dels ajuntaments i comarques del territori. La situació a Girona, Lleida i Tarragona era confusa perquè semblava que era l'ADECE qui seguia organitzant els campionats escolars, però el desembre de 1978 l'Esport Escolar de les Comarques de Barcelona es va encarregar d'organitzar, en solitari, les competicions escolars aglutinades entorn als Jocs Esportius Sant Jordi.

Casanovas i Soler (2004) van fer una anàlisi exhaustiva de la història dels Jocs Esportius Sant Jordi. Els Jocs, promoguts per la Diputació de Barcelona,¹⁵⁰ van existir entre 1970 i 1980, període en el qual es van realitzar onze edicions fins que la Generalitat de Catalunya es va fer càrrec de l'esport escolar i va organitzar els Jocs Esportius Escolars de Catalunya. Casanovas i Soler no dubten a afirmar que els Jocs van atraure l'interès polític de les administracions públiques d'aquella època:

Els Jocs Esportius Sant Jordi no es van escapar de la utilització política dels organitzadors, tant en els anys de la dictadura franquista com en els inicis de la democràcia. Els alcaldes i les autoritats provincials presidien i altres dirigents polítics i esportius també tenien el seu protagonisme en els actes inaugurals. [...] La possibilitat de capitalització política hi era. Tant és així que els Jocs de 1977 a Vic es van ajornar uns mesos amb l'excusa que coincidirien amb un període electoral. (p. 218)

En connexió amb l'esport escolar, Ibern i Millet feien també un diagnòstic de la situació de l'educació física als centres docents:

El panorama de la educación física es por tanto altamente alarmante. En la etapa pre-escolar [...] no existe ningún tipo de reglamentación. En la primera y segunda etapa de E.G.B., y según la Ley General de Educación de 1970, debería dedicarse una y dos horas respectivamente [...] de educación física, impartida por un maestro idóneo. Pero debido a que éste no ha recibido la preparación adecuada, de hecho, la asignatura no se imparte, a excepción de los casos en que las asociaciones de padres pagan el correspondiente profesor especializado, [...] En el B.U.P. [...]. Las enseñanzas pueden ser impartidas por una amplia gama de titulaciones: profesores, entrenadores, instructores. (p. 29)

¹⁴⁸ Els autors parlen de “Delegación Nacional de Deportes”, però el nom correcte era “Delegación Nacional de Educación Física y Deportes”, ja que s'havia modificat el nom a partir del “Decreto de 17 de mayo de 1956”.

¹⁴⁹ Sobre l'Institut Català de l'Esport Escolar vegeu: Casasa i Durà (1984).

¹⁵⁰ El seu impulsor va ser Josep Burrull, alcalde de Sabadell i diputat provincial (Casanovas i Soler, 2004).

El fet que l'educació física als centres docents no s'impartís o es fes de manera deficitària i en molts casos fora del sistema esportiu, estava relacionat amb l'economia i la propietat dels centres docents. Aquesta situació es produïa en els centres públics—els *col·legis nacionals* o *estats*—mentre que en els privats, sobretot religiosos, aquesta problemàtica generalment no existia (Mora, 1979). D'aquesta manera, l'educació física escolar es va convertir en una temàtica a tractar en les polítiques esportives dels primers ajuntaments democràtics.

Un altre tema cabdal en les albors de l'arribada democràtica als ajuntaments era la política relacionada amb els equipaments esportius. De fet, Ibern i Millet (1978) consideraven que no existia una política d'equipaments esportius. En aquella època el Consejo Superior de Deportes concedia ajudes a les administracions locals i a les entitats esportives (clubs i federacions) per un valor del 50% del cost de construcció. El problema, en molts casos, era que aquestes ajudes no trobaven destinataris perquè no existia sòl disponible en els terrenys municipals. D'aquí la importància que la planificació d'equipaments esportius s'integrés dins la legislació urbanística vigent en aquell moment. A més d'això els autors afegien altres dèficits relacionats amb la ubicació, la gestió i l'ús dels equipaments:

Pero existe también un déficit cualitativo: instalaciones mal ubicadas o concentradas en determinados puntos; infrautilización y bajo rendimiento social como consecuencia de alguna forma de privatización; deficiente gestión y ausencia de planificación del deporte de masas; falta de preparadores y técnicos que ayuden a la formación deportiva de los usuarios. (p. 30)

Sobre els models de gestió dels equipaments esportius municipals els classificaven en dos tipus i identificaven els principals problemes derivats d'una mala gestió:

Las instalaciones municipales se gestionan básicamente de dos maneras: directamente por la propia administración local, o en régimen de cesión temporal a un club o entidad Deportiva. Como consecuencia de la deficiente gestión de las instalaciones puede detectarse:

- Inexistencia de una política municipal coordinada que asegure el pleno uso social de las instalaciones.
- Ausencia de control sobre las instalaciones cedidas tanto en relación con los programas deportivos realizados como hacia la utilización de las mismas por parte de la población.
- Infrautilización de las instalaciones.
- Abandonismo de la administración local en cuanto al mantenimiento y conservación de las instalaciones [...]
- Deterioro importante de gran parte de las instalaciones, debido a usos indebidos y extradeportivos.
- Ausencia de una política de conservación que junto a la deficiente calidad de construcción, hace inservibles muchas instalaciones. (p. 30)

Aquests problemes que diagnosticaven es podrien sintetitzar en la inexistència d'una política municipal de gestió dels equipaments municipals com a factor comú de totes les altres problemàtiques. Aquesta mancança provocava les altres conseqüències: que les instal·lacions estiguessin infrautilitzades, que no hi hagués un suficient ús social, que no es controlessin les instal·lacions cedides, que hi hagués deteriorament dels equipaments, etc.

Un altre aspecte destacable en aquest diagnòstic de la situació de l'esport municipal just abans de les primeres eleccions municipals era la visió confrontada entre el que era l'esport tradicional practicat als clubs i a les federacions esportives—que s'identificava com a esport de competició, esport espectacle o esport d'elit—respecte a l'esport practicat per altres sectors de la població fora de les estructures esportives tradicionals—el qual s'anomenava esport de masses, esport popular o esport per a

tothom¹⁵¹ (Vilanou, 1994.; Abadia, 2007). Ibern i Millet ho relacionaven amb la política de construcció d'equipaments esportius:

Los organismos responsables del Deporte han servido prioritariamente para promover, financiar y canalizar las instalaciones para deporte-competición y deporte-espectáculo, dejando en el olvido el deporte de masas, entendido como una de las actividades del tiempo libre. (p. 29)

A aquesta confrontació li donaven un paper clau en la situació existent de l'esport municipal:

La política Deportiva [sic] que ha dado prioridad al deporte-espectáculo, al deporte de élite, sobre el deporte de la mayoría, ha sido en buena parte la causa de los graves déficits cuantitativos y cualitativos actuales. (p. 30)

114

I es posicionaven respecte al paper que havia de tenir l'esport popular en les polítiques esportives municipals:

El reconocimiento del derecho a las actividades físicas y Deportivas [sic] de toda la población es el principio que debe dar carácter a una política Deportiva al Servicio [sic] de las necesidades de los ciudadanos. (p. 31)

Finalment, Ibern i Millet sentenciaven sobre quin era el paper que estaven realitzant els ajuntaments respecte a l'esport:

[...]la Administración Local ocupa un lugar exterior al esquema organizativo realizando un papel subsidiario. [...] no puede decirse que haya atendido y asegurado la práctica masiva del deporte. El papel de las administraciones locales se ha reducido a una deficitaria política de equipamientos y a conceder puntualmente subvenciones para actividades Deportivas, sin que tales actuaciones fueran presididas por criterio planificador alguno.

Últimamente, en algunos municipios, se ha promocionado el deporte escolar, pero en general puede hablarse de ausencia de política Deportiva, gestionándose equipamientos de escaso rendimiento social. (p. 30)

En resum, el diagnòstic d'Ibern i Millet sobre les polítiques esportives municipals just abans de les primeres eleccions locals era la inexistència d'aquestes polítiques. Dit això, ho matisaven afirmant que l'actuació municipal es reduïa a una política envers els equipaments deficitària tant pel que feia a la construcció com a la seva gestió i utilització, i una política envers les activitats reduïda a la concessió de subvencions per a activitats i al suport a l'esport escolar. A això calia afegir una visió—que afectaria tant els equipaments com les activitats—de que les prioritats estaven orientades cap a l'esport de competició marginant-se l'esport popular. Podem veure esquematitzat aquests aspectes en la figura següent.

¹⁵¹ Mentre esport de competició/esport espectacle representarien nivells diferents de l'esport de competició, als quals podríem afegir l'esport d'elit, l'esport de masses/esport popular/esport per a tothom serien termes sinònims utilitzats per referir-se a la pràctica esportiva oberta a tota la població.

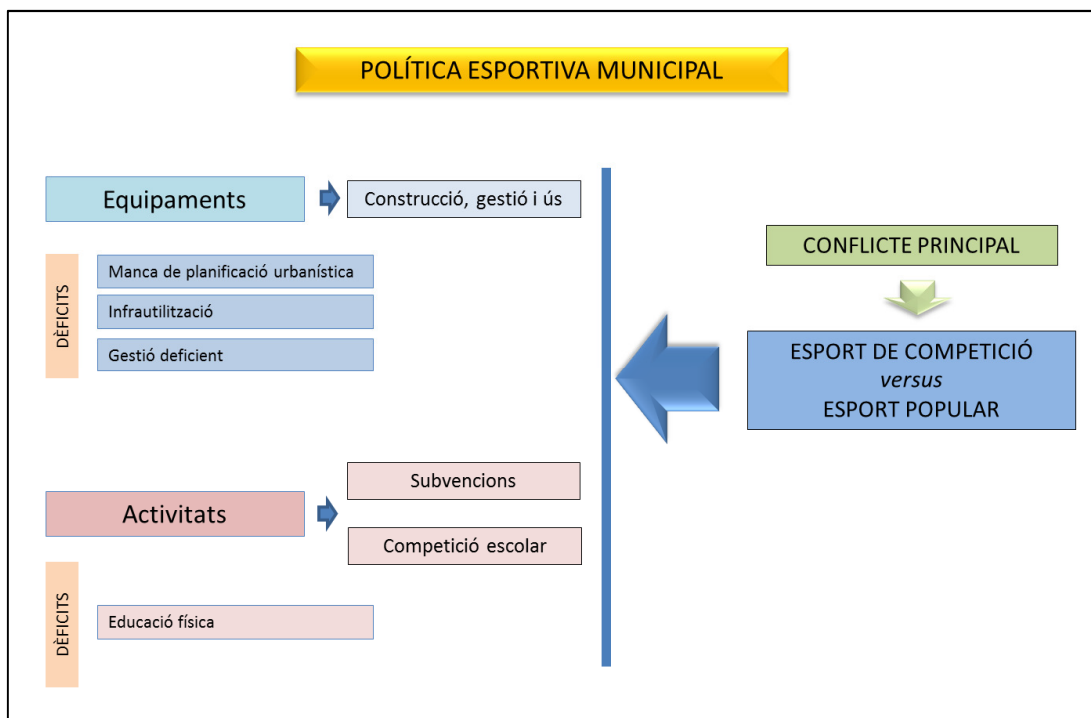

Figura 2.1 Principals característiques de la política esportiva municipal abans de 1979.
Font: Elaboració pròpia.

Síntesi

En aquest apartat hem analitzat quin era el context polític i institucional que hi havia just abans de realitzar les primeres eleccions municipals, així com els aspectes més destacats de la política esportiva municipal existent en aquell moment. Respecte al context destaquem el següent:

- Abans de les primeres eleccions municipals realitzades l'abril de 1979 es van fer dues eleccions generals i dos referèndums. El desembre de 1976 es va fer el referèndum de la "Ley para la Reforma Política"; el 15 de juny de 1977 les primeres eleccions generals; el 6 de desembre de 1978 el referèndum sobre la Constitució espanyola; i l'1 de març de 1979 les segones eleccions generals.
- En les dues eleccions generals va guanyar Unión de Centro Democrático, liderada per Adolfo Suárez, seguida del Partido Socialista Obrero Español de Felipe González. A Catalunya van guanyar els socialistes, amb Socialistes per Catalunya, el 1977 i el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) a les eleccions de 1979.
- L'octubre de 1977 es va restablir la Generalitat provisional a Catalunya, sota la presidència de Josep Tarradellas.

Pel que fa a les característiques més rellevants de la política esportiva municipal a les albors de les eleccions de 1979 ressaltem:

- Quan es van convocar les eleccions locals de 1979 la política esportiva municipal estava caracteritzada per una dependència del Consejo Superior de Deportes (CSD), creat l'any 1977, que tenia delegacions a cada província espanyola.
- Una de les principals activitats esportives municipals era l'esport escolar que era controlat pel CSD, que repartia les subvencions per a la competició esportiva a través d'una entitat associativa de centres privats, ADECE. A la ciutat de Barcelona l'entitat receptora de les subvencions era l'Institut Català de l'Esport Escolar, mentre que a les comarques es va crear l'entitat d'Esport Escolar de les Comarques de Barcelona. La Diputació de Barcelona també tenia un paper fonamental en l'esport escolar ja que promovia els Jocs Esportius Sant Jordi.
- Un dels dèficits més significatius dels sistemes esportius municipals era la situació de l'educació física a les escoles, especialment a les públiques, on l'assignatura no s'impartia o es donava per professorat aliè als centres docents (monitors, entrenadors...) pagat per les associacions de mares i pares.
- Un altre dèficit era la política relacionada amb els equipaments esportius municipals tant pel que feia a la construcció com a la seva gestió. Els principals problemes eren la manca de sòl disponible per a equipaments, la infrautilització i deficient manteniment dels existents i el baix rendiment social, que es relacionava amb una privatització per part dels clubs esportius tradicionals.
- Alguns analistes del moment consideraven que la principal problemàtica de les polítiques esportives municipals era la prioritat atorgada a l'esport de competició i d'espectacle, en detriment de l'esport practicat pel nombre més gran possible de ciutadans i ciutadanes, l'esport popular.

2.2. La primera legislatura: d'abril de 1979 a maig de 1983

2.2.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1979

Les primeres eleccions municipals van fer-se el 3 d'abril de 1979, un mes després de les generals, a partir de la “Ley 39/1978, de 17 de julio, de elecciones locales”,¹⁵² una normativa elaborada abans d'aprovar-se la Constitució però que ajustava les eleccions locals al marc constitucional que s'estava dissenyant.

El nivell de participació a tot Catalunya va ser del 61,5%, seguint una tendència minvant respecte a les anteriors convocatòries. Cap força política va aconseguir presentar llistes electorals a totes les poblacions i en molts municipis els partits polítics s'havien combinat amb agrupacions d'independents o s'havien presentat en coalició amb altres forces polítiques i amb una altra denominació. La coalició Convergència i Unió (CiU) va ser la que va presentar més candidatures—gairebé a la meitat dels municipis catalans—seguida pels centristes de CC-UCD que es presentaren a prop d'un 40% de les localitats i, a més distància, pels socialistes (PSC-PSOE), comunistes (PSUC), i els republicans (ERC). Coalición Democrática (CD) va tenir menys presència al territori que els grups polítics esmentats.

L'anàlisi dels resultats electorals va ser complicada a causa de l'elevat nombre de candidatures independents que tenien característiques molt heterogènies. Segons Canals i Virós (1984, citat per Subirats i Vallès, 1989) unes 300 d'aquestes candidatures podrien ser qualificades com a *progressistes*, amb suport del PSC, PSUC o altres forces d'esquerra, mentre que les qualificades com a *conservadores*, amb suport o presència de CiU i CC-UCD, arribaven gairebé a les 170. Aquesta situació va fer que no es pogués afirmar amb certesa quins percentatges de vots i quants representants van obtenir les forces polítiques. En la taula 2.2 podem veure que els representants de candidatures independents van obtenir el 41,5% dels càrrecs electes municipals en el conjunt de Catalunya tot i haver aconseguit només l'11,61% dels vots, degut a aquesta gran presència en el territori.

Taula 2.1 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1979 a Catalunya.

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Independents	311.329	11,6%	3.431	41,5%
Convergència i Unió (CiU)	509.128	18,9%	1.782	21,6%
Centristes de Catalunya-UCD (CC-UCD)	362.405	13,5%	1.272	15,4%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE (PSC-PSOE)	720.165	26,8%	928	11,2%
Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)	543.156	20,2%	549	6,6%
Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	103.547	3,8%	210	2,5%
Coalición Democrática (CD)	32.840	1,2%	18	0,2%
Altres partits	68.933	2,6%	78	0,9%
TOTAL	2.651.503	100%	8.268	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

A la província de Barcelona el percentatge de votants va ser més baix—el 60,6%— que la mitjana catalana i els resultats també van donar el nombre més gran de representants a les candidatures independents, tot i que amb un percentatge més baix que en el conjunt de Catalunya. Amb aquests resultats, la composició de la Diputació provincial de Barcelona va estar formada per 19 diputats de CiU, 17 del

¹⁵² BOE núm. 173, de 21 de juliol de 1978.

PSC-PSOE, 12 del PSUC i 3 de CC-UCD, i els socialistes i els comunistes van formar un govern provincial de coalició, presidit pel socialista Francesc Martí Jusmet.

Taula 2.2 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1979 a la província de Barcelona.

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Independents	151.058	7,3%	1.033	31,7%
Convergència i Unió	379.512	18,4%	859	26,4%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	608.953	29,6%	525	16,1%
Partit Socialista Unificat de Catalunya	485.604	23,6%	415	12,7%
Centristes de Catalunya-UCD	246.244	11,9%	296	9,1%
Esquerra Republicana de Catalunya	73.937	3,6%	52	1,6%
Coalición Democrática (CD)	27.654	1,3%	3	0,1%
Altres partits	63.979	3,1%	72	2,2%
TOTAL	2.036.941	100%	3.255	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

La presència de candidatures independents es va produir a les ciutats més petites, mentre als municipis de més de 20.000 habitants els partits polítics mantenien la seva identitat electoral. A la província de Barcelona les ciutats d'aquesta grandària eren trenta¹⁵³ i vint-i-vuit van tenir una alcaldia d'esquerres, repartides gairebé a la meitat entre el PSC-PSOE i el PSUC. Les dues restants van ser per a CiU. Aquests municipis estaven situats bàsicament a la zona metropolitana de Barcelona, on es formava una gran àrea geogràfica amb predomini de vot d'esquerres.

Taula 2.3 Municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona segons el partit de l'alcaldia després de 1979.

GRANDÀRIA	MUNICIPIS	POBLACIÓ	ALCALDIA
Més de 100.000 habitants	Barcelona	1.906.998	PSC-PSOE
	Hospitalet de Llobregat, l'	294.627	PSC-PSOE
	Badalona	222.465	PSUC
	Sabadell	189.630	PSUC
	Terrassa	162.108	PSC-PSOE
	Santa Coloma de Gramenet	143.595	PSUC
	Mataró	100.099	PSC-PSOE
Entre 50.001 i 100.000 habitants	Cornellà de Llobregat	97.216	PSUC
	Manresa	68.492	PSC-PSOE
	Sant Boi de Llobregat	67.868	PSC-PSOE
	Prat de Llobregat, el	59.309	PSUC
Entre 20.001 i 50.000 habitants	Vilanova i la Geltrú	46.189	PSC-PSOE
	Cerdanyola del Vallès	44.813	PSC-PSOE
	Granollers	44.042	PSC-PSOE
	Esplugues de Llobregat	43.612	PSC-PSOE
	Viladecans	41.754	PSUC
	Rubí	41.538	PSUC
	Sant Adrià de Besòs	39.557	PSC-PSOE
	Sant Feliu de Llobregat	37.571	PSUC
	Mollet del Vallès	34.206	PSUC
	Gavà	33.961	PSC-PSOE
	Sant Cugat del Vallès	33.606	PSC-PSOE
	Igualada	31.164	CIU
	Vic	29.970	CIU
	Ripollet	26.786	PSUC
	Barberà del Vallès	26.690	PSUC
	Montcada i Reixac	26.477	PSUC

¹⁵³ Hem exclòs Sant Vicenç dels Horts tot i que en les dades estadístiques tenia poc més de 20.000 habitants, ja que la llei electoral no el va considerar dins els paràmetres de les ciutats entre 20.000 i 50.000 habitants, probablement per discrepàncies entre el padró municipal i el cens estatal.

	Sant Joan Despí	24.906	PSUC	
	Vilafranca del Penedès	24.372	PSC-PSOE	
	Castelldefels	23.775	PSC-PSOE	
QUADRE RESUM				
MUNICIPIS	Núm.	PSC-PSOE	PSUC	CiU
Més de 100.000 habitants	7	4	3	0
Entre 50.001 i 100.000 habitants	4	2	2	0
Entre 20.001 i 50.000 habitants	19	9	8	2
TOTAL	30	15	13	2

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

2.2.2. L'esport als programes electorals de les municipals de 1979

119

Hem analitzat com estava tractada la temàtica esportiva en els programes electorals dels tres grups polítics que van obtenir els millors resultats en els municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona, és a dir, el PSC-PSOE, el PSUC i CiU. Quan hem obtingut el programa general del partit hem fet referència, fonamentalment, a aquest document. Quan no ha estat possible localitzar un document genèric per a tots els municipis hem utilitzat els programes específics per a alguna ciutat, especialment els de Barcelona, ja que les propostes d'actuació per a la capital catalana servien de model per a altres municipis.

2.2.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE

El PSC-PSOE es presentà a les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 amb un programa electoral encapçalat pel lema: "Tornar l'ajuntament al poble", frase que recollia explícitament la voluntat de retorn a un sistema democràtic després de la dictadura franquista.

El pròleg del document era a càrrec de Joan Raventós, primer secretari del partit en aquella època. En aquest pròleg trobem la primera referència a l'esport :

Som conscients que, per primera vegada en molts anys, el poble esdevindrà protagonista dels seus destins en tot allò que l'afecta més directament: el poder local i comarcal, l'urbanisme, la sanitat, l'ensenyament, la cultura, l'esport, etc. (PSC-PSOE, 1979, p. 5)

El document estava estructurat en quatre parts, la tercera de les quals era l'apartat dedicat a "Serveis Socials". En ella es presentaven cinc punts: cultura, ensenyament, salut pública, acció social i, en darrer lloc, esport i lleure. La distribució quantitativa de pàgines destinades a reflectir cadascuna d'aquestes temàtiques socials ens indica que l'esport no tenia un gran nivell de contingut dins el document. Acció social ocupava vint-i-una pàgines; ensenyament n'ocupava onze; cultura i salut pública tenien dedicades cinc pàgines cadascuna; i esport i lleure tan sols emplenaven dues pàgines i mitja.

L'apartat d'esports estava estructurat en tres parts. El primer era introductori i plantejava la posició general dels socialistes davant l'activitat esportiva municipal mentre el segon intentava fer una diagnosi de la situació esportiva del moment. La tercera part era on es plantejaven les mesures polítiques que el partit presentava.

La declaració de principis del programa socialista respecte a l'esport estava recollida en la introducció. Els eixos principals estaven orientats a democratitzar l'esport i relacionar-lo amb la millora de la qualitat de vida:

[...]és evident que des de l'òptica socialista és [l'esport] una activitat que ha d'ésser a l'abast de tots els ciutadans i que els nous Ajuntaments democràtics, i especialment els socialistes, hauran de potenciar, adreçant aquest servei a millorar la qualitat de la vida dels ciutadans. (*ibíd.*, p. 111)

El diagnòstic de l'esport municipal era presentat sota el paràgraf "Deficiències i problemes" i la conclusió era radical respecte a la poca pràctica esportiva de la societat: "Al nostre país, la pràctica generalitzada de l'esport és mínima i es redueix al no-res si tenim en compte les dones, els nens i la tercera edat". Els tres elements que provocaven aquesta situació eren, segons els socialistes, "la manca d'equipaments, la primacia de l'esport espectacle i la quasi inexistència de l'esport escolar" (*ibíd.* p. 111). Aquests tres aspectes eren l'eix sobre el qual s'estructuraven les propostes socialistes respecte a la política esportiva municipal.

120

Entre les mesures relacionades amb els equipaments hi havia propostes de reequilibri social en la distribució dels equipaments, una millor utilització dels equipaments esportius escolars i una preocupació per a la generació de sòl disponible per a equipaments:

- Una política de reequilibri i de recuperació de terrenys en els municipis, que permeti posar els equipaments a l'abast dels ciutadans, amb una atenció especial a les barriades obreres on la concentració i massificació són més grans i els recursos que s'hi ha destinat fins ara gairebé nuls.
- Una reconversió dels terrenys d'esport escolar per a utilitzar-los públicament, en hores no escolars, mitjançant acords entre municipis i escoles.
- Inventari de la disponibilitat dels solars desocupats per reivindicar-los. (*ibíd.*, p.111-112)

La gestió dels equipaments esportius municipals també apareixia en el programa socialista i es qüestionava el model de cessió a entitats esportives plantejant una revisió dels acords existents: "Els concerts amb entitats esportives privades hauran d'estudiar-se acuradament, per tal de no afavorir els centres amb finalitats lucratives, a costa dels contribuents" (*ibíd.* p.112). El model de gestió que es proposava plantejava una participació més activa de l'administració municipal i dels usuaris dels equipaments:

Una gestió democràtica dels equipaments, amb la representació d'usuaris i els nivells de l'administració de què depenguin. Aquesta representació s'haurà de donar també en les entitats de tipus privat però que tinguin concerts amb els Ajuntaments. Aquesta via de gestió democràtica, tendirà cap a formes autogestionàries de direcció i gestió dels serveis. (*ibíd.* p. 112)

La posició socialista no era gens favorable a l'esport d'alta competició, com ens mostra el següent paràgraf: "La major part dels recursos se'ls emporta l'esport d'elit i de grans figures. La política esportiva actual aboca l'esport a una comercialització i privatització creixents, a les quals l'Estat aporta un suport important." (*ibíd.* 111)

Això feia que, a més de les propostes generadores d'espais esportius públics i de la seva gestió, els socialistes fessin propostes de creació de nous espais i equipaments esportius amb un rerefons d'expansió de l'esport popular, en contrast amb l'esport d'alta competició:

- Acondicionar determinades vies ciutadanes que permetin anar en bicicleta, caminar o córrer.
- Una política de desenvolupament d'equipaments senzills i assequibles a tothom, enfront d'instal·lacions sofisticades i d'utilització reduïda o elitista. (*ibíd.* p.112)

La proposta per a l'existència de professionals de l'esport que ajudessin a aquesta expansió popular de la pràctica esportiva complementava les anteriors:

- Una tasca d'animació que sensibilitzi la població i posi al seu abast un seguit de monitors i titulats, reconeguts oficialment, que puguin orientar els ciutadans sobre la conveniència de determinats esports, segons les aptituds i l'edat, recurrent, en els casos necessaris, als serveis mèdics esportius. (*ibid.* p.112)

La preocupació per l'esport escolar apareixia en l'apartat dedicat a ensenyament, on l'última mesura que es proposava feia referència a les instal·lacions esportives als centres docents i a l'educació física dins les escoles, assumint-ho com una problemàtica que els ajuntaments havien d'abordar:

- Coordinar i potenciar els serveis col·lectius per a les escoles ubicades al municipi, que directament o indirecta estan relacionades amb la política municipal: transport escolar, sanitat escolar, instal·lacions esportives, [...] (*ibid.*, p. 82)

El document aprofundia més en la manera de promoure l'assignatura escolar a través de monitors esportius externs als centres escolars i finançats pels diners de les travesses:

- De manera específica caldrà gestionar amb càrrec al pressupost del Consejo Superior de Deportes (travesses, popularment conegudes per "quinielas"), el sosteniment d'un equip de monitors esportius a cada municipi, a disposició de les diferents escoles, per poder dur a terme els programes escolars d'educació física, en les esmentades instal·lacions esportives municipals. (*ibid.*, p. 82)

2.2.2.2. Partit Socialista Unificat de Catalunya

El manifest electoral del PSUC per a les eleccions municipals de 1979 es presentava sota el lema "Ja ens coneixes" (PSUC, 1979b), fent referència al paper preponderant a la clandestinitat que havia tingut el partit durant la dictadura. En la seva primera pàgina feia una declaració de principis sobre la seva visió dels ajuntaments durant l'època franquista: "Els Ajuntaments han estat durant quaranta anys al servei de l'especulació, d'empreses immobiliàries i concessionàries, al servei d'interessos particulars." (p. 2)

Un dels puntals de la filosofia que pregonaven els comunistes en aquell manifest era el de la descentralització i la participació ciutadana, sobre tot a les grans ciutats, i així ho manifestaven més endavant: "A les grans ciutats uns ajuntaments descentralitzats, per apropar la gestió de la ciutat als ciutadans, fomentar la participació del veïnat en les tasques municipals" (PSUC, 1979b, p. 3).

Dins dels compromisos polítics pels quals el PSUC es comprometia a lluitar des dels ajuntaments feia referència a l'esport amb una visió de equipaments esportius oberts a la pràctica generalitzada dels ciutadans. Ho reflectien així: "(...) Amb zones esportives que puguin ser utilitzades per tothom" e

No hem disposat d'un document programàtic que ampliés aquests aspectes però poc abans de les eleccions municipals, per a les eleccions generals, el PSUC havia editat pamflets electorals específics per a temàtiques concretes. N'hi havia un dedicat a l'esport titulat "*L'esport, un dret de tots*". El text començava considerant l'esport un dret constitucional i "expressió cultural d'un poble", i que la seva pràctica i necessitat social havia de rebre obligatòriament el suport de l'Estat. Tot i ser un document per a les eleccions generals, el PSUC plantejava, en el redactat, el que es podria considerar principis de la política esportiva municipal:

El PSUC a través de la seva política parlamentària, propugnarà unes lleis que assegurin uns Ajuntaments amb prou recursos per a solucionar les necessitats esportives de la població i la

generalització de l'educació física, així com l'esport escolar a tots els nivells de l'ensenyament. (PSUC, 1979a, p.1)

La preocupació pels recursos en general i de l'educació física i l'esport escolar semblava ser, doncs, els temes que cridaven més l'atenció al PSUC en la vessant esportiva local. En una altra part del document apareixia una referència a l'"aprofitament màxim de les actuals instal·lacions", cosa que podríem considerar una altra temàtica relacionada amb el sistema esportiu municipal.

La generalització de l'educació física també era un tema principal entre les preocupacions comunistes. Es proposava un "pla de capacitació dels mestres d'EGB i Preescolar a fi que l'educació física arribi a tots els infants" i que s'establís, en les escoles de formació del professorat d'EGB, l'especialitat d'educació física, aspecte que després seria recollit en la Ley 13/1980 General de la Cultura Física y el deporte.

També hem disposat d'un ampli document d'anàlisi de la política esportiva de l'Ajuntament de Barcelona d'aquella època (PSUC, 1979c). En aquest document s'analitzava la situació de l'esport a la ciutat i es feien plantejaments generals sobre política esportiva municipal. Pel que feia a l'anàlisi i diagnòstic específica, les temàtiques que es tractaven eren l'estructura organitzativa de l'esport a l'Ajuntament; el pressupost que es disposava i la seva distribució; les instal·lacions existents i les previsions, amb una anàlisi més específica de la política d'adquisició de terrenys, de conservació de les instal·lacions, les instal·lacions esportives escolars—amb referències a la manca de professorat d'educació física—, de la distribució en el territori, i del tipus de gestió i les problemàtiques derivades. És a dir, d'alguna manera aquest exhaustiu document venia a significar una espècie de guia per a l'anàlisi de la política esportiva municipal de la ciutat, amb aspectes organitzatius, d'equipaments i pressupostaris.

Dins els aspectes destacables d'aquesta anàlisi hi havia una crítica a l'estructura organitzativa d'esport existent a l'Ajuntament en aquell moment; la inexistència de reserves legals de sòl urbanístic per a equipaments esportius; el desgast accelerat dels equipaments esportius i escolars degut a una mala política de conservació o restauració; una irregular distribució de les instal·lacions en el territori amb desigualtats socials envers la possibilitat de pràctica esportiva; i una mala política de gestió en la cessió d'equipaments municipals a entitats esportives ja que, segons l'informe, aquesta política havia comportat, entre altres aspectes, l'"abandonisme irresponsable per part de l'Ajuntament", un "procés de privatització de les instal·lacions", "la infrutilització del rendiment esportiu de l'equipament", i "una manca total d'informació cap als ciutadans sobre les possibilitats d'utilització de les instal·lacions municipals esportives."

Entre els aspectes genèrics que el PSUC proposava en el document per al conjunt de les polítiques esportives municipals hi havia una declaració programàtica ben definida dins un apartat anomenat "El dret a l'esport i a l'educació física": "El reconeixement del dret a les activitats físiques i esportives de tota la població és el criteri que ha de presidir una política municipal esportiva al servei de les necessitats dels ciutadans." (PSUC, 1979c, p. 11)

D'altra banda, en els programes electorals del PSUC d'altres ciutats catalanes hem pogut trobar aspectes d'esport que es podrien considerar posicions genèriques del partit. És el cas de Sant Feliu de Llobregat, on el manifest electoral comunista s'encapçalava amb el lema "Obrir l'Ajuntament a tot el poble". Els temes presents en

el document eren el de l'organització democràtica i popular de l'ajuntament, la crisi econòmica, la seguretat ciutadana, l'urbanisme, la contaminació, l'objectiu d'una escolarització total, la hisenda municipal, la cultura i l'esport. Dins l'apartat dedicat a l'esport, que tenia com a títol "L'esport: obert als ciutadans" (PSUC-Sant Feliu de Llobregat, 1979, p.7) podem trobar referències que corresponien a posicionaments generals del PSUC respecte a l'esport i propostes concretes per a la ciutat.

Entre els posicionaments generals del PSUC hi havia la declaració de l'esport com a dret, la seva relació amb la millora de la qualitat de vida i el diagnòstic que gran part de la població no el practicava. A això s'hi afegia la valoració sobre que l'esport "oficial" només s'havia preocupat de fomentar que els ciutadans fossin espectadors passius i que s'havia utilitzat com a "arma ideològica de propaganda". Entre els dèficits generals que atribuïa a les polítiques esportives municipals hi havia un "gran dèficit d'instal·lacions esportives", una "mala ubicació i un desigual repartiment en els barris i ciutats", així com una "privatització de zones esportives" que anava lligada a una mala gestió i un rendiment social molt baix. Com podem veure, el diagnòstic del PSUC a Sant Feliu era molt similar al de Barcelona i tenia trets comuns amb el del PSC-PSOE.

En el cas concret d'aquesta ciutat, les propostes d'actuació eren significatives per a la visió que tenia el PSUC sobre l'esport municipal. El lema que les recollia era "L'esport, obert als ciutadans", en consonància amb la idea de participació ciutadana que era cabdal per aquest partit. En aquesta línia proposava la creació d'un Consell Municipal d'Esports que controlés les subvencions, desenvolupés campanyes de promoció de l'esport popular i la integració de l'educació física a les escoles, la gestió i control de les instal·lacions esportives i la potenciació de noves entitats esportives. Aquest consell hauria d'estar format per clubs esportius i culturals, mestres i monitors d'educació física, associacions de pares, de veïns, organitzacions de la joventut i l'Ajuntament. A més, la proposta comunista per al poble incloïa la creació d'un poliesportiu cobert i un camp de futbol i un altre aspecte significatiu de la visió comunista sobre la gestió dels equipaments esportius municipals: la revisió dels contractes que tenien l'Ajuntament amb els clubs que gestionaven les instal·lacions municipals.

2.2.2.3. *Convergència i Unió*

En un document intern elaborat per Convergència Democràtica de Catalunya¹⁵⁴ per a les eleccions municipals de 1979 es van fixar les bases del que havia de ser la política municipal segons aquest partit. L'apartat d'esports estava inclòs dins d'un punt dedicat a la "política d'equipaments col·lectius" en què, en primer lloc, hi figurava l'ensenyament i la cultura i en segon lloc la sanitat. L'esport ocupava el setè lloc d'un total de nou temàtiques tractades, just abans de les directrius que es fixaven per a la política municipal adreçada a la vellesa i a les "*minus-valideses*" [sic].

La filosofia imperant de CDC respecte a l'esport en aquest document relacionava molt directament la pràctica esportiva ciutadana amb l'aprofitament del lleure i la millora de la salut. El text redactat era ben explícit al respecte:

C.D.C. creu necessari poder oferir a tot ciutadà la possibilitat de practicar l'esport com a esplai per un millorament físic i com a font de salut per a la persona, oferint instal·lacions que permetin una convivència familiar i social. També com a mitjà d'evasió de les dificultats de cada dia, seguint la fórmula més adequada per ocupar el lleure" (CDC, 1979, p. 61).

¹⁵⁴ No hem trobat un document conjunt de la coalició, sinó únicament d'aquest partit

Aquest programa electoral que CDC va presentar a les primeres eleccions municipals recollia els plantejaments que el partit tenia front a les responsabilitats i les actuacions que els ajuntaments catalans havien d'assumir envers l'esport. El document fixava els següents punts:

- Informar a la població sobre la utilitat de l'esport per l'equilibri físic, biològic i mental de l'individu.
- Fomentar la creació d'associacions esportives a nivell de 'nucli urbà bàsic' o de barri. Recolzar també les existents.
- Les Associacions de veïns, associacions esportives i els Consells de Districte seran les grans impulsores de totes les iniciatives.
- Aprofitar al màxim les actuals instal·lacions, i preveure, d'acord amb els plans d'urbanisme, la suficient dotació de noves (*ibid.*, p. 61).

D'aquest primer programa, s'extreuen tres tipus de responsabilitats municipals. D'una banda, una responsabilitat que podríem anomenar didàctica o sensibilitzadora, orientada a informar la població sobre la utilitat de l'esport per l'equilibri físic, biològic i mental de l'individu. Una segona responsabilitat marcada per a els ajuntaments era la de fomentar i reconèixer les entitats privades com les grans impulsores de totes les iniciatives. I el tercer eix de responsabilitats se centrava a preocupar-se per la millora en la dotació d'equipaments i per l'aprofitament màxim dels existents.

Fixades aquestes responsabilitats, el programa electoral municipal proposava una sèrie d'actuacions a curt i mitjà termini. Totes elles estaven basades en el què calia realitzar en l'àmbit de les instal·lacions esportives. Així, el programa proposava, a curt termini:

- 1.- Fer un inventari de les actuals instal·lacions de qualsevol tipus, redactant un programa general per donar-se el màxim aprofitament, posant al servei dels ciutadans totes les actualment infrautilitzades.
- 2.- Utilitzar les actuals zones, places, verdes [sic] i espais perduts perquè puguin ser utilitzades pel públic escolar com a zones d'esplai i esport.
- 3.- En els nous plans d'urbanisme s'obligarà als promotors, tan si són particulars com públics, a que documentalment garanteixin la seva reserva d'espai i construcció (*ibid.*, p.61-62).

A mitjà termini, es proposaven les següents actuacions municipals:

- “1.- Actuar en el nivell de plantejament urbanístic de manera que es defineixi clarament quin són els mínims exigibles per una perfecta estructura social.
- 2.- Per un nucli tipus de 15.000 habitants aquests mínims són:
  - Un camp de futbol amb pista d'atletisme
  - Un polisportiu [sic] cobert amb piscina i gimnàs
  - Tres pistes polisportives [sic] descobertes
  - Local social i vestuaris adients (*ibid.*, p. 61-62).

Com es pot veure en la transcripció, cal destacar el fet que el partit nacionalista feia una proposta d'establiment d'una dotació mínima d'equipaments esportius relacionats amb la grandària de la població d'un municipi.

A part de l'anterior document, també hem trobat un fulletó informatiu editat per la coalició de Convergència i Unió, l'any 1979, on es proposaven tres nivells d'actuació: “municipal, esport escolar i esport de practicants” (CiU, 1979). Dins l'àmbit municipal, es destacava com a punt més desenvolupat la creació de “consells locals d'esports” a cada barri de les grans ciutats i a cada poble. Aquests organismes, formats per representants dels clubs, de les escoles, dels pares dels alumnes, de les associacions de veïns i pels representants dels ajuntaments, haurien de “coordinar l'activitat esportiva de la localitat o barri”, “fomentar la creació de clubs i associacions esportives”, “aprofitar al màxim les instal·lacions existents”—la qual cosa indica que se'ls donava el màxim protagonisme quant a la gestió dels equipaments—, “gestionar

mitjançant els ajuntaments, tot el referent a les subvencions necessàries per a construir noves instal·lacions”, etc. Els altres punts d’aquest apartat feien referència a les instal·lacions esportives, en el sentit de fer complir la normativa urbanística quant a la reserva d’espais per a la construcció d’equipaments, aprofitar les places, zones verdes i espais perduts per ser utilitzats com a espais esportius pels infants, i posar al servei dels ciutadans les instal·lacions municipals, així com “aprofitar al màxim les privades”.

En el segon nivell d’actuació—l’àmbit escolar—les preocupacions principals se centraven a aconseguir que “l’esport formi part dels programes escolars des del primer curs d’EGB”, que l’esport tingui “monitors qualificats” arreu de Catalunya, i “organitzar la competició escolar”. Aquesta és la referència més explícita que podem veure relacionada amb un tema que preocupava molt els altres partits polítics, la situació de l’educació física als centres docents.

En el tercer apartat—esport de practicants—, Convergència i Unió es comprometia a defensar una ajuda financera als clubs que fessin una tasca social en el camp escolar, del lleure, i dels que s’ocupessin dels disminuïts físics i de les persones de la tercera edat.

2.2.2.4. La comparació entre els programes

En primer lloc cal assenyalar que l’esport no estava entre les principals preocupacions dels partits polítics que volien entrar a governar els nous ajuntaments democràtics. Era molt més important, en aquell moment, tota la temàtica relacionada amb l’ensenyament, la sanitat pública, l’urbanisme, la seguretat, la participació ciutadana en les decisions públiques, etc. Dit això, si analitzem comparativament els continguts d’esports en els programes de les tres forces polítiques podem observar trets comuns i aspectes diferenciadors i, tots ells en el seu conjunt ens situen sobre quines eren les prioritats de l’actuació esportiva municipal en aquella època.

Les temàtiques comunes en els documents programàtics analitzats estaven relacionades amb la dotació d’equipaments esportius, la seva gestió i utilització així com l’interès per l’esport escolar i l’educació física a les escoles. El dèficit de l’educació física en horari escolar era plantejat amb molt més èmfasi pels partits d’esquerra, que proposaven com a solucions dotar de monitors esportius les escoles (PSC-PSOE) o preparar millor els mestres (PSUC).

En contrapartida es veu un posicionament diferents sobre el paper que havien de tenir les entitats esportives en els sistemes esportius municipals. Mentre en els partits d’esquerra hi havia desconfiança sobre el seu paper com a gestors d’equipaments públics, en la coalició nacionalista se’ls donava un paper cabdal en els sistemes esportius municipals.

D’altra banda, en els programes del partit socialista i del comunista es feia palesa la preocupació per la pràctica generalitzada de la població, amb referències a la democratització de la pràctica esportiva. Aquest posicionament venia acompanyat d’una actitud crítica i bel·ligerant del PSC-PSOE i del PSUC cap a l’esport de competició, el qual culpaven de la prioritització dels recursos públics. Aquest aspecte no apareix en el programa de CiU, el qual donava prioritat a l’esport de competició sobre el que s’anomenava esport popular. Tot i no trobar-ho recollit en la documentació analitzada ens ha semblat interessant transcriure les paraules de qui va ser el màxim responsable de l’esport a la Generalitat de Catalunya en els primers governs de CiU: “En el programa de Convergència dèiem que l’esport de competició i

la feina feta des de les federacions i els clubs era el que realment donava consistència al sector” (Vilaseca, 2014, p. 181). En el moment de fer referència a la promoció de l'esport la documentació nacionalista pràcticament només donava un paper rellevant a l'esport escolar.

Els documents ens permeten extreure aspectes com el valor o la finalitat social que li donaven a l'esport, quina era la diagnosi de la situació de l'esport municipal i les propostes que feien els partits polítics. A causa del fet que els documents tenen una estructura diferent no es pot trobar aquesta informació ordenada d'aquesta manera en cada document programàtic, però de la lectura del seu conjunt podem extreure, de manera sintètica, la principal postura ideològica respecte a l'esport municipal. Ho hem intentat sintetitzar en la següent taula.

Taula 2.4 Continguts d'esport en els programes electorals de les municipals de 1979.

	PSC-PSOE	PSUC	CiU
Finalitats	-Democratitzar l'esport -Relacionar esport i qualitat de vida	-L'esport com a dret -L'esport com a expressió cultural -Esport i qualitat de vida	-Aprofitament del lleure -Millora de la salut -Convivència familiar i social
Diagnosi	-Mínima pràctica generalitzada -Manca d'equipaments -Primacia de l'esport espectacle -Quasi inexistència d'esport escolar	-L'esport "oficial" genera només espectadors i servei de propaganda ideològica -Dèficit d'instal·lacions -Mala ubicació i desigual repartiment dels equipaments -Privatització d'equipaments públics -Mala gestió -Baix rendiment social	
Propostes	EQUIPAMENTS <u>Construcció i ús</u> -Reequilibri social en la distribució d'equipaments -Millor utilització d'equipaments esportius escolars -Generació de sòl disponible -Creació d'espais esportius afavoridors de la pràctica esportiva popular <u>Gestió</u> -Revisió dels acords de cessió a entitats privades -Més participació de l'ajuntament i dels usuaris en la gestió ACTIVITATS -Dotació de monitors per fer l'educació física a les escoles	EQUIPAMENTS - Màxim aprofitament de l'ús ACTIVITATS -Pla de capacitació dels mestres d'EGB i Preescolar -Especialitat d'educació física a les escoles de Magisteri	EQUIPAMENTS -Preveure la suficient dotació d'equipaments -Màxim aprofitament de les instal·lacions existents. -Fer un inventari de les instal·lacions -Utilització escolar d'espais urbans -Reserves d'espais urbans per a la construcció -Establiment d'una dotació mínima d'equipaments ACTIVITATS -Promoció i organització de l'esport escolar ENTITATS -Fomentar la creació d'associacions -Reconeixement del paper de l'associacionisme -Ajuts econòmics a clubs que fessin tasques socials -Creació de Consells Locals d'Esports
Postura ideològica	-Crítica amb l'esport d'alta competició -Contrària a la privatització de les instal·lacions municipals -Suport a l'esport popular	-Crítica amb l'esport d'alta competició -Contrària a la privatització de les instal·lacions municipals -Suport a l'esport popular	-Afavoridora del protagonisme de les entitats esportives -Suport principal a l'esport escolar

Font: Elaboració pròpia.

2.2.3. El context polític durant el període 1979-1983.

El 25 d'octubre de 1979, sis mesos després de les eleccions municipals, el poble català va ratificar l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, conegut popularment com a Estatut de Sau en record del parador, a Osona, on va ser elaborat per una comissió de vint parlamentaris catalans (Sobrequés, 2010).¹⁵⁵ El nivell de participació va ser molt més baix que en el referèndum de la Constitució. Només un 59,3% de l'electorat va anar a les urnes i, d'aquest, el 95,9% va votar afirmativament. L'Estatut va ser ratificat a les Corts espanyoles.

Amb aquest nou marc legal es van realitzar les primeres eleccions al Parlament de Catalunya el 20 de març de 1980. Amb una participació del 61,3%, la força política guanyadora va ser CiU, liderada per Jordi Pujol, que va aconseguir 43 escons, seguida del PSC-PSOE, amb Joan Raventós al capdavant, amb 33 representants. El PSUC de Josep Benet va ocupar el tercer lloc, amb 25 escons. Els centristes de CC-UCD, ERC i el Partido Socialista de Andalucía-Partido Andaluz van completar l'arc parlamentari amb 18,14 i 2 representants, respectivament. Jordi Pujol, amb el suport parlamentari d'ERC i de CC-UCD, va ser investit president de la Generalitat, un càrrec que ja no abandonaria fins a l'any 2003.

L'any 1982 va ser la següent cita electoral amb la convocatòria de les eleccions generals el 28 d'octubre. La participació va tornar a ser molt alta—un 79,9%—a causa de la sensació de canvi que estava present. Abans s'havia produït la dimissió d'Adolfo Suárez com a cap del Govern, el gener de 1981 i, un mes més tard, l'intent de cop d'Estat del 23 de febrer en el moment de la investidura del nou president de Govern, Leopoldo Calvo Sotelo. El juliol d'aquell any, Suárez va abandonar UCD pels conflictes interns en el partit i va crear un nou partit, el Centro Democrático y Social (CDS).

Amb el lema "Por el cambio", el PSOE va aconseguir un èxit aclaparador a les eleccions amb una majoria absoluta de 202 escons dels 350 del Congrés dels diputats. La UCD, en plena crisi interna, es va enfonsar políticament i va ser superada àmpliament per Alianza Popular, que s'havia presentat amb coalició amb el Partido Demócrata Popular, un partit democrata-cristià creat l'agost d'aquell any. Un cop fetes les eleccions, es va afegir a la coalició un altre petit partit lliberal, la Unión Liberal (UL). AP-PDP-UL seria la principal força de l'oposició durant aquella legislatura, amb 107 escons. Els resultats significarien la desfeta final de la UCD, ara liderada per Landelino Lavilla que de tenir la majoria absoluta va passar a 11 representants. També va ser un fracàs per als comunistes del PCE, que dels 23 escons que tenien van passar només a quatre.

El resultat de les eleccions generals a Catalunya—amb un 80,8% de participació—va donar, també, una àmplia victòria als socialistes del PSC-PSOE, amb el 45,8% dels vots, seguits per CiU, amb el 22,5% i AP-PDP-UL, amb el 14,6%. El PSUC va ser la quarta força política en aquestes eleccions, amb només el 4,6%.

¹⁵⁵ El text va ser ratificat pel Congrés dels Diputats el 29 de novembre i pel Senat el 12 de desembre de 1979. El Rei Joan Carles el va sancionar el 18 de desembre i va ser publicat en llengua catalana i en llengua castellana en el DOGC, número 38, el 31 de desembre de 1979, i en llengua castellana en el BOE, número 306, el 22 de desembre de 1979.

2.2.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1979-1983

Els primers ajuntaments democràtics van desenvolupar les seves polítiques esportives locals dins el marc més ampli de la política esportiva de les administracions més grans—estatal, autonòmica i provincial. Aquest marc administratiu es va anar modificant i evolucionant durant aquells quatre anys.

2.2.4.1. El paper de les altres administracions

A escala estatal, el president del CSD l'any 1979 era Benito Castejón, el qual va ser substituït el 1980 per Jesús Hermida, tots dos sota el mandat de la UCD. Quan el PSOE va guanyar les eleccions l'any 1982 el Consell de Ministres va nomenar nou president del CSD a un català, Romà Cuyàs, avalat pel treball que havia fet per a l'Ajuntament de Barcelona preparant l'avantprojecte de la candidatura olímpica. Aquest càrrec va portar, de manera gairebé implícita però no exempta de polèmica,¹⁵⁶ al fet que Cuyàs fos escollit, l'11 de gener de 1983, president del Comitè Olímpic Espanyol, amb la qual cosa el govern estatal volia assegurar-se el control del organisme olímpic per presentar la candidatura de Barcelona.

Quan els socialistes van arribar al poder un dels objectius programàtics del qual havien fet bandera durant l'època en què estaven a l'oposició, que el finançament del CSD es basés en els pressupostos generals de l'Estat (Colectivo Socialista, 1979) i no de les travesses no es va tirar endavant. Els ingressos que generaven les travesses eren massa quantiosos per a què el CSD renunciés al 22% de la recaptació íntegra que tenia en aquell moment.¹⁵⁷ En la taula 2.5 podem veure els pressupostos del CSD durant el període 1980-1983. Les xifres estan extretes dels pressupostos generals de l'Estat publicades al BOE, la qual cosa significa que eren xifres previstes, i no confirmades, però ens donen una idea de la magnitud econòmica gestionada pel CSD. Els capítols dedicats a subvencions per activitats (cap.4) i per construcció o condicionament de les instal·lacions (cap.7) eren els més quantiosos.

Taula 2.5 Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1980-1983. (en milers de pessetes)

	1980	%	1981	%	1982 ¹⁵⁸	%	1983	%
CAP-1	793.406	9%	892.590	8%			988.775	7%
CAP-2	722.399	8%	848.110	8%			1.070.869	8%
CAP-4	4.852.669	55%	4.916.490	44%			5.761.734	41%
Total op.corrents	6.371.924	72%	6.660.286	60%			7.821.378	56%
CAP-6	489.500	6%	650.000	6%			2.750.000	20%
CAP-7	1.932.390	22%	3.843.254	34%			3.466.000	25%
CAP-8	7.500	0%	7.500	0%			7.500	0%
Total op.capital	2.432.676	28%	4.529.514	40%			6.223.500	44%
Total	8.804.600	100%	11.189.800	100%			14.044.878	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les lleis anuals de pressupostos publicades al BOE.

¹⁵⁶ L'elecció de Romà Cuyàs com a president del COE va ser molt polèmica. Des de l'època franquista hi havia la tradició que el president de la Delegación Nacional de Deportes—i ja en la transició el Consejo Superior de Deportes—també fos nomenat president del Comité Olímpic Espanyol per part de les federacions espanyoles. En el cas de Cuyàs, en ser proposat pel PSOE i pel fet que la majoria dels presidents de les federacions espanyoles provenien de l'època franquista, no li van posar fàcil. Per ser president, primer havia de ser escollit membre del COE. Dels quatre aspirants que es presentaven Cuyàs va ser el menys votat, la qual cosa significava un vot de càstig per al president del CSD. No menys significativa va ser la votació per a la presidència, ja que Cuyàs va treure 50 vots per 27 l'altre candidat, Jaime López Amor.

¹⁵⁷ Durant aquest període la normativa que regulava la distribució de les travesses era el "Real Decreto 2671/1981, de 13 de noviembre, por el que se determina la distribución de la recaudación por ciento de las Apuestas Mutuas-Deportivas-Benéficas", publicat al BOE núm. 273, de 14 de novembre de 1981.

¹⁵⁸ La xifra de l'any 1982 no surt publicada al BOE.

A Catalunya, després de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia l'octubre de 1979, la Generalitat va exercir inicialment les competències en esports a través del Departament d'Ensenyament i Cultura fins que, el 19 de maig de 1980, un cop celebrades les primeres eleccions autonòmiques, el govern català va crear la Direcció General de l'Esport (DGE) i va nomenar Director General de l'Esport Josep Lluís Vilaseca,¹⁵⁹ amb l'encàrrec personal del president de la Generalitat, de gestionar els traspassos de competències d'esports que l'Estat havia de fer a la Generalitat. El juliol d'aquell mateix any es van produir els esmentats traspassos i l'octubre els d'ensenyament, un aspecte que afectava la temàtica de l'educació física escolar.¹⁶⁰

En esports, la Generalitat va rebre la gestió dels equipaments que fins aquell moment eren propietat del Consejo Superior de Deportes, entre els quals hi havia el complex d'edificis i instal·lacions situats a Esplugues de Llobregat, amb la Delegación Provincial de Deportes, la residència Blume i l'INEF. Amb aquests traspassos no es va incloure cap partida econòmica, amb la qual cosa la Direcció General de l'Esport no va disposar de pressupost propi fins a l'any 1981 (Vilaseca, 2014)

En els seus inicis la Direcció General de l'Esport va concentrar les seves actuacions polítiques en la seva pròpia organització interna, en la creació de normatives jurídiques per regular l'esport—el punt culminant va ser el Decret 132/1981 pel qual es va atorgar personalitat jurídica a les federacions catalanes—en la construcció d'instal·lacions i en la formació. La política envers la formació la va canalitzar a través de l'INEF, que havia quedat sota la seva tutela, i més endavant, a partir de l'any 1982, a través de l'Escola Catalana de l'Esport (ECE). L'INEF estava més orientat, en aquell moment a la formació del professorat d'educació física dels instituts de secundària, mentre que l'ECE es va posar en marxa per coordinar la formació dels tècnics esportius amb les federacions esportives catalanes, les quals van veure amb reticències l'aparició d'aquest nou organisme.

A més d'aquests aspectes, des del primer moment la Direcció General de l'Esport també va voler utilitzar els consells comarcals d'esports com a instruments de la seva política de promoció esportiva. Aquestes entitats s'havien creat segons l'estructura territorial comarcal i estaven orientats bàsicament a l'esport escolar. A través dels consells comarcals d'esports es va canalitzar l'organització dels Jocs Esportius Escolars de Catalunya, un dels programes políticament més importants per a la DGE, que van agafar el relleu dels Jocs Esportius Sant Jordi que havia organitzat la Diputació de Barcelona des de l'any 1970.

Els consells comarcals d'esports, eren entitats jurídicament privades (vegeu 1.2.3.2) tot i estar formades per representants d'ajuntaments, clubs i escoles generalment d'una comarca—a la ciutat de Barcelona el Consell de l'Esport Escolar de Barcelona (CEEB)¹⁶¹—i servien al govern català de CiU per controlar esportivament el territori, sobretot en les comarques situades fora de la província de Barcelona, ja que els ajuntaments de les principals ciutats d'aquesta província tenien, majoritàriament, governs socialistes o comunistes.

¹⁵⁹ La creació de la DGE i el nomenament de Josep Lluís Vilaseca es van fer mitjançant el Decret 39/1980 i el Decret 40/1980, respectivament, tots dos publicats en el DOGC núm. 65 de 28 de maig de 1980. Josep Lluís Vilaseca va ser el responsable polític de l'esport català fins a finals de l'any 1995.

¹⁶⁰ Tots dos traspassos de competències es van realitzar l'any 1980. El d'esports es va fer amb el Reial Decret 1668/1980, de 31 de juliol (BOE núm. 208, de 29 d'agost de 1980) i el d'educació pocs mesos després, amb el Reial Decret 2809/1980, de 3 d'octubre (BOE núm.314, de 31 de desembre)

¹⁶¹ El CEEB es va crear l'any 1981 agafant el relleu de l'Institut Català de l'esport Escolar (v.2.1.2.)

Precisament en relació amb les províncies, en crear-se la Direcció General de l'Esport es va voler fer un pacte polític amb les quatre diputacions. Josep Lluís Vilaseca (2014) explica en les seves memòries que des del govern català es veia amb mals ulls que les diputacions gestionessin una quantitat molt elevada de recursos econòmics destinats a esports procedents de les travesses en un moment en què la Generalitat ja havia assumit la competència exclusiva en esports. Mentre mantenia la bel·ligerància en aquesta qüestió va proposar als delegats d'esports de les diputacions que fossin, alhora, delegats territorials d'esports de la Generalitat. Els responsables d'esports provincials de Girona, Lleida i Tarragona, tots ells representants d'UCD, van acceptar, amb la qual cosa van anar posant els seus recursos a disposició de la política de la Generalitat.

Aquest no va ser el cas de la província de Barcelona. A la Diputació de Barcelona, la coalició de govern formada per socialistes i comunistes va encarregar la responsabilitat de la temàtica esportiva al socialista César López Vera, alcalde de Martorell, que no va acceptar el pacte proposat i va seguir gaudint dels diners que li arribaven de les travesses esportives. Això li permetia poder-los invertir en construcció i remodelació d'equipaments i en subvencions per a entitats i activitats esportives. En definitiva, podia fer una política institucional pròpia a través d'aquests recursos econòmics, un aspecte que no agradava al govern català que ho veia com un contrapoder per a les competències autonòmiques, als quals sumava les polítiques municipals fetes des d'ajuntaments socialistes. Vilaseca ho descrivia així:

Mentre els traspassos en esports [...] s'havien anat produint, els socialistes seguien amb la intenció de fer política pròpia a través dels ajuntaments que governava el PSC i de la Diputació de Barcelona, que tenia el coixí econòmic de les travesses esportives; un coixí considerable, per cert. (*ibíd.*, p. 122)

2.2.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la primera legislatura

Pel que fa a l'àmbit estrictament municipal, la principal preocupació de les regidories d'esports en els primers anys va ser fonamentalment organitzativa i administrativa. Millet (1981) identificava la política esportiva dels dos primers anys dels ajuntaments democràtics amb aquestes paraules: “calia, en primer lloc, familiaritzar-se amb els procediments i la mecànica municipal; calia conèixer l'organització esportiva, les persones i els funcionaris assignats al departament o patronat corresponent” (p.15).

Aquest aspecte organitzatiu va fer que es creessin els serveis municipals d'esports a través de regidories específiques o no d'esports o mitjançant la creació o remodelació de patronats municipals d'esports o organismes similars (fundacions, instituts municipals...). Els patronats van aparèixer especialment en ciutats de grandària mitjana. Així, per exemple, entre 1979 i 1983 ciutats com Castelldefels, Vic, Sant Boi de Llobregat, Badalona, Sant Adrià de Besòs, Vilafranca del Penedès, Ripollet, Barberà del Vallès, Cerdanyola o Granollers, van posar en marxa—o van adaptar a un model més democràtic i participatiu—un organisme específic per a la gestió esportiva municipal (Burriel, 1990).

D'altra banda, el mateix Millet (1981) assenyalava altres aspectes identificadors de les primeres passes de la política esportiva municipal de molts ajuntaments, entre els quals destacava la manca d'una política clara envers els equipaments esportius ni d'una informació nítida dels recursos econòmics esmerçats en esports:

En molts casos no es disposava —en alguns encara no es disposa— ni d'un inventari complet i actualitzat de les instal·lacions a càrrec del municipi. Menys encara es coneixien els termes exactes dels contractes de cessió atorgats a clubs i entitats. Poques vegades podia disposar-se d'estudis que reflectissin l'estat actual de les instal·lacions, els problemes de conservació,

projectes de millora redactats, nivells d'utilització, rendibilitat social aconseguida, etc. D'altra banda les xifres tampoc no eren clares: com s'havien distribuït les ajudes per material i desplaçaments? Quins eren els pressupostos ja compromesos per als propers anys? Com i qui subvencionava aquells campionats escolars? Quines eren les ajudes per instal·lacions ja sol·licitades...? (p. 15)

A més, indicava quines serien les problemàtiques que, al seu parer, hi hauria en la segona meitat del mandat dels responsables polítics de l'esport municipal. Segons aquest autor l'obsessió política per construir nous equipaments esportius sense preguntar-se sobre la seva necessitat real ni planificar la seva gestió posterior podia ser una característica de les polítiques esportives municipals de la resta de la legislatura fos quin fos el partit governant. Ho deia amb aquestes paraules:

Aquesta nova *administració* que s'està fent, és encara maldestra. Traspassada ja la ratlla de l'equador de la gestió encomanada als actuals regidors, a dos anys de les noves eleccions municipals, es planteja la necessitat de demostrar els fruits d'aquesta millor administració. Ara és l'hora de ser executius, de fer coses. I és en aquest moment en què apareix la idea que sembla que tot ho ha de resoldre: cal fer nous equipaments [...]. El fet de construir alguna cosa, de deixar a la ciutat una mostra de l'evident eficàcia de la gestió, convenç i sedueix el regidor que ja es veu reelegit. Potser el que s'ha dit fins aquí és una caricatura exagerada, però la realitat no està tan lluny de les temptacions *porciolistes*,¹⁶² profundament arrelades a dreta i esquerra. (*ibíd.*, p. 17)

Aquesta política inversora municipal en equipaments esportius que anunciava Millet per als dos darrers anys de la primera legislatura es va veure reflectida i reforçada per les aportacions econòmiques de la Generalitat de Catalunya i de les diputacions provincials. En el cas de la Generalitat, la Direcció General de l'Esport va disposar de pressupost propi a partir de 1981 i els recursos econòmics del capítol 7, destinat a les subvencions per ajudar a la construcció o remodelació d'equipaments esportius, van sumar gairebé 5.000 milions de pessetes en els anys 1982 i 1983, el 58% del total del pressupost autonòmic, la qual cosa va potenciar la inversió municipal.¹⁶³

Taula 2.6 Pressupost de la Direcció General de l'Esport en el període 1981-1983. (en milers de pessetes)

	1981	%	1982	%	1983	%	TOTAL	%
CAP-1	241.108	30%	447.870	13%	529.328	13%	1.218.306	14%
CAP-2	114.295	14%	263.989	7%	269.536	6%	647.820	8%
CAP-4	87.416	11%	501.494	14%	763.525	18%	1.352.435	16%
Total operacions corrents	442.819	55%	1.213.353	34%	1.562.389	37%	3.218.562	37%
CAP-6	0	0%	85.418	2%	284.377	7%	369.795	4%
CAP-7	367.402	45%	2.270.000	64%	2.358.773	56%	4.996.176	58%
Total operacions capital	367.402	45%	2.355.418	66%	2.643.150	63%	5.365.971	63%
Total	810.221	100%	3.568.771	100%	4.205.539	100%	8.584.533	100%

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos de la Generalitat publicats al DOGC.

En el cas de la província de Barcelona, la Diputació va contribuir també a aquest important creixement de patrimoni municipal esportiu. Entre 1979 i 1983 va destinar més de 1.000 milions de pessetes a ajuts per a la construcció o remodelació

¹⁶² Millet fa referència a l'alcalde franquista, José Ma. de Porciolos que va governar Barcelona entre 1957 i 1973 amb un desenvolupament urbanístic completament descontrolat i marcat per l'especulació.

¹⁶³ L'any 1994 la Generalitat va editar un document on recollia les seves actuacions de la Direcció General de l'Esport —Secretaria General de l'Esport a partir de 1988— envers els equipaments esportius. És interessant remarcar que en el període 1981-1983 hi va haver 1.245 peticions d'ajuts per part d'entitats públiques—principalment ajuntaments—, 371 d'entitats esportives i 225 d'altres entitats privades. És a dir un total de 1.841 peticions d'ajut, de les quals el 65,6% corresponien a la construcció de nous equipaments i el 34,4% restant al condicionament d'espais esportius ja existents. En el mateix document es comparen en períodes triennals els pressupostos previstos en les peticions d'obra i condicionament i les subvencions atorgades per la Generalitat. En el període 1982-1984 (no apareix l'any 1981) les subvencions de la Generalitat per a construcció o condicionament d'equipaments esportius va ser de 4.862.436.195 pessetes, que van representar el 45,24% del total del pressupost de les obres realitzades. (López Jurado, Giral i Fàbregas, 1994)

d'equipaments esportius, a part de les subvencions que estaven destinades a ajudar l'organització d'esdeveniments esportius i pagament de monitors. En la taula 2.7 podem veure els recursos anuals, així com els ingressos pressupostats per la participació en les travesses. Com es pot observar les xifres eren quantioses i superaven amb escreix els ajuts esportius que atorgava la Diputació¹⁶⁴ fet que motivava la reclamació d'aquest ingrés per part de la Generalitat.

Taula 2.7 Destinació de les subvencions de la Diputació de Barcelona (1979-1983) i ingressos de les travesses. (en milers de pessetes).

	1979	1980	1981	1982	1983	Total
Actes, material, monitoratge	5.270	8.438	12.231	17.558	35.005	78.504
Instal·lacions	38.550	55.697	97.115	298.469	578.896	1.068.728
Total	43.820	64.135	109.347	316.027	613.901	1.147.232
Ingressos travesses	-	875.000	900.000	-	950.000	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obtingudes en les Memòries de la Diputació de Barcelona, anys 1979, 1980, 1981, 1982 i 1983. Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona.

A més de la construcció o remodelació d'equipaments esportius un altre aspecte que va anar quallant en les polítiques esportives municipals d'aquest període va ser la promoció de l'esport popular en equipaments urbans no esportius i la seva orientació cap a sectors de la societat allunyats de l'esport de competició. Els carrers, places, espais verds es van anar convertint en espais esportius per a la realització de curses populars, sortides en bicicleta, circuits per córrer...

El periodista Campo Vidal (1981) ho reflectia d'aquesta manera:

Coincidint amb el canvi de mentalitat que està suposant la lenta penetració de la democràcia en el teixit social, n'hi ha hagut prou que un alcalde o un club esportiu popular o una associació de veïns convoqués els ciutadans un diumenge al matí a córrer a peu, en bicicleta o amb patins, perquè els carrers de les nostres ciutats s'omplissin d'atletes improvisats—o no tan improvisats—. (p. 7)

Els ajuntaments es van convertir en els principals promotors d'aquests esdeveniments esportius. Les ciutats més grans, amb Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat al capdavant, van ser pioneres en l'organització d'aquests actes esportius populars i van servir de model a altres poblacions. En la figura 2.3 podem veure un exemple en el cartell de la tercera edició de la Cursa popular de l'Hospitalet realitzada l'any 1982.

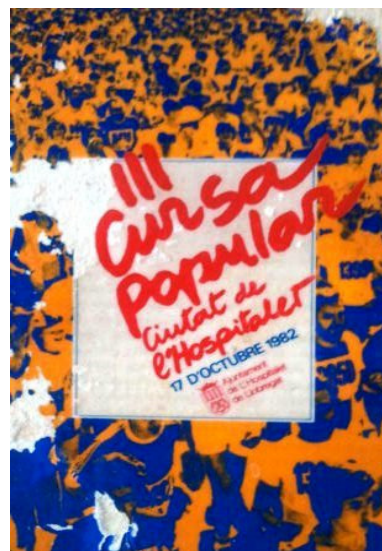

Figura 2.2 Cartell de la tercera Cursa Popular organitzada per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

¹⁶⁴ Les xifres estan obtingudes dels pressupostos anuals de la Diputació de Barcelona, la qual cosa indica que són xifres previstes que no tenen perquè coincidir exactament amb les xifres realment ingressades. Tot i això, el fet de veure reflectides anualment quantitats similars ens indica que les quantitats rebudes si no eren exactament aquestes havien d'aproximar-se molt. No hem pogut trobar les quantitats dels anys 1979 i 1982.

En la següent figura apareix un altre exemple d'esdeveniment esportiu popular, amb l'organització de la Festa de la Bicicleta que es va fer a Barcelona, al parc de la Ciutadella, l'any 1982.

133

Figura 2.3 Cartell de la Festa de la Bicicleta organitzada per l'Ajuntament de Barcelona (1982).

En aquesta època també es van posar de moda els circuits coneguts internacionalment amb el nom de “vita”, que eren espais naturals o urbans on s'havia dissenyat un recorregut per poder-hi córrer i en el qual es col·locaven, de manera espaiada, diferents estris gimnàstics (paral·leles, tanques, etc.) on es podia fer exercicis físics. Els equipaments duïen la publicitat de la casa Cola Cao que finançava el material.

Figura 2.4 Circuit Cola Cao. Font: <http://corredoresnovatos.blogspot.com.es/2009/03/circuito-colacao.html>.

Els ajuntaments també van posar en marxa campanyes de sensibilització per promoure la pràctica esportiva del conjunt de la població. Un exemple va ser la campanya promoguda per l'Ajuntament de Barcelona en la què, amb el lema d’*esport per a tothom*”, s’animava tota la ciutadania a la pràctica esportiva utilitzant la imatge emblemàtica del Floquet de Neu com a element publicitari.

Figura 2.5 Enganxina de la campanya "Esport per a tothom", organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, 1982.

Figura 2.6 Díptic de la campanya "L'esport a l'estiu", organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, 1982

En la figura 2.6 es pot veure un altre exemple barceloní de campanya de promoció esportiva popular, aquest cop corresponent a la primera edició de la campanya d'estiu que després es repetiria cada any.

Uns altres exemples de la política esportiva encaminada a potenciar l'esport entre sectors específics de la població va ser el posicionament envers la manca d'educació física per als infants en els centres docents. Així, mentre alguns ajuntaments van optar per contractar monitors per a les escoles públiques, d'altres van optar per potenciar la creació d'escoles esportives fora d'horari escolar, o ambdues coses. L'Ajuntament de Barcelona també va ser un dels primers a promoure escoles esportives per a infants, conjuntament amb entitats associatives de la ciutat, i amb l'esperit de potenciar l'educació física i l'esport recreatiu per als nens i les nenes.

En aquest cas, la iniciativa va néixer l'any 1979 al barri del Poble Sec quan les associacions de veïns i de pares d'alumnes van voler suplir la manca d'educació física als centres docents de la zona. L'Ajuntament va donar suport a la proposta i al cap de poc temps hi havia onze Escoles d'Iniciació Esportiva (E.I.E.) als districtes de la ciutat que utilitzaven les instal·lacions municipals i les dels centres docents (Truñó, 1987). En la figura 2.8 veiem el cartell que anunciava la Festa del Joc i l'Esport que es va organitzar al parc de la Ciutadella com a cloenda del curs 1981-82 de les escoles esportives de la ciutat.

La capital catalana també va ser pionera en la posada en marxa d'un programa municipal d'activitats físiques per a la gent gran. L'any 1982 es va dissenyar una campanya pilot als casals d'avis de la ciutat que es va batejar com a Esport-3.¹⁶⁵ Un aspecte interessant d'aquesta campanya era que coincidien en l'interès municipal per desenvolupar-la dos departaments administratius, el d'esports—en aquella època era l'Àrea de Joventut i Esports—i serveis socials. Aquesta col·laboració interdepartamental es va reproduir a altres ajuntaments en programes similars adreçats a gent gran, a joves, o a persones amb discapacitats (el Prat de Llobregat, Esplugues de Llobregat,...).

¹⁶⁵ La campanya va ser un èxit i el programa es va consolidar a través d'una entitat esportiva que va adoptar el mateix nom de la campanya. Aquesta entitat estava formada, bàsicament, per alumnes de l'INEF de Barcelona i va seguir desenvolupant aquest programa durant molts anys amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona (Burriel i Carrera, 1986; Burriel, 2003).

Figura 2.7 Cartell de la Festa del Joc i l'Esport, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona i les Escoles d'Iniciació Esportiva (1982).

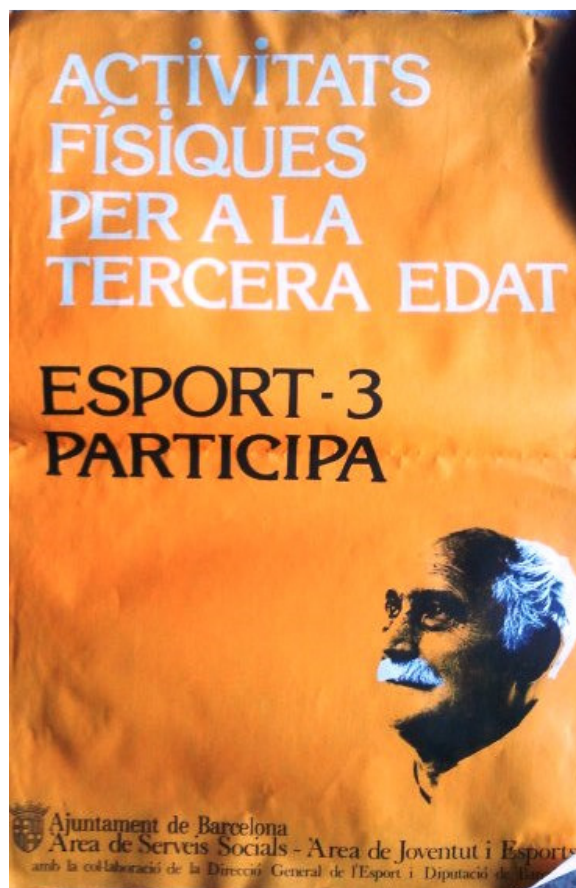

Figura 2.8 Cartell de la campanya "Esport-3" d'activitats físiques per a la gent gran, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona (1982).

La utilització de les instal·lacions esportives escolars per realitzar l'oferta d'escoles esportives municipals i altres activitats va generar un conflicte entre la Generalitat i els ajuntaments. L'any 1981 el Departament d'Ensenyament va dictar una ordre en la qual regulava el procediment d'utilització de les instal·lacions dels centres docents públics.¹⁶⁶ La normativa va generar una situació polèmica ja que malgrat que els ajuntaments eren els propietaris legals dels centres públics d'EGB—la Generalitat ho era dels instituts—l'Administració educativa era la responsable legal de decidir l'ús que es feia en els centres escolars i la normativa del Departament donava la prerrogativa de resoldre una petició municipal d'ús esportiu extraescolar de les instal·lacions al consell de direcció del centre i en cas d'urgència al director. Això significava que els ajuntaments depenien del criteri del centre escolar per poder utilitzar unes instal·lacions pròpies en l'horari extraescolar. Les protestes municipals van provocar una revisió parcial d'aquesta normativa i el febrer de 1982 una altra ordre va establir que en cas que el centre no aprovés aquest ús extraescolar, l'última paraula la tindria el cap dels Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament.¹⁶⁷ La situació va seguir essent insatisfactòria per a l'administració municipal i es va temperar una mica en la següent legislatura quan l'any 1985 la Ley Orgánica

¹⁶⁶ Ordre de 15 d'octubre de 1981, sobre el procediment d'utilització de les instal·lacions dels centres docents públics. DOGC núm. 174, d'11 de novembre de 1981.

¹⁶⁷ Ordre de 3 de febrer de 1982, per la qual es revisa parcialment la del 15 d'octubre de 1981, sobre el procediment d'utilització de les instal·lacions dels centres docents públics (DOGC núm. 207, d'11 de març de 1982). L'Ordre va ser desplegada en tres resolucions que fixaven el procediment per als centres públics de Formació Professional; d'EGB i Preescolar; i de Batxillerat. Les tres resolucions van sortir publicades en el mateix DOGC que l'Ordre.

reguladora del Derecho a la Educación (LODE)¹⁶⁸ va establir que el màxim òrgan de govern d'un centre docent seria el Consell Escolar, el qual formava part l'ajuntament del municipi, i li va atorgar la capacitat per decidir sobre els criteris d'ús del centre.

A més de les actuacions envers la pròpia organització, en equipaments esportius i en campanyes esportives per a la promoció de l'esport popular, hem de destacar que entre 1979 i 1983 hi va haver dos esdeveniments significatius per a l'evolució de l'esport a tot el territori espanyol i que sobretot un d'ells va tenir repercussió en les polítiques esportives municipals dels ajuntaments més grans de la província de Barcelona.

136

D'una banda, mesos abans de les següents eleccions municipals, entre el 13 de juny i l'11 de juliol de 1982, Espanya va ser la seu de la XII Copa Mundial de Futbol, un esdeveniment que va disparar una escalada de deutes econòmics dels clubs de futbol, generats per les reformes dels estadis i la contractació de futbolistes després del campionat i que seria la principal causa per transformar la llei estatal de l'esport i crear societats anònimes esportives. La inauguració es va fer al Camp Nou i aprofitant el ressò de l'esdeveniment, la Direcció General de l'Esport, conjuntament amb la Federació catalana i la Federació espanyola de futbol, va organitzar el "Mundialet", una competició internacional de futbol infantil, amb la participació de 64 equips que representaven a clubs de les ciutats que eren seu del Mundial, clubs estrangers i seleccions comarcals. La competició es va desenvolupar en 38 comarques.

D'altra banda, a mitjans de la primera legislatura es va produir un fet històric que influiria de manera important en la política esportiva de l'Ajuntament de Barcelona i que també tindria repercussió en les polítiques esportives d'altres ciutats en les següents legislatures.

El mes de gener de 1981, l'alcalde de Barcelona, Narcís Serra, va anunciar públicament a Joan Antoni Samaranch, president del Comitè Olímpic Internacional, el desig que Barcelona acollís els Jocs Olímpics de 1992. De fet sembla que l'autèntic iniciador del procés va ser el mateix Samaranch que, l'agost de 1980 quan acabava de ser nomenat president del COI, havia suggerit al president de la Generalitat i a l'alcalde de Barcelona que organitzessin els Jocs (Abadia, 2007; Vilaseca, 2014). El cert és que el maig de 1981 Serra va demanar al rei Joan Carles l'autorització per sol·licitar l'organització dels Jocs i el mes següent el Ple de l'Ajuntament votà unànimement a favor de la iniciativa. A partir d'aquell moment es van succeir diversos esdeveniments que van culminar, el gener de 1983, en la signatura d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona, presidit per l'alcalde Pasqual Maragall—que havia substituït Serra quan aquest va ser nomenat ministre de Defensa—i la Generalitat de Catalunya. Aquest conveni va donar lloc a la creació del consell rector de la candidatura olímpica de la ciutat (Truñó, 1987). Aquest fet tindria una gran influència en els programes electorals de les diferents candidatures a les eleccions municipals de 1983.

Finalment, volem afegir un altre aspecte a tenir en compte en aquest període. El 8 de gener de 1976 s'havia posat en marxa l'INEF de Barcelona situat, en aquell moment, a Esplugues de Llobregat i que l'any 1980, amb el traspàs de competències va passar a dependre de la Direcció General de l'Esport. Dos anys més tard la Generalitat va decidir posar en marxa un nou INEF a les terres de Lleida que va iniciar la seva vida acadèmica el curs 1982-1983.

¹⁶⁸ Publicada al BOE núm. 159, de 4 de juliol de 1985

Mentrestant, l'any 1981 s'havia modificat el pla d'estudis i s'havia creat una diplomatura i una llicenciatura en educació física, amb una durada de tres i cinc anys, respectivament, i noves assignatures relacionades amb l'àmbit de la gestió esportiva, sobretot en el sector públic, i una visió lligada a la faceta recreativa de l'esport.¹⁶⁹ Aquest nou pla es va posar en marxa en el curs 1981-82 i va estar vigent més de deu anys, en els quals es van formar nous professionals que van començar a sortir al món educatiu, esportiu i municipal influenciats per la Carta Europea de l'esport per a tothom, promoguda pel Consell d'Europa el 1975¹⁷⁰ i amb un fort esperit reivindicatiu de l'educació física i de la professió (Puig *et alt.*, 2003). El paper de l'INEF i el perfil de la nova formació va començar a incidir en el sistema esportiu català—també en l'estatal ja que hi havia alumnat de tota Espanya—i en les polítiques esportives municipals.¹⁷¹

---

¹⁶⁹ Les assignatures més relacionades amb aquesta visió eren *Sociologia de l'activitat física i l'esport; Planificació d'activitats per al lleure; Equipaments i instal·lacions esportives; i Legislació, organització i administració de l'esport.*

¹⁷⁰ El juliol de 1981 es va realitzar a l'INEF de Barcelona el primer "Stage" Alternatiu Europeu: "L'esport recreatiu per als nens", organitzat en el marc de les activitats del "Comité pour le Développement du Sport (CDDS)" del Consell d'Europa, amb l'objectiu de potenciar l'esport recreatiu entre els infants.

¹⁷¹ Un exemple de la influència de l'INEF de Barcelona va ser la posada en marxa d'unes escoles esportives en el mateix centre. Aquestes escoles, adreçades principalment als infants del municipi d'Esplugues van servir de model per a la creació d'escoles esportives a altres poblacions catalanes.

Síntesi

138

En aquest apartat hem analitzat els resultats obtinguts en les eleccions municipals de 1979 a Catalunya i a la província de Barcelona; el contingut d'esports dels programes electorals dels partits polítics amb millors resultats electorals—PSC-PSOE, PSUC i CiU—entre les ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona; el context polític en què es van desenvolupar les polítiques esportives entre 1979 i 1983; i els aspectes més destacats de la política esportiva municipal durant la primera legislatura. Destaquem els aspectes més rellevants.

Quant als resultats electorals que es van produir a Catalunya i a la província de Barcelona destaquem els següents punts:

- El nivell de participació de la ciutadania catalana a les primeres eleccions municipals va ser del 61,5%. A la província de Barcelona va ser lleugerament més baix, 60,6%
- A molts municipis es van presentar candidatures independents dels partits polítics, de manera que aquestes candidatures van aconseguir el 41,5% del total de regidors i regidores dels municipis catalans.
- A la província de Barcelona els resultats globals van ser similars al conjunt de Catalunya i la Diputació provincial de Barcelona es va configurar amb un govern de coalició format per socialistes i comunistes i presidit pel socialista Francesc Martí Jusmet.
- De les trenta ciutats de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona, vint-i-vuit van tenir una alcaldia d'esquerres—quinze el PSC-PSOE i tretze el PSUC—i dos municipis van tenir alcaldia de CiU.

En relació amb el contingut de temàtica esportiva en els programes electorals assenyalarem el següent:

- L'esport apareix en els programes electorals dels principals partits (PSC-PSOE, PSUC i CiU), tot i que amb menys protagonisme que l'ensenyament, la sanitat, l'urbanisme, la seguretat, la participació ciutadana o la cultura.
- En tots els programes apareixen aspectes relacionats amb la poca dotació d'equipaments esportius a les ciutats, relacionant-ho amb el dèficit de reserva d'espais en els plans urbanístics, així com la preocupació per un aprofitament més gran dels existents. Els partits d'esquerres hi afegixen una visió de desequilibri social en la distribució territorial; una excessiva preponderància de l'esport de competició amb propostes generadores d'espais esportius per a l'esport popular; i una preocupació per la privatització d'equipaments municipals per part de les entitats esportives.
- Un altre aspecte comú és l'interès per a l'esport escolar que apareix a tots els programes i al qual CiU li dona un protagonisme destacat.
- La problemàtica de la manca d'educació física en horari escolar és tractada amb més profunditat pels partits d'esquerres que proposen solucions diferents. El PSC-PSOE proposa la contractació de monitors i el PSUC que el Ministeri d'Educació formi millor els mestres.

- L'aspecte més diferenciador entre els partits d'esquerres i CiU és el paper de l'esport de competició i les entitats esportives (clubs i federacions). Mentre que PSC-PSOE i PSUC eren molt crítics respecte al seu protagonisme en el sistema esportiu i la privatització dels equipaments municipals, CiU els donava un paper rellevant en el desenvolupament esportiu. Això es reflecteix en una posició dels partits d'esquerres afavoridora de la democratització de l'esport a través de l'esport popular i una posició de CiU com a defensora de l'esport tradicional de competició i les seves entitats.

Respecte al context polític general que va existir durant la primera legislatura dels governs municipals destaquem els següents aspectes:

- En el darrer trimestre de 1979 es va aprovar l'Estatut d'autonomia de Catalunya i el 20 de març de 1980 es van fer les primeres eleccions al Parlament de Catalunya amb victòria de CiU que va passar a governar la Generalitat.
- A escala estatal el gener de 1981 es va produir la dimissió d'Adolfo Suárez; el 23 de febrer del mateix any es produïa l'intent de cop d'Estat en la investidura del nou president del govern, Leopoldo Calvo Sotelo, i el 28 d'octubre del 1982 el PSOE, amb Felipe González al capdavant, va guanyar per majoria absoluta les eleccions generals.

Les polítiques esportives municipals dels municipis catalans es van desenvolupar relacionades amb la política esportiva estatal, autonòmica i provincial. Destaquem els punts més significatius d'aquestes administracions en aquest període:

- El Consejo Superior de Deportes va canviar de president i el PSOE va designar el català Romà Cuyàs amb l'objectiu de potenciar la candidatura de Barcelona als Jocs Olímpics de 1992. Cuyàs va passar a presidir, també el Comitè Olímpic Espanyol, tot i que en un marc conflictiu.
- La Generalitat de Catalunya va posar en marxa la seva política esportiva amb la creació, l'any 1980, de la Direcció General de l'Esport, sota la responsabilitat de Josep Lluís Vilaseca i va contribuir enormement amb el seu pressupost a la creació de nous equipaments esportius municipals, sobretot en els anys 1982 i 1983. La seva política de promoció es va canalitzar, sobretot, envers l'esport escolar i a través dels consells comarcals d'esports.
- La Diputació de Barcelona va crear un servei d'esports i va encarregar la responsabilitat de dirigir-lo al diputat socialista César López Vera, alcalde de Martorell. La Diputació també va aportar importants fons econòmics a la construcció i remodelació dels equipaments esportius municipals, a part de finançar esdeveniments i entitats, amb els recursos de què disposava de les travesses.

Pel que fa a la posada en marxa i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en la primera legislatura assenyalen principalment aquests aspectes:

- En aquest període es van posar en marxa les estructures administratives que havien de gestionar els nous serveis esportius municipals i en algunes poblacions, sobretot de grandària mitjana, es van crear patronats municipals d'esports.
- Als inicis de la legislatura hi havia un important dèficit d'informació sobre aspectes clau de la política esportiva municipal, com ara l'estat de la cessió dels equipaments als clubs esportius, o, fins i tot, dels recursos econòmics que es dedicaven a esports.
- En la segona meitat de la legislatura es va produir un considerable augment en la inversió en construcció i condicionament dels equipaments esportius, amb el suport econòmic de la Direcció General de l'Esport i de la Diputació de Barcelona, per als municipis d'aquesta província.
- Durant aquest període es va promoure l'esport popular en equipaments urbans no esportius (places, carrers...) i per a sectors de la població que no participaven en l'oferta esportiva tradicional. També es van promoure molts esdeveniments esportius de caire massiu (curses populars, bicicletades, campanyes d'estiu...)
- L'esport escolar va ser un tema important dins les polítiques esportives, així com l'educació física en horari escolar. Alguns ajuntaments van optar per pagar monitors per realitzar l'assignatura escolar. També es van posar en marxa escoles d'iniciació esportiva com una alternativa a la falta d'educació física. La utilització extraescolar de les instal·lacions esportives dels centres docents públics d'EGB va generar un conflicte entre els ajuntaments, que eren els propietaris legals i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat, que tenia la responsabilitat de l'ús dels espais.
- La decisió de l'Ajuntament de Barcelona d'iniciar el procés de candidatura dels Jocs Olímpics de Barcelona va ser un tema cabdal per estudiar l'evolució del posicionament dels partits polítics envers l'esport municipal. La realització de la XII Copa Mundial de Futbol de 1982, amb molta menor incidència en l'esport municipal, també va ser un esdeveniment internacional important en aquest període. L'organització paral·lela d'un campionat internacional infantil, el Mundialet, va tenir repercussió a les comarques catalanes.
- El canvi del pla d'estudis de l'INEF de Barcelona, iniciat el curs 1982-83, també cal tenir-lo en compte en l'evolució de la visió de la política esportiva municipal, sobretot pel que fa a les assignatures que es donaven relacionades amb la gestió pública, així com l'impuls a l'esport recreatiu com un element important a tenir en compte en l'oferta pública. A això hem d'afegir la posada en marxa del nou centre de l'INEF a les terres de Lleida.

2.3. La segona legislatura: de maig de 1983 a juny de 1987

2.3.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1983

Les segones eleccions municipals es van realitzar el 8 de maig del 1983 i la participació de la ciutadania catalana va ser més alta que en les primeres. Aquest cop van anar a votar el 67,4% de l'electorat català.

Els comicis es feien en el marc de la recent victòria socialista a les eleccions generals de 1982 i, a més, servien per valorar la gestió municipal dels equips de govern sorgits a les eleccions de 1979. A Catalunya, CiU va tornar a ser qui va presentar més candidatures al territori, arribant al 74% dels municipis. El PSC-PSOE va ser el segon a molta distància, amb presència de llistes al 37% dels municipis catalans (Subirats i Vallès, 1989).

Els resultats d'aquestes eleccions respecte als diferents partits i coalicions polítiques és més analitzable que en les anteriors, ja que hi va haver moltes menys candidatures independents. Les llistes presentades pel PSC-PSOE, segurament beneficiades pels resultats de les generals de l'any anterior, van aconseguir gairebé el 40% dels vots totals, amb més d'un milió cent mil vots. El següent CiU, amb el 25,4% i el PSUC, amb l'11,3%. Aquest partit havia sofert una escissió l'abril del 1982 i el sector més radical, denominat prosoviètic, havia fundat el Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC) i ocupava en molts municipis part de l'espai electoral comunista que abans era monopolitzat pel PSUC. Tot i aquests resultats, el nombre de càrrecs electes va ser molt diferent. La presència més gran de llistes al territori, combinat amb les característiques de la llei electoral, li van donar a CiU el 40% dels regidors i regidores de tot Catalunya.

Taula 2.8 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1983 a Catalunya

	Vots	%	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	748.941	25,4%	3.329	40,0%
Independents	177.403	6,0%	2.017	24,3%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	1.176.448	39,8%	1.749	21,0%
Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe	279.322	9,5%	456	5,5%
Partit Socialista Unificat de Catalunya	332.850	11,3%	264	3,2%
Esquerra Republicana de Catalunya	84.984	2,9%	155	1,9%
Partit dels Comunistes de Catalunya	67.210	2,3%	60	0,7%
Altres partits	134.601	4,6%	346	4,2%
TOTAL	2.934.549	100%	8.316	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

A la província de Barcelona, on segons el padró municipal de 1983 hi vivia el 77,4% dels poc més de sis milions dels habitants de tot Catalunya (IDESCAT), els resultats no van ser gaire diferents. La participació va ser del 67,4% i van guanyar àmpliament els socialistes, amb gairebé el doble de vots que CiU. Tot i així, la coalició nacionalista va aconseguir més càrrecs electes que els socialistes, a causa d'un nombre més gran de llistes electorals. Amb aquests resultats, es va configurar una Diputació provincial amb majoria absoluta del PSC-PSOE, que tenia 26 representants, per 15 CiU, 7 el PSUC i 3 AP-PDP-UL. La presidència va ser per al socialista Antoni Dalmau.

Taula 2.9 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1983 a la província de Barcelona

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	536.773	23,6%	1.183	35,9%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	966.155	42,5%	842	25,6%
Independents	80.237	3,5%	723	22,0%
Partit Socialista Unificat de Catalunya	310.465	13,7%	224	6,8%
Aliança Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe	204.384	9,0%	112	3,4%
Esquerra Republicana de Catalunya	60.844	2,7%	34	1,0%
Partit dels Comunistes de Catalunya	60.661	2,7%	58	1,7%
Altres partits	102.685	5,0%	175	5,3%
TOTAL	2.261.543	100%	3.293	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

142

Els socialistes van ocupar l'alcaldia a vint-i-una de les trenta-dues ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona. Els comunistes van ser la segona força en alcaldies obtingudes, vuit pel PSUC i una pel PCC, mentre que CiU va mantenir dues alcaldies, la de Vic i la d'Igualada.

Taula 2.10 Municipis més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona segons partit de l'alcaldia després de 1983.

GRANDÀRIA	MUNICIPIS	POBLACIÓ	ALCALDIA		
Més de 100.000 habitants	Barcelona	1.771.998	PSC-PSOE		
	Hospitalet de Llobregat, l'	291.066	PSC-PSOE		
	Badalona	231.175	PSC-PSOE		
	Sabadell	189.147	PSUC		
	Terrassa	164.218	PSC-PSOE		
	Santa Coloma de Gramenet	139.859	PSUC		
Entre 50.001 i 100.000 habitants	Mataró	98.589	PSC-PSOE		
	Cornellà de Llobregat	91.313	PSUC		
	Sant Boi de Llobregat	74.291	PSC-PSOE		
	Manresa	67.057	PSC-PSOE		
	Prat de Llobregat, el	61.695	PSUC		
	Cerdanyola del Vallès	52.050	PSC-PSOE		
Entre 20.001 i 50.000 habitants	Esplugues de Llobregat	46.828	PSC-PSOE		
	Granollers	46.822	PSC-PSOE		
	Vilanova i la Geltrú	45.601	PSC-PSOE		
	Viladecans	44.135	PSC-PSOE		
	Rubí	43.993	PSUC		
	Sant Feliu de Llobregat	38.298	PSUC		
	Mollet del Vallès	36.546	PSUC		
	Sant Adrià de Besòs	35.626	PSC-PSOE		
	Gavà	34.662	PSC-PSOE		
	Sant Cugat del Vallès	32.076	PSC-PSOE		
	Igualada	31.893	CiU		
	Vic	29.709	CiU		
	Barberà del Vallès	29.196	PSC-PSOE		
	Castelldefels	27.006	PSC-PSOE		
	Montcada i Reixac	26.303	PCC		
	Ripollet	26.221	PSUC		
	Vilafranca del Penedès	25.805	PSC-PSOE		
Sant Joan Despí	24.920	PSC-PSOE			
Sant Vicenç dels Horts	20.464	PSC-PSOE			
Premià de Mar	20.279	PSC-PSOE			
QUADRE RESUM					
MUNICIPIS	Núm.	PSC-PSOE	PSUC	CiU	PCC
Més de 100.000 habitants	6	4	2	0	0
Entre 50.001 i 100.000 habitants	6	4	2	0	0
Entre 20.001 i 50.000 habitants	20	13	4	2	1
TOTAL	32	21	8	2	1

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

2.3.2. L'esport als programes electorals de les municipals de 1983

Quan es van convocar les segones eleccions municipals les polítiques esportives municipals ja s'havien posat en marxa. Els ajuntaments ja tenien les estructures administratives amb les quals desenvolupaven els serveis esportius municipals, ja fossin patronats o àrees d'esports. Molts consistoris havien fet o compromès fortes inversions en equipaments esportius, amb el suport de la Generalitat i les diputacions provincials. L'esport popular estava arrelant als sistemes esportius locals. I, després del Mundials de Futbol, hi havia un gran repte esportiu: assolir la candidatura dels Jocs Olímpics de Barcelona, un punt que va estar molt present en els programes electorals. Amb aquest marc, els partits polítics van elaborar les seves propostes i objectius per a les municipals de 1983.

2.3.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE

El manifest electoral del PSC-PSOE per a les municipals del 8 de maig de 1983 duia el lema "Perquè guanyi el poble" (PSC-PSOE, 1983b) i volia aprofitar l'onada socialista que havia arrasat en les eleccions generals de l'any anterior. Per aquest motiu, el primer apartat es titulava "Continuar el canvi" i posava de manifest la confrontació entre els municipis governats pels socialistes i el govern de la Generalitat, acusant aquest d'un "sectarisme quasi inaudit" (p. 5) afavoridor de les poblacions amb alcalde nacionalista. Amb aquesta crítica, el PSC-PSOE situava CiU en la dreta de l'espectre polític i el portava a afirmar que l'objectiu socialista era "impedir que la dreta governi als nostres ajuntaments" (p. 8).

Dins els objectius més específics, el PSC-PSOE proposava l'actualització de la legislació local, la preservació del medi ambient, la defensa del consumidor i la neteja com a elements determinants de la qualitat de vida de les ciutats, a més de la seguretat ciutadana, la defensa d'una escola pública de qualitat, la lluita contra l'atur, d'un canvi de paradigma dels serveis socials des del paternalisme cap a la solidaritat, etc.

Els objectius esportius es presentaven amb un títol influenciat pel moment històric que s'estava vivint: "Olimpitzar el nostre esport" (*ibíd.*, p. 19). La candidatura olímpica havia fet canviar radicalment l'anterior visió negativa del partit socialista envers l'esport espectacle. Tot i seguir donant un paper fonamental a l'esport popular—al qual se li donava la categoria de servei públic—ja no es renegava de l'esport espectacle com en l'anterior legislatura: "L'esport té dues vessants: l'espectacle i la formació personal. Des dels nostres ajuntaments fomentarem ambdues vessants partint de la base que el paper fonamental que correspon endegar des dels consistoris és la promoció de l'esport com a servei públic" (*ibíd.*, p. 19).

El balanç que feien dels quatre anys anteriors en els ajuntaments que havien governat es basava en la promoció de la pràctica esportiva ciutadana ("Hem rescatat l'esport municipal de la marginació en què estava per convertir-lo en una realitat molt més a l'abast dels nostres ciutadans") i en la recuperació de la capacitat de gestió municipal d'equipaments esportius gestionats per altres entitats ("S'han suprimit privilegis i mals hàbits i s'ha recuperat la capacitat de decisió municipal en la gestió esportiva [...] el rescat de concessions a entitats privades"). També en destacaven un aspecte organitzatiu ("la formació de Patronats") i l'actuació respecte als equipaments pel que feia a l'augment, la millora del seu estat i del nivell d'utilització.

Els objectius que es proposaven per al nou quadrienni que s'obria estaven relacionats, fonamentalment, amb els equipaments esportius i la promoció esportiva. Respecte als equipaments els principals objectius eren la finalització de les obres de construcció iniciades en l'anterior mandat en col·laboració amb la Generalitat i les diputacions, així com la preocupació per la seva màxima utilització i rendiment en torn a un equilibri proposat entre tres tipus d'esport que denominaven esport d'iniciació, de lleure i de competició. Dins d'aquest apartat incloïen també un dels aspectes que semblava preocupar més els partits d'esquerra, l'ús privatitzat d'equipaments públics: "S'evitarà que la cessió d'ús a entitats determinades signifiqui el tancament pel conjunt dels ciutadans de l'accés a les instal·lacions afectades" (PSC-PSOE, 1983b, p.20)

Pel que feia a la promoció esportiva, el programa socialista feia un cant favorable al que anomenava "esport de formació i del lleure", que considerava les "branques sobre les que pivotarà el treball dels nostres ajuntaments", però ja no renegava de l'esport de competició ("això no vol dir que l'esport de competició sigui contemplat com un enemic de la nostra concepció sobre aquesta qüestió") i intentava lligar les visions que abans considerava antagòniques ("tenir una concepció més oberta, més participativa, menys alienant de l'esport no vol dir eliminar la competència").

Era evident que la candidatura olímpica feia modular la visió socialista envers l'esport competitiu ("la principal exemplificació d'això ho tenim en els Jocs Olímpics que els socialistes volem celebrar a casa nostra. Els Jocs Olímpics són competició però alhora solidaritat.") i condicionava la seva visió sobre el que havien de ser les polítiques esportives municipals ("els socialistes volem mobilitzar els ajuntaments per olimpitzar el nostre esport"), alhora que donava protagonisme a les entitats esportives que quatre anys abans semblaven estar en el punt de mira de les seves crítiques i ara, en canvi, es consideraven peces fonamentals ("els ajuntaments han de col·laborar amb els clubs i federacions per difondre les diverses pràctiques esportives") d'un projecte esportiu competitiu en el qual els ajuntaments havien de tenir un paper cabdal. El document reblava el clau d'aquest posicionament amb la frase: "Catalunya ha de tenir un campió olímpic el 1992 i els ajuntaments han de posar les bases per començar a preparar-lo."

Com a complement organitzatiu a aquesta nova visió municipal de l'esport, els socialistes proposaven accions concretes, com ara la "creació d'àrees municipals dedicades a l'esport amb dedicacions pressupostàries importants"; fer campanyes de sensibilització; i "establir oficines informatives". Curiosament, en el programa electoral general del PSC-PSOE no apareixia cap referència al tema de l'educació física escolar, tot i que en el programa específic per a la ciutat de Barcelona hi havia una proposta d'actuació que semblava repartir responsabilitats en aquest tema. Sota l'enunciat de "Què ens proposem fer en el proper mandat" hi havia un epígraf que deia: "Concertar esforços perquè totes les escoles de Barcelona ofereixin els programes d'Educació Física que estableix la Llei General d'Educació" (PSC-PSOE, 1983a).¹⁷² Si comparem aquest posicionament amb el del programa de 1979 veiem que els socialistes ja no proposaven de manera concreta disposar de monitors externs per fer l'educació física sinó que parlaven d'aquest tema d'una manera més difusa, tenint en compte que la Generalitat ja comptava, des de 1980, de les competències en educació.

¹⁷² El PSC-PSOE va editar un document general per a Barcelona anomenat "Programa. Perquè guanyi Barcelona" que és al qual fem referència, però també va editar un pamflet específic d'esports anomenat "Barcelona guanyarà els Jocs Olímpics. La proposta Socialista per a l'Esport". Aquest document, que com veiem tenia com a encapçalament els Jocs Olímpics no feia cap referència en el seu interior al tema de l'educació física.

El lema final de l'apartat d'esports del manifest electoral es feia lligar amb el lema general, i era significatiu del canvi que s'estava produint en la visió socialista respecte l'esport: "Per a que el poble guanyi la competició d'assolir un esport que sigui alhora espectacle i formació personal" (PSC-PSOE, 1983b, p. 20)

2.3.2.2. Partit Socialista Unificat de Catalunya

La temàtica olímpica també va ser present en els programes electorals del PSUC per a les municipals del 1983, però amb una certa visió d'escepticisme i prevenció. No hem disposat d'un programa electoral general del partit sinó del de diferents ciutats, però hem pogut extreure alguns trets comuns d'aquests documents.

En la proposta comunista per a l'alcaldia de Barcelona, el títol de l'apartat dedicat a esports era ben eloqüent: "Fer esport a la ciutat olímpica" (PSUC, 1983). Davant l'esdeveniment olímpic que s'anunciava, el PSUC feia una valoració positiva dels Jocs Olímpics en el sentit d'una bona oportunitat de transformació urbanística de la ciutat i d'altres municipis i comarques, així com de la construcció d'equipaments esportius i socials. Però aquest sentit d'oportunitat es posava en entredit. Les raons dels dubtes es basaven en altres esdeveniments esportius anteriors—els campionats mundials de futbol fets a Espanya un any abans—que eren criticats, sobretot, per la malversació econòmica. El posicionament oficial del PSUC cap als Jocs Olímpics era, doncs, positiu, però amb reserves orientades a exigir una rigorosa gestió econòmica i administrativa i una recerca d'objectius urbanístics, d'equipaments esportius i socials i de relació amb altres ciutats de Catalunya i Espanya.

L'oportunitat olímpica estava present, també, en els programes electorals d'altres municipis mitjans o grans de la província, tot i que, lògicament, en menor mesura. Així, per exemple, el PSUC de l'Hospitalet de Llobregat (PSUC-L'Hospitalet, 1983) en feia referència, en la mateixa línia d'oportunitat per remodelar equipaments esportius i ser subseu olímpica, i de recel, amb el record del Mundial de futbol. Al Prat de Llobregat (PSUC-El Prat de Llobregat, 1983), on ja governaven els comunistes, s'oferien a l'Ajuntament de Barcelona per ser seu d'entrenament o de competició. A Sant Feliu de Llobregat (PSUC-Sant Feliu de Llobregat, 1983), també de govern comunista, el programa electoral plantejava la creació d'un nou pavelló poliesportiu que "podia ser utilitzat en les Olimpíades del 1992". En definitiva, sense dir-ho de manera tan explícita com ho feien els socialistes en els seus programes, el fet olímpic també feia canviar la visió negativa de l'esport de competició que existia quatre anys abans, però amb certes recances sobre els aspectes econòmics que representava.

A més del tema olímpic, el programa comunista per a Barcelona insistia en l'expansió de la pràctica esportiva per a tota la població i, en especial, entre els joves, adults i els "sectors més discriminats i marginats". Evidentment, en els programes comunistes també es plantejaven propostes concretes de construcció de nous equipaments, en col·laboració amb la Generalitat i la Diputació i criteris per a la cessió i gestió dels equipaments, on es parlava de plans d'utilització, plans d'explotació i el criteri de tendir a la cessió d'instal·lacions a entitats esportives per tal de potenciar l'associacionisme esportiu.

Aquest associacionisme esportiu tenia, però, unes connotacions diferents de les dels clubs clàssics que existien. El programa d'Hospitalet, per exemple, ho especificava més. Després de proclamar que "el PSUC dará soporte a todas las entidades ciudadanas que posibiliten la práctica deportiva sin afán de lucro", el text parlava de noves formes associatives que considerava "models alternatius" i esmentava

agrupacions esportives, preferiblement de barri, amb una oferta poliesportiva de programes de manteniment físic, recreatiu i de competició, unes característiques que no reunien els clubs esportius d'aquella època. Insistia en aquest model associatiu com a alternativa als clubs i federacions tradicionals: "En un futuro próximo la existencia de varias Agrupaciones Deportivas permitirá hacer encuentros y competiciones sin necesidad de entrar en los circuitos federativos, como ocurre en otros países". Aquest model seguia l'exemple italià de la UISP (Unione Italiana Sport Per Tutti), una entitat associativa creada per promoure l'esport ciutadà al marge de les estructures federatives.

146

Respecte a la promoció d'activitats esportives, alguns programes del PSUC insistien en la problemàtica de l'educació física, tot i que eren més explícits que els socialistes a l'hora de traslladar-ne la responsabilitat a la Generalitat de Catalunya que, com s'ha dit, ja havia rebut les competències respecte a l'educació per part de l'Estat. El programa de Barcelona plantejava que l'Ajuntament facilités l'equipament esportiu i que la Generalitat posés els tècnics esportius adequats; el de l'Hospitalet considerava que la Generalitat havia d'assumir una obligació que incomplia i mentre, el Patronat Municipal d'Esports de la ciutat ajudava els centres docents i proposava que s'incorporés l'ensenyament de la natació dins l'obligatorietat de l'educació física; el de Sant Feliu proposava dotar de professorat d'educació física tots els centres docents i que ho reivindicaria a la Generalitat.

A part de l'educació física, en els programes electorals hi havia referències a diferents tipus d'activitats esportives promogudes des dels ajuntaments. Els principals estaven destinats a la promoció de l'esport escolar, a la creació i potenciació d'escoles esportives i a la promoció d'esdeveniments esportius de participació ciutadana. En el cas de Barcelona, es proposava consolidar les escoles d'iniciació esportiva que existien a la ciutat i proposava que fossin "l'embrió d'una futura Federació de la promoció i el Lleure" i es plantejava mantenir i potenciar esdeveniments esportius populars (Festa de la Bicicleta, Marató de Catalunya, Futbol al carrer, Cursa de la Mercè...) i donar suport a competicions d'alt nivell a realitzar a Barcelona, com a pas estratègic de la candidatura dels Jocs Olímpics. A l'Hospitalet s'havien creat centres d'iniciació esportiva als centres escolars i es proposava crear diversos programes de natació escolar i campanyes d'iniciació de diversos esports. La ciutat feia quatre anys que organitzava la Cursa popular i es volia seguir promocionant. A Sant Feliu es proposava l'aprofitament d'espais naturals per a la pràctica esportiva popular. En definitiva, s'apostava per l'esport escolar, la iniciació esportiva i l'esport popular.

2.3.2.3. Convergència i Unió

No hem disposat d'un document general de CiU per a les eleccions municipals de 1983, però el programa presentat a la ciutat de Barcelona i a altres ciutats ens dóna algunes pautes del que interessava en la política esportiva la coalició nacionalista en aquesta època.

El primer objectiu del programa de Barcelona estava relacionat amb l'esport escolar, un tema cabdal per a CiU que volia coordinar a través de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i els consells comarcals d'esports. Precisament aquesta col·laboració amb l'organisme autonòmic estava present en moltes de les altres propostes de la coalició, aspecte lògic si tenim en compte que el govern català estava en mans de la coalició nacionalista. El document recollia la confrontació entre els socialistes que governaven a la ciutat i els nacionalistes a la Generalitat: "Hem de denunciar que l'actual consistori socialista s'ha desentès de totes les vessants que

configuren una política física-esportiva coherent, i quan hi ha intervingut ha estat, quasi sempre, intentant competir, envair i suplantar en les seves competències la Direcció General de l'Esport.” (CiU, 1983a, p. 82)

Un aspecte diferenciador de les propostes dels partits d'esquerres es basava en la referència explícita de l'impuls i ajut als clubs i federacions esportives per tal que organitzessin escoles esportives especialitzades. Les referències a altres tipus d'entitats associatives alternatives amb pràctiques poliesportives, com per exemple defensava el PSUC, no apareixien en el seu programa. Un exemple d'aquest suport a les entitats esportives i del seu protagonisme més gran en front a la iniciativa pública el trobem en el programa convergent a Vilafranca del Penedès en què s'afirmava: “Fomentar l'associacionisme esportiu sense caure en intents de monopolització per part de l'Administració, entenent que les entitats privades, que han estat base de l'esport a Catalunya, compleixin una funció important” (CiU, 1983b).

Com no podia ser menys, el tema olímpic també era present en el programa electoral barceloní. CiU defensava la proposta com un fet beneficiós que ampliava al conjunt de Catalunya—no hi havia cap referència a la resta de l'Estat—i posava l'èmfasi en la necessitat que l'Ajuntament de Barcelona treballés conjuntament amb la Generalitat de Catalunya.

D'altra banda, la major part del programa estava destinat a valorar els dèficits quant a equipaments esportius que tenia la ciutat i proposava que les instal·lacions esportives escolars i les de propietat de clubs esportius fossin aprofitades pels ciutadans, en aquest darrer cas, amb una compensació.

La temàtica de l'educació física escolar no apareixia en el programa barceloní, però sí en d'altres. A Vic, per exemple, sortia reflectit en la proposta d'ajuts econòmics a les escoles per tal que fessin l'educació física. A la capital osonenca, el programa de CiU també posava en primer lloc l'esport escolar, el vinculava amb escoles esportives municipals i proposava la seva coordinació amb el consell comarcal d'esports d'Osona. (CiU, 1983c).

2.3.2.4. La comparació entre els programes

El tema de la candidatura olímpica que s'havia posat en marxa a Barcelona va ser el principal aspecte comú en els apartats d'esports dels programes electorals del PSC-PSOE, el PSUC i CiU per a les municipals de 1983. La manera de tractar-ho tenia, però, matisos diferents.

Per als socialistes, que governaven en la ciutat i l'Estat, el tema olímpic era el més important del seu contingut i el principal fil conductor de totes les altres temàtiques. Fins i tot havia fet canviar el discurs socialista anterior, bel·ligerant amb l'esport de competició i amb els clubs i federacions esportives, per un altre to conciliador i de complicitat ja que els considerava, ara, aliats necessaris en l'objectiu olímpic. Aquest repte també va fer que els comunistes, modulessin el seu discurs crític amb l'esport de competició encara que el seu entusiasme per l'organització dels Jocs tenia reserves. En aquest sentit, tot i reconèixer l'oportunitat urbanística i esportiva del projecte olímpic, el PSUC posava el principal èmfasi en el control econòmic i urbanístic de l'esdeveniment, així com en la participació d'altres ciutats de Catalunya i Espanya en el projecte. Pel que fa a CiU, com no podia ser menys, el tema dels Jocs era present en el seu programa, però l'aspecte fonamental que tractava era el de

donar protagonisme a la Generalitat, en un intent de contrarestar el protagonisme polític rellevant de Pasqual Maragall, l'alcalde socialista de Barcelona.

Al marge del tema olímpic, un altre tema programàtic comú era la referència a la construcció o remodelació d'equipaments esportius que havia generat una forta inversió pública en els dos darrers anys de l'anterior legislatura. Tots els programes tractaven la necessitat de gestionar i aprofitar millor les instal·lacions, però manifestaven preocupacions i mirades diferents cap aquesta temàtica.

Al PSC-PSOE el seguia preocupant l'ús privatitzat dels equipaments municipals per part de clubs i els volia obrir al conjunt de la ciutadania. El PSUC plantejava cedir instal·lacions a agrupacions poliesportives—diferents dels clubs—que oferissin activitats de lleure, de manteniment físic i de competició, seguint un model organitzatiu que tenia en la UISP d'Itàlia el seu referent. En el cas de CiU l'apartat dels equipaments tenia un aspecte curiós que mostrava una diferent sensibilitat cap al paper del sector privat dins el sistema esportiu. Mentre que els partits d'esquerres posaven l'èmfasi en l'excessiva privatització del patrimoni municipal o en una alternativa als clubs com a entitats gestores, el partit nacionalista posava l'accent en la possibilitat d'utilitzar equipaments de propietat privada amb una compensació econòmica cap als seus propietaris.

Pel que fa a altres aspectes programàtics es repetia un esquema similar als programes de 1979. Els partits d'esquerres posaven un interès més gran en ressaltar l'esport popular—ara més reconegut com a “esport de formació i de lleure”—mentre que CiU destacava més l'esport escolar i pràcticament ignorava l'esport popular, el qual considerava un invent de les esquerres. En l'anàlisi d'aquest posicionament hem de tenir en compte que els partits d'esquerres governaven en les principals ciutats de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, un territori amb predomini obrer on era important donar una visió social de l'esport, mentre que CiU, a través de la Direcció General de l'Esport, havia fet de l'esport escolar el seu programa estrella a través dels consells comarcals de l'esport i l'organització dels Jocs Escolars de Catalunya.

L'educació física en horari escolar seguia apareixent en els programes electorals, però amb menys èmfasi. En el programa general dels socialistes no hi havia cap referència, encara que podem trobar algun esment en programes municipals específics. En alguns programes del PSUC s'insistia en el fet que la dotació de professorat adequat era una responsabilitat de la Generalitat, mentre que en programes municipals de CiU es proposava ajudar a les escoles per a la seva realització. En tot cas, el fet que des de l'any 1980 la Generalitat tingués competències en educació, sembla que matisava les propostes d'actuació directa municipal dels anteriors programes electorals.

Finalment, hem de seguir ressaltant una actitud diferent dels partits polítics envers les entitats esportives, però amb canvis significatius. Mentre que les propostes convergents seguien donant un paper clau a les entitats esportives tradicionals—clubs i federacions—en el sistema esportiu municipal, l'actitud bel·ligerant dels partits d'esquerres es va suavitzar. Els socialistes tot i que seguien estant preocupats per la gestió dels equipaments públics, van començar a parlar amb un discurs basat en la col·laboració, ja que era evident que necessitaven del suport de l'esport tradicional per al projecte olímpic. Els comunistes, d'altra banda, apostaven ara, per un moviment associatiu diferent del tradicional, amb ofertes més variades i amb estructures organitzatives superiors, allunyades de les federacions tradicionals.

2.3.3. El context polític en el període 1983-1987

Durant la segona legislatura municipal, és a dir entre 1983 i 1987, es van realitzar les segones eleccions al Parlament de Catalunya, el referèndum sobre l'OTAN i les quartes eleccions generals, fins que el 10 de juny de 1987 es van convocar les terceres eleccions municipals, conjuntament amb les primeres eleccions al Parlament europeu.

Les eleccions al Parlament de Catalunya es van celebrar el 29 d'abril de 1984. El nivell de participació a tot el territori català va ser del 64,36%, una mica més alt que en l'anterior convocatòria. Les urnes van donar la primera majoria absoluta a CiU, liderada un altre cop per Jordi Pujol, que va obtenir 72 dels 135 escons del Parlament. La segona força va ser el PSC-PSOE, al front de la qual estava Raimon Obiols, amb 41 escons, i la tercera, a molta distància, AP-PDP-UL, amb 11 representants. Completaven l'arc parlamentari el PSUC, amb 6 escons i ERC amb 5 representants.

La següent convocatòria a les urnes va ser el 12 de març de 1986, amb un polèmic referèndum sobre la permanència d'Espanya en l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN). El govern socialista de Felipe González, que en campanyes anteriors s'havia declarat contrari a aquesta permanència, va proposar una consulta popular on es postulava per a la permanència amb algunes limitacions. La participació no va ser molt alta—el 59,4%—a causa del fet que diversos partits, bàsicament els partits de dreta, aconsellaven l'abstenció. El "sí" va guanyar per un 52,5%, mentre que el "no" aconseguia el 39,8%. A Catalunya la participació va ser més alta que al total de l'Estat, amb un 62,8%, i a diferència dels resultats totals, el "no" va guanyar amb el 50,6% per un 43,6% del "sí".

Uns mesos més tard, el 22 de juny, es van fer les quartes eleccions generals. Els socialistes, tot i la contradicció del referèndum de l'OTAN van tornar a guanyar per majoria absoluta. Amb una alta participació, però gairebé deu punts més baixa que al 1982—70,5%—el PSOE, novament liderat per Felipe González, va obtenir 184 escons. La dreta, ara aglutinada sota una nova marca electoral Coalición Popular (CD) va aconseguir 105 representants. El CDS d'Adolfo Suárez, va ser la tercera força política, molt allunyada, amb 19 escons. Els comunistes, aquest cop aglutinats entorn a una nova denominació, Izquierda Unida (IU), amb Gerardo Iglesias al capdavant, van recuperar-se una mica de la desfeta anterior, i van obtenir 7 representants, per sota de CiU, que va disposar de 18 escons en aquesta legislatura. El partit nacionalista havia auspiciat, a través de Miquel Roca Junyent, un partit d'àmbit estatal, el Partido Reformista Democrático, que es va presentar a totes les circumscripcions menys a Catalunya i Galícia, on els seus referents eren CiU i Coalición Galega. Els resultats van ser catastròfics i no va aconseguir cap escó.

A Catalunya, la participació va ser lleugerament més baixa—68,9%—que el total de l'Estat i gairebé dotze punts per sota de les anteriors eleccions generals. Els guanyadors van tornar a ser els socialistes del PSC-PSOE, amb un 41%, tres punts per sota de les dades del 1982, seguits de CiU que va pujar prop de deu punts, amb el 32%. La CD va obtenir l'11,4%, baixant tres punts i els comunistes del PSUC, units en coalició aquest cop amb l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra (ENE), sota una marca electoral anomenada Unió de l'Esquerra Catalana, només va obtenir el 3,9%, una xifra una mica per sota del CDS que va ser la quarta força política, amb el 4,1%.

2.3.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1983-1987

A nivell esportiu, aquest període està caracteritzat per un moment clau per a l'evolució de l'esport a Catalunya i a tot el territori espanyol: la nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics de 1992. El 17 d'octubre de 1986, en la sessió plenària del Comitè Olímpic Internacional, celebrada a Lausanne, Barcelona va ser escollida per organitzar els XXV Jocs Olímpics de l'era moderna, un fet que va influir en la política esportiva de la ciutat de Barcelona, així com en la d'altres municipis catalans i també en les administracions esportives estatals, autonòmica i provincial.

150

2.3.4.1. El paper de les altres administracions

En l'àmbit estatal es va viure un període turbulent relacionat amb el tema olímpic. Les principals federacions espanyoles, membres del Comitè Olímpic Espanyol, es van posar en peu de guerra contra el Consejo Superior de Deportes, a causa de l'aprovació d'un decret que modificava les estructures dels òrgans de govern de les federacions i limitava els mandats dels presidents.¹⁷³ El malestar federatiu es va canalitzar cap a inhabilitar Romà Cuyàs com a president del COE, al considerar-lo el promotor de la normativa. Cuyàs va ser destituït el 28 de juny de 1984 i va generar una etapa d'incertesa sobre el paper que jugaria el COE en el procés de la candidatura olímpica de Barcelona. Finalment, seria substituït per Alfons de Borbó, duc de Cadis el juliol d'aquell any.

Al llarg del seu mandat al front del Consejo Superior de Deportes Romà Cuyàs va tenir també unes relacions tenses amb el grup federal d'esports del PSOE, encara que va mantenir-se en el càrrec fins a inicis de 1987, moment en què el nou govern socialista va substituir-lo per Javier Gómez-Navarro. Durant el seu mandat, l'impacte de la candidatura olímpica es va reflectir en els pressupostos del CSD, ja que l'any previ a la nominació de Barcelona van augmentar considerablement els recursos econòmics del capítol 7, dedicats a la subvenció per a la construcció o remodelació d'equipaments esportius. Les subvencions destinades a la promoció esportiva, canalitzades a través del capítol 4 també van tenir un augment mot elevat en el mateix any de la nominació olímpica.

Taula 2.11 Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1984-1987. (en milers de pessetes)

	1984	%	1985	%	1986	%	1987	%	TOTAL	%
CAP-1	1.415.772	8%	1.661.691	8%	1.431.149	8%	1.486.753	10%	5.995.365	9%
CAP-2	1.375.465	8%	1.448.121	7%	1.179.234	7%	1.162.821	8%	5.165.641	7%
CAP-4	7.619.110	43%	5.229.629	27%	11.371.915	64%	8.942.592	60%	33.163.246	47%
Total op.corrents	10.410.347	59%	8.339.441	43%	13.982.298	78%	11.592.166	78%	44.324.252	63%
CAP-6	3.045.400	17%	3.083.300	16%	2.582.688	14%	1.458.100	10%	10.169.488	15%
CAP-7	4.247.400	24%	8.168.400	42%	1.331.558	7%	1.825.035	12%	15.572.393	22%
CAP-8	8.000	0%	8.000	0%	8.000	0%	8.000	0%	32.000	0%
Total op.capital	7.300.800	41%	11.259.700	57%	3.922.246	22%	3.291.135	22%	25.773.881	37%
Total	17.711.147	100%	19.599.141	100%	17.904.544	100%	14.883.301	100%	70.098.133	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les lleis anuals de pressupostos publicades al BOE.

En l'àmbit català la Direcció General de l'Esport, després d'haver augmentat considerablement el seu pressupost en l'any preelectoral de 1983—moment en què havia superat la barrera dels quatre mil milions de pessetes—va disminuir els recursos totals dedicats a l'esport fins l'altre any preelectoral, el 1987, en què les xifres es van

¹⁷³ La normativa en qüestió era el Reial Decret 643/1984, de 28 de març, d'estructures federatives espanyoles, publicat el BOE, núm. 80, de 3 d'abril de 1984. El decret es va conèixer popularment com a "decreto anti-Porta", ja que Pablo Porta era el president de la Federació Espanyola de Futbol.

tornar a disparar. En aquest període, les subvencions destinades a inversions en equipaments van disminuir molt respecte a l'anterior legislatura i, en canvi, van augmentar considerablement les subvencions destinades a la promoció esportiva, la destinació de les quals era majoritàriament per als clubs i federacions esportives. Durant aquests anys la Direcció General es va anar estructurant i el Parlament català va aprovar la Llei 11/1984, amb la qual es va crear l'organisme autònom INEF de Catalunya, dependent orgànicament de la Generalitat a través de la Direcció General i que unia orgànicament l'INEF de Barcelona i l'INEF que s'havia creat a Lleida en el curs 1982-1983.

L'any 1986 es va organitzar a Espanya el Xè Campionat Mundial de Bàsquet durant el mes de juliol. Barcelona va ser la seu de les semifinals on jugava Espanya que va quedar eliminada. Aprofitant aquest esdeveniment i seguint el model del Mundial de futbol de 1982, la Direcció General de l'Esport va organitzar un Mundialet de Bàsquet que es va realitzar en diferents municipis catalans que van rebre ajuts per condicionar els seus equipaments per acollir l'esdeveniment esportiu, com per exemple Vic, que va ser seu de la inauguració del Mundialet.

Taula 2.12 Pressupost de la Direcció General de l'Esport en el període 1984-1987. (en milers de pessetes)

	1984	%	1985	%	1986	%	1987	%	TOTAL	%
CAP-1	559.950	18%	435.798	14%	419.898	13%	476.113	9%	1.891.759	13%
CAP-2	322.802	11%	360.000	11%	520.002	17%	734.554	13%	1.937.358	13%
CAP-4	710.634	23%	1.266.000	40%	1.339.600	43%	1.639.219	29%	4.955.454	33%
Total operacions corrents	1.593.386	52%	2.061.798	65%	2.279.500	73%	2.849.886	51%	8.784.572	59%
CAP-6	330.000	11%	200.000	6%	151.500	5%	1.394.576	25%	2.076.076	14%
CAP-7	1.116.406	37%	902.000	29%	701.927	22%	1.317.500	24%	4.037.834	27%
CAP-8	0	0%	0	0%	500	0%	750	0%	1.250	0%
Total operacions capital	1.446.406	48%	1.102.000	35%	853.927	27%	2.712.826	49%	6.115.160	41%
Total	3.039.792	100%	3.163.798	100%	3.133.427	100%	5.562.712	100%	14.899.732	100%

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos de la Generalitat publicats al DOGC.

A la Diputació provincial de Barcelona, el polític responsable d'esports durant aquest període va ser el socialista Jordi Vallverdú, regidor de l'Ajuntament de Barcelona. La Corporació provincial va destinar un total de gairebé cinc mil milions de pessetes en el període 1984-1987, el 97% dels quals van anar destinats a subvencionar equipaments, una xifra superior a la de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, la qual cosa indica el paper important d'aquesta administració. Entre els recursos econòmics hi havia importants aportacions a les obres de les instal·lacions olímpiques com, per exemple, 953 milions de pessetes consignades en el pressupost del 1987 a la construcció del Palau Sant Jordi. És important destacar l'important paper dels ingressos de les travesses en les fonts de finançament de la Diputació. Com podem veure en la taula següent les xifres de què va disposar el Servei d'Esports en els anys 1984, 1985 i 1986 cobrien pràcticament el pressupost de l'entitat provincial. La situació va començar a davallar l'any 1987 amb la disminució dels ingressos de les travesses i s'accentuaria molt a partir de 1988.

La necessitat de racionalitzar l'atorgament de subvencions per a equipaments va fer que el Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona fos pioner en la realització d'un cens de les instal·lacions esportives de les comarques de Barcelona realitzat durant l'any 1983 i publicat dos anys més tard (Boix, Millet i Puig, 1985).¹⁷⁴ La metodologia emprada es va inspirar en la normativa NIDE (Normativa sobre Instalaciones

¹⁷⁴ L'any 1977 Núria Puig havia fet un estudi dels equipaments esportius de la província de Barcelona, però amb una metodologia diferent. (Puig, 1977)

Deportivas y para el Esparcimiento) que havia publicat el Consejo Superior de Deportes l'any 1979 i poc temps després va ser utilitzada pel mateix CSD per fer un cens nacional que va iniciar a 1986 a diferents comunitats autònomes i va finalitzar amb un cens de tot el territori espanyol l'any 1989 (Martínez del Castillo, Puig, Boix, Millet i Páez, 1991). La Direcció General de l'Esport va utilitzar el cens estatal per elaborar un cens propi l'any 1986, el Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya (CEEC).

Taula 2.13. Pressupost de l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona (1984-1987) i ingressos de les travesses (en milers de pessetes).

	1984	%	1985	%	1986	%	1987	%	TOTAL	%
CAP-1	26.004	2,4%	49.179	4,5%	38.251	3,5%	47.225	2,8%	160.659	3,2%
CAP-2	11.110	1,0%	15.440	1,4%	18.677	1,7%	16.271	1,0%	61.498	1,2%
CAP-4	111.500	10,2%	110.050	10,0%	114.000	10,6%	97.000	5,7%	432.550	8,7%
CAP-6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CAP-7	940.500	86,4%	924.136	84,1%	909.082	84,2%	1.551.609	90,6%	4.325.327	86,9%
Total	1.089.113	100,0%	1.098.806	100,0%	1.080.010	100,0%	1.712.105	100,0%	4.980.034	100,0%

	1984	1985	1986	1987	TOTAL
Ingressos travesses	1.087.506	1.087.506	1.087.506	955.000	4.217.518

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obtingudes en les Memòries de la Diputació de Barcelona dels anys 1984, 1985, 1986 i 1987. Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona

2.3.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la segona legislatura

A nivell municipal, la segona legislatura va significar un pas endavant en les polítiques esportives. Aspectes com les formes i models de gestió dels equipaments esportius, el nivell i tipus de participació ciutadana, la situació de l'educació física als centres docents, la formació de tècnics, la promoció de l'esport per a tothom, etc. van ser temàtiques presents en les polítiques esportives municipals, però d'una manera més evolucionada.

En una ponència presentada en les "IV Jornadas de Deportes y Corporaciones Locales" organitzades per la Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP) i realitzades el desembre de 1986, Vallverdú i Boix (1986),¹⁷⁵ tot fent un balanç de l'evolució de les polítiques esportives municipals des dels inicis democràtics fins a la segona legislatura que estava a punt de finalitzar, afirmaven que s'havia passat d'una relativa incomprensió del fenomen esportiu per part dels primers ajuntaments democràtics a una creixent "responsabilització municipal" (p. 230). Aquest procés de responsabilitzar-se de les polítiques esportives el desgranaven en diverses temàtiques.

Una era la referent a la progressiva implantació d'un "model mixt" en l'organització, promoció i gestió de l'esport a nivell local, amb participació de l'associacionisme esportiu, en relació amb el qual destacaven la "creixent comprensió del fenomen i la necessitat d'impulsar-lo" per part dels governs municipals. És a dir, remarcaven l'existència d'un paper més gran de l'associacionisme esportiu en la gestió pública i diferenciaven en aquest sentit la segona legislatura de l'anterior:

"Superados, por tanto, los planteamientos estrechos, sea de gestión directa a ultranza, sea de cesión de instalaciones públicas sin criterios, con el consiguiente peligro de privatización e

¹⁷⁵ Jordi Vallverdú era el polític responsable del servei d'esports de la Diputació de Barcelona i Ricard Boix havia estat regidor d'urbanisme a l'Ajuntament de Barcelona entre 1979 i 1981 en representació del PSUC i en aquell moment era el coordinador dels serveis d'esports de la Diputació.

infrautilización de las mismas, estamos ante un amplio abanico de realidades y posibilidades de gestión, paralelos a la misma amplitud que caracteriza a las instalaciones o a las diversas prácticas deportivas.” (Vallverdú i Boix, 1986, p. 230)

Després de plantejar que no hi havia una fórmula universal de gestió de les instal·lacions municipals (directa, indirecta o mixta), consideraven que, en el futur, caldria consolidar la combinació de formes diverses de gestió en un mateix municipi, així com millorar les condicions de cessió als clubs a partir de convenis d'exploració i de promoció esportiva. En definitiva, Vallverdú i Boix consideraven que entre la primera i la segona legislatura s'havia evolucionat cap a models més participatius de gestió i que calia insistir en aquesta línia, sense perdre de vista el control social i econòmic dels equipaments municipals.¹⁷⁶ Tenint en compte que aquests autors tenien una visió des de l'esquerra del sistema esportiu local, és interessant remarcar quin era el paper que donaven a l'associacionisme esportiu, en un discurs molt diferent del que hi havia als inicis dels ajuntaments democràtics:

“...el desarrollo del asociacionismo y de lo que en Europa se califica como “voluntariado” es un objetivo vinculado a la misma concepción progresista del fenómeno deportivo, que entiende el deporte como hecho cultural y que sitúa el reforzamiento del tejido asociativo y de la convivencia social entre sus prioridades políticas.” (*ibid.*, p. 230-231)

Aquesta responsabilització municipal va estar directament relacionada amb un notable augment dels recursos econòmics. La mitjana de pessetes per habitant destinada als serveis esportius en els pressupostos municipals dels ajuntaments de la província de Barcelona van passar de 586 pessetes l'any 1984 a 1.276 l'any 1987, és a dir, la despesa en esports va augmentar més del doble en aquest període¹⁷⁷ (Burriel, 1990). També es van produir una estructuració política i organitzativa interna més grans. En aquest sentit, en els municipis mitjans i grans es va anar optant per la creació d'organismes administratius específics per gestionar els serveis esportius municipals (patronats municipals d'esports, fundacions municipals, instituts municipals d'esports...). Així, l'any 1987, disset—el 53%—dels trenta-dos municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona tenien un organisme específic per a l'esport municipal. D'aquests disset, onze—el 65%—es van crear entre 1983 i 1987 fet que demostra que va ser una etapa d'expansió d'aquest model d'organització interna dels serveis esportius que es justificava perquè així es disposava de més agilitat i eficàcia administrativa (*ibid.*).

També en l'aspecte organitzatiu, Vallverdú i Boix (1986) destacaven la participació ciutadana que es generava a través de la incorporació de representants de les entitats esportives en les juntes dels patronats, així com en la creació de consells municipals d'esports. Aquests consells, de caràcter assessor, havien anat augmentant. L'any 1987, el 37% dels ajuntaments els havien creat. Aquest aspecte, però, començava a estar qüestionat perquè, segons les seves paraules “en ocasiones aparecen como organismos demasiado “pesados”, con dificultades para su funcionamiento” (p.231).

Un altre aspecte destacable en aquesta segona legislatura van ser les actuacions que van tenir lloc envers l'educació física en horari escolar i l'esport escolar. Un fet

¹⁷⁶ Precisament en aquesta línia, als inicis de la segona legislatura, l'Ajuntament de Barcelona havia editat un llibret titulat “Com controlar la gestió a les instal·lacions esportives municipals” (Lladó i Turró, 1984) en què es plantejaven aspectes a tenir en compte en el moment de cedir un equipament municipal, com ara la semblança de l'entitat gestora, la quota de conservació de la instal·lació, la gestió econòmica, els plecs de condicions per a la cessió, etc. En aquest document es va recollir, també el “Reglament sobre l'ús de les instal·lacions municipals” que havia estat aprovat per l'Ajuntament i que era vigent des d'agost de 1982. Destaquem d'aquest Reglament el fet d'obligar totes les instal·lacions municipals esportives (I.M.E.), estiguessin cedides a un club o no, a restar obertes a qualsevol ciutadà—sense necessitat d'associar-se a l'entitat gestora—mitjançant l'abonament de la corresponent taxa municipal d'utilització.

¹⁷⁷ En l'estudi no s'analitzava Barcelona ni l'Hospitalet de Llobregat.

significatiu va ser que la nova llicenciatura en educació física que s'havia posat en marxa a l'INEF en el curs 1981-1982 va començar a posar en el sistema esportiu català titulats amb una formació en educació física i també en gestió i recreació. Quant a l'educació física, l'aparició de professorat d'educació física amb una llicenciatura va fer que es normalitzés la figura d'aquest professorat en els instituts de secundària. Així, l'any 1984 el govern estatal va dictar dos decrets—el Reial Decret 1876/1984 i el Reial Decret 1877/1984—amb els quals va crear les figures de professor agregat i catedràtic de batxillerat i la de professor numerari de formació professional, respectivament. Amb aquest nou marc normatiu, el Departament d'Ensenyament va convocar, el maig de 1985, les primeres oposicions a 122 places de professorat agregat d'educació física per al batxillerat. D'aquesta manera es normalitzava la situació a aquest nivell educatiu.

La situació a l'Educació General Bàsica (EGB) no estava, però, resolta. Les escoles de formació del professorat no oferien encara una formació adequada als mestres i, en moltes escoles, hi seguia havent mestres poc preparats o eren substituïts per altres professors externs (monitors esportius, estudiants o llicenciats d'INEF...) sovint contractats per les associacions de pares i mares i finançats pels ajuntaments.

La preocupació de l'Administració per aquest tema i la por a la mala imatge exterior que generaria la manca d'educació física escolar en un país que volia organitzar uns Jocs Olímpics va fer posar en marxa una campanya de reciclatge de mestres. Abans de la nominació olímpica algunes ciutats havien començat a organitzar cursos de formació. Un exemple pioner va ser el curs de reciclatge que es va realitzar l'any 1984 a la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat, organitzat per l'Ajuntament, en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament i la Direcció General de l'Esport i coordinat per professorat de l'INEF de Barcelona.

Figura 2.9 Díptic del curs de reciclatge d'educació física per a mestres d'EGB fet a l'Hospitalet de Llobregat l'any 1984.

A Barcelona i lligat amb la campanya olímpica, el febrer de 1986 l'Ajuntament va endegar la campanya anomenada "A l'escola, més esport que mai" que es va començar a aplicar a les escoles de la ciutat el darrer trimestre del curs 1985-1986. Entre els diversos objectius de la campanya figurava millorar les condicions físiques de les instal·lacions esportives de les escoles públiques del municipi, organitzar jornades de divulgació esportiva amb el nom de "Dimecres olímpic" i reciclar els mestres d'EGB de la ciutat. Els cursos de reciclatge que va iniciar l'Ajuntament es van acabar convertint en cursos d'especialització de 800 hores homologats per la Generalitat i el Ministeri d'Educació i Ciència (Bantulà, Bosom, Carranza i Monés, 1997).¹⁷⁸

Figura 2.10 Logotip de la campanya "A l'escola, més esport que mai", organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, 1986.

¹⁷⁸ Entre el maig de 1986 i juny de 1991 es van fer nou cursos i es van titular 227 mestres.

El paper de l'INEF i el perfil de la nova formació va començar a incidir en el sistema esportiu català—també en l'estatal ja que hi havia alumnat de tota Espanya—i en les polítiques esportives municipals.¹⁷⁹ Moltes de les iniciatives municipals i les que desenvolupaven les entitats esportives tenien alumnes o persones amb la llicenciatura en educació física (Truñó, 1987).

Un altre aspecte destacat per Vallverdú i Boix (1986) en la seva anàlisi era l'esforç realitzat pels serveis municipals en la promoció i l'extensió de l'esport popular, a través d'iniciatives adreçades a l'esport per a tothom, en especial a sectors específics de la població (gent gran, dones, joves...) als quals se'ls donava un tracte prioritari. En aquest àmbit és destacable el fet que durant aquesta etapa, l'any 1986, es va crear l'Associació Catalana de l'Esport per a Tothom (ACET), a partir d'un seguit d'entitats associatives que potenciaven l'esport popular com a alternativa a l'esport de competició, i liderades, especialment, per les Escoles d'Iniciació Esportiva que s'havien creat als districtes de la ciutat de Barcelona (Truñó, 1987)

Precisament la promoció de l'esport popular a través dels ajuntaments, entitats veïnals, associacions de mares i pares, agrupacions poliesportives, etc. va seguir essent identificada, durant una bona part d'aquesta legislatura, com una alternativa a l'esport de competició representada per les entitats tradicionals de l'esport, els clubs i les federacions esportives. Aquestes dues visions de l'esport van simbolitzar, des dels inicis de la democràcia municipal fins a la designació de Barcelona com a seu dels Jocs, el conflicte polític entre els partits d'esquerres i Convergència i Unió, o el que era el mateix, entre els principals ajuntaments i la Diputació de Barcelona, que representaven l'esport popular, i la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, que representava l'esport de competició.

Una mostra de la confrontació política que existia en aquell moment entre les dues maneres d'expressió de l'esport la podem veure reflectida en les memòries del director general de l'Esport d'aquell moment, Josep Lluís Vilaseca (2014), que fa diverses referències a aquesta visió confrontada aportant la seva opinió sobre l'esport popular:

“En aquell canvi polític havia sorgit el pensament que l'esport estava intoxicat de professionalisme; que el que tocava era “l'esport per a tothom”, i que l'important eren les curses populars” (p.180).

Vilaseca ampliava la crítica a l'esport popular—“hi va haver una època en què predominava un esnobisme popular força marcat”—i l'acompanyava amb el seu posicionament polític personal—“Jo insistia en la visió antiesnob...”—(ibíd.,p.181) i el posicionament de Convergència i Unió—“En el programa de Convergència dèiem que l'esport de competició i la feina feta per les federacions i els clubs era el que realment donava consistència al sector”—(ibíd.,p.181). Curiosament també identifica aquest conflicte entre el claustre del professorat de l'INEF de Barcelona, dels quals considera que “molts d'ells eren “anti-Jocs Olímpics”. (ibíd., p. 180)¹⁸⁰

Si bé és cert que la confrontació va existir, també sembla evident que la nominació de Barcelona va provocar un acostament entre les posicions. Des de les esquerres ja no es tenia un discurs bel·ligerant cap a l'esport de competició i les seves entitats i des

¹⁷⁹ Un exemple de la influència de l'INEF de Barcelona va ser la posada en marxa d'unes escoles esportives en el mateix centre. Aquestes escoles, adreçades principalment als infants del municipi d'Esplugues van servir de model per a la creació d'escoles esportives a altres poblacions catalanes.

¹⁸⁰ És cert que una part del professorat d'aquella època sentia simpaties per l'esport per a tothom que havia començat a desenvolupar-se arran de la influència del Consell d'Europa, però tot i ser significatius en el centre el nombre no era tant quantiosos com perquè Vilaseca els classifiqués com a “molts”. El fet que una part del professorat hagués col·laborat en programes organitzats per l'Ajuntament de Barcelona, probablement va afavorir aquesta visió de Vilaseca en classificar-los com a persones properes als partits d'esquerres. De fet, diversos professors van col·laborar finalment en l'organització dels Jocs.

de Convergència i Unió es va començar també a donar un lloc a l'esport popular. Dues frases de dos dirigents esportius públics del moment recollien aquest canvi d'actitud dels ajuntaments—majoritàriament d'esquerres—envers l'esport de competició i la importància de la nominació olímpica en aquest canvi. D'una banda, Jordi Vallverdú constata el canvi d'actitud municipal:

Superadas en gran parte las reticencias existentes en muchos Ayuntamientos hacia el *deporte de competición y el deporte espectáculo*, aparecen múltiples problemas en el cómo establecer nuevas bases de colaboración y apoyo (Vallverdú i Boix, 1986; p.232).

D'altra banda, Vilaseca en parlar d'aquest canvi recull el caràcter catalitzador de la designació de Barcelona amb aquestes paraules: “Quan ens van concedir els Jocs el 1986, tot—i tothom— va fer un gir de cent vuitanta graus i Catalunya va esdevenir el país més olímpic del món” (Vilaseca, 2014; p. 181)

Síntesi

En aquest apartat s'han analitzat les polítiques esportives municipals durant la segona legislatura. Per realitzar aquesta anàlisi hem tingut en compte els següents punts: resultats obtinguts per les diferents forces polítiques; el contingut d'esports en els programes electorals; el context polític que va existir en paral·lel a la segona legislatura municipal; i els aspectes de política esportiva més rellevants del període, tant pel que fa a les administracions de l'Estat, a la Generalitat, a la Diputació de Barcelona com als temes més destacables de l'actuació municipal.

En relació amb els resultats electorals que van tenir lloc a Catalunya i a la província de Barcelona a les municipals de 1983 destaquem:

- El nivell de participació a tot Catalunya va ser del 64,7%, tres punts més que en les anteriors municipals. A la província de Barcelona la participació va ser més alta que la catalana, el 67,4% i gairebé set punts percentuals més elevada que a les eleccions de 1979.
- Aquest cop hi va haver més presència de llistes de partits i en el conjunt de Catalunya i a la província de Barcelona el PSC-PSOE va ser el partit més votat tot i que degut a la llei electoral CiU va ser la força política amb més representants municipals.
- En canvi, dels 32 municipis més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona, CiU només va obtenir l'alcaldia en dues, mentre que les altres es van repartir entre els partits d'esquerres, el PSC-PSOE en va obtenir 21, el PSUC, 9, i el partit comunista escindit del PSUC, el PCC, 1. La gran majoria d'aquests municipis formaven part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Pel que fa al tractament de l'esport en els programes electorals per a les municipals de 1983, destaquem el següent:

- El tema olímpic va estar present en els documents programàtics del PSC-PSOE, el PSUC i CiU. Per als socialistes era un tema central, els comunistes li donaven suport amb algunes reticències en l'aspecte econòmic i participatiu i CiU donava suport amb reticències polítiques relacionades amb el protagonisme de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona.
- Un altre aspecte comú va ser el de continuar amb la política inversora en la construcció o remodelació d'equipaments esportius que havia promogut acords de col·laboració entre els ajuntaments, la Diputació de Barcelona i la Direcció General de l'Esport.
- A diferència dels programes anteriors, els partits d'esquerres ja no eren tan bel·ligerants amb l'esport de competició i les seves estructures organitzatives, els clubs i les federacions. En el cas del PSC-PSOE, el canvi va ser abismal, defensant el paper de l'esport competitiu i de les entitats. En el cas del PSUC el canvi no va ser tan radical i proposava que existissin agrupacions poliesportives com a alternatives organitzatives.

- El suport a l'esport escolar va seguir estant present en les preocupacions de tots els partits polítics, i era el principal eix d'actuació en el camp de la promoció esportiva per a CiU. En canvi, mentre els partits d'esquerra seguien potenciant l'esport popular, aquesta dimensió de l'esport que no era ben vista pels nacionalistes que l'identificaven amb la ideologia d'esquerra.
- La problemàtica de l'educació física va perdre pes programàtic, pel fet que la Generalitat ja havia rebut els traspassos de competències d'educació i ara era responsable de la impartició d'aquesta assignatura.

En relació amb el context polític que va existir durant la segona legislatura dels governs municipals destaquem els següents aspectes:

- L'abril de 1984 es van fer les segones eleccions al Parlament de Catalunya i CiU va guanyar per majoria absoluta.
- A escala estatal el març de 1986 es va fer el referèndum sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN. El "sí" va guanyar per un estret marge a Espanya—52,5%—mentre que a Catalunya va guanyar el "no"—50,6%.
- Les quartes eleccions generals es van fer el juny de 1986 i el PSOE, tot i tenir menys vots que el 1982 va tornar a guanyar per majoria absoluta. A Catalunya també van guanyar els socialistes.

Respecte al paper del Consejo Superior de Deportes, la Direcció General de l'Esport i la Diputació de Barcelona en les polítiques esportives dels ajuntaments de la província destaquem els següents punts:

- L'any 1984 Romà Cuyàs va ser destituït de la presidència del Comitè Olímpic Espanyol per la seva relació conflictiva amb els presidents de les federacions espanyoles, però va poder donar un impuls econòmic al projecte olímpic dels pressupostos del CSD.
- La Direcció General de l'Esport va disminuir considerablement el nivell de recursos econòmics destinats a les subvencions per a la construcció o condicionament dels equipaments esportius a què havia arribat al final de l'anterior legislatura, els destinataris dels quals eren fonamentalment els ajuntaments, mentre que van augmentar les subvencions per a la promoció esportiva adreçades bàsicament a les federacions esportives.
- L'any 1984 el Parlament català va aprovar la Llei 11/1984 per la qual es va crear l'organisme autònom INEF de Catalunya que unificava els centres de Barcelona i Lleida.
- En el període 1983-1987 el Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona, dirigida pel socialista Jordi Vallverdú, va destinar més subvencions per a equipaments esportius de la província que la Direcció General de l'Esport de la Generalitat. La Diputació va fer un cens de les instal·lacions de les comarques de Barcelona l'any 1983 que va servir de model per què el CSD i la DGE fessin un cens estatal i català l'any 1986.

Finalment, destaquem els aspectes més rellevants de la política esportiva municipal en la segona legislatura:

- Els ajuntaments de la segona legislatura van adoptar una responsabilitat més gran envers els serveis esportius municipals, combinant-la amb una progressiva implantació d'un model mixt en la gestió, amb més participació de l'associacionisme esportiu.
- Aquesta responsabilitat més gran va venir acompanyada d'un increment notable dels pressupostos municipals destinats a esports i una complexitat més gran en les estructures de gestió municipals, amb la creació de molts patronats d'esports en les ciutats de més de 20.000 habitants.
- En algunes estructures municipals de gestió esportiva existia participació ciutadana, mentre que en algunes poblacions s'havien creat consells municipals d'esports, de caràcter assessor. La participació ciutadana en la presa de decisions començava a ser qüestionada.
- L'educació física als instituts de batxillerat es va normalitzar amb la creació de la figura del professorat agregat d'educació i la convocatòria de les primeres oposicions. Aquesta normalització estava relacionada amb la creació de la llicenciatura en educació física a l'INEF l'any 1981.
- La situació a l'EGB encara no es va resoldre en aquest període i els ajuntaments seguien col·laborant en la realització de l'assignatura. Algunes ciutats, com l'Hospitalet i Barcelona van posar en marxa campanyes de reciclatges de mestres per capacitar-los per donar l'educació física.
- La promoció de l'esport popular va seguir essent un senyal d'identitat de les polítiques municipals, sobretot a les grans ciutats, amb propostes adreçades a sectors de la població que tradicionalment no participaven de l'esport de competició. La confrontació entre els dos models de pràctica esportiva, lligada a una visió d'esquerres—l'esport popular—o convergent—l'esport de competició—va seguir present en bona part d'aquesta legislatura fins que la nominació olímpica va produir un acostament de les posicions.

2.4. La tercera legislatura: de juny de 1987 a maig de 1991

2.4.1. Els resultats de les eleccions municipals de 1987

El 10 de juny de 1987 es van fer les terceres eleccions municipals. La participació ciutadana al conjunt de Catalunya va ser molt similar a les eleccions municipals anteriors, amb un 68,5% de l'electorat. El mateix dia es van realitzar les primeres eleccions al Parlament Europeu, coincidint amb les eleccions municipals amb la intenció d'ampliar el nivell de participació electoral, que va ser prou alta, tenint en compte el nivell de desconeixement del sentit d'aquelles eleccions. Va votar el 68,5% de l'electorat i la victòria va ser per al PSOE, amb el 39% dels vots. A Catalunya, amb un 67,9% de participació, el partit guanyador va ser el PSC-PSOE, amb el 36,8% dels vots.

Igual que en les dues anteriors convocatòries, el PSC-PSOE va obtenir el percentatge més alt de vots però, a causa de la distribució més gran en el territori català, CiU va obtenir un nombre més alt de representants en els ajuntaments catalans. Una important novetat respecte als comicis anteriors va ser que els partits comunistes—PSUC i PCC—es van tornar a reagrupar en una nova marca electoral, Iniciativa per Catalunya (IC), que es convertia en el referent català d'Izquierda Unida, però mantenint la seva independència orgànica.

Taula 2.14 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1987 a Catalunya.

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	1.004.823	33,0%	4.373	53,2%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	1.135.078	37,3%	1.710	20,8%
Independents	91.640	3,0%	909	11,1%
Iniciativa per Catalunya	314.663	10,3%	298	3,6%
Alianza Popular	173.769	5,7%	219	2,7%
Esquerra Republicana de Catalunya	74.700	2,5%	185	2,3%
Altres partits	212.176	7,0%	524	6,4%
TOTAL	3.006.849	100%	8.218	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

A la província de Barcelona, amb una participació similar al conjunt de Catalunya —68,2%—, els resultats també van donar un nombre més alt de vots als socialistes, però una representació inferior en càrrecs electes que CiU. La distribució dels vots va fer que la Diputació de Barcelona estigués formada per vint-i-quatre representants del PSC-PSOE, vint de CiU, sis d'IC i un d'AP. La presidència de la corporació va ser per al socialista Manuel Royes, alcalde de Terrassa.

Taula 2.15 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1987 a la província de Barcelona

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	708.368	30,3%	1.498	45,7%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	935.052	40,0%	846	25,8%
Independents	47.767	2,0%	386	11,8%
Iniciativa per Catalunya	298.108	12,8%	259	7,9%
Esquerra Republicana de Catalunya	50.158	2,2%	73	2,2%
Alianza Popular	127.483	5,5%	57	1,7%
Altres partits	144.412	6,2%	159	4,9%
TOTAL	2.311.348	100%	3.278	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

Els socialistes van tornar a ser majoritaris en les alcaldies de les ciutats de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona—tot i que van tenir dues ciutats menys—mentre CiU ampliava el seu nombre, ocupant l'alcaldia en 4 ciutats, dues més que en el període anterior. IC tenia el mateix nombre d'alcaldies que el 1983 i apareixia un partit local a Premià de Mar.

Taula 2.16 Municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona segons partit de l'alcaldia després de 1987.

GRANDÀRIA	MUNICIPIS	POBLACIÓ	ALCALDIA		
Més de 100.000 habitants	Barcelona	1.703.744	PSC-PSOE		
	Hospitalet de Llobregat, l'	277.688	PSC-PSOE		
	Badalona	224.233	PSC-PSOE		
	Sabadell	187.506	IC		
	Terrassa	160.245	PSC-PSOE		
	Santa Coloma de Gramenet	135.310	IC		
	Mataró	100.189	PSC-PSOE		
Entre 50.001 i 100.000 habitants	Cornellà de Llobregat	86.971	PSC-PSOE		
	Sant Boi de Llobregat	76.008	PSC-PSOE		
	Manresa	65.285	CiU		
	Prat de Llobregat, el	63.411	IC		
	Cerdanyola del Vallès	53.968	PSC-PSOE		
Entre 20.001 i 50.000 habitants	Granollers	48.380	PSC-PSOE		
	Esplugues de Llobregat	47.598	PSC-PSOE		
	Rubí	47.069	IC		
	Viladecans	45.423	PSC-PSOE		
	Vilanova i la Geltrú	45.258	PSC-PSOE		
	Sant Feliu de Llobregat	38.633	IC		
	Mollet del Vallès	38.568	IC		
	Sant Cugat del Vallès	35.784	CiU		
	Sant Adrià de Besòs	34.673	PSC-PSOE		
	Gavà	33.076	PSC-PSOE		
	Igualada	31.107	CiU		
	Barberà del Vallès	30.008	IC		
	Vic	28.609	CiU		
	Castelldefels	28.209	PSC-PSOE		
	Vilafranca del Penedès	26.665	PSC-PSOE		
	Montcada i Reixac	26.093	IC		
	Ripollet	25.890	PSC-PSOE		
	Sant Joan Despí	24.072	PSC-PSOE		
Sant Vicenç dels Horts	20.465	PSC-PSOE			
Premià de Mar	20.399	NOP			
QUADRE RESUM					
MUNICIPIS	Núm.	PSC-PSOE	IC	CiU	ALTRES
Més de 100.000 habitants	7	5	2	0	0
Entre 50.001 i 100.000 habitants	5	3	1	1	0
Entre 20.001 i 50.000 habitants	20	11	5	3	1
TOTAL	32	19	8	4	1

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

2.4.2. L'esport als programes electorals municipals de 1987

2.4.2.1. Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE

El programa socialista per a les municipals de 1987 portava el lema “Vota el futur” (PSC-PSOE, 1987) i l'apartat d'esports ocupava poc més de mitja pàgina de les quaranta-cinc que tenia el document. El títol d'aquest apartat era “Els ajuntaments dinamitzadors de l'esport” (p. 36) i partia de l'afirmació que els ajuntaments s'havien constituït en peces fonamentals del sistema esportiu català. Per als socialistes, aquest fet i la responsabilitat d'organitzar els Jocs Olímpics del 1992 havien generat una demanda creixent de l'esport com a servei públic.

Després d'una velada crítica al Govern de la Generalitat per la seva política de distribució de recursos per a la promoció de l'esport, el PSC-PSOE plantejava una nova visió envers la construcció d'equipaments esportius, un tema que havia estat cabdal en les dues anteriors legislatures. La nova proposta donava prioritat a la rehabilitació o a la conversió de les instal·lacions existents, abans de decidir de construir-ne una de nova, plantejant la necessitat de realitzar estudis de viabilitat del nou equipament previs a una nova inversió. El document ho justificava en base a l'encariment de les instal·lacions i la multiplicació de la demanda i feia un esment especial a l'aprofitament de les zones esportives escolars de manera que es poguessin utilitzar pel públic en general durant les hores no lectives. Per als socialistes, aquest aprofitament hauria de ser una tasca primordial en els següents quatre anys.

Un altre camp d'actuació prioritària era el de la promoció esportiva. Després de manifestar la necessària col·laboració de les entitats esportives (clubs, agrupacions, federacions...) en aquesta promoció, hi afegia la necessitat d'organitzar conjuntament cursos de formació, perfeccionament i reciclatge de tècnics. A aquesta tasca conjunta hi afegia la necessitat d'impulsar l'associacionisme esportiu dins els municipis i defensava fórmules de gestió dels equipaments municipals amb més implicació ciutadana. És a dir, d'aquelles reticències envers la privatització dels equipaments municipals es passava a un altre discurs afavoridor d'un model participatiu en la gestió pública.

Un altre aspecte destacat en el programa era l'esport en edat escolar, per als quals reclamava el suport als jocs esportius escolars, tot ressaltant els aspectes educatius i formatius de l'esport, i tornava a reclamar un aspecte que havia quedat més diluït en l'anterior programa electoral municipal socialista, el de l'educació física a l'escola com a matèria obligatòria. Per a aquesta assignatura exigia el seu compliment al govern català.

En el document hi havia una crida a un lligam més gran entre els esdeveniments esportius i altres manifestacions de la cultura en un esperit de fer activitats paral·leles i es relacionava la pràctica de l'esport amb la salut, animant a la realització de campanyes de sensibilització sobre els efectes saludables de l'exercici físic.

Tot l'aspecte olímpic va quedar recollit en el programa específic de la ciutat de Barcelona ("El futur de Barcelona"), en el qual hi havia constants referències als beneficis que aportaria la cita olímpica des de perspectives econòmiques, urbanístiques, tecnològiques, de promoció exterior, promoció esportiva...i de promoció de l'olimpisme.

2.4.2.2. Iniciativa per Catalunya

El programa general d'Iniciativa per Catalunya per a les municipals de 1987 es va plasmar en un document anomenat "Propostes pels governs de les ciutats", on s'establien criteris generals a tenir en compte en les polítiques municipals. En aquest document la temàtica esportiva era pràcticament inexistent. Únicament hi havia un apartat dedicat als aspectes de seguretat dels Jocs Olímpics. En no disposar d'un document comú amb contingut més ampli, hem analitzat el programa electoral d'IC a Sant Feliu de Llobregat, una ciutat on governava aquesta força política, per intentar extreure informació que permetés identificar elements del posicionament d'IC respecte a la política esportiva municipal.

En aquest document es feia un balanç de la tasca municipal desenvolupada fins aquell moment i es feien propostes per al futur. En el balanç es remarcava la construcció i remodelació d'equipaments esportius municipals; la construcció i habilitació d'equipaments esportius escolars; la promoció de l'esport de base per a "població jove" (aquí feien una relació d'escoles esportives) i "població adulta" (feien referència a gimnàstica de manteniment, dansa-jazz i gerontogimnàstica). També feien esment al fet que havien hagut d'assumir la tasca de contractar monitors per què impartissin l'educació física a les escoles, atès que la Generalitat no ho garantia. De la millora dels equipaments i la millora de la qualitat de la pràctica conclouien en el seu diagnòstic que hi havia hagut un fort increment de practicants i una millora dels clubs en el terreny de la competició. El sistema organitzatiu dels serveis esportius municipals també tenia un lloc en el balanç de la tasca feta, quan es parlava del canvi que havia significat per al Departament d'Esports la millora dels equipaments i l'increment de la pràctica, la qual cosa havia fet que ara fos un ens d'administració i gestió de serveis en comptes d'un ens dinamitzador d'etapes anteriors.

Com a propostes es plantejava la millora dels equipaments ja existents, la creació d'una nova zona esportiva, l'optimització de la utilització; la millora de l'oferta esportiva a través de potenciar i crear escoles esportives. En un aspecte més ideològic es plantejava que el Departament d'Esports dinamitzaria la participació dels practicants en la gestió municipal a través de formes jurídiques que no concretava. El tema olímpic també tenia cabuda dins el programa electoral fent un recordatori del suport de l'Ajuntament a la celebració dels Jocs i plantejant que la ciutat aconseguiria beneficis clars per al seu sistema esportiu.

2.4.2.3. Convergència i Unió

El programa de CiU per a les municipals de 1987 duia el lema d'"Els municipis fem Catalunya" i l'esport era un dels tretze apartats en què s'estructurava. L'apartat s'organitzava entorn a set punts que donaven peu a declaracions programàtiques redactades en forma d'objectius a assolir.

Després d'una introducció on es remarcava l'aspecte cultural i social de l'esport i on, de manera implícita, es reivindicava el paper de la Direcció General de l'Esport: "L'Ajuntament, amb la col·laboració d'altres institucions, haurà de..."(CiU, 1987, p.109), i es tractaven sis aspectes concrets.

El primer punt estava dedicat als equipaments esportius, la seva gestió i el seu ús, aspecte lògic si tenim en compte que els ajuts per als equipaments era un dels aspectes més importants de la política esportiva de la Direcció General de l'Esport. Precisament el document plantejava aspectes que semblaven més els criteris que podia seguir la Generalitat per concedir subvencions als municipis per a la construcció d'instal·lacions. En aquest sentit hi havia punts com que el pla d'inversions havia de respectar un pla bàsic que tingués en compte les necessitats i els recursos, així com el manteniment i la seva gestió posterior (suposem que aquí es volia fer referència al pla d'equipaments de la Generalitat que després sortiria amb el nom de PIEC en la Llei de l'esport del 1988). Un altre aspecte que destacava era la prioritat del practicant envers l'espectador, un tema clau en la política d'equipaments de la DGE (Vilaseca, 2014). També hi havia altres punts com ara la necessitat de rendibilitzar l'ús dels equipaments públics; aspectes complementaris (temes higienico-sanitaris, serveis mèdics...) a tenir en compte en el disseny de nous equipaments; etc.

Els títols dels cinc apartats restants ens esquematitzen quins eren, per a CiU, els altres principals punts d'interès de la política esportiva municipal: a) l'esport de base—l'esport a l'escola; b) l'esport federat; c) l'esport per a tothom—el lleure i l'esport a la tercera edat; d) aprofitem els recursos naturals i geogràfics per potenciar l'esport; i e) els Jocs Olímpics: un repte per a Catalunya.

En l'esport de base i l'esport a l'escola, el programa nacionalista incloïa quatre propostes. En la primera—sense que vegem cap relació amb la temàtica de l'enunciat—plantejaven la participació ciutadana a partir de la creació de Consells Locals i Comarcals de l'Esport. Recordem aquí la importància dels consells comarcals d'esports per a la política esportiva de la DGE i probablement era una referència implícita. La segona proposta estava relacionada amb l'educació física i l'esport escolar i es limitava a declarar-la fonamental i prioritària. La tercera proposta estava relacionada amb la utilització de les instal·lacions esportives en horari extraescolar on es recomanava el seu foment. I la darrera tornava a una idea que ja havia aparegut en el programa anterior, que era la utilització d'instal·lacions d'entitats privades, la qual es recomana promoure per a la realització de programes municipals.

En l'apartat d'esport federat és on trobem reflectida l'essència del programa esportiu convergent: “Per a CiU l'aspecte que defineix d'una manera concreta la forma de fer esport a Catalunya seria a través dels Clubs, les Entitats, les Associacions Esportives i les Federacions” (CiU, 1987, p. 111). El text deixava ben clar quin creia que havia de ser el paper de l'administració municipal: “Per a CiU, una política coherent d'esport a nivell municipal passa fonamentalment pel suport a la Societat Civil, representada en aquest cas per l'associacionisme esportiu i per l'esport federat” (*ibíd.*, p. 111).

L'apartat era encara més concret en la manera que els ajuntaments havien de donar suport a la societat civil. Així, es proposava que els governs municipals tinguessin una “política d'ajut a les entitats esportives del municipi, tant des del punt de vista econòmic, per la via del conveni sempre que sigui possible, com pel que fa a l'activitat institucional i organitzativa.” (*ibíd.*, p. 111). Plantejaven que els ajuntaments atorguessin la gestió i l'ús dels equipaments municipals a les entitats esportives a través de concessions administratives i aquí incorporaven un aspecte que preocupava molt les esquerres en les anteriors legislatures quan feien referència al fet que “la gestió ha d'ésser oberta a tots els ciutadans i no exclusiva per als socis de l'entitat.” (*ibíd.*, p. 111). Anaven un pas més enllà en la política de suport municipal quan recomanaven ajudar els clubs i federacions que garantissin continuïtat als joves amb condicions per a l'esport de competició, així com a les entitats que gestionessin escoles d'iniciació dels diferents esports federats.

L'apartat d'esport per a tothom era una novetat en el programa convergent, ja que fins aquell moment aquella visió de l'esport local era més aviat un patrimoni de les esquerres. Les propostes en aquest apartat no eren molt agosarades i tractaven de la necessitat d'impulsar l'esport per a persones discapacitades físiques i psíquiques així com per a les persones grans. Però hi havia una declaració que representava un gir important de la política convergent quan manifestava que calia impulsar “l'esport de manteniment i lleure com a activitat recreativa, i alhora com a activitat social que cohesioni les persones que viuen en el municipi.” (*ibíd.* p.112). Destaquem en tot aquest apartat la utilització de conceptes que fins al moment eren tabú en els programes convergents. Parlar d'esport per a tothom, de lleure, d'esport de manteniment o de recreació eren aspectes nous que incorporava CiU donant-los un valor de cohesió social que abans no semblava reconèixer.

El penúltim apartat estava dedicat a potenciar la utilització dels recursos naturals, tot respectant el funcionament ecològic. Aquesta preocupació per l'entorn natural donaria lloc al fet que, primer el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el juliol de 1987, i més endavant la Secretaria General de l'Esport, l'abril de 1989, regulessin legalment les competicions esportives motoritzades al medi natural.¹⁸¹

Finalment l'últim feia referència obligada als Jocs Olímpics de Barcelona '92, els quals considerava un esdeveniment d'interès nacional i una oportunitat per potenciar l'esport català. Des d'aquesta perspectiva plantejava que la política municipal per als següents quatre anys havia d'estar marcada per la potenciació de l'esport com a objectiu prioritari i que els ajuntaments haurien de vetllar per aconseguir un "objectiu fonamental: que en cada esport olímpic hi hagi presència catalana." (*ibíd.*, p.113) Traslladava, així, part de la responsabilitat dels èxits esportius olímpics als governs municipals comproment-los amb el suport a l'esport de competició i finalitzava amb una referència implícita al fet que l'èxit polític dels Jocs no els capitalitzés l'Ajuntament socialista de Barcelona: "Com a punt final, per a CiU existeix un objectiu clar: els Jocs Olímpics de 1992 han d'ésser un èxit esportiu, d'organització, i de finançament, però sobretot han d'ésser uns Jocs Olímpics Catalans i tot Catalunya." (*ibíd.*, p.113).

2.4.2.4. La comparació entre els programes

En els programes electorals per a les municipals de 1987 de les tres forces polítiques òbviament hi havia un tema comú, els Jocs Olímpics del 1992. Tots els grups polítics tenien clar els beneficis que aportaria aquest esdeveniment esportiu, però des d'IC i de CiU hi havia uns matisos interessants. Als ecosocialistes els preocupava de manera molt especial la seguretat durant l'organització dels Jocs, mentre que per als nacionalistes la preocupació bàsica era la rendibilitat política que podia obtenir l'Ajuntament socialista de Barcelona, en detriment del paper de la Generalitat.

De la resta de temes que apareixen en els programes es poden deduir quins eren els aspectes més rellevants de la política esportiva l'any 1987, un cop finalitzada la segona legislatura. D'entrada hem de dir que el conflicte entre esport popular i esport de competició ja no apareixia en el discurs polític enfrontant les esquerres i els nacionalistes. Mentre que l'esquerra ja no feia referència a aquesta confrontació, la qual cosa significava que a causa del fet olímpic l'esport de competició havia entrat dins els seus plantejaments i valors, CiU també havia canviat el seu discurs en el qual obviava l'esport per a tothom i ara l'incorporava com un valor més dins el sistema esportiu català. S'arribava així a un punt de confluència en el discurs polític on l'eix de separació entre la ideologia d'esquerres i la de dretes no es basava en el model esportiu que es defensava, tot i que la tendència anterior encara era molt marcada i CiU seguia insistint en la importància de l'associacionisme esportiu i de l'esport federat com a eixos del sistema esportiu català i amb la necessitat que els ajuntaments els donessin suport i potenciessin.

A més del model esportiu, les preocupacions programàtiques del 1987 es basaven en la planificació de nous equipaments i l'aprofitament més gran dels existents, sobretot tenint en compte que en els vuit anys transcorreguts s'havia fet molta inversió des de totes les administracions i ara caldria passar a una etapa de més racionalització, en la qual la participació ciutadana en la gestió dels equipaments públics semblava que

¹⁸¹ Ordre de 9 de juliol de 1987, publicada al DOGC núm. 872, de 3 de juliol de 1987 i Decret 59/1989, publicat al DOGC núm. 1129, de 10 d'abril de 1989.

anava prenent força davant de les reticències d'èpoques anteriors generades per l'excessiva privatització dels equipaments cedits. Aquesta participació ciutadana més gran en la gestió esportiva també afectava el mateix funcionament dels serveis esportius municipals dels quals ara, des de l'esquerra, se'ls orientava cap a un menor protagonisme organitzatiu i dinamitzador i un paper d'administració i gestió dels serveis més gran.

Pel que fa a la promoció de l'esport seguia passant per l'esport escolar, les escoles esportives, els esdeveniments populars, les campanyes de sensibilització envers sectors socials específics com les persones grans i les discapacitades. La visió de l'esport com un fet social, cultural, lligat a la salut i de servei a la ciutadania anava quallant en els discursos polítics. L'educació física seguia present en els programes, però ara orientat, des de l'esquerra, a insistir en la reivindicació que la Generalitat assumís la responsabilitat de la seva realització—i en conseqüència els costos econòmics que molts ajuntaments realitzaven en la contractació de monitors—un aspecte que legalment s'havia produït amb els traspassos d'educació fets l'any 1980.

2.4.3. El context polític en el període 1987-1991

Després de les eleccions municipals i les europees de 1987, la ciutadania catalana va ser cridada a les urnes un any després, el 29 de maig de 1988, per a les eleccions al Parlament de Catalunya. La participació va baixar cinc punts respecte a les autonòmiques de 1984. Aquest cop va votar el 59,33% de l'electorat. Els resultats van tornar a configurar un Parlament amb dues forces que es repartien la major part dels escons. CiU, tot i perdre tres diputats, va tornar a obtenir la majoria absoluta, amb 69 representants i el lideratge de Jordi Pujol. El PSC-PSOE, una altra vegada comandat per Raimon Obiols, va ser el segon grup, amb 42 escons—un més que l'any 1984—i aquest cop la tercera força política va ser IC, que va superar AP. Els comunistes, que ara s'autoanomenaven ecosocialistes, van tenir 9 escons, per 6 representants d'AP. Els altres partits amb representació al Parlament van ser ERC, amb 6 escons i el CDS, amb 3 representants. Jordi Pujol va tornar a ser investit president de la Generalitat.

La següent convocatòria electoral van ser les eleccions al Parlament Europeu, el 15 de juny de 1989. La participació a escala estatal va ser molt més baixa que en les de 1987, a causa del fet que aquest cop no van coincidir amb cap altra convocatòria. Aquests cop va votar el 54,7%, catorze punts menys. El guanyador va ser el PSOE, amb el 39,6%, seguit pel PP, amb el 21,4%. A Catalunya la participació encara va ser més baixa que a escala estatal, amb el 51,5% i el bipartidisme va tornar a ser entre el PSC-PSOE, amb el 36,36% i CiU, amb el 27,53% dels vots.

Les cinquenes eleccions generals es van avançar i van tenir lloc pocs mesos després de les europees, el 29 d'octubre de 1989. A escala estatal la participació va ser lleugerament més baixa que en les anteriors. Aquest cop va respondre a la convocatòria el 69,74%. El PSOE de Felipe González es va quedar a un escó de la majoria absoluta, amb 175 representants, en un Congrés de Diputats caracteritzat pel bipartidisme amb el PP, encapçalat per José Maria Aznar, que va obtenir 107 escons. La tercera força aquest cop va ser CiU, amb Miquel Roca, que va aconseguir 18 representants, la mateixa quantitat que el 1986. IU, liderada per Julio Anguita, va augmentar 10 representants, i en va obtenir 17. El fet que Herri Batasuna, que havia obtingut 4 escons, s'abstingués d'assistir al Congrés durant tota la legislatura va facilitar que els socialistes tinguessin, de fet, la majoria absoluta.

A Catalunya, les generals van tenir una participació més baixa que a escala estatal. Hi van acudir el 67,53% i, un cop més, va tornar a guanyar el PSC-PSOE que, amb el 35,59% dels vots, va enviar 20 representants al Congrés. Tot i aquesta victòria els resultats van seguir tenint una tendència minvant, amb gairebé sis punts menys que les generals de 1986. CiU, que com hem dit va obtenir 18 diputats, va aconseguir el 32,68% de l'escrutini, una xifra similar a les anteriors generals.

El període electoral es va tancar amb les eleccions municipals del 26 de maig de 1991 que donarien pas a la quarta legislatura local. La participació al conjunt de Catalunya va ser més baixa que en les de 1987, amb un 57,74% i la situació es va tornar a repetir. El PSC-PSOE va guanyar en nombre i percentatge de vots al conjunt de Catalunya, mentre que CiU, a causa de la Llei electoral, va obtenir gairebé el doble de regidors i regidores que els socialistes.

Taula 2.17 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1991 a Catalunya.

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	915.464	33,36%	4.361	52,37%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	1.016.439	37,04%	1.845	22,15%
Independents	98.736	3,60%	839	10,07%
Iniciativa per Catalunya	264.368	9,63%	276	3,31%
Partit Popular	184.128	6,71%	256	3,07%
Esquerra Republicana de Catalunya	91.995	3,35%	228	2,74%
Altres partits	139.421	6,31%	523	6,28%
TOTAL	2.710.551	100,00%	8.328	100,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

La mateixa situació es va tornar a produir a la província de Barcelona, amb victòria socialista en nombre i percentatge de vots, però un nombre més gran de representants municipals per part dels nacionalistes. La Diputació de Barcelona va tornar a tenir un govern d'esquerres amb l'alcalde de Terrassa, Manuel Royes, com a president de la corporació.

Taula 2.18 Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1991 a la província de Barcelona.

	Vots	% Vots	Reg.	% Reg.
Convergència i Unió	611.951	30,13%	1.434	43,17%
Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	805.747	39,67%	908	27,33%
Independents	59.223	2,92%	399	12,01%
Iniciativa per Catalunya	240.786	11,85%	223	6,71%
Esquerra Republicana de Catalunya	59.861	2,95%	102	3,07%
Partit Popular	137.802	6,78%	73	2,20%
Altres partits	95.089	5,69%	183	5,51%
TOTAL	2.010.459	100,0%	3.322	100,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

En les ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona, les alcaldies de la quarta legislatura municipal van seguir essent fonamentalment d'esquerres i majoritàriament socialistes. El PSC-PSOE va tenir el comandament de 20 governs municipals, IC de 6 i un partit local d'esquerres, el PEC (Proposta d'Esquerres per Catalunya) una altra. CiU va augmentar una alcaldia en aquest període, i en disposava de cinc.

Taula 2.19 Municipis de més de de 20.000 habitants de la província de Barcelona segons partit de l'alcaldia després de 1991.

GRANDÀRIA	MUNICIPIS	POBLACIÓ	ALCALDIA
Més de 100.000 habitants	Barcelona	1.643.542	PSC-PSOE
	Hospitalet de Llobregat, l'	272.578	PSC-PSOE
	Badalona	218.725	PSC-PSOE
	Sabadell	189.404	IC
	Terrassa	158.063	PSC-PSOE
	Santa Coloma de Gramenet	133.138	PSC-PSOE
	Mataró	101.510	PSC-PSOE
Entre 50.001 i 100.000 habitants	Cornellà de Llobregat	84.927	PSC-PSOE
	Sant Boi de Llobregat	77.932	PSC-PSOE
	Manresa	66.320	CIU
	Prat de Llobregat, el	64.321	IC
	Cerdanyola del Vallès	56.612	PSC-PSOE
	Granollers	51.873	PSC-PSOE
	Rubí	50.405	IC
Entre 20.001 i 50.000 habitants	Esplugues de Llobregat	48.310	PSC-PSOE
	Viladecans	48.294	PSC-PSOE
	Vilanova i la Geltrú	45.864	IC
	Mollet del Vallès	40.877	PSC-PSOE
	Sant Cugat del Vallès	38.937	CIU
	Sant Feliu de Llobregat	36.608	IC
	Gavà	35.204	PSC-PSOE
	Sant Adrià de Besòs	34.154	PSC-PSOE
	Castelldefels	33.017	PSC-PSOE
	Igualada	31.855	CIU
	Barberà del Vallès	31.147	PSC-PSOE
	Vic	28.736	CIU
	Vilafranca del Penedès	27.818	PSC-PSOE
	Ripollet	26.782	PSC-PSOE
	Montcada i Reixac	26.356	PEC
	Sant Joan Despí	24.977	PSC-PSOE
	Premià de Mar	22.699	CIU
Sant Vicenç dels Horts	20.836	IC	

QUADRE RESUM					
MUNICIPIS	Núm.	PSC-PSOE	IC	CIU	ALTRES
Més de 100.000 habitants	7	6	1	0	0
Entre 50.001 i 100.000 habitants	7	4	2	1	0
Entre 20.001 i 50.000 habitants	18	10	3	4	1
TOTAL	32	20	6	5	1

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

2.4.4. Les polítiques esportives municipals en el període 1987-1991

Les polítiques esportives de totes les administracions públiques van estar molt condicionades per l'aproximació de la realització dels Jocs Olímpics de Barcelona'92, que van fer augmentar els pressupostos públics dedicats a l'esport. També en aquesta època es van produir canvis legislatius importants per al sistema esportiu.

2.4.4.1. El paper de les altres administracions

Pocs mesos després de les eleccions generals de 1986, el gener de 1987, el govern de Felipe González va rellevar Romà Cuyàs de la presidència del CSD i va nomenar Javier Gómez-Navarro, un enginyer industrial que havia estat en el món editorial i en el del turisme¹⁸², però que no tenia cap tipus d'experiència anterior amb l'esport excepte el lloc que ocupava en una comissió de sanejament dels clubs de futbol. Aquesta

¹⁸² Javier Gómez-Navarro havia estat gerent de "Cuadernos para el Diálogo" i president de Viatges Marsans.

comissió s'havia constituït arran de l'endeutament generat pels Mundials de 1982 i va portar a establir per als clubs una nova fórmula jurídica—les societats anònimes esportives—que quedaria recollida en la nova llei de l'esport estatal de 1990.

Aquesta transformació dels clubs de futbol, més la preocupació per regular aspectes determinats de l'esport espectacle, com la violència i el dopatge, i les actuacions relacionades amb el paper del l'Estat en la celebració dels Jocs Olímpics del 92 van ser els eixos principals del CSD durant el període 1987-1991. En el cas de la violència i el dopatge, la tragèdia de Heysel a la final de la Copa d'Europa de futbol el 29 de maig de 1985 i el control positiu de l'atleta canadenc Ben Johnson en els Jocs de Seül de l'any 1988 van generar una gran repercussió social que van obligar els estats europeus a legislar sobre aquestes temàtiques. En el tema de Barcelona'92, apart de les inversions i subvencions pressupostàries, Gómez-Navarro va substituir Cuyàs en el Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics en representació de l'Estat. També l'any 1987 l'empresari barceloní Carles Ferrer Salat va substituir al duc de Cadis en la presidència del Comitè Olímpic Espanyol i seria el seu representant en el comitè organitzador.

El paper del CSD respecte a les polítiques esportives municipals va quedar molt reduït ja que entre 1980 i 1986 totes les comunitats autònomes havien elaborat els seus estatuts d'autonomia, assumit competències exclusives d'esports i rebut els traspessos de competències per part de l'Estat. Això significava que les comunitats ja tenien els seus propis recursos per destinar a finalitats esportives, els quals principalment s'orientaven a promoure l'esport de base en el seu territori, amb la qual cosa el CSD es reservava un paper més essencial en l'esport de competició d'àmbit estatal i internacional. Algunes comunitats fins i tot van elaborar les seves pròpies lleis de l'esport, com és el cas de la Comunitat de Madrid, l'any 1986, Catalunya i el País Basc, l'any 1988, i Castella-Lleó, l'any 1990.

Des del punt de vista dels recursos econòmics del CSD, la responsabilitat per l'èxit esportiu en els Jocs va fer augmentar els pressupostos estatals. El total del pressupost del CSD en el període 1988-1991 va incrementar-se en prop de 40.000 milions de pessetes respecte al període 1984-1987. En aquesta època, però, es va produir un canvi significatiu en l'apartat d'ingressos del CSD. L'aparició de la loteria primitiva l'agost de 1985 havia començat a posar en crisi els ingressos de les travesses que van començar a caure en picat. Aquest fet va motivar que els socialistes recuperessin la vella aspiració que el CSD es nodria fonamentalment dels pressupostos de l'Estat i l'any 1988 el govern va suprimir el percentatge de participació en els ingressos de les travesses que tenia el CSD.¹⁸³

¹⁸³ La primera referència a aquesta supressió es va donar en la Llei 33/1987 en la qual s'aproven els pressupostos generals de l'Estat. Posteriorment es va suprimir la participació del CSD a través del "Real Decreto 815/1988, de 15 de julio, por el que se modifica la distribución de las Apuestas Mutuas Deportivas Benéficas." (BOE núm. 179, de 27 de juliol de 1988.

Taula 2.20 Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1988-1991. (en milers de pessetes)

	1988	%	1989	%	1990	%	1991	%	TOTAL	%
CAP-1	1.401.315	7%	1.402.252	5%	1.841.721	6%	2.179.207	7%	6.824.495	6%
CAP-2	985.807	5%	1.207.404	5%	1.342.621	4%	1.382.900	4%	4.918.732	5%
CAP-4	10.173.196	51%	11.920.387	46%	13.293.342	44%	15.624.359	47%	51.011.284	47%
Total op.corrents	12.560.318	62%	14.530.043	56%	16.477.684	55%	19.186.466	58%	62.754.511	58%
CAP-6	2.410.000	12%	5.675.000	22%	7.247.000	44%	7.272.500	22%	22.604.500	21%
CAP-7	5.158.648	26%	5.522.000	21%	6.254.000	24%	6.811.940	20%	23.746.588	22%
CAP-8	8.000	0%	8.000	0%	8.000	21%	8.000	0%	24.000	0%
Total op.capital	7.568.648	38%	11.205.000	44%	13.509.000	45%	14.092.440	42%	46.375.088	42%
Total	20.128.966	100%	25.735.043	100%	29.986.684	100%	33.278.906	100%	109.129.599	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les lleis de pressupostos publicades al BOE.

A Catalunya, l'any 1988 es va aprovar la Llei 8/1988 de l'esport¹⁸⁴ que va tenir una sèrie de repercussions que emmarcarien el context de les polítiques esportives municipals. D'una banda, es va aprofitar el nou marc legal per canviar el nivell administratiu de l'òrgan responsable d'esports de la Generalitat. La Direcció General de l'Esport va pujar un esglaió administratiu i es va convertir en Secretaria General de l'Esport, amb la qual cosa Josep Lluís Vilaseca es va transformar en el secretari general de l'Esport.¹⁸⁵

Amb la Llei també es va aprofitar per canviar la denominació dels consells comarcals de l'esport per la de *consells esportius*. El canvi va ser degut al fet de la creació, un any abans, de les comarques i dels seus òrgans oficials de govern, els consells comarcals, amb la qual cosa la denominació anterior podia generar confusió.

Finalment, un altre aspecte que va ocasionar canvis en les dinàmiques esportives locals va ser la disposició addicional segona de la Llei que plantejava el buidat de les competències esportives les diputacions (vegeu 1.2.3.1) i que limitava l'actuació de les corporacions provincials exclusivament al suport a les administracions locals més petites (comarques i municipis) i restringia la possibilitat de donar ajuts de forma directa a entitats o a ciutadans.¹⁸⁶

El total dels recursos econòmics de la Secretaria General de l'Esport en el període 1988-1991 es van multiplicar per dos en relació amb el període 1984-1988, un fet relacionat amb la proximitat de l'esdeveniment olímpic i encara més si tenim en compte que, en aquesta època, la Generalitat va invertir en obra pròpia en construir una nova seu de l'INEFC a la muntanya olímpica de Montjuïc.

¹⁸⁴ Aquest va ser el segon intent d'aprovació de la llei de l'esport de Catalunya. Hi va haver un intent anterior l'any 1984 quan es va presentar un projecte al Parlament que no va arribar a ser discutit ja que va finalitzar la legislatura abans de poder fer el procés parlamentari.

¹⁸⁵ Decret 109/1988, de 5 de maig, de nomenament del senyor Josep Lluís Vilaseca i Guasch com a Secretari General de l'Esport. DOGC núm. 994, de 20 de maig de 1988.

¹⁸⁶ Això va significar, per exemple, la desaparició d'una partida pressupostària que tenia la Diputació de Barcelona, per la qual s'atorgaven beques d'estudi als estudiants de l'INEFC de Barcelona.

Taula 2.21 Pressupost de la Secretaria General de l'Esport en el període 1988-1991(en milers de pessetes).

	1988	%	1989	%	1990	%	1991	%	TOTAL	%
CAP-1	566.463	12%	558.527	8%	622.491	8%	659.728	7%	2.407.209	8%
CAP-2	822.511	17%	667.183	10%	1.015.496	12%	1.054.582	11%	3.559.772	12%
CAP-4	1.759.647	36%	2.282.125	33%	2.775.835	34%	3.192.405	32%	10.010.012	33%
Total operacions corrents	3.148.621	64%	3.507.835	51%	4.413.822	54%	4.906.715	49%	15.976.993	53%
CAP-6	481.499	10%	1.137.000	17%	1.464.150	18%	1.252.400	13%	4.335.049	14%
CAP-7	1.268.000	26%	2.177.000	32%	2.347.800	28%	3.839.000	38%	9.631.800	32%
CAP-8	1.500	0%	1.500	0%	18.000	0%	3.000	0%	24.000	0%
Total operacions capital	1.750.999	36%	3.315.500	49%	3.829.950	46%	5.094.400	51%	13.990.849	47%
Total	4.899.620	100%	6.823.335	100%	8.243.772	100%	10.001.115	100%	29.967.842	100%

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos de la Generalitat publicats al DOGC.

Pel que fa a la Diputació de Barcelona, el responsable d'esports d'aquest període va ser el diputat d'IC, Frederic Prieto i Caballé, que havia estat el primer alcalde democràtic de Cornellà de Llobregat. En aquesta època es va produir l'efecte de la reducció de la recaptació de les travesses, fet que va minvar els ingressos de la Diputació fins a gairebé només una quarta part del que havia rebut en el període 1984-1987. Tot i així, el Servei d'Esports va mantenir una progressió ascendent en la seva línia pressupostària i va augmentar en més de dos mil milions el total de diners destinats a esports en aquests quatre anys, bàsicament a causa dels ajuts atorgats per a la construcció de subseus olímpiques a la província i per a la construcció del Palau Sant Jordi i el condicionament de la piscina Sant Jordi, que era propietat de la Diputació.

Taula 2.22 Pressupost de l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona (1988-1991) i ingressos de les travesses (en milers de pessetes).

	1988	%	1989	%	1990	%	1991	%	TOTAL	%
CAP-1	69.803	3,0%	67.608	3,5%	68.154	5,6%	67.863	4,1%	273.429	3,8%
CAP-2	40.380	1,7%	40.902	2,1%	36.060	3,0%	41.000	2,5%	158.342	2,2%
CAP-4	106.500	4,5%	117.660	6,1%	172.000	14,2%	172.600	10,5%	568.760	8,0%
CAP-6					124.704	10,3%	100.000	6,1%	224.704	3,1%
CAP-7	2.146.000	90,8%	1.702.411	88,3%	809.775	66,9%	1.268.963	76,9%	5.927.149	82,9%
Total	2.362.683	100,0%	1.928.582	100,0%	1.210.694	100,0%	1.650.427	100,0%	7.152.386	100,0%

	1988	1989	1990	1991	TOTAL
Ingressos travesses	450.000	325.000	398.100	391.763	1.564.863

Font: Elaboració pròpia a partir de dades obtingudes en les Memòries de la Diputació de Barcelona dels anys 1988, 1989, 1990 i 1991. Arxiu Històric de la Diputació de Barcelona

2.4.4.2. Els aspectes més rellevants de la política municipal en la tercera legislatura

La tercera legislatura va representar una etapa de creixement per als serveis esportius municipals. L'impacte de la nominació de Barcelona va donar un gran impuls al paper de l'esport dins les estructures municipals. Estudis d'aquella època constataren l'augment de la importància del sector esportiu dins el conjunt dels serveis municipals (Martínez del Castillo, Puig *et al.*, 1989; García Ferrando, 1990). Les dades més rellevants estaven relacionades amb l'increment dels pressupostos, la inversió en equipaments, el pes més gran del responsable polític d'esports dins l'organigrama municipal, etc. Hem vist en els pressupostos de la DGE i del Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona l'important creixement dels seus pressupostos, els quals van contribuir a l'expansió dels serveis esportius municipals, bàsicament a causa de la construcció de nous equipaments.

La creació de nous equipaments, la posada en marxa i dinamització dels serveis esportius municipals, la creació d'estructures administratives (patronats...) eren aspectes que havien fet créixer els recursos i la importància dels serveis esportius municipals i, al final de la tercera legislatura es començava a plantejar que hi havia una crisi de creixement i que calia iniciar una etapa de planificació. (Burriel, 1992)

Un dels aspectes més rellevants era que es posava en dubte la necessitat de crear patronats municipals d'esports per aconseguir una agilitat administrativa més gran. Aquest model, que va triomfar en la primera i la segona legislatura, va ser qüestionat ja que les noves lleis de règim local que s'havien aprovat l'any 1985 permetien tenir més capacitat de decisió a l'alcaldia i això podia permetre ser més àgil sense crear noves estructures. (vegeu 1.4.4.1).

172

El creixement del parc d'equipaments i l'augment progressiu de la demanda social dels serveis esportius públics va provocar també que al final de la tercera legislatura es comencés a plantejar la necessitat de tenir una nova mentalitat gestora en els serveis esportius municipals i que es busqués un rendiment econòmic en la gestió. Això va venir acompanyat per una política de gestió indirecta dels equipaments públics que s'havien creat o condicionat amb els recursos dels anys anteriors. Va néixer així—i la ciutat de Barcelona va donar exemple en aquesta època—una política de cessió d'equipaments esportius a entitats associatives noves, nascudes sota el paraigua de l'esport per a tothom i que estaven evolucionant envers convertir-se en entitats gestores d'equipaments públics. La cessió administrativa dels poliesportius de barri a aquests nou tipus d'entitats es va constituir com un model de gestió que es va implantar en la Barcelona olímpica¹⁸⁷ i que es reproduiria en altres ciutats de maneres diferents.

Al marge d'aquests nous models de gestió la promoció de l'esport es va seguir canalitzant a través de l'esport escolar, els esdeveniments esportius, la iniciació feta a les escoles esportives, la promoció de l'esport per a sectors tradicionalment poc participatius—joves, dones, gent gran, persones amb discapacitats—i l'esport tradicional de competició. Als poliesportius de barri que van ser cedits a entitats associatives van aparèixer noves ofertes esportives adreçades a adults (programes de manteniment, aeròbic...) que es van convertir en l'embrió del que a finals del segle seria l'oferta d'esport de consum.¹⁸⁸

L'educació física a l'EGB va seguir essent un tema no resolt que es va canalitzar primer amb més cursos de reciclatge de mestres que van dur a terme la Generalitat i el Ministeri d'Educació i Ciència, i que més tard va tenir una resolució més definitiva quan l'any 1990 la nova llei estatal d'educació, la LOGSE, va crear la figura del mestre especialista en educació física (MEF) que havia de responsabilitzar-se de la impartició d'aquesta matèria a primària.

¹⁸⁷ Aquesta etapa es va iniciar l'any 1989 amb la cessió del poliesportiu municipal del carrer Perill, al barri de Gràcia, a l'entitat UBAE (Unió Barcelonesa d'Associacions Esportives), una entitat creada a partir d'una escissió en l'Associació Catalana d'Esport per a Tothom (ACET).

¹⁸⁸ L'exemple més clar d'aquest procés va ser la cessió, l'any 1989 per part del consistori barceloní, del poliesportiu del carrer Perill al barri de Gràcia, a l'entitat UBAE (vegeu nota anterior) que, a partir d'aquesta concessió acabaria convertint-se en una empresa de serveis esportius gestionant diversos equipaments esportius de Barcelona i altres municipals.

Síntesi

En aquest apartat hem analitzat les polítiques esportives municipals durant la tercera legislatura. Els aspectes més rellevants d'aquesta anàlisi són els següents.

En relació amb els resultats electorals de les municipals de 1987 destaquem:

- La participació en el conjunt de Catalunya va ser del 68,5%, una xifra similar a les municipals de 1983. A la província de Barcelona la xifra va ser molt similar, el 68,2%.
- A causa de la Llei electoral es va tornar a repetir la situació de 1983 en la qual el PSC-PSOE va guanyar en nombre de vots i percentatge, però CiU va obtenir més representants municipals.
- En els 32 municipis més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona, el nombre més gran d'alcaldies va seguir essent per al PSC-PSOE, amb 19. IC en va obtenir 8 i CiU 4, dues més que en el 1983. Un partit local va aconseguir una altra alcaldia.

173

Pel que fa al tractament de l'esport en els programes electorals de les municipals de 1987 assenyalem:

- Es va produir una aproximació en el discurs polític dels partits d'esquerres i CiU quant al paper de l'esport de competició i de l'esport popular. Els partits d'esquerres ja no criticaven l'esport de competició i els nacionalistes ja incorporaven l'esport popular tot i seguir defensant el paper clau de l'esport federat.
- Des de l'esquerra es proposa un protagonisme organitzatiu inferior dels departaments municipals i un paper més actiu de l'associacionisme esportiu en la gestió pública de l'esport.
- Després del procés inversor de les dues legislatures anteriors la preocupació política se centra en una planificació millor en la construcció dels equipaments i en el seu aprofitament.
- El Jocs Olímpics de Barcelona'92 hi són presents, amb una preocupació especial d'IC pels temes de seguretat i un interès de CiU per capitalitzar també els beneficis polítics.

Respecte al context polític amb què es van trobar els ajuntaments durant la tercera legislatura destaquem:

- Un any després de les municipals de 1987 es van convocar les eleccions al Parlament de Catalunya. Convergència i Unió va tornar a obtenir la majoria absoluta i va governar en solitari la Generalitat.
- Coincidint amb les eleccions municipals, el 10 de juny de 1987 es van fer les primeres eleccions al Parlament europeu, amb victòria dels socialistes.
- El juny de 1989 es van realitzar les segones eleccions al Parlament europeu, amb victòria dels socialistes tant a nivell estatal com català i una participació força baixa.

- Les eleccions generals es van avançar un any i es van convocar l'octubre de 1989. Al territori estatal va tornar a vèncer el PSOE de Felipe González i el PSC-PSOE al territori català.
- El període es va tancar amb les eleccions municipals de 1991 on es va tornar a repetir la situació de victòria en vots per als socialistes i en regidors i regidores electes per a CiU i una majoria molt gran d'alcaldies d'esquerreres per als municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona.

En relació amb el paper que van tenir el Consejo Superior de Deportes, la Generalitat i la Diputació de Barcelona en les polítiques esportives de la província de Barcelona remarcuem aquests punts:

- Pel fet que totes les comunitats autònomes ja tenien competències esportives en el seu territori, el CSD va orientar la seva actuació cap a l'esport professional—especialment en la transformació dels clubs de futbol en societats anònimes i en el control de la violència i el dopatge—i l'esport de competició nacional i internacional. Els seus pressupostos es van incrementar molt a causa dels Jocs Olímpics.
- A Catalunya es va aprovar la Llei 8/1988, de l'esport, que va significar l'evolució de la Direcció General de l'Esport a la Secretaria General de l'Esport, la modificació de la denominació dels consells comarcals d'esports que van passar a dir-se consells esportius, i el buidat parcial de competències esportives de les diputacions. Els recursos econòmics de la Generalitat destinats a esports també es van multiplicar gràcies al fet olímpic i, de manera especial, per la construcció de l'INEFC de Montjuïc.
- La Diputació de Barcelona també va augmentar els seus pressupostos esportius per la celebració dels Jocs, tot i haver disminuït de manera molt considerable els recursos que li arribaven per la participació en les travesses.

Finalment, entre els aspectes més destacables de les polítiques esportives municipals de la tercera legislatura assenyalam:

- La tercera legislatura va significar una etapa de creixement de les polítiques esportives municipals, que havien gaudit de fortes inversions en la construcció i condicionament d'equipaments i ara rebien l'impacte positiu de la celebració dels Jocs Olímpics.
- El creixement va poder constatar-se entre altres aspectes en l'increment dels pressupostos, en la dotació d'equipaments, en la importància política dels serveis esportius dins els ajuntaments, etc.
- Al final de la legislatura s'albirava que era necessària una nova etapa de planificació dels serveis esportius municipals, amb nous models de gestió que busquessin també un rendiment econòmic. En aquesta etapa s'inicia a la ciutat de Barcelona una política de cessió d'equipaments esportius a entitats associatives d'esport per a tothom que es convertiran en entitats gestores.

2.5. Quadres resum del marc polític en el període 1979-1991

Presentem a continuació tres taules que sintetitzen els aspectes més destacats del marc polític en el qual es van desenvolupar les polítiques esportives municipals en les tres primeres legislatures municipals de la democràcia.

Taula 2.23 Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals en la primera legislatura (1979-1983).

1es. Eleccions municipals (3 d'abril de 1979)**RESULTATS ELECTORALS**

- Alcaldies d'esquerres en la gran majoria de ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona (28 de 30). CiU n'obté 2.
- Govern de coalició entre PSC-PSOE i PSUC a la Diputació de Barcelona.

L'ESPORT ALS PROGRAMES ELECTORALS

- Aspectes comuns:
  - Manca d'equipaments esportius i de reserva urbanística d'espais
  - Major aprofitaments dels equipaments
  - Promoció de l'esport escolar (aspecte prioritari per a CiU)
- Aspectes diferenciadors:
  - PSC-PSOE i PSUC:
    - Crítiques a l'esport de competició i suport a l'esport popular
    - Crítiques a la privatització dels equipaments públics per part d'entitats esportives
    - Actuació prioritària per promoure l'educació física a les escoles públiques
  - CiU:
    - Posicionament molt favorable a l'esport de competició i a les entitats esportives
    - Posicionament poc favorable a l'esport popular.

CONTEXT POLÍTIC

- Altres convocatòries electorals:
  - Ratificació de l'Estatut de Catalunya (25/10/1979)
  - Eleccions al Parlament de Catalunya (20/03/1980). Guanya CiU per majoria simple.
  - Terceres eleccions generals (28/10/1982). Guanya el PSOE per majoria absoluta.
- Paper de les altres administracions públiques:
  - Tres presidents al Consejo Superior de Deportes. Dos nomenats per UCD: Benito Castejón (1979) i Jesús Hermida (1980); i un pel PSOE: Romà Cuyàs (1982). Cuyàs és nomenat president del COE, en un ambient conflictiu.
  - Creació de la Direcció General de l'Esport i nomenament de Josep Lluís Vilaseca com a director general (1980). Utilització dels consells comarcals d'esports per a la política esportiva de la Generalitat.
  - Creació del Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona sota la responsabilitat política dels socialistes César López Vera.

ASPECTES RELLEVANTS DE LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL

- Organització interna:
  - Creació de les estructures gestores dels serveis esportius municipals (àrees, departaments, patronats)
- Equipaments esportius:
  - Forta actuació inversora municipal recolzada en les subvencions aportades per la Direcció General de l'Esport i la Diputació de Barcelona, principalment a partir de l'any 1982.
  - Problemàtiques en l'ús de les instal·lacions esportives dels centres escolars públics.
- Promoció esportiva:
  - Promoció de l'esport popular a través de l'organització d'esdeveniments; l'aprofitament d'espais urbans no esportius (carrers, places, espais verds); campanyes de sensibilització; etc.
  - Actuació en l'educació física escolar amb aportació de monitors.
  - Creació d'escoles esportives.
  - Inici de programes per a sectors especials de població (gent gran).
- Esdeveniments esportius significatius:
  - Inici del procés de candidatura dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992. (1981)
  - Realització de la XII Copa Mundial de Futbol de 1982
  - Organització del Mundialet de Futbol per part de la Generalitat de Catalunya (1982)
- Formació de professionals de l'esport:
  - Posada en marxa del nou pla d'estudis de la llicenciatura en educació física a l'INEF de Barcelona, amb continguts relacionats amb la gestió esportiva municipal i l'esport recreatiu a partir del curs 1981-1982.
  - Creació d'un nou centre de formació de l'INEF situat a Lleida, en el curs 1982-1983.

Taula 2.24 Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals en la segona legislatura (1983-1987).

2es. Eleccions municipals (8 de maig de 1983)

RESULTATS ELECTORALS

- Alcaldies d'esquerres en la gran majoria de ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona (29 de 32). CiU n'obté 2.
- Govern socialista a la Diputació de Barcelona.

L'ESPORT ALS PROGRAMES ELECTORALS

- Aspectes comuns:
  - Suport a la candidatura dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992.
  - Continuitat en la inversió i preocupació per la gestió i l'aprofitament dels equipaments esportius.
  - Suport a l'educació física, però amb menys èmfasi.
- Aspectes específics:
  - **PSC-PSOE:**
    - El tema olímpic com a fil conductor dels programa esportiu socialista.
    - Discurs conciliador envers el paper de les entitats esportives i l'esport de competició.
    - Preocupació per l'ús privatitzat dels equipaments municipals i propostes d'obertura a tota la ciutadania.
    - Suport a l'esport popular.
  - **PSUC:**
    - Suport al projecte olímpic amb reserves respecte als temes econòmics i urbanístics del projecte.
    - Proposta de cessió d'equipaments municipals a entitats poliesportives diferents dels clubs.
    - Suport a l'esport popular i a entitats associatives diferents als clubs.
  - **CiU:**
    - Suport al projecte olímpic però reclamant més protagonisme per a la Generalitat.
    - Suport econòmic a les entitats que deixessin els seus equipaments per a programes municipals.
    - Suport a l'esport escolar i posició poc favorable a l'esport popular.
    - Discurs que ressalta el paper dels clubs i les federacions esportives.

177

CONTEXT POLÍTIC

- Altres convocatòries electorals:
  - Segones eleccions al Parlament de Catalunya (29/04/1984). Guanya CiU per majoria absoluta.
  - Referèndum sobre la permanència en l'OTAN (12/03/1986).
  - Quartes eleccions generals (22/06/1986). Guanya el PSOE per majoria absoluta.
- Paper de les altres administracions públiques:
  - Romà Cuyàs es manté com a president del CSD. És destituït com a president del COE el 1984 i substituït pel duc de Cadis.
  - Important increment dels presupostos públics amb motiu de la candidatura de Barcelona'92.
  - Disminució de les subvencions destinades a inversió en equipaments i creixement molt important de subvencions adreçades a clubs i federacions per a la promoció esportiva per part de la Direcció General de l'Esport.
  - El Parlament de Catalunya aprova la Llei/1984 per la qual es creava l'INEF de Catalunya.
  - El responsable polític del Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona és el diputat socialista Jordi Vallverdú. Important paper de les travesses en els ingressos de la Diputació. Realització d'un cens d'equipaments esportius de la província que serveix de model per a la realització d'un cens estatal i de la Generalitat (1985).

ASPECTES RELLEVANTS DE LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL

- Organització interna:
  - Més responsabilitat i recursos econòmics per als serveis esportius municipals.
  - Més participació de l'associacionisme esportiu en la gestió municipal.
  - Creació de patronats municipals d'esports.
  - Incorporació de llicenciats en educació física als serveis esportius municipals.
- Equipaments esportius:
  - Existència d'equipaments esportius més grans i complexos fruit de l'actuació inversora.
  - Diversos models en la gestió dels equipaments esportius municipals.
- Promoció esportiva:
  - Continuitat en la promoció de l'esport popular a través de l'organització d'esdeveniments; l'aprofitament d'espais urbans no esportius (carrers, places, espais verds); campanyes de sensibilització; programes per a sectors específics de la població; etc.
  - Continuitat en l'actuació en l'educació física escolar i escoles esportives.
  - Identificació de l'esport popular amb els partits d'esquerres i l'esport de competició amb CiU. La situació s'atempera amb la nominació de Barcelona.
- Esdeveniments esportius significatius:
  - Nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics 1992. (1986)
  - Realització del Xè Campionat Mundial de Bàsquet (1986)
  - Organització del Mundialet de Bàsquet per part de la Generalitat de Catalunya (1986)
- Formació de professionals de l'esport:
  - Normalització de la figura de professor agregat als instituts de batxillerat (1984).
  - Inici de campanyes municipals de reciclatge d'educació física per a mestres.

Taula 2.25 Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals en la tercera legislatura (1987-1991).

3es. Eleccions municipals (10 de juny de 1987)

RESULTATS ELECTORALS

- Alcaldies d'esquerres en la majoria de ciutats més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona (27 de 32). CiU n'obté 4.
- Govern de coalició PSC-PSOE i IC a la Diputació de Barcelona.

L'ESPORT ALS PROGRAMES ELECTORALS

- Aspectes comuns:
  - Aproximació en el discurs polític dels partits d'esquerres i CiU quant al paper de l'esport de competició i l'esport popular.
  - Suport als Jocs Olímpics de Barcelona 1992.
- Aspectes específics:
  - PSC-PSOE:
    - Prioritzar la rehabilitació d'equipaments en comptes de construir-ne.
    - Col·laboració de tot tipus d'entitats en la promoció esportiva i en la formació i reciclatge tècnics.
    - Impuls de l'associacionisme i de fórmules de gestió d'equipaments amb participació ciutadana.
    - Suport a l'esport en edat escolar i continuïtat en el recolzament a l'educació física.
    - Lligam entre esport, cultura i salut
  - IC:
    - Preocupació per la seguretat en l'organització dels Jocs Olímpics.
  - CiU:
    - Establiment de criteris per a l'atorgament de subvencions per a la construcció d'equipaments per part de la Generalitat.
    - Rendibilització dels equipaments esportius.
    - Suport a l'associacionisme esportiu i l'esport federat.
    - Aparició de l'esport per a tothom en el programa.
    - Preocupació pel paper de la Generalitat en els Jocs Olímpics de 1992.

CONTEXT POLÍTIC

- Altres convocatòries electorals:
  - Primeres eleccions al Parlament Europeu coincidint amb les eleccions municipals ((10/06/1987)
  - Terceres eleccions al Parlament de Catalunya (29/05/1988). Guanya CiU per majoria absoluta.
  - Segones eleccions al Parlament Europeu (15/06/1989)
  - Cinquenes eleccions generals (29/10/1989). Guanya el PSOE per majoria simple.
- Paper de les altres administracions públiques:
  - Romà Cuyàs és substituït al capdavant del CSD per Javier Gómez-Navarro. Augment dels pressupostos del CSD. Modificació de la llei estatal de l'esport (1990).
  - Aprovació de la llei catalana de l'esport (1988). La Direcció General de l'Esport es transforma en Secretaria General de l'Esport (1988). Els recursos de la SGE es multipliquen per dos en relació amb el període anterior. Es fan les obres del nou INEFC a Montjuïc. Els consells comarcals d'esports es transformen en consells esportius (1988).
  - El responsable polític d'esports de la Diputació de Barcelona és Frederic Prieto, d'IC. Es restringeix legalment l'àmbit d'actuació de les diputacions al suport a altres administracions locals. Disminueixen els ingressos per les travesses, però la Diputació de Barcelona augmenta la inversió en esports i subvenciona la construcció del Palau Sant Jordi.

ASPECTES RELLEVANTS DE LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL

- Organització interna:
  - Etapa de creixement dels serveis esportius municipals.
  - Major importància política dins els ajuntaments.
  - Creixement dels pressupostos municipals destinats a esport.
- Equipaments esportius:
  - Increment d'equipaments i nous models de gestió amb recerca de rendiment econòmic.
  - Política creixent de models de gestió indirecta.
  - Cessió d'equipaments esportius a entitats associatives de barri.
- Promoció esportiva:
  - Continuïtat en la promoció de l'esport escolar, les escoles esportives, l'esport per a sectors específics de la població, esdeveniments esportius i l'esport competitiu.
  - Aparició de les primeres ofertes d'esport de consum als poliesportius de barri
- Formació de professionals de l'esport:
  - Continuïtat en els cursos de reciclatge d'educació física per a mestres.
  - Aparició de la figura de Mestre Especialista en Educació Física (1990)

PART-II

METODOLOGIA DE LA RECERCA

ÍNDIX SEGONA PART

Introducció.....	183
CAPÍTOL 3. MÈTODE D'ANÀLISI	185
3.1. Delimitació del concepte <i>política esportiva municipal</i>.....	187
3.1.1. Delimitació del concepte <i>política</i>	187
3.1.1.1. Definició operativa de política.....	190
3.1.2. Delimitació del concepte <i>esport</i>	193
3.1.2.1. Definició operativa d'esport.....	193
3.1.3. Delimitació del concepte <i>municipi</i>	194
3.1.3.1. Definició operativa de municipi	195
3.1.4. Definició de política esportiva municipal	195
3.2. Les dimensions de la política esportiva municipal	196
3.2.1. L'organització dels serveis esportius municipals	198
3.2.1.1. L'estructuració política.....	198
3.2.1.2. El personal	201
3.2.2. La política envers els equipaments esportius municipals	203
3.2.3. La política envers les activitats esportives.....	206
3.2.3.1. Algunes classificacions de les activitats esportives municipals.....	206
3.2.3.2. La classificació utilitzada	209
3.2.4. La política envers les entitats esportives	212
3.2.5. Els pressupostos municipals destinats a l'esport.....	213
3.2.6. El context de la política esportiva municipal	219
Síntesi.....	222
CAPÍTOL 4. DISSENY DE LA RECERCA	225
4.1. El tipus de recerca.....	227
4.2. Les preguntes de la investigació	229
4.3. El disseny estratègic: l'estudi de cas.....	230
4.3.1. Models d'anàlisi de cas.....	231
4.3.1.1. La classificació de Robert Yin.....	231
4.3.1.2. La classificació de Robert Stake.....	232
4.3.1.3. La classificació de Xavier Coller.....	232
4.3.2. Criteris per a l'elecció dels casos.....	234
4.3.3. Els casos escollits: Vic i Sant Feliu de Llobregat	235
4.3.3.1. Delimitació geogràfica	236
4.3.3.2. Delimitació demogràfica.....	237
4.3.3.3. Delimitació política	239
4.4. Tècniques d'obtenció de dades	241
4.4.1. Anàlisi documental.....	241
4.4.1.1. L'anàlisi de contingut.....	243
4.4.1.2. Les actes del Ple municipal.....	246
4.4.1.3. Les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic.....	251
4.4.1.4. L'anàlisi conjunta de les actes municipals en el cas de Vic.....	254
4.4.1.5. L'anàlisi de la premsa comarcal de Vic.....	256
4.4.1.6. L'anàlisi del butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat	258
4.4.1.7. La categorització definitiva	259
4.4.2. L'anàlisi dels pressupostos municipals.....	260
4.4.2.1. El període d'estudi	260
4.4.2.2. El sistema d'anàlisi	261
4.4.2.3. El tractament de les despeses	265
4.4.2.4. El tractament dels ingressos	277
4.4.2.5. Les limitacions del sistema.....	278
4.5. L'anàlisi de les dades: la metodologia comparativa.....	279
4.5.1. Justificació i fonaments del mètode comparatiu	279
4.5.2. Característiques de la comparació.....	280
4.5.3. Etapes de l'anàlisi comparativa	281
4.5.3.1. Descripció.....	281
4.5.3.2. Interpretació	282
4.5.3.3. Juxtaposició	282
4.5.3.4. Comparació	282
Síntesi.....	283

Introducció

Des del retorn de la democràcia fins a l'any 1991, l'esport va passar de ser una activitat realitzada per un reduït sector de la societat a ser una activitat d'interès general que els ciutadans i ciutadanes reclamaven com un servei públic més que les administracions havien de posar al seu abast. Com hem vist en els capítol anteriors, degut sobretot a l'actuació de les institucions públiques, en aquell període es va construir una gran xarxa d'equipaments esportius, es van crear serveis públics dedicats a l'esport, es va elaborar legislació regulant el fenomen esportiu, es va potenciar el desenvolupament mitjançant ajuts i subvencions a les entitats esportives, etc. En definitiva, els diferents nivells de l'Administració van contribuir, enormement, a la propagació social de l'esport en els anys vuitanta i, entre elles, els ajuntaments pel fet de ser les institucions més properes al ciutadà van tenir un paper fonamental.

183

L'actuació esportiva municipal va evolucionar molt des dels inicis democràtics. Els serveis esportius van anar adquirint progressivament una importància més gran dins el conjunt de l'oferta de serveis municipals i les estructures municipals encarregades de gestionar la política esportiva es van revaloritzar políticament amb el transcurs dels anys. Això va motivar que es creessin i desenvolupessin les polítiques esportives municipals, temàtica central del nostre estudi.

Aquesta part del treball està dedicada a presentar el disseny de la recerca que hem efectuat sobre les polítiques esportives municipals de les ciutats mitjanes de la província de Barcelona en els inicis de la democràcia.

En el capítol 3 es presenta el mètode d'anàlisi utilitzat. En ell es delimita el concepte *política esportiva municipal* i es desglossa en els components i indicadors que han estat la base per a la realització de l'anàlisi de contingut de les fonts documentals utilitzades per a l'estudi de les polítiques esportives municipals del període 1979-1991.

El capítol 4 està dedicat al disseny de la recerca. En primer lloc es defineix l'enfocament científic de la investigació, situada en l'òrbita de la metodologia qualitativa, ressaltant els trets més significatius d'aquesta metodologia. Un d'aquests trets és, precisament, l'estudi de cas com a estratègia de recerca, que ha estat la utilitzada en el nostre treball. A partir d'aquí s'explica el procés a partir del qual s'ha escollit els casos de dues ciutats, Vic i Sant Feliu de Llobregat, i les tècniques d'obtenció de dades a partir de dues metodologies d'anàlisi. Una ha estat basada en l'anàlisi de contingut documental que s'ha aplicat a les actes dels plens municipals, la premsa comarcal de Vic i el butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat. L'altra metodologia ha estat creada expressament per a l'anàlisi dels pressupostos municipals. Al final del capítol s'explica com han estat analitzades les dades a partir de la metodologia comparativa.

CAPÍTOL 3

MÈTODE D'ANÀLISI

3.1. Delimitació del concepte *política esportiva municipal*

Parlar de *política esportiva municipal* és fer referència a l'actuació que realitza un municipi en el foment i la promoció de l'activitat física i esportiva dels ciutadans del seu territori. Conseqüentment, és parlar d'una acció, l'execució d'una *política*, realitzada per un nivell determinat de l'Administració, el *municipi*, i en una temàtica social molt determinada, l'*esport*. Aquests tres elements—política, municipi i esport—són, conseqüentment, els components bàsics del nostre objecte d'estudi i en aquest apartat es delimitaran els seus respectius significats.

3.1.1. Delimitació del concepte *política*

187

La paraula *política* pot tenir molts significats. Vallés (2002) la defineix com un "terme multívoc" (p. 17) que pot tenir sentits molts diferents segons l'àmbit i moment en què s'utilitzi. Es parla de política per descriure conductes o formes d'actuació de diferents actors socials, com ara la política d'una empresa, la política familiar, la política universitària, la política sindical, la política d'un club esportiu, etc. Un dels significats on es reconeix més la paraula és quan es relaciona amb l'actuació dels governants i els òrgans administratius que els donen suport. Ens referim a les persones que ocupen un càrrec públic—polítics, directius, funcionaris i altres treballadors—en les institucions i estructures públiques de nivell estatal, autonòmic o municipal. Aquest significat, que relaciona el terme política amb l'actuació de l'Administració pública, és el que utilitzarem en el nostre treball identificant i equiparant el concepte *política* amb el de *política pública*.

Des de la ciència política, diverses línies d'investigació envers l'anàlisi de polítiques públiques i d'eficàcia de l'Administració han estudiat, de manera sistematitzada, els processos d'actuació de les institucions per poder incidir en una millor planificació de la política pública. Diversos autors europeus experts en ciències polítiques (Dente, 1989; Meny i Thoening, 1989; Subirats, 1989, 1990; Vallés, 2002)—sota la influència dels primers estudis nord-americans (Lindblom, 1959; Wildawsky, 1970) que tractaven l'eficàcia i l'eficiència de l'Administració pública en el desenvolupament de la seva actuació de govern—han aprofundit sobre les polítiques públiques i els diferents mètodes d'analitzar-les. Seguint les seves passes intentarem establir una delimitació del concepte política pública.

Com a punt de partida utilitzarem la definició de Meny i Thoening (1989): "Una política pública és el producte de l'activitat d'una autoritat investida de poder públic i de legitimitat governamental" (p. 129). D'aquesta definició podem deduir un dels components bàsics de les polítiques públiques: l'existència d'una política pública implica la presència d'una institució responsable de la seva dinàmica. En efecte, les *administracions públiques* són els òrgans emissors de les polítiques públiques, els impulsors d'accions encaminades a promoure una matèria social determinada. Manheim i Rich (1989) ressaltaven la importància de la responsabilitat de les institucions en l'execució de les polítiques públiques, ampliant-ho a totes aquelles persones que, a diferents nivells, formen part d'una Administració:

Toda actuación pública es un fenómeno complejo compuesto de las actividades de numerosos funcionarios públicos electos, nombrados o contratados. Cada uno de ellos, desde el jefe del Estado hasta el basurero local, puede desempeñar un papel en la definición de las políticas públicas con respecto a una cuestión determinada. (p. 428)

La segona característica essencial d'una política pública és l'existència d'una àrea o matèria determinada sobre la qual es té la voluntat d'actuar. És el que Meny i

Thoening anomenaven un *àmbit d'actuació social*, delimitat per un territori determinat o per una activitat específica. Ho definien així:

Una política pública es presenta com un programa d'acció governamental en un sector de la societat o en un espai geogràfic: la salut, la seguretat, els treballadors immigrants, la ciutat de París, la Comunitat Europea. (ibíd., p. 130)

Per a aquests autors, en l'estudi de les polítiques públiques és fonamental identificar i delimitar l'àmbit d'actuació social que es vol analitzar. Una política pública es defineix per la seva jurisdicció, per l'àmbit en el què els seus actes i les seves disposicions afecten la situació, els interessos i els comportaments. A més, l'analista de les polítiques públiques, també ha d'identificar el públic, els individus, grups o institucions que entren dins el camp de l'acció governamental considerada, és a dir, tots els agents que configuren el "policy network" (Subirats, 1990), l'entramat d'actors institucionals, polítics i socials que es relacionen amb una tasca o programa específic d'actuació.¹⁸⁹

L'*actuació* és el tercer element clau de les polítiques públiques. El terme actuació significa realitzar una diversitat d'accions amb diferents orientacions o objectius. Però aquesta no és una interpretació única. Hi ha autors (Hecló, 1972; Subirats, 1989), que afirmen que no sempre hem d'entendre la paraula actuació en un sentit positiu, ja que el *no fer res*, la *no-intervenció* o, fins i tot el *no prendre decisions* en una matèria determinada, també és un contingut, una manera d'actuar, de fer política. Vallès (2002) ho expressa encara de manera més radical quan afirma que una política pública és una combinació de *decisions i no-decisions*. La voluntat d'acció—o de *no-acció*—en una matèria determinada és el motor que posa en marxa les polítiques públiques. Es decideix emprendre unes accions determinades—fer, no-fer o deixar de fer—envers una temàtica social que ha adquirit una importància específica, i aquestes accions busquen o provoquen uns resultats, un producte final. L'inici d'aquesta actuació ve motivada per la rellevància pública que adquireix la temàtica sobre la qual es decideix actuar. És el que Subirats (1989), seguint a Lindblom (1959, 1991), definia com la formació de *l'agenda institucional*. Segons aquest autor, per a que existeixi una política pública en una matèria determinada, ha d'aconseguir aparèixer en l'agenda o programa dels poders públics competents. Ho expressava gràficament amb la següent figura.

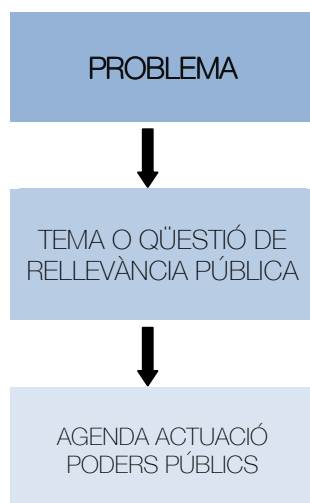

Figura 3.1 Procés de formació de l'agenda institucional. Font: Subirats (1989, p.53)

¹⁸⁹ Aquesta idea de xarxa política podem veure-la també reflectida en la teoria dels "stakeholders", proposada per Freeman (1984; citat per Inglés, 2013, p.46) i aplicada a l'organització empresarial, quan els defineix com "qualsevol persona o grup que pugui afectar o ser afectat en la consecució dels objectius de l'organització."(p.46). Inglés ha estudiat amb profunditat la teoria dels stakeholders aplicada a la gestió de la pràctica esportiva al medi natural.

Aquest interès polític pot ser motivat per diverses causes. Un conflicte social sol ser un desencadenant d'una actuació pública. Pensem, per exemple, en la decisió administrativa de posar un semàfor en una cruïlla de carrers després de les protestes veïnals per accidents de trànsit. L'anàlisi de les necessitats d'un sector social determinat també pot ser el factor dinamitzador de l'inici d'una actuació pública. Les campanyes per a les eleccions de càrrecs polítics estan plenes de promeses d'actuacions basades en anàlisi de problemàtiques socials determinades. D'altra banda, l'àmbit normatiu, és a dir les obligacions i competències que tenen assignades les administracions públiques per part de la legislació, és un altre motor que provoqui una actuació pública.

Sigui quin sigui el motiu inicial que genera l'interès polític, sovint es posa en marxa un procés basat en una seqüència d'accions on cal analitzar les temàtiques, fer propostes estratègiques d'actuació, prendre decisions, implementar-les, avaluar els resultats obtinguts i comparar-ho amb els objectius dissenyats, etc. En definitiva es posa en marxa el que podem anomenar un *programa d'actuació*.

Bayeux i Dupois (1995) consideraven que la presència d'un programa és, precisament, un dels factors determinants per poder confirmar l'existència d'una política pública. Segons aquests autors, una política pública no es redueix a un acte puntual, a una activitat aïllada feta per una autoritat política un dia determinat sobre un tema determinat, sinó que darrera de qualsevol activitat política existeix un quadre més general dins del qual l'esmentada activitat s'integra. Per a Meny i Thoening (1989), encara que aquest quadre polític de referència no estigui explícitament definit—sigui per procediments institucionals, com per exemple una llei, o pels discursos programàtics dels actors públics, com el programa de govern presentat—es pot descobrir en les articulacions entre els actes una estructura relativament permanent de referència o d'orientació, una manera de fer que pot donar identitat específica a un programa no definit explícitament.

D'altra banda, encara que un programa d'actuació pugui estar més o menys explícit, en tota actuació pública sempre hi haurà tota o bona part del procés esmentat. Si més no, almenys hi haurà un factor: la *presa de decisions* sobre el que s'ha de fer.

Tota actuació pública sobre una matèria implica prendre decisions. Diferents autors li donen un valor fonamental en la definició de les polítiques públiques. Subirats (1989) considerava que el fet d'haver de prendre decisions és un tret comú en l'estudi de les polítiques públiques i ho manifestava afirmant que totes les actuacions públiques impliquen "un conjunt de decisions relacionades amb una varietat de circumstàncies, persones, grups i organitzacions" (p. 42). Quade (1989) identificava les polítiques públiques amb l'"adopció de decisions públiques"(p.15). Ham i Hill (1986) van fer un repàs a diverses definicions de diversos autors (Hecklo, 1972; Easton, 1973; Jenkins, 1978) i en totes elles hi van trobar present el terme acció lligat a la presa de decisions.

Finalment, per poder parlar d'una política pública, aquesta presa de decisions ha tenir un nexa d'unió que els doni una certa coherència. És el que es pot anomenar *ideologia* del programa i significa la seva càrrega política, lligada a motivacions o enfocaments específics relacionats amb el substrat ideològic de les persones responsables de l'execució del programa d'actuació. Meny i Thoening (1989) ho van denominar *orientació normativa* i ho descrivien a partir del fet que l'activitat pública no pot ser el resultat de respostes aleatòries, sinó que ha de ser l'expressió de finalitats i preferències que el decisor de la política, de manera conscient o no, de forma voluntària o sota el pes de les circumstàncies, ha de fer-se'n responsable. Les

accions que es realitzen mostren aquesta orientació i són portadores de valors que mostren el substrat ideològic que tenen.

3.1.1.1. Definició operativa de política

Poc a poc hem anat desgranant els elements claus del concepte *política*. Amb aquests elements hem construït una definició per emmarcar el nostre objecte d'estudi:

Una política és el procés seqüencial d'accions que desenvolupa una administració pública en un àmbit específic d'actuació social, articulada en torn a un programa d'actuació que busca obtenir uns objectius o resultats determinats. Aquest programa d'actuació pot ser explícit o no, però es caracteritza per una presa de decisions sobre les accions—o inaccions—a realitzar orientada per uns valors, per una ideologia, que li dona una personalitat pròpia.

190

3.1.2. Delimitació del concepte esport

L'establiment d'una definició única i homogènia del terme esport és molt difícil. Les vies d'aproximació a aquest concepte són molt variades i depenen de la ciència des de la qual s'intenta fer la definició. Hom pot trobar definicions des de l'antropologia, la filosofia, el dret, la medicina, la psicologia, la sociologia, etc. En el nostre cas, hem intentat apropar-nos, des de la visió de diferents ciències socials, a una definició operativa que ens fos d'utilitat per estudiar les polítiques esportives municipals en el període 1979-1991.

Des d'una perspectiva sociològica, fa molt temps que els autors preocupats per l'anàlisi del fenomen esportiu a la societat (Magnane, 1966; Luschen i Weis, 1979; Loy, 1978; Pociello, 1981; García Ferrando, 1982; Dunning, 1990), han intentat definir o delimitar el concepte d'esport. Aquesta actitud és deguda, precisament, a la gran amplitud de significats que el terme acull. De manera quotidiana, utilitzem la paraula esport per fer referència a moltes i variades expressions i manifestacions del moviment i de l'activitat física. Parlem d'esport quan assistim a un espectacle esportiu; quan veiem una cursa popular; les persones grans que assisteixen a programes específics d'activitat física diuen que fan esport; fins i tot a les escoles, l'assignatura d'educació física, és, sovint, anomenada esport. El concepte esport té, doncs, un significat molt complex que Brohm (1982, 1992), va qualificar com d'una extraordinària “polisèmia” i que autors més recents el consideren “indefinible” (Olivera, 2006).

Aquesta complexitat ja era destacada per Cagigal (1957) en les seves primeres obres quan, en intentar definir-lo, afirmava que “el deporte no es un término unívoco” i hi insistia en la seva darrera obra quan destacava que el “deporte cambia sin cesar y amplía su significado, tanto al referirse a una actitud y actividad humana, como al englobar una realidad social muy compleja” (Cagigal, 1981, p. 24), renunciant, fins i tot, a trobar una definició a causa de la seva extraordinària complexitat.

Dins el nostre període d'estudi, García Ferrando (1990), seguint la línia dels treballs ja clàssics sobre el significat etimològic del terme esport (Piernavieja, 1962; Trapero, 1971; Thomas, 1981) es posicionava remarcant que tota definició havia de ser ampla i flexible, però que, segons el seu parer, el concepte esport té tres característiques essencials: (1) és una activitat física i intel·lectual humana; (2) és de naturalesa competitiva; i (3) està governada per regles institucionalitzades.

Aquestes característiques li permetien diferenciar l'esport del que seria una simple activitat física. Dit d'una altra manera: quan una activitat física era esportiva i quan no ho era. Acompanyava la seva argumentació amb aquest exemple: “Así, nadar puede ser un ejercicio físico realizado por recreo y placer, mientras que si se realiza buscando un buen resultado en competencia con otros en el marco de un campeonato oficial, se convierte en actividad deportiva” (p. 31).

Aquests tres elements essencials també li servien per discriminar entre joc, exercici físic i esport, una delimitació fonamental, segons García Ferrando, per als estudis sociològics de l'esport:

Una correcta delimitación de su alcance y contenido [la definició d'esport] es condición necesaria para desarrollar una sociología del deporte. Como quiera que el juego y el ejercicio físico son elementos integrantes del deporte, conviene que delimitemos con mayor precisión estos fenómenos, con el objeto de dejar el camino expedito para seguir adentrándonos en el estudio sociológico del deporte y comprender la naturaleza del deporte moderno. (*ibíd.*, p. 32)

191

Per a García Ferrando l'objecte principal d'estudi de la sociologia de l'esport era el concepte d'esport que, tot i englobant característiques del joc i de l'exercici físic, tenia les tres característiques essencials ja esmentades (activitat física i intel·lectual humana, competitivitat, i governat per regles institucionalitzades). Així ho posava de manifest més endavant:

Desde el punto de vista de la sociología del deporte también interesa delimitar su objeto principal de estudio, el deporte, de otras actividades más o menos relacionadas con él, pero que tienen intencionalidades personales y consecuencias sociales diferentes, lo que por supuesto no ha de impedir que haya quien insista en llamar deportistas tanto a los espectadores de las competiciones deportivas como a los que gustan de realizar algún tipo de ejercicio físico con el fin de conservar y/o mejorar la salud o el aspecto físico” (*ibíd.*, p. 35)

No estem totalment d'acord amb aquest punt de vista. Si bé compartim aquesta visió referida a la idea social d'esportista com a aquella persona que practica l'esport de manera institucionalitzada i dins un marc de competició estructurada, creiem que el concepte esport, vist des del camp de l'actuació de l'administració pública i, consegüentment, des de l'òptica de les polítiques esportives municipals—segons la nostra opinió, un objecte d'estudi pertinent al camp de la sociologia de l'esport—ha de tenir una perspectiva conceptual més ampla que l'esport institucionalitzat i competitiu al què feia referència García Ferrando.¹⁹⁰

D'aquesta manera, si seguíssim al peu de la lletra el seu plantejament no hauríem de considerar esport, per exemple, els programes de manteniment físic per a adults, els programes d'activitats físiques per a la gent gran, o, simplement, una diada popular de la bicicleta, activitats presents en l'oferta dels serveis esportius municipals de l'època estudiada. Per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals ens cal, doncs, una visió més oberta, que porti a considerar, també, com a esport, a activitats físiques no necessàriament institucionalitzades ni competitives, que han estat i continuen essent el centre de l'actuació política de diferents administracions i que, per tant, poden formar part del nostre objecte d'estudi.

Des de la perspectiva de les ciències jurídiques diversos autors interessats en el fenomen esportiu a partir de l'ordenament jurídic constitucional (Cazorla, 1979;

¹⁹⁰ Hem de dir, però, que el mateix autor, sembla contradir-se, en alguns moments, en el plantejament d'aquesta visió tancada de l'esport com a objecte d'estudi de la sociologia de l'esport. Així, en intentar classificar els diferents tipus d'esports, fa una proposta de categorització en la qual situa en un extrem els “deportes formales”, els d'alta competició i els professionals, i en l'oposat, unes altres activitats esportives de les quals afirma que els elements de joc i recreació són determinants i que, paradoxalment, els anomena “deportes informales”.

Burriel, 1984; Carretero, 1985; Bermejo, 1986; Camps, 1993; Real, 1991; Landaberea, 1999) també han vist la necessitat de definir i delimitar el terme esport.

L'any 1991 Real intentava construir un concepte delimitat del terme esport per extreure les implicacions jurídiques que afectaven les administracions públiques espanyoles. Per fer aquella anàlisi partia, de la Constitució de 1978 que diu textualment: “Els poders públics fomentaran l'educació sanitària, l'educació física i l'esport. Facilitaran també la utilització adequada del lleure” (art. 43.3).

Per a Real el fet que la Constitució imposés als poders públics el deure de fomentar l'esport obligava, d'alguna manera, a veure les repercussions jurídiques que aquest manament implicava. Una de les conseqüències, segons la seva opinió, era que aquesta obligació afectés el que fos realment esport i no el que no es pogués considerar com a tal. D'aquí la importància jurídica de la definició d'esport i que l'autor es preguntés si activitats com els escacs, la columbicultura o, fins i tot, el “puenting”, calia considerar-los esports i ser susceptibles, per tant, d'aquest obligat foment públic.

Per reforçar aquest posicionament, Real diferenciava—en una anàlisi molt semblant a la de García Ferrando—l'esport d'altres activitats físiques recreatives (p. e. passejar, navegació recreativa), formatives (p.e. l'educació física escolar), capacitatives (p.e. rehabilitació, gimnàstica de manteniment), etc. Així, parlar d'esport era parlar de competició estructurada i el manament constitucional de fomentar l'esport orientava l'Administració pública a donar suport a l'activitat física reglamentada, mesurable i institucionalitzada. Seguint la seva interpretació, hauríem de dir que els escacs, els programes de manteniment d'adults, les curses populars, etc., no eren pròpiament esport, sinó activitats físiques i que, conseqüentment, seguint el manament constitucional de foment de l'esport, no haurien de ser fomentades pels poders públics.¹⁹¹

Malgrat això, Real considerava que la Constitució ordenava altres responsabilitats públiques envers les altres formes d'activitat física. D'una banda, algunes de les activitats físiques que no considerava conceptuables com a esport—les que anomenava recreatives i capacitatives—creia que estaven sota l'esfera protectora de l'article 43 de la Constitució i, conseqüentment, podien ser motiu de d'interès públic. Unes—les recreatives—perquè el manament constitucional obligava a fomentar la utilització adequada del lleure, i les altres—les capacitatives—perquè contribuïen a la millora de la salut, temàtica central de l'article 43.¹⁹² Els altres tipus d'activitats físiques estarien lligats, segons la seva anàlisi, a altres articles constitucionals relacionats amb drets bàsics de l'individu, com ara l'educació pel que feia a l'educació física escolar, i també haurien de ser protegides pels poders públics però per altres raons que la del foment de l'esport.

¹⁹¹ Aquesta interpretació sembla topar amb la interpretació jurídica de Cazorla (1979) que, en la seva obra *Deporte y Estado*, argumenta que el tipus d'esport a què fa referència la Constitució és l'esport popular, contraposant-lo amb l'esport espectacle. Sembla que Real Ferrer no faci cap distinció entre aquestes diferents manifestacions o que, per a ell, l'esport- popular, en no estar institucionalitzat, sigui una activitat física en comptes d'esport. Més endavant, però, defensa jurídicament que el concepte d'esport a l'article 43.3. fa referència a l'esport popular.

¹⁹² L'epígraf 43.3. forma part d'un article que està dedicat íntegrament al foment de la salut, la qual cosa ha donat peu a diferents autors a establir diferents interpretacions sobre l'abast del terme esport, en el sentit de si els poders públics estaven obligats a fomentar, segons la Constitució, només aquell tipus d'esport que fomentés la salut, és a dir, l'esport actiu, l'esport popular. Per aprofundir en aquest tema, vegeu Cazorla (1979, pp.183-185) i Real (1991, pp.386-394).

Arribat aquest punt, tot i l'intent de classificació de Real, la frontera entre activitat esportiva i esport segueix essent molt imprecisa. El mateix autor ho reconeixia més endavant quan, en incloure l'exemple d'un practicant de vela, posava l'èmfasi en l'actitud individual del subjecte davant la pràctica com l'element que podia diferenciar el fet que fos un esport o una activitat esportiva. El mateix cal dir quant als esports que eren practicats, individualment o col·lectivament, únicament amb la finalitat de millorar les condicions capacitatives del subjecte, sense cap necessitat d'institucionalitzar-se en les estructures competitives. Pensem, per exemple, en la persona que fa ciclisme de cap de setmana, o en la qual corre diàriament pels carrers d'una ciutat. No fan esport aquest subjectes?

3.1.2.1. Definició operativa d'esport

En definitiva, després d'aquest recorregut intentant obtenir una clarificació del terme esport ens trobem, pràcticament, en el punt de partida. Tant la perspectiva d'anàlisi sociològica com l'aproximació des de la ciència jurídica, ens porten cap a una visió restringida del concepte, amb dificultats per aplicar-la operativament a la varietat d'actuacions que les polítiques esportives municipals desenvolupaven durant el període de 1979 a 1991. Tot i així, les diferents argumentacions que hem analitzat ens porten a les següents conclusions.

En primer lloc, tot i que les definicions d'esport analitzades li donen uns trets essencials d'activitat física reglamentada, institucionalitzada i mesurable, la frontera del que és l'esport dins el mapa global de les activitats físiques no està dibuixada amb la suficient claredat com per què es delimiti clarament la diferència entre l'esport i les altres manifestacions de l'activitat física. Un exemple més de definició "indefinida" el podem trobar en la "Carta Europea del Deporte", aprovada pels ministres europeus responsables de l'esport del Consell d'Europa l'any 1992.¹⁹³

Se entenderá por "deporte" todo tipo de actividades físicas que, mediante una participación, organizada o de otro tipo, tengan por finalidad la expresión o la mejora de la condición física y psíquica, el desarrollo de las relaciones sociales o el logro de resultados en competiciones de todos los niveles. (article 2.)

Aquesta primera conclusió ens condueix a la següent consideració: el concepte esport, aplicat a l'estudi de les polítiques esportives municipals en el període analitzat, ha de tenir una accepció més àmplia que la de les perspectives sociològiques i jurídiques analitzades.

Fonamentem aquesta posició en el fet que l'esport està lligat a altres manifestacions socials i econòmiques en les quals és difícil distingir quin és el tema principal que pot moure una actuació pública. Aquest és un fet important ja que, tot i considerant que les administracions estan obligades jurídicament a fomentar l'esport, els poders públics també estan lligats, constitucionalment, a totes aquelles diferents manifestacions esportives que tinguin relació amb altres principis constitucionals que, sovint, conviuen amb el fet esportiu.

Hem fet esment a l'educació (educació física, esport escolar, esport universitari) i a la salut (programes de manteniment, activitats de rehabilitació, etc.), però també hi podem afegir el medi ambient (per les activitats esportives a la natura), la representació internacional (per les seleccions esportives nacionals i autonòmiques), la recerca (per la investigació aplicada), la defensa i l'ordre social (l'esport militar i la

¹⁹³ L'anterior "Carta Europea del Deporte" havia estat aprovada l'any 1975, amb el nom de "Carta Europea del Deporte para Todos".

violència en l'esport), l'economia i la llibertat del mercat (per les societats anònimes esportives), l'urbanisme (la construcció d'equipaments esportius), els mitjans de comunicació (les retransmissions esportives, la premsa), el treball (el mercat esportiu), etc.

El punt anterior ens porta a una tercera conclusió: les administracions públiques poden i, en alguns casos, han d'actuar envers les diferents manifestacions socials que, sovint, estan lligades a l'esport. D'aquesta manera, la idea d'esport dins l'anàlisi de les polítiques esportives municipals s'apropa més a tota aquella activitat física que per si sola (l'esport pròpiament), o lligada a una altra manifestació social, econòmica, urbanística, etc. entri dins l'agenda institucional dels òrgans politicoadministratius dels ajuntaments. Així doncs, per fer més operatiu el terme esport dins el concepte més ampli de política esportiva municipal, hem arribat a la següent delimitació:

En el nostre treball considerarem esport tot aquell tipus d'activitat física, sigui institucionalitzada o no, que hagi suscitat la intervenció dels ajuntaments dins els programes d'actuació de les seves polítiques esportives en el període analitzat.

3.1.3. Delimitació del concepte *municipi*

El tercer aspecte a delimitar és el concepte *municipi*. La Real Academia Española de la Lengua el defineix com el "conjunt de habitants d'un mateix terme jurisdiccional, regit per un ajuntament". A l'Enciclopèdia Catalana podem veure aquesta definició: "Associació natural, reconeguda per la llei, de persones i de béns, determinada per las necessàries relacions de veïnat, dintre el terme o el territori sotmès a la jurisdicció d'un ajuntament.

D'aquestes dues definicions, en volem destacar tres elements essencials: (a) el *territori* o terme municipal; (b) l'associació de persones o *població*; i (c) l'organització administrativa que vetlla pels interessos del conjunt o *ajuntament*. Ho representem en la figura 3.2.

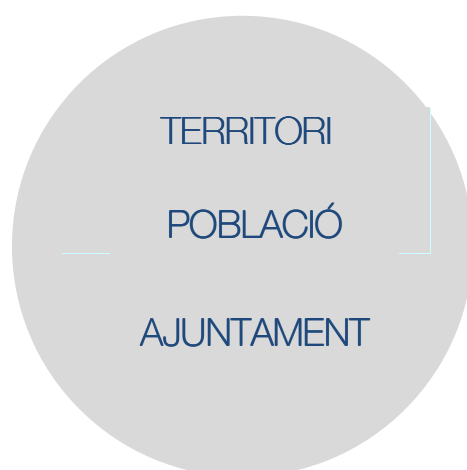

Figura 3. 2 Elements essencials del concepte municipi.
Font: Elaboració pròpia.

- a) El territori o terme municipal és l'espai geogràfic on exerceixen les seves competències els òrgans de govern del municipi.
- b) La població és el conjunt de persones agrupades per raons veïnals en el terme municipal. Els habitants d'un municipi es classifiquen en residents i transeünts¹⁹⁴ i la seva quantificació constitueix el padró municipal.¹⁹⁵
- c) L'ajuntament¹⁹⁶ és l'òrgan de govern que administra els béns i serveis municipals. Està format per una organització política, els membres de la qual són elegits per sufragi cada quatre anys, i una organització administrativa formada per les estructures (departaments, organismes, empreses municipals...) que hagi creat i el personal que treballi per a l'ajuntament en aquestes estructures. Ambdós configuren l'organització municipal.

De manera general, al llarg d'aquest treball utilitzarem la paraula municipi per fer referència a qualsevol dels tres conceptes anteriors, ja que el llenguatge popular sol identificar aquest terme tant amb el territori com amb la població o l'ajuntament. Tot i així, quan fem referència a les polítiques esportives municipals estarem fent esment a les actuacions polítiques que, en el camp de l'esport, faci l'òrgan de govern municipal, és a dir, l'ajuntament.

3.1.3.1. Definició operativa de municipi

En aquest apartat hem explicat que la paraula municipi té diferents accepcions i que pot ser utilitzada de manera indiscriminada per fer referència al terme municipal o superfície territorial que ocupa una ciutat; a la població o gent que habita en aquest territori; o a l'ajuntament o l'òrgan polític i administratiu que governa els béns de la comunitat.

Per a l'objectiu del nostre treball, el significat de la paraula municipi, té una relació directa amb la tercera accepció esmentada, és a dir:

A efectes del nostre objecte d'estudi, quan parlem de polítiques esportives municipals, el terme "municipi" cal entendre'l com el que fa referència a l'òrgan de govern de una ciutat, és a dir, a l'ajuntament i als òrgans polítics i administratius que haguessin creat per gestionar les actuacions esportives de la seva responsabilitat.

3.1.4. Definició de política esportiva municipal

Després d'haver fet un recorregut delimitador per cadascuna de les paraules que componen el concepte política esportiva municipal, hem arribat al punt d'intentar fer una definició que ens permeti analitzar les polítiques esportives municipals del període 1979-1991.

¹⁹⁴ Els residents es divideixen en veïns—els ciutadans espanyols majors d'edat que visquin habitualment en el terme municipal—, i domiciliats—els ciutadans espanyols menors d'edat i els estrangers residents habitualment en el terme municipal. Els transeünts són aquelles persones que circumstancialment, per raons de treball, estudi, turisme, etc., es trobin accidentalment en un municipi. Els residents presents i absents d'un municipi constitueixen la seva població de dret, mentre que la suma dels residents presents i dels transeünts configuren la població de fet del municipi.

¹⁹⁵ El padró municipal és la llista pública i autoritzada on es relacionen tots els habitants d'un terme municipal en una data determinada. És confeccionat cada cinc anys i rectificat anualment amb referència al 31 de desembre. En els anys acabats en 1, la data de la seva realització ha de coincidir amb la realització del cens de població i habitatge que fa l'Estat.

¹⁹⁶ L'ajuntament pot rebre també altres denominacions, com consistori, corporació local, o, més popularment, la casa de la vila o la casa gran, quan es refereix a l'edifici consistorial.

En parlar del concepte *política* l'hem identificat amb política pública i hem destacat la importància de considerar que tota política és un procés d'accions en un àmbit social determinat, dut a terme per una administració, i que aquest procés d'acció dóna lloc al que s'anomena programa d'actuació, que pot ser explícit o no, però que al darrera del seu desenvolupament, hom pot trobar uns valors o una ideologia que dóna suport a les decisions que es prenguin.

Quan hem definit el concepte *esport*, hem fet palesa la nostra intenció de considerarlo amb un sentit ampli, més en la línia dels qui opinen que és pràcticament impossible posar-li límits al seu contingut, que amb la idea d'altres teòrics de definir-lo "sensu estricte" com l'esport de competició institucionalitzat. El nostre posicionament en aquest treball està lligat a reconèixer com a esport tot allò que una administració pública estigüés disposada a acceptar dins el seu programa d'actuació esportiva, tot i reconeixent que aquesta interpretació del concepte està més propera del terme genèric activitat física que no pas el d'esport.

Finalment, en el moment de definir el concepte *municipal* hem vist que, a nivell popular, es pot dir municipi tant al territori que configura un terme municipal com a la població que l'habita, o a l'ajuntament, que el governa. Hem esmentat que, per al nostre objecte d'estudi, la paraula municipal fa referència a aquest últim, és a dir, a l'organització, tant política com administrativa, responsable de dur a terme un programa d'actuació determinat.

Un cop arribat a aquest punt, presentem una definició de política esportiva municipal que sintetitzi tot el que hem exposat fins ara. Així, d'acord amb el plantejament seguit fins aquí i amb la finalitat de fer operatiu el nostre objecte d'estudi, definirem el concepte de la següent manera:

*Una política esportiva municipal és el procés seqüencial d'accions que realitza l'organització politicoadministrativa d'un ajuntament en l'àmbit de les activitats físiques articulades en torn a un programa d'actuació que indica uns valors o una ideologia que li dóna una personalitat pròpia.*¹⁹⁷

Per als objectius d'aquest treball, aquesta definició ens ajudarà a entendre les polítiques esportives municipals de les ciutats estudiades, en el sentit que podrem analitzar el procés seqüencial d'accions que hagin fet al llarg dels dotze anys els ajuntaments d'aquests municipis en l'àmbit social de l'esport. L'anàlisi d'aquestes polítiques esportives municipals ens permetrà veure el programa d'actuació que cada ajuntament estudiat va realitzar entre 1979 i 1991 en la seva presa de decisions esportives i extreure la possible ideologia que hi hagués com a substrat i que l'identifiqués amb una personalitat pròpia.

3.2. Les dimensions de la política esportiva municipal

Les polítiques esportives municipals d'aquesta època es podien desenvolupar en àmbits concrets que, per si sols, podien generar preses de decisió, és a dir, polítiques més específiques. Així, en la política esportiva d'un municipi s'havia de decidir sobre el que calia fer en relació amb les instal·lacions esportives (quines calia construir,

¹⁹⁷ Hem de matisar alguns aspectes d'aquesta definició per ajustar-la al procés de delimitació que hem fet de cadascun dels termes que la componen. D'una banda hem de recordar que una política pot ser també una inacció, la qual cosa significaria la inexistència d'un procés d'accions. També hem de tornar a remarcar que l'àmbit de les activitats físiques inclou activitats institucionalitzades o no. Finalment, cal tornar a dir que els programes d'actuació poden ser explícits o no.

quines se cedirien a altres entitats, quines es gestionarien directament, etc.); sobre el tipus d'activitats físiques que es promocionarien; sobre la forma més idònia per organitzar els propis serveis municipals (patronat o àrea); sobre el sector social sobre el qual es volia actuar prioritàriament; sobre l'actitud que es volia prendre front al moviment associatiu esportiu; etc. Aquests àmbits d'actuació es poden classificar de diferents maneres. Mestre i García (1997) els anomenaven “elements de l'organització-planificació de l'esport municipal” (p. 35), i citava quatre elements agrupats en tres apartats: elements materials (instal·lacions i programes); ciutadans i ciutadanes a qui s'adreça el servei; i responsables de la gestió.

La nostra opinió és que el programa d'actuació d'una política esportiva municipal es desenvolupava com a mínim en quatre àmbits d'actuació principals. Un era d'àmbit intern i afectava les decisions relacionades amb la pròpia organització interna dels serveis esportius municipals. Les altres tres les podrien classificar com a externes, ja que repercutien en el sistema esportiu local a través de les actuacions municipals envers les instal·lacions, les activitats i les relacions de l'ajuntament amb les entitats. D'aquesta manera, podem dir que les polítiques esportives municipals d'aquella època les podem dimensionar en base a quatre polítiques més específiques: (a) la política envers l'organització interna; (b) la política envers les instal·lacions; (c) la política envers les activitats; i (d) la política envers les entitats.

La política relacionada amb l'organització interna significava que l'ajuntament havia de marcar unes pautes sobre el sistema organitzatiu que volia donar als seus serveis esportius, tant pel que feia al tipus d'estructura jurídica que creia convenient per gestionar la política municipal (patronat o àrea), com pel que feia a la política de recursos humans que volia seguir. La política envers les instal·lacions englobava totes les decisions relacionades amb la construcció d'equipaments, la seva gestió, l'ús i el manteniment. La política envers les activitats implicava establir criteris i decisions respecte el tipus de programes i esdeveniments esportius que es volien realitzar pels propis serveis esportius municipals, i respecte aquelles activitats generades per altres entitats del municipi que sol·licitaven la col·laboració municipal per a la seva realització.

Finalment, la política envers les entitats—especialment les esportives—era un àmbit que estava molt connectat amb els anteriors ja que els criteris que l'ajuntament tingués respecte al grau de suport o al protagonisme que volgués atorgar al sector privat del seu territori, repercutien en la presa de decisions dels altres àmbits. Dit d'una altra manera, el fet de cedir un equipament esportiu a una entitat, l'atorgament de subvencions als clubs esportius per a la realització d'un esdeveniment esportiu, la presència de representants ciutadans en els òrgans de decisió de la política esportiva, etc., eren testimonis de l'existència d'una política específica envers el sector associatiu dins de la política esportiva municipal. La participació ciutadana en les polítiques públiques era un aspecte fonamental i, tal i com hem vist en la definició de municipi, constituïen la seva essència democràtica. Per aquest motiu, i malgrat l'estreta connexió esmentada, hem volgut diferenciar les polítiques envers les entitats dels altres àmbits d'actuació.

A aquests quatre components o àmbits d'actuació calia afegir-hi un element, que era—i és—la peça fonamental per a l'existència de qualsevol política pública: el pressupost. Evidentment, no es pot parlar d'àmbits d'actuació sense uns recursos econòmics que permetin el seu desenvolupament. D'aquí es dedueix, doncs, la importància d'una cinquena dimensió, el pressupost, que havia de ser coherent amb la voluntat d'assolir els diferents objectius que es fixessin per als àmbits d'actuació i

que permet analitzar el conjunt de la política esportiva i cadascun dels àmbits d'actuació anteriors. En la figura 3.3 ho podem veure esquematitzat.

Figura 3. 3 Àmbits d'actuació de la política esportiva municipal en el període 1979-1991.
Font: Elaboració pròpia.

Per analitzar cadascun d'aquests àmbits específics i seguint els criteris metodològics de Quivy i Van Campenhoudt (1997) els hem identificat com a cada una de les dimensions en què es pot dividir el concepte de política esportiva municipal. Seguint aquests autors hem desglossat cada dimensió en diferents components i indicadors que han estat la base per a l'anàlisi de les fonts documentals en l'estudi de les polítiques esportives municipals en el període 1979-1991.

3.2.1. L'organització dels serveis esportius municipals

En la posada en marxa i l'evolució dels serveis esportius municipals d'aquella època hi havia un seguit de decisions que calia prendre respecte la seva pròpia estructuració. Totes elles configuraven i donaven cos a una política determinada envers l'organització política i administrativa dels serveis esportius municipals, a un model organitzatiu amb identitat pròpia. Unes tenien relació amb el que es podria considerar estructuració política dels serveis esportius, mentre que les altres decisions estaven connectades amb els criteris d'actuació envers els recursos humans destinats als serveis esportius municipals. Aquests són els components i els principals indicadors que hem tingut en compte en l'anàlisi documental de la política envers l'organització interna.

3.2.1.1. L'estructuració política

Un primer aspecte a analitzar en la política d'organització interna dels serveis esportius municipals dels inicis democràtics té relació amb la seva situació dins l'organigrama polític del consistori. En els primers ajuntaments calia definir quina havia de ser l'organització política que tindria l'esport dins el consistori. Hi havia interrogants que s'havien de solucionar. Per exemple: cal crear un departament polític específic —una regidoria— per a la gestió dels serveis esportius? Si és així, la regidoria englobarà només aquesta temàtica o ho compartirà amb alguna una altra, com pot ser joventut, educació, cultura, etc.?

La decisió de crear un departament específic per a esports ja és per si mateixa un criteri que defineix una política determinada. L'existència o no d'una regidoria

d'esports és un indicador de la importància que es donés a la política esportiva municipal dins l'organització política general del consistori¹⁹⁸; podria ser un reflex de la incidència del sistema esportiu local dins la vida política de la ciutat. De la mateixa manera, el criteri d'establir una regidoria únicament per a esports o compartint-ho amb altres temàtiques municipals podria ser també un índex del pes significatiu que tenien els serveis esportius dins la dinàmica municipal, en donar-li la suficient càrrega política per constituir una unitat politicoadministrativa per si sola.¹⁹⁹ A aquests indicadors els podríem afegir el volum de recursos econòmics que gestionés el Departament d'Esports.

D'altra banda, el perfil humà i polític de la persona que era la màxima responsable municipal—el regidor o la regidora delegada—també pot ser un element significatiu en l'anàlisi del desenvolupament de les polítiques esportives. L'edat, el sexe, el nivell d'estudis, el pes polític dins el cartipàs municipal, l'experiència esportiva pròpia, la relació amb els altres agents socials del sistema esportiu (clubs, entitats, empreses esportives), i altres aspectes podrien ser factors que condicionessin una manera de fer determinada en la presa de decisions de la política esportiva.²⁰⁰

Un altre element a tenir en compte en l'estudi de la política organitzativa dels serveis esportius municipals d'aquella època és l'existència de comissions informatives específiques d'esports. Hem vist en l'apartat del marc jurídic (vegeu 1.4.1.1.) que els ajuntaments més grans de vint mil habitants estaven obligats a crear aquests organismes—en els municipis menors era potestatiu—amb l'objectiu de tractar temàtiques determinades que serien abordades pels representants dels diferents partits abans de ser presentats a debat en el Ple municipal. La decisió de crear una comissió informativa que tractés els temes d'esports, pot ser també un senyal que la problemàtica esportiva era suficientment important dins l'ajuntament com per crear un òrgan polític específic.

Tots els aspectes anteriors afectaven l'organigrama polític de l'ajuntament, als quals encara hi podríem afegir una altra possibilitat de decisió politicoorganitzativa: la creació o no d'un organisme específic que gestionés la política esportiva municipal.

¹⁹⁸ La importància política de les regidories d'esports dins els ajuntaments va ser un tema tractat en l'estudi realitzat, l'any 1988, a la província de Barcelona. En ell es posava de manifest que el 90% dels regidors enquestats destacava que el departament municipal encarregat de la temàtica esportiva havia augmentat molt d'importància en els darrers cinc anys dins el conjunt de l'organització política del consistori, i que ja no es podia considerar, com succeïa en la primera legislatura, que fos una regidoria sense pes polític.

¹⁹⁹ En aquest punt es podrien fer diverses interpretacions segons el tipus de matèria que es compartís amb les responsabilitats d'esports. Per exemple, mentre una regidoria on es tractessin conjuntament esports, joventut i cultura hom podria considerar que la temàtica esportiva perd protagonisme respecte una altra estructuració on hi hagués una regidoria exclusivament d'esports, en el cas que la regidoria d'esports fora assumida, per posar per cas, pel regidor responsable d'hisenda hom podria opinar que la temàtica esportiva podria sortir beneficiada d'aquest compartiment, en considerar a la regidoria d'hisenda, probablement, com la més important del consistori. En un recent estudi realitzat l'any 2010, el 70,5% de les regidories d'esports dels municipis de la província de Barcelona comparteixen responsabilitats amb altres regidories d'altres temàtiques (Viñas, 2010).

²⁰⁰ Respecte a aquest punt, en l'estudi que vam fer l'any 1988, el perfil humà de la persona amb la responsabilitat política d'esports era majoritàriament de sexe masculí (90,2%), amb 39 anys de mitjana i estudis inferiors al nivell universitari. Dels 41 municipis, només en quatre ciutats el titular era una dona, gairebé la meitat eren persones que tenien entre 31 i 40 anys i la majoria, el 67,5%, tenien estudis inferiors al COU. Des de l'òptica política, el 32% dels regidors o regidores d'esports eren, alhora, tinentes d'alcalde, és a dir, tenien una responsabilitat més gran que la de simple regidor, mentre el 10% era, a més, titular d'altres àrees o serveis municipals. L'any 2010, en l'estudi realitzat sobre els ajuntaments i l'esport a la província de Barcelona, el perfil seguia sent majoritàriament home (75,9%), la majoria dels regidors i regidores d'esports estava situada entre els 36 i els 55 anys, un 46,6% tenia estudis universitaris i el 82% no tenia cap titulació específica d'esports.

Ens referim als patronats municipals d'esports (vegeu 1.5.4.1.),²⁰¹ un òrgan polític i administratiu creat pel ple municipal per gestionar la política esportiva de l'ajuntament. Com hem vist anteriorment (vegeu 1.4.4.1.) aquest tipus d'organisme va tenir molt èxit als inicis i durant la dècada dels vuitanta per la visió que se'n tenia com a instrument administratiu que agilitzava la gestió esportiva municipal.

De l'existència d'aquest òrgan de descentralització administrativa es poden treure altres indicadors interessants per analitzar la política esportiva municipal d'aquella època. Els patronats havien de disposar d'un òrgan intern de direcció (consell d'administració, consell rector...) responsable de prendre les decisions, compost pels membres que indiquessin els seus estatuts de creació. Aquí és important fer notar que la forma de constitució dels patronats era de lliure decisió de cada ajuntament, amb la qual cosa podia establir una composició en la qual només hi haguessin representants polítics del consistori o podia obrir les portes del govern de l'esport municipal a la societat civil, de manera que poguessin formar part de l'òrgan d'administració d'un patronat persones sense cap càrrec polític, com ara representants de les entitats esportives, dels centres docents o, simplement, persones designades directament pel propi ajuntament.

L'anàlisi de la composició dels òrgans de govern dels patronats municipals d'esports ens pot donar pautes sobre la voluntat pública de fer participar la ciutadania en les decisions esportives de l'ajuntament. Fins i tot, hom pot trobar que el nombre de representants exteriors a l'ajuntament es portés fins a l'extrem que el consistori perdés la capacitat de prendre les decisions polítiques la qual podia quedar a mans dels representants ciutadans.²⁰²

Finalment, hi ha dues decisions estructurals més que cal tenir en compte en l'anàlisi. Una fa referència a la voluntat municipal de crear òrgans exteriors a l'organigrama municipal amb la intencionalitat de canalitzar la participació ciutadana sense que intervingués en la presa de decisions polítiques. Es tracta de la possible existència d'òrgans assessors—solien anomenar-se *consells municipals d'esports*—que alguns ajuntaments van potenciar en les seves ciutats. La segona fa esment a la participació dels municipis en organismes esportius exteriors en els quals tenien un important protagonisme. És el cas dels *consells esportius*—inicialment anomenats *consells comarcals d'esports*—unes entitats formades pels ajuntaments d'una zona territorial determinada, normalment una comarca, representants de clubs esportius, de centres escolars, i altres entitats, dedicats a promoure l'esport escolar.

En resum, en l'anàlisi de l'estructuració política dels serveis esportius municipals dels ajuntaments en el període 1979-1991 podem tenir en compte:

- Existència o no d'una regidoria d'esports i si aquesta és única o compartida amb altres temàtiques.
- Perfil humà i polític del regidor o la regidora responsable d'esports.
- Existència o no d'una comissió informativa específica per a la temàtica esportiva.

²⁰¹ Recordem que els patronats municipals d'esports poden adoptar altres noms, com ara "Institut Municipal d'Esports", "Fundació Municipal d'Esports", etc.

²⁰² Un cop més, donant dades referides a l'estudi fet a la província de Barcelona l'any 1988, dels dinou ajuntaments que havien creat organismes autònoms per gestionar els serveis esportius, catorze tenien representants ciutadans en l'òrgan decisor dels patronats, mentre només dos tenien una composició estrictament política. La resta tenien persones exteriors designades pel propi ajuntament. En alguns d'aquests patronats els membres no-polítics eren majoria front als representants municipals. L'estudi de l'any 2010 de la Diputació de Barcelona no recollia aquestes dades.

- Tipus d'organització adoptada per a la prestació dels serveis esportius: àrea o patronat.
- En cas de tenir un patronat municipal d'esports l'anàlisi de la composició del seu òrgan de govern.
- Existència o no d'un òrgan específic de participació ciutadana per a la temàtica esportiva (Consell Municipal d'Esports).
- Participació de l'ajuntament en els consells esportius de les comarques

3.2.1.2. *El personal*

En la política respecte els recursos humans que els municipis utilitzessin en els seus serveis esportius hi ha diferents aspectes a analitzar. En primer lloc, la simple existència de personal ja és un indicador del tipus de política que es dugués a terme. El fet de disposar de personal dedicat als serveis esportius en la plantilla municipal és una dada que ens indica la voluntat que tinguessin els ajuntaments en exercir alguna responsabilitat directa en aquest sector.

A l'hora de parlar dels recursos humans hauríem de fer una primera distinció, segons si ens referim a personal integrat dins la plantilla municipal o no. Les raons per les quals podem trobar personal que treballés en els serveis esportius municipals sense pertànyer a la plantilla del consistori poden ser, bàsicament dues. Una és que l'ajuntament disposés de personal que no tingués regularitzada la situació contractual amb la qual exercien la seva tasca laboral. És el cas de les persones que treballessin per a un ajuntament sense una contractació, bé per la fórmula d'atorgar una beca, pagant a hores, o bé subvencionant a una entitat perquè fos aquesta la qui retribuís al personal. Aquesta era una situació que es podia produir sobretot en el cas dels tècnics esportius. L'altra raó podia ser que la corporació contractés els serveis d'una empresa determinada o bé signés un acord o conveni amb una entitat per què aquesta fos la qui oferís un servei municipal, sota la fórmula jurídica d'una concessió administrativa o un concert.

En analitzar el personal propi de la plantilla municipal—al marge de la seva situació de dependència contractual (funcionari, personal eventual, personal contractat, etc.)—podem dividir-lo en quatre grups segons les funcions bàsiques que desenvolupessin: (a) el personal directiu del servei, (b) el personal administratiu, (c) el personal dedicat al funcionament operatiu dels serveis (conserges, personal de manteniment, personal de neteja, vigilància, etc.), i (d) els tècnics esportius.²⁰³

Quant al personal directiu també és interessant considerar que els trets característics de la persona que tingués la màxima responsabilitat tècnica dels serveis esportius municipals podien ser, de la mateixa manera que el responsable polític, una dada d'interès per entendre com era la política esportiva municipal. Les dades personals referides a l'edat, el sexe, el tipus de formació, les relacions amb la resta del sistema esportiu, l'experiència esportiva, l'experiència professional com a gestor, o el seu grau de capacitat d'influència sobre la presa de decisió dels òrgans polítics, són alguns factors que podrien tenir influència en l'establiment d'un model determinat d'actuació esportiva municipal.²⁰⁴

²⁰³ Podem veure diferents classificacions del personal dels serveis esportius municipals adaptables a aquella època a Mestre i García, 1997, p.67)

²⁰⁴ El perfil que apareixia en l'estudi provincial de 1988 ens situava amb un retrat mitjà en què el responsable tècnic era un home de 35 anys, majoritàriament amb estudis universitaris (59%) dels quals un 27% eren llicenciats o estudiants del segon cicle dels estudis impartits a l'INEFC. En l'estudi fet per a la Diputació de Barcelona l'any 2010, el 68% eren homes, el 82% estaven entre 36 i 55 anys, amb un 64% d'estudis universitaris i un 32% amb la carrera universitària d'educació física o de ciències de l'activitat física i l'esport. (Viñas, 2010)

Respecte a la resta del personal de plantilla, les característiques professionals dels recursos humans depenien, per regla general en cada municipi, de l'oferta de serveis que es realitzés per part de l'ajuntament i del volum d'equipaments esportius que fossin gestionats de manera directa pel mateix municipi. Així, per exemple, la decisió de disposar de tècnics esportius en plantilla ens podria orientar sobre la voluntat municipal de controlar fins l'execució tècnica d'un programa esportiu.

Per contra, la utilització de personal tecnoesportiu d'una altra entitat (club o empresa) podria ser un indicador d'atorgar protagonisme al sector associatiu esportiu—en el cas d'un club—que podia arribar fins al punt de renunciar a tenir cap protagonisme en la intervenció esportiva directa de la ciutat.²⁰⁵ O podria ser un índex —en el cas d'una empresa—de la voluntat política de no contractar personal sinó prendre opcions gestores de contractació d'una prestació de serveis en comptes d'incrementar la plantilla municipal.

En conseqüència el ventall de possibilitats a analitzar és ampli, amb diferents combinacions (tenir personal tècnic propi i contractar una empresa de neteja, contractar personal de vigilància, de manteniment, etc.) que poden portar a models més o menys intervencionistes segons el municipi.²⁰⁶ En síntesi, els elements a tenir en compte en el moment d'analitzar l'estructuració administrativa dels serveis esportius municipals dels ajuntaments en el període 1979-1991 poden ser:

- Existència o no de personal destinat als serveis esportius municipals.
- Personal de la plantilla municipal destinat als serveis esportius i les seves característiques contractuals i funcionals.
- Perfil de la persona de màxima responsabilitat administrativa i tècnica dels serveis esportius municipals.
- Personal exterior a la plantilla municipal, les seves característiques contractuals i funcionals.

Hem representat els elements a tenir en compte en l'anàlisi de la dimensió de l'organització dels serveis esportius municipals en la figura 3.4

²⁰⁵ Al contrari del que hom podria pensar, l'existència de personal tècnic esportiu no depèn de la grandària del municipi, sinó de la seva política de recursos humans. Així, en l'estudi de 1988, entre els municipis més grans de 100.000 habitants, Sabadell (187.467 habitants en el cens de 1986) i Terrassa (160.105 habitants) tenien només 3 i 1 tècnic esportius contractats, mentre Badalona (225.016 habitants) en tenia 18.

²⁰⁶ Les dades de l'estudi de 1988 ens il·lustraven que bona part dels tècnics esportius eren persones contractades temporalment—o col·laboradors esporàdics o habituals— en uns llocs de treball caracteritzats per la indefinició. El mateix treball ens indicava que una bona part dels ajuntaments—el 59%—havien optat per contractar empreses exteriors per dur a terme tasques pròpies del manteniment de les instal·lacions (neteja, petites reparacions, vigilància, etc.) i amb menor quantia—el 24,4%—per a l'execució de programes esportius. Fins i tot, en algun ajuntament s'havia contractat una empresa per que realitzés la gestió completa o parcial d'algun equipament esportiu. Totes aquestes maneres d'actuar són exponents de models d'actuació diferents respecte la política de recursos humans que fan els serveis esportius municipals.

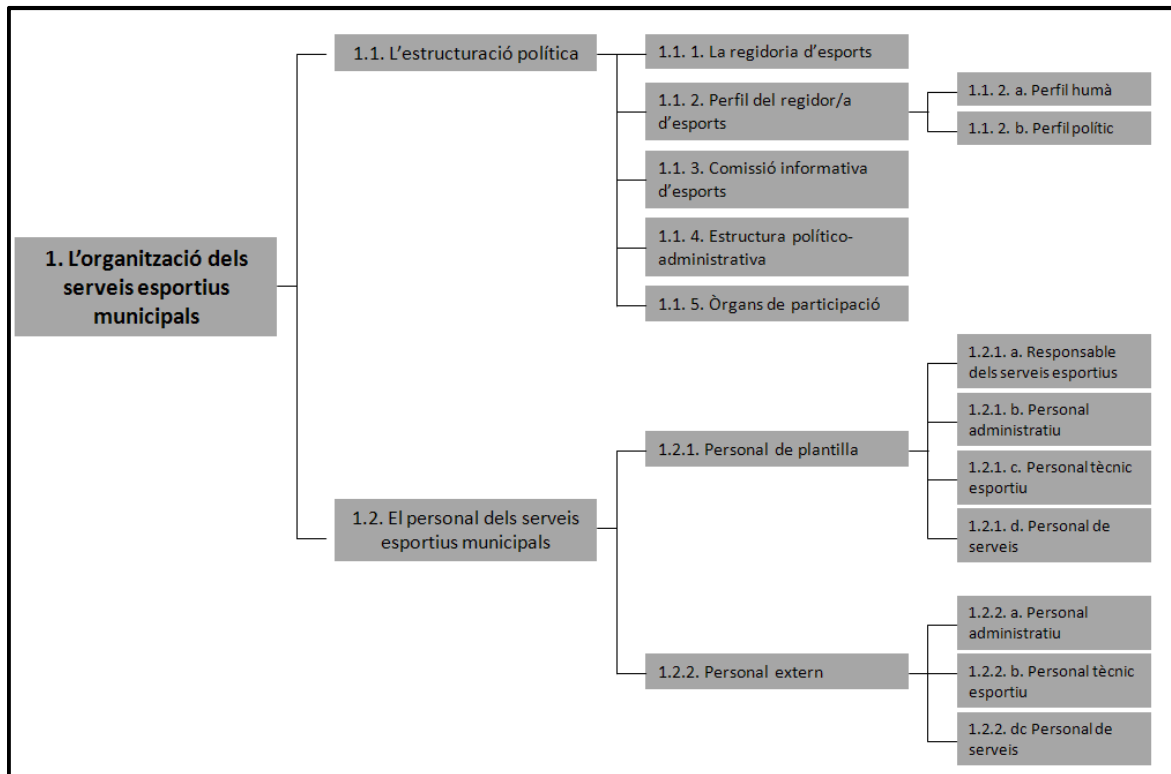

Figura 3. 4 Components per a l'anàlisi de la política envers l'organització interna en el període 1979-1991.
Font: Elaboració pròpia.

3.2.2. La política envers els equipaments esportius municipals

En l'anàlisi de la política envers els equipaments hi ha dues grans àrees que cal distingir. D'una banda, els primers ajuntaments havien de prendre decisions sobre la planificació de necessitats d'equipaments esportius. Evidentment, l'establiment de necessitats estava condicionada per la dotació existent i les necessitats o demandes del propi sistema esportiu. Això implicava establir una política sobre la construcció de noves instal·lacions, i conseqüentment plantejar-se interrogants que havien de resoldre's prenent decisions i implementant-les com ara: quins espais esportius necessita la població?, quines característiques han de tenir les noves instal·lacions?, per a quin tipus de pràctica esportiva estaran destinades?, on es pot construir?, com es finançarà l'obra?, etc.

La planificació dels equipaments també representava plantejar l'estat de les instal·lacions pròpies, i, conseqüentment la necessitat d'invertir en millorar-les, o fins i tot la possibilitat de transformar un altre tipus d'equipament social en un espai esportiu.²⁰⁷ La decisió de remodelar un equipament determinat era, molts cops, una decisió tan important i costosa com la de construir-ne una de nova.

D'altra banda, en la política envers els equipaments esportius municipals, hi havia una altra gran àrea de decisions que es pot analitzar: la gestió dels equipaments de propietat municipal. En l'anàlisi de la gestió dels equipaments municipals hi ha diverses preguntes que ens poden ajudar a definir el model de gestió dels primers ajuntaments. Aspectes com ara: qui gestiona les instal·lacions municipals?, si se cedeix la gestió a una entitat, amb quines condicions?, a quin tipus d'entitat?, etc.

²⁰⁷ A Mestre i García (1997), podem veure diferents aspectes detallats sobre el que implicaria una política municipal envers els equipaments esportius (p. 171 i següents).

eren decisions que els ajuntaments havien de prendre quan volien posar en marxa una nova instal·lació esportiva o, simplement, quan decidien canviar-ne el model de gestió.²⁰⁸

En cas que hi hagués la cessió d'equipaments, hi ha encara altres interrogants a tenir en compte en l'anàlisi: en quines condicions es va produir aquesta cessió?, amb quina fórmula jurídica?, com es controlava l'ús de l'equipament?, es van fixar unes responsabilitats determinades reservades per l'ajuntament o l'entitat era la responsable total de la gestió? La decisió final sobre la política gestora dels ajuntaments podia dependre de molts elements: el tipus d'equipament de què es tractés podia ser una variable important,²⁰⁹ així com el volum d'associacionisme esportiu que existís a la ciutat i la seva capacitat gestora, l'existència d'empreses especialitzades en la gestió d'equipaments esportius, els criteris polítics sobre el protagonisme de la societat civil en la gestió pública, etc. Tots ells eren factors que podien condicionar i definir un model de política gestora dels equipaments esportius municipals i cal tenir-los presents en l'anàlisi.

Hi ha un altre element a tenir en compte en l'estudi de la política envers els equipaments esportius: el manteniment de les instal·lacions. Aquesta és una actuació que està a cavall entre la creació de nous espais esportius (pensem aquí en la millora o remodelació d'un espai esportiu) i la gestió de les instal·lacions (una bona gestió implica, també, una bona política de manteniment dels edificis i serveis d'una instal·lació), i que per la seva magnitud i importància, es pot considerar una "subpolítica pròpia" dins els programes d'actuació municipals d'aquella època.²¹⁰ Tot i així, en l'anàlisi de les polítiques envers els equipaments l'hem inclòs en l'apartat de gestió.

²⁰⁸ Hem de tenir en compte que, en el primer cens d'equipaments esportius del territori espanyol, realitzat l'any 1986, d'un total de 34.149 espais esportius de propietat municipal el 45,1% eren gestionats per altres entitats. Les dades per al total de Catalunya, eren, aquell any, del 54,5% per als espais esportius municipals cedits (Martínez del Castillo *et al.*, 1991). En l'actualització feta per la Generalitat l'any 1994, per al total dels espais esportius catalans, els ajuntaments gestionaven menys de la meitat dels espais esportius dels quals eren propietaris (López-Jurado *et al.*, 1994). En l'estudi sobre 41 municipis de la província de Barcelona, realitzat l'any 1988, el 69,7% dels espais esportius municipals estaven cedits, amb condicions molt variables, a altres entitats, preferentment, clubs esportius (Burriel, 1990).

²⁰⁹ Així, per exemple, en el cens català de 1994 es posava de manifest que els ajuntaments eren els propietaris del 62,7% de les pistes poliesportives del total del territori i només en gestionaven el 22,8%, donant el protagonisme principal de l'ús als centres docents públics, que eren els responsables del 43,9%. En un altre tipus d'equipament, les piscines a l'aire lliure, els municipis eren els titulars del 60,5% mentre que gestionaven el 50,5%, és a dir, en aquest cas es reservaven un percentatge més alt de responsabilitat gestora. Aquesta xifra contrastava amb les piscines cobertes, en què l'ajuntament, tot i que era el propietari del 61,5%, només gestionava el 30,3% (López-Jurado *et al.*, 1994). És a dir, l'any 1994, de cada dues piscines cobertes de propietat municipal—un equipament esportiu amb costos de manteniment importants—els ajuntaments n'havien cedit una a una altra entitat. Aquesta és una dada important si la comparem amb l'estudi fet l'any 1988, en què en els 41 municipis estudiats, només el 31,1% de les piscines cobertes estaven cedides, fet que pot ser motiu de suposar que en el període transcorregut podien haver canviat els criteris respecte a la gestió de les piscines cobertes municipals.

²¹⁰ Exemples de la importància de la política envers el manteniment de les instal·lacions esportives en són les diferents publicacions que, editades per distintes administracions públiques, tractaven específicament aquesta temàtica. L'any 1983, la Generalitat de Catalunya ja va ser sensible a aquest fet, des de l'òptica de l'estalvi energètic en les instal·lacions (Mitjà i Girbal, 1983), una preocupació compartida per la Diputació de Barcelona, que va atorgar el Primer premi Diputació de Barcelona d'estudis esportius de 1984 a un treball sobre la mateixa temàtica, que va ser publicat, dos anys més tard, pel Consejo Superior de Deportes (Esteve, Mitjà i Escobar, 1986). Més endavant, a la dècada dels noranta, podem trobar diversos manuals específics que tracten la política a seguir en el manteniment general dels equipaments esportius (Viñeta i Rebolleda, 1992; Manuel, 1994).

En resum, els elements que hem tingut en compte en el moment d'analitzar la política envers els equipaments esportius municipals durant el període 1979-1991 han estat:

- Dotació d'equipaments esportius municipals de la qual es partia a l'inici del període analitzat.
- Construcció de nous equipaments durant el període analitzat.
- Remodelació dels equipaments existents.
- Criteris de gestió dels equipaments ja existents i dels de nova creació.
- Elements de control—jurídics, econòmics, esportius, etc.—de la gestió dels equipaments.
- Criteris d'actuació en el manteniment de les instal·lacions esportives

Per a una millor estructuració de l'anàlisi hem sintetitzat els aspectes anteriors en tres components que, a la vegada, han estat subdividits. El primer component està relacionat amb el punt de partida de l'estudi. És a dir, hem considerat important tenir en compte la dotació inicial d'equipaments esportius, tant municipals com d'altres entitats públiques o privades que hi hagués en el municipi a l'inici del període estudiat, és a dir, l'any 1979. El segon component s'estructura entorn a la política d'inversió en equipaments esportius municipals efectuada en cada una de les legislatures analitzades. Això implica la recerca i l'anàlisi de les actuacions efectuades tant en la construcció de noves instal·lacions municipals, com en la remodelació de les existents.

El tercer component a considerar en l'anàlisi documental és la política de gestió dels equipaments esportius de propietat municipal. Això implica analitzar les actuacions relacionades amb les instal·lacions gestionades directament pels ajuntaments; les que es realitzessin en relació amb les instal·lacions pròpies cedides a altres entitats; i en cas d'existir, les polítiques connectades amb equipaments esportius gestionats, de manera conjunta, amb altres entitats. L'esquema següent recull els components que hem tingut en compte a l'hora d'analitzar la política envers els equipaments esportius municipals.

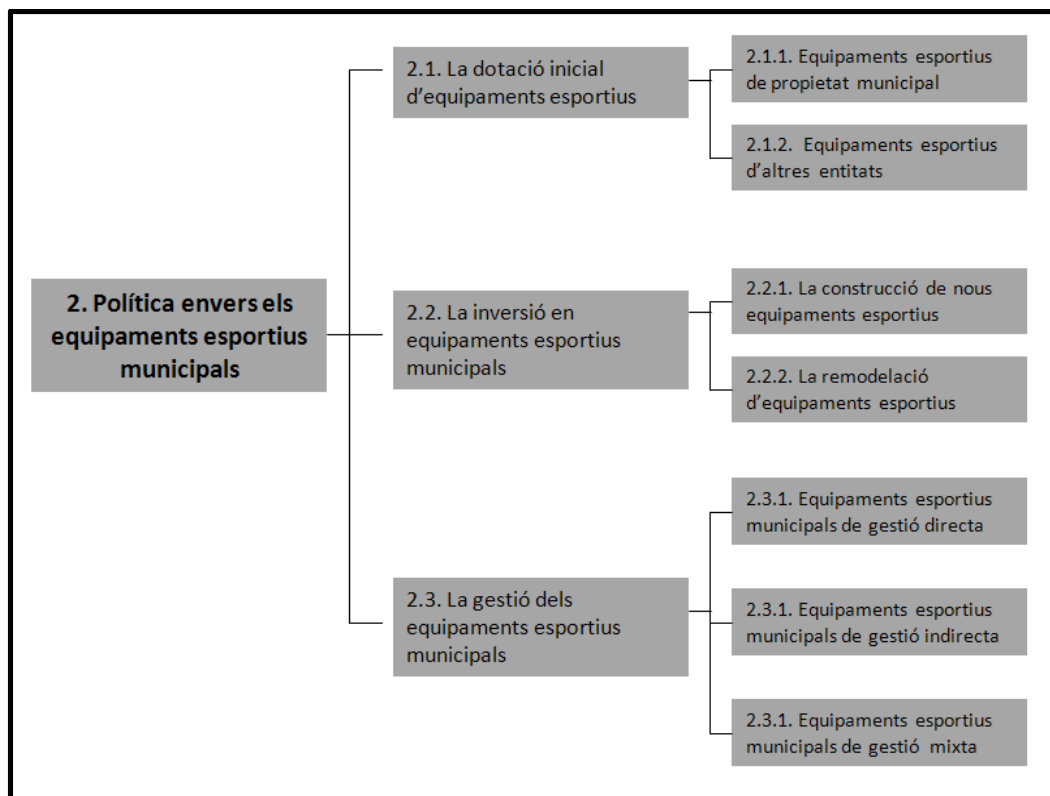

Figura 3. 5 Components per a l'anàlisi de la política envers els equipaments esportius en el període 1979-1991.

Font: Elaboració pròpia.

3.2.3. La política envers les activitats esportives

En l'anàlisi de les polítiques esportives municipals una part molt essencial és l'estudi de la política destinada a la promoció d'activitats, ja sigui a través de l'oferta directa de programes propis, o mitjançant l'ajut o col·laboració a les activitats que realitzessin altres entitats. Els criteris que seguís un ajuntament per donar prioritat a un o altre tipus de pràctiques esportives es poden convertir en exponents d'un model o altre de política esportiva. Pensem, per exemple, en aquell municipi que donés un tracte preferent a l'esport de competició, enfront d'aquella ciutat que es caracteritzés per destinar els principals recursos a l'esport escolar. Ambdós hipotètics exemples ens mostrarien polítiques esportives ben diferenciades. Per poder analitzar les polítiques envers les activitats dels ajuntaments del període 1979-1991, primer hem establert quines serien les categories o tipus d'activitats que es volen estudiar. Això ha implicat fer una classificació de les mateixes i estudiar, després, l'actuació municipal respecte cadascuna.

3.2.3.1. Algunes classificacions de les activitats esportives municipals

Els sistemes de classificació de les activitats esportives dels anys vuitanta poden ser variats. Un exemple senzill de divisió de les activitats per aplicar a l'anàlisi de l'actuació municipal d'aquella època el podem trobar en el llibret *Com controlar la gestió en les instal·lacions esportives* (Lladó & Turró, 1985), editat per l'Ajuntament de Barcelona on es proposava una classificació basada en tres grans apartats: esport de lleure, esport escolar i esport de competició, una classificació que s'adaptava als tres subsistemes predominants del sistema esportiu municipal del moment.

Un altre exemple el podem veure (vegeu taula 3.1) en la classificació que vàrem emprar en l'anàlisi de les polítiques esportives de la província de Barcelona, i que va ser exposada en el *Congrés sobre Esport per a tothom a les grans ciutats*, celebrat a Barcelona l'any 1989 (Burriel i Moreno, 1989). En aquella ocasió fèiem una classificació doble basada en dos criteris. D'una banda, teníem en compte totes les diferents possibilitats de realitzar activitats físiques segons la durada del període d'execució de les mateixes. Aquest criteri ens portava a la següent classificació:

a) *Activitats continuades*: Les que tenien un desenvolupament que abastava, des del punt de vista de l'entitat que l'organitzava, tota la durada d'un curs escolar. Exemples en podien ser les escoles esportives, els cursets de natació escolar, els programes de manteniment d'adults, els programes d'activitat física per a la gent gran, etc.

b) *Activitats de temporada*: Feia referència a les activitats esportives que s'oferien en períodes determinats, inferiors a un curs escolar i que solien coincidir amb èpoques estacionals concretes. Els cursets de natació d'estiu, els cursos de vela, les "setmanes blanques" a la neu, etc. podrien ser il·lustratius d'aquesta categoria.

c) *Actes esportius*: Aquest grup acollia a aquells esdeveniments esportius de curta durada on se solia concentrar tot l'esforç organitzatiu d'una o diverses entitats. Per exemple, una cursa popular, una diada de la bicicleta, una maratón, etc.

D'altra banda, introduíem un segon criteri, subdividint les activitats continuades en el què anomenàvem *programes*, és a dir, tota aquella oferta esportiva que disposava d'una estructura organitzativa on hi era present un pla pedagògic, un professorat per dur-lo a terme, uns horaris de realització i un espai esportiu específic on ubicar-se. Aquest concepte de "programa" ens permetia diferenciar les *activitats programades* de les *no programades* que, per omissió, eren totes les altres, és a dir, les que es realitzaven sense una estructura organitzativa predeterminada.

Amb aquest criteri, classificàvem els programes en quatre grups:

a) *Programes escolars*: Feia referència a l'oferta esportiva que tenia com a eix aglutinador els centres escolars, ja bé per ells mateixos o per intervenció de les associacions de pares i mares d'alumnes (AMPA). En aquest tipus de programes, el determinant era el fet de pertànyer a una escola com a nexa d'unió que s'utilitzava per organitzar l'oferta. Els programes podien desenvolupar-se dins o fora l'horari escolar i inclosos o estranys al currículum acadèmic. Dins aquests programes desglossàvem:

a.1) *Educació física*: matèria educativa inclosa dins el currículum que, malgrat ser competència de l'administració autonòmica, la seva inexistència, o la baixa qualitat de la seva impartició, havia motivat que molts ajuntaments assumissin l'execució d'aquest programa.²¹¹ El tipus d'actuació que es produïa era el d'aportar monitors especialistes en educació física, dotar de material esportius i/o millora de les instal·lacions esportives als centres docents.

²¹¹ Són moltes les publicacions d'aquella època que constaten la problemàtica de l'educació física escolar i el fet que els ajuntaments suplissin una funció que pertocava a l'Administració educativa. Agafem com a exemple d'anàlisi de la situació a López (1987, p. 204) que s'expressa així: "L'escola es configura com el lloc més adient per a educar als ciutadans en el costum de la pràctica esportiva. Avui aquest recurs educador no és ben aprofitat, perquè ni les instal·lacions esportives de què disposen les escoles reuneixen generalment les condicions necessàries, ni l'educació física i l'esport tenen entitat pròpia dins la programació del sistema educatiu, ni els mestres responsables de la pràctica físico-esportiva estan dotats de la qualificació tècnica adequada. Els ajuntaments vénen realitzant una important tasca de suplència de l'administració educativa en aquest àmbit, en general mitjançant la realització de programes esportius complementaris, fora l'horari escolar."

a.2) *Esport escolar*: programa que incloïa les actuacions d'ensenyaments i entrenaments esportius específics realitzades normalment en els mateixos centres escolars, en horaris no lectius, en què la finalitat primordial era participar en competicions esportives organitzades per les mateixes escoles, l'ajuntament, el consell esportiu de la comarca o la Direcció General d'Esports de la Generalitat.

a.3) *Natació escolar*: programa d'ensenyament i pràctica d'activitats aquàtiques realitzat dins o fora de l'horari escolar, però organitzat en torn a grups-classe dels centres docents. L'organització dels participants podia córrer a càrrec de l'escola o de l'associació de pares.

b) *Programes de formació esportiva*: Aquests programes tenien com a característica fonamental la de promoure la iniciació i/o el perfeccionament d'un o més esports. Es podia diferenciar entre els programes que tenien un component de formació bàsica poliesportiva i aquells que es basaven en la iniciació o ensenyament d'una modalitat esportiva específica. Dins aquests programes incloïem:

b.1.) *Escoles esportives univalents*: programes esportius adreçats a iniciar i/o perfeccionar l'aprenentatge d'un esport determinat.

b.2.) *Escoles esportives polivalents*: programes orientats a la iniciació i/o perfeccionament simultani de diferents modalitats esportives. Solien tenir una fase inicial de formació esportiva bàsica

b.3.) *Cursets de natació*: activitat orientada a aprendre i/o perfeccionar el domini del medi aquàtic. Es diferenciava de la natació escolar fonamentalment en què els usuaris d'aquests programes no assistien organitzats pels centres docents, i en la durada i freqüència del període de pràctica (solien ser de més d'un dia a la setmana d'activitat, mentre els escolars acostumaven a ser d'un sol dia setmanal)

c) *Programes de lleure*: activitats físiques que s'oferien per ocupar l'oci de sectors determinats de la població, amb objectius recreatius, d'higiene i salut, o inclusivament de competició estructurada, no institucionalitzada, però, en una federació esportiva. La característica fonamental no era l'aprenentatge d'una modalitat esportiva específica, sinó la realització de pràctiques variades, amb un aprofitament lúdic del temps lliure.

c.1.) *Manteniment d'adults*: activitat física programada per millorar la condició física de persones adultes. Solia tenir un component recreatiu i lúdic en la seva execució.

c.2.) *Activitats d'expressió*: programes en què el ritme, la música o l'expressió corporal eren elements bàsics del seu desenvolupament. Exemples eren l'aeròbic, la dansa, el gim-jazz, els balls de saló...

c.3.) *Lligues i tornejos*: competicions organitzades en base a un esport determinat, fora dels marcs federatius tradicionals. Un exemple serien els campionats de futbol-sala.

d) *Programes assistencials*: programes adreçats a sectors específics de la població amb finalitats de tipus social o de caire sanitari. Aquestes activitats podien estar incloses en els altres grups d'acord amb la finalitat principal que es busqués (rendiment esportiu, formació esportiva o millora de les condicions físiques) però la seva especificitat els podia fer destinataris d'una atenció especial dins les polítiques municipals.

d.1.) *Tercera edat*: programa d'activitats fisicorecreatives adreçat a persones jubilades o més grans de seixanta anys.

d.2.) *Disminuïts*: activitats dirigides a persones amb deficiències físiques, psíquiques o sensorials.

En aquell estudi es va desestimar la creació d'una tipologia que englobés els programes d'entrenaments i competició federada. La raó estava en què, tot i que eren importants els recursos que els ajuntaments destinaven al suport i promoció d'aquestes activitats, l'objectiu central d'aquell estudi era analitzar quines eren les activitats i programes que realitzaven directament els serveis esportius municipals. I entre aquests, exceptuant dos casos, la figura d'un "club esportiu municipal" que participés en competicions federades—un model organitzatiu molt estès en el sistema esportiu de la conurbació de Madrid durant aquella època—no es produïa en les poblacions de la província de Barcelona.

D'altra banda, els *actes esportius*, és a dir, els esdeveniments esportius puntuals que no tenien una realització continuada durant tot el curs escolar els diferenciàvem en dos grups. Les *manifestacions esportives populars*, que eren esdeveniments esportius la característica fonamental dels quals era la massiva participació ciutadana en una prova o jornada esportiva-recreativa. Exemples podien ser una cursa popular, una diada de la bicicleta, una caminada popular, una cursa popular de patins, etc. I les *manifestacions esportives de competició*, que acollien els actes esportius de competició federativa en modalitats específiques. El més freqüent era que aquestes activitats es realitzessin conjuntament amb algun club o federació esportiva, com ara l'organització d'un campionat de Catalunya o d'Espanya d'un esport determinat, "critèriums" esportius, etc.

Taula 3.1 Tipologia d'anàlisi de les activitats esportives municipals.

ACTIVITATS CONTINUADES	Programes escolars	Educació física Esport escolar Natació escolar
	Programes de formació esportiva	Escoles esportives univalents Escoles esportives polivalents Cursets de natació
	Programes de lleure	Manteniment d'adults Activitats d'expressió Lligues i tornejos
	Programes assistencials	Tercera edat Disminuïts
ACTIVITATS DE TEMPORADA		
ACTES ESPORTIUS		Manifestacions esportives populars Manifestacions esportives de competició

Font: Burriel i Moreno (1989).

3.2.3.2. La classificació utilitzada

En el present estudi hem fet una classificació que, respectant molt del que vàrem fer anteriorment, ens permetia analitzar-ho des d'una nova perspectiva. En aquest cas, ens interessava fer una descripció conjunta del tipus d'actuació promocional que realitzava l'ajuntament, incloent-hi tant la realització de programes propis, com l'actuació de suport a les activitats esportives d'altres entitats, fos un ajut econòmic, organitzatiu, o d'altre tipus. Per aquesta raó, no hem desestimat l'estudi de l'actuació municipal envers l'esport de competició, ans el contrari, hem constituït un grup

d'anàlisi on hi hem integrat tant les manifestacions esportives de competició, com tot el tipus de suport que l'ajuntament realitzés envers aquesta faceta del sistema d'activitats físiques del territori.

Una altra diferència consisteix en el fet que hem incorporat els programes assistencials al concepte d'esport de lleure, entenent que complien més aquesta funció, malgrat anar destinat a uns col·lectius específics. Així mateix, hem integrat les activitats de temporada dins la tipologia que es tractés d'acord amb la finalitat que l'activitat esportiva concreta busqués, fos escolar, de lleure o de competició.

210

Pel que fa a les activitats anomenades “de lleure”, hem canviat la denominació per “esport popular”, en contraposició a “l'esport de competició”, per considerar que, de fet, la classificació “lleure” afectava per igual totes les persones que realitzessin activitats físiques en el seu temps d'oci fos quin fos el tipus d'activitat esportiva que practiquessin.²¹² Podríem haver optat per anomenar aquest apartat “esport per a tothom”, una denominació també molt utilitzada per fer referència a la pràctica esportiva massiva de la població i no canalitzada per les institucions federatives, però hem optat per la primera denominació ja que era un terme més utilitzat en la dècada dels vuitanta²¹³.

D'altra banda, hem preferit anomenar “iniciació esportiva” els programes de “formació esportiva” perquè el concepte “iniciació” era més apropiat pel tipus d'activitats que els ajuntaments realitzaven, a més d'intentar que no es confongués el terme “formació”, amb la preparació acadèmica de tècnics esportius que podia ser una altra actuació possible dels ajuntaments.

Amb tots aquests aclariments, l'anàlisi de la política municipal envers les activitats esportives en el període 1979-1991 l'hem dividit en quatre blocs:

a) *Actuació envers l'esport escolar.*

Inclou totes les accions encaminades a potenciar l'educació física en horari lectiu dels centres docents de la població i els programes d'esport escolar, afegint, si es produïa, els programes de natació escolar.

b) *Actuació envers la iniciació esportiva.*

Fa referència a l'actuació municipal de promoure, per si mateix, o a través d'altres agents del sistema esportiu, els programes encaminats a ensenyar la pràctica d'una o diverses modalitats esportives. Inclou les escoles esportives univalents, tant d'iniciació com de perfeccionament, i les escoles esportives polivalents. Totes aquestes iniciatives podien conduir els seus practicants cap a qualsevol dels subsistemes del sistema esportiu municipal.

c) *Actuació envers l'esport de competició.*

Comprèn les accions municipals encaminades a fomentar l'esport de competició, ja fos organitzant o promocionant manifestacions esportives de competició, com donant suport a les actuacions esportives d'índole competitiva dels clubs i entitats de la ciutat. Per desenvolupar la política respecte aquest apartat cal tenir en compte l'esport de competició del mateix municipi, així com la influència del sistema esportiu federatiu.

²¹² Si exceptuem, en tot cas, els esportistes professionals que es pot considerar que el que realitzen ja no forma part del seu temps lliure, sinó del temps de treball.

²¹³ L'expressió “esport popular” és utilitzada en molta bibliografia i documentació de l'època. Un exemple pot ser l'obra de Cazorla (1979), *Deporte y Estado*, on quan fa l'anàlisi del concepte “esport” dins l'article 43.3. de la Constitució l'identifica amb “esport popular”.

d) *Actuació envers l'esport popular.*

Fa referència a les activitats municipals orientades a promoure la pràctica esportiva més àmplia possible entre els seus ciutadans, al marge de les competicions federades i l'esport escolar. Inclou les manifestacions esportives populars, tant organitzades pel mateix ajuntament, com el suport a les que organitzessin altres. També acull els programes d'activitat física destinats a millorar les condicions físiques, psíquiques i socials de col·lectius determinats, i els orientats a gaudir del temps lliure, per la qual cosa hem classificat aquí els programes de manteniment d'adults, les lligues i tornejos populars, i els anteriors programes que anomenàvem assistencials, és a dir, els destinats a la gent gran i les persones amb discapacitats.

211

En la figura 3.6 podem veure els components que hem tingut en compte per a l'anàlisi d'aquesta dimensió.

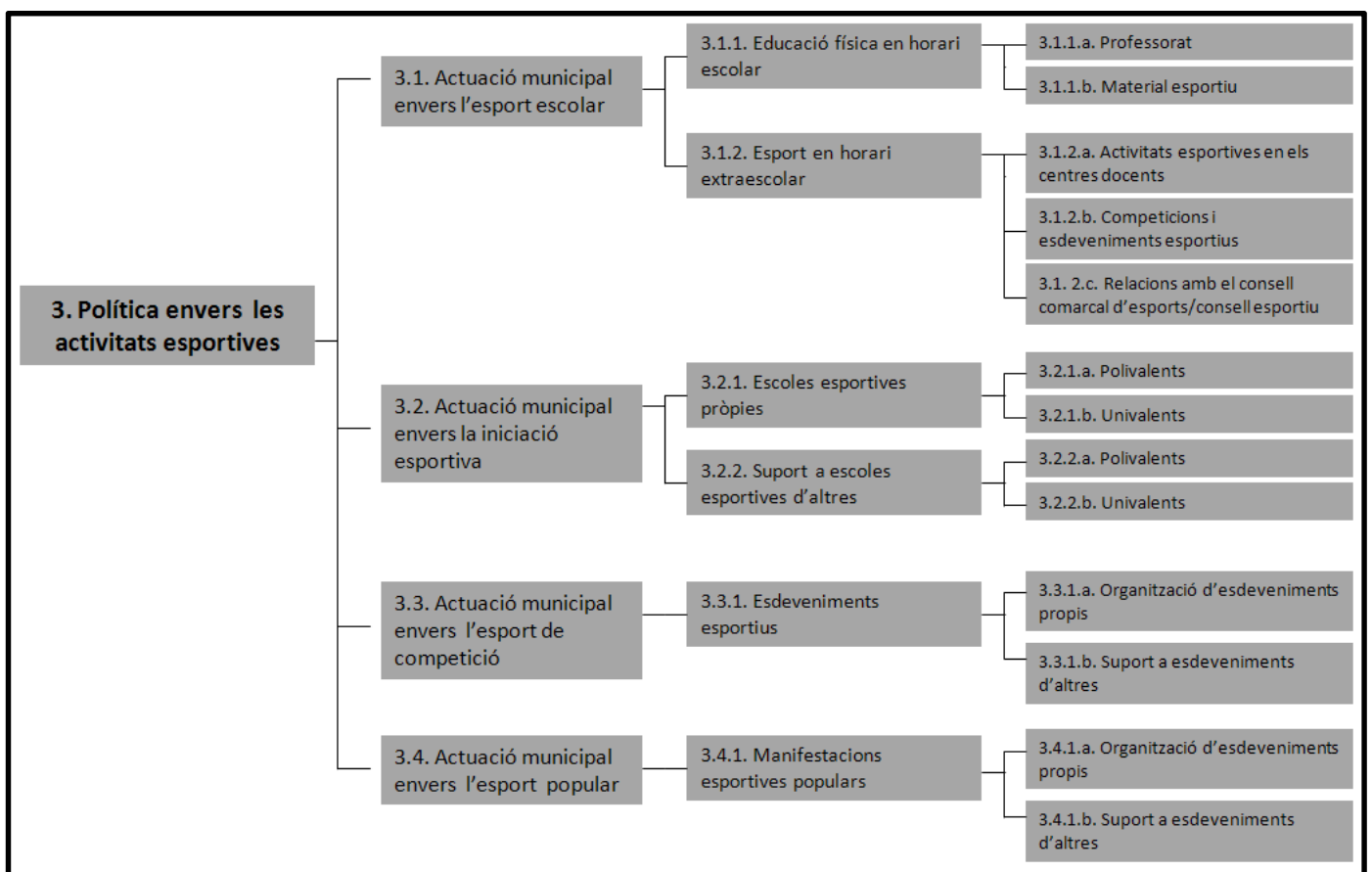

Figura 3. 6 Components per a l'anàlisi de la política envers les activitats esportives en el període 1979-1991.

Font: Elaboració pròpia.

3.2.4. La política envers les entitats esportives

L'establiment de les polítiques esportives municipals en el període estudiat estava molt relacionat amb el moviment associatiu i el seu paper en el desenvolupament del sistema esportiu municipal. La riquesa, la varietat i la història de l'associacionisme esportiu d'una ciutat era un element clau per a la potenciació del sistema. D'aquí que poguessin existir diferents polítiques esportives públiques segons el pes i l'efecte que tinguessin aquests agents socials dins el sistema esportiu municipal.

En el període 1979-1991 es van desenvolupar realitats associatives molt diverses i existeixen estudis dedicats a recollir aquesta heterogeneïtat de les entitats esportives (Heinemann, 1999). Des de la perspectiva de l'estudi de la política esportiva municipal era necessari conèixer aquesta realitat diversa i saber quina va ser la seva incidència en el sistema esportiu local, especialment en els programes i les activitats esportives que generaven.

L'anàlisi de la política municipal envers les entitats esportives durant el període esmentat ha tingut en compte el marc inicial des del qual es partia, és a dir, quines eren les entitats esportives existents l'any 1979 dins el sistema esportiu de les ciutats estudiades i el procés de creació o desaparició de clubs durant les tres legislatures. També hem considerat interessant intentar recopilar i analitzar diversos aspectes relacionats amb les característiques intrínseques de les mateixes entitats o clubs, com ara el nom, el tipus d'esport, l'antiguitat, el nombre d'associats i d'esportistes, les instal·lacions utilitzades, etc. així com les diferents situacions crítiques o conflictives que han travessat durant el període estudiat. En la recerca documental també s'ha volgut analitzar el pes que han tingut en el conjunt del sistema esportiu municipal, buscant informació sobre les activitats esportives més destacades d'aquestes entitats, bàsicament en dos tipus de competicions, les federatives i les escolars, així com l'organització d'esdeveniments significatius per a la ciutat.

Així mateix, s'ha posat l'èmfasi en les relacions entre l'ajuntament i les entitats esportives, buscant paràmetres en relació amb la utilització dels equipaments esportius municipals i altres tipus d'equipaments públics (per exemple: local per utilitzar com a seu social...), el suport econòmic municipal per al funcionament de l'entitat i el suport social o polític amb actuacions directes de reconeixement públic (premis, guardons...) o amb el suport de l'ajuntament davant altres administracions públiques.

En síntesi, els components que hem tingut en compte en el moment d'analitzar la política envers les entitats esportives durant el període 1979-1991 han estat:

- Entitats esportives existents en el sistema esportiu de la ciutat abans de l'any 1979
- Característiques essencials de les entitats existents en cada legislatura.
- Paper o protagonisme de les entitats esportives dins el sistema esportiu municipal: nivells de competició, organització d'esdeveniments, etc.
- Relacions de l'ajuntament amb les entitats esportives.

En la figura 3.7 podem veure representada aquesta dimensió desglossada en components.

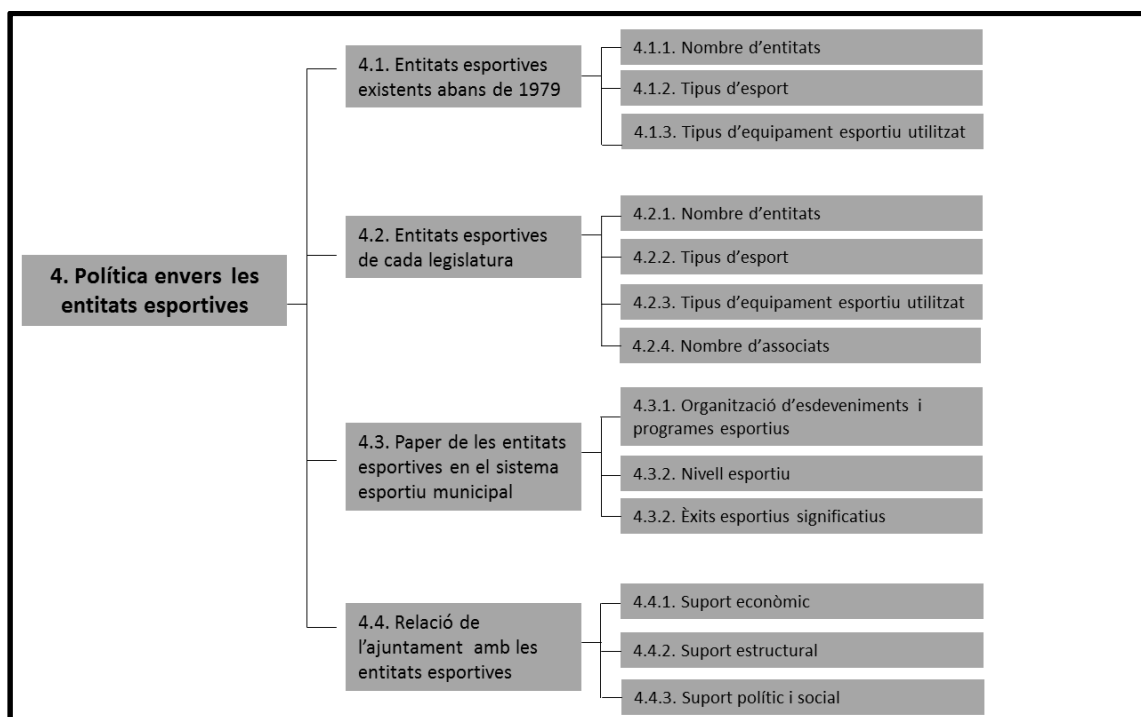

Figura 3. 7 Components per a l'anàlisi de la política envers les entitats esportives en el període 1979-1991.
Font: Elaboració pròpia.

3.2.5. Els pressupostos municipals destinats a l'esport

L'anàlisi del pressupost és un element clau per intentar extreure els elements fonamentals d'una política pública determinada, en el nostre cas, la política esportiva municipal dels anys 1979-1991. L'estudi acurat de la quantitat i la manera en què es van gastar els recursos econòmics d'una Administració ens pot donar una imatge molt clara de les prioritats i els objectius que aquesta volia assolir. Així mateix, les dades ens poden facilitar informació sobre la importància política que la temàtica esportiva va tenir dins el conjunt de l'actuació dels ajuntaments estudiats.

D'altra banda, l'anàlisi detallada del contingut intern d'un pressupost ens pot orientar sobre diversos aspectes relacionats amb la manera de gestionar una política esportiva. Pensem, per exemple, en una major o menor despesa efectuada en el capítol de personal. Aquesta dada ens pot orientar sobre si l'ajuntament analitzat optava per a una gestió directa o indirecta dels seus serveis esportius. A més d'això, la informació sobre els ingressos que es generaven per les activitats i serveis esportius també ens proporciona material interessant per conèixer la capacitat i l'autonomia econòmica que els serveis esportius municipals tinguessin en el desenvolupament de les seves competències.

Hem d'aclarir que l'anàlisi dels pressupostos municipals ha estat estructurada de manera diferent a la resta de dimensions i a través d'una metodologia diferent com explicarem en el següent capítol. En aquest cas, no s'ha distribuït la informació obtinguda en cada una de les tres legislatures sinó que s'ha analitzat en el conjunt de tot el període de 1979 a 1991. Això és degut al fet que els pressupostos públics s'aproven anualment i, en canvi, els canvis de legislatura es van produir en tots els casos a mitjans d'any, amb la qual cosa el pressupost que s'havia executat en els anys electorals havia tingut validesa tant per la legislatura que finalitzava com per a la

que iniciava una nova etapa. Tenint en compte els aspectes anteriors, l'anàlisi dels documents pressupostaris de cada municipi s'ha fet en base a aquests apartats:

- a) Pressupost general de despeses de l'ajuntament.
- b) Pressupost de despeses destinat a esports.
- c) Contingut del pressupost de despeses d'esports.
- d) Pressupost d'ingressos d'esports.

Per a cada un d'aquests components ens hem plantejat preguntes que ens poguessin guiar cap a l'obtenció de dades i l'elaboració d'uns indicadors d'anàlisi pressupostària. Ho presentem a continuació.

214

a) Pressupost general de despeses de l'ajuntament.

El primer component està relacionat amb la informació sobre el total de recursos disposats pels ajuntaments al llarg dels dotze anys estudiats. La pregunta que ens ha guiat va ser: quants recursos econòmics va tenir l'ajuntament al llarg dels dotze anys? Aquesta pregunta ens ha conduït al primer component analitzat, el *Pressupost general de despeses de l'ajuntament*. Aquest component l'hem desglossat en tres indicadors:

- *Despesa total de l'ajuntament.*
- *Despesa total en relació amb la població.*
- *Distribució interna del pressupost de despeses.*

b) Pressupost de despeses destinat a esports.

El següent component ha estat orientat a conèixer els recursos econòmics municipals destinats a esports en el conjunt de tot el període. La pregunta que ens ha guiat ha estat la següent: quant es va gastar l'ajuntament en esports al llarg dels dotze anys? Aquesta pregunta ens ha conduït al segon component, el *Pressupost total de despeses destinat a esports*, que hem desglossat en tres indicadors amb finalitats diferents:

- *Despesa total destinada a esports.*
- *Despesa total destinada a esports en relació amb la població.*
- *Despesa total destinada a esports en relació amb el total del pressupost municipal.*

El primer indicador està orientat, simplement, a conèixer el total de recursos esmerçats. El segon indicador ens mostra l'impacte social de la política esportiva d'un ajuntament i ens possibilita fer comparacions entre poblacions a través de la pregunta: quantes pessetes es va gastar l'ajuntament en esports en proporció al seu nombre d'habitants? El tercer indicador està destinat a valorar el pes polític de l'esport dins el conjunt dels pressupostos municipals. La pregunta que ha orientat la recerca de dades ha estat: quina importància va tenir l'esport dins la política general de l'ajuntament?

c) Contingut del pressupost de despeses d'esports.

El tercer component ha estat orientat a l'anàlisi interna del pressupost de despeses destinades a esports. Ja hem explicat en el capítol primer que els pressupostos municipals de despeses s'estructuraven en unitats anomenades capítols, els quals englobaven els diversos conceptes de despesa. Aquests capítols, per la seva banda, també s'agrupaven en dos grans blocs. Un que feia referència al funcionament quotidià—les operacions corrents—i l'altre que es referia a la inversió feta per part de l'ajuntament, ja fos en la construcció o la millora d'equipaments municipals, com en

l'adquisició de béns que incrementessin el patrimoni de l'administració—les operacions de capital.

Amb aquesta finalitat el tercer component de la dimensió pressupostària, l'hem anomenat *Contingut del pressupost de despeses d'esports*, basat en una pregunta central que orientés la recerca d'informació: en què es gastaven els diners del pressupost d'esports? Aquesta pregunta, combinada amb els interrogants relacionats amb la despesa corrent i la de capital (quant es destinava al funcionament quotidià dels serveis esportius municipals?; i, quant es destinava a la inversió en construcció i/o millora del patrimoni esportiu municipal?) ens ha permès establir el primer indicador d'aquest component, basat en la distribució del pressupost de despeses en els diferents capítols:

- *Distribució interna de la despesa d'esports.*

Aquest indicador ha estat complementat amb la valoració sobre el percentatge de cadascun d'aquests tipus de despesa—corrent i d'inversió—destinat a esports respecte al total de la despesa general respectiva. Les preguntes que han guiat la recerca d'informació han estat: quina importància tenen les despeses corrents d'esports en el conjunt de les despeses corrents de l'ajuntament?; i, quina importància tenen les despeses d'inversions en esports en el conjunt de les despeses en inversions de l'ajuntament? Les dues qüestions plantejades han permès establir dos nous indicadors:

- *Despesa corrent destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent de l'ajuntament.*
- *Despesa d'inversió destinada a esports en relació amb el total de despesa d'inversió de l'ajuntament.*

El pas següent ha estat l'aprofundiment de l'anàlisi interna del pressupost de despeses d'esports, posant l'atenció en la distribució interna de la despesa corrent. Això ve donat per una pregunta genèrica (com es gasten les despeses corrents dels serveis esportius municipals?) que s'ha desglossat en deu indicadors més. Aquests indicadors estan relacionats amb els capítols 1 (personal), capítol 2 (despesa en béns corrents i serveis), i capítol 4 (transferències corrents). O el que és el mateix: recursos esmerçats en el personal de la plantilla municipal (capítol 1); recursos utilitzats en el funcionament dels serveis esportius (capítol 2); i recursos destinats a subvencionar les entitats esportives (capítol 4).

Cadascun d'aquests capítols ha donat peu a plantejar-nos diverses preguntes que, després, s'han transformat en aspectes que formen part del contingut del pressupost de despeses d'esports.

Així, en l'apartat del capítol 1 de personal, ens hem plantejat la qüestió: quants recursos econòmics es destinaven al personal d'esports de la plantilla municipal?, com a primer interrogant a resoldre, seguit de la valoració de la proporció que representen aquestes despeses dins el conjunt del pressupost d'esports (quina importància econòmica tenien les despeses de personal destinat a esports en el conjunt de la despesa quotidiana del pressupost d'esports?) i preguntant-nos, també, quin és el pes relatiu que tenien les despeses del personal d'esports dins el total de despeses de personal de l'ajuntament (quina importància econòmica tenen les despeses del personal destinat a esports en el conjunt de les despeses de personal de tot l'ajuntament?). Aquestes tres qüestions ens han obert tres indicadors nous:

- *Despesa de capítol 1 destinada a esports.*
- *Despesa de capítol 1 destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent d'esports.*
- *Despesa de capítol 1 destinada a esports en relació amb el total de despesa 1 de l'ajuntament.*

La despesa relacionada amb el funcionament operatiu dels serveis esportius sense tenir en compte el personal municipal, és a dir, el capítol 2, també ha estat analitzada amb una pregunta genèrica (quants recursos econòmics es destinaven al funcionament operatiu dels serveis esportius municipals?) i tres més específiques. Una relacionada amb la part proporcional del pressupost d'esports que representava aquest funcionament operatiu (quina importància econòmica tenen les despeses destinades al funcionament operatiu dels serveis esportius municipals en el conjunt de la despesa quotidiana del pressupost d'esports?). I l'altra en la qual es plantejava el pes de les despeses de funcionament ordinari destinades a esports en proporció a les de tot l'ajuntament (quina importància econòmica tenen les despeses destinades al funcionament operatiu dels serveis esportius municipals en el conjunt de les despeses destinades al funcionament operatiu de tot l'ajuntament?).

Les tres preguntes anteriors ens han delimitat tres nous indicadors:

- *Despesa de capítol 2 destinada a esports.*
- *Despesa de capítol 2 destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent d'esports.*
- *Despesa de capítol 2 destinada a esports en relació amb el total de despesa de capítol 2 de l'ajuntament.*

Finalment, dins aquesta anàlisi del contingut intern del pressupost d'esports, hem considerat la part destinada a ajudar altres entitats, és a dir, el capítol 4. De la mateixa manera que en els apartats anteriors, hi ha havia una primera pregunta genèrica per valorar la dimensió global de la despesa (quants recursos econòmics es destinen a subvencionar a les entitats esportives del municipi?) i unes preguntes més específiques destinades a aprofundir en el contingut d'aquest tipus de despesa.

Les preguntes més específiques van ser, en aquest cas, tres. La primera, com en els casos anteriors, estava orientada a veure la proporció d'aquest tipus de despesa en el conjunt del pressupost d'esports (quina importància econòmica tenen les despeses destinades a subvencionar a les entitats esportives en el conjunt de la despesa quotidiana del pressupost d'esports?). La segona, seguint el mateix patró, guia la inquietud per conèixer el pes econòmic que tenien les subvencions destinades a esports en relació amb el conjunt de subvencions que atorgava l'ajuntament (quina importància econòmica tenen les despeses destinades a subvencionar les entitats esportives en el conjunt de les despeses totals de l'ajuntament destinades a subvencionar qualsevol tipus d'entitat?). En aquest cas, hem afegit una tercera qüestió relacionada amb la voluntat de discriminar i valorar les entitats esportives que es beneficiaven dels ajuts municipals. La pregunta orientativa en aquest cas era: qui són els destinataris dels ajuts i subvencions municipals per al foment de l'esport?

Amb tots aquests interrogants com a punt de partida, els indicadors elaborats per aquest apartat pressupostari han estat:

- *Despesa de capítol 4 destinada a esports.*
- *Despesa de capítol 4 destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent d'esports.*
- *Despesa de capítol 4 destinada a esports en relació amb el total de despesa de capítol 4 de l'ajuntament.*
- *Entitats esportives més beneficiades per les subvencions municipals.*

d) Pressupost d'ingressos d'esports.

El darrer component de la dimensió pressupostària fa referència a l'altre vessant de la seva estructura: els ingressos. En aquest cas, la recerca de les dades pressupostàries va girar entorn a tres preguntes. La primera, orientada a conèixer el volum total d'ingressos que eren capaços de generar els ajuntaments a través de la seva oferta esportiva (quants ingressos es generen amb la gestió i explotació dels serveis esportius municipals?). La segona, destinada a conèixer el suport que havien tingut els ajuntaments per part d'altres entitats públiques per desenvolupar la seva política esportiva, és a dir, les subvencions rebudes des d'altres administracions (quin ajut econòmic han rebut els ajuntaments d'altres entitats públiques per a la temàtica esportiva?). La darrera es va plantejar per valorar la capacitat dels ajuntaments per cobrir les despeses originades en esports mitjançant els ingressos que fossin capaços de generar (quants ingressos generen els serveis esportius en proporció a les despeses que originen?).

Aquestes tres qüestions ens han delimitat tres indicadors a considerar:

- *Ingressos propis generats pels serveis esportius municipals.*
- *Ingressos provinents d'ajuts d'altres institucions.*
- *Índex d'autosuficiència econòmica dels serveis esportius municipals.*

En la figura següent podem veure el desglossament de la dimensió pressupostària en els components i indicadors que es van tenir en compte en l'anàlisi de la documentació municipal.

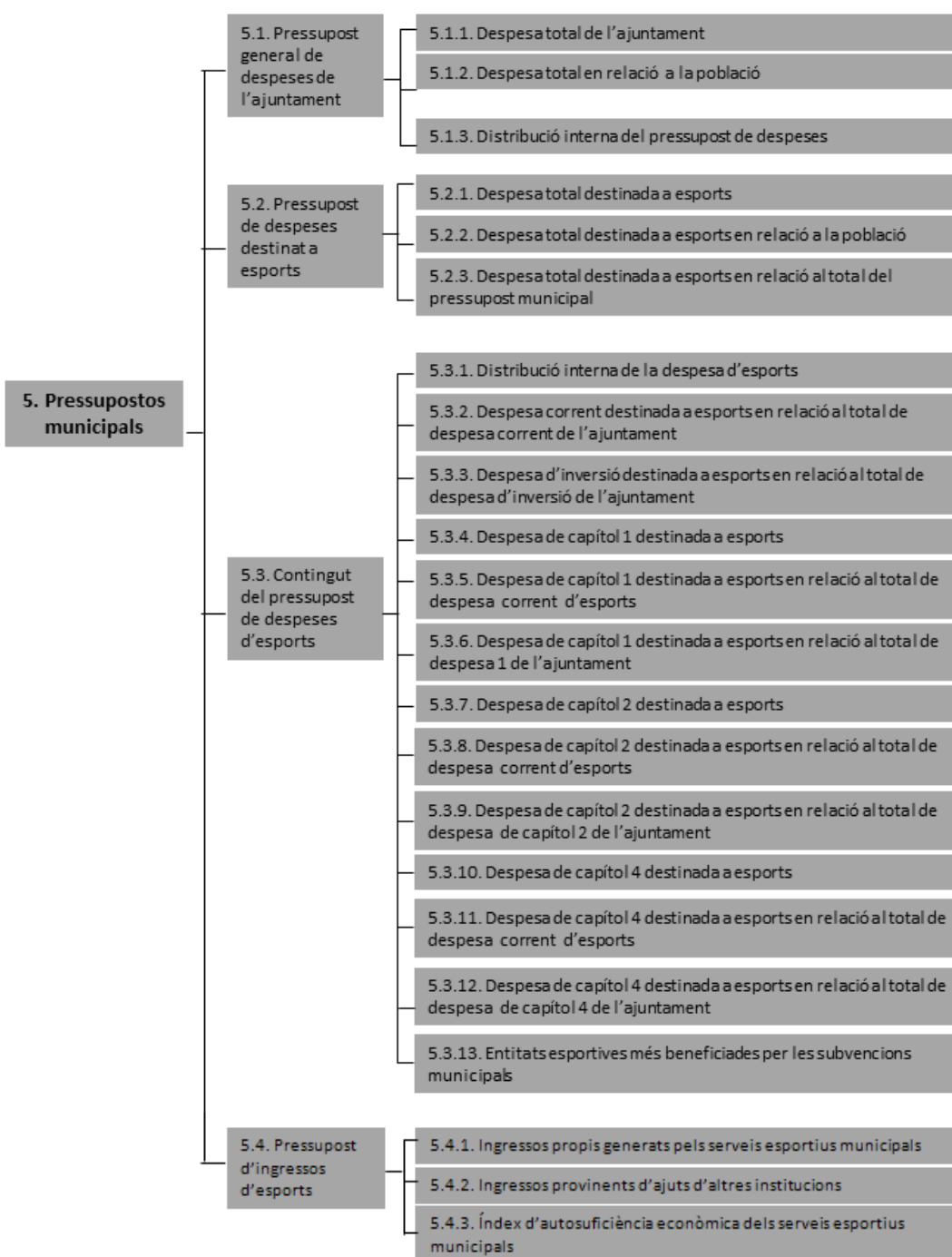

Figura 3. 8 Components i indicadors per a l'anàlisi dels pressupostos municipals destinats a l'esport en el període 1979-1991.

Font: Elaboració pròpia.

3.2.6. El context de la política esportiva municipal

Les cinc dimensions anteriors han estat definides i desglossades a partir del que hem definit com a àmbits d'actuació de les polítiques esportives municipals. En els anys vuitanta Rossi Mori (1981) va ser un dels pioners a establir la necessitat d'analitzar el context en què es produïen les polítiques esportives municipals. Aquest autor va utilitzar el concepte de sistema esportiu local per definir les actuacions esportives que es realitzaven en un territori i proposava una metodologia d'anàlisi sistèmic per estudiar les polítiques esportives locals. Rossi Mori descomposava el sistema esportiu local en dos tipus de elements que havien de ser analitzats. Un és el que anomenava els *factors directes* del sistema esportiu i que feien referència als quatre aspectes que considerava essencials per què hi hagués un sistema esportiu en un territori: practicants esportius, activitats esportives que s'oferissin, equipaments esportius, i responsables d'aquestes activitats. L'altre element el configuraven un conjunt de factors que Rossi Mori anomenava *factors indirectes* i que, sense tenir una relació intrínseca amb el sistema esportiu d'un territori, podien condicionar-lo d'una manera o altra. Aquests factors indirectes, relatius a aspectes com la situació geogràfica, la demografia, l'urbanisme, l'economia, etc. configuren el que, en aquest treball anomenem la dimensió contextual.

Així per exemple, des del punt de vista geogràfic i segons la ubicació del municipi, el seu sistema esportiu serà d'una manera o altra. L'oferta esportiva potencial o existent (el tipus d'instal·lacions, les activitats esportives...) serà diferent en un municipi coster o en un d'alta muntanya. El clima predominant també serà determinant i fins i tot l'índex de pluviositat d'un territori ens marcarà les característiques tipològiques que han de tenir els espais esportius i els programes esportius a l'aire lliure.

Des de l'òptica demogràfica, el nombre d'habitants, la seva distribució per edats i sexe, la distribució de la població en el territori municipal, o els moviments migratoris que es produeixin des del punt de vista estacional, són indicadors demogràfics que ens orienten sobre les dinàmiques que es poden produir en un sistema esportiu. Pensem en les diferents necessitats de serveis esportius que es generen segons la grandària d'una ciutat, segons les aglomeracions demogràfiques que existeixin en un municipi, o valorem-les en una localitat turística depenent de l'estació anual. La mobilitat diària de la població per raons laborals o d'altres serveis (educatius, sanitaris, etc.) també pot tenir repercussió en els índexs de pràctica esportiva del sistema esportiu local.

El sistema cultural també pot facilitar un millor desenvolupament del sistema esportiu. Una ciutat rica en moviment associatiu de tot tipus (folklòric, cultural, de lleure, etc.), amb tradicions culturals, pot ser un caldo de cultiu per al desenvolupament de l'associacionisme esportiu i per a la promoció d'activitats esportives lligades als esdeveniments ciutadans. D'altra banda, l'existència de serveis culturals (teatres, cines, discoteques...) també solen ser indicadors de vitalitat de la societat civil que es pot transferir a les dinàmiques esportives locals.

Les condicions socioeconòmiques de la població també solen ser un element determinant pel perfil del sistema esportiu municipal. L'índex de renda per càpita, els sectors de producció predominants o el nivell d'atur són factors que poden condicionar la participació de sectors de la població en ofertes esportives determinades. Un altre efecte socioeconòmic a tenir en compte és la relació del municipi amb el seu entorn. Una ciutat que sigui centre neuràlgic del moviment econòmic d'una zona determinada (pel fet que tingui indústries, mercat, fires, etc.)

tendirà a ser un pol d'atracció que generarà la mobilitat ciutadana que abans hem esmentat, i aquest fet podrà tenir repercussions en el sistema esportiu.

Les característiques del sistema urbanístic de la ciutat serà, igualment, un condicionant del desenvolupament del sistema esportiu local. Així, els plans urbanístics, amb les reserves de sòl per a la construcció d'equipaments esportius, seran imprescindibles per a la creació de nous espais esportius. D'altra banda, el sistema residencial predominant, les zones verdes existents, l'existència i característiques de les places públiques permetrà activitats esportives al carrer; les barreres urbanístiques existents (passos a nivell, grans avingudes que travessen la ciutat, carreteres que divideixin el terme municipal, etc.) o les barreres naturals (rius, barrancs, etc.) seran elements que s'hauran de tenir en compte a l'hora de planificar l'oferta esportiva.

La situació política de l'ajuntament, en la mesura que aquest és un dels agents principals del sistema esportiu local també és un factor que pot condicionar l'evolució esportiva de la ciutat. L'estabilitat de l'equip de govern i les seves prioritats polítiques seran determinants pel funcionament del sistema, i un analista del sistema esportiu no pot deixar de considerar-les.

D'altra banda, la influència dels mitjans de comunicació (premsa, televisió, ràdio...), per la seva capacitat de generar models de comportament social que són seguits per infinitats de persones que els tenen com a punt de referència per a la seva actuació diària, sigui esportiva o no, tenen, així mateix, un important ressò en el sistema esportiu municipal, i el poden empènyer cap a models esportius determinats.

Tots els factors anteriors i altres que es poden afegir configuren el context en el qual es desenvolupen les polítiques esportives municipals. Seguint les idees de Rossi Mori —amb alguna variació— hem representat els factors directes i indirectes que intervenen i configuren el sistema esportiu municipal amb la següent figura:

Figura 3. 9 Els factors directes i indirectes del sistema esportiu municipal.
Font: Elaboració pròpia.

Les característiques del nostre treball no han permès fer un estudi exhaustiu d'aquesta dimensió contextual. El fet d'estudiar l'evolució de dotze anys dels municipis escollits i, sobretot, l'opció escollida quant a les tècniques d'obtenció de dades han fet inviable un treball complet evolutiu d'aquesta dimensió contextual. Tot i així, cada un dels municipis analitzats disposa d'una descripció general amb les característiques geogràfiques i urbanístiques més significatives del seu territori i dades relatives a la població, amb diversos aspectes demogràfics així com el seu comportament electoral durant el període de 1979 a 1991.

Síntesi

222

Al llarg d'aquest capítol hem presentat el model d'anàlisi utilitzat per a l'estudi de les polítiques esportives municipals. En la primera part hem delimitat el concepte de política esportiva municipal. Per fer-ho hem analitzat cadascun dels termes que configuren aquest concepte fins trobar una definició que s'ajustés a la nostra proposta d'estudi:

Una política esportiva municipal és el procés seqüencial d'accions que realitza l'organització politicoadministrativa d'un ajuntament en l'àmbit de les activitats físiques, institucionalitzades o no, articulat en torn al que es podria anomenar programa d'actuació que indica uns valors o ideologia que li dona una personalitat pròpia.

Aquesta definició ens ha permès clarificar el nostre objecte i l'itinerari estratègic de la recerca. A través de l'anàlisi del programa d'actuació que hagi desenvolupat un ajuntament en l'àmbit de l'esport intentarem extreure'n factors determinants o valors que puguin permetre establir algun tipus de model de política esportiva municipal. L'estudi de les polítiques esportives i del programa d'actuació, es converteixen, d'aquesta manera, en pràcticament, sinònims.

Un cop definida la importància de l'anàlisi del programa d'actuació per a l'estudi de les polítiques esportives municipals, el següent pas ha estat determinar les dimensions en les quals es pot descomposar aquest concepte. Aquest aspecte ha configurat la segona part d'aquest capítol.

El concepte política esportiva municipal ha estat desglossat en cinc dimensions que són l'eix sobre el qual s'analitzaran les actuacions dels municipis a través de les fonts documentals. Les dimensions establertes són:

- Política envers l'organització interna dels serveis esportius municipals
- Política envers els equipaments esportius municipals
- Política envers les activitats esportives
- Política envers les entitats esportives
- Pressupostos municipals destinats a l'esport

Cadascuna d'aquestes dimensions ha estat desglossada en components i indicadors més específics per a què ajudin a l'estructuració i organització de la informació obtinguda.. De manera específica, les dimensions han estat desglossades en els següents components:

Política envers l'organització interna dels serveis esportius municipals:

- L'estructuració política
- El personal del serveis esportius municipals

Política envers els equipaments esportius:

- La dotació inicial d'equipaments esportius
- La inversió en equipaments esportius municipals
- La gestió d'equipaments esportius municipals

Política envers les activitats esportives:

- Actuacions municipals respecte a l'esport escolar
- Actuacions municipals respecte a l'esport de base o iniciació esportiva
- Actuacions municipals respecte a l'esport de competició
- Actuacions municipals respecte a l'esport popular

Política envers les entitats esportives:

- Entitats esportives existents abans de 1979
- Entitats esportives de cada legislatura
- Paper de les entitats esportives en el sistema esportiu municipal
- Relació de l'ajuntament amb les entitats esportives

Pressupostos municipals destinats a l'esport:

- Pressupost general de despeses de l'ajuntament
  - Pressupost total de despeses destinat a esports
  - Contingut del pressupost de despeses d'esports
  - Pressupost d'ingressos d'esports
-
- A més d'aquestes dimensions específiques, relacionades directament amb el programa d'actuació desenvolupat pels ajuntaments estudiats s'ha fixat la necessitat d'establir una dimensió contextual, configurada per la informació provinent de dades geogràfiques, demogràfiques, urbanístiques, econòmiques, etc. per contextualitzar el marc en què es van desenvolupar les polítiques esportives municipals en el període 1979-1991 de les ciutats analitzades.

CAPÍTOL 4

DISSENY DE LA RECERCA

4.1. El tipus de recerca

Dins els enfocaments principals de la investigació social, i seguint els postulats establerts per Kuhn (1962), el treball realitzat se situa en el paradigma interpretatiu que dona peu al que es denomina metodologia qualitativa o constructivista (Latorre, del Rincón i Arnal, 2003; Corbetta, 2007; Thomas i Nelson, 2007; Hernández, Fernández-Collado i Baptista, 2008). Sense voler ser exhaustius en aquest punt, presentem alguns aspectes teòrics sobre la investigació qualitativa per facilitar la comprensió del procés de recerca que s’ha seguit en el present treball.

A diferència del paradigma positivista que pretén “explicar” la realitat social a partir de lleis comprovades experimentalment amb tècniques quantitatives (disseny estadístics, enquestes, anàlisi de variables, etc.), l’orientació metodològica qualitativa té com a objecte la “comprensió” dels fets socials i, per aconseguir aquesta comprensió, tracta de veure com les persones viuen, experimenten, interpreten i construeixen els significats del món social. En paraules de Latorre *et al.* (2003, p.197), la finalitat de la investigació constructivista és “desenvolupar construccions de la realitat compartides que il·luminin un context particular i proporcionin hipòtesis de treball per a la investigació d’altres”.

La metodologia constructivista s’orienta a descriure i interpretar la realitat social, interessant-se per l’estudi dels significats i intencions de les accions humanes des de la perspectiva dels propis agents socials. Utilitza les paraules, les accions i els documents orals i escrits per estudiar les situacions socials tal i com són construïdes pels participants. Des d’aquesta perspectiva la investigació qualitativa intenta entrar dins els processos socials i entendre’ls des de dintre, fent una immersió en la situació o el fenomen estudiat. Per als constructivistes, el coneixement és creat, no descobert, com és en el cas de la metodologia empiricoanalítica o quantitativa. Com diu Anguera (1995, p. 513), el “laboratori de qui es dedica a la investigació qualitativa és la vida diària, i les variables, que no es controlen, no es coneixen fins a finalitzar l’estudi”.

L’enfocament de la metodologia constructivista es caracteritza, entre altres aspectes, per ser inductiu, en el sentit que les interpretacions de la realitat es construeixen a partir de la informació obtinguda i no a partir de teories o hipòtesis prèvies. La recollida de la informació es realitza a través de tècniques com l’entrevista, l’observació participant o l’anàlisi de documents, amb l’objectiu d’obtenir una comprensió directa de la realitat social sense que estigui mediatitzada per definicions conceptuals o operatives prèvies. Els resultats de la investigació són creats, no descoberts. (Latorre *et al.*, 2003).

A diferència del paradigma positivista que afirma que el món constitueix una realitat simple, amb relacions mecàniques, que pot ser separat en parts i entès a través de les relacions causa-efecte, l’enfocament qualitatiu reconeix la complexitat del món i la té en compte com a part del procés de coneixement, partint de la base que les causes d’un fenomen són diverses, interrelacionades i que s’influeixen mútuament.

Segons Maykut i Morehouse (2003), el propòsit de la investigació qualitativa no és verificar idees preestablertes o establir generalitzacions, sinó descobrir patrons de significat que emergeixen de les dades analitzades després d’una observació propera, una documentació acurada i una profunda anàlisi del tema dins un context determinat. Aquests mateixos autors assenyalen vuit característiques de la investigació qualitativa:

- 1) La investigació té un enfocament exploratori i descriptiu. Segons aquesta característica els investigadors qualitatius s'interessen per investigar i respondre preguntes exploratòries i descriptives. Els autors posen exemples com “Quin és el concepte que tenen els nens de *ment*?” o “De quina manera la gent d'aquest poble forma xarxes socials?”. La conclusió d'aquests tipus d'estudis, segons Maykut i Morehouse (2003), no porta a una generalització de resultats, sinó a una “major comprensió de l'experiència des de la perspectiva dels participants” (p. 52).
- 2) El disseny de la recerca és emergent. En les recerques qualitatives el disseny va evolucionant al llarg del temps a partir de la informació recollida. En les primeres fases de l'anàlisi de dades es van descobrir pautes que generen noves preguntes i/o promouen anàlisis de nous documents que anteriorment no s'havien plantejat. Segons els autors s'ha de “preveer y planear la posibilidad de una ampliación o reducción de lo que es importante estudiar en una investigación cualitativa (es decir, el foco del estudio), y el subsiguiente muestreo de nuevas personas y escenarios” (*ibíd.*, p. 53)
- 3) El mostreig és intencional. En una investigació qualitativa, els participants o escenaris (els autors consideren exemples d'escenaris a “escoles o organitzacions”) se seleccionen basant-se en la possibilitat que cada participant o escenari augmenti la variabilitat de la mostra. Per aquesta raó no es fa un mostreig aleatori, sinó que la mostra és intencional per tal que reculli les diferents variabilitats d'un fenomen social. Es recolza en criteris interns, no pretén generalitzar els resultats.
- 4) La recollida de dades es realitza en situacions naturals, no controlades. Per a la investigació qualitativa és molt important entendre les experiències de la gent dins el seu context. Per aquesta raó l'escenari natural on es produeix el fenomen a estudiar és el lloc més idoni per efectuar la recerca.
- 5) Emfatitza el paper de la persona investigadora com a instrument principal de la investigació. Segons Maykut i Morehouse, a diferència dels enfocaments més tradicionals, la persona que investiga de manera qualitativa té la responsabilitat afegida de ser, alhora, qui recopila les dades i compila el seu significat que, normalment, es troba en les paraules i les accions de les persones. D'acord amb aquest paradigma alternatiu, la instrumentació s'ha de basar en les dades i s'ha d'extreure per inducció del que la persona investigadora considera rellevant de les dades recopilades.
- 6) Els mètodes de recollida de la informació són qualitatius. Les dades dels estudis qualitatius solen ser les paraules i les accions de la gent. Per aquesta raó els autors afirmen que calen mètodes de recollida que permetin captar el llenguatge i la conducta. Per a Maykut i Morehouse, les maneres més efectives de recollir aquests tipus de dades és “l'observació dels participants, les entrevistes en profunditat, els grups de discussió i l'anàlisi de documents relacionats” (*ibíd.*, p. 54).
- 7) L'anàlisi de les dades és contínua i inductiva. La característica emergent de la recerca qualitativa fa que l'anàlisi de dades sigui contínua, no simplement una fase amb un final determinat prèviament. D'altra banda, l'anàlisi de les dades és, també, inductiva, en el sentit que l'anàlisi comença quan la persona investigadora ha acumulat una sèrie de dades que permeten que emergeixin

aspectes o patrons destacables del fenomen estudiat. Tot seguit la investigació continuarà aprofundint en aquests aspectes emergents indagant en les persones, escenaris o documents d'interès que ajudin a evolucionar el coneixement del fenomen estudiat. Per tant, segons aquests autors, s'amplia o es redueix el focus d'estudi d'acord amb les dades, d'aquí que “el que és important no es troba predeterminat per l'investigador” (*ibíd.*, p. 55), sinó que categories i patrons emergents es construeixen sobre la base de la informació obtinguda.

- 8) L'informe d'investigació segueix el model de l'estudi de casos. Segons aquests autors, els resultats d'una investigació qualitativa són més efectius si s'utilitza un model d'estudi de cas, que pot ser de cas únic o de diversos casos.

Seguint aquests plantejaments generals de la investigació qualitativa, la nostra recerca s'ha estructurat, inicialment, en base a intentar descriure i interpretar les polítiques esportives municipals de dues ciutats—estudi de casos—utilitzant a través de l'anàlisi de contingut els documents escrits generats pels mateixos ajuntaments i altres fonts escrites.

En base a l'anàlisi d'aquesta documentació s'ha anat construint—utilitzant la terminologia constructivista—el procés social que ha donat peu a la creació d'una política pública esportiva en cada municipi escollit, utilitzant el mètode comparatiu per analitzar els dos casos presentats i extreure'n conclusions que no pretenen verificar idees preestablertes ni establir generalitzacions sinó, seguint Maikut i Morehouse, descobrir patrons de significat que ajudin a properes recerques sobre les polítiques esportives municipals.

4.2. Les preguntes de la investigació

D'acord amb els plantejaments de Maikut i Morehouse, la recerca que presentem té un enfocament exploratori i descriptiu, amb unes preguntes inicials que posen en marxa el procés investigador.

En la presentació del treball hem explicat les motivacions i els objectius principals de la tesi, basats en la preocupació i interès a veure de quina manera es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals des del moment en què es va recuperar la democràcia fins al període de realització dels Jocs Olímpics de Barcelona 92. Aquesta visió de reconstrucció històrica ens porta a una primera pregunta que ens ajuda a centrar la temàtica de la tesi:

- *Com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a l'inici de la democràcia?*

D'altra banda, la necessitat de limitar l'abast d'una pregunta tan àmplia, ens va portar a enfocar una mica més la temàtica de l'estudi i a orientar-lo cap a un estudi de casos en els quals la responsabilitat de la força política que governés l'ajuntament pogués ser un element determinant per configurar un tipus o altra de política esportiva municipal. En definitiva, la pregunta més concreta que ha guiat tot el procés d'investigació ha estat:

- *Van ser diferents els models de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en el període de 1979 a 1991 segons la força política que governava l'ajuntament?*

Aquesta preocupació per veure la connexió entre un model de creació i desenvolupament d'una política esportiva municipal al llarg d'un període de dotze anys i els valors, els objectius, les prioritats, etc. que hagués tingut la força política que governés un ajuntament és el que va portar a la necessitat de definir d'una manera ben concreta el perfil de la mostra de municipis que seria tractada en el nostre estudi. Per fer-ho, hem utilitzat el model estratègic de l'estudi de casos.

4.3. El disseny estratègic: l'estudi de cas

230

Com s'ha dit anteriorment, en la investigació qualitativa no es pretén fer inferències dels subjectes que són escollits en la mostra al conjunt de la població (Neiman i Quaranta, 2006; Vasilachis de Gialdino, 2006; Galeano, 2009). Per aquesta raó una de les formes de recerca que s'utilitzen en els treballs de tipus descriptiu és l'estudi de cas, tècnica també utilitzada en recerques quantitatives o mixtes.

Definir exactament si l'estudi de cas és una metodologia, una tècnica, un disseny, una forma de recerca o la definició d'una mostra no és fàcil. No tots els autors ho tracten de la mateixa manera. Hernández *et al.* (2008) recullen diversos posicionaments d'experts en metodologia de recerca que ho defineixen de manera diferent, segons ho considerin un mètode (Yin, 2003), un disseny experimental (León i Montero, 2003), un disseny etnogràfic o un tipus de mostra (Hernández *et al.* 2008).

En l'estudi de cas, l'investigador s'esforça per conèixer en profunditat una situació o fenomen i és una tècnica que, aplicada en el seu origen en la investigació mèdica y psicològica (Arzaluz, 2005), és utilitzada en moltes disciplines científiques. Dins el marc de les ciències socials, i més específicament dins la metodologia de l'anàlisi social comparativa, autors significatius d'aquest camp (Lijphart, 1971, 2010; Collier, 1999; Morlino 1999, 2010; Sartori, 1999) utilitzen l'estudi de cas com a eina metodològica per estructurar les seves investigacions. Jordi Caïs (2002) ho defineix com una de les dues estratègies metodològiques més utilitzades de l'anàlisi comparativa, junt amb l'anàlisi de variables.

Més relacionat amb la nostra temàtica d'estudi, Thomas i Nelson, (2007, p. 305) al parlar d'aquesta tècnica utilitzada en treballs d'investigació relacionats amb l'activitat física i l'esport, afirmen que no es limita a l'estudi d'un individu, sinó que pot utilitzar-se per a recerques relacionades amb “programes, institucions, organitzacions, estructures polítiques, comunitats,...”. Aquesta visió àmplia de l'estudi de cas aplicada a les institucions o organitzacions es compartida per molts autors (Mertens, 2005; Collier, 2005; Stake, 1994, 2007; Galeano, 2009). Hernández *et al.* (2008) fan un recorregut per diferents autors i citen, entre d'altres, Mertens (2005) que defineix l'estudi de cas com “una investigación sobre un individuo, grupo, organización, comunidad o sociedad; que es visto y analizado como una entidad”.

Socorro Arzaluz (2005) fa un pas encara més proper als objectius del nostre treball. Aquesta autora fa una reflexió sobre la utilització dels estudis de cas en les anàlisis de les polítiques municipals a Mèxic i considera la seva utilitat per a l'establiment de polítiques públiques. En el treball que presenta, explica les particularitats d'aquesta eina metodològica i dóna un exemple aplicat d'estudi de cas en tres governs municipals de Mèxic.

4.3.1. Models d'anàlisi de cas

Per ubicar millor els criteris que hem seguit per determinar els casos escollits en el nostre treball, presentem diversos models d'anàlisi de cas fets per diferents autors.

4.3.1.1. La classificació de Robert Yin

Robert Yin (2003, citat per Hernández *et al.*, 2008) estableix una classificació dels estudis de cas utilitzant dos factors: el nombre de casos—o unitats d'observació segons Arzaluz, (2005)—i les unitats d'anàlisi, essent aquestes les variables o temàtiques que s'analitzaran del cas. Quant al nombre de casos, la seva tipologia distingeix entre un cas i diversos casos, quan aquests estan entre dos i deu. A partir de $N=2$ ja es considera un disseny de casos múltiples.

Pel que fa a les unitats d'anàlisi, Yin les subdivideix en:

- casos amb unitat *holística* (tot el cas és considerat una unitat d'anàlisi); i
- casos amb unitats *incrustades* (existeixen diverses unitats d'anàlisi dins el cas)

Aquesta doble classificació fa que, segons aquest autor, hi hagi quatre tipus de disseny de recerca:

- a) cas únic amb disseny holístic (una unitat d'anàlisi)
- b) cas únic amb disseny incrustat (múltiples unitats d'anàlisi)
- c) múltiples casos amb disseny holístic (una unitat d'anàlisi)
- d) múltiples casos amb disseny incrustat (múltiples unitats d'anàlisi)

Segons Yin, els estudis de cas holístics es realitzen per confirmar o estendre una teoria o una hipòtesi. El cas és avaluat de manera completa i profunda, d'acord amb la problemàtica que s'hagi plantejat. Yin posa l'exemple d'una institució educativa amb un creixement de 90 a 1500 alumnes en només cinc anys, que passa de ser una institució de nivell acadèmic baix a constituir-se com una organització amb uns estàndards molt alts i una imatge molt favorable. L'anàlisi de cas d'aquest centre es planteja descobrir les raons d'aquest èxit i implica l'estudi dels antecedents, el clima i la cultura organitzativa, els sistemes i programes de millora, l'estil administratiu, la productivitat, etc.

D'altra banda, en el estudis de cas amb unitats *incrustades*, la “gran unitat” és segmentada en diverses unitats—o subunitats—que són analitzades amb profunditat. Hernández *et al.* (2008), interpretant Yin, posen l'exemple del cas d'una administració municipal en la qual es volia investigar la qualitat de l'atenció directa als ciutadans. Per fer-ho van seleccionar diversos departaments de l'organització local per realitzar l'estudi específic de cadascuna d'ells.

Pel que fa als dissenys de múltiples casos, el procés de recerca que es fa per a cada cas es repeteix en els següents. Les variables o aspectes a analitzar són els mateixos, així com els instruments per a la recol·lecció de les dades i el procediment general. Yin considera que aquests dissenys tenen més validesa.

4.3.1.2. La classificació de Robert Stake

Segons Stake (1994, 2007), els estudis de cas es poden classificar de diferent manera. Una primera classificació és en funció del propòsit que tinguin. Segons aquest criteri Stake identifica tres diferents tipus d'estudi de casos: intrínsecs, instrumentals o col·lectius. L'objectiu dels estudis de cas intrínsecs és comprendre un cas particular, simplement pel seu propi interès i, per tant, no es pretén construir cap teoria a partir d'ell.

En els estudis de cas instrumentals, el cas particular s'examina amb l'objectiu d'aportar idees en torn a un problema o per refinar una teoria. També pot ser utilitzat com a model per aprendre a treballar amb altres casos similars.

Finalment, els estudis de cas col·lectius són aquells en els quals els investigadors estudien una sèrie de casos conjunturals per examinar fenòmens, poblacions o condicions generals. S'escullen perquè es considera que entenent-los es pot arribar a entendre millor o a teoritzar sobre una llarga col·lecció de casos. (Arzaluz, 2005).

4.3.1.3. La classificació de Xavier Coller

Coller (2005) fa una reflexió sobre la manera d'investigar en les ciències socials i, de manera específica, del paper dels estudis de cas en la producció de coneixement. A través de les seves pàgines es tracten els aspectes de la representativitat dels casos, la seva validesa, la fiabilitat, la generalització dels resultats i els criteris a l'hora de seleccionar el cas o casos a investigar. Aquest autor fa una classificació dels tipus de cas, intentant fer una síntesi de classificacions precedents. El mèrit d'aquesta classificació és que l'estructura en funció de diferents dimensions que fan que la classificació no sigui exclouent i que permeti a l'investigador que vol utilitzar aquesta metodologia trobi referents que l'ajudin a situar la seva recerca.

Taula 4. 1 Classificació dels tipus de cas segons Coller.

	TIPUS
Dependent del que s'estudia	Objecte Procés
Dependent de l'àmbit d'aplicació del cas	Específic Genèric (exemplar, instrumental)
Dependent de la naturalesa del cas	Exemplar Polar (extrem) Típic Únic (contextual, irrepètible, pioner, excepcional) Desviat (negatiu) Teòricament decisiu
Dependent del tipus d'esdeveniment	Històric (diacrònic) Contemporani (sincrònic) Mixt (híbrid)
Dependent de l'ús del cas	Exploratori (descriptiu) Analític Amb hipòtesis Sense hipòtesis
Dependent del nombre de casos	Únic Múltiple Paral·lels Dissimilars

Font: Coller (2005)

Segons el que es vol estudiar, el cas pot ser un procés o un objecte. Per a Coller, un exemple d'estudi de procés pot ser el treball de Moore (1966), sobre el procés de modernització que condueix a un tipus o altre de model social i polític. Com a model d'estudi d'objecte cita un estudi concret sobre el funcionament d'una empresa feta per Goulner (1954), però afegeix que, de la mateixa manera que es pot estudiar una empresa, es podria estudiar “una escola, un hospital(...), la política lingüística d'un govern regional” (Coller, 2005, p.33)

Depenent de l'àmbit d'aplicació podem estar davant d'un cas específic o un genèric. L'específic fa referència a un cas excepcional o extraordinari, un cas únic per les seves característiques especials. El cas genèric també es pot anomenar “exemplar” o “instrumental” i la seva característica essencial és que serveix de model o exemple d'altres casos similars i a través d'ell o ells es pot il·lustrar una teoria o analitzar el funcionament d'un fenomen determinat.

D'acord amb la naturalesa o essència del cas poden haver diversos tipus. L'exemplar ja s'ha esmentat abans. Coller hi afegeix l'“extrem” o “polar” quan s'estudien casos que poden ser extrems oposats d'un mateix tipus de fenomen. També posa en aquesta classificació el que anomena cas “típic”, que respondria a aquell cas que és seleccionat perquè representa les característiques essencials d'un grup de fenòmens i s'escull aquest com podria ser escollit un altre. Finalment, dins aquesta dimensió, hi incorpora el cas “únic”, com aquell que és excepcional i que, per la raresa de les seves característiques, el fan irreplicable o pioner en la seva especificitat. Dins aquesta categoria diferencia dues variants. Una és la que denomina “cas desviat, anormal o inesperat”, i que també pot ser anomenat “negatiu”. Es tracta d'aquells casos que ajuden a contradir una teoria ja definida anteriorment. L'altra variant és el “cas teòricament decisiu”, que fa referència a aquell cas que permet expandir o reformular una teoria preestablerta abans.

En funció del tipus d'esdeveniment, objecte o fenomen que s'analitzi a través del cas, l'autor els classifica en casos “històrics o diacrònics”, “contemporanis o sincrònics” i “híbrids o mixtes”. Els històrics fan referència a objectes d'estudi succeïts en el passat i que es volen reconstruir per il·lustrar una teoria. Els contemporanis es basen en l'estudi de fenòmens que succeeixen en el mateix temps en què es realitza la recerca. Els casos mixtes fan referència a fets passats que volen explicar un fenomen actual que és l'objecte d'estudi del cas.

Segons l'ús que se'n faci, els casos poden ser exploratoris o analítics. Els exploratoris són de naturalesa descriptiva mentre que els casos analítics pretenen estudiar el funcionament d'un fenomen o d'una relació de fenòmens. En aquest darrer tipus es poden utilitzar hipòtesis prèvies que es volen comprovar o, en canvi, es pot actuar sense hipòtesis prèvies de manera que, a partir de les observacions realitzades, i a través d'una metodologia inductiva, es van elaborant un conjunt de proposicions que poden ajudar a elaborar una teoria nova. De vegades, un mateix cas pot ser descriptiu i analític alhora, en funció de fases diferents en la investigació. Coller (*op.cit.*) ho defineix textualment de la següent manera: “una persona pot explorar una situació, un fenomen o un procés social en un cas determinat i posteriorment, un cop ha detectat les dimensions més rellevants de l'objecte d'estudi, pot analitzar les causes i conseqüències, els seus correlats” (p. 44).

Finalment, depenent del nombre de casos, la classificació de Coller estableix dos grups: el cas “únic” o el cas “múltiple”. El cas únic queda identificat pel seu propi nom, mentre que el múltiple—també anomenat “col·lectiu”—és de naturalesa

comparativa i consisteix en la recopilació d'informació sobre casos d'una mateixa fenomen a analitzar que s'assemblen o es diferencien entre si en funció de l'estratègia que vulgui utilitzar l'investigador o investigadora. De vegades convé que els casos siguin similars o “paral·lels” (Caïs, 2002, p. 69 i s.) per intentar demostrar que una relació causal entre variables funciona en condicions semblants; o, de vegades, s'escullen casos del mateix tipus, però lleugerament diferents, per comprovar si una variable es compleix en tots els casos malgrat les diferències.

4.3.2. Criteris per a l'elecció dels casos

234

Prenent com a punt de partida les anteriors classificacions hem escollit els casos que seran analitzats en aquest treball en base als següents criteris.

En primer lloc, segons el model de Yin, la nostra opció ha estat escollir un disseny de múltiples casos—o unitats d'observació—amb disseny incrustat, és a dir, amb diverses unitats d'anàlisi. El nombre de casos ha estat només de dos municipis, dels quals s'ha analitzat diverses variables o dimensions (la política organitzativa, la política envers les instal·lacions, la política envers les activitats, la política envers les entitats i el pressupost). Seguint també els criteris de Yin, el procés s'ha realitzat estudiant en profunditat un dels casos en primer lloc, el de Vic, repetint el procés en l'altre cas, Sant Feliu de Llobregat.

Si agafem com a referència la classificació de Robert Stake, els casos escollits ho han estat amb una finalitat instrumental, amb l'objectiu de servir de model per a l'anàlisi de les polítiques esportives d'altres municipis, així com aportar idees o teories per a identificar models de polítiques esportives municipals.

La classificació de Coller, en ser més extensa, ens permet situar amb més amplitud els criteris emprats en la selecció dels casos. Indiquem els aspectes determinants del disseny utilitzat:

- En primer lloc hem de dir que, d'acord amb la pregunta principal de la recerca, el nostre objectiu a l'hora d'escollir els casos a analitzar és l'estudi d'un procés, el de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals.
- D'altra banda, d'acord amb la naturalesa dels casos, la nostra opció ha estat l'elecció de dos casos en els quals la ideologia política dels ajuntaments responsables de la política esportiva estiguessin situats en els extrems més allunyats possibles, dins els tipus de ciutats escollides. Això ens porta a un disseny de característiques polars.
- La pregunta inicial de la recerca també ens porta a identificar els casos escollits en un marc de recerca històric o diacrònic, ja que l'objectiu és el de veure com s'han produït els processos de creació de polítiques esportives municipals des de 1979 fins a 1991.
- Quant a si el disseny és exploratori o analític, hem de dir que el treball té les dues parts. Evidentment, hi ha un gran volum de treball descriptiu, però també un enorme esforç d'anàlisi a través de metodologia inductiva encaminada a intentar extreure patrons de funcionament de les polítiques esportives en l'època estudiada.
- Finalment, ja hem esmentat que la decisió emprada ha estat la del disseny de casos múltiples, en aquest cas limitat a dos. La manera d'escollir-los s'ha basat en la tècnica de “sistemes similars” en comptes de la de “sistemes

diferents” (Sartori, 1999; Caiš, 2002; Arzaluz, 2005). Ampliem una mica més les característiques d’aquestes tècniques.

En la tècnica de sistemes similars, també anomenada de “variació concomitant” (Arzaluz, 2005, p.117) s’escullen com a objecte d’investigació sistemes que son similars o idèntics en el màxim de variables possibles, amb l’excepció de la variable que caracteritza el fenomen que es vol examinar. El disseny de sistemes similars es basa en la creença que un nombre de diferències teòriques significatives es trobarà entre sistemes similars i que aquestes diferències podran utilitzar-se en l’explicació. Caiš (2002) cita al filòsof, polític i economista britànic John Stuart Mill com a referència per il·lustrar les característiques bàsiques d’aquesta tècnica:

La comparación de dos situaciones que difieren en todos sus aspectos excepto en uno constituye una aplicación del método inductivo que John Stuart Mill denomina en 1843²¹⁴ “método de similitud”. La comparación de dos situaciones similares excepto en un solo punto es una aplicación del método de diferencia de Mill (p. 25)

Seguint encara Caiš, aquest considera que la tècnica de sistemes similars intenta resoldre la paradoxa que representa tenir dos o més casos similars amb resultats diferents, la qual cosa fa que l’objectiu sigui esbrinar quina és la diferència que fa que els casos siguin desiguals.

Pel contrari, en la tècnica de sistemes diferents, s’escullen casos en els què els sistemes que es relacionen són el màxim diferents possibles excepte en aquell aspecte o fenomen que es vol investigar. Sartori (1999) posa l’exemple de la recerca de Przeworski i Teune (1970) en la qual estudien el nivell de suïcidis de tres sistemes socials molt diferents, els zunos, els suecs i els russos. Les dues tècniques segueixen una lògica diferents. La de sistemes similars pretén identificar factors rellevants mentre que la de sistemes diferents el que vol és eliminar els factors irrellevants (Lijphart, 1971, citat per Caiš, 2002).

En la següent taula hem sintetitzat els aspectes claus del disseny estratègic de la nostra recerca.

Taula 4. 2 Disseny estratègic de la recerca segons diversos models.

MODEL DE YIN	MODEL DE STAKE	MODEL DE COLLER
Disseny de múltiples casos –o unitats d’observació- (N=2) amb disseny incrustat	Disseny amb finalitat instrumental	Estudi de procés Disseny polar Estudi diacrònic Disseny exploratori i analític Disseny de casos múltiples amb sistemes similars

Font: Elaboració pròpia.

4.3.3. Els casos escollits: Vic i Sant Feliu de Llobregat

Anteriorment hem fet esment que la finalitat de la tesi és estudiar les polítiques esportives municipals. La necessitat d’acotar la recerca ens va portar a centrar l’anàlisi en les ciutats mitjanes. Però, què s’entén per ciutats mitjanes i perquè les hem escollit com a objecte d’estudi?

²¹⁴ Caiš fa referència a l’obra de Mill, *A System of Logic: Ratiocinative and Inductive*, publicada aquell any.

D'entrada hem de dir que, tot i que en l'època estudiada es considerava que la demografia no havia de ser l'únic criteri discriminatori per classificar a les ciutats (Vidal, 1987; Cabré i Pujadas, 1987; Bernat i Carreras, 1987), la classificació de les ciutats en tres categories—petites, mitjanes i grans—segons la seva magnitud demogràfica era un recurs utilitzat per diferents autors i institucions.²¹⁵ Nosaltres l'hem utilitzat i hem emprat la legislació sobre règim local d'aquell moment per determinar la franja poblacional en què s'havia de dividir cada categoria.

Una altra raó per a l'elecció de les ciutats mitjanes com a objecte d'estudi també cal buscar-la en les pròpies recerques anteriors. En l'estudi del curs 1987-1988 esmentat, els 41 ajuntaments analitzats estaven composts per una mostra de 12 municipis entre 5.000 i 20.000 habitants i totes les ciutats de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona.²¹⁶ Disposàvem, d'aquesta manera, de dades de totes les ciutats mitjanes de la província, cosa que ens podia ajudar a confrontar aspectes específics entre els dos treballs.

El disseny metodològic emprat ara ens ha obligat, però, a efectuar una selecció dels municipis motiu d'estudi. Abans ja s'ha fet esment que en la configuració de polítiques esportives municipals conflueixen una sèrie de variables (demogràfiques, geogràfiques, urbanístiques, socials, etc.) que poden determinar els models d'actuació política. En la nostra tesi hem volgut controlar tres d'aquestes variables per garantir una certa homogeneïtat en les ciutats escollides—sistemes similars—que permetés aplicar una metodologia comparativa. Així, la selecció de les ciutats ha estat establerta tenint en compte tres tipus de criteris: geogràfic, demogràfic i polític.

4.3.3.1. Delimitació geogràfica

Els dos casos escollits han estat seleccionats dins l'àmbit geogràfic de la província de Barcelona en base a tres argumentacions. En primer lloc, el treball es circumscriu a un àmbit territorial concret, la província, definit per la pròpia Constitució Espanyola, com una de les unitats geogràfiques bàsiques en l'organització de l'Estat. Tot i la controvèrsia política que aquesta figura administrativa té a Catalunya,²¹⁷ les seves característiques d'unitat territorial permetien poder establir estudis comparatius amb altres administracions similars, en altres comunitats o altres països.

En segon lloc, aquesta decisió ens permetia tenir una continuïtat en la línia d'investigació esmentada anteriorment sobre els municipis de la província de Barcelona, la qual cosa afavoria l'aprofitament d'algunes dades i sobretot, la confirmació d'un àmbit geogràfic d'estudi. La darrera argumentació, de caràcter més operatiu, es fonamentava en les limitacions físiques—de transport—i econòmiques que la realització del treball imposava en cas d'escollir ciutats d'altres províncies més llunyanes.

²¹⁵ En l'àmbit urbanístic se solien fer jornades de reflexió sobre els municipis, classificant-los en aquestes tres categories, com ara la II Setmana d'Estudis Urbans, celebrada a Lleida, el 1987. En l'àmbit esportiu, l'estudi de les polítiques municipals també se solia analitzar amb aquesta perspectiva. Així, per exemple, el I Seminari Europeu sobre Municipi i Esport, organitzat pel Consell d'Europa el 1979, va distribuir els seus debats i conclusions sobre les polítiques esportives de les ciutats dividint-les en tres blocs: ciutats grans, mitjanes i petites. Un altre exemple en pot ser les V Jornades sobre Esport i Corporacions locals organitzades, el 1988, per la Federació Espanyola de Municipis i Províncies, que també classificava les ponències en aquests tres grups de ciutats.

²¹⁶ En total eren 29 ciutats d'aquesta grandària, excepte L'Hospitalet del Llobregat i Barcelona, que pel nombre d'habitants vam considerar que havien de tenir un tractament específic i Sant Vicenç dels Horts per problemes d'obtenció de dades.

²¹⁷ Explicada en el capítol 1 d'aquest treball

La província de Barcelona disposava en el cens de 1991, punt final del nostre estudi, d'un total de 308 municipis, dels quals vam extreure una primera mostra que permetés fer operativa la recerca. Per delimitar-la es va introduir el criteri demogràfic.

4.3.3.2. Delimitació demogràfica

El segon criteri de selecció utilitzat correspon a la grandària demogràfica de les ciutats estudiades. Per determinar la primera mostra des de criteris poblacionals es va tenir en compte la classificació que les lleis feien sobre els municipis segons el seu volum d'habitants, quan tractaven les obligacions o competències legals que els hi pertocava envers els serveis esportius.

En efecte, les lleis estatal i catalana que regulaven la vida municipal en el període d'estudi del nostre treball (la Ley 7/1985, Reguladora de les Bases del Règim Local i la Llei 8/1987, Municipal i de Règim Local de Catalunya), quan establien les diferents competències que havien d'exercir les administracions locals, classificaven els municipis d'acord amb uns intervals de població que quedaven definits segons tinguessin més de 5.000 habitants, tinguessin més de 20.000, o superessin els 50.000 habitants. Seguint aquests intervals de població, els 308 municipis de la província es classificaven, segons el cens de 1991, de la següent manera:

Taula 4. 3 Nombre de municipis de la província de Barcelona per interval d'habitants. Cens 1991.

Menys de 5.000 habitants	218
Entre 5.000 i 20.000 habitants	58
Entre 20.000 i 50.000 habitants	19
Més de 50.000 habitants	13

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Davant aquesta distribució, es va optar per seleccionar la franja de ciutats entre 20.000 i 50.000 habitants. Les raons que justificaven aquesta decisió estaven fonamentades en el fet que la LRBRL i la LMRLC establien que les poblacions de més de 20.000 habitants havien de disposar, "obligatòriament, d'instal·lacions esportives d'ús públic" (art.26.1. de la LRBRL i art. 64 de la LMRLC).²¹⁸ Així doncs, la nostra opció inicial va ser situar-nos en la franja entre 20.000 i 50.000 habitants i realitzar una investigació que tingués com a finalitat el millor coneixement i comprensió del fenomen social de l'esport en el sí de les ciutats d'aquesta grandària. Descartàvem analitzar les ciutats de més de 50.000 habitants perquè incloïa diferències demogràfiques molt grans en estar Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat entre aquest grup. Atenent aquest criteri, les dinou ciutats que, en principi, eren susceptibles de ser estudiades eren les següents:

²¹⁸ Si bé és cert que la Llei de l'esport català de 1988 va rebaixar aquesta obligatorietat fins els municipis de 5.000 habitants, hem decidit utilitzar la normativa de règim local estatal, perquè d'aquesta manera podria ser possible, si fora el cas, la comparació dels resultats d'aquesta tesi amb altres treballs d'investigació similars a províncies de la resta de l'Estat espanyol.

Taula 4. 4 Municipis entre 20.000 i 50.000 habitants de la província de Barcelona. Cens 1991.

MUNICIPIS	HABITANTS
Sant Vicenç dels Horts	20.836
Premià de Mar	22.699
Sant Joan Despí	24.977
Montcada i Reixac	26.356
Ripollet	26.782
Vilafranca del Penedès	27.818
Vic	28.736
Barberà del Vallès	31.147
Igualada	31.855
Castelldefels	33.017
Sant Adrià del Besós	34.154
Gavà	35.204
Sant Feliu del Llobregat	36.608
Sant Cugat del Vallès	38.937
Mollet del Vallès	40.877
Vilanova i la Geltrú	45.864
Viladecans	48.294
Esplugues del Llobregat	48.310
Rubí	50.405

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Un cop feta aquesta primera selecció, vàrem considerar que la diferència demogràfica entre una ciutat de 20.000 habitants i una altra de 50.000 podia ser excessiva per fer una comparació de les polítiques municipals, ja que probablement la magnitud dels serveis que podien necessitar els seus ciutadans podia variar excessivament degut a la diferència demogràfica.

Per això, decidírem acotar les diferències poblacionals, de tal manera que, en la preselecció de les ciutats que després serien escollides segons les forces polítiques governants, vàrem introduir el criteri de reduir a la meitat les diferències entre els extrems de la classificació. És a dir, vàrem preestablir un marge màxim de diferenciació demogràfica en 15.000 habitants entre el municipi més petit i el més gran de la mostra. Així, l'estudi s'havia de cenyir a l'anàlisi de dues ciutats que havien d'estar situades entre les franges de 25.000 i 40.000 habitants.

Taula 4. 5 Municipis entre 25.000 i 40.000 habitants de la província de Barcelona. Cens 1991.

MUNICIPIS	HABITANTS
Sant Joan Despí	24.977
Montcada i Reixac	26.356
Ripollet	26.782
Vilafranca del Penedès	27.818
Vic	28.736
Barberà del Vallès	31.147
Igualada	31.855
Castelldefels	33.017
Sant Adrià del Besós	34.154
Gavà	35.204
Sant Feliu del Llobregat	36.608
Sant Cugat del Vallès	38.937
Mollet del Vallès	40.877

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Entre aquests tretze municipis es va aplicar el tercer criteri de selecció: l'estabilitat política del consistori.

4.3.3.3. Delimitació política

El tercer criteri feia referència a la situació política del consistori. Un estudi diacrònic de les polítiques esportives municipals a les ciutats mitjanes de la província, havia de tenir en compte les diferents forces polítiques que havien estat responsables del seu disseny i la seva execució.

Per aquesta raó, per determinar els casos que serien escollits entre les ciutats mitjanes de la província vàrem introduir com a tercera variable l'estabilitat política del consistori. Els municipis serien seleccionats en funció de la continuïtat o no de la mateixa força política al front de l'equip de govern de la ciutat, cosapodia reflectir el desenvolupament d'un model polític determinat.

Per força política s'ha interpretat els partits o coalicions que configuraven una opció política diferenciada d'altres. En les ciutats que havien quedat delimitades geogràfica i demogràficament, les forces polítiques que havien tingut responsabilitat de govern durant el període d'estudi es limitaven a tres formacions o grups polítics: el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE); Convergència i Unió (CiU); i el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

En aquest darrer cas, hem d'aclarir que vam tenir en compte l'escissió que va sofrir el PSUC l'any 1981, que va donar lloc a la creació d'un nou partit, el Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC) que representava una nova opció encara que situada dins coordenades polítiques similars al PSUC. La posterior creació, en les terceres eleccions municipals, de la coalició Iniciativa per Catalunya (IC), que va tornar a posar els dos partits en la mateixa línia política—encara que cadascun amb personalitat pròpia—ens va portar a considerar aquestes tres forces polítiques (PSUC, PCC i IC) com un mateix bloc d'anàlisi.

Així, d'acord amb l'estabilitat política del consistori, vàrem classificar els municipis en quatre grups:

- GRUP A : Municipis on CiU va governar durant les tres legislatures.
 GRUP B: Municipis on PSC-PSOE va governar durant les tres legislatures
 GRUP C: Municipis on PSUC, PCC o IC va governar durant les tres legislatures.
 GRUP D: Municipis on es van produir alternances de diferents grups polítics en el govern municipal durant les tres legislatures

La distribució dels tretze municipis en els quatre grups era la següent:

Taula 4. 6 Municipis entre 25.000 i 40.000 habitants de la província de Barcelona segons partit de govern (1979-1991).

	MUNICIPIS	1979-1983	1983-1987	1987-1991
Grup A	Vic	CiU	CiU	CiU
	Igualada	CiU	CiU	CiU
Grup B	Vilafranca del Penedès	PSC	PSC	PSC
	Castelldefels	PSC	PSC	PSC
	Sant Adrià de Besòs	PSC	PSC	PSC
	Gavà	PSC	PSC	PSC
Grup C	Montcada i Reixac	PSUC	PCC	IC
	Ripollet	PSUC	PSUC	IC
	Sant Feliu del Llobregat	PSUC	PSUC	IC
Grup D	Sant Joan Despí	PSUC	PSC	PSC
	Barberà del Vallès	PSUC	PSC	PSC
	Sant Cugat del Vallès	PSC	PSC	CiU
	Mollet del Vallès	PSC	PSUC	PSC

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Arribat aquest punt la nostra opció va ser seleccionar dos casos que fossin polars des de la perspectiva de la ideologia política dels partits que haguessin governat l'ajuntament durant les tres legislatures. Aquesta idea de polaritat aplicada als municipis es va plantejar seguint la classificació de grups polítics de dretes o esquerres. Trobem aquesta classificació aplicada a la Catalunya de l'època en Botella (1984) qui situava l'any 1980 i, més específicament les primeres eleccions autonòmiques, com el punt neuràlgic on es va produir una tendència a la polarització entre PSUC i PSC a l'esquerra i CiU i UCD (el partit que governava a l'administració estatal) a la dreta o centre dreta. Ja que UCD no apareixia com a força política governant en cap ciutat de la mostra, vam optar per escollir una ciutat on hagués governat CiU, l'opció política situada més a la dreta possible en aquell moment històric, com un dels casos que seria sotmès a estudi. En el cas dels municipis governats per forces d'esquerres, l'opció escollida va ser centrar-se en la força política que estigués més a l'esquerra del ventall polític, o sigui, el PSUC/IC front el PSC-PSOE.

A més del partit de govern vam considerar un altre element polític diferenciador. En el cas de les ciutats de la mostra final governades per CiU—Vic i Igualada—les dues es van constituir com a capitals de comarca durant el període d'anàlisi. Entre les tres ciutats governades pel PSUC/IC—Montcada i Reixac, Ripollet i Sant Feliu de Llobregat—la darrera també era capital de comarca. Aquesta característica política ens va fer escollir Sant Feliu de Llobregat entre les ciutats governades pel PSUC/IC i optar per un sorteig entre Vic i Igualada entre els municipis governats per CiU, que va donar com a resultat l'elecció de Vic.

4.4. Tècniques d'obtenció de dades

En l'anàlisi de les ciències socials, Duverger (1981) plantejava l'existència de dos mètodes per a la recerca i observació dels fets que es volien estudiar. D'una banda feia referència a "l'anàlisi dels documents en què els fets polítics han deixat empremta: documents escrits, films, fotografies, gravacions de discos, etc." i el segon era "l'observació directa de la realitat social, mitjançant enquestes, entrevistes, qüestionaris, etc." (p. 114)

El mateix Duverger diferenciava tres categories de documents: els documents escrits (llibres, diaris, arxius, etc.); els documents de xifres (estadístiques, censos, etc.); i els altres documents que no entraven en les anteriors categories (fotografies, films, objectes, etc.). Entre els documents escrits, l'autor diferenciava quatre tipus: els arxius públics i documents oficials; la premsa; els arxius privats (incloïa aquí els arxius d'entitats i organitzacions i els arxius personals); i la documentació indirecta (documents que ajuden en aspectes secundaris de la recerca i posava com a exemple els anuaris i les obres literàries).

241

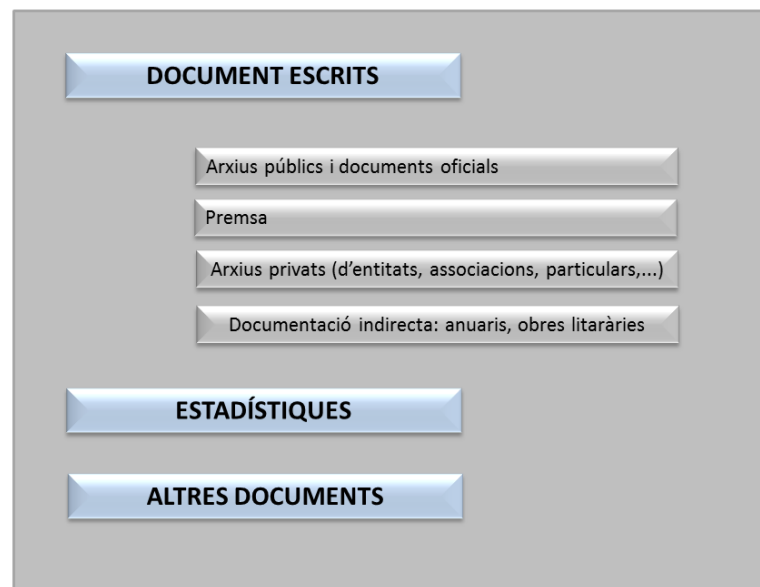

Figura 4 1 Classificació dels tipus de documents segons Duverger.
Font: Elaboració pròpia.

Seguint Duverger, el nostre mètode de recollida d'informació per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 ha estat l'anàlisi documental.

4.4.1. Anàlisi documental

Entre les diferents categories de documents, el nostre treball s'ha basat en l'anàlisi de diferents tipus de documents escrits. Els principals han estat els documents oficials dels ajuntaments. Dins aquest grup han estat:

a) Les actes dels plens municipals.

Aquests documents han estat fonamentals per contextualitzar els principals aspectes polítics que anaven passant al llarg de les tres legislatures i per conèixer

les principals decisions preses relacionades amb les diferents dimensions de la política esportiva municipal.

b) Les actes del departament municipal encarregat d'esports.

En aquest cas fa referència a les actes de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic, ja que era un organisme autònom que disposava d'un sistema organitzatiu propi i d'actes públiques que recollien les accions i decisions relacionades amb el Patronat. A Sant Feliu de Llobregat, en no existir aquest tipus d'organisme la informació oficial relacionada amb esports només s'ha pogut extreure de les actes dels plens.

c) Els pressupostos generals de l'ajuntament.

Aquest document ha permès extreure la informació econòmica general dels dos ajuntaments i construir indicadors econòmics relacionant-los amb les dades econòmiques específiques de les actuacions esportives així com amb la informació que apareixia amb les actes dels plens i del Patronat Municipal d'Esports, en el cas de Vic. Dins dels documents pressupostaris ha estat utilitzat el document anomenat "Liquidació" ja que és on es recollia l'actuació efectiva i real de la distribució pressupostària, mentre que els pressupostos inicials només indicaven la intencionalitat de fer efectives les despeses o els ingressos previstos.

d) Els pressupostos del departament municipal encarregat d'esports.

En el cas de Vic, el pressupost específic d'esports estava assignat al Patronat Municipal d'Esports, amb la qual cosa tenia una documentació pressupostària pròpia, encara que no va existir fins a l'any 1981 i que en alguns anys no en va disposar. Pel que fa a Sant Feliu de Llobregat la informació específica d'esports es va extreure dels documents pressupostaris generals.

A més dels documents oficials anteriors, l'estudi ha utilitzat com a font d'obtenció de dades uns altres documents escrits. En aquest cas fem referència a dos tipus:

a) Prensa comarcal.

En el cas de Vic, per contextualitzar el marc en què es produïen les diferents polítiques esportives i, de manera més específica, per obtenir més informació de les actuacions de les entitats esportives, es va utilitzar la premsa comarcal. En l'època estudiada existia dues ofertes de premsa local: l'*Osona* i el *9Nov*. Vam escollir només una d'elles de manera aleatòria, amb la qual cosa es va analitzar el *9Nov*. En el cas de Sant Feliu de Llobregat no existia aquest tipus de premsa comarcal en l'època estudiada.

b) Butlletí municipal.

En el cas de Sant Feliu de Llobregat, es va utilitzar un document elaborat pel mateix ajuntament on es recollien aspectes de la vida quotidiana que podien ajudar a contextualitzar l'anàlisi de les polítiques esportives.

Finalment, una altra eina documental utilitzada per col·laborar en la visió contextual dels dos casos estudiats ha estat les fonts estadístiques, la majoria de les quals han estat extretes de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

L'anàlisi de tota aquesta documentació s'ha fet en base a dues tècniques. Pel que fa a les actes dels plens municipals, les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic,

de la premsa comarcal osonenca i del butlletí municipal de Sant Feliu s'ha utilitzat la tècnica de l'anàlisi de contingut. Quant a l'anàlisi dels documents pressupostaris es va elaborar una tècnica específica.

Des del punt de vista temporal, el treball de recopilació d'anàlisi de dades va tenir dues fases molt perllongades en el temps. La primera fase es va realitzar entre l'any 1994 i 1998, utilitzant les eines informàtiques i tecnològiques existents en aquells moments. Les dades es van recopilar buscant les fonts documentals en els arxius municipals de les ciutats estudiades. Un cop detectada la font desitjada es procedia a la selecció de la informació que es considerava d'interès. La selecció es feia, en el cas de les actes dels plens municipals, a partir del llibre d'actes corresponent, del qual s'anaven seguint, acta a acta, els resums fets i, quan es trobava una informació significativa per al nostre estudi, es recopilava de manera sintètica utilitzant la categorització dissenyada. En cas que la informació fos molt extensa i aportés informació valuosa pel treball, es fotocopiava íntegrament. El programa informàtic utilitzat per aquesta tasca va ser Word.

L'anàlisi de les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic, durant aquella fase, es va realitzar a partir de les fotocòpies íntegres de les actes, obtingudes a partir del llibre d'actes del Patronat, en l'arxiu d'aquest organisme municipal. El mateix mètode de recollida i recopilació de documentació es va fer amb la premsa comarcal de Vic i el butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat. Tota la informació seleccionada de la documentació va ser tractada informàticament, igual que les actes del ple, amb el programa Word.

En una següent fase de treball, realitzada a partir de l'any 2004, la informació que s'havia obtingut a partir de la documentació esmentada, va ser tractada i analitzada de nou a partir del programa Excel, establint nous criteris de classificació de la informació. Pel que fa a l'anàlisi del pressupost municipal, el sistema d'obtenció de la informació es va realitzar, en la primera fase del treball, a partir de la fotocòpia de la documentació pressupostària obtinguda en els arxius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat. El tractament de la informació es va realitzar amb el programa Excel, mantenint els mateixos criteris d'anàlisi en la segona fase del treball.

4.4.1.1. L'anàlisi de contingut

L'anàlisi de contingut és una tècnica d'investigació sistematitzada cap als anys 50 del segle passat per Bernat Berelson (1952) que la definia com a "*técnica de investigación para la descripción objetiva, sistemática y cuantitativa del contenido manifiesto de la comunicación*" (citada per Bardin, 1986, p. 13). Les primeres aplicacions d'aquesta tècnica es van basar en l'anàlisi de contingut de la informació recollida en els diaris i mitjans de comunicació.

Aquesta tècnica ha estat definida per molts autors (Holsti, 1969; Duverger, 1981; Bardin, 1986; Krippendorff, 1990; Andréu, 1998; Piñuel, 2002). Krippendorff (1990) la defineix com una "*técnica de investigación destinada a formular, a partir de ciertos datos, inferencias reproducibles y válidas que pueden aplicarse a su contexto*" (p. 28). Per a aquest autor, el més important a tenir en compte en l'anàlisi de contingut és el context, entenent que la interpretació de les dades obtingudes s'ha de fer en relació amb el context on són trobades. També es pot destacar la definició de Laurence Bardin (1986) que considera l'anàlisi de contingut com "*el conjunto de técnicas de análisis de las comunicaciones tendentes a obtener indicadores (cuantitativos o no) por procedimientos sistemáticos y objetivos de descripción del contenido de los*

mensajes permitiendo la inferencia de conocimientos relativos a las condiciones de producción/recepción (variables inferidas) de estos mensajes” (p. 32). En definitiva, per a aquests autors, l’anàlisi de contingut és una tècnica d’interpretació de textos basada en la lectura com a instrument de recollida d’informació que ha de realitzar-se seguint el mètode científic i, per tant, ha de ser sistemàtic, objectiu, replicable i vàlid (Andréu, 1998).

Per a Andréu, hi ha dos tipus d’anàlisi de contingut, el quantitatiu i el qualitatiu. L’anàlisi de tipus quantitatiu es basa en la freqüència d’aparició de certes característiques de contingut. El nombre de vegades que aparegui la temàtica esportiva en els documents oficials d’un ajuntament seria un exemple d’aquesta tipologia. L’anàlisi de tipus qualitatiu considera determinant la presència o absència d’una característica—o un conjunt de característiques—de contingut específic en un cert fragment de missatge que és pres en consideració per a l’anàlisi. En aquest cas, l’investigador posa més l’atenció no el nombre de vegades que surti aquesta temàtica, sinó en les característiques del contingut. L’anàlisi del tipus de contingut de caire esportiu que aparegui en les actes del Ple municipal d’un ajuntament respondria a aquest enfocament.

El nostre estudi s’ha basat, principalment, en aquesta visió qualitativa. Per realitzar-la vam seguir el següent procediment:

- a) Determinació de l’objecte i de les unitats d’anàlisi.
- b) Codificació i categorització.
- c) Anàlisi de les dades.

a) Determinació de l’objecte i de les unitats d’anàlisi.

En el nostre treball l’objecte o tema de l’anàlisi de contingut era el tractament de la temàtica esportiva en la documentació oficial dels ajuntaments estudiats, així com d’aquesta temàtica en la premsa comarcal—en el cas de Vic—o en el butlletí municipal—en el cas de Sant Feliu de Llobregat. En el cas del document específicament esportiu de l’ajuntament de Vic, és a dir, les actes del Patronat Municipal d’Esports, l’objectiu era detectar i analitzar les diferents subtemàtiques—o categories—en què havíem dividit la temàtica esportiva. A més de la temàtica estrictament esportiva, es recollia aquella informació contextual—en la línia de Krippendorf—que podia ajudar a entendre millor la política esportiva de l’ajuntament, com ara fets polítics significatius, actuacions urbanístiques, aspectes relacionats amb ensenyament, etc.

Per aconseguir aquest objectiu, en primer lloc era necessari escollir el material documental adequat per a la realització de l’anàlisi, és a dir, les *unitats d’anàlisi*. Pel que fa als documents oficials dels ajuntaments, l’univers documental feia referència, en primer lloc, al total de les actes dels plens municipals realitzats pels ajuntaments de Vic i de Sant Feliu de Llobregat entre el 3 d’abril de 1979—data de les primeres eleccions municipals—i el 10 de juny de 1991—data de les quartes eleccions municipals—que determinava el final del període estudiat. En total es van seleccionar 247 documents a Vic i 212 a Sant Feliu de Llobregat. La recopilació d’aquesta informació es va realitzar en els llibres d’actes dels ajuntaments ubicats a l’Arxiu Municipal, en el cas de Vic, i a l’Arxiu Comarcal del Baix Llobregat, en el cas de Sant Feliu de Llobregat.

En segon lloc, en el cas de Vic, amb l'existència del Patronat Municipal d'Esports, es va seguir el mateix criteri temporal i es van recopilar les actes d'aquest organisme municipal entre les dues dates establertes. En total es van analitzar 219 actes del Patronat, recollides en diversos llibres d'actes i emmagatzemades en el mateix organisme municipal.

Amb l'objectiu d'analitzar el context en el qual es produïen les polítiques esportives municipals es va optar per analitzar la temàtica esportiva en altres tipus de documents. En el cas de Vic, es disposava de la recopilació de la premsa comarcal en el mateix arxiu municipal, amb dos setmanaris, el *9Nou* i l'*Osona*. Ja s'ha comentat que van optar aleatòriament pel 9Nou Al principi el periòdic era de freqüència setmanal, passant després a dues edicions a la setmana. En total es van analitzar 1.077 números, amb l'inconvenient que la informació no era exclusiva de la ciutat. D'altra banda, Vic no disposava d'un Butlletí municipal, com sí era el cas de Sant Feliu de Llobregat amb informació exclusiva del municipi. A Sant Feliu es van analitzar un total de 93 butlletins municipals.

En la taula següent podem veure la distribució, per legislatures, de la documentació analitzada.

Taula 4. 7 Unitats d'anàlisi documental utilitzades.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
ACTES DELS PLENS MUNICIPALS		
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)	84	81
Segona legislatura (maig 1983- juny 1987)	83	76
Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)	80	55
TOTAL	247	212
ACTES DEL PATRONAT MUNICIPAL D'ESPORTS		
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)	66	
Segona legislatura (maig 1983- juny 1987)	87	
Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)	66	
TOTAL	219	
PREMSA COMARCAL		
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983) (núm. 44-359)	315	
Segona legislatura (maig 1983- juny 1987) (núm. 360-730)	370	
Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991) (núm. 731-1123)	392	
TOTAL	1.077	
BUTLLETÍ MUNICIPAL		
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983) (núm. 252 a 285)		34
Segona legislatura (maig 1983- juny 1987) (núm. 286 a 319)		33
Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991) (núm. 320 a 345)		26
TOTAL		93

Un cop seleccionades les unitats d'anàlisi es van determinar les *unitats de registre*, definides com “el segmento específic de contenido que se caracteriza al situarlo en una categoría determinada” (Holsti, 1969, p.116). Les nostres unitats de registre van ser les diferents temàtiques relacionades amb l'activitat física i l'esport que van donar peu a una *codificació* i *categorització* determinada.

b) Codificació i categorització.

El següent pas va consistir en determinar el sistema de codificació i categorització de la informació seleccionada. Bardin (1986) defineix la codificació com el procés pel

qual les dades en brut es transformen sistemàticament en unitats—en el nostre cas les diferents temàtiques relacionades amb l'esport—que permeten una descripció precisa de les característiques del seu contingut. La categorització implica la classificació d'aquestes unitats agrupant-les per criteris d'analogia en unitats afins més grans.

En el nostre estudi, el procediment de selecció i determinació de les temàtiques —codificació—i la següent categorització es va fer tenint en compte les cinc dimensions de la política esportiva (vegeu 3.2): *organització interna; equipaments; activitats; entitats esportives; i pressupost*. A aquestes cinc s'hi va afegir la categoria *context* en la qual es recollien dades no esportives que es consideraven d'interès per contextualitzar les polítiques esportives. Dins cada categoria i utilitzant un model inductiu es van anar configurant diverses subtemàtiques fins a establir la categorització definitiva.

246

c) Anàlisi de les dades.

L'anàlisi de les dades obtingudes s'ha fet des d'una dimensió qualitativa, incorporant la informació obtinguda de tot el conjunt de documentació analitzada. Degut al llarg període de temps entre la recollida inicial de la informació i el tractament final de la documentació, l'anàlisi de les dades s'ha fet utilitzant programes informàtics diferents. La recollida inicial de la informació es va fer durant l'any 1998 i l'eina informàtica utilitzada va ser el programa Word. Més endavant, al recuperar la informació per ser tractada, el programa utilitzat per a l'anàlisi definitiu de les dades va ser l'Excel, traslladant la informació anterior a aquest format per poder fer una anàlisi més acurada.

4.4.1.2. Les actes del Ple municipal

L'anàlisi de les actes dels plens municipals es va realitzar seguint els procediments esmentats d'anàlisi de contingut. En primer lloc es determinà l'objecte i les unitats d'anàlisi seguit de la codificació i categorització. El procés va ser, bàsicament, inductiu, creant noves codificacions i categories a mesura que avançava la recerca. Recordem, també, que l'objecte era el tractament de la temàtica esportiva dins cada unitat d'anàlisi, que era cadascuna de les actes dels plens realitzats però que, a més de la temàtica esportiva, també es recollia informació complementària per contextualitzar la política esportiva.

El procés d'anàlisi es va estructurar en les següents fases:

- a) Determinació de la unitat d'anàlisi. Això implicava seleccionar l'acta que seria analitzada. Un cop trobada es passava a la seva lectura. Una problemàtica afegida en aquesta fase era el fet que la majoria de les actes estaven escrites a mà—excepte en els darrers períodes—fet que dificultava la seva lectura. Podem veure en la figura 4.2 la còpia d'una pàgina d'una acta municipal analitzada.

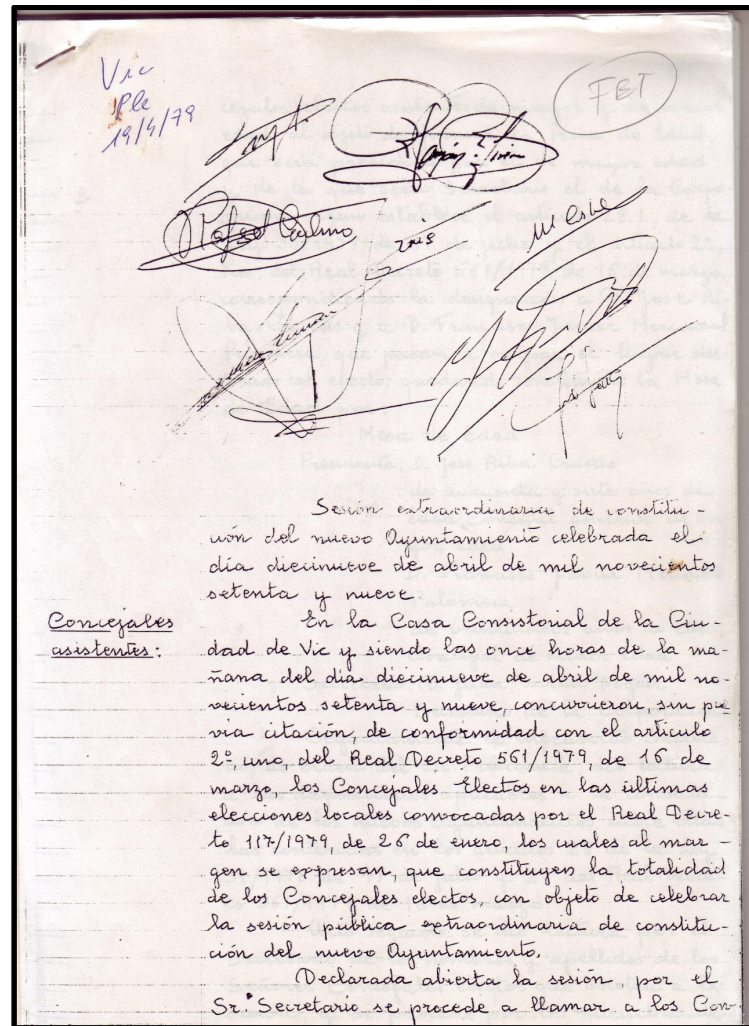

Figura 4 2 Exemple de pàgina d'una acta del Ple municipal.
Font: Arxiu municipal de Vic.

- b) Elaboració de la codificació i categorització inicial. La lectura de l'acta es realitzava en base a una primera codificació estructurada en dos blocs de categories. Un d'aquests blocs servia per classificar tota la informació contextual que es considerava interessant recollir per ajudar a entendre millor les actuacions en la política esportiva municipal. Es va donar prioritat a aspectes relacionats amb l'organització política general de l'ajuntament, els temes urbanístics significatius que poguessin relacionar-se amb les actuacions esportives, i la informació connectada amb el sistema educatiu que pogués tenir influència amb l'esport escolar. Aquestes categories contextuais i els codis corresponents eren:

1) POLÍTICA (POL)

En aquest apartat es classificava tota aquella informació relacionada amb aspectes polítics interns de l'ajuntament. Es feia referència tant a aspectes de l'organització política del consistori com als temes municipals que tenien més impacte en la ciutat i que eren debatuts en l'ajuntament. Aspectes classificats en aquesta categoria han estat: la constitució de l'ajuntament; l'organització del consistori; els canvis de l'equip de govern; els canvis de regidors o regidores del consistori; les crisis polítiques del període; els conflictes entre grups polítics; informes polítics; declaracions polítiques; preguntes de l'oposició sobre temes municipals; etc.

2) URBANISME (URB)

Dins aquesta categoria es recollia informació relacionada amb temes urbanístics que fossin importants per a la ciutat i que poguessin tenir una implicació indirecta en les actuacions esportives. En cas que estiguessin directament relacionats amb temàtiques esportives es classificaven en la categoria d'equipaments esportius. Dins aquesta categoria entraven aspectes com: aprovacions de plans urbanístics; aprovacions o modificacions de projectes urbanístics significatius; adquisicions o acceptacions de terrenys; adjudicacions d'obres significatives; conflictes urbanístics; etc.

3) ENSENYAMENT (ENS)

En aquesta categoria es classificava la informació detectada en relació amb l'organització del sistema educatiu a la ciutat. Això afectava aspectes connectats amb la creació de nous centres docents; aspectes organitzatius; conflictes educatius; etc. La creació o millora dels equipaments esportius en els centres docents tenia una doble classificació. D'una banda es classificava en la categoria d'equipaments esportius, però també se li donava el codi d'ensenyament.

El segon bloc de codificació i categories estava relacionat directament amb la política esportiva en les diferents dimensions plantejades, és a dir, l'organització dels serveis esportius municipals; la política envers els equipaments esportius; la política envers les activitats esportives; la política envers les entitats esportives; i els pressupostos. La primera categoria, l'organització dels serveis esportius municipals es va dividir en dos, una dedicada a l'organització política i l'altra a l'organització administrativa o al personal treballador dels serveis esportius. La darrera categoria d'aquest bloc era la del pressupost, on es recollia la informació relacionada amb el pressupost general de l'ajuntament i tota aquella informació pressupostària específica d'esports que sortia a les actes municipals. Les codificacions utilitzades van ser:

4) ORGANITZACIÓ (ORG)

Dins aquesta categoria s'inclouïa tota la informació que estigués relacionada amb l'organització política i administrativa específica dels serveis esportius municipals. Conjuntament amb la categoria de Personal (PER) han constituït l'apartat dedicat a la política organitzativa dels serveis esportius municipals. Entre els aspectes classificats en aquesta categoria hi figurava els nomenaments dels regidors d'esports; els canvis que s'haguessin produït; el nomenament del president del patronat municipal d'esports; etc.

5) PERSONAL (PER)

En aquesta categoria s'incorporava la informació relacionada amb el personal que treballava en els serveis esportius. Això implicava detectar, seleccionar i analitzar si existien dades específiques relacionades amb el personal d'esports dins els apartats generals que feien referència al personal de l'ajuntament, com ara l'aprovació de la plantilla de personal funcionari i laboral de l'ajuntament; modificacions de plantilla; oferta de llocs de treball; contractacions; etc. Quan es trobava informació específica del personal d'esports es recollien aspectes com ara els grups i nivells del personal d'esports; conflictes relacionats amb el personal d'esports; retribucions; horaris; noves contractacions; etc.

6) EQUIPAMENTS (EQ)

Aquesta categoria incloïa tots aquells aspectes relacionats amb la política envers els equipaments esportius. La informació obtinguda es va anar estructurant en dos blocs, un relacionat amb les actuacions que tenien a veure amb la construcció o remodelació d'equipaments esportius. L'altre apartat estava relacionat amb la gestió dels equipaments. Com a exemples de continguts relacionats amb aquesta categoria hi havia les aprovacions d'actuacions econòmiques relacionades amb equipaments esportius (compra de terrenys; permutes; reparacions; etc.); les aprovacions de projectes; les adjudicacions d'obres; sol·licituds de subvencions o crèdits per a la construcció; aprovacions de plecs de condicions; establiment de preus; etc.

7) ACTIVITATS (ACT)

Dins aquest apartat es classificava tota la informació relativa a l'organització o realització d'activitats esportives dins el municipi o fora, però relacionades amb la política esportiva municipal. Exemples són: la sol·licitud de ser seu de campionats oficials; l'organització o realització d'esdeveniments esportius; la participació de la ciutat en grans esdeveniments esportius, etc.

8) ENTITATS (ENT)

En aquesta categoria s'incorporava tota aquella informació relacionada amb les entitats esportives de la ciutat. Exemples de dades d'aquests tipus trobades a les actes dels plens municipals han estat la concessió de guardons; l'atorgament de subvencions; reglamentacions; suports explícits a una entitat (esportiu, econòmic, institucional); conflictes; etc.

9) PRESSUPOST (PRESS)

Dins aquesta categoria s'incloïa tota la informació de les actes dels plens relacionada amb temes econòmics i pressupostaris. Malgrat que l'apartat pressupostari va ser tractat amb la documentació específica, també es recollia la informació que es generava en els plens i es confrontava amb la pressupostària. Dins aquesta categoria es recollia informació com ara: aprovació de pressupostos (ordinari, d'inversions, extraordinari o únic); modificacions pressupostàries; sol·licituds de crèdits i subvencions; aprovacions o modificacions d'ordenances fiscals; sol·licituds, concessions o canvis de destinació de subvencions per a finalitats esportives; etc.

- c) Buidat de la informació i determinació de les temàtiques en cada categoria. Un cop establertes les categories i la codificació, es va procedir a elaborar un sistema de buidat de la informació i la seva classificació en les diferents categories. En aquest sistema s'identificaven, alhora, les diferents temàtiques que anaven sorgint dins cada categoria. Per fer-ho s'elaborava un document específic per a cada unitat d'anàlisi, és a dir, per a cada acta municipal. En aquest document es reflectia la data de celebració del Ple municipal i la informació escollida—o sigui, la unitat de registre—classificant-la en la categoria corresponent. Cada unitat registrada quedava identificada pel seu codi al qual se li afegia la temàtica concreta de què tractava la informació seleccionada. Si la informació sintetitzada provenia d'un text molt extens que es considerava important per tenir-lo en compte en l'anàlisi posterior es fotocopiava íntegrament el text i es feia constar en el document. En la imatge següent tenim un exemple del buidat d'actes del Ple municipal de Vic seguint els criteris anteriors.

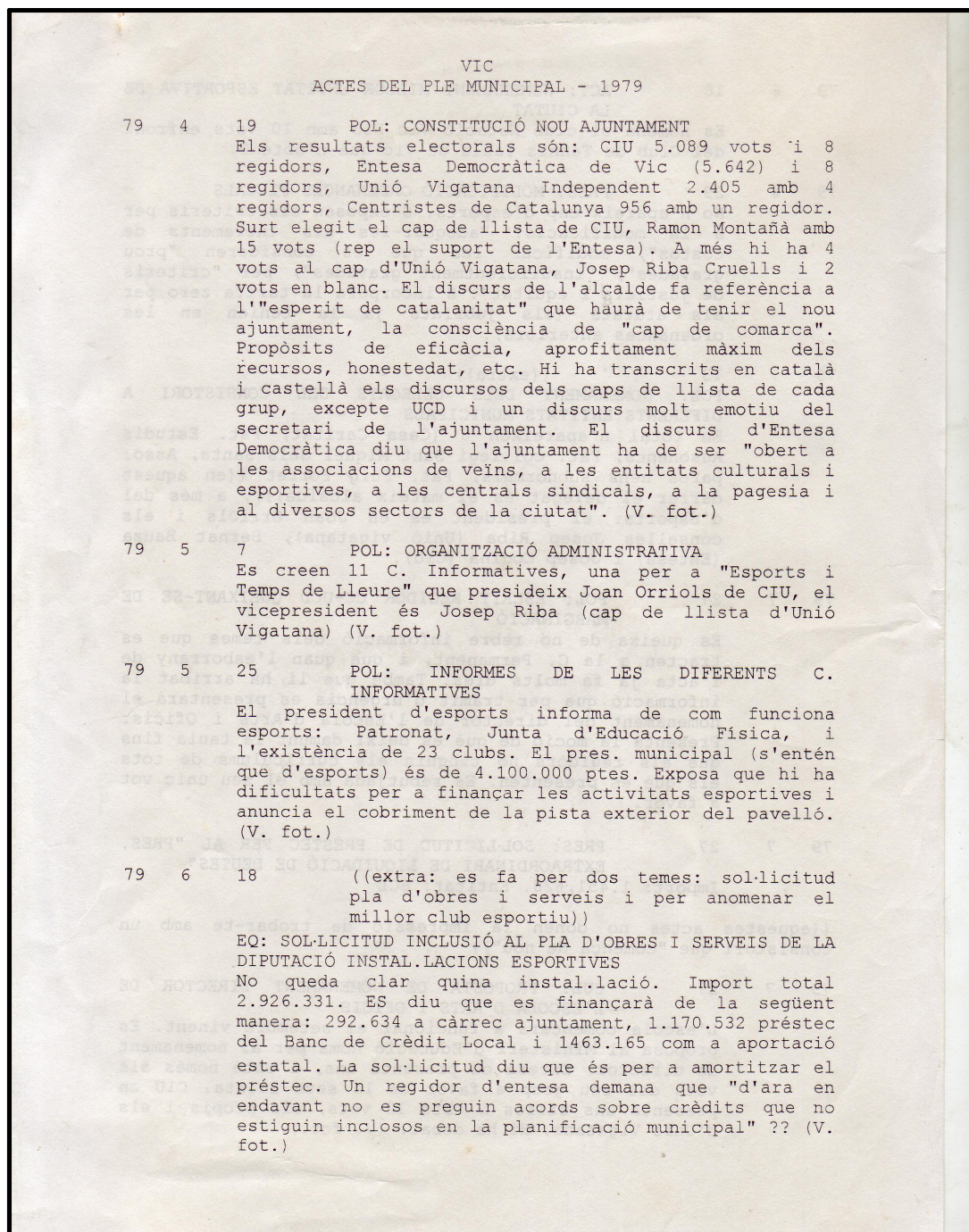

Figura 4 3 Exemples d'unitats de registre.

- d) Establiment d'una nova categorització. En una fase següent del nostre treball vam decidir reduir el nombre de categories, eliminant les categories contextuais. La raó estava basada en el fet que, sovint, no aportaven informació rellevant per als nostres objectius i que, en el cas que la informació contextual es pogués relacionar amb la temàtica esportiva, es podia incorporar a alguna de les categories específiques. També es va prendre l'opció d'incorporar la categoria de Personal dins la d'Organització. D'aquesta manera es van establir, només, cinc categories principals que agruparien el conjunt de la informació recollida a les actes dels plens municipals i que coincidien amb les dimensions establertes anteriorment. Aquesta reducció s'aplicaria, també, a l'anàlisi del conjunt de la

documentació recopilada, és a dir, a les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic, la premsa comarcal de Vic (el *9Nou*) i al Butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 4. 8 Evolució de les categories de classificació del contingut de la documentació.

CATEGORIES DE LA PRIMERA FASE	CATEGORIES DE LA SEGONA FASE
1) POLÍTICA (POL) En la segona fase la informació rellevant d'aquesta categoria s'incorpora dins l'apartat d'organització	
2) URBANISME (URB) En la segona fase la informació rellevant d'aquesta categoria s'incorpora dins l'apartat d'equipaments	
3) ENSENYAMENT (ENS) En la segona fase la informació rellevant d'aquesta categoria s'incorpora dins l'apartat d'equipaments si es tracta d'equipaments esportius escolars o d'activitats si es parla d'esport escolar	
4) ORGANITZACIÓ (ORG)	1) ORGANITZACIÓ (ORG)
5) PERSONAL (PER) En la segona fase la informació rellevant d'aquesta categoria s'incorpora dins l'apartat d'organització	
6) EQUIPAMENTS (EQ)	2) EQUIPAMENTS (EQ)
7) ACTIVITATS (ACT)	3) ACTIVITATS (ACT)
8) ENTITATS (ENT)	4) ENTITATS (ENT)
9) PRESSUPOST (PRESS)	5) PRESSUPOST (PRESS)

4.4.1.3. Les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic

Les actes de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic van ser analitzades utilitzant els mateixos criteris de codificació i categorització de les actes dels plens municipals encara que, en ser un organisme exclusivament dedicat a la temàtica esportiva, les categories contextuais que tractaven temes no esportius no apareixien en aquests documents. En aquest cas, totes les temàtiques estaven relacionades amb aspectes esportius, amb la qual cosa el que calia fer era escollir allò que es considerava realment rellevant per a cada una de les categories preestablertes o mirar si apareixien noves temàtiques que es poguessin classificar com a subcategories.

Per poder treballar amb la documentació directament es van fotocopiar totes les actes del període estudiat i es marcava la informació que es considerava d'interès. En la figura següent podem veure una pagina d'una acta de la Junta del Patronat on s'ha indicat la codificació de la categoria principal (ORG) i la temàtica concreta dins aquesta categoria ("Composició del Patronat"). A més s'ha subratllat amb retolador fluorescent la informació encara més específica a tenir en compte.

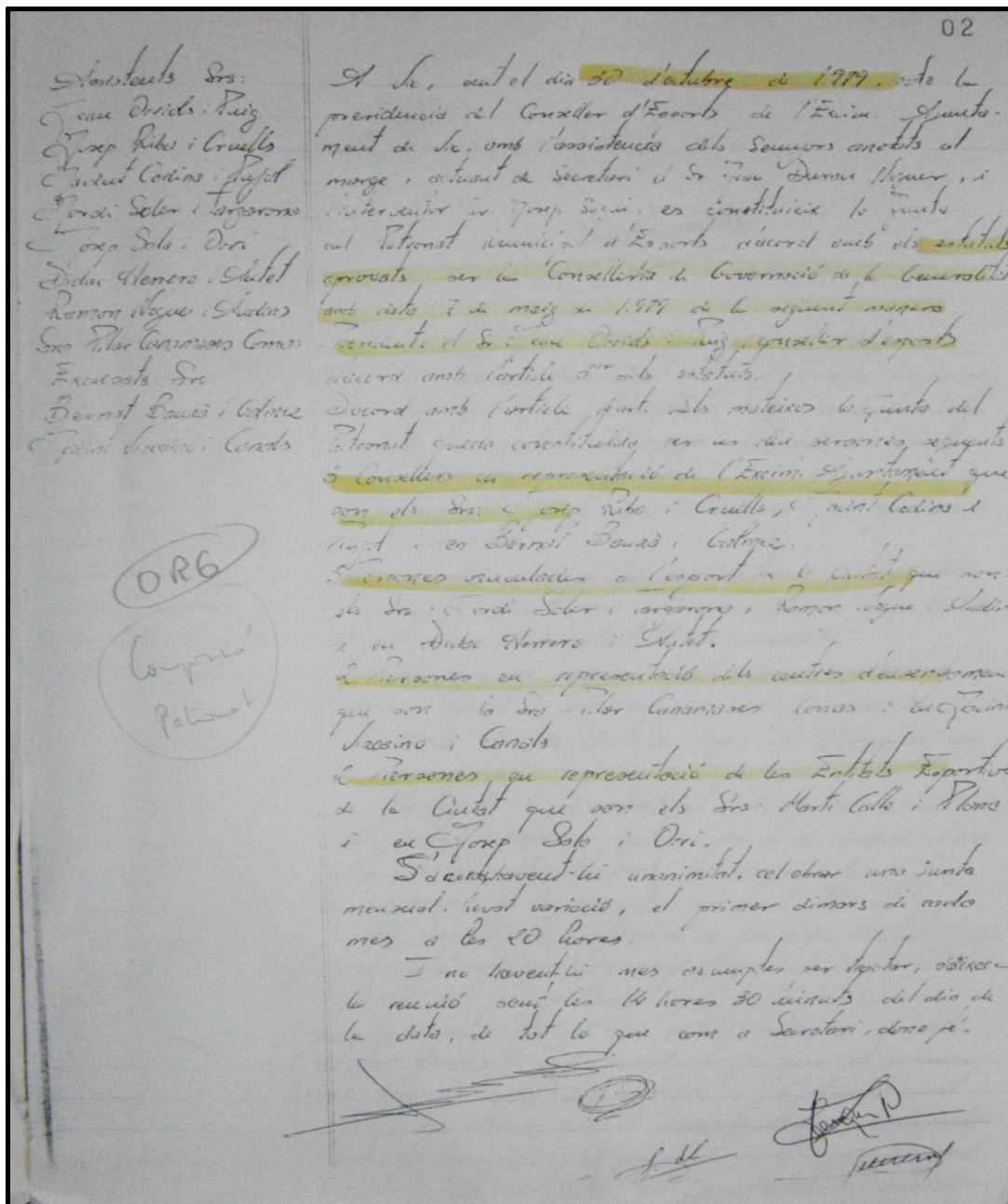

Figura 4.4 Exemple de buidat inicial de les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

En la següent fase del procés, la informació seleccionada va ser traspasada a un format Excel on quedaven recollits els següents aspectes:

- a) Legislatura de què es tractava.
 En funció de si era la primera (abril 1979- maig 1983), segona (maig 1983-juny 1987) o tercera legislatura (juny 1987- maig 1991).
- b) Número i data de la reunió de la Junta del Patronat.
 Amb aquesta dada, a més d'ordenar cronològicament la informació seleccionada es pretenia comptabilitzar el nombre total de reunions que van haver en cada legislatura, així com el temps que transcorria entre reunió i reunió per poder analitzar la dinàmica de les mateixes al llarg dels períodes estudiats.

c) Tipus d'informació.

En aquest punt es tractava d'identificar les característiques que tenia la informació seleccionada. Vam establir diferents categories de classificació d'aquest aspecte en funció del que recollia l'acta de la Junta:

- *Informacions.* Es classificava en aquesta categoria tota aquella informació que facilitava el regidor d'esports o altres membres de la Junta del Patronat als assistents a la reunió sense cap sol·licitud de posicionament per a la Junta del Patronat.
- *Propostes.* Informació que recollia alguna proposició d'actuació feta per algun membre de la Junta—normalment el regidor d'esports—sense establir l'acord conseqüent. En cas que ho fes, la informació es classificava com a acord.
- *Acords.* Informació que recollia la presa d'una decisió per part de la Junta del Patronat. Aquesta podia ser d'aprovació, denegació, ajornament, etc. La recollida d'aquest paràmetre permetia analitzar si hi havia homogeneïtat o no en el moment de prendre decisions i si hi havia algun membre de la Junta del Patronat que es posicionava diferent de la resta. També permetia analitzar si es produïa algun tipus de conflicte entre els membres de la Junta.
- *Preguntes.* En aquesta categoria es classificava la informació que recollia l'acta de la Junta en la qual algun membre sol·licitava alguna demanda concreta. Si la informació recollida quedava només en la demanda es classificava en aquesta categoria. Si la pregunta conduïa a una proposta o a algun acord es classificava en la categoria corresponent.

d) Contingut de la informació seleccionada.

En aquesta columna es feia una descripció sintetitzada de la informació que s'havia recollit en l'acta de la Junta.

e) Temàtica o categoria (Nivell-1).

Aquesta columna servia per classificar la informació en la categoria principal seguint la categorització establerta en la segona fase del treball: organització, equipaments, activitats, entitats i pressupost.

f) Temàtica o categoria (Nivell-2).

En aquest nivell es classificava la temàtica específica en la qual es podia subdividir el contingut analitzat. Així, per exemple, la informació seleccionada sintetitzada en la columna de Contingut amb la frase: "Es constitueix el Patronat" era classificada com a "Organització", en el nivell-1; i com a "Patronat", en el nivell-2.

g) Temàtica o categoria (Nivell-3).

Aquesta columna era utilitzada per concretar un nivell més específic en la qual es podia classificar la informació seleccionada. A l'exemple anterior, el nivell-3 incorpora la classificació "Constitució". Aquest nivell de categoria ens permetia ordenar tot el que estigués relacionat amb la constitució de la Junta del Patronat, com ara la nova composició en cada legislatura o els canvis en les persones que configuraven la Junta.

Full d'Excel						
PRIMERA LEGISLATURA (abril 1979- maig 1983)						
NÚM. REUNIÓ/ /DATA	TIPUS D'INFORMACIÓ	CONTINGUT	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-1	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-2	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-3	
1						
30/10/1979	ACORD	Es constitueix el Patronat	Organització	Patronat	Constitució	
30/10/1979	ACORD	S'acorda fer una junta mensual el primer dimarts de mes	Organització	Patronat	Funcionament intern	
2		14 dies				
13/11/1979	PROPOSTA	Es planteja com a tasca prioritària estructurar internament les qüestions administratives i de planifera de personal	Organització	Patronat	Objectius del Patronat	
13/11/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa de possibilitats de fer una instal·lació a La Guixa	Equipaments	Equipament a La Guixa		
13/11/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa que el projecte tècnic de cobertura de la pista del Pavelló no ha estat correcte i que els preus tampoc ho són	Equipaments	Pavelló Municipal d'Esports	Cobriments Pista	
3		21 dies				
04/12/1979	ACORD	Es decideix que les felicitacions de Nadal del Patronat les ensobrin les jugadores del Club Voleibol Vic i així se les pot ajudar econòmicament	Entitats	Club Voleibol Vic		
04/12/1979	ACORD	S'acorda elevar a l'ajuntament la petició de la medalla d'argent al mèrit esportiu de la ciutat al Club Atlètic Vic degut a la commemoració del 50è aniversari	Entitats	Club Atlètic Vic		
04/12/1979	ACORD	S'acorda destinar els diners d'una subvenció de l'ajuntament a l'Assemblea de l'Esport Escolar a la construcció d'una pista poliesportiva del Col·legi Montseny i aplegi-ne del pressupost del patronat	Equipaments	Equipaments escolars	Pista del Col·legi Montseny	
04/12/1979	ACORD	S'acorda encarregar l'estudi de costos de la construcció d'un gimnàs al Col·legi Nacional Jaume Balmes, aprofitant un cobert existent	Equipaments	Equipaments escolars	Col·legi Jaume Balmes	
04/12/1979	ACORD	S'acorda demanar a l'alcalde que faci el nomenament del substitut del Sr. Baucà	Patronat	Constitució	Canvis en la Junta	
04/12/1979	INFORMACIÓ	S'informa que s'ha aprovat l'actualització de pressuposts de les obres de construcció de les pistes dels col·legis Dr. Salarich i Guillem de Mont-rodon	Equipaments	Equipaments escolars	C.Pub. Dr. Salarich i C.Pub. Guillem de Mont-rodon	
04/12/1979	PROPOSTA	Oriols proposa la creació de l'anix municipal d'esports	Organització	Patronat	Anix municipal d'esports	
4		7 dies				
11/12/1979	ACORD	Es marquen criteris generals per a la confecció del pressupost ordinari del patronat (no s'indiquen) i s'encomana a la comissió d'administració (no duu què compon) que els confeccioni	Pressupost	Pressupost ordinari 1980	Criteris per la confecció	
11/12/1979	INFORMACIÓ	S'informa que han arribat les plaques per a la realització d'un circuit de "tosting"	Equipaments	Circuit estuat		
11/12/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa que proposarà a la Comissió de Foment que inclougi en el seu pressupost arreglar els accessos al Pavelló Municipal d'Esports	Equipaments	Pavelló	Accessos	
11/12/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa que s'ha arribat a un acord amb el funcionari que està delegat al patronat, Frederic Pérez, per a que ocupi la plaça de gerent	Organització	Personal		
5		7 dies				
18/12/1979	INFORMACIÓ	Entra al·l'assemblea d'EDU, Anxori Medina, com a substitut de Bernal Baucà	Organització	Patronat	Canvis en la Junta	
18/12/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa que els accessos al Pavelló no poden entrar en els pressupostos de la Comissió de Foment	Equipaments	Pavelló Municipal d'Esports	Accessos	
18/12/1979	ACORD	S'aprova el pressupost del patronat per a l'exercici de 1980 que ha elaborat la comissió d'administració (no duu què compon). El total és de 22.962.381 pessetes (no es desglossa)	Pressupost	Pressupost ordinari 1980	Aprovació	
18/12/1979	ACORD	El Sr. Codina pren el compromís de tenir cura de l'empediment de la pista del col·legi Montseny	Equipaments	Equipaments escolars	Pista del Col·legi Montseny	

Ampliació del full d'Excel

PRIMERA LEGISLATURA (abril 1979- maig 1983)						
NÚM. REUNIÓ/ /DATA	TIPUS D'INFORMACIÓ	CONTINGUT	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-1	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-2	TEMÀTICA O CATEGORIA NIVELL-3	
1						
30/10/1979	ACORD	Es constitueix el Patronat	Organització	Patronat	Constitució	
30/10/1979	ACORD	S'acorda fer una junta mensual el primer dimarts de mes	Organització	Patronat	Funcionament intern	
2		14 dies				
13/11/1979	PROPOSTA	Es planteja com a tasca prioritària estructurar internament les qüestions administratives i de	Organització	Patronat	Objectius del Patronat	
13/11/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa de possibilitats de fer una instal·lació a La Guixa	Equipaments	Equipament a La Guixa		
13/11/1979	INFORMACIÓ	Oriols informa que el projecte tècnic de cobertura de la pista del Pavelló no ha estat correcte	Equipaments	Pavelló Municipal d'Esports	Cobriments Pista	
3		21 dies				
04/12/1979	ACORD	Es decideix que les felicitacions de Nadal del Patronat les ensobrin les jugadores del Club V	Entitats	Club Voleibol Vic		
04/12/1979	ACORD	S'acorda elevar a l'ajuntament la petició de la medalla d'argent al mèrit esportiu de la ciutat al	Entitats	Club Atlètic Vic		
04/12/1979	ACORD	S'acorda destinar els diners d'una subvenció de l'ajuntament a l'Assemblea de l'Esport Escc	Equipaments	Equipaments escolars	Pista del Col·legi Montseny	

Figura 4.5 Exemple de buidat final de les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

4.4.1.4. L'anàlisi conjunta de les actes municipals en el cas de Vic

En el cas de Vic, en la segona fase del treball es va procedir a unificar la informació obtinguda a les actes del Ple municipal i les del Patronat Municipal d'Esports. Aquest procés es va realitzar amb la utilització del programa informàtic Excel. El procediment següent es va basar en tres passos. El primer pas va consistir en traslladar la informació extreta del Ple municipal en format Word al programa Excel tal i com podem veure en la taula següent.

En la plantilla elaborada s'establien les següents columnes per a cada legislatura:

- 1) Unitat d'anàlisi (1,2,3,4,5....). Cada unitat d'anàlisi tenia les seves unitats de registre.
- 2) Any
- 3) Mes
- 4) Dia
- 5) Categoria principal (Nivell-1)
- 6) Contingut

En aquest primer pas encara es respectaven les categories contextuais que van ser eliminades i absorbides per les categories principals en el següent pas.

Primera legislatura (1979-1983)					
1	1979	abril	19	POLÍTICA	Constitució del nou ajuntament
2	1979	maig	7	POLÍTICA	Organització administrativa
3	1979	maig	25	POLÍTICA	Informes de les comissions informatives
4	1979	juny	18	EQUIPAMENTS	Sol·licitud inclús al pla d'obres i serveis de la diputació
	1979	juny	18	ENTITATS	Nomenament millor entitat esportiva de Vic
5	1979	juny	29	PRESSUPOST	Modificació d'ordenances fiscals
6	1979	juliol	13	POLÍTICA	Nomenament dels delegats del consistori a diferents entitats municipals
7	1979	juliol	27	POLÍTICA	Escrit del regidor de CC-UCD queixant-se de marginació
8	1979	juliol	27	PRESSUPOST	Sol·licitud de préstec per al pressupost extraordinari
	1979	juliol	27	POLÍTICA	Declaració de suport a l'Estatut de SAU
	1979	agost	31	ENSENYAMENT	Moció sobre reducció de plantilla del professorat d'EGB
	1979	agost	31	EQUIPAMENTS	Denegació subvenció de la Diputació per a pistes esportives
9	1979	set	28	PRESSUPOST	Préstec per a liquidació de deutes
	1979	set	28	EQUIPAMENTS	Permuta i adquisició de terrenys "L'Ausoneta"
	1979	set	28	PERSONAL	Modificació de plantilla

255

Figura 4 6 Exemple de buidat de les actes del Ple municipal de Vic en format Excel. Primer pas.

El segon pas va consistir a organitzar tota la informació, ordenada cronològicament, en les cinc categories que s'havien fixat en la segona fase: Organització, Equipaments, Activitats, Entitats i Pressupost, eliminant les categories contextuais i la de Personal, que quedava incorporada a Organització. Recordem que la categoria inicial Política va ser inclosa dins la d'Organització i la informació significativa seleccionada en Urbanisme o Ensenyament s'havia classificat dins la categoria d'equipaments o d'activitats. Veiem un exemple a la taula següent.

		ORGANITZACIÓ	EQUIPAMENTS	ACTIVITATS	ENTITATS	PRESSUPOST
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)						
1979	19-abr	Constitució del nou ajuntament				
	18-juny				Nomenament millor entitat esportiva de Vic	
	31-ago					Denegació subvenció de la Diputació per a pistes esportives
	28-set		Permuta i adquisició de terrenys "L'Ausoneta"			
	28-set		Reparació tanques Pavelló municipal d'esports			
	23-set					Recepció ajut de la Diputació per al cobriment de la pista poliesportiva del Pavelló municipal d'Esports
	30-nov					Sol·licitud de subvenció al Consell Superior de Deportes per a la construcció d'un complex esportiu. Criteris per a l'ús del futur equipament
	30-nov		Aprovacions inicials dels projectes actualitzats de les Pistes poliesportives escolars			
	30-nov		Aprovació inicial de modificació i actualització del projecte de cobertura de la pista exterior del Pavelló			
	30-nov		Incoació d'expedient per declarar d'utilitat pública la construcció d'instal·lacions esportives en el Mas Ososa			
	12-des					Inici d'expedient de la concessió de la Medalla de pista de la ciutat al mèrit esportiu al Club Atletic Vic
	1980	30-gen		Adjudicació d'obres a la pista poliesportiva del col·legi Guillem de Montrodon		
30-gen			Idem. al col·legi Joaquim Salrach			
30-gen			Idem. al col·legi Sant Miquel dels Sants			
29-feb			Adjudicació d'obres a la pista poliesportiva del col·legi Montseny			
29-feb			Actualització de preus dels projectes de construcció de les pistes poliesportives dels col·legis Guillem de Montrodon i l'almirall			
29-feb		Nomenament del regidor d'esports com a president del Patronat Municipal d'Esports				
28-març			Conflicte polític sobre els actes d'inauguració de la pista poliesportiva del Col·legi Montseny			
19-maig			Instal·lacions esportives al terme municipal de Gurb			

Figura 4 7 Exemple de buidat de les actes del Ple municipal de Vic en format Excel. Segon pas.

El tercer pas va consistir en unificar la informació obtinguda en les actes del Ple i les del Patronat i ordenar-les cronològicament. Aquest pas afegia una altra informació interessant, que era la possibilitat de visualitzar, de manera literal, en quina de les columnes de categories hi havia més intervenció d'un o altre organisme municipal. Per exemple, podíem veure com el Ple intervenia molt en decisions polítiques relacionades amb equipaments i molt poc en decisions relacionades amb les activitats. A la figura 4.8 podem veure com es reflecteixen en colors diferents les actuacions del Ple de l'Ajuntament i les del Patronat.

		ORGANITZACIÓ	EQUIPAMENTS	ACTIVITATS	ENTITATS	PRESSUPOST
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)						
1979						
Ple	19-abr	Constitució del nou ajuntament				
Ple	18-juny				Nomenament millor entitat esportiva de Vic	
Ple	31-ago					Denegació subvenció de la Diputació per a pistes esportives
Ple	28-set		Permuta i adquisició de terrenys "L'Ausonet"			
Ple	28-set		Reparació tanques Pavelló Municipal d'Esports			
Ple	28-set					Recepció ajut de la Diputació per al cobriment de la pista poliesportiva del Pavelló Municipal d'Esports
Patronat	30/10/1979	Es constitueix el Patronat				
Patronat	13/11/1979		Dniols informa de possibilitats de fer una instal·lació a La Truna			
Patronat	13/11/1979		Dniols informa que el projecte tècnic de cobertura de la pista del Pavelló no ha estat correcte i que els preus tampoc ho són			
Ple	30-nov					Sol·licitud de subvenció al Consejo Superior de Deportes per a la construcció d'un complex esportiu. Criteris per a l'ús del futur equipament
Ple	30-nov		Aprovacions inicials dels projectes actualitzats de les Pistes poliesportives escolars			
Ple	30-nov		Aprovació inicial de modificació i actualització del projecte de cobertura de la pista exterior del Pavelló			
Ple	30-nov		Procció d'expedient per declarar d'utilitat pública la construcció d'instal·lacions esportives en el Mas Osona			
Patronat	04/12/1979				Es decideix que les felicitacions de Nadal del Patronat les ensobrin les jugadores del Club Voleibol Vic i així se les pot ajudar econòmicament	
Patronat	04/12/1979				S'acorda elevar a l'ajuntament la petició de la medalla d'argent al mèrit esportiu de la ciutat al Club Atlético Vic degut a la commemoració del 50è aniversari	
Patronat	04/12/1979		S'acorda destinar els diners d'una subvenció de l'ajuntament a l'Assemblea de l'Esport Escolar a la construcció d'una pista poliesportiva del Col·legi Montseny i a l'afegir-ne del pressupost del Patronat			S'acorda destinar els diners d'una subvenció de l'ajuntament a l'Assemblea de l'Esport Escolar a la construcció d'una pista poliesportiva del Col·legi Montseny i a l'afegir-ne del pressupost del patronat
Patronat	04/12/1979		S'acorda encarregar l'estudi de costos de la construcció d'un gimnàs al Col·legi Nacional Jaume Balcells, aprofitant un cobert existent			

Figura 4 8 Exemple de buidat unificat de les actes del Ple municipal i del Patronat Municipal d'Esports de Vic en format Excel.

4.4.1.5. L'anàlisi de la premsa comarcal de Vic

L'anàlisi de la premsa comarcal en el cas de Vic—el *9Nov*—es va realitzar seguint els mateixos criteris de codificació i categorització. En aquest cas també es pretenia trobar informació relacionada amb la temàtica esportiva de Vic o amb aspectes contextuals que poguessin ser d'interès per analitzar la política esportiva municipal. La informació obtinguda a través del setmanari comarcal tenia un valor afegit que no es trobava en les actes municipals. En la premsa es podia trobar, a més dels temes municipals que també podien sortir recollits en les actes del ple, informació relacionada amb les entitats esportives de la ciutat que rarament sortien en la informació oficial de l'Ajuntament.

Aquesta informació sobre les entitats esportives feia referència a aspectes com ara els resultats obtinguts en campionats esportius, l'organització d'esdeveniments, conflictes interns de les entitats, construcció de noves instal·lacions privades, etc. i ha estat d'utilitat per a l'elaboració de l'apartat dedicat a la política municipal envers les entitats esportives, al permetre veure el paper que tenien aquestes dins el sistema esportiu de la ciutat.

Aquest aspecte positiu ha tingut un contrapès negatiu amb el fet que el setmanari era d'àmbit comarcal, la qual cosa va implicar la lectura de moltes pàgines que no tenien cap relació amb el nostre estudi. La recopilació de la informació es va realitzar en els arxius municipals de Vic, on es disposava dels exemplars del setmanari del període analitzat. El procediment seguit en la recollida d'informació es va basar a seleccionar les pàgines que tenien informació que es considerava d'interès i fotocopiar-la per tenir-la disponible per a l'anàlisi posterior. En la figura següent podem veure un exemple de pàgina seleccionada on hi havia informació relacionada amb l'organització d'un esdeveniment esportiu d'àmbit estatal realitzat a Vic, el resultat d'una competició esportiva d'una entitat vigatana, així com una problemàtica ciutadana—exploracions d'urani—que va tenir un gran impacte social a Vic l'any 1979.

EL 9 NOU

SETMANARI INDEPENDENT DE LA COMARCA D'OSONA

ANY II - N.º 53

9 - MARÇ - 1979

Preu: 25 pessetes

Aquest diumenge a la Guixa

Campionat d'Espanya de cross

Foto: A. Tondo

Al circuit d'El Pujolar, el mateix on el dia 25 de febrer es va celebrar el Campionat de Catalunya de Cross, aquest diumenge hi haurà el Campionat d'Espanya d'aquesta modalitat esportiva.

A partir de les 11 del matí els millors atletes de tot l'Estat lluitaran per obtenir el títol estatal i per formar part de l'equip que ens representarà al Cross de les Nacions que se celebrarà el dia 25 de març a Limerik (Irlanda).

Dimarts passat, a Barcelona, el C.A. Vic, entitat organitzadora de la prova, la Federació Espanyola i la Federació Catalana, varen fer la presentació als mitjans informatius d'aquesta important manifestació atlètica. Les càmeres de la RIVE donen informació en directe del desenvolupament de les curses, en el programa «Sobre el Terreno». Recordem

que el C.A. Vic organitza aquest campionat dintre els actes commemoratius de les noces d'or de l'atletisme vigatà.

No hi ha hagut problemes de proveïment

Vaga de forners a Vic i a Taradell

La convocatòria de vaga de forners convocada per tota la «provincia» també ha incidit en els treballadors del sector a Osona. Concretament, han assumit la vaga els treballadors de les dues principals panificadores de la comarca, Patisseria de Vic i Patisa de Taradell, amb un total d'una cinquantena de persones, si hi ategim alguns altres forns més petits que també han parat.

Tot i això, en les esmentades empreses

més importants s'han mantingut uns forns entre els treballadors per atendre l'elaboració de pa destinat als centres assistencials.

La població s'ha assortit de pa a través d'aquells forns que han continuat treballant, portats pels mateixos propietaris i familiars. A d'altres llocs de la comarca, com Manlleu, Torelló, amb nuclis importants, no hi ha hagut incidència important per la vaga, ja que no hi han forns d'elaboració de pa amb gaires treballadors i molts són de caràcter familiar.

La secretaria de premsa i propaganda de l'UGT ha fet pública una nota en què exposa:

«Les negociacions del Conveni Provincial de Panaderia que estan portant els nostres representants sindicals, no han arribat a cap acord.

La nostra estratègia reivindicativa passa per esgotar les vies de negociació abans d'anar a la vaga. Aquestes vies de negociació estan en aquests moments agotades a causa que la Patronal està totalment tancada davant les reivindicacions que plantejem mitjançant els nostres representants sindicals.

La comissió negociadora, conjuntament amb els treballadors afectats, no hem tingut cap altre mitjà de pressió que fer una vaga que durarà en principi fins al proper dia 11.

Els treballadors afectats us demanem que compreguem la nostra postura, esperant d'evitar al màxim les molesties que això comporta.

Per tal de no deixar desassistits els casos més greus, com són hospitals, col·legis i clínica, s'ha organitzat un torn diari que assegurarà la recepció del pa en aquests centres.

Per un conveni provincial just.

Pel reconeixement de les categories professionals dels dependents de forns.

Per no perdre el poder adquisitiu del nostre salari.

Pel reconeixement dels drets sindicals.

Les darreres informacions rebudes a aquesta redacció ens deien dimecres que no hi havia hagut cap acord de les dues parts, treballadors i empresaris, en la reunió a Barcelona. Per això la vaga continua, tot i que hi havia esperances que el dijous, en els contactes que hi havia previstos, s'arribés a un principi de solució.

Davant del focus de glossopeda

Cal vacunar tot el bestiar

La delegació «provincial» de ramaderia recomana que, davant dels diversos focus de glossopeda apareguts en comarques properes a la d'Osona, i tenint en compte el perill que això representa per a la ramaderia comarcal, recomana a tots els ramaders que vacuin tot el bestiar que tinguin en les seves explotacions com a mesura de prevenció contra aquesta malaltia epizootica dels ramats.

D'altra banda, assenyalat que el ministeri d'Agricultura facilitarà de franc les vacunes que calgui, a través del veterinari que normalment atén les explotacions dels ramaders.

Els del Vic no van parar

Foto: Carles Molist

Els jugadors professionals de fútbol de tot l'Estat diumenge passat varen fer vaga. Els del Vic no, i varen guanyar el líder Gramenet per 2-0. A la fotografia de Carles Molist podeu veure el moment en què la pilota entra a la porteria del Gramenet per primera vegada. A la pàgina 29, trobareu informació d'aquest partit que, després de molts anys, va fer que el camp del Vic s'omplís totalment.

Segons la revista «Cambio 16»

Aviat començaran les exploracions d'urani

Vilanova de Sau

Foto: Jordi Puig

Segons que informa aquesta setmana la revista «Cambio 16», editada a Madrid, aviat començaran a la nostra comarca exploracions del mineral d'urani. Aquesta informació és publicada en el número 379 de la revista esmentada, corresponent a l'11 de març, i en la secció «De buena fuente». La notícia diu, traduïda al català, el següent:

«Durant les properes setmanes començarà l'exploració d'urani en 5.000 Km.2 de la zona de Vic i en uns altres 3.000 Km. de la de Villanueva de la Serena. El desenvolupament d'aquest projecte va a càrrec de l'Estat espanyol, Promotora de Recursos Naturales (Banc de Bilbao) i per l'empresa nord-americana Chevron».

4.4.1.6. L'anàlisi del butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat

En el cas de Sant Feliu de Llobregat, l'Ajuntament disposava d'una font documental d'interès per al nostre treball. Es tractava d'un butlletí municipal on es recollien les dades més significatives de les actuacions polítiques del consistori, així com els esdeveniments ciutadans més rellevants de la ciutat. El document, de periodicitat mensual, va començar a ser analitzat a partir del número 252 corresponent al mes de juny de 1979. En aquell moment rebia el nom de Butlletí d'informació municipal i ciutadana, denominació que es va modificar lleugerament el març de 1982, en el número 277, quan va passar a anomenar-se El Butlletí, simplement, afegint com a subtítol la frase "informació municipal i ciutadana". L'anàlisi va finalitzar en el número 345, de maig de 1991. En total van ser 96 documents analitzats—fotocopiats les pàgines que se seleccionaven—a l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat.

Aquest document es va considerar d'interès per les mateixes raons que ho havia estat la premsa comarcal en el cas de Vic. A part que se seleccionaven i es remarcaven els temes municipals més interessants i les decisions i actuacions polítiques de l'ajuntament, el valor més important d'aquest document era que ens aportava una informació que no ens proporcionaven les actes del Ple municipal. Així, en el butlletí es podia trobar la informació relacionada amb les entitats esportives de la ciutat, d'una manera similar a la proporcionada amb la premsa comarcal de Vic, però sense l'inconvenient d'aportar informació extra municipal. Els criteris de codificació i categorització van ser els mateixos que en els anteriors documents.

258

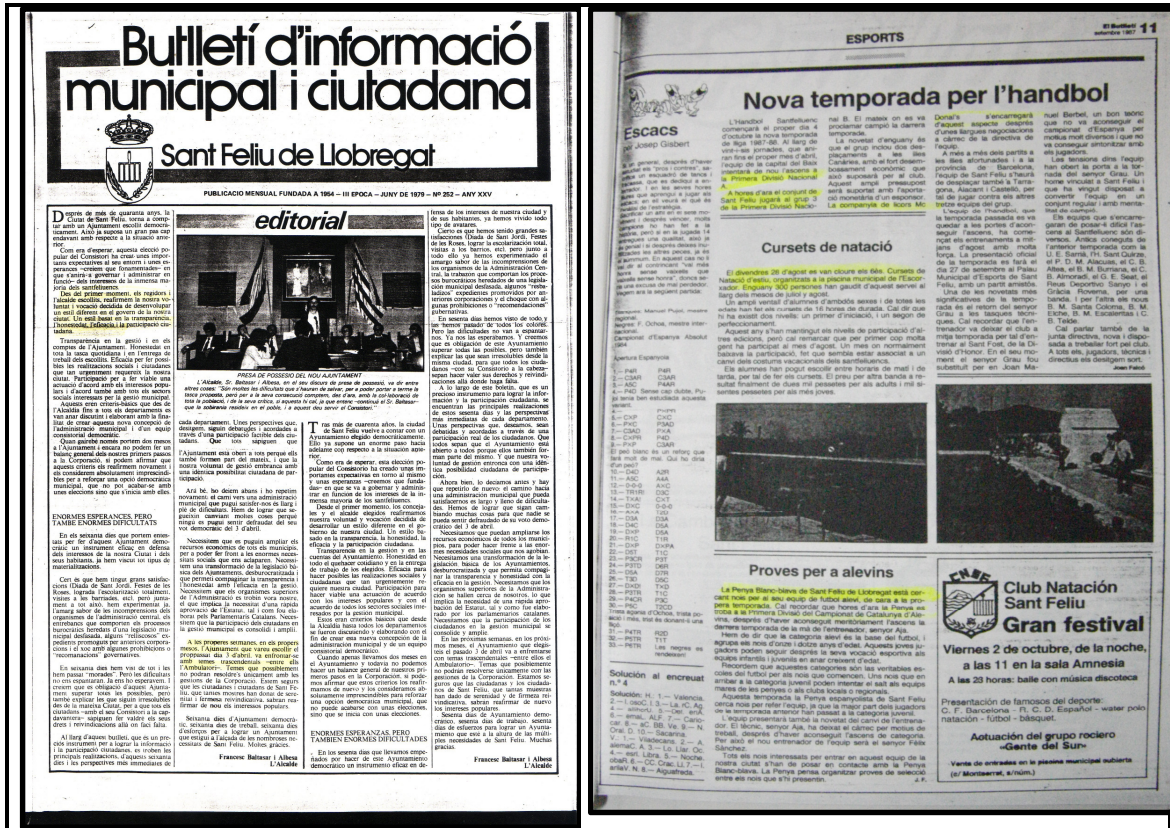

Figura 4 10 Exemple de pàgines analitzades del Butlletí d'informació municipal i ciutadana, de Sant Feliu de Llobregat. Font: Arxiu municipal de Sant Feliu de Llobregat

4.4.1.7. La categorització definitiva

A partir de l'anàlisi de les actes dels plens municipals dels dos ajuntaments i del Patronat Municipal d'Esports de Vic, i després de les diferents fases d'elaboració del treball, la categorització definitiva de la informació obtinguda és la que podem veure en la taula 4.9. Aquestes categories han estat utilitzades per a l'estructuració dels apartats de l'informe descriptiu de cada municipi. Hem de tenir en compte que en la categoria de Pressupost s'ha recollit la informació que apareixia en la documentació analitzada, però que la informació pressupostària ha tingut un tractament específic que expliquem en el següent apartat.

Taula 4. 9 Categorització definitiva en l'anàlisi de les actes municipals.

CATEGORIES	CONTINGUTS
1) ORGANITZACIÓ (ORG)	Informació relacionada amb l'organització dels serveis esportius municipals
ORGANITZACIÓ POLÍTICA	Informació relacionada amb l'organització política del consistori i dels serveis esportius municipals
Organització general de l'ajuntament	Composició dels plens; distribució de responsabilitats; canvis de regidors/es; composició dels governs; pactes municipals; comissions informatives; Comissió de Govern
Organització dels serveis esportius municipals	Comissió Informativa d'esports; regidor/a responsable; lloc en la llista electoral; altres responsabilitats del/la regidor/a.
Organització del Patronat Municipal d'Esports (en el cas de Vic)	Composició de la Junta; característiques dels membres de la Junta; canvis en la composició; nombre de reunions; nivell d'assistència; organització interna; distribució de responsabilitats; procedència dels membres de la Junta; relació dels membres amb les entitats esportives; objectius del Patronat
PERSONAL	Informació relacionada amb les persones que realitzen els serveis esportius municipals, tan si són de plantilla com si no
Personal de plantilla	Composició de la plantilla; canvis; noves contractacions; nivells; retribucions; ofertes públiques de llocs de treball; distribució de tasques; organització interna
Personal extern	Característiques del personal; sistema retributiu; llocs de treball; tasques desenvolupades
ALTRES ORGANISMES (en el cas de Vic)	Informació relacionada amb organismes específics que hagi creat l'ajuntament o amb entitats on l'ajuntament en formi part i tingui un paper important per a la política esportiva municipal
Centre de Medicina Esportiva	Creació; organització interna; serveis oferts
Consell Comarcal d'Esports o Consell Esportiu	Participació de l'ajuntament en el Consell; activitats del Consell
2) EQUIPAMENTS (EQ)	Informació relacionada amb la política envers els equipaments esportius municipals
CONSTRUCCIÓ O REMODELACIÓ	Informació relacionada amb la construcció, reforma o reparació d'instal·lacions esportives municipals o de centres docents de propietat municipal i de les passes administratives relacionades
Projectes	Aprovació de: elaboració de projectes; projectes inicials; modificacions de projectes; projectes definitius; fases dels projectes.
Tràmits legals	Aprovació dels diferents tràmits legals necessaris pels projectes: informació pública; expedients d'utilitat pública; indemnitzacions
Plecs de condicions	Aprovació dels plecs de condicions econòmicoadministratives per a la realització dels projectes en les diverses fases
Adjudicació d'obres	Aprovació de les adjudicacions d'obres dels diferents projectes o de les seves fases
Pressupost	Aprovació de pressupostos extraordinaris per la realització dels projectes o de modificacions pressupostàries dels projectes
Subvencions	Aprovació de sol·licituds de subvencions per a inversió a diverses administracions públiques: Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Consejo Superior de Deportes; informació sobre les decisions de les administracions respecte les sol·licituds
Crèdits	Aprovació de sol·licituds de crèdits per al finançament d'inversió esportiva; informació sobre les concessions de crèdit.
Adquisicions de terrenys	Compres, cessions, permutes, etc. de terrenys destinats a equipaments esportius

GESTIÓ	Informació relacionada amb les decisions sobre el model i els criteris de gestió dels equipaments esportius municipals i de la seva utilització
Models de gestió	Aprovació dels plecs de condicions per a la cessió d'un equipament; aprovació de la cessió d'ús; concessions administratives; cessió d'espais; criteris gestors; canvis en les polítiques de gestió
Ús dels equipaments	Reglamentacions; criteris d'ús; tarifes o preus públics; conflictes sobre la política d'ús dels equipaments;
Material	Inventari de material; sol·licitud de subvencions per a material esportiu
3) ACTIVITATS (ACT)	Informació relacionada amb la política envers els activitats esportives de responsabilitat municipal
ESPORT ESCOLAR	Informació relacionada amb les activitats esportives realitzades amb connexió al sistema educatiu del municipi
Esdeveniments	Organització de campionats escolars; participació en campionats escolars
Organització	Revisions mèdiques; assegurances; relació amb els centres docents i les AMPAs; tarifes; reglamentació; estadístiques
Promoció	Campanyes específiques
INICIACIÓ ESPORTIVA	Informació relacionada amb les activitats esportives d'iniciació bàsica a modalitats esportives fetes per l'ajuntament o en col·laboració amb les entitats esportives
Organització	Escoles esportives municipals
Promoció	Suport a escoles esportives d'altres entitats
ESPORT DE COMPETICIÓ	Informació relacionada amb les activitats esportives de competició organitzades per l'ajuntament o on aquest té un paper important
Esdeveniments	Sol·licitud de ser seu; organització pròpia; col·laboració en l'organització d'un esdeveniment d'altre entitat; suport (organitzatiu, econòmic, polític)
ESPORT POPULAR	Informació relacionada amb les activitats esportives de promoció de l'esport per a tota la població o per a sectors específics organitzades per l'ajuntament
Esdeveniments	Organització d'esdeveniments propis; col·laboració en l'organització d'un esdeveniment d'una altra entitat; suport (organitzatiu, econòmic, polític)
Promoció	Campanyes específiques (tercera edat, programes de manteniment)
4) ENTITATS (ENT)	Informació relacionada amb la política municipal envers les entitats esportives que actuen en el sistema esportiu
Ajuts	Suport esportiu (declaracions polítiques); suport econòmic (concessió de subvencions); suport polític davant altres instàncies; suport amb infraestructures (cessió d'espais); trofeus; reglamentacions d'ajuts i subvencions
Relacions	Guardons a entitats (Millor entitat esportiva); guardons a esportistes (medalla d'or, de plata al mèrit esportiu); guardons a directius; premis; felicitacions; reglamentacions dels guardons i premis
5) PRESSUPOST (PRES)	Informació relacionada amb les actuacions econòmiques municipals que desenvolupin els òrgans de govern
Pressupost Ordinari	Avantprojectes, aprovació del pressupost, remodelació
Inversions	Avantprojectes, aprovació del pressupost, remodelació
Gestió del pressupost	Facturació, nòmimes

4.4.2. L'anàlisi dels pressupostos municipals

En el capítol primer hem remarcat la importància de l'anàlisi pressupostària com a eina per estudiar les polítiques públiques d'una administració en una temàtica determinada, en el nostre cas la temàtica esportiva. També hem explicat els tipus de pressupost i les estructures dels pressupostos municipals que es van produir amb els canvis legislatius soferts entre 1979 i 1991. Tenint en compte aquests aspectes vam dissenyar una metodologia específica per analitzar els pressupostos destinats a esports dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període estudiat, que es presenta a continuació.

4.4.2.1. El període d'estudi

Malgrat l'estudi es centrava en el període transcorregut entre 1979 i 1991, els documents pressupostaris analitzats s'inicien el 1980. La raó és doble. D'una banda, política, perquè el pressupost de 1979 ja havia estat aprovat en la majoria dels

municipis en el moment en què es van realitzar les primeres eleccions municipals, la qual cosa fa que, realment, només es pugui considerar que s'inicia la plena actuació política amb l'aprovació del pressupost de 1980.

L'altra raó és de tècnica pressupostària ja que l'estructura dels pressupostos municipals es va modificar amb l'Ordre del 14 de novembre de 1979, aplicant-se en els pressupostos de 1980 i els següents, amb la qual cosa no es podia mantenir la mateixa metodologia d'anàlisi. Malgrat aquesta afirmació, hem de recordar que l'any 1989 es va tornar a modificar l'estructura pressupostària. Aquesta nova organització no va afectar de manera igual als dos municipis estudiats, ja que no existia l'obligatorietat de la seva aplicació fins el 1992. Només Sant Feliu de Llobregat la va posar en marxa en la seva comptabilitat en els anys 1990 i 1991 i, per tant, el sistema d'anàlisi d'aquests dos anys ha tingut alguns aspectes metodològics diferents.

4.4.2.2. El sistema d'anàlisi

El sistema d'anàlisi del pressupost municipal de les dues ciutats s'ha basat en un disseny elaborat en base a un procediment metodològic distribuït en les següents fases:

- a) Delimitació de l'objectiu d'anàlisi
- b) Definició del sistema d'accés a la informació
- c) Determinació dels documents pressupostaris a analitzar
- d) Determinació dels documents comptables a utilitzar
- e) Selecció i recopilació de la informació pressupostària
- f) Tractament informàtic de les dades econòmiques
- g) Anàlisi i estructuració de la informació

a) Delimitació de l'objectiu d'anàlisi.

L'objectiu d'aquesta part del nostre estudi era aconseguir la informació pressupostària per saber les despeses esmerçades en polítiques esportives dels municipis estudiats, així com els ingressos obtinguts per a aquestes actuacions. El tractament de les despeses i els ingressos ha estat, però, diferent.

L'estudi de les despeses ha estat prioritari en el nostre criteri de selecció d'informació. Les despeses expressen la voluntat d'intervenció d'un ajuntament en allò que considera, políticament, prioritari. D'aquí la importància de la seva anàlisi quan d'ella es pot extreure les línies mestres d'una acció política. Així, en els pressupostos municipals del període analitzat, l'estudi detallat de les despeses a través de l'anàlisi que facilitava la seva classificació econòmica i funcional (vegeu capítol 1.6.), ens ha permès construir indicadors que ajudessin a extreure conclusions sobre la política esportiva municipal. D'aquí que en el nostre treball el seu tractament hagi estat exhaustiu i detallat.

En canvi, el paper dels ingressos per estudiar la política esportiva municipal és diferent. D'una banda, la seva importància per a l'anàlisi de l'actuació de l'administració no es considerada de la mateixa magnitud que les despeses. Loizu (1980), en aquesta línia, destacava la importància de l'apartat de les despeses en comparació als ingressos: "La consideración de los gastos como punto de partida del Presupuesto, son éstos y no los ingresos, los que han de condicionar la redacción final del Proyecto de Presupuesto, pues expresan la voluntad de actuación del Consistorio."(p.133) D'altra banda, en l'apartat dels ingressos, el fet de no disposar d'una classificació funcional no permetia un estudi detallat i fiable—excepte en el cas

del Patronat Municipals d'Esports de Vic en les etapes en què disposava d'un pressupost propi—dels recursos econòmics que s'havia aconseguit ingressar amb la gestió esportiva municipal. Aquest dos elements han fet que el tractament dels ingressos generats per la política esportiva hagi estat més limitat que les despeses.

b) Definició del sistema d'accés a la informació.

Per aconseguir la informació pressupostària vam decidir adreçar-nos a l'interventor municipal de cada ajuntament que era el funcionari responsable de la gestió econòmica i financera municipal (vegeu 1.4.2.). La petició es va realitzar a través d'una entrevista on s'explicaven els objectius del treball i se sol·licitava permís per fotocopiar la documentació pressupostària necessària del període 1980-1991. Els documents comptables es van obtenir a les oficines municipals d'intervenció i a l'Arxiu Municipal, en el cas de Vic, i a l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat, en el cas de Sant Feliu de Llobregat.

c) Determinació dels documents pressupostaris a analitzar.

Degut als canvis que va sofrir l'organització i estructura dels pressupostos de les administracions locals al llarg del període estudiat (vegeu 1.6.) la primera problemàtica a solucionar en el sistema d'anàlisi pressupostari era determinar el tipus de pressupost que calia analitzar en cada municipi d'acord a la seva organització interna i l'aplicació de la normativa pressupostària.

L'estudi se centrava, en la primera etapa del període estudiat, en l'anàlisi dels ingressos i les despeses efectuades en el Pressupost Ordinari i en el Pressupost Extraordinari d'Inversions, en els anys que va existir aquesta classificació pressupostària. A partir de 1985 es va utilitzar només el Pressupost Únic o, en els anys 1990 i 1991, el Pressupost General, ja que havien desaparegut els pressupostos d'inversions. En aquests pressupostos es va buscar la informació relacionada amb els totals de despeses i ingressos municipals i les despeses específiques d'esports. En el cas de Vic, l'estudi implicava analitzar, a més, els pressupostos del Patronat Municipal d'Esports, l'organisme específic creat per gestionar la política esportiva municipal que, per l'Ordre de 19 de febrer de 1981,²¹⁹ havia de disposar d'un pressupost ordinari propi, que s'havia d'afegir com a annex al pressupost de l'ajuntament, tramitant-se de manera conjunta i simultània.

A efectes pràctics i per simplificar la denominació del tipus de pressupost al qual ens referíem, quan realitzàvem la petició de dades econòmiques a cada municipi per estudiar el període analitzat, utilitzàvem la següent terminologia:

- PRESSUPOST ORDINARI DE L'AJUNTAMENT: quan fèiem referència al total de les despeses o dels ingressos del conjunt de l'ajuntament. Es referia al Pressupost Ordinari diferenciat del Pressupost d'Inversions quan aquest existia i al Pressupost Únic o al Pressupost General quan aquests englobaven tots els pressupostos municipals, incloses les inversions.
- PRESSUPOST D'INVERSIONS: es corresponia als pressupostos destinats específicament a la inversió municipal en els anys que aquest tipus de pressupost existia en l'ajuntament corresponent.
- PRESSUPOST DEL PATRONAT MUNICIPAL D'ESPORTS: en el cas de Vic, com que existia aquest organisme municipal es demanava el seu pressupost específic.

²¹⁹ Publicada en el B.O.E. núm 51 de 28 de febrer de 1981.

Un cop sol·licitada la informació, les documentacions pressupostàries analitzades en els dos municipis van ser les següents.

Taula 4. 10 Pressupostos analitzats a Vic i Sant Feliu de Llobregat.

VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT
1980	Pressupost ordinari (inclou el pressupost del Patronat Municipal d'Esports)	Pressupost ordinari
1981	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions
1982	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions
1983	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions
1984	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost ordinari No va existir Pressupost d'inversions aquell any
1985	Pressupost ordinari Pressupost d'inversions Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost ordinari No va existir Pressupost d'inversions aquell any
1986	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6 i el pressupost del Patronat Municipal d'Esports)	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6)
1987	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6 i el pressupost del Patronat Municipal d'Esports)	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6)
1988	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6 i el pressupost del Patronat Municipal d'Esports)	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6)
1989	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6) Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost únic (inclou les inversions en el capítol 6)
1990	Pressupost general (inclou les inversions en el capítol 6) Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost general (inclou les inversions en el capítol 6)
1991	Pressupost general (inclou les inversions en el capítol 6) Pressupost del Patronat Municipal d'Esports	Pressupost general (inclou les inversions en el capítol 6)

d) Determinació dels documents comptables a utilitzar.

Els diferents pressupostos municipals a analitzar es van extreure de la documentació comptable municipal. Degut a la varietat d'aquesta documentació calia definir quina seria la utilitzada. La decisió metodològica emprada va ser la de treballar amb les despeses i els ingressos realitzats realment i no la previsió inicial prevista i aprovada pels plens municipals.

Per aquesta raó, les dades econòmiques referides als ingressos i les despeses municipals van ser extretes de les Carpetes de Liquidació del Pressupost que, en paraules de Loizu (1980) eren el "conjunt de documents que reflecteixen comptablement el Compte de Liquidació del Pressupost". El mateix autor definia aquest document comptable de la corporació local de la següent manera:

Documento que contiene, respecto de los ingresos, los recursos presupuestados definitivos (o sea los previstos), el importe líquido contraído (o sea los derechos reconocidos y liquidados), con anexo de recibos, facturas, avisos, multas, etc., los ingresos realizados en caja, las devoluciones de ingresos (bajas o devoluciones por cobros improcedentes), la recaudación líquida (o sea los ingresos menos las devoluciones) y los restos por cobrar (o sea, las resultas). La diferencia entre los ingresos previstos y los contraídos dará un exceso de ingresos o un defecto (créditos no liquidados). Respecto de los gastos, contiene los créditos de Presupuesto refundido, las modificaciones de crédito habidas durante el año, los créditos definitivos, el importe líquido de las obligaciones reconocidas y liquidadas, la parte de éstas efectivamente pagadas (pagos realizados), los reintegros de gastos, los pagos líquidos u obligaciones satisfechas y los restos por pagar (resultas). (p.137)

En la definició anterior hem subratllat els apartats que ens van ser útils per a la metodologia d'anàlisi dissenyada. Com veiem, la informació que contenia la liquidació pressupostària era molt ampla, incloent tots els moviments econòmics que podien existir a partir dels ingressos o les despeses inicials pressupostades per l'ajuntament. Això incloïa les modificacions pressupostàries fetes durant l'any, els compromisos contrets i reconeguts respecte els ingressos i les despeses, els ingressos reals i les despeses pagades, etc. Tot ingrés o despesa compromesa que no s'hagués realitzat durant l'any natural passava al pressupost de l'any següent en el capítol 0 de Resultes corresponent.

Precisament la incorporació de les Resultes al pressupost de l'any següent era el que permetia parlar del Pressupost refós, que era el conjunt de pressupostos (Ordinari, Inversions...) als quals s'integraven els capítols de Resultes (restes per cobrar i per pagar) provinents de la Liquidació del pressupost de l'any anterior. Calia diferenciar el Pressupost refós del Pressupost preventiu, que era l'aprovat a l'inici de l'any amb la previsió dels ingressos que s'esperava recaptar i de les despeses màximes que es preveïen realitzar. En el pressupost preventiu els ingressos sempre havien de ser iguals a les despeses, fet que li donava la característica de "pressupost equilibrat".

Per al nostre estudi vam seleccionar les dades en les Liquidacions del Pressupost refós, ja que era el que ens indicava, realment, el volum total de la despesa efectuada. Així, la utilització de la Liquidació del pressupost municipal refós en comptes del Pressupost aprovat pel ple de l'ajuntament ens permetia treballar amb resultats econòmics i no amb previsions del que es pensava gastar o ingressar. L'anàlisi dels pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat de la taula anterior és va fer, doncs, amb aquests documents comptables.

A més d'aquesta documentació, vam comprovar que hi havia un altre document pressupostari, el Llibre General de Despeses, que era més específic i permetia analitzar amb més profunditat cada partida pressupostària de despesa. Aquest document el vam utilitzar en la nostra anàlisi, sobretot, per estudiar les partides pressupostàries del capítol 2 i 4 en les que hi havia algun tipus d'ajut a les entitats esportives.

En definitiva, doncs, els documents comptables utilitzats per realitzar l'anàlisi de cada pressupost municipal van ser la Liquidació del pressupost refós i el Llibre General de Despeses.

e) Selecció i recopilació de la informació pressupostària.

Un cop decidida quina seria la documentació comptable a utilitzar, calia definir la metodologia a seguir en la selecció i recopilació de la informació econòmica, degut a que aquests documents, com hem vist, disposaven de informació diversa.

El criteri utilitzat va consistir en establir un sistema de tractament diferenciat entre les despeses i els ingressos que explicarem amb més detall en els apartats següents. Aquí només fem referència al fet que les despeses es van analitzar a partir de la doble divisió de despeses generals de l'ajuntament i despeses específiques d'esports. Les despeses generals de l'ajuntament s'aconseguien a partir de les Liquidacions dels pressupostos Ordinari, d'Inversions, Únic o General, depenent de l'any. Els pressupostos específics d'esports s'obtenien, primer, a través de la corresponent classificació funcional dins cada capítol pressupostari del pressupost refós de l'ajuntament i després s'analitzaven més profundament amb el Llibre General de Despeses. En el cas de Vic, en els anys en què el Patronat Municipal d'Esports va disposar de pressupost propi s'utilitzava el pressupost específic d'aquest organisme i es complementava, també, amb el Llibre General de Despeses.

En l'apartat d'ingressos, al no disposar de la classificació funcional que indicava la procedència d'aquests, no es va poder analitzar els ingressos generats per l'activitat esportiva municipal i només es va obtenir informació parcial a través d'altres organismes, com explicarem més endavant.

f) Tractament informàtic de les dades econòmiques.

Les dades recopilades van ser traslladades a un full de càlcul elaborat amb el programa informàtic Excel en base a unes plantilles que recollien la informació de les despeses generals de l'ajuntament i les despeses específiques d'esports.

g) Anàlisi i estructuració de la informació.

A partir de l'anàlisi de les dades obtingudes es va analitzar i estructurar la informació dividint les despeses en els dos blocs de despeses generals de l'ajuntament i despeses d'esports, i elaborant una sèrie d'indicadors que facilitessin l'anàlisi de cada ciutat i la comparació entre elles. Aquests aspectes són desenvolupats en l'apartat següent.

Respecte els ingressos, només es va poder diferenciar, en el cas de Vic, entre els ingressos propis obtinguts pel Patronat Municipal d'Esports i les aportacions econòmiques d'altres administracions, mentre que a Sant Feliu de Llobregat només es va aconseguir presentar aquestes darreres dades.

4.4.2.3. El tractament de les despeses

Les despeses van ser seleccionades, recopilades, tractades i analitzades dividint-les en dos apartats: el pressupost general de l'ajuntament i els pressupostos destinats a esports. L'objectiu era analitzar les despeses generals dels ajuntaments i les despeses municipals destinades a esports. Veiem el sistema utilitzat.

a) Les despeses generals de l'ajuntament.

Les dades econòmiques relacionades amb les despeses generals dels ajuntaments van ser extretes dels pressupostos Ordinaris i d'Inversions fins a 1985 i dels pressupostos Únic o General, que incloïen les inversions, a partir d'aquella data.

El sistema d'obtenció de les dades partia de la Liquidació del pressupost corresponent, en base a la classificació econòmica dels pressupostos municipals. (vegeu 1.6.3.1.) El document de la Liquidació tenia una estructura que podem veure reflectida en la taula següent. En l'exemple que exposem, veiem l'estructura de la

liquidació d'un Pressupost Ordinari municipal, dividit en els capítols pressupostaris d'ingressos i de despeses i les columnes econòmiques corresponents.

En l'apartat de despeses, les cinc primeres columnes tenien la mateixa estructura que els ingressos—denominació, número del capítol, previsió inicial, modificacions i previsió definitiva—mentre que la sisena columna rebia el nom d'Obligacions Liquidades, és a dir la despesa real compromesa aquell any. La següent columna recollia els pagaments efectuats (Pagaments Líquids), seguida del que quedava pendent de pagar d'aquell any. L'Estat d'Execució representava la diferència entre les Obligacions Liquidades i la Previsió Definitiva de cada capítol.

266

A		B	+E	F=(D+E)	G	H	I=(G-H)	J=(G-F)	
1. CAPITULOS DE INGRESOS		CUENTA	PREVISION INICIAL	MODIFICACIONES	PREVISION DEFINITIVA	DERECHOS LIQUIDADOS	RECAUDACION LIQUIDA	PENDIENTE DE COBRO	ESTADO DE EJECUCION
Resultas de ejercicios cerrados	0		139.366.175	-	139.366.175	132.060.599	43.087.447	88.973.152	-7.305.576
Impuestos directos	1		115.940.001	10.950.000	126.890.001	126.804.472	78.996.403	47.808.069	-85.529
Impuestos indirectos	2		24.300.400	500.000	24.800.400	22.129.291	14.923.767	7.205.524	-2.571.109
Tasas y otros ingresos	3		100.818.551	550.000	101.368.551	67.008.348	33.996.381	33.011.967	-34.360.303
Transferencias corrientes	4		86.040.817	-	86.040.817	85.090.626	85.090.626	-	-950.191
Ingresos patrimoniales	5		2.300.131	-	2.300.131	3.778.117	3.778.117	-	+1.477.986
Enajenación de Inversiones reales	6		-	-	-	-	-	-	-
Transferencias de capital (**)	7		-	-	-	172.699	172.699	-	-427.301
Variación de activos financieros	8		600.000	-	600.000	-	-	-	-
Variación de pasivos financieros	9		-	-	-	-	-	-	-
TOTAL INGRESOS			459.366.175	12.000.000	481.366.175	437.044.152	260.045.440	176.998.712	-44.322.025
2. CAPITULOS DE GASTOS			PREVISION INICIAL	MODIFICACIONES	PREVISION DEFINITIVA	OBIGACIONES LIQUIDADAS	PAGOS LIQUIDOS	PENDIENTE DE PAGO	ESTADO DE EJECUCION
Resultas de ejercicios cerrados	0		114.945.728	-	114.945.728	114.945.728	33.604.857	81.340.871	-
Remuneraciones del personal	1		123.773.787	-11.128.165	118.645.622	113.947.250	20.190.769	23.756.481	4.698.378
Compra de bienes corrientes y de servicios	2		119.238.956	+ 8.027.015	127.265.971	121.829.881	73.772.543	48.053.338	5.440.090
Intereses	3		2.319.530	-	2.319.530	2.319.530	2.319.530	-	-
Transferencias corrientes	4		20.150.974	-	20.150.974	20.043.963	5.987.209	14.056.754	107.011
Inversiones reales	6		54.335.115	+14.929.420	69.264.535	68.746.736	35.611.261	32.935.475	517.799
Transferencias de capital	7		-	171.730	171.730	171.730	-	171.730	-
Variación de activos financieros	8		1.792.677	-	1.792.677	1.530.298	1.453.358	76.940	262.376
Variación de pasivos financieros	9		2.388.961	-	2.388.961	2.388.961	2.140.033	248.928	-
TOTAL GASTOS			444.945.728	12.000.000	456.945.728	445.920.077	245.279.560	200.640.517	11.025.651
3. SITUACION ECONOMICA			INICIAL	MODIFICACIONES	DEFINITIVA	FINAL	MOVIMIENTO FONDOS	DEUDORES/ACREEDORES	ESTADO DE EJECUCION
TOTAL INGRESOS			459.366.175	12.000.000	481.366.175	437.044.152	260.045.440	176.998.712	-44.322.025
TOTAL GASTOS			444.945.728	12.000.000	456.945.728	445.920.077	245.279.560	200.640.517	+11.025.651
DIFERENCIAS			24.420.447	-	24.420.447	8.875.925	14.765.880	23.641.805	-33.296.376

SIGNIFICADO DE LAS DIFERENCIAS (1) ..... SUPERAVIT EXCESIVO
 ..... SUPERAVIT EXCESIVO
 ..... SUPERAVIT EXCESIVO

CERTIFICO LA EXACTITUD DE LOS DATOS QUE FIGURAN EN ESTA HOJA Y EN LAS 39 SIGUIENTES QUE RUBRICO Y SELLO
 Sant Feliu de Llobregat, a veinte de mayo de 1980
 EL INTERVENTOR,

Figura 4 11 Exemple d'informació seleccionada en la liquidació del Pressupost Ordinari municipal.

En seleccionar les despeses, es descartava la Previsió Inicial, les Modificacions que es poguessin produir durant l'any i la Previsió Definitiva d'aquestes. L'anàlisi definitiu es feia en base a la selecció de les xifres referides a les Obligacions Liquidades. Aquesta informació era la que ens reflectia el compromís real d'execució de la despesa, després d'haver fet possibles remodelacions pressupostàries durant l'exercici econòmic. Amb aquesta decisió desestimàvem el fet que les despeses es fessin efectives aquell any (Pagaments Líquids) o no (Pendent de Pagament). Aquesta darrera columna era la que passava al capítol 0 de Resultes de l'any següent.

La raó d'escollir la columna d'Obligacions Liquidades, es basava en el fet que consideràvem que en aquest apartat es recollia el compromís "polític" d'efectuar les despeses previstes i permetia analitzar, amb més exactitud, l'impacte de les decisions econòmiques municipals. El mateix criteri es va utilitzar en l'anàlisi dels Pressupostos d'Inversions en els anys en què aquests van existir. Podem veure l'exemple corresponent en la taula següent.

E - HOJA 1

LIQUIDACION DEL EJERCICIO 81

PROVINCIA BARCELONA	TIPO DE ENTIDAD AYUNTAMIENTO		
NOMBRE DE LA ENTIDAD AYUNTAMIENTO DE SANT FELIU DE LLOBREGAT			
CLASE PRESUPUESTO INVERSIONES		NOMBRE PRESUPUESTO INVERSIONES 1981	

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1. CAPITULOS DE INGRESOS	CUENTA	PREVISION INICIAL	MODIFICACIONES	PREVISION DEFINITIVA	DERECHOS LIQUIDADOS	RECAUDACION LIQUIDA	PENDIENTE DE COBRO	ESTADO DE EJECUCION	
Resultas de ejercicios cerrados	0								
Impuestos directos	1								
Tasas y otros ingresos	3	50.894.747	-5.000.000	45.894.747	33.316.250	--	33.316.250	12.578.497	
Enajenación de Inversiones reales	6								
Transferencias de capital	7	130.766.283	8.592.712	139.358.995	101.821.125	27.046.485	74.774.640	37.537.870	
Variación de activos financieros	8								
Variación de pasivos financieros	9	72.838.970	--	72.838.970	63.281.890	--	63.281.890	9.557.080	
TOTAL INGRESOS		254.500.000	3.592.712	258.092.712	198.419.265	27.046.485	171.372.780	59.673.447	
2. CAPITULOS DE GASTOS		PREVISION INICIAL	MODIFICACIONES	PREVISION DEFINITIVA	OBLIGACIONES LIQUIDADAS	PAGOS LIQUIDOS	PENDIENTE DE PAGO	ESTADO DE EJECUCION	
Resultas de ejercicios cerrados	0								
Inversiones reales	6	254.500.000		254.500.000	186.603.906	27.025.728	159.578.178	67.896.094	
Transferencias de capital	7								
Variación de activos financieros	8								
Variación de pasivos financieros	9								
TOTAL GASTOS		254.500.000		254.500.000	186.603.906	27.025.728	159.578.178	67.896.094	
3. SITUACION ECONOMICA		INICIAL	MODIFICACIONES	DEFINITIVA	FINAL	MOVIMIENTO FONDOS	DEUDORES/ACREEDORES	ESTADO DE EJECUCION	
TOTAL INGRESOS		254.500.000	3.592.712	258.092.712	198.419.265	27.046.485	171.372.780	59.673.447	
TOTAL GASTOS		254.500.000	--	254.500.000	186.603.906	27.025.728	159.578.178	67.896.094	
DIFERENCIAS		---	3.592.712	3.592.712	11.815.359	20.757	11.794.602	-8.222.647	
SIGNIFICADO DE LAS DIFERENCIAS (1)		SUPERAVIT DEFICIT		SUPERAVIT DEFICIT	SUPERAVIT DEFICIT				

CERTIFICO LA EXACTITUD DE LOS DATOS QUE FIGURAN EN ESTA HOJA Y EN LAS 23 SIGUIENTES QUE RUBRICO Y SELLO.

Sant Feliu de Llobregat a quince -- de Enero de 19 82.

V.O.B.
EL PRESIDENTE DE LA CORPORACION.

EL ----- INTERVENTOR.

Figura 4 12 Exemple d'informació seleccionada en la liquidació del Pressupost d'Inversions municipal.

Després de seleccionar i recopilar les xifres absolutes de cada capítol pressupostari de les despeses generals de l'ajuntament, l'anàlisi aprofundia un nivell, entrant en cada capítol i recollint les dades econòmiques a nivell d'article (vegeu capítol 1.6.3.1.), utilitzant dos models de tractament.

Els pressupostos elaborats amb els criteris de la classificació de 1979 es recollien informàticament en una plantilla on estaven, a nivell d'article de la classificació econòmica, les despeses de cada any. El capítol 6 s'unificava amb el Pressupost d'Inversions i es donava només a nivell de capítol ja que la normativa no fixava els articles d'aquest capítol sinó que els feia dependre dels diferents projectes d'inversió municipal.

Hi havia diversos totals: el del Pressupost Ordinari (amb resultes o sense resultes); el Pressupost d'Inversions i el Total del pressupost (amb resultes o sense). Malgrat l'establiment de tots aquests totals, en l'anàlisi definitiva, es va decidir utilitzar el Pressupost Total sense les Resultes, raó que explicarem en la part de les despeses específiques d'esports. Vegem-ne l'exemple de la plantilla de les despeses generals de l'Ajuntament de Vic.

Taula 4. 11 Plantilla de recollida d'informació pressupostària de les despeses generals de l'ajuntament segons la classificació econòmica del 1979.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
CAP.0 RESULTES						
01. Operacions corrents						
02. Operacions de capital						
TOTAL CAP.0	0	0	0	0	0	0
A. OPERACIONS CORRENTS						
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL						
11. Retribucions bàsiques						
12. Altres remuneracions						
13. Complement familiar						
14. Remuneracions en espècies						
16. Personal laboral						
17. Personal contractat						
18. Assegurances socials						
19. Classes passives						
TOTAL CAP.1	0	0	0	0	0	0
CAP.2. COMPRES DE BENS I SERVEIS						
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina						
22. Despeses d'immobles						
23. Transport i comunicacions						
24. Dietes, locomoció i trasllats						
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis						
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)						
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable						
29. Dotació per a serveis nous						
TOTAL CAP.2	0	0	0	0	0	0
CAP.3. INTERESSOS						
31. De deuta representada per títols valors						
32. De bestretes i préstecs						
33. De dipòsits						
TOTAL CAP.3	0	0	0	0	0	0
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS						
41. A l'Estat						
42. A Organismes autònoms administratius						
43. A Ens territorials						
46. A Empreses comercials, industrials o financeres						
47. A Institucions sense afany de lucre						
48. A famílies						
TOTAL CAP.4	0	0	0	0	0	0
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	0	0	0	0	0	0
B. OPERACIONS DE CAPITAL						
CAP.6. INVERSIONS REALS (o PRESSUPOST D'INVERSIONS)						
TOTAL CAP.6	0	0	0	0	0	0
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL						
71. A l'Estat						
72. A Organismes autònoms administratius						
73. A Ens territorials						
76. A Empreses comercials, industrials o financeres						
TOTAL CAP.7	0	0	0	0	0	0
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS						
81. Constitució de dipòsits						
82. Adquisició de títols a curt termini						
83. Adquisició d'obligacions						
84. Adquisició d'accions						
85. Concessió de préstecs a curt termini						
86. Concessió de préstecs a llarg termini						
87. Altres variacions d'actius financers						
TOTAL CAP.8	0	0	0	0	0	0
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS						
91. Devolució de dipòsits						
92. Amortització de deuta emesa a curt termini						
93. Amortització de deuta emesa a llarg termini						
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini						
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini						
TOTAL CAP.9	0	0	0	0	0	0
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	0	0	0	0	0	0
TOTAL PRESSUPOST	0	0	0	0	0	0
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	0	0	0	0	0	0

Per als pressupostos dels anys 1990 i 1991 de Sant Feliu de Llobregat es va utilitzar l'estructura de 1989, ja que l'ajuntament els va elaborar seguint aquest criteris. La plantilla de recopilació la podem veure en la següent taula.

Taula 4.12 Plantilla de recollida d'informació pressupostària de les despeses generals de l'ajuntament segons la classificació econòmica del 1989.

	1990	1991
CAP.0 RESULTES		
01. Operacions corrents		
02. Operacions de capital		
TOTAL CAP.0		
A. OPERACIONS CORRENTS		
CAP.1. DESPESES DE PERSONAL		
10. Alts càrrecs		
11. Personal eventual de gabinets		
12. Personal funcionari		
13. Personal laboral		
14. Altre personal		
15. Incentius al rendiment		
16. Quotes, prestacions i despeses a càrrec de l'ocupador		
TOTAL CAP.1		
CAP.2. DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS		
20. Arrendaments		
21. Reparacions, manteniment i conservació		
22. Material, subministraments i altres		
23. Indemnitzacions per raó del servei		
TOTAL CAP.2		
CAP.3. DESPESES FINANCERES		
30. De deute interior		
31. De préstecs de l'interior		
32. De deute exterior		
34. De préstecs de l'exterior		
35. De dipòsits, fiances i altres		
TOTAL CAP.3		
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
40. A l'Administració general de l'Entitat local		
41. A Organismes autònoms administratius de l'Entitat local		
42. A l'Estat		
43. A Organismes autònoms comercials, industrials, financers i similars de l'Entitat local		
44. A Empreses de l'Entitat local		
45. A Comunitats Autònomes		
46. A Entitats locals		
47. A Empreses privades		
48. A famílies i institucions sense afany de lucre		
49. A l'exterior		
TOTAL CAP.4		
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		
B. OPERACIONS DE CAPITAL		
CAP.6. INVERSIONS REALS		
60. Inversió nova en infraestructura i béns destinats a l'ús general		
61. Inversió de reposició en infraestructura i béns destinats a l'ús general		
62. Inversió nova associada al funcionament operatiu dels serveis		
63. Inversió de reposició associada al funcionament operatiu dels serveis		
64. Despeses en inversions de caràcter immaterial		
68. Despeses en inversions de béns patrimonials		
69. Inversions en béns comunals		
TOTAL CAP.6		
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		
70. A l'Administració general de l'Entitat local		
71. A Organismes autònoms administratius de l'Entitat local		
72. A l'Estat		
73. A Organismes autònoms comercials, industrials, financers i similars de l'Entitat local		
74. A Empreses de l'Entitat local		
75. A Comunitats Autònomes		
76. A Entitats locals		
77. A Empreses privades		
78. A famílies i institucions sense afany de lucre		
79. A l'exterior		
TOTAL CAP.7		
CAP.8. ACTIUS FINANCERS		
80. Adquisició de deute del sector públic		
81. Adquisició d'obligacions i bons fora del sector públic		
82. Concessió de préstecs al sector públic		
83. Concessió de préstecs fora del sector públic		
84. Constitució de dipòsits i fiances		
85. Adquisició d'accions dins el sector públic		
86. Adquisició d'accions fora del sector públic		
TOTAL CAP.8		
CAP.9. PASSIUS FINANCERS		
90. Amortització de deute interior		
91. Amortització de préstecs de l'interior		
92. Amortització de deute exterior		
93. Amortització de préstecs de l'exterior		
94. Devolució de dipòsits i fiances		
TOTAL CAP.9		
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		
TOTAL PRESSUPOST		
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)		

Un cop seleccionades, recopilades i tractades informàticament les dades econòmiques de les despeses generals de l'ajuntament, es van construir una sèrie d'indicadors per utilitzar en l'anàlisi de la política esportiva municipal. En aquest cas, les dades de les despeses generals de l'ajuntament servien per contextualitzar les despeses relacionades amb esports i permetre comparacions entre els municipis.

Així, per exemple, el total de la despesa municipal podia ser d'utilitat per veure el nivell econòmic de cada ajuntament. Aquesta xifra es podia convertir en un indicador més fiable si construïem l'indicador "Pressupost total/habitant" mesurat en "Pessetes/habitant".

270

Un altre aspecte que vam considerar va ser l'anàlisi de l'evolució del pressupost municipal. Aquesta evolució, que ens permetia veure el creixement del total dels recursos municipals, la vam establir en pessetes en valor corrent i en pessetes en valor constant prenent com a referència el primer any analitzat, 1980, el que ens facilitava una dimensió del creixement econòmic tenint en compte l'augment anual del nivell de vida.

Per permetre la comparació entre les despeses del pressupost general i les despeses d'esports, es van agrupar les dades pressupostàries de les Operacions Corrents i de les Operacions de Capital, amb l'objectiu de diferenciar els recursos utilitzats en el funcionament quotidià de l'ajuntament i els recursos destinats a les inversions i poder-ho comparar amb les respectives despeses específiques d'esports. Dins de cada un d'aquests grups, l'anàlisi es va efectuar, també, a nivell de cada capítol pressupostari.

Exposem tot seguit, a manera de resum, els aspectes més significatius de l'anàlisi de les despeses generals de l'ajuntament:

- De 1980 a 1984 les quantitats econòmiques van ser seleccionades de la columna d'Obligacions reconegudes dels documents municipals anuals de la Liquidació pressupostària del Pressupostos Ordinaris i dels Pressupostos d'Inversions, en cas d'existir-ne.
- De 1985 a 1989 i de 1990 a 1991 les quantitats econòmiques van ser seleccionades de la columna d'Obligacions reconegudes dels documents municipals anuals de la Liquidació pressupostària del Pressupostos Únics o els Pressupostos Generals, respectivament. Les inversions estaven incloses com a capítol 6 dins aquests pressupostos.
- En les taules corresponents de cada municipi, apareix reflectit de manera indistinta el capítol 6 i el Pressupost d'Inversions, és a dir, les quantitats destinades a la inversió han estat anotades en la mateixa línia, al marge de si corresponien al Capítol 6 o a un pressupost específic d'inversions. Aquesta clarificació s'expressa en les anotacions de cada municipi.
- S'ha analitzat l'evolució anual del pressupost general de despeses en pessetes tenint en compte el valor corrent, és a dir, l'evolució del pressupost en valors absoluts, i el valor constant prenent 1980 com a any base per tenir en compte la inflació anual.
- S'ha creat l'indicador "pessetes per habitant" i s'ha analitzat l'evolució del pressupost general de despeses des de 1980 a 1991, en valor corrent i en valor constant de 1980.
- S'ha desglossat el pressupost general de despeses en els dos grans blocs pressupostaris d'Operacions Corrents i Operacions de Capital per analitzar la

despesa corrent en relació amb la inversió i s'ha mirat el pes de cadascun, en percentatges, en l'evolució pressupostària del municipi.

- S'han analitzat les Operacions Corrents veient l'evolució anual dels capítols 1, 2, 3 i 4 que la componen, en percentatges en relació amb el total de la despesa corrent.
- S'han analitzat les Operacions de Capital veient l'evolució anual dels capítols 6 (o el Pressupost d'Inversions), 7, 8 i 9 que la componen, en percentatges en relació amb el total de la despesa de capital

b) Les despeses municipals dedicades a esports.

Pel que fa a les despeses específiques d'esports, el procediment de selecció i recopilació de les dades econòmiques dels dos ajuntaments va ser una mica més laboriós, exceptuant Vic en els anys que el Patronat Municipal d'Esports va disposar de pressupost propi. En aquest cas el sistema era igual que en les despeses generals de l'Ajuntament. En canvi, per obtenir les despeses d'esports de Sant Feliu de Llobregat o de Vic quan el Patronat no disposava de pressupost específic, el procediment va seguir dues fases.

La primera consistia en localitzar, en la Liquidació dels Pressupostos Ordinari, Únic o General de l'ajuntament o en els dels Pressupostos d'Inversions, les partides pressupostàries destinades a despeses d'esports. Per fer-ho es va seguir aquests criteris:

1. En tots els Pressupostos Ordinaris, Únics o General, excepte els dels anys 1990 i 1991 de Sant Feliu de Llobregat, se seleccionava, a nivell d'article de la classificació econòmica de despeses, la informació relacionada amb els apartats específics d'esports de la classificació funcional, és a dir, 34.3. (camps escolars d'esports); 717.2. (platges i piscines); i 717.3. (Camps d'esports). En l'exemple de la figura 4.13 podem veure el total de la despesa compromesa de l'article 22 de la classificació econòmica (Despeses en immobles) l'any analitzat. Sumant a aquesta quantitat la resta d'articles del capítol 2, aconseguíem el total anual del capítol en la classificació funcional 717.3. Aquesta operació es repetia amb els altres codis funcionals relacionats. La informació es recollia en la columna d'Obligacions Liquidades seguint els criteris de les despeses generals de l'ajuntament.

7 PARTIDAS DE GASTOS		CODIGO ENTIDAD	CODIGO PRESUPUESTO		E -	HOJA	
CUENTA	PREVISION INICIAL	MODIFICACIONES	PREVISION DEFINITIVA	OBLIGACIONES LIQUIDADAS	PAGOS LIQUIDOS	PENDIENTE DE PAGO	ESTADO DE EJECUCION
SUMAS ANTERIORES.....	16.372.544	+ 20.000	16.392.544	14.842.978	8.293.101	6.608.496	1.490.497
Vías públicas..... 64.2	3.000.000	—	3.000.000	2.931.227	2.245.131	686.096	68.773
Servicios incendios..... 65.2	50.000	—	50.000	40.138	30.676	9.462	9.862
Cementerios..... 654.4	1.400.000	—	1.400.000	1.019.242	861.495	157.747	380.758
Alcantarillado..... 654.5	4.000.000	- 2.000.000	2.000.000	1.328.256	572.153	756.103	671.744
Parques y Jardines..... 717.1	2.250.000	- 400.000	1.850.000	1.850.000	1.269.934	580.066	—
Campos deportes..... 717.3	1.000.000	+ 780.000	1.780.000	1.539.350	1.258.158	281.192	240.650
Lonjas y mercados..... 86.4	2.090.000	- 1.471.730	618.270	431.391	150.829	280.562	186.879
Mataderos..... 88.1.1	10.000	—	10.000	2.788	2.788	—	7.212
Créditos reconocidos..... 88.1.2	22.990	—	22.990	22.990	—	22.990	—
Grupo 223. Limpieza, calefacc. alumbrado y otros gas.							
Organos de Gobierno..... 11.1	416.000	+ 80.000	496.000	496.000	353.631	142.369	—
Intervención..... 112.1	93.000	—	93.000	93.000	26.100	66.900	—
Depositaria..... 112.2	55.000	—	55.000	55.000	—	55.000	—
Secretaria..... 115.1	253.000	—	253.000	253.000	145.234	107.766	—
Policia Municipal..... 144.1	82.000	+ 150.000	232.000	232.000	104.638	127.362	—
Enseñanza Básica..... 33.2.1	4.500.000	—	4.500.000	4.500.000	1.887.266	2.612.734	—
Urbanismo..... 64.1	401.000	+ 199.000	600.000	600.000	226.451	373.549	—
TOTAL ARTICULO 22.....	35.995.534	- 2.642.730	33.352.804	30.295.979	17.427.585	12.868.394	3.056.825
Artículo 24. Dietas, locon. trasl.							
Grupo 241. Miembros Corporación							
Organos de Gobierno..... 11.1	350.000	+ 150.000	500.000	422.751	422.751	—	77.249
Grupo 242. Id. del personal							
Intervención..... 112.1	50.000	—	50.000	23.364	23.364	—	26.636
Depositaria..... 112.2	50.000	- 40.000	10.000	—	—	—	10.000
Secretaria..... 115.1	50.000	- 30.000	20.000	2.690	2.690	—	17.310
Policia Municipal..... 144.1	50.000	- 40.000	10.000	6.840	6.840	—	3.160
Urbanismo..... 64.1	50.000	- 40.000	10.000	—	—	—	10.000
TOTAL ARTICULO 24.....	600.000	—	600.000	455.645	455.645	—	144.355

Figura 4 13 Exemple de selecció d'informació de la despesa destinada a esports del pressupost de Sant Feliu de Llobregat segons l'estructura pressupostària de 1979.

- Es comprovava que no hi hagués cap altre codi funcional que tingués algun tipus de despesa esportiva. Al respecte, teníem en compte l'estudi citat sobre els pressupostos municipals de nou ciutats (Burriel i Gusi, 1995), on havíem constatat que els ajuntaments utilitzaven la seva potestat per ampliar o modificar els codis de la classificació funcional per a identificar altres partides destinades a finalitats esportives. En l'anàlisi de Vic i Sant Feliu de Llobregat vam tenir en compte aquesta possibilitat per comprovar si hi havia algun altre tipus de despesa esportiva.
- En els pressupostos de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat dels anys 1990 i 1991 els codis funcionals que es van utilitzar per recopilar la informació esportiva van ser el 4.2.2. (Ensenyament) per allò que pogués tenir relació amb l'esport escolar i 4.5.2. (Educació física, esports i lleure) per a la temàtica esportiva. En la Figura 4.14 podem veure un exemple del pressupost de 1990. S'han marcat les partides pressupostàries dedicades a esports. En la columna de l'esquerra s'identifiquen les partides pressupostàries, d'acord amb la classificació econòmica (224.00; 226.01; 226.02; i 226.07). Els tres darrers números ens indiquen la classificació funcional (452).

AJ.S.FELIU DE LLOBREGAT		*** CUENTA GENERAL PRESUPUESTO GASTOS 690 ***			FECHA : 31-12-1990	HOJA : 17	
*** POR PARTIDAS ***							
PARTIDA - DESCRIPCION PARTIDA	PREVISION INICIAL	MODIFICACION + / -	PREVISION DEFINITIVA	OBLIGACIONES RECONOCIDAS	PAGOS LIQUIDOS	RESTOS POR PAGAR	ESTADO DE EJECUCION
224.00121 ASEGURANCES-ADM.GENERAL	3.815.194	411.151	4.226.345	4.226.345	3.460.356	765.989	(
224.00452 ASEGURANCES-ESPORTS I ESBARJO	30.000	0	30.000	0	0	0	30.000
226.01111 ATENC.PROTOCOL.-ORGANS GOVERN	2.040.000	500.000	2.540.000	2.360.125	2.320.125	40.000	179.875
226.01422 ATENC.PROTOCOL.-ENSENYAMENT	250.000	-188.000	62.000	61.332	61.332	0	668
226.01452 ATENC.PROTOCOL.-ESPORTS-ESBARJO	175.000	-50.000	125.000	76.512	76.512	0	48.488
226.02121 PUBLIC.PROPAG.-ADM.GENERAL	1.365.000	382.415	1.747.415	1.608.172	1.214.317	393.855	139.243
226.02452 PUBLIC.PROPAG.-ESPORTS-ESBARJO	550.000	0	550.000	550.000	550.000	0	0
226.02463 PUBLIC.PROPAG.-COMUNIC.SOCIAL	12.635.000	125.000	12.760.000	10.720.030	3.634.688	7.085.342	2.039.970
226.03121 JURIDICS - ADM.GENERAL	2.000.000	-850.000	1.150.000	844.473	492.755	351.718	305.527
226.06313 REUNIONS I COME.-ACCIO SOCIAL	30.000	0	30.000	9.794	9.794	0	20.206
226.06422 REUNIONS I COME.-ENSENYAMENT	75.000	-75.000	0	0	0	0	0
226.07422 FESTES POPULARS - ENSENYAMENT	275.000	-142.936	132.064	132.064	132.064	0	0
226.07451 FESTES POPULARS - PROM.I DIF.C	13.000.000	2.200.000	15.200.000	15.087.396	14.900.313	187.083	112.604
226.07452 FESTES POPULARS - ESPORT-ESBAR	4.150.000	-69.205	4.080.795	4.078.469	4.044.909	33.560	2.326
227.00412 NETEJA I AGENÇ.-HOSP.,SERV.ASS.	60.000	0	60.000	0	0	0	60.000

Figura 4 14 Exemple de selecció d'informació de la despesa destinada a esports del pressupost de Sant Feliu de Llobregat segons l'estructura pressupostària de 1989.

- Només s'escollia les quantitats econòmiques compromeses durant l'exercici pressupostari vigent, descartant les que estaven classificades en el capítol 0 (Resultes), ja que aquestes quantitats ja estaven aprovades—i per tant quantificades—en els períodes anteriors. Hem d'aclarir que, si bé és cert que, en molts casos, les despeses no s'efectuaven en la seva totalitat l'any en curs i, conseqüentment, passaven a "Resultes" (compromisos de pagament aprovats, però no efectuats) de l'any següent, hem considerat com a element vàlid per a l'anàlisi, el compromís anual de la despesa, encara que aquesta s'efectués en anys posteriors.

També és cert que, en alguns casos, les obligacions reconegudes però no fetes efectives en el període pressupostari acabaven, finalment, per no executar-se passant al que s'anomenava "economies", és a dir, causaven baixa com a despeses de l'administració. En el nostre estudi, no hem tingut en compte aquesta situació, per la gran dificultat que representava seguir en tots els diferents documents comptables, el moment en què es produïen les baixes pressupostàries. Mentre en alguns casos aquesta informació era detallada, en d'altres, el seguiment es feia pràcticament impossible.

Un bon exemple n'ha estat la concessió de subvencions a les entitats esportives, que hem recollit, sempre, des de l'òptica de la decisió política de donar una quantitat determinada a la institució esportiva corresponent, sense considerar si aquesta, finalment, la recollia o no, ja que, en alguns casos, era probable que la no liquidació efectiva de la subvenció fora per motius de gestió interna de la pròpia associació esportiva. El seguiment d'aquests casos també era del tot impossible de realitzar.

La segona fase del procediment consistia en la utilització del Llibre General de Despeses per poder aprofundir més en algunes partides pressupostàries i, sobretot, estudiar detalladament els destinataris de les subvencions municipals esmerçades en la promoció d'activitats esportives.

- Del Llibre General de Despeses s'extreia la relació d'entitats esportives beneficiàries dels ajuts canalitzats a través del capítol 4 dels pressupostos. També es va analitzar les partides pressupostàries del capítol 2 (Compra de béns corrents i serveis), per si es podia constatar algun altre tipus de suport econòmic als clubs o associacions de la ciutat a través d'aquest capítol. En la Figura 4.15 podem veure un exemple d'aquest document, en aquest cas, del Patronat Municipal d'Esports de Vic de 1990, on s'aprecia un full de la partida pressupostària 471.717.00 (Ajuts a entitats i trofeus), les entitats a les quals se'ls donava un ajut, el concepte pels qual se'ls hi concedia i la quantitat atorgada. La informació s'extreia de la columna "Cont. Defi", que significava "Contret definitiu", és a dir, el compromís definitiu de pagament de la despesa.

274

LIBRO GENERAL DE GASTOS				SELLO CORPORACION:		RUBRICA INTERVENTOR:		HOJA N.º 1	
PARTIDA: 4.7.1.717.00 - AJUDES A ENTITATS I TROFEUS				PRESUPUESTO: P.M. ESPORTS		ANO: 90		1990	
FECHA	CONCEPTO	AUMENTO	BAJA	C. DEFINITIVO					
*****	CONSIGNACION INICIAL	5.100.000							
28-11	ALTERACIONES C. AMPLIABLE	150.000							
	TOTALES	150.000		5.250.000					
NUMERACION	EXPLICACION DEL ASIENTO	DATA	CARGO	SALDOS					
				CONT. DEFI.	PAGADO	POTE.	PAGO	DISPONIBLE	
4*	1*	148*	TROFEUS 52, FRA. 21-5-89, PER COPEX MARXA	5000	5000				
4*	2*	156*	REGULARITAT COL.LEGI PARE COLL.	5000	5000				
4*	3*	174*	TROFEUS 52, FRA. 14-2-90, AGRUPACIO	12000	12000				
4*	4*	186*	SORDS-MUTS DE VIC I COMARCA	11200	11200				
4*	5*	121*	DORS MERCAT DEL RAM.				5000		
4*	6*	147*	TROFEUS 52, FRA. 21-5-89, PER COPEX MARXA					12000	
4*	7*	129*	TROFEUS 52, FRA. 14-3-90, TROFEUS PESCA						5000
			SORDS-MUTS DE VIC I COMARCA.						
TOTAL MES				33200	33200	22000	11200		
TOTAL EJERCICIO				33200	33200	22000	11200	5066800	
6*	8*	391*	MELCIOR PUJOL SOLER, PRESIDENT CLUB ESCACS	40000	40000				
6*	9*	395*	VIC, SUBVENCIO OPEN CIUTAT DE VIC.	32000	32000				
6*	10*	396*	CLUB TENNIS VIC, SUBVENCIO DESPESES ORGANI	20000	20000				
6*	11*	398*	RAMON SOLA PUNTI, PRESIDENT C.F. REMEI DES	50000	50000				
6*	12*	399*	PESSES INAUGURACIO NOU CAMP FUTBOL MUNICIP	125000	125000				
6*	13*	409*	ANGEL SERRA JUVANY, PRESIDENT U. EXCURSION	250000	250000				
6*	14*	410*	LISTA DE VIC, TRAVESSA MATAGALLS-VIC, BICICL.	20000	20000				
6*	15*	411*	ANGEL SERRA JUVANY, PRESIDENT U. EXCURSION	190000	190000				
6*	16*	412*	ANISTA VIC, SUBVENC. TRAVESSA MATAGALLS-VIC	50000	50000				
			SIDRE BLANCH MOLIST, PRESIDENT CLUB OAR						
			VIC, SUBVENCIO MILLOLA INST. I ACTIV. DIVERS						
			CLUB ATLETIC VIC, SUBVENCIO DESPESES PAR-						
			TICIPACIO 4 ATLETES A CAMPIONATS ESPANYA.						
			MARTI VILAREGUT RIFA, PRESIDENT C. HIPIC						
			OSONA, SUBVENCIO ORGANITZ. I RAID AUTONM.						
			JOSEP MUSACH PUIGBO, PRESIDENT CLUB PETAN						
			VCA VIC, SUBVENCIO ORGAN. TROFEI CIUTAT VIC						
TOTAL MES				1335000	1335000	22000	1335000		
TOTAL EJERCICIO				1368200	1368200	22000	1346200	3731800	

Figura 4 15 Exemple de selecció d'informació extreta del Llibre General de Despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

La informació seleccionada en els diferents articles pressupostaris era agrupada en un document on es recollia, per a cada any, el nom de l'entitat subvencionada, la partida pressupostària d'on sortia l'ajut, el concepte pressupostat i l'import concedit. En l'exemple de la Figura 4.16 podem observar com les partides pressupostàries seleccionades aquell any podien sortir del capítol 2 (258.717) o del capítol 4 (471.717).

1.984		PATRONAT	
ENTITATS SUBVENCIONADES	PARTIDA	CONCEPTE	IMPORT
UNIO ESPORTIVA VIC	258717	Escola futbol	148,544
UNIO CICLISTA VIC	471717	Diversos actes	100,000
ATLETIC VIC	471717	Campionat de cros	100,000
CLUB TENNIS VIC	258717	Escola Iniciació	77,859
COL.LEGI PARE COLL	471717	Ajuda despeses esportives	77,035
CLUB TENNIS VIC	471717	Anella Catalunya	70,000
ESCUADERIA OSONA	471717	Rally Osona	70,000
COL.LEGI SALADRICH	258717	Subvenció material esportiu	68,467
COL.LEGI ESCORIAL	471717	Ajuda despeses esportives	67,983
COL.LEGI SANTA CATERINA	471717	Ajuda despeses esportives	66,740
CLUB ESCACS VIC	471717	Ajuda econòmica	60,000
CLUB HIPIC OSONA	471717	Campionat	60,000
COL.LEGI SANT MIQUEL	471717	Ajuda despeses esportives	56,622
CLUB TENNIS VIC	258717	Escola Perfeccionament	44,943
ESCOLA GIMNASTICA RÍTMICA	258717	Deficit temporada	41,445
CLUB OAR VIC	471717	Futbol Base	40,000
CLUB BASQUET VIC	258717	Subvenció	33,127
CLUB PATI VIC	471717	Campionat	30,000
CLUB NATACIÓ VIC	471717	Travessia Pantà de Sau	30,000
ESCOLA NATACIÓ	258717	Subvenció	29,962
CLUB ATLETIC VIC	258717	Escola Superior	27,008
COMITE COMARCAL BASQUET ESC.	258717	Subvenció	25,000
MOTO CLUB VIC (JUNTA PROM)	471717	Subvenció	25,000
UNIO ESPORTIVA VIC	471717	Campionat	20,000
CLUB HANDBOL VIC	471717	Torneig Ciutat	20,000
CLUB BILLAR VIC	471717	Campionat de Catalunya	20,000
ESCOLA HOQUEI	258717	Subvenció	18,779
ESCOLA ESCACS	258717	Subvenció	18,779
ESCOLA PATINATGE	258717	Subvenció	18,357
CLUB VIC TENNIS TAULA	258717	Deficit temporada	15,490
F.C REMEI	471717	Torneig Puigdesens	15,000
CLUB ATLETIC VIC	258717	Escola Iniciació	11,605
COL.LEGI SAGRAT COR	471717	Ajuda despeses esportives	8,875
COL.LEGI SANT ALBERT	471717	Ajuda despeses esportives	5,875
ACADEMIA MAURICI BERN	471717	Ajuda despeses esportives	5,858
SEMINARI	471717	Ajuda despeses esportives	5,680
COL.LEGI CALL	471717	Ajuda despeses esportives	3,018
COL.LEGI ANDERSEN	471717	Ajuda despeses esportives	2,308
TOTAL			1,539,359

Figura 4 16 Exemple de recopilació de la informació dels ajuts a entitats esportives del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

6. Els recursos econòmics dedicats a la construcció o remodelació d'equipaments esportius, van tenir un tractament diferenciat. Del Capítol 6 (Inversions Reals) del Pressupost Ordinari, Únic o General, o del Pressupost d'Inversions, en cas d'existir, s'escollien les partides pressupostàries amb classificació funcional específica d'esports (717.2; 717.3; o 452) o d'instal·lacions esportives escolars (34.3. o 422) o, en alguns casos, amb classificació funcional dedicada a urbanisme (641 o d'altres del capítol 6).

A diferència de les despeses corrents, on només es seleccionava la columna de les Obligacions Liquidades, es va escollir, a més, el Pressupost definitiu, els Pagaments líquids i el Pendent de Pagament.

D'aquesta manera es podien analitzar diferents aspectes relacionats amb la política esportiva. D'una banda, la primera decisió política de construcció d'un equipament quan l'actuació econòmica possible apareixia per primera vegada en el pressupost de l'any (Pressupost Definitiu). Es podia observar en les Obligacions liquidades si aquell any s'iniciava, realment, algun tipus de despesa relacionada amb aquella inversió. Si en la columna de Pagaments no es cobria el total de les Obligacions la part corresponent que restava apareixia en la columna de Pendent de Pagament. Si això es produïa, la quantitat passava al capítol de Resultes de l'any següent.

Observant aquest circuit es podia deduir el període de construcció o remodelació de l'equipament, o millor, dit, el període de pagament de les obres. L'estudi de tota aquesta actuació econòmica permetia diferenciar els moments en què es produïa la decisió política de invertir en un equipament

esportiu, i les repercussions que aquesta decisió tenia en els pressupostos posteriors. Podem veure un exemple en la Figura 4.17.

1989				
ACTUACIO EN EQUIPAMENTS	PRESSUPOST DEFINITIU	OBLIGACIONS LIQUIDADES	PAGAMENTS	PENDENT DE PAGAMENT
PISTA POLISP. ESCOLA "PAU VILA"	0Pts	0Pts	0Pts	0Pts
REPARACIO PISCINA MUNICIPAL	451.302Pts	451.302Pts	451.302Pts	0Pts
OBRES REHABILIT. PISCINA MPAL	19.978.289Pts	19.978.289Pts	10.668.289Pts	9.310.000Pts
SUBTOTAL 1 (RESULTES)	20.429.591Pts	20.429.591Pts	11.119.591Pts	9.310.000Pts
OBRES REHABILIT. PISCINA MPAL	28.400.000Pts	28.400.000Pts	17.129.797Pts	11.270.203Pts
SUBTOTAL 2 (INVERSIONS)	28.400.000Pts	28.400.000Pts	17.129.797Pts	11.270.203Pts
TOTAL	48.829.591Pts	48.829.591Pts	28.249.388Pts	20.580.203Pts
1990				
ACTUACIO EN EQUIPAMENTS	PRESSUPOST DEFINITIU	OBLIGACIONS LIQUIDADES	PAGAMENTS	PENDENT DE PAGAMENT
OBRES REHABILIT. PISCINA MPAL	9.310.000Pts	9.310.000Pts	9.310.000Pts	0Pts
OBRES REHABILIT. PISCINA MPAL	11.270.203Pts	11.270.203Pts	11.270.203Pts	0Pts
SUBTOTAL 1 (RESULTES)	20.580.203Pts	20.580.203Pts	20.580.203Pts	0Pts
MÓDUL VESTUARI ZONA ESPORTIVA	30.000.000Pts	30.000.000Pts	0Pts	30.000.000Pts
MILLORES EQUIPAMENTS ESPORTIUS	8.610.170Pts	8.610.170Pts	4.474.983Pts	4.135.187Pts
REHABILITACIÓ PISCINA MPAL. COBERTA	25.186.406Pts	25.185.699Pts	25.185.699Pts	0Pts
MOBILIARI I ESTRIS ESPORTS-ESB	1.701.653Pts	1.700.995Pts	1.585.093Pts	115.902Pts
EQUIPAMENTS INFORMÀTICS-ESPORTS	330.602Pts	330.602Pts	330.602Pts	0Pts
SUBTOTAL 2 (INVERSIONS)	65.828.831Pts	65.827.466Pts	31.576.377Pts	34.251.089Pts
TOTAL	86.409.034Pts	86.407.669Pts	52.156.580Pts	34.251.089Pts
1991				
ACTUACIO EN EQUIPAMENTS	PRESSUPOST DEFINITIU	OBLIGACIONS LIQUIDADES	PAGAMENTS	PENDENT DE PAGAMENT
MÓDUL VESTUARI ZONA ESPORTIVA	30.000.000Pts	30.000.000Pts	25.000.000Pts	5.000.000Pts
MILLORES EQUIPAMENTS ESPORTIUS	4.135.187Pts	4.135.187Pts	4.135.187Pts	0Pts
MOBILIARI I ESTRIS ESPORTS-ESB	115.902Pts	115.902Pts	115.902Pts	0Pts
SUBTOTAL 1 (RESULTES)	34.251.089Pts	34.251.089Pts	29.251.089Pts	5.000.000Pts
CONSTR. PISTA POLIESP. Z. GRASSES	28.000.000Pts	27.838.427Pts	27.838.427Pts	0Pts
MÓDULS VESTUARIS Z. ESPORT. 2 FASE	60.000.000Pts	34.280.091Pts	17.681.518Pts	16.598.573Pts
SUBTOTAL 2 (INVERSIONS)	88.000.000Pts	62.118.518Pts	45.519.945Pts	16.598.573Pts
TOTAL	122.251.089Pts	96.369.607Pts	74.771.034Pts	21.598.573Pts

Figura 4.17 Exemple de recopilació de la informació de la inversió en equipaments esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

- Un cop extretes les dades de les despeses ordinàries i d'inversions s'incorporaven a una plantilla, elaborada amb Excel, on es recollia totes les diferents partides pressupostàries que s'havien trobar en cada capítol pressupostari de cada any. Veiem l'exemple en la taula següent.

DESPESES ESPORTS AJUNTAMENT	1986	1987
A. OPERACIONS CORRENTS		
CAP. 1 PERSONAL		
111.7172 Retribucions bàsiques Platges i Piscines		
111.7173 Retribucions bàsiques Esports	3.810.951 Pts	4.039.148 Pts
125.7173 Retribucions Complementaries Esports	1.751.838 Pts	1.920.800 Pts
131.7172 Complement familiar Platges i Piscines		
131.7173 Complement familiar Esports	39.600 Pts	15.000 Pts
131.71731 Previsió noves altes		
161.7173 Personal Laboral Esports Esports	2.049.104 Pts	3.407.583 Pts
161.7173 Personal Laboral Piscina	3.148.244 Pts	10.471.902 Pts
171.7173 Retribucions personal contractat Esports (INEM)	2.207.254 Pts	602.670 Pts
TOTAL CAP. 1	13.006.991 Pts	20.457.103 Pts
CAP. 2 COMPRES		
222.7170 Conserv.i rep.ordin.inmobles-Esparciment/86		
222.7171 Conserv.i rep.ordin.inmobles piscines	2.542.321 Pts	2.528.444 Pts
222.7172 Locals Piscina		
222.7172 Conserv.i rep.ordin.inmobles Zona esportiva	524.632 Pts	551.200 Pts
222.7172 Conserv.i rep.ordin.inmobles Pavelló Esports	209.326 Pts	219.622 Pts
222.7173 Conserv.i rep.ordin.inmobles Camps d'Esports		
223.7170 Neteja i calefacció-Esparciment/86		
223.7171 Neteja, calefacció,etc...Piscina Munpal	796.825 Pts	884.177 Pts
223.7172 Neteja, calefacció,etc... Zona esportiva	3.435.997 Pts	3.588.536 Pts
223.7173 Neteja, calefacció,etc... Pavelló Esports	1.133.570 Pts	2.785.504 Pts
252.5324 Esport disminuïts físics		
257.7172 Piscina Municipal		
257.7173 Camps Esports,su.aigua.elec.		
258.3322 Ensenyament Bàsic:monitors gimnàstica	7.078.668 Pts	
259.1111 Trofeus Esportius	293.498 Pts	308.565 Pts
259.3430 Altres.desp.esp.funcion.Act.Esp.Dism.Físics	314.278 Pts	326.872 Pts
259.7170 Altres despeses esp.funcion.-Esparciment/86		
259.7171 Altres despeses esp.funcion-Foment Esport Escolar	138.590 Pts	366.080 Pts
259.7172 Altres despeses esp.funcion-Foment Esport Extraescolar	328.070 Pts	722.276 Pts
259.7173 Esport en les Festes		
268.7173 Reparació Zona Esportiva		
273.7173 Camps d'Esports		
274.7170 Altre material inv.-material esportiu	478.297 Pts	1.349.951 Pts
TOTAL CAP. 2	17.274.072 Pts	13.631.227 Pts
CAP. 4 TRANSFERÈNCIES		
483.7183 Esport extra-escolar i escolar		
483.7103/73 Altres transferències-a Entitats Esportives	203.057 Pts	225.000 Pts
483.7105/75 Altres transferències-a Esport Escolar	934.337 Pts	602.750 Pts
483.7106/76 Altres transferències-a Esport Extraescolar	2.049.260 Pts	1.618.826 Pts
483.7177 Altres transf.-a Act. esportives Entit.Populars	219.706 Pts	231.000 Pts
TOTAL CAP. 4	3.406.360 Pts	2.677.576 Pts
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	33.687.423 Pts	36.765.906 Pts
B. OPERACIONS DE CAPITAL		
CAP. 6 INVERSIONS		
6.Inversions Equipaments Esportius	7.676.000 Pts	12.228.560 Pts
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	7.676.000 Pts	12.228.560 Pts
TOTAL DESPESES	41.363.423 Pts	48.994.466 Pts

Figura 4 18 Exemple de plantilla de recopilació d'informació pressupostària de les despeses municipals d'esports dels anys 1986 i 1987 de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

4.4.2.4. El tractament dels ingressos

Quant als ingressos, poden ser també un bon indicador de la gestió esportiva municipal al permetre fer comparacions entre les diferents vies de finançament, els sistemes utilitzats per cada municipi o, fins i tot, la valoració quantitativa del grau de cobriment econòmic d'un servei esportiu. Així però, el fet de no disposar d'una classificació funcional, no ens va permetre fer un estudi detallat i fiable (excepte en algun any del Patronat Municipal d'Esports de Vic, quan disposava d'un pressupost propi) dels recursos econòmics que es van ingressar amb la gestió esportiva municipal.

A més, tot i existir en la classificació econòmica dels ingressos una partida pressupostària anomenada "Platges i piscines" (concepte 327.07, pertanyent al grup 327: "Altres serveis comunitaris i socials"), han aparegut, també, ingressos per

activitats esportives, en altres grups econòmics del capítol 3 d'ingressos (325: "Assistència social"; 333: "Altres aprofitaments"), o en els capítols 4 i/o 7 ("Transferències corrents" i "Transferències de capital").

Aquesta disparitat en la classificació ens ha fet dubtar de la uniformitat en el sistema de comptabilitzar el finançament, i ens ha portat a descartar l'anàlisi comparativa entre els diferents municipis i, fins i tot, dins dels propis pressupostos de cada ciutat. Per aquesta raó, la dificultat per trobar la partida pressuposaria exacta on es produïen els ingressos esportius, ens ha fet descartar l'anàlisi dels ingressos generats en l'actuació esportiva municipal.

278

Hi ha, encara, una darrera problemàtica envers els ingressos. Molt sovint, els ajuntament van rebre subvencions per activitats o instal·lacions esportives, procedents d'administracions superiors (de la Diputació Provincial, de la Generalitat o de l'Estat) i, en la liquidació del pressupost d'ingressos, en no existir una classificació funcional, simplement s'ha constatat l'import de la subvenció sense descriure'n la finalitat. Això també va fer impossible el seu seguiment a través de la liquidació, i ha estat una causa més de descartar l'estudi dels ingressos. Per aconseguir informació respecte els ingressos obtinguts a partir de les subvencions atorgades per altres administracions, ens vam adreçar al Consejo Superior de Deportes, a la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i a la Diputació Provincial de Barcelona per sol·licitar les dades dels ajuts atorgats a Vic i Sant Feliu de Llobregat. Aquestes dades es presenten en cada municipi.

4.4.2.5. Les limitacions del sistema

El mètode utilitzat per analitzar les despeses municipals va tenir una sèrie de limitacions en l'obtenció de dades significatives envers la política esportiva dels ajuntaments. En efecte, mitjançant la selecció i anàlisi de les partides pressupostàries, es podia deduir les grans línies de despesa i, fins i tot, podien quedar de manifest les actuacions polítiques. Però hi havia aspectes difícils de controlar.

D'una banda, era impossible saber si, comptablement, les despeses havien estat assignades a la funció correcte. D'altra banda, l'estructura pressupostària vigent en el període d'anàlisi ajudava a conèixer els programes d'actuació, però no permetia aprofundir en la valoració de la manera en què es gestionava el pressupost.

També és important destacar que l'estructura de 1979 no permetia una òptima transparència sobre les interrelacions entre els documents pressupostaris i l'assoliment de noves formes de gestió que garantissin resultats coherents amb els programes d'actuació. La reforma del pressupost, com a eina de gestió es va començar a defensar en la dècada dels vuitanta, potenciant que les administracions locals actuessin més modernament utilitzant altres tipus de pressupost: per objectius, per programes, el pressupost en base zero, etc. (CEUMT, 1983). Fruit d'aquestes inquietuds, es va produir la reforma de 1989, amb aplicació obligada a partir de 1992. D'aquesta manera les administracions locals van assumir el sistema pressupostari i comptable vigent en l'administració estatal des de 1982.

Tot i les limitacions esmentades, el mètode de treball utilitzat era l'únic possible per a detectar els recursos esmerçats pels municipis estudiats. Un bon treball de continuïtat de la tesi seria comprovar si les noves estructures pressupostàries que es van crear permeten saber millor com es gestionen els serveis esportius municipals.

4.5. L'anàlisi de les dades: la metodologia comparativa

Un cop recopilades les dades relacionades amb la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat a través de l'anàlisi documental, la següent fase en el nostre treball ha consistit en l'anàlisi d'aquesta informació utilitzant el mètode comparatiu, una eina metodològica utilitzada per moltes ciències socials com ara la sociologia, (començant pels seus fundadors, Max Weber i Émile Durkheim); l'educació (Garcia Garrido, 1990; Ferrer, 1990; Raventós, 1983,1990); la ciència política (Collier, 1999; Lodola, 2009; Lijphart, 1971, 2010); etc.

4.5.1. Justificació i fonaments del mètode comparatiu

279

García Garrido (1990), en la seva obra sobre Educació comparada, quan classifica el que anomena metodologies bàsiques predominantment inductives en cita quatre: la metodologia descriptiva, la metodologia experimental, la metodologia històrica i la metodologia comparativa. A totes elles els fa correspondre una capacitat fonamental del coneixement humà. A la metodologia descriptiva li associa la capacitat d'observació; a l'experimental, la de manipulació; a la històrica, la capacitat de comprensió temporal; i a la metodologia comparativa, la capacitat de comprensió espacial. Les dues primeres metodologies són bàsicament analítiques, mentre que les dues segones són predominantment sintètiques.

Cada àmbit d'estudi requereix un tipus de mètode més o menys adient a les característiques del mateix. La realitat social i política és complexa, múltiple i fonedissa, per la qual cosa presenta un gran nombre de dificultats pels mètodes de recerca més tradicionals. Segons Marsh i Stoker (1995), la naturalesa mateixa de la recerca en Ciències Socials, justifica l'ús del mètode comparatiu, ja que gairebé mai és possible utilitzar el mètode experimental. Els autors posen com a exemple que, al contrari que els físics, no es poden concebre experiments que assegurin que una actuació o una altra d'un líder polític, portarà uns resultats polítics determinats. O, dit d'una altra manera, que un sol líder polític no influeix en els resultats d'una política.

En aquest sentit podem recordar estudis d'altres autors, com ara Dilthey, (citats per Raventós, 1990, p.78) que un defensa que les ciències denominades humanes, no han de tenir com objectiu establir relacions de causalitat, ni molt menys pretendre establir o formular lleis universals, sinó que han d'intentar construir explicacions entorn els fenòmens culturals i polítics que poden suposar referents per entendre millor els interessos i els processos de cada moment històric.

David Collier (1999), des del camp de la ciència política, considera la comparació com una eina fonamental de l'anàlisi. Segons aquest autor, la comparació aguditza la capacitat de descripció i és un important estímul per a la formació de conceptes. A més és molt útil, a través de la via inductiva, per al plantejament d'hipòtesis per a noves recerques i per a la construcció de teories. La ciència política utilitza el mètode comparatiu per fer estudis de política comparada, en la qual s'acostuma a investigar amb un nombre reduït de casos, que es sol dir un "N petit". Aquesta tendència, impulsada per Lijphart (1971) en la dècada dels setanta, va donar peu al naixement de l'escola d'"anàlisi historicocomparativa" (Collier, 1999; Cais, 2002), especialitzada en l'estudi de pocs països durant llargs períodes de temps.

La metodologia comparativa s'aplica a totes les ciències socials, des de la pedagogia, la psicologia i la sociologia, fins l'economia, el dret o la ciència política. Garcia Garrido (1990), considera Durkheim com un dels precursors del seu ús a l'àmbit de les

ciències socials, malgrat que l'origen del seu afany fos trobar un mètode que d'alguna manera pogués assemblar-se a l'experimental però aplicant-lo al camp de les ciències socials. Durkheim parlava d'experimentació indirecta (Durkheim, 1956, citat per Garcia Garrido, 1990, p. 119), i estava convençut d'haver trobat, amb el mètode de les “variacions concomitants” o de les “covariacions”, l'instrument més idoni per a la investigació sociològica.

Duverger (1981), afirmava que l'anàlisi de les similituds i de les diferències entre les societats i les institucions constitueix el mètode més apropiat per al descobriment de les lleis sociològiques. Cal, però tenir en compte, que no tot és comparable. Segons Littré (citats per Duverger, 1981, p. 412) comparar és examinar simultàniament les similituds i les diferències, fet que posa de manifest que el fet de comparar comporta l'existència d'aspectes comuns i d'aspectes diferenciadors, és a dir, no poden comparar-se dues coses exactament iguals i tampoc totalment diferents. La comparació requereix partir d'una analogia, el problema és trobar el grau adequat d'aquesta analogia.

4.5.2. Característiques de la comparació

Per tal que un treball o estudi pugui considerar-se pròpiament comparatiu cal que reuneixi unes mínimes característiques. Raventós (1983) afirmava que, d'entrada, ha d'examinar dues o més qüestions de semblant naturalesa i que per poder establir la comparació cal conèixer una sèrie d'aspectes fonamentals: *què* és el que es compara—cosa que significa una pluralitat de subjectes—; *on i quan* es compara—és a dir, una localització espacial i temporal—; *com* es compara—de forma descriptiva, causal, etc.—; i *en quin sentit* es compara—de forma sincrònica o diacrònica. Per a Raventós només a partir d'aquestes qüestions és possible afrontar una anàlisi pròpiament comparativa.

Segons aquest autor, la comparació ha de tenir una sèrie de característiques algunes de les quals presentem resumides:

- Tota comparació pressuposa una situació apriorística de diferència entre els subjectes comparats
- Qualsevol tipus de comparació ha de comptar amb uns criteris, qualitius o quantitius, o ambdós, en funció dels quals sigui possible ordenar i relacionar les diferents variables de l'estudi. En conseqüència és imprescindible determinar els criteris de comparació.
- La comparació ha de tenir com a finalitat descobrir les similituds, les diferències i les relacions que pugui haver-hi.
- La comparació podrà aplicar-se fins i tot en petites variacions d'una mateixa estructura.
- L'exercici de comparar pot definir-se com l'acció de *pensar relacionant*.
- En la comparació, les variables espai i temps, és a dir, geogràfica e històrica, es converteixen en una premissa de la comparació. No podem comparar polítiques en moments històrics diferents, o segons quins aspectes institucionals en països geogràficament divergents.
- El coneixement de la realitat social i cultural on es contextualitza la comparació serà de capital importància.

Cadascun d'aquests aspectes s'ha de tenir molt present en el moment de plantejar-se treballar amb el mètode comparatiu. S'han volgut remarcar aquestes característiques, però òbviament, no hi són totes, sinó que tan sols s'han volgut enumerar les considerades com a fonamentals pel tipus d'estudi que plantegem.

4.5.3. Etapes de l'anàlisi comparativa

Quan analitzem a fons una realitat educativa, política o social, de forma espontània o inconscient la comparem amb altres realitats que coneixem i que, per similitud o proximitat, ens suggereixen punts de contacte, processos similars o fenòmens paral·lels. Quan debatem amb un grup d'amics, és normal observar com es confronten i comparen vivències d'uns i altres fent esforços col·lectius per trobar punts confluents o divergents i justificar-los descrivint i comparant uns fets o moments amb d'altres. Aquests exemples quotidians van inspirar els primers precursors de la metodologia comparativa per aprofundir en aquest tipus d'anàlisi i donar-li un cos científic. Entre aquests pioners cal destacar els autors clàssics en Pedagogia Comparada Hilker i Bereday. En primer lloc Hilker (1967) i posteriorment Bereday (1968) van establir les etapes (segons Bereday) o graus i graus (segons Hilker) per les quals ha de passar la recerca comparativa.

281

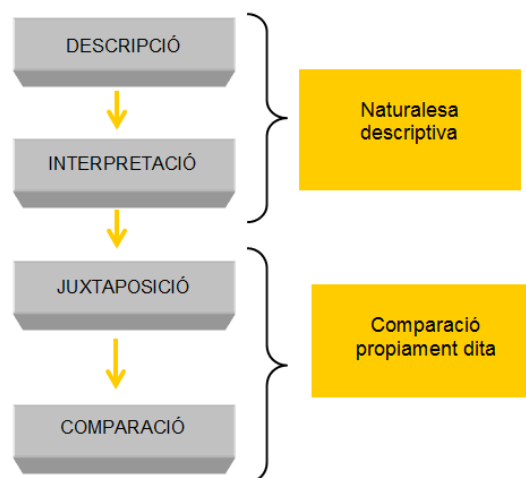

Figura 4.19 Etapes del mètode comparatiu.

4.5.3.1. Descripció

Tot estudi que vulgui basar-se en el mètode comparatiu ha de partir d'una anàlisi minuciosa de les realitats a comparar. Aquesta primera fase d'estudi analític és el que, per regla general, absorbeix més temps i dedicació. Una immersió profunda, sistemàtica, perspicaç i notable en les unitats a comparar, suposarà una garantia d'èxit per a la tasca posterior de l'investigador. Es dedueix d'aquesta reflexió, que el progrés de la recerca comparativa es troba, en gran mesura, supeditat al progrés aconseguit en la qual serà la primera fase o etapa descriptiva.

A la fase descriptiva, s'ha d'intentar exposar els fets de la forma més objectiva possible, recollint totes aquelles dades que poden ser d'utilitat per entendre millor el que està passant o el que s'intenta descriure. La forma més habitual de recollir informació és a partir de la informació escrita i de les visites físiques a les unitats a comparar.

L'estudi de la informació escrita pot ser i ha de ser molt divers i complementari. Raventós (1990) ens ofereix un llarg llistat de possibles fonts i que poden orientar la nostra selecció: anuaris i informes estadístics; disposicions legals; normatives administratives; informes oficials; fulletons, articles, conferències; etc.

La fase descriptiva la donarem per finalitzada després d'un darrer exercici, el d'organitzar totes les dades i tot el material recopilat. La forma d'ordenar i tabular les dades serà la clau per endinsar-nos en la fase següent.

4.5.3.2. Interpretació

Entrem al segon grau de la comparació. Podria considerar-se el moment de la revisió de la fase anterior. L'objectiu és el de detectar errors i incorreccions i aconseguir la precisió de les dades que amb molta cura, hem sistematitzat. Seguint a Raventós podem afirmar que la interpretació és l'explicació i comprensió de factors i forces que han intervingut o que incideixen en el què hem investigat.

282

La descripció i la interpretació sovint es presenten com una unitat, com dues parts o dos moments d'un mateix procés, fins i tot alguns autors les fusionen sota el concepte de descripció. Es consideren preliminars a l'anàlisi comparativa.

4.5.3.3. Juxtaposició

Amb aquest graó entrem al moment pròpiament comparatiu. En la juxtaposició l'objectiu és veure les relacions que s'estableixen entre les unitats analitzades. És el moment de la confrontació preliminar de les dades de les diferents unitats a comparar amb la intenció d'establir el "*tertium comparationis*" o criteri de comparació. Aquest criteri de comparació serà fonamental perquè la comparació resulti clara, sense ell la comparació perd el sentit i el nord.

La juxtaposició marca així el punt culminant del procés erigint-se com el moment d'emetre la hipòtesi comparativa. Davant nostra tenim a disposició diverses opcions, alternatives o solucions del problema d'estudi. L'habilitat per saber analitzar-les a partir dels criteris establerts ens portarà a una recerca exitosa i profitosa que culminarà en la fase següent.

4.5.3.4. Comparació

Es tracta de l'etapa valorativa i crítica. És el moment de redactar les conclusions, d'abstreure allò rellevant i significatiu, de sintetitzar tot el treball fet anteriorment.

Sens dubte, aquestes darreres passes són les més arriscades, sobretot quan la comparació es realitza sobre aspectes qualitatius. Al mateix temps, aquest risc, cohabita amb l'alt rendiment que es pot aconseguir si s'aplica, en les dosis adequades, el rigor, la creativitat, la intuïció, la lògica i el mètode comparatiu.

Un cop descrites les etapes de l'anàlisi comparativa podem veure-les reflectides en el treball presentat. Les dues primeres etapes apareixen en els capítols 5 i 6 on, a partir de la informació obtinguda i analitzada, es presenta la descripció i la interpretació de les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991. Les dues següents etapes queden paleses a continuació, on es fa la comparació de les dues polítiques i es plantegen les conclusions finals.

Síntesi

Al llarg d'aquest capítol hem anat estructurant el disseny metodològic de la recerca de manera que ara presentem una síntesi d'aquest disseny. En base a un paradigma constructivista, hem dissenyat una recerca de tipus qualitatiu que, partint de l'interès per la manera en què es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipal des del retorn a la democràcia al nostre país, vol intentar respondre a les preguntes:

- *Com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a l'inici de la democràcia?*
- *Van ser diferents els models de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en el període de 1979 a 1991 segons la força política que governava l'ajuntament?*

Per intentar respondre a aquestes preguntes l'estratègia metodològica seguida ha estat plantejar un estudi de casos en el què, a partir de dos casos seleccionats entre municipis similars quant a grandària i ubicació geogràfica, però diferents quant al govern polític dels seus ajuntaments, s'estudiarà la manera en què van crear i desenvolupar les seves polítiques esportives en el període comprès entre 1979 i 1991.

La diferència política entre les ideologies governants als dos municipis ha estat portada a la màxima polaritat que era possible en aquell període històric entre les ciutats similars de grandària mitjana de la província de Barcelona. Els municipis escollits van ser Vic, en representació de les ciutats governades per Convergència i Unió (CiU), i Sant Feliu de Llobregat, pel Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) —després convertit en Iniciativa per Catalunya (IC). D'aquesta manera disposàvem una ciutat governada per una força política de centre/dreta i una altra governada per una de l'esquerra, en un disseny polar.

El disseny de l'estudi de casos ha estat un disseny de casos múltiple, amb $N=2$, amb un disseny incrustat, és a dir, amb diverses unitats d'anàlisi dins de cada cas. Aquestes unitats d'anàlisi han estat les diferents dimensions en què s'ha dividit el concepte de política esportiva municipal: organització interna, equipaments, activitats, entitats i pressupost. A més d'aquesta característica, el disseny d'estudi de casos elaborat respon a una finalitat instrumental, en el sentit que té com a objectiu poder ser d'utilitat per a l'establiment de teories sobre política esportiva municipal o per a l'establiment d'una metodologia de recerca en situacions similars. A part d'aquestes dues característiques el disseny ha estat polar (centre/dreta-esquerra); diacrònic (1979-1991); i de casos similars. Afegim-li, també, que és un estudi de procés ja que s'analitza la manera en què s'han anat construint les polítiques esportives públiques als dos municipis.

Un cop establert que el disseny es basaria en l'estudi de casos s'ha definit la tècnica d'obtenció de dades. Les dades s'han aconseguit a partir de l'anàlisi de documents públics oficials com a fonts principals—actes dels plens municipals i del Patronat Municipal d'Esports de Vic—, complementats per premsa comarcal en el cas de Vic—“9Nou”—i el butlletí municipal de Sant Feliu de Llobregat. Per a l'obtenció de la informació s'ha utilitzat la tècnica de l'anàlisi de contingut aplicada a aquesta documentació. Per aconseguir la informació de les dades econòmiques relacionades

amb les polítiques esportives municipals s'ha confeccionat una tècnica específica d'anàlisi dels pressupostos públics.

Un cop obtingudes les dades, el sistema d'anàlisi d'aquestes s'ha elaborat en base a la metodologia comparativa aplicada a les Ciències Socials, utilitzant les quatre etapes d'aquesta metodologia: descripció, interpretació, juxtaposició i la comparació. Les dues primeres han servit per a l'elaboració de l'informe descriptiu de les polítiques esportives de cada municipi (capítols 5 i 6) mentre les dues últimes han estat utilitzades per a l'elaboració de la comparació entre les dues polítiques (capítol 7).

Veiem l'esquema de l'estructura metodològica de la recerca en la Figura 4.20.

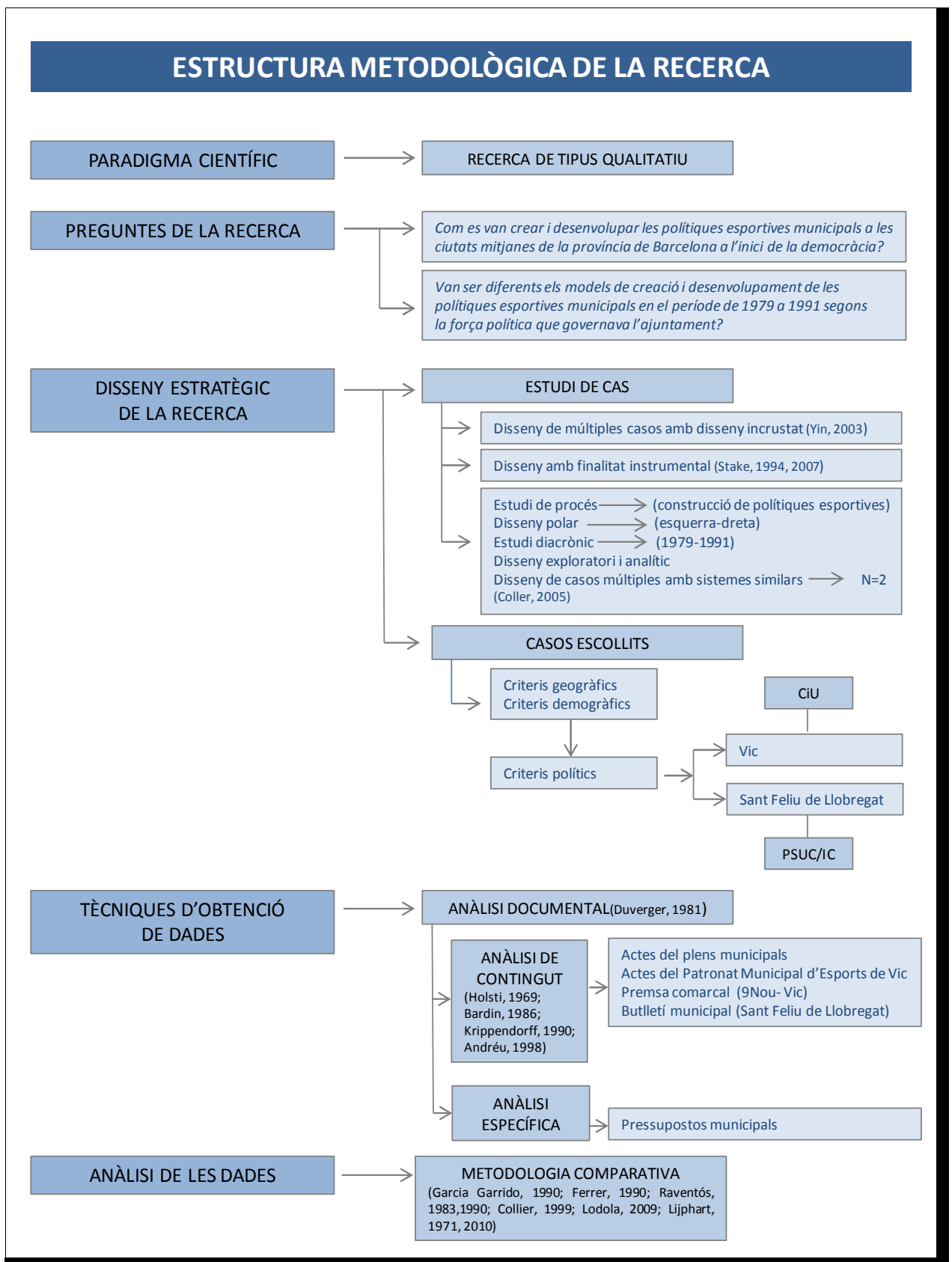

Figura 4 20 Estructura metodològica de la recerca.

PART-III

ANÀLISI DE LES POLÍTIQUES ESPORTIVES MUNICIPALS

ÍNDIX TERCERA PART

Introducció.....	295
CAPÍTOL 5 LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE VIC (1979-1991)	303
5.1. Descripció general del municipi	305
5.1.1. El territori.....	306
5.1.1.1. Aspectes geogràfics	306
5.1.1.2. Aspectes urbanístics.....	310
5.1.2. La població de Vic	314
5.1.2.1. Evolució demogràfica	314
5.1.2.2. Distribució per edats	315
5.1.2.3. Naturalesa de la població	316
5.1.2.4. Nivell d'instrucció	317
5.1.2.5. Activitat productiva de la població.....	318
5.1.3. El comportament polític de la població.....	319
5.1.3.1. Resultats electorals durant el període 1979-1983	320
5.1.3.2. Resultats electorals durant el període 1983-1987	321
5.1.3.3. Resultats electorals durant el període 1987-1991	322
Síntesi.....	325
5.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983).....	327
5.2.1. El marc polític general en el període 1979-1983.....	327
5.2.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic.....	327
5.2.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la primera legislatura.....	328
Síntesi	330
5.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1979-1983)	330
5.2.2.1. L'esport dins l'estructura política municipal	330
5.2.2.2. El Patronat Municipal d'Esports	331
5.2.2.3. El personal dels serveis esportius municipals.....	338
5.2.2.4. El paper del Consell Comarcal d'Esports d'Osona	340
Síntesi	342
5.2.3. La política envers els equipaments esportius (1979-1983)	343
5.2.3.1. Els equipaments esportius de Vic en l'any 1979	343
5.2.3.2. La construcció o remodelació d'equipaments esportius.....	346
5.2.3.3. La gestió dels equipaments esportius municipals.....	351
Síntesi	354
5.2.4. La política envers les activitats esportives (1979-1983)	355
5.2.4.1. L'actuació envers l'esport escolar	355
5.2.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	356
5.2.4.2. L'actuació envers l'esport de competició.....	357
5.2.4.4. L'actuació envers l'esport popular.....	358
Síntesi	359
5.2.5. La política envers les entitats esportives (1979-1983).....	359
5.2.5.1. Les entitats esportives de Vic en la primera legislatura	359
5.2.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives.....	366
5.2.5.3. La relació amb les entitats esportives.....	368
Síntesi	370
5.2.6. Resum de la política esportiva municipal en la primera legislatura	371
5.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig 1983-juny 1987)	374
5.3.1. El marc polític general en el període 1983-1987	374
5.3.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic	374
5.3.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la segona legislatura.....	376
Síntesi	378
5.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1983-1987)	378
5.3.2.2. L'esport dins l'estructura política municipal	379
5.3.2.3. El Patronat Municipal d'Esports en la segona legislatura.....	379
5.3.2.4. El personal dels serveis esportius municipals en la segona legislatura	383
5.3.2.5. Les relacions amb el Consell Comarcal d'Esports	384
5.3.2.6. La creació del Centre de Medicina Esportiva	385
Síntesi	386
5.3.3. La política envers els equipaments esportius (1983-1987)	387
5.3.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius.....	387
5.3.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals.....	392
Síntesi	396
5.3.4. La política envers les activitats esportives (1983-1987)	397
5.3.4.1. L'actuació envers l'esport escolar	397
5.3.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	399
5.3.4.2. L'actuació envers l'esport de competició.....	400
5.3.4.3. L'actuació envers l'esport popular.....	400
Síntesi	402

5.3.5. La política envers les entitats esportives (1983-1987).....	402
5.3.5.1. Les noves entitats esportives	402
5.3.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives.....	403
5.3.5.3. La relació amb les entitats esportives.....	408
Síntesi	410
5.3.6. Resum de la política esportiva municipal en la segona legislatura.....	410
5.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny1987- maig1991)	412
5.4.1. El marc polític general en el període 1987-1991.....	412
5.4.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic.....	412
5.4.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la tercera legislatura.....	414
Síntesi	415
5.4.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1987-1991)	415
5.4.2.2. L'esport dins l'estructura política municipal	415
5.4.2.3. El Patronat Municipal d'Esports en la tercera legislatura	416
5.4.2.4. El personal dels serveis esportius municipals.....	418
5.4.2.5. Les relacions amb el Consell Esportiu d'Osona.....	420
5.4.2.6. La situació del Centre de Medicina Esportiva.....	420
Síntesi	421
5.4.3. La política envers els equipaments esportius (1987-1991)	422
5.4.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius.....	422
5.4.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals.....	424
Síntesi	425
5.4.4. La política envers les activitats esportives (1987-1991)	425
5.4.4.1. L'actuació envers l'esport escolar	425
5.4.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	427
5.4.4.3. L'actuació envers l'esport de competició.....	427
5.4.4.4. L'actuació envers l'esport popular.....	428
Síntesi	431
5.4.5. La política envers les entitats esportives (1987-1991).....	432
5.4.5.1. Les noves entitats esportives	432
5.4.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives.....	432
5.4.5.3. La relació amb les entitats esportives.....	437
Síntesi	437
5.4.6. Resum de la política esportiva municipal en la tercera legislatura.....	437
5.5. Els pressupostos municipals	439
5.5.1. Observacions prèvies.....	439
5.5.2. El pressupost general de despeses	440
5.5.2.1. El pressupost total	440
5.5.2.2. La distribució interna del pressupost.....	443
5.5.2.3. Les operacions corrents i les operacions de capital.....	444
5.5.2.4. Els capítols pressupostaris d'operacions corrents	446
5.5.2.5. Els capítols pressupostaris d'operacions de capital	451
Síntesi	461
5.5.3. Les despeses dedicades a l'esport	462
5.5.3.1. Despeses dedicades a l'esport en valors totals.....	462
5.5.3.2. Despeses dedicades a l'esport en pessetes per habitant	463
5.5.3.3. Despeses d'esport en relació amb el total de les despeses municipals	464
5.5.3.4. Despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport	464
5.5.3.5. Les despeses d'inversió en esports.....	468
5.5.3.6. Les despeses corrents en esports.....(1987-1991).....	472
5.5.3.7. Els capítols pressupostaris de les despeses corrents	474
5.5.3.8. Els destinataris dels ajuts municipals.....	479
Síntesi	482
5.5.4. Els ingressos municipals relacionats amb esports.....	485
5.5.4.1. Els ingressos propis	485
5.5.4.2. Les aportacions d'altres institucions.....	486
Síntesi	489
5.6. Resum de la política esportiva municipal de Vic en el període 1979-1991.....	490
5.6.1. El context de la política esportiva municipal	490
5.6.2. L'organització dels serveis esportius municipals	490
5.6.3. La política envers els equipaments esportius municipals	491
5.6.4. La política envers les activitats esportives	491
5.6.5. La política envers les entitats esportives.....	492
5.6.6. Els pressupostos municipals destinats a esports.....	492

CAPÍTOL 6 LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE SANT FELIU DE LLOBREGAT (1979-1991)..... 499

6.1. Descripció general del municipi	501
6.1.1. El territori.....	501
6.1.1.1. Aspectes geogràfics	501
6.1.1.2. Aspectes urbanístics.....	504
6.1.2. La població de Sant Feliu de Llobregat.....	507
6.1.2.1. Evolució demogràfica.....	507
6.1.2.2. Distribució per edats	508
6.1.2.3. Naturalesa de la població	510
6.1.2.4. Nivell d'instrucció	510
6.1.2.5. Activitat productiva.....	511
6.1.3. El comportament polític de la població.....	512
6.1.3.1. Resultats electorals durant el període 1979 -1983.....	513
6.1.3.2. Resultats electorals durant el període 1983-1987	514
6.1.3.3. Resultats electorals durant el període 1987-1991	515
Síntesi.....	518
6.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983).....	521
6.2.1. El marc polític general en el període 1979-1983.....	521
6.2.1.1. La composició política de l'Ajuntament.....	521
6.2.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la primera legislatura.....	523
Síntesi	524
6.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1979-1983)	524
6.2.2.1. L'esport dins l'estructura política municipal	524
6.2.2.2. El Departament d'Esports	524
6.2.2.3. El personal dels serveis esportius municipals.....	525
Síntesi	528
6.2.3. La política envers els equipaments esportius (1979-1983)	528
6.2.3.1. Els equipaments esportius de Sant Feliu de Llobregat en l'any 1979	528
6.2.3.2. La construcció o remodelació d'equipaments esportius.....	529
6.2.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals.....	533
Síntesi	535
6.2.4. La política envers les activitats esportives.....	535
6.2.4.1. L'actuació envers l'esport escolar.....	535
6.2.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	537
6.2.4.3. L'actuació envers l'esport de competició.....	538
6.2.4.4. L'actuació envers l'esport popular.....	539
Síntesi	541
6.2.5. La política envers les entitats esportives	541
6.2.5.1. Les entitats esportives en la primera legislatura.....	541
6.2.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives.....	544
6.2.5.3. La relació amb les entitats esportives.....	545
Síntesi	547
6.2.6. Resum de la política esportiva municipal de la primera legislatura.....	548
6.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig1983- juny1987).....	550
6.3.1. El marc polític general en el període 1983-1987.....	550
6.3.1.1. La composició política de l'Ajuntament.....	550
6.3.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la segona legislatura.....	552
Síntesi	552
6.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals	553
6.3.2.1. El Departament d'Esports dins l'estructura política municipal	553
6.3.2.2. El personal dels serveis esportius municipals.....	553
Síntesi	556
6.3.3. La política envers els equipaments esportius	557
6.3.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius.....	557
6.3.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals.....	559
Síntesi	561
6.3.4. La política envers les activitats esportives.....	562
6.3.4.1. L'actuació envers l'esport escolar	562
6.3.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	562
6.3.4.3. L'actuació envers l'esport de competició.....	564
6.3.4.4. L'actuació envers l'esport popular.....	565
Síntesi	568
6.3.5. La política envers les entitats esportives (1983-1987).....	569
6.3.5.1. Les noves entitats esportives d'aquest període.....	569
6.3.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives.....	570
6.3.5.3. La relació amb les entitats esportives.....	571
Síntesi	573
6.3.6. Resum de la política esportiva municipal de la segona legislatura	573

6.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny1987- maig1991)	575
6.4.1. El marc polític general en el període 1987-1991	575
6.4.1.1. La composició política de l'Ajuntament	575
6.4.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la tercera legislatura	576
Síntesi	578
6.4.2. L'organització dels serveis esportius municipals	578
6.4.2.1. El Departament d'Esports dins l'estructura política municipal	578
6.4.2.2. El personal dels serveis esportius municipals	579
Síntesi	583
6.4.3. La política envers els equipaments esportius	584
6.4.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius	585
6.4.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals	587
Síntesi	591
6.4.4. La política envers les activitats esportives	591
6.4.4.1. L'actuació envers l'esport escolar	591
6.4.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva	592
6.4.4.3. L'actuació envers l'esport de competició	594
6.4.4.4. L'actuació envers l'esport popular	594
Síntesi	597
6.4.5. La política envers les entitats esportives	598
6.4.5.1. Les noves entitats esportives d'aquest període	598
6.4.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives	599
6.4.5.3. La relació amb les entitats esportives	599
Síntesi	602
6.4.6. Resum de la política esportiva municipal de la tercera legislatura	602
6.5. Els pressupostos municipals	604
6.5.1. Observacions prèvies	604
6.5.2. El pressupost general de despeses	604
6.5.2.1. El pressupost total	604
6.5.2.2. La distribució interna del pressupost	608
6.5.2.3. Les operacions corrents i les operacions de capital	609
6.5.2.4. Els capítols pressupostaris d'operacions corrents	612
6.5.2.5. Els capítols pressupostaris d'operacions de capital	618
Síntesi	630
6.5.3. Les despeses dedicades a l'esport	631
6.5.3.1. Despeses dedicades a l'esport en valors totals	631
6.5.3.2. Despeses dedicades a l'esport en pessetes per habitant	631
6.5.3.3. Despeses d'esport en relació amb el total de les despeses municipals	632
6.5.3.4. Despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport	633
6.5.3.5. Les despeses d'inversió en esports	636
6.5.3.6. Les despeses corrents en esports	640
6.5.3.7. Els capítols pressupostaris de les despeses corrents	642
6.5.3.7. Els destinataris dels ajuts municipals	652
Síntesi	653
6.5.4. Els ingressos municipals relacionats amb esports	655
6.5.4.1. Les aportacions d'altres institucions	655
Síntesi	656
6.6. Resum de la política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991	657
6.6.1. El context de la política esportiva municipal	657
6.6.2. L'organització dels serveis esportius municipals	658
6.6.3. La política envers els equipaments esportius municipals	658
6.6.4. La política envers les activitats esportives	659
6.6.5. La política envers les entitats esportives	659
6.6.6. Els pressupostos municipals destinats a esports	660

CAPÍTOL 7 ANÀLISI COMPARATIVA DE VIC I SANT FELIU DE LLOBREGAT 667

7.1. Els municipis	669
7.1.1. El territori.....	669
7.1.2. La població.....	673
7.1.3. El comportament polític de la població.....	679
Síntesi.....	696
7.2. La política esportiva municipal.....	698
7.2.1. El marc polític general.....	698
7.2.1.1. El poder polític del govern municipal.....	698
Síntesi.....	713
7.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals.....	713
7.2.2.1. El pes polític d'esports dins l'Ajuntament.....	714
7.2.2.2. El sistema organitzatiu.....	727
Síntesi.....	746
7.2.3. La política envers els equipaments esportius.....	748
7.2.3.1. El mapa municipal d'equipaments esportius al 1979.....	750
7.2.3.2. La construcció o millora dels equipaments esportius municipals.....	757
7.2.3.3. La inversió municipal en equipaments esportius.....	761
7.2.3.4. Els ajuts econòmics d'altres institucions per a la inversió.....	766
7.2.3.5. El mapa municipal d'equipaments esportius al 1991.....	770
7.2.3.6. Els models de gestió dels equipaments esportius municipals.....	779
Síntesi.....	784
7.2.4. La política envers les activitats esportives.....	787
7.2.4.1. L'actuació municipal a les dues ciutats.....	787
7.2.4.2. Els models d'actuació en la promoció esportiva.....	789
Síntesi.....	792
7.2.5. La política envers les entitats.....	793
7.2.5.1. El mapa d'entitats esportives.....	793
7.2.5.2. La relació amb les entitats esportives.....	798
Síntesi.....	804
7.3. Els resultats de l'anàlisi comparativa.....	805
7.3.1. El context general i esportiu.....	805
7.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals.....	806
7.3.3. La política envers els equipaments.....	808
7.3.4. La política envers les activitats esportives.....	809
7.3.5. La política envers les entitats.....	809

CAPÍTOL 8 PROPOSTA D'UN MODEL D'ANÀLISI DE LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL 811

8.1. Models genèrics de classificació de l'actuació de l'Administració pública.....	813
8.1.1. El model jurídic.....	813
8.1.2. El model polític.....	814
8.2. La proposta del model d'anàlisi	816
8.2.1. L'organització interna dels serveis esportius.....	817
8.2.2. La gestió dels equipaments esportius.....	818
8.2.3. La gestió de les activitats esportives.....	820
8.2.4. La relació amb les entitats.....	821
8.2.5. Els indicadors pressupostaris.....	822
8.2.6. Síntesi del model proposat.....	829
8.3. L'aplicació del model d'anàlisi a Vic i Sant Feliu de Llobregat.....	831
8.3.1. El Patronat Municipal d'Esports de Vic.....	832
8.3.1.1. La primera legislatura (1979-1983).....	832
8.3.1.2. La segona legislatura (1983-1987).....	837
8.3.1.3. La tercera legislatura (1987-1991).....	842
8.3.2. El Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat.....	846
8.3.2.1. La primera legislatura (1979-1983).....	846
8.3.2.2. La segona legislatura (1983-1987).....	851
8.3.2.3. La tercera legislatura (1987-1991).....	856
8.3.3. La comparació entre les dues ciutats.....	861
8.4. Conclusions sobre la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat.....	868

Introducció

En aquesta part del treball es presenta l'anàlisi comparativa i les conclusions de les polítiques esportives municipals dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat durant el període 1979-1991. Està estructurada en quatre capítols. Els capítols 5 i 6 corresponen a la fase descriptiva—descripció i interpretació—en la qual, a partir de les dades obtingudes en les diferents fonts documentals, s'exposa com han estat creades i desenvolupades aquestes polítiques. El capítol 7 està dedicat a la fase pròpiament comparativa—juxtaposició i comparació—i s'estableixen les similituds i diferències entre les diferents dimensions i variables analitzades de les polítiques esportives de les dues ciutats i s'extreuen les conclusions sobre la comparació. El capítol 8 final presenta una proposta de model teòric per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals, fruit del treball comparatiu de les dues ciutats.

295

La fase descriptiva de cada municipi desenvolupada en els capítols 5 i 6 s'estructura en cinc apartats organitzats amb dos criteris temporals diferents. En el primer apartat es fa una breu descripció general del municipi per poder contextualitzar l'estudi de les polítiques esportives. En aquest cas s'analitzen dades geogràfiques, demogràfiques, urbanístiques, etc., a tenir en compte en el conjunt del període de 1979 a 1991. Els apartats segon, tercer i quart estan destinats a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals en cada una de les tres legislatures (1979-1983; 1983-1987; i 1987-1991). Tots aquests apartats tenen la mateixa estructura en la presentació de la informació: el context polític municipal; l'organització dels serveis esportius municipals, la política envers els equipaments esportius, la política envers les activitats esportives i la política envers les entitats esportives. Finalment, l'apartat cinquè està destinat a l'anàlisi del pressupost que ha estat tractat, igual que la part contextual, de manera conjunta per a tot el període. Veiem una mica més detallat el contingut de cada apartat.

A. Descripció general del municipi.

En aquest apartat s'aporten dades contextuais que poden ajudar a entendre millor la política esportiva dels ajuntaments durant el període estudiat i, sobretot, poden permetre la comparació genèrica entre les dues ciutats. Aquesta descripció general es divideix en tres blocs. El primer està dedicat a aspectes territorials i es presenten dades geogràfiques—ubicació, superfície, altitud, clima, municipis veïns, etc.—; i referències urbanístiques relacionades amb el període d'anàlisi. La majoria dels aspectes territorials són permanents, és a dir, tenen les mateixes característiques en el període estudiat que en l'actualitat. Això afecta, per exemple, a la situació geogràfica, a la superfície, a l'altitud, etc. Altres aspectes territorials, com l'urbanisme, han evolucionat des del 1991 fins al present. En aquest cas hem aportat una informació bàsica de la situació urbanística d'aquell moment.

El segon bloc està dedicat a la descripció de la població resident als municipis en l'època estudiada. Ens hem centrat en aspectes bàsicament estadístics que fan referència a l'evolució demogràfica, la distribució per edats, la naturalesa de la població, el nivell d'instrucció i l'activitat productiva.

Tot i ser dades relacionades amb la població hem volgut diferenciar un bloc específic dedicat al comportament polític de la població en les diferents convocatòries electorals produïdes entre 1979 i 1991. Amb aquesta informació podem observar quines van ser les preferències polítiques dels habitants vigatans i santfeliuencs, no

només pel que fa a les eleccions municipals, sinó en tots els altres enfrontaments electorals i ens ha permès definir el perfil polític dels municipis en aquell període.

La descripció general del municipi s'ha fet amb algunes dades obtingudes en el període de recollida de la informació sobre la política esportiva municipal, mentre altres s'han anat ampliant al llarg del període de redacció final del treball, utilitzant eines informàtiques actuals.

B. Les polítiques esportives municipals de cada legislatura.

296

Els apartats segon, tercer i quart de la descripció de cada municipi han estat dedicats a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals de cada legislatura i s'han estructurat tenint en compte les dimensions establertes en el disseny metodològic. Cada una de les tres legislatures s'inicia amb un subapartat que situa el context polític municipal en el què es van desenvolupar les polítiques esportives i es continua amb els subapartats dedicats a l'organització dels serveis esportius municipals, la política envers els equipaments, la política envers les activitats i la política envers les entitats.

B.1. Context polític municipal.

En aquest subapartat es descriu el context polític específic en el què es va desenvolupar la política esportiva municipal de cada legislatura. Per això, es presenta la composició política del consistori, els canvis que s'hi produeixen, els pactes i els conflictes més importants, etc. Hem volgut incloure aquí, també, els fets ciutadans que ens han semblat més significatius per ubicar la dinàmica política municipal, de manera que reflectís el context polític dominant en el moment que es decidien les diferents accions de política esportiva que són analitzades.

B.2. L'organització dels serveis esportius municipals.

En el segon subapartat s'analitza la política esportiva municipal des de la dimensió organitzativa interna. En cada legislatura s'ha intentat extreure quina era l'organització política general de l'ajuntament i, dins d'ella, la situació específica del departament u òrgan responsable de l'àrea esportiva. En aquest sentit hem volgut posar el nostre interès en dos aspectes que consideràvem rellevants. D'una banda, veure quina era la ubicació de l'àrea d'esports dins l'organigrama polític. D'altra, especificar qui era la persona que ocupava la regidoria d'esports, el seu perfil polític i si tenia altres càrrecs polítics en el consistori. A més, s'ha analitzat quina era la situació de l'organització administrativa de l'organisme municipal encarregat de l'esport, destacant-ne les actuacions respecte a la plantilla de personal pròpia i la política de contractació d'altre personal aliè. També s'ha estudiat l'actuació municipal encaminada a crear estructures organitzatives per canalitzar l'actuació esportiva municipal. En el cas de Vic, el fet de disposar del Patronat Municipal d'Esports com a òrgan gestor de la política esportiva ens ha dut a definir quina era la composició i el funcionament de l'òrgan polític de govern del Patronat Municipal d'Esports en cada legislatura.

B.3. La política envers els equipaments esportius.

El tercer apartat de cada legislatura s'ha destinat a analitzar la política envers els equipaments esportius municipals. Abans d'iniciar la primera legislatura s'ha incorporat la informació relacionada amb el parc d'equipaments existent en l'any 1979. A partir d'aquí, en cada període de govern ens hem centrat en dos aspectes:

- a) En primer lloc, hem estudiat quina ha estat la política de construcció de noves instal·lacions esportives municipals per a la ciutat, incloent també, en aquest apartat, les actuacions que s'han fet per remodelar o millorar instal·lacions ja existents.
- b) En segon lloc, s'ha analitzat els criteris que s'han anat seguint quant a la gestió dels propis equipaments, intentant extreure els punts més significatius de l'evolució de la política gestora dels ajuntaments.

B.4. La política envers les activitats esportives.

El quart aspecte tractat ha estat la política envers les activitats esportives. Això ha significat fer el seguiment, en cada legislatura, de les actuacions respecte la promoció d'activitats esportives en les que l'ajuntament tenia algun tipus de participació. Aquesta participació podia anar des de la responsabilitat absoluta de l'oferta, és a dir, que el propi ajuntament era el que organitzava un programa esportiu i el posava a l'abast dels ciutadans amb personal retribuït pels pressupostos municipals, fins a només el suport econòmic a una activitat organitzada per una altra entitat—club, escola o associació de pares—però que, de cara a la imatge social, l'ajuntament n'era també responsable.

Amb aquests criteris, s'ha estudiat la política municipal respecte a la promoció d'activitats esportives realitzada en cada legislatura. Per a l'anàlisi hem classificat l'actuació municipal en quatre blocs:

- a) L'actuació envers l'esport escolar, identificada, bàsicament, pels programes d'educació física en horari escolar i les activitats realitzades en les instal·lacions esportives de les escoles en horari extraescolar.
- b) La política encaminada a promocionar la iniciació esportiva, abastant, amb aquest concepte, les actuacions que promocionaven l'ensenyament o el perfeccionament d'un esport específic, donant, com a resultat, l'oferta d'una escola esportiva.
- c) El suport a l'esport de competició, consistent en l'ajut a les activitats esportives realitzades pels clubs de la ciutat en el marc de les competicions federatives de la seva modalitat esportiva
- d) Les accions que potenciaven l'esport popular, encaminades a dinamitzar la pràctica esportiva generalitzada dels ciutadans.

B.5. La política envers les entitats esportives.

El cinquè aspecte tractat en cada legislatura ha consistit en l'anàlisi de la política envers les entitats esportives. Això ha significat estudiar les actuacions municipals envers el sector associatiu privat del sistema esportiu de les ciutats al llarg de les tres legislatures. Hem dividit l'anàlisi de cada període en tres blocs:

- a) Anàlisi de les entitats esportives en el sistema esportiu municipal i la seva evolució. En la primera legislatura s'ha examinat les característiques més essencials que definien els clubs existents fins aquell moment, mentre que en els següents mandats, s'ha analitzat les noves entitats creades.
- b) El segon bloc ha estat destinat a les activitats més destacades de les entitats esportives durant la legislatura. En la mesura de lo possible hem fet referència tant als nivells esportius assolits pels equips esportius com als esdeveniments més importants que les diferents entitats van organitzar o van intervenir.
- c) Finalment, el tercer bloc s'ha dedicat a l'anàlisi de les relacions existents entre l'ajuntament i les entitats esportives, que ens ha aportat la informació més

rellevant per fer la valoració de la política de l'ajuntament envers les entitats esportives de la ciutat.

C. Els pressupostos d'esports.

Al finalitzar l'anàlisi de les tres legislatures en totes les dimensions anteriors es presenta l'estudi dels pressupostos municipals destinats a la política esportiva municipal durant tot el període 1979-1991. A diferència dels apartats anteriors, l'anàlisi dels recursos municipals dedicats a l'esport s'ha estructurat, de manera conjunta, abastant els dotze anys transcorreguts des de 1979 fins a 1991, en comptes de diferenciar l'actuació econòmica de cada legislatura per tenir una perspectiva més ampla de la política pressupostària en el conjunt de tot el període.

També hem optat per aquesta forma d'anàlisi, al comprovar que l'aprovació dels pressupostos no sempre coincidia amb l'equip de govern que els havia dissenyat, la qual cosa dificultava la distribució de la responsabilitat pressupostària entre els governs entrant i sortint en els anys que hi va haver eleccions municipals, és a dir en els anys 1979, 1983, 1987 i 1991. Tot i així hem indicat una distribució dels exercicis pressupostaris per legislatures. Per fer aquesta distribució teníem dues possibilitats. La primera era adjudicar el pressupost a la legislatura en què era aprovat pel ple municipal, ja que era quan es produïa la decisió política de realitzar l'actuació pressupostària; la segona era justament la contrària, adjudicar l'exercici pressupostari a la legislatura següent ja que era quan es realitzava la liquidació definitiva de les despeses i, per tant, es confirmava l'execució de la decisió política presa.

La decisió presa ha estat adjudicar l'exercici pressupostari dels anys electorals al govern municipal que prenia la decisió política d'aprovar els pressupostos. Això fa que la distribució dels pressupostos per legislatures s'hagi fet seguint els següents criteris.

En la primera legislatura s'inclouen els pressupostos de 1980, 1981 i 1982. L'any 1979 ha estat descartat de l'anàlisi ja que els pressupostos van ser aprovats per l'ajuntament predemocràtic i l'estructura dels pressupostos municipals estava basada en una normativa de l'època franquista amb la qual cosa la metodologia d'anàlisi era diferent.

Pel que fa a l'any 1983 les eleccions es van realitzar el 8 de maig i els nous consistoris es va constituir el 23 de maig. Aquell any els pressupostos municipals incloïen el Pressupost Ordinari i el Pressupost d'Inversions. Els Pressupostos Ordinaris de Vic i de Sant Feliu van ser aprovats pels nous ajuntaments, per la qual cosa la decisió política i la liquidació del pressupost d'aquell any va correspondre completament a la segona legislatura. No va ser així en el cas del Pressupost d'Inversions. L'aprovació d'aquests pressupostos a les dues ciutats es va realitzar pels plens municipals de la primera legislatura poques setmanes abans de les eleccions. Així però, en el cas de Sant Feliu, aquest pressupost va ser ratificat poc després de la constitució del nou Ajuntament, amb la qual cosa la decisió política d'efectuar la despesa i la seva realització corresponen al mateix període. En canvi, a Vic, no consta cap ratificació del Pressupost d'Inversions, amb la qual cosa la decisió política correspondria a la primera legislatura mentre l'execució a la segona. Davant d'aquesta situació i tenint en compte que hi va haver més decisions polítiques respecte els pressupostos de 1983 per part dels ajuntaments de la segona legislatura hem decidit incorporar aquests pressupostos al segon període. Així, la segona legislatura comprèn els pressupostos de 1983, 1984, 1985, 1986 i 1987, ja que els

comptes municipals d'aquest darrer any van ser decidits pels ajuntaments bastants mesos abans de realitzar les noves eleccions municipals, fetes el 10 de juny de 1987.

Finalment, la tercera legislatura acull els exercicis pressupostaris de 1988, 1989, 1990 i 1991. Hem incorporat el pressupost de 1991 perquè, tot i que la seva liquidació va correspondre als governs de la quarta legislatura, la seva elaboració—i per tant la previsió del que políticament es volia fer—va correspondre al final del govern municipal de la tercera legislatura.

Podem veure les dates d'aprovació dels pressupostos de les dues ciutats i la seva distribució per legislatures en la següent taula.

Dates d'aprovació dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

ANY	ACTUACIÓ	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
1979	Eleccions municipals	3 d'abril de 1979	3 d'abril de 1979
Primera legislatura			
1979	Constitució del consistori	19 d'abril de 1979	19 d'abril de 1979
1980	Aprovació Pressupost Ordinari de 1980	30 de maig de 1980	5 de febrer de 1980
1981	Aprovació Pressupost Ordinari de 1981	11 de juny 1981	1 d'abril de 1981
	Aprovació Pressupost d'Inversions de 1981	11 de juny 1981	1 d'abril de 1981
1982	Aprovació Pressupost Ordinari de 1982	12 de març de 1982	20 de gener de 1982
	Aprovació Pressupost d'Inversions de 1982	12 de març de 1982	20 de gener de 1982
1983	Aprovació Pressupost d'Inversions de 1983	18 d'abril de 1983	22 de març de 1983
	Eleccions municipals	8 de maig de 1983	8 de maig de 1983
Segona legislatura			
	Constitució del consistori	23 de maig de 1983	23 de maig de 1983
	Ratificació Pressupost d'Inversions de 1983	-	9 de juny de 1983
1984	Aprovació Pressupost Ordinari de 1983	22 de juliol de 1983	15 de setembre de 1983
	Aprovació Pressupost Ordinari de 1984	30 de desembre de 1983	31 de gener de 1984
	Aprovació Pressupost d'Inversions de 1984	11 de maig de 1984	-
1985	Aprovació Pressupost Ordinari de 1985	28 de desembre de 1984	17 de gener de 1985
	Aprovació Pressupost d'Inversions de 1985	27 de febrer de 1985	-
1986	Aprovació Pressupost Únic de 1986	23 de desembre de 1985	11 de febrer de 1986
1987	Aprovació Pressupost Únic de 1987	19 de febrer de 1987	29 de desembre de 1986
	Eleccions municipals	10 de juny de 1987	10 de juny de 1987
Tercera legislatura			
	Constitució del consistori	30 de juny de 1987	30 de juny de 1987
1988	Aprovació Pressupost Únic de 1988	28 de desembre de 1987	22 de desembre de 1987
1989	Aprovació Pressupost Únic de 1989	30 de gener de 1989	31 de gener de 1989
1990	Aprovació Pressupost General de 1990	26 de febrer de 1990	22 de febrer de 1990
1991	Aprovació Pressupost General de 1991	21 de desembre de 1990	18 de febrer de 1991
	Eleccions municipal	26 de maig de 1991	26 de maig de 1991
Quarta legislatura			
	Constitució del consistori	12 de juny de 1991	12 de juny de 1991

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes dels plens municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

La informació econòmica ha estat extreta dels diferents pressupostos municipals que existien en els ajuntaments durant aquella època i que, com hem vist en l'apartat 1.5, eren diversos i rebien diferents denominacions. Per simplificar les denominacions pressupostàries hem anomenat Pressupost General al conjunt de dades econòmiques de tot l'ajuntament, incloent-hi dins els Pressupostos Extraordinaris d'Inversions en els anys que van existir. En aquest cas concret, en la presentació de les dades i amb l'objectiu de donar un tractament homogeni, hem situat en la mateixa columna les despeses imputades als pressupostos d'inversions existents fins a 1985 i les del capítol 6 dels pressupostos dels anys posteriors.

300

Fets aquests aclariments inicials, hem d'afegir que l'anàlisi econòmica s'ha fet mantenint els valors monetaris del moment, és a dir, amb pessetes, sense traduir-ho a euros. Tenint en compte tot l'anterior, l'apartat d'anàlisi pressupostària de cada municipi s'estructura en tres blocs.

- a) El primer està dedicat a l'anàlisi de l'evolució del Pressupost general de l'ajuntament al llarg dels dotze anys transcorreguts. La informació obtinguda i elaborada ens ha permès fixar un marc pressupostari de referència per situar millor l'apartat pressupostari esportiu, a més de ser d'utilitat per valorar, comparativament, la situació econòmica general entre els municipis estudiats. Així mateix, s'ha valorat la distribució interna del pressupost per extreure dinàmiques pressupostàries generals de l'ajuntament.
- b) El segon bloc és el més extens i configura el nucli central de l'apartat pressupostari. En ell s'analitzen, també en base a la Liquidació del pressupost, els recursos econòmics—és a dir, el pressupost de despeses—que els ajuntaments van destinar a la seva política esportiva durant aquest període
- c) El tercer bloc està dedicat als ingressos municipals relacionats amb l'esport diferenciant els ingressos propis de les aportacions d'altres institucions en el cas de Vic ja que el Patronat disposava d'un pressupost de despeses i ingressos propis, i només dels ajuts exteriors en el cas de Sant Feliu de Llobregat.

En el capítol 7 es presenta l'anàlisi comparativa dels dos municipis. Tot i seguir una estructura similar als capítols 5 i 6, s'han introduït nous aspectes fruit de la juxtaposició i la comparació. En aquest sentit, s'ha fet un esforç més gran per presentar la informació ordenada en conceptes, dimensions, variables i indicadors, seguint el procediment metodològic de Quivy i Van Campenhoudt (1997). Cal aclarir que en aquest capítol s'ha utilitzat les dades pressupostàries per a la construcció de dimensions i indicadors.

El capítol s'inicia amb una comparació entre els aspectes generals que defineixen els dos municipis. En aquest cas s'ha utilitzat els mateixos apartats que en la descripció, es a dir, el territori, la població i el comportament electoral. Tot seguit es presenta la comparació entre les polítiques esportives municipals. El primer aspecte tractat és la comparació del marc polític general en el què es van desenvolupar les polítiques esportives municipals. En aquest apartat s'elabora un concepte específic—*el poder polític del govern municipal*—per permetre la comparació dels dos ajuntaments, i es desglossa en dues dimensions: *capacitat de decisió* i *capacitat d'execució*. A destacar la creació d'un indicador específic per analitzar la capacitat d'execució: *la disponibilitat pressupostària*.

Per analitzar l'organització dels serveis esportius municipals s'ha desglossat en dos conceptes: el *pes polític d'esports dins l'Ajuntament* i el *sistema organitzatiu*. El primer s'ha dividit en dues dimensions: la *capacitat d'influència política interna* i el *pressupost d'esports*. Per analitzar el sistema jurídic s'ha utilitzat quatre dimensions: *jurídica-administrativa, social, estructural i econòmica*.

En l'anàlisi de la política envers els equipaments esportius s'ha comparat el mapa municipal d'equipaments del conjunt del sistema esportiu de les dues ciutats al 1979 i al 1991, les actuacions inversores realitzades i els models de gestió emprats. En aquest darrer cas, s'ha elaborat una classificació dels models de gestió específica per a l'anàlisi de les dues ciutats.

En l'apartat de la política envers les activitats s'ha comparat l'actuació municipal a les dues ciutats i la diferència entre els models d'actuació. Seguidament s'ha confrontat les polítiques envers les entitats, partint del diferent mapa d'entitats i la seva evolució i comparant el tipus de relació dels ajuntaments amb la xarxa social d'entitats.

El capítol finalitza amb una síntesi dels principals resultats de l'anàlisi comparativa per donar peu al capítol 8 on es fa una proposta de model simplificat per a l'anàlisi de la política esportiva dels ajuntaments d'aquella època, adaptable a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals actuals; i unes conclusions finals sobre la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

No volem acabar aquesta introducció sense recordar que la procedència de les dades està relacionada amb la decisió metodològica d'utilitzar exclusivament documents públics com a font d'obtenció de dades. Així mateix, també volem afegir que les taules de dimensions, variables i indicadors que es presenten s'han elaborat amb la intenció de poder-los adaptar a un procediment d'anàlisi d'èpoques actuals, amb les corresponents modificacions que siguin necessàries per aspectes legals, econòmics o de ampliació de variables del sistema esportiu.

Finalment, hem de tenir en consideració alguns aspectes que tot seguit detallem. En primer lloc, recordem que la recollida de la informació s'ha fet en diferents etapes, la qual cosa ha fet que algunes dades seleccionades inicialment s'hagin pogut millorar amb noves eines informàtiques. D'altra banda, el fet de centrar-nos en un període històric de fa més de trenta anys fa que no hi hagi tota la informació general que analitzaríem en cas de fer un estudi de la situació actual dels municipis, amb la qual cosa disposaríem de moltes més fonts per a la recollida de dades.

De tota la informació general presentada, una es manté estàtica en el temps i altra és dinàmica i, en conseqüència, actualment hi ha diferències respecte al període analitzat. Quant a les dades estàtiques, la majoria corresponen a aspectes territorials relacionats amb indicadors geogràfics, com ara la ubicació, la superfície o l'altitud. Altres indicadors que podríem considerar estàtics s'han pogut recollir amb eines informàtiques actuals. L'exemple més clar és el de les distàncies entre els municipis estudiats i els espais naturals de possible pràctica esportiva, una dada que s'ha pogut obtenir a través de Google maps.

Pel que fa a la informació dinàmica alguna ha estat de fàcil recopilació i millora a través de la pàgina web de l'Institut d'Estadística de Catalunya (<http://www.idescat.cat/es/>) que ha permès treballar més profundament les dades demogràfiques de la població de les dues ciutats tenint en compte la seva evolució anual. En canvi, la informació que afectava la transformació urbanística de les dues

ciutats entre 1979 i 1991 està molt menys estructurada i és més difícil de tractar amb la suficient profunditat. Som conscients que hi ha aspectes urbanístics que podríem haver considerat, com ara l'existència de parcs, places, la distribució interna del territori, la distribució en districtes o barris, etc., però les dimensions temporals del nostre estudi en estar analitzant l'evolució urbanística en un període de dotze anys i allunyat del moment actual ens ha fet reduir el nombre d'indicadors a tenir en compte.

CAPÍTOL 5

LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE VIC (1979-1991)

5.1. Descripció general del municipi

Vic és una ciutat mil·lenària—successora de la ciutat preromana d'Ausa, al segle III aC.— amb una rica vida comercial, social i cultural i una ubicació geogràfica que li ha donat un lloc estratègic en la Catalunya central.

Al segle I esdevingué municipi romà, i en el segle V, estès ja el cristianisme, es va formar la diòcesi eclesiàstica, amb la catedral vora el temple romà. La invasió islàmica del 718 va destruir la ciutat i temps després, el comte Guifré el Pelós realitzà una repoblació, cap a l'any 878. L'estat ruïnós de l'antiga ciutat d'Ausa o Ausona va fer que el comte fundés una nova població com a simple carrer o barri (*vicus*) d'aquella i per això se li va donar el nom de *Vicus Ausonae*. Es reservà la part alta de la ciutat per al castell dels Montcada, fet sobre el temple romà, mentre la part baixa es va dedicar a la reconstrucció del centre episcopal, aixecant-se les tres esglésies que formaren la catedral a la vora del riu Mèder. L'activitat comercial es va concentrar a la plaça major o Mercadal, lluny del castell i de la catedral, i en els terrenys que separaven aquests tres centres es va anar produint a poc a poc el creixement de la vila.

El paper de l'església catòlica a la ciutat ha estat sempre molt important. En el segle XI Vic restava dividida en dues jurisdiccions. Des del castell, els Montcada dominaven la part alta de la vila, mentre que els bisbes tenien la senyoria de la part baixa, amb la catedral i el Mercadal.

La pesta negra va delmar la ciutat en el segle XIV, quan tenia uns 4.000 habitants. Per repoblar el municipi l'any 1477 es va produir una immigració occitana, que repoblà les cases de pagès i aportà llur mà d'obra a les indústries tèxtils i als picapedrers i constructors que remodelaren la ciutat. Durant el segle XVI es va bastir l'església de l'Àngel Custodi (1510), la de Sant Just i l'Hospital de la Santa Creu (1534) i el monestir de les clarisses (1590). L'any 1599 la primitiva escola catedralícia esdevingué Universitat Literària de Vic, que va ser suprimida pel decret de Nova Planta de 1716.

El segle XVIII va ser una època pròspera, amb un increment demogràfic que va arribar als 8.919 habitants l'any 1787, en la qual va créixer el comerç i la productivitat dels gremis (sobretot teixidors de llana i lli). També aparegué la indústria cotonera a partir de 1772 i la d'adoberia i l'espardenyeria. L'increment demogràfic va portar a un creixement urbanístic en un pla dissenyat per l'arquitecte Josep Moretó, qui també va remodelar la catedral.

La manca d'una universitat es va suplir pels ensenyaments que s'impartien als centres religiosos i sobretot pel Seminari, creat el 1749, on es van formar personatges rellevants com Jaume Balmes (1810-1848), Antoni Maria Claret (1807-1870) i Jacint Verdaguer (1845-1902). La profusió d'esglésies i convents va promoure la creació de moltes ordres religioses a la ciutat: les Carmelites de la Caritat (1826), els Claretians (1849), les Felipnèries de la Immaculada Concepció (1850), les Dominiques de l'Anunciata (1856), les Sagamentaries (1856), les Josefines de la Caritat (1877), les serves de la Passió (1886) i les Servents del Sagrat Cor (1891). La majoria d'aquestes congregacions tindrien, més endavant, un paper important en el sistema educatiu de la ciutat.

El 1875 la ciutat va quedar enllaçada amb Barcelona pel ferrocarril i a partir del segle XX la població va créixer progressivament fins arribar als 28.736 habitants l'any 1991, amb un creixement demogràfic, urbanístic i industrial—aquest últim sobretot en els

rams de la pell i l'alimentació—tot i que la posició neuràlgica al territori li va seguir donant unes característiques bàsiques de ciutat de comerç i serveis.

5.1.1. El territori

5.1.1.1. Aspectes geogràfics

Vic, capital de la comarca d'Osona, està situada al centre de la plana de Vic, a gairebé 70 kilòmetres de Barcelona i a 60 de Girona, fet que li dona un paper de ciutat capital en la Catalunya central.

306

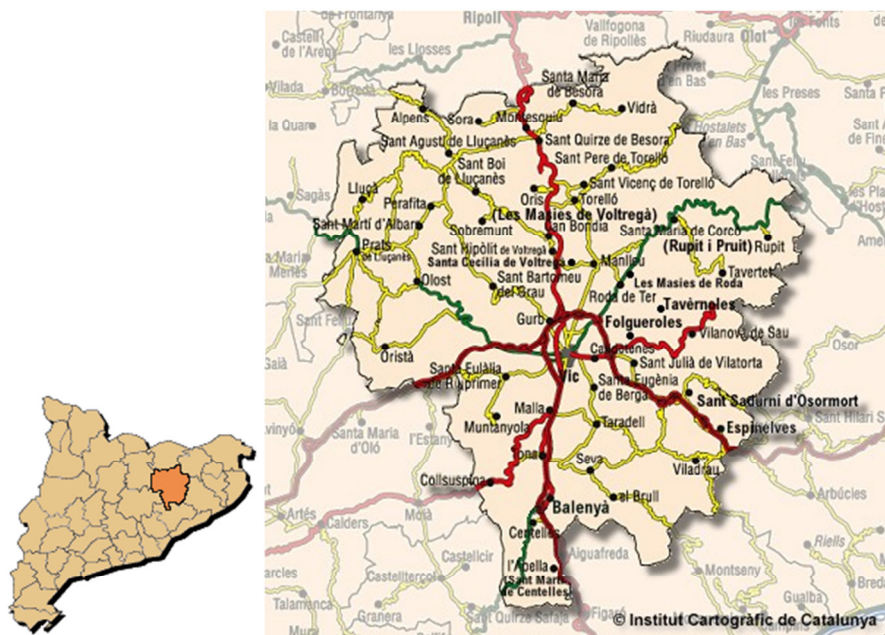
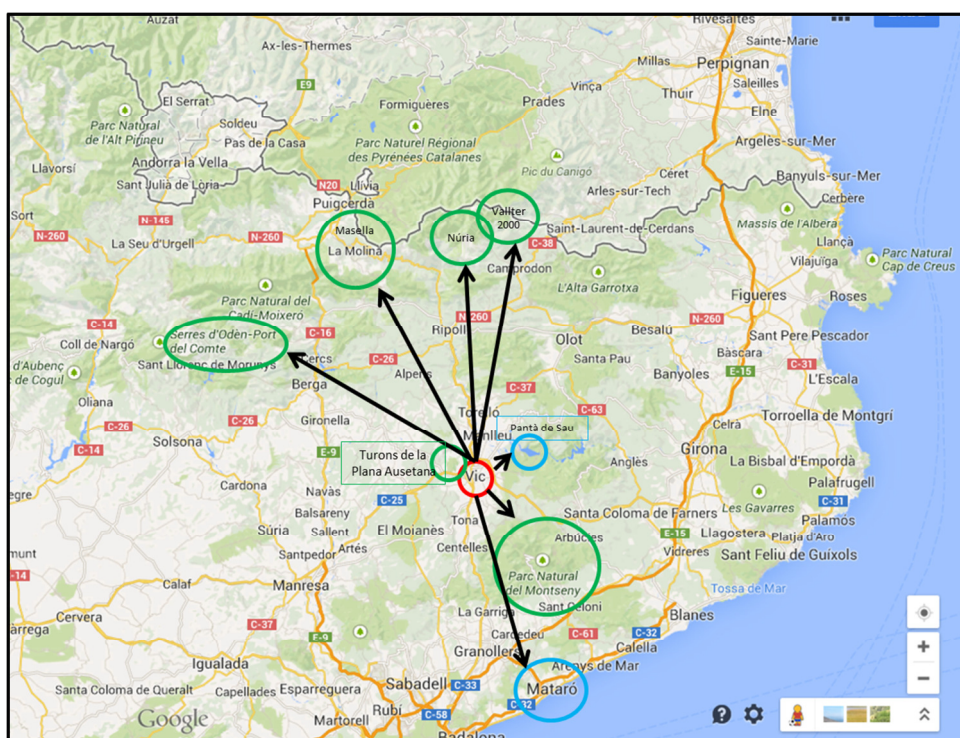

Figura 5. 1. Situació a Catalunya i mapa de la comarca d'Osona.
Font: <http://www.municat.net>

La situació al centre de Catalunya deixa Vic a una distància entre 60 i 80 kilòmetres de les muntanyes del Pirineu i les seves estacions d'esquí, fet que facilita la pràctica de l'excursionisme i els esports de neu. Més a prop té el massís del Montseny, de la Serralada Prelitoral, a 21 kilòmetres, amb la carena del Turó de l'Home (1.705 m.) i les Agudes (1.705 m.) i el turó de Matagalls (1.697 m.) i el massís de les Guilleries, situat al vèrtex entre la Serralada Prelitoral i la Serralada Transversal, a uns 20 kilòmetres de distància, amb el cim de Sant Miquel de Solterra o de les Formigues (1.204 m.), amb els embassaments del pantà de Sau i el de Susqueda dins el massís. La proximitat del pantà de Sau, a 18 kilòmetres de distància de la capital osonenca permet la utilització lúdica d'aquesta zona aquàtica. La distància de Vic al mar és aproximadament d'uns 70 o 80 kilòmetres, la separació que hi ha entre la capital osonenca i Barcelona o Mataró.

Taula 5. 1. Distància de Vic a espais naturals de possible pràctica esportiva.

	Kilòmetres	Tipus de pràctica
Zones d'activitats aquàtiques		
Pantà de Sau	18 km.	Esports aquàtics
Barcelona	70 km.	Esports aquàtics
Mataró	80 km.	Esports aquàtics
Zones de mitja muntanya (600-1.500 m. d'altitud)		
Turons de la Plana Ausetana	6 km.	Excursionisme
Massís de les Guilleries	20 km.	Excursionisme
Massís del Montseny	21 km.	Excursionisme
Zones d'alta muntanya (més de 1.500 m. d'altitud)		
Vall de Núria	61 km.	Excursionisme, esquí
La Molina	74 km.	Excursionisme, esquí
Masella	79 km.	Excursionisme, esquí
Vallter 2000	82 km.	Excursionisme, esquí
Port del Comte	95 km.	Excursionisme, esquí

Font: <https://www.google.es/maps>.Figura 5. 2. Distància de Vic a entorns naturals de possible pràctica esportiva.
Font: Elaboració pròpia a partir de www.google.es/maps.

El seu territori està determinat per la confluència dels rius Gurri i Mèder. El Gurri neix al peu del Montseny i desemboca al Ter després de rebre les aigües del Mèder a la ciutat de Vic. Tot i ser de poc cabdal, els dos rius van afavorir el desenvolupament de les indústries de les adoberies, especialment el Mèder, que travessa la ciutat.

Té una superfície de 30,7 km², que el col·loca en el lloc 96è entre els 311 municipis de la província de Barcelona i el 363è entre els 945 de tot Catalunya. Té una altitud de 484 metres sobre el nivell del mar amb algun turó d'altitud mitjana dins el terme municipal, com ara el pla de Sant Sebastià (770 metres) amb una ermita en el seu punt més alt que pertany a la parròquia de Santa Eulàlia de Riuprimer. Molt proper a Vic hi ha l'entorn natural dels Turons de la Plana Ausetana, amb quatre petits turons

entre els quals destaca el de la Creu de Gurb (790 m.) situat a aquest municipi veí de Vic. També molt proper hi ha un altre turó, el de Sant Marc, a Calldetenes.

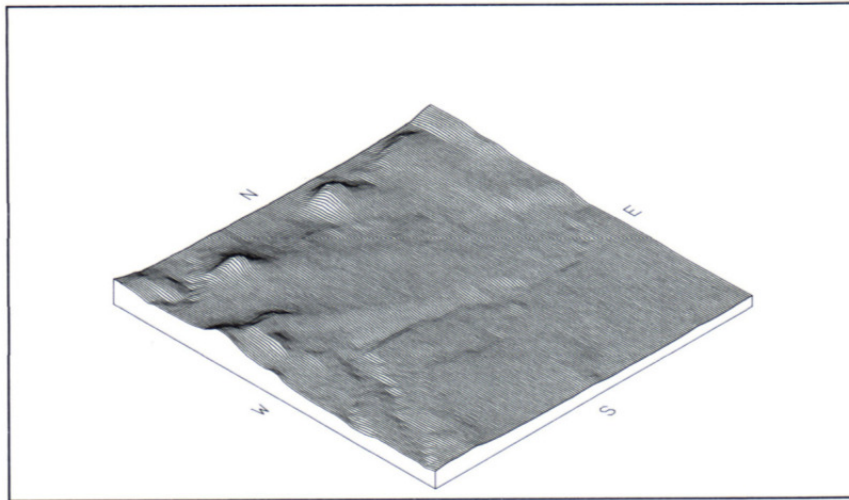

Figura 5. 3. Relleu del territori de Vic.

Font: <http://cartotecadigital.icc.cat>

El terme municipal llinda amb altres vuit municipis: Gurb, Folgueroles i Sant Bartomeu del Grau, cap al nord; Calldetenes i Santa Eugènia de Berga cap a l'est; Malla cap al sud; i Santa Eulàlia de Riuprimer i Muntanyola cap a ponent. A més de la ciutat de Vic, cap administratiu del municipi i de la comarca, el terme comprèn el poble de Sentfores, anomenat també la Guixa, que es va annexionar a Vic l'any 1932. En el mapa següent podem veure el terme municipal de Vic amb els municipis amb els quals té veïnatge.

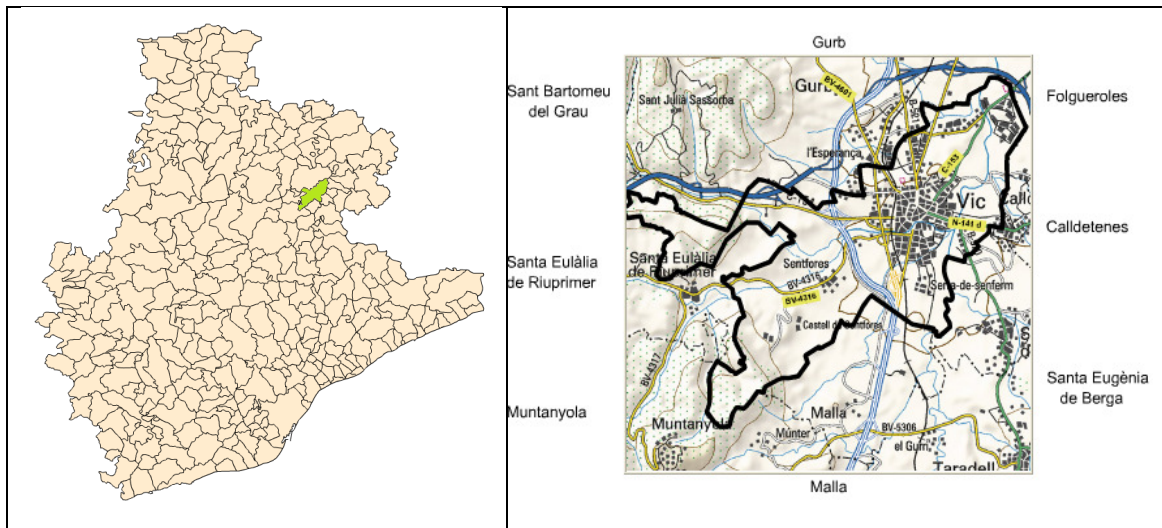

Figura 5. 4. Ubicació de Vic a la província de Barcelona i el terme municipal amb els municipis veïns.

Font: <http://www.diba.es/ortofotos>

Entre aquests municipis veïns, els que estan més propers al centre de Vic són Gurb, Calldetenes, Malla i Santa Eugènia de Berga, situats a menys de 5 kilòmetres de distància, tot i que el temps de desplaçament en cotxe al centre de Vic és inferior als vint minuts en tots els casos.

Taula 5. 2. Distància dels centres de població dels municipis veïns al centre urbà de Vic.

	KILÒMETRES	TEMPS A PEU	TEMPS AMB COTXE
Gurb	2,3	29 min.	6 min.
Calldetenes	2,6	33 min.	7 min.
Malla	4,3	52 min.	8 min.
Santa Eugènia de Berga	4,5	54 min.	14 min.
Folgueroles	6,0	1h. 12 min.	12 min.
Santa Eulàlia de Riuprimer	7,0	1h. 24 min.	11 min.
Sant Bartomeu del Grau	11,3	2h. 09 min.	18 min.
Muntanyola	12,1	2h. 19 min.	18 min.

Font: <https://www.google.es/maps>.

Tot i estar determinat pels seus límits territorials, el municipi de Vic amplia la seva influència a una àrea que engloba un seguit de municipis propers que podem veure reflectit en el mapa següent.²²⁰ Tant actualment com en el període que ens ocupa, la ciutat de Vic i la seva àrea d'influència ha estat el centre geogràfic, demogràfic i econòmic de la comarca d'Osona, i fins i tot, d'una bona part del Ripollès i del Moianès. Aquesta influència ha vingut sempre determinada, fonamentalment, pel seu mercat, la important ubicació d'activitats financeres i bancàries, l'establiment de serveis, i el paper de centre cultural molt important, amb estudis universitaris, cosa que situava a Vic en un centre neuràlgic fonamental per a la regió en el període 1979-1991. (Casassas i Clusa, 1981; Noguer i Montaner, 1992).

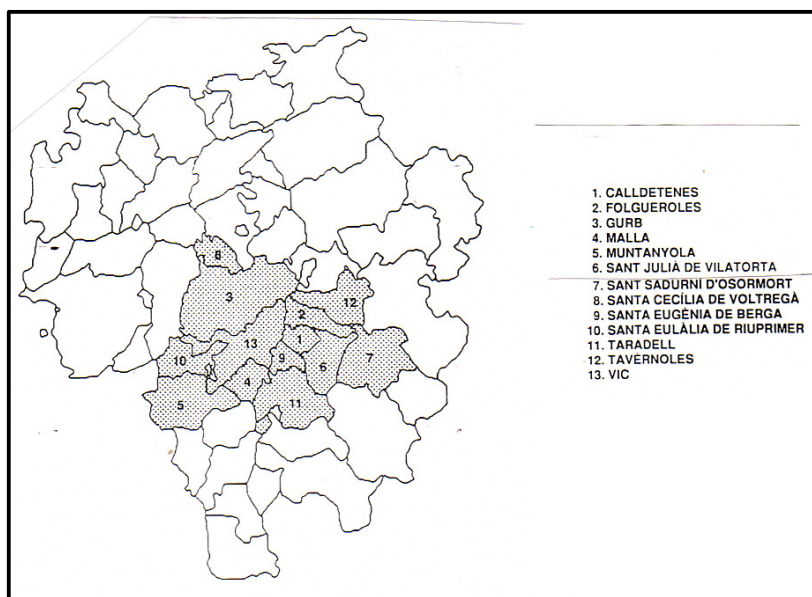

Figura 5. 5. Zona d'expansió urbana de Vic

Font: Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El clima és mediterrani del tipus continental humit, per les barreres de muntanyes que envolten la plana, més obertes al nord. Són freqüents les boires baixes. Segons el Servei Meteorològic de Catalunya, en el període entre 1961 i 1990 la temperatura mitjana a la comarca va ser de 12°, amb una temperatura màxima mitjana de 24,4° i una mínima mitjana de 5,6°. La pluviositat va oscil·lar al voltant dels 710 mm. anuals,

²²⁰ Els municipis que configuren l'àrea d'influència de Vic són: Calldetenes, Folgueroles, Gurb de la Plana, Malla, Muntanyola, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Sadurn d'Osormort, Santa Cecília de Voltregà, Santa Eugènia de Berga, Santa Eulàlia de Riuprimer, Taradell i Tavernoles.

amb un número mitjà de 87,4 dies de pluja a l'any. És significativa la mitjana de dies de glaçada d'aquest període, amb 96,9, xifra que indica les baixes temperatures de la comarca.

5.1.1.2. Aspectes urbanístics

Des del punt de vista urbanístic, la ciutat de Vic s'estén, en la seva major part, a l'esquerra del riu Mèder molt poc abans de la seva confluència amb el riu Gurri. La part antiga i el nucli principal de la vila se situa en la vessant nord del riu i es va crear inicialment en un petit puig coronat per un temple romà que, segles després, es convertiria en el castell de Vic o dels Montcada. Un segon nucli es va formar a partir del 878 a la part més baixa, al voltant de la catedral. Ambdós s'uneixen a la famosa plaça porxada del Mercadal, on se celebren els mercats i fires, que conserva alguna casa gòtica tardana i notables exemplars modernistes.

El nucli antic de la ciutat està envoltat per les Rambles, que segueixen el perímetre de les antigues muralles de 1368. Entre els edificis més notables, a més de la catedral, hi ha la casa de la ciutat, el Palau del Bisbe, el Museu Episcopal, l'antic seminari i diverses cases senyorials, apart de nombroses esglésies i convents. Prop dels camins que portaven a les principals portes de la ciutat (portes de les Malloles, de Santa Eulàlia, de Gurb i de Manlleu) es van formar els ravals, que han donat la peculiar expansió radial de la població. L'any 1655 es destruïren cases i ravals sencers donant origen a la creació de les Rambles i, amb posterioritat, a la realització d'una nova urbanització, en el sector nord de la ciutat, entre el carrer de Manlleu i el Pla dels Caputxins. A partir del 1875 sorgí, al voltant de l'estació del ferrocarril, el barri de l'Estació, unit a la plaça del Mercadal pel carrer de Verdaguer, una de les vies importants de la ciutat. Els canvis urbanístics en aquest barri van ser importants durant el nostre període d'estudi ja que van afectar l'actuació esportiva municipal.

En la figura 5.6 podem observar com la part urbanitzada—en vermell—ocupa un percentatge petit del total del territori, mentre en el nord de la ciutat estan ubicades les principals zones industrials—en blau—i la major part del terme municipal està dedicat a àrees de conreu. Al sud-oest del centre urbà del municipi està el nucli de població de la Guixa, que correspon a l'antic municipi de Sentfores que es va agregar a Vic l'any 1931. L'any 1981 l'ajuntament va aprovar el Pla General d'Ordenació Urbanística (PGOU), en què el sòl urbà consolidat tenia una dimensió de 7,1 km² i l'urbanitzable 3,1 km². Tots dos junts representaven el 33% del territori, és a dir, 10,2 km², mentre el sòl no urbanitzable ocupava el 67%, o el que és el mateix, 20,6 km².²²¹

²²¹ L'any 2011 l'ajuntament va aprovar un nou pla urbanístic, el POUM, on el sòl urbà ja era de 8,3 km² (el 27%), l'urbanitzable 1,8km² (6%); i el no urbanitzable seguia sent de 20,6%. Les dades ens mostren el creixement de Vic.

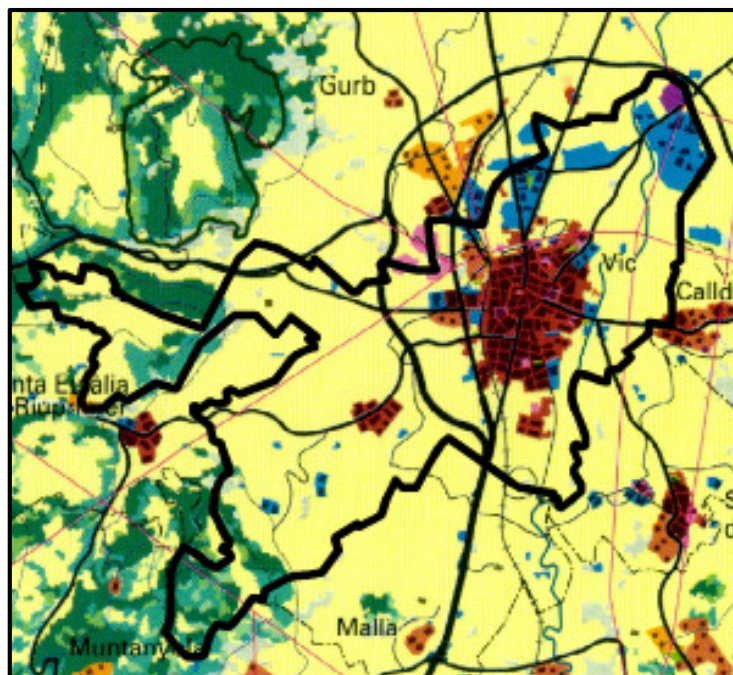

Figura 5. 6. Usos del sòl de Vic.
 Font: <http://www.diba.es/ortofotos>.

En les dues figures següents podem observar l'evolució del nucli central de Vic des de l'any 1930 fins a 1969, on s'aprecia com Vic es va anar estenent urbanísticament cap els afores del nucli antic en la primera meitat del segle XX.

Figura 5. 7. Plànol urbà de Vic (1930).
 Font: Institut Cartogràfic de Catalunya.

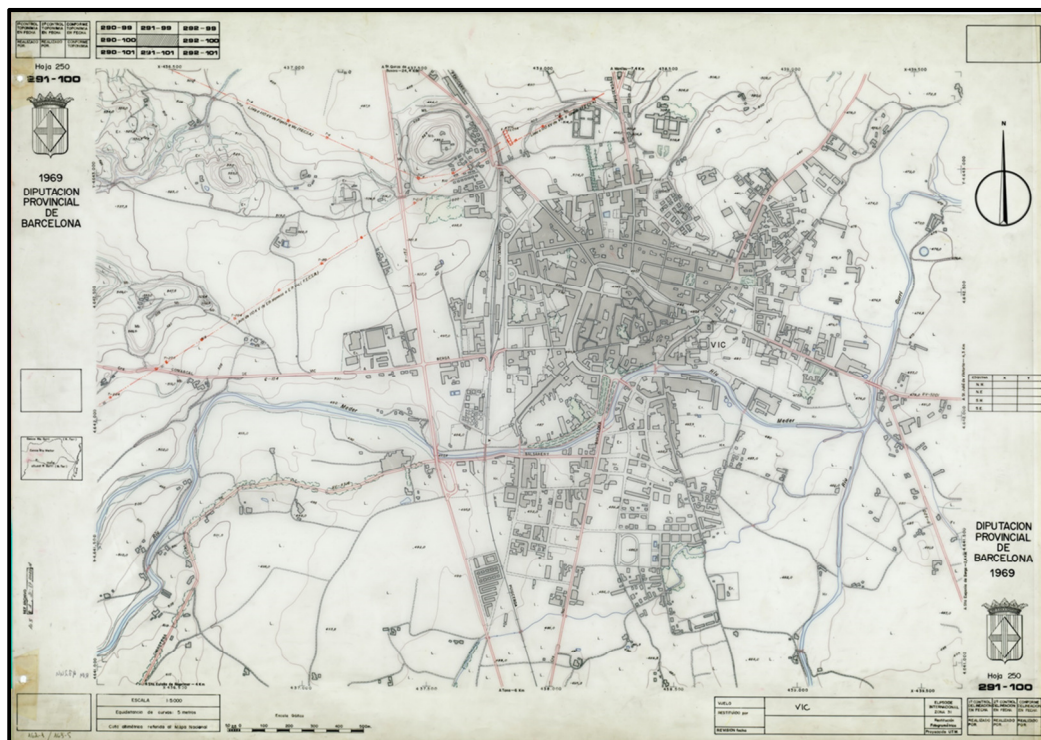

Figura 5. 8. Plànol urbà de Vic (1969).
Font: Institut Cartogràfic de Catalunya.

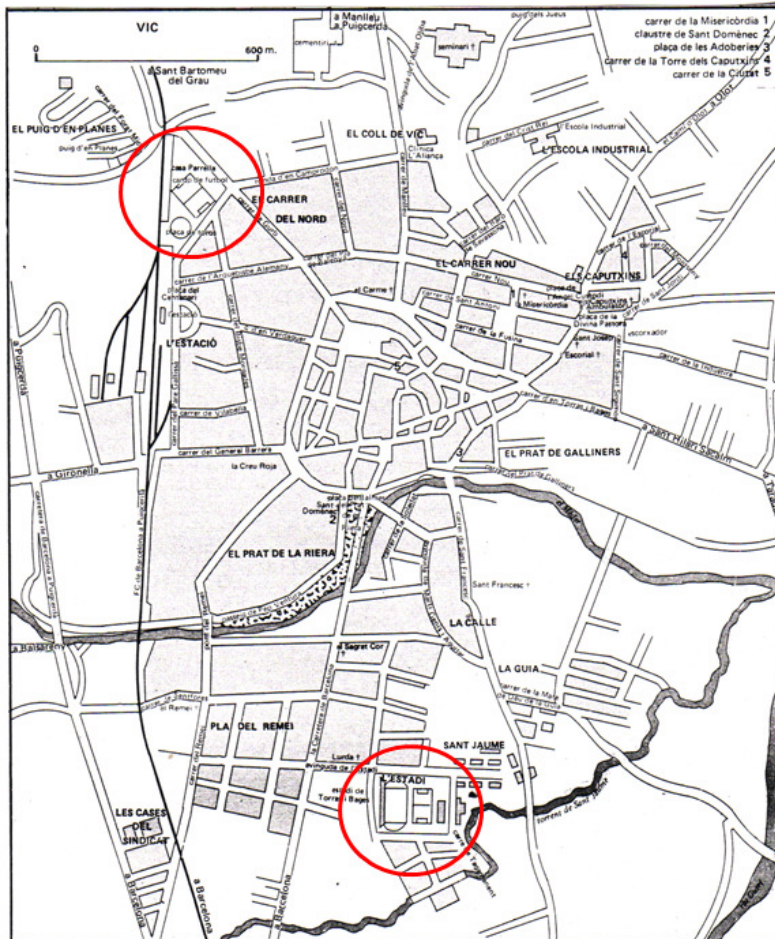
L'evolució urbanística de la ciutat durant la segona meitat del segle XX va transformar aquesta la ciutat, sobre tot, durant la dècada dels anys vuitanta, quan es va fer desaparèixer una plaça de toros i el camp de futbol de la Unió Esportiva Vic, es va obrir un nou carrer i construir nous ponts sobre la línia del ferrocarril per poder accedir a la zona de ponent de la ciutat on estava l'institut d'ensenyament secundari i on es construiria, durant el període històric que estudiem, la zona esportiva del Mas Osona.

En els dos plànols de la figura 5.10 podem veure, precisament, l'evolució de la situació urbanística de Vic de l'any 1980 fins el 1989.²²² En el de 1980 s'aprecia la delimitació dels equipaments esportius més importants existents en aquell moment. D'una banda, al sud, les instal·lacions de l'Estadi Torres i Bages, situades al barri del mateix nom. D'altra, més al nord, al cantó de l'estació de tren, veiem l'antic camp de futbol de la Unió Esportiva Vic que, com hem dit, igual que la plaça de toros veïna, desapareixeria durant el període estudiat per donar pas a una important transformació urbanística d'aquesta zona. Encara més al nord, en la carretera a Sant Bartomeu del Grau, tot i que no s'aprecia en aquest plànol, estava situat el Pavelló Municipal d'Esports.

La situació és veu diferent en el plànol urbà de l'any 1989. En ell s'aprecia la desaparició esmentada de la plaça de toros i del camp de futbol, espai que seria ocupat per una estació d'autobusos i, en línies discontinues, es veu la previsió d'obres urbanístiques que s'estaven realitzant per obrir la ciutat cap a ponent. En la part més alta del plànol apareix el Pavelló Municipal d'Esports, al cantó del qual s'aniria estenent la zona esportiva del Mas Osona creada durant la dècada dels vuitanta amb la construcció d'unes noves instal·lacions esportives municipals.

²²² Tot i no estar segurs que els plànols corresponguin exactament al període indicat, es pot apreciar l'esmentada evolució.

Plànol urbà de Vic l'any (1980)

Plànol urbà de Vic l'any (1989)

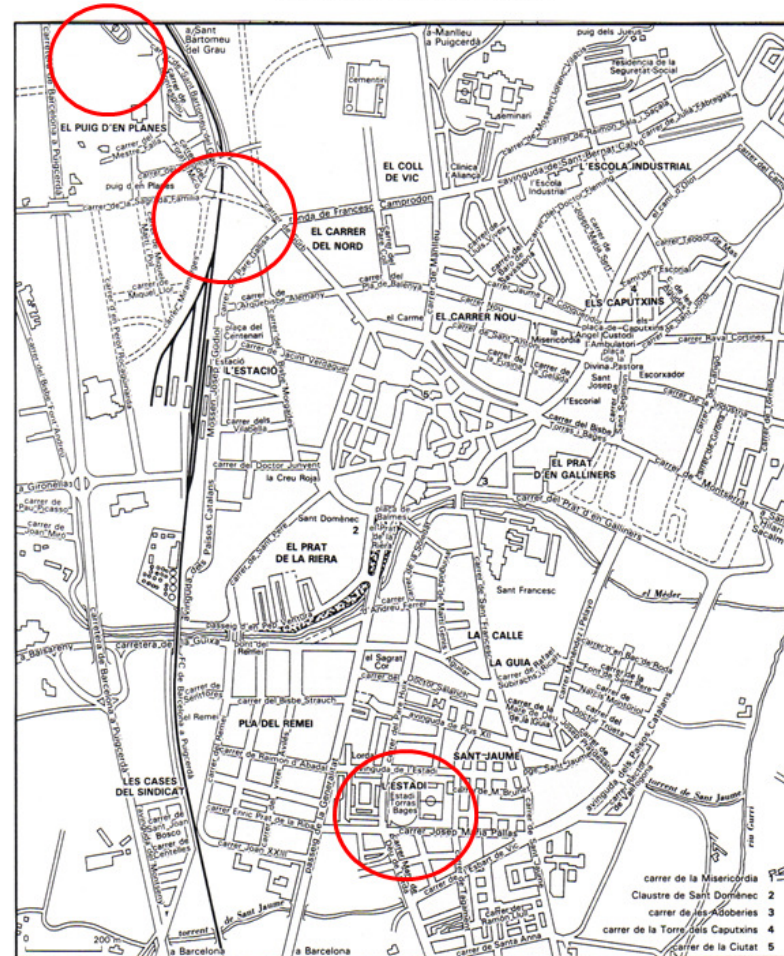

Figura 5.9. Evolució urbanística de Vic (1980-1989).

Font: Elaboració pròpia a partir de Gran Enciclopèdia Catalana (1980, vol. 15, p.406;1989: vol. 24, p. 71)

Un indicador del creixement urbanístic de Vic en la dècada dels vuitanta també el proporciona el cens d'habitatges existents entre els anys 1981 i 1991. L'any 1981 existien a Vic 10.320 habitatges, dels quals 8.163—el 79,1%—corresponien a habitatges principals, és a dir, a llars familiars. L'any 1991 la xifra era d'11.647 habitatges dels quals hi havia 9.054 llars familiars, que representaven el 77,8%. És a dir, en aquests deu anys es van construir un total de 891 habitatges principals, un increment del 10,9% sobre els que existien el 1981.

Tot i aquest creixement, els anys vuitanta no van ser els de major construcció de nous habitatges a Vic. La taula 5.3 ens mostra el creixement urbà de la ciutat al llarg del segle XX a través de l'evolució en la construcció d'habitatges principals. Podem veure que el 53,3% dels habitatges familiars existents a Vic en l'any 1991 havien estat construïts entre els anys seixanta i setanta. Si a aquests afegim els construïts en la dècada dels vuitanta—el 14%—la xifra se situa en el 67,3% dels habitatges principals existents en l'any 1991. Dit d'una altra manera, abans de 1961 només estaven construïts el 32,7% dels habitatges que existien l'any 1991.

Taula 5. 3. Habitatges principals de Vic segons any de construcció de l'edifici.

Abans 1900	De 1900 a 1930	De 1931 a 1940	De 1941 a 1950	De 1951 a 1960	De 1961 a 1970	De 1971 a 1980	De 1981 a 1991	TOTAL
723	587	150	292	1.207	2.309	2.519	1.267	9.054
8,0%	6,5%	1,7%	3,2%	13,3%	25,5%	27,8%	14,0%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

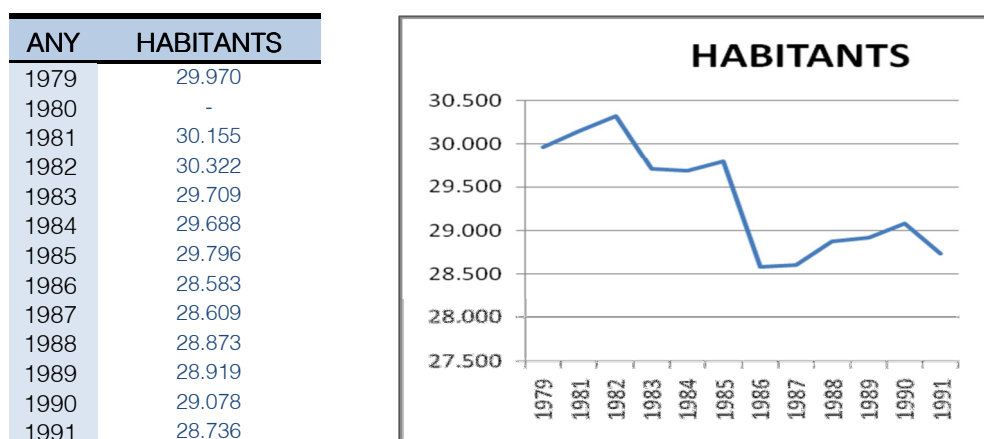
5.1.2. La població de Vic

5.1.2.1. Evolució demogràfica

L'any 1979 Vic tenia 29.970 habitants, una xifra superior als 28.736 que tenia l'any 1991, moment en què finalitza el nostre estudi.²²³ Això significa que en el conjunt d'aquests dotze anys va haver una reducció de 1.234 habitants, cosa que representa un descens total del 4,2%. En la taula 5.4 podem veure el decreixement que va tenir la població de Vic durant el període analitzat. Com ens mostren les dades, en l'any 1987 es va produir un lleuger repunt de la demografia que va canviar lleugerament la tendència descendent fins arribar a 1991 on es va repetir la situació minvant. En el conjunt del període la mitjana de població va ser de 29.370 habitants. Prenent aquesta xifra com a referència per calcular la densitat de població, Vic va disposar d'una densitat respecte la mitjana de població de 936 habitants per km².

²²³ Segons el padró municipal el 2013 la capital vigatana tenia una població de 41.647 habitants que, respecte l'any 1991, representa un increment de població del 40% en els vint-i-dos anys transcorreguts.

Taula 5. 4. Evolució de la població de Vic en el període 1979-1991.

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).²²⁴

Abans de 1979, Vic havia tingut un important creixement demogràfic, sobretot en les primeres tres quartes parts del segle XX, quan va multiplicar per 2,4 la seva població passant dels 11.628 habitants l'any 1900 als 27.612 l'any 1975.

Taula 5. 5. Evolució demogràfica de Vic (1900-1975).

1900	1950	1960	1965	1970	1975
11.628	16.975	20.303	23.249	25.906	27.612

Font.: Recolons, L. (1974) i Generalitat de Catalunya. (1994).

5.1.2.2. Distribució per edats

Si analitzem la distribució per edats de la població, des de 1981²²⁵ a 1991, veurem com en aquell decenni la població de Vic es va envellir considerablement. Podem observar que el percentatge de vigatans i vigatanes més grans de 65 anys va pujar gairebé quatre punts percentuals, mentre els infants entre 0 i 14 anys va disminuir cinc punts. En la taula 5.6 podem veure la distribució per edats en aquests anys.

Taula 5. 6. Estructura de la població per edats de Vic i de Catalunya. 1981-1991.

VIC					
Edats	1981		1991		
0-5	2.733	9,1%	1.577	5,5%	
6-14	4.298	14,3%	3.352	11,7%	
15-29	7.059	23,4%	6.851	23,8%	
30-44	5.258	17,4%	6.020	20,9%	
45-64	7.154	23,7%	6.331	22,0%	
65 i més	3.653	12,1%	4.606	16,0%	
Total	30.155	100%	28.736	100%	
CATALUNYA					
Edats	1981		1991		
0-5	579.375	9,7%	341.856	5,6%	
6-14	905.399	15,2%	734.422	12,2%	
15-29	1.346.716	22,6%	1.468.447	24,2%	
30-44	1.135.773	19,1%	1.267.305	20,9%	
45-64	1.327.925	22,3%	1.380.153	22,8%	
65 i més	661.226	11,1%	867.311	14,3%	
Total	5.956.414	100%	6.059.494	100%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

²²⁴ Les dades estan extretes dels padrons municipals. En l'any 1980 no va haver recollida de dades.

²²⁵ No es disposen de dades de l'estructura de població de 1979.

Si utilitzem les dues xifres esmentades podem construir l'indicador *índex d'envelliment* (*població > 64 anys / població < 15 anys*). El resultat és que, mentre el 1981 l'índex d'envelliment era de 0,52 —que vindria a representar una persona gran per a cada dos infants— l'any 1991 era de 0,93, és a dir, pràcticament una persona gran per infant.

Comparant aquestes xifres amb el total de Catalunya en el mateix període, podem veure que les dades de Vic comparades amb la mitjana catalana de 1981 i de 1991 eren molt similars, tot i que lleugerament més grans en la capital osonenca. Així, l'índex d'envelliment català era del 0,45 l'any 1981 i del 0,81 l'any 1991.

316

Taula 5. 7. Índexs d'envelliment de Vic i de Catalunya. 1981-1991.

Índex d'envelliment	1981	1991
Vic	0,52	0,93
Catalunya	0,45	0,81

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Un altre indicador demogràfic per analitzar la distribució per edats és l'*índex de dependència*, que mesura la relació existent entre les persones dependents (majors de 65 anys i menors de 15) i les persones en edat productiva (entre 15 i 64 anys), encara que no estiguin en situació activa laboral. Aquesta relació de dependència era de 0,55 l'any 1981 i de 0,50 l'any 1991. Això significa que l'any 1981 hi havia 1,8 persones en edat laboral per cada una en edat dependent. L'any 1991, l'indicador representa una relació de 2 a 1, lleugerament superior. La relació de dependència de l'any 1981 era molt similar la vigatana i la catalana, mentre que era lleugerament inferior en 1991 i en l'actualitat. En resum podem dir que la població de Vic, en el període 1981-1991, era lleugerament envellida i amb una taxa de dependència similar al conjunt de Catalunya.

Taula 5. 8. Índex de dependència de Vic i de Catalunya. 1981-1991

Índex de dependència	1981	1991
Vic	0,55	0,50
Catalunya	0,56	0,47

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

5.1.2.3. Naturalesa de la població

Quant al lloc de naixement de la població, les dades del padró municipal de l'època estudiada ens indiquen que els vigatans nascuts a Catalunya eren gran majoria, al voltant del 80% del total. Si a més tenim en compte que el 69% eren de la mateixa comarca, ens dóna una idea de l'arrelament de la població a la zona i de la poca immigració existent. Si comparem aquestes dades amb el conjunt de Catalunya veiem la diferència en la configuració del lloc d'origen de la població de la capital d'Osona, amb xifres que superen els quinze punts de diferència quant a persones nascudes a la pròpia Catalunya.

Taula 5. 9. Població per lloc de naixement a Vic i Catalunya. 1981-1986-1991.

VIC						
Nascuts a	1981		1986		1991	
Catalunya	23.910	79,3%	23.045	80,6%	23.128	80,5%
Resta de l'Estat	6.073	20,1%	5.293	18,5%	5.218	18,2%
Estranger	158	0,5%	167	0,6%	390	1,4%
No hi consta	14	0,0%	78	0,3%		
Total	30.155	100%	28.583	100%	28.736	100%
CATALUNYA						
Nascuts a	1981		1986		1991	
Catalunya	3.779.278	63,4%	3.940.409	65,9%	4.089.710	67,5%
Resta de l'Estat	2.050.939	34,4%	1.934.059	32,3%	1.867.758	30,8%
Estranger	89.985	1,5%	99.800	1,7%	102.026	1,7%
No hi consta	36.212	0,6%	4.370	0,1%		
Total	5.956.414	100%	5.978.638	100%	6.059.494	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

5.1.2.4. Nivell d'instrucció

Quant al nivell d'instrucció de la població de Vic durant el període estudiat les dades indiquen un índex d'estudis lleugerament superior a la mitjana de Catalunya. Les dades de la taula següent ens mostren percentatges més alts a la capital d'Osona en els estudis mitjans i superiors. De totes maneres es constaten uns nivells baixos d'estudis universitaris, sobretot a inicis dels anys vuitanta. Els percentatges de població sense titulació o amb estudis primaris eren molt alts a inicis de la dècada, disminuint considerablement deu anys més tard.²²⁶

Taula 5. 10. Població per nivell d'instrucció a Vic i Catalunya. 1981-1986-1991.
Percentatge sobre la població de dret de 10 anys i més.

VIC			
Nivell d'instrucció	1981	1986	1991
Sense titulació o amb estudis primaris	70,8%	65,9%	52,0%
Amb estudis mitjans	25,7%	27,5%	40,1%
Amb estudis superiors	3,5%	6,5%	7,9%
CATALUNYA			
Nivell d'instrucció	1981	1986	1991
Sense titulació o amb estudis primaris	73,3%	67,9%	55,7%
Amb estudis mitjans	23,6%	26,4%	37,8%
Amb estudis superiors	3,1%	5,7%	6,4%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

En el període estudiat, la ciutat ofería nombrosos serveis educatius per als seus habitants. Destaquem els set centres públics d'Educació General Bàsica (EGB)²²⁷; dos instituts de secundària—un de batxillerat i un altre per a la formació professional—; i sis centres escolars privats, gairebé tots dependents de diferents ordres religioses. Inicialment, els centres docents públics depenien del Ministeri d'Educació estatal però a partir de 1980, amb el traspàs de competències a la Generalitat de Catalunya, la responsabilitat va passar a la comunitat autònoma.

²²⁶ IDESCAT presenta les dades de nivell d'instrucció dels anys 1981 i 1991 de manera molt diferent, amb la qual cosa hem hagut d'agrupar la informació sense tenir la seguretat que s'inclouia les mateixes dades en els dos períodes. Per aquesta raó, mentre les dades comparatives entre Vic i Catalunya són vàlides per a cada any, la comparació avaluativa entre els dos anys té només un valor aproximat. Hem descartat, en aquest cas, donar dades del 2012 per aquesta raó.

²²⁷ La denominació dels centres d'EGB durant aquesta etapa va ser molt variada. En les actes municipals hem trobat referències a les escoles "nacionals", "públiques", "estatals"... Amb l'aplicació de la reforma educativa de 1990 la denominació genèrica dels centres docents de primària va passar a denominar-se CEIP (centres d'educació infantil i primària).

Durant aquesta etapa els vigatans també van disposar d'oferta d'estudis universitaris, fet que donava a la ciutat una categoria i dimensió social significativa que la diferenciava de les altres ciutats de grandària similar que no disposaven d'aquest servei educatiu. L'any 1988 la ciutat comptava amb tres escoles universitàries i l'any 1991 es podien fer estudis universitaris de Magisteri, Empresarials, Infermeria, Informàtica, Telecomunicacions i estudis Agrícoles.

Taula 5. 11. Centres docents d'EGB i secundària a Vic en el període 1979-1991.

Centres públics d'Educació General Bàsica
Escola Pública Andersen ²²⁸
Escola Pública Doctor Joaquim Salarich
Escola Pública Guillem de Mont-rodón
Escola Pública Jaume Balmes
Escola Pública Montseny
Escola Pública Sant Miquel dels Sants ²²⁹
Escola Pública Unitària de Sentfores
Instituts públics de secundària
Institut Jaume Callís
Institut Politècnic
Centre docents privats
Col·legi Puigllat ²³⁰
Col·legi Nostre Senyora del Carme(Escorial) ²³¹
Col·legi del Pare Coll ²³²
Col·legi Sant Miquel dels Sants ²³³
Col·legi Santa Caterina de Siena ²³⁴
Col·legi del Sagrat Cor de Jesús ²³⁵
Acadèmia Maurici Izern

5.1.2.5. Activitat productiva de la població

Pel que fa a l'activitat productiva de la població, l'activitat econòmica de Vic va estar centrada en el desenvolupament del sector terciari. Les dades aportades pel Centre d'Estudis Demogràfics de la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1992 ens mostraven una evolució en aquest sentit. A 1975 el sector econòmic més important dins la població activa era la indústria, en la qual treballava el 52% de la població activa, seguida pel sectors de serveis, amb el 41,6%. En canvi, la situació el 1986 era diferent. Les enquestes d'aquell any mostraven que el sector del serveis (amb 51,48%) havia desplaçat al segon lloc al sector industrial (44,2%).

Així doncs, segons aquest estudi Vic va tenir un procés de "terciarització" i es va convertir, durant la dècada dels vuitanta, en un gran centre de serveis per a tota la comarca destacant, en l'aspecte comercial, el mercat dels dissabtes i, secundàriament, el dels dimarts. Tenien rellevància els mercats de dates senyalades, com el de Nadal, de Quaresma i, sobretot, el Mercat del Ram, celebrat els dies abans del diumenge de Rams, essent una fira agrícola, ramadera, industrial i comercial amb

²²⁸ L'escola Andersen, inicialment era un centre privat, però l'any 1988 va passar a la xarxa pública.

²²⁹ L'escola Sant Miquel dels Sants va iniciar un procés de fusió amb l'escola Guillem de Mont-rodón el curs 1998-1999 que va culminar el curs 2001-2002.

²³⁰ Aquest centre era l'antic Seminari i va acabar fusionant-se amb el Col·legi Sant Miquel dels Sants.

²³¹ Propietat de les Carmelites

²³² Propietat de les Dominiques

²³³ Depenent del Bisbat de Vic

²³⁴ Propietat de les Dominiques

²³⁵ Propietat de les serventes del Sagrat Cor de Jesús.

un seguit d'actes culturals i populars. A aquestes activitats calia afegir altres fires relacionades amb diferents activitats: antiguitats, música, esquí, etc.

En l'àmbit comercial fix, tots els àmbits estaven representats en gran mesura, tenint un pes important el calçat i la confecció igual que, al llarg dels anys vuitanta, va anar augmentant la creació de grans àrees comercials de tot tipus de productes. En l'àrea de serveis cal destacar l'increment d'ocupació en l'administració pública i en els serveis comunals, socials i personals: educació, sanitat, cultura, etc.

El sector industrial es concentrava, bàsicament, en tres sectors: el de les pells adobades, el metal·lúrgic i l'alimentari. Les pells adobades constituïa l'activitat amb més tradició i pes a la ciutat, mentre que la metal·lúrgia va néixer de les necessitats de la indústria tèxtil i de la fabricació i reparació d'eines per l'agricultura. Amb el temps el sector es va diversificar. La indústria alimentària es va desenvolupar en relació amb l'agricultura i la ramaderia comarcal. L'elaboració d'embotits, els escorxadors, l'elaboració de pinsos i llet es convertiren en les activitats principals d'aquest sector.

En la taula següent podem veure la distribució en diferents professions de la població major de 16 anys ocupada a Vic en els anys 1986 i 1991.²³⁶ Les dades ens mostren un important percentatge de persones dedicades laboralment a la indústria, més del 40%, una xifra més o menys equivalent a la suma de comerciants, professionals i serveis administratius, així com un baix tant per cent del sector agrícola en aquells anys. Comparant les dades amb les dels mateixos anys en el conjunt de Catalunya veiem que era una distribució bastant similar.

Taula 5. 12. Població ocupada per professió, de 16 anys i més a Vic i Catalunya. En percentatges. 1986-1991.

	VIC		CATALUNYA	
	1986	1991	1986	1991
Professionals i tècnics	14,6%	16,5%	12,1%	13,2%
Personal directiu	2,6%	2,1%	3,6%	2,4%
Serveis administratius	12,1%	14,3%	13,1%	16,2%
Comerciants i venedors	14,2%	14,2%	11,2%	13,5%
Hostaleria i altres serveis	8,0%	8,6%	9,0%	10,4%
Agricultors i pescadors	3,1%	2,3%	4,8%	3,6%
Treballadors industrials	44,2%	41,9%	39,8%	40,5%
Professionals forces armades	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%
No hi consta	1,3%	0,0%	6,1%	0,0%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>). Padró municipal

5.1.3. El comportament polític de la població

En el període analitzat, el partit que va dominar l'escena política de la ciutat de Vic va ser sempre Convergència i Unió. Aquesta coalició va guanyar totes les eleccions que es van realitzar des de 1979 fins a 1991, incloent els comicis electorals municipals, els autonòmics, els generals i els europeus. Les seves victòries van ser en alguns cops contundents, sobretot en les eleccions autonòmiques on van superar el seixanta per cent dels vots emesos els anys 1984 i 1988.

²³⁶ No disposem de les dades de 1981 i hem renunciat també a les dades del 2012 per qüestions de classificació.

El vot nacionalista a CiU va ser complementat, molts cops, amb un important recolzament a altres forces nacionalistes, especialment Esquerra Republicana de Catalunya i Nacionalistes d'Esquerres. La suma dels vots nacionalistes va arribar més amunt del setanta per cent del total en algunes eleccions.²³⁷

5.1.3.1. Resultats electorals durant el període 1979-1983

El període comprès entre 1979 i 1983 es va caracteritzar a Vic, com a tots els altres municipis espanyols, per l'inici de la configuració de l'estat democràtic i, conseqüentment, per la realització d'un seguit de convocatòries electorals que van servir per estructurar les diferents institucions que havien de marcar les polítiques d'actuació a nivell estatal, autonòmic i local. Així, després de l'aprovació de la Constitució espanyola de 1978, els ciutadans i ciutadanes catalanes van ser convocats a emetre el seu vot en cinc ocasions—en les eleccions generals de 1979, les municipals i el referèndum sobre l'Estatut de Catalunya en el mateix any, les eleccions autonòmiques de 1980 i unes noves eleccions generals l'any 1982—abans d'arribar a la nova convocatòria municipal de maig de 1983. En totes les eleccions en què s'havien d'escollir representants polítics, la coalició Convergència i Unió va resultar guanyadora a la ciutat de Vic.

a) Les eleccions generals de 1979: victòria de CiU a Vic.

Les primeres eleccions generals després que fora aprovada, l'any 1978, la Constitució Espanyola, es van realitzar l'1 de març de 1979, i van donar la victòria a la coalició de Convergència i Unió a la ciutat de Vic. Aquesta força política va obtenir 4.967 vots, que va representar el 32,4% dels votants. La segona opció més votada va ser la que representava el partit de l'aleshores president del govern, Adolfo Suárez, la Unió del Centre Democràtic (UCD) que, a Catalunya, es presentava amb les sigles de Centristes de Catalunya (CC-UCD) i que va obtenir el 21,3% a la capital osonenca. En tercer lloc va quedar el PSC-PSOE, amb el 16,2%.

b) Les eleccions municipals de 1979: CiU obté la majoria simple del consistori.

Un mes més tard, el 3 d'abril de 1979, es realitzaren les primeres eleccions municipals. A Vic, CiU va obtenir el 35,8%, mentre la segona opció política, l'Entesa Democràtica de Vic, una coalició política amb predominança del partit socialista, quedava a pocs punts de la primera, amb el 32,6%.

c) El Referèndum de l'Estatut: el "SI" va ser aclaparador a Vic.

El 25 d'octubre de 1979 es va fer el referèndum sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. En el total de Catalunya van votar el 59,01% dels ciutadans i ciutadanes amb dret a vot, xifra que a la comarca d'Osona va ser sensiblement més alta, el 67,34%. El vot afirmatiu va ser del 88,7% en el conjunt català, mentre a Osona arribava al 90,7%. A la ciutat de Vic el percentatge de votants va ser del 66,5%, dels quals es van declarar partidaris del Si a l'Estatut un 90,3%.

²³⁷ S'ha de destacar el paper capdavanter de Vic com a ciutat on ha estat més significativa la predominança política de Convergència i Unió, un fet que va motivar que quan es va crear, el 1981, l'Associació Catalana de Municipis, la reunió constitutiva es fes a Vic, la capital osonenca fora declarada seu de l'entitat i l'alcalde vigatà designat el seu president. Cal fer esment que l'Associació Catalana de Municipis es va constituir com una agrupació de municipis que aglutinava, majoritàriament, a poblacions governades per CiU i ERC, i segons la premsa, "havia nascut com a rèplica a una altre agrupació de municipis, la Federació Catalana de Municipis, que estava estretament lligada als municipis més grans de Catalunya, i que comptava amb el suport polític del PSC-PSOE i el PSUC". (*El 9 Nou* de 5 d'octubre de 1981).

d) Les eleccions autonòmiques de 1980: CiU va guanyar a Vic amb més de vint punts de distància.

En la següent crida a les urnes amb motiu de les primeres eleccions autonòmiques, el 1980, CiU dominà clarament en el conjunt de la comarca osonenca, amb el 44,4%.²³⁸ A Vic, la coalició nacionalista va obtenir el 43,6% dels vots, seguida, a distància pel PSC-PSOE, amb el 21,7% i ERC, amb el 11,7%. La quarta força política varen ésser els Centristes de Catalunya, amb el 10,3%, i la cinquena el PSUC, que aconseguí el 9,0% dels vots emesos.

e) Les eleccions generals de 1982: CiU guanya al PSC-PSOE a Vic.

Abans de finalitzar aquest període va haver, l'octubre del 1982, unes noves eleccions generals a l'Estat espanyol. A la capital osonenca, els resultats electorals van tornar a donar la victòria de CiU sobre els socialistes. En aquest cas, per un marge similar a les autonòmiques anteriors, ja que la coalició nacionalista obtingué el 42,0% dels vots per 24,6% del PSC.

5.1.3.2. Resultats electorals durant el període 1983-1987

Durant aquest període, també es van produir diverses convocatòries electorals, en les quals Convergència i Unió va seguir sent la força política més votada a la ciutat i a la comarca.²³⁹ Així es va produir a les eleccions municipals de 1983, les autonòmiques de 1984 i les legislatives de 1986. A més, en aquesta època, el govern socialista va convocar el referèndum sobre la permanència en l'OTAN demanant el vot afirmatiu per a la seva proposta d'integració sense pertànyer a l'estructura militar.

a) Les eleccions municipals de 1983: primera majoria absoluta de CiU

Les eleccions municipals del 8 de maig de 1983 van repartir els regidors municipals entre quatre forces polítiques, de les quals CiU va obtenir onze, la majoria absoluta del consistori. Això fou fruit dels 7.660 vots obtinguts, que representaven el 50,4% del total, mentre una coalició dels partits d'esquerres, ara amb la denominació de Socialisme i Progrés, que substituïa la coalició de la primera legislatura, obtenia el 30,4%.

b) Les eleccions autonòmiques de 1984: CiU va arribar al seu sostre electoral

En les eleccions autonòmiques de 1984, CiU va obtenir el 65,5% a la capital osonenca, la xifra més alta de totes les eleccions que es realitzarien en els dotze anys estudiats. La segona força política fou el PSC-PSOE, que aconseguiria el 14,8% dels vots dels vigatans. Més lluny quedà ERC, amb el 7,6%.

c) Referèndum de l'OTAN de 1986: El "No" va ser majoritari a Vic

El març de l'any 1986, el govern estatal va sotmetre a referèndum nacional la permanència d'Espanya dins l'estructura de l'OTAN. Els resultats provisionals de la comarca van donar un 64,4% d'osonencs partidaris del no a la permanència, per un 29,2% votants afirmatius. A cap municipi de la comarca va guanyar el sí. La proporció

²³⁸ Osona va ser la comarca catalana on CiU va obtenir el més alt percentatge de vots favorables entre el total dels electors, i la segona comarca, després de La Selva, entre els votants.

²³⁹ Aquest esperit nacionalista català majoritari en el municipi, posat de manifest en les diferents convocatòries electorals, va tenir oportunitat de mostrar-se, diversos cops, com el conflicte que aparegué en l'àrea d'ensenyament municipal davant la possibilitat que mestres castellano-parlants, sense titulació específica de català, poguessin cobrir places docents a la ciutat. Els titulars de la premsa de l'època: "L'Escola catalana és en perill" i "La Generalitat cedeix vergonyosament" són ben explícits al respecte (El 9 Nou, de 14 de gener de 1985).

a la ciutat de Vic va ser de 63,2% favorables al "no" i el 28,9% que votaren afirmativament.

d) Les eleccions generals de 1986: CiU va obtenir més del doble de vots que el PSC-PSOE a Vic

A les eleccions generals del 22 de juny de 1986, CiU va seguir essent la força política més votada de la ciutat, amb el 52,8% dels resultats. Els socialistes, guanyadors, altre cop, en el total de l'Estat, aconseguiren només el 23,4%, mentre la tercera opció política fou Alianza Popular, que va obtenir el 10,2%.

5.1.3.3. Resultats electorals durant el període 1987-1991

322

En aquest període es van convocar les terceres eleccions municipals, el 10 de juny de 1987, fent-les coincidir amb les primeres eleccions al Parlament Europeu; també es va realitzar la tercera convocatòria per a la configuració del Parlament de Catalunya, el 29 de maig de 1988; una altra convocatòria electoral europea el 15 de juny de 1989; unes noves eleccions legislatives de les cambres espanyoles, que varen tenir lloc el 29 d'octubre de 1989; i, finalment, les quartes eleccions municipals el 26 de maig de 1991. En totes elles, Convergència i Unió va seguir essent la força política més votada de la població de Vic.

a) Les eleccions municipals de 1987: un altre cop majoria absoluta de CiU i davallada socialista

La tercera confrontació electoral per decidir la composició política dels ajuntaments, va atorgar una altra vegada la victòria absoluta de CiU que obtingué el 49,1% dels vots, mentre la segona força política, una coalició de partits d'esquerres, Progrés Municipal d'Osona (PMO) que substituïa a l'anterior coalició, Socialisme i Progrés (SiP), també amb predomini del partit socialista, obtingué gairebé només una tercera part dels que aconseguiren els nacionalistes, assolint el 17,5% dels vots front al 30,4% dels anteriors comicis. En aquesta ocasió, aparegué dins el panorama polític de la ciutat un grup independent, Independents per Vic, que aconseguí emportar-se el 17,1% dels vots, mentre ERC apareixia, per primer cop amb representació pròpia, amb el 10,2%.

b) Les primeres eleccions europees de 1987: victòria nacionalista a Vic

Els vigatans van atorgar la major part dels seus vots a les forces polítiques nacionalistes en la primera convocatòria al parlament europeu que es va fer al nostre país. Convergència i Unió va obtenir el 42,9%, als que s'havia de sumar el 9,4% que va aconseguir Esquerra Republicana de Catalunya, que es presentà en una coalició anomenada Per l'Europa dels Pobles (PEN), junt amb Euskadiko Esquerra (EE) i el Partit Nacionalista Gallec (PNG). Els partits amb representació a tot l'Estat van tenir uns resultats més minsos. El PSC-PSOE obtingué el 18,8% i Alianza Popular l'11,2%.

c) Les autonòmiques de 1988: el conjunt dels partits nacionalistes van obtenir més del 70%

Les autonòmiques de 1988 mostraren, un cop més, el predomini de les forces nacionalistes a la ciutat de Vic. Els partits amb implantació exclusiva a Catalunya superaren, conjuntament, la barrera del setanta per cent dels vots. Convergència assolí el 61,9% i ERC el 9,1%. El PSC-PSOE va millorar una mica el percentatge de les anteriors autonòmiques i aconseguí el 15,9% i mentre Iniciativa per Catalunya i Aliança Popular van aconseguir poc més del 4%, cadascuna.

d) Les europees de 1989: manteniment del vot nacionalista i un lleuger augment del socialista

Dos anys després de les primeres eleccions europees es va convocar altre cop al poble espanyol a manifestar les seves preferències electorals per configurar el Parlament europeu. Els resultats obtinguts a Vic no van diferir gaire dels anteriors comicis europeus, encara que la participació va ser més baixa. Convergència va perdre més de mil dos-cents vots, però es mantingué en el mateix percentatge, el 42,9%, mentre els socialistes, tot i tenint dos-cents vots menys, van obtenir el 21,7%, quasi tres punts més que els anteriors resultats. Esquerra Republicana de Catalunya, altre cop dins la Coalició per l'Europa dels Pobles i els populars, ara amb el nom de Partit Popular, també van veure disminuïts els seus resultats i els seus percentatges, 8,8% i 8,6%, respectivament.

e) Les eleccions generals de 1989: nova victòria de CiU mentre els socialistes van perdre més vots a Vic.

Les eleccions generals de 1989 van donar el tercer triomf consecutiu al PSOE a tot l'Estat espanyol. A Catalunya també fou així, i en el còmput total, els socialistes arribaren al 35,59% dels vots emesos, mentre en segon lloc quedava CiU amb el 32,68%. Així però, a la capital d'Osona els resultats, com sempre, no donaven aquestes proporcions. Ans al contrari, el vot socialista va ser encara més inferior que en anteriors comicis estatals. Així, el PSC-PSOE obtingué el 20,4%, tres punts per sota dels anterior resultats, mentre CiU, tot i que baixava una mica el percentatge, es mantenia pel damunt del cinquanta per cent (51,6%). Esquerra Republicana de Catalunya millorava els resultats estatals anteriors (7,1% per 5,83%) i el Partit Popular, disminuïa lleugerament els seus percentatges (8,8% per 10,2% en les anteriors eleccions generals).

f) Les municipals de 1991: descens de participació i millora d'ERC. El PSC es va presentar a Vic amb llista pròpia per primer cop.

La característica més essencial de les quartes eleccions municipals democràtiques va ser l'important descens de participació dels electors. Només el 54,9% dels vigatans va anar a votar el 26 de maig de 1991. Això contrasta amb el 66,2% de l'any 1987, el 70,8% de les de 1983 i el 66,4% del 1979. Aquesta davallada va repercutir, sobre tot, en una disminució dels vots de CiU i de la candidatura Independents per Vic (IpV). Els primers obtingueren mil vots menys, tot i que en valors percentuals, van seguir mantenint el 48,4% del total. IpV, pel contrari, al disminuir quasi mil dos-cents vots, va baixar més de sis punts (10,7%) el percentatge de vots. El triomfador d'aquestes eleccions va ser ERC, l'única força política que va augmentar el nombre de vots i el percentatge, arribant al 14,4%, una xifra que no havia assolit mai. L'altre fet significatiu d'aquestes eleccions va ser el trencament de l'anterior coalició municipal PMO, que aquest cop es va presentar dividida en dos propostes electorals.

D'una banda, el grup Independents pel Progrés Municipal d'Osona (IPMO), i, d'altra, el PSC-PSOE, que per primer cop en unes eleccions municipals es presentava amb una llista pròpia. El resultat no va ser dolent per aquestes forces polítiques. Els socialistes, per ells sols, superaren els resultats del PMO en 1987, arribant, quasi, al mateix nombre de vots, i superant en més d'un punt i mig el percentatge (18,9% del PSC, en 1991, per 17,5% el PMO, en 1987). A més, l'IPMO també va aconseguir representació municipal, a l'arribar al 5,6% dels vots emesos. Les eleccions, doncs, van millorar els resultats globals de les altres forces polítiques, però no van ser suficients per arrabassar la majoria absoluta del consistori a Convergència i Unió.

Taula 5. 13. Resultats de les diferents eleccions realitzades a Vic en el període 1979-1991. En vots i percentatges.

	GENERALS 1979		MUNICIPALS 1979		AUTONÒM. 1980		GENERALS 1982		MUNICIPALS 1983		AUTONÒM. 1984		GENERALS 1986		MUNICIPALS 1987		EUROPEES 1987		AUTONÒM. 1988		GENERALS 1989		EUROPEES 1989		MUNICIPALS 1991	
	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%
CIU	4.967	31,96	5.098	35,65	6.761	43,37	7.414	41,71	7.660	49,8	10.825	65,30	8.445	52,01	7.187	48,59	6.240	42,54	9.321	61,91	8.280	51,62	4.960	42,65	6.167	48,45
PSC-PSOE	2.477	15,94			1.820	11,67	4.346	24,45			2.441	14,72	3.788	23,33			2.737	18,66	2.397	15,92	3.269	20,38	2.511	21,59	2.406	18,90
EDV			4.642	32,46																						
SIP									4.616	30,0																
PMO														2.556	17,28											
IPMO																								719	5,65	
AP-PDP							2.937	16,52	1.636	10,6	988	5,96	1.637	10,08	442	2,99	1.631	11,12	621	4,12						
PP																				1.411	8,80	998	8,58			
UM			2.405	16,82																						
ERC	1.026	6,60	611	4,27	1.812	11,62	1.153	6,49			1.267	7,64	947	5,83	1.491	10,08			1.366	9,07	1.146	7,14			1.828	14,36
PEN																	1.371	9,35					1.014	8,72		
NE					837	5,37	612	3,44	1.207	7,8																
ENTESA EC											492	2,97														
CIP-ENE																	237	1,62								
HB																	236	1,61								
PSUC	1.309	8,42			1.399	8,97	386	2,17			298	1,80	580	3,57												
IC																			677	4,50	654	4,08				
IU-IPE																	221	1,51					297	2,55		
IPV														2.505	16,93										1.357	10,66
CC-UCD	3.267	21,02	956	6,68	1.588	10,18	284	1,60																		
CDS													250	1,54	238	1,61	576	3,93	224	1,49	320	2,00	194	1,66		

Notes:

1. El percentatge fa referència als vots emesos, no al total del cens electoral.
2. No s'ha comptabilitzat els percentatges inferiors a l'1%

Síntesi

En les pàgines anteriors hem aportat algunes dades que permetin contextualitzar l'estudi la política esportiva municipal de Vic en el període 1979-1991. Exposem, a continuació, les dades més significatives seleccionades.

Entre els aspectes geogràfics que caracteritzen Vic els elements més significatius són:

- És la capital de la comarca d'Osona, en la Catalunya central.
- Està molt propera a zones de mitja muntanya (Montseny, Guillerries) i al pantà de Sau i relativament a prop de les zones d'alta muntanya del Pirineu.
- Té una superfície bastant gran, amb 30,7 km² que el situa el lloc 96è. entre els 311 municipis de la província de Barcelona.
- Està situat a 484 metres d'altitud en el centre de la plana de Vic, amb alguns turons propers.
- Té una important influència en una àrea territorial formada per tretze municipis anomenada "ciutat real" de Vic.
- El clima és mediterrani continental humit, amb freqüents boires baixes i temperatures mínimes bastants baixes i un nombre mitjà de dies de glaçada de 96,9.

Respecte a les característiques urbanístiques destaquem el següent:

- El municipi s'estén en la confluència dels rius Mèder i Gurri.
- Dins el terme municipal hi ha l'antic poble de Sentfores (La Guixa)
- El nucli antic de la ciutat està caracteritzat per la plaça porxada del Mercadal des d'on s'ha anat expandint urbanísticament la ciutat.
- El sòl urbà i urbanitzable ocupava 10,2 km² (el 33%).
- El principal creixement d'habitatges es va fer entre els anys seixanta i setanta.
- Durant el període de 1979-1991 es van produir canvis urbanístics significatius en el barri de l'Estació que van implicar la desaparició d'equipaments esportius.
- També durant aquest període es va urbanitzar la zona anomenada del Mas Osona, creant uns nous equipaments esportius.

Pel que fa a les dades demogràfiques destaquem els següents aspectes:

- Durant el període analitzat la població de Vic va tenir una mitjana de 29.370 habitants, amb una punta màxima de 30.322 habitants de l'any 1982 i una mínima de 28.583 l'any 1986.
- La densitat mitjana de població va ser de 936 habitants per km²
- Vic tenia, a l'any 1991, un índex d'envelliment del 0,93, superior a la mitjana de Catalunya (0,81). Aquest índex era del 0,52 l'any 1981, dada que indica que la població de Vic es va envellir durant el període analitzat.
- El 80% dels habitants de Vic d'aquesta època eren nascuts a Catalunya.
- El nivell d'instrucció de la població era lleugerament superior a la mitjana catalana, durant tot el període analitzat.
- El sector industrial tenia, en l'època estudiada, un important paper en l'activitat productiva dels habitants amb un pes creixent del sector serveis, bàsicament degut al paper aglutinador com a capital de comarca, on destaca l'oferta d'estudis universitaris que s'inicia a la dècada dels vuitanta.

Finalment, exposem les dades més significatives relacionades amb el comportament electoral de la població de Vic respecte tots els comicis celebrats durant el període de 1979 a 1991:

- La característica principal dels resultats electorals a la capital osonenca és el predomini del vot adreçat a Convergència i Unió, coalició que va resultar guanyadora en totes les eleccions municipals, autonòmiques, generals i europees efectuades en el període analitzat.
- En totes les eleccions municipals, hi va haver presència de grups polítics específics de la ciutat de Vic, configurats per coalicions entre diferents partits o bé per independents. En el primer cas, les coalicions giraven al voltant de partits d'esquerres, amb predominança del PSC-PSOE, mentre que els grups polítics independents ocupaven un espectre polític més proper a la dreta.
- Una altra característica de la vida política municipal d'aquest període va ser el fet que el PSC-PSOE no es va presentar en solitari a unes eleccions municipals fins a les de 1991, liderant sempre coalicions amb altres forces polítiques que rebien, en cada convocatòria, una denominació diferent.
- Un altre aspecte a destacar va ser la presència d'un sector important de la població que, en les diferents confrontacions electorals, va donar suport a una altra força nacionalista, Esquerra Republicana de Catalunya, cosa que sumada als vots a Convergència i Unió donava, en algunes votacions, una majoria de més del setanta per cent dels vots a partits estrictament catalans i nacionalistes.

De tots els punts anteriors, podríem resumir-ne els continguts fent les afirmacions següents, a manera de resum final, amb l'objectiu de tenir-ho present en l'anàlisi de les polítiques esportives municipals del període 1979-1991:

- Vic, la capital de la comarca d'Osona des de 1987, està situada a mitja distància de Barcelona i d'entorns naturals que possibiliten la pràctica esportiva.
- En el període estudiat tenia una importància cabdal a la regió com a centre aglutinador d'activitats econòmiques, educatives i culturals. Al 1991, la seva població era majoritàriament nascuda a Catalunya, lleugerament envellida, treballava fonamentalment en el sector serveis i, en menor part, a la indústria i tenia un nivell d'instrucció superior a la mitjana catalana.
- Urbanísticament, el municipi es caracteritzava per l'existència d'un nucli antic mil·lenari, amb una plaça Major com a centre neuràlgic de la ciutat. En el període estudiat, Vic es va estendre més enllà dels límits anteriors que delimitaven la carretera nacional, les línies ferroviàries i els marges dels dos rius que la travessaven. En aquesta expansió, va tenir un paper clau la creació de la zona esportiva del Mas Osona que va possibilitar l'obertura a ponent del municipi.
- Políticament, la ciutat de Vic es va caracteritzar per ser un municipi amb una forta presència del nacionalisme català, que es va reflectir en totes les eleccions realitzades en el període 1979-1991 i en la composició dels equips de govern municipals que van estar sempre liderats per Convergència i Unió.

5.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983)

5.2.1. El marc polític general en el període 1979-1983

En aquest apartat veurem quina va ser la composició de l'Ajuntament de Vic en la primera legislatura, així com els esdeveniments ciutadans relacionats amb temàtiques socials (educació, urbanisme, sanitàries, etc.) que van destacar durant la legislatura. Si bé és cert que no tots els esdeveniments tenen una relació directa amb la política esportiva municipal, si que indiquen les problemàtiques polítiques i socials predominants en aquell moment i ens orienten sobre algunes línies d'actuació de l'equip de govern municipal en la legislatura.

327

5.2.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic

A les primeres eleccions municipals a Vic es van presentar forces polítiques que tenien llistes electorals en gran part dels municipis catalans, com ara Convergència i Unió (CiU) i Unión del Centro Democrático-Centristes de Catalunya (UCD-CC), així com grups polítics configurats específicament per a la ciutat. En concret va haver, d'una banda, una coalició formada per independents i representants del PSC-PSOE, del PSUC i del PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional). Aquesta coalició es va presentar amb el nom d'Entesa Democràtica de Vic (EDV). Una altra candidatura, la Unió Vigatana Independent (UVI), es va presentar encapçalada pel darrer alcalde de l'època franquista, Antoni M. Sadurní²⁴⁰ tot i que, després dels resultats de les eleccions, aquest va renunciar al seu càrrec electe, essent substituït pel següent candidat del seu grup polític, en Josep Riba.

Els resultats dels comicis del 3 d'abril de 1979 van donar 5.098 vots i vuit regidors a CiU, el mateix nombre de regidors per l'EDV, però amb menys vots, 4.642. L'UVI va obtenir quatre representants i UCD-CC va treure un regidor. El 19 d'abril es realitzà la sessió extraordinària de constitució del primer ajuntament democràtic de Vic, amb la presència dels 21 regidors—cap dona entre ells—que figuren en la taula següent. Va ser escollit alcalde el cap de llista de CiU, en Ramon Montaña Salvans, que tingué el suport de set regidors de l'EDV i aconseguí 15 vots. El cap de llista d'UVI va tenir els quatre vots del seu grup. Hi va haver dos vots en blanc, un de CC-UCD i l'altre, d'un regidor de l'Entesa.

²⁴⁰ Curiosament, la llista d'Unió Vigatana tenia varies persones relacionades amb el món de l'esport. El propi Antoni M. Sadurní havia estat president de la Unió Esportiva de Vic i del Bàsquet Vic. El segon de la llista, Josep Riba, era president de l'Obra Atlètica Recreativa (O.A.R.-Vic) i havia rebut, a 1974, la distinció de "millor directiu esportiu de Vic". El número 8 de la llista, Ramon Culi, havia estat president de la Unió Ciclista Vic i el número 10, Francesc Luna, era secretari tècnic del Club Bàsquet Vic i havia rebut la Medalla al Mèrit Esportiu de Vic. Un any i mig més tard, l'anterior alcalde, en Antoni M. Sadurní, seria notícia a la premsa per protagonitzar una fugida, deixant un deute de trenta milions de pessetes.

Taula 5. 14. Composició del Ple de l'Ajuntament de Vic en la primera legislatura.

CIU
Ramon Montaña (CDC)
Candi Espona (CDC)
Pere Puntí (UDC)
Josep M. Casals (CDC)
Jacint Codina (UDC)
Ramon Pla (CDC)
Joan Orriols (CDC)
Ramon Arumí (Indep.)
ENTESA DEMOCRÀTICA DE VIC (EDV)
Joan Cruells (Ind.) ⁽²⁴¹⁾ /Antoni Medina
Ramon Roca (PSC)
F. Xavier Mercadal (PSUC)
Lluís Solà (PSAN)
Bernat Bauzà (Indep.)
Jordi Solé (PSC)
Manuel Anglada (PSUC)
J. Alfons García
UNIÓ VIGATANA INDEPENDENT (UVI)
Josep Riba
Xavier Sentmartí
Prudenci Panadés
Josep Serrat
CENTRISTES DE CATALUNYA-UCD (CC-UCD)
Ramon Bellafont

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament de Vic

El govern municipal es va constituir mitjançant un pacte entre les dues forces polítiques majoritàries, CiU i l'EDV, que s'havia materialitzat en una declaració conjunta signada el 8 d'abril de 1979 on es concretava que l'alcalde seria de Convergència i el primer tinent d'alcalde de l'Entesa. En la mateixa sessió inaugural es va constituir la Comissió Municipal Permanent, composta per l'alcalde, tres regidors de CiU (Espona, Puntí i Casals), tres de l'EDV (Cruells, Roca i Solà) i dos d'UVI (Riba i Sentmartí). Tots ells van passar a ser tinent d'alcalde de la corporació.

El pacte de govern no va durar gaire i el 28 de desembre de 1979, per desacords en la modificació de les tinències d'Alcaldia feta per l'alcalde, els regidors de l'Entesa Democràtica abandonaren el govern i passaren a l'oposició renunciant a totes les tinències d'Alcaldia. Acusaven a CiU de no tenir un programa d'actuació concret i que ni tan sols havien assignat competències a les comissions informatives municipals. Els regidors de l'Entesa també deixaren les presidències i vice-presidències de les comissions informatives que n'eren responsables i ocuparen només vocalies. Així, l'Entesa va passar a l'oposició, que ja exerciria fins el final de la legislatura.

5.2.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la primera legislatura

Al marge dels conflictes polítics interns de l'Ajuntament, aquests primers anys de la democràcia a Vic van estar plens de fets polítics i socials d'importància per a la ciutat. De les actes del Ple municipal i la premsa de l'època hem seleccionat els més significatius que ens donen una mostra del més representatiu de la dinàmica social i

²⁴¹ El 28 de setembre de 1979 va dimitir per raons personals el cap de llista de l'Entesa Joan Cruells. El 26 de novembre entrà Antoni Medina com a nou regidor i Bernat Bauzà fou nomenat tinent d'alcalde de sanitat i serveis socials.

política del període. Hi ha temàtiques relacionades amb l'ensenyament, la sanitat, l'urbanisme, la vocació universitària de Vic, els problemes del comerç intern i un conflicte mediambiental que va tenir molt ressò. D'aquesta breu aportació podem extreure que aquestes eren les temàtiques de més interès polític en aquest període i, entre elles, podem veure com l'actuació esportiva municipal va estar connectada amb la voluntat de transformació urbanística de la ciutat.

- **Problemàtiques a l'ensenyament**

Alguns dels conflictes inicials de la legislatura amb més impacte ciutadà van estar relacionats amb l'ensenyament. Els exemples més clars són la problemàtica que va existir l'any 1979 amb una proposta de reducció de la plantilla de mestres per part del Ministeri d'Educació,²⁴² o el nomenament del Director de l'Escola d'Arts i Oficis de Vic que va provocar conflictes entre els partits polítics.²⁴³ També la petició de dimissió del director de l'institut de batxillerat de la ciutat va provocar que l'octubre de 1979 hi haguessin manifestacions dels alumnes, els professors i els pares, i, fins i tot, la intervenció del Govern Civil en el conflicte.

- **Les infraestructures sanitàries**

Altres temes estan connectats amb la sanitat, com l'inici, l'any 1980, de les obres de la residència de la seguretat social al Puig dels Jueus, la inauguració de les noves instal·lacions de la clínica de l'Aliança, o fins i tot la situació crítica, des del punt de vista econòmic, de l'Hospital de la Santa Creu l'any 1981.

- **La preocupació per la transformació urbanística de la ciutat**

Entre les temàtiques més importants relacionades amb l'urbanisme va haver l'inici de les obres de construcció d'un pont sobre el riu Mèder; el cobriment d'un tram del Torrent de Sant Jaume per enllaçar la carretera de Barcelona amb un sector sud-est, amb l'objectiu d'aconseguir disminuir el trànsit pel centre de la ciutat; l'elaboració del projecte de construcció del nou carrer de la Sagrada Família, que hauria de connectar la plaça de l'Estació amb el sector de ponent de la ciutat, passant pel camp de futbol de la Unió Esportiva Vic i superant la via del tren²⁴⁴ i la Nacional 152 amb uns ponts.²⁴⁵

- **El creixement de l'oferta universitària i els problemes dels mercats ambulants**

La creació de l'Escola Universitària d'Infermeria, al 1980, que va passar a convertir-se en el segon centre universitari, juntament amb l'Escola de Formació de Professorat d'E.G.B., i els conflictes de comerç intern amb el desmanegament, a l'inici de l'any 1981 per decisió municipal, dels mercats ambulants que tradicionalment s'instal·laven a la Plaça dels Màrtirs, obligant-los a instal·lar-se al mercat municipal, amb l'oposició de les associacions de veïns i dels botiguers de la zona són altres dels aspectes de la vida ciutadana que formen part de la dinàmica social del Vic d'aquest període.

²⁴² Aquest conflicte es va plantejar a tot el territori català, i en el municipi vigatà, l'Ajuntament va arribar a demanar, amb una nota pública, la dimissió del ministre d'educació ("El 9 Nou" de 21 de setembre de 1979).

²⁴³ L'any 1979, l'Ajuntament va proposar al Ministeri d'Educació, la continuïtat del director de l'Escola que ja exercia aquest càrrec en l'anterior etapa. L'oposició, encapçalada per l'Entesa Democràtica estaven en desacord amb aquesta proposta i demanaven que el director fora una persona de la comarca. Convergència mantenia que la petició de l'Entesa, i més concretament, dins aquesta coalició política, del PSUC, responia, més que a "sensibilitats comarcalistes novvingudes", a la voluntat de "situar a un home de la seva coalició" ("El 9 Nou" de 24 d'agost i de 7 de setembre de 1979).

²⁴⁴ L'any 1982 es van suprimir cinc passos a nivell del terme municipal.

²⁴⁵ La preocupació pel sistema de comunicació de Vic amb la resta de Catalunya va ser també una constant en l'actuació municipal. Aquí destacava l'interès per aconseguir el desdoblament de la Nacional 152 fins arribar al municipi osonenc, i la possible creació d'un túnel en la collada de Toses, del qual es parla en l'any 1980, conjuntament amb la construcció del túnel del Cadí, que es va començar a construir l'any 1982 i es va obrir l'octubre del 1984. El projecte del primer túnel no arribaria mai a realitzar-se.

- El conflicte de l'urani

Finalment, un fet mediambiental que va donar una característica especial a aquesta època va ser la problemàtica que va aparèixer l'any 1979 relacionada amb la possibilitat de l'existència d'urani a la comarca i la seva possible extracció. Aquest fet motivà la creació d'un moviment ciutadà canalitzat en una associació formada per lluitar contra aquesta possible extracció, el Comitè Antiurani, que va organitzar diferents accions de protesta antinuclear que van tenir molt ressò a tot Catalunya.²⁴⁶ El conflicte va durar dos anys, fins que, finalment, els treballs de prospecció acabaren sense iniciar l'explotació del mineral.

Síntesi

En la primera legislatura, el govern municipal es va iniciar amb una coalició entre CiU i l'Entesa Democràtica de Vic, però al cap d'un any el pacte es va trencar, passant a governar CiU en solitari, amb Ramon Montañà com a alcalde.

En aquest període van haver-hi diferents problemàtiques socials i polítiques que van caracteritzar la vida municipal. Hem destacat alguns conflictes socials, com ara els problemes en el camp de l'ensenyament; la topada de l'Ajuntament amb els comerciants dels mercats ambulants; o la problemàtica de l'urani. També hem remarcat l'ampliació de l'oferta d'infraestructures sanitàries i universitàries que es van produir a la ciutat.

Però si hem d'assenyalar un fet significatiu per a l'esport, destaquem el projecte municipal d'eixamplar urbanísticament la ciutat, fent-la créixer cap a ponent, fet que significarà una sèrie de decisions i actuacions que portaran a crear, en la següent legislatura, la gran zona esportiva al Mas Osona.

5.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1979-1983)

En aquest apartat veurem quina era la situació de la temàtica esportiva dins l'estructura política municipal en la primera legislatura; els objectius, la composició i alguns aspectes del funcionament del Patronat Municipal d'Esports; el personal que es disposava per la realització dels serveis esportius municipals; i la relació que tenia l'Ajuntament de Vic amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona.

5.2.2.1. L'esport dins l'estructura política municipal

En la primera legislatura, l'Ajuntament de Vic, a l'igual que la resta de municipis catalans, disposava de dos òrgans col·lectius de decisió política general, el Ple i la Comissió Municipal Permanent.²⁴⁷ Al marge d'aquests òrgans, l'Ajuntament va disposar de dos instruments polítics per a la realització de la seva política esportiva:

²⁴⁶ En efecte, a 1979 es va parlar de la possibilitat que hi hagués urani a la comarca d'Osona i es fessin exploracions per la seva explotació. Quan més endavant gairebé tota la comarca d'Osona fou declarada, per un decret ministerial "zona de reserva de minerals radioactius", el Comitè Antiurani d'Osona convocà una manifestació que va aglutinar a 3.000 persones a Vic. La policia antiesvalots, carregà contra els manifestants provocant nombroses protestes per la seva actuació. D'altra banda, el comitè també va entrar en conflicte amb l'ajuntament perquè considerava que tenia "una col·laboració descarada amb la Junta d'Energia Nuclear, fent propaganda de la mateixa". Més endavant, el 26 de maig de 1980 es va realitzar una altra gran manifestació antinuclear a Vic, amb participació d'aproximadament quatre mil persones ("El 9 Nou" de 27 d'abril, 29 de juny i 26 d'octubre de 1979, i de 30 de maig de 1980).

²⁴⁷ En el capítol 1 ja s'ha explicat àmpliament quina era l'organització política que existia en els ajuntaments d'aquella època.

un servia com a canal per discutir políticament les actuacions esportives del consistori, i l'altre era l'òrgan gestor encarregat de dur-les a terme.

El canal de discussió política era la Comissió Informativa responsable de la temàtica d'esports, formada per representants de les diferents forces polítiques del consistori. Dins la primera legislatura, l'organització interna municipal s'estructurà, inicialment, en onze comissions informatives, compostes per representants de les diferents forces polítiques, entre les quals n'hi havia una d'Esport i Lleure, presidida pel regidor d'esports, Joan Orriols, de Convergència Democràtica de Catalunya, que havia ocupat el setè lloc en la llista electoral de CiU.

Després que es produís, a finals del 1979, el trencament del pacte de govern entre CiU i l'EDV, es varen refundre les comissions informatives i la d'Esports i Lleure passà a ser d'Esports, Joventut i Participació Ciutadana, essent presidida pel primer tinent d'alcalde, Candi Espona, mentre el regidor d'esports, Joan Orriols, passava a ser-ne el vicepresident.²⁴⁸ Dos anys més tard es produí una nova remodelació interna de les comissions informatives, separant l'àrea d'esports de la de joventut. Així, a partir de 1981, va existir una Comissió Informativa únicament dedicada a esports, que va ser assumida per Orriols, i una de joventut que passà a ser responsabilitat de Jacint Codina, una persona que també tenia lligams amb el món de l'esport, ja que era membre de la junta directiva de la Unió Esportiva Vic, entitat que es veuria afectada pels canvis urbanístics de la ciutat.

Així doncs, la temàtica esportiva va anar agafant autonomia dins l'organització política municipal a mida que avançava la legislatura, arribant a tenir una Comissió Informativa exclusiva. D'altra banda, el protagonisme polític del regidor d'esports, en Joan Orriols, també va ser important, ja que al marge d'estar vinculat amb medis periodístics regionals,²⁴⁹ durant aquest període va ocupar diferents càrrecs vinculats a la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya.²⁵⁰

5.2.2.2. El Patronat Municipal d'Esports

Així com des del punt de vist polític es va configurar una Comissió Informativa encarregada de les temàtiques d'esports, l'actuació administrativa dels serveis esportius municipals es va estructurar, des del primer moment, en torn al Patronat Municipal d'Esports que havia estat creat per l'ajuntament franquista l'any 1973, amb "la finalitat concreta d'administrar i gestionar el Pavelló Municipal d'Esports i d'ocupar-se de la construcció de futures instal·lacions municipals, així com de fomentar i recolzar tota mena d'activitats esportives, sobretot les d'afecionats i escolars." (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983)

Amb el nou ajuntament democràtic els estatuts van ser renovats, configurant-se, jurídicament, com una fundació pública de serveis a l'empara de la Llei de Règim Local de 1955, dotant-la de personalitat jurídica pròpia. Les finalitats principals del Patronat varen quedar redactades en els estatuts, establint, de manera explícita, un lligam amb la Direcció General de l'Esport de la Generalitat:

(...) el seu objecte serà fomentar, facilitar i canalitzar els valors educatius de la ciutat en la faceta esportiva, tenint cura, en tots els ordres, de preservar l'aspecte formatiu de tal activitats en ordre

²⁴⁸ Aquesta nova organització va ser criticada per l'Entesa, que considerava inadequat el posar en la mateixa comissió esports i joventut, "ja que són dues àrees amb molta activitat" (Acta del dia 28 de desembre de 1979, del Llibre d'Actes del Ple Municipal de Vic—des d'ara en endavant LAPLE-Vic).

²⁴⁹ Era accionista del diari "L'Ausona" i, més endavant, l'any 1987, junt amb un grup d'industrials, va comprar Ràdio Vic.

²⁵⁰ Entre febrer de 1981 i octubre de 1983, Joan Orriols va ser cap del Servei de Docència i Investigació de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i va ocupar la gerència administrativa de l'Institut Nacional d'Educació Física.

al complet desenvolupament de la personalitat i molt especialment les necessàries relacions amb la Direcció General de l'Esport i amb tots aquells organismes i dependències superiors que exerceixin jurisdicció o ostentin competència damunt les esmentades activitats. (Art.1r.)

El contingut dels estatuts també remarcava una prioritat teòrica quant al tipus d'esport que havia de fomentar el Patronat. Així, el mateix article primer assenyalava que “la missió principal serà canalitzar i fomentar l'esport escolar i afecionat” i, al marge de la gestió del Pavelló Municipal d'Esports, li encarregava, com a altres missions, les següents :

- a) Construcció de zones i instal·lacions esportives municipals de la ciutat.
- b) La seva conservació i la seva administració.
- c) Fomentar tota classe de serveis relacionats directament amb les finalitats de cada zona o instal·lació.
- d) Promoció i gestió de les obres i millores que puguin efectuar-se, pel millor desenvolupament de les zones i de les instal·lacions.
- e) Assignació i administració dels ingressos produïts pel Pavelló Esportiu Municipal, dels auxilis, dels donatius i de les subvencions que per organismes oficials, empreses privades o persones particulars es concedeixin al Patronat.
- f) La contractació del personal necessari pel manteniment de les instal·lacions esportives municipals. (Art.2n.)

Com es pot observar, entre les facultats assignades al Patronat hi havia les de construir i gestionar equipaments, gestionar un pressupost propi, i disposar d'una plantilla específica. Tot i aquesta declaració competencial cal aclarir que la construcció dels equipaments esportius, com es veurà més endavant, va anar a càrrec del pressupost general de l'Ajuntament i no el del Patronat.

a) Els òrgans de govern del Patronat Municipal d'Esports.

Els estatuts també indicaven la composició dels òrgans de govern del Patronat. Existia un òrgan representatiu unipersonal, el President del Patronat, càrrec que havia de recaure en el “conseller-delegat”²⁵¹ d'esports, i un òrgan col·lectiu, la Junta del Patronat, composta per un màxim d'onze membres, entre els quals, preceptivament, hi havia de figurar quatre regidors de l'Ajuntament, tres persones designades directament per l'alcalde, dos representants de les entitats esportives de la ciutat i dos més en representació dels centres docents. L'alcalde es reservava el dret d'exercir la direcció i inspecció del funcionament del Patronat, així com la facultat de nomenar, oficialment, als càrrecs de la junta.

Taula 5. 15. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la primera legislatura.

REPRESENTANTS DE L'AJUNTAMENT
Conseller-delegat d'esports
3 consellers o regidors de l'ajuntament
PERSONES DESIGNADES PER L'ALCALDIA
3 persones vinculades a l'esport de la ciutat designades directament per l'Alcaldia
REPRESENTANTS DE LES ENTITATS ESPORTIVES
2 representants elegits d'una tema presentada per les pròpies entitats
REPRESENTANTS DELS CENTRES D'ENSENYAMENT
2 representants elegits d'una tema presentada pels propis centres docents entre professors i pares d'alumnes indistintament

Font: Elaboració pròpia a partir dels estatuts del Patronat.

Analitzant la composició de la Junta del Patronat podem constatar que va existir la decisió política de disposar d'un nombre important de representants de la societat relacionats amb el sistema esportiu i educatiu de la ciutat. És més, si tenim en compte

²⁵¹ En molts documents públics, al regidor municipal també se l'anomena conseller

que l'alcalde, fent ús de les seves prerrogatives de designació directa, només va nomenar un altre regidor municipal entre les tres persones seleccionades, es pot deduir que, curiosament, el sector públic municipal estava en una situació minoritària en la presa de decisions del funcionament del Patronat.

Si a aquest punt afegim el fet que en la Junta hi eren presents els regidors representants dels tres partits més votats, es podria extreure l'encara més curiosa conclusió que l'equip de govern estava en franca minoria a l'hora de prendre les decisions en l'òrgan polític municipal.²⁵²

El 30 d'octubre de 1979 es va reunir, per primer cop, el Patronat Municipal d'Esports, que havia estat constituït el 7 de maig del mateix any amb els nous estatuts aprovats per la Conselleria de Governació de la Generalitat. El presidia el regidor d'esports, en Joan Orriols i Puig. La Junta del Patronat va quedar constituïda pel president i deu persones més: els tres regidors en representació de l'Ajuntament (Josep Riba, d'UVI; Jacint Codina, de CiU; i Bernat Bauzà de l'Entesa Democràtica de Vic); les tres persones designades directament per l'Alcaldia (Jordi Solé, de l'Entesa; Ramon Nogué, ex-jugador d'hoquei; i Josep Sala, membre de l'anterior junta del Patronat); els dos representants dels clubs esportius (Martí Calle, del Club Patí Vic i Dídac Herrero, del Club Bàsquet Vic); i les dues persones vinculades als centres d'ensenyament (Jacint Vizcaíno, monitor esportiu de diferents escoles de la comarca²⁵³ i Pilar Canamases, representant de l'esport escolar).²⁵⁴ Més endavant, en 1980, Ramon Nogué dimitiria del seu càrrec²⁵⁵ i el setembre de 1981, el regidor Bauzà seria substituït per un altre conseller de l'Entesa, Ramon Roca.²⁵⁶

Si aprofundim una mica més en la composició de la Junta ens apareixen algunes dades interessants. A falta d'una informació més completa, constatem que alguns membres podien tenir un valor afegit que anava més enllà del criteri inicial pel qual havien estat designats. Així, Josep Riba, apart de ser representant polític d'UVI era, recordem-ho, president de l'OAR-Vic, un dels clubs de futbol de la ciutat; Jacint Codina, que representava a CiU era, per ser més exactes, militant d'Unió Democràtica, amb el que compensava la presència d'Orriols, que militava a Convergència i, a més, era membre de la junta directiva de la Unió Esportiva Vic; Jordi Solé, designat per l'Alcaldia en representació d'EDV, era militant del PSC-PSOE a diferència de Bauzà, també d'EDV, que era independent. D'aquesta manera, veiem que s'ampliava la representativitat tan política com esportiva dels membres de la Junta del Patronat.

²⁵² Tot i l'esmentat hem de fer una consideració: en cap de les actes de les reunions del Patronat Municipal d'Esports d'aquest i els altres períodes hem pogut trobar la realització d'una proposta feta per l'equip de govern municipal que hagi estat rebutjada per la junta del patronat.

²⁵³ Jacint Vizcaíno era, també, jugador de futbol de la Unió Esportiva Vic i, més endavant com a arquitecte participaria en la contrucció del nou camp de futbol de la ciutat.

²⁵⁴ La informació està extreta de l'acta del 30 d'octubre de 1979 del "Llibre d'Actes del Patronat Municipal d'Esports de l'ajuntament de Vic"—d'ara en endavant LAPME-Vic—; i del diari El 9Nou de 12 d'octubre de 1979.

²⁵⁵ Apareix la seva dimissió en l'acta del 9 de desembre de 1980 del LAPME-Vic, sense que consti quina persona el va substituir a partir d'aquest moment.

²⁵⁶ Roca també militava a les files del PSC-PSOE

Taula 5.16. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Primera legislatura.

JUNTA INICIAL	PROCEDÈNCIA
Joan Orriols i Puig	Regidor d'Esports (CiU)
Jacint Codina i Pujols	Regidor representant de CiU (i membre de la junta de la Unió Esportiva Vic)
Bernat Bauzà i Galmez	Regidor representant d'EDV (deixa la junta el 15/09/1981)
Josep Riba i Cruells	Regidor representant d'UVI (i president de l'OAR Vic)
Josep Sala i Ori	Designació d'Alcaldia (membre de l'anterior Patronat)
Jordi Solé i Targarona	Designació d'Alcaldia (de l'EDV)
Ramón Nogué i Audins	Designació d'Alcaldia (ex-jugador d'hoquei) (dimiteix el 09/12/1980)
Dídac Herrero i Autet	Representant del Club Bàsquet Vic
Martí Calle i Plana	Representant del Club Patí Vic
Pilar Canamases i Coma	Representant de l'esport escolar
Jacint Vizcaíno i Canals	Monitor d'esport escolar i jugador de futbol de la U.E. Vic.
NOUS MEMBRES	
Ramón Roca i Cunill	Representant d'EDV (substitueix Bauzà el 15/09/1981)

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

La participació dels diferents membres en les reunions de la Junta del Patronat va ser desigual. Les actes del Patronat ens indiquen que, durant la legislatura, la Junta es va reunir seixanta-set vegades i el nivell d'assistència a les reunions dels seus components va ser ben diferent, com queda reflectit en la següent taula.

Taula 5.17. Assistència a la Junta del Patronat durant la primera legislatura.

JUNTA INICIAL		%
Pilar Canamases i Coma	Representant de l'esport escolar	91%
Josep Riba i Cruells	Regidor representant d'UVI (i president de l'OAR Vic)	90%
Joan Orriols i Puig	Regidor d'Esports (CiU)	87%
Dídac Herrero i Autet	Representant del Club Bàsquet Vic	82%
Josep Sala i Ori	Designació d'Alcaldia (membre de l'anterior Patronat)	69%
Jordi Solé i Targarona	Designació d'Alcaldia (de l'EDV)	58%
Jacint Codina i Pujol	Regidor representant de CiU (i membre de la junta de la UEVic)	46%
Martí Calle i Plana	Representant del Club Patí Vic	28%
Bernat Bauzà i Galmez	Regidor representant d'EDV (deixa la junta el 15/09/1981)	18% ²⁵⁷
Jacint Vizcaíno i Canals	Monitor d'esport escolar	16%
Ramón Nogué i Audins	Designació d'Alcaldia (ex-jugador d'hoquei) (dimiteix el 09/12/1980) ²⁵⁸	
NOUS MEMBRES		
Ramón Roca i Cunill	Representant d'EDV (substitueix Bauzà el 15/09/1981)	59% ²⁵⁹

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

Podem veure que els membres del Patronat amb més presència a les reunions van ser Pilar Canamases, la representant de l'esport escolar; Josep Riba, el representant d'UVI, que a més era president de l'OAR-Vic,²⁶⁰ i que substituïa al regidor d'esports quant aquest no hi era present; el propi regidor d'esports, Joan Orriols; i Dídac Herrero, el representant del Club Bàsquet Vic.²⁶¹ Canamases i Herrero tenien un punt en comú que els unia. Tots dos representaven dues línies d'actuació prioritàries per al Patronat. Canamases representava l'esport escolar, una peça clau en la política esportiva de l'ajuntament, mentre Herrero era la veu del club que més hores utilitzava el Pavelló Municipal d'Esports.

²⁵⁷ El percentatge està establert en relació amb el nombre de sessions en les que va ser membre de la junta.

²⁵⁸ Degut al breu període en què Nogué va ser membre de la Junta no hem considerat valorar el percentatge

²⁵⁹ El percentatge està establert en relació amb el nombre de sessions en les que va ser membre de la junta en substitució de Bauzà.

²⁶⁰ Josep Riba formaria part de les llistes de CiU en la següent legislatura.

²⁶¹ Riba, Orriols i Herrero tornarien a ser membres de la junta del Patronat en la següent legislatura

El regidor de l'Entesa, Bernat Bauzà, només va assistir a sis de trenta-tres reunions en les quals va formar part de la junta, mentre que el seu substitut, Ramón Roca, va tenir una presència major en les reunions del Patronat. Tot i així l'assistència dels representants del principal partit de l'oposició es va anar reduint a mesura que avançava la legislatura. Nogué va ser membre de la Junta del Patronat només durant sis reunions, de les quals va assistir-hi a la meitat.

De les seixanta-set reunions del Patronat que va haver durant la primera legislatura, la mitjana de presència dels onze membres del Patronat va ser de 6,1 sense que cap reunió aconseguís tenir el Ple de tothom. En la gràfica següent, que reflecteix el nivell d'assistència dels membres de la Junta a les reunions, es pot observar com la tendència va ser a la baixa a mesura que avançava la legislatura.

335

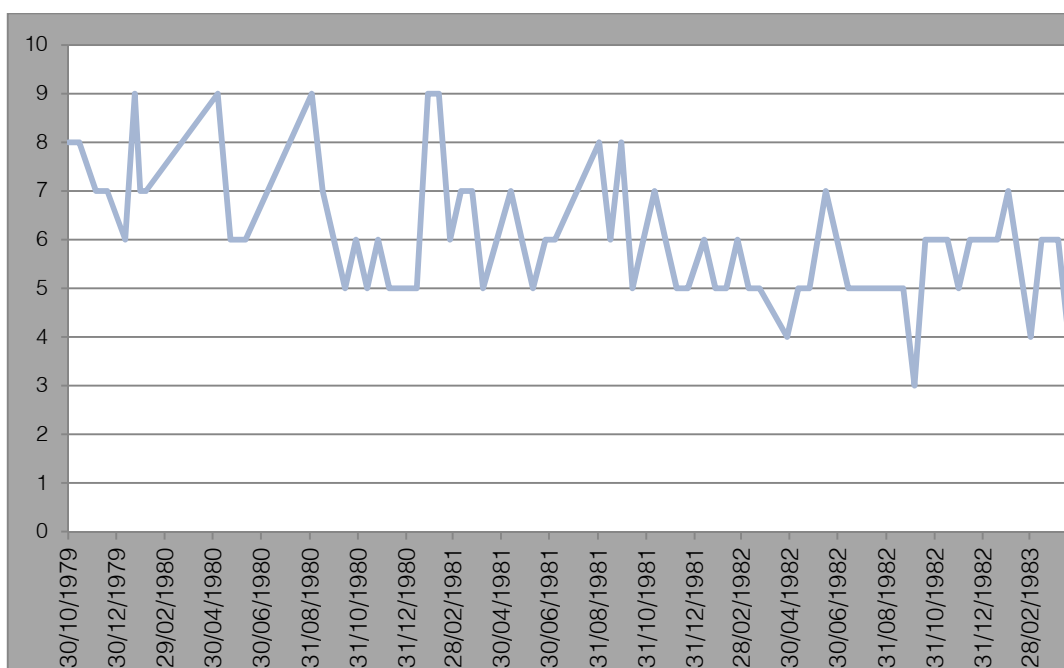

Figura 5.10. Presència dels membres de la Junta a les reunions del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la primera legislatura. Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

b) Els objectius generals del Patronat en aquesta legislatura.

Durant aquesta primera legislatura i segons es dedueix de l'anàlisi de les actes del propi organisme, l'objectiu principal del Patronat Municipal d'Esports va ser aconseguir "una autonomia administrativa i de funcionament" del Patronat respecte a l'Ajuntament central.²⁶²

En efecte, els inicis del funcionament del Patronat van ser d'estructuració de les tasques a realitzar, així com del funcionament operatiu de l'organisme. Per aquesta raó, en l'any 1980 es van produir situacions que no van trigar gaire a modificar-se per intentar aconseguir una autèntica autonomia administrativa. Cal assenyalar que, en aquell any, el pressupost del Patronat no va aparèixer encara com un òrgan autònom en la liquidació del pressupost municipal i la plantilla de personal tampoc estava definida. A més, el repartiment inicial de responsabilitats entre els membres de la Junta del Patronat s'havia realitzat per distribuir tasques molt específiques.²⁶³

²⁶² Així ho indicava l'acta del Patronat del 13 de gener de 1981.

²⁶³ En l'acta del 10 de juny de 1980 del LAPME-Vic apareix la distribució inicial de responsabilitats que fa el president del Patronat entre els membres de la junta. S'atorguen els càrrecs de: "Tresorer", "Instal·lacions", Esport escolar i

Aquesta situació va començar a canviar a 1981 quan es va plantejar la necessitat d'assolir l'autonomia administrativa i de funcionament esmentada. Es tractava que el Patronat fora, realment, un organisme autònom amb capacitat executiva. L'assoliment d'aquesta autonomia es va manifestar, a partir d'aquell any, de diferents maneres:

- D'una banda, es van reestructurar les tasques dels membres de la Junta, creant comissions de treball lligades a temàtiques connectades amb les àrees de treball del Patronat. Es va proposar refer les comissions de treball del Patronat, quedant-ne tres: comissió d'obres (Riba, Vizcaíno i Solé), comissió de promoció (Calle, Sala i Herrero), comissió d'esport escolar (Canamases, Herrero, Codina i Bauzá).²⁶⁴
- Una altra conseqüència del canvi de situació va ser l'aparició d'un pressupost propi en la liquidació pressupostària municipal de 1981.
- La darrera mostra d'aquesta autonomia van ser els canvis de la situació contractual i laboral del personal que treballava en els serveis esportius municipals.

c) Les competències i les funcions del Patronat.

Tot i ser l'organisme responsable de la política esportiva de l'Ajuntament, el Patronat Municipal d'Esports no realitzava totes les actuacions municipals relacionades amb l'esport. Els òrgans centrals de l'Ajuntament es reservaven l'actuació en tot el que afectava la inversió així com l'aprovació de tots els pressupostos de l'Ajuntament, inclòs el del Patronat. Pel que feia a la inversió, aquesta anava lligada amb tot el procediment de construcció d'equipaments, és a dir, els serveis centrals eren els encarregats d'aprovar els projectes d'obres i el seu cost, de la convocatòria del concurs per a l'adjudicació de les obres, de la seva adjudicació, del pagament, del seguiment de les obres, etc. En definitiva, el Patronat no intervenia en el procés de construcció de noves instal·lacions, en tot cas, només mostrava la seva opinió sobre les característiques tècniques dels equipaments.

Dins aquest marc limitatiu, les actes del Patronat indiquen que va haver acords de la Junta, és a dir, presa de decisions i, per tant, competències i funcions sobre els següents aspectes:

- Organització interna de la Junta
- Temes pressupostaris
- Personal
- Equipaments
- Activitats esportives
- Entitats
- Contractació i subministres
- Reglamentació interna

Els aspectes relacionats amb l'organització interna de la Junta van ser actuacions relacionades amb la distribució de tasques entre els membres de la Junta, l'organització en comissions de treball, les reestructuracions, etc.

Quant a temes pressupostaris, ja hem indicat que els pressupostos ordinaris i d'inversions eren aprovats per l'Ajuntament. El Patronat només tenia atribucions respecte el pressupost ordinari i el seu paper era el d'aprovar internament el projecte de pressupost que es presentava al Ple de l'Ajuntament i, un cop aprovat per aquest,

Escoles esportives", "Publicitat del pavelló", "Promoció", "Relacions amb els clubs", i "Volta Ciclista a Catalunya 1980".

²⁶⁴ La reestructuració apareix a l'acta del 27 de gener de 1981, del LAPME-Vic.

podia realitzar canvis en la distribució, decidir el seu destí (subvencions, compres, subministraments...), decidir taxes d'utilització del pavelló, aprovar pagaments, factures, pressupostos, etc. tenint en compte que només gestionava les operacions corrents ja que la inversió la realitzava l'Ajuntament.

Pel que feia al personal la Junta definia les seves funcions i atribucions, decidia i realitzava les contractacions, acordava el pagament de les retribucions, les modificacions dels sous, etc.

Respecte els equipaments esportius, les tasques que realitzava la Junta del Patronat van consistir a encarregar estudis i projectes d'obres, sol·licitar, aprovar i pagar pressupostos de reparacions d'equipaments (circuit de fúting, pistes escolars), aprovar horaris, preus i normes d'ús del pavelló, fer reglamentacions i documentacions d'ús, proposar models de gestió per als nous equipaments esportius, elaborar bases pel concurs de la concessió dels equipaments, establir criteris per cedir els ingressos de publicitat del pavelló als clubs, etc.

En relació amb les activitats esportives la Junta acordava la realització d'activitats esportives puntuals (la Caminada, els Jocs Escolars) i en decidia aspectes organitzatius (recorregut, preu d'inscripció...). En la primera legislatura, les actes no recullen cap referència sobre actuacions de la Junta relacionades amb la realització d'una oferta continuada d'activitats, excepte el pagament de la retribució dels monitors que realitzaven l'educació física escolar i l'esport extraescolar. En altres legislatures hi ha referències als programes de gent gran que es van posar en marxa, però no hi ha cap discussió de tipus tècnic sobre les característiques de l'oferta esportiva municipal, que es deixaven per als organitzadors de les activitats.

Els aspectes relacionats amb les entitats també apareixia entre les actuacions de la Junta del Patronat. La seva activitat estava relacionada fonamentalment amb l'atorgament de subvencions, a felicitar-les públicament pels èxits aconseguits, atorgar-les guardons a través de la festa del Millor esportista de Vic, a intervenir en determinats conflictes, a la realització de reunions puntuals per temes determinats, a facilitar-los informació jurídica, etc.

La Junta del Patronat també tenia competències en l'aprovació de contractes de serveis i de subministraments. En les actes es recullen acords de la Junta per a la contractació de personal, d'empreses de neteja, de personal autònom per tasques de manteniment específiques, de subministrament de material esportiu, etc.

Quant a la reglamentació interna, la Junta del Patronat tenia la competència i l'executava, de realitzar i aprovar normes reglamentàries internes diverses, com ara normes pel concurs d'adjudicació de la comanda de trofeus, normativa de distribució de subvencions, el reglament de l'elecció del Millor esportista de Vic, normes i criteris per a la concessió de trofeus i, fins i tot, normes de competicions esportives.

Al marge de totes aquestes funcions, la Junta del Patronat també tenia la funció de relacionar-se amb l'Ajuntament per a tots aquells aspectes relacionats amb l'esport que eren propis dels serveis centrals. Així, les actes del Patronat recullen diverses sol·licituds a l'Ajuntament sobre aspectes que no entraven en el seu camp de competència, com ara demanar que concedís guardons municipals importants—com la Medalla d'argent o de or de la ciutat—a entitats o persones del món de l'esport; demanar informació sobre el seguiment de les obres d'instal·lacions esportives; relacionar-se amb altres òrgans municipals per a l'establiment d'actuacions conjuntes; sol·licitar que l'Ajuntament fes gestions amb altres institucions superiors

com, per exemple, el canvi de destí de subvencions atorgades per la Diputació Provincial; etc.

El paper del regidor d'esports i President del Patronat era el de fer de frontissa entre la Junta del Patronat i l'Ajuntament. En aquest sentit, les actes de la Junta recullen moltes actuacions del regidor d'esports on aquest informava d'aspectes que afectaven a la temàtica esportiva i que no eren competència del Patronat. Així, apareixen informacions sobre l'estat del pressupost del Patronat i les seves modificacions per part de l'Ajuntament, dels seus intents per a que el govern municipal ampliés els recursos econòmics i la informació sobre els crèdits sol·licitats; sobre l'estat del seguiment de les obres d'equipaments esportius; sobre l'aprovació municipal de nous projectes d'inversió en equipaments esportius; sobre les diferents fases dels processos relacionats amb els concursos d'obres; sobre actes oficials de l'ajuntament relacionats amb l'esport, com ara recepcions oficials per esdeveniments significatius; sobre canvis en l'organigrama polític i les conseqüències en l'organització del Patronat; etc. El regidor també es reservava la representació municipal davant altres organismes públics.

En definitiva, a Vic es va establir un marc d'actuació de la Junta del Patronat delimitat per les competències de l'Ajuntament i que, en resum, es concretava en què aquest es reservava l'aprovació dels recursos econòmics i la gestió de la inversió i el Patronat gestionava el dia a dia, amb la gestió del personal, del funcionament i reparació dels equipaments, la relació amb les entitats, les compres i subministraments, la distribució interna del pressupost, la reglamentació interna, etc.

5.2.2.3. El personal dels serveis esportius municipals

El personal de plantilla que disposaven els serveis esportius municipals en aquesta època era limitat. La primera referència al personal del Patronat la tenim en l'acta de la Junta de l'onze de desembre de 1979, on el regidor d'esports informava als altres membres que s'havia arribat a un acord amb un funcionari que feia funcions administratives a l'Ajuntament per a que ocupés la plaça de gerent del Patronat. Aquesta persona, en Frederic Pérez i Moreta, es va incorporar com a secretari a les reunions de la Junta del Patronat a partir del 12 de desembre de 1979, fent aquesta funció i la de màxim responsable administratiu del Patronat durant les tres legislatures estudiades.

Un mes més tard, en l'acta del 10 de gener de 1980 es recollia la proposta de sou del gerent i apareixia una altra proposta de sou per a una auxiliar administrativa.²⁶⁵ Durant l'any 1980 ni les actes del Patronat ni les del Ple de l'Ajuntament van recollir, de manera explícita, cap altra referència a personal dels serveis esportius. De fet, com veurem en l'apartat pressupostari, el capítol 1 dedicat a personal no va disposar de cap partida econòmica, la qual cosa ens indica la precarietat organitzativa i administrativa que tenia el Patronat en els seus inicis. De totes maneres, l'existència del Pavelló Municipal d'Esports implicava que havia d'existir un mínim de personal, però no quedava recollit en els documents oficials, la qual cosa fa pensar que els recursos dedicats al pagament del personal durant l'any 1980 es deurien fer a través del pressupost de l'Ajuntament.

La següent referència a personal en la documentació pública se situa en febrer de 1981, quan la Junta del Patronat va acordar contractar a l'esmentat Frederic Pérez i a l'auxiliar administrativa, ara ja dins la plantilla específica del Patronat. Aquesta

²⁶⁵ En les actes del Patronat surt referenciada, des del gener de 1980, Rosa Mª Aussió i Miralpeix com la persona que ocupa aquesta plaça.

referència té una doble conseqüència. D'una banda, veiem que va quedar reflectida en el pressupost específic del Patronat, la qual cosa li donava més consistència a l'autonomia administrativa que buscava aquest organisme en relació amb l'Ajuntament. La segona conseqüència és que, a partir d'aquest moment, ja no es va parlar de la plaça de gerent sinó que la denominació d'aquest lloc de treball va passar a classificar-se com a “administrador-gestor de serveis i instal·lacions esportives”.

A més d'aquest personal administratiu, el Patronat també tenia personal específic dedicat al manteniment d'instal·lacions i a la neteja, tot i que no hem trobat cap referència concreta en les actes de la Junta del Patronat fins al juny de 1981, on es feia esment a les retribucions de dues persones destinades a serveis de manteniment del Pavelló Municipal d'Esports²⁶⁶ i una altra per a la neteja. A partir d'aquest moment, en les actes van anar apareixent els successius acords de pagament de les nòmines d'aquests treballadors.

A l'any 1982 es van produir canvis dins la plantilla del Patronat. D'una banda, va aparèixer una figura nova dins l'organigrama. El maig d'aquell any es va debatre a la Junta la creació de la plaça d'encarregat del pavelló i es va proposar la contractació d'una nova persona que ocupés aquest lloc de treball.²⁶⁷ També es va incrementar el nombre de persones de neteja ja que, des d'agost d'aquell any eren dues persones les que eren retribuïdes per aquesta tasca. Finalment, aquell any també va aportar una novetat en l'organització del personal. El setembre es va acordar la contractació d'una llicenciada en educació física²⁶⁸ per a un període de tres mesos a realitzar-se en el darrer trimestre de l'any. La despesa pressupostària que representaria es preveia cobrir-la mitjançant una sol·licitud de subvenció que s'havia fet a la Direcció General de l'Esport de la Generalitat.²⁶⁹ Aquesta persona es va incorporar l'octubre d'aquell any, participant amb veu i sense vot en les reunions de la Junta del Patronat fins a mitjans de la següent legislatura. La funció principal d'aquest lloc de treball no queda recollida en les actes, encara que es fa palesa la seva responsabilitat en l'elaboració de la “Guia de l'Esport de Vic” (Patronat Municipal d'Esports, 1983). Durant el que restava de legislatura, fins a maig de 1983, no es constaten més canvis en la plantilla del Patronat.

A més del personal de plantilla del Patronat, s'ha d'afegir al professorat d'educació física i als monitors esportius que es responsabilitzaven de les activitats esportives a les escoles “nacionals”²⁷⁰ dins i fora l'horari escolar que, sense ser de la plantilla, eren retribuïts pel pressupost del Patronat. Les actes recullen, periòdicament, les “nòmines”(sic) que es retribuïen als monitors i l'acord del seu pagament. Respecte el cost que representava pel Patronat aquesta despesa hi ha un moment significatiu que es va produir el desembre de 1981 quan es va plantejar que les escoles paguessin un 10% de les despeses que representava el pagament dels monitors esportius. Les associacions de pares dels col·legis públics s'hi van oposar i les actes no aclareixen quina va ser la posició definitiva del Patronat durant aquesta legislatura.

²⁶⁶ Les persones que apareixen a les actes amb aquestes funcions són Josep Mª Jordana Verdaguer i Josep Brun Salvador.

²⁶⁷ En la reunió de la Junta del Patronat de l'11 de maig de 1982 es passà a debatre el tema de l'encarregat del pavelló. S'acordà oferir el lloc a una persona aturada. El Sr. Riba va proposar contractar el Sr. Benet i s'acordà establir un contracte de sis mesos i un dia al que seguiria un d'un any. El 16 de novembre de 1982 la Junta va acordar prorrogar el contracte per un any.

²⁶⁸ Les actes fan referència a la plaça de “professora d'educació física”. La persona que va ocupar aquesta plaça va ser Mercè Mateu.

²⁶⁹ Recordem que Joan Orriols tenia, en aquesta època, un càrrec directiu dins la Direcció General de l'Esport

²⁷⁰ Denominació que apareix freqüentment al referir-se a les escoles públiques de la ciutat

En resum, doncs, el personal de la plantilla del Patronat era molt reduït i dedicat només a tasques administratives i de manteniment i serveis, mentre es pagava a personal tècnic-esportiu que treballava a les escoles públiques sense cap vinculació laboral amb l'organisme municipal. En la taula 5.18 està reflectida la despesa efectuada pel Patronat Municipal d'Esports en personal durant la primera legislatura. Només apareixen les despeses dels anys 1980, 1981 i 1982, ja que el pressupost de l'any 1979 es va elaborar per l'anterior Ajuntament i el de 1983 ja va correspondre a la segona legislatura. Podem observar que les despeses de personal de l'any 1980 corresponen al pagament del professorat d'educació física i monitors de l'esport escolar i que apareix pressupost de la plantilla del Patronat a partir de 1981.

Taula 5. 18. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Vic (1980-1982)
En pessetes.

CAPÍTOL 1 - REMUNERACIONS DE PERSONAL ²⁷¹	1980	1981	1982
161.Sous, salaris i triennis	-	1.715.000	2.541.800
181.Assegurances Socials	-	366.581	805.836
Total Capítol 1	-	2.081.581	3.347.636
CAPÍTOL 2 – COMPRA DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS			
258.Contractes i prestació de serveis		2.086.200	2.354.700
259.7180 Esport escolar	1.035.000		
Total Capítol 2	1.035.000	2.086.200	2.354.700
TOTAL	1.035.000	4.167.781	5.702.336

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.2.2.4. El paper del Consell Comarcal d'Esports d'Osona

El Consell Comarcal d'Esports d'Osona era un òrgan compost per representants dels ajuntaments, els centres escolars i les entitats esportives de la comarca creat per promoure l'esport escolar en el territori.²⁷² Des del primer moment, les activitats del Patronat Municipal d'Esports i del Consell Comarcal d'Esports d'Osona van anar plegades, utilitzant les mateixes estructures per a la realització d'activitats i essent presidit el Consell pel regidor d'esports de Vic, mentre alguns membres de la Junta del Patronat formaven part de diferents comitès del Consell.

Les activitats del Consell Comarcal de l'Esport d'Osona varen tenir els seus inicis a Vic amb motiu de la designació, l'any 1977, de la ciutat i de la comarca d'Osona com a seu dels Jocs Esportius Escolars Sant Jordi, instituïts i potenciats per la Diputació Provincial de Barcelona, sota la presidència de Joan Antoni Samaranch.²⁷³ Tot i això, les activitats del Consell s'oficialitzaren en la temporada 1980-1981 quan, un cop assumida la competència exclusiva en matèria d'esports per la Generalitat, el Govern català va regular l'existència dels consells comarcals de l'esport, legalitzant-los i inscrivint-los al registre d'entitats i associacions esportives de la Direcció General de l'Esport.²⁷⁴ El Consell Comarcal de l'Esport d'Osona ho va fer el dia 7 de desembre de 1981 (Vallduriola, N., 1996). L'aspecte curiós d'aquesta legalització era que, tot i formant-ne part els ajuntaments de la comarca, la figura jurídica que es va configurar estava basada en el dret privat esportiu i, per tant, era una eina privada que, en el cas de Vic, utilitzava i potenciava l'Ajuntament per promoure l'esport escolar.

²⁷¹ Les partides pressupostàries estan fixades segons criteris de l'Ordre de 14/11/ 1979

²⁷² La Generalitat de Catalunya va potenciar la creació de consells comarcals d'esports a les diferents comarques catalanes com a vehicles per a canalitzar la seva política envers l'esport escolar, agafant el relleu de la Delegació Nacional de la Juventud, de l'època franquista, que organitzava els Juegos Nacionales de Deporte.

²⁷³ L'any 1980, Vic tornà a ser seu de l'edició dels Jocs Escolars Trofeu Sant Jordi.

²⁷⁴ En els seus inicis es van crear 42 consells comarcals d'esports a tot Catalunya, distribuïts en 15 a la província de Barcelona, 7 a la de Girona, 10 a la de Tarragona i 10 a la de Lleida.

Dins el Consell Comarcal es van crear comitès esportius específics. La Guia de l'Esport de Vic (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983) en recull nou: comitè d'atletisme, creat l'any 1977; comitè de basquetbol, també en funcionament des de 1977²⁷⁵ i que disposava d'una escola de bàsquet; comitè d'escacs, que va agafar força l'any 1982; comitè de futbol-sala, creat també el 1977; comitè de gimnàstica, que havia creat una escola municipal de gimnàstica durant el curs 1977-78 que no havia arribat a quallar i durant aquesta època es començava a revifar; comitè d'handbol, també del 1977; comitè de primera etapa, creat el 1977 fonamentalment per potenciar la natació, l'atletisme i la gimnàstica en la primera etapa d'EGB, però que es va acabar concretant en la natació escolar; comitè de tennis taula que, creat el 1977, va endegar una escola municipal de tennis taula que va funcionar fins el curs 1979-80; i comitè de voleibol que, des del curs 1979-80, feia funcionar una escola de voleibol. El Consell Comarcal també realitzava la funció de formació de tècnics esportius per a les activitats escolars.²⁷⁶

---

²⁷⁵ Dins aquest comitè, hi eren Pilar Canamases, com a membre de la junta del comitè i en Dídac Herrero i Josep Sala com a president i vocal, respectivament, del comitè de competició. Tots ells, recordem-ho, formaven part de la Junta del Patronat.

²⁷⁶ Serveixi com a exemple l'anunci aparegut al diari *El 9 Nou* del 12 d'octubre del 1979 d'un curs de monitor comarcal d'atletisme sota la direcció tècnica de la federació catalana d'atletisme organitzat pel consell comarcal d'esports.

Síntesi

En les pàgines anteriors hem vist els trets més importants de l'organització política i administrativa dels serveis esportius municipals de Vic en la primera legislatura. Els presentem sintetitzats.

- En la primera legislatura, el govern municipal es va iniciar amb una coalició entre Convergència i Unió (CiU) i l'Entesa Democràtica de Vic (EDV), però al cap d'un any el pacte es va trencar, passant a governar CiU en solitari, amb Ramon Montaña com alcalde.
- Dins l'organització política municipal es va crear una Comissió Informativa específica per a Esport i Lleure, que va anar canviant d'àmbits competencials, essent després d'Esports, Joventut i Participació ciutadana, fins a constituir-ne una d'exclusiva d'esports l'any 1981.
- El regidor d'esports, Joan Orriols, es va presentar en el setè lloc de les llistes de CiU i durant el seu mandat va compaginar aquesta responsabilitat política municipal amb diversos càrrecs a l'administració esportiva de la Generalitat. També tenia influència en el medis periodístics locals.
- L'òrgan de gestió de la política esportiva municipal era el Patronat Municipal d'Esports, creat l'any 1973, al qual es van modificar els estatuts per adaptar-lo a la nova etapa democràtica. La seva missió principal, segons els estatuts, era fomentar l'esport escolar i afeccionat, així com la construcció i gestió d'instal·lacions esportives, la contractació de personal i la gestió dels recursos econòmics. Tot i el que deien els estatuts, la construcció d'equipaments esportius va quedar en mans de l'Ajuntament. A partir de 1981 el Patronat va disposar de pressupost propi.
- El Patronat Municipal d'Esports estava presidit pel regidor d'esports i dins la seva Junta rectora hi havia representants polítics i representants del sector privat esportiu, aquests en un nombre superior als càrrecs municipals. Alguns dels representants polítics eren, alhora, membres directius d'entitats esportives.
- En clau interna, l'objectiu principal del Patronat Municipal d'Esports en aquesta legislatura va ser aconseguir tenir autonomia administrativa i de funcionament respecte l'Ajuntament i moltes de les seves actuacions van anar encaminades a aquest objectiu.
- El personal de plantilla del Patronat durant aquest període va ser molt escàs, limitant-se a dos administratius, un dels quals era el cap administratiu, i cinc persones més d'instal·lacions i neteja. A finals de la legislatura es va crear una plaça per a una llicenciada en educació física. El Patronat també pagava, sense estar en plantilla, al professorat d'educació física i esport extraescolar dels centres docents.
- Dins la política esportiva municipal de Vic d'aquesta legislatura hi ha un altre organisme important, el Consell Comarcal d'Esports d'Osona que, malgrat no ser un òrgan municipal, utilitzava les mateixes estructures que el Patronat i era presidit pel regidor d'esports. A través d'aquesta entitat, l'Ajuntament de Vic canalitzava l'actuació esportiva escolar de la ciutat.
- En definitiva, el període analitzat és una època d'estructuració dels serveis esportius municipals a través del Patronat Municipal d'Esports, que adquireixen una major importància política i administrativa a partir de l'any 1981.

5.2.3. La política envers els equipaments esportius (1979-1983)

En el següent apartat es presenta, en primer lloc, quina era la situació del parc d'equipaments de Vic en el moment que es van realitzar les primeres eleccions democràtiques. Tenint en compte aquest marc inicial, tot seguit es descriu quina va ser la política municipal vigatana respecte als equipaments esportius durant la primera legislatura en base a dos aspectes. El primer es refereix a la política de construcció de noves instal·lacions esportives municipals per a la ciutat, incloent en aquest apartat, les actuacions que es van fer per remodelar o millorar instal·lacions ja existents. El segon aspecte fa referència als criteris seguits envers la gestió dels equipaments de propietat municipal.

5.2.3.1. Els equipaments esportius de Vic en l'any 1979

L'activitat esportiva que es realitzava a Vic abans de les primeres eleccions municipals es desenvolupava, fonamentalment, en torn al sector privat que era qui ofería un major nombre d'equipaments esportius. Pel contrari, la presència d'equipaments esportius públics, i en concret municipals, era molt escassa centrant-se únicament en una instal·lació, el Pavelló Municipal d'Esports, a més dels equipaments que tenien les escoles públiques de l'època que també estaven en una situació molt precària. Aquestes eren les característiques més essencials del sistema esportiu de la ciutat de Vic l'any 1979:

a) Un parc d'equipaments bàsicament privat.

Un dels equipaments privats més important del moment estava situat en el centre de la ciutat. Era la zona esportiva de l'Estadi Torres i Bages, on hi havia un conjunt d'instal·lacions, propietat d'una empresa—Auxiliares del Deporte S.A. (AUDESA) — amb una pista d'atletisme de cendra, de 300 metres de corda i sis carrerons, un camp de futbol i dues piscines descobertes. Els impulsors d'aquesta instal·lació van ser el Bisbat de Vic i diferents famílies col·laboradores i personalitats que volien disposar d'una zona esportiva per als joves. La pista d'atletisme s'havia creat l'any 1956, mentre que el camp de futbol es va construir un any més tard. L'any 1960 es va decidir construir una piscina pública d'estiu en la qual no es podien banyar junts homes i dones degut a la influència del Bisbat que, aquell mateix any, va crear una secció de natació que va federar. Aquesta secció seria l'embrió del Club Natació Vic-ETB, que es constituïria oficialment l'any 1972. L'any 1962 es va construir la segona piscina destinada a les dones i la instal·lació no seria utilitzada per tothom fins a l'any 1972. El Club Natació Vic-ETB va començar a encarregar-se de la gestió de les piscines durant l'estiu a partir de 1975 i l'any 1978 es va cobrir una de les piscines, de 25x12 metres, amb un globus pressostàtic que havia estat finançat per trenta cinc famílies de nedadors, amb qual cosa el club va passar, progressivament, a gestionar la instal·lació durant tot l'any. La pista d'atletisme estava cedida al Club Atlètic Vic, mentre el camp de futbol era utilitzat, preferentment, pel club Obra Atlètica Recreativa Vic (OAR-Vic).

A més de les anteriors instal·lacions, una entitat esportiva, el Club Patí Vic, disposava d'un important parc d'equipaments. L'any 1979 gaudia de quatre pistes de tennis, una pista poliesportiva, una piscina a l'aire lliure, una piscina coberta, un frontó i un gimnàs. Les instal·lacions d'un altre club, el Club Tennis Vic, situades al municipi veí de Gurb però dins l'àrea d'influència urbana de Vic, no tenien res a envejar a les anteriors. El seu conjunt poliesportiu acollia quinze pistes de tennis, dos frontons, una pista poliesportiva, una piscina a l'aire lliure, pistes de petanca, camp de tir, i els equipaments complementaris respectius.

De propietat privada era també el camp de futbol de la Unió Esportiva de Vic, situat en el què més endavant es convertiria en l'estació d'autobusos. En aquest cas no n'era l'amo un club esportiu sinó una persona particular, una senyora vídua que era la propietària del terreny. La resta d'equipaments esportius privats estaven dedicats a activitats molt específiques. Així, hi havia els locals del Club d'Escacs de Vic, el camp de vol del Club Modelisme Osona i els locals del Vic Tennis Taula, que s'entrenaven en un espai propietat del bisbat.

A Can Martra hi ha havia unes piscines descobertes,²⁷⁷ on la població de Vic també es podia banyar l'estiu, i que va ser construïda en el terreny d'un particular. D'altra banda, una associació de veïns era la propietària d'una pista poliesportiva (l'Hàbitat Catalunya), construïda en un bloc de pisos del carrer Vilabella. També existien empreses esportives amb locals propis que desenvolupaven una oferta centrada, bàsicament, en arts marcial (Budokan), gimnàstica esportiva i de manteniment, i dansa (Gimnàs Club Pratdesaba i Terpsicore)

b) Escassa oferta d'instal·lacions públiques.

L'oferta d'equipaments esportius municipals es limitava al Pavelló Municipal d'Esports, situat a la plaça del Pare Millan, una mica als afores de Vic en la carretera cap a Gurb, inaugurat l'any 1973 i que disposava, a més, d'una pista poliesportiva exterior annexa al pavelló.

L'Ajuntament no disposava de cap piscina de la seva propietat i la població havia d'utilitzar les dels conjunts poliesportius dels clubs esmentats, amb la qual cosa s'havien de fer socis de les entitats. Les piscines obertes a l'ús públic general—les piscines de l'Estadi Torres i Bages i la de Can Martra²⁷⁸—només funcionaven a l'estiu.

c) Desequilibri en els equipaments esportius escolars públics i privats.

Als centres escolars públics, les instal·lacions esportives existents no eren molt sofisticades. Els equipaments més estesos eren les pistes poliesportives i les sales condicionades com a gimnàs. La situació als centres no era homogènia. Quatre de les cinc escoles públiques de l'època gaudien de pistes. Els dos instituts també tenien pistes poliesportives. Quant a gimnasos, l'escola Balmes tenia una sala de 50 m², el centre Dr. Salarich un espai de 20x20 metres, l'institut Jaume Callís un espai de 8x20 metres. En canvi, tots els centres docents privats, la majoria pertanyents a ordres religioses, disposaven de pistes poliesportives, sales i alguns fins i tot camps de futbol.

²⁷⁷ La piscina s'havia inaugurat l'any 1933, amb el nom de Piscines Vic, essent la primera piscina vigatana,

²⁷⁸ A l'Estadi Torres i Bages s'obrien al públic les dues piscines: la piscina descoberta que estava sense funcionar la resta de l'any i la piscina que durant l'hivern estava coberta amb el globus pressostàtic i que utilitzava el Club Natació Vic. D'altra banda, una altra piscina descoberta privada anomenada *La Concha*, inaugurada l'any 1954, feia alguns anys que havia desaparegut i s'havia convertit en sala de ball.

Taula 5.19. Principals equipaments esportius existents a Vic l'any 1979.

EQUIPAMENTS ESPORTIUS PÚBLICS	EQUIPAMENTS ESPORTIUS PRIVATS
Pavelló Municipal d'Esports 1 pavelló 1 pista poliesportiva	ENTITATS ESPORTIVES
CENTRES DOCENTS PÚBLICS	Club Patí Vic 4 pistes de tennis 1 pista poliesportiva 1 piscina coberta 1 piscina descoberta 1 frontó 1 sala Pistes de petanca
ESCOLES D'E.G.B.	Club Tennis Vic (a Gurb) 15 Pistes de tennis 2 Frontons 1 Pista poliesportiva
Escola pública Jaume Balmes 1 pista poliesportiva 1 sala	1 Piscina descoberta Pistes de petanca Camp de tir
Escola pública Montseny 1 pista poliesportiva	ALTRES ENTITATS O PARTICULARS
Escola pública Doctor Salarich 2 pistes poliesportives 1 sala 1 esplanada	Estadi Torras i Bages (A.U.D.E.S.A.) 1 pista d'atletisme de cendra (Club Atlètic Vic) 1 camp de futbol (OAR Vic) 1 piscina coberta amb globus (Club Natació Vic-ETB) 1 piscina descoberta (Club Natació Vic-ETB)
Escola pública Sant Miquel dels Sants 1 pista poliesportiva	Camp de futbol Unió Esportiva Vic Pista poliesportiva Hàbitat Piscines Can Martra 2 piscines descobertes
INSTITUTS	CENTRES DOCENTS PRIVATS
Institut Batxillerat Jaume Callís 1 pista poliesportiva 1 sala	Col·legi Andersen 2 esplanades 1 sala
Institut Politècnic 1 espai petit d'atletisme	Col·legi Puigllat 1 pista poliesportiva 1 esplanada 1 sala
	Col·legi Nostre Senyora del Carme 2 pistes poliesportives 1 esplanada 1 sala
	Col·legi del Pare Coll 2 pistes poliesportives 1 sala
	Col·legi Sant Miquel dels Sants 2 pistes poliesportives 1 camp de futbol
	Col·legi Santa Caterina de Siena 2 pistes poliesportives
	Col·legi del Sagrat Cor de Jesús 1 pista poliesportiva 1 sala
	Acadèmia Maurici Izern 1 pista poliesportiva 1 sala

EMPRESSES ESPORTIVES

Gimnàs Pratdesaba

1 sala

Gimnàs Budokan

1 sala

Gimnàs Terpsicore

1 sala

Font: Elaboració pròpia a partir del cens d'instal·lacions de la Secretaria General de l'Esport. (Generalitat de Catalunya, 1994).

5.2.3.2. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

L'actuació envers la construcció o remodelació d'equipaments esportius va ser el punt capital de la política esportiva municipal d'aquest període. Hem classificat les prioritats inversores respecte a la construcció o millora d'equipaments esportius en cinc apartats:

- a) la millora de les instal·lacions esportives a les escoles públiques.
- b) l'ampliació del Pavelló Municipal d'Esports mitjançant el cobriment de la pista poliesportiva annexa, que donaria pas a un nou pavelló municipal, el Pavelló Municipal d'Esports-2.
- c) la creació de pistes poliesportives als barris de la ciutat.
- d) els inicis del projecte de construcció de la Zona Esportiva del Mas Osona.
- e) altres actuacions en equipaments esportius.

a) La millora dels equipaments esportius escolars.

La construcció o millora de les instal·lacions esportives als centres escolars públics va ser la primera actuació que va realitzar l'Ajuntament en la vessant d'inversió esportiva. El pressupost de 1980 ja va acollir actuacions municipals d'edificació de nous equipaments esportius o de millora dels existents en totes les escoles "nacionals". La millora consistia, bàsicament, en la reforma del paviment i la incorporació d'il·luminació a la instal·lació. També els instituts de secundària, tot i dependre de la Generalitat, van tenir ajuts municipals per a la millora de les seves instal·lacions. L'Ajuntament va seguir realitzant aquesta actuació als centres docents durant tota la legislatura. En la taula 5.20 podem veure quins eren els centres docents públics existents en aquell període, els equipaments que disposaven i les actuacions que va realitzar l'Ajuntament.

Taula 5.20. Característiques de les instal·lacions esportives dels centres docents públics de Vic al final de la primera legislatura.

CENTRES DOCENTS PÚBLICS	INSTAL·LACIONS	DIMENSIONS	OBSERVACIONS
C. Pb. Jaume Balmes	Pista poliesportiva Gimnàs	18x38 m. 50 m ²	La pista es va construir l'any 1967 i l'any 1981 es fa refer de nou, incorporant enllumenat. El gimnàs es va condicionar també l'any 1981
C. Pb. Guillem de Mont-rodon	Pista poliesportiva 1 Pista poliesportiva 2 Gimnàs	20x40 m. 10x25 m. 160 m ²	Les instal·lacions es van fer l'any 1980 L'any 1982 es va arreglar la pista petita.
C. Pb. Sant Miquel dels Sants	Pista poliesportiva	12x22 m.	La pista es va reformar l'any 1980 i s'hi va afegir il·luminació l'any 1982
C. Pb. Montseny	Pista poliesportiva	15x37 m.	La pista data del 1977, encara que es va reformar en 1980, afegint-hi il·luminació ²⁷⁹
C. Pb. Doctor Salarich	Pista poliesportiva 1 Pista poliesportiva 2 Gimnàs	18x38 m. 18x38 m. 400 m ²	El conjunt data del 1974, i l'any 1979 es van posar llums a una de les pistes i l'altra es va fer nova el 1982.
Institut Jaume Callís ²⁸⁰	Pista poliesportiva 1 Pista poliesportiva 2 Gimnàs	20x40 m. 15x27 m. 160 m ²	El gimnàs i la pista 1 daten de finals dels seixanta. El 1982 es va construir la pista 2
Institut Politècnic	Pista poliesportiva Gimnàs	18x36 m. 150 m ²	La pista va ser construïda abans de 1979, i el gimnàs va ser condicionat el 1982.

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament i del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b) La creació i inauguració del Pavelló Municipal d'Esports-2.

En segon lloc de l'actuació inversora municipal cal destacar l'ampliació del Pavelló Municipal d'Esports existent amb la cobertura de la pista poliesportiva annexa, que va proporcionar a la ciutat un nou pavelló al final de la legislatura. Aquest era un projecte que havia iniciat l'anterior consistori i que l'ajuntament democràtic va decidir continuar. El procés de creació va ser complex i ple de picabaralles entre l'equip de govern i l'Entesa.²⁸¹ Inicialment s'havia previst, només, posar una coberta a la pista,

²⁷⁹ La pista del col·legi Montseny es va inaugurar el 28 de març de 1980 amb una picabaralla política entre el govern municipal i els regidors de l'Entesa perquè aquests no havien estat convidats a l'acte inaugural.

²⁸⁰ En el cas dels instituts, l'actuació inversora va correspondre a la Generalitat, tot i que l'Ajuntament de Vic va col·laborar-hi. Per exemple, l'any 1981 el Patronat va concedir una subvenció de 200.000 pessetes a l'institut Jaume Callís per l'adequació dels vestidors i dutxes del centre.

²⁸¹ El llarg procés va tenir aquestes passes: el 30 de novembre de 1979 el Ple de l'Ajuntament aprovà el projecte inicial de la primera fase de cobertura de la pista poliesportiva annexa al pavelló, amb un pressupost de 6.611.290 pessetes. Més endavant, el 24 de juliol de 1980, quan es va voler concretar l'actuació amb l'aprovació d'un pressupost extraordinari pel cobriment de la despesa, el regidor i membre de la Junta del Patronat, Solé, de l'Entesa (en l'oposició després de la ruptura del pacte de govern), criticà el projecte perquè considerava que no era res més que un "pedaç provisional que arquitectònicament només representava un cobert a l'estil de la plaça dels Màrtirs" (Acta del 24 de juliol de 1980 del LAPLE-Vic) i va demanar que es retirés el projecte i se'n fes un de nou on també s'explicités millor com es finançaria el projecte. L'equip de govern, per la seva banda, va acusar a l'Entesa de voler obstaculitzar l'esport. La proposta de pressupost extraordinari va ser votada a favor per 11 regidors i 6 votaren en contra, el que va provocar a que no s'aprovés per manca del quòrum mínim necessari per l'aprovació d'un pressupost extraordinari. El 15 d'octubre del mateix any es tornà a presentar la proposta i els regidors de l'Entesa van seguir criticant el projecte. En aquesta ocasió el regidor Anglada (militant del PSUC) feia èmfasi en qüestions arquitectòniques que creia que portaven certs riscos per la seguretat de l'obra prevista i demanava que es tornés a fer el projecte solucionant aquestes irregularitats tècniques. El regidor d'esports, Orriols, va demanar que s'aprovés, aquest cop, el pressupost extraordinari de la cobertura, per poder passar el tancament del recinte al pressupost ordinari de l'any següent i així fer en diferents fases el tancament total de l'equipament. Davant la proposta d'Orriols, Solé, de l'Entesa opinava que l'equip de govern havia modificat el plantejament inicial de només fer un cobert, però que ara el projecte costaria molt més amb el tancament total, amb la qual cosa, d'una banda, estaven contents perquè la seva crítica al projecte inicial havia implicat un canvi del projecte, però d'altra banda no podien valorar adequadament el projecte pressupostari per manca d'informació. Després que Orriols volgués desmentir aquesta afirmació dient que la cobertura prevista des de l'inici era "com la del Club Patí Vic, no com la de la plaça dels Màrtirs", es realitzà la votació del projecte, en la qual, finalment, 14 regidors votaren a favor—entre els quals hi havia un membre de l'Entesa, el Sr. Roca (PSC), que votà afirmativament per "compromís amb les entitats"—mentre els altres regidors de l'Entesa s'abstienien. El pressupost va ser aprovat sense cap vot en contra. Després d'aquests inicis conflictius, el 29 de maig de 1981 es va presentar al Ple la memòria descriptiva de la segona fase de tancament del nou pavelló, a fi i efecte d'aprovar-la i poder demanar un crèdit per finançar l'obra. En aquesta ocasió l'import que es portava a debat pujava a 29.809.084 pessetes. La memòria descriptiva fou aprovada per 19 vots a favor i una abstenció. En el mateix ple es va decidir demanar un préstec de 12.904.542 pessetes dins el marc del conveni entre les Caixes d'Estalvi i la Generalitat. Dos mesos més tard, el 31 de juliol, el Ple aprovà un suplement de crèdit del Pressupost d'Inversions de 1981, on es preveia una despesa de 29.904.542 pessetes que, junt amb

però, finalment, va acabar per tancar-se completament. Abans de finalitzar la legislatura, el 4 de maig de 1983, va ser inaugurat amb la denominació de Pavelló Municipal d'Esports-2,²⁸² amb tres pistes transversals de 27x15 metres, separades per cortines i un local, al pis superior, destinat al tennis taula.

c) La creació de pistes poliesportives als barris.

El tercer focus d'atenció inversora de l'Ajuntament de Vic va ser la creació de pistes poliesportives distribuïdes pel municipi, amb la filosofia que foren de gestió comuna entre el Patronat i els veïns de la zona. En aquest període—el 1981— es va inaugurar la pista poliesportiva del barri de Santa Anna construïda d'una manera peculiar: l'acord entre els veïns i l'Ajuntament implicava que el municipi aportaria el material i els habitants de la zona la construïen.

Així mateix, durant aquest període es va fer el projecte i la previsió pressupostària d'una pista poliesportiva al barri de Sentfores (també anomenat La Guixa), amb la idea que la pista inicial es pogués transformar, en un futur, en un complex esportiu gestionat també pels veïns del barri. La pista va ser projectada i les obres s'iniciaren al final del mandat, però no s'arribà a inaugurar durant aquest període.²⁸³ La pista dissenyada era de 44x22 metres, amb possibilitats de practicar basquetbol, futbol-sala, handbol, voleibol i hoquei. Durant la realització del projecte van haver problemes relacionats amb la cessió dels terrenys per ubicar les instal·lacions, així com dificultats amb una subvenció sol·licitada a la Generalitat, degut a que el projecte inicial no incloïa la il·luminació. El projecte va ser redefinit incorporant-hi aquest cost mentre que, l'octubre de 1982, es proposà en el si del Patronat que s'elaborés una reglamentació per constituir un club al barri que pogués gestionar mitjançant una concessió la nova instal·lació. Per afavorir la capacitat de gestió de l'entitat que es volia potenciar, entre els membres de la Junta del Patronat s'apuntava la possibilitat futura que l'ajuntament construís una piscina en el barri que donés capacitat econòmica als veïns per poder autofinançar-se les instal·lacions de la zona.

d) Els inicis de la zona esportiva del Mas Osona.

El quart eix d'actuació, el que seria més significatiu per al futur de la ciutat, va ser el projecte de construcció d'una gran zona de nous equipaments esportius enclavat, parcialment, en terrenys del municipi adjacent de Gurb, en la zona del Mas Ausona, amb una finalitat, segons el propi equip de govern, més urbanística que esportiva ja

---

32.007.390 pessetes destinades a la construcció d'un nou camp de futbol, consignaven un total de 61.911.932 pessetes dedicats a inversions esportives en aquell any. Es preveia un finançament mitjançant les aportacions de la Direcció General de l'Esport (25.000.000), la Diputació Provincial (2.000.000) i un crèdit sol·licitat de 34.911.932 pessetes. Al final, de la despesa pressupostada aquell any, l'Ajuntament va adquirir obligacions de pagament per a un total de 51.911.932 pessetes.

El 30 de setembre de 1981 el Ple aprovà inicialment el projecte, amb la quantitat esmentada anteriorment, i el 27 de novembre s'aprovà definitivament el projecte i el plec de condicions per a la licitació d'obres. No consta en les actes cap discussió política al respecte. El 31 de març de 1982 va ser aprovada l'adjudicació de les obres, que ara sortien pressupostades en 36.420.375 pessetes. El 22 d'octubre es pagaren les primeres certificacions d'obres i les darreres es van fer efectives el 15 d'abril de 1983.

²⁸² El primer pavelló va passar a anomenar-se Pavelló Municipal d'Esports-1 en diversos documents.

²⁸³ En la primera reunió operativa del Patronat Municipal d'Esports, el 30 d'octubre de 1979, ja es va parlar de les gestions que caldria fer per construir un "petit complex" al barri de la Guixa. A la reunió de la Comissió Permanent del dia 19 de desembre de 1980 es feia esment de l'acceptació gratuïta del terreny i de l'aprovació de la memòria de la primera fase de les obres per un import de 730.000 pessetes. El 31 de juliol de 1981 el Ple va aprovar el projecte inicial de l'obra amb un cost de 9.369.169 pessetes i el 27 de novembre d'aquell any el Ple aprovava el projecte definitiu. El 26 de juliol del 1982 s'acceptà provisionalment el projecte d'il·luminació de la pista, per un import de 1.170.210 pessetes. I el mateix dia s'aprovava l'augment del pressupost d'inversions de 1982, destinant 5.041.418 pessetes a la segona fase de construcció de la pista i la seva il·luminació. El 29 d'octubre el Ple decidia fer la sol·licitud d'1.000.000 de pessetes a la Diputació pel finançament de l'obra i fixava el plec de condicions econòmico-administratives referents a l'adjudicació del projecte. El 28 de gener de 1983 fou adjudicada l'obra per un import de 9.590.835, que incloïa la construcció i il·luminació d'una pista poliesportiva i els vestidors corresponents. La primera certificació d'obres es realitzà el 29 d'abril de 1983, és a dir, poc abans del final de la legislatura.

que s'esperava amb aquestes construccions, amb paraules del regidor d'Esports, Joan Orriols, "obrir Vic cap el ponent"²⁸⁴ i permetre connectar el nucli urbà amb una nova zona de serveis ciutadans. Amb l'excusa de fer unes grans instal·lacions esportives públiques als afores del municipi, es volia obrir la comunicació del centre urbà amb la zona on estava situat l'institut i les instal·lacions del Club Patí Vic i el Club Tennis Vic. El projecte urbanístic implicava la desaparició del camp de futbol del carrer Gallissà, que utilitzava la Unió Esportiva Vic, situat, precisament, enmig de l'enclavament que es volia obrir, amb la qual cosa s'havia de construir un nou camp a la zona esportiva, que seria cedit a aquest club.

El projecte va viure, durant aquest període, dues fases diferenciades. Primer es va fer la proposta de construcció de tres camps de futbol (un d'herba i dos de terra) i, al final de la legislatura, es va començar a proposar la creació d'unest pistes d'atletisme.²⁸⁵ L'Ajuntament va iniciar el projecte durant aquesta legislatura amb les obres de construcció d'un camp d'entrenament, inaugurat al final del període pel

²⁸⁴ Acta de 6 de juny de 1981, del LAPLE-Vic.

²⁸⁵ El procés de realització d'aquestes obres va ser el següent: el 31 d'agost de 1979, el regidor d'esports, Joan Orriols, va informar al Ple dels tractes que s'estaven fent per a una permuta de terrenys amb l'ajuntament de Gurb, a fi d'ubicar la futura construcció d'unest instal·lacions esportives en la finca de "L'Ausona", situada en el terme municipal d'aquell ajuntament. El Ple del 28 de setembre de 1979 aprovà la permuta i adquisició de terrenys del costat de la finca "L'Ausoneta" amb l'objectiu de construir les noves instal·lacions esportives, segons un acord municipal previ del 3 d'abril de 1978. Per aquesta operació s'acordà sol·licitar al Banc de Crèdit Local un préstec de 2.000.000 de pessetes, d'acord amb un contracte de 20.000.000 de pessetes fet el novembre de 1977 per a l'adquisició de terrenys esportius. El diari "9Nou" explicava, el 12 d'octubre de 1979, les gestions fetes pel Patronat per construir, en els terrenys municipals, prop del Club Tennis i davant del Club Patí, un camp de futbol que substituïria el del carrer Gallissà on es preveia construir un carrer que conduís cap l'institut. En el mateix lloc també es preveia edificar tres pistes poliesportives i un gimnàs. Per finançar aquestes obres es va realitzar una entrevista del regidor d'esports, Orriols, i el membre de la Junta del Patronat, Nogué, amb el president del CSD (Benito Castejón) que es va comprometre a subvencionar 20.000.000. La Federació Espanyola de Futbol, segons l'article, s'havia compromès a aportar 10.000.000 de pessetes. Ambdues subvencions restaven condicionades a que l'Ajuntament aportés els 70 milions restants que es consideraven necessaris pel finançament de les obres. També segons el diari, el manteniment de les instal·lacions un cop construïdes, seria efectuada per un club municipal que es crearia expressament per aquesta funció.

El novembre de 1979 el Ple municipal acordà incoar expedient per declarar d'utilitat pública la construcció d'instal·lacions esportives en el Mas Ausona. L'expedient parlava "d'un estadi de futbol, 2 camps d'entrenament, tres pistes poliesportives cobertes i un gimnàs, 2 pistes poliesportives descobertes, 1 frontó, 1 piscina coberta, un circuit de fúting, vestidors, un habitatge pel vigilant, 1 edifici polivalent amb bar-restaurant i aparcaments i accessos" (acta del 30 de novembre del 1979, del LAPLE-Vic). En total, la superfície de la finca era de 84.260 m². L'expedient es realitzà el maig de 1980, i el 15 d'octubre de 1980 va ser aprovat el primer projecte de construcció d'un camp de futbol, per un import de 21.907.313 pessetes. Els regidors de l'Entesa es van abstenir perquè consideraven que l'obra hipotecaria els pressupostos futurs, ja que caldria fer accessos urbanístics que ara no estaven pressupostats. Davant la magnitud del projecte esportiu es va començar a produir una polarització entre els projectes que presentava la regidoria d'esports i els projectes relacionats amb l'àmbit cultural (Casal de Cultura, Casal de Joventut...) que propugnaven els regidors de l'Entesa.

El ple municipal del 28 de novembre de 1980 aprovà la proposta de demanar una subvenció de 10.000.000 de pessetes a la Federació Espanyola de Futbol pel projecte de l'estadi de futbol, i el 29 de maig de 1981 es decidí, per unanimitat, demanar 22.007.390 pessetes com a préstec en el conveni Caixes d'Estalvi-Generalitat. L'11 de juny de 1981 fou aprovat el projecte definitiu del camp de futbol. Del projecte inicial de l'octubre de l'any anterior, havien desaparegut els dos camps d'entrenament, que la regidoria d'esports considerava que es podrien fer amb el pressupost ordinari de l'any següent. En el debat d'aprovació es discutiren, entre els regidors presents al ple, aspectes arquitectònics relacionats amb els vestidors, però, sobre tot, la política de cessió a la Unió Esportiva Vic. El regidor de l'Entesa, Solé, considerava que la previsió de cessió de l'estadi a aquesta entitat discriminava a altres clubs, com l'O.A.R. Vic i altres entitats dels barris. Orriols va respondre afirmant que era cert que calia considerar que un camp d'herba només es podria utilitzar 6 o 7 hores a la setmana, i que era molt conscient *que* "aquest camp no donaria un servei social important, sinó que seria un camp d'esport-espectacle, que donaria un altre tipus de servei" i donava la veritable raó de la construcció de l'equipament: "... aquest camp es fa per obrir Vic a ponent, no es fa perquè fos necessari d'una manera immediata tenir que fer aquest camp de futbol. Els camps importants evidentment, seran els que es puguin fer, el 2, el 3 i si pogués ser el 4..." Tot i aquestes explicacions, els regidors de l'Entesa seguiren criticant la manca d'una planificació global del projecte, mentre Orriols era partidari d'anar fent passes encara que no tot estigués planificat econòmicament. El projecte va tenir 11 vots a favor, cap en contra i 8 abstencions. (acta de l'11 de juny de 1981, del LAPLE-Vic). El 28 d'agost de 1981 es va produir l'aprovació inicial d'accessos a la zona esportiva, incloent la pavimentació, el clavegueram i les voravies. El 26 de juliol de 1982 en l'aprovació de l'ampliació del pressupost d'inversions, hi havia una partida de 12.169.872 pessetes destinades al camp municipal de futbol.

president de la Generalitat, el maig de 1983, el mateix dia que el Pavelló Municipal-2.²⁸⁶ Respecte a la gestió d'aquest camp es tenia previst fer-la de manera directa per part del Patronat que l'obriria, així, a totes les entitats de la ciutat. El plantejament era diferent respecte l'estadi d'herba. La necessitat de desocupar el camp de la Unió Esportiva Vic²⁸⁷ va portar a aprovar la concessió de la gestió de l'equipament i de la seva construcció a l'entitat esportiva,²⁸⁸ que disposava d'una subvenció de més de 24 milions de l'Ajuntament i havia de gestionar la resta amb la Federació Espanyola de Futbol.

Pel que fa a les noves pistes d'atletisme en la zona del Mas Osona l'Ajuntament justificava la seva necessitat esportiva en el fet que l'Estadi Torras i Bages només disposava de 300 metres de corda i que estava sobresaturat a determinades hores, a més de tenir el paviment de cendra. El Ple va aprovar l'avantprojecte de les obres el 15 de desembre de 1982, preveient unes aportacions econòmiques de la Generalitat i la Diputació de Barcelona, sobre un cost inicial total de 96.621.206 pessetes. L'estadi projectat comprenia una pista de 400 metres de corda de material sintètic, amb 8 carrerons i zones auxiliars.

e) Altres inversions en equipaments esportius.

Les anteriors inversions varen ser les línies principals d'actuació quant a la construcció d'equipaments esportius, encara que també hi ha dades d'altres actuacions de menor entitat. Així, a l'inici del mandat, es van fer els arranjaments necessaris per a disposar d'un circuit de fúting per terrenys municipals que, abans de la seva inauguració el 12 de juny de 1981, ja va rebre desperfectes.²⁸⁹

En la taula 5.21 podem veure les despeses d'inversió realitzades per l'Ajuntament de Vic durant el primer mandat. S'observa la prioritat inversora absoluta en instal·lacions escolars en l'any 1980. En les despeses de l'any 1981 hi ha la primera i la segona fase de la cobertura (dins d'Obres Esportives) de la pista poliesportiva que donarà lloc al Pavelló Municipal d'Esports-2 i l'inici de les obres del Mas Osona. En el pressupost del 1982 apareixen les despeses de construcció de la pista poliesportiva de Sentfores i el primer camp d'entrenament de la zona esportiva.

²⁸⁶ En la primera setmana d'octubre de 1982 s'iniciaren les primeres excavacions per a construir el primer camp de futbol d'entrenament del Mas Osona. La inauguració oficial es realitzà el 4 de maig de 1983.

²⁸⁷ A la necessitat urbanística detallada cal afegir-hi l'estat de les instal·lacions, que començaven a tenir seriosos problemes de manteniment. Com a exemple serveixi que una paret del camp de futbol va caure a terra, per sort, sense produir danys personals el març de 1980.

²⁸⁸ El 30 d'abril de 1982 el Ple municipal aprovà el projecte modificat de la construcció del camp de futbol. Curiosament, la modificació del projecte va ser realitzada, en col·laboració amb els tècnics municipals, pel jugador del primer equip de la Unió Esportiva Vic, Jacint Vizcaíno, que era arquitecte i, a la vegada, membre de la Junta del Patronat.

²⁸⁹ El circuit estava situat al parc emplaçat prop de l'avinguda dels Països Catalans.

Taula 5. 21. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Vic aprovades en els anys 1980, 1981 i 1982. En pessetes.

	1980	1981	1982
Construcció Pista Poliesportiva Esc. Guillem de Mont-rodon	1.425.614		
Construcció Pista Poliesportiva Esc. Jaume Balmes	1.014.328		
Obres Pista Sentfores	730.000		
Il·luminació Pista Poliesportiva Esc. Jaume Balmes	634.086		
Cobertura Pista Exterior Pista Poliesportiva	3.611.291		
Cobertura Pista Poliesportiva 1a fase		6.611.291	
Obres Esportives		51.911.932	
Obres Pista Poliesportiva Sentfores			10.539.379
Obres Camp de Futbol			12.169.872
TOTAL	7.415.319	58.523.223	22.709.251

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.2.3.3. La gestió dels equipaments esportius municipals

L'existència d'una limitada xarxa d'equipaments esportius municipals a Vic en aquest període, va portar a que el Patronat Municipal d'Esports pràcticament reduís la seva política de gestió dels equipaments municipals a les actuacions relacionades amb l'ús del Pavelló Municipal d'Esports i de les instal·lacions esportives als centres docents i l'objectiu principal semblava ser el posar els fonaments d'una reglamentació de la seva utilització, des de diferents paràmetres.

a) La reglamentació de l'ús del Pavelló Municipal d'Esports.

Quant a la gestió del pavelló la primera legislatura va ser una època d'inici de la reglamentació del seu ús. Al dir això ens referim a que va ser el moment en que, des del Patronat, es van elaborar les primeres normes per ordenar-ne l'ús i la gestió. Aquesta normativització va tenir com a finalitat preocupar-se per la gestió del pavelló des de quatre perspectives: esportiva, econòmica, jurídica i de manteniment.

Des de la perspectiva de la gestió esportiva, l'actuació política del Patronat consistia en decidir quines entitats l'havien d'utilitzar i amb quin tipus d'activitats. Les decisions giraven en torn a dues problemàtiques diferenciades: les activitats esportives que es realitzaven, de manera continuada, durant tota la temporada escolar; i les peticions puntuals per a l'ús del pavelló, bé fóra per activitats esportives o per altres tipus de sol·licituds no específicament de caire esportiu. Respecte al primer cas, el Patronat decidia, anualment, la distribució horària de les entitats que volien utilitzar, de manera continuada, les instal·lacions. Les actes de la Junta del Patronat no recullen cap situació conflictiva respecte al sistema de repartiment horari.

En canvi, on sí va aparèixer alguna disputa va ser en la utilització puntual de l'equipament per a activitats no esportives. Així, durant la legislatura, hi ha haver diverses entitats que van sol·licitar el pavelló per fer diferents actes socials: balls, sopars, entregues de premis,²⁹⁰ desfilades de modes,²⁹¹ fires comercials,²⁹² etc. Aquestes situacions van provocar l'aparició de normes escrites per a la utilització del pavelló. Es va establir un reglament al que s'hi van afegir models d'instàncies per

²⁹⁰ El març de 19883 es va deixar, de manera gratuïta, el pavelló municipal d'esports a la Creu Roja per a fer un lliurament de premis sobre un concurs relacionat amb els drets humans.

²⁹¹ Una empresa de publicitat va sol·licitar el pavelló, el setembre de 1981, per a fer-hi una desfilada de modes i es va accedir a la petició, malgrat després els membres de la Junta del Patronat es van lamentar de la concessió del permís pels conflictes que hi havia hagut amb activitats esportives que s'hi realitzaven. (acta del 13 d'octubre de 1981, del LAPME-Vic).

²⁹² El Club Esquí Vic sol·licitava anualment el pavelló municipal per a celebrar-hi la Fira d'Esquí. En la tercera edició, la de l'any 1982, hi van participar 5.000 persones.

sol·licitar la utilització per a actes esportius i extraesportius. Així mateix s'acordà quantificar sancions econòmiques pel mal ús esportiu del pavelló.²⁹³

De totes maneres, els criteris sobre la cessió o no de l'equipament per a activitats no esportives no eren molt estables i això va fer que hi haguessin respostes diferents a peticions similars que van provocar alguna picabaralla política.²⁹⁴

Pel que fa a la política de gestió econòmica del pavelló, aquesta època es va caracteritzar per l'establiment d'unes primeres línies de preocupació per a la gestió econòmica del pavelló. Això es reflecteix en dues vessants. D'una banda, van aparèixer els primers esforços per a l'estalvi de la despesa corrent relacionada amb l'ús de la instal·lació, especialment el subministrament de la llum.²⁹⁵ D'altra, es van produir els primers indicis de recerca d'un finançament basat en la pròpia explotació de la instal·lació. Les fonts de finançament es plantejaven des de dues perspectives. Una era l'intent de començar a aplicar taxes per la utilització puntual del pavelló. Aquesta era una qüestió que, a inicis de la legislatura, no estava solucionada ja que no s'havia fixat, oficialment, cap tarifa per l'ús de la instal·lació. Quan es produïa una petició concreta, la Junta del Patronat establia el cost que havia de pagar l'entitat sol·licitant en cada cas.²⁹⁶ Així però, l'establiment d'unes taxes d'utilització del pavelló era un tema d'interès per al Patronat, però que no es va resoldre durant aquesta legislatura.²⁹⁷ L'altra perspectiva financera era l'explotació de la publicitat interna del pavelló, que es va plantejar per primer cop també en aquesta època.²⁹⁸

Des del punt de vista jurídic cal dir que, al marge del reglament d'utilització del pavelló,²⁹⁹ hi ha altres indicadors que ens mostren les primeres passes per a l'establiment de documents que emmarquessin l'actuació política del Patronat. Una mostra és l'acord del Patronat per demanar un informe jurídic sobre "la possibilitat de

²⁹³ Acta del 28 d'octubre de 1980, del LAPME-Vic.

²⁹⁴ El juny de 1981 es denegà al president d'Aliança Popular de Catalunya, Miguel Angel Planas, la utilització del pavelló per a fer-hi un sopar. El Patronat donà com a argumentacions per a la denegació que no es podien fer sopars al pavelló ja que les instal·lacions s'embrutaven, i que mai s'havia cedit la instal·lació directament a un partit polític (acta del 25 de juny de 1981, del LAPME-Vic). Fins i tot es van donar explicacions de la negativa en una nota que es va fer pública en la premsa local (*El 9 Nou* de 10 de juliol de 1981). Aquesta mateixa justificació no s'aplicà més endavant, quan l'any 1982 fou el tinent d'alcalde de cultura qui demanava el pavelló per fer un sopar. En aquest cas es feia èmfasi en la necessitat que l'equipament quedés net, però es va accedir a la petició (acta del 23 de febrer de 1982, del LAPME-Vic). Més endavant va tornar a haver-hi conflicte per la utilització del pavelló. En aquest cas s'hi barrejaven conflictes de política interna municipal, ja que la picabaralla era entre la regidoria de cultura i el Patronat. El conflicte tenia el seu origen en què la regidoria havia sol·licitat la cessió del pavelló per fer-hi un ball, quan en realitat, l'entitat organitzadora era la Unió de Pagesos, que al ser-li sol·licitada una tarifa de 50.000 pessetes per part del Patronat, va intentar que la regidoria de cultura fes la sol·licitud per estalviar-se la despesa. (acta del 19 d'octubre de 1982, del LAPME-Vic).

²⁹⁵ La despesa que originava la llum de les instal·lacions esportives preocupava als membres del Patronat que acordaren iniciar un estudi per a adaptar un aparell automàtic, amb monedes, per controlar millor la despesa (acta del 16 de setembre de 1980, del LAPME-Vic). Tot i la preocupació, va passar un any i encara no s'havia fet cap gestió per dotar al pavelló d'un sistema automàtic de control de llum (acta del 8 de desembre de 1981, del LAPME-Vic). Cap al final de la legislatura es tornà a plantejar el tema i es proposà que es fes una experiència-pilot abans d'aplicar-ho definitivament (acta del 30 de novembre de 1982, del LAPME-Vic).

²⁹⁶ El maig de 1980 hi va haver una petició del grup anti-urani de Vic per fer un festival artístic al pavelló, que fou acceptada amb un cànon de 20.000 pessetes que es fixà en una reunió del Patronat. (acta del 6 de maig de 1980, del LAPME-Vic)

²⁹⁷ L'any 1981 les taxes d'utilització encara no havien estat aprovades, i foren discutides en properes reunions sense arribar a conclusions definitives sobre l'import que s'havia de fixar. (acta del 28 d'octubre de 1980, del LAPME-Vic). El febrer de 1981 encara es decidien les tarifes a cobrar per a activitats concretes, en les reunions del Patronat. (acta del 24 de febrer de 1981, del LAPME-Vic)

²⁹⁸ En la distribució interna de responsabilitats que es va fer en la pròpia junta del Patronat, s'encarregà a Dídac Herrero la responsabilitat de la Publicitat del pavelló. (acta del 10 de juny de 1980, del LAPME-Vic). Herrero va fer la proposta de donar la publicitat del pavelló a les entitats esportives que l'utilitzaven, que fou aprovada (actes del 16 i 30 de setembre de 1980, del LAPME-Vic). S'ha de recordar que aquest membre de la junta era representant del Club Bàsquet Vic, l'entitat que utilitzava el major número d'hores del pavelló.

²⁹⁹ Hi ha normes d'utilització del pavelló al 1980, perquè es citen a les actes del Patronat, però no hi consten. (acta del 30 de setembre de 1980, del LAPME-Vic)

signar convenis d'utilització" de les pistes poliesportives que es construïssin.³⁰⁰ S'intentava, així, normativitzar legalment la cessió d'equipaments esportius de futura construcció.³⁰¹

Si analitzem la política de gestió del pavelló des de l'òptica del manteniment de la instal·lació, cal destacar que en aquest període es va realitzar una primera actuació orientada a la contractació d'empreses de serveis. El cas concret es va plantejar per a la neteja del pavelló, quan es va demanar a una empresa especialitzada que fes un pressupost on s'inclogués la contractació de la persona que en aquell moment realitzava aquella feina.³⁰²

b) La reglamentació de l'ús de les instal·lacions esportives escolars.

Respecte a la gestió de les instal·lacions esportives escolars, de l'anàlisi de les actes del Patronat Municipal d'Esports sembla deduir-se que l'objectiu principal en aquest període va ser poder reglamentar la seva utilització i ampliar-ne l'horari utilitzable, sense aconseguir-ho.

Fou durant aquesta legislatura quan la Generalitat de Catalunya va elaborar una normativa, l'Ordre d 15 d'octubre de 1981, regulant el procediment d'utilització de les instal·lacions dels centres docents públics i atorgant la competència d'autoritzar aquests usos—entre els quals hi havia la realització d'activitats esportives—al consell de direcció dels centres i, en cas d'urgència, al seu director. Es produïa, així, una situació rocambolesca. Els ajuntaments que, per llei, eren propietaris dels centres públics d'EGB i estaven obligats al seu manteniment i conservació, havien de demanar autorització als equips directius dels centres per poder utilitzar en horari extraescolar els seus propis equipaments, amb la possible negació d'ús per part de les escoles. La normativa va generar un fort rebuig en el món municipal i la Generalitat va elaborar una altra normativa mig any més tard, l'Ordre de 3 de febrer de 1982, en la qual es retirava la facultat de denegar l'ús del centres als equips directius i se li donava, en exclusiva al Cap dels Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Davant la nova situació legal, el Patronat va anunciar la voluntat de fer un document que establís la utilització de les instal·lacions esportives dels centres escolars públics de la ciutat, però aquesta intenció no es va arribar a concretar en cap reglament oficialment aprovat que fixés les condicions d'ús.³⁰³

³⁰⁰ Acta del 10 de març de 1981, del LAPME-Vic.

³⁰¹ Un altre exemple n'és l'acord pres per la junta del Patronat d'elaborar un esborrany de les bases per la concessió de les instal·lacions de la Guixa als veïns (acta del 14 de desembre de 1982, del LAPME-Vic).

³⁰² El Patronat va acordar la contractació de l'empresa de neteja per a un import anual de 423.320 pessetes (actes del 14 i 28 d'octubre de 1980, del LAPME-Vic). Més endavant es produiran problemes amb la qualitat del servei. (acta del 10 de febrer de 1981, del LAPME-Vic)

³⁰³ El 13 d'octubre de 1981, el Patronat Municipal d'Esports elaborà un esborrany de reglament d'utilització de les instal·lacions esportives de les escoles públiques i decidí enviar-lo a la Comissió Informativa d'ensenyament de l'Ajuntament i convocar reunions amb els representants de les escoles per realitzar el definitiu reglament. (acta del 13 d'octubre de 1981, del LAPME-Vic). Després de la resposta de la Comissió d'ensenyament es va creure oportú demanar una entrevista amb els responsables del Departament d'Ensenyament de la Generalitat (acta del 10 de novembre de 1981, del LAPME-Vic), però les gestions anaren molt lentes, ja que un any més tard encara es parlava de l'estudi de l'esborrany i la decisió es va ajornar "sine-die" (actes del 30 de novembre, 14 de desembre de 1982 i 18 de gener de 1983, del LAPME-Vic).

Síntesi

En aquest apartat hem vist quina era la situació dels equipaments esportius a Vic en l'inici de la primera legislatura i quina va ser l'actuació de l'Ajuntament respecte la construcció i la gestió dels equipaments esportius municipals durant el període 1979-1983. En aquesta síntesi resumim els aspectes més significatius.

El punt de partida que es va trobar l'Ajuntament de Vic l'any 1979 quant a equipaments esportius a la ciutat es caracteritzava pels següent punts:

- El parc d'equipaments esportius a Vic era bàsicament privat, destacant la zona poliesportiva de l'Estadi Torres i Bages, propietat d'una empresa, amb diversos espais esportius que estaven cedits a l'ús de clubs esportius de la ciutat. Hi havia altres equipaments esportius importants (Club Patí Vic, el camp de futbol de la Unió Esportiva Vic, el Club de Tennis Vic, etc.) que també pertanyien al sector privat.
- L'oferta d'equipaments esportius de propietat municipal a l'any 1979 era molt escassa, limitada al Pavelló Municipal d'Esports i a les instal·lacions esportives dels centres docents públics d'Educació General Bàsica.

Durant el període 1979-1983, la política municipal envers els equipaments esportius es va dur a terme des de dues vessants. D'una banda, la construcció de nous equipaments i la millora o remodelació d'instal·lacions ja existents que es va realitzar mitjançant els pressupostos de l'Ajuntament i no del Patronat, ja que aquell era qui gestionava el capítol dedicat a inversions esportives. Els punts més importants a destacar en aquest punt són:

- La construcció de noves instal·lacions esportives o la millora de les existents a les escoles públiques de la ciutat. Es van fer inversions en cinc escoles d'EGB i es va col·laborar amb la Generalitat en els instituts existents en el moment. Aquestes inversions estaven molt lligades amb la política de promoció esportiva municipal, ja que el Patronat Municipal d'Esports desenvolupava la major part de la seva actuació en les instal·lacions escolars.
- L'ampliació del Pavelló Municipal, construint un nou pavelló adjacent—Pavelló Municipal d'Esports 2—amb la cobertura d'una pista exterior ja existent. Això va donar lloc a que, al final de la legislatura, el Patronat disposés de dos pavellons gestionats directament.
- La creació d'una pista poliesportiva al barri de Santa Anna i l'inici de les obres d'una altra en la zona de Sentfores (La Guixa). És rellevant destacar que en la filosofia municipal, aquestes pistes havien de ser gestionades pels propis veïns de la zona, a través d'entitats relacionades amb el barri.
- L'inici de les obres de la zona esportiva del Mas Osona. Aquest era el punt més important de l'actuació municipal i ultrapassava el límit estrictament esportiu, ja que estava relacionat amb una important transformació urbanística de la ciutat. Les obres planificades implicaven la desaparició del camp de futbol de la Unió Esportiva Vic que, d'aquesta manera, passaria a gestionar el nou camp de futbol d'herba que s'havia de realitzar al Mas Osona. A més del camp de futbol d'herba estava previst fer altres camps d'entrenament que serien gestionats pel Patronat i unes pistes d'atletisme que millorarien aquest tipus d'equipaments de la ciutat, ja que les de l'Estadi Torres i Bages havien quedat desfasades. Al final del mandat ja s'havien iniciat les obres i s'havia inaugurat un camp de futbol d'entrenament.

L'altra vessant de la política municipal envers els equipaments esportius fa referència als criteris de gestió que aplicava el Patronat Municipal d'Esports als equipaments esportius que d'ell depenien. Els aspectes més determinants són:

- En aquesta legislatura el Patronat es va preocupar per posar ordre a la utilització dels equipaments que gestionava—el Pavelló Municipal d'Esports i les instal·lacions de les escoles—establint les primeres bases de la reglamentació de l'ús d'aquests equipaments. Van aparèixer les primeres normes escrites per ordenar l'ús d'aquests equipaments.
- Des del Patronat es va començar a plantejar la necessitat d'obtenir ingressos per l'ús del Pavelló, la qual cosa fins el moment no es produïa. Es pensava en l'aplicació de taxes d'utilització a cobrar als clubs i entitats que en fessin ús i en la possibilitat de generar ingressos financers per l'explotació de la publicitat estàtica. Els dos aspectes s'ajornarien fins a la següent legislatura.
- Dins l'aspecte de reglamentació d'ús que va apareixent a mesura que avançava la legislatura van sorgir els primers intents d'elaborar convenis de cessió per cedir la utilització de les pistes esportives de barri que es van construir a les entitats de la zona.
- També en aquest període es va començar a plantejar la possibilitat de contractar empreses per a la realització concreta d'alguns aspectes relacionats amb la gestió esportiva, en aquest cas una empresa de neteja. També seria un aspecte que es realitzaria en la propera legislatura.
- Respecte les instal·lacions esportives als centres docents públics, el període va estar marcat per la normativa elaborada per la Generalitat de Catalunya que li treia als ajuntaments la capacitat de decidir sobre l'ús dels equipaments esportius en horari extraescolar. L'Ajuntament va intentar fer una reglamentació pròpia sense arribar a concretar-la.

5.2.4. La política envers les activitats esportives (1979-1983)

5.2.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

Com hem vist les primeres actuacions de l'Ajuntament de Vic en política esportiva van anar destinades a millorar les instal·lacions dels centres docents públics. La política municipal de promoció esportiva en aquesta legislatura també es va canalitzar, fonamentalment, a través del suport a les activitats físiques fetes a les escoles dins l'horari escolar o en horari extraescolar en l'organització d'una Caminada Popular. La resta d'activitats eren organitzades per les entitats esportives.

a) El suport a l'educació física escolar.

Des del primer moment, el Patronat Municipal d'Esports va establir una via de recolzament a l'activitat física i esportiva dins el marc de les escoles de la ciutat. Aquesta actuació es canalitzava de dues maneres. D'una banda, junt amb les associacions de pares de les escoles públiques, es finançava una part del professorat d'educació física per poder realitzar una assignatura que era inexistent en el currículum acadèmic de l'Educació General Bàsica per falta de professorat especialitzat.³⁰⁴ L'ajuda municipal en aquesta matèria curricular també s'encarrilava amb aportacions econòmiques per a l'adquisició de material esportiu.

³⁰⁴ En el mes d'agost de 1979, el regidor d'esports, Joan Orriols, informava al Ple municipal de les dificultats que tenien les activitats esportives en els centres escolars, agreujades per la reducció de plantilles de mestres (acta del

b) El suport a l'esport extraescolar amb el Consell Comarcal d'Esports.

D'altra banda el Patronat era promotor, juntament amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, de l'organització de les activitats esportives en horari extraescolar, realitzades en les instal·lacions dels centres docents i canalitzades a través d'escoles esportives que funcionaven lligades als diferents comitès del Consell Comarcal d'Esports, així com de l'organització de les tradicionals competicions esportives escolars.³⁰⁵ La realització d'esdeveniments esportius escolars també ocupava part de l'actuació del Patronat, bé com a promotor directe,³⁰⁶ bé com a col·laborador econòmic i estructural d'actes esportius escolars organitzats pels comitès del Consell Comarcal o altres entitats esportives.³⁰⁷

356

Les activitats del Consell Comarcal de l'Esport d'Osona, dutes a terme en la primera legislatura, apareixen a la taula següent. Podem veure la influència del Consell a la comarca ja que les competicions acollien a un nombre important de municipis de la zona. També és destacable que, en l'any del qual tenim dades, quasi la meitat dels escolars participants pertanyien a centres docents de la capital.

Taula 5. 22. Participants en les activitats escolars del Consell Comarcal d'Esports d'Osona. (1980-1983).

ACTIVITATS ESPORTIVES	1980-1981	1981-1982 ⁽¹⁾	1982-1983
Atletisme (cros i pista)	255	259 (76)	309
Basquetbol	1.013	1.149 (408)	1.011
Escacs	18	102	395
Esquí	-	-	12
Futbol-sala	307	389 (124)	600
Gimnàstica	30	-	6
Handbol	298	401 (215)	366
Natació escolar	1.244	2.124 (1.306)	1.545
Patinatge	-	55 (55)	54
Poliesportiu	22	221	83
Tennis (a Manlleu)	-	43	-
Tennis- taula	90	61 (45)	71
Voleibol femení	67	122 (40)	92
TOTAL	3.344 ⁽²⁾	4.926 ⁽³⁾ (2.269)	4.554 ⁽⁴⁾

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Vallduriola, N. (1996)

Notes:

- (1) Entre parèntesi hi figuren els nens de les escoles de Vic. No es disposa de dades d'escacs ni d'activitats poliesportives. Tampoc es disposa de les dades dels altres anys.
 (2) Van participar-hi representants de 15 municipis.
 (3) i (4) Van participar-hi representants de 19 municipis.

5.2.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva

El foment de la iniciació a diferents esports també va ser un àmbit d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en aquest període. Al marge dels ensenyaments esportius que es feien en les centres escolars públics en horaris extraescolars, es van anar configurant escoles esportives—sense cap tipus de personalitat jurídica—per a la formació inicial i el perfeccionament de diferents esports.

31 d'agost del LAPLE-Vic). Els diaris de l'època es feien ressò de la problemàtica de les escoles catalanes per al curs 1979-1980, degut al retall de professorat fixat pel Ministeri d'Educació. La situació va provocar manifestacions, vagues, etc., a tot Catalunya i l'Ajuntament de Vic va demanar, en una nota pública, la dimissió del ministre de l'època, el senyor Otero Novas Vic (*El 9 Nou* de 21 de setembre de 1979).

³⁰⁵ El 16 de maig de 1980 es va realitzar a Vic, la XIV edició dels Jocs Esportius Escolars Trofeu Sant Jordi.

³⁰⁶ Un exemple en pot ser l'organització d'una jornada atlètica escolar el 2 de març de 1980, amb competicions de salts de llargada, llançaments de disc i curses, amb una participació de 1.300 nens i nenes.

³⁰⁷ Per exemple, el 30 i 31 de maig de 1981 es va fer al polígon industrial de la carretera de Roda les 24 Hores de Bàsquet escolar, amb una participació de 1.200 persones. Els mateixos dies es feia la II Diada de l'Handbol escolar, amb participació de 25 equips escolars de la comarca. En totes dues activitats els organitzadors eren els clubs esportius amb el suport municipal (*El 9 Nou* de 2 de juny de 1981). Un altre exemple pot ser el II campionat escolar de futbol-sala organitzat pel comitè comarcal de futbol-sala el 13 de juny de 1981.

a) La creació d'escoles esportives pròpies i el suport a les d'altres.

La iniciativa per crear escoles esportives va provenir de diferents fonts. El Patronat va ser el protagonista inicial de les escoles de gimnàstica i de tennis-taula, El Consell Comarcal d'Esports i alguns clubs de la ciutat³⁰⁸ van ser els promotors de les altres escoles. Excepte en aquelles que gestionava directament el Patronat, en les quals es feia càrrec de totes les despeses, el paper principal de l'organisme municipal era exclusivament el de donar suport econòmic al funcionament de les escoles.

Així, les actes municipals i l'anàlisi de les liquidacions del pressupost ens informen de l'existència d'escoles esportives, encara que l'aparició es molt irregular, cosa que fa pensar que l'oferta esportiva no estava gaire consolidada. Així, per exemple, en el curs 1979-1980, les actes ens indiquen que hi havia set escoles esportives en funcionament al municipi (bàsquet, handbol, gimnàstica, tennis taula, atletisme, futbol i hoquei).³⁰⁹ No hi ha, pràcticament, referències durant el curs 1980-81, mentre en el pressupost de 1982 apareixen subvencions a escoles esportives de futbol (iniciació i perfeccionament), lligades a la Unió Esportiva Vic (Escola Hipòlit Planas); bàsquet (iniciació i perfeccionament); voleibol; atletisme; i handbol.

5.2.4.2. *L'actuació envers l'esport de competició*

La política del Patronat amb l'esport de competició, durant la primera legislatura, es pot analitzar de diferent manera. Ja hem comentat la seva relació amb la iniciació esportiva feta pels clubs, recolzant-los econòmicament. En el capítol dedicat a les relacions amb les entitats esportives veurem una altra faceta, reflectida en els ajuts per poder participar en competicions esportives.

En aquest apartat volem fer èmfasi en la política de donar suport a manifestacions esportives d'alt nivell que contribuïen a difondre la imatge de la capital osonenca. És en aquesta línia on podem veure com el Patronat va decidir, a proposta del seu president, promoure que la Volta Ciclista a Catalunya tingués, a 1980³¹⁰ i 1981³¹¹, un final d'etapa a Vic, o que la Setmana Catalana de Ciclisme passés per la capital osonenca el 1982. També un torneig de tennis de tradició històrica, la Copa Galea, es va realitzar a la ciutat, a les instal·lacions del Club Tennis Vic, amb el suport econòmic municipal.³¹² A finals de la legislatura, el novembre de 1982, el Ple municipal va acordar elevar la petició que la ciutat pogués ser seu d'alguns partits del Campionat mundial de bàsquet que estava previst que se celebrés, l'any 1986, a Espanya.

Un cas singular va ser la participació de Vic en el Mundialet de futbol, una organització paral·lela al Campionat mundial de futbol que es va celebrar l'any 1982 a Espanya. Es tractava d'un campionat internacional de futbol infantil en el qual van

³⁰⁸ Per exemple, el Club Atlètic Vic havia posat en marxa una escola esportiva l'any 1975.

³⁰⁹ El novembre de 1979, la Comissió Permanent Municipal va decidir donar subvencions a les escoles esportives de bàsquet (35.000), handbol (35.000), gimnàstica (15.000), tennis taula (30.000), atletisme (35.000), futbol (35.000) i hoquei (35.000). (acta de la Comissió Permanent Municipal del 28 de novembre de 1979).

³¹⁰ L'any 1980, l'Ajuntament es va posar d'acord amb els organitzadors de la Volta Ciclista a Catalunya per a que Vic fos seu d'un final d'etapa en l'edició de 1980. El pressupost es va valorar en 500.000 pessetes que el regidor, Joan Orriols plantejava que fos cobert per aportacions d'entitats comercials. (acta del 22 de gener de 1980, del LAPME-Vic)

³¹¹ A 1981, Joan Orriols plantejà l'oferiment de la U.E. Sants per acollir un final d'etapa de la Volta Ciclista a Catalunya en l'edició d'aquell any, amb un cost de 500.000 pessetes. (acta del 13 de gener de 1981, del LAPME-Vic)

³¹² En 1982, el president del Patronat plantejà la possibilitat d'incloure en el pressupost general de l'Ajuntament dedicat a les activitats del Mercat del Ram una subvenció de 300.000 pessetes per a que arribés a Vic la Setmana Catalana de Ciclisme, així com 300.000 pessetes més dins el pressupost de la Festa Major per a la realització de la Copa Galea de Tennis al Club Tennis Vic. També es va plantejar demanar a l'Ajuntament una subvenció de 300.000 per les despeses del Mundialet de futbol (acta del 9 de febrer de 1982, del LAPME-Vic). El 13 de juliol de 1982 va tenir lloc una recepció oficial a l'Ajuntament pels participants en la Copa Galea de Tennis (acta del 11 de maig de 1982, del LAPME-Vic).

intervenir 64 equips catalans i estrangers i Vic va ser la seu d'alguns partits.³¹³ Amb totes aquestes actuacions, s'aconseguia que Vic estigués en la premsa esportiva del moment.

D'altra banda, la sensibilitat municipal cap a l'esport d'alta competició protagonitzat per esportistes vigatans era elevada, aprofitant qualsevol actuació destacada per fer-ne una difusió pública de l'èxit aconseguit. Un exemple n'és la placa d'obsequi que el Patronat decidí atorgar a Jordi Arcarons per l'èxit assolit en el campionat d'Espanya de motocròs de l'any 1980.³¹⁴

Finalment, volem destacar un esdeveniment esportiu amb significació política. El 1980, el regidor d'esports, Joan Orriols, es va reunir amb el president de la federació catalana de bàsquet per demanar que la selecció catalana d'aquest esport jugués un partit a Vic. El possible rival podia ser la selecció d'Euskadi i el partit havia de tenir lloc durant les festes del Mercat del Ram. El dia 24 d'abril es jugà el partit amb victòria de la selecció catalana. La situació es repetí, el juny de 1982, amb la selecció catalana juvenil femenina, que va jugar a Vic amb l'equip de Castella.

5.2.4.4. *L'actuació envers l'esport popular*

La promoció de l'esport popular dels vigatans es va articular, en aquesta legislatura, en la realització d'un esdeveniment organitzat pel propi Patronat Municipal d'Esports, la Caminada Popular, i els ajuts municipals a les activitats de participació generals dels ciutadans, organitzades per les entitats esportives amb motiu de festes senyalades, com ara el Mercat del Ram i la Festa Major.

a) La Caminada Popular.

A més de les activitats esportives escolars, l'oferta esportiva municipal del Patronat en aquesta legislatura es va concretar en la realització d'un esdeveniment popular, la Caminada Popular, que es consagrà com una activitat de participació ciutadana i va anar reeditant, anualment, les edicions. La primera, realitzada el novembre de 1979, superà lleugerament el miler de participants inscrits³¹⁵ que realitzaren un trajecte de 20 kilòmetres. Entre els caminants hi havia l'alcalde de la ciutat, Ramon Muntañà, que com els altres inscrits havia abonat 50 pessetes per poder participar.³¹⁶

b) El suport a les activitats esportives populars d'altres entitats.

La resta d'actuacions municipals envers l'esport popular es concretaven en donar suport a les iniciatives que les distintes entitats tenien envers la potenciació massiva de la pràctica esportiva ciutadana. Un exemple en pot ser la celebració, el desembre de 1982, d'una gran diada d'escacs al pavelló municipal organitzada pel Consell Comarcal d'Esports.

D'altra banda, les festes del Mercat del Ram representaven una bona ocasió per donar a conèixer activitats esportives de caire més espectacular que entraven a formar part del programa municipal de les festes. Exemples en són una cursa de karts al polígon industrial de Vic i una enlairada de globus aerostàtics en el Mercat del Ram, el març de 1983. Fins i tot en les mateixes festes de 1982 se celebrà una vetllada de

³¹³ La Generalitat era la promotora del torneig. El 27 de juny de 1982 Vic va ser seu inaugural d'un grup de competició on participaven l'Atlètic de Madrid, el Mònaco i equips representatius de les comarques d'Osona, Ripollès i Bergadà. El 4 de juliol va acollir el partit de quarts de final entre Hungria i l'Inter de Milà.

³¹⁴ Acta del 30 de setembre de 1980, del LAPME-Vic.

³¹⁵ *El 9 Nou* de 16 de novembre de 1979 comptabilitzava 1.020 inscrits..

³¹⁶ L'edició de l'any següent va quedar malmesa per la pluja que va remullar els ànims dels possibles participants i només hi van anar-hi 323 persones.

boxa amateur. El Patronat intervenia, en aquests casos, com a subvencionador dels esdeveniments esportius del programa.

Síntesi

La política envers les activitats esportives de l'Ajuntament de Vic durant la primera legislatura es va concentrar en donar suport a les d'edat escolar. L'actuació principal va anar encaminada a promocionar l'educació física i l'esport extraescolar en les escoles públiques de la ciutat. En aquest últim cas, i pel que fa, sobretot, a l'organització de competicions escolars, el Patronat Municipal d'Esports es recolzava en el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, del qual en formava part i n'era el principal promotor.

Junt amb aquest suport a l'esport escolar, el Patronat també va promoure l'existència d'escoles esportives, algunes pròpies i d'altres creades pels clubs esportius, per ajudar a la iniciació esportiva. L'oferta esportiva era prou ampla, acollint diferents modalitats esportives entre tots els agents promotors.

D'altra banda, una altra faceta de la política esportiva municipal era la de contribuir a difondre la imatge de la ciutat a través del suport a actes esportius d'alt nivell, destacant-ne proves de ciclisme i de tennis, així com reconèixer públicament als esportistes vigatans que obtenien èxits esportius importants. La ciutat va ser pionera, també, en acollir competicions de diferents seleccions catalanes.

El suport a l'esport popular també va tenir un protagonisme en la política municipal, posant en marxa, en aquest legislatura, la Caminada Popular, que es convertiria en una prova clàssica, així com el fet de subvencionar les diferents activitats esportives que les entitats esportives proposaven per a les festes populars de la ciutat, sobretot les del Mercat del Ram.

5.2.5. La política envers les entitats esportives (1979-1983)

5.2.5.1. Les entitats esportives de Vic en la primera legislatura

Durant la primera legislatura, Vic va tenir un número d'entitats esportives que superava la quarantena. Als inicis del període, en 1979, el regidor d'esports, Orriols, en un informe presentat al Ple municipal el 25 de maig, afirmava que hi havia 23 entitats comptabilitzades. D'altra banda, segons el cens elaborat per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat, abans de 1979 hi havia 25 entitats enregistrades legalment, a les quals s'hi van afegir-hi deu més que es van crear durant els quatre anys següents. En la taula següent podem veure el llistat de les entitats que, formalment, existien en aquesta època. També hem afegit tres entitats de petanca que no estaven enregistrades però tenien activitat esportiva l'any 1983, així com a les associacions de pares de les escoles nacionals que no s'havien enregistrat oficialment, però que hem pogut constatar la seva activitat en l'esport escolar lligada al Patronat Municipal d'Esports o el Consell Comarcal d'Esports d'Osona. En total, doncs, podríem dir que al final de la primera legislatura hi havia 41 entitats esportives en el sistema esportiu vigatà.

Taula 5. 23. Entitats esportives a Vic en la primera legislatura.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT	INSTAL·LACIÓ UTILITZADA
Agrupació de Pescadors Esp. de Vic	1891	Pesca	Espai natural no determinat
Societat de caçadors esportius	1920	Caça	Espai natural no determinat
Club Atlètic Vic	1929	Atletisme	Estadi Torras i Bages
Unió Ciclista de Vic	1929	Ciclisme / cicloturisme	Espai natural no determinat
Unió Excursionista de Vic	1931	Escalada/esquí de pista/esquí de muntanya/ travesses	Espai natural no determinat
Societat Ocellera Ausona	1940	Ocells	Espai natural no determinat
Unió Esportiva de Vic	1943	Futbol	Camp de futbol propietat particular
Club d'Escacs Vic	1946	Escacs	Local
Club Patí Vic	1951	Hoquei/Patinatge/Tennis/Natació/Petanca/ futbol sala/gimnàstica	Instal·lacions pròpies
Club Bàsquet Vic	1957	Bàsquet	Pavelló Municipal d'Esports
Obra Atlètica Recreativa Vic (OAR-Vic)	1957	Futbol	Estadi Torras i Bages
Club Tennis Vic ³¹⁷	1960	Tennis/futbol-sala/natació (estiu)/tir al plat/ petanca/billar/escacs/tennis taula/ gimnàstica	Instal·lacions pròpies (a Gurb)
Club Natació Vic-Estadi Torras i Bages	1965	Natació	Estadi Torras i Bages
Club Billar Vic	1967	Billar	Local
Club d'Esquí Vic	1967	Esquí	Espai natural no determinat
Club Nàutic Vic-Sau ³¹⁸	1967	Esquí nàutic/vela/winsurf	Espai natural (Pantà de Sau)
Escuderia Osona	1968	Curses de cotxes/motos/karts/mini-bòlids/ scalextric	Espai natural no determinat
APA Col·legi Guillem de Mont-Rodón	1973	Esport escolar	Centre docent
Club Handbol Vic	1973	Handbol	Pavelló Municipal d'Esports
Club de Modelisme Osona	1976	Vol d'avions ultralleugers/vol dirigit	Camp de vol
Club Gestim	1977	Futbol-sala	Desconegut
Club Petanca Santa Anna	1978	Petanca	Pistes petanca a Santa Anna
Club Tir Esportiu d'Osona ³¹⁹	1978	Tir	Camp de tir (a Gurb)
Remei F.C.	1978	Futbol	Estadi Torras i Bages
Vic Tennis Taula	1978	Tennis taula	Local propietat del bisbat
Club Voleibol Vic	1979	Voleibol femení	Pavelló Municipal d'Esports
Baló Club Mediterrani ³²⁰	1979	Globus Aerostàtic.	Espai natural no determinat
Sociedad Pajaril 'Verdún' Santa Ana	1979	Ocells	Espai natural no determinat
Societat de Caçadors Mont-Vic	1980	Caça	Espai natural no determinat
Agrupació Món Submergit Osona	1980	Escafandrista	Espai natural no determinat
Amics del Bici-Cros de Vic ³²¹	1981	Bici-cros	Espai natural no determinat
Club de Vol Lliure Osona	1981	Vol lliure/globus/paracaigudisme	Espai natural no determinat
Consell Comarcal d'Esports d'Osona	1981	Esport escolar/Iniciació esportiva	Centres docents
Club Judo Vic-Esport Vic	1982	Gimnàs privat	Instal·lació privada
Sección Deportiva F.U.S.A. ³²²	1982	Secció esportiva d'una empresa	Desconegut
Club Petanca Sentfores ³²³	1983	Petanca	Pista petanca
Club Petanca Orfeó Vigatà ³²⁴	1983	Petanca	Pista petanca
Club Petanca Plaça d'Osona ³²⁵	1983	Petanca	Pista petanca
APA Col·legi Jaume Balmes ³²⁶	1983	Esport escolar	Centre docent
APA Col·legi Dr. Salarich ³²⁷	1983	Esport escolar	Centre docent
APA Institut Jaume Callís ³²⁸	1983	Esport escolar	Centre docent

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, la Guia de l'esport de Vic, 1983 (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983) i informació facilitada pel Patronat Municipal d'Esports de Vic.

³¹⁷ Aquesta entitat estava als afores de Vic, al terme municipal de Gurb.

³¹⁸ Aquesta entitat es considera vigatana, encara que estava ubicada al municipi de Vilanova de Sau.

³¹⁹ Tenia la seu a Gurb i la seva creació, o més específicament la creació del seu equipament, va ser conflictiva. L'any 1980 es va projectar la construcció d'un camp de tir al municipi de Gurb, amb la creació d'un club, per part d'uns particulars de Vic, en plena zona agrícola i ramadera. Des del primer moment aquest projecte va tenir una forta oposició, tant política, com dels veïns de la zona. El febrer de 1980, la Unió de Pagesos va fer un comunicat oposant-se al projecte. La Generalitat va intervenir en el conflicte demanant al Govern Civil que prohibís la seva inauguració la qual cosa va fer el 31 de gener de 1982 argumentant que faltaven permisos de la guàrdia civil. Aquests permisos es van obtenir l'agost de 1982 i el camp de tir va començar a funcionar el novembre d'aquell any.

³²⁰ Segons el Patronat Municipal d'Esports, aquesta entitat ja no existia en l'any 1998.

³²¹ Ídem.

³²² Ídem.

³²³ Entitat del barri de Sentfores. No constava en el registre de la Direcció General de l'Esport, però apareix en la premsa de l'època de l'any 1983.

³²⁴ Està en la mateixa situació que l'entitat anterior.

³²⁵ Aquesta entitat es va legalitzar l'any 1985 però hi ha reculls de premsa on es constata activitat durant l'any 1983.

³²⁶ No figurava en el registre d'entitats esportives, però ens consta que, com a mínim l'any 1983 tenia relació amb l'esport escolar que es realitzava en el seu centre.

³²⁷ Ídem.

³²⁸ Ídem.

En el llistat anterior podem veure la varietat en l'oferta esportiva que significaven les entitats esportives per al sistema esportiu de Vic. Si classifiquem el conjunt de l'oferta esportiva de les entitats vigatanes en funció del tipus d'activitat esportiva que promocionaven, destaca el nombre elevat de entitats dedicades a activitats esportives en el medi natural, així com un ampli ventall en activitats esportives realitzades en equipaments convencionals, incloent aquí les pistes de petanca, que disposaven d'un nombre significatiu d'entitats que practicaven aquesta modalitat esportiva, així com una oferta de modalitats esportives realitzades en locals no necessàriament esportius.

Taula 5.24. Tipus d'activitats esportives generades per les entitats esportives de Vic en la primera legislatura.

TIPUS D'ACTIVITAT ESPORTIVA	MODALITATS ESPORTIVES
Activitats esportives en el medi natural	Activitats de muntanya Aerostàtica Automobilisme, motociclisme Bicicròs Caça Ciclisme Escafandrisme Esquí Esquí nàutic, windsurf Ocells Pesca Tir Ultralleugers Vol lliure, paracaigudisme
Activitats esportives en equipaments convencionals	Atletisme Bàsquet Futbol Futbol sala Gimnàstica Handbol Hoquei Natació Patinatge Petanca Tennis Voleibol
Activitats esportives en locals	Billar Escacs Tennis taula

D'altra banda, com es reflecteix en l'any de la seva constitució, el pes històric d'algunes d'aquestes entitats era ben evident. Ens trobem amb clubs que, en aquesta època, ja havien superat, amb escreix, els cinquanta anys d'existència (com ara l'Agrupació de Pescadors de Vic i la Societat de Caçadors Esportius). Altres complirien el seu cinquantenari durant aquesta primera legislatura: el Club Atlètic Vic³²⁹, la Unió Ciclista de Vic i la Unió Excursionista de Vic.

Al marge de les característiques històriques, també es pot analitzar les entitats existents en aquella època en funció del tipus d'instal·lacions que utilitzaven per a la seva oferta esportiva. Segons aquest criteri es poden dividir en els següents grups:

³²⁹ Amb motiu del seu 50è aniversari l'Ajuntament va decidir donar la medalla d'argent al mèrit esportiu de la ciutat al Club Atlètic Vic (acta del 4 de desembre de 1979, del LAPME-Vic). Aquesta concessió, la tramitació de la qual depenia de la Generalitat, es va endarrerir molt i l'Ajuntament va haver de sol·licitar diversos cops el permís de concessió (acta del 9 de febrer de 1982, del LAPME-Vic). Finalment es va concedir, el 25 de març de 1982, en els actes dels Millors esportistes de Vic de 1981.

a) Entitats que utilitzaven equipaments esportius convencionals propis.

Dins aquest apartat estaven el Club Tennis Vic i el Club Patí Vic. Ambdues entitats disposaven d'un complex poliesportiu molt variat construït, bàsicament, amb les aportacions dels socis.

- El Club Tennis Vic s'havia creat, oficialment, l'any 1960 amb dues pistes de tennis i una pista poliesportiva a la zona de l'Estadi Torras i Bages. L'any 1968 el club es va proposar créixer i va començar a construir unes noves instal·lacions al terme municipal veí de Gurb, tot i que seguia considerant-se entitat vigatana. Fonamentalment era un club de tennis, però també hi havia altres disciplines, realitzades a les variades instal·lacions de que disposava. En aquella època, i després de diverses fases de creixement disposava de quinze pistes de tennis, dos frontons, una pista poliesportiva utilitzada principalment per a futbol-sala, un camp de tir, catorze pistes de petanca, dues piscines a l'aire lliure, un parc infantil, un gimnàs equipat amb aparells, dos aparcaments amb capacitat per a 200 cotxes i un local social. Les seves instal·lacions permetien la pràctica de tennis, futbol-sala, natació (a l'estiu), tir al plat, petanca, billar, escacs, tennis-taula i gimnàstica.
- El Club Patí Vic, creat l'any 1951,³³⁰ tenia el 1979 quatre pistes de tennis, una pista poliesportiva, una piscina coberta—l'única del municipi a part de la que hi havia a l'Estadi Torras i Bages que estava tapada a l'hivern amb un globus pressostàtic—i una altra a l'aire lliure, un frontó i un gimnàs. El febrer de 1980 inaugurà una nova instal·lació: un pavelló cobert que, amb una pista de 40x20 metres, es convertiria en el recinte cobert amb més cabuda de la comarca, amb una capacitat de 2.000 persones assegudes i 1.500 dretes.³³¹ Les instal·lacions permetien la pràctica d'hoquei patins³³²—l'activitat que va donar naixement i prestigi al club—, patinatge, tennis, natació—una secció amb força èxits esportius creada l'any 1973—, petanca, futbol-sala i gimnàstica. El nou pavelló i l'ampliació de l'oferta esportiva del club va fer que l'entitat ampliés enormement el número d'associats en aquell quadrienni. De 300 socis es passà a 1.800 amb repercussions de tipus sociològic i econòmic en el club que s'arrossegarien en les properes legislatures.³³³

b) Entitats que utilitzaven equipaments esportius convencionals privats.

En aquesta categoria estaven les entitats esportives sense instal·lacions pròpies que precisaven d'equipaments esportius convencionals que eren propietat d'empreses o particulars per a la realització de la seva pràctica esportiva.

³³⁰ L'interès pel hoquei a la capital d'Osona es va despertar amb la creació del Club Patí Vic i un altre club, l'Ausa patí Club, creat un any després. Tots dos van compartir, inicialment, una pista poliesportiva particular, la de Can Sileta.

³³¹ La instal·lació s'inaugurà el 16 de febrer de 1980 amb un partit entre el Patí Vic i el Barcelona.

³³² L'escola d'iniciació a l'hoquei patins té una història peculiar. El 15 de setembre de 1973 el Frente de Juventudes va fundar una entitat dedicada a fomentar l'hoquei patins entre els escolars i va nomenar un director (Jaume Juglà). L'entitat es va anomenar "Osona escola de patinatge" i va ser reconeguda per la federació espanyola i va rebre fins i tot un Diploma al Mèrit esportiu, l'any 1975. Aquell mateix any l'escola va passar a ser dirigida per un Patronat format pels pares dels mateixos alumnes i, després de tres anys de funcionament, atesa la desaparició del Frente de Juventudes, l'escola va ser traspasada al Club Patí Vic, amb la desaprovació del seu director que, l'any 1981, va aconseguir tornar a posar en marxa l'escola, de manera independent de qualsevol club, encara que el Club Patí Vic va seguir mantenint la seva pròpia escola.

³³³ Els diaris de l'època valoraven que hi havia hagut un baixada de l'interès ciutadà per a anar a veure l'hoquei i es justificava per varies raons. Una era que la majoria de jugadors no eren vigatans i, malgrat que els resultats eren millors que en temps anteriors, la gent no se sentia tan identificada amb l'equip. Una altra possible causa era, precisament, les característiques del nou pavelló que feien que els espectadors estiguessin més lluny de la pista que abans, fet que alguns dirigents del club consideraven negatiu perquè generava més fredor a l'espectador. Però hi havia una altra raó que, pel periodista, era encara més important: el canvi d'interessos que s'havia produït en la massa social del club. Segons la premsa, s'havia passat "d'un grup de persones interessades per l'hoquei a famílies que gaudeixen d'unes hores d'esplai a les instal·lacions del Club Patí i, a més, veuen hoquei." (*El 9 Nou* de 13 de març de 1981).

- Els clubs que utilitzaven les instal·lacions privades propietat d'una empresa (A.U.D.E.S.A.) de la zona de l'Estadi Torres i Bages: l'Obra Atlètica Recreativa (O.A.R. Vic)³³⁴ utilitzava el camp de futbol; el Club Atlètic Vic³³⁵ les pistes d'atletisme; i el Club Natació Vic-ETB³³⁶ la piscina que estava coberta amb globus.
- La Unió Esportiva Vic,³³⁷ que utilitzava el camp de futbol propietat d'un particular i que desapareixeria durant la legislatura.

c) Entitats que utilitzaven equipaments esportius convencionals municipals.

Dins aquest apartat estaven les entitats sense instal·lacions pròpies que utilitzaven el Pavelló Municipal d'Esports.

- El Club Basquet Vic,³³⁸ el Club Handbol Vic³³⁹ i el Club Voleibol Vic³⁴⁰ (femení).

d) Entitats que utilitzaven les instal·lacions dels centres docents públics.

En aquesta categoria hem classificat a les entitats que participaven en l'oferta d'activitats esportives extraescolars.

- El Consell Comarcal d'Esports d'Osona, que com a entitat tenia la seva seu en el propi Pavelló Municipal d'Esports, però les seves activitats a Vic es desenvolupaven en les instal·lacions dels centres docents.
- Les associacions de pares dels centres docents públics Guillem de Montrodón, Jaume Balmes i Dr. Salarich, i de l'institut Jaume Callís, tot i que, legalment, només estava enregistrada a la Direcció General de l'Esport la primera.

e) Entitats que utilitzaven espais naturals.

Aquestes entitats no necessitaven un equipament específic en el municipi per desenvolupar la seva activitat. Aquí es poden classificar aquells clubs que realitzaven activitats esportives en entorns naturals no ubicats, necessàriament, en el terme municipal.

- Hi havia entitats relacionades amb la caça o pesca: Agrupació de Pescadors Esportius,³⁴¹ Societat Caçadors Esportius, Societat de Caçadors Mont-Vic.
- Entitats relacionades amb entorns naturals: Club Esquí Vic,³⁴² Unió Excursionista de Vic,³⁴³ Club Nàutic Vic-Sau.³⁴⁴

³³⁴ Aquest club de futbol havia estat creat l'any 1957 per un mossèn, Jaume Mugossa, per a la formació dels joves a través de l'esport. La seva creació coincidiria amb la construcció del camp de futbol de l'Estadi Torres i Bages.

³³⁵ L'atletisme va agafar empena a Vic l'any 1929 amb la creació del Club Atlètic Vic. L'entitat va néixer amb el nom de Secció Atlètica de la Congregació de Maria Assumpta i Sant Estanislau de Kostka, i després de transformar diversos cops la seva denominació i, fins i tot, de ser la secció atlètica del Vich F.C., primer, i de la Unió Esportiva de Vic, més endavant, va derivar com a entitat independent cap el nom actual.

³³⁶ El club va ser creat l'any 1965 i des del primer moment va utilitzar una de les piscines de l'Estadi Torres i Bages, que li va ser cedida.

³³⁷ L'any 1922 es va crear el *Vich Futbol Club*, que l'any següent estrenaria camp al carrer Gallissà i que més endavant, l'any 1943, al fusionar-se amb una altra entitat—l'"Ausa"—donaria naixement a la Unió Esportiva de Vic que malgrat haver acollit diferents esports al llarg de la seva existència (ciclisme, atletisme...) es dedicaria finalment al futbol.

³³⁸ El Club Basquet Vic es va crear l'any 1949 com a secció de bàsquet de la Unió Esportiva Vic i l'any 1955 es van traslladar com a secció del Club Patí Vic. L'any 1957 es van independitzar i prengueren el nom actual. Al 1967 van crear l'equip femení.

³³⁹ El club s'havia creat l'any 1957 amb el nom de *Club Balonmano Vich*, però es va dissoldre l'any 1962, tornant a funcionar l'any 1973, amb motiu de la inauguració del Pavelló Municipal d'Esports.

³⁴⁰ L'entitat s'havia creat l'any 1979.

³⁴¹ Aquesta entitat va néixer l'any 1891 amb el nom de *Reunió d'aucellistes i pescadors* i, amb els anys aniria canviant diversos cops de nom fins que l'any 1928 seria anomenada definitivament *Agrupació de Pescadors Esportius de Vic* (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983).

³⁴² Creat l'any 1967.

- Entitats relacionades amb vehicles amb motor o sense: Unió Ciclista Vic,³⁴⁵ Amics del Bicicròs de Vic, Escuderia Osona,³⁴⁶ Club de Modelisme Osona.³⁴⁷
- Relacionades amb l'aerostàtica: Baló Club Mediterrani, Club de Vol lliure Osona.

e) Entitats que necessitaven espais tancats o locals no esportius.

- Entre aquests clubs estaven el Club Billar Vic,³⁴⁸ el Club Escacs Vic³⁴⁹ i el Vic Tennis Taula.³⁵⁰

f) Un cas apart caldria considerar a les entitats que es dedicaven a la petanca. A 1983 hi havia sis entitats que feien petanca, de les quals quatre es dedicaven exclusivament a aquest esport tot i que algunes no s'havien inscrit legalment al registre de la Direcció General de l'Esport.

- Dues entitats eren seccions esportives del clubs Tennis Vic, que disposava de dotze pistes) i del Patí Vic, amb quatre pistes.
- Les altres quatre entitats estaven repartides per la ciutat: el Club Petanca Santa Anna, fundat l'any 1978 per una colla d'amics del barri d'aquest nom —i que va anar creixent amb gent de tota la comarca— tenia deu pistes; el Club Petanca Orfeó Vigatà, amb dues pistes; el Club Petanca Sentfores, al barri d'aquest nom, amb tres pistes; i el Club Petanca Plaça Osona, amb quatre pistes.

En la figura següent podem veure la distribució de les entitats esportives de la primera legislatura en funció del tipus d'equipaments esportius que necessitaven. S'observa l'alt número d'entitats esportives que utilitzaven els espais naturals, el 37%, i que només tres entitats, el 7%, feien ús dels equipaments esportius que gestionava el Patronat.

³⁴³ La Unió Excursionista de Vic era una entitat amb diverses pràctiques esportives en el medi natural (escalada, esquí, muntanyisme...) creada l'any 1931 amb la fusió de diversos grups excursionistes encapçalats pel *Centre Excursionista de Vic*. La Unió Excursionista de Vic es va desfer durant la guerra i va recuperar la seva identitat l'any 1947.

³⁴⁴ Aquesta entitat va ser creada l'any 1967 amb el nom de *Club Náutico Vich-Sau*. Tot i estar situada al municipi de Vilanova de Sau es pot considerar vigatana perquè d'aquest municipi eren els seus fundadors. Amb els anys, l'entitat es va dedicar a activitats nàutiques diverses (esquí nàutic, wind-surf) en l'embassament de Sau. L'any 1974 havia inaugurat unes noves instal·lacions.

³⁴⁵ La Unió Ciclista de Vic es va crear l'any 1929, encara que hi va haver un precedent d'una associació de ciclistes creada l'any 1894 amb el nom de *Veloz Club Vich* que va derivar en l'entitat actual. Entre 1943 i 1968 la Unió Ciclista es va integrar com a secció ciclista de la Unió Esportiva de Vic, fins que l'any 1968 va tornar a ser independent. (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983)

³⁴⁶ Entitat dedicada a les curses de cotxes, motos, karts, i altres modalitats del motor. Va ser creada l'any 1968

³⁴⁷ El camp de vol del club i l'entitat es van crear l'any 1976.

³⁴⁸ Creat l'any 1967.

³⁴⁹ Els escacs era un esport practicat des de feia molt de temps a Vic. Es té notícia que l'any 1925 existia ja una penya al *Centro Industrial Vicense* i deu anys més tard hi figuren la *Penya d'escacs de la Cooperativa Obrera*, la del *Casino de Vic*, un grup escaquista format per gent de l'Orfeó Vigatà i del Vic F.C., i la *Penya d'escacs del Cafè Nou*. Finalment, l'any 1946 es fundà el *Club Ajedrez Vic*.

³⁵⁰ El tennis taula també era una modalitat esportiva arrelada des de feia temps a la capital osonenca. Hi ha constància de la celebració d'un campionat de *ping-pong* organitzat per la Unió Excursionista l'any 1935. Dotze anys més tard es crearia el *Club 21 Tenis de Mesa*, que desapareixeria l'any 1949 per a convertir-se en un equip de bàsquet que seria l'embrió del Club Bàsquet Vic. El Vic Tennis Taula es va crear l'any 1978. (Íbid.)

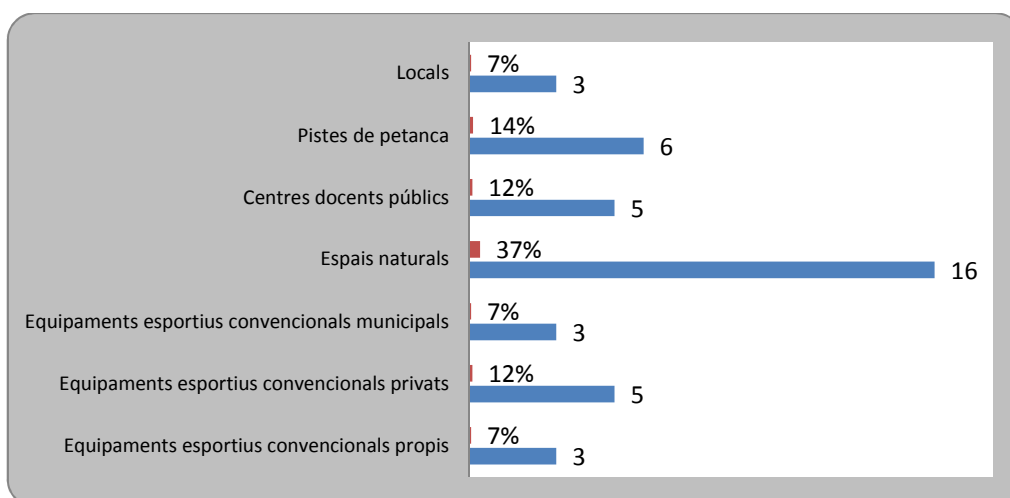

Figura 5.11. Distribució de les entitats esportives de Vic de la primera legislatura segons el tipus d'equipament esportiu utilitzat. Font: Elaboració pròpia.

Un altre factor important a l'hora de veure el paper de les diferents entitats esportives en el sistema esportiu de Vic és el nombre d'associats de que disposaven en aquesta època. Hem recollit dades del nombre d'associats que tenien les entitats més significatives l'any 1983, és a dir, al final de la legislatura. Com podem veure en la taula següent, les entitats que disposaven instal·lacions pròpies, el Patí Vic i el Tennis Vic, eren les que tenien un major número de persones associades, seguides de l'Agrupació de Pescadors Esportius i el Club Esquí Vic. Les quatre entitats superaven els mil associats. D'altra banda, entre les entitats que necessitaven instal·lacions d'altres per desenvolupar les seves activitats, el Club Atlètic Vic (atletisme) i la Unió Esportiva Vic (futbol), justament les que després passarien a gestionar les noves instal·lacions del Mas Osona, eren les que tenien un nombre major d'associats. En total, aquestes entitats acollien a més de 10.000 persones associades, que, per a una ciutat de 30.000 habitants, representa un indicador significatiu de la importància del moviment esportiu associatiu a Vic.

Taula 5.25. Persones associades a les entitats esportives de Vic en l'any 1983.

ENTITAT	PERSONES ASSOCIADES
CLUB PATÍ VIC	1.800
CLUB TENNIS VIC	1.650
AGRUPACIÓ DE PESCADORS ESPORTIUS	1.260
CLUB ESQUÍ VIC	1.200
CLUB ATLÈTIC VIC	750
UNIÓ ESPORTIVA VIC	650
UNIÓ EXCURSIONISTA DE VIC	530
CLUB BILLAR VIC	400
CLUB NÀUTIC VIC-SAU	290
CLUB NATACIÓ VIC-ETB	280
CLUB BASQUETBOL VIC	270
CLUB ESCACS VIC	200
UNIÓ CICLISTA VIC	164
ESCUERIA OSONA	150
O.A.R. VIC	150
CLUB HANDBOL VIC	130
SOCIETAT CAÇADORS ESPORTIUS	115
CLUB DE MODELISME OSONA	87
VIC TENNIS TAULA	78
CLUB VOLEIBOL VIC (FEMENÍ)	50
Total	10.204

Font: Elaboració pròpia a partir de Patronat Municipal d'Esports de Vic (1983).

Finalment, hem de fer esment a les entitats configurades com a empreses esportives que existien a Vic en aquest període. Al marge dels gimnasos privats ja existents anteriorment (Gimnàs Club Pratdesaba, Terpsicore) i dels centres d'arts marciais (Budokan) volem destacar la inauguració, l'any 1982, d'un centre de ioga, que, segons la premsa del moment, era el primer d'aquestes característiques que s'obria a Vic.³⁵¹

5.2.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives

Les entitats vigatanes d'aquest període tenien una rica vida esportiva. Entre les activitats de competició habitual, s'havia de destacar la situació de l'equip d'hoquei patins del Club Patí Vic, que jugava a divisió d'honor. L'equip es trobava, normalment, situat en una zona intermèdia de la classificació, i els partits de màxima rivalitat comarcal entre el Patí Vic i el Voltregà es van convertir en un esdeveniment osonenc clàssic. Una fita important va ser la classificació per jugar la copa Cers de 1980, una competició europea similar, en aquells moments, a la copa de la UEFA de futbol.

Des del punt de vista organitzatiu, l'entitat d'hoquei també va viure actes importants, ja que les seves instal·lacions van ser la seu de la final de la copa del Rei, el març de 1981. Les altres seccions també van tenir activitats destacades. La de natació participà en diversos campionats comarcals i de Catalunya, i la piscina coberta va ser seu, el febrer de 1982 i per primer cop a la comarca d'Osona, del campionat de Catalunya de natació femenina per a noies nascudes els anys 1969 i 1970. L'entitat també va organitzar esdeveniments esportius d'altres esports. Per exemple, a 1979 el Club Patí Vic va organitzar el 1er. Campionat comarcal de tennis el març de 1979, i en les seves instal·lacions es van fer les primeres 12 Hores de futbol-sala el juny de 1982.

L'altre equip de més nivell esportiu era la Unió Esportiva Vic que, a 1979, jugava a categoria preferent de futbol, i l'any 1981 va aconseguir l'ascens a tercera divisió. La millora esportiva no va venir, però, acompanyada d'una millora econòmica, ja que el club arrossegava un dèficit de gairebé quatre milions de pessetes des de l'any 1979 i no va poder eixugar-lo.³⁵² Entre les activitats més destacades d'aquesta època cal apuntar un partit amistós fet amb el R.C.E. Espanyol, el desembre de 1979, i un altre amb el F.C.Barcelona el març de 1981. Cal destacar, així mateix, la creació, el 15 de setembre de 1979, de l'escola de formació futbolística "Hipòlit Planas", en honor del que va ser president de la U.E.Vic. El segon equip de futbol de la ciutat, l'O.A.R. Vic³⁵³, jugava, en aquella època, a segona regional, mentre que l'any 1978 s'havia creat un equip de futbol al barri del Remei.

L'altre club important de la ciutat, el Club Tennis Vic també va destacar com a organitzador d'esdeveniments esportius. De la seva responsabilitat varen ser diverses competicions de diferents esports³⁵⁴ com ara futbol-sala,³⁵⁵ petanca, tennis taula, però sobretot, del seu esport, el tennis. Entre els torneigs celebrats (diverses edicions del Torneig Ciutat de Vic, concursos internacionals de tennis sub-21, etc.) en destaca el 1er. Open Internacional de Tennis, Circuit Internacional Anella de Catalunya fet l'abril

³⁵¹ *El 9 Nou* de 19 de novembre de 1982.

³⁵² En l'assemblea de socis de la U.E. Vic realitzada el 31 de juliol de 1979 s'informava que el dèficit existent en aquell moment era de 3.808.015 pessetes Vic. El 25 de juliol de 1980, la U.E.Vic demanava als socis una derrama de 10.000 pessetes per cap, per tal d'afrontar el dèficit que tenia l'entitat futbolística. En la liquidació del pressupost de la temporada 1981-1982 es seguia mantenint aquest dèficit.

³⁵³ L'estiu de 1982, l'OAR Vic fa 25 anys.

³⁵⁴ El Club Tennis Vic va organitzar, el 13 i 14 de juny de 1981, les 24 Hores de Tennis a les seves instal·lacions, on a més d'aquest esport, es varen fer competicions de futbol-sala, petanca, escacs, tennis-taula, etc.

³⁵⁵ El 28 d'agost de 1981 es va fer un quadrangular de futbol-sala amb la participació dels equips Boira Baixa, Harlets, Nafent i Silovic.

de 1982 i la celebració, a les seves instal·lacions de la Copa Galea, també el juliol del mateix any.

El Club Atlètic Vic era un altre dels grans animadors del sistema esportiu de la ciutat. Al marge del prestigi adquirit com a entitat esportiva³⁵⁶ i la creació de l'escola d'atletisme, el club es va distingir per l'organització periòdica del Cros Ciutat de Vic.³⁵⁷ Així mateix, l'any de celebració de les seves noces d'or, el 1979, va ser el responsable de la celebració dels campionats de Catalunya i d'Espanya de cros de totes les categories.³⁵⁸

En el quadre següent hem recollit les activitats esportives més significatives de les anteriors entitats i dels altres clubs esportius de Vic, així com alguns dels resultats esportius més rellevants obtinguts durant la primera legislatura.

Taula 5.26. Activitats més significatives de les entitats esportives de Vic en la primera legislatura.

ENTITAT	MODALITAT	NIVELL ESPORTIU	NIVELL ORGANITZATIU
Club Patí Vic	Hoquei	Juga a Divisió d'Honor; classificat per jugar la Copa Cers (1980)	Seu de la final de la Copa del Rei (1981)
	Natació	Participació en campionats comarcals i de Catalunya	Seu del Campionat de Catalunya femení (1982)
	Tennis		Organització del 1er. Campionat comarcal de tennis (1979)
	Futbol sala		Organització de les 1es.12 hores de futbol sala (1982)
Club Tennis Vic	Tennis		Organització de les 24 hores de tennis (1981); Torneig Ciutat de Vic; concursos internacionals sub-21; el 1er. Open Internacional de Tennis, Circuit Internacional Anella de Catalunya (1982); Copa Galea (1982)
	Futbol-sala		Organització de quadrangular (1981); tornejos socials
	Petanca Tennis taula		Tornejos socials Tornejos socials
Unió Esportiva Vic	Futbol	Juga a categoria Preferent; ascens a 3a. Divisió (1981)	Partit amistós amb RCD.Espanyol (1979) i FCBarcelona (1981); Creació de l'escola de formació Hipòlit Planas (1979)
OAR Vic	Futbol	Juga a Segona Regional	
Club Atlètic Vic	Atletisme		Organització del 1er. Cros Ciutat de Vic (1980); organització del Campionat de cros de totes les categories (1979); creació d'escola d'atletisme.
Club Natació Vic-ETB.	Natació		Organització de la travessia anual del pantà de Sau conjuntament amb el Club Nàutic Vic-Sau
Club Handbol Vic	Handbol		Organització de les 6 hores d'handbol; organització de la final de la Lliga Catalana d'Handbol (1981)
Club Bàsquet Vic	Bàsquet	L'equip masculí juga a Tercera Divisió; l'equip femení es classifica per la fase final dels Campionats d'Espanya (1982)	
Club Voleibol Vic	Voleibol		Organització del Campionats d'Espanya de Voleibol femení (1980)
Escuderia Osona	Automobilisme		Organització dels Rallis Osona
Amics del Bicicròs			Organització del 1er. Bicicròs de la comarca d'Osona (1982)
Club Esquí Vic	Esquí		Campionats socials; "Sopar de benvinguda a la neu"
Baló Club Mediterrani i Club Modelisme Osona			1er. Campionat de Catalunya d'Aerostació (1980)
Agrupació de Pescadors Esportius de Vic			XXVI Reunió Internacional de Pesca de la Truita, a Martinet de la Cerdanya (1981); Concurs femení de Pesca (1981)
Club Escacs Vic	Escacs	Classificació per jugar la final del	Organització del Campionat d'Espanya

³⁵⁶ El Club Atlètic Vic que, a l'any 1979, celebrava les seves noces d'or, ja havia rebut diverses distincions al llarg de la seva vida esportiva. L'any 1956 havia estat guardonat amb la medalla d'or al mèrit atlètic per la federació catalana d'atletisme; la Diputació Provincial l'havia premiat amb la medalla al mèrit esportiu l'any 1958; i l'ajuntament l'havia declarat, l'any 1975, Millor Entitat Esportiva de Vic. Ara, amb motiu del seu cinquantenari, la federació espanyola d'atletisme li donava la placa al Mèrit Atlètic..

³⁵⁷ El I Cros Ciutat de Vic se celebrà el mes de març de 1980 al turó del Pujolar, al barri de Sentfores.

³⁵⁸ En la competició estatal, feta el març de 1979, la vencedora femenina va ser Pilar Fernández i el guanyador masculí en Fernando Cerrada, seguit de José Mª Abascal.

Club Billar Vic	Campionat de Catalunya	femení (1979)
		Organització de la final del campionat de Catalunya de Billar Artístic (1981)

Aquests són alguns dels fets esportius més significatius de les entitats esportives durant la primera legislatura. A aquests esdeveniments cal afegir-hi els èxits esportius individuals dels esportistes vigatans³⁵⁹ i la gran participació en algunes de les activitats esportives que anualment es feien en el Mercat del Ram³⁶⁰ i la Festa Major.

Finalment afegim que, en aquella època, va esclatar, el “boom” del futbol-sala. Segons el Patronat Municipal d'Esports de Vic (1983), al final de la legislatura hi havia uns 50 equips, alguns d'ells esporàdics i d'altres amb alguns anys d'existència, que participaven en tota mena de campionats i lligues. L'any 1982 es van organitzar les primeres 24 hores de futbol sala organitzades pel Club Tennis Vic, el barri de Santa Anna i la Plaça Osona. A aquestes manifestacions d'esport popular cal afegir-hi l'inici d'esdeveniments esportiu-recreatius que es van arrelar a la ciutat. Un exemple va ser la Bicicletada Popular que en la seva tercera edició, durant la Festa Major de 1982, va arregar cent inscrits,³⁶¹ o la cursa atlètica popular del barri del Remei que va viure la tercera edició, també, el setembre de 1982.

5.2.5.3. La relació amb les entitats esportives

Les relacions del Patronat amb les entitats s'establien de manera més regular amb aquelles que necessitaven equipaments pel desenvolupament de les seves activitats. Un exemple n'és la distribució horària de l'ús del pavelló del curs 1980-1981 que, com es pot veure en la taula següent, estava repartida en els horaris de tarda-vespre per tres clubs d'esport col·lectiu de la ciutat. Entre ells, el predominant era, clarament, el Club Bàsquet Vic, que ocupava la meitat de les hores setmanals disponibles de la tarda per a les seves activitats. En menor quantia estava el Club Handbol i només una hora setmanal era utilitzada pel Club Voleibol Vic, de categoria femenina. La resta d'hores, cinc, estaven dedicades a les escoles esportives respectives.

Taula 5.27. Distribució horària del Pavelló Municipal d'Esports de Vic. (curs 1980-1981).

Horari	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
De 18 a 19	Escola de Bàsquet	Escola d'Handbol	Escola de Bàsquet	Escola de Voleibol	Escola de Bàsquet
De 19 a 20	Club Bàsquet Vic	Club Voleibol Vic	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Handbol Vic
De 20 a 21	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic
De 21 a 22	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic
De 22 a 22,30	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic	Club Handbol Vic	Club Bàsquet Vic
De 22,30 a 23,30	Club Bàsquet Vic		Club Bàsquet Vic		Club Bàsquet Vic

Font: Acta del 2 de setembre de 1980, del LAPME-Vic

La resta d'entitats que necessitaven equipaments convencionals utilitzaven els propis (Club Patí Vic i Club Tennis Vic); o els de propietat d'AUDESA, l'empresa que era propietària del conjunt d'instal·lacions de l'Estadi Torres i Bages, amb piscina (Club Natació Vic-ETB), pistes d'atletisme (Club Atlètic Vic) i camp de futbol (O.A.R. Vic); o de propietat privada particular (camp de futbol on s'entrenava la Unió Esportiva Vic). Conseqüentment, les relacions del Patronat amb aquestes entitats estaven més

³⁵⁹ L'any 1980, el vigatà Jordi Arcarons, amb 23 anys ja era una figura nacional del motocros. Quedà campió d'Espanya de 250 i 500 c.c. el setembre de 1980. Així mateix, el febrer de l'any 1982, Lourdes Miquel quedava subcampiona de Catalunya juvenil en el campionat de Catalunya de Cros fet a Reus. A més, Imma Montero aconseguia el seu sisè títol de campiona de Catalunya en llançament de javelina el juliol de 1982. Un més mes endavant quedaria tercera d'Espanya.

³⁶⁰ Un exemple n'és, a 1979, el fet que entre els actes esportius destacables del Mercat del Ram va haver-hi un campionat de petanca que va acollir a més de 500 participants.

³⁶¹ En un ambient més festiu, hi havia la cursa ciclista amb disfresses Vic- Bojons que, l'any 1982 celebra la seva XIV edició.

encaminades a donar suport econòmic per a les seves activitats que no pas a la cessió d'ús dels equipaments municipals .

Aquest suport econòmic podia adquirir diverses formes i gradacions. Una d'elles era la sol·licitud de trofeus per als guanyadors de les competicions que organitzaven els clubs.³⁶² Una altra fórmula de recolzament econòmic a les entitats era a través de les subvencions atorgades per la realització de programes o esdeveniments esportius. Els conceptes subvencionables ocupaven tot l'espectre de possibilitats. Des de despeses relacionades amb l'organització d'un acte esportiu, passant pel suport a les activitats genèriques d'una entitat, pel ajut per fer cursos de formació de tècnics, per la compra de material, per reparacions de les instal·lacions i, fins i tot, per cobrir despeses relacionades amb la participació d'un equip en una competició oficial. En l'apartat dedicat al pressupost municipal es veurà amb més detall els destinataris d'aquests ajuts. En la taula 5.28 podem veure les xifres pressupostàries destinades a subvencionar actuacions de les entitats esportives vigatanes.

Taula 5. 28. Despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic destinades a subvencions per a entitats esportives en els anys 1980,1981 i 1982. En pessetes.

CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	1980	1981	1982
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	1.000.000	1.144.959	559.600
482.Trofeus i Premis		370.000	399.646
TOTAL	1.000.000	1.514.959	959.246

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

De totes maneres, el suport econòmic no es limitava a les subvencions pressupostàries, sinó que es presentava també en altres formes, com ara deixar locals públics com a seu de les entitats,³⁶³ o buscant fórmules per aconseguir fons econòmics per als clubs amb problemes econòmics.³⁶⁴ Aquesta darrera faceta es va utilitzar diversos cops i el regidor d'esports va fer de mitjancer entre els clubs vigatans i la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, per intentar que l'organisme català subvencionés a diversos clubs de la capital d'Osona.³⁶⁵

³⁶² Al respecte, davant l'allau de peticions que des del primer moment rebia el Patronat, es va decidir reglamentar aquestes donacions i el gener de 1980 es van estandaritzar diferents models de trofeus per donar-los d'acord a un escalafó relacionat amb la transcendència de la competició esportiva (actes del 22 i 29 de gener de 1980, del LAPME-Vic).

³⁶³ El novembre de 19881 s'acordà cedir una habitació de l'entrada del local del Patronat a la delegació de la Federació d'Esquí. (acta del 10 de novembre de 1981, del LAPME-Vic).

³⁶⁴ El 4 de desembre de 1979 es va decidir enviar les felicitacions de Nadal a les persones relacionades amb el Patronat i s'acordà que fossin les jugadores del Club Voleibol Vic les que ensobressin les felicitacions, per a pagar-les el servei i ajudar a l'funcionament del club.(acta del 4 de desembre de 1979, del LAPME-Vic).

³⁶⁵ El 1980, el regidor d'esports va acompanyar als representants del Club Natació Vic-ETB a una reunió amb el Director General de l'Esport de la Generalitat, Sr. Josep Lluís Vilaseca, per sol·licitar una subvenció econòmica. Tornem a recordar que Joan Orriols exercia un càrrec directiu en la pròpia Direcció General de l'Esport. Tot i els resultats de la reunió, el regidor considerà que "s'haurà d'ajudar econòmicament al club, des de l'ajuntament". (acta del 16 de setembre de 1980, del LAPME-Vic). Un mes més tard, en la reunió de la Junta del Patronat Municipal d'Esports s'analitzà la problemàtica de la instal·lació del club, degut al fet que "els compromisos econòmics de la Junta han excedit les seves previsions" i es decidí ajudar al club. (acta del 14 d'octubre de 1980, del LAPME-Vic). Mesos més tard, el regidor proposà "comprar cursets de natació pel següent any", com a sistema d'avançar diners al club. (acta del 24 de febrer de 1981, del LAPME-Vic). Un any després el club seguia amb dificultats econòmiques, fet que motivà que el regidor d'esports afirmés que havia negociat amb la Direcció General d'Esports de la Generalitat que els hi concedissin una subvenció de 500.000 pessetes. (acta del 9 de febrer de 1982, del LAPME-Vic). Curiosament, el juny de 1979 el Ple municipal havia nomenat al Club Natació Vic E.T.B. com a millor entitat esportiva de Vic. (acta del 18 de juny de 1979, del LAPME-Vic). Aquesta política del regidor d'esports de fer d'intermediari amb la Generalitat també la va fer amb el Club Escacs Vic, pel qual va sol·licitar 200.000 pessetes per ajudar a la compra d'una nova planta per les instal·lacions del club. (acta del 9 de febrer de 1982, del LAPME-Vic). El Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya va publicar les subvencions que la Generalitat havia concedit a les entitats esportives, l'any 1982. Entre les entitats hi havia el Club Natació Vic, amb 500.000 pessetes, el Club Atlètic Vic, amb 500.000, la Unió Ciclista de Vic amb 200.000 i l'Escuderia Osona, amb 100.000. (*El 9 Nou* de 11 de febrer de 1983).

Dins aquest marc relacional entre l'Ajuntament i les entitats esportives de la ciutat es pot situar, també, els actes anuals de l'elecció dels millors esportistes de Vic, amb premis per als millors esportistes, els millors equips, les millors entitats, els millors directius, etc. De fet, aquesta festa esportiva ja existia en els anteriors consistoris, i l'ajuntament democràtic la va convertir en una peça important de la seva imatge pública.

Aquesta era una actuació molt relacionada amb la política envers les entitats esportives, ja que elles eren les destinatàries principals dels premis però, a més, les característiques de ressò públic que obtenien els guardons proporcionaven una bona publicitat per a la política esportiva de l'Ajuntament.

370

La realització d'aquest esdeveniment també va passar per una reglamentació, que va anar canviant a mesura que es realitzaven les successives edicions. Entre els guardonats, hi figuraren esportistes destacats com el motorista Jordi Arcarons i l'atleta Imma Montero (premiats al 1980), i entre les entitats, el Vic Tennis Taula que va obtenir el premi l'any 1980 per la promoció comarcal i l'organització del Top Juvenil d'Espanya; la Unió Esportiva Vic, premiada el 1981 per aconseguir l'ascens del seu primer equip a la tercera divisió nacional; i l'any 1982 el guardó el va guanyar el Club Billar Vic, per haver aconseguit uns nous locals per l'entitat.

Al marge d'aquests premis, que es donaven en el marc tradicional d'un sopar commemoratiu, l'Ajuntament també va dedicar esforços, en aquesta legislatura, a actuacions que remarcaven el seu paper de benefactor de les actuacions esportives de les persones i entitats relacionades amb l'esport. Així, l'Ajuntament va decidir donar la medalla d'argent al mèrit esportiu de la ciutat al Club Atlètic Vic, amb motiu del seu 50è. aniversari.³⁶⁶ Una actuació similar es va produir, el 1981, quan el Patronat proposà al Ple municipal que s'atorgués la medalla d'or al mèrit esportiu al Sr. Joan Riera, president de la Societat Anònima "AUDESA", propietària de les instal·lacions de l'Estadi Torres i Bages.

Síntesi

La política esportiva de l'Ajuntament de Vic envers les entitats esportives, en el període 1979-1983 va estar molt condicionada per la riquesa i importància del teixit associatiu vigatà, que tenia un gran protagonisme en el sistema esportiu abans ja de les primeres eleccions municipals. Més de deu mil persones estaven associades a les principals entitats esportives vigatanes, que en aquest període van arribar a ser més de quaranta.

Les característiques dels clubs esportius eren força diferents. Algunes d'aquestes entitats eren propietàries d'uns equipaments esportius que superaven en molt les possibilitats de les instal·lacions municipals, tenien un nombre important de socis i una alta capacitat organitzadora que es reflectia en la realització d'importants esdeveniments, fins i tot de caire internacional. D'altres entitats no disposaven dels espais esportius per a les seves activitats, pel que havien d'utilitzar les instal·lacions municipals o les de propietat d'altres particulars. El Pavelló Municipal d'Esports només era utilitzat per tres entitats, el 7% del total de clubs vigatans. També existia un gran nombre d'entitats dedicats a activitats esportives realitzades en l'entorn natural.

³⁶⁶ Aquesta concessió, la tramitació de la qual depenia de la Generalitat, es va endarrerir molt i l'ajuntament va haver de sol·licitar diversos cops el permís de concessió. Finalment es va concedir el 25 de març de 1982, en els actes dels Millors esportistes de Vic de 1981.

Les relacions de l'Ajuntament amb el sector associatiu esportiu de Vic van ser molt intenses. D'una banda, recolzava econòmicament les seves activitats i facilitava, a qui no en disposava, instal·lacions esportives municipals, sense cap tipus de contraprestació econòmica. D'altra banda, el Patronat les utilitzava com a vehicles de la seva política esportiva, ja que deixava, pràcticament, en les seves mans, l'oferta esportiva de la ciutat.

A més, l'Ajuntament mimava i protegia als clubs esportius, donant-los suport en negociacions amb altres institucions públiques, i realçant la seva actuació amb una festa ciutadana anual de gran ressò on es donaven guardons a les entitats i els esportistes més destacats de la ciutat.

5.2.6. Resum de la política esportiva municipal en la primera legislatura

Vic va començar la seva etapa democràtica amb una govern de coalició format per Convergència i Unió i una coalició d'esquerres, Entesa Democràtica de Vic, amb qui havien empatat a regidors en les primeres eleccions municipals. Amb Ramón Montaña, de CiU, com a alcalde, el pacte no va arribar ni a l'any, moment en que, amb la ruptura, CiU va passar a governar en solitari.

En aquesta situació, les responsabilitats polítiques relacionades amb l'esport van anar lligades al regidor Joan Orriols, militant de Convergència Democràtica de Catalunya, que havia figurat en el número set de les llistes electorals i persona important en els medis periodístics osonencs així com en l'organització de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya. Dins l'organigrama polític, la temàtica esportiva va tenir protagonisme, ja que va disposar d'una Comissió Informativa compartida amb altres temàtiques, fins arribar a tenir una Comissió Informativa pròpia.

Sota aquesta organització política hi havia una organització polític-administrativa amb un òrgan específic creat per administrar i gestionar les actuacions esportives municipals. Aquest òrgan era el Patronat Municipal d'Esports, creat per l'anterior consistori l'any 1973, però reformat en els seus estatuts per adaptar-se a la nova situació democràtica. El Patronat disposava d'un òrgan de govern—la Junta del Patronat— presidida pel regidor d'esports i amb presència de representants polítics del consistori. A més, aquesta Junta era també un canal de participació ciutadana ja que els estatuts obligaven que hi hagués persones que representessin les entitats esportives, els centres docents de la ciutat i altres persones significatives dins l'esport vigatà escollides, en aquest cas, pel propi alcalde.

Insistint una mica més en la composició d'aquesta Junta podem resumir que, de fet, només un nombre reduït dels seus membres van ser plenament actius en les reunions del Patronat assistint a gairebé totes elles. Els representants polítics del principal partit de l'oposició, EDV, van tenir una presència minvant mentre el representant d'un altre partit vigatà, Josep Riba, d'UVI, va tenir un gran protagonisme en el Patronat. Segurament no va ser aliè a aquest protagonisme el fet que era president del segon club de futbol de la ciutat, l'OAR-Vic així com la proximitat política al partit governant que va fer que, en la següent legislatura, es presentés en la llista de CiU. Entre les persones que més van assistir a les reunions hi havia dues persones amb interessos clars en la política esportiva municipal. Una, Pilar Canamases, era la representant de l'activitat esportiva que més interessava a l'Ajuntament, l'esport escolar, mentre que

l'altre, Dídac Herrero, representava al club que més utilitzava el Pavelló Municipal d'Esports, el Club Bàsquet Vic.

El Patronat Municipal d'Esports havia d'actuar dins un sistema esportiu caracteritzat per una gran riquesa i varietat d'entitats esportives, algunes d'elles, amb equipaments esportius molt més sofisticats que els municipals. Quan va començar la seva trajectòria democràtica, l'Ajuntament només havia de gestionar un sol equipament municipal, el Pavelló Municipal d'Esports i tenia responsabilitats afegides en els equipaments esportius de les escoles públiques d'EGB de la ciutat ja que, per llei, era propietari de les mateixes. La resta d'equipaments esportius de Vic eren de propietat privada, encapçalades per les instal·lacions de dos potents clubs de la ciutat, el Club Patí Vic i el Club de Tennis Vic, seguides per unes instal·lacions històriques conegudes pel nom d'Estadi Torras i Bages i un camp de futbol privat on s'entrenava el principal club de futbol de la ciutat, la Unió Esportiva Vic.

372

A més de disposar d'equipaments esportius propis, el sector privat associatiu del sistema esportiu vigatà era molt ric en nombre i varietat d'oferta. De fet, aquesta riquesa és una de les característiques més significatives del sistema esportiu vigatà. Als inicis de la primera legislatura, hom podia trobar al voltant de vint-i-cinc entitats que oferien modalitats esportives de perfil molt diferent tant en equipaments convencionals (atletisme, bàsquet, futbol, handbol, hoquei...), com en el medi natural (muntanyisme, esquí, pesca, tir, ciclisme, ...) o en locals tancats (billar, escacs, tennis taula). El nombre d'entitats va créixer considerablement durant el quadrienni, registrant-se fins a quaranta-dues en el sistema esportiu vigatà, de les quals molt poques utilitzaven equipaments esportius municipals. L'any 1983, el conjunt d'entitats esportives de la ciutat acollien més de 10.000 persones associades, cosa que ens dóna una idea de la importància del moviment associatiu en una ciutat de 30.000 habitants com a Vic, i justifica que la política esportiva municipal es canalitzés, fonamentalment, a través de les entitats esportives.

Per relacionar-se amb aquest ric i variat sistema esportiu privat i, a l'hora, fer la pròpia política, el Patronat disposava d'una reduïda plantilla de personal. De fet, en un inici, només hi havia un responsable administratiu amb una persona que li donava suport i les persones de manteniment i neteja del Pavelló Municipal d'Esports. Cap a finals de la legislatura s'hi afegiria una llicenciada en educació física amb unes funcions que no quedaven molt delimitades.

Tenint en compte les característiques del sistema esportiu vigatà, la política esportiva municipal en aquesta legislatura es va desenvolupar, bàsicament, en torn a tres eixos.

Un primer eix va ser en clau interna, i va consistir en aconseguir autonomia administrativa i de funcionament del Patronat respecte a l'Ajuntament central. Per al regidor d'esports i la Junta del Patronat aquest era un tema clau. Això es va aconseguir, sobretot, a partir que el Patronat va disposar de pressupost propi, l'any 1981, amb la qual cosa, la plantilla de personal ja va aparèixer dins aquest pressupost. Aquesta voluntat del Patronat també quedava palesa amb les comissions de treball internes que es van organitzar dins la Junta.

A més d'aquest aspecte autoorganitzatiu del Patronat, l'actuació esportiva municipal durant aquesta legislatura es va orientar, principalment, cap a altres dos eixos fonamentals. Un va estar relacionat amb l'esport en edat escolar. En aquest sentit, la millora d'instal·lacions esportives de les escoles; el pagament del professorat d'educació física i els monitors i monitores de les activitats esportives extraescolars; la creació d'escoles esportives; i el suport a l'esport escolar canalitzat a través del

Consell Comarcal d'Esports d'Osona en són els exemples més clars d'aquesta prioritat en la política esportiva municipal vigatana d'aquest període.

L'altre gran eix va ser l'actuació envers els equipaments esportius municipals. Durant aquesta legislatura es van posant les bases del creixement del parc d'instal·lacions pròpies i de la política de gestió de les mateixes. El primer pas significatiu va ser el cobriment d'una pista exterior del Pavelló Municipal d'Esports, creant, així, el Pavelló Municipal d'Esports-2 i l'establiment de reglamentacions d'usos d'aquests equipaments esportius. D'altra banda, una important part d'aquest creixement anava lligada a la política urbanística de la ciutat que es va plantejar obrir Vic a ponent, amb l'inici del procés de creació de la zona esportiva del Mas Osona que s'iniciaria en aquesta legislatura amb la construcció de camps d'entrenament de futbol. El disseny d'aquest futur equipament faria aparèixer un nou criteri de gestió, la gestió indirecta, a través de l'aprovació de la concessió a la Unió Esportiva Vic de la construcció i la gestió del que seria—en la propera legislatura—l'Estadi Municipal de Futbol.

5.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig 1983-juny 1987)

5.3.1. El marc polític general en el període 1983-1987

Les segones eleccions municipals de maig de 1983 es van realitzar després que, a nivell de l'Estat espanyol, ja s'havia produït la victòria del PSOE en les eleccions generals de 1982, la Unió de Centro Democrático començava la seva crisi d'autodestrucció i, en l'espectre polític de la dreta espanyola, apareixia Aliança Popular (AP) encapçalada per Manuel Fraga Iribarne, col·ligada amb altres partits de l'òrbita cristianodemòcrata lliberal-Partido Democrático Popular (PDP) i Unió Liberal (UL).

Mentre, en el panorama polític dels comicis municipals, van aparèixer a Vic nous actors polítics acompanyant als partits que subsistien. Així, el sector polític d'esquerres havia configurat una nova coalició, Socialisme i Progrés (SiP), composta per representants del PSC, d'ERC i del PSUC, amb predominança dels representants socialistes,³⁶⁷ que substituïa a l'anterior Entesa Democràtica de Vic. També es presentava una nova força política, existent a tot l'àmbit català, que aglutinava els sectors nacionalistes més esquerrans, anomenada Nacionalistes d'Esquerra (NE).

Durant la legislatura es van produir diversos conflictes socials, encapçalats per la remodelació de la plaça Major i també va ser l'etapa de la construcció de les principals instal·lacions esportives del Mas Osona que van servir de principal excusa per ampliar urbanísticament Vic cap a ponent.

5.3.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic

La celebració de les segones eleccions municipals de la democràcia va portar una nova composició del Ple municipal. Convergència i Unió, que es tornava a presentar encapçalada per Ramón Montaña, va aconseguir 7.660 vots (el 50,4%) i la seva primera majoria absoluta en el consistori, amb onze regidors. La segona força política va ser la candidatura d'esquerres Socialisme i Progrés, que va obtenir set regidors (4.616 vots i el 30,4%). Completaven el Ple dos representants d' AP-PDP-UL (1.636 vots i el 10,7%) presentats sota les sigles de Grup Popular Vigatà (GPV) i un de Nacionalistes d'Esquerra (1.207 vots i el 7,9%).

L'amplia victòria de CiU va despertar sentiments nacionalistes al reelegit alcalde que el mateix dia de les eleccions afirmava a la premsa que "Vic és la capital de la Catalunya catalana",³⁶⁸ unes declaracions que van generar una forta controvèrsia política amb la resta de grups polítics, que criticaren el posicionament de l'alcalde.

La renovació del consistori va ser molt gran. Només quatre regidors repetiren càrrec en la legislatura i dos d'ells, Josep Riba i Xavier Sentmartí, en un grup diferent ja que en l'anterior període militava a la Unió Vigatana Independent que, degut a pactes subscrits amb CiU, havia desaparegut del mapa polític vigatà. D'altra banda, per primer cop apareixia representació femenina en llocs de responsabilitat política de la corporació, amb tres dones en les llistes del SiP a les que s'hi va afegir més endavant, durant dos anys, una altra en les files del Grup Popular Vigatà.

³⁶⁷ Aquesta majoria socialista a les llistes de la coalició va implicar conflictes interns en el PSUC vigatà. En concret, l'anterior regidor i secretari local del PSUC a Vic, en Manuel Anglada, va dimitir del seu càrrec i es donà de baixa com a militant del partit, incorporant-se a les llistes de Nacionalistes d'Esquerra en el lloc número deu.

³⁶⁸ Les declaracions van ser recollides en *El 9 Nou*, de 9 de maig de 1983.

El 23 de maig de 1983 es va reunir el Ple constituent del nou Ajuntament i Ramon Montañà va ser elegit alcalde de nou, amb els onze vots de CiU. Socialisme i Progrés va votar el seu cap de llista, i l'únic representant de Nacionalistes d'Esquerra es va votar a sí mateix. Els representants del Grup Popular Vigatà dipositaren la papereta en blanc.

A nivell de política municipal, la segona legislatura va estar caracteritzada per les constants picabaralles entre l'equip de govern de l'Ajuntament i els partits de l'oposició, especialment amb el grup de Socialisme i Progrés. Un dels moments més tensos va ser l'enfrontament entre l'alcalde i el cap de l'oposició majoritària, Miquel Codina, en la discussió del pressupost de 1983 que es va debatre en el Ple del 22 de juliol d'aquell any. En aquell ple, Miquel Codina va insinuar que l'alcalde havia tingut relacions professionals amb l'empresa concessionària de la recollida d'escombraries, la qual cosa va generar una forta confrontació entre les dues forces polítiques.

Taula 5.29. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Vic en la segona legislatura.

CONVERGÈNCIA I UNIÓ (CiU)
Ramon Montañà
Joaquim Comella
Jacint Codina
Josep Riba
Armand Quintana
Miquel dels Sants Anglada
Joan Brugués
Antoni Alcántara
Xavier Sentmartí
Josep Solà
Josep M Bover ³⁶⁹ / Miquel Genís
SOCIALISME I PROGRÉS (SiP)
Miquel Codina
M. Dolors Mariné
Jaume Portell
Amadeu Serra
Isabel Alonso
Dolors Martos
Santi Carol
GRUP POPULAR VIGATÀ (GPV)
Jaume Mussons/ Montserrat Roca/ Josep Sirvent ³⁷⁰
Jaume Castañé
NACIONALISTES D'ESQUERRES (NE)
Josep Romeu

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.deVic.

Hauria de passar un any perquè les relacions entre CiU i SiP baixessin de to. El setembre de 1984, l'alcalde modificà el cartipàs municipal incorporant a determinades comissions informatives als regidors de l'oposició que ho havien sol·licitat al constituir-se l'Ajuntament. Les tensions entre govern i oposició sortiren novament l'abril de 1985 amb els projectes de remodelació de la plaça Major i la creació d'un aparcament subterrani i d'una zona de vianants al casc antic que generà, també, importants conflictes amb els botiguers del centre de la ciutat i es reproduïren l'abril

³⁶⁹ Josep M. Bové de CiU va dimitir l'any 1985, essent substituït per Miquel Genís.

³⁷⁰ Jaume Mussons va dimitir de l'ajuntament per qüestions professionals en el mes de novembre de 1983, essent substituït per Montserrat Roca. Aquesta, al seu torn, va dimitir el desembre de 1985, prenent el seu relleu en Josep Sirvent.

de 1986 amb una forta polèmica sobre l'obertura i gestió de la Residència Sanitària. En aquesta darrera ocasió, el SiP va reclamar, sense èxit, la dimissió del regidor responsable de sanitat, que ho era també d'esports, Joan Brugués.

5.3.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la segona legislatura.

Entre els temes que hem considerat que van ser més importants en la vida municipal d'aquest període hem seleccionat els conflictes relacionats amb la remodelació de la plaça Major i la creació d'un aparcament subterrani; l'obertura del nou centre hospitalari; així com un altre tema que va provocar picabaralles entre els partits polítics de l'Ajuntament: l'adquisició del cinema Atlàntida. També destaquem una altra ampliació dels estudis universitaris i la recerca d'una millor comunicació amb Barcelona. Destaquem, també, que en aquesta legislatura s'inicia el procés de transformació de la ciutat, amb la realització de les obres de la zona esportiva del Mas Osona i altres actuacions urbanístiques, que posarien en marxa l'"obrir Vic a ponent", la gran actuació urbanística del municipi.

- La remodelació de la plaça Major i l'aparcament subterrani

L'any 1985 el consistori aprovà el projecte de remodelació de la plaça Major, que consistia en posar llosa absorbent en les voreres i asfalt, col·locar-hi una font, plantar-hi una filera d'arbres, establir un nou sistema d'enllumenat, etc. Aquest projecte, però, venia acompanyat de la problemàtica del dèficit d'aparcaments en el centre de la ciutat, fet que motivà que l'associació de botiguers anomenada Centre Vic—una entitat nascuda en la primera legislatura arran, precisament, de la prohibició municipal d'aparcar al centre de la plaça—tornés a plantejar aquesta problemàtica i demanés que se solucionés de manera conjunta la remodelació de la plaça i la recerca d'aparcaments alternatius dins el cas antic de la ciutat. Després d'analitzar altres propostes alternatives,³⁷¹ l'Ajuntament va decidir tirar endavant les obres d'un aparcament subterrani a la Rambla del Carme.

Aquesta decisió va comportar l'aturament de les obres de la plaça fins que no estiguessin realitzats els aparcaments de superfície, l'explotació dels quals serviria per finançar el subterrani. Al mateix temps, es decidí convertir en illa de vianants una àrea del casc antic. Segons la premsa del moment ("El 9Nou", de 16 de novembre de 1984), tothom, és a dir, el govern, l'oposició i el Centre Vic estaven d'acord amb tots aquests projectes però quan, el 28 de març de 1985, van entrar en funcionament els aparcaments de "Can Mastrot" i de la "Casa de la Caritat" i es va posar en marxa la zona de vianants, s'originaren fortes protestes dels botiguers i veïns del casc antic i provocaren series disputes entre l'equip de govern i els regidors de SiP i del Grup Popular Vigatà.³⁷²

³⁷¹ L'alcalde, davant aquesta petició, plantejà inicialment com a solució, la creació d'un aparcament subterrani a Sant Albert. Tot i que existia un projecte fet l'any 1977 de construcció d'un aparcament sota la plaça, el batlle no el considerava viable perquè a pocs metres de fondària hi havia roca que dificultaria les obres, les faria molt més cares i posaria en perill l'estabilitat dels habitatges de la zona. ("El 9Nou", de 16 de març de 1984). Davant aquesta proposta, els botiguers del "Centre Vic" varen convocar als tècnics de l'empresa que havien dissenyat l'estudi de l'aparcament a la plaça de l'any 1977, i aquests van afirmar que el projecte anterior era millor que el de Sant Albert, la qual cosa va fer que l'associació de botiguers decidís recolzar aquest projecte. Els regidors de Socialisme i Progrés també es declararen partidaris d'aquesta postura. Finalment, estudiant diverses alternatives, l'ajuntament va decidir fer l'aparcament subterrani a la zona de la Rambla del Carme i equipar una àrea d'aparcaments de superfície complementaris.

³⁷² L'adjudicació de les obres de la plaça va afegir més llenya al foc del conflicte. Coincidint amb aquesta acció administrativa, els botiguers del centre varen posar rètols als seus comerços reclamant l'aparcament subterrani i repartiren esqueles que anunciaven "la mort del centre històric". ("El 9Nou", de 24 de maig de 1985). Els comerciants del "Centre Vic" varen realitzar gestions amb la Generalitat per aconseguir modificar l'ordre de prioritats que havia fixat l'ajuntament, fent primer les obres de l'aparcament i després la remodelació de la plaça. Com a complement de les seves protestes, varen penjar un ou gegant, un símbol que l'associació col·locava, durant vuit dies cada any, en el sortidor de la Plaça de Santa Clara, amb un crespó negre en una balconada propera a l'ajuntament. Al cantó hi

El 2 de desembre de 1985 s'iniciaren les obres que durarien onze mesos, amb un pressupost de 126 milions. El desembre de 1986 van finalitzar havent-se reduït molt la polèmica i s'anunciava la constitució d'una empresa mixta, "Aparcaments de Vic S.A.", amb el 55% del capital en mans de l'Ajuntament i la resta de propietat privada, per finançar i explotar l'aparcament subterrani que s'havia de fer a la Rambla del Carme. La legislatura, però, es va acabar amb nous problemes veïnals pel tema de l'aparcament. En aquesta ocasió, eren els veïns de la Rambla del Carme els que consideraven, el febrer de 1987 que el projecte que es pretenia fer era una "aberració urbanística".³⁷³

- La creació del Consorci Hospitalari de Vic

L'obertura parcial de la Residència Sanitària feta l'any 1986 va provocar forts enfrontaments entre l'equip de govern municipal i els partits de l'oposició, fonamentalment el SiP i el representant de Nacionalistes d'Esquerra, als quals s'hi van sumar diferents centrals sindicals. La clau del conflicte era la denúncia d'aquests darrers pel que consideraven una privatització de la sanitat pública. La tensió va obligar que intervingués la Generalitat i finalment es creés, per via legislativa un consorci que gestionaria el nou equipament hospitalari.³⁷⁴

- La compra de l'Atlàntida

L'adquisició, per part de l'Ajuntament, del cinema Atlàntida per fer-hi un teatre va ser una altra temàtica d'aquesta etapa que va generar fortes controvèrsies entre els partits polítics ja que els regidors socialistes van considerar que la inversió feta podia dedicar-se a altres actuacions culturals.³⁷⁵

- La creació de la zona esportiva del Mas Osona i altres inversions

En la segona legislatura es van dur a terme les principals obres de la zona esportiva del Mas Osona que seria la gran excusa per emprendre la transformació urbanística

---

col·locaren una pancarta demanant l'aparcament subterrani. L'alcalde va ordenar retirar l'ou i diversos membres de l'associació ho varen impedir, fet que va ocasionar una denúncia de la policia local contra diverses persones per "resistència a l'autoritat" Aquella mateixa setmana l'alcalde era rebut pel president de la Generalitat i s'especulava sobre el fet que parlessin d'aquest conflicte ciutadà i que hi haguessin tensions internes en CiU per la situació creada. ("El 9Nou", de 31 de maig de 1985).

³⁷³ "El 9Nou", de 27 de febrer de 1987.

³⁷⁴ El conflicte té el seu naixement quan la premsa anuncià que la residència sanitària podria obrir-se l'any 1986, segons paraules del director general de l'Institut Català de la Salut (ICS), Xavier Trias, i es parlava que seria gestionada per un consorci format per l'Hospital de la Santa Creu, l'Ajuntament i l'ICS. Els partits d'esquerra, SiP i NE, així com la central sindical UGT, es van declarar contraris a aquest plantejament i reclamaven que la gestió fora totalment pública ("El 9Nou", de 6 de setembre de 1985).

La tensió sobre el sistema de gestió del centre augmentà l'abril de 1986 després que es produís una obertura parcial de la residència. El sindicat UGT va demanar la dimissió del regidor de sanitat, que ho era també d'esports i alhora ocupava la direcció de l'hospital de la Santa Creu i la co-direcció provisional de la residència. La petició de dimissió va ser també sol·licitada pel SiP en el Ple municipal del 18 d'abril.

Davant el nou conflicte social, la gestora comarcal de Convergència Democràtica de Vic acordà convocar una reunió amb l'alcalde i el conseller de sanitat per intentar reconduir l'obertura de la residència i evitar la crispació produïda. A petició de Comissions Obreres, la Taula de Reordenació Sanitària de Catalunya va suspendre el procés d'obertura de la residència. Els dos sindicats, UGT i CC.OO. convocaren una manifestació a Vic contra el què consideraven una privatització del centre sanitari. Finalment, el Consell Executiu de la Generalitat va aprovar, el 9 de setembre de 1986, la creació del Consorci Hospitalari de Vic, format per la Generalitat i la Fundació de l'Hospital de la Santa Creu, amb la possibilitat d'ampliar-se a altres institucions públiques o privades, que seria el responsable de la gestió de la residència. ("El 9Nou", 18,25 i 28 d'abril i 19 de setembre de 1986).

³⁷⁵ El conflicte es va generar degut a que la societat anònima ("Empresa Vicense de Espectáculos, S.A.") propietària del cinema havia iniciat gestions per vendre el local a "La Caixa", per un import de 30 milions. L'Ajuntament va intervenir-hi fent una proposta que superava en tres milions l'oferta de l'entitat bancària. Aquesta actuació va tenir el rebuig del grup socialista que creia que calia aprofitar que "La Caixa" estava interessada en fer-hi una sala social, i que l'Ajuntament hauria pogut planificar una altra inversió en equipaments culturals. ("El 9Nou", 10 de febrer i 2 de març de 1984). Finalment, l'adquisició i les obres de remodelació del cinema per convertir-lo en teatre varen tenir un pressupost total de 52 milions. El 21 de juny de 1984 es va fer una inauguració anticipada del que seria el teatre municipal, abans de les obres de remodelació que estaven previstes. ("El 9Nou", 14 de maig i 22 de juny de 1984).

de la ciutat. Lligats a aquest projecte es van fer, entre altres obres, els ponts de l'institut i el de l'Avinguda dels Països Catalans, en la primera part del mandat. Altres actuacions inversores van ser la construcció de la casa de cultura a l'edifici Galadies així com la proposta de construcció d'un centre cívic al barri de La Guixa, presentada al final de la legislatura però que va quedar aturada per dificultats financeres.

- La preocupació per la neteja, la comunicació i la universitat

L'inici de la construcció d'un col·lector general de la ciutat i una estació depuradora, van donar peu a la inversió més important de la legislatura, així com el projecte de creació d'una estació d'autobusos i la posada en marxa d'una línia regular d'autobusos que uniria Vic amb Barcelona estrenada l'any 1986 facilitarien una nova xarxa de transport interurbà. D'altra banda, els estudis universitaris a Vic també es van ampliar en aquest període, amb la creació de l'Escola Universitària d'Empresarials.

Síntesi

En la segona legislatura, CiU va aconseguir la majoria absoluta i Ramon Montañà va continuar essent l'alcalde tot i que cal assenyalar que la composició del Ple va canviar molt, ja que només quatre regidors de l'anterior etapa van repetir mandat.

Aquest va ser un període on va haver-hi importants conflictes ciutadans que, al final de la legislatura, influïren perquè Montañà no es tornés a presentar a les eleccions municipals. Les picabaralles més importants van tenir lloc pel projecte de remodelació de la plaça Major de Vic i la proposta de creació d'un aparcament subterrani al centre de la ciutat. La creació de dues infraestructures importants per a la ciutat, un nou centre hospitalari i la compra d'un cinema per convertir-lo en un teatre, també van originar fortes controvèrsies entre els polítics vigatans.

D'altra banda, en aquesta època es van posar en marxa grans inversions molt importants per a la ciutat, com ara l'inici de les obres d'un col·lector i una depuradora, i l'estació d'autobusos. Precisament, aquesta última obra estava connectada amb les actuacions urbanístiques lligades amb la política esportiva del consistori, ja que l'estació s'emplaçaria en l'antic camp de futbol de la Unió Esportiva Vic i donaria lloc a la creació de la zona esportiva del Mas Osona.

5.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1983-1987)

En la segona legislatura, l'organització interna de l'Ajuntament va estar condicionada per l'aplicació de la nova llei estatal de règim local de 1985 (LRBRL) que va provocar un canvi en l'estructura municipal. Fruit d'aquesta normativa la Comissió Municipal Permanent que per llei havia de tenir representació de totes les forces polítiques, va desaparèixer creant la Comissió de Govern, formada per regidors de lliure designació per part de l'alcalde. La seva composició, establerta el juliol de 1985, va provocar crítiques per part dels grups polítics de l'oposició ja que l'alcalde Montañà la va configurar exclusivament amb membres de la seva coalició.³⁷⁶

Durant aquest període l'actuació esportiva de l'Ajuntament es va seguir canalitzant a través del Patronat Municipal d'Esports que continuava configurat amb representants dels partits polítics del consistori, de les entitats esportives, dels centres docents de la ciutat, i amb persones designades lliurement per l'alcalde. Les comissions informatives seguien actuant com a òrgans de tipus consultiu per tractar temàtiques

³⁷⁶ Les crítiques de l'oposició van quedar ven paleses en la reunió del Ple municipal de l'11 de juliol de 1985.

específiques entre els regidors de les diferents forces polítiques, però ja no existia una específica d'esports. En canvi el paper del Consell Comarcal d'Esports, tot i essent jurídicament una entitat privada, seguia essent el d'instrument de la política esportiva municipal, sobretot pel que fa a l'esport escolar.

5.3.2.2. L'esport dins l'estructura política municipal

Pocs dies després de la constitució del segon Ajuntament, es negocià la distribució del cartipàs municipal i els primers criteris de l'organització política del consistori. El nou plantejament era que l'organigrama municipal s'estructurés en torn a tres o quatre grans àrees de responsabilitat comandades per tinent d'alcalde que presidirien les respectives comissions informatives.

La composició definitiva del cartipàs va confirmar aquesta estructuració política en tres àrees que passarien a ser la columna vertebral del consistori i donarien lloc a tres comissions informatives específiques: *Governació, hisenda i economia, Urbanisme i serveis*; i *Benestar social*. Dins aquesta darrera es tractaven els temes de cultura, ensenyament i serveis socials incloent, també, la temàtica esportiva. Esports perdia, així, la Comissió Informativa pròpia de que havia gaudit en l'anterior mandat. Els homes forts de l'Ajuntament serien Joaquim Comella que assumiria la responsabilitat de l'àrea de governació, hisenda i economia; Josep Riba que comandaria l'àrea d'urbanisme i serveis; i Jacint Codina que coordinaria cultura, ensenyament i serveis socials dins l'àrea de benestar social.

Amb aquesta estructura, l'alcalde va anomenar els membres de les diferents comissions informatives sense tenir en compte les preferències d'ubicació dels regidors de l'oposició, cosa que va provocar una forta disputa amb el màxim representant de Socialisme i Progrés, en Miquel Codina, que va conduir a que aquests regidors i el de Nacionalistes d'Esquerra votessin en contra de l'organització proposada. L'anterior regidor d'esports, Joan Orriols no s'havia presentat a la reelecció i l'alcalde va atorgar la responsabilitat de la regidoria d'esports a Joan Brugués, que ocupava el setè lloc en la llista electoral de CiU i al mateix temps també era responsable de la regidoria de sanitat.

5.3.2.3. El Patronat Municipal d'Esports en la segona legislatura

El Patronat Municipal d'Esports va obrir la segona legislatura amb la reunió constitutiva de la seva nova Junta, celebrada el 19 de juliol de 1983. El presidia el nou regidor d'esports, en Joan Brugués Terradellas i en formaven part, com a representants municipals, en Josep Riba, un dels homes forts del consistori, ara en representació de CiU—recordem la seva relació amb l'OAR-Vic i que ja havia estat membre de la Junta del Patronat en l'anterior mandat, encara que aleshores militava en la Unió Vigatana Independent—; en Jaume Mussons, pel Grup Popular Vigatà; i Isabel Alonso, en nom de Socialisme i Progrés. Mussons va dimitir com a regidor el novembre de 1983 i no va ser substituït per ningú a la Junta del Patronat. En canvi, a partir de gener de 1984 apareix a les actes de la Junta del Patronat, el regidor Antoni Alcántara, de CiU. A mitjans de 1984, Isabel Alonso va ser substituïda per Amadeu Serra, també del SiP.

Amb anterioritat, a finals de juny de 1983, s'havien fet les eleccions dels representants dels clubs i de les escoles al Patronat Municipal d'Esports. La votació havia estat massiva en el cas dels clubs i molt baixa en les escoles. Van sortir escollits, per part de les entitats esportives, Joan Panadés, de l'Escuderia Osona i Àlvar Solà, del Club Atlètic Vic. En representació de les escoles foren triats Francesc Luna, del col·legi

privat Santa Caterina, i Josep Medialdea, del col·legi públic Guillem de Mont-rodón. Aquestes dues persones, a més, estaven lligades al món del bàsquet. Luna estava relacionat amb el Club Bàsquet Vic, la federació catalana de bàsquet i el comitè de bàsquet del Consell Comarcal d'Esports d'Osona³⁷⁷ i Medialdea era el president de l'Associació comarcal de preparadors de bàsquet .

L'alcalde, fent ús de les atribucions que li conferien els estatuts del Patronat, va nomenar membres per designació directa, a Joan Orriols, l'antic regidor d'esports; en Dídac Herrero, també integrant de l'anterior Junta en representació del Club Bàsquet Vic; i en Jacint Codina, tinent d'alcalde del consistori i responsable de la Comissió Informativa de cultura, ensenyament i serveis socials de l'Ajuntament,³⁷⁸ que havia format part de la junta directiva de la UEVic. En total, només tres membres de la Junta repetien mandat, en Riba, Orriols i Herrero.

Degut a aquesta facultat estatutària de l'alcalde i a diferència de l'anterior mandat la representació política del grup de Convergència i Unió en la Junta del Patronat era ampla ja que, del total dels onze membres, hi havia quatre militants d'aquesta coalició,³⁷⁹ per dos de les altres forces polítiques. La resta la configuraven els representants ciutadans dels quals desconexem les seves preferències o afinitats polítiques, excepte en el cas de Francesc Luna, que s'havia presentat a les llistes de la UVI en la primera legislatura.

Taula 5.30. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la segona legislatura.

JUNTA INICIAL	PROCEDÈNCIA
Joan Brugués Terradellas	Regidor d'Esports (CiU)
Josep Riba i Cruells	Regidor representant de CiU
Isabel Alonso Porres	Regidora representant de SiP (causa baixa de la Junta el juliol de 1984)
Jaume Mussons i Sellés	Regidor representant de GPV (dimiteix com a regidor el novembre de 1983)
Álvar Solà Serrabou	Representant del Club Atlètic Vic
Joan Panadés i Vinyes	Representant de l'Escuderia Osona
Josep Medialdea Ortega	Representant del col·legi públic Guillem de Mont-rodón
Francesc Luna Pino	Representant del col·legi privat Santa Caterina
Dídac Herrero i Autet	Designació d'Alcaldia (Club Bàsquet Vic)
Jacint Codina i Genís	Designació d'Alcaldia (Tinent d'alcalde- CiU)
Joan Orriols i Puig	Designació d'Alcaldia (anterior regidor)
NOUS MEMBRES	
Amadeu Serra i Banús	Regidor representant de SiP (s'incorpora l'11/07/1984) substituint Alonso
Antoni Alcántara i Serrano	Regidor representant de CiU (s'incorpora el 03/01/1984)

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

L'acta del 19 de juliol de 1983 del LAPLE-Vic recull la reunió constitutiva del Patronat on el regidor d'esports recordava als membres presents quines eren les atribucions de l'organisme municipal. És interessant aquest recordatori perquè fa una síntesi del paper i les prioritats d'actuació del Patronat Municipal d'Esports. Brugués feia esment a:

- Establir les línies de prioritats per a l'atorgament de subvencions, negociar amb els sol·licitants i sotmetre la decisió final a la Junta del Patronat.
- Establir ordre de prioritats i regular la utilització de les instal·lacions

³⁷⁷ En la primera legislatura havia estat secretari tècnic del Club Bàsquet Vic i estava relacionat amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, presidint el Comitè Escolar Comarcal de Basquetbol, tasca per la que l'Ajuntament li va concedir el premi al millor directiu esportiu de Vic l'any 1981.

³⁷⁸ En aquest cas, la informació si apareix reflectida en les actes del Patronat (acta del 19 de juliol de 1983, del LAPME-Vic)

³⁷⁹ Riba, Orriols, Codina i el propi regidor d'esports, Brugués. Excepte Orriols que militava a Convergència, desconexem si els altres regidors eren d'aquest partit o d'Unió Democràtica.

- Negociacions i sol·licituds d'ajudes amb altres estaments
- Representar a la Junta davant l'Ajuntament
- Establir els contactes necessaris amb qualsevol àrea de l'esport

Vistes aquestes atribucions del Patronat reflectides pel seu president, es feia evident que el seu paper en el sistema esportiu de la ciutat estava basat en ser un afavoridor de les actuacions de les entitats esportives, a través de subvencions i l'ús de les instal·lacions municipals, així com ser un vehicle per aconseguir recursos i suport exterior d'altres administracions.

La Junta del Patronat es va organitzar, internament, amb una estructura en la qual hi havia una vicepresidència, una tresoreria i tres subcomissions per tractar més específicament les matèries següents: instal·lacions i obres; esport escolar i promoció de l'esport de lleure; i clubs i relacions exteriors.

Aquesta estructuració semblava posar de manifest que les tres temàtiques —instal·lacions, promoció esportiva i relacions amb les entitats—eren els pilars de la política esportiva municipal del moment. Cal destacar que la primera subcomissió, probablement la més important des del punt de vista polític per la forta inversió en equipaments esportius que es va realitzar en aquest període, la formaven Riba, Codina i Orriols, és a dir, els dos representants polítics de CiU i alhora tinents d'alcalde, i l'anterior regidor d'esports, el qual havia estat el promotor principal de l'inici de la construcció de la zona esportiva del Mas Osona en l'anterior mandat. Remarquem, a més, que Riba era el màxim responsable de l'àrea d'urbanisme.

Igual que en la primera legislatura, la participació dels diferents membres de la Junta del Patronat va ser desigual. Les persones que més van assistir a les reunions del Patronat van ser Brugués, Riba, Luna, Herrero i Solà, és a dir, el regidor d'esports, el representant de CiU responsable d'urbanisme i lligat al club OAR-Vic, el representant del col·legi privat que havia estat regidor d'UVI i lligat al Club Bàsquet Vic, i els representants del Club Bàsquet Vic i el Club Atlètic Vic. A aquestes persones s'hi va afegir amb molta freqüència a partir que va ser nomenat, Antoni Alcàntara, un altre representant de CiU. Com podem veure, doncs, els regidors de CiU van estar presents en les reunions, mentre els representants de la resta de forces polítiques van tenir poc protagonisme en les decisions preses pel Patronat. Pel que fa als representants de les entitats, una d'elles, el Club Bàsquet Vic, usuari del Pavelló Municipal d'Esports, tenia una ampla representativitat i presència en els reunions del Patronat, igual que el Club Atlètic Vic, entitat que passaria a gestionar les noves pistes d'atletisme—l'Estadi Municipal d'Atletisme—que es construïrien durant aquest mandat en la zona del Mas Osona.

Taula 5.31. Assistència a Junta del Patronat en la segona legislatura.

JUNTA INICIAL		%
Joan Brugués Terradellas	Regidor d'Esports (CiU)	98%
Josep Riba i Cruells	Regidor representant de CiU	78%
Francesc Luna Pino	Representant del col·legi privat Santa Caterina	74%
Dídac Herrero i Autet	Designació d'Alcaldia (Club Bàsquet Vic)	74%
Álvar Solà Serrabou	Representant del Club Atlètic Vic	69%
Jacint Codina i Genís	Designació d'Alcaldia (Tinent d'alcalde- CiU)	55%
Joan Panadés i Vinyes	Representant de l'Escuderia Osona	36% ³⁸⁰
Josep Medialdea Ortega	Representant del col·legi públic Guillem de Mont-rodon	34% ³⁸¹
Joan Orriols i Puig	Designació d'Alcaldia (anterior regidor)	17% ³⁸²
Isabel Alonso Porres	Regidora representant de SiP (causa baixa el juliol de 1984)	13%
Jaume Mussons i Sellés	Regidor de GPV (dimiteix com a regidor el novembre de 1983)	7%
NOUS MEMBRES		
Antoni Alcántara i Serrano	Representant de CiU (s'incorpora el 03/01/1984)	82% ³⁸³
Amadeu Serra i Banús	Representant de SiP (s'incorpora l'11/07/1984) substituint Alonso	55% ³⁸⁴

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

Durant aquesta legislatura, la Junta del Patronat es va reunir 87 vegades, en el conjunt de les quals la mitjana d'assistència dels seus membres va ser del 6,8, és a dir que el nivell de participació en les decisions de política esportiva es va situar una mica per sobre de la meitat dels membres. En la gràfica següent es pot observar que en cap de les reunions va haver-hi un ple de tots els components de la Junta i que, a partir de mitjans de legislatura, no es va superar mai el nombre de vuit persones de les dotze que van arribar a compondre la Junta.

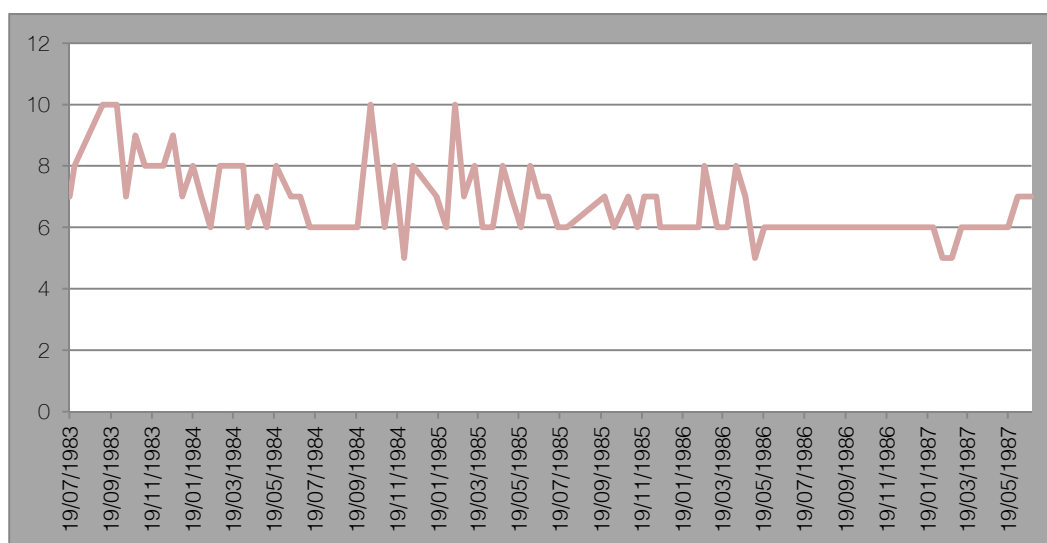

Figura 5.12. Presència dels membres de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la segona legislatura. Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

³⁸⁰ Des de juny de 1986 la seva presència és molt escassa.

³⁸¹ A mitjans de 1985 pràcticament desapareix de les actes del Patronat.

³⁸² Orriols va estar molt actiu dins la Junta del Patronat a l'inici de la legislatura, utilitzant els seus contactes a la Direcció General de l'Esport i preocupant-se dels temes que havia posat en marxa en l'anterior mandat, sobre tot el relacionat amb la pista d'atletisme i les gestions per crear un club que gestionés la pista poliesportiva de La Guixa, que encara estava en procés de construcció. També es preocupava per buscar subvencions del CSD per a l'Estadi Municipal de Futbol. Pel contrari, a partir de desembre de 1985 ja no assisteix més a les reunions.

³⁸³ El percentatge es comptabilitza des de que va ser nomenat membre de la Junta del Patronat el 3 de gener de 1984.

³⁸⁴ El percentatge es comptabilitza, des de que va ser nomenat membre de la Junta del Patronat el juliol de 1984.

5.3.2.4. *El personal dels serveis esportius municipals en la segona legislatura*

La política de recursos humans del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant aquesta segona legislatura va seguir basant-se en una plantilla curta de personal, amb tasques bàsicament administratives i de manteniment de les instal·lacions. A això cal afegir-hi, a l'igual que en l'anterior legislatura, un personal tècnic aliè al Patronat, encarregat de l'execució dels programes esportius a les escoles. Durant aquest període es va afegir un altre personal tècnic per a un programa específic destinat a la tercera edat i un altre de gimnàstica de manteniment d'adults. Ens trobem, doncs, amb dos tipus de personal:

a) El personal de plantilla del Patronat.

Quant al personal propi, a l'inici de la legislatura el Patronat va aprovar la seva plantilla orgànica, on hi figuraven quatre places: una era la de l'anterior persona que feia les funcions de cap de tots els serveis administratius del Patronat, en Frederic Pérez, que quedava sota la direcció del secretari i de l'interventor de l'Ajuntament. Les altres eren la plaça d'auxiliar administrativa de la legislatura anterior; una plaça de tècnic en educació física, amb titulació i funcions pendents de determinació que es referia a la llicenciada per l'INEF que havia estat contractada a finals de l'anterior mandat; i una plaça d'oficial de manteniment de les instal·lacions esportives municipals.³⁸⁵

A mitjans de 1984, al finalitzar el contracte de la llicenciada en educació física, el regidor d'esports va plantejar que la funció de tècnic en educació física dins la plantilla no era necessària i proposà reconvertir la plaça en una d'oficial de manteniment d'instal·lacions a partir del setembre de 1984.³⁸⁶ En octubre d'aquell any el Patronat acordà contractar, provisionalment, el serveis d'un treballador autònom per ocupar aquesta plaça d'oficial de manteniment.

La plantilla del Patronat es va consolidar definitivament, l'any 1987, quan el Ple municipal extraordinari del 19 de febrer de 1987 aprovà els llocs de treball municipals, inclosos els del Patronat. L'organisme tenia assignades quatre places amb les següents categories: 1 cap administratiu i de gestió (grup C, nivell 11); 1 auxiliar administrativa (grup D, nivell 6); 1 auxiliar de gestió (grup D, nivell 6); i 1 oficial de manteniment (grup E, nivell 5). Totes les places ja estaven cobertes menys la d'auxiliar de gestió, que va sortir en l'oferta pública de treball per a 1987 demanant el graduat escolar o bé formació professional de primer Grau o equivalent. La plaça, però, no es va arribar a cobrir i es va transformar en una altra en la següent legislatura. Com es pot observar, tota la plantilla oficial del Patronat durant aquest període estava constituïda per personal d'administració i oficis, sense cap personal amb un perfil de tècnic esportiu. A aquestes persones cal afegir les dues persones de neteja, ja existents en l'anterior mandat, que cobraven una remuneració per realitzar aquesta tasca.

b) Els tècnics esportius.

Respecte al personal tècnic-esportiu, de les actes del Patronat es dedueix que durant aquesta legislatura el professorat d'educació física i els monitors esportius de les escoles públiques també percebien retribucions econòmiques de l'organisme esportiu municipal. A aquests cal afegir-hi, a partir del curs 1983-84, el personal tècnic responsable dels programes de tercera edat i de manteniment d'adults que es van posar en marxa, i que era retribuït amb el pressupost ordinari del Patronat. A més d'aquests tècnics esportius responsables de programes esportius propis, el Patronat

³⁸⁵ Acta del 25 d'octubre del 1983 del LAPME-Vic.

³⁸⁶ Acta del 10 d'abril de 1984 del LAPME-Vic.

es va fer càrrec, de manera esporàdica, del pagament de les persones que es responsabilitzaven, tècnicament, d'algunes escoles esportives que va posar en marxa el Patronat durant aquest període, en concret la de gimnàstica rítmica i la de patinatge.³⁸⁷

El lligam laboral entre els monitors esportius i el Patronat no està gaire clar. Tot i que les actes parlen d'un esborrany de document que fixa uns pactes entre els tècnics i l'entitat municipal,³⁸⁸ els documents oficials municipals no estableixen el tipus de pactes als que es feia esment. A més, en cap lloc surt reflectida una situació contractual entre aquests tècnics i el Patronat, que eren retribuïts a càrrec del capítol 2 del pressupost en comptes del capítol 1 dedicat al personal, fet que porta a la conclusió que no existia cap vinculació legal que regularitzés la seva contractació.

En la taula següent veiem les despeses de personal del Patronat atribuïdes al capítol 1 i al capítol 2 del pressupost durant la segona legislatura. A través del capítol 2 es finançava el pagament del personal tècnic d'educació física i esport escolar, el professorat de les escoles esportives municipals i dels programes de gent gran i manteniment i, a partir de 1987, la contractació d'un metge en el Centre de Medicina Esportiva.

Taula 5. 32. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Vic en el període 1983-1987. En pessetes.

CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	1983	1984	1985	1986	1987
161.Sous, salaris i triennis	3.570.281	4.142.017	4.049.522		4.930.000
171.Emoluments de personal contractat				4.321.520	
181.Assegurances Socials	1.136.794	1.353.045	1.092.278	1.569.366	1.600.000
TOTAL CAP.1	4.707.075	5.495.062	5.141.800	5.890.886	6.530.000
CAP. 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (concepte 258)					
258.Contractes i prestació de serveis	2.435.000	2.250.000	1.799.612	1.976.176	3.360.000
TOTAL CAP.2	2.435.000	2.250.000	1.799.612	1.976.176	3.360.000
TOTAL	7.142.075	7.745.062	6.941.412	7.867.062	9.890.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.3.2.5. Les relacions amb el Consell Comarcal d'Esports

D'altra banda, la política estructural que realitzava el Patronat pel que feia a l'esport escolar seguia recolzant-se en els comitès esportius específics creats dins el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, que continuava tenint una implicació molt directa amb l'organisme municipal.³⁸⁹ El president seguia essent el regidor d'esports de Vic i les relacions entre el Consell i el Patronat continuaven molt intenses. Un exemple n'és el fet que, el 1983, el Patronat es plantejà la remodelació i adequació, a càrrec del seu pressupost, dels locals que tenia cedit l'Ajuntament als diferents comitès esportius del Consell.

³⁸⁷ L'acta del Patronat del 22 d'abril de 1986 fa referència al pagament de les nòmines (sic) de dues professores de l'escola municipal de gimnàstica rítmica, que passen a afegir-se als compromisos econòmics mensuals que en cada reunió els membres de la junta aprovaven. Així però, l'octubre de 1986, les actes recullen la dificultat de prosseguir l'escola de rítmica ja que les professores s'havien donat de baixa (acta del 7 d'octubre de 1986, del LAPME-Vic). També hi ha constància d'una escola municipal de patinatge, a partir d'octubre de 1986, moment en què apareix referenciat el pagament de la nòmina dels monitors corresponents.

³⁸⁸ Hi ha una referència a aquest document, sense concretar-ne les condicions, en l'acta de la Junta del Patronat del 27 de setembre de 1983, a l'inici del curs acadèmic.

³⁸⁹ Aquesta col·laboració mútua es posa de manifest obertament en un informe que es presenta en la reunió constituent del Patronat del 19 de juliol de 1983 on es parla de la utilització d'aquests comitès pel desenvolupament de la "política municipal envers l'esport escolar" (acta del 19 de juliol de 1983, del LAPME-Vic).

El paper del Consell Comarcal d'Esports en el sistema esportiu vigatà no es limitava a l'organització de l'esport escolar, sinó que també realitzava actuacions de formació de tècnics esportius de diverses modalitats, com ara cursos d'atletisme, de tennis-taula, etc., o, simplement, organitzant conferències divulgatives de l'esport.³⁹⁰

5.3.2.6. La creació del Centre de Medicina Esportiva

La gran novetat estructural del quadrienni va ser la posada en marxa del Centre de Medicina Esportiva que es va acabar ubicant com una mena d'organisme satèl·lit del Patronat, que controlava la seva gestió administrativa mentre l'aspecte laboral de l'actuació mèdica es solucionava amb un contracte de prestació de serveis professionals.

El setembre de 1983 es van fer les primeres gestions per crear, als baixos del Mas Osona, el Centre de Medicina Esportiva que, poc temps després, es posaria en funcionament. El centre fou inaugurat l'octubre de 1984 amb l'objectiu de fer revisions mèdiques als i les esportistes, bé fossin escolars, de clubs o particulars.

Els resultats, però, no van ser els que s'esperaven. El 23 de setembre de 1986, el regidor d'esports feia una valoració del que havia estat el desenvolupament de les activitats realitzades pel centre mèdic en el què portava de funcionament i manifestava que només s'havia cobert el 50% de les possibles visites, fet que dificultava el seu finançament. Davant la impossibilitat d'aconseguir subvencions per al manteniment del centre, s'acordà que la gestió del mateix es fes a través de l'estament administratiu del Patronat plantejant la possibilitat d'establir un sistema de funcionament basat en una contractació de prestació de serveis. Al mateix temps es considerava necessari garantir uns ingressos fixos al personal mèdic a fi de donar continuïtat al servei i es proposà que els pressupostos del Patronat preveïessin el cobriment d'una part del servei, xifrant-se en el 50% del seu cost l'aportació màxima.

Al final de la legislatura, el servei es va organitzar administrativament adjudicant a un llicenciat en medicina un contracte de prestació dels serveis que fixava com a funcions la "detecció precoç de patologies que recomanin la modificació de la pràctica esportiva, l'assessorament per a la millora de rendiments i de l'estat físic, en general, de tota la població esportista".³⁹¹

³⁹⁰ En el diari *El 9 Nou* del 17 de gener de 1986 apareix l'anunci d'un cicle de conferències. La primera versava sobre l'anàlisi d'un llibre de Cagigal (*Oh, deporte! Anatomía de un gigante*) feta per un estudiant de l'INEFC i entrenador de tennis-taula, Carles Rodellas que, més endavant, entraria a treballar al Patronat Municipal d'esports, per un breu període i l'altra era impartida pel professor de l'INEFC, Francisco Seirul-lo, preparador física del F.C. Barcelona i tractava sobre "La sessió d'entrenament".

³⁹¹ El contracte suposava una despesa anual de 1.032.840 pessetes, distribuïdes en dotze mensualitats, per una dedicació de 20 hores setmanals.

Síntesi

De l'anàlisi de l'organització dels serveis esportius municipals de l'Ajuntament de Vic durant la segona legislatura podem extreure una sèrie de conclusions. Les primeres estan relacionades amb la nova situació que es va crear en la jerarquia de la presa de decisions polítiques que afectaven al Patronat Municipal d'Esports:

- En la segona legislatura CiU va aconseguir la majoria absoluta i Ramon Montañà seguí essent l'alcalde, tot i que cal assenyalar que la composició del Ple va canviar molt, ja que només quatre regidors de l'anterior etapa van repetir mandat.
- Durant aquesta legislatura va desaparèixer la Comissió Informativa d'esports que havia existit en l'anterior mandat i la temàtica esportiva va quedar diluïda en la Comissió Informativa de Benestar social.
- En aquest període va canviar el regidor d'esports, que compaginava aquesta responsabilitat amb la de l'àrea de sanitat i la de president del Consell Comarcal d'Esports d'Osona. El nou regidor, Joan Brugués, s'havia presentat en el lloc setè de la llista electoral de CiU.

Des del punt de vista de l'organització i funcionament del propi Patronat Municipal, els punts més significatius del període són:

- En la composició de la Junta del Patronat hi havia més representants polítics de CiU que en l'anterior legislatura, tot i mantenint, estatutàriament, una presència minoritària del sector públic municipal en la junta del Patronat.
- Dins la Junta del Patronat, les persones que més van assistir a les reunions van ser el regidor d'esports, el tinent d'alcalde relacionat amb temes d'urbanisme i lligat al club OAR-Vic, dues persones relacionades amb el Club Bàsquet Vic—que utilitzava el Pavelló Municipal d'Esports—i el representant del Club Atlètic Vic, l'entitat que es faria càrrec de l'Estadi Municipal d'Atletisme durant la legislatura.
- El regidor d'esports de l'anterior mandat, Joan Orriols, que havia promogut l'inici de la creació de la zona esportiva del Mas Osona, va seguir tenint influència en la política esportiva municipal al formar part de la Junta del Patronat per designació directa de l'alcalde, tot i que, a partir de la meitat de la legislatura, va deixar d'assistir a les reunions del Patronat.
- El Patronat Municipal d'Esports es va organitzar, internament, en comissions específiques relacionades amb els tres camps d'actuació prioritaris del Patronat: instal·lacions i obres; esport escolar i promoció de l'esport de lleure; i clubs i relacions exteriors.
- La relació del Patronat Municipal amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona va seguir essent molt directa, mantenint el regidor d'esports de Vic la presidència del Consell. En molts moments és difícil separar quina és l'actuació municipal i quina la del Consell Comarcal d'Esports.

La gran novetat de la legislatura va ser la creació del Centre de Medicina Esportiva que, tot i no ser pròpiament una dependència municipal, es va estructurar com un servei esportiu de l'Ajuntament per a tota la comarca, controlant-ne la gestió administrativa i el pagament del personal des del propi Patronat d'esports.

Quant als criteris d'actuació relacionats amb els recursos humans destinats a efectuar la política esportiva del Patronat Municipal d'Esports, els trets més característics d'aquest mandat són:

- El Patronat seguia tenint una política de personal caracteritzada per disposar d'un nombre molt reduït de personal administratiu i de manteniment d'instal·lacions.
- El Patronat continuava sense disposar de personal tècnic-esportiu en la seva plantilla. Ans al contrari, la plaça de tècnic d'educació física que havia estat ocupada temporalment en l'anterior legislatura per una llicenciada en educació física, va ser reconvertida en una plaça d'oficial de manteniment.
- El Patronat, a l'igual que l'anterior legislatura, es va seguir fent responsable del pagament dels tècnics esportius que feien l'educació física i l'esport escolar en els centres docents públics de la ciutat.
- Durant la segona legislatura es van posar en marxa nous programes esportius del Patronat (gimnàstica per a la tercera edat, manteniment d'adults i les escoles municipals de gimnàstica rítmica i de patinatge). Els tècnics esportius responsables eren retribuïts pel pressupost del Patronat, però sense estar en plantilla.

5.3.3. La política envers els equipaments esportius (1983-1987)

Durant la segona legislatura es van produir les passes més importants de la política municipal respecte a les instal·lacions esportives de la ciutat. En aquesta època es van inaugurar els equipaments més emblemàtics—l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme—del Mas Osona, iniciada per l'anterior consistori, així com la millora del Pavelló Municipal d'Esports-1 i la construcció d'altres equipaments en la pròpia zona esportiva i en diferents barris de la ciutat.

Aquesta actuació va obligar a prendre decisions polítiques sobre la seva gestió, cosa que va implicar l'establiment d'una política gestora dels equipaments municipals basada en la cessió pública dels nous espais esportius emblemàtics als clubs esportius de la ciutat, i de les instal·lacions de barri als propis veïns de la zona. Aquesta política es complementava amb la de gestionar directament, a través del Patronat, els pavellons municipals ja existents i els camps de futbol d'entrenament de la zona esportiva intentant aconseguir una major eficàcia gestora.

5.3.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

En la primera legislatura el focus d'atenció inicial de l'actuació inversora municipal havia estat la construcció d'equipaments esportius als centres docents públics i, més endavant, la creació de pistes poliesportives als barris, el cobriment de la pista exterior del pavelló municipal i l'inici de les obres de construcció de la zona esportiva del Mas Osona. En canvi, durant aquesta segona legislatura, l'activitat municipal orientada a la construcció d'equipaments esportius va tenir com a eix d'actuació principal la finalització de les obres de la zona esportiva del Mas Osona, amb la inauguració de l'Estadi Municipal de futbol—i dos camps més d'entrenament—i de l'Estadi Municipal d'Atletisme, autèntiques peces fonamentals de la política d'equipaments esportius del quadrienni.

Apart d'aquesta important obra, es va inaugurar la pista poliesportiva al barri de Sentfores (La Guixa) que s'havia iniciat l'anterior mandat i es van construir diverses instal·lacions a la ciutat per a la realització de l'esport de la petanca. D'altra banda, el fet que Vic hagués estat escollida la ciutat organitzadora de la inauguració del Mundialet de Bàsquet de 1986 va potenciar que es realitzés una important remodelació de l'antic pavelló, l'anomenat Pavelló Municipal d'Esports-1, que va implicar una altra actuació inversora en equipaments esportius.

Finalment, en aquest període també va destacar la política municipal d'utilitzar espais urbans no específicament esportius per promocionar l'esport ciutadà, especialment l'escolar, així com l'intent d'adquisició d'alguna de les antigues piscines privades descobertes existents a Vic per ampliar l'oferta municipal d'activitats aquàtiques, intent que no es va arribar a consumir.

Hem ampliat la informació de totes aquestes actuacions en els següents punts:

a) L'Estadi Municipal de Futbol.

L'Estadi Municipal de Futbol va ser inaugurat oficialment,³⁹² durant aquesta legislatura, el 18 de març de 1986. L'equipament tenia una cabuda de 4.000 persones ampliable a 8.000 espectadors. El procés fins arribar a aquest moment havia estat força lent. El 8 de març de 1984 s'havia fet l'acte simbòlic de l'inici de les obres del nou camp i la inauguració oficial es preveia, inicialment, per l'11 de setembre del mateix any. L'esdeveniment, però, es va endarrerir diversos cops fins que s'anuncià la inauguració pel 18 de març de 1986, i es plantejà la desaparició del camp vell de la Unió Esportiva Vic³⁹³ dins el plantejament urbanístic de construir l'avinguda que connectaria el nou pont de l'institut amb el carrer Gallissà. El camp vell desapareixeria així que es pogués utilitzar el nou i Vic "s'obriria a ponent" com s'havia plantejat en l'anterior mandat.

Mentre, al camp d'entrenament annex que s'havia construït al final de l'anterior legislatura se n'afegien dos més en fase de construcció. Les obres definitives d'aquests i els accessos a la zona esportiva es van fer amb el pressupost de l'any 1984. El total dels accessos del conjunt de la zona esportiva va pujar prop dels 35 milions.

Respecte al finançament de la construcció de l'obra, l'acord municipal de l'anterior legislatura³⁹⁴ que concedia el camp de futbol a la U.E.Vic establí que l'Ajuntament havia de donar una subvenció de 24.077.191 pessetes, que significava el 50% de la despesa total prevista. La resta l'havia d'aconseguir el club mitjançant una subvenció de la Federació Espanyola de Futbol. A l'inici d'aquest mandat, el regidor d'esports va explicar a la premsa³⁹⁵ que la Federació Espanyola de Futbol no havia aportat la subvenció del 50% del cost de l'obra que s'esperava i s'estava amb negociacions amb la Generalitat i la Diputació de Barcelona per a la seva possible col·laboració financera.³⁹⁶

³⁹² Va presidir l'acte el president de la Diputació, Antoni Dalmau, amb una presència de 3.000 persones i la celebració d'un partit entre la Unió Esportiva Vic i el R.C.D. Espanyol. L'Espanyol va guanyar pel resultat de 0-7. Com a prolegomen d'aquest encontre havien jugat els veterans del Vic contra els del F.C.Barcelona. El resultat també va ser ample a favor dels visitants, amb un 0-8.

³⁹³ Mentre el camp encara no s'estrenava la U.E.Vic organitzava visites guiades als matins per ensenyar l'estadi i explicar com s'estaven fent les obres.

³⁹⁴ Recollit en l'acta de l'11 d'abril de 1983, del LAPLE-Vic

³⁹⁵ Manifestacions recollides en *El 9 Nou*, 4 de novembre de 1983.

³⁹⁶ Brugués justificava la no aportació de la Federació Espanyola de Futbol en el fet dels canvis que s'havien produït en el Consejo Superior de Deportes arran l'arribada al poder dels socialistes, que havien congelat els pressupostos de la federació.

Segons la premsa de l'època l'Estadi va costar, finalment, 52 milions de pessetes, amb el 50% del seu cost finançat per l'Ajuntament i l'altre meitat repartida a parts iguals per la Diputació i la Generalitat.³⁹⁷ Les dades pressupostàries facilitades per aquestes dues institucions ens indiquen que, finalment, la Generalitat va aportar poc més de 16 milions de pessetes per 12 milions i escaig de la corporació provincial.

b) L'Estadi Municipal d'Atletisme.

Dos mesos més tard de l'estrena oficial de l'Estadi Municipal de Futbol, el 17 de maig de 1986, s'inauguraren oficialment les pistes d'atletisme del Mas Osona, amb el nom d'Estadi Municipal d'Atletisme Josep Mª Pallàs i Franquesa, el fundador del Club Atlètic Vic.³⁹⁸

Pel que fa al procés de construcció, el 30 de setembre de 1983 el Ple de l'Ajuntament havia aprovat el projecte definitiu de les obres. En el disseny de l'equipament havia tingut una participació activa el Club Atlètic Vic, que havia organitzat una "comissió de pistes", que funcionava des de 1978 per aconseguir unes noves instal·lacions d'atletisme a Vic. La seva intervenció va ser important, ja que els terrenys inicials que l'Ajuntament havia adquirit, l'any 1978, per fer la zona esportiva del Mas Ausona no permetia la cabuda d'una pista d'atletisme i la necessitat del club de disposar d'unes noves instal·lacions va motivar que l'Ajuntament comprés, en l'anterior legislatura, una finca del costat per poder-la fer cabre.³⁹⁹

Quant a les obres en sí, el nou regidor municipal d'esports, Brugués, manifestà en roda de premsa als inicis de novembre de 1983 que confiava s'iniciessin l'any 1984 i que l'Ajuntament solament podria aportar el 20% del cost. La resta s'esperava finançar amb el suport de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i de la Diputació de Barcelona. La primera institució acabaria aportant 38 milions de pessetes i la corporació provincial subvencionaria l'obra amb 28.300.000 pessetes. La construcció es va iniciar l'abril de 1985 i va finalitzar un any més tard.⁴⁰⁰

c) La remodelació del Pavelló Municipal d'Esports-1 per la inauguració del Mundialet de Bàsquet-1986.

La darrera actuació inversora important de la legislatura fou la remodelació de l'antic Pavelló Municipal d'Esports-1, una altra de les actuacions municipals que va implicar una elevada despesa. A inicis de 1985 s'havia plantejat la necessitat de realitzar obres de millora del parquet i dels vestidors de la instal·lació. La conveniència d'aquestes millores s'accentuà davant la proposta que va fer la Generalitat de Catalunya que Vic fos la seu de la inauguració del Mundialet de Bàsquet de 1986. El febrer d'aquell any, l'Ajuntament va elaborar un projecte de remodelació dels vestidors per un import de 3.879.861 pessetes i de reforma de la pista, posant-hi parquet d'auró, per un valor de 7.599.404 pessetes. El 28 d'abril de 1985 s'iniciaren les obres de col·locació del parquet, que patiria alguns problemes de subministrament de fusta per l'acabat de

³⁹⁷ La notícia apareixia a *El 9 Nou* de l'11 de gener de 1985.

³⁹⁸ Va presidir l'acte oficial d'inauguració el president de la Generalitat, Jordi Pujol, i l'espectacle esportiu el proporcionà un encontre atlètic internacional entre la selecció del País de Gal·les, una selecció catalana absoluta i una selecció combinada catalana. La setmana anterior havia estat estrenada esportivament amb un festival de la lliga catalana d'atletisme i, malauradament, dos dies abans de l'estrena oficial un accident amb un cable d'alta tensió va provocar la mort d'un treballador i ferides a un altre quan arreglaven les pistes per la inauguració.

³⁹⁹ Les referències a aquesta compra apareixen a l'acta del 27 de maig de 1982, del LAPLE-Vic

⁴⁰⁰ L'onze de juliol de 1985, es va fer l'acte simbòlic de col·locar la primera pedra, per part de l'alcalde i el president de la U.E.Vic. El procés de construcció tindria diverses fases. En primer lloc es van dur a terme la primera i la tercera fase, que van ser adjudicades a Balsam Ibèrica SA, una empresa alemanya amb sucursal a Madrid amb experiència en la construcció d'aquests equipaments a Europa i Estats Units. Va haver-hi problemes amb la segona fase, havent de fer contractacions directes a diverses empreses per accions concretes, dividint-se en deu subfases.

l'obra.⁴⁰¹ Les obres del vestidor es van ajornar fins a conèixer les possibilitats de subvenció de la Diputació Provincial i, finalment, es van deixar per a la propera legislatura.

d) Les instal·lacions esportives de Sentfores (La Guixa).

La pista poliesportiva del barri de la Guixa, que s'havia endegat en l'anterior legislatura, s'acabà inaugurant en aquest període. Així però, a l'igual que l'Estadi Municipal de futbol, la posada en funcionament de la instal·lació va tenir un llarg endarreriment. El regidor d'esports havia anunciat, al principi del seu mandat, que la pista s'inauguraria el dia 13 de novembre de 1983 però, per uns problemes tècnics d'enllumenat, l'acte s'ajornà fins que el 24 de març de 1985, aprofitant les festes del Mercat del Ram, la pista poliesportiva fou inaugurada oficialment.

A partir d'aquell moment, d'acord amb la política anunciada en l'anterior legislatura que fos un club del barri el qui gestionés l'equipament, l'associació de veïns de Sentfores s'encarregaria del manteniment de la pista, facturant les despeses de neteja al Patronat Municipal d'Esports.

D'altra banda, recollint també plantejaments anteriors, el regidor d'esports es va plantejar la construcció d'una piscina recreativa municipal en el barri⁴⁰² i preveia demanar una subvenció a la Diputació de Barcelona per a la seva construcció. L'acta del Ple municipal del 28 de novembre de 1985 recull la proposta de l'equip de govern d'encarregar el projecte de construcció a un arquitecte exterior, cosa que generà controvèrsia amb els regidors socialistes que van votar en contra del projecte per considerar que caldria planificar millor la política d'equipaments esportius i creien que hi havia altres prioritats com, per exemple, els accessos a la zona esportiva. Finalment, la construcció d'aquesta instal·lació no es duria a terme.⁴⁰³

e) El "boom" de la petanca.

Una tercera actuació inversora de l'ajuntament va estar relacionada amb la construcció de pistes de petanca. En aquest període es construïren diverses pistes de petanca al barri de Santa Anna i a les Cases del Sindicat que passarien a ser gestionades per clubs esportius, amb un paper important per part del Club Santa Anna i el Club Petanca Vic.⁴⁰⁴

⁴⁰¹ Segons l'acta del 27 de gener de 1987, del LAPME-Vic, un cop posada en funcionament la pista també es detectaren problemes amb el fet que relliscava excessivament.

⁴⁰² En la reunió de la Junta del Patronat del dia 26 de novembre de 1985 hi va haver una valoració dispar sobre la possible ubicació de la piscina recreativa que s'anunciava com a possible projecte. Mentre el regidor d'esports defensava la necessitat de dotar d'equipaments al barri de Sentfores, per la seva llunyania al centre de la ciutat, el regidor de SiP, Serra, optava per que es construís en el nucli central de la població.

⁴⁰³ Cap al final de la legislatura, l'octubre de 1986, i davant les normatives que havia fixat la Diputació per a subvencionar equipaments esportius durant 1987, el Patronat proposà sol·licitar subvencions per a la piscina municipal de Sentfores, la construcció dels dos camps de futbol d'entrenament "B" i "C" de la zona esportiva i la creació d'un nou pavelló. Pocs dies més tard fou desestimada aquesta darrera petició ja que l'organisme provincial posava limitacions a la petició de subvencions. Tot i les sol·licituds d'ajuts, els camps d'entrenament serien finalment finançats amb el sobrant del pressupost que havia estat adjudicat a les obres dels accessos a la zona esportiva. D'altra banda, quan sortí publicada la normativa de subvencions de la Generalitat, l'Ajuntament va decidir, el gener de 1987, presentar sol·licituds per la piscina de Sentfores, els camps de futbol "B" i "C" i per a la construcció de graderies en el Pavelló Municipal-2, però la primera i la darrera proposta no van arribar a realitzar-se en aquest període.

⁴⁰⁴ En la reunió de la Junta del Patronat del 23 d'octubre de 1983 es va aprovar fer diverses sol·licituds de subvenció a la Direcció General de l'Esport per a la realització d'una sèrie d'obres. La proposta recollia la construcció d'un camp de futbol (el camp d'entrenament-2 que es va edificar al cantó de l'Estadi Municipal de futbol de la U.E.Vic), una piscina a La Guixa (la que ja hem esmentat), un gimnàs al col·legi Montseny, i ... unes pistes de petanca al barri de Santa Anna i unes altres a les Cases del Sindicat. En la reunió de la Junta del Patronat del 14 de febrer de 1984 van prendre forma aquestes darreres previsions. Així, el Patronat va acordar proposar al Ple municipal que sol·licités a la Diputació Provincial un ajut per cobrir el 50% de les despeses (es valoraven en 501.728 pessetes) que costava la construcció de 5 pistes de petanca en el barri de Santa Anna. Quatre mesos més tard, al Patronat li preocupava la

f) Alguns serrells inversors aplicats a les instal·lacions escolars.

En l'àmbit escolar, un cop construïdes o remodelades les instal·lacions esportives dels centres docents públics en l'anterior mandat, pràcticament no hi va haver cap actuació encaminada a millorar aquests equipaments, llevat de la habilitació d'una sala com a gimnàs en l'escola Montseny, que fou inaugurada l'any 1985.

g) L'intent de municipalització de les piscines privades de Can Martra i La Concha.

Un altre fet destacable en aquesta legislatura en l'àmbit de les instal·lacions esportives municipals, va ser l'intent de l'Ajuntament d'arribar a un acord per a municipalitzar les piscines de Can Martra i la Conxa, aquesta última en desús des de feia anys. En el primer cas, el febrer de 1985 hi va haver un oferiment dels propietaris de la piscina per arrendar-la al consistori. Després de diverses negociacions, l'estudi de la viabilitat econòmica de la gestió de la instal·lació no va fer possible l'acord.⁴⁰⁵ Al temps que es paralitzaven les gestions de Can Martra, es produí l'ofertament dels propietaris de la Conxa per a una possible compra o arrendament municipal de la instal·lació, que incloïa les piscines i una pista de ball exterior. Després de diverses valoracions econòmiques no va aparèixer cap altra referència a aquest tema en les actes del Patronat ni de l'Ajuntament.

h) Altres espais urbans utilitzats per l'esport.

Per concloure aquest apartat hem de dir que, si bé les actuacions esmentades en els paràgrafs anteriors són les que fan referència a la construcció o remodelació dels equipaments esportius convencionals, aquests no van ser els únics espais ciutadans on els vigatans van poder desenvolupar activitats esportives. Així, al marge de la tradicional ocupació de la ciutat en les activitats del Mercat del Ram, l'any 1984 la premsa es va fer ressò de la utilització del polígon industrial de Vic com un espai no convencional per a la pràctica esportiva en la qual s'hi feia ciclisme, fúting, etc.⁴⁰⁶ També en aquesta legislatura es van fer diferents actuacions encaminades a col·locar equipaments esportius per a la seva lliure utilització en espais urbans de la vila, especialment l'any 1985 amb la col·locació de cistelles de bàsquet, dins la campanya institucional anomenada "Bàsquet al carrer".⁴⁰⁷

En la taula 5.33 podem veure les despeses d'inversió realitzades durant la segona legislatura. Una gran part del pressupost de construcció de la zona esportiva del Mas Osona s'havia iniciat amb la construcció del camp de futbol i els accessos a la zona

---

política de gestió de les instal·lacions existents en aquest barri (la pista poliesportiva i les pistes de petanca) i proposà fer-ne un reglament d'ús. És també en aquesta època quan un membre de la Junta (el regidor de CiU Antoni Alcàntara) va rebre l'encàrrec de "formar un nucli de persones per promocionar les pistes de petanca de les Cases del Sindicat".

El 31 d'octubre de 1984 s'estudià la viabilitat de construir una quarta pista de petanca a les Cases del Sindicat. La proposta fou reiterada l'abril de 1985, motivada per la creació, el febrer de 1985, del Club Petanca Vic per poder participar en la lliga provincial. La petanca es va dinamitzar i, un any i mig més tard, 300 persones participaren en les primeres "12 Hores de Petanca de Vic", organitzades per la Coordinadora de petanca d'Osona i el Ripollès i el Club Petanca Santa Anna. La setmana següent, el setembre de 1986, es va fer el III Campionat de Petanca de Vic, organitzat pel Club Petanca Vic. El 23 de maig de 1987 foren inaugurades unes noves pistes de petanca gestionades pel Club Petanca Vic, al carrer Anselm Clavé, celebrant-hi la primera edició del Trofeu Ciutat de Vic de Petanca.

⁴⁰⁵ El "9Nou" del 17 de maig de 1985 informava que l'Ajuntament estava amb tractes amb els propietaris de la piscina de Can Martra per municipalitzar la instal·lació pel proper estiu. Els tractes que es proposaven eren que els propietaris es farien càrrec del subministrament de l'aigua, la força elèctrica i dels productes químics i posarien un encarregat de la maquinària, mentre l'Ajuntament hauria de posar el personal per fer funcionar el bar, la taquilla i també el personal sanitari.

⁴⁰⁶ Aquí es va ubicar també el juny de 1984 les 24 hores de bàsquet i el Convi-Esport'84.

⁴⁰⁷ La campanya "Bàsquet al carrer" va ser una iniciativa de la Federació Catalana de Bàsquet i la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, realitzada l'any 1985, i que va implicar la distribució i col·locació de mil cistelles per arreu Catalunya. Segons l'acta del 31 de gener de 1985, del LAPME-Vic, inicialment, la campanya de "Bàsquet al carrer" proposava fins a 11 emplaçaments (carrers i places) per a col·locar-hi cistelles.

en els pressupostos d'inversions dels anys 1981 i 1982. La gran despesa inversora de la segona legislatura està relacionada amb la finalització de les obres de la zona esportiva, sobretot en el pressupost de 1984, i en la reforma dels vestidors i el parquet del Pavelló Municipal d'Esports-1.

Taula 5. 33. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Vic aprovades en els anys 1983, 1984, 1985, 1986 i 1987. En pessetes.

	1983	1984	1985	1986	1987
Obres construcció servei zona esportiva		7.999.760			
Obres construcció pista atletisme		86.000.000			
Suplement obres pista atletisme			3.000.000		
Segona fase reforma vestidors i pavelló pista poliesportiva				11.649.801	
TOTAL	0	93.999.760	3.000.000	11.649.801	0

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.3.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals

La política del govern municipal en aquesta legislatura respecte a la gestió dels equipaments esportius té diferències significatives segons el tipus instal·lacions. En l'anterior legislatura el Patronat realitzava la gestió directa de l'antic Pavelló Municipal d'Esports, l'Ajuntament era responsable del manteniment i vigilància dels equipaments esportius i els veïns del barri de Santa Anna gestionaven l'ús de la pista poliesportiva que s'havia fet al seu barri amb la col·laboració econòmica municipal.

En aquesta legislatura, la creació i posada en marxa dels nous equipaments esportius —el Pavelló Municipal d'Esports-2 inaugurat al final de l'anterior període, les instal·lacions de la zona del Mas Osona, les noves pistes de petanca i la pista poliesportiva de la Guixa—van portar una nova panoràmica en la política de gestió dels equipaments esportius municipals de Vic. Això ens fa diferenciar, en l'anàlisi de l'actuació municipal, entre els equipaments esportius públics que eren gestionats directament pel Patronat d'aquelles instal·lacions que la gestió va ser cedida a una altra entitat.

a) Els equipaments municipals de gestió directa.

Els equipaments gestionats directament pel Patronat es circumscriuen als dos pavellons municipals i als camps d'entrenament de futbol annexos a l'Estadi Municipal de Futbol, on els criteris del seu ús eren de la seva responsabilitat. En la gestió dels pavellons municipals és on podem apreciar més clarament una evolució en les polítiques d'actuació en relació amb l'etapa anterior, que reflectim en els següents punts:

a.1.) L'inici d'una nova política econòmica en la gestió directa.

És important destacar que, en els equipaments que gestionava directament el Patronat, va aparèixer un nou principi gestor: la recerca d'un rendiment econòmic de les instal·lacions municipals de gestió directa. Aquest principi, que s'havia començat a insinuar en l'anterior legislatura, es va manifestar en aquest període de diferents maneres:

- introduint progressivament l'establiment de quotes a les entitats que utilitzaven habitualment els pavellons;

- plantejant-se l'explotació econòmica del pavelló generant ingressos a través de la publicitat;
- incorporant elements tecnològics que afavorien l'estalvi energètic; i
- ampliant les possibilitats d'utilització dels espais esportius, traient més rendibilitat de l'equipament.

Sobre el primer punt, i dins aquesta nova filosofia d'actuació, és significativa la reunió del Patronat el 26 de juliol de 1983 on, al valorar la utilització dels pavellons, el regidor d'esports plantejava "la necessitat de fer un estudi sobre el manteniment de les instal·lacions, a fi de que, si es creu oportú, s'estableixin unes tarifes als usuaris". Aquesta política va començar a implementar-se quan, en la següent reunió de la Junta, el 6 de setembre, es proposaren criteris per al pagament de tarifes que van ser classificades com a "compensació econòmica en la utilització".

Aquests criteris eren diferents en funció del tipus d'activitat que es realitzés. Així, s'establia la gratuïtat per a l'esport escolar; el pagament de la il·luminació que s'utilitzés per part del que anomenaven "esport de clubs"; una tarifa de 400 pessetes hora per les activitats de lleure; i es plantejava aplicar uns criteris restrictius a l'hora d'autoritzar la realització d'activitats extraesportives en les instal·lacions municipals, valorant, en cada cas, la conveniència de l'esdeveniment i el preu a establir.

Apareix, doncs, un criteri nou en la política esportiva municipal: fer pagar a alguns dels usuaris de les instal·lacions municipals part del cost del servei que utilitzaven. De totes maneres, aquest principi gestor no s'aplicaria de manera immediata ja que el propi regidor d'esports, en la mateixa reunió del Patronat, afirmava que la mesura s'aniria introduint progressivament per evitar els conflictes amb les entitats esportives.

Paral·lelament a aquest inici de voluntat recaptadora, l'interès per la gestió econòmica de les instal·lacions es mostrà en altres manifestacions. Una va ser la possibilitat de generar ingressos propis a partir de l'explotació dels equipaments i, així, el gener de 1984 es proposà fer un estudi per "fer una oferta de la publicitat del pavelló". Es començava a concretar una nova font de finançament que, com veurem en l'anàlisi pressupostària, no tindria unes xifres molt elevades.

Una tercera font per millorar l'estat econòmic del Patronat es reflectí en la recerca de recursos tècnics que ajudessin a disminuir les despeses que generava la utilització de les instal·lacions, especialment les relacionades amb les fonts energètiques. La primera actuació en aquest sentit es proposà el setembre de 1983 quan en la reunió de la Junta del Patronat es va plantejar la possibilitat, realitzada mig any més tard, d'introduir temporalitzadors amb fitxes per controlar la despesa de llum dels pavellons i del camp de futbol. Aquesta aplicació de la tecnologia a la gestió de les instal·lacions es va anar ampliant en aquest període. Als temporalitzadors esmentats es van afegir altres instruments d'automatització, com l'adquisició d'una màquina de fregar per netejar el parquet del pavelló. El mateix criteri de control de la despesa del subministrament de llum es va decidir aplicar-lo a les instal·lacions esportives dels centres escolars, a les quals, a més, es proposà l'elaboració d'una reglamentació interna per regular-ne la seva utilització.

Totes aquestes actuacions gestores van venir lligades amb l'actitud d'ampliar l'ús horari dels pavellons per poder treure'n més profit econòmic. Un exemple en va ser, a l'inici del mandat, l'estudi de la possibilitat que en el Pavelló Municipal d'Esports-2 es pogués habilitar una pista de tennis, durant cada dia fins a les 6 de la tarda, que es llogaria als usuaris.

a.2.) Ampliació de la política d'utilització dels pavellons.

Des d'una altra perspectiva, en aquest període es va anar ampliant la política de permetre la utilització dels pavellons a altres activitats no estrictament esportives. Poc a poc es realitzaren diferents activitats. En són exemples la festa de cap d'any de 1983, organitzada per la comissió de cultura de l'Ajuntament; la Fira d'esquí, organitzada pel Club Esquí Vic, que es va anar consolidant; els Festivals de la Infància, organitzats per l'àrea de benestar ; etc. El pavelló fou, també, seu de la Junta electoral en les eleccions autonòmiques. Així però, com hem dit abans, la política no va ser de portes obertes a tothom i els criteris d'ús no estaven gaire clars ja que, per exemple, una petició de les associacions de veïns per fer la festa de cap d'any de 1984 fou contestada negativament.

394

a.3.) Canvis en la reglamentació d'ús dels equipaments.

Des del punt de vista normatiu, l'activitat esportiva setmanal dels pavellons era regulada per una reglamentació que distribuïa les hores entre els diferents usuaris. Aquestes normes es van veure modificades, en el cas del Pavelló Municipal d'Esports-1, degut a les obres de col·locació del nou parquet d'auró que va provocar que s'elaborés una nova reglamentació d'ús per controlar l'adequada utilització del paviment que s'havia instal·lat. Les normes adoptades van generar alguns conflictes entre el Patronat i el club d'hoquei Estic de la Plana de Vic que utilitzava la instal·lació.

b) Els equipaments municipals de gestió indirecta.

Respecte a les instal·lacions que van ser cedides a altres entitats, cal diferenciar dos blocs:

- b.1.) els nous equipaments del Mas Osona, l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme, emblemàtics per a la ciutat, que van ser cedits a entitats esportives; i
- b.2.) els espais esportius de costos de construcció reduïts—pistes poliesportives i pistes de petanca—que estaven distribuïts en els barris i que es va concedir la gestió a les associacions de veïns o a clubs.

b.1.) La cessió de l'Estadi Municipal de Futbol i de l'Estadi Municipal d'Atletisme

Quant a l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme del Mas Osona, des del moment del seu disseny, l'Ajuntament es va plantejar fer una concessió de la seva gestió a clubs esportius. En el cas del camp de futbol, la Unió Esportiva Vic, que havia hagut d'abandonar el seu camp per les necessitats urbanístiques municipals, fou l'entitat que en seria responsable per 35 anys, segons l'acord que havia pres el Ple municipal al final de l'anterior legislatura. La resolució municipal fixava que s'adjudicava al club, mitjançant la fórmula jurídica de concessió administrativa, l'ús d'una parcel·la de terreny de propietat municipal, l'execució de les obres necessàries per a la construcció del camp de futbol i l'ús i la gestió de les instal·lacions resultants. La concessió s'establia pel període de temps indicat, amb un cànon de 100.000 pessetes anuals que havia de satisfer el club. El conveni signat amb l'Ajuntament recollia entre les seves clàusules que totes les despeses del camp principal i de les instal·lacions anirien a càrrec de la U.E. Vic i que l'Ajuntament es podia reservar sis dies a l'any, per a les seves necessitats.

Respecte a les pistes d'atletisme, la fórmula utilitzada fou la mateixa. L'opinió del regidor d'esports era ben clara al respecte i així ho va manifestar a la premsa local:

El cas de la pista d'atletisme serà el mateix. L'ajuntament ha d'intentar treure's de sobre totes les despeses de manteniment possible perquè si no, amb el pressupost del Patronat Municipal d'Esports, no s'hi arribaria. La pista d'atletisme l'ha de gestionar un club que s'espavili pel manteniment. (El 9Nou, de 9 de novembre de 1984)

El Club Atlètic Vic va ser el dipositari de la confiança del mandatari municipal que es va posicionar a favor d'aquesta entitat, malgrat l'aparició, al gener de 1984, d'una nova entitat atlètica—l'Agrupació Atlètica Vic—formada per persones provinents del Club Atlètic Vic. La confiança era de tal mesura que, l'abril de 1985, la Junta del Patronat acordà encomanar al propi club que fes una proposta de redactat de les bases de la concessió de l'ús i manteniment de les pistes d'atletisme.⁴⁰⁸

395

b.2.) La cessió dels equipaments de barri.

La política envers les pistes poliesportives dels barris de Santa Anna i Sentfores es va anar consolidant mitjançant la fórmula que fossin els mateixos usuaris—els veïns—els qui es responsabilitzessin de tenir en condicions els equipaments, amb les aportacions econòmiques que l'Ajuntament realitzava per al seu manteniment. El mateix criteri, però aplicat als clubs esportius de la zona, es va utilitzar respecte a les pistes de petanca—les de Santa Anna i les de les Cases del Sindicat—que eren utilitzades pel Club Petanca Santa Anna i el Club Petanca Vic.

Com a elements concrets de la política gestora de l'Ajuntament de Vic respecte als seus equipaments esportius durant la segona legislatura hem de dir que, en aquest període, el govern municipal va iniciar les bases de la regulació econòmica i jurídica de la gestió dels equipaments esportius municipals de la seva titularitat.

La regulació econòmica, al començar a plantejar, com hem dit, tarifes oficials per a la utilització dels serveis esportius públics en les instal·lacions que gestionava directament. La regulació jurídica, mitjançant la creació de documents jurídics habituals en l'administració—la concessió administrativa—aplicats ara, a la política esportiva de l'Ajuntament. L'exemple més clar va ser la concessió de l'Estadi Municipal de Futbol i de l'Estadi Municipal d'Atletisme, però també s'hi pot incloure la concessió administrativa del bar del pavelló.

Encara podem afegir que, en aquesta època es van introduir dos elements nous en la gestió dels equipaments esportius. Un és el de la seguretat. Al respecte, en 1984, es contractaren sistemes per controlar la vigilància del pavelló a fi de protegir-lo contra el vandalisme. Més endavant, aquesta actuació es plantejà ampliar-la a la zona esportiva, amb la problemàtica afegida de qui havia de ser qui cobrés la despesa. D'entrada es suggerí que fos l'Ajuntament el qui ho financés i després es proposà que les entitats gestores, la U.E.Vic i el Club Atlètic Vic, fessin front a una tercera part del cost. L'altre element relacionat amb la gestió va ser la preocupació per disposar d'una cobertura de la responsabilitat civil en les instal·lacions públiques.

c) La situació dels equipaments esportius escolars.

Respecte la situació de les instal·lacions esportives dels centres docents seguia vigent la normativa elaborada per la Generalitat de Catalunya l'any 1982 en la qual,

⁴⁰⁸ Tot i la confiança esmentada la cessió de les instal·lacions a l'entitat esportiva portà alguns conflictes respecte la titularitat de l'equipament. Així, poc temps després de la inauguració, el Patronat avisà al club que en la seva publicitat havia de constar, explícitament, la denominació de "pistes municipals" en els anuncis de les activitats realitzades al recinte públic.

malgrat els ajuntaments eren propietaris dels centres docents d'EGB i, per tant, de les seves instal·lacions esportives, no eren qui podien decidir sobre el seu ús en horari extraescolar, encara que estaven obligats al seu manteniment, conservació i vigilància.

Segons les actes del Patronat, aquest no va tenir una actuació gaire activa respecte la gestió dels equipaments esportius escolars. La seva preocupació per aquest tema apareix només al principi de la legislatura i limitat a aspectes relacionats amb la vigilància dels equipaments i el control de despeses de la llum, així com amb un altre anunci d'elaboració d'una reglamentació pròpia de la ciutat que tampoc va prosperar.

El tema del sistema de vigilància i de control de despesa de l'enllumenat va ser tractat en la reunió del Patronat del 27 de setembre de 1983. Sembla ser que l'Ajuntament havia assajat la possibilitat de posar una persona de vigilància de les instal·lacions escolars, però es considerava inconvenient aquesta solució pel cost que representava. L'alternativa que va proposar la Junta del Patronat va ser que cada grup que utilitzés les instal·lacions dels centres docents disposés d'una persona major d'edat que se'n fes responsable i, per controlar millor la despesa de la llum, es va proposar que funcionés mitjançant un sistema automàtic de fitxes, tal i com s'havia establert en el Pavelló Municipal d'Esports.

Quant a la previsió d'un reglament específic per a les escoles públiques d'EGB de la ciutat que el Patronat s'havia plantejat realitzar en l'anterior mandat tampoc es va tirar endavant en aquest període, tot i que l'acta de l'11 d'octubre de 1983 de la Junta feia una referència, altre cop, a la possibilitat d'elaborar un reglament intern d'utilització de les instal·lacions escolars i de les reunions fetes amb els directors de les escoles per aquesta finalitat. A les actes del Patronat no hi ha cap altra referència a aquest tema durant la legislatura.

Síntesi

En les pàgines anteriors hem vist els aspectes més significatius de la política de l'Ajuntament de Vic respecte la construcció o remodelació d'equipaments esportius municipals i els criteris de la seva gestió en el període 1983-1987. Ho sintetitzem en els següents punts:

- La segona legislatura és molt important des de la perspectiva de la posada en marxa d'equipaments esportius a Vic. Durant tota la primera part d'aquest període es van realitzar les obres de les grans instal·lacions emblemàtiques de la ciutat—l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme— a la zona esportiva de Mas Osona, on també es van fer dos camps de futbol d'entrenament que s'afegien al que s'havia fet en l'anterior legislatura i es van condicionar els accessos. Es van inaugurar un any abans de finalitzar la legislatura.
- Un altre actuació inversora important en els grans equipaments de la ciutat va ser la remodelació de l'antic Pavelló Municipal d'Esports-1 que s'arreglaria per donar cabuda al Mundialet de Bàsquet de 1986.
- La política de realitzar equipaments esportius petits als barris es va ampliar. La pista poliesportiva de Sentfores (La Guixa), iniciada en l'anterior mandat, es va finalitzar en aquest període. Així mateix, hi va haver una important expansió de les instal·lacions esportives destinades a la petanca al barri de Santa Anna i a les Cases del Sindicat.

- En aquesta època es posa en marxa la política de cedir la gestió dels grans equipaments esportius que s'havien construït al Mas Osona a dos clubs esportius de la ciutat. En aquesta instal·lació, l'Ajuntament es va reservar la gestió dels camps d'entrenament de futbol per coordinar el seu ús entre altres entitats de la ciutat però la gestió dels dos estadis, el de futbol i el d'atletisme, va passar a mans del sector privat esportiu, la Unió Esportiva Vic i el Club Atlètic Vic, respectivament. També les instal·lacions petites construïdes als barris van ser cedides als veïns o a entitats esportives.
- És important assenyalar que, en aquesta època, es va iniciar una nova política en la gestió de les instal·lacions que depenien del Patronat. És la política de començar a buscar un cert rendiment econòmic a les instal·lacions, mitjançant diferents fórmules, tot i que, per raons polítiques, aquesta intenció no es va arribar a aplicar d'una manera estricte.

5.3.4. La política envers les activitats esportives (1983-1987)

En la segona legislatura, la política municipal respecte a les activitats esportives va seguir tenint com a eix central el suport a les activitats esportives escolars, dins i fora l'horari lectiu, així com l'organització, per part del propi Patronat, de la Caminada Popular. La resta de l'actuació municipal es basava en ajudar a les entitats esportives en les seves activitats, ja fossin en la iniciació esportiva, en la competició, en les proves esportives populars, o en l'alt nivell.

5.3.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

L'actuació envers l'educació física als centres docents públics en l'horari escolar i l'esport en horari extraescolar va seguir essent, en la segona legislatura, una acció bàsica de la política esportiva de l'Ajuntament. El Patronat continuava pagant les despeses del personal que realitzava aquestes funcions, tot i que limitades, en el cas de l'educació física, al 60% del seu cost, essent coberta la resta per les associacions de pares.⁴⁰⁹

En aquest període es va incorporar un nou aspecte en la política municipal relacionada amb l'esport escolar. Per primer cop s'introduí el criteri de subvencionar també les activitats esportives extraescolars dels centres docents privats de la ciutat. Així, l'any 1983 es subvencionaren nou escoles privades per un valor total de quasi 200.000 pessetes. La xifra s'amplià un 50% l'any següent en què es distribuïren 300.000 pessetes d'acord al número d'alumnes que participaven en cada centre.⁴¹⁰ El mateix criteri distribuïdor s'aplicà els cursos següents, on les quantitats ja arribaren a les quatre-centes mil pessetes.

⁴⁰⁹ En setembre de 1983, el Patronat suspesava la possibilitat de becar alumnes de famílies amb problemes econòmics davant la sol·licitud de l'APA del col·legi Balmes.

⁴¹⁰ La subvenció va quedar fixada, aquell any, en 177,51 pessetes per infant.

Taula 5.34. Subvencions del Patronat Municipal d'Esports als centres docents privats de Vic en la segona legislatura.

CENTRE DOCENT PRIVAT	SUBVENCIÓ CURS 1983-84	SUBVENCIÓ CURS 1984-85	SUBVENCIÓ CURS 1985-86	SUBVENCIÓ CURS 1986-87
Col·legi Ntra. Sra. del Carme	43.280			
Col·legi Pare Coll	41.983	77.035	83.769	105.979
Col·legi Sagrat Cor	14.829	8.875	37.123	30.849
Col·legi Andersen ⁴¹¹	27.896	2.308		
Acadèmia Maurici Isern	5.653	5.858	17.687	5.876
Col·legi Seminari Menor	741	5.680	16.909	
Col·legi Santa Caterina	30.028	66.740	93.487	79.747
Col·legi Sant Albert	2.224	5.878	7.774	6.086
Col·legi Sant Miquel	33.364	56.622	61.612	64.427
Col·legi Escorial		67.983	81.631	92.338
Escola Crall		3.018		
Col·legi Puigllat				14.690
TOTAL	199.998	299.997	399.992	399.992

Font: Actes del Ple de l'Ajuntament.

Els ajuts a l'esport escolar també es canalitzaven amb subvencions per a l'adquisició de material esportiu, realitzades a càrrec del capítol 2 del pressupost del Patronat, així com amb ajudes per a activitats específiques que promouien els centres docents.⁴¹²

Així mateix, l'organisme municipal donava suport a activitats esportives escolars que ja s'havien arrelat en la dinàmica esportiva de la ciutat, com ara la Diada d'Handbol escolar, les 24 Hores de Bàsquet escolar, etc. Cal fer esment que, durant aquesta legislatura, hi hagué un esdeveniment esportiu escolar important. El 2 i 3 de juny de 1984 es va fer, als carrers del polígon industrial de Vic, una competició escolar de set modalitats esportives anomenada Convi-Esport'84. Hi participaren uns 2.300 escolars de la comarca.⁴¹³

D'altra banda, els campionats esportius escolars se seguien canalitzant a través del Consell Comarcal d'Esports d'Osona. El Consell continuava funcionant, a l'igual que l'anterior legislatura, a través dels seus comitès específics i la seva activitat es va anar estenent. En el curs 1986-87 van participar més de 6.000 nens i nenes de 29 municipis de la comarca en les diverses competicions i activitats organitzades per aquesta entitat. No tenim dades de la participació exacta dels infants de Vic en cadascun dels anys, però les referències del curs 1984-85 ens parlen d'un total de 2.779 esportistes.⁴¹⁴ Aquesta xifra ens indica que més de la meitat dels participants en les activitats d'aquell curs eren escolars de la capital osonenca. Als números anuals que es poden veure en la taula següent, caldria afegir-hi, des del curs 1983-84, altres activitats no estandarditzades en esports específics i que el propi Consell classificava com a "altres activitats" i "activitats de lleure".

Si analitzem els índexs de participació en l'oferta de modalitats esportives del Consell, es fa evident la predominança de la natació escolar i el bàsquet, mentre que es pot comprovar l'impuls que va rebre el escacs a la comarca, en bona part fruit que l'any 1984 un nen osonenc, en Lluís Comas, del Club Escacs Vic, fou campió mundial infantil.

⁴¹¹ Aquest centre va passar a la xarxa pública l'any 1988.

⁴¹² Un exemple n'és l'ajut que el Patronat va donar, l'any 1985, a la campanya d'esquí rural, amb 500 pessetes per alumne a les escoles que hi participaven.

⁴¹³ Segons *El 9 Nou*, del 4 de juny de 1984.

⁴¹⁴ Dades extretes d'*El 9 Nou*, de 30 d'octubre de 1985.

Taula 5.35. Participants en les activitats escolars organitzades pel Consell Comarcal d'Esports d'Osona en la segona legislatura.

ACTIVITATS ESPORTIVES	1983-1984	1984-1985	1985-1986	1986-1987
Atletisme (cros i pista)	391	422	344	391
Basquetbol	1.058	982	1.078	964
Escacs	189	326	455	433
Futbol-sala	630	684	750	813
Futbol (1)	22 equips	505	452	449
Gimnàstica	-	-	-	4
Handbol	309	259	201	156
Natació escolar	1.766	1.364	1.137	2.067
Hoquei patins(2)	-	-	35	73
Patinatge	-	214	377	480
Tennis- taula	170	156	127	133
Voleibol	94	62	44	57
TOTAL	4.607 (3)	4.964 (4)	5.000 (5)	6.020 (6)

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Valldurola, N. (1996)

NOTES:

- (1) S'incorpora a les activitats del Consell el curs 1983-84
- (2) S'incorpora a les activitats del Consell el curs 1985-86
- (3) Van participar-hi representants de 19 municipis
- (4) Van participar-hi representants de 21 municipis
- (5) Van participar-hi representants de 26 municipis
- (6) Van participar-hi representants de 29 municipis

5.3.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva

Al marge de l'esport escolar, el foment dels ensenyaments esportius seguia essent una actuació que es canalitzava bàsicament a través de les escoles esportives de les diferents entitats esportives de la ciutat, amb el recolzament econòmic del Patronat. Excepte el cas de les escoles municipals de gimnàstica rítmica i de patinatge en les que en el curs 1985-86 l'organisme municipal va pagar directament al professorat que impartia les classes, la resta d'escoles esportives eren controlades pels clubs de la ciutat.

Durant aquesta legislatura hi ha constància, com a mínim, de l'existència d'escoles esportives dels clubs Tennis Vic (d'iniciació al tennis i escola superior de tennis), Patí Vic (escoles de hoquei, tennis, patinatge i natació), de l'Atlètic Vic (escola d'iniciació i escola superior d'atletisme), de futbol (escola Hipòlit Planas, de la U.E.Vic), i del Club Escacs Vic (escola d'escacs). També hi ha referències d'escoles esportives de basquetbol, handbol, futbol-sala, tennis taula, i voleibol, que, sota la direcció dels comitès del Consell Comarcal d'Esports, rebien el seu suport econòmic.

Aquesta relació econòmica entre el Patronat i les entitats promotores d'escoles esportives es va tendir a regular durant aquesta legislatura. Així, el desembre de 1983 es va confeccionar un esborrany de reglament per subvencionar les escoles esportives no municipals, aprovant el seu contingut i un mes més tard s'establiren unes regles per a la concessió dels ajuts. La mecànica establerta es basava en quatre punts: comunicar a les entitats la possibilitat de rebre les ajudes, signatura d'un conveni de col·laboració on s'especificués les característiques i el programa de les escoles, seguiment del desenvolupament dels continguts a través de la llicenciada en educació física que tenia en plantilla el Patronat⁴¹⁵i, finalment, l'atorgament de l'ajut.⁴¹⁶

⁴¹⁵ Recordem que aquesta plaça de tècnic esportiu va ser substituïda, més endavant, per un tècnic en manteniment d'instal·lacions.

⁴¹⁶ El 27 de juny de 1984 es presentaren per a l'aprovació de la Junta l'obtenció de les diferents puntuacions de les escoles esportives per concedir les subvencions. Les quantitats no apareixen en l'acta.

L'octubre de 1985 s'introduïren nous criteris per l'atorgament de subvencions a les escoles esportives. En aquest cas, l'objectiu era distingir entre les escoles esportives d'iniciació i les que anomenaven d'elit, determinant que el 85% dels ajuts anessin a les primeres i la resta a les segones. Finalment, però, no s'aplicà aquest criteri en la distribució final dels ajuts, sinó que es repartiren 545.000 pessetes a les diferents escoles, desestimant la petició de subvencions de les seccions de tennis (iniciació i superior) i patinatge del Club Patí Vic perquè estaven reservades als seus socis.

A finals de l'any 1986 es van tornar a plantejar els criteris de subvenció de les escoles esportives dels clubs. S'acordà demanar a les entitats les dades referents al nombre d'alumnes, hores d'entrenament per alumne i tarifa de participació. Amb aquestes dades es pretenia establir els criteris de subvenció.

5.3.4.2. L'actuació envers l'esport de competició

Respecte a l'esport de competició, el Patronat continuava recolzant, econòmicament, certes actuacions esportives i la línia política s'orientava a donar suport a aquells esdeveniments esportius lligats a l'alta competició que difonguessin la imatge de Vic. Les actuacions en aquest sentit van ser varies i destacarem les més importants.

D'una banda, Vic tornà a acollir dues etapes dels esdeveniments ciclistes més importants de Catalunya. L'any 1985 va veure l'arribada de la Setmana Catalana i l'any següent es va convertir en el final d'una etapa de la 75 Volta a Catalunya.⁴¹⁷

Un altre fet esportiu singular va ser la celebració, a la ciutat, d'un esdeveniment internacional. Coincidint amb la celebració, a Espanya, dels Campionats Mundials de Bàsquet, al Pavelló Municipal d'Esports de Vic es realitzaren el dia 21 de juny de 1986 els actes d'inauguració del Mundialet de Bàsquet infantil.⁴¹⁸ El primer partit el van jugar les seleccions de Catalunya i Egipte i l'acte havia de ser presidit pel president de la Generalitat, el del Comitè Olímpic Internacional i el president del Consejo Superior de Deportes, però els dos primers, finalment, no hi van assistir. Un cop més, encara que en aquesta ocasió es tractava d'una competició infantil, Vic acollia un encontre on participava una selecció catalana.

Finalment, hi ha una altra actuació que també serà important. L'any 1986, després de la nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics de 1992, es començà a veure la possibilitat que Vic pogués ser seu de l'especialitat d'hoquei que, durant els jocs, seria un esport d'exhibició. Els primers contactes polítics per aconseguir-ho s'iniciaren a finals de 1986 i van prosseguir en la següent legislatura.

5.3.4.3. L'actuació envers l'esport popular

En l'àmbit de l'esport popular, el Patronat consolidà, durant la segona legislatura, un esdeveniment que ja era clàssic a la ciutat, la Caminada Popular que l'any 1986, a la setena edició, arribà a una participació superior a les dues mil persones.⁴¹⁹

⁴¹⁷ El febrer de 1986 s'ofereix la possibilitat d'acollir una etapa de la Volta per una quantitat de 800.000 pessetes, quantitat per la qual es proposa cobrir un 50% per part de la Unió Ciclista Vic i l'altra per l'Ajuntament, de la qual en pagaria 187.500 el Patronat i la resta les arques centrals municipals. Finalment, el diumenge 14 de setembre de 1986, es faria el final del primer sector de la cinquena etapa.

⁴¹⁸ Inicialment aquest acte s'hauria d'haver celebrat a Granollers, però a darrera hora la Direcció General de l'Esport li va encarregar al municipi vigatà la seva organització. La participació econòmica del Patronat s'estimà en un pressupost aproximat de 230.000 pessetes, destinades als hostalatges dels esportistes participants.

⁴¹⁹ La IV Caminada Popular(1983) va tenir una participació de 1.443 persones; la de 1985, 1.840 inscrits; i la de 1986, 2.118 participants. No disposem de dades de participació de la de 1984.

En aquest període s'inicià una dinàmica nova en l'oferta esportiva municipal ja que el Patronat va posar en marxa, sota la seva responsabilitat, un programa d'activitats físiques per a la gent gran i un programa de gimnàstica de manteniment per a adults.⁴²⁰ L'Ajuntament es va convertir, així, en promotor directe de programes esportius adreçats a grups específics de la població que habitualment no participaven en activitats esportives.⁴²¹

Així però, dins de la Junta del Patronat no tothom veia clar aquest protagonisme municipal en el sistema esportiu. Quan es va anunciar, en la reunió del 6 de setembre de 1983, la possibilitat d'iniciar el programa de manteniment, l'antic regidor d'esports, Joan Orriols, plantejava la seva preocupació per l'intervencionisme esportiu municipal dient que "aquesta campanya pot crear rivalitats amb els gimnasos privats".

Una altra nova actuació dins l'àmbit de l'esport popular va ser la dinamització, a l'any 1985, de la campanya de "Bàsquet al carrer" que, com hem dit abans, consistia en col·locar cistelles de bàsquet en places i carrers de la ciutat. Aquesta campanya va tenir problemes, al seu inici, amb la comissió municipal de governació, urbanisme i obres públiques per cobrir les responsabilitats civils derivades de l'ús dels equipaments que s'havien instal·lat.

Finalment i també dins aquest apartat envers l'esport popular, podem considerar les tradicionals activitats esportives dins les festes del Mercat del Ram, de les quals el Patronat n'era promotor encara que, normalment, l'organització anava a càrrec de les entitats esportives. Aquestes competicions solien ser molt diverses i es van anar ampliant a mesura que avançaven les diferents edicions. Així, a les festes de 1987 es va poder veure campionat de globus aerostàtics, la final del campionat d'Osona de salts hípics, el IV Trofeu de ciclisme del Mercat del Ram, les III Simultànies Populares d'Escacs, el Trofeu Mercat del Ram d'Atletisme, el VII Trofeu de Natació del Mercat del Ram, la XIX edició del Trofeu Mercat del Ram de tennis, el I Torneig de rugby Mercat del Ram, etc. El Patronat es responsabilitzà de la concessió de trofeus i ajuts per a la realització de les activitats i va instituir el trofeu Mercat del Ram per a les diferents competicions esportives.

⁴²⁰ El regidor Joan Brugués va anunciar, a inicis de novembre de 1983, que es posaria en marxa una campanya d'esport per a la gent gran, dirigides per tres monitors que farien dues hores setmanals de gimnàstica a les llars de jubilats de Vic. Les activitats es van iniciar en quatre casals d'avis amb una participació inicial de més de 100 persones. També informà a la premsa que al Pavelló Municipal d'Esports-2 es posaria en marxa, abans de finalitzar l'any, un programa de gimnàstica de manteniment, amb una freqüència de tres dies a la setmana, per a grups de, com a màxim, 20 persones. (*El 9 Nou*, del 4 de novembre de 1983). Durant l'any 1985 les actes del Patronat reflecteixen que va haver-hi problemàtiques respecte el programa de manteniment, sense especificar-ne quines, i que es faria un "rellançament" de la campanya (acta del 14 de març de 1985, del LAPME-Vic).

⁴²¹ També hi ha constància de la col·laboració del Patronat amb l'Associació de Disminuïts Físics d'Osona per organitzar un curset de natació per a disminuïts durant el curs 1984-84.

Síntesi

402

Els aspectes més destacables de la política envers les activitats esportives de l'Ajuntament de Vic en el període 1983-1987 són els següents:

- En la segona legislatura, el Patronat Municipal d'Esports de Vic va seguir amb la seva política de subvencionar l'educació física en horari escolar de les escoles públiques i l'activitat esportiva que es feia en horari extraescolar en les instal·lacions dels centres docents.
- En aquest període va introduir una nova política d'actuació: la de subvencionar, també, les activitats esportives extraescolars dels centres privats.
- L'actuació del Patronat en l'esport escolar seguia molt vinculada al Consell Comarcal d'Esports d'Osona, de la qual el regidor d'esports de Vic n'era el president.
- Les escoles esportives de diferents modalitats que existien a la ciutat eren força variades i la majoria—excepte una de gimnàstica rítmica i una altra de patinatge en l'any 1986—seguien sent responsabilitat dels clubs esportius i del Consell Comarcal d'Esports, que rebien el suport econòmic municipal. Precisament respecte a aquest darrer punt, aquesta legislatura es caracteritza per l'intent de regular els criteris per atorgar subvencions a les escoles esportives dels clubs.
- El Patronat Municipal d'Esports va seguir la seva política de recolzar els actes esportius d'alt nivell que es realitzaven a la ciutat que servien per difondre la ciutat. Hem de destacar aquí, la celebració de l'acte inaugural del Mundialet de Bàsquet de 1986, amb participació, un cop més, encara que ara de categoria infantil, d'una selecció esportiva catalana,
- Dins l'esport popular, en aquest període, apart de la ja clàssica Caminada Popular, el Patronat va posar en marxa una campanya específica d'activitats físiques per a la gent gran i una altra de manteniment d'adults, de la qual n'era el responsable de l'oferta, tot i algunes reticències de l'anterior regidor d'esports respecte aquest protagonisme municipal en la promoció esportiva.
- Finalment, s'ha de destacar que, a finals d'aquesta legislatura, es posà en marxa la campanya perquè Vic pogués ser subseu d'hoquei patins en la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona'92.

5.3.5. La política envers les entitats esportives (1983-1987)

5.3.5.1. *Les noves entitats esportives*

A la quarantena d'entitats que existien durant la primera legislatura, s'hi afegiren, en aquest període, segons el registre de la Direcció General de l'Esport, quinze noves associacions esportives. Entre les entitats hi destaquem un club d'atletisme que es va crear per una escissió del Club Atlètic Vic, l'aparició d'entitats de barri (diversos clubs a Sentfores, un club de petanca a la Plaça Osona), la creació d'entitats relacionades amb nous esports (rugby, hípica), i una nova associació relacionada amb els esports de motor, que es venia a afegir a les existents, demostrant el gran interès que aquests tipus d'activitats esportives tenien a la zona.

També ressaltem la creació, per part d'un col·lectiu de pares, d'un club esportiu amb la finalitat que els nens i joves de Vic poguessin continuar la pràctica de l'esport un cop acabats els estudis d'EGB. Era el Club Esportiu Sant Miquel lligat a l'escola del mateix nom. El club es va posar en marxa durant la temporada 87-88 amb un equip de futbol a la segona divisió d'infantils. Inicialment utilitzaven el camp del carrer Gallissà però degut a la desaparició d'aquest camp en la temporada següent utilitzaven el de l'escola.

Taula 5.36. Entitats esportives creades a Vic durant la segona legislatura.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT
Club Do San Kim	1983	Gimnàs privat
Associació Atlètica d'Osona ⁴²²	1984	Atletisme
Club Hípic d'Osona	1984	Hípica
Futbol Sala Xarxes ⁴²³	1984	Futbol sala
Moto Club Vic-84	1984	Motorisme
Club Patí d'Osona	1985	Patinatge femení
Club Petanca Plaça d'Osona	1985	Petanca
Club Petanca Vic ⁴²⁴	1985	Petanca
Club de Tir Mas Fontserè	1986	Tir
Osona Rugby Club ⁴²⁵	1986	Rugby
C.F.Sentfores	1987	Futbol
Centre d'Esports Sentfores	1987	Poliesportiu
Club Esportiu Sant Miquel dels Sants	1987	Esport escolar
Club Estic de la Plana de Vic	1987	Hoquei
Club Vic-Gym	1987	Gimnàs privat

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, la Guia de l'esport de Vic, 1983 (Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1983) i informació facilitada pel Patronat Municipal d'Esports de Vic.

5.3.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives

En l'anàlisi de les activitats dels clubs esportius de la ciutat durant aquesta època, hem de destacar que algunes de les entitats més importants de la ciutat van viure moments esportius i econòmics delicats.

Un d'aquests clubs fou la Unió Esportiva Vic que, a l'inici del període, seguia en la tercera divisió de futbol, tot i que el dèficit econòmic existent amb anterioritat s'anava engruixint. El juny de 1983 l'assemblea del club va aprovar el pressupost de la temporada següent que es xifrava al voltant dels onze milions de pessetes i es reconeixia un deute acumulat que arribava quasi als sis milions. En la temporada següent els mals resultats esportius acompanyaren als econòmics. L'equip baixà de categoria i els comptes indicaven que s'havia arribat a un dèficit de set milions i mig de pessetes. En aquesta situació, varen tenir lloc eleccions per establir una nova junta directiva, que es van realitzar el 27 de maig de 1984 i sortí escollit nou president en Josep Pladevall. Quan, quatre mesos més tard, la nova junta convocà una assemblea de socis per explicar l'estat del club, s'afirmava que el dèficit acumulat per l'anterior equip de govern era, en realitat, de quasi onze milions.

En aquest marc econòmic, l'anunci de la posada en marxa de l'Estadi Municipal de Futbol al Mas Osona semblava una taula de salvació pel club. Els titulars dels diaris afirmaven que el camp nou serviria per eixugar el deute del club, mitjançant la proposta de llogar seients i unes 120 places d'aparcament previstes. Malgrat això, els

⁴²² Com ja s'ha dit anteriorment, aquesta entitat va néixer a partir d'unes persones que van marxar del Club Atlètic Vic. Tenien la seva seu a Tona.

⁴²³ Segons el Patronat Municipal d'Esports, aquesta entitat ja no existia l'abril de 1998

⁴²⁴ El febrer de 1985 es creà el Club Petanca Vic per poder participar en la lliga provincial. El formaren jugadors provinents del Tennis Vic, de l'Orfeó Vigatà, del Patí Vic i altres clubs de la comarca.

⁴²⁵ L'abril de 1998 aquesta entitat s'havia integrat dins el Club Atlètic Vic.

números vermells s'ampliaven any rere any. El pressupost de la temporada 85-86 era de 12.262.000 de pessetes previstes en despeses, però el dèficit considerat en aquell moment era d'aproximadament 13 milions, dels quals, segons la junta directiva del club, més de sis milions i mig es devien a l'actual president que els havia aportat de la seva pròpia butxaca. A la crisi econòmica també s'hi afegiren conflictes organitzatius interns.⁴²⁶ Tot i així, el juny de 1986, després de la inauguració de l'Estadi, la U.E. Vic aconseguí el retorn a tercera divisió i s'inicià una lleugera recuperació econòmica.

Quan, un mes més tard, es va fer l'assemblea del club on es donaren els comptes de l'entitat, el deute d'aquell moment era d'onze milions dels quals prop de set es devien a membres de la junta. Per la temporada següent es preveia un pressupost de vint-i-un milions i s'anunciava l'organització del I Torneig Ciutat de Vic.

El final de la legislatura encara viuria uns darrers episodis conflictius en el si de l'entitat. L'octubre de 1986, el president de la U.E. Vic es va veure involucrat en el tancament de dos casinos il·legals que funcionaven a Barcelona. Segons la premsa del moment, Pladevall n'era el propietari, però el dirigent ho negà i el seu nom no va aparèixer en les diligències que instruí el jutjat de Barcelona. L'organització esportiva tornà a trontollar. El març de 1987, l'entrenador del Vic va ser cessat pel president i acusà que dos directius del club eren en realitat, una "guàrdia personal" del president.⁴²⁷ Al final de la temporada l'equip va salvar la categoria per pèls.

L'altra entitat emblemàtica de la ciutat, el Club Patí Vic també va viure moments de crisi. L'any 1983 el club tenia uns 1.700 socis i un pressupost de 29,5 milions de pessetes.⁴²⁸ El setembre d'aquell any es parlava que el club passava per moments econòmics difícils degut als deutes pendents, 88 milions, que s'arrossegaven per la inversió feta en les instal·lacions esportives. La proposta d'una derrama als socis va generar una forta polèmica, agreujada pel fet que l'equip d'hoquei perdés amb el Tordera per 1 a 10 aquell mateix mes.

La situació es complicà i l'any 1985 el Club Patí Vic ja reconeixia un deute proper als noranta milions. En aquell moment el número de socis era de 1.485, havent perdut prop de tres-cents en dos anys. Fins i tot un jugador va denunciar el club per manca de pagament i es va produir un embargament preventiu.⁴²⁹ El mal moment del club es reflectí en un descens de categoria de l'equip d'hoquei a final de 1984-85.

En la temporada següent, el club va iniciar un procés de recuperació. En Pere Puntí i Sanyé, que es presentaria a les properes eleccions municipals en les llistes de IpV, fou proclamat nou president de l'entitat el 9 de maig de 1986, després que l'equip d'hoquei hagués aconseguit retornar a la divisió d'honor. En el seu discurs de proclamació, Puntí donà números sobre l'estat del club. L'entitat tenia en aquell moment 1.437 socis i 2.950 beneficiaris fet que representava que 4.387 persones estaven relacionades amb el club, una xifra que significava el 13% de la població de la ciutat. En el seu programa dibuixava quatre eixos d'actuació. En el pla social volia aturar la tendència a la pèrdua de socis, plantejant aconseguir dos-cents més en els propers quatre anys. Des de l'aspecte econòmic el gran objectiu era reduir el deute

⁴²⁶ A inicis de la temporada 1985-86, quatre entrenadors del futbol base del Vic van dimitir pel que consideraven mala organització interna i aquell any no es va fer el tradicional torneig Hipòlit Planas per manca de recursos.

⁴²⁷ Declaracions fetes a *El 9 Nou* de 30 de març de 1987.

⁴²⁸ Dels recursos destinats a les seves seccions, l'equip d'hoquei s'emportava la part més alta. Les xifres eren les següents: Hoquei de Divisió d'Honor (6.235.000 pessetes.), Hoquei base (880.000), Natació (1.500.000), Tennis (560.000), Petanca (90.000), Futbol sala (70.000) (xifres aparegudes a *El 9 Nou* de 9 de setembre de 1983).

⁴²⁹ *El 9 Nou*, de l'11 d'octubre de 1985 recollia que funcionaris del jutjat de districte de Vic havien fet un embargament preventiu de material d'oficines del club degut a una denúncia que havia presentat el jugador Marino Arroyo perquè li devien quatre-centes mil pessetes.

als bancs de setanta set milions a quaranta-cinc en l'any 1990; mentre, des de la perspectiva esportiva l'objectiu era mantenir-se en la divisió d'honor.

El juliol de 1986, al finalitzar la temporada, es va tancar un acord amb un nou patrocinador. L'equip de Vic, patrocinat des del 1984 per Làctics Rabadà, es diria, a partir d'aquell moment, Calisay-C.P.Vic. En els comptes del club ja es constata un lleuger superàvit de dues-centes mil pessetes, fet que no succeïa des de feia temps. El gener de 1987, el club havia aconseguit un superàvit de dos milions sis-centes mil pessetes. Mentrestant, el club seguia organitzant activitats lligades a les diferents seccions que el composaven. En les seves instal·lacions es feien les segones 12 Hores de futbol-sala, el seu equip de natació participava en diverses competicions, s'organitzaven torneigs socials,⁴³⁰ etc.

L'altre club significatiu de la ciutat, el Club Tennis Vic, va celebrar el seu 25è aniversari com a club federat l'any 1985. El pressupost d'aquell any era de 36 milions i es considerava que l'economia estava sanejada. El nombre de socis era 1.800. Les seves instal·lacions acollien diferents esdeveniments però el més prestigiós seguia sent la competició de tennis internacional de l'Associació de Tennis Professional (ATP), anomenat Circuit Anella, que va viure diverses edicions fins l'any 1986 en què canvià de nom, passant-se a dir Barcelona 92-Gran Premi Nabisco. Així però, la crisi econòmica també va arribar a aquest club i el febrer de 1987 tenia un deute acumulat que la nova junta, escollida recentment, valorava en 23 milions de pessetes, davant de la qual es proposaren mesures econòmiques que van tenir un fort rebuig per part dels socis. El pressupost previst per aquell any era de poc més de 48 milions.

La resta d'entitats, amb pressupostos molt més baixos, no patiren crisis tan fortes com les anteriors i les cròniques de la premsa recullen només les seves actuacions esportives. Entre aquestes cal destacar el Club Atlètic Vic, que va seguir organitzant el Cros Ciutat de Vic en les distintes edicions i que fou l'entitat responsable del Campionat provincial de cros l'any 1985, una especialitat en què l'atleta vigatà Pere Casacuberta aconseguiria un èxit internacional al ser campió del món júnior l'any 1984.

També s'ha de fer esment a l'altre club important de futbol de la ciutat, l'O.A.R. Vic, que seguia a segona divisió regional però que disposava de deu equips més de futbol base (juvenils, infantils, benjamins i prebenjamins). En total tenia sota el seu control uns dos-cents jugadors amb un pressupost d'1.900.000 pessetes. La seva massa social era d'uns 240 socis i el seu màxim problema, en aquella època, era la manca d'instal·lacions, ja que només tenien el camp de futbol de l'Estadi Torras i Bages i davant una possible utilització de les noves instal·lacions de Mas Osona les consideraven massa llunyanes.

Quant a les activitats de la resta d'entitats destaquem els èxits esportius dels clubs de bàsquet i handbol representatius de la ciutat. L'Handbol Vic va aconseguir l'ascens a segona divisió l'any 1983 i va estar a punt de pujar un altre esglaió l'any següent. A nivell organitzatiu es va encarregar de la celebració anual dels Trofeus Ciutat de Vic d'Handbol. Per la seva banda, el Bàsquet Vic assolí el títol de campió de segona categoria catalana i va aconseguir l'ascens a primera en la temporada 1986-1987. En un altre esport col·lectiu, el voleibol, el 28 d'octubre de 1984 es va fer el primer partit de l'equip masculí del Club Voleibol Vic.

⁴³⁰ Per exemple, el desembre del 1986 es va fer al pavelló del Club Patí Vic un quadrangular amb els equips de veterans del Barça i de l'Espanyol, organitzat per "La Caixa".

Com ja s'ha comentat, la petanca va viure un moment d'expansió. Es van crear nous clubs i es van organitzar diversos esdeveniments. El 30 d'agost de 1986 es van fer les primeres "12 hores de petanca" al camp de futbol de l'Estadi Torras i Bages, organitzades per la Coordinadora de petanca d'Osona i el Ripollès i el Club Petanca Santa Anna. Hi participaren tres-centes persones. El Club Petanca Vic⁴³¹, creat l'any 1985, va jugar el seu primer campionat provincial a les pistes de les "Cases del Sindicat", passant l'any següent a entrenar-se i jugar en les pistes del Club Patí Vic. El club va ser promotor de diferents campionats socials i es va encarregar d'organitzar el III Campionat de petanca de Vic l'any 1986.

Entre els esports de sala, el Vic Tennis-Taula fou molt actiu en aquesta època, organitzant, l'abril de 1984, el Campionat de Catalunya al pavelló municipal. També se celebrà diverses edicions del torneig *Open* Ciutat de Vic que, en la seva primera edició, l'any 1986, aplegà els quatre primers jugadors del rànking espanyol. En aquesta època, el club jugava a segona categoria provincial. Els escacs van viure, en aquest període, uns moments d'expansió, motivats pel triomf del jugador del Club Escacs Vic, Lluís Comas, de 13 anys, en el campionat mundial d'escacs infantil celebrat a l'Argentina l'any 1984. En els locals del Club Billar Vic es va realitzar, l'any 1984, les semifinals del campionat de Catalunya de segona categoria, i l'any 1986 un jugador del club, Miquel Espona es va proclamar campió d'Espanya de billar lliure.

Pel que fa als esports realitzats en àmbits naturals, durant aquest període destaquen la clàssica travessa al pantà de Sau organitzada pel Club Natació Vic-ETB i el Club Nàutic Vic-Sau. L'esquí seguia tenint com a promotor principal el Club Esquí Vic, que l'any 1983 disposava de 1.200 socis. Durant aquesta època el club continuava fent activitats de caire social, cursets d'aprenentatge i sortides organitzades a la neu. Sota la seva responsabilitat seguia organitzant-se, anualment, la Fira de l'Esquí, al Pavelló Municipal d'Esports. L'Agrupació de Pescadors Esportius seguia organitzant campionats socials de pesca. També dins dels esports relacionats amb la natura, la Unió Excursionista de Vic va tenir un protagonisme a la vida esportiva de la ciutat, a l'organitzar, l'any 1984, una expedició al Karakorum.

En l'àmbit dels esports de motor, la celebració tradicional del Rally Osona, així com la celebració, el maig de 1983, d'una prova puntuable pel campionat de Catalunya d'Aeromodelisme a les pistes d'Automodelisme Osona. En les activitats ciclistes, la Unió Ciclista Vic organitzà diverses edicions del Ciclo-Cros de Vic, i va popularitzar una prova ciclista nocturna amb el nom de Premi Ciutat de Vic, que també es realitzà en diferents anys.

En la taula següent hem recollit, de manera resumida les activitats esportives més significatives de les entitats esportives de Vic, tant a nivell esportiu com organitzatiu, durant aquesta etapa.

⁴³¹ L'any 1995, el Club Petanca Vic i el Santa Anna es van fusionar creant el Club Petanca Vic-Santa Anna, que, l'any 2002 va absorbir al Club Sant Miquel de Seva.

Taula 5.37. Activitats més significatives de les entitats esportives de Vic en la segona legislatura.

ENTITAT	MODALITAT	NIVELL ESPORTIU	NIVELL ORGANITZATIU
Club Patí Vic	Hoquei	Baixa de la categoria de Divisió d'Honor en la temporada 1984-85. Torna a la Divisió d'Honor en la temporada 1985-86.	Es patrocinat per Làctics Rabadà des de 1984. Canvia de patrocinador i es passa a dir Calisay-C.P.Vic des de 1986.
	Natació	Participació en competicions diverses.	
	Tennis		Organització de tornejos socials.
	Futbol sala		Organització de les 12 Hores de futbol sala.
Club Tennis Vic	Tennis		Celebració del 25è. aniversari (1985). Organització del Circuit Anella (ATP) en edicions anuals. El Circuit Anella passa a anomenar-se Barcelona-92 Gran Premi Nabisco (1986).
	Futbol-sala		Tornejos socials
	Petanca		Tornejos socials
	Tennis taula		Tornejos socials
Unió Esportiva Vic	Futbol	Baixa de la categoria de 3a. Divisió en la temporada 1984-85. Retorna a 3a. Divisió en la temporada 1986-87.	Estrena l'Estadi Municipal de Futbol el 18 de març de 1986 amb un partit amb l'Espanyol. Organització del I Torneig Ciutat de Vic.
OAR Vic	Futbol	Juga a Segona Regional.	
Club Atlètic Vic	Atletisme		Organització del Cros Ciutat de Vic en les diverses edicions Organització del Campionat provincial de cros (1985). Pere Casacuberta guanya el Campionat del Món júnior de Cros (1984).
Club Natació Vic-ETB.	Natació		Organització de la travessia anual del pantà de Sau conjuntament amb el Club Nàutic Vic-Sau.
Club Handbol Vic	Handbol	Puja a 2a. Divisió l'any 1983.	Organització anual dels Trofeus Ciutat de Vic d'Handbol.
Club Bàsquet Vic	Bàsquet	L'equip masculí queda campió de 2a. Divisió catalana i puja a 1a. Divisió en la temporada 1986-87.	Organització dels Campionats de Catalunya de bàsquet infantil (1983).
Club Voleibol Vic	Voleibol		Es crea un equip masculí l'octubre de 1984.
Escuderia Osona	Automobilisme		Organització dels Rallys Osona.
Unió Excursionista de Vic	Muntanyisme		Organització d'una expedició al Karakorum (1984).
Club Esquí Vic	Esquí		Campionats socials; sortides; curssets. Organització anual de la Fira d'Esquí al Pavelló Municipal d'Esports.
Unió Ciclista de Vic	Ciclisme		Organització de diverses edicions del Ciclo-Cros de Vic. Organització de la prova ciclista nocturna Premi Ciutat de Vic.
Agrupació de Pescadors Esportius de Vic			Campionats socials de Pesca.
Club Escacs Vic	Escacs	El jugador infantil Lluís Comas, de 13 anys, guany el Campionat Mundial d'Escacs Infantil (1984).	
Club Billar Vic		El jugador Miquel Espona es proclama campió d'Espanya de billar lliure (1986).	Organització de la semi final del campionat de Catalunya de Billar Artístic (1984).
Vic Tennis Taula	Tennis taula	Jugava a Segona categoria provincial.	Organització del Campionat de Catalunya al Pavelló Municipal d'Esports (1984). Organització de les edicions anuals de l'Open Ciutat de Vic a partir de 1986.

Club Petanca Santa Anna	Petanca	Organització de les 12 Hores de petanca, conjuntament amb la Coordinadora de petanca d'Osona i el Ripollès (1986).
Club Petanca Vic	Petanca	Organització anual de campionats socials a partir de 1985 Organització del III Campionat de Petanca de Vic (1986).

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació recollida en el 9Nov.

A aquestes activitats protagonitzades per les entitats més representatives de la ciutat, cal afegir-hi els esdeveniments esportius que, a l'igual que en l'anterior legislatura, emplenaven el programa d'actes de les festes del Mercat del Ram, així com les competicions populars que seguien desenvolupant-se en els barris de la ciutat.

408

Al marge de les actuacions de les entitats esportives cal destacar, també, per la importància i el ressò ciutadà que varen tenir, els èxits esportius aconseguits per esportistes afiliats a aquestes entitats. La gesta més espectacular va ser el campionat del món júnior de cros que va obtenir Pere Casacuberta, a Nova York, el 25 de març de 1984,⁴³² a la qual se li ha d'afegir el campionat del món infantil d'escacs de Lluís Comas, ja esmentat. Dins de l'esport escolar, l'equip femení de l'institut Jaume Callís va quedar sots-campió del món de cros escolar a Portugal. El vigatà Jordi Arcarons també seguia triomfant en les curses de motos, quedant campió d'Espanya d'Enduro, l'any 1986.

Finalment, hem de fer esment a l'aparició d'un esport nou que tindria, ràpidament, un fort èxit entre la població vigatana. A l'explosió que havia tingut el futbol-sala a finals de l'anterior legislatura, s'hi incorporà l'esquaix. El juny de 1985 van ser inaugurades les primeres pistes d'aquest esport a la carretera de Sant Bertomeu, a pocs metres del Pavelló Municipal d'Esports. Eren les primeres d'Osona. Després de cinc mesos i degut a l'èxit de l'esport entre els osonencs, el Club Squash Vic, l'entitat propietària, es va plantejar ampliar el nombre de pistes. L'abril de 1986 s'inauguraren tres pistes més a afegir a les tres anteriors, i es convocà el I Campionat d'Osona d'aquest esport. L'èxit popular d'aquest nou esport fou tan gran que a finals d'aquell any s'anuncià la celebració del tercer campionat, amb més d'un centenar de jugadors inscrits.

5.3.5.3. La relació amb les entitats esportives

A l'igual que en l'anterior mandat, les relacions entre l'Ajuntament i les entitats esportives de la ciutat es basaven, fonamentalment, en el suport econòmic i estructural que el Patronat els hi facilitava.

Al marge de la utilització de les instal·lacions públiques, la clau d'aquest recolzament era la política de subvencions que el Patronat seguia per ajudar als clubs de la ciutat. En el si del Patronat no hem constatat problemàtiques respecte als criteris d'atorgament d'aquests ajuts. Únicament a inicis de la legislatura hem recollit un plantejament específic de la regidora del SiP, Isabel Alonso, membre de la Junta del Patronat, que demanava que es clarifiqués la política de subvencions i es fixessin uns criteris objectius per a la concessió proposant que es considerés el nombre d'esportistes que tinguessin cada entitat com un indicador per a l'adjudicació del suport públic. D'altra banda, la mateixa regidora s'oposava a que el Patronat concedís un ajut al club Tennis Vic per l'organització d'un trofeu de tennis. Més endavant, es va elaborar una reglamentació per atorgar ajuts a les escoles esportives dels clubs, com ja hem explicat.

⁴³² Aquest esportista va tenir, malauradament, un accident laboral poc temps després, que va tallar-li la progressió esportiva que semblava apuntar.

En la taula 5.38 podem observar les subvencions municipals destinades a les entitats esportives a través del capítol 4 del pressupost del Patronat. Constatem l'increment progressiu anual d'aquesta despesa que es triplica entre 1983 i 1987.

Taula 5. 38. Despeses en subvencions per a entitats esportives.
Anys 1983, 1984, 1985, 1986 i 1987. En pessetes.

CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	1983	1984	1985	1986	1987
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	610.000	986.997	1.830.511	2.036.000	2.300.000
482.Trofeus i Premis	388.402	498.637	499.723	500.000	500.000
TOTAL	998.402	1.485.634	2.330.234	2.536.000	2.800.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

A l'igual que en l'anterior època, les relacions de suport a les entitats ultrapassaven la simple concessió de subvencions i, un cop més, els membres del Patronat feien de valedors davant administracions superiors de les entitats que necessitaven recursos econòmics. Per exemple, davant els problemes que tenia amb les seves instal·lacions, el Club de Modelisme d'Osona, l'antic regidor d'esports i membre de la Junta, Orriols, es va comprometre a acompanyar als directius del club a sol·licitar la col·laboració de la Direcció General de l'Esport. En el mateix sentit, la Junta acordà recolzar les peticions de subvencions que van fer a la Generalitat els clubs Natació Vic-ETB, Club Escacs Vic i la Unió Ciclista de Vic.

Els ajuts a les entitats també es canalitzaren mitjançant el suport a les obres que realitzaven en les instal·lacions que utilitzaven. Així a l'OAR Vic, se'ls hi concedí una subvenció per les obres que van fer al camp de l'Estadi Torras i Bages.

D'altra banda, l'Ajuntament va seguir destinant recursos i esforços per potenciar la seva imatge pública entre les entitats esportives de la ciutat, amb l'organització anual dels premis als Millors Esportistes de Vic que guardonaven als esportistes, equips, entitats i directius que més havien destacat durant l'any anterior. L'acte tenia lloc durant un sopar que, sovint, estava amenitzat amb passi de pel·lícules, ball, etc. i al qual es convidava a les màximes autoritats de l'esport català.

L'esdeveniment tenia una importància significativa dins la política esportiva del Patronat, i l'esforç econòmic i organitzatiu era important. Serveixi com a exemple que, la festa de l'any 1985 va significar una despesa de 550.000 pessetes, cosa que significava una part important dels recursos dedicats a promoció esportiva del Patronat.

Entre els esportistes guardonats d'aquest període hi va haver figures destacades, com Pere Casacuberta, el campió del món júnior de cros, que guanyà el premi l'any 1985. En la següent edició li va tornar a ser atorgat, fet que motivà una polèmica sobre el sistema d'elecció, que s'havia fet per vot popular.⁴³³ Els premis a les entitats i directius eren atorgats pel propi Patronat, en reunió de la seva Junta.⁴³⁴ A aquests

⁴³³ Aquest sistema va ser criticat pels membres del Patronat que consideraven que la gent s'havia decantat per l'esportista més conegut entre els candidats i que no havien tingut en compte l'història de cada aspirant. L'any següent, el Patronat va canviar el reglament d'elecció.

⁴³⁴ L'any 1984 va ser guardonat el Club Escacs Vic per "la tasca esportiva portada a terme en condicions econòmiques adverses". En la mateixa reunió es va decidir premiar a un directiu de la Unió Ciclista Vic per la "revitalització esportiva aconseguida" i es feia una menció especial al col·lectiu de participants de la campanya de gimnàstica per a la gent gran que el Patronat havia endegat. L'any 1985 es va premiar el Club Patí Vic, per "afrontar amb encert les dificultats per les que travessa el club", i es concedia el premi al millor directiu a un dirigent del Tennis

premis cal afegir-hi les medalles d'or al mèrit esportiu que l'Ajuntament va atorgar als dos campions mundials de 1984, el mateix Pere Casacuberta i Lluís Comas.

Síntesi

De l'anàlisi de la política municipal de l'Ajuntament de Vic envers les entitats esportives que hem desenvolupat en les pàgines anteriors destaquem els aspectes més significatius:

- Durant la segona legislatura es crearen quinze noves entitats esportives a Vic, algunes d'elles eren producte d'escissions d'entitats ja existents i altres estaven relacionades amb noves modalitats esportives.
- Els clubs més importants de la ciutat—Unió Esportiva Vic, Club Patí Vic i Club Tennis Vic—van viure una època de crisi econòmica i, en algun cas, esportiva i organitzativa força important. La resta d'entitats varen seguir generant un ric ventall d'ofertes esportives continuades i esdeveniments esportius significatius.
- A més, en aquesta època, alguns esportistes vigatans aconseguiren èxits esportius individuals del més alt nivell que serviren, a més, per donar ressò a la ciutat de Vic.
- Durant aquest període es va produir el naixement i expansió d'un nou esport que va tenir molt èxit entre la població vigatana: l'esquaix.
- En l'àmbit de la relació amb les entitats, l'Ajuntament va seguir la seva política de recolzament incondicional dels clubs de la ciutat, concedint subvencions a les seves activitats, deixant-los el màxim protagonisme de l'oferta esportiva, i premiant la seva actuació amb guardons anuals concedits amb la màxima difusió local, mitjançant la celebració de la festa del Millor Esportista de Vic.

5.3.6. Resum de la política esportiva municipal en la segona legislatura

La segona legislatura es va iniciar amb majoria absoluta de CiU que, amb Ramón Montañà altre cop d'alcalde, governaria en solitari la ciutat. Dins l'organització política de l'Ajuntament va haver canvis. Les Comissions Informatives per a temàtiques específiques s'organitzaren de manera diferent que en l'anterior mandat i esports va deixar de tenir-ne una d'específica.

El responsable polític d'esports també va canviar. L'anterior regidor, Joan Orriols, no s'havia presentat a les llistes i en lloc seu va ser designat Joan Brugués, setè en la llista electoral de CiU, que compatibilitzaria les responsabilitats d'esports amb la presidència del Patronat Municipal d'Esports i la regidoria de sanitat. A més, també presidia el Consell Comarcal d'Esports d'Osona.

El Patronat Municipal d'Esports va seguir sent l'eina de l'actuació esportiva municipal i en la composició de la seva Junta va haver-hi molts canvis. Només tres persones,

---

Taula. L'entitat premiada l'any 1986 va ser el Club Petanca Vic que havia aconseguit inaugurar unes noves instal·lacions, per "haver assolit el reciclatge d'un espai esportiu amb el treball i dedicació personals, no obstant la mancança de mitjans". El premi al millor directiu se l'endugué el regidor de CiU, Jacint Codina, pel "treball realitzat en la consecució del camp municipal de futbol de la Unió Esportiva Vic", mentre es concedia una menció especial per l'expedició de la Unió Excursionista Vic que havia anat al Karakorum. El 1987 es va concedir el premi a la millor entitat de 1986 a la Unió Excursionista Vic, com a reconeixement als seus setanta cinc anys d'existència, i el nomenament de millor directiu de Vic va recaure en el secretari tècnic del Club Bàsquet Vic.

Josep Riba, una de les persones més actives en l'anterior legislatura; Joan Orriols, l'antic regidor; i Dídac Herrero, relacionat amb el Club Bàsquet Vic, repetien mandat. Riba, regidor de CiU responsable de l'urbanisme municipal—en l'anterior legislatura militava a la UVI—i relacionat amb l'OAR-Vic i Herrero van seguir tenint un nivell molt alt de presència en les reunions del Patronat.

El gran tema d'aquesta legislatura va ser la construcció definitiva de les instal·lacions de la zona esportiva del Mas Osona. Així, l'any 1986, amb la inauguració de l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme es culminaria el procés de dotar a Vic d'unes grans instal·lacions esportives i de posar en marxa un nou model de gestió dels equipaments esportius municipals. Els nous equipaments serien una excusa magnífica per a la transformació urbanística de la ciutat alhora que establien un nou marc de relació entre l'Ajuntament i la Unió Esportiva Vic i el Club Atlètic Vic que van passar a gestionar, a través d'una concessió administrativa, els nous equipaments emblemàtics municipals.

El personal del Patronat seguia essent molt reduït, dedicat, fonamentalment, a tasques administratives i de manteniment de les instal·lacions que es gestionaven directament, els dos pavellons i els camps d'entrenament de futbol que s'havien creat al Mas Osona. En la plantilla seguia sense haver personal tècnic-esportiu tot i que el Patronat continuava fent-se càrrec del pagament del professorat d'educació física i d'esport escolar de les escoles públiques. Encara que el Patronat va posar en marxa programes esportius propis (gimnàstica per a la gent gran, per a adults i escoles de rítmica i de patinatge) els tècnics responsables no es van incorporar a la plantilla de l'organisme tot i ser pagats amb el pressupost del Patronat. Fins i tot, la plaça de tècnic esportiu que era ocupada per una llicenciada de l'INEFC en l'anterior legislatura va ser reconvertida en una plaça de manteniment. La gran novetat de la legislatura va ser la creació del Centre de Medicina Esportiva, un servei que l'Ajuntament va crear per posar a disposició de les entitats esportives de tota la comarca, controlant la seva gestió i el pagament del personal a través del Patronat Municipal d'Esports, sense que figurés dins l'estructura municipal.

Així doncs, excepte els programes esportius municipals esmentats anteriorment i la realització d'algun esdeveniment esportiu popular (La Caminada Popular) l'oferta esportiva de la ciutat es canalitzava a través de les entitats esportives—que van seguir creixent en aquest període—i del Consell Comarcal d'Esports, pel que feia a l'organització de l'esport escolar del municipi, entitat en la qual el Patronat seguia tenint un paper fonamental.

La relació entre l'Ajuntament i les entitats esportives va seguir essent molt estreta en aquest període. Alguns dels principals clubs de la ciutat van viure moments difícils. La Unió Esportiva Vic, tot i disposar de l'Estadi Municipal va passar per crisis econòmiques, institucionals i esportives. El mateix li va passar a un dels clubs més emblemàtics de la ciutat, el Club Patí Vic, mentre l'altre club més significatiu, el Club de Tennis Vic, també va patir moments econòmics difícils. Tot i això, el paper de les entitats esportives seguia essent cabdal en el sistema esportiu vigatà. Al marge de tots els equips de competició i les escoles esportives que tenien, els clubs participaven en les activitats que organitzava l'Ajuntament, com ara les festes del Mercat del Ram, i el Patronat Municipal d'Esports els donava suport amb subvencions econòmiques, amb cessió d'espais esportius, i amb l'organització anual dels premis als Millors Esportistes de Vic.

5.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny1987- maig1991)

5.4.1. El marc polític general en el període 1987-1991

En la tercera legislatura, CiU, amb una persona nova al capdavant de les llistes, Pere Girbau, va tornar a obtenir la majoria absoluta en el consistori vigatà. Les primeres actuacions polítiques del nou Ajuntament van ser dedicades a aturar projectes presentats al final de l'anterior mandat, amb la idea de diferenciar-se clarament de la política de l'anterior equip de govern.⁴³⁵

412

El nou equip va trobar-se amb temes que ja havien estat conflictius en l'anterior legislatura i va dur a terme actuacions urbanístiques dissenyades en els anteriors mandats. La legislatura va concloure coincidint amb el sagnant atemptat d'ETA a la caserna de la guàrdia civil.

5.4.1.1. La composició política de l'Ajuntament de Vic

Les terceres eleccions municipals es van fer un any després del segon triomf socialista a nivell d'Estat. A Vic, un cop més s'assajaria una nova fórmula específica per agrupar els partits representants de l'esquerra. Aquest cop, el PSC junt amb el PSUC i el Partit dels Comunistes de Catalunya (que en altres poblacions varen presentar-se junts en la coalició Iniciativa per Catalunya) i Nacionalistes d'Esquerra varen decidir, el 28 de febrer de 1987, la creació d'un nou grup polític vigatà, Progrés Municipal d'Osona (PMO), en substitució de Socialisme i Progrés (SiP), que els agruparia i es presentaria als diferents municipis de la comarca.⁴³⁶

Esquerra Republicana de Catalunya, que en els anteriors comicis s'havia presentat dins la llista del SiP, es presentava ara amb una llista pròpia al capdamunt de la qual estava l'anterior regidor de Socialisme i Progrés, Jaume Portell, mentre que l'anterior coalició de dretes, AP-PDP-UL es presentava només com a Aliança Popular. L'altra novetat la va aportar la creació d'una candidatura independent, Independents per Vic (IpV), al front de la qual estava el doctor Josep Maria Arimany, que tenia en les seves files a l'antiga regidora popular Montserrat Roca i al president del Club Patí Vic, Pere Puntí.

En la llista electoral de Convergència i Unió es va produir un canvi del seu líder. Els conflictes polítics de la passada legislatura, principalment el de la remodelació de la plaça Major i la construcció de l'aparcament que l'enfrontaven amb una part de la ciutadania havien provocat la caiguda política de Montaña.⁴³⁷ El resultat polític fou que CiU es va plantejar el relleu del cap de llista en aquestes eleccions municipals, essent designat en Pere Girbau, membre de la Cambra de Comerç i president del comitè executiu de Convergència a Vic.⁴³⁸

⁴³⁵ Girbau, en declaracions fetes a El 9 Nou, de 16 d'octubre de 1987, afirmava tenir prioritats diferents que les que tenia Montaña, i que les seves es concretaven en el comerç, les obres i la promoció turística.

⁴³⁶ A Vic, la llista del PMO era encapçalada per l'arquitecte Josep Vilamala, i entre els antics regidors de Socialisme i Progrés, només Amadeu Serra estava col·locat en llocs de possible elecció. Miquel Codina i Maria Dolors Mariné, primer i segona, respectivament, de la candidatura anterior, havien expressat, públicament, el seu cansament i apareixien en les llistes en llocs allunyats de l'encapçalament.

⁴³⁷ Les raons d'aquesta caiguda en desgràcia calia buscar-les en el què la premsa anomenava "estil personalista" (així sortia classificat en *El 9 Nou* del 23 de maig de 1986) de Montaña que, segons els medis informatius de l'època, havia portat en l'anterior mandat a que fins i tot alguns regidors del seu grup s'enfrontessin a l'alcalde en l'aprovació dels pressupostos, al final de la passada legislatura.

⁴³⁸ Segons la premsa, Montaña va influenciar en la configuració de les noves llistes, vetant alguns membres del partit que havien estat crítics amb la seva gestió. Entre ells estava Joan Orriols, el regidor d'esports de la primera

Tot i els conflictes esmentats, els vigatans van tornar a donar la majoria absoluta a CiU en les terceres eleccions municipals, amb novament onze regidors. Els grans derrotats varen ésser la coalició Progrés Municipal d'Osona que només va obtenir quatre representants i Aliança Popular que es va quedar fora de l'Ajuntament. Esquerra Republicana de Catalunya, va aconseguir dos regidors, i la gran sorpresa electoral la protagonitzà Independents per Vic (IpV) que, esgarrapant els vots de l'esquerra i dels populars, va arribar a obtenir quatre representants en el consistori.

Taula 5.39. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Vic en la tercera legislatura.

CONVERGÈNCIA I UNIÓ (CiU)

Pere Girbau
Candi Espona
Enric Castellnou
Jacint Codina
Josep M. Vila
Xavier Cervera
Maria Carme Barcons
Jordi Vivet
Josep Castells
Domènec Mules
Antoni Ricart

PROGRÉS MUNICIPAL D'OSONA (PMO)

Josep Vilamala
Amadeu Serra
Francesc Codina
Antoni Granero

INDEPENDENTS PER VIC (IpV)

Josep M. Arimany
Montserrat Roca
Pere Puntí
Enric Pérez

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA (ERC)

Jaume Portell
Jaume Puntí

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.

La renovació personal dels components del Ple va ser altre cop molt gran. De CiU, només un regidor, Jacint Codina, repetia mandat i es reincorporava un altre, Candi Espona, que ho havia estat en la primera legislatura. En PMO sols continuava un regidor, mentre a ERC renovava càrrec un antic edil de Socialisme i Progrés, Jaume Portell, i a IpV Montserrat Roca que havia tingut representació pel grup popular en el darrer mandat. En total, doncs, disset dels vint-i-un regidors—inclòs l'alcalde—eren novells en la política municipal. La representació femenina va quedar reduïda a dues regidores.

El nou alcalde, Pere Girbau, va ser escollit només amb els vots del seu grup, mentre les altres forces polítiques votaven els seus caps de llista.⁴³⁹ En el repartiment de responsabilitats polítiques, l'alcalde va fer servir el corró i configurà la Comissió de Govern⁴⁴⁰ i les tinències d'Alcaldia únicament amb membres de la seva llista.

legislatura, que s'hi havia enfrontat públicament en el conflicte de la remodelació del casc antic. (*El 9 Nou*, 24 d'abril de 1987)

⁴³⁹ En Pere Girbau no va poder obtenir la majoria dels vots, al faltar un regidor de la seva coalició, per estar convalescent d'una operació. Cada grup va votar el seu cap de llista, i així Girbau obtingué 10 vots, Josep Vilamala (PMO), 4; Josep Arimay (IpV), 4 i Jaume Portell (ERC) 2.

⁴⁴⁰ La Comissió de Govern es va configurar amb els set primers membres de la candidatura de CiU, entre ells Mre Carme Barcons, la regidora d'esports.

L'oposició es va haver de conformar en prendre part de les comissions informatives que, aquest cop, eren quatre: les d'Economia, hisenda i governació; la d'Urbanisme; la de Benestar social; i la de Comptes. Altre cop, doncs, no n'hi havia cap específica d'esports.

5.4.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la tercera legislatura.

Com en els anteriors períodes hem seleccionat alguns aspectes significatius del que va ser la vida municipal, tan des de l'òptica de l'actuació de l'Ajuntament, com de fets socials importants que es van produir a la ciutat. Entre els que ens han cridat més l'atenció i que tot seguit exposem, hi ha la remodelació final de la zona on estava el camp de futbol de la Unió Esportiva Vic, i la construcció del pont que facilitaria l'accés a la zona esportiva del Mas Osona.

- Un altre cop l'aparcament subterrani i la Plaça major

El tema de l'aparcament subterrani i la remodelació de la plaça Major, que ja havien portat maldecaps a l'anterior alcalde, van tornar a ser el centre d'atenció de la política municipal durant bona part de la tercera legislatura. La construcció de l'aparcament subterrani va passar per diferents fases, totes elles problemàtiques, fins el punt que del projecte inicial de realitzar-lo a la Rambla del Carme es va passar, després de forces batalles polítiques, a una nova proposta de l'alcalde de fer uns aparcaments sota la plaça Major.⁴⁴¹ El fet de realitzar aquesta proposta després d'haver finalitzat les obres de condicionament de la plaça va generar a Girbau tensions dins el seu partit i fortes crítiques per part de l'oposició. La resposta ciutadana davant aquest nou projecte també es va polaritzar. Es va crear una comissió antipàrquing que va polemitzar amb Centre Vic, la unió de botiguers del centre de la ciutat.⁴⁴²

- Les principals actuacions urbanístiques

En aquesta legislatura va tenir lloc la culminació de l'actuació urbanística d'obrir Vic cap a ponent, amb la reordenació de l'antic camp de futbol de la Unió Esportiva Vic i la plaça de toros en desús que hi havia al cantó, que varen ser derruïts per donar pas a la construcció de l'estació d'autobusos i el pont de la Sagrada Família que facilitaria l'accés a la zona esportiva del Mas Osona. Un altre projecte urbanístic important del període va ser la reordenació de la zona compresa entre Ca l'Abel, una de les primeres factories de llonganisses que hi va haver a Vic. Dins els projectes que es van dissenyar durant aquesta legislatura el més ambiciós va ser el del complex del Sucre, una ampla zona d'equipaments i serveis que es volia edificar en uns antics terrenys de Campsa i d'una fàbrica, a l'oest de la ciutat.

- La finalització de grans infraestructures locals

D'altra banda, la construcció del col·lector de Vic, iniciat en l'anterior període, es va disparar pressupostària i temporalment, realitzant-se en aquesta època. El mateix es pot dir quan a la depuradora d'aigües residuals que es va aprovar en l'època de Montañà.

⁴⁴¹ El nou Ajuntament s'havia declarat, inicialment, partidari de fer l'aparcament subterrani, tot i que dins la societat anònima municipal que s'havia creat en l'anterior legislatura, "Aparcaments de Vic S.A.", l'alcalde entrant, Pere Girbau, havia afirmat tenir dubtes de tirar endavant el projecte, degut a les queixes dels veïns de la Rambla del Carme. El mandatari havia manat fer prospeccions per ubicar-lo en un altre lloc, la "Bassa dels hermanos", però els resultats no havien estat gaire positius. ("El 9Nou", de 4 de setembre de 1987). D'altra banda, el compromís de fer l'obra havia figurat en el programa polític de Girbau, però, un cop escollit batlle, el compromís va començar a trontollar ("El 9 Nou", de 9 d'octubre de 1987).

⁴⁴² La comissió antipàrquing va fer diferents manifestacions de protesta pel projecte, entre les que destaca un solàrium que es va organitzar al mig de la plaça Major el setembre de 1988.

- La pau política de l'Atlàntida i de la residència sanitària

També en aquesta legislatura es va efectuar la remodelació definitiva del Teatre Atlàntida, que havia estat adquirit en la darrera legislatura amb forts enfrontaments entre els diferents partits polítics i, així mateix en els inicis d'aquesta legislatura, set anys després de la seva construcció i un cop pacificades les tensions polítiques que es van originar en l'anterior mandat, va posar-se en funcionament la residència sanitària, sota la tutela de l'Hospital General de Vic.

- El sagnant atemptat d'ETA

El 26 de maig de 1991 es van fer les quartes eleccions municipals, amb una nova majoria absoluta de CiU, però abans de constituir-se el nou Ajuntament, la ciutat va viure el tràgic esdeveniment de l'atemptat d'ETA a la caserna de la guàrdia civil, realitzat a finals de maig.

Síntesi

En la tercera legislatura es va produir una nova victòria electoral de Convergència i Unió, que va tornar a obtenir la majoria absoluta del consistori. El més destacable era, però, que aquest cop ho feia amb un nou candidat, en Pere Girbau, que seria el batlle de Vic després que la coalició nacionalista "descavalqués" l'anterior alcalde, en Ramon Montañà.

En la composició política de l'Ajuntament també es remarcable el fet que els partits d'esquerra, altre cop en una coalició ara anomenada Progrés Municipal d'Osona, van tenir el pitjor resultat obtingut fins al moment en unes eleccions locals, mentre sorgia, amb força, una coalició d'independents, Independents per Vic.

Des del primer moment, el nou alcalde va voler diferenciar la seva política de l'anterior equip de govern, però va tornar a xocar amb els mateixos conflictes ciutadans, la remodelació de la plaça Major i la creació d'un aparcament subterrani al centre de la ciutat.

En aquest període es van executar algunes de les grans inversions urbanístiques dissenyades en el període anterior, en especial i pel tema que ens interessa, l'enderrocament del camp de futbol de la Unió Esportiva Vic que va facilitar la construcció de la nova estació d'autobusos, i la creació d'un pont que va permetre un millor accés cap a la zona esportiva del Mas Osona.

5.4.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1987-1991)

En la tercera legislatura el Patronat Municipal d'Esports va continuar sent l'organització específica municipal per a la temàtica esportiva, amb una reestructuració completa dels membres de la seva Junta, començant per la persona que era la responsable política d'esports.

5.4.2.2. L'esport dins l'estructura política municipal

En el tercer mandat, els homes forts del govern de la ciutat van ésser, inicialment, els tinentes d'alcalde Candi Espona, responsable d'una macroàrea d'economia, hisenda i governació, Enric Castellnou, encarregat d'urbanisme, obres públiques, activitats i serveis i barris, i Jacint Codina, responsable de l'àrea de benestar social.

Mª Carme Barcons, situada en el setè lloc de la llista electoral de CiU, va substituir a Joan Brugués, que no s'havia tornat a presentar, i va assumir la presidència del Patronat Municipal d'Esports, un càrrec que compartia amb la de responsable de l'àrea de Comerç i Indústria. La nova regidora d'esports era diplomada en ciències empresarials i llicenciada en ciències econòmiques i es dedicava, professionalment, a l'assessorament d'empreses. A més era sòcia del Club Tennis Vic. Any i mig després d'aquest repartiment inicial de responsabilitats municipals es van produir remodelacions del cartipàs, passant Barcons a ocupar-se de l'àrea de Benestar social a més del Patronat Municipal d'Esports, així com de la quarta tinència d'Alcaldia.

5.4.2.3. El Patronat Municipal d'Esports en la tercera legislatura

El Patronat va seguir essent, en la tercera legislatura, l'instrument municipal per a desenvolupar la política esportiva del consistori. La composició de la Junta, d'acord amb els estatuts, tenia tres representants municipals, aquest cop dos de CiU i un d'IpV. A ells calia afegir-hi la regidora d'esports M^aCarme Barcons que n'exercia la presidència. Com es pot observar, els altres dos partits presents en el consistori, Progrés Municipal d'Osona i Esquerra Republicana de Catalunya, no tenien cap regidor en l'òrgan de decisió del Patronat. La regidora d'esports compaginava aquest càrrec amb el de presidenta del Consell Comarcal d'Esports.

Als regidors municipals se sumaven els representants dels centres escolars, de les entitats esportives i les persones escollides directament per l'alcalde, cosa que feia el total d'onze persones que regien el govern del patronat, entre les quals hi havia tres dones. Tothom era nou en la Junta del Patronat.

Taula 5.40. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura.

JUNTA DEL PATRONAT	PROCEDÈNCIA
M ^a Carme Barcons i Matavera	Regidora d'Esports (CiU)
Jordi Vivet i Hors	Regidor representant de CiU
Josep Castells i Montañà	Regidor representant de CiU
Enric Pérez i Romero	Regidor representant de IpV
Isidre Blanch i Molist	Representant de les entitats esportives (OAR Vic)
Evarist Pagés i Forcada	Representant de les entitats esportives
Montserrat Rovira i Costa	Representant dels centres d'ensenyament (C.Pub.Sant Miquel dels Sants)
Mercè Soler i Canudas	Representant dels centres d'ensenyament
Josep Ramón Soldevila i García	Designació d'Alcaldia
Ramón Soler i Jutglà	Designació d'Alcaldia
Miquel Comella i Verdaguer	Designació d'Alcaldia

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

Internament, el Patronat es va organitzar en dues comissions encarregades de preparar temes específics relacionats amb la seva àrea d'actuació. Les comissions eren organismes d'estudi però no tenien un caràcter decisorí. Aquesta facultat es reservava a la Junta del Patronat. Una comissió era la d'Activitats i Serveis, responsable de tota l'acció de promoció esportiva municipal, i l'altra era la d'Obres, que havia de seguir les actuacions en la construcció i millora dels equipaments esportius de la ciutat. S'havia modificat, així, l'estructura anterior basada en tres comissions: instal·lacions i obres; esport escolar i promoció de l'esport de lleure; i clubs i relacions exteriors.

D'altra banda, en les primeres reunions del Patronat es proposà la creació d'un grup assessor de l'educació física, integrat per persones llicenciada en educació física, que tindria, entre altres atribucions la de coordinar el programa d'educació física dels centres d'EGB. Aquesta proposta no apareix concretada, posteriorment, en les actes

del Patronat, però del fet de suggerir-la es pot intuir el paper que, segurament, devien jugar les representants dels centres d'ensenyament, una de les quals era llicenciada en educació física.⁴⁴³

La Junta del Patronat es va reunir seixanta sis cops durant la tercera legislatura, bastant menys que l'anterior mandat, encara que el nivell d'assistència dels membres de la Junta del Patronat va ser més elevada que en les dues legislatures anteriors. Aquest cop la mitjana d'assistència setmanal dels onze membres de la Junta va ser de 7,5, amb una presència molt constant de la regidora d'esports, el representant de l'OAR Vic, les dues representants dels centres docents, i un dels representants polítics de CiU.

Taula 5.41. Assistència a la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura.

JUNTA INICIAL		%
M ^a Carme Barcons i Matavera	Regidora d'Esports (CiU)	97%
Isidre Blanch i Molist	Representant de les entitats esportives (OAR Vic)	89%
Montserrat Rovira i Costa	Representant dels centres d'ensenyament	89%
Mercè Soler i Canudas	Representant dels centres d'ensenyament	86%
Jordi Vivet i Hors	Regidor representant de CiU	80%
Josep Ramón Soldevila i García	Designació d'Alcaldia	69%
Josep Castells i Montañà	Regidor representant de CiU	62%
Ramón Soler i Jutglà	Designació d'Alcaldia	62%
Enric Pérez i Romero	Regidor representant de IpV	48%
Evarist Pagés i Forcada	Representant de les entitats esportives	37%
Miquel Comella i Verdaguer	Designació d'Alcaldia	22%

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

En la gràfica següent podem observar que, als inicis, el nivell de presència va arribar al màxim dels onze membres, encara que el nombre de presents va decaure en el darrer any de la legislatura.

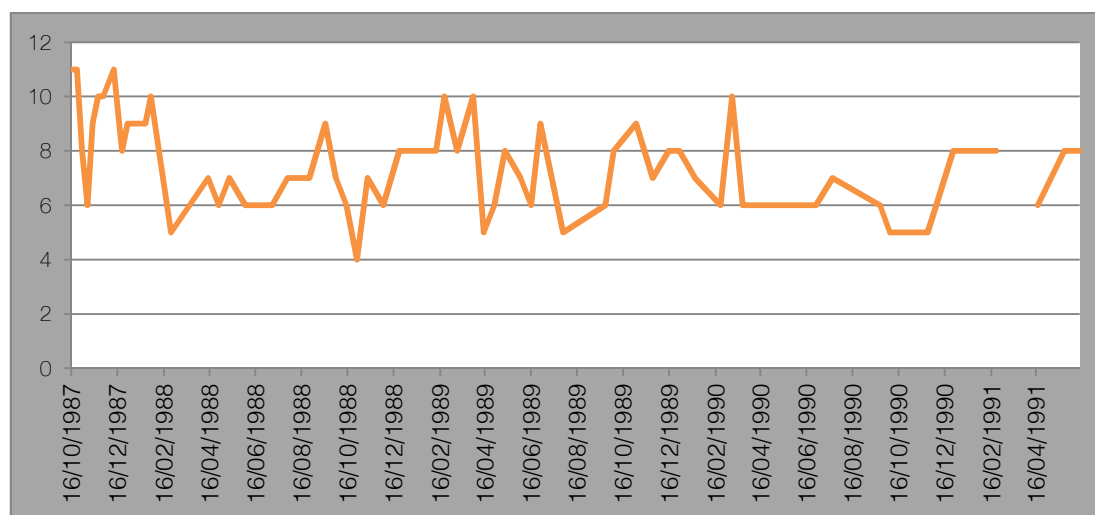

Figura 5.13. Nivell de presència dels membres de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura. Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Patronat.

⁴⁴³ Aquesta persona, Montserrat Rovira, seria la futura regidora d'esports en la següent legislatura.

5.4.2.4. El personal dels serveis esportius municipals

Durant la tercera legislatura es va mantenir la tònica de disposar en la plantilla d'un baix nombre de components exclusivament per a tasques administratives i de serveis, alhora que els tècnics esportius seguien tenint una situació laboral poc definida. El Patronat es seguia fent càrrec de les despeses dels monitors esportius de les escoles i d'un percentatge del cost del professorat d'educació física. D'altra banda, el professorat del programa de gimnàstica per la tercera edat i de l'escola de gimnàstica artística, presentaven factures a l'organisme municipal que les feia efectives cada mes. Aquesta era la mateixa situació que es produïa amb el personal de neteja i algunes persones que desenvolupaven tasques complementaries de manteniment a les instal·lacions.

Tot i el manteniment general de la situació, durant aquest període es va viure un intent de transformar aquesta dinàmica habitual en la plantilla del Patronat, incorporant, per un breu temps, un nou càrrec directiu amb tasques específicament tècnic-esportives. Així, el desembre de 1987 s'acordà suprimir el lloc de treball de la plantilla laboral denominada Auxiliar de gestió, grup D, nivell 6 que no s'havia cobert i crear una nova plaça de llicenciat en educació física dins el grup A, nivell 11.⁴⁴⁴ La convocatòria de la plaça de llicenciat en educació física va donar peu a una reestructuració de l'organigrama laboral del Patronat en el qual destacava la nova figura com a responsable de tota l'àrea tecnicoesportiva de l'organisme, amb el nom de Director Tècnic. L'organigrama laboral del Patronat va quedar configurat, provisionalment, d'acord amb la figura següent:

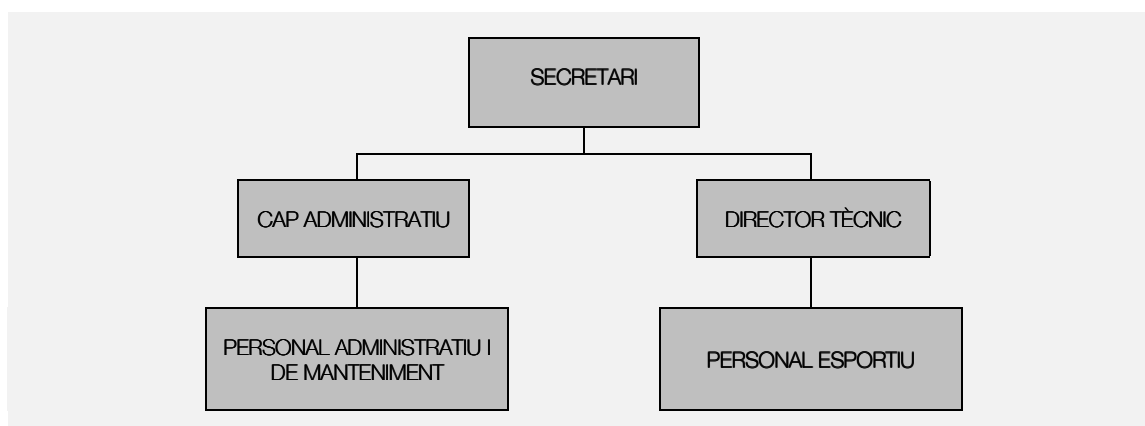

Figura 5.14. Organigrama laboral del Patronat Municipal d'Esports de Vic, 1988.

En l'acta del 16 de setembre de 1988 van quedar reflectides les funcions dels dos càrrecs directius del Patronat, el cap administratiu i el director tècnic, als qual se'ls feia dependre, jeràrquicament, del secretari municipal de l'Ajuntament. En les funcions establertes es pot veure la voluntat de diferenciar les tasques estrictament de promoció esportiva, dutes a terme pel director tècnic, de les del seguiment econòmic-administratiu del Patronat fetes pel cap administratiu, que seguia essent Frederic Pérez. Volem remarcar, a més, que al director tècnic se li atribuïen, específicament,

⁴⁴⁴ El 28 de juliol de 1988 s'aprovaren les bases del concurs-oposició per cobrir la plaça de llicenciat d'educació física. Les característiques de la plaça, al marge de la categoria laboral ja esmentada es concreten en una durada d'un any, prorrogable fins a un màxim de tres. En la convocatòria del concurs s'especificava el tipus de prova que es realitzaria en la qual es demanava que es desenvolupés l'organització d'una activitat esportiva en l'àmbit del municipi de Vic, que seria proposada pel tribunal, una valoració del coneixement del català i el desenvolupament per escrit de tres temes a escollir entre un total de 30 relacionats amb temàtiques esportives. També estava previst realitzar un test psicotècnic.

les funcions de secretari tècnic del Consell Comarcal d'Esports, una mostra més de la simbiosi en què actuaven les dues entitats. Entre les altres funcions “tècniques” estava l'organització i gestió de les activitats gestionades directament pel Patronat (Caminada Popular, campanya tercera edat, etc.); la coordinació del programes d'educació física i esport escolar subvencionats pel Patronat; la potenciació de la formació de tècnics esportius al municipi; i l'assessorament tècnic a les entitats esportives de la ciutat.

A part de les tasques burocràtiques, al cap administratiu se li reservaven, entre d'altres, funcions de protocol i relacions públiques, de gestió i administració de les instal·lacions existents; i, sobretot, el que feia referència a la política de construcció de nous equipaments. A més d'aquestes funcions, tots dos càrrecs compartien les activitats que es generessin de la possible nominació de Vic com a subseu olímpica en els Jocs Olímpics de Barcelona de 1992.

De la lectura de les funcions assignades es pot extreure una política d'actuació que es perfilava en el Patronat. D'alguna manera semblava reflectir-se que de l'època en què era prioritària la construcció instal·lacions s'estava passant a una nova etapa en la què l'estructuració tècnica i gestora del Patronat tenia una gran importància. Al menys, la convocatòria de la plaça de llicenciat i l'atribució de funcions al mateix nivell orgànic que el cap administratiu, semblaven atorgar-li un nou impuls a un intervencionisme tècnic municipal en l'organització del sistema esportiu de Vic.

Així però, aquesta experiència organitzativa no va durar gaire. El febrer de 1989 la plaça de llicenciat va ser coberta, però el seu ocupant va ocupar poc temps el càrrec, ja que el desembre del mateix any va demanar la baixa degut a altres ofertes professionals que havia rebut.⁴⁴⁵ L'experiència no deuria ser gaire positiva, ja que en l'esborrany del pressupost del 1990 es proposà reconvertir la plaça de llicenciat en educació física en una d'administratiu adscrit a les oficines, del grup C, amb una dedicació de 40 hores setmanals, i crear una plaça de metge adscrit al Centre de Medicina de l'Esport, del grup A, amb una dedicació de 20 hores.⁴⁴⁶ Es tancava, així, una curta etapa de reestructuració dels serveis esportius municipals més encaminada a incidir directament en els aspectes tècnics de la política esportiva.

Al marge d'aquest intent d'estructuració tècnica del Patronat, l'organisme efectuà altres contractacions temporals de personal per a tasques específiques, sense variar, però, la composició oficial de la plantilla.⁴⁴⁷

En la taula següent podem veure les despeses de la plantilla del personal en el capítol 1 del pressupost del Patronat i despeses de capítol 2 que atribuïdes a la prestació de serveis i al Centre de Medicina de l'Esport. En el capítol 1 apareix pressupostada en

⁴⁴⁵ La persona que va desenvolupar aquesta tasca va ser Carles Rodellas.

⁴⁴⁶ Dins els pressupost d'aquell any va quedar recollit, apart d'un increment molt important de les retribucions del cap de gestió i administració i de l'Auxiliar administratiu per equiparar-los a altres llocs de treball similars de l'Ajuntament, la relació de llocs de treball de la plantilla on, al marge dels ja indicats, hi havia dos oficials de manteniment, i les noves places d'administratiu i del metge (acta del 22 de febrer de 1990 del LAPME-Vic). La plaça administrativa va ser coberta, provisionalment, amb caràcter d'urgència el març de 1990 i la convocatòria oficial definitiva es realitzà l'octubre del mateix any, fent-la coincidir amb la convocatòria de la plaça de metge. (actes del 9 de març i del 4 d'octubre de 1990 del LAPME-Vic). Tot i així, malgrat la convocatòria esmentada, caldria esperar gairebé un any perquè es realitzessin les proves d'ambdues places essent convocat el tribunal el setembre de 1991. (acta del 12 de juny de 1991 del LAPME-Vic)

⁴⁴⁷ El febrer de 1988 la presidenta del Patronat proposà que es contractés, provisionalment, una persona per ajudar a l'organització dels actes de la festa del millor esportista de Vic, del Mercat del Ram i ajudar a l'elaboració dels dossiers de la candidatura olímpica de Vic. Més endavant, l'octubre de 1988, es va plantejar la necessitat de tramitar la contractació d'un peó durant un període de tres mesos per ajudar al personal d'instal·lacions en la realització de diverses obres de millora en les instal·lacions, la qual cosa es produí el desembre. La situació es va repetir altre cop el setembre de 1989.

l'any 1989 la plaça del llicenciat en educació física que l'any següent desapareixeria i es reconvertiria en les places d'administratiu i de metge del Centre de Medicina de l'Esport que no sortien pressupostades fins l'any 1991. Desconeixem la raó per la qual desapareixen recursos per a la prestació dels serveis a partir de 1989, unes partides destinades en els anys anteriors al pagament del professorat d'educació física i monitors esportius. Probablement aquests recursos apareixen en una altra partida pressupostària del capítol 2.

Taula 5. 42. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Vic en el període 1988-1991. En pessetes.

CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	1988	1989	1990	1991
161.Sous, salaris i triennis		9.092.328	8.033.332	10.648.733
171.Emoluments de personal contractat	5.944.259		2.376.053	1.742.451
181.Assegurances Socials	1.330.000	2.675.128	2.788.294	3.013.560
TOTAL CAP.1	7.274.259	11.767.456	13.197.679	15.404.744
CAP. 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (concepte 258)				
258.Contractes i prestació de serveis	4.110.000			
258.4310 Centre Mèdic de l'Esport	1.000.000	1.399.485	4.148.437	4.643.000
258.7170 Organització actes esportius propis	0	2.997.157	3.639.287	3.578.649
TOTAL CAP.2	5.110.000	4.396.642	7.787.724	8.221.649
TOTAL	12.384.259	16.164.098	20.985.403	23.626.393

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.4.2.5. Les relacions amb el Consell Esportiu d'Osona

En aquesta legislatura el Patronat va seguir utilitzant el Consell Comarcal d'Esports com a instrument de la política esportiva municipal i, especialment, com a vehicle de la participació dels nens i nenes en competicions esportives escolars. Aquesta entitat va canviar la seva denominació, l'any 1988, adoptant el nom de Consell Esportiu d'Osona arran de l'aprovació, aquell any, de la Llei 8/88 de l'esport de Catalunya que obligava als consells comarcals d'esports a transformar-se en agrupacions esportives amb aquesta denominació. La regidora d'esports de Vic en seguia essent la presidenta i ja hem vist abans que l'Ajuntament va fer que el director tècnic del Patronat fora, al mateix temps, el secretari tècnic del Consell. A més, el Consell seguia utilitzant, com a seu social, els locals municipals situats a la zona esportiva de Mas Osona on estava ubicat el Patronat Municipal.

5.4.2.6. La situació del Centre de Medicina Esportiva

A més de la plantilla, el Patronat seguia acollint dins la seva estructura, el Centre de Medicina Esportiva, amb un metge al seu comandament que seguia rebent una compensació econòmica basada en el contracte establert en la darrera legislatura i que, com s'ha esmentat anteriorment, es va proposar incorporar-lo a la plantilla a finals de 1991. Aquest servei, però, va passar per moments de crisi, ja que l'abril de 1988 se seguia valorant, a l'igual que succeïa des de la seva inauguració, que, malgrat la seva qualitat, estava infrutilitzat.⁴⁴⁸ Tot i això es va ampliar la dedicació pressupostària del centre.

⁴⁴⁸ Les causes que justificaven aquesta situació es basaven, segons els membres de la Junta del Patronat, en el desconeixement del mateix per part dels possibles usuaris, fet que motivà que es decidís fer-ne una campanya de promoció.

Síntesi

L'organització política de l'Ajuntament de Vic en la tercera legislatura va tenir les següents característiques:

- El ple de l'ajuntament es va configurar amb la majoria absoluta de CiU que va obtenir onze representants. La coalició nacionalista havia substituït aquest cop al seu cap de llista. El nou alcalde seria Pere Girbau.
- Els partits d'esquerres, PSC, PSUC i PCC, es van aliar amb Nacionalistes d'Esquerra creant una nova coalició Progrés Municipal d'Osona (PMO), substituint l'anterior coalició Socialisme i Progrés. Només van obtenir quatre representants municipals.
- Per a les terceres eleccions municipals es va crear una altra candidatura, Independents per Vic (IpV) que va obtenir també quatre regidors.
- Aquest cop, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) es va presentar en llistes pròpies i va obtenir dos representants.

Les dades més significatives de l'organització dels serveis esportius municipals de Vic durant la tercera legislatura les sintetitzem en els següents punts:

- La responsabilitat política d'esports en la tercera legislatura va tornar a canviar de mans. En aquesta ocasió va ser una dona, M^aCarme Barcons, setena a la llista electoral de CiU, qui la va ostentar junt amb altres responsabilitats municipals. Un cop iniciada la legislatura Barcons també va passar a ser la quarta tinent d'alcalde.
- La composició del Patronat Municipal d'Esports va seguir essent variada, amb membres polítics i representants de les entitats, centres docents i persones escollides per l'alcalde. En aquesta legislatura es va renovar completament tota la composició de la Junta.
- La plantilla de personal del Patronat va seguir essent molt minsa i poc definida laboralment. La majoria de personal—tècnics esportius, personal de neteja, etc.—que treballava per al Patronat seguia sense estar en la plantilla.
- Durant aquest període hi ha una curta etapa en la qual es decideix crear una plaça de director tècnic, reservada a un llicenciat en educació física, amb la intenció de controlar aspectes tècnics de les activitats esportives. La plaça va ser coberta durant poc temps i es va acabar reconvertint en una d'administratiu i una altra de metge del Centre de Medicina de l'esport.
- El lligam entre el Patronat Municipal d'Esports i el Consell Comarcal d'Esports (anomenat Consell Esportiu d'Osona a partir de 1988) va continuar essent molt estret, mantenint-ne la presidència per part de la regidora d'esports, utilitzant el personal de la plantilla del Patronat, cedint-li espais municipals per ubicar la seva seu i organitzant conjuntament activitats esportives escolars.
- El Patronat va seguir tenint dins els seus serveis, el Centre de Medicina de l'Esport creat en l'anterior mandat, tot i que en aquest període va passar per moments de crisi.

5.4.3. La política envers els equipaments esportius (1987-1991)

Un cop fetes les inversions més importants en les anteriors legislatures, en aquest tercer període les actuacions prioritàries quant a construcció d'equipaments esportius a la ciutat van anar destinades a objectius menys ambiciosos econòmicament.

La política de gestió dels equipaments esportius municipals tampoc va tenir canvis significatius durant aquest període. L'activitat del Patronat es va centrar en procurar l'ús dels pavellons municipals, introduir noves eines—aquest cop informàtiques—en la gestió quotidiana del propi Patronat i en buscar la fórmula jurídica per cedir la pista poliesportiva del barri de Sentfores a l'entitat esportiva creada pels veïns de la zona. Pel que fa als equipaments ciutadans que no eren municipals, cal tenir en compte que l'estiu de l'any 1988 la piscina de Can Martra ja no es va obrir al públic.

5.4.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

Les accions més rellevants quant a inversió en equipaments esportius municipals estan lligades a la millora de les pistes poliesportives dels centres escolars, la construcció de noves instal·lacions a la zona esportiva del Mas Osona, la realització d'una pista poliesportiva al carrer Montserrat, i la remodelació del Pavelló Municipal d'Esports -2.

a) Les actuacions en les instal·lacions escolars.

La primera actuació inversora de l'Ajuntament de Vic en la tercera legislatura es va realitzar en les pistes poliesportives dels centres docents públics. L'any 1987 el consistori va proposar estudiar la reparació de les tanques i els paviments de les pistes poliesportives de les escoles públiques i acordà encarregar la redacció dels avantprojectes de construcció de la pista poliesportiva de l'escola Andersen⁴⁴⁹ i els de reforma dels centres públics Balmes, Guillem de Mont-rodón i d'una segona pista en l'escola Dr. Salarich. Així mateix, s'indicava la conveniència de construir uns vestidors independents per la pista poliesportiva d'aquesta darrera escola. A aquestes actuacions s'hi afegia el projecte de construcció d'una pista en el centre Montseny.⁴⁵⁰

Les obres a les escoles tindrien lloc durant tota la legislatura amb diferents intervencions. Així, a mitjans de 1988 es concretaren les actuacions a realitzar amb l'exercici pressupostari: reforma de paviments, tanca i vestidors del col·legi Dr. Salarich; reforma paviment, tanca i vestidors del col·legi Balmes; i reforma de paviment i tanca del col·legi Guillem de Mont-rodón. El col·legi Dr. Salarich va rebre una actuació prioritària, amb el pintat del gimnàs, la construcció i col·locació de la tanca de la pista, l'ampliació de la pista n.1, la remodelació de la pista poliesportiva n. 2 i de la il·luminació i la remodelació dels vestidors. A finals de 1989 les obres estaven pràcticament finalitzades, excepte les del vestidor, que s'allargarien fins el final de la legislatura.

Les obres de reforma dels vestidors i serveis del col·legi Balmes van passar a ser responsabilitat de la regidoria d'ensenyament, i la remodelació de la pista es va finalitzar a finals de 1990. En la mateixa època s'estaven realitzant les obres de les

⁴⁴⁹ L'escola Andersen va passar a ser pública el gener de 1988 i es va plantejar la necessitat d'incloure dins els objectius del Patronat l'estudi de la construcció d'una pista poliesportiva en l'escola. (acta de l'11 de desembre de 1987, del LAPME-Vic).

⁴⁵⁰ Algunes d'aquestes actuacions apareixen reflectides en el capítol sis d'inversions reals del pressupost municipal de 1988. En concret, la remodelació de les pistes poliesportives de les escoles Dr. Salarich, Jaume Balmes i Guillem de Mont-rodón (acta del 12 de maig de 1988, del LAPME-Vic), que tenen un import global de poc més de cinc milions.

pistes de les escoles Guillem de Mont-rodón i Montseny i la reforma i tancament del camp de futbol del Sant Miquel dels Sants. L'Ajuntament va rebre diversos ajuts de la Generalitat per a la realització d'aquestes obres.

Taula 5.43. Subvencions atorgades per la Generalitat de Catalunya a l'Ajuntament de Vic per a obres en instal·lacions esportives als centres docents públics. Període 1987-1991.

CENTRE DOCENT	TIPUS D'OBRA	SUBVENCIÓ
Dr. Salarich	Reforma pista número 2	2.650.000
	Vestidors	1.500.000
Guillem de Mont-rodón	Reforma pista poliesportiva	1.800.000
Jaume Balmes	Reforma pista poliesportiva	2.500.000
Sant Miquel dels Sants	Reforma i tancament del camp de futbol	2.650.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.

b) Noves instal·lacions a la zona esportiva del Mas Osona.

En la zona esportiva del Mas Osona es van realitzar diferents actuacions durant la legislatura. El plantejament previst en la planificació d'obres de 1988 establia com a projectes la modificació de l'amplada del camp municipal de sorra i la construcció d'un o dos camps d'entrenament més dins el complex de futbol de la zona; la creació d'un circuit permanent de cros, unes graderies i una zona de llançaments en les pistes municipals d'atletisme; i l'explanació d'un terreny per fer un camp de rugby. També es plantejava la possibilitat de construir un gimnàs municipal ubicat a la zona esportiva.

Durant 1988 es van fer diversos projectes relacionats amb aquestes obres i es va pressupostar en sis milions la construcció d'un nou camp de futbol. Les obres de construcció van finalitzar l'octubre de 1989 i aquell mateix mes el Ple va aprovar la sol·licitud de crèdit pel projecte de construcció d'uns vestidors en el camp de futbol. Aquestes darreres obres implicarien més de divuit milions i mig de pessetes i el plec de condicions per a la realització va ser aprovat pel ple a mitjans de 1990. Així mateix, el Ple va aprovar, el febrer de 1989, el projecte d'enllumenat dels dos camps d'entrenament.

La realització del camp de rugby en la zona esportiva va quedar supeditat a la supressió d'una línia elèctrica que creuava el camp. Un cop realitzades les gestions, el camp va ser inaugurat per les festes del Mercat del Ram de 1990.

Quant a la construcció d'un gimnàs en la zona esportiva va quedar posposada la realització de l'obra tot i haver realitzat un projecte i sol·licitat una subvenció a la Diputació provincial. Finalment cal afegir que, a finals de 1990, es va iniciar l'expedient per la compra de 48.200 m² de terreny annex a la zona esportiva per a la seva futura ampliació. El preu del terreny era de 53 milions de pessetes.

c) Noves instal·lacions als barris.

En aquest període l'Ajuntament tenia prevista la construcció d'un nou camp de futbol per pal·liar la desaparició de l'antic camp de la U.E.Vic, i facilitar, així, els entrenaments de clubs de barri, especialment el del Remei FC. En principi es va plantejar fer-ne un al barri de Sentfores però va haver problemes amb l'adquisició de terrenys i es va desestimar. El club va passar a entrenar al camp de sorra de la zona esportiva cosa que va implicar la necessitat de construir nous vestidors en les instal·lacions. En canvi, sí que es va construir una nova pista poliesportiva municipal en el carrer Montserrat, que va tenir una subvenció de 3.300.000 pessetes de la Generalitat en l'any 1991.

d) Les reformes dels pavellons.

La resta de les obres més significatives de la tercera legislatura van estar relacionades amb els pavellons municipals, ja que en aquesta època es va realitzar la reforma dels vestidors del Pavelló Municipal d'Esports-2, la construcció de grades en la mateixa instal·lació, la reparació de la coberta del Pavelló Municipal d'Esports-1 i la reforma dels desguassos i taulells elèctrics d'ambdós equipaments. A aquestes actuacions es pot afegir, la cessió d'un rocòdrom, per part de la Diputació de Barcelona, que es va proposar ubicar-lo en la paret del Pavelló-2.

En la taula 5.44 podem veure les despeses d'inversió esportiva en els pressupostos municipals de l'Ajuntament en els anys 1988 a 1991. En aquest darrer any no va haver despesa inversora en equipaments esportius. En els anys 1989 i 1990 és quan les xifres són majors, fonamentalment per les obres de la zona esportiva i la reforma dels pavellons que apareixien reflectits en la documentació pressupostària com a pistes poliesportives.

Taula 5. 44. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Vic aprovades en els anys 1988, 1989, 1990 i 1991. En pessetes.

	1988	1989	1990	1991
Obres Pistes Escoles EGB	5.122.176			
Obres Vestidors Pavelló	3.534.039			
Obres Vestidor Zona Esportiva		18.650.577		
Obres Vestidor Escola Dr.Saladrich		748.356		
Material Inversió Brigada			1.999.800	
Pistes Poliesportives			22.350.000	
TOTAL	8.656.215	19.398.933	24.349.800	0

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

5.4.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals

Un cop cedida, durant l'anterior legislatura, la gestió dels equipaments més importants de la ciutat als clubs esportius, la problemàtica gestora respecte els equipaments esportius municipal en aquest període es va limitar, pràcticament, a la gestió de la utilització dels pavellons per a les activitats esportives continuades i els diferents esdeveniments puntuals així com la recerca d'eines informàtiques per a millorar les tasques administratives. D'altra banda, en aquesta legislatura es va concretar el conveni de cessió de la pista poliesportiva de Sentfores (La Guixa) a una entitat esportiva del barri.

a) La utilització dels pavellons.

Entre els usuaris més assidus dels pavellons en aquesta legislatura estaven el Club Bàsquet Vic, el Club Handbol Vic, les escoles de patinatge i de bàsquet, equips de futbol-sala, així com el Club Estic Plana de Vic que, a l'igual que en l'anterior etapa, va originar problemes pels desperfectes que provocava en el paviment. Entre les activitats puntuals, la Fira d'Esquí, el Festival de la Infància i el Saló de la Joventut es realitzaren anualment en les instal·lacions esportives, que també acolliren actuacions de corals i fins i tot, el novembre de 1987, es va realitzar una missa.

b) Les eines informàtiques.

La millora de la mecanització dels serveis municipals va seguir preocupant als rectors del Patronat i, a l'inici de la legislatura, es va plantejar fer gestions per encarregar programes informàtics adaptats a la gestió del Patronat. Aquest procés d'informatització trigaria, però, a realitzar-se i no seria fins a 1990 que s'iniciaria, realment, el procés.⁴⁵¹

c) La cessió de la pista de Sentfores.

Des del punt de vista legal, en aquest període es van endegar els tràmits per la signatura d'un conveni amb el Centre d'Esports Sentfores, l'entitat poliesportiva creada durant la segona legislatura, per fer la cessió de la gestió d'ús de la pista poliesportiva del barri.⁴⁵²

Síntesi

En la tercera legislatura les prioritats inversores van anar destinades a arreglar instal·lacions esportives de diverses escoles; a dotar de nous espais esportius la zona del Mas Osona, entre elles un nou camp de futbol d'entrenament, uns vestidors, un camp de rugby i una zona de llançaments a l'Estadi Municipal d'Atletisme; i a la construcció d'una nova pista esportiva en un barri de la ciutat, al carrer Montserrat. A més, es van arreglar i remodelar els dos pavellons municipals.

Respecte a la gestió dels equipaments, en aquesta època es va continuar amb política anterior, mantenint la cessió dels grans equipaments del Mas Osona—l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme—i gestionant directament els camps d'entrenament de la zona esportiva i els pavellons municipals. La novetat d'aquest període va ser la progressiva incorporació d'instruments informàtics per a la gestió administrativa del propi Patronat així com la voluntat d'elaborar un conveni per a la cessió d'ús d'un equipament esportiu de barri a una entitat veïnal a Sentfores.

5.4.4. La política envers les activitats esportives (1987-1991)

5.4.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

En la tercera legislatura la tònica imperant en la política municipal envers les activitats esportives va ser la continuïtat de l'actuació del Patronat en el suport al desenvolupament de l'educació física en horari escolar als centres docents públics de la ciutat, fent front a una part de la despesa del professorat⁴⁵³ i incloent a partir de l'any 1987 el criteri de subvencionar, també, les activitats esportives que les escoles poguessin realitzar dins el seu horari escolar.

⁴⁵¹ L'octubre de 1990 s'aprovà el plec de condicions economico-administratives per a la contractació directa de subministrament, instal·lació i posada en funcionament d'un equip informàtic per un preu de licitació d' 1.962.773 pessetes.

⁴⁵² Aspecte que va quedar recollit en l'acta del 3 d'octubre de 1989, del LAPME-Vic

⁴⁵³ En aquest període, el Patronat seguia finançant el 60% del cost dels professors d'educació física de les escoles públiques, encara que en les actes es fa referència a una escola, el col·legi Jaume Balmes, al que l'anterior Junta del Patronat havia decidit pujar la participació municipal al 80%, una decisió que va ser mantinguda per l'actual Junta. (acta del 27 de novembre de 1987, del LAPME-Vic). D'altra banda, entre els professors d'educació física, el preu-hora es diferenciava segons la titulació que tinguessin, indicant tres tarifes, les dels professors sense cap titulació, els que tinguessin el títol de mestre i els llicenciats en educació física (acta del 14 d'octubre de 1988 del LAPME-Vic).

L'altra actuació important pel Patronat seguia essent el subvencionar la realització de les activitats esportives extraescolars de les escoles tan públiques com privades. Aquest recolzament econòmic cobria les despeses de professorat i de les pròpies activitats. La novetat va ser voler regular la concessió d'aquests ajuts a través de convenis que lligaven la promoció de l'esport extraescolar i la realització de l'educació física dins els centres.⁴⁵⁴ A més, s'aprovà un reglament per la concessió de beques per alumnes de les escoles esportives.⁴⁵⁵ Probablement la presència activa de les representants dels centres docents en la Junta del Patronat, així com algunes actuacions concretes, com ara la creació del grup assessor de l'educació física esmentat anteriorment i l'existència, encara que temporal, d'un director tècnic amb formació de llicenciat en educació física per l'INEFC, van contribuir a aquesta voluntat reguladora.

D'altra banda, el Patronat va seguir utilitzant el Consell Comarcal d'Esports—Consell Esportiu d'Osona a partir de 1988—com a instrument de la participació dels nens i nenes en competicions esportives escolars. Entre totes les activitats organitzades pel Consell en aquest període, la natació escolar va ser la que va disposar de més participants, seguida del bàsquet, el futbol sala i el futbol. Els escacs, que en els primers anys havien tingut una gran acollida, van anar minvant quant a participació. El patinatge i l'hoquei patins, uns esports arrelats a Osona, també van tenir un important número d'inscrits en les diferents activitats que es van realitzar.

El Patronat Municipal d'Esports, conjuntament amb el Consell Esportiu, va organitzar diversos esdeveniments esportius escolars, amb finals dels jocs esportius comarcals de diferents modalitats i l'organització, l'any 1988, de les finals dels Jocs Escolars de Catalunya d'atletisme obert, voleibol cadet, hoquei patins i tennis taula infantil de distintes categories.

⁴⁵⁴ Les actes del Patronat recullen el model que es va utilitzar amb l'escola Montseny, on es fixava que el centre estava obligat a impartir una hora d'educació física a la setmana a cada un dels cursos d'EGB, a càrrec d'un professorat especialitzat que també dedicaria un mínim de dues hores setmanals a la coordinació de les activitats esportives extraescolars del centre. Aquest personal tècnic també hauria de dedicar dues hores setmanals, com a mínim, a la direcció d'una escola d'iniciació esportiva. El centre havia de comprometre's a organitzar un equip de bàsquet i dos equips de futbol sala per participar en les competicions del Consell Esportiu d'Osona. A canvi, l'Ajuntament es feia càrrec de la retribució parcial d'aquest professorat durant el període escolar, així com una subvenció per cada monitor o monitora (fins a un màxim de tres) de les activitats esportives. La resta havia de ser finançat per l'associació de pares de l'escola Montseny (acta del 24 de novembre de 1989, del LAPME-Vic). També es realitzà l'esborrany del conveni que regularia la cessió i manteniment de les instal·lacions del col·legi Dr. Salarich, que es volia implantar a rel de la futura construcció i remodelatge de les pistes, vestidors i gimnàs (acta del 28 de juliol de 1989, del LAPME-Vic).

⁴⁵⁵ L'aprovació queda recollida a l'acta del 28 d'abril de 1988, del LAPME-Vic, però no es reproduïx el document.

Taula 5.45. Participants en les activitats escolars organitzades pel Consell Esportiu d'Osona en la tercera legislatura.

ACTIVITATS ESPORTIVES	1987-1988	1988-1989	1989-1990	1990-1991
Atletisme (cros i pista)	276	297	193	254
Basquetbol	1.053	950	901	816
Escacs	883	683	255	382
Futbol-sala	904	929	629	553
Futbol	441	504	433	431
Gimnàstica	147	122	62	50
Handbol	-			
Natació escolar	1.893	2.383	1.611	2.193
Hoquei patins	73	84	96	236
Patinatge	534	341	287	605
Tennis- taula	175	154	111	93
Voleibol	53	57		
Rugby ⁽¹⁾		60		
TOTAL	6.432 ⁽²⁾	6.682 ⁽³⁾	4.592 ⁽⁴⁾	5.613 ⁽⁵⁾

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Vallduriola, N. (1996)

NOTES:

- (1) S'incorpora a les activitats del Consell Esportiu l'any 1988
- (2) Van participar-hi representants de 29 municipis
- (3) Van participar-hi representants de 26 municipis
- (4) Van participar-hi representants de 27 municipis
- (5) Van participar-hi representants de 30 municipis

5.4.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva

A l'igual que en les anteriors legislatures, l'actuació del Patronat envers el foment de la iniciació esportiva es va basar, d'una banda, en el suport econòmic a les diferents escoles esportives que tenien organitzades els clubs de la ciutat i, d'altra, en el pagament del professorat de les escoles esportives que existien en les instal·lacions esportives escolars. De l'anàlisi de les retribucions econòmiques del Patronat s'extreu que, al marge del professorat d'educació física, els monitors que rebien una paga pels seus serveis desenvolupaven programes de bàsquet, handbol, futbol sala, voleibol, atletisme, escacs, tennis taula i patinatge.

A més del suport a les escoles esportives dels clubs de la ciutat, el Patronat va voler posar en marxa una escola de gimnàstica artística masculina i femenina adreçada a nens i nenes entre 7 i 12 anys l'octubre de 1987, realitzant unes proves selectives al col·legi Dr. Salarich.

Així com es va voler regular l'atorgament de subvencions per a l'esport escolar, després dels diferents intents de controlar la política d'ajuts a les escoles esportives que s'havien fet en l'anterior legislatura, el desembre del 1988 s'anuncià que en el curs 1988-1989 seria imprescindible presentar el llistat d'esportistes de l'entitat per a rebre un ajut del Patronat.⁴⁵⁶

5.4.4.3. L'actuació envers l'esport de competició

El centre d'interès de la política municipal envers l'esport de competició es va situar, en aquest període, en la possibilitat que Vic pogués participar en l'organització dels Jocs Olímpics de Barcelona de 1992. Apart d'aquesta actuació, l'Ajuntament va seguir donant suport als esportistes d'alt nivell de la ciutat, remarcant públicament els seus èxits esportius.⁴⁵⁷

⁴⁵⁶ Acta del 23 de desembre de 1988 del LAPME-Vic

⁴⁵⁷ El gener de 1988 el Patronat acordà manifestar a l'esportista Jordi Arcarons la seva "admiració i suport" per haver realitzat amb èxit la seva participació al Rally París Dakar (Acta del 22 de gener de 1988, del LAPME-Vic).

Quant a la decisió final de Vic'92, en un primer moment va haver una situació d'incertesa ja que, després de les primeres notícies aparegudes a finals de l'anterior legislatura sobre la possibilitat que Vic acollís algunes proves olímpiques d'hoquei patins, a finals de 1987 els diaris comarcals transmetien la dificultat que Vic fora nomenada subseu olímpica d'hoquei patins, afirmant que serien designades Reus, Sant Sadurní d'Anoia i la pròpia Barcelona.

Malgrat aquestes primeres informacions, el juny de 1988 es va confirmar que Vic seria subseu olímpica d'hoquei patins i que tindria una participació directa en l'organització dels Jocs Olímpics, tot i que encara no se sabia quines proves podria acollir la ciutat. Per celebrar la designació l'Ajuntament va organitzar, el 23 de juny d'aquell any, una festa popular convertint la plaça Major en un gran poliesportiu on persones de diferents edats van practicar diverses modalitats esportives.

S'havia decidit que el pavelló més adequat per acollir les competicions olímpiques seria el del Club Patí Vic i es preveia que el COOB subvencionés la remodelació necessària. El Comitè Organitzador dels Jocs Olímpics (COOB'92) tenia prevista una inversió màxima de 50 milions de pessetes que podien ser complementades per les inversions que fes l'Ajuntament. Abans ja s'havia signat un conveni entre l'Ajuntament de Vic, el Club Patí Vic i el COOB'92 pel qual el club cediria les seves instal·lacions, i l'Ajuntament de Vic, a través del Patronat Municipal d'Esports, ostentaria la representativitat de la candidatura olímpica a la ciutat.⁴⁵⁸

L'abril de 1989 es va constituir el Comitè de la Subseu Olímpica de Vic amb representants de l'Ajuntament i del COOB'92, i el 6 de novembre d'aquell any el Ple va aprovar la creació d'una fundació municipal per "tenir cura del programa olímpic". En aquesta fundació hi eren representades sis entitats esportives de la ciutat (Club Atlètic Vic, Club Bàsquet Vic, Club Handbol Vic, Futbol Sala Xarxes, Club Tennis Vic i el Club Estic Plana de Vic), així com un club d'hoquei patins en representació dels de la comarca, en aquest cas el Club Patí Voltregà. També es va proposar que s'hi incorporés el Club Patí Manlleu, una designació que podia fer efectiva l'alcalde de Vic.

El 10 d'abril de 1991 es va instal·lar a la plaça Major, una exposició olímpica itinerant composta per un globus inflable que tenia la forma de l'Estadi Olímpic. Dins hi havia dotze vídeos relacionats amb els temes olímpics.

La decisió final sobre la ciutat que acolliria les semifinals d'hoquei patins es decantà, finalment, per Reus, deixant a Vic els partits de la fase prèvia, que es realitzarien del 27 al 31 de juliol de 1992. Les obres de remodelació del pavelló del Club Patí Vic es concretaren en un nou terra per la pista, ampliació dels vestidors, millora de l'enllumenat i l'adequació del sostre del gimnàs.

5.4.4.4. L'actuació envers l'esport popular

L'oferta esportiva del Patronat Municipal d'Esports encaminada a potenciar la pràctica esportiva de sectors específics de la població, no necessàriament esportistes institucionalitzats, es va concretar durant aquesta legislatura en la continuïtat del programa d'activitats físiques per a la gent gran, la Caminada Popular i el suport a les activitats esportives de les festes del Mercat del Ram i de la Festa Major.

El desembre de 1987 el programa d'esport per a gent gran acollia 139 persones. L'inici del curs 1988-1989, davant la demanda de noves persones que es volien

⁴⁵⁸ Actes del 12 de maig i de 8 de juliol de 1988, del LAPME-Vic.

incorporar al programa, el Patronat va decidir aplicar una quota d'inscripció a cada participant, fixada en 1.200 pessetes l'any per cada participant. L'activitat es feia en tres llocs diferents, en el gimnàs Maira, la Llar del Pensionista i la Residència Saits.

D'altra banda, la Caminada Popular es va seguir realitzant amb diferents nivells de participació. Així, l'any 1987 va haver-hi una disminució de participants degut, segons la valoració del Patronat, al mal temps que va desanimar als inscrits. L'estat de comptes de l'activitat d'aquell any donava un pressupost de despeses de 830.564, mentre que es recaptaren 390.400 pessetes. La previsió econòmica de la Caminada de 1988 es va disparar, coincidint amb el 10è. aniversari de la cursa popular. Es passà a una despesa prevista de 1.542.425 pessetes encara que aquell any es preveien realitzar més d'un milió i mig d'ingressos provinents de diferents patrocinadors. La mateixa magnitud va tenir la Caminada de 1989 en què, igual que l'any anterior, s'esperaven recaptar subvencions de la Diputació de Barcelona i de la Caixa de Manlleu.

Les festes del Mercat del Ram van seguir essent, en aquesta període, l'activitat ciutadana anual on es concentraven més esdeveniments esportius de participació ciutadana. Les activitats i competicions esportives eren organitzades per les entitats esportives i acollien una gran varietat de modalitats esportives. La funció del Patronat continuava essent la de subvencionar les activitats. En la taula següent es pot veure un recull de les activitats organitzades en els anys 1988 a 1991, extretes de les actes del Patronat. De la denominació dels diferents tornejos es pot comprovar la continuïtat en l'oferta que es realitzava cada any. D'altra banda, cal destacar que, en les festes de 1991 es va muntar un estant divulgatiu de Vic'92.

Taula 5.46. Activitats esportives realitzades durant les festes del Mercat del Ram de Vic en els anys 1988 a 1991.

ENTITAT	1988	1989	1990	1991
Agrupació de Pescadors Esportius	XXII Torneig Mercat del Ram- Concurs de pesca fluvial	XXIII Torneig Mercat del Ram- Concurs de pesca fluvial	XXIV Torneig Mercat del Ram- Concurs de pesca fluvial	XXV Torneig Mercat del Ram- Concurs de pesca fluvial
Baló Club Mediterrani		"Persecució de la llebre de globus"		VIII Trofeu de Globus Mercat del Ram
Club Atlètic Vic	XXIV Trofeu Mercat del Ram d'atletisme	XXV Trofeu Mercat del Ram d'atletisme	XXVI Trofeu Mercat del Ram d'atletisme	XXVII Trofeu Mercat del Ram d'atletisme
Club Bàsquet Vic				I Torneig Mercat de Ram de bàsquet
Club Billar Vic	Torneig Mercat del Ram de billar			Torneig Mercat del Ram de billar
Club Escacs Vic	Partides ràpides del Mercat del Ram	Partides ràpides del Mercat del Ram	Partides ràpides del Mercat del Ram	Partides ràpides del Mercat del Ram
Club Hípic d'Osona		Trofeu Mercat del Ram Concurs de Salt	Trofeu Mercat del Ram Concurs de Salt	Trofeu Mercat del Ram Concurs de Salt
Club Modelisme Osona		Trofeu Mercat del Ram d'aeromodelisme		I Concentració d'ultralleugers
Club Natació Vic-ETB	VIII Trofeu Mercat del Ram de Natació	IX Trofeu Mercat del Ram de Natació	X Trofeu Mercat del Ram de Natació	XI Trofeu Mercat del Ram de Natació
Club Orientació Natura i Esport				I Cursa Urbana d'Orientació Trofeu Mercat del Ram
Club Patí Vic		IV Festival de Patinatge Artístic	V Festival de Patinatge Artístic	VI Festival de Patinatge Artístic
Club Tennis Vic (secció petanca)		XIV Trofeu Mercat del Ram de Petanca	XV Trofeu Mercat del Ram de Petanca	XVI Trofeu Mercat del Ram de Petanca
Club Tennis Vic	XX Trofeu Mercat del Ram de Tennis	XXI Trofeu Mercat del Ram de Tennis	XXII Trofeu Mercat del Ram de Tennis	
Club de Tir Esportiu d'Osona		Trofeu Mercat del Ram de Tir	Trofeu Mercat del Ram de Tir	
Consell Esportiu d'Osona (comitè d'hoquei escolar)		II Trofeu Mercat del Ram d'hoquei patins benjamí	III Trofeu Mercat del Ram d'hoquei patins benjamí	Torneig Mercat del Ram d'hoquei patins
Escola Municipal de gimnàstica		Exhibició de gimnàstica artística		
Escuderia Osona				I Trial de nens-Torneig Mercat del Ram
Osona Rugby Club	II Torneig Mercat del Ram de rugby	III Torneig Mercat del Ram de rugby	IV Torneig Mercat del Ram de rugby	V Torneig Mercat del Ram de rugby
Organitzadors sense esmentar		Campionat de Catalunya de Judo		
Organitzadors sense esmentar		Curses obertes de cars infantil		
Unió Ciclista de Vic	IV Trofeu Mercat del Ram de Ciclisme	V Trofeu Mercat del Ram de Ciclisme	VI Trofeu Mercat del Ram de Ciclisme	VII Trofeu Mercat del Ram de Ciclisme- I Copa catalana cadet
Unió Excursionista de Vic		Instal·lació d'un rocòdrom	Instal·lació d'un rocòdrom	
Vic Tennis Taula	XII Trofeu Mercat del Ram de Tennis Taula	XIII Trofeu Mercat del Ram de Tennis Taula	XIV Trofeu Mercat del Ram de Tennis Taula	XV Trofeu Mercat del Ram de Tennis Taula

Font: Actes del Ple de l'Ajuntament. Les activitats de l'any 1988 estan extretes del 9 Nou del 21 de març de 1988.

Durant la Festa Major de la ciutat també es segueixen realitzant esdeveniments esportius de caire popular, encara que amb menor quantia que en les festes del Mercat del Ram. Les actes del Patronat recullen concursos de pesca, curses de cars, competicions de petanca i una cursa atlètica nocturna, com els esdeveniments esportius que apareixen en diverses edicions de les festes. Les activitats, a l'igual que

en les festes del Mercat del Ram, eren organitzades per les entitats amb el suport municipal.⁴⁵⁹ Veiem l'exemple de les activitats que es van organitzar l'any 1988:

- VII Gran Premi "Ciutat de Vic", cursa nocturna urbana organitzada per la Unió Ciclista de Vic
- XII Campionat de Petanca, realitzat a la Plaça Major i organitzat pel Club Petanca Santa Anna
- VI Cursa popular nocturna de Vic, organitzada pel Club Atlètic Vic.
- Concurs de pesca esportiva Festa Major, organitzat per l'Agrupació de Pescadors Esportius.

D'altra banda, la pràctica popular del futbol sala va seguir tenint un impacte ascendent a la ciutat. Serveixi com a exemple el fet que l'octubre de 1988 s'organitzà el I Campionat Comarcal de futbol sala amateur. Hi participaren onze equips dels quals set eren de Vic

Síntesi

Durant la tercera legislatura no es van produir grans canvis en la política municipal envers la promoció d'activitats esportives que s'havia seguit en els períodes anteriors. Destaquem els següents punts:

- Dins la promoció d'activitats potenciades pel propi Patronat els programes de suport a l'educació física escolar i a les activitats esportives extraescolars dels centres docents seguien essent els més importants. En aquesta legislatura es va voler reglamentar-los per a que tinguessin un major lligam i connexió entre ells. Aquesta voluntat reguladora també va arribar al programa de suport a les escoles esportives de les entitats privades del municipi.
- Cal destacar en aquesta etapa un fet significatiu per a la ciutat: la nominació de Vic com a subseu olímpica dels Jocs Olímpics de Barcelona'92 acollint, l'any 1992, els partits de la fase prèvia. El procés fins a la nominació va implicar la creació d'una fundació municipal específica per a aquest esdeveniment i una important millora del pavelló del Club Patí Vic que acolliria la competició.
- El programa d'activitats físiques per a la gent gran, la Caminada Popular i les activitats esportives en les Festes del Mercat del Ram i la Festa Major eren, un cop més, les actuacions d'esport popular que rebien suport municipal. Cal assenyalar, però, que en aquesta època s'introdueix un nou aspecte en la gestió de les activitats organitzades pel propi Patronat, ja que s'incorpora una quota d'inscripció en el programa esportiu adreçat a la gent gran.

⁴⁵⁹ L'any 1988, però, la Junta del Patronat valorà que l'oferta esportiva era molt escassa i es plantejà que en el proper any fos el propi Patronat el qui oferís les activitats. (acta del 8 de juliol de 1988, del LAPME-Vic). No hem trobat constància, però, que aquesta decisió es dugués a terme.

5.4.5. La política envers les entitats esportives (1987-1991)

5.4.5.1. Les noves entitats esportives

Segons el registre de la Secretaria General de l'Esport, entre 1987 i 1991 es van constituir molt poques noves entitats esportives a Vic. El cens recull només cinc clubs esportius que varen complir tots els requisits legals per ser considerats entitats esportives catalanes. Entre ells, apareixen noves modalitats esportives relacionades, altre cop, amb l'entorn natural (curses d'orientació, windsurf i parapent) i un esport de clara influència americana: el futbol americà.

Taula 5.47. Entitats esportives creades a Vic durant la tercera legislatura.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT
APA Colegio Padre Coll	1988	Esport escolar
Club d'Orientació Natura i Esport	1988	Curses d'orientació
Club Windsurfing Osona ⁴⁶⁰	1988	Windsurf
Club de Parapent d'Osona ⁴⁶¹	1989	Parapent
Club Vikings ⁴⁶²	1991	Futbol americà.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i informació facilitada pel Patronat Municipal d'Esports de Vic.

Pel que fa a entitats esportives de caire comercial cal destacar que, a finals de 1986, un grup d'empresaris vigatans treballava en la constitució d'una societat que promovia la construcció d'un camp de golf en terrenys de la urbanització El Muntanyà, situada al terme municipal de Seva. Encara que la construcció va passar per diferents conflictes pel fet d'estar ubicada dins del preparc natural del Montseny, un cop fetes les instal·lacions es va constituir el Club Golf Osona. El desembre de 1987 es va inaugurar un gimnàs "Fitness" amb oferta de gimnàstica de manteniment, aeròbic, jazz, quiromassatge, hidromassatge, etc.⁴⁶³

5.4.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives

Durant la tercera legislatura els clubs més importants del municipi—el Club Patí Vic, el Club de Tennis Vic i la Unió Esportiva Vic—van seguir tenint un pes significatiu en la dinàmica esportiva de la ciutat i van tornar a viure situacions destacades tant des del punt de vista esportiu com organitzatiu.

El Club Patí Vic va anar sortint de la crisi econòmica i social⁴⁶⁴ que havia passat els anys anteriors i fins i tot es va plantejar millorar i ampliar les seves instal·lacions,⁴⁶⁵ la qual cosa va tirar endavant, altament reforçat amb el nomenament de Vic com a

⁴⁶⁰ Segons el Patronat Municipal d'Esports de Vic, l'any 1998 aquesta entitat ja no existia.

⁴⁶¹ Ídem.

⁴⁶² Ídem.

⁴⁶³ Entre les persones promotores hi havia el pilot de Seva, Àlex Crivillé, que seria campió mundial de motociclisme en la cilindrada de 125 c.c. l'any 1989 i deu anys més tard, campió del món de 500 c.c..

⁴⁶⁴ El setembre de 1987, el president del Patí Vic, Pere Puntí, afirmava que el club anava sortint de la crisi anterior. La dada més representativa d'aquesta situació era el fet que en el balanç econòmic de la temporada anterior s'havia produït un superàvit de prop de set milions de pessetes. Del punt màxim de deute, xifrat l'any 1985 en 95 milions, s'havia passat a 76 milions en juliol del 1987. El president valorava que s'havia de pujar el número de socis i llençava un missatge a la cohesió interna de les diferents seccions del club, dient, metafòricament, que el club era com "una guitarra amb moltes cordes, però no toquem cap música" ("El 9 Nou", de 10 de setembre de 1987).

⁴⁶⁵ El març de 1988 es va fer una assemblea de socis on el president informà que s'esperava obtenir un superàvit de quatre milions en la present temporada, que es destinarien a reduir els deutes i a millorar les instal·lacions del club. En concret es proposava renovar la pista d'hoquei, la construcció d'una pista de tennis, arreglar un vestidor i fer un local social en l'espai que hi havia al bar. Al final de la temporada 87-88, l'excedent econòmic ja era de més de sis milions de pessetes.

subseu dels Jocs Olímpics de Barcelona de 1992.⁴⁶⁶ Aquest fet va implicar la remodelació del pavelló esportiu cobert. El club va estar presidit tots aquests anys pel regidor municipal d'IpV, Pere Puntí⁴⁶⁷ i va arribar a tenir, el juny de 1991, més de cinc mil socis, entre titulars i beneficiaris.

A nivell esportiu, la secció més emblemàtica i alhora la que generava més despeses,⁴⁶⁸ la d'hoquei patins, va tenir unes temporades irregulars, pujant i baixant de la divisió d'honor mentre canviava de patrocinador diversos cops.⁴⁶⁹ En les altres seccions les activitats del Club Patí Vic varen seguir amb força vitalitat. En l'àmbit del tennis en destaquem la realització, el setembre de 1988, de la primera edició de les "24 hores de tennis", una barreja de les 12 hores masculines i les 12 hores femenines que es feien fins aquell moment.

La Unió Esportiva Vic va seguir convivint amb diversos escàndols relacionats amb el seu president,⁴⁷⁰ Josep Pladevall, que es va presentar a la reelecció l'any 1988.⁴⁷¹ L'any 1991 la presidència va canviar de propietari, passant Josep M. Collderam a manar el club. L'entitat va passar per diferents moments delicats, tant a nivell econòmic⁴⁷² com esportiu. Pel que fa a l'equip de futbol, aquest va anar oscil·lant entre la tercera divisió en la temporada 1987-88 i la Regional preferent, on estava l'any 1991.⁴⁷³ Les relacions amb l'Ajuntament de Vic també van tenir moments de tensió relacionats amb la gestió de l'Estadi Municipal de Futbol.⁴⁷⁴

⁴⁶⁶ L'abril de 1991 es va fer la presentació de les obres que es farien en les instal·lacions del Club Patí Vic, amb motiu de la celebració dels Jocs Olímpics. Les principals actuacions consistien en la col·locació d'una pista de terrazo sobre l'existent, per eliminar els problemes d'humitat, l'ampliació i la realització d'un nou accés als vestidors, el condicionament d'una sala de premsa que després es convertirà en bar i sala social, la millora de l'enllumenat i el tancament de tot el recinte per exigències de seguretat.

⁴⁶⁷ L'abril de 1989 es tornaren a fer eleccions al club. Malgrat Pere Puntí havia anunciat que no es presentaria a la reelecció, la no presència de cap altre candidat va motivar que continués en el càrrec, encara que el 28 de juny de 1991 va tornar a convocar eleccions amb la intenció de donar pas a una altra directiva del club.

⁴⁶⁸ El pressupost per la temporada 1988-89 era de 38 milions de pessetes, catorze dels quals estaven destinats a l'equip d'hoquei.

⁴⁶⁹ El març de 1988 el Vic estava patrocinat per Calisay i va pujar a divisió d'honor. La temporada següent s'inicià amb un canvi de promotor econòmic, Casa Tarradellas, que va fer que el CP Vic anteposés el nom d'Espetec com a marca patrocinadora, però va tornar a descendre de categoria, tornant a la màxima divisió la temporada 1990-91.

⁴⁷⁰ A inicis de la tercera legislatura ja es va produir una primera situació conflictiva relacionada amb el president de la U.E.Vic. El 9 de juny de 1987 el president va ser agredit amb un tamboret pel responsable del bingo "La Conxa", Antoni Montcada. El bingo funcionava amb la llicència de la U.E.Vic, ja que la llei determinava que només podien ser propietaris de bingos entitats recreatives o culturals. El club havia demanat el permís corresponent i va concedir la gestió a Antoni Montcada. L'agressor acusava a Pladevall de ser el culpable que la Generalitat hagués tancat l'establiment, mentre que el problema era, per Pladevall, que el bingo no tenia permís municipal, i a més es devien diners tant a la Generalitat com al propi club. El maig de 1988 el tema del bingo encara es movia pels tribunals. Els conflictes del president del Vic van seguir més endavant. El maig de 1989 una noia el denuncià per agressions quan intentava cobrar un deute econòmic que tenia l'empresa SegurVic—de la qual Pladevall n'era el gerent—amb el seu marit.

⁴⁷¹ El novembre de 1987, Josep Pladevall, va anunciar que no es tornaria a presentar a la reelecció a la presidència del club, i el 16 de març de 1988, va dimitir del càrrec al finalitzar el mandat. Malgrat les manifestacions fetes amb anterioritat, el maig de 1988 es van presentar, inicialment, tres candidats a la presidència entre els quals hi havia el mateix Pladevall i Manel Arrey, un antic president del Club Esquí Vic. Finalment, els altres dos candidats van abandonar la lluita per la presidència denunciant, un d'ells, haver rebut coaccions i amenaces. Josep Pladevall va tornar a ser president.

⁴⁷² En el principi de temporada 1987-1988, tres-cents socis encara no havien retirat els seus carnets, amb el conseqüent perjudici econòmic, i les recaptacions per taquilla eren molt baixes. El pressupost d'aquell any era de 28 milions de pessetes. El desembre de 1987, la crisi econòmica i directiva era ben evident, ja que els jugadors no havien cobrat la paga de dos mesos i el vicepresident del club havia dimitit del seu càrrec. Segons dades fetes públiques el maig de 1988, el dèficit del club l'abril d'aquell any era de 11.854.307 pessetes dels quals 10 milions els havia aportat el president Pladevall.

⁴⁷³ Va baixar a la Regional preferent al final de la temporada 1988-89.

⁴⁷⁴ El setembre de 1987, la premsa recollia el malestar del club degut al que consideraven una discriminació de l'Ajuntament en el manteniment de la pista d'atletisme en relació amb el camp de futbol. El motiu del descontentament es basava en l'existència d'unes filtracions d'aigua que es produïen en la zona de la tribuna amb les pluges i que arribaven a anegar diversos espais del camp, així com els accessos i el primer camp d'entrenament. La junta directiva de club també es queixava de que el camp d'entrenament situat al cantó de la tribuna era excessivament petit en comparació a altres camps d'altres poblacions. Els directius amenaçaven amb la possibilitat de portar tots els

Pel que fa al Club Tennis Vic, les seves activitats van seguir lligades a la promoció dels diferents esports de les respectives seccions, però, principalment, a l'esport que li donava nom. El club va seguir organitzant esdeveniment tennístics internacionals i altres de caire territorial més reduït,⁴⁷⁵ mentre promocionava el tennis popular amb campanyes d'iniciació⁴⁷⁶ i amb la seva escola esportiva. La gran novetat social, pel que fa a aquesta escola esportiva, va ser la creació, l'any 1988, d'una escola de competició oberta a tothom, sense necessitat de ser soci de l'entitat i destinada a joves a partir dels 15-16 anys. Hi va haver, però, un fet luctuós relacionat amb les instal·lacions del club: a finals de maig de 1988 una paret exterior del club va caure damunt d'un cotxe ocasionant la mort de dos passatgers.

Quant a la resta d'entitats, també van viure canvis i van seguir tenint una activitat molt intensa dins el panorama esportiu de la ciutat. Entre aquestes destaquem que l'OAR-Vic va disposar d'unes noves instal·lacions l'any 1988 quan l'antiga pista d'atletisme de l'Estadi Torres i Bages es va transformar en un nou camp de futbol.⁴⁷⁷ Un altre club de futbol, el Remei FC, equip del barri del mateix nom, organitzava periòdicament el Torneig Josep M. Puigdesens, de futbol base, en categories infantil i juvenil.⁴⁷⁸

El Club Bàsquet Vic va viure diversos canvis en la seva Junta directiva així com problemes econòmics.⁴⁷⁹ El club va disposar de diversos patrocinadors al llarg d'aquest període, canviant la seva denominació⁴⁸⁰ i va fer fitxatges d'antics jugadors de primera divisió per aconseguir pujar a la segona categoria nacional.⁴⁸¹ L'escola de bàsquet s'integrà al club en la temporada 87-88, amb un total de 100 nens i nenes. En dos mesos es va incrementar un 25% el nombre de socis. També hi va haver eleccions a la junta directiva del Club Handbol Vic,⁴⁸² que en la temporada 87-88 jugava a Segona categoria territorial, la mateixa en què acabaria l'any 1991.

---

jugadors del futbol base a entrenar a la Plaça Major de Vic com a mesura de pressió a l'Ajuntament perquè arreglés la situació.

⁴⁷⁵ El club seguia organitzant el Torneig internacional Barcelona 92 Gran Premi Nabisco, que venia a substituir el que abans s'anomenava Anella. D'altra banda, es feien altres competicions d'abast més petit, com ara els seus campionats socials—el juliol de 1987 es feia el XXVIIè. Campionat social del club—, el Torneig Ciutat de Vic o les “24 hores de tennis”.

⁴⁷⁶ Durant el curs 87-88 es va fer una campanya d'iniciació al tennis en les seves instal·lacions, gràcies a un programa promogut per la Federació Catalana de tennis, amb el suport de la Diputació de Barcelona i la Generalitat. El programa consistia en uns cursets quinzenals amb una hora diària de classes. L'any anterior el club ja havia participat en la mateixa campanya.

⁴⁷⁷ Les obres es van iniciar el setembre i l'acte d'inauguració del camp es va fer el novembre de 1988 amb un partit entre l'OAR i l'Espanyol juvenil, presidit pel Director General de l'Esport d'aquella època, Fidel Sust. El primer equip jugava a a segona regional i, a partir d'aquella data, jugaria al nou camp que era d'herba. El president en aquell moment era Isidre Blanch. Al final de la temporada 1990-91, l'OAR-Vic seguia jugant a Segona Regional.

⁴⁷⁸ El febrer de 1989, el president era Ramon Solà i la junta directiva del club estava molesta amb l'Ajuntament perquè s'havien començat les obres d'enderrocament del camp del carrer Gallissà sense avisar al club (el club havia estat creat l'any 1978). Abans del carrer Gallissà havien jugat quatre temporades al camp del Seminari i tres a Santa Eulàlia. En aquell moment tenien un equip juvenil a primera divisió, un altre a tercera, un infantil i un aleví.

⁴⁷⁹ Dídac Herrero, antic membre de la Junta del Patronat Municipal d'Esports, va passar a presidir una comissió gestora el 25 de juny de 1987, degut a que el fins aleshores president Pere Puntí havia deixat el seu càrrec i no s'havia presentat cap candidat. El dèficit del club de la temporada 1986-87 havia estat de 600.000 pessetes. En aquella època l'equip masculí jugava a la Tercera divisió, Primera catalana, mentre que en el cas de l'equip femení, que estava jugant en la Segona categoria nacional, s'havia produït un canvi de denominació de la categoria que passaria a denominar-se Primera categoria interautonòmica.

⁴⁸⁰ El club va ser patrocinat per l'empresa Letel, l'any 1987 i en la temporada 1990-1991, va passar a anomenar-se Club Bàsquet Rango Vic

⁴⁸¹ El club, que degut al nou patrocinador es denominava C.B. Letel Vic, va fitxar el setembre de 1987 a Miquel Tarín, el qual es considerava, en aquell moment, el sostre del bàsquet espanyol, amb dos metres i disset centímetres. El jugador, que havia estat valorat com la màxima promesa estatal, havia jugat al F.C. Barcelona i, fins i tot, havia participat en alguns partits de la selecció espanyola fins que va començar a davallar degut a la fama de jugador conflictiu. Amb aquest reforç el club aspirava a pujar a la segona categoria nacional, la qual cosa va aconseguir.

⁴⁸² El juny de 1988 es van fer eleccions i va sortir reelegit president Jordi Jordà.

L'equip de natació del Club Natació Vic-ETB va assolir l'ascens a tercera divisió el maig de 1988. El club va seguir organitzant anualment la travessia al pantà de Sau.⁴⁸³

Entre els clubs de petanca, el Club Petanca Santa Anna va estrenar unes noves instal·lacions en el barri de Santa Anna, construïdes amb la col·laboració de l'Ajuntament. Les instal·lacions estaven situades al Parc Central del barri i van ser inaugurades el 18 de juny de 1988. El club va quedar tercer en la competició federada de tercera divisió l'any 1988. El 20 de maig del 1988 es va disputar el II Torneig Ciutat de Vic. El club va organitzar quatre campionats, dos dels quals eren socials i altres comarcals. El Club Petanca Vic organitzà, l'any 1987, la primera edició del Trofeu Ciutat de Vic, que s'aniria repetint cada any. L'any 1989 es va traslladar a unes noves pistes en el Parc de Sant Jaume.

Entre els esports de sala, el Vic Tennis Taula pujava a la segona divisió estatal al final de la temporada 1987-88. L'octubre de 1988 el club organitzava el III Open Estatal de Tennis Taula. El campionat es va celebrar al Pavelló Municipal d'Esports. L'abril de 1989 l'equip, que era de primera provincial, va aconseguir classificar-se per disputar el campionat de Catalunya absolut. L'any 1991 estava jugant a Primera Divisió. Els escacs també seguien molt vius. Es produïren eleccions en el Club Escacs Vic⁴⁸⁴ que, entre altres activitats, organitzava periòdicament en el Casino de Vic competicions de caire internacional amb el nom d'Open Internacional d'Escacs. A inicis de 1989 Lluís Comas va quedar quart a l'Europeu júnior. En billar, un altre cop es van aconseguir èxits esportius: Miquel Espona, va quedar subcampió d'Espanya el març de 1991.

Pel que fa a les entitats relacionades amb l'esport a la natura, el Club Esquí Vic va seguir fent la seva Fira anual d'esquí en el Pavelló Municipal d'Esports. També seguia organitzant curssets d'esquí per a infants, així com l'organització d'un autocar cada diumenge de la temporada d'esquí per anar a esquiar, normalment a França. El novembre de 1988 el president del club afirmava tenir 1.300 persones associades.⁴⁸⁵ L'Agrupació de Pescadors Esportius de Vic seguia organitzant els seus campionats socials. Per exemple, cent setanta pescadors van participar, el 28 de juny de 1987, en el Concurs de Riu.

En l'àmbit dels esports de motor, l'Escuderia Osona va seguir organitzant anualment, entre altres proves, el Rally Osona. Entre altres esports de motor, s'anunciava que el motorista Jordi Arcarons correria el Rally Paris-Dakar l'any 1988.

Finalment, entre els esports que eren més nous dins el sistema esportius, destaquem que l'equip sènior de l'Osona Rugby Club, els Crancs, aconseguien estrenar, el març de 1991, el camp de rugby de la zona esportiva del Mas Osona després d'haver aplanat el terreny del costat de les pistes d'atletisme. A més, l'equip femení de l'Squash Vic es va proclamar, l'any 1987, campió de Catalunya.

En la taula 5.48 hem recollit els aspectes esportius i organitzatius més significatius de les entitats esportives durant la tercera legislatura.

⁴⁸³ L'any 1988 se celebrava la XIVena. edició. El mateix any el Club Natació Vic-ETB va organitzar, conjuntament amb la Federació Catalana de Natació i el Patronat Municipal d'Esports la fase comarcal del Trofeu Escolar.

⁴⁸⁴ Melcior Pujols passà a ser el nou president l'actubre de 1987, substituïnt a Pere Vergara.

⁴⁸⁵ En aquella època el president del club era Josep Mª Claperols.

Taula 5.48. Activitats i esdeveniments més significatius de les entitats esportives de Vic en la tercera legislatura.

ENTITAT	MODALITAT	NIVELL ESPORTIU	NIVELL ORGANITZATIU
Club Patí Vic	Hoquei	La temporada 1987-88 va pujar a Divisió d'honor, però va baixar en la següent, tornant a pujar en la 1990-91	El president era Pere Puntí que es va tornar a presentar. En la temporada 1988-89 canvia de patrocinador (Casa Tarradellas)
Club Tennis Vic	Tennis		Organització del Torneig Internacional Barcelona 92 Gran Premi Nabisco Organització de les 24 hores de tennis Organització del Torneig Ciutat de Vic
Unió Esportiva Vic	Futbol	Juga en Tercera divisió en la temporada 1987-88 i la Regional preferent els altres anys	El president era Josep Pladevall, canviant l'any 1991 per Josep M. Collderam
OAR Vic	Futbol	Juga a Segona Regional	Inauguració de noves instal·lacions a l'Estadi Torras i Bages l'any 1988
Club Atlètic Vic	Atletisme		El president és Josep Manzano que és reelegit
Club Natació Vic-ETB.	Natació	L'equip de natació assoleix l'ascens a Tercera divisió l'any 1988	Organització de la travessia anual del pantà de Sau conjuntament amb el Club Nàutic Vic-Sau
Club Handbol Vic	Handbol	Juga a Segona categoria territorial	El president és Jordi Jordà que va ser reelegit
Club Bàsquet Vic	Bàsquet	L'equip masculí juga en la Primera divisió catalana en la temporada 87-88	El club passa a ser presidit per Dídac Herrero a partir de 1987. Té diversos patrocinadors (Letel, Rango)
Escuderia Osona	Automobilisme		Organització dels Rallys Osona
Club Esquí Vic	Esquí		El president era Josep M. Claperols Organització anual de la Fira d'Esquí al Pavelló Municipal d'Esports
Agrupació de Pescadors Esportius de Vic	Pesca		Campionats socials de Pesca
Club Escacs Vic	Escacs	El jugador Lluís Comas, queda quart a l'Europeu júnior (1989)	Es fan eleccions i Melcior Pujols passa a presidir el club l'any 1987
Club Billar Vic	Billar	El jugador Miquel Espona es proclama subcampió d'Espanya de billar lliure (1991)	
Vic Tennis Taula	Tennis taula	Puja a Segona divisió estatal en la temporada 1987-88. L'any 1991 juga a Primera divisió.	Organització del III Open Estatal de Tennis Taula (1988)
Club Petanca Santa Anna	Petanca	L'any 1988 estava jugant a Tercera divisió	Inauguració noves pistes de petanca l'any 1988. El president és Manel Bares.
Club Petanca Vic	Petanca		Organització dels Trofeus "Ciutat de Vic"
Osona Rugby Club	Rugby		Estrenen el camp de rugby del Mas Osona el març de 1991
Squash Vic	Esquaix	L'equip femení es proclama campió de Catalunya l'any 1987	
Remei FC	Futbol	Dedicat al futbol base	Organitza el Torneig Josep M. Puigdesens.

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació apareguda al 9 Nou.

5.4.5.3. La relació amb les entitats esportives

Seguint la mateixa línia política que en els anteriors mandats, l'Ajuntament de Vic, a través del Patronat Municipal d'Esports, va continuar donant un important recolzament al sector privat associatiu de la seva ciutat. Un cop més, aquest suport es plasmava en la cessió de la utilització dels equipaments esportius municipals a aquells clubs que no tenien equipaments propis, les subvencions econòmiques a les seves activitats, tant les que es feien per iniciativa pròpia com aquelles que es feien dins el marc del que es podria anomenar oferta municipal (escoles esportives, festes del Mercat del Ram, Festa Major, ...) i el reconeixement públic de la seva tasca a través dels premis atorgats en els tradicionals sopars on es designaven els Millors Esportistes de Vic⁴⁸⁶.

Aquest cop cal destacar el tracte especial de l'Ajuntament amb el Club Patí Vic, degut a la incidència dels Jocs Olímpics de Barcelona que va provocar que es signés un conveni per a la utilització conjunta de totes les instal·lacions del club per activitats esportives o culturals.⁴⁸⁷

Síntesi

Durant la tercera legislatura la situació de les entitats esportives de Vic no va variar gaire en relació amb els altres períodes. Les poques entitats que es van crear en aquesta època estaven relacionades, principalment, amb modalitats esportives de nova creació (windsurf, parapent...) i els principals clubs seguien tenint el màxim protagonisme del sistema esportiu local.

El Patronat Municipal d'Esports de Vic va continuar la seva política de suport econòmic i polític a les entitats de la ciutat, alhora que els hi deixava el màxim protagonisme de l'oferta esportiva municipal.

5.4.6. Resum de la política esportiva municipal en la tercera legislatura

Durant la tercera legislatura l'Ajuntament de Vic va tornar a ser governat, amb majoria absoluta, per CiU. Aquest cop l'alcalde seria en Pere Girbau, que havia substituït a Ramón Montañà al capdavant de les llistes de la coalició nacionalista. Dins l'organització política municipal, la temàtica esportiva va seguir sense tenir una Comissió Informativa específica.

La responsabilitat política d'esports va tornar a canviar de mans. Aquest cop era una dona, Maria Carme Bracons qui en seria responsable i presidiria el Patronat Municipal d'Esports. El lloc que va ocupar Bracons en les llistes electorals va coincidir amb el dels anteriors regidors d'esports, el setè. La regidora va anar assumint més responsabilitats a mesura que avançava la legislatura, essent designada quarta tinenta d'alcalde. Igual que en les altres legislatures, la responsable de l'esport municipal presidia el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, que va canviar de denominació l'any 1988, passant a ser el Consell Esportiu d'Osona.

⁴⁸⁶ Els millor esportistes de 1987-88 van ser Jordi Vila (tennista) i Marta Erra jugadora de Bàsquet. Els millor esportistes de 1988-89 van ser Josep Benito, jugador d'hoquei patins de l'Igualada i Lurdes Miquel, atleta del Club Atlètic Vic, que va ser campiona estatal absoluta de 1500 metres. El premi al millor directiu va ser per a Joan Panadés, president de l'Escuderia Osona i el destinat a la millor entitat va ser pel Club Tennis Vic pels ascensos aconseguits pel seu primer equip. No disposem de dades dels altres anys.

⁴⁸⁷ Acta del 19 de juny de 1987, del LAPLE-Vic

El Patronat Municipal d'Esports va canviar completament la seva Junta. Es mantenia la mateixa estructura, amb representants polítics, de les entitats esportives, de les escoles municipals i persones anomenades directament per l'Alcaldia. Entre tots aquests integrants de la Junta, les persones que van estar més participatives en les reunions del Patronat van ser la pròpia regidora d'esports, les representants dels centres d'ensenyament i el representant de l'OAR Vic. Probablement la presència més constant de les representants de les escoles estigués lligada al fet que els programes de suport a l'educació física escolar i a les activitats esportives extraescolars seguien essent un punt clau en la política esportiva municipal.

438

En aquesta legislatura es va produir un intent de canvi en l'estructura interna del personal del Patronat donant-li un caire més tècnic, però no va quallar. Durant un breu període es va crear la figura de director tècnic del Patronat equiparat en l'organigrama al cap administratiu que ja existia anteriorment. Les funcions d'aquest càrrec eren, bàsicament, de fer-se responsable de tota la promoció esportiva. L'experiència només va durar uns mesos i la plaça va ser reconvertida en dues places, una de personal administratiu i una altra de metge, amb dedicació parcial, per al Centre de Medicina de l'Esport, a més d'una part econòmica que es va utilitzar per a incrementar la retribució del cap administratiu.

Així com la segona legislatura es va caracteritzar per la finalització de les grans instal·lacions de la zona del Mas Osona, en aquest període les prioritats inversores es van encaminar, com ja s'havia produït en la primera legislatura, a millorar les instal·lacions esportives dels centres docents, instrument bàsic de la política de promoció esportiva de l'Ajuntament de Vic. Tot i això, es va seguir invertint en la zona esportiva, construint uns vestidors per al camp de futbol, millorant l'enllumenat i construint una zona de llançaments i un camp de rugby. També es van arreglar i remodelar els dos pavellons municipals i es va construir una pista poliesportiva de barri. La política de gestió dels equipaments municipals no va variar, mantenint els criteris de cedir la gestió dels grans equipaments del Mas Osona a la Unió Esportiva Vic i al Club Atlètic Vic i gestionant directament el Patronat la resta d'equipaments.

Dins la política envers la promoció esportiva, a part de seguir donant una gran prioritat a l'educació física i l'esport escolar, aquesta legislatura es caracteritza pel fet de voler ser subseu d'alguna de les fases de la competició olímpica en hoquei patins dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992. Aquest desig va estimular diverses accions promotores, així com la creació d'una fundació específica per aconseguir aquest objectiu, cosa que es va aconseguir a mitges, ja que Vic va acollir, finalment, competicions de la fase prèvia en lloc de les semifinals, com hauria desitjat. En aquesta legislatura es consolida l'activitat popular coneguda com a Caminada Popular i també l'oferta municipal d'activitats físiques per a la gent gran, incorporant l'establiment d'una quota per als participants.

De la mateixa manera que en les anteriors legislatures, el lligam entre l'Ajuntament i les entitats esportives de la ciutat a través del Patronat Municipal d'Esports va ser molt estret, seguint essent els clubs esportius, amb el suport municipal, els veritables motors del sistema esportiu de Vic.

5.5. Els pressupostos municipals

5.5.1. Observacions prèvies

En aquest apartat s'analitza l'evolució dels pressupostos municipals de Vic destinats a la seva política esportiva durant les tres legislatures en el seu conjunt, deixant de banda el pressupost de 1979 ja que va ser aprovat pel consistori anterior al democràtic. Hi ha una sèrie d'observacions que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar els seus pressupostos. Aquestes són:

- a) Durant la primera legislatura es van aprovar els pressupostos ordinaris i d'inversions dels anys 1980, 1981 i 1982. També es va aprovar el pressupost d'inversions de 1983. Excepte aquest darrer pressupost el Ple de l'Ajuntament de Vic de la segona legislatura va ser el responsable de l'aprovació de tots els pressupostos dels anys 1983, 1984, 1985, 1986 i 1987. En el cas de l'any 1983 hem decidit incorporar el pressupost a la segona legislatura donant prioritat a l'aprovació del pressupost ordinari. La resta de pressupostos fins a l'any 1991, inclusiu, va correspondre a l'Ajuntament sorgit en la tercera legislatura.
- b) De l'any 1981 fins al 1985 l'Ajuntament de Vic va tenir pressupostos extraordinaris d'inversions. A partir de 1985 es va aplicar la nova normativa de règim local (la LRBRL) que obligava a fer un Pressupost Únic i els recursos destinats a inversions es van comptabilitzar dins el capítol 6 d'aquest pressupost. A partir de 1989 aquest pressupost va passar a anomenar-se Pressupost General. En la presentació de les dades i a fi de poder fer un tractament homogeni, hem situat en la mateixa columna les despeses imputades als pressupostos específics d'inversions de 1981 a 1985 i les del capítol 6 dels pressupostos de la resta d'anys. Així mateix, per simplificar les denominacions pressupostàries anomenem Pressupost General als pressupostos del conjunt de l'Ajuntament al marge que en funció de l'any poguessin tenir una o altra denominació.
- c) En alguns anys, el Patronat Municipal d'Esports no va disposar de pressupost propi diferenciat del general municipal i, per tant, les seves despeses quedaven diluïdes dins els pressupostos generals. Aquest és el cas de l'any 1980 en què les despeses del Patronat apareixen en la liquidació del Pressupost Ordinari de despeses de l'Ajuntament. El mateix passa en els anys 1986, 1987 i 1988 després de l'aplicació de la nova llei de règim local de 1985, en què quedaven inclosos dins el Pressupost Únic de l'Ajuntament. El 1989 va tornar a aparèixer una liquidació específica del Pressupost del Patronat. Malgrat aquesta situació pressupostària i per a una millor comprensió de les dades, hem decidit situar en els quadres corresponents del Patronat les partides pressupostàries d'esports, encara que en la Liquidació oficial del pressupost apareguessin en els diversos pressupostos generals de l'Ajuntament.
- d) La manera en què s'ha extret la despesa dedicada a esports dels pressupostos generals en els anys 1986, 1987 i 1988 s'ha basat en seleccionar les parts corresponents d'esports en el Pressupost Únic de l'Ajuntament. En aquests anys el sistema comptable funcionava a partir de l'assumpció de la despesa del capítol 1 (Remuneracions de personal) del Patronat per part del Pressupost Únic, i la resta del pressupost del Patronat figurava dins el capítol 2 del Pressupost Únic, en una partida pressupostària classificada amb el número econòmic-funcional 259.7172 anomenada "Despeses especials del Patronat d'Esports". Aquesta partida també servia al Patronat per justificar les

subvencions que atorgava amb la qual cosa, d'aquesta manera, els ajuts no estaven classificats en el capítol 4 del Pressupost del Patronat, sinó en la partida pressupostària del Pressupost Únic de l'Ajuntament abans esmentada.

- e) En algun cas no ha estat possible trobar les dades econòmiques referides a esports en les liquidacions del pressupost per la canviant situació de la comptabilitat del Patronat Municipal. Quan això s'ha produït hem optat per considerar les xifres del Pressupost inicial que el Patronat havia aprovat en les seves reunions tot i tenint en compte que es podien produir variacions econòmiques en relació amb el que finalment s'havia gastat.

5.5.2. El pressupost general de despeses

5.5.2.1. El pressupost total

a) El pressupost total en valor corrent i en valor constant de 1980.

L'Ajuntament de Vic va destinar en període 1980-1991 un total de 21.384.174.108 pessetes a la seva actuació política, amb una mitjana de 1.782 milions de pessetes anuals. En la primera columna de la taula 5.49 podem veure la distribució anual d'aquest pressupost i comprovar la gran diferència entre el primer pressupost i el darrer ja que el pressupost de 1991 multiplica per més de dotze la quantitat disposada en el primer any.

En la segona columna podem constatar que si tenim en compte la inflació anual i iguaem els valors pressupostaris en pessetes constants de 1980, les diferències són més petites. D'entrada, l'any amb major disponibilitat pressupostària va ser 1990 i la diferència amb el pressupost de 1980 només van ser cinc vegades major. En valor constant de 1980 també es fa evident que hi ha molt poca diferència en la capacitat econòmica dels anys 1981 a 1985.

Taula 5.49. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991.
Total anual en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	296.916.397	296.916.397
1981	747.376.489	646.480.662
1982	688.631.501	525.425.835
Segona legislatura		
1983	924.265.009	629.424.471
1984	1.020.330.391	624.442.199
1985	1.230.972.145	693.037.318
1986	1.701.953.434	879.909.925
1987	2.068.580.374	1.015.672.964
Tercera legislatura		
1988	2.342.002.876	1.096.057.347
1989	2.939.783.004	1.287.624.955
1990	3.628.924.058	1.487.858.863
1991	3.794.438.430	1.468.447.673
Total	21.384.174.108	10.651.298.609
Mitjana	1.782.014.509	887.608.217

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

b) El pressupost total en pessetes per habitant.

L'Ajuntament de Vic es va gastar un total de 735.658 pessetes per habitant en el conjunt de tot el període de 1980 a 1991, amb una mitjana anual de 61.305 pessetes per habitant. L'any amb major despesa per habitant va ser 1991, amb 132.045. De totes maneres, si tenim en compte la inflació anual, la despesa mitjana per habitant va ser de 30.433 pessetes i l'any amb un indicador econòmic major va ser 1990 amb 51.168 pessetes per habitant.

Taula 5.50. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991. Total anual en pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	PESETES/HABITANT (valor corrent)	PESETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	9.907	9.907
1981	24.784	21.439
1982	22.711	17.328
Segona legislatura		
1983	31.111	21.186
1984	34.368	21.033
1985	41.313	23.259
1986	59.544	30.784
1987	72.305	35.502
Tercera legislatura		
1988	81.114	37.961
1989	101.656	44.525
1990	124.800	51.168
1991	132.045	51.101
Total	735.658	365.195
Mitjana	61.305	30.433

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

c) El pressupost total sense les Resultes (Capítol 0).

Aquestes quantitats generals poden ser analitzades d'una altra manera si eliminem el capítol 0 de Resultes que recull les obligacions econòmiques aprovades en anys anteriors i que encara no s'han fet efectives, amb el que representen decisions polítiques preses amb anterioritat que limiten el pressupost de cada any. Això fa que, des del punt de vista de l'actuació política, el total del pressupost comptabilitzant només les operacions corrents i les operacions de capital disminuís més d'un 25%. Les xifres anuals en donen una idea clara del procés acumulatiu en els comptes municipals. En percentatges, el valor del capítol 0 es manté per sota del 10% fins l'any 1986 on es dispara fins al 26,5%, amb un nou salt en l'any 1989 on supera el 30% fins a l'any 1991 on les quantitats acumulades en les Resultes gairebé arriben al 40%.

Així, si eliminem aquest capítol i només considerem les operacions corrents i de capital, en el total del període 1980-1991 es va disposar de 15.968.793.569 pessetes, amb una mitjana anual de 1.330 milions de pessetes.

Taula 5.51. Distribució anual dels pressupostos de despeses de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991 diferenciant el capítol 0 de Resultes.

ANY	DESPESES TOTALS	CAPÍTOL-0 RESULTES	VALOR DEL CAPÍTOL 0 EN PERCENTATGE	TOTAL SENSE CAPÍTOL 0
Primera legislatura				
1980	296.916.397	25.074.799	8,4%	271.841.598
1981	747.376.489	43.228.048	5,8%	704.148.441
1982	688.631.501	62.937.489	9,1%	625.694.012
Segona legislatura				
1983	924.265.009	63.347.490	6,9%	860.917.519
1984	1.020.330.391	53.496.115	5,2%	966.834.276
1985	1.230.972.145	67.881.198	5,5%	1.163.090.947
1986	1.701.953.434	451.746.660	26,5%	1.250.206.774
1987	2.068.580.374	518.436.158	25,1%	1.550.144.216
Tercera legislatura				
1988	2.342.002.876	544.703.689	23,3%	1.797.299.187
1989	2.939.783.004	973.462.983	33,1%	1.966.320.021
1990	3.628.924.058	1.135.370.513	31,3%	2.493.553.545
1991	3.794.438.430	1.475.695.397	38,9%	2.318.743.033
Total	21.384.174.108	5.415.380.539	25,3%	15.968.793.569
Mitjana	1.782.014.509	451.281.712		1.330.732.797

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

d) El pressupost total sense les Resultes (Capítol 0) en valor corrent i valor constant de 1980.

Les diferències anuals en la última columna de la taula anterior es veuen disminuïdes si apliquem l'increment del nivell de vida. En la segona columna de la taula 5.44. podem veure com el total del període es rebaixa a quasi la meitat, 8.220 milions i la mitjana anual se situa en 685 milions. Evidentment l'increment anual també és menor i l'any 1990 és l'únic que supera els mil milions de pessetes.

Taula 5.52. Distribució anual del pressupost de despeses—sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991. En pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST SENSE RESULTES (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST SENSE RESULTES (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	271.841.598	271.841.598
1981	704.164.441	609.102.241
1982	625.694.012	477.404.531
Segona legislatura		
1983	860.917.519	586.284.830
1984	966.834.054	591.702.441
1985	1.163.091.547	654.820.541
1986	1.250.206.774	646.356.902
1987	1.550.144.216	761.120.810
Tercera legislatura		
1988	1.797.299.187	841.136.020
1989	1.966.320.021	861.248.169
1990	2.493.563.545	1.022.361.053
1991	2.318.743.033	897.353.554
Total	15.968.809.947	8.220.732.691
Mitjana	1.308.080.695	685.061.058

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

e) El pressupost total sense Resultes en pessetes per habitant.

Si utilitzem l'indicador pessetes per habitant aplicat al total sense el capítol 0 de Resultes podem veure la despesa nova efectuada sense el que s'arrossega dels pressupostos anteriors en relació amb la població. Les xifres ens indiquen que Vic va destinar 548.248 pessetes per habitant en conjunt dels nous pressupostos de tot el període, amb una mitjana de 45.687 pessetes per habitant. Si considerem la inflació, la mitjana anual va ser de 23.431 pessetes per habitant.

Taula 5.53. Distribució anual del pressupost de despeses —sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991. Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	PESETES/HABITANT (valor corrent)	PESETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	9.070	9.070
1981	23.351	20.199
1982	20.635	15.744
Segona legislatura		
1983	28.978	19.734
1984	32.566	19.931
1985	39.035	21.977
1986	43.740	22.613
1987	54.184	26.604
Tercera legislatura		
1988	62.248	29.132
1989	67.994	29.781
1990	85.754	35.159
1991	80.691	31.228
Total	548.248	281.174
Mitjana	45.687	23.431

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

5.5.2.2. La distribució interna del pressupost

El conjunt dels pressupostos de despeses de l'Ajuntament de Vic durant tot aquest període va tenir la distribució interna que mostrem en la taula 5.54 on apareixen dues maneres d'analitzar-ho. Una és tenint en compte el capítol 0 de Resultes i l'altra és sense considerar-ho.

Si tenim en compte les Resultes, els pressupostos municipals es van dividir, en el seu conjunt, en un 43,3% destinat a les operacions corrents, un 31,4% a les operacions de capital, i un gens menyspreable 25,3% destinat a les operacions econòmiques pendents d'exercicis anteriors, és a dir al capítol 0 o Resultes. De fet, si mirem capítol per capítol, les Resultes representen el percentatge major de tots els capítols pressupostaris. El segueix la despesa en inversió, amb un 23,2% i el capítol 2, amb un 19,1%. Les despeses de personal van representar el 16,1% del total de les despeses, mentre els interessos del capítol 3 més les amortitzacions de préstecs del capítol 9, sumats, van representar més del 10%. Les transferències corrents només van significar el 4,4% del pressupost mentre els percentatges dels capítols 7 i 8 van ser insignificants.

Lògicament, el valor percentual de les operacions corrents i de capital, així com dels seus capítols augmenten si no tenim en compte les Resultes. Les operacions corrents passen a ser el 58% del total de les despeses per un 42% de les operacions de capital. Per capítols, la inversió puja al 31,1%, el capítol 2 al 25,6% i les despeses de personal al 21,6%. Els capítol 3 i 9, sumats, signifiquen més del 14% i el capítol 4 s'eleva al 5,9%.

Taula 5.54. Distribució en capítols pressupostaris del total de despeses del període 1980-1991 de l'Ajuntament de Vic. Total anual en pessetes; percentatge sobre el total; i percentatge sobre el total sense capítol 0.

	TOTAL	% sobre TOTAL	% sobre TOTAL (Sense Capítol 0)
CAP.0 RESULTES	5.415.380.539	25,3%	
A. OPERACIONS CORRENTS			
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL	3.448.999.235	16,1%	21,6%
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS	4.090.869.893	19,1%	25,6%
CAP.3. INTERESSOS	773.719.143	3,6%	4,8%
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	944.772.711	4,4%	5,9%
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	9.258.360.982	43,3%	58,0%
B. OPERACIONS DE CAPITAL			
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)	4.958.750.728	23,2%	31,1%
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	99.503.916	0,5%	0,6%
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	120.096.488	0,6%	0,8%
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS	1.532.081.455	7,2%	9,6%
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	6.710.432.587	31,4%	42,0%
TOTAL PRESSUPOST	21.384.174.108	100%	
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	15.968.793.569		100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

5.5.2.3. Les operacions corrents i les operacions de capital

a) La distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital.

En la taula 5.55 podem veure la distribució anual del total de les operacions corrents i les operacions de capital en valors absoluts i en valors relatius. Com ens indiquen les xifres, en tots els anys les operacions corrents van ser superiors a les operacions de capital excepte l'any 1981. La figura 5.15 ens ho mostra gràficament, de la mateixa manera que s'observa el creixement progressiu anual de les operacions corrents i els alts i baixos de les operacions de capital que arriben a superar les despeses corrents en l'any 1981, moment de creixement urbanístic de la ciutat i, conseqüentment, d'una important inversió.

Crida l'atenció el percentatge de les operacions corrents en l'any 1980 on el total de les despeses d'operacions corrents ocupava el 90,5% del total pressupostari. Es pot suposar que el pressupost d'aquell any es va destinar fonamentalment a posar en marxa la maquinària municipal,

Taula 5.55. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991

ANY	OPERACIONS CORRENTS Pessetes	OPERACIONS CORRENTS %	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes	OPERACIONS DE CAPITAL %
Primera legislatura				
1980	246.144.914	90,5%	25.696.684	9,5%
1981	326.320.819	46,3%	377.827.622	53,7%
1982	383.846.897	61,3%	241.847.115	38,7%
Segona legislatura				
1983	462.102.499	53,7%	398.815.020	46,3%
1984	550.120.444	56,9%	416.713.832	43,1%
1985	649.084.044	55,8%	514.006.903	44,2%
1986	810.476.765	64,8%	439.730.009	35,2%
1987	881.228.058	56,8%	668.916.158	43,2%
Tercera legislatura				
1988	984.921.561	54,8%	812.377.626	45,2%
1989	1.168.124.904	59,4%	798.195.117	40,6%
1990	1.284.705.395	51,5%	1.208.848.150	48,5%
1991	1.511.284.682	65,2%	807.458.351	34,8%
Total	9.258.360.982	58,0%	6.710.432.587	42,0%
Mitjana	771.530.082	59,8%	559.202.716	40,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

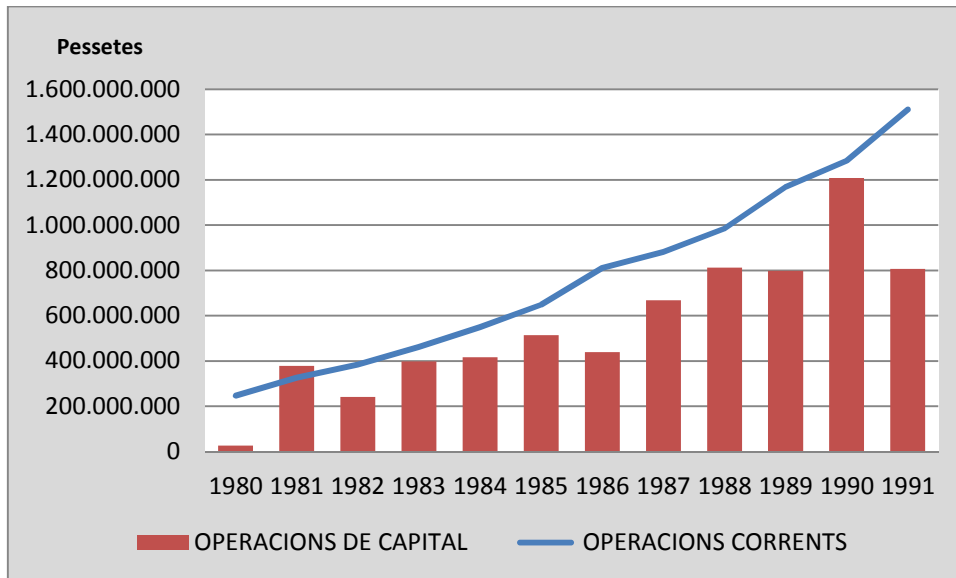

Figura 5.15. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital dels pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.
Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

La figura 5.16 ens mostra la distribució anual en valor relatiu. S'observa que l'any 1981 van ser majoritàries les operacions de capital i com, a partir de 1982, les operacions de corrents es mantenen en una franja entre el 50% i el 60%. De fet, la mitjana anual de totes les distribucions és del 59,8%. En contrapartida, les operacions corrents se situen entorn al 40%.

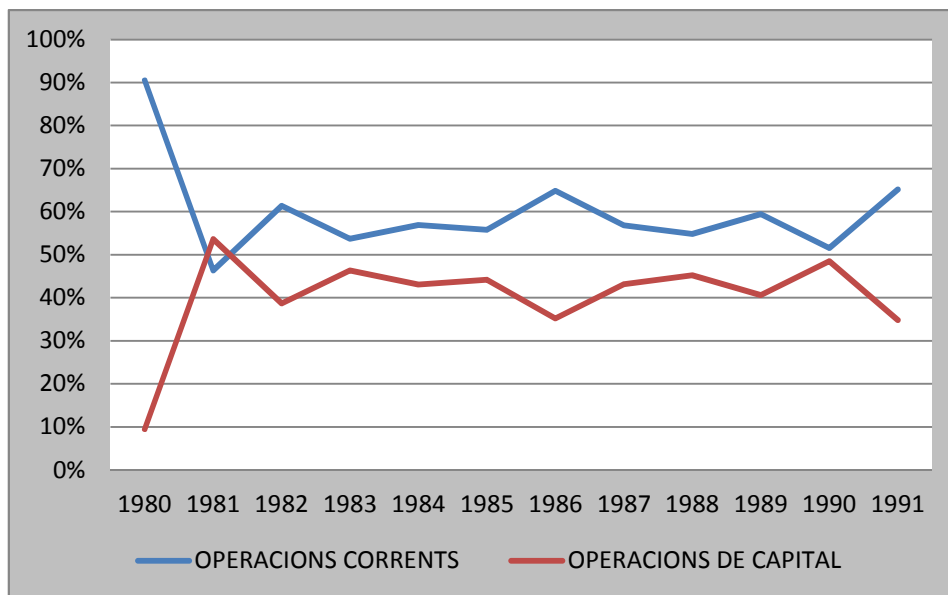

Figura 5.16. Distribució anual en valor relatiu de les operacions corrents i les operacions de capital respecte el total del pressupost de despeses —sense les resultes— de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.
Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

b) Les operacions corrents i les operacions de capital en pessetes per habitant.

En pessetes per habitant, l'Ajuntament de Vic va gastar un total de 317.998 pessetes en operacions corrents en el conjunt del període, amb una mitjana anual de 26.500. Les xifres anuals van oscil·lar entre les 8.213 de l'any 1980 i les 52.592 de l'any 1991, que es converteixen en 20.353 si prenen el valor de pessetes constants de 1980.

Pel que fa a les operacions de capital, el total per habitant de tot el període 1980-1991 va ser de 230.249 pessetes amb quantitats que van des de les 857 de l'any 1980 fins a les 41.573 de l'any 1990. En valors constants la xifra màxima es redueix fins a les 17.045 pessetes per habitant.

Taula 5.56. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de l'Ajuntament de Vic en pessetes per habitant en el període 1980-1991 en valor corrent i en valor constant de 1980.

ANY	OPERACIONS CORRENTS Pessetes/habitant (valor corrent)	OPERACIONS CORRENTS Pessetes/habitant (valor constant de 1980)	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes/habitant (valor corrent)	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes/habitant (valor constant de 1980)
Primera legislatura				
1980	8.213	8.213	857	857
1981	10.821	9.361	12.530	10.838
1982	12.659	9.659	7.976	6.086
Segona legislatura				
1983	15.554	10.592	13.424	9.142
1984	18.530	11.340	14.036	8.590
1985	21.784	12.265	17.251	9.712
1986	28.355	14.660	15.384	7.954
1987	30.802	15.124	23.381	11.480
Tercera legislatura				
1988	34.112	15.965	28.136	13.168
1989	40.393	17.692	27.601	12.089
1990	44.181	18.114	41.573	17.045
1991	52.592	20.353	28.099	10.874
Total	317.998	163.338	230.249	117.836
Mitjana	26.500	13.611	19.187	9.820

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

5.5.2.4. Els capítols pressupostaris d'operacions corrents

Si ens centrem en analitzar la distribució interna de les despeses en operacions corrents sense tenir en compte les operacions de capital podem veure que les despeses dedicades al personal, el capítol 1, van significar de mitjana el 37,3% de les despeses corrents dels pressupostos, mentre el valor més alt va ser pel capítol 2, amb el 44,2% destinat a l'actuació quotidiana dels serveis municipals: subministraments, contractacions de serveis, compra de material, etc. El capítol 4, destinat fonamentalment a les subvencions a altres institucions, va representar una mitjana del 10,2% del total de les operacions corrents del pressupost.

Les oscil·lacions anuals d'aquests valors ens indiquen que en el període de 1980 a 1984 les despeses de personal van tenir un percentatge superior al 40% de les operacions corrents, mentre que a partir de 1985 es va produir una oscil·lant pèrdua del valor relatiu d'aquest capítol respecte al total. És a dir, en els primers anys de govern democràtic el valor econòmic de la plantilla municipal era proporcionalment més important o, dit d'altra manera, a mesura que van passar els anys l'Ajuntament va utilitzar més altres serveis exteriors en comptes d'augmentar la plantilla de personal pròpia.

El capítol 3, dedicat al pagament d'interessos, va tenir un ritme ascendent arribant al 10,6% l'any 1991, dada que és un indicador del progressiu endeutament que va assolir l'Ajuntament de Vic durant el període. Mentre, el capítol 4 dedicat als ajuts i subvencions a altres va tenir daltabaixos durant tot el període. Aquestes oscil·lacions, però, estaven provocades precisament per la presència o no del pressupost dels organismes autònoms municipals—entre ells el Patronat Municipal d'Esports—en la liquidació del pressupost general, fet que distorsiona el valor del capítol. Així, per exemple, en els pressupostos generals dels anys 1981 a 1984, les aportacions econòmiques de l'Ajuntament al Patronat apareixien reflectides en el capítol 7 de despeses, mentre la resta dels anys estaven diluïdes dins el pressupost general de despeses corrents, ja be fos en tots els altres capítols, com en els anys 1986 a 1988, o només dins el capítol 4, en els anys 1985, 1989, 1990 i 1991. Degut a això aquests darrers són, precisament, els anys en què hi ha més percentatge del capítol 4 dins les operacions corrents.

447

Taula 5.57. Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions corrents respecte al total d'operacions corrents de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.

ANY	CAP-1	CAP-2	CAP-3	CAP-4
Primera legislatura				
1980	44,9%	50,0%	2,0%	3,2%
1981	40,7%	48,3%	3,4%	7,5%
1982	43,3%	47,9%	2,3%	6,5%
Segona legislatura				
1983	44,1%	43,9%	5,9%	6,1%
1984	40,9%	44,7%	8,2%	6,2%
1985	37,0%	43,2%	8,7%	11,1%
1986	35,2%	49,7%	9,0%	6,1%
1987	37,9%	45,3%	9,2%	7,6%
Tercera legislatura				
1988	35,5%	46,1%	10,5%	7,9%
1989	32,9%	45,0%	8,4%	13,7%
1990	34,9%	41,7%	8,2%	15,2%
1991	37,6%	38,4%	10,6%	13,5%
Total	37,3%	44,2%	8,4%	10,2%
Mitjana	38,7%	45,3%	7,2%	8,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

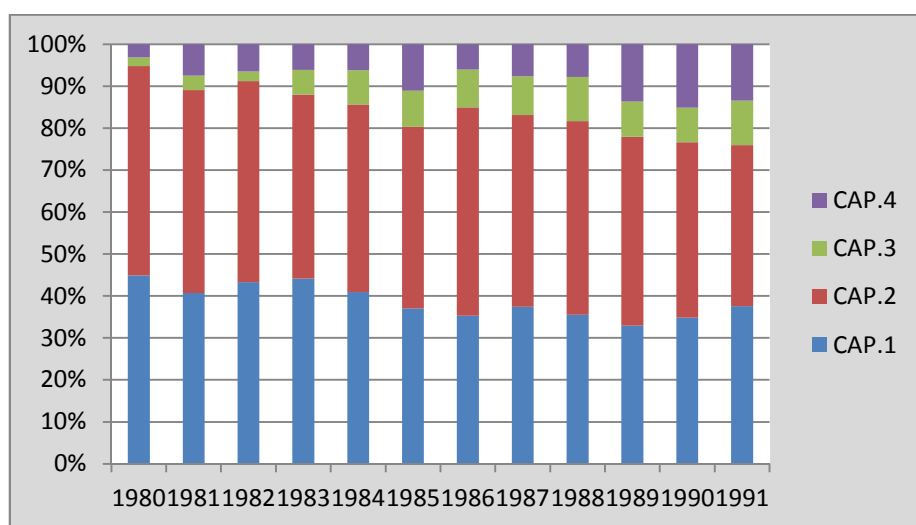

Figura 5.17. Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions corrents en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Analitzem amb més detall cada capítol de despesa d'operacions corrents.

a) El capítol 1

El capítol 1 va disposar d'un total de 3.448 milions de pessetes en el conjunt del període 1980-1991, amb una mitjana anual de 287 milions. El valor mínim anual va ser de 110 milions l'any 1980 i el màxim 567 milions l'any 1991. En pessetes en valor constant el valor màxim de 1991 es va situar en 219 milions de pessetes. Utilitzant aquests valors constants sembla perfilar-se que alguns anys la despesa d'aquest capítol va ser bastant estable. Així, entre 1983 i 1985 les quantitats van ser molt similars i el mateix va passar els anys 1987 al 1989.

448

En pessetes per habitant, l'Ajuntament de Vic va destinar un total de 118.343, amb una mitjana anual de 9.862. La xifra menor va ser 3.686 pessetes per habitant de l'any 1980 i la major, 19.754, que es converteixen en 7.645 en pessetes de valor constant de 1980.

Els valors relatius d'aquest capítol respecte el total del pressupost municipal sense les Resultes se situen amb una mitjana anual del 23,3% i un valor relatiu per a tot el període del 21,6%. L'any que va representar un major percentatge sobre el total del pressupost va ser 1980.

Taula 5.58. Distribució anual del capítol 1 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant de 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	110.473.856	110.473.856	3.686	3.686	40,6%	44,9%
1981	132.932.310	114.986.448	4.408	3.813	18,9%	40,7%
1982	166.192.996	126.805.256	5.481	4.182	26,6%	43,3%
Segona legislatura						
1983	203.732.316	138.741.707	6.858	4.670	23,7%	44,1%
1984	225.092.752	137.756.764	7.582	4.640	23,3%	40,9%
1985	240.322.181	135.301.388	8.066	4.541	20,7%	37,0%
1986	284.995.763	147.342.809	9.971	5.155	22,8%	35,2%
1987	334.164.578	164.074.808	11.680	5.735	21,6%	37,9%
Tercera legislatura						
1988	350.035.998	163.816.847	12.123	5.674	19,5%	35,5%
1989	384.853.216	168.565.709	13.308	5.829	19,6%	32,9%
1990	448.540.426	183.901.575	15.425	6.324	18,0%	34,9%
1991	567.662.843	219.685.520	19.754	7.645	24,5%	37,6%
Total	3.448.999.235	1.811.452.687	118.343	61.894	21,6%	37,3%
Mitjana	287.416.603	150.954.391	9.862	5.158	23,3%	38,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

b) El capítol 2

L'Ajuntament de Vic va disposar d'un total de 4.090 milions de pessetes del capítol 2 per al seu funcionament quotidià. Això va representar una mitjana de 340 milions anuals amb uns valors mínims de 122 milions l'any 1980 i màxims de 579 milions l'any 1991, que es converteixen en 224 milions en pessetes constants de 1980.

En pessetes per habitant el total esmerçat en tot el període estudiat va ser de 140.466 amb una mitjana d'11.705 pessetes per habitant anuals. La despesa per població menor es va produir l'any 1980 i la major l'any 1991, multiplicant per cinc el valor mínim. Tot i això, amb valors constants la xifra del 1991 no arriba a doblar la del 1980.

Els valors relatius del capítol 2 respecte el total del pressupost van tenir una mitjana anual global del 27,2% amb un valor màxim del 45,2% en l'any 1980 i un mínim de 21,5% en l'any 1990. Per a tot el conjunt del període la xifra total del capítol va significar el 25,6%.

Taula 5.59. Distribució anual del capítol 2 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	122.960.119	122.960.119	4.103	4.103	45,2%	50,0%
1981	157.662.262	136.377.857	5.228	4.523	22,4%	48,3%
1982	183.718.015	140.176.845	6.059	4.623	29,4%	47,9%
Segona legislatura						
1983	202.719.841	138.052.212	6.824	4.647	23,5%	43,9%
1984	246.040.210	150.576.609	8.288	5.072	25,4%	44,7%
1985	280.279.524	157.797.372	9.407	5.296	24,1%	43,2%
1986	402.857.173	208.277.158	14.094	7.287	32,2%	49,7%
1987	399.183.591	195.999.143	13.953	6.851	25,8%	45,3%
Tercera legislatura						
1988	454.328.621	212.625.795	15.735	7.364	25,3%	46,1%
1989	525.967.895	230.373.938	18.188	7.966	26,7%	45,0%
1990	535.407.533	219.517.088	18.413	7.549	21,5%	41,7%
1991	579.745.109	224.361.357	20.175	7.808	25,0%	38,4%
Total	4.090.869.893	2.137.095.493	140.466	73.088	25,6%	44,2%
Mitjana	340.905.824	178.091.291	11.705	6.091	27,2%	45,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

c) El capítol 3

Els interessos bancaris generats pels préstecs sol·licitats per l'Ajuntament de Vic van pujar a un total de 773 milions de pessetes en el conjunt de tot el període, una xifra que es va distribuir anualment amb un lògic creixement progressiu que va superar la barrera dels 100 milions l'any 1988. Aquestes xifres van significar que la despesa municipal per aquest motiu va significar un total de 26.677 pessetes per habitant en el conjunt del període i el 4,8% de tot el pressupost de l'Ajuntament. En relació només a les operacions corrents, el capítol 3 va significar el 8,4% en el conjunt del període.

Taula 5.60. Distribució anual del capítol 3 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	4.834.626	4.834.626	161	161	1,8%	2,0%
1981	11.098.865	9.600.518	368	318	1,6%	3,4%
1982	9.010.166	6.874.757	297	227	1,4%	2,3%
Segona legislatura						
1983	27.427.581	18.678.183	923	629	3,2%	5,9%
1984	44.902.638	27.480.414	1.512	926	4,6%	8,2%
1985	56.149.046	31.611.913	1.884	1.061	4,8%	8,7%
1986	73.338.202	37.915.850	2.566	1.327	5,9%	9,0%
1987	80.813.909	39.679.629	2.825	1.387	5,2%	9,2%
Tercera legislatura						
1988	103.229.548	48.311.428	3.575	1.673	5,7%	10,5%
1989	97.775.884	42.825.837	3.381	1.481	5,0%	8,4%
1990	105.579.960	43.287.784	3.631	1.489	4,2%	8,2%
1991	159.558.718	61.749.224	5.553	2.149	6,9%	10,6%
Total	773.719.143	372.850.164	26.677	12.827	4,8%	8,4%
Mitjana	64.476.595	31.070.847	2.223	1.069	4,2%	7,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

d) El capítol 4

Les despeses destinades a ajudar a altres entitats per a les seves despeses corrents va pujar a un total de 944 milions de pessetes amb un valor mínim de 7,8 milions l'any 1980 i multiplicant-se per més de vint-i-cinc fins arribar al 204 milions l'any 1991, una quantitat que en valor constant de 1980 significaria 79 milions de pessetes essent menor que la despesa realitzada en l'any anterior. La mitjana anual en valor corrent va ser de 78 milions de pessetes.

En despesa per habitant, el total d'ajuts va representar 32.513 pessetes amb una mitjana anual de 2.709 pessetes per habitant. El valor màxim de 1991 va ser de 7.110 que es va transformar en 2.752 pessetes constants de 1980.

El pes relatiu d'aquest capítol en el conjunt del pressupost va ser del 5,9% en el conjunt de tot el període i un 5,1% de mitjana. L'any amb més percentatge respecte el total va ser 1991 quan es va arribar al 8,8%. Els valors respecte les operacions corrents ja ha estat comentat anteriorment.

Taula 5.61. Distribució anual del capítol 4 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	7.876.313	7.876.313	263	263	2,9%	3,2%
1981	24.627.382	21.302.685	817	706	3,5%	7,5%
1982	24.925.720	19.018.324	822	627	4,0%	6,5%
Segona legislatura						
1983	28.222.761	19.219.700	950	647	3,3%	6,1%
1984	34.084.844	20.859.925	1.148	703	3,5%	6,2%
1985	72.333.293	40.723.644	2.428	1.367	6,2%	11,1%
1986	49.285.627	25.480.669	1.724	891	3,9%	6,1%
1987	67.065.980	32.929.396	2.344	1.151	4,3%	7,6%
Tercera legislatura						
1988	77.327.394	36.189.220	2.678	1.253	4,3%	7,9%
1989	159.527.909	69.873.224	5.516	2.416	8,1%	13,7%
1990	195.177.476	80.022.765	6.712	2.752	7,8%	15,2%
1991	204.318.012	79.071.071	7.110	2.752	8,8%	13,5%
Total	944.772.711	452.566.937	32.513	15.528	5,9%	10,2%
Mitjana	78.731.059	37.713.911	2.709	1.294	5,1%	8,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

5.5.2.5. Els capítols pressupostaris d'operacions de capital

Si analitzem separatament el capítols pressupostaris d'operacions de capital, la primera valoració és la de constatar el poc pes relatiu dels capítols 7 i 8 dins les operacions de capital, així com la importància de la inversió a través dels pressupostos especial d'inversió o el capítol 6 segons els anys i del capítol 9 dedicat a l'amortització dels préstecs bancaris sol·licitats.

En el conjunt del període, la inversió va representar el 73,9% del total de les operacions de capital i el capítol 9 el 22,8%, però si observem l'evolució anual la diferència entre ambdós capítols tendeix a reduir-se a partir de l'any 1986, arribant a l'any 1991 on el valor relatiu dels passius financers és superior a la despesa inversora.

Taula 5. 62. Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions de capital respecte el total d'operacions de capital de Vic en el període 1980-1991.

ANY	CAP-6	CAP-7	CAP-8	CAP-9
Primera legislatura				
1980	62,4%	20,6%	9,9%	7,1%
1981	92,1%	6,3%	1,1%	0,5%
1982	91,9%	6,1%	1,5%	0,5%
Segona legislatura				
1983	92,3%	3,7%	1,6%	2,4%
1984	90,1%	3,8%	2,0%	4,2%
1985	93,8%	0,0%	1,5%	4,6%
1986	68,8%	0,0%	1,3%	29,9%
1987	73,5%	0,0%	0,9%	25,6%
Tercera legislatura				
1988	67,1%	0,0%	1,1%	31,8%
1989	67,4%	0,0%	1,2%	31,4%
1990	73,5%	2,1%	1,8%	22,6%
1991	47,2%	0,0%	4,3%	48,5%
Total	73,9%	1,5%	1,8%	22,8%
Mitjana	76,7%	3,6%	2,4%	17,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

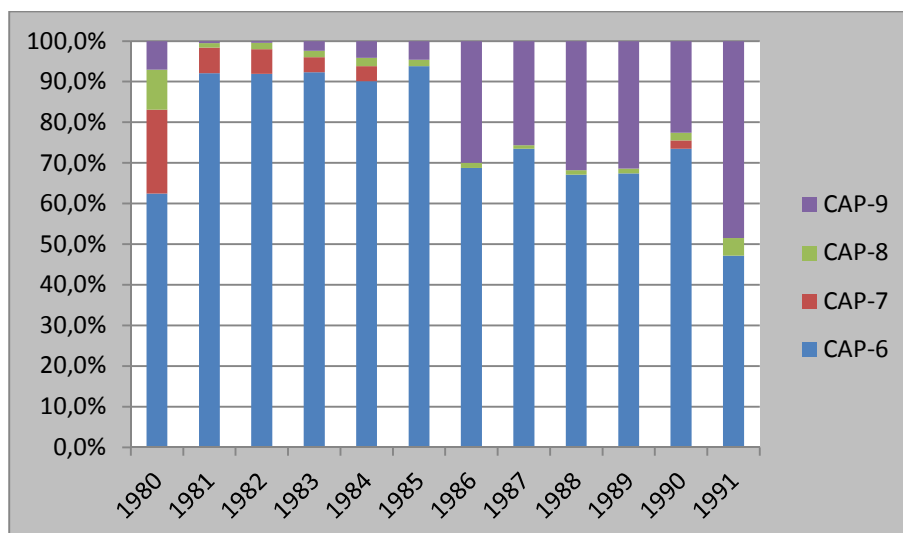

Figura 5.18. *Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions de capital en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.*

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

a) El capítol 6

L'Ajuntament de Vic va destinar un total de 4.958 milions de pessetes a la seva actuació inversora a través de pressupostos especials d'inversions o del capítol 6 dels pressupostos generals. Aquesta quantitat va representar una mitjana anual de 413 milions de pessetes amb una punta màxima de 888 milions en l'any 1990.

Aquestes quantitats van representar que la despesa municipal en inversió en relació amb la població fos de 169.689 pessetes per habitant en el conjunt de tot el període, amb una mitjana anual de 14.141 pessetes per habitant. El valor més alt, el de 1990, va ser de 30.560 pessetes que en pessetes constants de 1980 es transforma en 12.530.

Els valors relatius del capítol 6 respecte el total del pressupost sense les Resultes va tenir una mitjana anual de 31,6% i un 31,1% per al conjunt de tot el període, tot i que va haver anys en què el percentatge va pujar fins al 49,4%. Entre 1981 i 1985 és quan la inversió és proporcionalment més gran dins tot el pressupost municipal. Dins les operacions de capital, en aquests períodes va arribar a representar més del 90%.

Taula 5.63. Distribució anual del capítol 6 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	16.046.996	16.046.996	535	535	5,9%	62,4%
1981	347.890.169	300.924.996	11.537	9.979	49,4%	92,1%
1982	222.330.295	169.638.015	7.332	5.595	35,5%	91,9%
Segona legislatura						
1983	368.171.020	250.724.464	12.393	8.439	42,8%	92,3%
1984	375.396.410	229.742.603	12.645	7.739	38,8%	90,1%
1985	482.350.666	271.563.425	16.188	9.114	41,5%	93,8%
1986	302.381.122	156.331.040	10.579	5.469	24,2%	68,8%
1987	491.511.981	241.332.383	17.180	8.436	31,7%	73,5%
Tercera legislatura						
1988	544.927.903	255.026.259	18.873	8.833	30,3%	67,1%
1989	538.225.726	235.742.868	18.611	8.152	27,4%	67,4%
1990	888.624.600	364.336.086	30.560	12.530	35,6%	73,5%
1991	380.893.840	147.405.916	13.255	5.130	16,4%	47,2%
Total	4.958.750.728	2.638.815.051	169.689	89.950	31,1%	73,9%
Mitjana	413.229.227	219.901.254	14.141	7.496	31,6%	76,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

b) El capítol 7

Les despeses destinades a donar suport a les operacions de capital d'altres entitats no va tenir protagonisme dins el pressupost municipal, excepte els moments en què es produïa transferències a entitats del propi Ajuntament. En la taula següent podem veure com, excepte l'any 1990, a partir de 1985 no va haver disponibilitat pressupostària dins aquest capítol.

El percentatge respecte el total del pressupost per a tot el període va ser del 1,5%, però molt condicionat per les partides pressupostàries dels primers cinc anys. Dins les operacions de capital ja hem vist que van representar el 0,6%.

Taula 5.64. Distribució anual del capítol 7 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	5.303.916	5.303.916	177	177	20,6%	2,0%
1981	23.850.000	20.630.250	791	684	6,3%	3,4%
1982	14.750.000	11.254.250	486	371	6,1%	2,4%
Segona legislatura						
1983	14.900.000	10.146.900	502	342	3,7%	1,7%
1984	15.700.000	9.608.400	529	324	3,8%	1,6%
1985	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1986	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1987	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Tercera legislatura						
1988	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1989	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1990	25.000.000	10.250.000	860	353	2,1%	1,0%
1991	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Total	99.503.916	67.193.716	3.344	2.250	1,5%	0,6%
Mitjana	8.291.993	5.599.476	279	187	3,6%	1,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

c) El capítol 8

Amb una major presència econòmica que el capítol 7, el capítol 8 va disposar d'un total de 120 milions de pessetes. Aquests recursos, destinats a l'adquisició de deutes, obligacions, bons, etc., que permetia a l'Ajuntament disposar d'uns ingressos específics en altres exercicis pressupostaris, així com les bestretes als treballadors municipals van tenir una mitjana anual de 10 milions, una quantitat molt inflada pel pes dels anys 1990 i 1991 en què la xifra va ser molt elevada, bàsicament pels avançaments als treballadors.

Les quantitats anteriors signifiquen que l'Ajuntament de Vic va realitzar una despesa en bestretes de 4.125 pessetes per habitant, amb una mitjana anual de 344. Aquests valors van representar el 0,8% del total del pressupost de tot el període i una mitjana del 0,7%, tot i que en el darrer any d'estudi, el percentatge va pujar fins a l'1,5%.

Taula 5.65. Distribució anual del capítol 8 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	2.533.000	2.533.000	85	85	0,9%	9,9%
1981	4.184.500	3.619.592	139	120	0,6%	1,1%
1982	3.643.000	2.779.609	120	92	0,6%	1,5%
Segona legislatura						
1983	6.245.000	4.252.845	210	143	0,7%	1,6%
1984	8.275.222	5.064.436	279	171	0,9%	2,0%
1985	7.850.000	4.419.550	263	148	0,7%	1,5%
1986	5.683.000	2.938.111	199	103	0,5%	1,3%
1987	6.055.800	2.973.398	212	104	0,4%	0,9%
Tercera legislatura						
1988	9.290.966	4.348.172	322	151	0,5%	1,1%
1989	9.341.000	4.091.358	323	141	0,5%	1,2%
1990	22.060.000	9.044.600	759	311	0,9%	1,8%
1991	34.935.000	13.519.845	1.216	470	1,5%	4,3%
Total	120.096.488	59.584.516	4.125	2.039	0,8%	1,8%
Mitjana	10.008.041	4.965.376	344	170	0,7%	2,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

d) El capítol 9

Després de la inversió, el capítol dedicat a l'amortització de capital dels préstecs sol·licitats va ser el més important dins les operacions de capital. El valor total va pujar a 1.532 milions de pessetes, un 9,6% del total del pressupost i un 22,8% de les despeses de capital de tot el període. La distribució anual ens mostra que a partir de 1986 les quantitats destinades a aquests pagaments es van disparar fins arribar a superar la despesa d'inversió en l'any 1991.

La despesa per habitant en aquest concepte es va situar en la xifra de 53.090 pessetes per habitant amb una mitjana anual de 4.424 que va arribar a un sostre de 13.629 l'any 1991. El percentatge mitjà anual respecte el total del pressupost va ser de 6,9%, amb una xifra màxima del 16,9% l'any 1991, que representava el 48,5% de les operacions de capital del mateix any.

Taula 5.66. Distribució anual del capítol 9 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	1.812.772	1.812.772	60	60	0,7%	7,1%
1981	1.902.953	1.646.054	63	55	0,3%	0,5%
1982	1.123.820	857.475	37	28	0,2%	0,5%
Segona legislatura						
1983	9.499.000	6.468.819	320	218	1,1%	2,4%
1984	17.342.200	10.613.426	584	357	1,8%	4,2%
1985	23.806.237	13.402.911	799	450	2,0%	4,6%
1986	131.665.887	68.071.264	4.606	2.382	10,5%	29,9%
1987	171.348.377	84.132.053	5.989	2.941	11,1%	25,6%
Tercera legislatura						
1988	258.158.757	120.818.298	8.941	4.184	14,4%	31,8%
1989	250.628.391	109.775.235	8.667	3.796	12,7%	31,4%
1990	273.163.550	111.997.055	9.394	3.852	11,0%	22,6%
1991	391.629.511	151.560.621	13.629	5.274	16,9%	48,5%
Total	1.532.081.455	681.155.984	53.090	23.597	9,6%	22,8%
Mitjana	127.673.455	56.762.999	4.424	1.966	6,9%	17,4%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

En la figura següent podem veure reflectida l'evolució dels dos principals capítols de les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic.

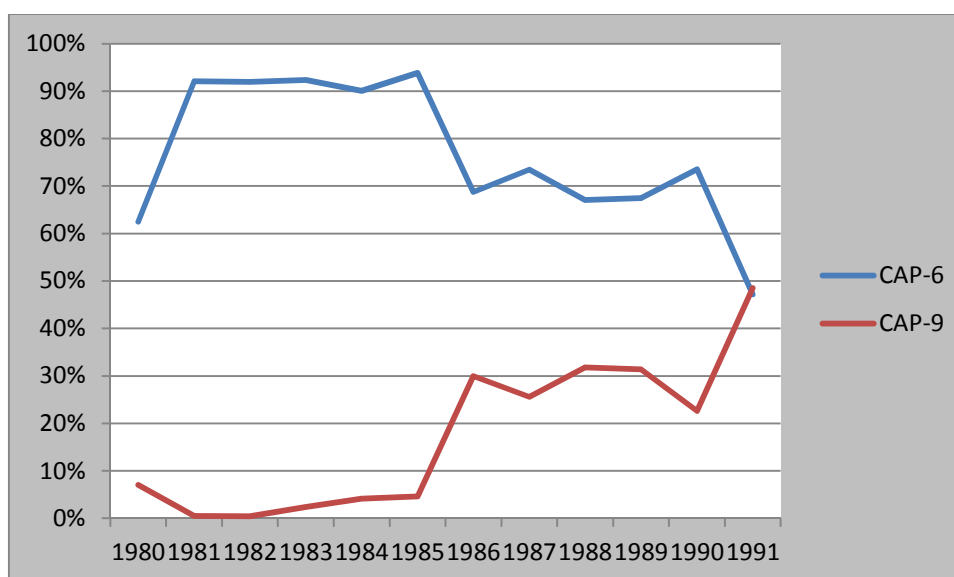

Figura 5.19. Distribució anual del percentatge del capítol 6 i del capítol 9 en relació amb el total de les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Taula 5.67. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL (1980-1991)
A. OPERACIONS CORRENTS													
CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	110.473.856	132.932.310	166.192.996	203.732.316	225.092.752	240.322.781	284.995.763	334.164.578	350.035.998	384.853.216	448.540.426	567.662.843	3.448.999.835
CAP.2 COMPRA DE BÉNS CORRENTS I DE SERVEIS	122.960.119	157.662.262	183.718.015	202.719.841	246.040.210	280.279.524	402.857.173	399.183.591	454.328.621	525.967.895	535.407.533	579.745.109	4.090.869.893
CAP.3 INTERESSOS	4.834.626	11.096.865	9.010.166	27.427.581	44.902.638	56.149.046	73.338.202	80.813.909	103.229.548	97.775.884	105.579.960	159.558.718	773.717.143
CAP.4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	7.876.313	24.645.382	24.925.720	28.222.761	34.084.844	72.333.293	49.285.627	67.065.980	77.327.394	159.527.909	195.177.476	204.318.012	944.790.711
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	246.144.914	326.336.819	383.846.897	462.102.499	550.120.444	649.084.644	810.476.765	881.228.058	984.921.561	1.168.124.904	1.284.705.395	1.511.284.682	9.258.377.582
B. OPERACIONS DE CAPITAL													
CAP.6. INVERSIONS DE CAPITAL O PRESS. INVERSIONS	16.046.996	347.890.169	222.330.295	368.171.020	375.396.410	482.350.666	302.381.122	491.511.981	544.927.903	538.225.726	888.624.600	380.893.840	4.958.750.728
CAP.7 TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	5.303.916	23.850.000	14.750.000	14.900.000	15.700.000	0	0	0	0	0	25.000.000	0	99.503.916
CAP.8 VARIACIÓ ACTIUS FINANCERS	2.533.000	4.184.500	3.643.000	6.245.000	8.275.000	7.850.000	5.683.000	6.055.800	9.290.966	9.341.000	22.060.000	34.935.000	120.096.266
CAP.9 VARIACIÓ PASSIUS FINANCERS	1.812.772	1.902.953	1.123.820	9.499.000	17.342.200	23.806.237	131.665.887	171.348.377	258.158.757	250.628.391	273.163.550	391.629.511	1.532.081.455
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	25.696.684	377.827.622	241.847.115	398.815.020	416.713.610	514.006.903	439.730.009	668.916.158	812.377.626	798.195.117	1.208.848.150	807.458.351	6.710.432.365
TOTAL	271.841.598	704.164.441	625.694.012	860.917.519	966.834.054	1.163.091.547	1.250.206.774	1.550.144.216	1.797.299.187	1.966.320.021	2.493.553.545	2.318.743.033	15.968.809.947

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

NOTES:

1. Entre 1981 i 1985 va haver Pressupost d'Inversions. A partir de 1986 la inversió es va incorporar al capítol 6 del pressupost ordinari.
2. El pressupost del Patronat Municipal d'Esports va quedar inclòs dins el pressupost general de l'Ajuntament en els anys 1986, 1987 i 1988

Taula 5.68. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic en valors relatius respecte el total del pressupost sense les resultes. Període 1980-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL (1980-1991)
A. OPERACIONS CORRENTS													
CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	40,6%	18,9%	26,6%	23,7%	23,3%	20,7%	22,8%	21,6%	19,5%	19,6%	18,0%	24,5%	21,6%
CAP.2 COMPRA DE BENS CORRENTS I DE SERVEIS	45,2%	22,4%	29,4%	23,5%	25,4%	24,1%	32,2%	25,8%	25,3%	26,7%	21,5%	25,0%	25,6%
CAP.3 INTERESSOS	1,8%	1,6%	1,4%	3,2%	4,6%	4,8%	5,9%	5,2%	5,7%	5,0%	4,2%	6,9%	4,8%
CAP.4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	2,9%	3,5%	4,0%	3,3%	3,5%	6,2%	3,9%	4,3%	4,3%	8,1%	7,8%	8,8%	5,9%
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	90,5%	46,3%	61,3%	53,7%	56,9%	55,8%	64,8%	56,8%	54,8%	59,4%	51,5%	65,2%	58,0%
B. OPERACIONS DE CAPITAL													
CAP.6. INVERSIONS DE CAPITAL / PRESS. D'INVERSIONS	5,9%	49,4%	35,5%	42,8%	38,8%	41,5%	24,2%	31,7%	30,3%	27,4%	35,6%	16,4%	31,1%
CAP.7 TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	2,0%	3,4%	2,4%	1,7%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	0,6%
CAP.8 VARIACIÓ ACTIUS FINANCERS	0,9%	0,6%	0,6%	0,7%	0,9%	0,7%	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%	0,9%	1,5%	0,8%
CAP.9 VARIACIÓ PASSIUS FINANCERS	0,7%	0,3%	0,2%	1,1%	1,8%	2,0%	10,5%	11,1%	14,4%	12,7%	11,0%	16,9%	9,6%
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	9,5%	53,7%	38,7%	46,3%	43,1%	44,2%	35,2%	43,2%	45,2%	40,6%	48,5%	34,8%	42,0%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Taula 5.69. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 (1/3).

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
CAP.0 RESULTES						
01. Operacions corrents	17.336.953	24.943.399	42.680.555	45.728.309	45.444.335	61.242.407
02. Operacions de capital	7.737.846	18.284.649	20.256.934	17.619.181	8.051.780	6.638.791
TOTAL CAP.0	25.074.799	43.228.048	62.937.489	63.347.490	53.496.115	67.881.198
A. OPERACIONS CORRENTS						
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL						
11. Retribucions bàsiques	42.802.435	49.428.969	52.869.614	71.774.518	78.190.445	82.189.362
12. Altres remuneracions	36.391.438	47.435.067	62.364.870	68.754.156	84.776.870	89.311.189
13. Complement familiar	724.348	777.839	715.287	704.042	644.256	681.234
14. Remuneracions en espècies	168.216	155.676	65.916	20.328	0	0
16. Personal laboral	0	0	0	0	0	0
17. Personal contractat	1.272.172	461.030	5.745.984	16.336.847	11.058.411	17.672.903
18. Assegurances socials	4.035.230	5.514.144	7.565.508	11.602.171	10.504.251	16.194.423
19. Classes passives	25.080.017	29.159.585	36.865.817	34.540.254	39.918.519	34.273.070
TOTAL CAP.1	110.473.856	132.932.310	166.192.996	203.732.316	225.092.752	240.322.181
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS						
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina	2.847.720	4.119.411	3.867.596	6.583.210	6.599.460	7.458.753
22. Despeses d'immobles	19.582.364	22.830.779	21.184.708	27.132.694	30.666.371	39.736.216
23. Transport i comunicacions	1.471.250	1.551.116	1.718.766	2.246.131	2.400.000	3.578.131
24. Dietes, locomoció i trasllats	583.942	1.088.451	1.403.625	1.317.774	2.014.124	2.219.121
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis	78.359.013	93.417.402	126.178.727	138.945.266	168.299.352	165.391.056
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)	12.466.487	28.376.951	25.650.185	24.667.803	31.761.840	56.819.027
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable	2.005.285	3.660.776	2.713.386	827.079	2.958.000	4.235.465
29. Dotació per a serveis nous	5.644.058	2.617.376	1.001.022	999.884	1.341.063	841.755
TOTAL CAP.2	122.960.119	157.662.262	183.718.015	202.719.841	246.040.210	280.279.524
CAP.3. INTERESSOS						
31. De deute representada per títols valors						
32. De bestretes i préstecs	4.834.626	11.098.865	9.010.166	27.427.581	44.902.638	56.149.046
33. De dipòsits						
TOTAL CAP.3	4.834.626	11.098.865	9.010.166	27.427.581	44.902.638	56.149.046
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS						
41. A l'Estat						
42. A Organismes autònoms administratius						30.900.000
43. A Ens territorials	2.500.000	2.500.000	2.900.000	3.200.000	4.000.000	6.550.000
46. A Empreses comercials, industrials o financeres			193.411	98.837	285.524	116.197
47. A Institucions sense afany de lucre	5.226.359	20.613.418	20.363.590	23.394.714	28.176.070	32.690.336
48. A famílies	149.954	1.513.964	1.468.719	1.529.210	1.623.250	2.076.760
TOTAL CAP.4	7.876.313	24.627.382	24.925.720	28.222.761	34.084.844	72.333.293
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	246.144.914	326.320.819	383.846.897	462.102.499	550.120.444	649.084.044
B. OPERACIONS DE CAPITAL						
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)						
TOTAL CAP.6	16.046.996	347.890.169	222.330.295	368.171.020	375.396.410	482.350.666
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL						
71. A l'Estat		12.200.000				
72. A Organismes autònoms administratius	1.000.000					
73. A Ens territorials	4.303.916	11.650.000	14.750.000	14.900.000	15.700.000	0
76. A Empreses comercials, industrials o financeres						
TOTAL CAP.7	5.303.916	23.850.000	14.750.000	14.900.000	15.700.000	0
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS						
81. Constitució de dipòsits						
82. Adquisició de títols a curt termini						
83. Adquisició d'obligacions						
84. Adquisició d'accions						
85. Concessió de préstecs a curt termini	2.533.000	4.184.500	3.643.000	6.245.000	8.275.222	7.850.000
86. Concessió de préstecs a llarg termini						
87. Altres variacions d'actius financers						
TOTAL CAP.8	2.533.000	4.184.500	3.643.000	6.245.000	8.275.222	7.850.000
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS						
91. Devolució de dipòsits						
92. Amortització de deute emesa a curt termini						
93. Amortització de deute emesa a llarg termini						
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini	237.051	207.051				
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini	1.575.721	1.695.902	1.123.820	9.499.000	17.342.200	23.806.237
TOTAL CAP.9	1.812.772	1.902.953	1.123.820	9.499.000	17.342.200	23.806.237
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	25.696.684	377.827.622	241.847.115	398.815.020	416.713.832	514.006.903
TOTAL PRESSUPOST	296.916.397	747.376.489	688.631.501	924.265.009	1.020.330.391	1.230.972.145
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	271.841.598	704.148.441	625.694.012	860.917.519	966.834.276	1.163.090.947

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Taula 5. 69. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 (2/3).

	1986	1987	1988	1989	1990	1991
CAP.0 RESULTES						
01. Operacions corrents	71.003.514	111.602.693	86.587.735	127.073.891	217.037.684	219.916.650
02. Operacions de capital	380.743.146	406.833.465	458.115.954	846.389.092	918.332.829	1.255.778.747
TOTAL CAP.0	451.746.660	518.436.158	544.703.689	973.462.983	1.135.370.513	1.475.695.397
A. OPERACIONS CORRENTS						
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL						
11. Retribucions bàsiques	88.035.009	106.025.081	112.205.512	127.514.791	125.918.900	141.622.563
12. Altres remuneracions	100.349.812	115.970.686	126.537.192	144.446.519	180.725.499	198.965.831
13. Complement familiar	629.106	699.806	576.607	525.951	494.031	428.657
14. Remuneracions en espècies	0	0	0	0	0	0
16. Personal laboral	0	28.703.881	30.420.856	22.647.600	25.558.025	63.422.152
17. Personal contractat	36.098.419	9.384.670	8.237.181	13.319.400	25.365.683	51.663.829
18. Assegurances socials	21.389.188	23.530.286	23.761.409	25.198.955	31.478.288	48.963.467
19. Classes passives	38.494.229	49.850.168	48.297.241	51.200.000	59.000.000	62.596.344
TOTAL CAP.1	284.995.763	334.164.578	350.035.998	384.853.216	448.540.426	567.662.843
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS						
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina	9.849.118	12.348.413	16.348.471	14.393.520	17.072.000	18.998.724
22. Despeses d'immobles	53.281.602	49.074.446	53.955.900	67.279.026	81.028.688	112.242.825
23. Transport i comunicacions	4.366.009	4.460.370	7.986.498	8.996.566	10.503.603	15.429.454
24. Dietes, locomoció i trasllats	2.996.303	3.390.548	3.383.841	4.423.039	4.441.635	4.364.238
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis	252.481.802	271.535.532	288.916.295	275.692.531	311.455.643	345.462.815
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)	71.313.960	54.806.306	80.797.623	147.164.915	97.963.097	77.049.491
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable	8.568.379	3.567.976	2.939.993	8.018.298	12.942.867	6.197.562
29. Dotació per a serveis nous						
TOTAL CAP.2	402.857.173	399.183.591	454.328.621	525.967.895	535.407.533	579.745.109
CAP.3. INTERESSOS						
31. De deute representada per títols valors						
32. De bestretes i préstecs	73.338.202	80.813.909	103.229.548	97.775.884	105.579.960	159.558.718
33. De dipòsits						
TOTAL CAP.3	73.338.202	80.813.909	103.229.548	97.775.884	105.579.960	159.558.718
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS						
41. A l'Estat						
42. A Organismes autònoms administratius		3.997.231	2.996.054	69.450.000	93.489.990	100.997.570
43. A Ens territorials	6.550.000	6.500.000	7.498.718	6.000.000	6.000.000	
46. A Empreses comercials, industrials o financeres						
47. A Institucions sense afany de lucre	39.182.263	50.703.665	60.940.426	78.921.141	89.344.270	72.532.867
48. A famílies	3.553.364	5.865.084	5.892.196	5.156.768	6.343.216	30.787.575
TOTAL CAP.4	49.285.627	67.065.980	77.327.394	159.527.909	195.177.476	204.318.012
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	810.476.765	881.228.058	984.921.561	1.168.124.904	1.284.705.395	1.511.284.682
B. OPERACIONS DE CAPITAL						
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)						
TOTAL CAP.6	302.381.122	491.511.981	544.927.903	538.225.726	888.624.600	380.893.840
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL						
71. A l'Estat						
72. A Organismes autònoms administratius					25.000.000	
73. A Ens territorials	0	0	0			
76. A Empreses comercials, industrials o financeres						
TOTAL CAP.7	0	0	0	0	25.000.000	0
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS						
81. Constitució de dipòsits						
82. Adquisició de títols a curt termini						
83. Adquisició d'obligacions						
84. Adquisició d'accions						
85. Concessió de préstecs a curt termini	5.683.000	6.055.800	9.290.966	9.341.000	22.060.000	34.935.000
86. Concessió de préstecs a llarg termini						
87. Altres variacions d'actius financers						
TOTAL CAP.8	5.683.000	6.055.800	9.290.966	9.341.000	22.060.000	34.935.000
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS						
91. Devolució de dipòsits						
92. Amortització de deute emesa a curt termini						
93. Amortització de deute emesa a llarg termini						
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini	100.000.000	125.000.000	125.000.000	175.000.000	175.000.000	275.000.000
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini	31.665.887	46.348.377	133.158.757	75.628.391	98.163.550	116.629.511
TOTAL CAP.9	131.665.887	171.348.377	258.158.757	250.628.391	273.163.550	391.629.511
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	439.730.009	668.916.158	812.377.626	798.195.117	1.208.848.150	807.458.351
TOTAL PRESSUPOST	1.701.953.434	2.068.580.374	2.342.002.876	2.939.783.004	3.628.924.058	3.794.438.430
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	1.250.206.774	1.550.144.216	1.797.299.187	1.966.320.021	2.493.553.545	2.318.743.033

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Taula 5. 69. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 (3/3).

	TOTAL	% sobre TOTAL	% sobre TOTAL (SENSE RESULTES)
CAP.0 RESULTES			
01. Operacions corrents	1.070.598.125		
02. Operacions de capital	4.344.782.414		
TOTAL CAP.0	5.415.380.539	25,3%	
A. OPERACIONS CORRENTS			
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL			
11. Retribucions bàsiques	1.078.577.199		
12. Altres remuneracions	1.256.029.129		
13. Complement familiar	7.601.164		
14. Remuneracions en espècies	410.136		
16. Personal laboral	170.752.514		
17. Personal contractat	196.616.529		
18. Assegurances socials	229.737.320		
19. Classes passives	509.275.244		
TOTAL CAP.1	3.448.999.235	16,1%	21,6%
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS			
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina	120.486.396		
22. Despeses d'immobles	577.995.619		
23. Transport i comunicacions	64.707.894		
24. Dietes, locomoció i trasllats	31.626.641		
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis	2.516.135.434		
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)	708.837.685		
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable	58.635.066		
29. Dotació per a serveis nous			
TOTAL CAP.2	4.090.869.893	19,1%	25,6%
CAP.3. INTERESSOS			
31. De deute representada per títols valors	0		
32. De bestretes i préstecs	773.719.143		
33. De dipòsits	0		
TOTAL CAP.3	773.719.143	3,6%	4,8%
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS			
41. A l'Estat	0		
42. A Organismes autònoms administratius	301.830.845		
43. A Ens territorials	54.198.718		
46. A Empreses comercials, industrials o financeres	693.969		
47. A Institucions sense afany de lucre	522.089.119		
48. A famílies	65.960.060		
TOTAL CAP.4	944.772.711	4,4%	5,9%
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	9.258.360.982		
B. OPERACIONS DE CAPITAL			
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)	4.958.750.728		
TOTAL CAP.6	4.958.750.728	23,2%	31,1%
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL			
71. A l'Estat	12.200.000		
72. A Organismes autònoms administratius	26.000.000		
73. A Ens territorials	61.303.916		
76. A Empreses comercials, industrials o financeres	0		
TOTAL CAP.7	99.503.916	0,5%	0,6%
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS			
81. Constitució de dipòsits	0		
82. Adquisició de títols a curt termini	0		
83. Adquisició d'obligacions	0		
84. Adquisició d'accions	0		
85. Concessió de préstecs a curt termini	120.096.488		
86. Concessió de préstecs a llarg termini	0		
87. Altres variacions d'actius financers	0		
TOTAL CAP.8	120.096.488	0,6%	0,8%
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS			
91. Devolució de dipòsits	0		
92. Amortització de deute emesa a curt termini	0		
93. Amortització de deute emesa a llarg termini	0		
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini	975.444.102		
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini	556.637.353		
TOTAL CAP.9	1.532.081.455	7,2%	9,6%
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	6.710.432.587		
TOTAL PRESSUPOST	21.384.174.108	100%	
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	15.968.793.569		100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

Síntesi

Un cop analitzats els pressupostos generals de despeses de l'Ajuntament de Vic durant el període 1980-1991 les dades més significatives que podem aportar són les següents:

- L'Ajuntament de Vic va destinar un total de 21.384 milions de pessetes per a la seva actuació política en el període 1980-1991, amb una mitjana anual de 1.782 milions.
- En el període 1980-1991, la despesa municipal en relació amb la població va ser de 735.658 pessetes per habitant amb una mitjana anual de 61.305 pessetes per habitant.
- La distribució interna del total del pressupost entre el capítol 0 de Resultes, les operacions corrents i les operacions de capital va ser del 25,3%, el 43,3% i el 31,4%, respectivament.
- Sense el capítol 0 de Resultes, el total del pressupost de tot el període va ser de 15.968 milions de pessetes amb una mitjana anual de 1.330 milions i una despesa total de 548.248 pessetes per habitant.
- En el conjunt del període i sense el capítol 0, les despeses majoritàries van estar destinades al pagament del funcionament quotidià de l'Ajuntament, amb el 58% destinat a despeses d'operacions corrents, mentre el 31,1% va ser destinat a operacions de capital.
- Dins la distribució interna dels capítols pressupostaris de despeses corrents, el capítol 2 dedicat al funcionament dels serveis va ser el de major percentatge de despesa, el 44,2%, encara que és important remarcar la disminució del valor relatiu del capítol 1 dedicat al personal a partir de l'any 1985, cosa que fa pensar que les despeses originades per la plantilla de personal van anar perdent protagonisme pressupostari mentre augmentaven les altres despeses, sobretot la dedicada als pagaments dels interessos generats per l'endeutament municipal, classificades en el capítol 3 dels pressupostos.
- En la distribució interna de les operacions de capital les inversions són les que van tenir un major percentatge de participació en el conjunt del període, el 73,9%, destinant un total de prop de 5.000 milions de pessetes. A mesura que passen els anys es dibuixa la tendència de que el capítol 9, destinat a l'amortització del deute municipal, es converteixi en la principal despesa de capital, un fet que succeeix l'any 1991 quan supera el percentatge destinat a inversions.

5.5.3. Les despeses dedicades a l'esport

Per fer l'anàlisi dels recursos econòmics municipals destinats a l'esport, hem buscat la informació en la liquidació comptable de dos pressupostos municipals. D'una banda, les despeses destinades a esports incloses en els pressupostos generals de l'Ajuntament i d'altra, els pressupostos propis del Patronat Municipal d'Esports els anys que aquest organisme en disposava.

De l'estudi de les liquidacions d'ambdós pressupostos és fa patent la divisió de responsabilitats pressupostàries: el Pressupost general de l'Ajuntament acollia les despeses destinades a la construcció o millora dels equipaments esportius de la ciutat a través de la inversió mentre el Patronat era el responsable de la gestió de les operacions corrents (capítols 1, 2 i 4) en definitiva, de l'actuació quotidiana.

462

5.5.3.1. Despeses dedicades a l'esport en valors totals

En valors totals, o sigui en la suma dels recursos d'ambdós pressupostos—el general de l'Ajuntament i el del Patronat Municipal d'Esports—les xifres destinades a esports en el període 1980-1991 per l'Ajuntament de Vic van ser les següents:

Taula 5.70. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Despeses totals en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	14.340.138	14.340.138
1981	70.392.657	60.889.648
1982	34.770.367	26.529.790
Segona legislatura		
1983	15.562.533	10.598.085
1984	110.047.328	67.348.965
1985	19.900.706	11.204.097
1986	31.667.624	16.372.162
1987	23.809.190	11.690.312
Tercera legislatura		
1988	37.510.432	17.554.882
1989	61.180.263	26.796.955
1990	71.692.543	29.393.943
1991	51.094.965	19.773.751
Total	541.968.746	312.492.729
Mitjana	45.164.062	26.041.061

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

En el període 1980-1991 l'Ajuntament de Vic, a través del seu pressupost i el del Patronat Municipal d'Esports va destinar una suma de quasi 542 milions de pessetes, amb una mitjana anual de 45 milions, a temàtiques esportives. Si observem la distribució any per any es pot constatar que 1981 i 1984 van ser econòmicament molt importants per a la política esportiva de Vic. Les causes cal buscar-les en l'esforç inversor que es va realitzar durant aquesta època per aconseguir un millor parc d'instal·lacions esportives, amb la realització de les obres de construcció, entre altres actuacions, del nou Pavelló Municipal d'Esports-“2” i de la zona esportiva del Mas Osona. També podem fer constar les altres oscil·lacions, en menor escala, que es van produir anualment que son producte, com veurem més endavant, de la mateixa actuació inversora de l'Ajuntament.

Si intentem fer una aproximació a la distribució pressupostària per legislatures, en el primer període (1980-1982) el total arribaria prop del 120 milions de pessetes, mentre la segona (1983-1987) superaria lleugerament els 200 milions i en la tercera (1988-1991) s'haurien gastat uns 221 milions de pessetes.

Considerant l'IPC anual i transformant les quantitats en pessetes constants de l'any 1980 aquestes xifres es transformen en 312 milions totals i 26 milions de terme mitjà, mantenint una diferència notable en els pressupostos de 1981 i 1984, tot i que es redueix, en molt, la diferència entre ambdós exercicis pressupostaris. Quant a la resta d'anys, només hi ha tres pressupostos, els de 1982, 1989 i 1990, que superin la xifra de 20 milions de pessetes. Utilitzant aquest indicador és rellevant que la capacitat econòmica per actuar en l'esport dels tres governs municipals s'equipararia molt més i, el que és més rellevant, la tercera legislatura seria la que tindria una menor capacitat d'actuació. Les xifres serien 101 milions la primera legislatura, 117 la segona i 93,5 en el tercer mandat.

5.5.3.2. Despeses dedicades a l'esport en pessetes per habitant

Utilitzant l'indicador pessetes per habitant, podem veure en la taula 5.63 que l'Ajuntament de Vic va dedicar 18.457 pessetes per persona en el total del període 1980-1991, amb una mitjana anual de 1.538 pessetes per habitant. Les xifres de cada any ens tornen a mostrar que 1984, 1990 i 1981, en aquest ordre, són els anys de major despesa en relació amb el nombre de ciutadans.

En pessetes constants de 1980, els valors canvien i mentre el total es transformaria en 10.589 pessetes per habitant, l'ordre de més a menys despesa anual seguiria encapçalada per l'any 1984 però ara seguit per l'any 1981 en lloc del 1990.

Taula 5.71. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 en pessetes per habitant.

	PESETES/HABITANT (valor corrent)	PESETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	478	478
1981	2.334	2.019
1982	1.147	875
Segona legislatura		
1983	524	357
1984	3.707	2.269
1985	668	376
1986	1.108	573
1987	832	409
Tercera legislatura		
1988	1.299	608
1989	2.116	927
1990	2.466	1.011
1991	1.778	688
Total	18.457	10.589
Mitjana	1.538	882

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

5.5.3.3. Despeses d'esport en relació amb el total de les despeses municipals

La relació percentual entre els pressupostos d'esports i els pressupostos generals de l'Ajuntament ens indica el pes relatiu de les despeses d'esports en el total municipal i d'aquí podem deduir la importància política que la temàtica esportiva va tenir dins l'actuació general municipal.

En valors globals del període 1980-1991 la despesa dedicada a l'esport va significar, de mitjana, el 4,2% del total de les despeses municipals. Aquesta xifra és molt diferent segons l'any ja que en 1981 i 1984 el percentatge es va situar per sobre del 10%—11,4% el 1984—del pressupost total mentre en altres anys la xifra no arribava al 2%. Així però, la distribució anual d'aquestes dades ens indiquen, un cop més, que en la primera part de la dècada la política municipal envers l'esport va tenir un pes significatiu dins el global de l'actuació del consistori. Ho demostra el fet que en el conjunt de la primera legislatura (1980-1982) la mitjana se situaria en el 7% mentre en la segona (1983-1987) estaria en el 4% i en la tercera (1988-1991) en el 3%.

Taula 5.72. Percentatge de les despeses d'esports en relació amb el total de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.

TOTAL DESPESES ESPORTS/ TOTAL DESPESES AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	5,3%
1981	10,0%
1982	5,6%
Segona legislatura	
1983	1,8%
1984	11,4%
1985	1,7%
1986	2,6%
1987	1,6%
Tercera legislatura	
1988	2,1%
1989	3,1%
1990	2,9%
1991	2,2%
Mitjana (1980-1991)	4,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

5.5.3.4. Despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport

Un cop analitzades les quantitats globals dedicades a l'esport en el període analitzat, entrem a estudiar el contingut dels pressupostos. En aquest apartat diferenciem els recursos econòmics que es van utilitzar en el funcionament quotidià dels serveis esportius municipals d'aquells que es van destinar a la construcció o millora dels equipaments esportius de la ciutat de Vic.

Els primers recursos s'han extret de les quantitats econòmiques dedicades a les despeses esportives en les operacions corrents, és a dir, en el conjunt dels capítols pressupostaris 1 a 4 dels diferents pressupostos anuals. Per simplificar la terminologia anomenarem "despeses corrents" a les despeses efectuades en operacions corrents. Recordem que aquest tipus de despesa era la que gestionava el Patronat Municipal d'Esports, tot i que no sempre va estar dins el pressupost d'aquest organisme municipal.

Les quantitats dedicades a la construcció i millora dels equipaments esportius s'han extret de les despeses dedicades a la inversió en els diferents pressupostos municipals del període estudiat. Aquests recursos provenien directament dels pressupostos generals de l'Ajuntament, ja fos d'un pressupost específic d'inversions en els primers anys o del capítol 6 dels pressupostos generals de l'Ajuntament en els altres.

A continuació presentem les dades pressupostàries diferenciant ambdós tipus de despeses, utilitzant per a la seva anàlisi tres tipus d'indicadors:

- Despeses corrents i d'inversió en valors absoluts.
- Despeses corrents i d'inversió en valors relatius.
- Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980

465

a) Despeses corrents i d'inversió en valors absoluts.

En la taula 5.73 podem veure que l'Ajuntament de Vic va dedicar 291.994.444 pessetes a les despeses corrents i 249.974.302 pessetes a la inversió en esports, amb una mitjana anual de 24.332.870 i 20.831.192 pessetes, respectivament. Al diferenciar anualment aquests dos tipus de despeses disposem de més informació per valorar els desequilibris que es van produir en els totals anuals del pressupost d'esports. En la figura 5.20 podem veure gràficament que els anys amb major despesa total dedicada a esports, 1981, 1984 i 1990 ho van ser per la important aportació econòmica dedicada a la construcció d'equipaments esportius. Precisament la despesa dedicada a inversió ens permet diferenciar les tres legislatures. Podem observar com en el conjunt dels anys 1980 a 1982, l'Ajuntament de Vic va destinar uns 89 milions de pessetes a la construcció o millora d'equipaments esportius; en la segona legislatura, de 1983 a 1987, la xifra va superar els 108 milions; mentre que en la tercera la xifra va estar al voltant del 52 milions de pessetes, la més baixa dels tres períodes.

Taula 5.73. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. En pessetes.

	DESPESES CORRENTS	INVERSIÓ
Primera legislatura		
1980	6.924.819	7.415.319
1981	11.594.434	58.798.223
1982	12.061.116	22.709.251
Segona legislatura		
1983	15.562.533	0
1984	16.047.568	93.999.760
1985	16.900.706	3.000.000
1986	20.020.823	11.646.801
1987	23.809.190	0
Tercera legislatura		
1988	28.854.217	8.656.215
1989	41.781.330	19.398.933
1990	47.342.743	24.349.800
1991	51.094.965	0
Total	291.994.444	249.974.302
Mitjana	24.332.870	20.831.192

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

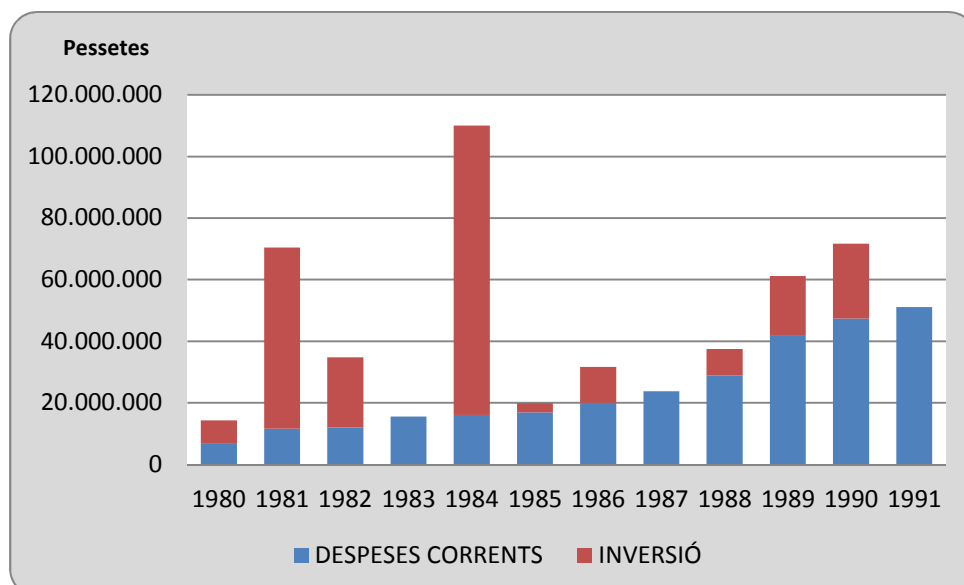

Figura 5.20. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. En pessetes.

b) Despeses corrents i d'inversió en valors relatius.

En la taula 5.74 podem veure la diferenciació anual de les despeses corrents i les despeses d'inversió en valors relatius respecte el total del pressupost d'esports. De les dades s'extreu les variacions anuals quant a la participació de cada tipus de despesa en el global de l'any. Presentant així les dades es fa més evident la gran importància que va tenir la inversió en la primera meitat de la dècada, en la qual hi ha quatre anys que el seu valor supera el de les despeses corrents. Pel contrari, la segona meitat dels anys vuitanta, els recursos municipals es van dedicar majoritàriament al funcionaments dels serveis. Podríem resumir-ho dient que en el període 1980-1991 la política esportiva de Vic es va caracteritzar per una important actuació inversora inicial en la primera part del període i un predomini dels recursos destinats al funcionament dels serveis esportius en la segona part. Un últim apunt: la mitjana de la despesa anual destinada a operacions corrents en tot el període analitzat es va situar en el 53,9%, mentre que la de la inversió en el 46,1%.

Taula 5.74. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 en valors relatius respecte el total del pressupost d'esports.

	DESPESES CORRENTS	INVERSIÓ
Primera legislatura		
1980	48,3%	51,7%
1981	16,5%	83,5%
1982	34,7%	65,3%
Segona legislatura		
1983	100,0%	0%
1984	14,6%	85,4%
1985	84,9%	15,1%
1986	63,2%	36,8%
1987	100,0%	0%
Tercera legislatura		
1988	76,9%	23,1%
1989	68,3%	31,7%
1990	66,0%	34,0%
1991	100,0%	0%
Total (1980-1991)	53,9%	46,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

c) Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.

Finalment, l'anàlisi varia si considerem l'IPC en els valors absoluts anuals i els totals. Durant el període comprès entre 1981 i 1987 la capacitat d'actuació econòmica del Patronat Municipal d'Esports en la gestió de les despeses corrents esportives es va mantenir pràcticament constant amb una millora considerable de la seva situació pressupostària a partir de 1989, on es va tornar a estabilitzar en un esglaió superior de despesa dins a 1991. Pel que fa a les despeses d'inversions la quantitat esmerçada l'any 1984 segueix essent la més elevada però amb un valor molt més baix. Si ho considerem per legislatures podríem dir que el govern municipal de la primera legislatura (1980-1982) és el que va disposar d'uns pressupostos d'inversió amb més capacitat econòmica, més de 75 milions de pessetes, mentre que la segona legislatura (1983-1987)—que en pessetes corrents era la de major quantitat en inversió—la inflació faria que el valor econòmic fos inferior que la primera, amb poc més de 65 milions de pessetes. El valor econòmic dels pressupostos de la tercera legislatura seria molt més baix, amb un total de 22,5 milions de pessetes en valor de 1980.

Taula 5.75 Despeses corrents i d'inversió destinades a esports per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.

	DESPESES CORRENTS (valor constant 1980)	INVERSIÓ (valor constant 1980)
Primera legislatura		
1980	6.924.819	7.415.319
1981	10.029.185	50.860.463
1982	9.202.632	17.327.159
Segona legislatura		
1983	10.598.085	0
1984	9.821.112	57.527.853
1985	9.515.097	1.689.000
1986	10.350.765	6.021.396
1987	11.690.312	0
Tercera legislatura		
1988	13.503.774	4.051.109
1989	18.300.223	8.496.733
1990	19.410.525	9.983.418
1991	19.773.751	0
Total	149.120.280	163.372.449
Mitjana	12.426.690	13.614.371

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

En la figura 5.21 podem veure reflectida aquesta evolució anual dels recursos econòmics destinats a l'esport en despeses corrents i en inversió, mantenint les quantitats en un valor constant de pessetes de 1980.

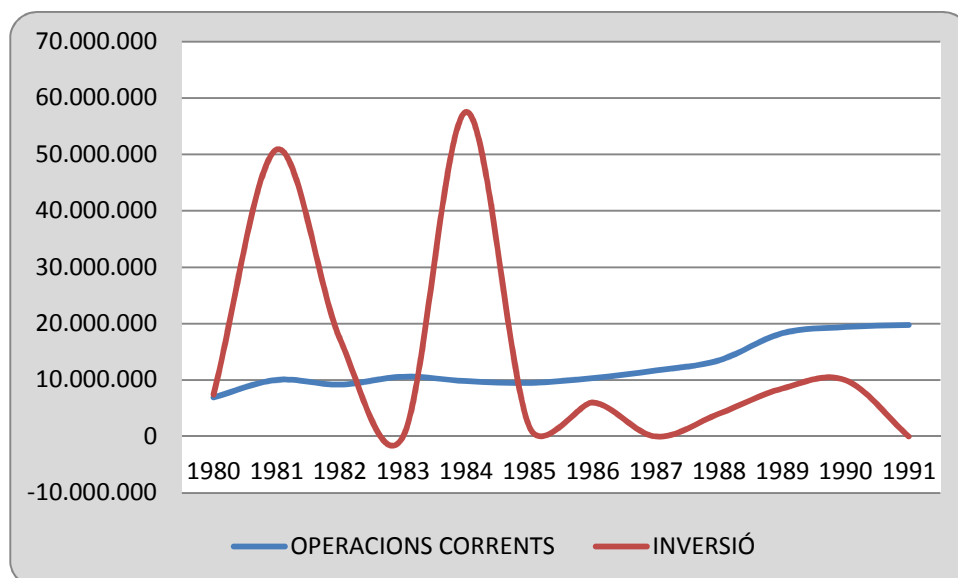

Figura 5.21. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991, en pessetes constants de 1980.

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

Recapitulant el que hem vist fins ara podem arribar a tres conclusions:

1. La important variació anual dels pressupostos municipals dedicats a l'esport és deguda a l'actuació inversora de l'Ajuntament de Vic, sobretot en els pressupostos dels anys 1981 i 1984.
2. Les despeses dedicades al funcionament corrent dels serveis esportius—és a dir, el pressupost gestionat pel Patronat Municipal d'Esports—van tenir una progressió lineal sense els alts i baixos que presenten els valors totals, tot i que en pessetes constants es poden veure dos períodes diferenciats quant a la capacitat operativa-econòmica del Patronat Municipal d'Esports.
3. Malgrat la gran variació anual la suma total de les despeses en inversió és pràcticament igual que les despeses corrents. És a dir, l'Ajuntament de Vic va gastar, en el còmput absolut del període 1980-1991, gairebé la mateixa quantitat de recursos econòmics en construir i millorar equipaments esportius com en el funcionament operatiu del Patronat Municipal d'Esports i de la seva política de col·laboració amb altres a través de les subvencions.

5.5.3.5. Les despeses d'inversió en esports

En el punt anterior hem diferenciat les despeses totals en operacions corrents de les despeses totals en inversions esportives. Aprofundirem ara en l'anàlisi específica dels recursos econòmics dedicats a la inversió. En primer lloc identificarem quines van ser les actuacions realitzades i seguidament analitzarem les dades econòmiques.

Quant a les obres que es van realitzar amb aquests recursos econòmics s'ha de dir que la liquidació del pressupost municipal no era prou explícita pel que feia a la seva identificació, la qual cosa va obligar a contrastar la informació pressupostària amb les actes municipals. D'aquí deduïm que en l'any 1980 l'actuació econòmica més important va ser la partida pressupostària dedicada a la cobertura de la pista exterior annex al Pavelló Municipal d'Esports que després es convertiria en el Pavelló Municipal d'Esports-2. Aquesta obra seguiria, pressupostàriament, l'any següent.

També es pot veure que el pressupost de 1980 reflecteix l'actuació inversora en la millora dels equipaments esportius d'algunes escoles públiques de la ciutat. La identificació de les obres realitzades amb el pressupost de 1981 és més difícil, ja que en la liquidació del pressupost municipal apareixen 51.911.932 pessetes per a "obres esportives" que, segons les actes del Ple municipal, corresponien a un suplement de crèdit del pressupost d'inversions per fer front a la segona fase del tancament del Pavelló Municipal i a la construcció del nou camp de futbol que es faria al Mas Osona. A 1982 hi havia un pressupost de 10.539.379 pessetes destinades a les obres de la pista esportiva de Sentfores i 12.169.872 més per a les obres del nou camp de futbol.

Mentre a 1983 no es va produir cap inversió dins l'exercici pressupostari d'aquell any, l'any 1984 va recollir la principal actuació econòmica en la construcció de les instal·lacions esportives del Mas Osona que tindria continuïtat pressupostària en 1985. Cal tenir en compte que les obres de l'Estadi Municipal de Futbol les va dur a terme la UEVic, amb subvencions de la Diputació de Barcelona i de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat.

L'obra que pressupostàriament va ocupar la inversió municipal de 1986 va ser la remodelació del Pavelló Municipal d'Esports per a la realització del Mundialet de Bàsquet, mentre a 1987 no es recull cap actuació inversora. Les inversions de la tercera legislatura es van centrar en la reparació d'instal·lacions esportives escolars i del Pavelló Municipal d'Esports, i en les obres del vestidor de la zona esportiva i la construcció d'una pista poliesportiva de barri.

Taula 5.76. Despeses d'inversió destinades a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.

INVERSIONS	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Construcció Pista Poliesportiva Esc.Mont-rodón	1.425.614											
Construcció Pista Poliesportiva Esc.Jaume Balmes	1.014.328											
Obres Pista Sentfores	730.000											
Il·luminació Pista Poliesportiva Esc.Jaume Balmes	634.086											
Cobertura Pista Exterior Pista Poliesportiva	3.611.291											
Cobertura Pista Poliesportiva 1a fase		6.611.291										
Obres Esportives		51.911.932										
Obres Pista Poliesportiva Sentfores			10.539.379									
Obres Camp de Futbol			12.169.872									
Obres construcció servei zona esportiva					7.999.760							
Obres construcció pista atletisme					86.000.000							
Suplement obres pista atletisme						3.000.000						
Segona fase reforma vestidors i pavelló pista poliesportiva							11.649.801					
Obres Pistes Escoles EGB									5.122.176			
Obres Vestidors Pavelló									3.534.039			
Obres Vestidor Zona Esportiva										18.650.577		
Obres Vestidor Escola Dr.Saladrich										748.356		
Material Inversió Brigada											1.999.800	
Pistes Poliesportives											22.350.000	
TOTAL PRESS.INVERSIONS/CAP.6	7.415.319	58.523.223	22.709.251	0	93.999.760	3.000.000	11.649.801	0	8.656.215	19.398.933	24.349.800	0

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

Per analitzar més específicament les dades econòmiques de la inversió esportiva realitzada per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 hem utilitzat els següents indicadors:

- a) Despeses destinades a la inversió en esports en pessetes per habitant —en valor corrent i en valor constant de 1980.
- b) Participació de les despeses d'inversió en esports en el total de la inversió municipal.

a) Despeses municipals destinades a la inversió en esports en pessetes per habitant.

Durant el període 1980-1991 l'Ajuntament de Vic va destinar un total de 8.397 pessetes per habitant a la inversió esportiva, amb una mitjana anual de 699 pessetes per habitant. Dins la distribució anual, la xifra més alta, com sempre 1984, va superar les tres mil pessetes per habitant. En pessetes constants de 1980 la xifra total se situa en les 5.462 pessetes per habitant, mentre la mitjana està en les 455 pessetes per habitant.

Taula 5.77. Despeses destinades a inversions en esports de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	DESPESES DESTINADES A INVERSIÓ (PTA/HB) (valor corrent)	DESPESES DESTINADES A INVERSIÓ (PTA/HB) (valor constant 1980)
Primera legislatura		
1980	246	246
1981	1.941	1.679
1982	753	575
Segona legislatura		
1983	0	0
1984	3.117	1.908
1985	99	56
1986	407	210
1987	0	0
Tercera legislatura		
1988	303	142
1989	679	297
1990	852	349
1991	0	0
Total (1980-1991)	8.397	5.462
Mitjana (1980-1991)	699	455

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b) Participació de les despeses d'inversió en esports en el total de la inversió municipal.

En la taula següent podem veure la importància que va tenir any rere any la política inversora en esports en relació amb el total de la inversió municipal. En el conjunt del període, la inversió en esports va significar el 5% del total de la inversió municipal. L'anàlisi més detallada ens mostra un cop més el pes significatiu que la inversió esportiva va tenir en la primera part de l'època estudiada quan es va donar prioritat política a la creació, entre altres actuacions, de la zona esportiva del Mas Osona. És important destacar el cas de l'any 1980 on es va arribar al 46,2% de la inversió total municipal. Deduïm d'això que l'actuació que es va tenir en millorar les instal·lacions esportives escolars de la ciutat va ser un tema absolutament prioritari en la política general del consistori.

Al temps que destaquem aquesta gran importància relativa de la inversió esportiva en la primera part del decenni, per contrast hem de ressaltar el baix percentatge de la participació inversora en esports en el conjunt municipal. És a dir, un cop construïts els grans equipaments que ajudaven a la transformació de la ciutat, l'interès o la necessitat política per seguir destinant importants recursos per a la millora o construcció de noves instal·lacions va minvar considerablement en relació amb altres temàtiques inversores. De totes maneres, a efectes comparatius, la mitjana del percentatge de participació de tot el període se situa en el 9,2%.

Taula 5.78. Percentatge de les despeses d'inversió en esports en relació amb el total de la inversió de l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.

DESPESES D'INVERSIÓ ESPORTS/ DESPESES INVERSIÓ AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	46,2%
1981	16,8%
1982	10,2%
Segona legislatura	
1983	0,0%
1984	25,0%
1985	0,6%
1986	3,8%
1987	0,0%
Tercera legislatura	
1988	1,6%
1989	3,6%
1990	2,7%
1991	0,0%
Total (1980-1991)	5,0%
Mitjana (1980-1991)	9,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

5.5.3.6. Les despeses corrents en esports

Aprofundim l'anàlisi de les despeses corrents destinades a esports i gestionades pel Patronat Municipal d'Esports utilitzant els següents indicadors:

- a) Despeses municipals destinades a operacions corrents en pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.
  - b) Participació de les despeses corrents en esports en les despeses corrents total municipals.
- a) Despeses municipals destinades a operacions corrents en pessetes per habitant absolutes i en valor constant de 1980.

La taula 5.79 ens mostra els valors anuals, en pessetes per habitant, destinats al funcionament operatiu del Patronat. En el còmput total del període, l'Ajuntament, a través del seu organisme autònom, va gastar 10.028 pessetes per habitant, xifra que es transforma en pràcticament la meitat en pessetes constants de 1980. La mitjana anual va ser de 836 pessetes per habitant i 425, respectivament.

Les dades absolutes anuals indiquen que a 1988 es va fregar la xifra de mil pessetes per habitant, però les dades amb valors constants de 1980 ens donen més informació de la capacitat operativa real del Patronat, on es dibuixa que hi ha dos períodes bastant constants quant aquest indicador. Un abasta des de l'any 1981 fins al 1986,

on l'indicador es mou en la franja de les 300 pessetes per habitant. L'altra període se situa en els tres darrers anys estudiats, quan l'indicador estudiat se situa en una franja que dobla l'anterior, al moure's al voltant de les 600 pessetes per habitant. És a dir, podem afirmar que la capacitat econòmica del Patronat Municipal d'Esports es diferencia de manera important entre la primera part de la dècada dels vuitanta i el darrer any del decenni i principis del noranta, arribant a doblar les despeses efectuades.

Taula 5.79. Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991). Pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	DESPESES CORRENTS (PTA/Hb)	DESPESES CORRENTS (PTA/Hb) (Valor 1980)
Primera legislatura		
1980	231	231
1981	384	333
1982	398	303
Segona legislatura		
1983	524	357
1984	541	331
1985	567	319
1986	700	362
1987	832	409
Tercera legislatura		
1988	999	468
1989	1.445	633
1990	1.628	668
1991	1.778	688
Total (1980-1991)	10.028	5.101
Mitjana(1980-1991)	836	425

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

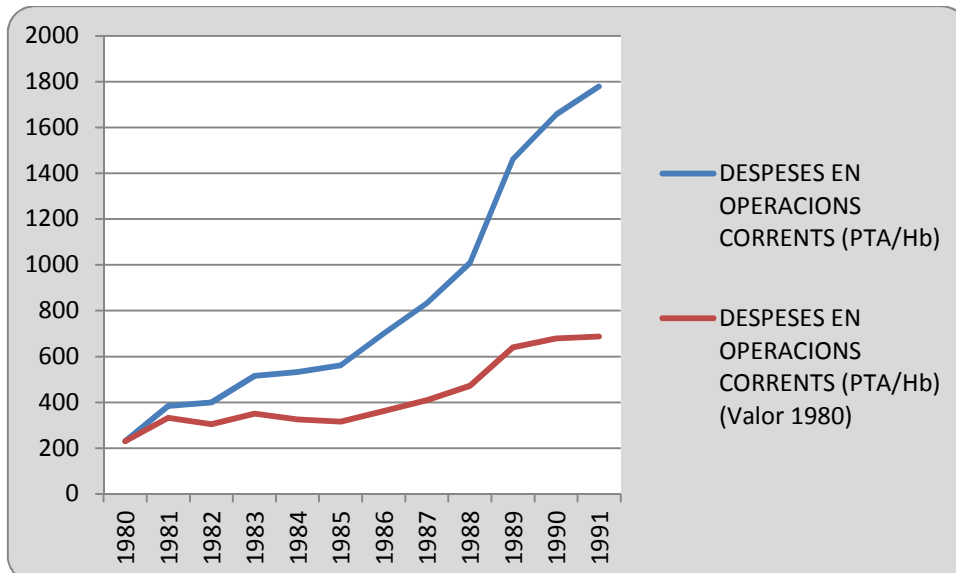

Figura 5.22. Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991). Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b) Participació de les despeses corrents d'esports en les despeses corrents totals municipals.

Si comparem els diners gastats en operacions corrents per actuacions esportives amb el total de les operacions corrents de l'Ajuntament, podem observar que les despeses pel funcionament quotidià d'esports representen, en aquest període, un valor molt petit en relació amb les despeses corrents del pressupost general municipal. En altres paraules, es podria dir, que la gestió diària de la política esportiva va tenir, a Vic i en aquest període, un pes econòmic molt minso. En el total de l'etapa estudiada el percentatge d'operacions corrents destinades a esports en relació amb les despeses corrents totals de l'Ajuntament se situa, en valor mitjà en el 3,10%, sense que cap any arribi al 4% del pressupost. En síntesi, les despeses corrents d'esports van tenir poc pes econòmic en el total de despeses corrents de l'Ajuntament. O, en altres paraules, la suma de les despeses destinades al personal de plantilla (Capítol 1), la compra de béns i serveis (Capítol 2) i les subvencions (Capítol 4) a les entitats en l'àmbit esportiu, tenen una baixa rellevància pressupostària comparada amb el total dels mateixos capítols del pressupost general.

Taula 5.80. Percentatge de les despeses corrents d'esports en relació amb el total de les despeses corrents de l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.

DESPESES CORRENTS ESPORTS/ DESPESES CORRENTS AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	2,81%
1981	3,64%
1982	3,14%
Segona legislatura	
1983	3,37%
1984	2,92%
1985	2,60%
1986	2,47%
1987	2,70%
Tercera legislatura	
1988	2,93%
1989	3,58%
1990	3,69%
1991	3,38%
Total (1980-1991)	3,15%
Mitjana (1980-1991)	3,10%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

5.5.3.7. Els capítols pressupostaris de les despeses corrents

Analitzant un per un els capítols pressupostaris de la despesa corrent dedicada a esports per l'Ajuntament de Vic en aquest període podríem, teòricament, diferenciar la despesa corrent en tres apartats: els diners gastats pel Patronat en la remuneració del personal de la seva plantilla (capítol 1), els recursos econòmics destinats al pagament del funcionament dels seus serveis i programes esportius (capítol 2), i els ajuts atorgats a les entitats de la ciutat que realitzin activitats esportives (capítol 4).

En la pràctica aquesta diferenciació no és prou clara ja que hi ha hagut problemes per delimitar aquestes tres àrees. A part del fet puntual de l'any 1980 on no ha estat possible localitzar, en la liquidació del pressupost, la despesa dedicada al capítol 1, en la resta d'anys, la diferenciació del capítol 4 com a instrument metodològic

exclusiu per analitzar la política de subvencions del Patronat, ha hagut de ser revisat ja que l'organisme municipal realitzava altres ajuts econòmics a algunes activitats esportives de les entitats de la ciutat, bàsicament les escoles esportives dels clubs de la ciutat, i l'activitat esportiva extraescolar promoguda pels centres docents, a través del capítol 2 del seu pressupost.

Precisament aquesta ubicació comptable esmentada ens ha donat una nova panoràmica sobre l'anàlisi de la política esportiva municipal. El fet de situar aquests programes esportius realitzats per altres dins el capítol 2—dedicat als serveis propis— és un indicador clar del sentit de “servei municipal” que l'Ajuntament tenia d'aquestes activitats que, tot i estar gestionades per altres entitats, passaven a formar part de l'oferta esportiva municipal, i les entitats subvencionades es convertien, així, en instruments de la política pública. És a dir, ens trobem amb una política esportiva de gestió indirecta de l'Ajuntament de Vic al confiar en altres entitats la realització d'uns serveis considerats municipals.

Tenint en compte aquests plantejaments inicials realitzarem l'anàlisi dels capítols pressupostaris de manera progressiva estudiant, primer, els valors totals de cada capítol i, posteriorment, entrant dins les partides pressupostàries de cadascun, presentarem la informació sobre els conceptes específics als que anava destinada la despesa. Per això hem elaborat les taules següents on queden recollides, d'una banda, la distribució econòmica de cada capítol en valors absoluts i pessetes constants de 1980; i d'altra, els valors, en percentatges, de la distribució de cada capítol en el total anual de les despeses corrents del Patronat i la seva relació amb el mateix capítol pressupostari del pressupost general de l'Ajuntament. Aquesta última dada ens permetrà veure la importància que cada capítol pressupostari esportiu tenia dins la política econòmica de l'Ajuntament. Finalment, exposem la distribució dels conceptes pressupostaris de cada capítol.

Taula 5.81. Evolució anual dels capítols pressupostaris de despeses corrents dedicats a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991. En pessetes amb valor corrent i en valor constant de 1980

	CAPÍTOL 1		CAPÍTOL 2		CAPÍTOL 4	
	Valor corrent	Valor 1980	Valor corrent	Valor 1980	Valor corrent	Valor 1980
Primera legislatura						
1980	-	-	5.924.819	5.924.819	1.000.000	1.000.000
1981	2.081.581	1.800.568	7.997.894	6.918.178	1.514.959	1.310.440
1982	3.347.636	2.554.246	7.754.234	5.916.481	959.246	731.905
Segona legislatura						
1983	4.707.075	3.205.518	9.857.056	6.712.655	998.402	679.912
1984	5.495.062	3.362.978	9.066.872	5.548.926	1.485.634	909.208
1985	5.141.800	2.894.833	9.428.672	5.308.342	2.330.234	1.311.922
1986	5.890.886	3.045.588	11.593.937	5.994.065	2.536.000	1.311.112
1987	6.530.000	3.206.230	14.479.190	7.109.282	2.800.000	1.374.800
Tercera legislatura						
1988	7.274.259	3.404.353	17.879.958	8.367.820	3.700.000	1.731.600
1989	11.767.456	5.154.146	23.950.865	10.490.479	6.063.009	2.655.598
1990	13.197.679	5.411.048	28.895.984	11.847.353	5.249.080	2.152.123
1991	15.404.744	5.961.636	29.761.688	11.517.773	5.928.533	2.294.342
Total	80.838.178	40.001.145	176.591.169	91.656.175	34.565.097	17.462.961
Mitjana (1981-91)	7.348.925	3.333.429	14.715.931	7.638.015	2.880.425	1.455.247

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

A grans trets, en l'estudi dels valors absoluts, el primer que es pot dir respecte a la distribució pressupostària, és el salt quantitatiu que es realitza l'any 1989 en tots els diferents capítols pressupostaris. Les xifres anuals i la seva translació a valors de l'any 1980 així ens ho mostren. Segurament, la influència de la designació de Vic com a subseu olímpica va tenir repercussió en l'ampliació dels recursos econòmics del Patronat.

Taula 5.82. Valors relatius dels capítols pressupostaris d'esports respecte el total de les operacions corrents del Patronat Municipal d'Esports de Vic i sobre els capítols del pressupost general de l'Ajuntament. Període 1980-1991.

476

	CAPÍTOL 1		CAPÍTOL 2		CAPÍTOL 4	
	% sobre el total despesa corrent del Patronat	% sobre el CAP. 1 de l'Ajuntament	% sobre el total despesa corrent del Patronat	% sobre el CAP. 2 de l'Ajuntament	% sobre el total despesa corrent del Patronat	% sobre el CAP. 4 de l'Ajuntament
Primera legislatura						
1980	0,0%	0,0%	85,5%	4,8%	14,4%	12,7%
1981	18,0%	1,6%	69,0%	5,1%	13,1%	6,1%
1982	27,8%	2,0%	64,3%	4,2%	8,0%	3,8%
Segona legislatura						
1983	30,2%	2,3%	63,3%	4,9%	6,4%	3,5%
1984	34,2%	2,4%	56,5%	3,7%	9,3%	4,4%
1985	30,4%	2,1%	55,8%	3,4%	13,8%	3,2%
1986	29,4%	2,1%	57,9%	2,9%	12,7%	5,1%
1987	27,4%	2,0%	60,8%	3,6%	11,8%	4,2%
Tercera legislatura						
1988	25,2%	2,1%	62,0%	3,9%	12,8%	4,8%
1989	28,2%	3,1%	57,3%	4,6%	14,5%	3,8%
1990	27,9%	2,9%	61,0%	5,4%	11,1%	2,7%
1991	30,1%	2,7%	58,2%	5,1%	11,6%	2,9%
Total	27,7%	2,3%	60,5%	4,3%	11,8%	3,7%
Mitjana (1981-1991)	25,7%	2,1%	62,6%	4,3%	11,6%	4,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

En valors relatius respecte el total de la despesa corrent, podem constatar el predomini del capítol 2 que en el total del període va representar el 60,5% dels pressupostos anuals del Patronat, davant el 27,7% destinat al pagament del personal i l'11,8% de capítol 4 dedicat a l'atorgament de subvencions a les entitats de la ciutat. Per poder treure'n conclusions més operatives per l'anàlisi de la política esportiva aprofundirem una mica més en l'anàlisi de cada capítol.

Taula 5.83. Despeses d'operacions corrents dedicades a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1988-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	Total 1980-1991
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL													
161.Sous, salaris i triennis		1.715.000	2.541.800	3.570.281	4.142.017	4.049.522	4.321.520	4.930.000	5.944.259	9.092.328	8.033.332	10.648.733	58.988.792
171.Emoluments de personal contractat											2.376.053	1.742.451	4.118.504
181.Assegurances Socials		366.581	805.836	1.136.794	1.353.045	1.092.278	1.569.366	1.600.000	1.330.000	2.675.128	2.788.294	3.013.560	17.730.882
TOTAL CAP.1		2.081.581	3.347.636	4.707.075	5.495.062	5.141.800	5.890.886	6.530.000	7.274.259	11.767.456	13.197.679	15.404.744	80.838.178
CAP.2. COMPRA DE BÉNS I SERVEIS													
211.Despeses d'oficina		569.251	394.854	349.870	399.824	399.571	400.000	635.000	560.000	874.284	3.919.158	2.048.321	10.799.185
222.Conservació i reparacions ordinàries		466.662	599.539	1.065.097	896.959	739.287	1.600.000	3.125.000	2.230.000				10.722.544
222.3430 Conservació i reparac. corrents escoles										925.656			925.656
222.7170 Reparacions extraordinàries instal.lac.										5.429.960	1.599.473	1.425.000	8.454.433
222.7178 Manteniment instal.lacions pròpies											298.406	268.282	566.688
223.Neteja, calefacció i enllumenat instal.lac. pròpies	1.749.265	1.725.441	2.343.972	4.486.014	3.058.200	3.799.400	3.960.751	3.844.190	3.797.590	2.197.396	1.861.989	2.083.012	34.907.220
233.Correu i missatges						60.000	20.000	50.000	50.000	3.285			183.285
234.Telèfon	90.554	222.149	279.108	303.155	460.000	339.387	400.000	450.000	460.000	634.759	582.045	1.037.000	5.258.157
241.Dietes		97.161	133.289	150.000	145.416	191.981	200.000	155.000	155.000	192.314	371.602	373.735	2.165.498
258.Contractes i prestació de serveis		2.086.200	2.354.700	2.435.000	2.250.000	1.799.612	1.976.176	3.360.000	4.110.000				20.371.688
258.4310 Centre Mèdic de l'Esport								0	1.000.000	1.399.485	4.148.437	4.643.000	11.190.922
258.7170 Organització actes esportius propis								0	0	2.997.157	3.639.287	3.578.649	10.215.093
259.Altres despeses especials de funcionament	2.250.000	343.909	1.098.772	460.057	796.955	1.099.500	2.102.952	1.050.000	1.400.000	4.950.110			15.552.255
259.7170 Activitats de promoció	800.000							0	0		4.580.133	6.599.143	11.979.276
259.7180 Esport escolar	1.035.000							0	0				1.035.000
259.7180 Altres Activitats								0	0		1.277.187	457.546	1.734.733
262.7170 Reparacions ordinàries insta.pròpies								0	0		1.497.393	1.951.000	3.448.393
262.7178 Millora instal.lacions alienes								0	0		4.099.880	162.000	4.261.880
263. Mant., conservació i altres inversions instal.pròpies		2.487.121	550.000	607.863	1.059.518	999.934	934.058	1.810.000	4.117.368	2.348.799	1.020.994	5.135.000	21.070.655
291. Noves funcions									0	1.997.660			1.997.660
TOTAL CAP.2	5.924.819	7.997.894	7.754.234	9.857.056	9.066.872	9.428.672	11.593.937	14.479.190	17.879.958	23.950.865	28.895.984	29.761.688	176.591.169
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS													
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	1.000.000	1.144.959	559.600	610.000	986.997	1.830.511	2.036.000	2.300.000	3.200.000	6.063.009	5.249.080	5.928.533	30.908.689
482.Trofeus i Premis		370.000	399.646	388.402	498.637	499.723	500.000	500.000	500.000				3.656.408
TOTAL CAP.4	1.000.000	1.514.959	959.246	998.402	1.485.634	2.330.234	2.536.000	2.800.000	3.700.000	6.063.009	5.249.080	5.928.533	34.565.097
TOTAL	6.924.819	11.594.434	12.061.116	15.562.533	16.047.568	16.900.706	20.020.823	23.809.190	28.854.217	41.781.330	47.342.743	51.094.965	291.994.444

NOTA: Les dades referents als anys 1983 a 1985, així com el capítol 1 dels altres anys estan extretes de la liquidació del pressupost, mentre el desglossament dels capítols 2 i 4 dels pressupostos dels anys 1986 i 1987 s'ha extret de les actes del Patronat. En les liquidacions del pressupost general de l'Ajuntament dels anys 1986 i 1987, figuraven dins la partida 259.7172 els concepte "Despeses especials del Patronat Municipal d'Esports". Aquesta partida és la que l'Ajuntament traspassava al Patronat i aquest distribuïa entre els seus capítols 2 i 4. En concret, l'any 1986, l'Ajuntament va destinar 14.949.781 pessetes, mentre l'any 1987 van ser 18.143.296. Com es pot comprovar aquestes xifres no coincideixen amb la suma dels capítols 2 i 4 del pressupost del Patronat dels respectius anys, ja que aquestes feien referència als pressupostos inicials. Hem preferit, però, mantenir les xifres presentades pel Patronat, al ser més exhaustives en els conceptes de la despesa.

a) El capítol 1 (Despeses de personal).

L'estudi del capítol 1 ens fa palès la poca estructura de personal dedicat a esports que va disposar l'Ajuntament de Vic, sobretot en els primers inicis democràtics.⁴⁸⁸ De fet, l'any 1980 no apareix cap partida específica en capítol 1 tot i que segons les actes del Patronat ja hi havia persones treballant en tasques administratives i de manteniment d'instal·lacions des de l'any 1979. Només trobem despeses assignades a personal en la partida 259.718 del capítol 2, dedicades al pagament de monitors d'educació física de les escoles públiques, però que com ja s'ha explicat abastament no formaven part de la plantilla municipal. En els següents exercicis pressupostaris, ja apareixen partides específiques en el capítol destinat a la plantilla municipal, és a dir, es començava a articular pressupostàriament el servei.

A partir de l'any 1982 les despeses de personal ja es van estabilitzant en el voltant del trenta per cent del total de la despesa quotidiana del Patronat. Aquest percentatge es manté, també, a partir de 1989, tot i que hi ha un increment important de la despesa dedicada a la plantilla del Patronat que, com s'ha explicat en el capítol dedicat a l'organització dels serveis esportius va contractar temporalment a un director tècnic.⁴⁸⁹ La poca quantia de la despesa municipal en personal d'esports també la podem comprovar al veure el percentatge que aquesta representava en relació amb el mateix capítol 1 del pressupost general de l'Ajuntament. Els recursos esmerçats en personal de plantilla d'esports només representaven, si ho comparem amb el total de la plantilla de l'Ajuntament, el 2,3% de terme mitjà del període 1981-1991.

b) El capítol 2 (Compra de béns i serveis).

El capítol 2, dedicat al funcionament operatiu dels serveis esportius és el de major despesa dins les operacions corrents. En relació amb el capítol 2 del pressupost general de l'Ajuntament va tenir un valor mitjà del 4,2%. Si analitzem els conceptes pressupostaris que en formaven part podríem diferenciar el seu contingut en dos grans blocs:

- el que es gastava el Patronat en el funcionament operatiu de les instal·lacions : material d'oficina; subministraments de llum, aigua, gas, etc.; telèfon; correu; manteniment, conservació i neteja; dotació de material; millores de les instal·lacions; etc. Aquesta actuació abastava les instal·lacions esportives municipals de gestió directa,⁴⁹⁰ els locals del Patronat, i les instal·lacions dels centres docents. Aquestes actuacions es distribueixen en tots els conceptes pressupostaris menys el 258 i 259.
- els recursos econòmics destinats a la realització de programes esportius. Aquests recursos apareixien recollits en els conceptes pressupostaris 258 o 259, en funció del sistema comptable que s'utilitzés. Dins aquests apartats s'inclouen les ofertes esportives que l'Ajuntament considerava municipals. Entre aquestes n'hi ha que organitzava directament el Patronat (Caminada Popular, Elecció del Millor esportista de Vic) i d'altres que, al no tenir personal tècnic esportiu, delegava la seva realització en persones remunerades a hores (programa d'educació física, d'esport extraescolar, escoles esportives municipals, d'activitats físiques per a la gent gran), o en altres entitats que

⁴⁸⁸ Ja hem explicat anteriorment que la plantilla del Patronat es va consolidar l'any 1987 amb quatre places o llocs de treball, tres d'ells de tipus administratiu i un de manteniment d'instal·lacions.

⁴⁸⁹ Recordem que, més endavant, aquest director tècnic va deixar les seves funcions però ja no es va amortitzar la plaça sinó que es va contractar un metge per al centre mèdic de l'esport, a més d'un nou administratiu.

⁴⁹⁰ Dins aquestes despeses no hi apareixen referenciades cap tipus de despesa referit a la gestió quotidiana de les instal·lacions cedides del Mas Osona.

organitzaven activitats durant el Mercat del Ram o la Festa Major. També s'inclou, la contractació d'un metge per al Centre Mèdic de l'Esport.

Si sumem les quantitats dedicades als conceptes destinats a la realització de programes esportius—les partides 258 i 259—ens dóna una xifra de 72.078.967 pessetes, cosa que representa que el 41% del total del capítol 2 (176.591.169 pessetes) es va gastar en finançar activitats esportives que el Patronat Municipal d'Esports considerava pròpies, mentre que les despeses corrents utilitzades en el funcionament quotidià del Patronat (despeses d'oficina, neteja, calefacció, correu, telèfon, dietes...) van significar el 31% del total del pressupost. Destaquem dins aquest apartat les despeses de neteja per les quals es remunerava a diverses persones al llarg de tot el període. Les despeses del capítol 2 destinades a reparacions ordinàries, millores i conservació dels equipaments esportius propis o d'altres, van representar el 28% del total del pressupost del Patronat.

c) Capítol 4 (Transferències corrents).

Una anàlisi superficial del capítol 4, destinat fonamentalment als ajuts a les entitats esportives ens indica que l'any 1989 va disposar d'un major pressupost per a les subvencions. En aquest any, la xifra arriba al 14,5% del pressupost, punta màxima del valor relatiu de les subvencions dins el pressupost del patronat. La importància d'aquest capítol 4 comparat amb total de les subvencions municipals, a l'igual que els altres capítols, se situa en el 3,7%, encara que aquí hem de tenir en compte que, en alguns anys, el capítol 4 municipal incloïa la subvenció de l'Ajuntament al propi Patronat.

Si estudiem els ajuts econòmics als clubs esportius i altres entitats de la ciutat, canalitzats a través del capítol 4 del pressupost del Patronat, cal diferenciar dues partides pressupostàries. Una dedicada a subvencionar les actuacions dels clubs i altres institucions, i una altra destinada a l'adquisició de trofeus que eren facilitats a les entitats per guarnir les seves competicions. La xifra mitjana del capítol 4 va representar l'11,8% del total de les operacions corrents de tot el període.

5.5.3.8. Els destinataris dels ajuts municipals

Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'estudi de les relacions econòmiques de l'Ajuntament i les entitats del sistema esportiu vigatà no el podem centrar únicament en el capítol 4. Els ajuts a les entitats esportives de la ciutat venien canalitzades per dos capítols que variaven segons els anys. Malgrat haver de comptabilitzar les subvencions a les entitats esportives a través del capítol 4, algunes despeses destinades als clubs i entitats van passar pel capítol 2, ja que aquestes rebien un suport econòmic municipal per realitzar alguns serveis esportius d'interès del Patronat.⁴⁹¹

En la taula següent exposem la relació de les principals entitats esportives que van rebre ajuts de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. De les dades recopilades es poden treure una sèrie de conclusions.

⁴⁹¹ Serveixi com exemple que a l'any 1980 tots els ajuts als clubs es donaren, a través del pressupost general de l'Ajuntament, mitjançant la partida 259.718, excepte una subvenció destinada al Club Patí Vic que es va pagar pel capítol 4 (471.718). A partir de 1981, els ajuts provenien del pressupost del Patronat que, que aquell any els canalitzà tots pel capítol 4, mentre que a l'any 1982, apareixien en el capítol 2 (en les partides 258 i 259) del Patronat, excepte una subvenció que es va donar pel capítol 4.

En primer lloc cal constatar la quantitat d'entitats esportives que al llarg dels dotze anys van rebre algun tipus d'ajut econòmic per part de l'Ajuntament de Vic. Es comptabilitzen un mínim de 45 els clubs esportius que van ser beneficiaries, en major o menor quantia, de la política esportiva del Patronat Municipal d'Esports. La xifra és un clar indicador del potencial associatiu que existia a la ciutat i de la seva àrea d'influència, ja que algunes entitats no estaven ubicades a la pròpia ciutat, sinó a la comarca. A més es fa evident la gran varietat de modalitats esportives que representaven aquestes associacions esportives.

480

Onze clubs van rebre més d'un milió de pessetes al llarg de tot el període. Cal destacar que entre les tres primeres entitats esportives receptores d'ajuts municipals, hi havia els dos clubs que disposaven d'equipaments esportius propis, el Club de Tennis Vic i el Club Patí Vic, així com l'Escuderia Osona, fet que mostra la importància de l'esport de motor per a l'Ajuntament osonenc.

D'altra banda, de l'anàlisi de les liquidacions anuals podem dir que va haver entitats que van despertar l'interès municipal a partir d'unes èpoques determinades. Per exemple, a partir de 1986 el Patronat Municipal d'Esports va començar a subvencionar les activitats aerostàtiques dins el marc de les Festes del Ram, entenent-les, així, com una activitat susceptible de rebre suport per part municipal. També hem de fer notar que en la tercera legislatura en la llista d'entitats subvencionades apareixen diverses entitats relacionades amb les activitats a la natura.

Taula 5.84. Principals entitats esportives destinatàries de les subvencions de l'Ajuntament de Vic per a promoció esportiva en el període 1980-1991.

ENTITAT	IMPORT TOTAL REBUT EN EL PERÍODE 1980-1991
CLUB TENNIS VIC	3.051.598
ESCUADERIA OSONA	2.381.200
CLUB PATÍ VIC	2.080.800
CLUB VIC TENNIS TAULA	1.980.630
CLUB D'ESCACS VIC	1.890.400
CLUB OAR VIC	1.818.665
UNIÓ EXCURSIONISTA VIC	1.658.208
UNIÓ ESPORTIVA VIC	1.451.064
CLUB ATLÈTIC VIC	1.412.963
UNIÓ CICLISTA VIC	1.231.815
CLUB BÀSQUET VIC	1.191.427
CLUB HÍPIC OSONA	935.000
BALÓ CLUB MEDITERRANI	920.000
CLUB NATACIÓ VIC-ETB	851.735
AGRUPACIÓ PESCADORS ESPORTIUS	754.632
CLUB PETANCA VIC	733.000
CLUB MODELISME OSONA	425.635
CLUB HANDBOL VIC	351.224
CLUB FUTBOL REMEI	238.900
REIAL MOTO CLUB CATALUNYA	200.000
CLUB ESPLAI C.A.R	170.000
VOLTA CICLISTA OSONA	150.000
CLUB ESQUÍ VIC	131.000
CLUB AEROMODELISME VIC	128.000
CLUB NAUTIC VIC	115.000
CLUB ORIENTACIÓ NATURA I ESPORT	110.000
CLUB CICLISTA OSONA	100.000
MOTOCUB OLOST	100.000
CLUB VOLEIBOL VIC	85.000
COORDINADORA. PETANCA COMARCA	85.000
OSONA RUGBI CLUB	83.100
CLUB GIMNÀSTICA VIC	74.760
CLUB ESTIC PLANA DE VIC	70.000
CLUB BILLAR VIC	60.000
CLUB FÚTBOL SENTFORES	55.600
PENYA BARCELONISTA PLANA DE VIC	50.000
ASSOCIACIÓ ATLÈTICA OSONA	25.000
CLUB PETANCA PLAÇA D'OSONA	25.000
MOTO CLUB VIC (JUNTA PROM)	25.000
UNIÓ CANARICULTORS	25.000
CLUB ESPORTIUS	24.300
EXPEDICIÓ DIRAN PEAK	20.000
SOCIETAT CAÇADORS	16.540
FEDERACIÓ TENNIS TAULA (D.OSONA)	8.000
CLUB ESP. SANT MIQUEL	7.728
AGRUPACIÓ CAÇADORS OSONA	5.000

Font: Elaboració pròpia a partir del Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Vic.

A més dels clubs esportius, el Patronat Municipal d'Esports també va donar suport econòmic als centres docents públics i privats del municipi per a la realització de les seves activitats esportives. Dinou centres docents van rebre diverses quantitats econòmiques i algunes d'elles van superar el milió de pessetes. Aquestes quantitats atorgades a les escoles vigatanes és una clara demostració de la política municipal de recolzament de l'educació física i l'esport extraescolar.

Taula 5.85. Centres docents destinataris de les subvencions de l'Ajuntament de Vic per a promoció esportiva en el període 1980-1991.

CENTRE DOCENT	IMPORT TOTAL
COL·LEGI DR. SALADRIKH	1.918.754
COL·LEGI MONT-RODON	1.291.921
COL·LEGI SANT MIQUEL	1.114.067
COL·LEGI PARE COLL	696.046
COL·LEGI SANTA CATERINA	684.793
COL·LEGI MONTSENY	672.155
COL·LEGI BALMES	653.360
COL·LEGI ESCORIAL	653.008
COL·LEGI ANDERSEN	562.954
COL·LEGI SENTFORES	256.433
INSTITUT JAUME CALLÍS	200.000
COL·LEGI SAGRAT COR	116.630
INSTITUT POLITÈCNIC F.P	46.013
COL·LEGI NOSTRA SENYORA. DEL CARME	43.280
ACADEMIA MAURICI BERN	23.545
COL·LEGI SANT ALBERT	18.963
COL·LEGI PUIGLLAT	14.690
ACADEMIA MARIA ZEM	5.643
COL·LEGI CALL	3.018

Font: Elaboració pròpia a partir del Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Vic.

Síntesi

Un cop analitzades les despeses municipals destinades a esports per l'Ajuntament de Vic durant el període 1980-1991 les conclusions més importants són:

- L'Ajuntament de Vic gestionava el pressupost dedicat a esports en base a una divisió de responsabilitats econòmiques: el Patronat Municipal d'Esports era l'entitat responsable de la gestió econòmica de les despeses d'operacions corrents, és a dir, el funcionament operatiu dels serveis esportius, mentre l'Ajuntament s'encarregava de la gestió de les despeses destinades a la inversió en equipaments esportius.
- Per al conjunt del període els principals indicadors de la suma de la despesa efectuada per l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports són:
  - ✓ El total de la despesa dedicada a l'actuació esportiva va ser 541.968.746 pessetes, amb una mitjana anual de 45.164.062 pessetes.
  - ✓ La despesa per habitant va ser de 18.458 pessetes en el conjunt dels dotze anys, amb una mitjana anual de 1.538 pessetes per habitant.
  - ✓ Les despeses esportives van representar el 4,2% del total de les despeses municipals de tot el període analitzat.
- Si tenim en compte les variacions anuals, es pot afirmar que entre 1980 i 1984 la incidència de la política esportiva dins la política general de l'Ajuntament va ser més gran que en la resta del període, al produir-se una major participació de les despeses esportives en relació amb les despeses totals, degut a la inversió en equipaments esportius.
- Si analitzem la distribució interna de la despesa esportiva diferenciant les despeses corrents de les despeses d'inversió, les principals conclusions són:
  - ✓ L'Ajuntament de Vic va destinar gairebé la mateixa quantitat de recursos econòmics en construir i millorar equipaments esportius com en el funcionament operatiu del Patronat Municipal d'Esports.

- ✓ En el conjunt de tot el període la despesa corrent va ser de 291.994.444 pessetes, mentre que la despesa destinada a inversió va ser de 249.974.302 pessetes.
  - ✓ Les despeses per operacions corrents van representar el 53,9% i les destinades a la inversió el 46,1% del total.
  - ✓ La mitjana anual dedicada a despesa corrent va ser de 24.332.870 pessetes i la d'inversió 20.831.192.
  - ✓ En la primera meitat del període els recursos econòmics es van dedicar majoritàriament a la inversió en equipaments, especialment per a la construcció de la zona esportiva del Mas Osona, mentre en la segona meitat el pressupost municipal d'esports va estar destinat, principalment, al funcionament dels serveis.
- Si analitzem la distribució interna de la despesa esportiva diferenciant les despeses corrents de les despeses d'inversió, les principals conclusions són:
    - ✓ L'Ajuntament de Vic va destinar gairebé la mateixa quantitat de recursos econòmics en construir i millorar equipaments esportius com en el funcionament operatiu del Patronat Municipal d'Esports.
    - ✓ En el conjunt de tot el període la despesa corrent va ser de 291.994.444 pessetes, mentre que la despesa destinada a inversió va ser de 249.974.302 pessetes.
    - ✓ Les despeses per operacions corrents van representar el 53,9% i les destinades a la inversió el 46,1% del total.
    - ✓ La mitjana anual dedicada a despesa corrent va ser de 24.332.870 pessetes i la d'inversió 20.831.192.
    - ✓ En la primera meitat del període els recursos econòmics es van dedicar majoritàriament a la inversió en equipaments, especialment per a la construcció de la zona esportiva del Mas Osona, mentre en la segona meitat el pressupost municipal d'esports va estar destinat, principalment, al funcionament dels serveis.
  - Respecte a les despeses d'inversió en equipaments esportius les principals dades són:
    - ✓ L'Ajuntament de Vic va destinar un total de 8.397 pessetes per habitant a la inversió en equipaments esportius, amb una mitjana anual de 699 pessetes per habitant.
    - ✓ Les xifres relatives de la inversió en equipaments esportius respecte al total de la inversió municipal van representar el 9,2% de la totalitat de l'actuació inversora municipal.

L'actuació inversora en esports va tenir la seva màxima participació en els pressupostos d'inversió municipal durant la primera legislatura i inicis de la segona. La principal despesa en inversió es va realitzar entre 1980 i 1984.

- Pel que fa a les despeses dedicades a les despeses corrents, les principals dades són:
  - ✓ El Patronat Municipal d'Esports va destinar un total de 10.061 pessetes per habitant en el conjunt de l'etapa estudiada. La mitjana anual es va situar en 838 pessetes per habitant.
  - ✓ La relació de la despesa corrent del pressupost del Patronat Municipal d'Esports amb la despesa corrent del pressupost general de l'Ajuntament va ser molt més baixa que la inversió, assolint una xifra mitjana, en el total del període, de 3,10%. És a dir, la política inversora en esports va tenir més importància econòmica dins l'Ajuntament que la política relacionada amb el funcionament dels serveis esportius.
  - ✓ La despesa corrent va augmentar considerablement a partir del pressupost del 1989, coincidint amb el procés de designació de Vic com a subseu dels Jocs Olímpics de 1992.
- Dins els capítols pressupostaris de les despeses corrents s'han de destacar les següents dades. Pel que fa al capítol 1 dedicat a la remuneració del personal de plantilla del Patronat Municipal d'Esports:
  - ✓ El Patronat Municipal d'Esports va destinar un total de 80.838.178 pessetes a despeses de personal, classificades dins el capítol 1, amb una despesa màxima de 15.404.744 en l'any 1991.
  - ✓ En el conjunt del període, el capítol 1 va representar el 27,7% del pressupost del Patronat, amb una punta màxima del 34,2% en l'any 1984.
  - ✓ En relació amb el total del capítol 1 de l'Ajuntament, el capítol 1 del Patronat, va representar el 2,3%. En la distribució anual, el percentatge màxim va ser del 3,1% en l'any 1989. Podríem afirmar, doncs, que la plantilla municipal dedicada a esports va ser molt petita en relació amb el total del personal municipal.
- El capítol 2 va ser el de major despesa. En ell hi trobem despeses relacionades amb el funcionament de les instal·lacions i la realització de programes esportius considerats municipals. Aquí és important destacar que dins d'aquests programes esportius, la majoria eren realitzats per personal aliè al Patronat, ja fossin monitors remunerats a hores o entitats a les que se'ls hi pagava per a que realitzessin els programes esportius. Els indicadors més significatius del capítol 2 són:
  - ✓ El total del capítol 2 de tot el període va ser de 176.591.169 pessetes, amb una despesa màxima de 29.761.688 pessetes en l'any 1991.
  - ✓ En el conjunt del període, el capítol 2 va significar el 60,5% del pressupost del Patronat.
  - ✓ En relació amb el total del capítol 2 de l'Ajuntament, el capítol 2 del Patronat va representar el 4,3%, una xifra proporcionalment superior a la que es va destinar al capítol 1 de personal.

- ✓ El Patronat Municipal d'Esports va destinar el 41% de tot el seu capítol 2 per a despeses relacionades amb l'organització i funcionament d'activitats esportives, el 31% a despeses de funcionament intern i el 28% a despeses ordinàries de millores d'instal·lacions.
- A través del capítol 4 el Patronat Municipal d'Esports va subvencionar les activitats, l'actuació en instal·lacions pròpies de les entitats esportives i els centres docents de la ciutat. A més, amb aquest capítol també proporcionava trofeus i premis per les activitats esportives de les entitats. Les principals xifres d'aquest capítol són:
  - ✓ En el conjunt del període, el Patronat Municipal d'Esports va gastar 34.565.097 pessetes a través del capítol 4, amb una xifra anual màxima de 6.063.009 pessetes en l'any 1989.
  - ✓ Respecte el total del pressupost del Patronat, el capítol 4 va significar l'11,8%, amb un percentatge màxim del 14,5% l'any 1989.
  - ✓ En relació amb el total del capítol 4 del pressupost general de l'Ajuntament, el capítol 4 del Patronat Municipal d'Esports va representar el 3,7%.

Al llarg de tot el període, més de 45 entitats de diverses modalitats esportives i 19 centres docents van rebre ajuts econòmics per a la realització de les seves activitats.

5.5.4. Els ingressos municipals relacionats amb esports

Al marge de la política pressupostària destinada a fer front a les despeses originades per l'actuació esportiva municipal hem investigat quina ha estat la política que va seguir l'Ajuntament de Vic per recaptar ingressos específics relacionats amb l'esport. Les fonts principals d'informació sobre els ingressos municipals han estat dues. D'una banda, s'ha analitzat quins han estat els ingressos econòmics que el Patronat Municipal d'Esports generava per la seva actuació específica envers la gestió de les instal·lacions municipals i dels programes esportius que realitzava. Aquí, l'existència del Patronat, amb un pressupost propi obligava a separar, dins la seva comptabilitat, el que era l'aportació del pressupost general de l'Ajuntament al seu organisme autònom i els ingressos propis generats per la seva gestió.

D'altra banda, hem buscat les subvencions finalistes que altres institucions públiques van aportar a les actuacions esportives de Vic que, principalment, van anar destinades a cobrir les despeses originades per la inversió en equipaments esportius.

5.5.4.1. Els ingressos propis

Respecte aquesta primera qüestió hem de fer esment que no hem pogut disposar de dades pressupostàries de tots els anys degut a la situació comptable dels anys 1980, 1986, 1987 i 1988 en què el pressupost del Patronat estava inclòs dins el general. De totes maneres, les informacions de la resta de períodes pressupostaris ens condueixen vers l'afirmació que la principal font d'ingressos per l'activitat quotidiana

del Patronat era l'aportació que l'Ajuntament feia al seu organisme autònom. És a dir, el Patronat generava molts pocs ingressos per les seves activitats i serveis. Es més, en les primeres èpoques la política d'ingressos era nul·la. Ens serveix com exemple per aquesta afirmació el fet que en les ordenances fiscals de 1979 no apareixia cap tarifa municipal dedicada a l'esport. O sigui, que el Patronat no oferia cap servei municipal que impliqués una tarifa d'ús.

Una altra demostració de la poca capacitat recaptadora del Patronat la tenim en la taula següent, on s'exposa quin va ser el pressupost total del patronat i quina va ser l'aportació municipal per al seu funcionament. La diferència entre una quantitat i l'altra, és el que podríem considerar, pròpiament, ingressos propis i en formaven part, bàsicament a partir de la segona legislatura, la publicitat dels pavellons, el lloguer de dels pavellons, els ingressos generats pel sistema automàtic de control de l'enllumenat a les instal·lacions municipals, i les subvencions de les institucions públiques superiors, per a la realització d'activitats esportives.

Taula 5.86. Participació econòmica de l'Ajuntament de Vic en el pressupost del Patronat Municipal d'Esports en el període 1980-1991. En pessetes.

	APORTACIÓ ECONÒMICA DE L'AJUNTAMENT	PRESSUPOST PATRONAT	PARTICIPACIÓ DE L'AJUNTAMENT EN EL PRESSUPOST DEL PATRONAT
Primera legislatura			
1980	-	-	-
1981	11.650.000	11.594.434	100,48%
1982	11.750.000	12.061.116	97,42%
Segona legislatura			
1983	14.900.000	15.562.533	95,74%
1984	15.700.000	16.047.568	97,83%
1985	16.500.000	16.900.706	97,63%
1986	-	-	-
1987	-	-	-
Tercera legislatura			
1988	-	-	-
1989	40.000.000	41.781.330	95,74%
1990	44.500.000	47.342.743	94,00%
1991	48.000.000	51.094.965	93,94%
Mitjana			95,58%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos de l'Ajuntament i el Patronat Municipal d'Esports de Vic.

Observant la taula es veu clarament que la capacitat de generar recursos propis per part del Patronat ha estat molt minsa durant aquest període. Tenint en compte que la mitjana anual de l'aportació del pressupost de l'Ajuntament ha representat el 95,58% del pressupost del Patronat, es dedueix que els ingressos generats per l'explotació de les instal·lacions municipals i les activitats realitzades per l'organisme autònom municipal només van cobrir, de mitjana anual, el 4,42% del pressupost.

5.5.4.2. Les aportacions d'altres institucions

Respecte a les subvencions amb finalitats esportives aportades per altres institucions, es va consultar a la Diputació de Barcelona, a la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i al Consejo Superior de Deportes per saber quins havien estat els ajuts destinats a Vic en el període 1979-1991.⁴⁹² La resposta s'ha concretat en la taula 5.87

⁴⁹² No hem considerat en aquest apartat els crèdits facilitats pel Banc de Crèdit Local, tot i ser molt determinant per aconseguir fer front a les despeses originades per la inversió municipal. El Banc de Crèdit Local rebia l'assignació

on apareixen les subvencions atorgades per a la construcció o remodelació d'instal·lacions esportives.⁴⁹³

El Consejo Superior de Deportes no va destinar cap ajut a la ciutat de Vic, tot i que va ser sol·licitat diversos cops per a diferents actuacions esportives.⁴⁹⁴ La Direcció General de l'Esport de la Generalitat va destinar una mica més de 100 milions de pessetes a la capital osonenca en els dotze anys estudiats, dels quals, una quarta part van ser aportats durant la primera legislatura, la majoria dels quals van tenir com a destinació ajudar a la construcció del Pavelló Municipal d'Esports-2. El Club Patí Vic també va rebre un ajut per millorar els seus equipaments.

En la segona legislatura la participació més important del govern autonòmic va servir per finançar les pistes d'atletisme del Mas Osona, mentre l'altra subvenció més quantiosa també va anar a parar a les obres del Mas Osona, però en aquest cas el destinatari era la Unió Esportiva Vic, que les havia de revertir en la construcció de l'Estadi Municipal de Futbol. La resta d'ajuts van servir per millorar les instal·lacions de clubs privats de la ciutat. Apart de la UEVic, el Club Patí Vic va tornar a rebre una subvenció, en aquest cop per a la construcció de dues pistes de tennis. El Club Tennis Vic i l'OAR Vic també van rebre ajuts de la Generalitat, aquest darrer per les obres del camp de futbol de l'Estadi Torras i Bages.

En la tercera legislatura, les actuacions finançadores de la Generalitat es van destinar, fonamentalment, a col·laborar en la reforma d'instal·lacions esportives escolars i el suport a la construcció d'una pista poliesportiva de barri. El Club Patí Vic va tornar a ser destinatari d'un ajut.

---

econòmica directament del Congrés dels Diputats, i era missió del Consell d'Administració d'aquesta entitat repartir els crèdits als ajuntaments que els sol·licitin i que puguin amortitzar-los. (*El 9 Nou* de 20 de març de 1981).

⁴⁹³ Pel que fa a les dades referides als ajuts institucionals encaminats a donar suport a les activitats esportives de la ciutat, no disposem de dades, per la qual cosa no podem valorar les quantitats que han estat aportades amb aquestes finalitats, per part de les institucions referides.

⁴⁹⁴ Recordem que el 30 de novembre de 1979 s'acordà sol·licitar 20.000.000 al CSD per a la construcció d'un complex de piscines poliesportives cobertes i un gimnàs, tot en el mateix edifici, per un pressupost de 57.541.690 pessetes. La resta del finançament s'acordà sol·licitar a les Caixes d'estalvi de Vic un crèdit. Aquest equipament no va tirar endavant. D'altra banda, ja s'ha explicat que el C.S.D. havia compromès una subvenció de 20.000.000 de pessetes per la construcció del nou camp de futbol de la U.E. Vic. Els canvis polítics de 1982 van aturar aquest ajut.

Taula 5.87. Subvencions de la Direcció General d'Esports de la Generalitat per a la construcció d'equipaments esportius a la ciutat de Vic. Període 1980-1991.

ENTITAT DESTINATÀRIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT
Primera legislatura			
Ajuntament de Vic	1981	Sala triple polivalent	20.000.000
Patronat Municipal d'Esports	1982	Pista poliesportiva i vestidors	3.436.000
Club Patí Vic	1982	Pista poliesportiva i condicionaments variis	3.186.000
Total			26.622.000
Segona legislatura			
Ajuntament de Vic	1983	Pistes d'atletisme	38.000.000
Unió Esportiva Vic	1984	Camp de futbol	16.134.600
Club Patí Vic	1985	Dues pistes de tennis	3.000.000
Club Tennis Vic	1986	Pista de tennis	1.140.000
O.A.R. Vic	1987	Tancament camp de futbol	461.000
Total			58.735.600
Tercera legislatura			
Club Patí Vic	1990	Remodelatge pistes de tennis núm. 5 i 6	2.000.000
Ajuntament de Vic	1990	Reforma i tancament camp de futbol del col·legi públic Sant Miquel dels Sants	2.650.000
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva número 2 del col·legi públic Dr. Salarich	2.600.000
Ajuntament de Vic	1991	Reforma vestidors pista poliesportiva del col·legi públic Dr. Salarich	1.500.000
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva del col·legi públic Guillem de Mont-rodón	1.800.000
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva del col·legi públic Jaume Balmes	2.500.000
Ajuntament de Vic	1991	Pista poliesportiva carrer Montserrat	3.300.000
Total			16.350.000
TOTAL			101.707.600

Font: Direcció General d'Esports de la Generalitat de Catalunya.

Respecte als ajuts de la Diputació provincial podem veure en la taula 5.88 com el destí principal de l'aportació econòmica provincial va ser, també, la creació dels equipaments del Mas Osona, apart de la col·laboració en la reforma del paviment del pavelló municipal per la realització del Mundialet de Futbol. Totes les aportacions de la corporació provincial es van concretar en la segona legislatura.⁴⁹⁵

Taula 5.88 Subvencions de la Diputació Provincial de Barcelona per a la construcció d'equipaments esportius a la ciutat de Vic. (1979-1991).

ENTITAT DESTINATÀRIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT
Unió Esportiva Vic	1983	Camp de futbol	12.100.000
Ajuntament de Vic	1984	Pista d'atletisme amb vestidors	28.300.000
Ajuntament de Vic	1985	Pista d'atletisme amb vestidors	3.000.000
Ajuntament de Vic	1986	Reforma paviment pista municipal coberta	3.799.702
TOTAL			47.199.702

Font: Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona.

⁴⁹⁵ Tot i aquestes dades, en les actes municipals existeix una referència a la recepció d'un ajut de la Diputació per al cobriment de la pista poliesportiva del pavelló. L'import és de 3.000.000 de pessetes a càrrec dels fons del Pla Biannual de Cooperació Provincial (Acta del 28 de setembre de 1979, del LAPLE-Vic)

Síntesi

Analitzada la política generadora d'ingressos per l'activitat esportiva de l'Ajuntament de Vic durant el període 1981-1991 es poden extreure les següents conclusions:

- Els ingressos generats per fer front a les despeses d'operacions corrents gestionats pel Patronat Municipal d'Esports van ser molt escassos durant tot el període. El pressupost del Patronat va ser cobert el 95,58%, per terme mig, per l'aportació econòmica del pressupost general de l'Ajuntament.
- L'Ajuntament de Vic va rebre uns importants ajuts econòmics per part de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona per a la construcció d'equipaments esportius de la ciutat, fonamentalment per la realització de les obres de la zona esportiva del Mas Osona, la creació del Pavelló Municipal d'Esports-2 i la millora dels equipaments esportius escolars.
- A part dels ajuts a l'Ajuntament de Vic, la Unió Esportiva Vic va rebre subvencions de la Generalitat i la Diputació de Barcelona per a la construcció de l'Estadi Municipal de futbol.
- Entre les entitats esportives vigatanes, el Club Patí Vic va ser el més beneficiat en ajuts d'altres institucions per a la millora dels seus equipaments.

5.6. Resum de la política esportiva municipal de Vic en el període 1979-1991

Exposem a continuació els trets més significatius de l'anàlisi de la política esportiva municipal de Vic en el conjunt del període de 1979 a 1991.

5.6.1. El context de la política esportiva municipal

La política esportiva de l'Ajuntament de Vic en el període 1979-1991 va estar emmarcada dins un context en el qual destaquem els següents aspectes que caracteritzen de manera general el municipi:

- Una ciutat mil·lenària, amb bons accessos, relativament propera a Barcelona i a zones on es possible la pràctica d'esports a la natura.
- Una forta presència de l'església catòlica que té un paper significatiu en el sistema educatiu de la ciutat, amb centres docents a diferents nivells, i que és un dels impulsors dels primers equipaments esportius de Vic.
- Una població majoritàriament nascuda a Catalunya, lleugerament més envellida que la mitjana catalana, amb una majoria de treballadors industrials i unes preferències polítiques que es decanten sempre cap a les opcions nacionalistes i més específicament cap a Convergència i Unió.
- Un Ajuntament governat sempre per CiU que durant aquest període aposta pel creixement urbanístic cap a ponent i utilitza l'esport com a justificació i motor de la nova planificació urbanística.

Entre les característiques essencials del sistema esportiu municipal de Vic que condicionen la política esportiva municipal destaquem:

- Un sistema esportiu basat fonamentalment en el sector privat associatiu que té entitats esportives potents amb equipaments propis.
- Una gran varietat de modalitats esportives en el sistema esportiu local, amb entitats que promouen esports en equipaments esportius convencionals, esports a la natura, esports de motor, activitats emergents (aeromodelisme, esquaix...)

5.6.2. L'organització dels serveis esportius municipals

L'organització dels serveis esportius municipals de l'Ajuntament de Vic en el període 1979-1991 es caracteritza per:

- Existència d'una Comissió Informativa específica d'esports en la primera legislatura que és quan s'aprova la decisió política de tirar endavant el projecte del Mas Osona i el moment en què el regidor d'esports ocupa un càrrec directiu en la Direcció General de l'Esport de la Generalitat. Aquesta Comissió d'Esports desapareix en el següent mandat.
- Una política organitzativa que opta per disposar d'un Patronat Municipal d'Esports com a eina administrativa que s'encarrega de la gestió quotidiana d'alguns equipaments municipals, de l'oferta esportiva municipal i la relació amb les entitats, però no és la responsable de la política inversora. El Patronat va augmentant progressivament els seus recursos i l'autonomia administrativa.
- Una participació del sector esportiu privat en la presa de decisions de la política esportiva municipal al tenir representació en la Junta del Patronat.

- Paper fonamental del Consell Comarcal de l'Esport d'Osona—Consell Esportiu a partir de 1988—en la política esportiva municipal. El president és el mateix regidor d'esports i comparteix personal i locals amb el Patronat Municipal d'Esports.
- Excepte en dos períodes curts, pràctica inexistència de personal tècnic dins la plantilla del Patronat Municipal d'Esports que opta per externalitzar aquests serveis quan els necessita per a una oferta esportiva pròpia.

5.6.3. La política envers els equipaments esportius municipals

Els principals aspectes de la política envers els equipaments esportius municipals durant el conjunt del període són:

- Prioritat a la millora dels equipaments esportius escolars, com a eix principal de l'actuació esportiva del Patronat Municipal d'Esports.
- Decisió de construir la zona esportiva del Mas Osona com a argumentació per al creixement urbanístic de Vic cap a ponent.
- Gran ampliació de la superfície esportiva del municipi, amb la creació del Mas Osona, però lleugera augment de les responsabilitats gestores del Patronat envers els equipaments, ja que les dues instal·lacions més emblemàtiques, l'Estadi Municipal de futbol i l'Estadi Municipal d'atletisme són cedides a entitats esportives.
- Voluntat política de cessió d'equipaments municipals a entitats esportives o a entitats de barri

5.6.4. La política envers les activitats esportives

En la política envers les activitats esportives desenvolupada pel Patronat Municipal d'Esports de Vic destaquem:

- Prioritat absoluta als programes d'educació física escolar i l'esport extraescolar, a través de la millora dels equipaments esportius escolars, el pagament de professorat d'educació física i de tècnics esportius, l'organització i finançament d'escoles esportives i de competicions escolars a través del Consell Comarcal d'Esports d'Osona.
- Promoció de la iniciació esportiva a través de les escoles esportives del Consell Comarcal d'Esports i les dels clubs esportius. Creació esporàdica d'escoles esportives pròpies.
- Promoció de l'esport de competició a partir dels ajuts als clubs i sobretot amb estratègies de donar suport econòmic i organitzatiu a la realització d'esdeveniments esportius significatius a nivell nacional o internacional que promocionessin la ciutat de Vic. Un aspecte clau en aquest sentit és el procés de denominació de Vic com a subseu dels Jocs Olímpics del 1992.
- Promoció de l'esport popular a través d'un acte esportiu propi (la Caminada) i la posada en marxa de programes de manteniment d'adults i d'activitats físiques per a la gent gran. La majoria d'actuacions municipals en el sentit de popularitzar l'esport es canalitzen a través dels ajuts a l'organització d'esdeveniments esportius populars en les festes del Ram i les festes majors de la ciutat.

5.6.5. La política envers les entitats esportives

Entre la política envers les entitats esportives de la ciutat, els aspectes més destacables de l'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic hi ha:

- Important suport municipal al teixit associatiu esportiu de la ciutat a través dels ajuts municipals a l'organització interna i d'activitats esportives dels clubs i entitats.
- Intercessió davant altres entitats públiques (Diputació provincial i Direcció General de l'Esport de la Generalitat) per aconseguir ajuts.
- Organització d'un acte anual per escollir a les millors entitats, esportistes, directius, etc.
- Entrega de guardons municipals (medalla d'or o d'argent de la ciutat)
- Difusió dels èxits esportius dels esportistes i clubs vigatans

5.6.6. Els pressupostos municipals destinats a esports

En l'actuació esportiva de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991, les dades pressupostàries més significatives són:

- Entre 1980 i 1984 l'esport va ser important dins la despesa pressupostària municipal arribant fins a un 11,7% del total, degut a les inversions esportives. El total del període va ser del 4,2%.
- En el mateix període la inversió en construcció d'equipaments esportius respecte el total de la inversió municipal va arribar al 46,2% en l'any 1980, però a partir de 1985 la prioritat inversora en esports va ser mínima, fins arribar a un 5% en el conjunt del període.
- La despesa corrent destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent municipal va estar sempre bastant constant, amb una mitjana de 3,15%.
- Dins les despeses corrents, la mitjana de despesa en personal propi respecte el total municipal del capítol 1 va ser del 2,1%; el capítol 2 va significar un 4,3%; i el capítol 4 va ser el 4,8% del total de les subvencions municipals.
- El Patronat Municipal d'esports es va gastar un total de 80 milions en personal propi i 34,5 milions en subvencions a entitats esportives.

Con a principals conclusions exposem de manera sintètica els elements claus que podrien identificar el sistema esportiu de Vic i la política esportiva de l'Ajuntament en el període 1979-1991 serien:

- ✓ Un sistema esportiu amb un associacionisme privat potent i variat
- ✓ Paper subsidiari de l'Ajuntament dins el sistema esportiu municipal
- ✓ Model participatiu de gestió municipal
- ✓ Importància política de l'esport per transformar urbanísticament la ciutat
- ✓ Gestió indirecta dels equipaments municipals emblemàtics de la ciutat
- ✓ Prioritat de la política esportiva municipal per a l'esport escolar

En la taula 5.89 exposem un quadre resum dels aspectes més importants de la política esportiva en el període estudiat.

Taula 5.89. Quadre resum de la política esportiva de l'Ajuntament de Vic en el període 1979-1991

	Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)		Segona legislatura (maig 1983-juny 1987)		Tercera legislatura (juny1987- maig 1991)	
Context polític municipal	Composició del Ple municipal	- Nombre de regidors: CiU (8); EDM (8); UVI (4); CC-UCD (1)	- Majoria absoluta de CiU (11 regidors); SiP (7); GPV (3); NE (1)	- Majoria absoluta de CiU (11); PMO (4); IpV (4); ERC (2)		
	Govern municipal	- Pacte CiU-EDM (1979) - Govern de CiU a partir de 1980 - Alcalde: Ramón Muntaña (CiU)	- Govern de CiU - Alcalde: Ramón Muntanyà (CiU) - - Substitució de la Comissió Municipal Permanent per la Comissió de Govern (1985)	- Govern de CiU - Alcalde: Pere Girbau (CiU) - Disset dels vint-i-un regidors eren nous a l'Ajuntament		
	Temes municipals rellevants durant la legislatura	- Problemàtiques a ensenyament - Infraestructures sanitàries - Transformació urbanística - Oferta universitària - Mercats ambulants i comerç - Urani a la comarca	- Remodelació de la Plaça Major - Aparcament subterrani a la Rambla del Carme - Creació del Consorci Hospitalari de Vic - Compra de l'Atlàntida - Creació de la zona esportiva del Mas Osona - Inici d'obres del col·lector general i la depuradora - Inici de l'estació d'autobusos i posada en marxa de la línia regular d'autobusos amb Barcelona - Ampliació de l'oferta universitària	- Remodelació de la Plaça Major - Aparcament subterrani - Enderrocament del camp de futbol de la UEVic i construcció de l'estació d'autobusos - Reordenació urbanística de la zona de Cal'Abel - Disseny del complex d'equipaments i serveis del Sucre - Finalització d'obres del col·lector general i la depuradora - Remodelació definitiva de l'Atlàntida - posada en marxa de la residència assistida de la Santa Creu - Atemptat d'ETA a la caserna de la guàrdia civil		
Organització dels serveis esportius municipals	L'esport dins l'estructura política municipal	- Comissió informativa d'esports - Regidor d'esports: Joan Orriols (7è en la llista de CiU). Té responsabilitats en la Direcció General de l'Esport de la Generalitat. - Patronat Municipal d'Esports: Existència des de 1973. Canvis d'estatuts. Participació política i ciutadana en la Junta. Entitats representades: Club Patí Vic; Club Bàsquet Vic; OAR-Vic; UEVic. Adquisició d'autonomia i pressupost propi a partir de 1981 - Membres del Patronat amb més assistència a les reunions de la Junta: Pilar Canamases (representant esport escolar); Josep Riba (representant UVI i president OAR-Vic); Joan Orriols (regidor d'esports); Dídac Herrero (Club Bàsquet Vic)	- Desaparició de la Comissió Informativa d'esports - Esports queda inclòs dins la Comissió Informativa de Benestar social (responsable Jacint Codina) - Regidor d'esports: Joan Brugués (7è. en les llistes de CiU). També era el regidor de sanitat. - Patronat Municipal d'Esports: participació política i ciutadana. Presència de l'antic regidor, Joan Orriols, en la Junta. Entitats representades: UEVic; OAR-Vic; Escuderia Osona; Club Atlètic Vic; Club Bàsquet Vic; Consell Comarcal d'Esports; col·legi Santa Caterina i escola pública Guillem de Mont-rodón. - Membres del Patronat amb més assistència a les reunions de la Junta: Joan Brugués (regidor d'esports); Josep Riba (representant de CiU i relacionat amb l'OAR-Vic); Francesc Luna (representant del col·legi Santa Caterina i relacionat amb el bàsquet), Dídac Herrero (Club Bàsquet Vic); Àlvar Solà (Club Atlètic Vic)	- Esports queda inclòs dins l'àrea de benestar social (responsable Jacint Codina) - Regidora d'esports: M ^{re} Carme Bracons (7ena. En les llistes de CiU). L'any 1988 passa a ocupar-se de l'àrea de benestar social i és la 4a.tinent d'alcalde - Patronat Municipal d'Esports: participació política i ciutadana. Entitats representades: OAR-Vic, escola pública Sant Miquel dels Sants i altres entitats - Membres del Patronat amb més assistència a les reunions de la Junta:M ^{re} Carme Bracons (regidora d'esports); Isidre Blanch (OAR-Vic);Montserrat Rovira (Sant Miquel dels Sants); Mercè Soler (escola rivada);Jordi Vivet (CiU) - Montserrat Rovira, llicenciada en educació física, seria la regidora d'esports en la 4a. legislatura representant a CiU		
	El personal	Personal del Patronat: - Un cap administratiu - Una auxiliar administrativa	Personal de plantilla: - Un cap administratiu - Una auxiliar administrativa	Personal de plantilla: - Un cap administratiu - Una auxiliar administrativa		

		<ul style="list-style-type: none"> - Personal de manteniment i de neteja (5 persones) - Un encarregat del pavelló (a partir de maig de 1982) - Una llicenciada en educació física (a partir de setembre de 1982) <p>Personal extern al Patronat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professorat d'educació física/monitors esportius esport extraescolar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Una llicenciada en educació física (fins mitjans de 1984) - Un oficial de manteniment (a partir de setembre de 1984) <p>Personal de manteniment i neteja (pagat a hores)</p> <p>Personal extern al Patronat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professorat d'educació física/monitors esportius esport extraescolar. (fora de plantilla del Patronat) - Professorat de les escoles municipals de gimnàstica rítmica i patinatge - Professorat programes de gent gran i manteniment d'adults - Contractació administrativa de prestació de serveis per a un llicenciat en medicina del Centre de Medicina Esportiva (1987) - Contractació de serveis de vigilància per als equipaments 	<ul style="list-style-type: none"> - Un administratiu (a partir de 1990) - Un llicenciat en educació física com a director tècnic compaginant les funcions amb secretari tècnic del Consell comarcal d'esports d'Osona (de 1988 a 1990) - Un metge adscrit al Centre de Medicina Esportiva (mitja jornada) (a partir de 1991) <p>Personal de manteniment i neteja</p> <p>Personal extern al Patronat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professorat d'educació física/monitors esportius esport extraescolar. (fora de plantilla del Patronat) - Professorat de les escoles municipals de gimnàstica rítmica i patinatge - Professorat programes de gent gran i manteniment d'adults
	Altres estructures	<ul style="list-style-type: none"> - Paper important del Consell comarcal d'esports d'Osona en l'esport escolar i relació molt estreta amb el Patronat - President del Consell comarcal d'esports: regidor d'esports de Vic 	<ul style="list-style-type: none"> - Paper important del Consell comarcal d'esports d'Osona en l'esport escolar i relació molt estreta amb el Patronat - President del Consell comarcal d'esports: regidor d'esports de Vic - Seu del Patronat: instal·lacions del Mas Osona - Creació del Centre de Medicina Esportiva: metge contractat 	<ul style="list-style-type: none"> - Paper important del Consell comarcal d'esports d'Osona en l'esport escolar i relació molt estreta amb el Patronat - El Consell comarcal d'esports passa a denominar-se Consell esportiu d'Osona (1988) - Presidenta del Consell comarcal d'esports: regidora d'esports de Vic - Seu del Patronat: instal·lacions del Mas Osona - Secretari tècnic del Consell comarcal d'esports: el director tècnic del Patronat (1988-1990) - Centre de Medicina Esportiva infrautilitzat. <p>Proposta de metge en la plantilla del Patronat a partir de 1991 (a mitja jornada)</p>
Política envers els equipaments	Equipaments esportius a l'inici de la legislatura	<p><u>Equipaments esportius municipals:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pavelló Municipal d'Esports. - Equipaments esportius bàsics a tres de les cinc escoles d'EGB <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Estadi Torres i Bages; Club Patí Vic; Camp de futbol UEVic; Pista poliesportiva Habitat; Club Tennis Vic (a Gurb); piscina de Can Martra; piscina de la Conxa; centres docents privats 	<p><u>Equipaments esportius municipals:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pavelló Municipal d'Esports-1; - Pavelló Municipal d'Esports-2; - camp d'entrenament de futbol al Mas Osona; - equipaments esportius escolars a tots els centres <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Estadi Torres i Bages; Club Patí Vic; Camp de futbol UEVic; Pista poliesportiva Habitat; Club Tennis Vic (a Gurb); piscina de Can Martra;; centres docents privats 	<p>Equipaments municipals: Pavelló Municipal d'Esports-1; Pavelló Municipal d'Esports-2; zona esportiva del Mas Osona</p> <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Estadi Torres i Bages; Club Patí Vic; Camp de futbol UEVic; Pista poliesportiva Habitat; Club Tennis Vic (a Gurb); piscina de Can Martra;; centres docents privats
	Construcció o remodelació d'equipaments	<ul style="list-style-type: none"> - Millora equipaments esportius escolars - Inauguració del Pavelló Municipal d'Esports-2 (cobrint la pista annexa del Pavelló Municipal 	<ul style="list-style-type: none"> - Inauguració de l'Estadi Municipal de Futbol i dos nous camps d'entrenament de futbol en el Mas Osona (1986) 	<ul style="list-style-type: none"> - Millora de les pistes poliesportives dels centres docents públics (Andersen; Jaume Balmes; Guillem de Mont-rodón; Dr. Salarich). Projecte

	esportius municipals	<p>d'Esports) (1983)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pistes poliesportives de barri (Santa Anna (1981); inici d'obres de la pista de Sentfores (1983)) - Zona esportiva del Mas Osona: aprovació de projecte. inici de les obres. Inauguració camp de futbol d'entrenament (1983) - Inauguració de circuit de fúting(1981) 	<ul style="list-style-type: none"> - Desaparició del Camp de futbol de la UEVic - Inauguració de l'Estadi Municipal d'Atletisme del Mas Osona (1986) - Inauguració de la pista poliesportiva de Sentfores (1985) - Inauguració de pistes de petanca (Santa Anna; Cases del Sindicat - Remodelació del Pavelló Municipal d'Esports-1 per acollir el Mundial de Bàsquet de 1986 - Col·locació de cistelles de bàsquet per la ciutat en la campanya "Bàsquet al carrer" (1985) 	<p>de construcció d'una pista en el centre Montseny</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noves instal·lacions i remodelacions al Mas Osona: construcció d'un altre camp de futbol d'entrenament (1989); vestidors;enllumenat. Circuit permanent de cros. Zona de llançaments. Construcció d'un camp de rugby (1990). Inici d'expedient de compra de terrenys annexos a la zona (1990) - Noves instal·lacions a barris:pista poliesportiva al carrer Montserrat - Reformes dels pavellons: millora de vestidors i construcció de grades al Pavelló Municipal d'Esports-2. Reparació de coberta del Pavelló Municipal d'Esports-1. Ubicació d'un rocòdrom al Pavelló Municipal d'Esports-2.
	Gestió dels equipaments	<p><u>Equipaments municipals de gestió directa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pavelló Municipal d'Esports-1 <p>Reglamentació de l'ús del Pavelló Municipal d'Esports.</p>	<p><u>Equipaments municipals de gestió directa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pavelló Municipal d'Esports-1 - Pavelló Municipal d'Esports-2 - camps d'entrenament de futbol del Mas Osona <p>Nova política econòmica en la gestió directa: establiment de tarifes;ingressos per publicitat; nous recursos tecnològics i reglamentacions per a l'estalvi energètic; ampliació d'horaris; usos no esportius dels pavellons</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regulació jurídica del bar del Pavelló - Contractació de serveis de vigilància per als equipaments i de cobertura de responsabilitat civil <p><u>Equipaments municipals de gestió indirecta:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cessió de l'Estadi Municipal de Futbol a la UEVic mitjançant concessió administrativa per 35 anys. El club assumeix la responsabilitat de construcció, ús i gestió del camp amb un cànon de 100.000 pessetes anuals - Cessió de l'estadi Municipal d'Atletisme al Club Atlètic Vic en les mateixes condicions. - Cessió d'equipaments de barri: cessió de l'ús i manteniment de les pistes poliesportives als veïns de Santa Anna i Sentfores i de les pistes de petanca al Club Petanca Santa Anna i Club Petanca Vic. 	<p>Equipaments municipals de gestió directa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pavelló Municipal d'Esports-1 - Pavelló Municipal d'Esports-2 - camps d'entrenament de futbol del Mas Osona - Gestió de les activitats continuades (entrenaments i competicions del Club Bàsquet Vic, Club Handbol Vic, Club Estic Plana de Vic, futbol-sala; escoles esportives) i els esdeveniments puntuals (Fira d'esquí; Festival de la Infància i la Joventut; trobades de corals,...) - Aplicació d'eines informàtiques a la gestió (1990) <p>Equipaments municipals de gestió indirecta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segueix la cessió dels estadis de futbol i d'atletisme - Inici de tràmits per a la cessió de la pista poliesportiva de Sentfores al Centre d'Esports Sentfores
Política envers les activitats	Esport escolar	<ul style="list-style-type: none"> - Finançament del professorat d'educació física - Finançament de material esportiu - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell comarcal d'esports d'Osona: escoles esportives; organització de competicions 	<ul style="list-style-type: none"> - Finançament del professorat d'educació física (es limita al 60% del cost i les APAs havien de cobrir la resta) - Finançament de material esportiu - S'incorpora la política de subvencionar les 	<ul style="list-style-type: none"> - Finançament del professorat d'educació física (es limita al 60% del cost i les APAs havien de cobrir la resta) - Incorporació del criteri de subvencionar les activitats esportives dins l'horari escolar

			<ul style="list-style-type: none"> activitats extraescolars dels centres docents privats - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell comarcal d'esports d'Osona: escoles esportives; organització de competicions - Suport a esdeveniments esportius escolars (Diada de l'Handbol; 24 Hores de bàsquet escolar; Convi-Esport) 	<ul style="list-style-type: none"> - Suport econòmic a les activitats esportives extraescolars dels centres docents públics i privats. Atenció especial a través de convenis amb els centres que connectessin l'educació física amb l'esport extraescolar - Establiment d'una reglamentació de concessió de beques per alumnes d'escoles esportives. - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell esportiu d'Osona: escoles esportives; organització de competicions - Organització de jocs esportius comarcals i de la final dels Jocs Escoars de Catalunya de diverses modalitats en l'any 1988
	Iniciació esportiva	<ul style="list-style-type: none"> - Creació d'escoles esportives municipals (gimnàstica; tennis taula) - Suport a les escoles esportives del Consell comarcal d'esports d'Osona i a les dels clubs 	<ul style="list-style-type: none"> - Escoles esportives municipals de gimnàstica rítmica i de patinatge (1986) - Suport a les escoles esportives del Consell comarcal d'esports d'Osona i a les dels clubs - Reglamentació de la concessió de subvencions a les escoles esportives. 	<ul style="list-style-type: none"> - Intent de posar en marxa una escola de gimnàstica artística (1987) - Suport a les escoles esportives del Consell comarcal d'esports d'Osona i a les dels clubs
	Esport de competició	<ul style="list-style-type: none"> - Recolzament a les activitats dels clubs - Suport a manifestacions esportives per a la difusió de Vic: final d'etapa de la Volta 1980 i 1981; pas per Vic de la Setmana Catalana de Ciclisme 1982; Copa Galea de 1982; Mundialet de futbol de 1982 - Difusió dels èxits esportius dels vigatans (Jordi Arcarons, campió d'Espanya de motocròs 1980) - Seu de competicions de seleccions catalanes (Catalunya-Euzkadi de bàsquet el 1980; Catalunya-Castella de bàsquet juvenil femení el 1982) 	<ul style="list-style-type: none"> - Recolzament a les activitats dels clubs - Suport a manifestacions esportives per a la difusió de Vic: final d'etapa de la Setmana Catalana de Ciclisme de 1985; final d'etapa de la 75 Volta el 1986; inauguració del Mundialet de Bàsquet de 1986 (Catalunya- Egipte de categoria infantil) - Primers contactes polítics per poder ser subseu d'hoquei patins en les Jocs Olímpics de 1992 	<ul style="list-style-type: none"> - Recolzament a les activitats dels clubs - Designació de Vic com a subseu d'hoquei patins dels Jocs Olímpics de 1992. Festa popular a la Plaça Major per celebrar-ho (1988). Selecció de les instal·lacions del Club Patí Vic que va rebre un ajut per remodelar els equipaments - Constitució del Comitè de la Subseu Olímpica de Vic. - Designació final dels partits de la fase prèvia.
	Esport popular	<ul style="list-style-type: none"> - Organització de la Caminada Popular - Suport a esdeveniments esportius populars dels clubs (ex. Diada dels escacs) - Suport a activitats esportives populars en el Mercat del Ram i la Festa Major 	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidació de l'organització de la Caminada Popular - posada en marxa d'un programa d'activitats físiques per a la gent gran i un programa de manteniment d'adults - Dinamització del bàsquet popular amb la col·locació de cistelles als parcs i carrers en la campanya de "Bàsquet al carrer" (1985) - Suport a activitats esportives populars en el Mercat del Ram i la Festa Major. 	<ul style="list-style-type: none"> - Continuïtat en l'organització de la Caminada Popular - Ampliació del nombre de participants en el programa d'activitats físiques per a la gent gran - Suport a activitats esportives populars en el Mercat del Ram i la Festa Major. - Augment de la pràctica del futbol-sala
Política envers les entitats	Entitats esportives durant la legislatura	<ul style="list-style-type: none"> - Important protagonisme de les entitats en el sistema esportiu municipal - Creixement del nombre d'entitats: 25 en 1979; 42 en 1983 - Més de 30 modalitats esportives - Activitats esportives en espais convencionals, medi natural i locals - Tipus d'equipaments utilitzats: propis; de 	<ul style="list-style-type: none"> - Creació de quinze noves entitats esportives durant la legislatura. Destaquen una nova entitat d'atletisme (Associació Atlètica d'Osona), nous clubs de petanca, entitats esportives de barri, entitats lligades a noves modalitats esportives (rugby, hípica) - Aparició de l'esquai Club Squash Vic (1985) 	<ul style="list-style-type: none"> - Creació de cinc noves entitats esportives lligades a noves modalitats esportives: curses d'orientació, windsurf, parapent, futbol americà. - Creació per empresaris vigatans d'una societat per formar un club de golf a la urbanització El Muntanya a Seva (Club Golf Osona) (1987) - Inauguració d'un gimnàs dedicat al fitness (1987)

		<p> propietat privada; municipals; centres docents públics; espais naturals; sales</p> <ul style="list-style-type: none"> - Més de 10.000 persones associades a clubs l'any 1983 - Existència de gimnasos privats 		
	<p>Activitats destacades de les principals entitats</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Club Patí Vic: màxim nivell esportiu en hoquei patins; seu de campionats de Catalunya i comarcals en altres seccions - Club Tennis Vic: organització de campionats internacionals, catalans i socials - UEVic: futbol categoria Preferent i 3a. divisió - OAR Vic: futbol segona regional - Participació en competicions i organització d'activitats a diversos nivells territorials de: Club Atlètic Vic; Club Natació Vic-ETB; Club Handbol Vic; Club Bàsquet Vic; Club Voleibol Vic; Escuderia Osona; Amics del Bicicross; Club Esquí Vic; Baló Club Mediterrani; Club Modelisme Osona; Agrupació de pescadors esportius de Vic; Club escacs de Vic; Club Billar de Vic;... - Escoles esportives dels principals clubs - Organització i participació en activitats esportives en la Festa Major i el Mercat del Ram - Difusió de l'esport popular: 24 hores de futbol-sala; Bicicletada popular; Cursa atlètica popular;... 	<ul style="list-style-type: none"> - Etapes de crisi en les principals entitats de la ciutat: problemes esportius, econòmics i de govern en la UEVic durant tot el període; problemes econòmics i esportius en el Club Patí Vic entre 1983 i 1985; crisi econòmica al Club Tennis Vic l'any 1987 - Participació en competicions i organització d'activitats a diversos nivells territorials dels clubs de la ciutat Èxits esportius destacables: Lluís Comas del Club Escacs Vic campió mundial d'escacs infantil el 1984; Pere Casacuberta campió del món júnior de cros l'any 1984; el Club Patí Vic retorna a Divisió d'Honor en la temporada 1985-1986; UEVic retorna a 3a. divisió en la temporada 1986-1987 - Escoles esportives dels principals clubs - Organització i participació en activitats esportives en la Festa Major i el Mercat del Ram - Expansió de l'esquai 	<ul style="list-style-type: none"> - El Club Patí Vic surt de la crisi econòmica i millora els seus equipaments com a conseqüència de ser subseu dels Jocs del 1992 - La UEVic va seguir amb problemes interns relacionats amb el seu president. A nivell esportiu va oscil·lar entre la 3a. divisió i la categoria preferent. Va tenir conflictes amb l'Ajuntament per la gestió de l'Estadi. - El Club Tennis Vic va seguir organitzant competicions internacionals i d'àmbit més reduït - L'OAR-Vic va disposar d'un nou camp de futbol a l'Estadi Torres i Bages al transformar la pista d'atletisme (1988). El club seguia a segona regional - Altres entitats presents en el sistema: Remei FC (futbol); Club Atlètic Vic; Club Bàsquet Vic; Club Handbol Vic; Club Natació Vic-ETB; Club Petanca Santa Anna; Club petanca Vic; Vic Tennis Taula; Club Escacs Vic; Club Esquí Vic; Agrupació de pescadors esportius de Vic; Escuderia Osona; Osona Rugby Club - Escoles esportives dels principals clubs - Organització i participació en activitats esportives en la Festa Major i el Mercat del Ram
	<p>Relacions del Patronat amb les entitats</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització del Pavelló Municipal d'Esports: Club Bàsquet Vic; Club Handbol Vic i Club Voleibol Vic - Suport econòmic: trofeus; subvencions per activitats, pel funcionament quotidià, per formació, material, reparacions d'equipaments, desplaçaments... - Cessió d'espais per a seu d'entitats - Intercessió davant altres organismes públics - Projecció de les entitats (Millors esportistes i entitats de Vic; Medalles de la ciutat;... 	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització dels equipaments esportius municipal: Bàsquet Vic; Club Handbol Vic; Club Estic Plana de Vic - Suport econòmic: trofeus; subvencions per activitats, pel funcionament quotidià, per formació, material, reparacions d'equipaments, desplaçaments... - Intercessió davant altres organismes públics - Projecció de les entitats (Millors esportistes i entitats de Vic; Medalles de la ciutat;... 	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització dels equipaments esportius municipal: Bàsquet Vic; Club Handbol Vic; Club Estic Plana de Vic - Suport econòmic: trofeus; subvencions per activitats, pel funcionament quotidià, per formació, material, reparacions d'equipaments, desplaçaments... - Projecció de les entitats (Millors esportistes i entitats de Vic; Medalles de la ciutat;...

	Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)				Segona legislatura (maig 1983-juny 1987)				Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)			
PRESSUPOST GENERAL DE L'AJUNTAMENT	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Total despeses <i>(en milers de pessetes)</i>	296.916	747.376	688.632	924.265	1.020.330	1.230.972	1.701.953	2.068.580	2.342.003	2.939.783	3.628.924	3.794.438
Total despeses <i>(en milers de pessetes en valor constant de 1980)</i>	296.916	646.481	525.426	629.424	624.442	693.037	879.910	1.015.673	1.096.057	1.287.625	1.487.859	1.468.448
Total despeses en operacions corrents <i>(en milers de pessetes)</i>	246.145	326.321	383.847	462.102	550.120	649.084	810.477	881.228	984.922	1.168.125	1.284.705	1.511.285
Total despeses en inversió <i>(en milers de pessetes)</i>	16.047	347.890	222.330	368.171	375.396	482.351	302.381	491.512	544.928	538.226	888.625	380.894
PRESSUPOST D'ESPORTS	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Total despeses <i>(en pessetes)</i>	6.924.819	11.594.434	12.061.116	15.562.533	16.047.568	16.900.706	20.020.823	23.809.190	28.854.217	41.781.330	47.342.743	51.094.965
Total despeses <i>(en pessetes/habitant)</i>	478	2.334	1.147	524	3.707	668	1.108	832	1.299	2.116	2.466	1.778
Despeses d'esport/Despeses generals	5,3%	10,0%	5,6%	1,8%	11,4%	1,7%	2,6%	1,6%	2,1%	3,1%	2,9%	2,2%
Total despeses corrents	6.924.819	11.594.434	12.061.116	15.562.533	16.047.568	16.900.706	20.020.823	23.809.190	28.854.217	41.781.330	47.342.743	51.094.965
Despesa corrent esports/ despesa corrent total	2,8%	3,6%	3,1%	3,4%	2,9%	2,6%	2,5%	2,7%	2,9%	3,6%	3,7%	3,4%
Capítol 1- Remuneracions de personal		2.081.581	3.347.636	4.707.075	5.495.062	5.141.800	5.890.886	6.530.000	7.274.259	11.767.456	13.197.679	15.404.744
Capítol 2- Compra de béns i serveis	5.924.819	7.997.894	7.754.234	9.857.056	9.066.872	9.428.672	11.593.937	14.479.190	17.879.958	23.950.865	28.895.984	29.761.688
Capítol 4- Transferències corrents	1.000.000	1.514.959	959.246	998.402	1.485.634	2.330.234	2.536.000	2.800.000	3.700.000	6.063.009	5.249.080	5.928.533
Inversió <i>(en pessetes)</i>	7.415.319	58.523.223	22.709.251	0	93.999.760	3.000.000	11.649.801	0	8.656.215	19.398.933	24.349.800	0
Inversió esports/Inversió total	46,2%	16,8%	10,2%	0,0%	25,0%	0,6%	3,8%	0,0%	1,6%	3,6%	2,7%	0,0%

CAPÍTOL 6

LA POLÍTICA ESPORTIVA MUNICIPAL DE SANT FELIU DE LLOBREGAT (1979-1991)

6.1. Descripció general del municipi

Sant Feliu de Llobregat és una ciutat—títol concedit per Alfons XIII l'any 1929—construïda, bàsicament al llarg del segle XX, especialment a partir de la segona meitat de segle, quan la ciutat va anar sofrint una progressiva industrialització i urbanització, de manera que la indústria es va anar convertint en la veritable base econòmica de la ciutat, localitzada en diversos polígons industrials situats, sobretot, a la banda de ponent de la població, i que abastien gairebé tots els rams: des dels transformats metàl·lics, fins a l'alimentació, passant pel tèxtil, les arts gràfiques, els productes químics i farmacèutics, etc.

La urbanització moderna es va iniciar a finals del segle XIX, amb la inauguració de l'estació de ferrocarril i la construcció d'un altre edifici emblemàtic, el Mercat municipal, l'any 1885. Això va motivar primer un creixement demogràfic procedent de l'interior de Catalunya i, més endavant, amb la industrialització, de persones procedents de la resta de l'Estat espanyol amb l'augment més remarcable en la dècada dels anys setanta, que va implicar una evolució urbanística del municipi, amb la creació de nous barris. Sant Feliu es va convertir en un municipi que tenia 1.895 habitants en l'any 1787 i que va arribar als 36.608 l'any 1991.

501

6.1.1. El territori

6.1.1.1. Aspectes geogràfics

El municipi de Sant Feliu de Llobregat es troba situat a la vall baixa del riu Llobregat a l'esquerra del seu curs, a una distància de 12 kilòmetres de Barcelona. És la capital de la comarca del Baix Llobregat des de l'aprovació de la llei d'ordenació territorial de Catalunya de 1987 i ja ho havia estat en la divisió comarcal que va fer la Generalitat l'any 1936. Tot i ser capital de comarca, Sant Feliu de Llobregat rep una forta influència de la proximitat de Barcelona. Des de mitjans del segle anterior la ciutat forma part d'una zona anomenada "continuum urbà de Barcelona" (Recolons, 1974), territori format per onze municipis⁴⁹⁶ que forma un conjunt urbà amb contigüitat d'edificacions al voltant de la ciutat comtal.

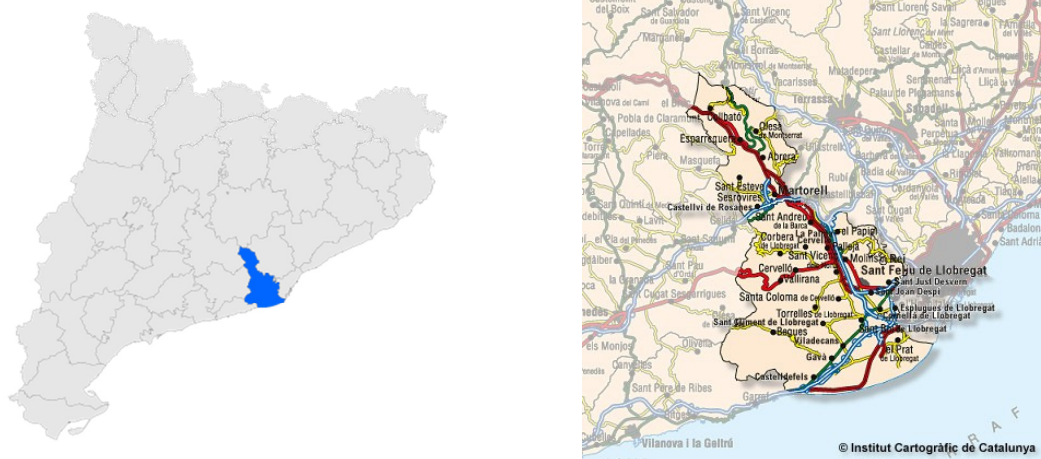

Figura 6. 1. Mapa de la comarca del Baix Llobregat.

Font: <http://www.municat.net>

⁴⁹⁶ Set formen part de la comarca del Barcelonès (Barcelona, Badalona, Esplugues del Llobregat, Sant Adrià del Besòs, Sant Just Desvern, Sant Coloma de Gramenet i l'Hospitalet de Llobregat); tres pertanyen al Baix Llobregat (Sant Feliu de Llobregat, Cornellà i Sant Joan Despí); i un altre municipi és de la comarca del Maresme (Montgat).

Per la seva situació geogràfica té un entorn natural—la Serra de Collserola, amb turons entre 350 i 520 metres d'altitud—que permet la pràctica del senderisme, bicicleta de muntanya, marxa a cavall, o altres activitats similars amb un accés immediat des del mateix terme municipal. El mar està relativament a prop, a poc menys de vint kilòmetres de distància, a les platges de Barcelona o de Castelldefels. En canvi, altres zones naturals que permetin altres activitats de muntanya com l'excursionisme, l'escalada, o els esports de neu, estan més llunyanes. La més propera és el massís de Montserrat a 39 kilòmetres, mentre el massís del Montseny està a uns 70 kilòmetres. La distància a les zones prepirinenques o pirenaïques que disposen de pistes d'esquí supera els cent kilòmetres, essent el massís del Port del Compte, al Prepirineu, el més proper, a 132 kilòmetres.

Taula 6. 1. Distància de Sant Feliu de Llobregat a espais naturals de possible pràctica esportiva.

	KILÒMETRES	TIPUS DE PRÀCTICA
Zones d'activitats aquàtiques		
Castelldefels	18 km.	Esports aquàtics
Barcelona	19 km.	Esports aquàtics
Zones de mitja muntanya (600-1.500 mts. d'altitud)		
Serra de Collserola	0 km.	Senderisme, bicicleta de muntanya
Massís de Montserrat	32 km.	Excursionisme, escalada
Massís del Montseny	69 km.	Excursionisme
Zones d'alta muntanya (més de 1.500 mts. d'altitud)		
Port del Compte	132 km.	Excursionisme, esports de neu
Vall de Núria	142 km.	Excursionisme, esports de neu
Masella	145 km.	Excursionisme, esports de neu
La Molina	150 km.	Excursionisme, esports de neu
Vallter 2000	163 km.	Excursionisme, esports de neu

Font: <https://www.google.es/maps>.

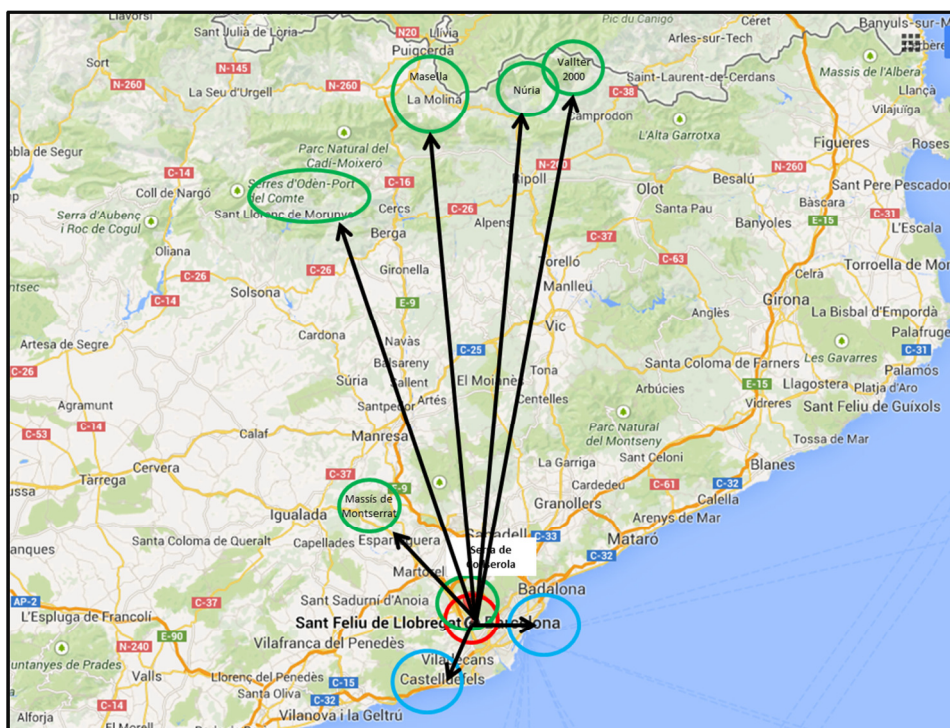

Figura 6. 2. Distància de Sant Feliu de Llobregat a entorns naturals de possible pràctica esportiva.

El terme municipal va pujant des de la vall del Llobregat cap a la serra de Collserola, un espai natural que s'estén per nou municipis. La ciutat està situada a 25 metres d'altitud, encara que el territori és en part muntanyós, ocupant la vessant sud-oest de la serra de Collserola, i en part pla, constituït per les terres d'al·luvió del riu Llobregat, una zona utilitzada bàsicament per temes agrícoles. La part muntanyosa, marcada pels vessants meridionals del puig d'Olorda (434 m.)—explotat per una fàbrica de ciment en el període del nostre estudi—comprèn la vall de la riera de la Salut que va produir inundacions al nucli urbà de Sant Feliu fins que va ser canalitzada.

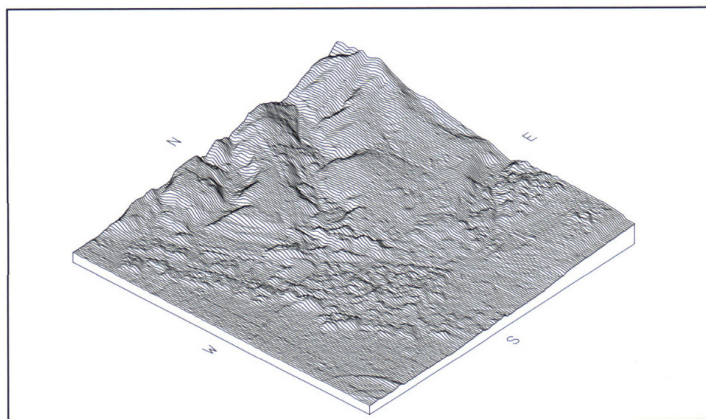

Figura 6. 3. Relleu del territori de Sant Feliu de Llobregat.
Font: <http://cartotecadigital.icc.cat>.

El territori municipal té una extensió de 11,9 km², superfície petita que situa el municipi en el lloc 228è. entre els 311 municipis de la província de Barcelona i el 723è. entre els 945 de tot Catalunya. És limítrof a ponent amb els municipis de Santa Coloma de Cervelló i Sant Vicenç dels Horts, separats pel riu Llobregat i importants vies circulatòries que dificulten l'accessibilitat. Una mica més al nord, limita amb Molins de Rei i, per la zona muntanyosa, amb Sant Cugat del Vallès i Barcelona. Cap a l'est està a tocar a Sant Just Desvern i una mica al sud hi ha Sant Joan Despi.

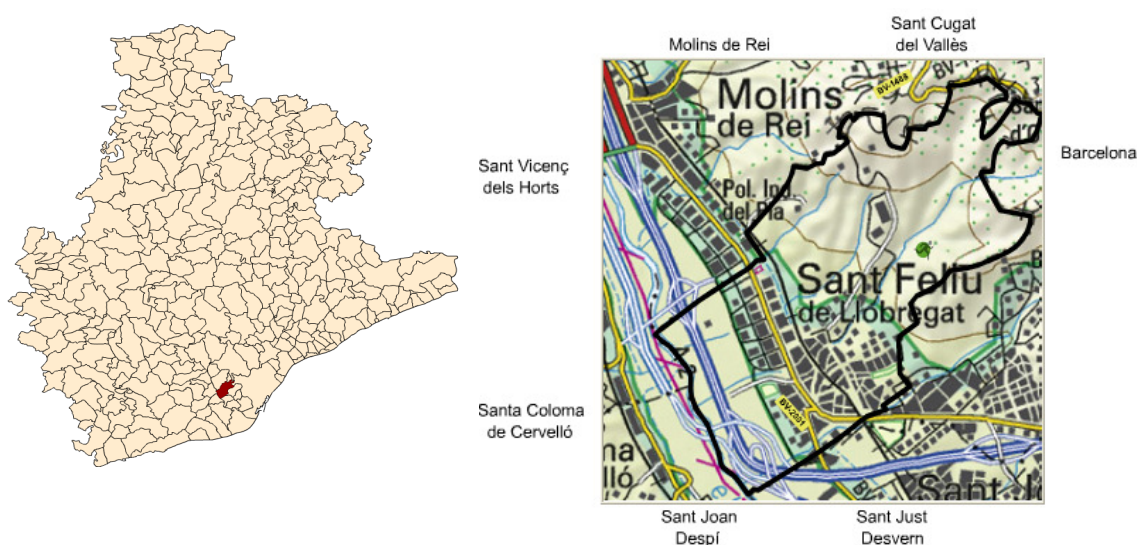

Figura 6. 4. Ubicació de Sant Feliu de Llobregat a la província de Barcelona i terme municipal amb els municipis veïns. Font: <http://www.diba.es/ortofotos>.

De totes aquestes poblacions les que estan més relacionades amb Sant Feliu són Sant Just Desvern, Molins de Rei i Sant Joan Despí, les quals tenen el centre de la població més proper i tenen menys barreres naturals o artificials. Aquests tres municipis tenen el seu centre a menys de 5 kilòmetres de distància—aproximadament una hora caminant—del centre de Sant Feliu.

Taula 6. 2. Distància dels centres de població dels municipis veïns amb el centre de població de Sant Feliu de Llobregat.

	KILÒMETRES	TEMPS A PEU	TEMPS AMB COTXE
Sant Just Desvern	2,0	22 min.	6 min.
Sant Joan Despí	2,4	31 min.	9 min.
Molins de Rei	4,6	57 min.	13 min.
Sant Vicenç dels Horts	5,5	1h.10 min.	13 min.
Santa Coloma de Cervelló	7,0	1h.28 min.	15 min.
Barcelona	11,3	2h.23 min.	28 min.
Sant Cugat del Vallès	16,1	3h.23 min.	26 min.

Font: <https://www.google.es/maps>.

El clima és mediterrani del tipus prelitoral central. Segons dades del Servei Meteorològic de Catalunya, entre 1961 i 1990 la temperatura mitjana a la comarca va ser de 15,4°. Els valors màxims absoluts mitjans es van situar en els 24,7° mentre la mínima absoluta mitjana va ser de 11°. La precipitació mitjana a la comarca va ser de 645,6 mm. anuals i el número mitjà de dies de pluja de 69,5 per any, per 5,5 dies de glaçada de mitjana.

6.1.1.2. Aspectes urbanístics

El terme municipal de Sant Feliu de Llobregat té una distribució del sòl molt desigual amb predomini de la zona no urbanitzable, que ocupa el 67% del territori, és a dir, 7,9 km². El sòl urbà, amb 3,5 km² (30%), i l'urbanitzable, amb 0,4 km² (3%) representen el 33%, que significa els 3,9 km² restants del territori.⁴⁹⁷ En la figura 6.5 es pot observar aquests usos del sòl. Destaca la petita part que ocupa la zona urbana—en vermell en el mapa—en relació amb el conjunt del terme. En blau podem veure la zona industrial i la resta és la zona no urbanitzable, muntanyosa en la part propera a la serra de Collserola i àrea de conreu en els terrenys propers al riu Llobregat.

Figura 6. 5. Usos del sòl de Sant Feliu de Llobregat.

Font: <http://www.diba.es/ortofotos>

⁴⁹⁷ Les dades corresponen al pla d'ordenació urbanística del 2011. Hem trobat un anterior del 2004, amb lleugeres variacions, però no hem pogut localitzar cap pla urbanístic específic de Sant Feliu de l'època estudiada per poder veure l'evolució urbanística del sòl.

La zona urbana, molt compacta, es distribueix a banda i banda de la carretera N-340⁴⁹⁸—que representava una clara barrera urbana interna en el període d'estudi del nostre treball—i s'estén des del peu de la Serra de Collserola al sector nord-est de la ciutat fins els camps de conreu del sud-oest a tocar el riu. Pel nord i pel sud presenta una continuïtat amb l'entramat urbà de Molins de Rei i de Sant Just Desvern respectivament.

Dins el terme hi ha un tram de l'autopista AP-2 que enllaça amb l'autovia A-2. És remarcable el fet que la ciutat està dividida en dos pel pas de la via fèrria que va de Barcelona a Tarragona i que travessa el terme municipal de sud a nord, una altra important barrera urbanística. La via fou inaugurada el 1855, i ha estat motiu de molts anys de lluita ciutadana per aconseguir el soterrament de les vies.⁴⁹⁹

La ciutat està dividida, administrativament, en set districtes que agrupen els diferents barris de la ciutat. En la figura 6.6 està representada la distribució en districtes amb els barris que en formen part.⁵⁰⁰ Una gran part dels districtes 1 i 2, en la zona de la carretera de Laureà Miró està ocupada per indústries.

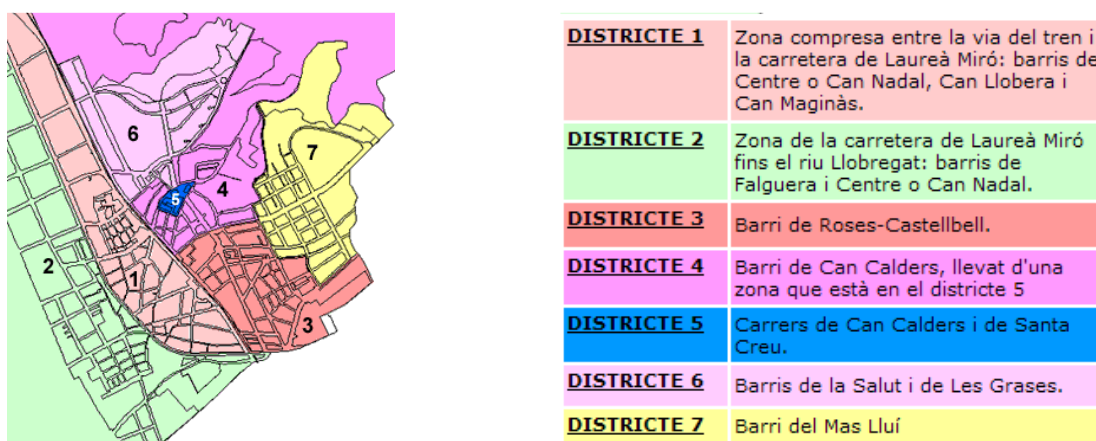

Figura 6. 6. Districtes de Sant Feliu de Llobregat. Font: <http://www.santfeliu.org/>

En la figura 6.7 podem veure la distribució actual dels barris amb la superfície que ocupen els barris que disposen d'habitatges, és a dir, sense comptar la superfície industrial. Veiem que el total de zona habitada és de 2,5 km², cosa que representa només el 21% de la superfície total del municipi.

Durant el segle XX s'identifiquen tres etapes en l'expansió urbanística de la ciutat. La primera es va produir el 1902 quan es va redactar el primer instrument de planificació que preveia el creixement de la vila. El nucli més antic de la ciutat està situat al voltant de la carretera de Madrid a França, amb els barris de Centre o Can Nadal, Can Llobera i Can Maginàs. La segona etapa s'identifica amb l'època franquista, durant els anys seixanta i setanta, moment en el qual es van crear els barris de Roses-Castellbell, Can Calders i la Salut, separats del centre per la línia del ferrocarril i el barri de Falguera. L'última etapa va tenir lloc durant la dècada dels noranta, quan sorgiren els barris del Mas Lluí, Les Grasses i una nova ampliació de Falguera.

⁴⁹⁸ Avui anomenada carretera Laureà Miró.

⁴⁹⁹ El 15 de juny del 2006, l'alcalde de Sant Feliu, la ministra de Foment i el conseller de Política Territorial de la Generalitat van signar un acord per soterrar les vies fèrries de la ciutat amb l'horitzó que l'any 2015 estigui completament finalitzada l'obra.

⁵⁰⁰ La distribució correspon a 2010.

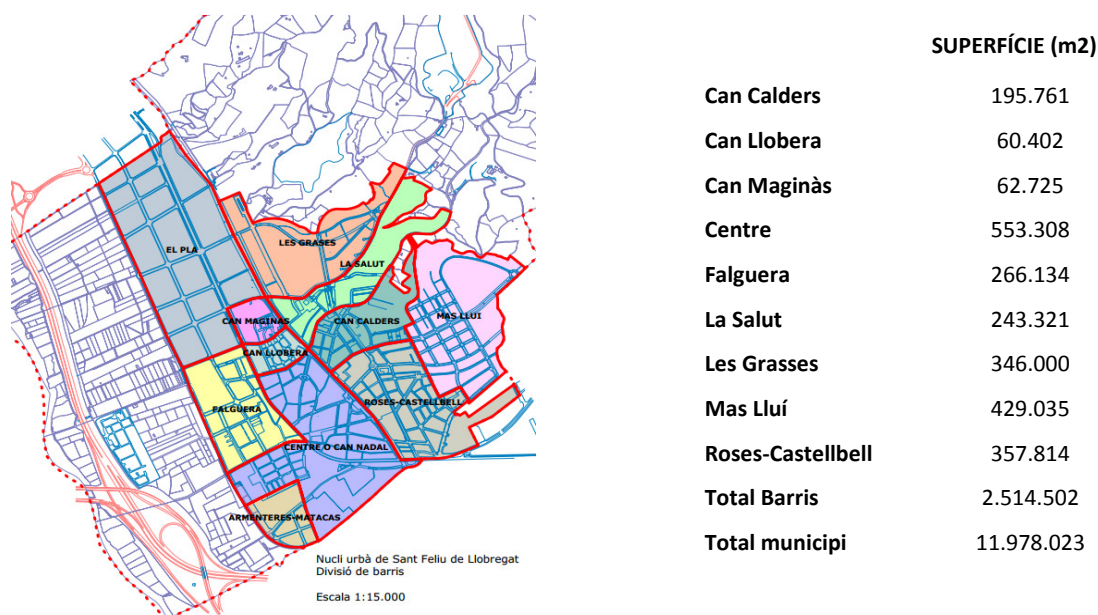

Figura 6. 7. Superfície dels barris de Sant Feliu de Llobregat. Font: Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

En les figures que venen a continuació podem veure l'evolució del nucli urbà de Sant Feliu. En la figura 6.8 es reproduïx un plànol de la ciutat de l'any 1967, on s'aprecia que el nucli de població se situava en torn als barris a banda i banda de la carretera nacional.

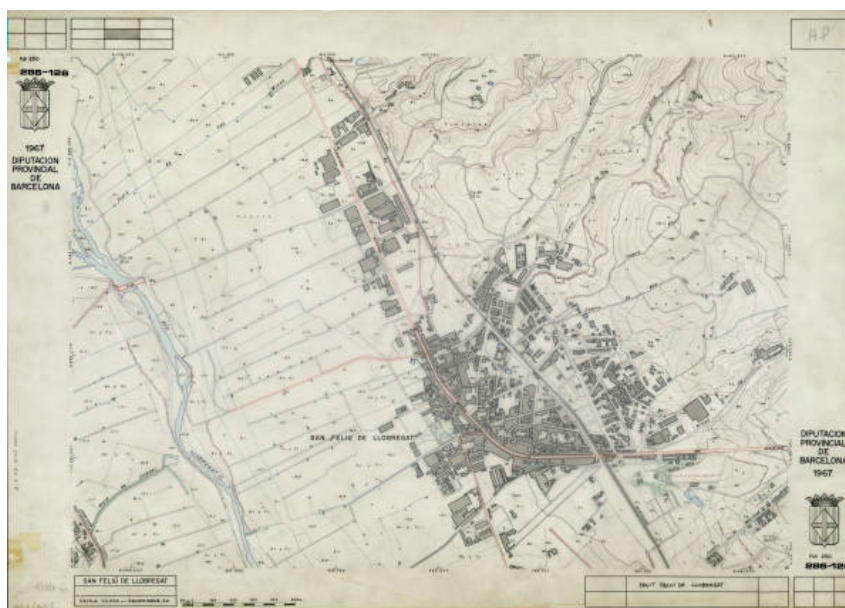

Figura 6. 8. Nucli urbà de Sant Feliu de Llobregat (1967). Font: <http://cartotecadigital.icc.cat>.

En la fotografia aèria de l'any 1986, dins el període d'estudi del nostre treball, es pot observar el creixement cap a la muntanya de la zona urbana en els barris situats per sobre la via del tren, Can Calders, Roses-Castebell, La Salut, així com una expansió de la zona industrial situada en la carretera que uneix la ciutat a Molins de Rei.

Figura 6. 9 Fotografia aèria de Sant Feliu de Llobregat (1986). Font: <http://cartotecadigital.icc.cat>

L'evolució urbanística de la ciutat també la podem comprovar amb l'evolució dels censos d'habitatges. Segons IDESCAT, l'any 1981 existien a Sant Feliu de Llobregat un total d'11.531 habitatges construïts, dels quals el 88,8%, o sigui 10.244 corresponien a habitatges principals, és a dir a llars familiars. Deu anys més tard, la xifra no es va ampliar molt. El total d'habitatges era de 12.076, dels quals 10.647 corresponien a habitatges familiars, una quantitat que significava el 88,2% del total d'habitatges. L'increment d'habitatges principals entre 1981 i 1991 va ser de només 403, un 3,9%.

En canvi, on si s'aprecia una enorme evolució urbanística és en les dècades dels anys seixanta i setanta. En la taula 6.3 podem veure la sèrie temporal en la construcció d'habitatges principals. Així, el 80,7% dels habitatges existents a Sant Feliu l'any 1991 havien estat construïts entre 1961 i 1980, xifra que arribava al 87,0% del total si ho ampliem a la dècada dels vuitanta, cosa que significa que abans de 1961 només s'havien construït el 13% dels habitatges familiars que existien l'any 1991.

Taula 6. 3. Habitatges principals en Sant Feliu de Llobregat segons any de construcció de l'edifici.

Abans 1900	De 1900 a 1930	De 1931 a 1940	De 1941 a 1950	De 1951 a 1960	De 1961 a 1970	De 1971 a 1980	De 1981 a 1991	TOTAL
189	481	89	99	521	3.999	4.590	679	10.647
1,8%	4,5%	0,8%	0,9%	4,9%	37,6%	43,1%	6,4%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

6.1.2. La població de Sant Feliu de Llobregat

6.1.2.1. Evolució demogràfica

L'any 1979, Sant Feliu de Llobregat tenia 37.571 habitants, una xifra superior als 36.608 que tenia l'any 1991, punt final del nostre període d'estudi.⁵⁰¹ En la taula 6.4 podem veure l'evolució de la població de Sant Feliu en el període entre 1979 i 1991.

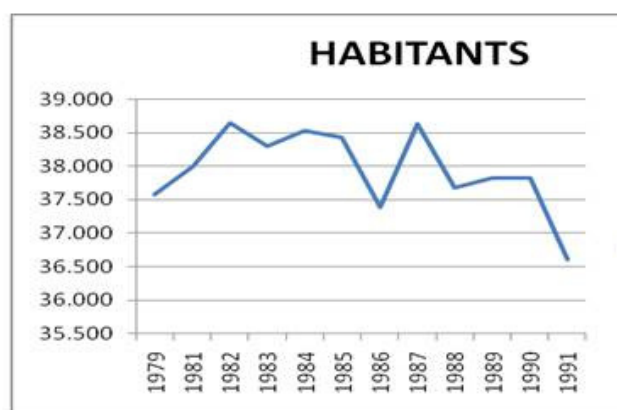
⁵⁰¹ Segons dades del padró municipal el 2012, Sant Feliu tenia 43.671 habitants, una xifra que representa un increment del 15,1%, sobre el nombre d'habitants que tenia el municipi l'any 1991.

Les dades demogràfiques ens indiquen un procés d'alts i baixos en el padró municipal. En el primer quinquenni dels anys vuitanta les xifres es mantenen en un nivell similar amb un descens de més de mil habitants en l'any 1986. Després de un lleuger repunt la tendència cap els anys noranta és descendent havent perdut, al final del període, prop de mil habitants, un 2,5%. La mitjana de població durant tot aquest període va ser de 37.953 habitants.

Si prenem aquesta xifra com a referència per relacionar-la amb la superfície del territori ens trobem amb una densitat mitjana del període 1979-1991 de 3.216 habitants per km², una de les més grans de la província de Barcelona.⁵⁰²

Taula 6. 4. Evolució de la població de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

ANY	HABITANTS
1979	37.571
1980	-
1981	38.004
1982	38.641
1983	38.298
1984	38.528
1985	38.427
1986	37.394
1987	38.633
1988	37.681
1989	37.822
1990	37.823
1991	36.608

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>)⁵⁰³

Abans del nostre període d'estudi, la ciutat havia vist com el nombre d'habitants es multiplicava per deu des de 1900 a 1975, produint-se un increment molt important en els anys que van des de 1960 a 1975, una època de forta immigració en el territori moment en el què de ser una població que superava lleugerament els deu mil habitants es va passar a superar àmpliament els trenta mil, un creixement que significaria un 233% d'increment.

Taula 6. 5. Evolució demogràfica de Sant Feliu de Llobregat (1900-1975).

1900	1950	1960	1965	1970	1975
3.314	7.327	10.201	12.945	21.751	33.959

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

6.1.2.2. Distribució per edats

Analitzant altres característiques poblacionals del moment, hem de dir que l'estructura per edats dels seus habitants ens indiquen que de l'any 1981 al 1991 la població sanfeliuensa, tot i ser bastant més jove que la mitjana catalana, va envellir considerablement. Les estadístiques ens mostren que el percentatge de persones grans va augmentar pràcticament tres punts, mentre el d'infants menors de 14 anys va disminuir més d'11 punts en aquest decenni.

⁵⁰² Per a que serveixi de referència, entre els 311 municipis de la província de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat ocupa el lloc 26è. quant a densitat de població en l'any 2012.

⁵⁰³ Les dades estan extretes dels padrons municipals. En l'any 1980 no va haver recollida de dades.

Taula 6. 6. Estructura de la població per edats de Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. Anys 1981 i 1991.

SANT FELIU DE LLOBREGAT					
Edats	1981		1991		
0-5	5.038	13,3%	2.099	5,7%	
6-14	7.049	18,5%	5.390	14,7%	
15-29	8.591	22,6%	9.780	26,7%	
30-44	8.765	23,1%	8.109	22,2%	
45-64	6.135	16,1%	7.809	21,3%	
65 i més	2.426	6,4%	3.421	9,3%	
Total	38.004	100%	36.608	100%	
CATALUNYA					
Edats	1981		1991		
0-5	579.375	9,7%	341.856	5,6%	
6-14	905.399	15,2%	734.422	12,2%	
15-29	1.346.716	22,6%	1.468.447	24,2%	
30-44	1.135.773	19,1%	1.267.305	20,9%	
45-64	1.327.925	22,3%	1.380.153	22,8%	
65 i més	661.226	11,1%	867.311	14,3%	
Total	5.956.414	100%	6.059.494	100%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Si utilitzem l'indicador demogràfic *índex d'envelliment (població >64 anys/població <15 anys)* veiem que va passar d'un 0,20 l'any 1981—cosa que representaria una persona gran per a cada cinc infants—a un índex de 0,46, més del doble en l'any 1991. Tot i així, s'ha de dir que comparant aquests dos índexs amb els mateixos per a tot Catalunya, Sant Feliu era una ciutat molt jove l'any 1981, ja que la mitjana catalana era del 0,45 aquell any. L'any 1991 seguia estant molt per sota la mitjana ja que el total català era del 0,81. Ens trobem, doncs, que en l'època del nostre estudi Sant Feliu de Llobregat tenia una població relativament jove respecte la situació general catalana.

Taula 6. 7. Índexs d'envelliment de Sant Feliu de Llobregat i de Catalunya. Anys 1981 i 1991.

Índex d'envelliment	1981	1991
Sant Feliu de Llobregat	0,20	0,46
Catalunya	0,45	0,81

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

Un altre indicador demogràfic és *l'índex de dependència (població >64 anys + població <15 anys / població de 15 a 64 anys)*, que mesura la relació entre les persones depenents i les que tenen una edat productiva. A Sant Feliu l'any 1981 era de 0,62, és a dir que per cada persona en edat dependent—menors de 14 anys i majors de 65—hi havia 0,62 en edat productiva. Aquest indicador era una mica més baix que el total català del moment. L'any 1991 l'índex a Sant Feliu va disminuir dos dècimes o sigui que hi havia, proporcionalment, un major nombre de persones en edat productiva que deu anys abans. Les diferències amb la mitjana catalana seguien essent molt similars.

Taula 6. 8. Índexs de dependència de Sant Feliu de Llobregat i de Catalunya. 1981 i 1991.

Índex de dependència	1981	1991
Sant Feliu de Llobregat	0,62	0,42
Catalunya	0,56	0,47

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

6.1.2.3. *Naturalesa de la població*

Si ens fixem en la distribució de la població segons el lloc de naixement cal destacar l'elevat percentatge de persones nascudes en la resta de l'Estat durant el període d'estudi. La immigració estatal interna cap a la comarca del Baix Llobregat soferta en els anys seixanta i setanta feia que, en l'any 1986, les xifres de persones nascudes fora de Catalunya estigués en un percentatge del 45%. En la mateixa època i en el global de Catalunya el percentatge de persones nascudes en la resta de l'Estat se situava en el 32,3%. Els percentatges de persones nascudes a l'estranger en aquesta època era molt baix en tots els casos.

510

Taula 6. 9. Població per lloc de naixement a Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. 1981-1986-1991.

SANT FELIU DE LLOBREGAT						
Nascuts a	1981		1986		1991	
Catalunya	15.153	40%	20.658	55%	21.109	58%
Resta de l'Estat	18.311	48%	16.383	44%	15.213	42%
Estranger			353	1%	286	1%
No hi consta	4.540	12%				
Total	38.004	100%	37.394	100%	36.608	100%
CATALUNYA						
Nascuts a	1981		1986		1991	
Catalunya	3.779.278	63,4%	3.940.409	65,9%	4.089.710	67,5%
Resta de l'Estat	2.050.939	34,4%	1.934.059	32,3%	1.867.758	30,8%
Estranger	89.985	1,5%	99.800	1,7%	102.026	1,7%
No hi consta	36.212	0,6%	4.370	0,1%		
Total	5.956.414	100%	5.978.638	100%	6.059.494	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

6.1.2.4. *Nivell d'instrucció*

Les dades del nivell d'instrucció de la població de Sant Feliu ens mostren que en el període estudiat el percentatge de persones amb estudis mitjans i superiors era molt baix, inferior a la mitjana de Catalunya. Tot i així, en el decenni entre 1981 i 1991, el percentatge amb persones sense titulació o estudis primaris va baixar ostensiblement apropant-se a les xifres totals de la població catalana mentre que el tant per cent de persones amb estudis mitjans va igualar, pràcticament, les dades del conjunt de la població. El percentatge de persones amb estudis superiors, tot i seguir essent més baix que la mitjana catalana, es va multiplicar per tres des de 1981 a 1991 a la capital del Baix Llobregat.

Taula 6. 10. Població per nivell d'instrucció a Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. 1981-1986-1991. Percentatge sobre la població de dret de 10 anys i més.

SANT FELIU DE LLOBREGAT			
Nivell d'instrucció	1981	1986	1991
Sense titulació o amb estudis primaris	82,3%	76,5%	59,6%
Amb estudis mitjans	16,7%	21,1%	37,2%
Amb estudis superiors	1,1%	2,4%	3,2%
CATALUNYA			
Nivell d'instrucció	1981	1986	1991
Sense titulació o amb estudis primaris	73,3%	67,9%	55,7%
Amb estudis mitjans	23,6%	26,4%	37,8%
Amb estudis superiors	3,1%	5,7%	6,4%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>). Cens de població.

En el període estudiat Sant Feliu de Llobregat oferia una nombrosa quantitat de centres educatius tot i que a l'inici de la primera legislatura alguns d'aquests centres no disposaven d'equipaments adequats per la qual cosa l'actuació en el sistema educatiu de la ciutat va ser una prioritat absoluta en la política municipal.

La ciutat va disposar durant aquesta etapa d'un nombre màxim de nou centres educatius públics d'Educació General Bàsica i dos instituts de secundària, un dedicat al batxillerat i l'altre a la formació professional, edificat en una antiga fàbrica remodelada. Així mateix, l'oferta de l'escola privada també era nombrosa, amb set centres, un dels qual estava dedicat a la formació professional. També hi havia un centre d'educació especial destinat a les persones majors de catorze anys.

Taula 6. 11. Centres docents de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

Centres públics d'Educació General Bàsica
C.Pb. Antoni Gaudí
C.Pb. Jaume Balmes ⁵⁰⁴
C.Pb. Josep Montmany
C.Pb. Lahoz Burgos (passa a anomenar-se C.Pb. Nadal l'any 1988)
C.Pb. Mestre Esteve ⁵⁰⁵
C.Pb. Modelo ⁵⁰⁶
C.Pb. Pau Vila
C.Pb. Salvador Espriu ⁵⁰⁷
C.Pb. Can Fargas ⁵⁰⁸
Instituts públics de secundària
Institut de batxillerat Sant Feliu ⁵⁰⁹
Centre de Formació Professional Samaranch ⁵¹⁰
Centre docents privats
Escola Mestral
Escola Tramontana ⁵¹¹
Col·legi Sant Ferran ⁵¹²
Col·legi Verge de la Salut
Col·legi Bon Salvador
Col·legi Mare de Déu de la Mercè
Centre de Formació Professional Torrents Camprubi ⁵¹³
Centres d'educació especial
Centre Xamfrà-Taller Sant Miquel

6.1.2.5. Activitat productiva

Quant a l'activitat productiva, el sector que generava més llocs de treball per a la població santfeliuencs en els anys 1986 i 1991⁵¹⁴ era la indústria, que aplegava més del 50% de la població major de 16 anys ocupada de Sant Feliu, una xifra molt més elevada que la mitjana del conjunt de Catalunya. En contrapartida, el percentatge de personal directiu i de professionals i tècnics estava molt per sota del conjunt català.

⁵⁰⁴ En l'actualitat és l'Institut Martí Dot.

⁵⁰⁵ En l'actualitat no existeix.

⁵⁰⁶ L'any 1988 va passar a anomenar-se Escola Falguera

⁵⁰⁷ Es va construir l'any 1985

⁵⁰⁸ En l'actualitat no existeix.

⁵⁰⁹ En l'actualitat és l'Institut Olorda

⁵¹⁰ En l'actualitat no existeix

⁵¹¹ En l'actualitat és un centre d'educació especial.

⁵¹² En l'actualitat no existeix.

⁵¹³ En l'actualitat no existeix.

⁵¹⁴ No disposem de dades de 1981

És curiós també observar que, malgrat estar en la zona baixa del riu Llobregat, el percentatge de persones dedicades al sector agrícola era molt baix, alguns punts per sota de la mitjana de Catalunya.

Taula 6. 12. Població ocupada per professió de 16 anys i més a Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. En percentatges. 1986-1991.

	SANT FELIU DE LLOBREGAT		CATALUNYA	
	1986	1991	1986	1991
Professionals i tècnics	8,6%	8,8%	12,1%	13,2%
Personal directiu	1,8%	1,6%	3,6%	2,4%
Serveis administratius	11,9%	14,8%	13,1%	16,2%
Comerciants i venedors	10,3%	10,8%	11,2%	13,5%
Hostaleria i altres serveis	9,2%	10,2%	9,0%	10,4%
Agricultors i pescadors	1,1%	0,6%	4,8%	3,6%
Treballadors industrials	56,1%	53,1%	39,8%	40,5%
Professionals forces armades	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%
No hi consta	0,9%	0,0%	6,1%	0,0%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>). Padró municipal.

6.1.3. El comportament polític de la població

La població de Sant Feliu de Llobregat del període 1979-1991 es va caracteritzar per tenir un comportament polític que variava segons el tipus d'eleccions que es realitzaven. D'entrada s'ha de dir que en totes les votacions efectuades en aquest període els partits situats a l'esquerra del ventall polític van triomfar per sobre les opcions que representaven la vessant polític de centre o de centre-dreta, inclosos els partits nacionalistes.

Així, el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)—que a partir de les eleccions municipals de 1987 es presentaria dins la coalició Iniciativa per Catalunya (IC)—i el Partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE) es van repartir els triomfs electorals depenent dels tipus de comicis. El PSUC va guanyar de manera clara totes les eleccions municipals, mantenint sempre el mateix cap de llista i per tant el mateix alcalde, arribant a tenir l'any 1983 el suport més alt de totes les confrontacions electorals, amb el 62,1% dels votants. El PSC, per la seva banda, va guanyar totes les altres eleccions, és a dir, les legislatives generals que afectaven al parlament espanyol, les autonòmiques—excepte les de 1980 que també va guanyar el PSUC—i les europees, essent el seu any més triomfal el de 1982 en el què va arribar al 57,28% dels vots de Sant Feliu.

El vot nacionalista adreçat a CiU només va aparèixer amb una certa força en les eleccions autonòmiques, especialment en les de 1984 i 1988 on va arribar al seu sostre amb un 32% dels vots emesos. L'altre partit representant de la ideologia nacionalista catalana, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), va tenir una presència molt minsa dins el panorama polític de la població santfeliuenc d'aquell moment ja que els seus percentatges es van moure sempre—excepte en les autonòmiques de 1980—en unes xifres al voltant de l'1% o el 2%. Curiosament, a l'altre extrem, podem veure com les característiques específiques de la població, amb una forta presència d'immigrants, va afavorir que en les eleccions de 1980 apareguessin un nombre important de paperetes a favor del Partit Socialista d'Andalusia (PSA), un partit nacionalista andalús.

Els partits de àmbit estatal i d'ideologia de centre o de centre dreta van tenir també una parcel·la molt petita de representació en la història del comportament electoral de Sant Feliu. L'antic partit d'Adolfo Suárez, la Unión de Centro Democrático (UCD), —després reconvertida en el Centro Democrático y Social (CDS)—un cop passada l'època del seu domini a nivell d'estat, entre 1977 i 1982, es va situar en uns percentatges que van arribar com a molt al 7,26% en les europees de 1987. Mentre, Alianza Popular—més endavant transformada en el Partit Popular—va tenir una forta irrupció en la vida política en les eleccions generals de 1982 en les que va assolir el 10,81%, però després va estar molt per sota d'aquestes xifres, sobretot en els comicis municipals en els quals tenia sempre una participació molt més baixa que en les generals on aconseguia els seus millors resultats.

6.1.3.1. Resultats electorals durant el període 1979 -1983

Durant el període que va des de 1979 a 1983 es van celebrar cinc convocatòries electorals o referèndums. La primera d'elles va ser la de les primeres eleccions generals que es realitzaven després de l'aprovació de la Constitució. A aquestes van seguir les primeres eleccions municipals i el referèndum sobre l'Estatut de Catalunya, totes dues convocatòries en el mateix any 1979. L'any següent es realitzarien les eleccions al Parlament català i dos anys més tard, el 1982, les següents eleccions generals abans d'arribar a les segones eleccions municipals de 1983.

a) Les eleccions generals de 1979: victòria del PSC-PSOE a Sant Feliu

En les eleccions generals realitzades a Sant Feliu de Llobregat l'any 1979 el partit guanyador va ser el PSC-PSOE que es va endur el 34,0% dels vots, seguit a gairebé deu punts de distància per l'altra força d'esquerres, el PSUC, que va aconseguir el 24,3% dels resultats electorals. La tercera força política representava al partit d'Adolfo Suárez que governava l'Estat en aquell moment, el CC-UCD (amb el 14,8%), mentre que la principal força nacionalista, CiU, es quedava amb l'11,8% en el quart lloc entre les preferències electorals dels santfeliuencs.

b) Les eleccions municipals de 1979: el PSUC va obtenir l'Ajuntament

Un mes després de les eleccions generals es van realitzar les primeres eleccions municipals. El PSUC va ser la força guanyadora amb el 35,5% dels vots emesos, mentre que el PSC-PSOE es quedava amb la segona plaça, amb el 27,3%. CiU, amb el 14,4%, li va arrabassar el tercer lloc a els centristes de CC-UCD que van baixar tres punts el percentatge de vot que havien obtingut en les generals quedant-se en el 11,4%.

c) Les eleccions autonòmiques de 1980: el PSUC va tornar a guanyar

En les primeres eleccions al nou Parlament de Catalunya sorgit després de l'aprovació, l'any 1979, de l'Estatut d'autonomia, el PSUC va ampliar el seu recolzament ciutadà. Les eleccions del 20 de març de 1980 li van donar el 34,7% de les votacions essent seguit altre cop pel PSC-PSOE que havia vist incrementat el seu percentatge de vot anterior—ara havia obtingut el 21,7%—, però que veia com CiU li retallava considerablement la diferència obtenint el 19,7% dels vots. Els centristes seguien baixant els percentatges (8,1%) i Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), que havia tret percentatges al voltant del 2,5% en les anteriors eleccions, gairebé doblava el seu protagonisme arribant al 4,7%. Un partit nacionalista andalús, el Partit Socialista Andaluz (PSA), obtenia un percentatge del 4,0% fet que mostrava el pes del sector immigrant en la ciutat.

d) Les eleccions generals de 1982: el vot útil va fer davallar al PSUC

Les següents eleccions generals es van realitzar el 28 d'octubre de 1982. Amb el record encara present de l'intent de cop d'estat del 23 de febrer de 1981, el poble espanyol va donar un recolzament massiu a les llistes del PSOE encapçalades per Felipe González que va obtenir 202 dels 350 escons del congrés dels diputats. Aquest recolzament va evidenciar una tendència cap al vot útil en el conjunt dels votants de l'esquerra que va tenir conseqüències en el suport ciutadà tendent a l'alça que havia tingut fins aquell moment el PSUC a Sant Feliu. Aquest cop el partit guanyador de les eleccions va ser el PSC-PSOE que va obtenir una xifra molt alta, el 58,1% dels vots. El següent CiU amb el 13,3% i el partit estatal de la dreta, AP-PDP-UL, amb el 11,0%. Aquest cop el PSUC només va obtenir el 7,8% baixant vint-i-set punts el percentatge de les anteriors eleccions.

6.1.3.2. Resultats electorals durant el període 1983-1987

Durant aquest període van tenir lloc les eleccions municipals de 1983, les segones autonòmiques catalanes l'any 1984 i les legislatives de 1986. A més, el 12 de març de 1986 es va fer un referèndum per a la permanència d'Espanya en l'OTAN, a la qual pertanyia des de 1982. El resultat final seria un ajustat "sí" que va guanyar amb el recolzament del 52,5% front del 39,8% de vots contraris.

a) Les eleccions municipals de 1983: primera majoria absoluta del PSUC

El 8 de maig de 1983, en les segones eleccions municipals el PSUC va tornar a guanyar. Aquest cop, en una dinàmica electoral diferent a les generals, el seu triomf va ser abassegador. La seva llista, encapçalada altre cop per Francesc Baltasar, se'n va endur el 62,4% de les votacions. El van seguir a molta distància el partit socialista (PSC-PSOE) amb el 15,2%, i CiU que aconseguí l'11,3%. Aliança Popular (AP-PDP-UL), amb el 6,5% va aconseguir entrar a l'Ajuntament. ERC, en canvi, baixà fins a l'1,5%.

b) Les eleccions autonòmiques de 1984: el PSOE torna a guanyar

Si en les autonòmiques de 1980 el guanyador va ser el PSUC seguint l'estela de les eleccions municipals, aquest cop va ser el PSC-PSOE qui es va endur el triomf mostrant que la població de Sant Feliu començava a decantar-se per votar en un sentit diferent les eleccions municipals de les altres. El suport al PSUC que un any abans havia assolit el 62,1% baixà fins el 14,2%. Els receptors d'aquests vots van ser majoritàriament el PSC-PSOE, amb el 38,7%, que augmentava en gairebé disset punts els resultats de les darreres autonòmiques i CiU que també superava el trenta per cent (32,3%) augmentant en prop de tretze punts els resultats anteriors. Aliança Popular va aconseguir el mateix percentatge que havia tingut en les municipals (6,5%) i ERC tot i guanyar un punt respecte els comicis municipals va perdre més de dos punts del suport que havia tingut en les anteriors autonòmiques (2,5%).

c) Referèndum de l'OTAN de 1986: el "SI" guanya pels pèls

La petició del govern socialista de mantenir-se en l'OTAN va representar una aposta personal i perillosa de Felipe Gonzalez davant les reticències històriques dels partits d'esquerres cap a l'Aliança Atlàntica. Els habitants de Sant Feliu van anar a les urnes amb una participació del 64,9%, una xifra més baixa que la comarca (67%), però lleugerament superior que les dades de la província (64,37%) i del conjunt de Catalunya (62,87%). El recolzament positiu a la proposta per part dels votants va ser lleugerament superior al rebuig. Els "sí" van obtenir el 48,6% mentre el "no" va ser del

46,8%. Aquest resultat va contrastar amb el conjunt de Catalunya on el “no” va ser majoritari (50,6%) per un 43,6% de les respostes favorables.

d) Les eleccions generals de 1986: el partit socialista va repetir triomf

A les eleccions generals del 22 de juny de 1986 el PSC-PSOE va tornar a ser la força més votada. El suport a la candidatura estatal de Felipe González es va situar en el 53,6%, cinc punts inferior a les generals de 1982, però superant la meitat dels vots. CiU tornà a ser la segona força i tot i que va perdre molt percentatge de vot en relació amb les autonòmiques va augmentar sis punts respecte les anterior eleccions estatals. Aquest cop va aconseguir el 20,6%. La tercera força en unes generals tornà a ser AP-PDP-UL, amb el 7,5%, mentre el PSUC baixava fins al percentatge més baix aconseguit fins aquell moment, el 6,1%.

6.1.3.3. Resultats electorals durant el període 1987-1991

Durant aquest període es van produir cinc convocatòries electorals fins arribar a les municipals de 1991 que obririen una altra legislatura. L'any 1987 es van fer les terceres eleccions locals juntament amb les primeres eleccions al Parlament Europeu. L'any següent es produïren les terceres eleccions al parlament català i el 1989 una segona crida a les urnes per a les eleccions europees i una nova convocatòria a eleccions generals.

a) Les eleccions municipals de 1987: Baltasar va tornar a guanyar, ara amb IC

A les eleccions municipals de 1987 el grup comunista es va presentar com a coalició sota el nom d'Iniciativa per Catalunya (IC), una federació composta pel PSUC, ENE (Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra) i el PCC (Partit dels Comunistes de Catalunya).⁵¹⁵ Encapçalada altre cop per Baltasar va aconseguir un cop més la majoria absoluta, ara pel 53,1%. Els socialistes tornaren a ser la segona força en unes municipals (20,6%) i CiU la tercera (16,4%). Totes dues forces van pujar cinc punts percentuals a costa d'IC que, tot i guanyar, va perdre deu punts respecte el seu sostre electoral de 1983.

b) Les primeres eleccions europees (1987): nova victòria socialista

En la primera convocatòria al parlament europeu realitzada de manera simultània a les municipals el PSC-PSOE tornà a ser la força més votada. La diferència amb la resta de grups polítics fou considerable. Els socialistes van obtenir el 41,3% dels vots mentre la segona força, CiU, en treia el 16,7%. IC seria la tercera amb el 15,1%.

c) Les autonòmiques de 1988: resultats similars a l'anterior

Les terceres eleccions autonòmiques van reproduir els resultats de les anteriors. El PSC-PSOE va guanyar (37,8%) amb un percentatge similar al 1984 mentre CiU va ser la segona força també amb un resultat gairebé igual que l'anterior (32,5%). IC tornà a ser la tercera força política amb el 15,8%.

d) Les europees de 1989: augment del PSC-PSOE

En les segones eleccions al parlament europeu celebrades el 15 de juny alguns mesos abans de les generals els socialistes van tornar a ser la força més votada. Aquest cop aconseguiren el 45,2%, el millor resultat percentual des de les generals de 1986. La

⁵¹⁵ Aquesta coalició pretenia tancar les ferides que s'havien produït l'any 1981, en el Vè. congrés del PSUC que havien culminat amb el trencament del partit i la creació del PCC en l'any 1982

segona força tornà a ser CiU, amb el 17,3%, xifra molt similar a l'anterior europea, mentre IC, que anava en la candidatura d'Izquierda Unida a la resta d'Espanya, aconseguí el tercer lloc amb l'11,4%, més de tres punts inferior als resultats de l'anterior convocatòria europea. La quarta força va ser el Centro Democrático Social (CDS), hereu de l'anterior Unión del Centro Democrático (UCD), que va obtenir el 5,2%, per damunt del Partit Popular, el nou grup polític que s'havia creat aquell mateix any amb la fusió d'Alianza Popular, el Partido Democrático Liberal i el Partido Liberal.

e) Les generals de 1989: disminució del PSC-PSOE i recuperació d'IC

516

El 29 d'octubre de 1989 Felipe González va estar a un escó de renovar la majoria absoluta al Congrés dels diputats. A Sant Feliu també guanyaren els socialistes però el seu recolzament va ser gairebé deu punts inferior a les eleccions de 1986 (43,7%). CiU va incrementar lleugerament el seu percentatge de vot i va seguir sent la segona força en unes eleccions generals amb el 20,4%. IC va recuperar força electoral arribant al 14,9%, el millor resultat en unes eleccions generals des de 1979. La dreta estatal, ara representada pel Partit Popular (PP), va obtenir unes xifres similars als anteriors comicis (7,5%). El Centro Democrático Social (CDS), va ser la quarta força política amb el 5,5% dels vots.

f) Les municipals de 1991: IC va seguir guanyant però mantenint una tendència a la baixa.

Les eleccions municipals a Sant Feliu van tornar a donar la victòria a IC però aquest cop no aconseguiren la majoria absoluta, baixant cinc punts de les anteriors municipals (47,0%). Les distàncies entre els socialistes i els nacionalistes es van reduir lleugerament. El PSC-PSOE va aconseguir el 24,2%, gairebé tres punts més que les anteriors municipals, i CiU el 21,8%, amb un augment de més de cinc punts. El PP va obtenir un 4,4%, xifra una mica superior a 1987.

Taula 6. 13 Resultats de les diferents eleccions realitzades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991. En vots i percentatges.

	GENERALS 1979		MUNICIPALS 1979		AUTONÒM. 1980		GENERALS 1982		MUNICIPALS 1983		AUTONÒM. 1984		GENERALS 1986		MUNICIPALS 1987		EUROPEES 1987		AUTONÒM. 1988		EUROPEES 1989		GENERALS 1989		MUNICIPALS 1991		
	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	VOTS	%	
PSUC	4.314	24,3	5.759	35,5	5.535	34,7	1.627	7,8	11.120	62,4	2.338	14,2	1.193	6,1													
IC															9.865	53,1											
IC-IU																	2.781	15,1	2.407	15,8	1.710	11,4	2.856	14,9	7.260	47,0	
PSC-PSOE	6.030	34,0	4.428	27,3	3.464	21,7	12.101	58,1	2.701	15,2	6.387	38,7	10.066	53,6	3.815	20,6	7.623	41,3	5.766	37,8	6.807	45,2	8.349	43,7	3.737	24,2	
CIU	2.087	11,8	2.331	14,4	3.141	19,7	2.780	13,3	2.015	11,3	5.335	32,3	3.750	20,0	3.042	16,4	3.079	16,7	4.965	32,5	2.609	17,3	3.896	20,4	3.364	21,8	
CC-UCD	2.623	14,8	1.842	11,4	1.298	8,1	273	1,3																			
CDS							362	1,7					1.108	5,9	684	3,7	1.352	7,3	674	4,4	778	5,2	1.051	5,5			
ERC	444	2,5	588	2,4	750	4,7	528	2,5	278	1,5	415	2,5	330	1,8	277	1,9			402	2,6			286	1,5	224	1,4	
PSA					637	4,0																					
AP-PDP-UL							2.284	11,0	1.161	6,5	1.071	6,5	1.401	7,5	647	3,5	1.307	7,1	513	3,4							
PP																				688	4,6	1.438	7,5	675	4,4		
PCC							285	1,4	456	2,5	468	2,8	276	1,5													
PEN-ERC																	478	2,6			316	2,1					
HB																	265	1,4									

NOTES:

- 1) El percentatge fa referència als vots emesos, no al total del cens electoral.
- 2) No s'ha comptabilitzat els percentatges inferiors a l'1%

Síntesi

518

En resum, després de les dades que hem aportat com a informació contextual general per a l'estudi de les polítiques esportives públiques de la ciutat de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991, podem dir que la capital de la comarca del Baix Llobregat forma part d'un territori que rep la important influència de la proximitat de Barcelona. Té una superfície petita, travessada per importants vies de comunicació, amb zones no urbanitzades dins el terme municipal, la qual cosa proporciona una gran densitat de població. Població que, d'altra banda, en l'època estudiada era relativament jove, amb un percentatge elevat d'immigració, un nivell d'estudis més aviat baix i una activitat productiva centrada, bàsicament, en la indústria.

Els indicadors més significatius que hem seleccionat en l'àmbit geogràfic són els següents:

- És la capital de la comarca del Baix Llobregat.
- Forma part del "contínuum urbà de Barcelona" i rep la influència de la capital.
- Dins el seu territori hi ha una part de la serra de Collserola.
- Té una superfície de 12 km² que el situa en el lloc 228 entre els 311 municipis de la província.
- Està situada a 25 metres d'altitud i dins el territori hi ha una zona muntanyosa.
- El clima és mediterrani del tipus prelitoral central, amb una temperatura mitjana a la comarca de 15,4°.

En l'apartat urbanístic es poden destacar els següents aspectes:

- El sòl urbanitzable només ocupa un total de 3,9 km².
- El terme municipal està travessat per la N-340 que, en el període estudiat era una important barrera urbanística, igual que la línia del ferrocarril de Barcelona a Vilafranca. El riu Llobregat el separa d'altres municipis.
- El 80,7% dels habitatges que existien l'any 1991 havien estat construïts entre 1961 i 1980.

En l'àmbit demogràfic destaquem els següents indicadors:

- La ciutat va oscil·lar entre els 37.571 habitants en el padró de l'any 1979 i els 36.608 de l'any 1991, amb una mitjana de 37.953 habitants per al total del període.
- La densitat mitjana de població durant tot el període va ser de 3.216 habitants per km².
- En la composició per edats, la població de Sant Feliu de Llobregat va ser proporcionalment més jove que el conjunt de la població catalana, amb un índex d'envelliment inferior durant tot el període, amb xifres entre 0,20 i 0,46.
- La població de Sant Feliu tenia un elevat nombre de persones nascudes a la resta de l'Estat, amb uns percentatges entre el 48% i el 42%.
- El nivell d'estudis de la població era inferior al de la mitjana de Catalunya, amb un 82,3% de persones sense titulació o amb estudis primaris l'any 1981.
- El sector industrial agrupava, l'any 1986, el 56,1% dels treballadors del municipi i era el més important en l'activitat productiva dels habitants de Sant Feliu.

Pel que fa al comportament electoral de la població de Sant Feliu entre 1979 i 1991 el podem resumir en els següents punts:

- El PSUC—IC a partir de 1987—va guanyar totes les convocatòries electorals municipals del període 1979-1991 amb percentatges que van oscil·lar entre el 24% i el 62,1%. També va guanyar les autonòmiques de 1980 amb un 34,5%. En la resta d'eleccions sempre va anar darrera del PSC, gairebé sempre de CiU i en dues generals fins i tot per sota d'AP, amb percentatges de vot que se situaven entre un 6,3% i un 23% segons les eleccions.
- El PSC-PSOE va ser sempre la segona força política en les eleccions municipals. En canvi va ser el guanyador de totes les eleccions generals, europees i autonòmiques—excepte la de 1980—celebrades a Sant Feliu de Llobregat. En les generals i les europees, la distància sobre el segon partit polític sempre era molt gran, arribant a tenir 44 punts en l'any 1982. En canvi, en les autonòmiques de 1984 i 1988 la distància respecte CiU va oscil·lar entre 5 i 6 punts.
- Convergència i Unió va ser sempre la tercera força política en les eleccions municipals. En canvi, excepte els comicis generals de 1979 i els autonòmics de 1980 on va ser la quarta i la tercera opció respectivament, en la resta d'eleccions sempre va ser la segona llista més votada.
- Els centristes de CC-UCD només van tenir presència electoral en el període 1979-1982. En les generals de 1979 van ser la tercera força política i la quarta en les municipals d'aquell any i les autonòmiques de 1980. En les autonòmiques de 1980 també va ser la quarta opció política. En les generals de 1982 ja van ser la sexta força amb un percentatge de només l'1,29%. Va aconseguir dos regidors en les eleccions municipals de 1979.
- Aliança Popular (AP-PDP-UL) va començar a tenir presència significativa al municipi a partir de les generals de 1982 on va obtenir el seu millor resultat (10,81%) i el tercer lloc. Entre 1983 i 1986 va ser la quarta força política. A partir de 1987 i fins les europees de 1989—on ja es presentava com a Partit Popular (PP)—va baixar al cinquè lloc, recuperant el quart en les generals de 1989 i les municipals de 1991. Va arribar a obtenir un regidor en les municipals de 1983.
- El Centro Democrático Social (CDS), hereu d'UCD, va estar present electoralment entre 1986 i 1989. Els seus resultats es van moure entre un 7,3% i un 3,7% essent el millor el de les europees de 1987. Va ser la quarta opció política en les municipals i europees de 1987, en les autonòmiques de 1988 i en les europees de 1989. No va obtenir mai representació a l'Ajuntament.
- Esquerra Republicana de Catalunya va estar sempre entre el cinquè i el sisè lloc entre les preferències de vot dels sanfeliuencs. El percentatge màxim obtingut va ser el 4,8% en les autonòmiques de 1980, però les seves xifres sempre van oscil·lar entre l'1,5% i el 2,5%. Mai va tenir representants municipals.

Si sintetitzem més tots els aspectes anteriors per tenir-ho present en l'anàlisi de la política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu en el període 1979-1991 podem dir que:

- Sant Feliu de Llobregat, capital de la comarca del Baix Llobregat des de 1987, és un municipi molt proper a Barcelona, amb un entorn natural muntanyós dins el seu territori.
- El municipi té una superfície territorial molt petita, urbanitzada principalment entre 1960 i 1980 i una important barrera urbanística amb les vies del tren dividint el territori.
- En el període estudiat la població estava configurada per un alt percentatge de persones immigrants de la resta d'Espanya, proporcionalment més jove que la mitjana catalana, un nivell d'estudis inferior a la mitjana catalana i una activitat professional lligada majoritàriament al sector industrial.
- Políticament, totes les diferents eleccions que es van realitzar a Sant Feliu de Llobregat van tenir com a guanyadors els partits o coalicions polítiques d'esquerres, produint-se un transvasament de vots entre el PSUC (o IC) i el PSC segons les eleccions fossin municipals, en les que sempre va guanyar el PSUC (o IC), o generals, autonòmiques o europees en les, excepte les autonòmiques de 1980 (on va guanyar el PSUC), sempre va guanyar el PSC-PSOE.

6.2. La política esportiva municipal en la primera legislatura (abril 1979- maig 1983)

6.2.1. El marc polític general en el període 1979-1983

Hem vist en l'apartat anterior que el Partit Socialista Unificat de Catalunya—i a partir de 1987 la coalició Iniciativa per Catalunya—va guanyar tots els comicis municipals que es van realitzar en el període de 1979 a 1991 mantenint el mateix alcalde en totes les legislatures. En aquest apartat es presenta quina va ser la composició política de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura i els esdeveniments més significatius de la vida municipal en aquest període.

6.2.1.1. La composició política de l'Ajuntament

El 19 d'abril de 1979 es va constituir la primera corporació municipal democràtica de Sant Feliu de Llobregat en base a unes eleccions que havien atorgat la major part dels vots emesos als dos partits d'esquerres, PSUC i PSC, amb una diferència entre ells de poc més de mil vots a favor del PSUC. Aquest partit va obtenir 5.759 vots mentre el PSC n'obtenia 4.428. Els altres partits que van treure representació municipal varen ser la coalició Convergència i Unió, amb 2.331 vots, i el partit que s'havia creat a Catalunya per representar el que aleshores governava l'estat espanyol, Centristes de Catalunya-Unión de Centro Democrático, que obtingué 1.842 paperetes favorables.

Un cop constituït l'Ajuntament, el PSUC disposava de 9 regidors i el PSC tenia 7 representants, mentre CiU i CC-UCD havien aconseguit 3 i 2 regidors respectivament. Amb aquesta distribució, la comissió permanent municipal es va formar amb tres regidors del PSUC, tres del PSC, un de CiU i un altre de CC-UCD.

En l'elecció de l'alcalde va ser escollit Francesc Baltasar Albesa, el cap de llista del PSUC, que va obtenir el suport del PSC mentre CiU s'abstenia i els centristes votaven en blanc. Malgrat els posicionaments dels dos darrers grups polítics l'elecció de l'alcalde es va fer en un clima de concòrdia que es va reflectir en l'explicació del vot d'abstenció de CiU, que deixava la porta oberta a una col·laboració entre els tres partits més votats.⁵¹⁶ Aquest primer pas es va concretar en una coalició de govern entre el PSUC, el PSC i CiU que governaria inicialment la ciutat deixant només a l'oposició als regidors de CC-UCD.⁵¹⁷

El pacte entre aquests tres grups polítics no va durar gaire i després de la victòria de CiU a les primeres eleccions autonòmiques aquesta coalició va sortir del govern municipal,⁵¹⁸ deixant al PSUC i al PSC la responsabilitat de la gestió municipal a partir del 17 de juliol de 1980. També va haver conflictes interns dins del PSC-PSOE que motivaren la dimissió de quatre regidors en el transcurs del primer any de govern, entre els quals hi havia el cap de llista electoral. Un d'ells era el responsable del Departament d'Esports del qual en parlarem més endavant. Les discrepàncies internes del PSC es concretaven en els enfrontaments entre dos sectors del grup socialista que arribaren a repercutir en el funcionament del consistori.

⁵¹⁶ El representant de CiU va manifestar que no volia que la seva abstenció fora considerada negativa i lloà les qualitats del nou alcalde manifestant-li que rebria per part del seu grup la màxima col·laboració. Les actes del Ple municipal recullen la posició d'aquest grup amb unes paraules ben explícites que expressaven la posició política del grup de no fer un cavall de batalla de la pertinença a partits polítics diferents en el moment de plantejar-se el govern de la ciutat: "*ara no és el moment d'ideologies*" (Acta del 19 d'abril de 1979 del Llibre d'actes del Ple municipal de Sant Feliu—d'ara en endavant LAPLE-SF)

⁵¹⁷ Precisament el portaveu de CC-UCD va justificar la seva abstenció en l'elecció de l'alcalde en el fet de l'existència de la coalició entre les altres forces polítiques.

⁵¹⁸ En el Ple del 17 de juliol de 1980 l'alcalde va retirar les responsabilitats als regidors de CiU, que tenien la tercera tinença d'alcaldia i la presidència de la Comissió de sanitat i assistència social.

La problemàtica que va originar aquesta crisi era deguda, segons els regidors dimissionaris, a la politització que s'havia volgut fer de presentar el problema d'enteniment entre els dos sectors com un enfrontament entre catalans i no catalans.⁵¹⁹ També en aquest primer any dins el PSUC es produí una baixa, el novembre de 1979, però en aquest cas per causes personals. Un altre regidor del PSUC i la regidora dels Centristes dimitirien l'any següent per qüestions professionals i de salut, respectivament, i encara dos darrers, aquest cop de CiU i del PSC, ho farien l'any 1981.

Taula 6. 14. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura (1979-1983).

PSUC
Francesc Baltasar i Albesa
Felipe Alcántara i Arellano
Jaume Bosch i Mestres
Francisco Romero Moreno/Ramón Vallés Martínez ⁵²⁰
Vicente Perís Albiol/Mercedes Fernández Rabinat ⁵²¹
Maria Comellas i Doñate
Juan Sánchez i Carreño
Salvador Beltran i Codina
Antoni d'Osses i Leiva
PSC (PSC-PSOE)
Rafael Prats Gimeno/Joaquín García Molina ⁵²² /Joaquín Foz Cros ⁵²³
Serafín Fernández Ríos
Juan Antonio Cortado Navarro
Juan Carné Cabré/Felip Mucer Carrasco
José Gimeno León
José Manuel Colmenero Criado/Dionisio Garrote Peraira ⁵²⁴
Ferran Artigas Reynaldos/Manuel Guerra Sánchez ⁵²⁵
CiU
Gaspar Morer i Folcra
José Ferret Rosell/Joan Blanch i Bonet ⁵²⁶
Joan Massagué i Mas
CC-UDC
Isabel Molina Pérez ⁵²⁷
Rubén Moral Vara

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.

⁵¹⁹ Les argumentacions dels regidors dimissionaris van quedar reflectides en les actes de les reunions dels plens del 6 de setembre i del 2 d'octubre de 1979.

⁵²⁰ Francisco Romero va dimitir com a regidor el 19 de novembre de 1979. El va substituir Ramón Vallés, que va prendre possessió el 13 de desembre i presidiria la Comissió informativa de Treball, Indústria i Comerç.

⁵²¹ Vicente Peris va dimitir el 19 d'abril de 1980 argumentant que no podia compaginar el càrrec de regidor amb les responsabilitats dins el sindicat Comissions Obreres. El substituï Mercedes Fernández, que va prendre possessió el 15 de maig i assumiria la vicepresidència de la Comissió informativa de Sanitat i assistència social.

⁵²² Rafael Prats i Joan Carné van dimitir el 6 de setembre de 1979. Els seus substituïts respectius van prendre possessió el 2 d'octubre.

⁵²³ Joaquín García, que presidia la Comissió informativa de Sanitat i Assistència social, va dimitir el 9 d'abril de 1981 essent substituït per Joaquín Foz el 14 de maig.

⁵²⁴ José Manuel Colmenero va dimitir el 2 d'octubre de 1979 argumentant problemes amb el seu partit. El va substituir Dionisio Garrote que prendria possessió el 18 d'octubre.

⁵²⁵ Ferran Artigas va dimitir adduint estar d'acord amb Prats i Carné, però ho va fer el 13 de març de 1980. El seu substituït, Manuel Guerra prengué possessió el 27 de març i va assumir la vicepresidència de la Comissió informativa d'ensenyament. Ferran Artigas era tinent d'alcalde en aquell moment i el seu càrrec va ser assumit per Dionisio Garrote que també va ser nomenat president de la Comissió informativa d'esports..

⁵²⁶ Josep Ferret va dimitir el 12 de febrer de 1981 i el substituï Joan Blanch, que prendria possessió el 12 de març

⁵²⁷ Isabel Molina va cessar per problemes de salut el 16 de juny de 1980. El seu substituït va prendre possessió el 10 de juliol. Desconeixem el seu nom.

6.2.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la primera legislatura

En el discurs de presa de possessió l'alcalde Baltasar va fixar les línies programàtiques d'aquest primer consistori democràtic. En destacava quatre eixos de treball amb objectius específics per a cadascun: les escoles—aconseguir la total escolarització al municipi; la salut—creació d'un ambulatori; l'esport i la cultura—parlava de renovació en aquest sentit; i transparència en la gestió municipal—creació d'un programa específic per donar a conèixer i compartir amb els ciutadans les tasques de govern. Esport i cultura apareixien així maridats en un plantejament de govern en el qual s'afrontaven les problemàtiques més urgents i imperioses al costat d'una voluntat de democratitzar la vida de la ciutat. Així doncs, en aquest primer període de gestió democràtica del municipi les temàtiques que van preocupar en major mesura a l'Ajuntament que s'acabava d'estrenar estaven relacionades, apart de les dinàmiques de política interior del propi consistori, amb els objectius exposats en la declaració programàtica: l'escolarització total dels infants de Sant Feliu, l'aconseguir un ambulatori per a la població, i la creació de mecanismes de participació ciutadana.

Precisament el tema de l'ensenyament va motivar que una de les primeres accions municipals, el maig de 1979, fora l'adquisició d'uns terrenys per a la construcció d'un nou centre d'Educació General Bàsica que seria realitat el setembre de 1980.⁵²⁸ A més, tot el poble de Sant Feliu amb el seu consistori al davant es va manifestar al carrer contra el Ministeri d'Educació i Ciència, el setembre de 1979, per reclamar una millor dotació de mestres per a Catalunya, en un conflicte que es va generalitzar en tot el territori català.

El conflicte de l'ambulatori de la seguretat social també era un tema antic que abans de les eleccions havia mobilitzat a la població exigint la seva obertura. L'Ajuntament el va dinamitzar posant-se al davant de les protestes populars per demanar que es finalitzessin les obres. Les protestes serien constants durant dos anys fins que, a inicis de 1981, es va posar en funcionament. En definitiva, els primers mesos de l'Ajuntament de Sant Feliu van ser una continuïtat de les dinàmiques reivindicatives que abans es feien des de fora les institucions públiques locals.

Un altre dels eixos polítics bàsics, la participació ciutadana, es va canalitzar des de diferents perspectives. D'una banda donant atenció a les festes populars: Festa Major, Festes de la Primavera, amb l'Exposició de Roses, i Festes de la Tardor. En totes elles s'inclouïen activitats de caire popular entre les que hi havia tornejos i demostracions esportives amb la intencionalitat d'afavorir-hi la participació de la població i fomentar la vertebració social del municipi. L'altra manera de dinamitzar la participació ciutadana es basava en la creació de consells amb participació de representants de les diferents entitats cíviques i socials de la ciutat. Als primers mesos de govern es crearen diversos consells municipals—els d'urbanisme, de cultura i el de joventut—i es culminaria a finals d'aquest primer any amb l'aprovació del Reglament de Participació Ciutadana.

També el fet cultural era una preocupació cabdal pel primer Ajuntament democràtic, i aquest neguit es materialitzà en l'adquisició de la masia de Can Ricart, un edifici que es convertiria en el casal de Cultura de la població. La temàtica esportiva també va tenir ressò ciutadà, ja que l'agost de 1980 s'anunciava que es construiria una nova

⁵²⁸ L'alcalde de Sant Feliu, en el Butlletí d'Informació Municipal i Ciutadana de setembre de 1980 es congratulava que l'Ajuntament havia construït l'escola Pau Vila en ...dos mesos i mig!

piscina de dimensions olímpiques en el terme municipal, que va ser inaugurada l'estiu de 1982.

Finalment, un tema que avui en dia encara no està resolt: el soterrament de les vies del tren. El pas a nivell que divideix la ciutat en dos sectors era una temàtica que preocupava al consistori per la barrera urbanística que representava i pels accidents que en ell s'hi produïen.

Síntesi

524

Les primeres eleccions municipals van donar la victòria al PSUC que va obtenir la majoria simple. El primer Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat es va iniciar amb una coalició entre el PSUC, el PSC i CiU que es va trencar un any després. El PSUC va governar en solitari a partir d'aquell moment.

Els temes prioritaris per a l'Ajuntament en aquesta primera legislatura van estar relacionats amb l'educació, la sanitat, la cultura, l'esport i la participació ciutadana.

6.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals (1979-1983)

Tal com hem vist en el punt anterior, el primer ajuntament democràtic de Sant Feliu es va configurar sota l'Alcaldia de Francesc Baltasar, del PSUC, que va configurar un govern de coalició amb el PSC després d'un petit període en què també va participar CiU. Dins aquest marc es van organitzar els serveis esportius municipals que van viure com s'inaugurava una piscina descoberta de dimensions olímpiques l'estiu de 1982.

6.2.2.1. *L'esport dins l'estructura política municipal*

En la primera organització político-administrativa de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat la distribució del cartipàs municipal es va estructurar en torn a vuit comissions informatives entre les que hi havia una específica d'esports presidida pel regidor del PSC, Ferran Artigas Reynaldos, que es va convertir en el primer regidor d'esports de l'Ajuntament democràtic de Sant Feliu.⁵²⁹ És important remarcar que la força política majoritària a l'Ajuntament era el PSUC, i que en el cas de l'esport no va importar cedir la responsabilitat d'aquest departament a un altre partit que col·laborava en l'acció de govern. Artigas ocupava el setè i darrer lloc en la llista electoral socialista. Al cap de poc temps va dimitir per motius interns dins el PSC i va ser substituït en la seva responsabilitat per Dionisio Garrote Peraira⁵³⁰ el 27 de març de 1980, qui passà a presidir la Comissió Informativa d'Esports.

6.2.2.2. *El Departament d'Esports*

La gestió dels serveis municipals esportius es va estructurar en torn a un departament específic. A diferència d'altres municipis catalans l'Ajuntament de Sant Feliu no disposava d'un patronat municipal d'esports ni entrava en els seus objectius la seva

⁵²⁹ Les altres comissions informatives eren: Governació; Treball, indústria i comerç; Hisenda; Cultura i joventut; Urbanisme i vivenda; Ensenyament; Sanitat i assistència social; i una comissió específica nomenada Junta de reclutament

⁵³⁰ Aquest regidor havia entrat a l'Ajuntament el 18 d'octubre de 1979 en substitució d'uns dels regidors del PSC que havia dimitit pels conflictes interns del partit.

creació, sinó que en consonància amb el que s'havia fet en altres temàtiques com ara cultura, joventut o urbanisme es va plantejar—el 18 d'octubre de 1979—la creació d'un Consell Municipal d'Esports, proposta que estava relacionada amb un conflicte que existia amb els clubs esportius que gestionaven la Zona Esportiva Municipal.

El ple municipal va aprovar el 12 de juny de 1980 el projecte d'estatuts d'aquest Consell Municipal i el definia com un òrgan d'assessorament del Departament d'Esports. La característica principal de la seva estructura era la recerca de la participació ciutadana en aquest organisme consultiu tot i que reservava la seva presidència per al regidor d'esports. En els estatuts es creaven dos òrgans directius col·legiats. D'una banda, la Comissió Permanent formada pels regidors que eren membres de la Comissió Informativa d'esports, tres representants de les entitats esportives, un representant dels monitors esportius, un representant de les associacions de veïns, un representant de les associacions de pares i un funcionari municipal que havia d'actuar com a secretari.

Segons els estatuts aquest òrgan tindria al seu càrrec “la programació, estudi i posada en marxa dels diferents acords adoptats per l'Assemblea General”. L'altre òrgan era, precisament, l'Assemblea General considerada l'òrgan superior del Consell Municipal i que reunia als representants polítics de l'administració local i als de totes les entitats relacionades amb el sistema esportiu santfeliuenc. Creiem important destacar en el redactat dels estatuts la voluntat de diferenciar a les entitats esportives segons el tipus d'esport que es promocionava, en una prova de la separació que des de l'Ajuntament s'intentava fer entre esport competitiu, representat pels clubs esportius que practicaven un esport federatiu, i esport popular, caracteritzat per voler dinamitzar altres tipus de pràctiques esportives no tan institucionalitzades que s'instrumentalitzaven a través d'altres agents socials: les associacions de veïns, les associacions de pares i el propi Ajuntament.

En línia amb el que estem comentant, el text era prou explícit quan definia el tipus d'entitats que podrien formar part de l'Assemblea General: “...incluyéndose tanto las que practican deportes de competición, como las que lo hacen a nivel de formación, así como todas aquellas de carácter minoritario que estén debidamente constituidas y legalizadas.” Malgrat tots aquests plantejaments organitzatius el Consell Municipal d'Esports no va arribar a posar-se mai en funcionament.

6.2.2.3. El personal dels serveis esportius municipals

Durant aquesta legislatura es va estructurar la cèl·lula bàsica del que seria l'organització del personal del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat. Des d'uns inicis on pràcticament no hi havia treballadors als serveis esportius es va passar, si bé que amb una relació contractual no definida en alguns casos, a una estructura on hi havia un màxim responsable tècnic —anomenat gerent d'instal·lacions—, cinc monitors esportius, altres monitors relacionats amb les escoles esportives, personal administratiu i d'instal·lacions i serveis.

La incorporació més immediata de nou personal al desenvolupament de tasques esportives va estar relacionada amb la sensibilitat municipal respecte a la situació docent de les escoles públiques de la ciutat. el Ple municipal del 5 de febrer de 1980 aprovà la contractació dels serveis de quatre “monitors de gimnàstica” (sic) per als col·legis nacionals.⁵³¹La tasca a desenvolupar per aquests contractats estava

⁵³¹ Les persones contractades van ser José Rodríguez, Àngels Perea, Manuel Barrios i Àgueda Sánchez.

relacionada amb la impartició de l'educació física als col·legis, a més d'estar a disposició del Departament d'Esports per al desenvolupament dels diferents programes esportius. Aquesta contractació suposava que les persones contractades pertanyessin al règim de la seguretat social com a treballadors autònoms i va ser justificada en el plenari municipal de manera molt significativa, destacant la situació de suplència que l'Ajuntament efectuava en relació amb l'Administració educativa del moment que no assumia la seva responsabilitat envers l'educació física escolar:

“Vista la proposición de la Comisión Informativa de Deportes, y atendida la real y auténtica necesidad de contar con un servicio adecuado de Instructores de Gimnasia a prestar en los colegios Nacionales de EGB, supliendo con ello la falta de dotación de servicio o de personal que por cuenta, contratación y cargo del Ministerio de Educación y Ciencia prestaran dichos servicios...”⁵³²

526

El cost previst d'aquesta contractació era de 2.588.000 pessetes⁵³³ i inicialment el període en què prestarien els seus serveis era de gener a agost de 1980 replantejant-se el tema en el següent mes de setembre a l'inici del nou curs escolar.⁵³⁴ Quan aquest arribà es va tornar a renovar la contractació, situació que es tornaria a repetir el setembre de l'any següent ampliant el nombre fins a cinc monitors el gener de 1982. Ja hem dit que les característiques de contractació eren peculiars perquè havien de ser autònoms però també ho era la seva dependència econòmica i departamental. Els cinc monitors havien de treballar quaranta hores setmanals de les quals vint-i-cinc depenien organitzativament del departament municipal d'ensenyament que assumia aquest cost proporcional. Les quinze hores restants eren utilitzades pel departament d'esports i d'ensenyament de manera conjunta.

Al marge d'aquest professorat l'Ajuntament també utilitzava monitors esportius als qui retribuïa per hores treballades per la impartició de classes en les escoles esportives municipals que s'havien endegat.

A part de la situació dels monitors de gimnàstica, el punt d'inflexió important quant a la plantilla de personal d'esports es va produir el gener de 1982. En aquell moment el departament d'esports, amb la perspectiva de l'ampliació del parc d'equipaments esportius municipals (nous terrenys de futbol i la propera inauguració, l'estiu següent, de la piscina olímpica descoberta) va proposar en la reunió del Ple municipal del dia vint d'aquell mes la contractació de personal per a les instal·lacions a més de la creació d'un nou lloc de treball, el gerent de les instal·lacions esportives, fixant que la plaça fora coberta per un “professor d'educació física”,⁵³⁵ i que, des del punt de vista del sistema de contractació, la plaça fóra de “personal de empleo” (vegeu 1.4.2.), el que s'anomenava també “càrrec de confiança”, és a dir una persona que era designada directament per l'Ajuntament sense passar per un concurs públic amb la justificació que la seva situació seria eventual i en les properes eleccions posaria el seu càrrec a disposició del nou equip de govern si era el cas. Al mateix temps es proposava crear un nou lloc de treball d'auxiliar administratiu per donar suport a aquest gerent.

Aquestes dues places més les de dos vigilants dels camps d'esports van ser aprovades pel ple, tot i que la figura del gerent va tenir el rebuig dels partits de

⁵³² Acta del 5 de febrer de 1980 del LAPLE-SF.

⁵³³ Es va establir una retribució de 647.000 pessetes per al període.

⁵³⁴ Paral·lelament a aquesta acció l'Ajuntament, en la línia de traslladar la responsabilitat de la impartició de l'educació física escolar al Ministeri d'Educació, presentà, el mes de maig de 1980, una sol·licitud a la inspecció d'ensenyament per a que assignessin a la ciutat quatre professors d'educació física.

⁵³⁵ Aquesta era la màxima titulació vigent en el camp de l'educació física i esports d'aquell moment i era impartida per l'Institut Nacional d'Educació Física.

l'oposició perquè defensaven que havia de ser un lloc de treball de la corporació i no un càrrec eventual. També es van contractar, amb caràcter temporal per quatre mesos, quatre socorristes, un taquiller i tres persones de manteniment i serveis per a la piscina d'estiu.

A finals de març de 1982 el Ple va aprovar⁵³⁶ la contractació de Néstor Alejandro Carbajal Denis⁵³⁷ com a gerent instal·lacions fins desembre del mateix any amb la possible pròrroga immediata fins la celebració de les properes eleccions. En els mesos de maig, juliol i octubre es va contractar a la resta de personal per esports ampliant una persona més en el personal temporal assignat a la piscina amb la funció de manteniment de la instal·lació i es va tornar a renovar la situació contractual dels monitors de gimnàstica. Així doncs, la plantilla de personal del departament d'esports quedava configurada pel gerent,⁵³⁸ un auxiliar administratiu, els cinc monitors dependents econòmicament de l'àrea municipal d'ensenyament, el personal de vigilància de les instal·lacions, i els treballadors temporals de la piscina d'estiu.

En la taula 6.15 podem veure reflectida en l'estructura pressupostària, l'evolució de la plantilla de personal en aquesta primera legislatura. Hem posat només les xifres corresponents als anys 1980, 1981 i 1982 ja que el pressupost de 1979, va ser aprovat per l'anterior ajuntament predemocràtic i el de 1983 va ser aprovat pel consistori de la segona legislatura. Com es pot observar, en el pressupost de 1980 no figura cap despesa específica del personal esportiu en el capítol 1, una prova de la manca d'estructura inicial del departament d'esports. Només hi ha la despesa efectuada en la contractació dels monitors i monitores d'educació física a les escoles d'EGB en el capítol 2. El 1981 apareix personal de plantilla en l'estructura pressupostària de l'Ajuntament i l'any 1982 la despesa de personal es dispara amb la contractació del gerent d'instal·lacions i el personal laboral esmentat anteriorment.

Taula 6. 15. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura (1980-1982). En pessetes.

CAPÍTOL 1 - REMUNERACIONS DE PERSONAL ⁵³⁹	1980	1981	1982
111.717.3. Retribucions bàsiques. Camps d'esports	-	850.104	939.856
125.717.3. Retribucions complementàries. Camps d'esports	-	742.586	796.666
131.717.3. Complement familiar. Camps d'esports	-	19.800	19.800
131.717.31. Previsió noves altes. Camps d'esports	-	-	29.475
161.717.3. Retribucions personal laboral. Camps d'esports	-	264.976	710.374
171.717.3. Retribucions personal contractat. Camps d'esports	-	-	867.786
Total Capítol 1	-	1.877.466	3.363.957
CAPÍTOL 2 – COMPRA DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS			
258.33.2.B. Contracte de prestació de serveis. Ensenyament bàsic: monitors	2.588.000	2.789.328	4.189.560
Total Capítol 2	2.588.000	2.789.328	4.189.560
TOTAL	2.588.000	4.666.794	7.553.517

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

⁵³⁶ En el debat del Ple el representant de CiU es va tornar a oposar que el càrrec fora "de confiança", però l'equip de govern, en aquest cas el primer tinent d'alcalde i el propi alcalde, van defensar que la política esportiva respecte a esports encara no estava prou definida i que la immediata ampliació dels equipaments esportius municipals (la nova piscina, el projecte d'un pavelló municipal, els camp de futbol,...) feien que encara no es tingués prou coneixement de les funcions exactes d'aquest lloc de treball i que no es volia consolidar de manera precipitada una plaça en la plantilla municipal. L'argumentació no va convèncer als representants de CiU ni de Centristes de Catalunya que varen votar en contra.

⁵³⁷ Néstor Alejandro Carbajal era de nacionalitat espanyola, però nascut a Uruguai, on havia obtingut el títol de professor d'educació física que havia sigut convalidada per l'INEF.

⁵³⁸ El seu contracte va ser prorrogat el desembre de 1982 fins a que es produís el canvi de la corporació municipal després de les eleccions de 1983. Abans de les eleccions també es va tornar a contractar al mateix personal temporer de les piscines per a l'estiu següent.

⁵³⁹ Les partides pressupostàries estan fixades segons criteris de l'Ordre de 14/11/ 1979

Síntesi

Els aspectes més significatius de l'organització dels serveis esportius municipals de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura els hem resumit en els següents punts:

- En la primera legislatura l'organització dels serveis esportius municipals de Sant Feliu es va estructurar en torn a un departament d'esports que n'era l'òrgan polític responsable. Dins l'estructura interna municipal existia una Comissió Informativa específica d'esports.
- Tot i que el partit majoritari era el PSUC el departament d'esports era presidit per un regidor del PSC que havia ocupat el darrer lloc en la seva llista electoral. Per problemàtiques internes dins el seu partit, aquest primer regidor d'esports només va estar un any en el càrrec i va ser substituït pel següent en la llista electoral socialista.
- L'Ajuntament no va crear un patronat municipal d'esports on hi hagués participació ciutadana, sinó que va proposar la creació d'un Consell Municipal d'Esports on estiguessin representades les entitats ciutadanes que promocionaven tot tipus d'esport al municipi, però aquesta iniciativa no es va arribar a dur a terme.
- En aquesta legislatura es va posar en marxa l'estructura bàsica de personal que desenvoluparia els serveis esportius municipals. De no tenir pràcticament personal propi per l'actuació esportiva es va passar a disposar d'un càrrec directiu de tipus tècnic (gerent d'instal·lacions) contractat com a personal eventual, un auxiliar administratiu, cinc monitors esportius—contractats com a treballadors autònoms per a fer l'educació física a les escoles públiques del municipi—i personal de manteniment i serveis, alguns d'ells només per a la temporada estival de la nova piscina municipal que es va inaugurar en aquest període.

6.2.3. La política envers els equipaments esportius (1979-1983)

La ciutat de Sant Feliu de Llobregat disposava de pocs equipaments esportius quan es va iniciar la primera legislatura. Les primeres actuacions municipals relacionades amb els equipaments esportius van estar orientades a dos objectius: millorar els equipaments esportius escolars i ampliar les possibilitats d'ús de les instal·lacions públiques de la ciutat. Aquesta darrera intencionalitat va xocar amb els interessos dels clubs que fins aquell moment gestionaven aquells equipaments en el què seria el conflicte esportiu més important de la legislatura.

6.2.3.1. Els equipaments esportius de Sant Feliu de Llobregat en l'any 1979

El parc d'equipaments esportius municipals a Sant Feliu de Llobregat a l'inici de la democràcia era més aviat escàs. L'Ajuntament disposava d'un camp de futbol situat a la Rambla de la Marquesa de Castellbell i, molt a prop, d'una zona poliesportiva amb una piscina coberta, dues pistes poliesportives i dues petites sales dins la piscina. Aquests equipaments estaven cedits a diferents clubs esportius de la ciutat. També disposava d'un camp de futbol al barri de La Falguera, el camp de futbol Modelo, la titularitat del qual era compartida amb un particular i que era utilitzat per penyes futbolístiques.

A més d'aquestes instal·lacions l'Ajuntament era el propietari legal dels centres públics d'Educació General Bàsica, amb la qual cosa el manteniment de les instal·lacions esportives escolars també li corresponia. Dels nou centres existents només tenien equipaments esportius cinc escoles. L'institut de batxillerat tenia una pista poliesportiva i dues sales.

Quant als equipaments privats, l'oferta tampoc era molt quantiosa. Els centres culturals històrics (Casino Santfeliuenc, Unió Coral) tenien una pista poliesportiva cadascú, així com petites sales per a tennis taula o escacs. Al municipi hi havia un club de tennis privat, el Club de Tennis Sant Jordi, amb diverses pistes de tennis i un frontó curt; i l'empresa Hoechst Ibèrica disposava d'una pista de tennis però només a disposició dels seus treballadors. A aquests equipaments se'ls podia sumar les instal·lacions esportives d'alguns centres docents privats i les sales d'alguns gimnasos (Guanche Canario, Chois Wang).

Taula 6. 16. Equipaments esportius municipals a Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.

EQUIPAMENTS ESPORTIUS PÚBLICS	EQUIPAMENTS ESPORTIUS PRIVATS
Camp de futbol municipal	ENTITATS ESPORTIVES
Zona poliesportiva municipal	Club tennis Sant Jordi
2 pistes poliesportives (una de gestió cedida)	6 pistes de tennis
1 piscina coberta (gestió cedida)	1 frontó curt
1 sala (gestió cedida)	ENTITATS CULTURALS
Camp de futbol Modelo	Casino Santfeliuenc
CENTRES DOCENTS PÚBLICS	1 pista poliesportiva
ESCOLES D'E.G.B.	Unió Coral
C.Pb. Antoni Gaudí	1 pista poliesportiva
1 pista poliesportiva	1 espai singular
2 sales	EMPRESES ESPORTIVES
2 altres espais	Gimnàs Chois Wang
C.Pb. Jaume Balmes	1 sala
1 pista poliesportiva	Gimnàs Guanche Canario
1 sala	1 sala
C.Pb. Josep Montmany	EMPRESES NO ESPORTIVES
2 pistes poliesportives	Hoechst Ibèrica
2 sales	1 pista tennis
1 espai singular	CENTRES DOCENTS PRIVATS
C.Pb. Mestre Esteve	Col·legi Bon Salvador
1 pista poliesportiva	2 pistes poliesportives
1 sala	2 sales
C.Pb. Modelo	1 espai singular
2 sales	Col·legi Verge de la Salut
2 esplanades	2 pistes poliesportives
INSTITUTS	1 esplanada
Institut Batxillerat Sant Feliu	1 sala
2 pistes poliesportives	
2 sales	

Font: Elaboració pròpia a partir del cens d'instal·lacions de la Secretaria General de l'Esport (Generalitat de Catalunya, 1994).

6.2.3.2. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

L'actuació en la construcció dels equipaments esportius en aquesta primera legislatura va tenir com a primera prioritat el millorar la condició dels espais esportius dels centres escolars construint pistes poliesportives i millorant-ne la il·luminació. En aquest període també es va tirar endavant els dos grans projectes d'equipaments esportius de la ciutat: la piscina de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports. La

piscina olímpica descoberta s'inauguraria en aquest mandat i el nou pavelló d'esports en el següent. Altres actuacions van estar relacionades amb la millora del camp de futbol municipal i en potenciar la pràctica esportiva popular, amb la creació de circuits de fúting i pistes poliesportives als barris.

a) La millora dels equipaments esportius escolars.

En clara connexió amb la prioritat política del nou govern municipal—la situació general de l'ensenyament a la ciutat—⁵⁴⁰les primeres decisions de l'Ajuntament respecte a la construcció de nous equipaments esportius van estar relacionades amb la millora de les instal·lacions esportives de les escoles públiques d'EGB de la ciutat. L'any 1979 es va reparar la pista poliesportiva de l'escola Montmany ⁵⁴¹ i l'any següent es va decidir invertir en les instal·lacions de les escoles Mestre Esteve, Arquitecte Gaudí i Jaume Balmes.⁵⁴² L'any 1981 es va incrementar la despesa destinada a aquest objectiu amb petites actuacions en l'escola Balmes⁵⁴³ i la previsió de construcció de dues noves pistes esportives als col·legis Lahoz Burgos i Modelo.⁵⁴⁴ En aquest darrer cas, la pista poliesportiva tindria una segona fase pressupostària l'any 1982, on també s'invertiria en l'enllumenat de les pistes. En conseqüència, al final de la legislatura, dues escoles públiques que no tenien pista poliesportiva—Lahoz Burgos i Modelo—en van disposar d'una; altres dues que ja en tenien—Mestre Esteve i Gaudí—van disposar d'una segona pista poliesportiva; i les escoles Montmany i Balmes van veure com els reparaven les instal·lacions, la primera amb el pressupost d'inversions de l'any 1979 i la segona a través del capítol 2 del pressupost de 1981.

b) Els circuits de fúting.

Amb la filosofia d'ampliar el ventall d'equipaments esportius de la ciutat i generar l'ús esportiu d'equipaments no convencionals de baix cost de construcció l'Ajuntament va decidir, també immediatament, que les comissions informatives d'urbanisme i d'esports fessin un estudi conjunt sobre les possibilitats de situar en el terme municipal uns circuits urbans on es pogués practicar fúting i fer exercicis

⁵⁴⁰ El juny de 1979, el Ple havia aprovat un pressupost extraordinari de 26 milions de pessetes per a la compra de terrenys on es construirien noves escoles i es posava en marxa un procés d'expropiació forçosa. També un mes més tard s'habilitaven uns locals de la fàbrica Samaranch per a utilitzar-los com a aules escolars. La preocupació per la temàtica escolar va tenir el seu punt més alt el juny de 1980 quan l'Ajuntament va fer una inversió extraordinària de més de quaranta-dos milions de pessetes per la construcció de vint aules noves en un terreny adjunt a l'escola Montmany amb la intenció de posar-ho en marxa el següent curs escolar. Totes aquestes actuacions ens indiquen la prioritat amb que l'Ajuntament tractava el tema de l'escolarització de tots els infants de Sant Feliu.

⁵⁴¹ La reparació de la pista poliesportiva del Col·legi Montmany es va adjudicar, el desembre de 1979 per 505.200 pessetes a càrrec de la partida 6.1102 del pressupost ordinari d'aquell any.

⁵⁴² El 17 d'abril de 1980 el Ple municipal aprovà el projecte de construcció i il·luminació de les pistes poliesportives del col·legi Arquitecte Gaudí i Mestre Esteve, per un import de 2.532.118 pessetes de les quals 1.532.118 serien a càrrec de l'ajuntament i la resta s'esperava que fóra aportada pel Consejo Superior de Deportes. Les obres van ser adjudicades el juny de 1980 per un import total de 1.907.065 pessetes. El maig es van adjudicar unes obres petites al gimnàs de l'escola Gaudí, el maig de 1980, amb un cost de 228.450 pessetes.

⁵⁴³ La reparació dels sanitaris, el maig de 1981, del gimnàs de l'escola J. Balmes, per un valor de 202.445 pessetes i l'adjudicació de les obres de reparació de la pista de la mateixa escola per un import de 511.820 pessetes el juliol del mateix any.

⁵⁴⁴ El gener de 1981 el Ple va decidir demanar subvenció a la Generalitat pel finançament de les obres de l'enllumenat de la pista poliesportiva del col·legi Montmany i la construcció de les pistes de les escoles Lahoz Burgos i Modelo. També es demanava pel cobriment d'una de les pistes de la Zona Esportiva Municipal. La petició va ser denegada en el mes d'octubre i provocà una protesta del govern municipal que va acordar sol·licitar explicacions a la Direcció general de l'Esport sobre el criteri de repartiment de subvencions. El març de 1981 s'aprovava el projecte inicial de la pista de l'escola Lahoz Burgos per un valor de 3.857.404 pessetes i el mes següent el de l'escola Modelo per un import de 6.505.086. S'adjudicaren en el mes de juny per 3.402.230 i 3.831.581 pessetes respectivament. La segona fase de la pista del col·legi Modelo s'adjudicaria el juliol de 1982 per un import de 2.567.887 pessetes.

gimnàstics.⁵⁴⁵ Finalment, a 1980 es construïren dos circuits,⁵⁴⁶ un situat dins un parc de la ciutat i l'altre en un recorregut urbà⁵⁴⁷ que implicava fins i tot el tancament al trànsit d'un carrer. Aquest darrer no va resistir el pols amb els conflictes que generava amb els automobilistes que no podien aparcar en la zona reservada al circuit i, finalment, l'Ajuntament decidí eliminar-lo a finals de 1980.

c) L'actuació als camps de futbol.

Una altra de les preocupacions inicials de l'Ajuntament fou abordar la situació que es produïa entorn als equipaments per a la pràctica del futbol.⁵⁴⁸ Com podem veure en l'apartat dedicat a les entitats esportives, a l'inici de la legislatura aquest esport era practicat per nombrosos equips de diferents categories que utilitzaven el camp de futbol municipal. L'Ajuntament va condicionar el camp existent generant-ne un altre més petit en una zona annexa, millorant la il·luminació, els vestidors i les graderies.⁵⁴⁹ A més d'això, va construir, en aquest període, un nou camp de futbol situat al barri de Les Grasses.

d) Els grans equipaments: la piscina olímpica de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports.

La gran inversió pel que fa a la construcció d'equipaments esportius en aquesta legislatura va ser la creació de la piscina de dimensions olímpiques a l'aire lliure, ubicada en els terrenys de l'antic escorxador municipal. A aquesta actuació cal afegir-hi el projecte de remodelació de la Zona Esportiva Municipal, fent un pavelló cobert al cantó del camp de futbol municipal de la Rambla de Castellbell.

Quant a la piscina el projecte es va iniciar el desembre de 1979 quan el Ple acordà el tancament de l'escorxador i proposà construir-hi una piscina respectant els trets més característics de l'edifici anterior. La instal·lació, amb dos vasos d'aigua, un de 50 metres de llargada per 25 d'amplada i un altre de 21x10, es posà en marxa en l'estiu de 1982 amb un cost que, afegint-hi altres obres complementaries posteriors, va girar al voltant dels setanta milions de pessetes.⁵⁵⁰ La intencionalitat de construir un

⁵⁴⁵ L'encàrrec fet a les dues comissions informatives municipals deia textualment: "un circuito natural para la práctica de ejercicios físicos convenientemente señalizados según las normas del INEF". Volem remarcar aquesta dependència de l'assessorament de l'Institut Nacional d'Educació Física de Barcelona, situat aquella època en el terme municipal d'Esplugues de Llobregat, perquè apareixerà més cops al llarg d'algunes decisions preses en la política esportiva municipal i indica una voluntat de tenir en compte a aquesta institució en el moment d'establir la política esportiva municipal.

⁵⁴⁶ El projecte havia obtingut una subvenció de 500.000 pessetes del Consejo Superior de Deportes.

⁵⁴⁷ Un circuit es va situar dins el parc Nadal i l'altre en el barri de Roses- Castellbell passant per la Rambla i els carrers Santiago Russinyol -que es va tancar al trànsit-, Verdagner i Montserrat.

⁵⁴⁸ Hi havia una decisió presa pel ple municipal de l'anterior Ajuntament el 31 de desembre de 1978 en la qual s'acordava arreglar els vestidors del camp de futbol municipal per un import de 4.546.304 pessetes. El nou equip de govern, va decidir, en reunió de la comissió permanent municipal del 8 de maig de 1979, aturar aquest projecte de construir vestidors i graderies del camp de futbol de la zona esportiva i va encarregar un nou projecte de vestidors.

⁵⁴⁹ El 29 de novembre de 1979, el Ple havia aprovat un projecte de construcció d'un camp de futbol i vestuaris d'alevins a la Zona Esportiva Municipal per un pressupost de 449.785 pessetes. Va ser adjudicada la construcció, el desembre de 1979 per un import de 407.161 a càrrec de la partida 6.1102 del pressupost ordinari municipal. Més endavant, el plenari municipal aprovà, el 15 de maig de 1980 el projecte d'il·luminació del camp d'esports municipal per un import de 3.134.452 pessetes. que van acabar sent adjudicades per un import de 2.155.145 pessetes. El juny de 1980 s'aprovava el projecte de condicionament del camp de futbol de la Zona Esportiva Municipal, desplaçant-lo del lloc actual i situant-lo en una ubicació més idònia dins la zona esportiva. El projecte tenia un pressupost de 965.857 pessetes a càrrec de la partida 614.64.1

⁵⁵⁰ El projecte inicial va ser aprovat el gener de 1981 per un import de 57.831.235 pessetes. Es planificava finançar-lo amb un pressupost extraordinari nodrit d'un préstec subscrit amb diferents caixes d'estalvis catalanes dins el marc d'un acord general entre aquestes i la Generalitat, i una subvenció de cinc milions de la Direcció General d'Esports de la Generalitat. El projecte fou adjudicat el setembre d'aquell any per 51.218.477 pessetes. El març de 1982 s'habilità una ampliació del pressupost amb un crèdit extraordinari de 4.803.386 pessetes. Després d'una nova ampliació, el pressupost del complex va quedar, el març de 1982, en 61.434.617 pessetes. A això se li havia d'afegir el cost dels

equipament d'ús popular va quedar palesa en les paraules que l'alcalde remarcava en el butlletí municipal amb motiu de la seva inauguració: “els preus de les piscines s'han establert molt per sota de les piscines particulars...”⁵⁵¹

L'altra gran projecte de la legislatura,⁵⁵² la creació d'un pavelló amb el nom de Palau Municipal d'Esports es presentà el juliol de 1982 en el Ple municipal,⁵⁵³ amb un cost inicial de 105 milions de pessetes, encara que les obres s'iniciarien ja en la següent legislatura i la despesa final seria bastant més alta, repartint-se en diversos pressupostos anyals.

532

En la taula 6.17 podem veure la distribució econòmica de les despeses programades en els pressupostos d'inversions dels anys 1980, 1981 i 1982. Podem comprovar que les prioritats inversores en l'any 1980 es van dedicar a les pistes poliesportives de dues escoles d'EGB, al camp de futbol municipal, i va haver una primera inversió per a la construcció de la nova piscina de l'Escorxador. L'any 1981 va ser un any de molta inversió. El pressupost recollia programes d'actuació en la nova piscina de l'Escorxador, en dues escoles públiques i en el camp de futbol de Les Grasses per un total que superava els 66 milions de pessetes. Al pressupost d'inversions hem afegit dues partides del capítol 2 del pressupost ordinari destinades a la reparació de les instal·lacions de l'escola Balmes.

En el pressupost d'inversions de l'any 1982, les despeses més quantioses estaven destinades a la construcció del nou pavelló municipal, tot i que no es va realitzar cap pagament per aquest concepte en aquell any,⁵⁵⁴ en l'habilitació de la nova piscina de l'Escorxador, en instal·lacions escolars i una petita quantitat en l'adequació d'un local (la “Casa del Deporte”) situat a la Zona Esportiva Municipal per ser utilitzada per les entitats esportives.

---

terrenys adjunts a l'antic escorxador que van ser comprats per dotze milions de pessetes d'aquell any 1980, així com l'equipament necessari per a l'establiment del bar i l'adequació de les oficines administratives necessàries (2.910.567 pessetes.). També s'acordà traslladar l'habitatge del conserge per un import de 2.459.355 pessetes. La inauguració de la piscina l'estiu de 1982 també implicaria altres despeses relacionades amb la posada a punt de la instal·lació, com la replantació de gespa per un valor de 978.000 pessetes. i la millora del drenatge que implicaria 314.750 pessetes més.

⁵⁵¹ El *Butlletí d'informació municipal i ciutadana*, 280, 3.

⁵⁵² El projecte fou elaborat pels arquitectes Dolz, Páez i Millet per un import de 3.876.176 pessetes. Aquest últim arquitecte tindria un paper fonamental en les instal·lacions olímpiques de Barcelona'92.

⁵⁵³ El novembre de 1981 el Ple havia sol·licitat un ajut a la Diputació de Barcelona per a la realització de diverses obres a la ciutat, en el marc del Pla de Cooperació de la Diputació (PCAL). Dins les obres per les que es demanen els ajuts estava el projecte d'un pavelló municipal.

⁵⁵⁴ Els 38 milions de pessetes es van pagar amb les Resultes del pressupost de 1984.

Taula 6. 17. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1980, 1981 i 1982. En pessetes.⁵⁵⁵

	1980	1981	1982
Obres de pavimentació de pistes del col·legi Arquitecte Gaudí	647.710		
Obres d'enllumenat de pistes del col·legi Arquitecte Gaudí	176.335		
Obres civils per l'enllumenat de pistes del col·legi Arquitecte Gaudí	155.360		
Obres al gimnàs del col·legi Arquitecte Gaudí	228.450		
Obres de pavimentació de pistes del col·legi Mestre Esteve	596.575		
Obres d'enllumenat de pistes del col·legi Mestre Esteve	178.505		
Obres civils per l'enllumenat de pistes del col·legi Mestre Esteve	152.580		
Condicionament de camps de futbol de la Zona Esportiva Municipal	965.857		
Obres d'enllumenat del camp d'esports municipal	2.155.145		
Compra per expropiació dels terrenys adjunts a l'antic escorxador per la construcció de la piscina	12.000.000		
222.33.2.Obres de reparació de la pista poliesportiva del col·legi Balmes		511.820	
222.33.2.Obres reparació sanitaris del gimnàs del col·legi Balmes		202.445	
671.01. Construcció d'equipaments esportius. Piscines Escorxador		57.831.235	
672.01. Pistes poliesportives en escoles d'EGB. col·legi Lahoz Burgos		3.601.358	
672.02. Pistes poliesportives en escoles d'EGB. col·legi Modelo		3.832.372	
673.73.1. Inversió camp futbol Les Grasses		958.537	
671.02. Construcció pavelló municipal			38.000.000
671.03. Projecte i direcció obres del pavelló municipal			3.978.891
671.04. Inversió complementària piscines			3.000.000
671.05. Equipament i mobiliari bar piscines			6.000.000
671.06. Habilitació per a oficines i vivenda piscina			2.459.355
672.02. Pista poliesportiva col·legi Modelo (II fase)			2.567.887
673.02. Enllumenat en pistes poliesportives			880.468
674.01. Inversió en la Casa de l'Esport			75.490
TOTAL	17.256.517	66.937.767	56.962.091

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

6.2.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals

Les instal·lacions municipals esportives existents en la primera legislatura van tenir un sistema de gestió diferenciat segons el tipus d'equipament. Per analitzar-ho s'ha de separar els espais esportius ubicats en la Zona Esportiva Municipal de la piscina descoberta olímpica que s'inaugurà el 1982.

A l'inici de la legislatura, les instal·lacions ubicades a la Zona Esportiva Municipal estaven cedides a clubs esportius que eren els responsables de la seva gestió. Mentre el Club Natació Sant Feliu gestionava la piscina coberta, el Santfeliuense C.F. i el Club Balonmano Santfeliuense⁵⁵⁶ tenien un contracte d'arrendament del camp de futbol i de la pista poliesportiva, respectivament, que havien signat el juliol de 1975 amb l'anterior Ajuntament.

Mentre la cessió de la piscina no generava cap tipus de problema amb el club de natació, la privatització de la gestió del camp de futbol i la pista d'handbol va provocar una sèrie de conflictes⁵⁵⁷ entre l'Ajuntament i els clubs de futbol i d'handbol

⁵⁵⁵ En el cas de l'any 1980 les despeses estan extretes de les actes municipals, ja que la Liquidació del pressupost d'inversions no desglossava els diferents projectes inversors. En els altres dos anys s'especifica la partida pressupostària corresponent.

⁵⁵⁶ Més endavant el nom de l'entitat es catalanitzava en la diferent documentació analitzada sortint de vegades com a Club Handbol Santfeliuenc i altres Club Handbol Sant Feliu.

⁵⁵⁷ El 31 de juliol de 1979 la Comissió Permanent ja havia tractat el tema dels preus que el club d'handbol feia pagar a altres entitats per utilitzar les pistes municipals que tenia cedides. Es valorava llavors que eren desmesurats i es començà a plantejar que es faria un nou contracte de cessió amb altres entitats. La situació es va agreujar quan aquest club va decidir no deixar les pistes a un altre club d'handbol de la ciutat i el conflicte va arribar al seu punt més extrem el 12 d'octubre de 1979 quan el club no va permetre l'entrada al recinte per la realització d'un festival

que van ser tractats en el Ple del 18 d'octubre de 1979. En l'acta de la reunió d'aquell dia es posava de manifest que els clubs no havien complert l'estipulat pel pacte contractual ja que no es feien càrrec de les despeses de manteniment i conservació (aigua, llum, etc.).⁵⁵⁸ A més impediien l'accés a les instal·lacions a altres entitats de la ciutat. L'opinió d'un regidor del PSUC, membre de l'equip de govern, en el debat del Ple era ben explícita pel que feia a la filosofia que es volia donar al nou plantejament de gestió de les instal·lacions: "la Zona Deportiva es del pueblo y lo puede usar todo el pueblo"⁵⁵⁹. El plenari municipal va decidir rescindir el contracte amb els clubs de futbol i d'handbol, fet que motivà que les entitats presentessin varis recursos administratius que varen ser rebutjats per l'Ajuntament.⁵⁶⁰

534

El conflicte sorgit amb aquests clubs va donar lloc a plantejar la necessitat de constituir un consell municipal d'esports amb participació de les entitats esportives i ciutadanes que vetllés per la utilització de les instal·lacions públiques. Aquest consell, com hem dit anteriorment, no es va arribar a constituir.

En canvi, l'Ajuntament va elaborar una normativa sobre la utilització de les instal·lacions esportives municipals que fou aprovada pel ple de l'Ajuntament el 17 de juliol de 1980. Precisament relacionat amb la normativització de l'ús dels equipaments esportius escolars hi va haver un conflicte quan la Generalitat publicà l'Ordre de 15 d'octubre de 1981 sobre el procediment d'utilització de les instal·lacions dels centres docents públics, en la qual se li donava al director del centre la potestat de decidir sobre l'ús extraescolar de les instal·lacions dels centres docents. El 17 de desembre de 1981 el plenari municipal va aprovar una moció de l'alcalde en la qual es protestava ja que es considerava que no havien d'existir traves burocràtiques perquè els ciutadans utilitzessin les instal·lacions escolars i molt menys els ajuntaments que eren els propietaris legals dels edificis. El Ple aprovà per unanimitat demanar a la Generalitat que suprimís els articles conflictius de l'ordre esmentada.

Quan la piscina olímpica va ser inaugurada, l'estiu de 1982, l'Ajuntament assumí la gestió de la instal·lació amb personal propi per mantenir i vigilar l'equipament, una situació que es modificaria en la següent legislatura.

---

esportiu que l'Ajuntament volia realitzar amb motiu de les Festes de Tardor, havent-hi d'intervenir la guàrdia urbana i la policia nacional.

⁵⁵⁸ En la comissió permanent del 16 de novembre de 1979 s'informava que les despeses d'aigua i llum del bar de la zona esportiva en el període comprès entre 1975 i 1979 havien significat una despesa de 330.500 pessetes que l'Ajuntament havia hagut de pagar quan el contracte d'arrendament de les instal·lacions fixava que el Club Balonmano Sanfeliuense n'era el responsable.

⁵⁵⁹ Acta del 18 d'octubre de 1979, del LAPLE-SF

⁵⁶⁰ El recurs del club d'handbol va ser desestimat pel ple municipal el 5 de febrer de 1980, mentre que el del club de futbol ho va ser en dues fases. En primer lloc es va desestimar la petició d'indemnització que el club feia sobre les obres i millores que argumentava havia realitzat al camp de futbol. L'Ajuntament va rebutjar aquesta petició, el 5 de febrer de 1980 amb la justificació que el contracte estipulava que les possibles millores restaven en propietat de l'Ajuntament i que la resolució del contracte d'arrendament es basava en el seu incompliment. Més endavant, el 17 d'abril de 1980, el Ple de l'Ajuntament tornava a desestimar un recurs de reposició del club referit a la rescissió del contracte.

Síntesi

Durant la primera legislatura, la política municipal envers la construcció d'equipaments esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat es va desenvolupar a través dels següents dos eixos d'actuació:

- Millorar els equipaments esportius dels centres docents públics de la ciutat. Aquest objectiu estava relacionat amb la preocupació prioritària del consistori per la situació de l'ensenyament públic a la ciutat.
- Ampliar el parc d'instal·lacions públiques. Aquest objectiu estava lligat a la voluntat d'estendre la pràctica esportiva entre la població i es va articular en diverses actuacions. Una feia referència a estimular la pràctica esportiva al carrer amb la creació de circuits de fúting urbans. L'altra, construint un gran equipament—la piscina olímpica descoberta de l'Escorxador—que va donar sortida a les activitats aquàtiques recreatives durant l'estiu. Una tercera estava relacionada amb l'esport competitiu de major presència en el municipi, el futbol, millorant la dotació de camps de futbol. I la última va quedar en fase de projecte a desenvolupar en la següent legislatura: la construcció d'un pavelló municipal.

D'altra banda, la política relacionada amb els criteris de gestió dels equipaments esportius municipals la podem veure reflectida en els següents punts:

- Obrir a la ciutat els equipaments esportius públics. Aquest objectiu es va plantejar a través de la “desprivatització” de la pista de la zona esportiva i del camp de futbol que havien estat cedits a clubs esportius per l'anterior consistori i que l'Ajuntament ho va canalitzar a través de la seva recuperació traient el monopoli de la gestió que aquestes entitats havien establert sobre els equipaments públics.
- La recuperació dels equipaments esportius propis no es va aplicar al cas de la piscina coberta, que va seguir essent cedida al Club Natació Sant Feliu i l'Ajuntament es feia càrrec de totes les despeses energètiques i de manteniment de la instal·lació.
- Les piscines de l'Escorxador es van inaugurar l'estiu del 1982 amb una gestió directa municipal i orientada a activitats estrictament recreatives.

6.2.4. La política envers les activitats esportives

L'actuació municipal orientada cap a la promoció d'activitats esportives va ser molt activa durant la primera legislatura, prenent la iniciativa en la dinamització del sistema esportiu de Sant Feliu, sobretot pel què feia a la potenciació de la pràctica esportiva en edat escolar, la iniciació esportiva i l'esport popular i participatiu.

6.2.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

La situació de l'assignatura d'educació física en els centres docents i la seva continuïtat en les activitats esportives extraescolars va centrar els primers interessos municipals respecte al que havia de ser la política esportiva del consistori. És significativa, en aquest sentit, la declaració programàtica apareguda al “Butlletí d'informació municipal i ciutadana” de juny de 1979 on es citaven les àrees

temàtiques en les que es desenvoluparia la política esportiva municipal. El document plantejava que s'organitzessin en dos blocs: “Educació física-esport escolar” i “Esport extraescolar”.

En el primer bloc, el diagnòstic que es realitzava de la situació en aquell moment es basava en tres punts:

- a) Deixadesa del Ministeri de Educació i Ciència en incloure-la com a àrea pròpia en el seu programa docent.
- b) Manca de professorat que cobrís les necessitats reals.
- c) Instal·lacions deficientes.

536

Davant d'aquesta anàlisi de la situació, l'Ajuntament es plantejava actuar suplint les funcions del M.E.C. de la següent manera:

“Es responsabilidad del Ayuntamiento el que en los centros escolares del municipio se imparta la educación física y el deporte escolar, el hecho de que M.E.C. no la considere equitativamente como otras áreas de enseñanza (sociales, lenguaje, etc.) le da de entrada un papel de “pariente pobre” en la enseñanza, desvalorizándola del amplio valor que de por sí ya tiene. Nosotros desde el Ayuntamiento difícilmente haremos cambiar al M.E.C. de la concepción actual que tiene respecto a la educación física pero lo que sí haremos desde el Ayuntamiento es que ésta recupere su valor real.”⁵⁶¹

L'Ajuntament va fer una anàlisi inicial dels professors d'educació física que hi havia a les escoles públiques en aquell moment. En els sis centres públics tenien un total de quatre professors i es van plantejar que actuarien per solucionar aquest dèficit. La solució “provisional” va ser la de contractar uns monitors que impartissin l'assignatura fins que les administracions educatives solucionessin la situació amb l'aportació de professors especialistes. Aquesta provisionalitat duraria tota la legislatura.

Pel que feia a les instal·lacions esportives escolars l'Ajuntament considerava que les pistes estaven molt deteriorades i inclòs en alguns centres no n'hi havia cap. La millora de les existents i la construcció de pistes en les escoles públiques que no en tenien seria, com hem vist en l'apartat d'equipaments, una actuació prioritària pel govern municipal.

Les activitats esportives extraescolars, l'anomenat “esport escolar”, també va centrar l'interès inicial municipal. La participació en campionats esportius d'àmbit escolar va ser potenciat per l'Ajuntament, encara més quan el regidor d'esports fou escollit president del Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat, l'organisme encarregat d'organitzar les competicions esportives escolars en la comarca, fundat el 18 de novembre de 1980.

Així, per exemple, el maig de 1980 es va fer el campionat escolar de natació i d'escacs escolar de Sant Feliu, amb una participació de quasi un miler d'escolars (700 participant en natació i 250 en escacs), en col·laboració amb les associacions de pares (APAs),⁵⁶² les direccions de les escoles i el Club Natació Sant Feliu.

Els campionats escolars de 1981 van ampliar molt més el ventall de les modalitats esportives que es podien realitzar. Els esports en els quals es competia eren: handbol, bàsquet, futbol-sala, tennis de taula, natació, escacs i cros. La participació era oberta

⁵⁶¹ *Butlletí d'informació municipal i ciutadana*, 252, p.8.

⁵⁶² Actualment la denominació d'APAs ha estat substituïda per la d'AMPAs (Associació de mares i pares), a fi de no fer una discriminació sexista, però com en l'època que estudiem la denominació era l'esmentada la mantindrem així en el treball.

a les escoles públiques i privades—en total participaren onze centres escolars—i a les escoles esportives municipals. La progressiva implicació de l'Ajuntament en l'esport escolar va portar que, aquell any, Sant Feliu organitzés la final dels campionats comarcals.

En l'edició de 1982 varen ser més de 1.500 els escolars que participaren en les competicions escolars de la ciutat. A les modalitats esportives anteriors es va afegir el voleibol i l'atletisme. D'altra banda, Sant Feliu tornà a acollir la final dels campionats comarcals, amb més de 3.000 participants. La situació es tornaria a repetir l'any següent.

6.2.4.2. *L'actuació envers la iniciació esportiva*

S'ha comentat en l'apartat anterior que l'Ajuntament es va plantejar, en el seu programa esportiu inicial l'actuació en l'esport extraescolar. Dins aquesta denominació el Departament d'Esports feia entrar el que nosaltres considerem iniciació esportiva bàsica. En aquesta línia, els responsables municipals es preocuparen per la infrautilització de les pistes escolars en horari no lectiu i van anunciar, en l'any 1979, que s'estava planificant, junt amb les associacions de pares, les associacions de veïns i els monitors esportius de l'Ajuntament—no diu res dels clubs esportius de la ciutat tot i que després aportarien suport tècnic—la possibilitat de fer escoles esportives de diferents esports a partir de setembre o octubre d'aquell any.

L'octubre de 1979 es va proposar crear escoles esportives municipals utilitzant monitors dels clubs i, com a estructures organitzatives, els centres escolars i les associacions de pares. Es farien als gimnasos de les escoles Montmany, Modelo, Gaudí, el gimnàs de la piscina municipal, la pista del Casino, la pista municipal de bàsquet, la pista de l'escola Montmany o Gaudí i el circuit urbà de fúting. Segons el butlletí municipal, els esports que es practicarien serien: “Bolei-bol (sic), bàsquet, judo, balonmà (sic), ping-pong, Gimnàs-atletisme i futbol-sala”.⁵⁶³ El finançament es preveia fer-lo mitjançant la quota dels participants, una subvenció de l'Ajuntament i l'ajut de les federacions respectives.

De la previsió es passà als fets i el gener de 1980 el regidor d'esports, en una entrevista al butlletí municipal afirmava que hi havia escoles d'handbol, bàsquet, beisbol, judo i natació per a escolars entre 8 i 14 anys, havent-se apuntat uns 400 nens i nenes. Quan al 1981 es feia balanç de l'actuació municipal esportiva el nombre d'escoles esportives s'ha ampliat a sis amb el tennis taula, els escacs i el cros i ja no es parlava de les escoles d'handbol i de beisbol. El 1982 eren vuit els esports que s'oferien ja que s'havia tornat a incorporar l'handbol i hi havia una escola de voleibol. En total participaven en aquell any 728 infants. Respecte al finançament, la decisió final del consistori va ser que les escoles esportives fossin gratuïtes per als participants, i l'Ajuntament es feia càrrec de les despeses relacionades amb els monitors, les instal·lacions i els possibles desplaçaments dels infants.

En la taula 6.18 podem veure el pes econòmic de les activitats esportives relacionades amb la iniciació esportiva dins el capítol 4 que era utilitzat, durant la primera legislatura, per subvencionar l'esport escolar i les escoles esportives. En els anys 1980 a 1982, dins l'estructura pressupostària del capítol 4—exactament en el concepte 483—hi havia tres apartats. El primer, dedicat a les subvencions a les

⁵⁶³ Butlletí d'informació municipal i ciutadana, 255, p.10.

entitats esportives; el segon destinat a actuacions relacionades amb l'esport escolar (trofeus, arbitratges, material, desplaçaments, etc.); el tercer era l'apartat dedicat a l'esport extraescolar per on es finançava totes les despeses generades per les escoles esportives municipals. Com podem veure, aquesta activitat era la que s'enduïa el percentatge més elevat de la despesa del capítol 4 del departament d'esports.

Taula 6. 18. Distribució de la partida "483. Altres transferències" entre els apartats funcionals del capítol 4 destinats a esports establerts per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1980, 1981 i 1982.

	1980		1981		1982	
	Pessetes	%	Pessetes	%	Pessetes	%
Entitats esportives	175.000	10%	33.960	2%	142.930	5%
Esport escolar	798.750	45%	500.000	28%	753.731	29%
Esport-extraescolar	800.000	45%	1.223.811	70%	1.702.948	66%
TOTAL	1.773.750	100%	1.757.771	100%	2.599.609	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

Dins l'apartat d'esport extraescolar, les despeses es distribuïen entre les diferents escoles esportives municipals i despeses de funcionament general del programa. No hem pogut localitzar la distribució interna d'aquest apartat per a tots els anys, però serveix de referència la distribució de l'any 1982 per tenir una idea de la importància econòmica de cada escola.

Taula 6. 19. Distribució interna de l'apartat funcional "Esport extra-escolar" del capítol 4 destinats a esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat de l'any 1982. En pessetes.

	1982
Escola municipal de Basquet	180.000
Escola municipal de Cros i atletisme	150.000
Escola municipal de Judo	150.000
Escola municipal de Natació	120.000
Escola municipal de Voleibol	90.000
Escola municipal d'Escacs	150.000
Escola municipal d'Handbol	120.000
Escola municipal Tennis taula	348.784
Despeses generals Esport Extraescolar	394.164
TOTAL	1.702.948

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

A les despeses anteriors cal sumar les partides del capítol 2 (2.588.000 pessetes; 2.789.328 pessetes; i 4.189.560 pessetes els anys 1980, 1981 i 1982, respectivament) destinades al pagament de monitors contractats que hem parlat en l'apartat de personal els quals eren utilitzats pel programa d'educació física i per tasques de tipus tècnic dins el departament.

6.2.4.3. L'actuació envers l'esport de competició

L'interès municipal per l'esport de competició federativa no va tenir un gran pes en aquesta legislatura. A part de la decisió adoptada pel ple de l'Ajuntament de subvencionar amb una petita quantitat a la Volta Ciclista de Catalunya en la seva edició de 1979, no hem trobat gaires fets remarcables que ens mostrin una intencionalitat municipal per tenir protagonisme en aquesta faceta del sistema esportiu.

En tot cas podem assenyalar la participació municipal en el Mundialet de futbol juvenil organitzat per la Generalitat l'any 1982 amb motiu de la celebració dels campionats del món de futbol que es feien a Espanya. Sant Feliu va acollir el juliol d'aquell any en el seu camp municipal als equips de Sao Paulo (Brasil), Nàpols (Itàlia) i l'equip català de la Damm.

En aquest apartat ens crida l'atenció una vetllada de boxa celebrada el 20 de juny de 1981 en la pista poliesportiva municipal, organitzada per un promotor local. Apart d'això només un parell més de fets que indiquen l'interès de l'alcalde, Francesc Baltasar, per l'esport d'alta competició. Un fa referència al Futbol Club Barcelona i es va produir el 13 de maig de 1982 quan el batlle va fer constar en l'acta del plenari municipal una felicitació al club blaugrana per haver guanyat la lliga.⁵⁶⁴ L'altra, el 27 de juliol de 1982 quan l'alcalde va presentar una altra moció, que es va aprovar, per donar suport a Barcelona com a possible seu dels Campionats Mundials de Natació oferint les piscines de l'Escorxador com a lloc d'entrenament, stage o competició.

6.2.4.4. L'actuació envers l'esport popular

Des del primer moment, l'Ajuntament es va plantejar dinamitzar la participació de la població per realitzar activitats esportives. Aquesta intencionalitat es canalitzà a través de dos objectius que el primer regidor responsable del Departament d'Esports assenyalava en una entrevista al Butlletí municipal fent balanç dels primers sis mesos de govern. El regidor d'esports establí com a fites de l'acció de govern:

- a) que l'esport sortís al carrer, i
- b) muntar actes competitius per donar a conèixer les activitats dels clubs de la ciutat.⁵⁶⁵

Tots dos objectius es realitzaven en el marc de la promoció municipal d'esdeveniments que tenien lloc, fonamentalment, aprofitant les festes de la ciutat, la de primavera i la de tardor. En totes elles es realitzaven activitats esportives molt variades. El programa de la Festa Major de Tardor de 1979 acollí coses tan diverses com: una partida d'escacs gegant, partides de petanca, demostracions de judo i karate, un torneig popular de tennis, trofeus de natació, projecció diapositives excursionisme, torneig d'handbol, ballet aquàtic, cros popular, partits de futbol, demostració d'aeromodelisme, torneig d'escacs, ciclisme i bàsquet. L'Ajuntament considerava molt important per als seus objectius l'aconseguir una participació massiva. Exemple n'era la valoració positiva que feia el regidor d'esports en l'entrevista esmentada quan parlava que en les diferents activitats de la Festa Major "per primera vegada més de 900 persones havien participat en actes esportius".⁵⁶⁶

A mesura que passen els anys, les activitats esportives en les festes majors es van anar consolidant i n'apareixeren de noves que es van institucionalitzar. Així, va sorgir, l'any 1981, el Trofeu Ciutat de Sant Feliu de bàsquet, els mateixos trofeus d'handbol i natació, el III cros popular, la 1a Marató escolar sobre patins, a més d'activitats de pesca, petanca, tennis taula, etc. D'aquesta manera s'anava complint el segon objectiu municipal que abans hem fet referència.

⁵⁶⁴ Aquest interès pel club blaugrana de futbol farà que, anys més tard, l'alcalde de Sant Feliu sigui un assidu de tertúlies futbolístiques a la televisió.

⁵⁶⁵ *Butlletí d'informació municipal i ciutadana*, 256, 7

⁵⁶⁶ *Ibid.*

Apart d'aquests esdeveniments en les festes ciutadanes, l'Ajuntament recolzava i potenciava la celebració de curses populars, que en la seva major part eren organitzades per les associacions de veïns dels diferents barris.⁵⁶⁷ Dins la filosofia del Departament hi havia també l'ocupació del carrer amb actes esportius que els transformessin en equipaments esportius no convencionals. Un altre exemple en va ser el Torneig de futbol-sala al carrer que es va fer la tardor de 1982. Esports no tan populars també trobaven aixopluc dins el terme municipal, com ara el trial, quan es realitzà el 1er. Trial de Sant Feliu organitzat conjuntament entre un grup de trial de la població i l'Ajuntament.

540

A meitat de la legislatura va aparèixer l'oferta d'un nou programa municipal: les classes de manteniment per adults. L'activitat s'oferia de manera gratuïta i els usuaris que s'hi acabaren apuntant van ser majoritàriament dones.⁵⁶⁸ Dins aquesta idea de servei públic l'Ajuntament va dissenyar, el febrer de 1982, un programa coordinat pel Departament d'Esports i el de Sanitat i Assistència Social i dedicat a les persones amb insuficiència física, psíquica o sensorial.

En la taula 6.20 apareix la distribució pressupostària del concepte 259 "Altres despeses generals de funcionament" on podem veure l'evolució de les despeses generades per les activitats esportives dins les festes ciutadanes de Sant Feliu, així com el programa per a persones amb discapacitat que es va iniciar l'any 1982.

Taula 6. 20. Distribució de la partida "Concepte 259. Altres despeses generals de funcionament" entre els apartats funcionals del capítol 2 destinats a esports establerts per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1980, 1981 i 1982.

	1980	1981	1982
259.11.11. Altres despeses generals de funcionament. Trofeus esportius	-	-	152.007
259.343.0. Altres despeses generals de funcionament. Act. Esp. Disminuïts físics	-	-	236.882
259.717.3. Altres despeses generals de funcionament. Esport en les festes	-	349.781	763.828
TOTAL	-	349.781	1.154.699

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

⁵⁶⁷ Així, per exemple a la barriada de la Salut el 24 de maig de 1980 es va realitzar una cursa popular, el 1er. Cros Viña del Puntaire, organitzada pel Departament d'Esports. El 19 de juliol del mateix any es feia el 1er. Cros Popular del barri de Falguera organitzat per l'Associació de Veïns i el Departament d'Esports.

⁵⁶⁸ Segons dades de l'Ajuntament exposades en el butlletí municipal, el nombre de participants del programa de manteniment en l'any 1982 va ser aproximadament de dues-centes, de les quals el noranta per cent eren dones.

Síntesi

En la primera legislatura, l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va centrar la seva política envers les activitats esportives programades pel seu Departament entorn als següents punts:

- Fer efectiva la impartició de l'educació física als centres docents públics. Per aquest objectiu va contractar uns monitors de gimnàstica que la duien a terme.
- Posar en marxa les competicions esportives escolars amb col·laboració de les escoles i les associacions de pares. L'Ajuntament s'encarregava d'organitzar els campionats escolars de la ciutat i fins i tot els de la comarca. Les modalitats esportives en les que es competia es van ampliar a mesura que passaren els cursos escolars.
- L'Ajuntament va iniciar una oferta gratuïta d'escoles esportives municipals adreçades als nens i nenes de la ciutat. Els esports practicats eren realitzats, bàsicament, a les instal·lacions escolars i municipals i els monitors que les duïen a terme eren, en algun cas, els que havia contractat l'Ajuntament per a la impartició de l'educació física i, en d'altres, monitors dels clubs de la ciutat. Serà el programa de promoció esportiva realitzat pel departament d'esports que implicarà major despesa econòmica canalitzada a través del capítol 4.
- L'esport d'alta competició no va tenir, pràcticament, incidència en la vida esportiva municipal. Només hi ha referències a actuacions lligades amb la dinàmica esportiva de la ciutat de Barcelona.
- La potenciació de l'esport popular va ser una de les prioritats de l'Ajuntament en aquest període. Això es reflecteix en la dinamització de moltes i variades activitats esportives dins el marc de les festes majors de la ciutat, que buscaven popularitzar la pràctica esportiva de persones que fins aquell moment no estaven interessades en l'esport. Això va donar peu a dos tipus de repercussions. D'una banda, ampliar l'interès per la competició esportiva ciutadana, creant diversos tornejos que portaven el nom de Sant Feliu. D'altra, ampliant l'oferta esportiva a activitats que motivessin la pràctica esportiva del ciutadà. Exemples en són les curses populars i els programes de manteniment que va posar en marxa el Departament d'Esports.

6.2.5. La política envers les entitats esportives

6.2.5.1. Les entitats esportives en la primera legislatura

A l'inici de la primera legislatura democràtica a Sant Feliu de Llobregat existia una quinzena d'entitats esportives i l'esport predominant a la ciutat era el futbol. Fins a cinc entitats existien en aquell moment que practicaven aquest esport a diferents nivells. La més antiga i que participava en un nivell competitiu més alt era el Santfeliuenc C.F.,⁵⁶⁹ que s'havia constituït a principis de segle i jugava a Primera Categoria Regional. El seguia, quant a categoria de joc, el Club Triana Conquense que havia estat fundat a finals dels anys seixanta i jugava a Tercera regional.

⁵⁶⁹ En tots els documents de l'època consultats (actes municipals i butlletí municipal) el nom dels clubs apareix castellanitzat, encara que hem optat, per no anar canviant a mesura que passen les legislatures, per utilitzar, des del començament el nom de l'entitat catalanitzat.

Els altres clubs importants de la ciutat estaven dedicats al bàsquet (Club Bàsquet Santfeliuenc), la natació (Club Natació Sant Feliu) i hi havia dos clubs d'handbol (Club Handbol Santfeliuenc i Club Handbol Sant Llorenç). La petanca ja havia aparegut l'any 1974 al municipi en una secció que s'havia creat en el Club d'Handbol Santfeliuenc i el 1977 s'havia creat el Club de Jubilados Deportivos de Sant Feliu. També s'ha de destacar la tasca desenvolupada per una entitat dedicada a l'esport per a persones discapacitades, la Unió Esportiva Santfeliuenc (UNES).

Tots els clubs anteriors tenien necessitat d'equipaments esportius convencionals i utilitzaven les instal·lacions municipals. La resta d'entitats no tenien necessitat de disposar d'instal·lacions degut al tipus d'activitat esportiva que realitzaven (excursionisme, ciclisme, caça i pesca). Hi havia també un club dedicat a la boxa.

Entre 1979 i 1983 les noves entitats que es varen crear estaven relacionades, fonamentalment, amb el futbol i el futbol-sala, autèntic esclat esportiu popular en aquest període. En la relació d'entitats apareixen algunes que es van consolidar encara que fos temporalment, però el nombre d'equips que hi havia el municipi superava la trentena, relacionats amb diferents institucions. Havia equips que representaven a bars, a forces polítiques, a institucions o, simplement, un grup d'amics.⁵⁷⁰ Destaquem també un club de judo i la creació, l'abril de 1980, d'un equip de beisbol infantil relacionat amb el centre escolar Montmany.

Taula 6. 21. Entitats esportives existents a Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT
Santfeliuenc C.F. ⁵⁷¹	1903	Futbol
Societat Caçadors St. Feliu de Llobregat	1924	Caça
Club Bàsquet Santfeliuenc	1929	Bàsquet
Club Handbol Santfeliuenc	1945	Handbol
Grup Ciclista Santfeliuenc ⁵⁷²	1960	Ciclisme
Agrupació Excursionista Sant Llorenç ⁵⁷³	1963	Excursionisme
Club de Boxa Sant Josep ⁵⁷⁴	1968	Boxa
Club Triana Conquense ⁵⁷⁵	1969	Futbol
Club Natació Sant Feliu de Llobregat	1971	Natació i waterpolo
Sociedad Pescadores de St. Feliu de Llobregat	1972	Pesca
Club Petanca Sanfeliuense	1974	Petanca
Peña Agrupación Deportiva Almeria	1976	Futbol
C.F. Rosas de St. Feliu ⁵⁷⁶	1977	Futbol
Club de Jubilados Deportivos de Sant Feliu	1977	Petanca
C.F. Can Calders ⁵⁷⁷	1979	Futbol

⁵⁷⁰ Serveixi d'exemple la relació d'equips que participaven en la competició local de 1981: Bar Centre, Segadors, Campari, Musucal 71, La Luna, Buitres, Chakarita, Happy Times, Tonio's, Rangers, UCD, Cruz Roja, PSUC, Los Aguilas, Noroeste, CAU, JNC-"B", Cottage, COOSUR-OJE, Epsilon, Gente Honrada, Ath.Llobregat, Pahissa, JNC-"A", Ranching Chiruca

⁵⁷¹ En el cens de la Direcció General de l'Esport consta que aquesta entitat fou creada l'any 1917, encara que el *Butlletí d'informació municipal i ciutadana* del gener de 1981 recull els actes de celebració del 75è aniversari del club realitzats el desembre de 1980, per la qual cosa hem optat per situar el seu naixement en l'any 1903.

⁵⁷² Al *Butlletí d'informació municipal i ciutadana* d'octubre de 1979 apareixen referències a aquesta entitat com l'organitzadora d'esdeveniments ciclistes i es cita que es va crear l'any 1960 i que l'any 1981 tenia 200 socis. En el cens de la Generalitat no apareix referenciada.

⁵⁷³ Aquesta entitat no apareix en el cens d'entitats esportives de la Generalitat, suposadament perquè ja no existia en el moment de la seva elaboració, però hi ha informació sobre el seu funcionament en el número 268, de febrer de 1981, del *Butlletí d'informació municipal i ciutadana*.

⁵⁷⁴ Segons dades facilitades per l'Ajuntament de Sant Feliu, aquest club ja no existeix.

⁵⁷⁵ En l'actualitat és la Unió Esportiva Conquense.

⁵⁷⁶ Segons dades facilitades per l'Ajuntament de Sant Feliu, aquest club ja no existeix.

Club Handbol Sant Llorenç ⁵⁷⁸	1979	Handbol
Penya Barcelonista de Sant Feliu de Llobregat	1979	Futbol
C.F. Sant Josep ⁵⁷⁹	1980	Futbol
C.D. Saludense	1980	Futbol
Club Beisbol Colegio J. Montmany	1980	Beisbol escolar
Penya Blanc-blava Sant Feliu de Llobregat	1980	Futbol
S.J. 80 de Sant Feliu de Llobregat	1980	Futbol-sala
F.C. Kimbert	1981	Futbol-sala
Grup Excursionista Santfeliuenc	1981	Excursionisme ⁵⁸⁰
Santfeliuenc Futbol Sala	1981	Futbol-sala
Societat d'ocellaires de Sant Feliu de Llobregat	1981	Ocells
Club de Futbol Resalut	1982	Futbol-sala
Club de Futbol Sant Feliu de Llobregat	1982	Futbol
Penya Recreativa Sant Feliu de Llobregat	1982	Futbol
U.D. Polar	1982	Futbol-sala
Unió Esportiva Santfeliuenc	1982	Esport per a disminuïts
Club Judo San Lorenzo	1983	Judo
Club Juka	1983	Futbol-sala
Escuderia A.E.C.	1983	Futbol-sala
Peña Constitución	1983	Futbol-sala

Font: Elaboració pròpia a partir del cens d'entitats esportives de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, del Butlletí d'Informació Municipal i Ciutadana de Sant Feliu de Llobregat, i informació facilitada pel Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

En total, durant la primera legislatura hi havia unes 35 entitats esportives a Sant Feliu de Llobregat, de les quals 29 (el 83%) practicaven esports que necessitaven espais esportius convencionals i només 6 (el 17%) feien la seva activitat en espais naturals. El ventall de modalitats esportives que oferien aquestes entitats era poc variat, amb una gran predominança del futbol i el futbol-sala que significaven el 54% de l'oferta esportiva de les entitats. Les modalitats ofertes en espais esportius convencionals eren nou, a les que s'hi afegia cinc més realitzades en espais naturals. En total les entitats esportives del municipi oferien 14 modalitats esportives.

⁵⁷⁷ Aquest club es va fusionar, l'any 1988, amb un altre, el Sur Andalucia, i es va crear una nova entitat, l'Sporting Sant Feliu.

⁵⁷⁸ El Club Handbol Sant Llorenç apareix en el cens de la Secretaria General de l'Esport com una entitat fundada el 1983. Tenim dades de la seva presència en el sistema esportiu santfeliuenc al menys des de 1979, per la qual cosa hem posat aquesta dada com la de la seva creació, tot i que pot ser anterior. D'altra banda, el 1997 el club es va fusionar amb una altra entitat esportiva de bàsquet i es va crear el Club Esportiu Sant Llorenç.

⁵⁷⁹ Hi ha referències al Butlletí municipal que aquest club es va fundar l'1 de gener de 1980 i que s'entrenava en un terreny al cantó de l'escola Modelo

⁵⁸⁰ L'entitat també tenia un equip que participava en les competicions locals de futbol-sala.

Taula 6. 22. Entitats esportives existents a Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura segons modalitats practicades.

MODALITAT ESPORTIVA	ENTITATS	%
Practicada en espais esportius convencionals		
Futbol	11	31%
Futbol-sala	8	23%
Handbol	2	6%
Petanca	2	6%
Natació i waterpolo	1	3%
Bàsquet	1	3%
Beisbol escolar	1	3%
Boxa	1	3%
Judo	1	3%
Esport per a disminuïts	1	3%
Subtotal	29	83%
Practicada en espais naturals		
Excursionisme	2	6%
Ciclisme	1	3%
Caça	1	3%
Pesca	1	3%
Ocells	1	3%
Subtotal	6	17%
TOTAL	35	100%

A totes aquestes entitats cal sumar les societats culturals ciutadanes: la Unió Coral, el Casino i l'Ateneu, totes elles del segle XIX, que tenien un protagonisme actiu en les activitats esportives del municipi.

A més hi havia unes altres entitats ciutadanes, que sense ser esportives, tenien un pes significatiu en l'evolució de la política esportiva municipal: les associacions de veïns dels diferents barris de Sant Feliu (AAVV) i les associacions de pares dels centres escolars (APA). Totes dues es dedicaven a promoure l'esport a la ciutat organitzant diferents esdeveniments populars i col·laborant en l'organització de l'esport escolar, respectivament. En el sector comercial esportiu, també hi ha constància de diversos gimnasos privats dedicats a les arts marcial, el Gimnasio Chois Whang—que segons una publicitat inserida al butlletí municipal de setembre de 1986, va ser creat l'any 1978—, el Yin i el Guancho Canario.

6.2.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives

Al marge de les competicions pròpies de cada modalitat esportiva en la respectiva categoria les entitats esportives de Sant Feliu van començar a participar en la dinàmica esportiva municipal en el moment que l'Ajuntament posà en marxa, en els actes de les festes majors, els tornejos i competicions esportives que portaven el nom de la ciutat.

Així, a partir de la Festa Major de Tardor de 1979, apareix el 1er. Torneig de Judo Ciutat de Sant Feliu, realitzat a la Unió Coral; el 1er. Torneig de Natació Ciutat de Sant Feliu i, progressivament, es van incorporant els altres esports en les successives edicions de la Festa Major.⁵⁸¹ També, en alguns casos, els clubs tenien els seus propis tornejos, com el que organitzava el Club Handbol Sant Llorenç que portava el nom de Trofeu Nicolás Maraver.

⁵⁸¹ També en les festes de la Rosa hi ha activitats esportives, com per exemple el torneig de tir que organitza la Societat de Caçadors o els concursos de pesca de la Societat de Pescadors Esportius.

Al marge d'aquests esdeveniment esportius no hem detectat cap acte significatiu que s'hagi de destacar per la seva importància en la ciutat, excepte el protagonisme que tenien les APA i les associacions de veïns en el foment esportiu. A part de la col·laboració en les activitats organitzades des de l'Ajuntament, les associacions de pares també realitzaven les seves pròpies actuacions esportives. Per exemple, l'any 1981, l'associació de pares de l'escola Mestre Esteve organitzava el 1er. Cros de l'escola. Mentre, les AAVV iniciaven una dinàmica de potenciar activitats als respectius barris que es prolongaria en la següent legislatura. En aquesta hem trobat referenciada la primera setmana esportiva, organitzada pel barri de Falguera, i el 1er. Festival esportiu Can Maginàs, organitzat per l'associació de veïns, amb un cros, partit d'handbol, jocs infantils...

Finalment, cal fer esment a un punt destacat anteriorment: el fenomen del futbol-sala. Aquest nou esport que, com s'ha dit, movia més de trenta equips a la ciutat en moments determinats del període estudiat, generà un campionat que de seguida es faria popular i que motivà que es creés una comissió organitzativa formada per set representants dels equips i el regidor d'esports, per arbitrar els sistemes de competició.

6.2.5.3. La relació amb les entitats esportives

Ja hem comentat anteriorment que les relacions de l'Ajuntament amb algunes de les entitats esportives més importants de la ciutat no va ser gaire fluida als inicis de la legislatura. El fet de rescindir el contracte d'arrendament de les instal·lacions municipals que tenien el Club Handbol Santfeliuenc i el Santfeliuenc F.C. va originar unes tenses situacions inicials.

Com a contrapartida l'Ajuntament va voler organitzar, en el cas del futbol, una comissió en la què participessin tots els clubs de la ciutat amb l'objectiu de consensuar el repartiment horari dels equipaments, mentre en la pista poliesportiva es donava cabuda als dos clubs d'handbol, el de bàsquet, i al campionat de futbol sala.

La situació amb altres entitats esportives no tenia, en canvi, la mateixa problemàtica i l'Ajuntament les utilitzava per oferir programes esportius públics. L'exemple més clar el trobem en el Club Natació Sant Feliu que, al marge de col·laborar en tots els campionats escolars, va signar un conveni amb l'Ajuntament per responsabilitzar-se de la impartició de cursos de natació en la piscina olímpica a més de col·laborar en la gestió de la mateixa. Que la relació amb aquest club era bona ens dona fe les actes del Ple municipal quan el 17 d'abril de 1980 es feia constar la felicitació del consistori als nedadors del Club Natació Sant Feliu per les qualificacions obtingudes en els campionats d'Espanya.

Durant la legislatura l'Ajuntament va utilitzar les festes majors i les escoles esportives municipals com a instruments relacionals amb els clubs esportius, mentre que per a la resta dels seus programes d'actuació directa—l'educació física escolar, l'esport extraescolar i fins i tot en algunes escoles esportives municipals—els agents socials en què es recolzava eren les associacions de pares dels centres docents públics. A part de tot el que hem esmentat, també hem de fer notar que l'Ajuntament finançava l'adquisició de trofeus en alguna competició o concurs esportiu organitzat pels clubs de la ciutat.

En la taula 6.23 podem constatar com els ajuts econòmics municipals a les entitats esportives per a les seves activitats no va ser una prioritat de l'Ajuntament de Sant

Feliu en aquesta època. Observem que la classificació econòmica de les despeses varia de l'any 1980 al 1981 separant els conceptes subvencionables en tres apartats. Dos corresponen a temàtiques prioritàries per a l'Ajuntament: l'esport escolar i l'extraescolar. El tercer fa referència específica als ajuts a les entitats esportives, que tenen una reduïda aportació econòmica en el conjunt del capítol 4. D'això deduïm que l'Ajuntament preferia destinar els recursos econòmics a activitats que controlava directament. La participació de les entitats esportives en aquests programes—les escoles esportives—era important, però el control era municipal. De fet, el suport econòmic més important de l'Ajuntament a una entitat esportiva es feia a través del pagament dels subministraments de llum, aigua i gas de la piscina municipal gestionada pel Club Natació Sant Feliu.

546

Taula 6. 23. Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a subvencions per a entitats esportives en els anys 1980, 1981 i 1982. En pessetes.

CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	1980	1981	1982
483.71.8.3. Altres transferències. Esport extraescolar i escolar	975.000		
483.71.8.2. Altres transferències. A entitats esportives	798.750	33.960	142.930
483.06.718. Altres transferències. A esport escolar		500.000	753.731
483.07.718. Altres transferències. A esport extraescolar		1.223.811	1.702.948
TOTAL	1.773.750	1.757.771	2.599.609

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal.

En la taula 6.24 veiem desglossades les quantitats anteriors, tot i que en el primer any no podem veure els clubs destinataris de les subvencions. En canvi, en el desglossament de l'any 1982 podem veure el suport a les entitats i el de les escoles esportives municipals que, curiosament, tot i ser públiques eren finançades pel capítol 4 destinat a les subvencions a entitats externes a l'Ajuntament.

Taula 6. 24. Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1980, 1981 i 1982. En pessetes.

ENTITATS	1980	1981	1982	TOTAL
Entitats esportives	798.750	33.960	142.930	975.640
Club Natació Sant Feliu			30.000	30.000
Grup Excursionista Pirineu			50.000	50.000
Club Handbol Santfeliuenc			45.000	45.000
Unió Esportiva Sants			5.000	5.000
Sense determinar	798.750	33.960	12.930	845.640
Centres docents	175.000	500.000	753.731	1.428.731
Escola Gaudí			72.000	72.000
Institut de Batxillerat			31.095	31.095
Sense determinar	175.000	500.000	650.636	1.325.636
Escoles esportives municipals	800.000	1.223.811	1.702.948	3.726.759
Escola Municipal de Bàsquet			180.000	180.000
Escola Municipal de Cros i Atletisme			150.000	150.000
Escola Municipal de Judo			150.000	150.000
Escola Municipal de Natació			120.000	120.000
Escola Municipal de Voleibol			90.000	90.000
Escola Municipal d'Escacs			150.000	150.000
Escola Municipal d'Handbol			120.000	120.000
Escola Municipal de Tennis taula			348.784	348.784
Sense determinar	800.000	1.223.811	394.164	2.417.975
TOTAL CAPÍTOL 4	1.773.750	1.757.771	2.599.609	6.131.130

Font: Elaboració pròpia a partir del Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

Síntesi

Presentem sintetitzats els aspectes més significatius relacionats amb les entitats esportives de Sant Feliu de Llobregat i la política municipal en relació amb elles. Les característiques essencials de les entitats que participaven en el sistema esportiu municipal eren:

- A l'inici de la primera legislatura a Sant Feliu de Llobregat existien unes quinze entitats esportives entre les que hi havia els clubs més importants de la ciutat, el Santfeliuenc C.F., dedicat al futbol, el Club Bàsquet Santfeliuenc, el Club Natació Sant Feliu i dos clubs d'handbol, el Club Handbol Santfeliuenc i el Club Handbol Sant Llorenç.
- Al final de la legislatura hi havia unes trenta-cinc entitats esportives que oferien un ventall poc variat de modalitats. El 64% es dedicava al futbol o al futbol-sala. Les entitats esportives relacionades amb activitats a la natura eren el 17% mentre les que necessitaven espais esportius convencionals significaven el 87%.
- A part dels clubs esportius, existien a Sant Feliu unes entitats culturals històriques que també participaven en el sistema esportiu. Les associacions de veïns i les associacions de pares i mares de les escoles públiques també van tenir un gran protagonisme.
- El paper de les entitats esportives estava diferenciat. Els clubs esportius participaven en l'esport de competició, les associacions de pares en l'esport escolar i les associacions de veïns eren les promotores principals del desenvolupament de l'esport popular.

Els trets essencials de la política municipal en relació amb les entitats esportives es va caracteritzar pels següents aspectes:

- Mentre les relacions de l'Ajuntament amb les associacions de veïns i de pares d'alumnes eren molt fluïdes, la situació amb algunes de les entitats esportives més importants de la ciutat va ser conflictiva, sobre tot a l'inici de la legislatura, amb les que gestionaven la pista poliesportiva i el camp de futbol municipal.
- La situació, en canvi, era molt diferent amb el club de natació, amb qui les relacions de suport i col·laboració van ser constants durant tot el mandat.
- El vincle de relació més intens de l'Ajuntament amb les entitats que participaven en el sistema esportiu es produïa en la participació i organització d'activitats en les festes majors de la ciutat i en la realització de les escoles esportives municipals.
- La despesa econòmica dedicada a subvencionar entitats esportives va ser molt minsa en aquest període i el paper fonamental de l'Ajuntament era el finançament de trofeus esportius.

6.2.6. Resum de la política esportiva municipal de la primera legislatura

La primera legislatura democràtica a l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va començar amb un pacte entre el PSUC, que havia guanyat les eleccions amb majoria simple, el PSC i CiU, però aquesta darrera força política va abandonar el govern el juliol de 1980 deixant als dos partits d'esquerres el govern de la ciutat, liderat per Francesc Baltasar, del PSUC.

Dins aquest marc i amb algunes baixes entre els i les regidores escollits inicialment, es va configurar el govern, tenint la responsabilitat política d'esports un regidor del PSC, Ferran Artigas, que va ser substituït el març de 1980 per un altre regidor del PSC, Dionisio Garrote, que presidia la Comissió Informativa d'Esports.

En aquesta primera legislatura l'alcalde va definir quatre eixos fonamentals en la política municipal: l'escolarització total dels infants; la creació d'un ambulatori; l'esport i la cultura; i la transparència i la participació ciutadana en la gestió municipal. És curiós observar que, malgrat l'alcalde considerava l'esport un eix fonamental, la responsabilitat política es va deixar en mans del PSC.

L'Ajuntament, dins la seva autoorganització administrativa, va crear una Comissió Informativa específica d'esports, però no va optar per crear cap òrgan específic per gestionar els serveis esportius, sinó que va optar per una gestió directa a través d'un Departament d'Esports.

En un moment determinat de la legislatura, i seguint la dinàmica d'altres temàtiques socials com la cultura, l'urbanisme, etc., l'Ajuntament es va plantejar crear un Consell Municipal d'Esports per canalitzar la participació de les entitats esportives, les associacions de veïns, les associacions de mares i pares i d'altres en la política esportiva municipal però, tot i que es va arribar a redactar uns estatuts, mai va ser posat en marxa.

El Departament d'Esports de Sant Feliu es va configurar sota la responsabilitat directa del regidor d'esports i amb una plantilla de personal específica. En aquesta plantilla hi havia un màxim responsable tècnic que va ser contractat l'any 1982—amb la denominació de gerent d'instal·lacions—com a personal eventual o càrrec de confiança, la qual cosa va generar conflictes entre els partits polítics de l'Ajuntament. Aquest responsable va ser contractat davant la perspectiva de creació de nous equipaments esportius a la ciutat, especialment la piscina olímpica descoberta i un nou pavelló municipal.

Abans que arribés el gerent d'instal·lacions la plantilla la configuraven quatre monitors que van ser contractats el febrer de 1980 per a que donessin l'educació física a les escoles públiques de la ciutat, dins el marc de preocupació política pel nivell del sistema educatiu de Sant Feliu. Aquests monitors, contractats com a treballadors autònoms, feien, a més, tasques com a tècnics esportius en els programes municipals junt a monitors esportius dels clubs que l'Ajuntament retribuïa a hores. Amb l'inauguració de la piscina olímpica i la contractació del gerent d'instal·lacions, la plantilla es va ampliar amb personal administratiu i de manteniment i serveis.

Les primeres actuacions de l'Ajuntament relacionades amb la construcció o millora d'equipaments esportius van estar relacionada amb el sistema educatiu, amb la creació o millora de pistes poliesportives a diversos centres docents públics. La filosofia de potenciar l'esport popular va impulsar la creació de circuits de fúting dins

el propi terme municipal. També l'actuació de millora del Camp de Futbol Municipal i la construcció d'un nou camp al barri de les Grasses són actuacions inicials del consistori. La peça fonamental, però, de l'actuació inversora va ser la construcció de la piscina olímpica de l'Escorxador, inaugurada l'estiu de 1982, i el projecte de creació del Palau Municipal d'Esports que es realitzaria en la següent legislatura.

En la política de gestió dels equipaments municipals durant aquest període, destaca la situació de la piscina coberta de la zona esportiva, instal·lació cedida al Club Natació Sant Feliu per l'anterior consistori i que l'Ajuntament va seguir mantenint, fent-se càrrec de les despeses de subministraments. En canvi, les pistes poliesportives de la mateixa zona i el camp de futbol municipal, que estaven cedides al Club Handbol Santfeliuenc i el Sanfeliuenc F.C. respectivament, van ser recuperats per l'Ajuntament pels conflictes que es generaven en la gestió d'aquests equipaments per part de les entitats que exercien un monopoli d'ús i impediien l'accés a altres entitats. Quan la nova piscina olímpica va ser inaugurada l'estiu del 1982 l'Ajuntament inicialment va gestionar-la directament, però l'any següent, ja en l'inici de la segona legislatura, es va fer un conveni amb el Club Natació Sant Feliu per a la impartició dels cursos de natació i altres tasques de manteniment, neteja i vigilància.

La política envers les activitats esportives del Departament d'Esports girava entorn a dos eixos principals. Un era la realització de l'educació física i de l'esport escolar, per la qual cosa s'havia contractat a monitors de manera específica i l'altre era la posada en marxa d'escoles esportives municipals, en col·laboració amb entitats esportives, associació de pares i mares i associacions de veïns. Aquestes escoles que van arribar a fer-se de de vuit esports diferents van acabar significat la major despesa econòmica en la política de promoció esportiva municipal. A més d'aquests programes, l'Ajuntament donava prioritat a la realització d'activitats esportives que fomentessin la major participació popular, promocionant esdeveniments esportius dins les festes majors de la ciutat.

Pel que fa a la política envers els clubs esportius, el Departament d'Esports no semblava tenir una predisposició a potenciar-los. El fet de treure'ls-hi la gestió de dos equipaments esportius i de donar-los-hi un suport econòmic reduït són indicadors d'una relació no gaire estreta, malgrat la participació en algunes escoles esportives municipals.

En resum podríem dir que en aquesta primera legislatura la política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat va anar encaminada, fonamentalment, a promoure l'educació física, l'esport escolar, la iniciació esportiva i l'esport popular, en un marc de desconfiança amb alguns dels principals clubs esportius del municipi, en el què podria semblar una confrontació amb les estructures tradicionals de l'esport competitiu d'aquella època i una major confiança amb les noves xarxes socials— associacions de pares i associacions de veïns— que apareixien en el sistema esportiu de la ciutat.

6.3. La política esportiva municipal en la segona legislatura (maig 1983- juny 1987)

6.3.1. El marc polític general en el període 1983-1987

Les segones eleccions municipals es va fer un any després de les eleccions generals de 1982, el 8 de maig de 1983. El PSUC, tot i que havia estat la quarta força política en aquella convocatòria, va arrasar en les eleccions municipals, aconseguint el 62,4% dels vots emesos. Francesc Baltasar va repetir al front del govern municipal, ara amb una còmoda majoria absoluta.

Durant aquesta legislatura els temes principals de preocupació del govern municipal estaven relacionats amb l'urbanisme, la cultura, l'educació i l'esport, als quals s'hi afegiria la problemàtica de l'atur.

6.3.1.1. La composició política de l'Ajuntament

Les segones eleccions municipals a Sant Feliu de Llobregat van provocar un canvi d'escenari polític molt significatiu. El PSUC va rendibilitzar l'acció de govern que havia efectuat en coalició amb el PSC en l'anterior legislatura i va multiplicar gairebé per dos el nombre de vots favorables. De 5.759 vots l'any 1979 va passar a 11.120 que representava més del seixanta per cent de l'escrutini mentre el seu antic company de govern descendia de 4.428 a 2.701 vots.

Amb aquestes dades, aclaparadorament favorables al PSUC, es va constituir el segon consistori democràtic, amb la majoria absoluta d'aquest partit que, amb quinze dels vint-i-un regidors, dominava el consistori. La llista del PSC-PSOE encapçalada pel qui havia estat l'anterior regidor d'esports, Dionisio Garrote, va ser la segona força política amb una representació de tres regidors en l'Ajuntament. Convergència i Unió i Alianza Popular van tenir una representació municipal de dos i un regidor, respectivament.

En la composició del ple, onze⁵⁸² del vint-i-un representants municipals de la primera legislatura van repetir en el càrrec. Vuit dels nou regidors del PSUC del primer mandat van seguir formant part de l'Ajuntament, per dos del PSC i dos més de CIU. En resum, més del cinquanta per cent dels regidors i regidores tenien experiència municipal en el govern o en l'oposició.

L'elecció de l'alcalde d'aquesta segona etapa no va ser gens conflictiva. Francesc Baltasar, altre cop candidat del PSUC, repetí el mandat, ara amb el suport afirmatiu de tots els grups excepte CiU que va votar en blanc en el Ple de la seva investidura.

Les línies programàtiques del que seria l'acció de govern municipal en aquest segon mandat van ser exposades en el primer ple d'aquesta nova època, el 23 de maig de 1983. L'alcalde les situava dins el marc d'un conflicte lingüístic existent en l'anterior legislatura relacionat amb la separació existent al municipi entre els residents catalans i els de parla castellana. La importància d'aquest conflicte es mostrava en el discurs d'inauguració de la legislatura per part de l'alcalde. Francesc Baltasar reiterava la seva voluntat de ser l'alcalde de tots i fer també un "Sant Feliu de tots, una comunitat en dues llengües".⁵⁸³

⁵⁸² Al llarg de la legislatura varen ser dotze ja que degut a la dimissió de Gaspar Majó, de CiU, va entrar Joan Massagué que ja havia estat regidor en la primera legislatura.

⁵⁸³ Acta del 23 de maig de 1983, del LAPLE-SANT FELIU

El projecte de govern de l'Ajuntament pel següent quadrienni passava per quatre eixos: l'ensenyament, la cultura, l'esport i l'urbanisme. El trinomi ensenyament, cultura i esport que es presentava en l'anterior legislatura es presenta ara unit a l'urbanisme. La voluntat integradora esmentada per l'alcalde quedava així emmarcada entre la dinamització cultural i la vertebració urbana del municipi.

Durant la legislatura, les relacions entre els partits que havien compartit responsabilitats de govern en l'anterior període no van ser gens fluides ni cordials.⁵⁸⁴ El fet que el cap de la llista socialista fos l'antic responsable d'esports va fer que durant tot el quadrienni fora molt sensible a la política esportiva municipal generant moltes interpel·lacions i crítiques a les decisions preses pel Departament d'Esports cosa que li va ocasionar freqüents picabaralles amb l'equip de govern. La tensió generada al voltant de la política esportiva va arribar fins al punt en què en una ocasió, el setembre de 1986, el primer tinent d'alcalde li recriminés al regidor socialista que confongués tot l'Ajuntament amb el Departament d'Esports ja que la seva oposició estava pràcticament només centrada en les decisions de política esportiva. Veiem així, que la temàtica esportiva va estar molt present en la vida política d'aquest segon Ajuntament.

Taula 6. 25. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la segona legislatura (1983-1987).

PSUC
Francesc Baltasar i Albesa
Jaume Bosch i Mestres
Antoni d'Osses i Leiva
Maria Comellas i Doñate
Juan Sánchez i Carreño
Salvador Beltran i Codina
Angel Merino i Benito
Felipe Alcántara i Arellano
Joan Romagosa i Rebulà
Joan Pérez i Ferré
Santiago Junque i Pérez
Mercè Fernández i Rabinat
Angel Alvarado i Lapuerta
Gabriel Hita i Abad
Fernando Luna i López
PSC (PSC-PSOE)
Dionisio Garrote i Pereira
Manuel Guerra i Sánchez
Antonio Ruiz i Serrano
CiU
Gaspar Morer i Folcra ⁵⁸⁵ /Pepita Magriñà
Gaspar Majó i Soliva ⁵⁸⁶ /Joan Massagué i Mas
AP-PDP-UL
Marcel·lí Ferré i Domingo

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.

⁵⁸⁴ De fet, en un primer moment s'havia intentat mantenir el pacte de govern de la legislatura anterior entre PSC i PSUC, oferint la delegació de Sanitat al cap de llista socialista. L'acord no va prosperar ja que, segons l'acta de la reunió del Ple del 26 de maig de 1983, aquest grup sol·licitava presidir el conjunt d'una de les noves àrees de govern.

⁵⁸⁵ El 14 de febrer de 1985 dimiteix per motius personals i entra com a regidora Pepita Magriñà

⁵⁸⁶ El 15 de novembre de 1983 Gaspar Major va dimitir del seu càrrec perquè un parent pogués seguir gaudint de l'adjudicació d'un servei. El va substituir Joan Massagué.

6.3.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la segona legislatura

Dins aquest període, apart de les tensions pròpies de la vida política local que abans hem esmentat, les problemàtiques que més van incidir en la dinàmica ciutadana van estar relacionades amb els eixos programàtics que abans hem citat, és a dir, els aspectes educatius, culturals, esportius i urbanístics. A aquests punts hi hem d'afegir la problemàtica de l'atur que era molt alt a tota la comarca.⁵⁸⁷

Des del punt de vista educatiu, l'Ajuntament va seguir la seva política d'intentar aconseguir la plena escolarització de tots els infants de Sant Feliu, però ara hi afegia una nova visió. Ja no es tractava de que tothom tingués plaça escolar sinó de disminuir la massificació que s'havia generat en alguns centres. Això implicà la construcció de nous edificis escolars públics que va tenir lloc durant aquesta època.⁵⁸⁸

Quant a la perspectiva cultural i esportiva, és en aquesta època quan s'inaugura el casal municipal de cultura Can Ricart i també el moment que es posa en marxa el Palau Municipal d'Esports, la nova joia del sistema esportiu santfeliuenc.

La temàtica urbanística també va tenir la seva fita important. El juliol de 1985 s'inaugurà la segona fase del Parc Torreblanca, una zona verda situada entre Sant Feliu, Sant Joan Despí i Sant Just Desvern gestionada per una mancomunitat d'aquests tres municipis i que, amb el suport de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, havia dotat als habitants del Baix Llobregat d'un espai lúdic i recreatiu amb una làmina d'aigua que permetia fer modelisme naval i altres equipaments.

Finalment, al marge de la ja clàssica reivindicació per eliminar la barrera urbana que representava la via del tren, volem destacar un darrer aspecte d'aquesta legislatura que està relacionat, també, amb l'urbanisme i la situació econòmica del municipi. El maig de 1985, el municipi de Sant Feliu va ser exclòs del projecte de ZUR589 (Zona d'Urgent Reindustrialització) que el govern estatal havia fet per a la província de Barcelona. Les gestions que, ràpidament, va fer l'Ajuntament davant la Generalitat i el govern de l'Estat van aconseguir que finalment el municipi fora novament incorporat al projecte d'industrialització.

Síntesi

En la segona legislatura el PSUC va aconseguir la majoria absoluta i va configurar un govern sense la participació de cap altra força política, presidit altre cop per Francesc Baltasar. El PSC es va convertir en el principal partit de l'oposició, liderat per Dionisio Garrote, l'anterior regidor d'esports, que va convertir la temàtica esportiva en una de les principals causes de confrontació política.

Més de la meitat dels regidors i regidores van repetir mandat, especialment en el cas del PSUC, on van tornar a estar presents en el Ple municipal vuit dels nou regidors que havien participat en la primera legislatura.

⁵⁸⁷ El Baix Llobregat era, l'any 1985, la comarca amb l'índex de desocupació més alt de Catalunya que, segons dades municipals, arribava al 32% de la població activa.

⁵⁸⁸ El setembre de 1985, coincidint amb l'inici del curs escolar, s'inaugurà la nova escola Salvador Espriu, prop de les piscines olímpiques que substituïa unes aules prefabricades de l'escola Samaranch.

⁵⁸⁹ La ZUR era una àrea territorial en la qual s'adoptaven mesures fiscals especials -de l'Estat i els ajuntaments-, creditícies i de foment a la inversió, amb la finalitat d'aconseguir la implantació de noves indústries.

Els temes principals de l'actuació municipal van seguir essent l'educació, amb la construcció de nous centres; la cultura, amb la creació del casal municipal Can Ricard; i l'esport, amb la construcció del Palau Municipal d'Esports. L'urbanisme i la problemàtica de l'atur eren altres temes importants per a l'equip de govern d'aquesta legislatura.

6.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals

En la segona legislatura la responsabilitat política de l'esport municipal va estar en mans d'un regidor del PSUC que va mantenir i ampliar l'estructura de departament d'esports, produint-se canvis en l'organigrama tècnic del departament, contractant un nou responsable tècnic, incorporant a la plantilla municipal als monitors d'educació física, els monitors de les escoles esportives i altre personal administratiu, de manteniment i serveis i, a més, creant un òrgan intern de caire polític i tècnic per prendre decisions sobre la política esportiva municipal.

6.3.2.1. El Departament d'Esports dins l'estructura política municipal

Després de la composició política del consistori, aquest va quedar organitzat en quatre grans àrees: Interior, Activitats socio-culturals, Activitats econòmiques i Sanitat i serveis. Cadascuna estava presidida per un tinent d'alcalde que coordinava els diferents departaments que composaven cada àrea, així com als regidors que n'eren responsables. Cada àrea disposava de la seva comissió informativa, de manera que la temàtica esportiva va perdre la comissió informativa específica que tenia en l'anterior legislatura.

El Departament d'Esports estava inclòs en l'Àrea Socio-cultural, presidida per Antonio de Osés que havia ocupat el tercer lloc en les llistes electorals del PSUC i alhora era el regidor delegat per a ensenyament, amb la qual cosa es mostra la importància que continuava donant-se a la problemàtica escolar al municipi. El regidor responsable d'esports era Àngel Alvarado qui, en canvi, ocupava el lloc catorzè dins la candidatura comunista.

A la meitat de la legislatura hi va haver un canvi de l'organigrama intern que, tot i que no va afectar a l'estructura política del Departament d'Esports, va modificar la configuració interna de l'Ajuntament. L'11 de juliol de 1985 es produí una reunió extraordinària del Ple municipal en la qual es va aprovar el Reglament Orgànic de la Corporació, adaptat a la nova regulació que fixava la llei de règim local que acabava de ser promulgada pel Parlament espanyol. Dins aquest nou marc jurídic desapareixia la Comissió Municipal Permanent i es creava la Comissió de Govern municipal que es va compondre, exclusivament, amb regidors del PSUC. Malgrat aquest canvi, les comissions informatives es varen mantenir i el Departament d'Esports va seguir inclòs dins la d'activitats socio-culturals, continuant els mateixos responsables tant en la presidència de l'àrea com de la regidoria d'esports.

6.3.2.2. El personal dels serveis esportius municipals

Durant aquesta legislatura es van viure moments conflictius relacionats amb el personal del servei d'esports i, més concretament, amb la plaça de gerent d'instal·lacions que s'havia creat en l'anterior període. A l'iniciar la nova legislatura la plaça fou novament renovada com a "personal d'empleo" (vegeu 1.4.2.1.), mantenint

la mateixa persona en el seu lloc. Aquesta continuïtat en el tipus de contractació va tornar a tenir l'oposició, igualment com en l'anterior legislatura, dels representants de CiU i AP que demanaven que es convoqués la plaça mitjançant unes oposicions. L'equip de govern estava d'acord amb que, en el futur, aquesta plaça s'havia de consolidar i fins i tot considerava que era necessària la seva redefinició ja que la persona que l'havia ocupat, segons paraules del primer tinent d'alcalde, "no havia fet de gerent sinó de coordinador esportiu".⁵⁹⁰ De totes maneres, el plenari del 9 de juny de 1983 va decidir deixar la situació com estava i es va renovar el contracte.

Amb aquesta situació semblava posar-se de manifest que els criteris per estructurar l'organigrama tècnic del Departament no estaven encara prou clars com per perfilar, de manera definitiva, un lloc de treball de responsable tècnic d'esports dins la plantilla municipal.

La situació es va complicar quan, el juny de 1984, la persona que desenvolupava la plaça de gerent va dimitir i va ser nomenat en el seu lloc un llicenciat en pedagogia i estudiant de l'INEF de Barcelona, José Manuel Aja Fernández, la qual cosa motivà que degut al fet que disposava d'un títol universitari superior es plantegés, un mes més tard, un canvi en el seu coeficient de contractació. Aquesta proposta va provocar, un altre cop, un debat encès entre els diferents partits polítics sobre la situació contractual i d'accés d'aquesta plaça sense canviar, però, la situació administrativa.⁵⁹¹

Paral·lelament a la incorporació del nou gerent, l'Ajuntament va decidir crear una comissió especial, anomenada Ponència tècnica Palau d'Esports, formada pel regidor d'esports, el gerent, l'interventor municipal, l'aparellador municipal i un animador cultural, que havia de planificar la gestió de les instal·lacions municipals des del manteniment, passant per l'amortització, i fins a la programació esportiva. Ens trobem, així, amb un intent de crear una mena de "staff" politico-tècnico-administratiu estrictament amb personal municipal que havia de fixar les directrius de la política municipal. Tots els grups de l'oposició, inclòs el PSC, votaren en contra d'aquesta proposta al considerar que dins la seva composició no tenien cap representant ni tampoc hi havia ningú de les entitats culturals i esportives de la ciutat. L'alcalde, per la seva banda, defensà la postura oficial argumentant que l'esmentada comissió només tenia una funció tècnica de planificar la gestió.

Quant als monitors de gimnàstica que havien estat contractats per impartir l'educació física escolar, la seva situació contractual va continuar com a treballadors autònoms, sota la fórmula d'arrendament de serveis, any rere any⁵⁹² fins a desembre de 1986 en què es va modificar la seva dependència de l'Ajuntament al passar a tenir un contracte laboral. En aquell moment el nombre de monitors havia augmentat i eren sis les persones que s'integraren a la plantilla laboral municipal en l'exercici pressupostari de 1987.

D'altra banda, l'Ajuntament va intentar regularitzar la situació dels monitors que impartien les classes de les escoles esportives municipals que, en l'anterior període, eren retribuïts per hores treballades. Ho va fer a través d'un pla d'ocupació dins un

⁵⁹⁰ Paraules del tinent d'alcalde Jaume Bosch en el debat posterior a la decisió presa (LAPLE-SANT FELIU, de 9 de juny de 1983).

⁵⁹¹ També va influir en la contractació i en l'actitud de l'oposició política el fet que el nou gerent era molt pròxim, ideològicament, al PSUC.

⁵⁹² El novembre de 1983 s'havien modificat les condicions laborals dels monitors i la seva contractació ja no finalitzava el juny i es reiniciava el setembre, sino que era per a tot l'any.

conveni que s'havia establert entre l'INEM i l'Ajuntament, pel qual s'ingressarien 3.006.910 pessetes i que es presentà com un projecte per desenvolupar programes esportius per escolars, tercera edat i adults. La contractació es va fer efectiva el setembre de 1985 per a cinc monitors.

Pel que fa a la resta del personal del Departament d'Esports, l'ampliació de l'oferta d'instal·lacions i d'activitats municipals va implicar un increment, també, de les necessitats de recursos humans en tasques administratives i de serveis. A aquest increment també cal afegir que, en alguns casos, cosa que es va realitzar va ser la consolidació del lloc de treball dins la plantilla municipal. Així, el desembre de 1983 es va contractar un encarregat de manteniment per a la piscina municipal. La persona que ocupava aquesta plaça va ser altre cop nomenada, interinament, el març de 1985 a l'espera que es cobrés el lloc en propietat segons l'oferta pública aprovada pel ple el febrer d'aquell any. El maig de 1984 s'havia aprovat la contractació d'un peó de manteniment, també per a la piscina, de manera fixa però discontinua. Amb les mateixes situacions contractuals, un mes més tard es contractaren dos conserges, tres socorristes i un taquiller. L'octubre de 1985 foren assignats els llocs de treball d'encarregat i oficial de manteniment per a la piscina de l'Escorxador.

El 14 de febrer de 1985 s'amplià la plantilla del personal d'esports amb la contractació de dos conserges per al Palau Municipal d'Esports, amb els vots en contra de CiU i AP que consideraven innecessària aquesta ampliació de plantilla i l'abstenció del PSC. La contractació del nou personal es va fer efectiva el maig següent, amb l'abstenció del PSC i AP. El febrer de 1986, una plaça de vigilant de les instal·lacions esportives fou reconvertida en oficial de manteniment i l'auxiliar administratiu va ser substituït per una altra persona al demanar l'excedència. Finalment, el desembre de 1986, acollint-se als projectes de formació de l'INEM, es contractaren dos administratius per a les escoles esportives municipals amb la categoria de tècnic mitjà. Com es pot comprovar, els recursos humans del Departament d'Esports van tenir moltes variacions durant la segona legislatura.

En la taula 6.26 podem veure les despeses destinades a l'estructura de personal del Departament d'Esports, canalitzades a través de partides pressupostàries del capítol 1 dels pressupostos ordinaris i al pagament dels monitors i monitores d'educació física de les escoles, retribuïts a través del capítol 2. En la taula es veu clarament la incorporació d'aquest monitorat a la plantilla municipal en el pressupost de 1987. També s'aprecia el canvi de situació contractual de personal laboral en l'any 1984 incorporant-se a places fixes en el any següent. Finalment, és interessant remarcar l'increment progressiu de les despeses de personal que van passar de 13 milions l'any 1983 a 20 milions i mig l'any 1987, el darrer pressupost aprovat pel consistori de la segona legislatura.

Taula 6. 26. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la segona legislatura (1983 a 1987). En pessetes.

CAPÍTOL 1 - REMUNERACIONS DE PERSONAL ⁵⁹³	1983	1984	1985	1986	1987
111.717.2. Retribucions bàsiques. Platges i piscines			771.996		
111.717.3. Retribucions bàsiques. Camps d'esports	1.314.152	1.586.611	4.195.385	3.810.951	4.039.148
125.717.3. Retribucions complementàries. Camps d'esports	691.044	788.447		1.751.838	1.920.800
131.717.2. Complement familiar. Platges i piscines			4.125		
131.717.3. Complement familiar. Camps d'esports	19.800	19.800	39.600	39.600	15.000
131.717.31. Previsió noves altes. Camps d'esports	13.217				
161.717.2. Retribucions personal laboral. Platges i piscines	3.164.682		2.494.436	3.148.244	3.407.583
161.717.3. Retribucions personal laboral. Camps d'esports	2.155.521	6.095.699	1.045.422	2.049.104	10.471.902
171.717.3. Retribucions personal contractat. Camps d'esports	1.400.377	1.529.338	2.184.986	2.207.254	605.670
Total Capítol 1	8.758.793	10.019.895	10.735.950	13.006.991	20.460.103
CAPÍTOL 2 – COMPRA DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS					
258.33.2.B. Contracte de prestació de serveis. Ensenyament bàsic: monitors	4.680.330				
258.343.0. Contracte de prestació de serveis. Monitors de gimnàstica		5.194.850	6.654.188	7.078.668	
Total Capítol 2	4.680.330	5.194.850	6.654.188	7.078.668	
TOTAL	13.439.123	15.214.745	17.390.138	20.085.659	20.460.103

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i les actes del Ple de l'Ajuntament.

Síntesi

L'organització política del serveis esportius municipals durant la segona legislatura va seguir la mateixa tònica que en l'anterior període. La resumim en els següents punts:

- L'organisme responsable era el Departament d'Esports, que formava part d'una macroàrea dedicada a activitats socio-culturals dins l'organigrama municipal. La Comissió Informativa d'Esports de l'anterior legislatura va deixar d'existir.
- En aquest període la responsabilitat política directa estava en mans d'un regidor del PSUC en comptes del PSC com succeïa en la primera legislatura. Aquest regidor va ocupar el lloc 14è. en la llista electoral del seu partit.
- L'estructura bàsica del personal municipal dedicat a esports iniciada en la primera legislatura fou consolidant-se en aquest segon període. La plaça més conflictiva, des del punt de vista polític i organitzatiu era la de gerent d'instal·lacions, que era un càrrec de confiança del govern municipal la qual cosa era mal vista des de l'oposició. Durant la legislatura es va produir un canvi de la persona que ocupava aquest lloc de treball, provocant, al mateix temps una requalificació econòmica de la plaça.
- També durant aquesta època es va crear la Ponència tècnica palau d'Esports, una mena de "staff politico-tècnico-administratiu" per prendre decisions sobre la planificació esportiva municipal, sense incorporar els regidors de l'oposició ni representants de les entitats esportives, cosa que motivà la crítica de l'oposició municipal.
- No hem trobat cap referència en les actes dels plens ni en el butlletí municipal al Consell Municipal d'Esports, l'òrgan consultiu ciutadà que es volia crear en la primera legislatura, de la qual cosa deduïm que tampoc es va posar en marxa en aquest període.

⁵⁹³ Les partides pressupostàries estan establertes segons l'Ordre de 14/11/ 1979.

- Una altra referència important d'aquest període és la consolidació dels llocs de treball dels monitors de gimnàstica, que van passar a formar part de la plantilla municipal quan l'Ajuntament els va fer un contracte laboral l'any 1987. La resta de personal del Departament d'Esports es va anant incrementant progressivament degut a l'ampliació dels serveis esportius municipals, en alguns casos incorporant-se a la plantilla laboral amb contractes temporals, o en d'altres, treballant per temporades amb fórmules molt específiques com ara la utilització d'un pla de l'INEM per pagar als monitors i administratius que treballaven en les escoles esportives.

6.3.3. La política envers els equipaments esportius

Durant la segona legislatura es va dur a terme la construcció de l'equipament esportiu més emblemàtic de Sant Feliu, el Palau Municipal d'Esports, que havia estat projectat en l'anterior mandat. Això donarà pas a l'establiment d'una política gestora específica envers aquest equipament en la qual l'Ajuntament en controlarà el seu ús però el posarà a disposició de les entitats esportives de la ciutat. La piscina de l'Escorxador també va modificar el model de gestió, a través d'un conveni amb el Club Natació Sant Feliu i contractacions exteriors.

6.3.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

a) La inauguració del Palau Municipal d'Esports.

Després de la millora dels equipaments esportius escolars i la construcció de la piscina olímpica, l'inici de la segona legislatura ve caracteritzat per un projecte esportiu que va tenir incidència a tota la ciutat: la construcció del Palau Municipal d'Esports. El projecte, que ja havia estat aprovat en l'anterior legislatura, va tirar endavant. Les obres de construcció del nou pavelló van ser adjudicades en el plenari del 15 de setembre de 1983 per un import de 104.034.000 pessetes i el 6 d'octubre del mateix any es signava el contracte de realització de les obres amb l'empresa constructora.

Les obres durarien fins l'any 1985 i el Palau Municipal d'Esports va ser inaugurat a finals de maig d'aquell any. L'equipament disposava d'una pista central de 49x30 metres que permetia dividir-se en tres espais independents separats per cortines, així com un escenari-gimnàs que podia ser utilitzat per activitats esportives i culturals. El cost final va augmentar considerablement les despeses pressupostades inicialment⁵⁹⁴ i dels cent milions inicials es va passar a un cost de construcció de 150 milions de pessetes, de les quals la Generalitat va aportar 36.000.000 i la Diputació de Barcelona 30.500.000 pessetes. L'Ajuntament va aportar la resta, una part de la qual va ser finançada mitjançant un préstec sol·licitat al Banco de Crédito Local de España.⁵⁹⁵

⁵⁹⁴ El pressupost inicial de la construcció del pavelló es va veure incrementat per diverses causes. El desembre de 1984 va ser modificat el projecte del Palau Municipal d'Esports per incorporar-hi l'escenari esmentat i altres aspectes menors, la qual cosa va comportar un increment de pressupost de més de vint milions. També es produí una revisió del preu del cost de construcció de les obres. D'altra banda també s'adjudicà els subministraments de materials diversos per al poliesportiu, com ara el moblament del bar, per un import de 803.800 pessetes i un paviment protector pel sòl per un valor de 2.347.200 pessetes.

⁵⁹⁵ L'Ajuntament demanà el préstec, el juny de 1986, per un import de 67.191.633 pessetes a fi de fer front a part de les despeses de construcció del pavelló municipal. L'interès devengat va ser de l'11% i s'havia d'amortitzar en 11 anys.

b) Remodelació de la Zona Esportiva Municipal i millores en la piscina municipal.

Paral·lelament a la construcció del pavelló municipal, l'Ajuntament es va proposar remodelar alguns espais de la Zona Esportiva Municipal, en concret la pista poliesportiva per a que fora possible realitzar-hi també hoquei patins, així com la construcció d'unes pistes de petanca. El març de 1984 s'acordà sol·licitar una subvenció a la Diputació de Barcelona per a la realització d'aquestes obres.⁵⁹⁶ Es varen realitzar durant l'any 1985 encara que la seva finalització va ser problemàtica, ja que als inicis de 1986 la pista tenia unes importants esquerdes que van portar a l'Ajuntament a obligar a l'empresa constructora a reparar-les. En la piscina municipal de l'Escorxador també es van realitzar millores i reparacions durant aquest període.

c) Actuació a les pistes poliesportives escolars.

L'Ajuntament també va seguir tenint una actuació envers les pistes esportives escolars, encara que amb menor incidència que en l'anterior període, degut a que les principals accions ja s'havien realitzat. En aquest període s'aprovà el projecte, el juny de 1986, d'enjardinament i construcció d'una pista poliesportiva del col·legi Pau Vila.

d) Els nous projectes de futur.

Finalment, en aquesta legislatura es va començar a posar fil a un nou projecte d'actuació urbanística que portava incorporat una acció relacionada amb la política de construcció d'equipaments esportius. El 17 de juliol de 1986 el Ple municipal acordà sol·licitar una subvenció a la Corporació Metropolitana per fer el plantejament urbanístic de la zona "Les Grasses" que serviria per resoldre problemes d'ordenació viària i on hi aniran "equipaments fonamentalment esportius". Uns mesos més tard, el 3 d'abril de 1987, l'Ajuntament va presentar un estudi sobre les necessitats d'equipaments esportius de Sant Feliu. En ell es plantejava la conversió de la zona esmentada, i es proposava construir-hi un camp de futbol gran, un pavelló cobert, una piscina coberta, i una pista d'atletisme, amb un cost de 500 milions, que es farien en quatre etapes. També hi havia la proposta de fer un nou camp de futbol al barri de Falguera.

En la taula 6.27 podem veure la despesa específica en inversió en equipaments esportius realitzada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1983 a 1987 en el què el consistori de la segona legislatura va tenir la responsabilitat política de confeccionar el pressupost. Les xifres ens indiquen que la major part de les despeses destinades a inversió es van dedicar a la construcció i millora del nou pavelló poliesportiu, el Palau Municipal d'Esports. En el conjunt de les diferents partides pressupostàries anuals, l'Ajuntament va destinar prop de 140 milions de pessetes en aquest equipament, mentre la resta de recursos municipals d'inversió es van distribuir, al llarg d'aquesta legislatura, en la piscina (11,5 milions), la construcció de la pista poliesportiva del col·legi Pau Vila (5 milions), i l'adequació de la pista d'hoquei a la zona esportiva (2,5 milions).

⁵⁹⁶ L'import total de l'obra de la pista era de 2.185.000 pessetes. També es sol·licitava ajut per a construir les pistes de petanca, l'import de les quals es valorava en 1.395.141 pessetes.

Taula 6. 27. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1983 a 1987. En pessetes.

	1983	1984	1985	1986	1987
622. Inversió complementària piscina (mobiliari)	1.983.756				
641. Pavelló poliesportiu municipal	71.191.633				
671. Obres complementàries piscina	5.990.528				
671.01. Direcció obra poliesportiu	3.000.000				
617.717.0. Inversió en Equipaments obra complementària Pavelló		15.000.000			
642.717.0. Inversió Pavelló Poliesportiu (projecte reform.)			39.727.230		
645.717.0. Inversió Pista hoquei			2.500.000		
645.717.0. Inversió Cob. local soc. piscina Escorxador			1.500.000		
630.717.0. Reforma oficines i exterior Piscina municipal				840.000	
630.717.0. Millores instal·lacions Pavelló municipal				3.136.000	
638.717.0. Liquid. i mantenim. Pavelló Poliesportiu				3.700.000	
628.332.0. Pista poliesportiva col·legi Pau Vila					5.040.000
630.717.0. Reparació piscina municipal					3.193.561
631.717.0. Millora instal. Pavelló municipal					3.996.999
TOTAL	82.165.917	15.000.000	43.727.230	7.676.000	12.230.560

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

6.3.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals

De la fase de recuperació d'alguns equipaments esportius propis—el cas de la piscina coberta va ser diferent ja que va continuar cedida al Club Natació Sant Feliu—i el control estricte de la seva utilització que va tenir lloc en la primera legislatura, en el segon mandat es va passar a una etapa en la qual es va plantejar la utilització parcial de les entitats esportives per col·laborar en la gestió dels equipaments esportius de nova construcció.

a) El canvi en el model de gestió de la piscina de l'Escorxador.

Després de la inauguració, l'estiu del 1982, de la piscina de l'Escorxador, el consistori va signar un conveni amb el Club Natació Sant Feliu pel qual aquest es faria càrrec de la impartició de curssets de natació alhora que col·laboraria amb personal propi a altres tasques (manteniment, neteja, vigilància...) necessàries pel funcionament de la instal·lació. L'Ajuntament es reservava, en aquest acord, el control econòmic dels desenvolupament final dels curssets i el poder incloure fins a un 20% dels cursillistes, de manera gratuïta, en aquells casos que es considerés d'absoluta necessitat.

Així, l'estiu del 1983 el Club de Natació Sant Feliu va passar a encarregar-se dels curssets de natació i d'una part administrativa i de serveis. Altres aspectes del funcionament de la instal·lació també eren desenvolupats per entitats o persones alienes a l'Ajuntament: el servei del bar estava arrendat, el tractament i cura de la gespa estava contractat a una empresa especialitzada... En aquest cas, però, el juliol de 1985, el contracte de manteniment de la gespa que es tenia signat amb l'empresa especialitzada no es va prorrogar, ja que aquestes funcions van passar a ser exercides per un nou servei de jardineria municipal.

b) El model de gestió del Palau Municipal d'Esports.

La posada en marxa del nou equipament estrella, el Palau Municipal d'Esports, va portar incorporada la decisió del tipus de gestió que havia de tenir. Un cop "recuperat", en l'anterior legislatura, el control gestor de la Zona Esportiva Municipal, excepte la piscina que s'havia deixat en mans del club de natació que, alhora participava en alguns aspectes del funcionament de la piscina de l'Escorxador,

L'Ajuntament va optar per gestionar directament la instal·lació controlant-ne el seu ús, tant des del punt de vist esportiu com del funcionament administratiu.

No era, però, una gestió directa totalment pura, sinó una fórmula mixta similar al funcionament en l'estiu de la piscina de l'Escorxador. En algunes facetes del funcionament de l'equipament intervenien altres agents socials que, sota una fórmula relacional diversa (contracte de prestació de serveis, arrendament, concessió administrativa, cessió d'ús...), se'n feien càrrec d'alguna part del funcionament del pavelló.

560

Des de la perspectiva esportiva, el Palau permetia ubicar-hi els programes desenvolupats directament per l'Ajuntament amb els seus tècnics esportius: els cursos de manteniment d'adults, un programa d'activitats físiques per a la tercera edat, les escoles esportives municipals, les competicions escolars i les classes d'educació física de les escoles públiques.

A més d'aquestes activitats, l'espai esportiu també acollia les activitats d'altres agents socials necessitats d'equipaments esportius. En concret, es posava a disposició de les activitats esportives de totes les escoles de la ciutat, tan públiques com privades, i dels entrenaments i competicions dels clubs esportius, activitats que estaven, per tant, sota la responsabilitat tècnica i organitzativa d'entitats exteriors. Algunes d'aquestes es van convertir en els seus usuaris principals. Els dos clubs d'handbol (Club Handbol Santfeliuenc i Agrupació Handbol Sant Llorenç), el de bàsquet Club Bàsquet Santfeliuenc, el club de voleibol Casino Sanfeliuenc i la UNES, una entitat dedicada a l'esport per a persones amb disminució, van ser les entitats que van estrenar el planning d'utilització horària dedicat a l'esport de competició.

Els horaris d'utilització estaven molt delimitats pel tipus de programes desenvolupats. Pel matí i primera hora de la tarda es feien els programes gestionats directament pel Departament d'Esports. En la jornada matinal tenien lloc les activitats de manteniment, gerontogimnàstica i les classes d'educació física escolar i des les 17 a les 20 hores l'espai s'ocupava amb les escoles esportives. A partir d'aquella hora entraven els clubs per realitzar els seus entrenaments. El cap de setmana estava dedicat a la competició escolar i a les lligues i competicions esportives dels clubs.

Així com la distribució de la utilització de l'espai esportiu es feia de manera mixta, —és a dir, una part dels programes esportius era de responsabilitat tècnica dels treballadors de l'Ajuntament i l'altra depenia tècnicament dels clubs esportius—altres facetes de la gestió del pavelló s'havien encarregat, sota la vigilància municipal, a empreses exteriors. En concret, el tema de la neteja era una funció que va ser encarregada a una empresa exterior que ja tenia contractats aquests serveis per a les escoles públiques i altres dependències municipals.⁵⁹⁷

L'Ajuntament també va fixar la política econòmica respecte al funcionament del pavelló. El sistema inicial de generar ingressos per fer front als costos de manteniment de la nova instal·lació es va relacionar amb la possible col·laboració de les entitats que l'utilitzessin. Segons paraules del regidor d'esports en un debat que es va produir en el Ple del 26 de setembre de 1985, els clubs que possessin a disposició de les

⁵⁹⁷ El desembre de 1985 s'amplià el cost del servei de neteja que l'Ajuntament tenia contractat amb una empresa de neteja a fi que, a part de l'edifici consistorial, les escoles públiques i altres locals municipals, l'empresa es fes càrrec de la neteja d'unes noves aules en les escoles Mestre Esteve i Gaudí, així com de la nova escola Salvador Espriu i del Palau Municipal d'Esports. El cost estimat per netejar el poliesportiu era de 6.099.533 pessetes i va rebre el vot contrari del regidor d'AP que no estava d'acord amb l'import del contracte.

escoles esportives municipals els seus monitors gaudirien de la gratuïtat de l'ús del pavelló. Aquelles entitats que no els aportessin haurien de pagar unes taxes per utilitzar el Palau.

c) La visió pública del servei esportiu.

La preocupació pels costos econòmics de les instal·lacions esportives era un tema que preocupava a l'Ajuntament en aquesta segona legislatura, encara que des del PSUC es valorava que el fet que l'esport fos un servei públic implicava assumir que els ingressos que es generessin no tenien perquè cobrir les despeses efectuades. Aquesta posició es manifestà, per exemple, l'octubre de 1983 quan el Ple feia balanç de la situació econòmica de les piscines municipals. Les despeses d'aquell any varen pujar a 10.716.475 pessetes mentre els ingressos arribaren als 6.268.815 pessetes, és a dir, hi va haver un dèficit de més de quatre milions i mig, davant del qual l'equip de govern afirmava que no li preocupa aquest dèficit ja que, "al ser un servei públic, les despeses no s'han d'amortitzar únicament amb les entrades del públic i els serveis, sinó amb les contribucions de tots els ciutadans".⁵⁹⁸

Síntesi

Els aspectes més importants a destacar de la política de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat envers la inversió en equipaments esportius durant la segona legislatura els podem sintetitzar en els següents punts:

- La principal actuació inversora de la legislatura va estar relacionada amb la construcció i posada en marxa del Palau Municipal d'Esports.
- La Zona Esportiva Municipal va ser remodelada per ampliar-ne el seu ús a altres esports i es van fer unes pistes de petanca.
- Es va construir una nova pista poliesportiva escolar
- Es va començar a dissenyar una futura actuació en la zona de Les Grasses i proposar la creació

Respecte la gestió dels principals equipaments esportius municipals els aspectes més destacables són:

- L'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va adoptar una nova fórmula mixta de gestió, caracteritzada perquè el control total de la instal·lació era municipal, però algunes parts del funcionament de l'equipament eren realitzades per altres agents a través d'acords, de contractes de prestació de serveis, de cessions d'ús de l'espai o de concessió o arrendament d'un servei específic dins la instal·lació. Aquesta va ser la fórmula que es va instaurar al Palau Municipal d'Esports i a la piscina de l'Escorxador durant l'estiu.
- En la piscina coberta va seguir funcionant un model de gestió en què el Club Natació Sant Feliu era el responsable del funcionament esportiu i administratiu de la instal·lació i l'Ajuntament cobria les despeses de funcionament general (llum, aigua, despeses energètiques...) i el manteniment de l'equipament.

⁵⁹⁸ Acta del 13 d'octubre de 1983, del LAPLE-Sant Feliu.

- Es van establir taxes per a l'ús dels equipaments públiques amb exempcions de pagaments per a les entitats que col·laboressin amb les escoles esportives municipals i amb una visió política de l'esport com a servei públic que no necessita autofinançar-se.

6.3.4. La política envers les activitats esportives

6.3.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

En aquesta legislatura, el Departament d'Esports va seguir responsabilitzant-se de l'educació física als centres docents públics, programa que continuava essent desenvolupat pels monitors de gimnàstica que havien estat contractats per l'Ajuntament en l'anterior període.

D'altra banda, els Jocs Escolars que acollien la competició dels nens i nenes de les escoles de Sant Feliu va continuar desenvolupant-se els dissabtes al matí, majoritàriament a les pistes poliesportives escolars, amb la col·laboració de les associacions de pares i mares dels centres docents. L'any 1984, els esports que es realitzaven eren futbol-sala, handbol, bàsquet, escacs, natació, tennis taula i atletisme. En el curs 1984-85 el nombre d'escolars participants va ser de 1.200, havent-hi participat, per primer cop, representants de totes les escoles públiques i privades de la ciutat.

Aquestes activitats s'anaven intercalant amb altres iniciatives destinades a fomentar la competició escolar que eren promocionades per les mateixes escoles. Per exemple, el maig de 1984 es van fer les "12 Hores de l'Esport Escolar", organitzat conjuntament per l'APA de l'escola Lahoz Burgos i el Departament d'Esports, que es va seguir repetint cada any, o el col·legi Gaudí que va organitzar, al final del curs 1983-84, la "1a. setmana Esportiva escolar", amb competicions de futbol-sala, handbol, escacs i tennis-taula i exhibicions de tae-kwondo i gimnàstica rítmica. També l'escola Balmes va organitzar el seu 1er Cros escolar el juny de 1986.

D'altra banda, la ciutat també seguia aollint competicions escolars de caire comarcal en algunes especialitats esportives. A Sant Feliu es varen fer, l'abril de 1984, les finals dels Jocs Escolars Comarcals de futbol-sala i d'escacs.

L'oferta d'esdeveniments esportius de caire escolar també van ser promoguts des de l'Ajuntament, sent-ne un exemple el Cros escolar que es va realitzar en el parc de Torreblanca, el maig de 1984.

6.3.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva

L'actuació municipal envers la iniciació esportiva es va seguir canalitzant, principalment,⁵⁹⁹ a través de les escoles esportives municipals que van anar ampliant, progressivament, la seva oferta. Durant el curs 1983-84, després de tenir problemes amb l'inici del curs que van provocar que l'activitat s'iniciés al gener en comptes de l'octubre, es va iniciar l'oferta municipal.

⁵⁹⁹ Tenim constància que l'agost de 1982 es van fer curssets de natació a la piscina de l'Escorxador, fets pel departament d'esports, però en els anys següents, com ja s'ha dit en un altre apartat del treball, aquests curssets els va realitzar el Club Natació Sant Feliu.

De l'oferta que hi havia l'any anterior s'havia eliminat l'escola de bàsquet perquè es considerava que aquesta oferta ja estava coberta pel club de bàsquet de la ciutat. Segons el butlletí municipal de gener de 1984, les escoles esportives de l'inici de la legislatura estaven dedicades a judo, tennis taula, voleibol, natació, escacs, handbol i cros i s'hi havia afegit dues més que es preveia que es posarien en marxa durant el segon trimestre escolar: patinatge, amb la intenció d'ensenyar patinatge artístic i hoquei patins i ciclisme.

Al mateix moment que es presentava la nova oferta d'escoles esportives, el Departament d'Esports feia pública una proposta de planificació de la iniciació esportiva a la ciutat. La proposta s'estructurava en tres cicles que cobriren la formació esportiva dels nens i nenes des dels cinc anys fins als catorze.

El primer cicle acolliria els infants de 5 a 8 anys i tindria dues etapes. En la primera, els nens de 5 i 6 anys farien psicomotricitat, jocs i ritme. En la segona, els de 7 i 8 anys hi afegirien una activitat de pre-atletisme. El segon cicle estava destinat als nens i nenes de 9 a 12 anys, dividits en una primera fase en la què es feia educació física de base i activitats pre-esportives, i una segona fase en la què s'introduïa el desenvolupament de la condició física de l'infant. En el tercer cicle ja es treballaria el desenvolupament de la condició física i el nen o nena havien de treballar en dos esports específics. De tota aquesta planificació, l'Ajuntament va posar en marxa, durant el segon trimestre del curs 1983-84, el primer cicle destinat als infants de 5 a 8 anys. L'activitat es va iniciar amb una inscripció de 120 participants i va rebre la denominació genèrica d'Escola Esportiva Municipal.

A l'inici del curs 1984-85, coincidint amb el canvi de gerent del departament d'esports, l'Ajuntament va tornar a plantejar la creació d'una escola esportiva municipal de bàsquet. Aquest cop, però, es volia aprofitar el fet que el jugador de bàsquet del F.C. Barcelona, Manolo Flores, veí de Sant Feliu, s'havia retirat i se li va proposar que dirigís una escola esportiva.⁶⁰⁰ La iniciativa es posà en marxa, encara que amb unes condicions econòmiques ben diferents de les altres escoles esportives municipals, la qual cosa va ocasionar les protestes del regidor d'esports de la primera legislatura, Dionisio Garrote, quan es va discutir, en el plenari municipal del 26 de setembre de 1985, els preus públics que havien de tenir les diferents escoles.

Hem de fer constar que aquesta oferta esportiva municipal, a diferència de l'anterior legislatura, no era gratuïta sinó que els participants havien de pagar una inscripció de 1.000 pessetes l'any, excepte la de bàsquet esmentada i una altra que es posà en marxa en el curs 85-86, de natació sincronitzada que es realitzava a la piscina de la Zona esportiva. Ambdues tenien una tarifa de 500 pessetes al mes que, davant les crítiques de l'oposició, era justificat pel regidor d'esports argüint que eren dues escoles molt especialitzades.

A l'inici del curs 1985-86, la proposta de planificació de la iniciació esportiva a Sant Feliu, presentada l'any 1984, va ser modificada i es presentaren tres tipus d'escoles esportives: escola d'iniciació i psicomotricitat, de 6 a 8 anys; escola poliesportiva, de 8 a 10-11 anys; i escoles d'esports específics, dedicades, també a nens i nens de 10 i 11 anys. Dins aquest marc, l'oferta municipal d'aquell any era la següent:

⁶⁰⁰ Malgrat portar el nom de Manolo Flores, la direcció tècnica de l'escola la duïa un altre exjugador de bàsquet del Barça, Goyo Estrada.

Taula 6. 28. Escoles esportives municipals existents a Sant Feliu de Llobregat en el curs 1985-1986.

ESCOLA ESPORTIVA	CARACTERÍSTIQUES
Escola Municipal de Bàsquet Manolo Flores	Es realitzava al Palau Municipal i tenia prevista la col·laboració del Club de Bàsquet Santfeliuenc que cediria monitors. ⁶⁰¹
Escola Municipal d'Handbol	Els tècnics eren monitors del Club Handbol Santfeliuenc i de l'Handbol Sant Llorenç. També s'entrenaven al Palau.
Escola Municipal de Voleibol	Els monitors eren del Club Voleibol Casino Santfeliuenc, que portaven la responsabilitat tècnica amb la col·laboració de la Federació Catalana de Voleibol, que havia designat Sant Feliu com a ciutat pilot per la promoció d'aquest esport.
Escola Municipal d'Escacs	Les activitats es feien al local de la Societat Unió Coral que a través del club que havia creat, el Club d'Escacs Unió Coral, cedia els monitors per a l'escola
Escola Municipal d'Atletisme	Aquesta escola, dedicada al Cros i l'ensenyament de l'atletisme, estava ubicada al col·legi Gaudí i era portada, directament, per personal del Departament d'Esports.
Escola Municipal de Tennis	Es feia a les instal·lacions del Tennis Sant Jordi i es comptava amb la col·laboració de la Federació Catalana de Tennis, que facilitava el personal tècnic per a l'escola. ⁶⁰²
Escola Municipal de Judo	Es desenvolupava al Palau Municipal amb monitors del Club de Judo Sant Llorenç.
Escola Municipal d'Iniciació i Psicomotricitat	Es desenvolupava al Palau Municipal i estava sota la direcció del personal tècnic del Departament d'Esports
Escola Municipal de Natació Sincronitzada	Es realitzava a la piscina coberta de la Zona Esportiva Municipal i estava dirigida per una entrenadora nacional especialitzada
Escola Municipal d'Esports Rodats	Estava dedicada a l'hoquei patins i el patinatge artístic. Es preveia fer-la a la pista poliesportiva de la Zona Esportiva Municipal que havia de ser adequada per aquesta activitat
Escola Municipal Poliesportiva	Destinada a la pràctica de diversos esports, bàsicament bàsquet, handbol i voleibol. La finalitat principal era que fos un pont entre l'escola d'iniciació i les escoles específiques d'aquests esports. Estava dirigida pels monitors de les escoles específiques i el lloc de realització era, també, el Palau Municipal d'Esports

Font: Elaboració pròpia a partir de El Butlletí.

Com es pot veure, l'oferta municipal d'iniciació esportiva es va disparar, en aquesta temporada, arribant a onze escoles, a les quals s'havien d'afegir les dedicades a classes de manteniment per adults i tercera edat de què parlarem en l'apartat de l'esport popular. Aquest any, però, una escola esportiva desapareixeria del programa d'esports municipal, la de tennis taula, ja que el departament havia fet un altre plantejament respecte a aquest esport, que consistia en dotar a totes les escoles públiques de Sant Feliu de taules de ping-pong com a medi de promoció. Aquell curs acadèmic, el darrer abans de les noves eleccions de 1987, passarien per les diferents escoles esportives un total de 985 nens i nenes de la ciutat.

6.3.4.3. L'actuació envers l'esport de competició

El protagonisme de l'Ajuntament envers l'esport de competició tampoc no va ser molt gran en aquesta legislatura. Aquesta era una faceta esportiva que no va tenir molta repercussió dins la ciutat ja que no va acollir grans esdeveniments esportius.

Podem destacar, el novembre de 1984, la realització d'un Cros puntuable pel Campionat de Catalunya, el 1er. Cros Torreblanca. Es la primera vegada que es feia una activitat esportiva d'alt nivell a Sant Feliu. Hi assistí per donar suport l'atleta olímpic del moment, José Manuel Abascal, que va rebre una placa de reconeixement dels mèrits esportius de mans de l'alcalde. En el Cros participaren 2.000 persones entre les diferents categories.

⁶⁰¹ El Butlletí municipal de desembre de 1986 feia esment que no s'havia pogut establir aquest acord amb el club de bàsquet perquè els seus monitors no estaven disponibles.

⁶⁰² Les activitats d'aquesta escola consistirien, finalment en una experiència desenvolupada amb nens i nenes de 3er. a 5è. d'EGB de les escoles Balma i Mestre Esteve que feien tennis al Club Tennis Sant Jordi, de 9 a 12 hores, dos cops a la setmana.

La posada en marxa del Palau Municipal d'Esports va donar a Sant Feliu la possibilitat d'acollir nous actes esportius d'un cert relleu. En ell es va fer, el juny de 1985, la Copa del Rei de bàsquet per a disminuïts i la final de la Lliga Catalana de voleibol femení entre el RCD Espanyol i l'Hispano Francès. Més endavant, en l'any 1986, es farien, també al Palau, altres competicions esportives de cert nivell, com la final de la Copa Catalana d'Handbol, la Copa Catalana de Bàsquet femení i el 2on. Torneig Internacional Junior de Voleibol "Memorial Arturo Cortés". Cal destacar així mateix que Sant Feliu tenia un centre de tecnificació de voleibol sota la supervisió de la Federació Catalana que, com ja s'ha dit, havia declarat al municipi ciutat-pilot per a la promoció del voleibol.

L'altre equipament esportiu de qualitat de la ciutat, la piscina de l'Escorxador, també va acollir alguna activitat de competició. En aquest cas va ser el juliol de 1985, quan es realitzaren els III Campionats d'Espanya de natació sincronitzada, sota l'organització del Club Natació Sant Feliu i la col·laboració de l'Ajuntament.

565

6.3.4.4. L'actuació envers l'esport popular

L'Ajuntament de Sant Feliu va seguir en la seva política de popularitzar l'esport entre els seus ciutadans. L'estratègia utilitzada continuava basant-se en l'aprofitament de les festes majors del municipi per a la realització de proves i concursos esportius que interessessin a una bona part de la població, en la promoció d'esports que engresquessin a la seva pràctica a persones no necessàriament vinculades a clubs esportius, en la realització de programes esportius adreçats a sectors de la població tradicionalment allunyats de la pràctica esportiva, i en la potenciació del carrer per a la realització d'actes esportius. Aquest cop, a més, s'incorporaria una nova manera d'entendre la pràctica esportiva al promoure, des de l'Ajuntament, activitats de tipus recreatiu que el Departament d'Esports considerava com a noves pràctiques esportives alternatives al que es podia anomenar esport tradicional.

Així, durant les Festes de la Tardor de 1983 es varen fer un concurs de pesca, una cursa ciclista, la V^a. Cursa popular Ciutat de Sant Feliu, la IV^a. Cursa escolar de patins i la I^a. Marató de patins per a federats (abans s'anomenava Marató de patins a la cursa escolar), un partit de bàsquet, circuits de ciclisme i trial, les 12 Hores de futbol-sala, i es va aprofitar la Plaça de la Vila per fer-hi partits de voleibol. Altres esdeveniments esportius populars també es produïen dins el marc de les festes majors. En podem destacar el Cros popular de les Festes de Primavera, al Parc de Torreblanca, que en maig de 1984 va aplegar 600 persones. Les festes majors de la tardor i la primavera seguien acollint aquests tipus d'esdeveniments esportius.

D'altra banda, un esport que s'havia popularitzat en l'anterior legislatura, el futbol-sala, va seguir mobilitzant a un bon nombre de ciutadans de Sant Feliu. El campionat local, on participaven més de trenta equips locals, va seguir fent-se sota la supervisió d'una comissió organitzadora, la Comissió de Futbol-sala, amb representació dels equips participants i presidida pel regidor d'esports. L'interès per aquest esport portaria a l'Ajuntament a organitzar un curset de formació d'àrbitres i a instaurar una nova competició popular: "Les 24 hores de futbol-sala".

L'esport de la petanca també va rebre el recolzament municipal en aquesta època. Les característiques específiques d'aquesta activitat competitiva a cavall entre l'esport i el joc va fer que es popularitzés, sobretot entre les persones d'edat avançada. El desembre de 1983, organitzat pel Departament d'Esports, es va fer un

campionat local de petanca al que seguirien altres tornejos on l'Ajuntament organitzava o donava el suport econòmic per a la seva realització.⁶⁰³

Quant als programes esportius realitzats directament per l'Ajuntament i adreçats a col·lectius específics de la població, el Departament d'Esports va continuar amb la seva oferta d'activitats físiques de manteniment, amb una presència femenina majoritària entre els seus participants. L'activitat, que en la temporada 1985-1986 va passar a denominar-se Escola Municipal de Manteniment, va veure's complementada amb uns cursos de gimnàstica-jazz que s'iniciaren el setembre de 1985. A més, el Departament d'Esports, juntament amb el de Serveis Socials, va posar en marxa, també en el curs 1985-86, un programa específic d'activitats físiques per a la tercera edat al pavelló municipal. Aquesta instal·lació també va acollir un curs específic de formació d'especialistes en aquest tipus d'activitats.⁶⁰⁴

L'ocupació dels carrers, places i parcs de la ciutat com a equipaments esportius no convencionals també va ser una tònica freqüent en aquest legislatura. A la utilització que se'n feia durant les festes majors i en jornades esportives concretes, s'hi ha d'afegir la col·laboració de l'Ajuntament, l'any 1985, en una campanya esportiva anomenada "Bàsquet al carrer", creada per la Federació Catalana de Bàsquet i la Direcció General de l'Esport de la Generalitat i que consistia en situar cistelles a diferents llocs de la ciutat per a que fossin utilitzades lliurement pels ciutadans.

Finalment, en aquesta època va aparèixer una nova orientació en la política de l'esport popular. Es tractava de potenciar altres tipus d'activitats esportives, diferents a les que es consideraven tradicionals (futbol, bàsquet, etc.) amb una filosofia estrictament recreativa, molt en consonància amb una tendència identificada com a "esport per a tothom". La primera mostra d'aquesta nova manera d'entendre l'esport va tenir lloc l'estiu de 1984, quan l'Ajuntament va organitzar una jornada lúdic-esportiva que va anomenar "Jocs al carrer" i que, utilitzant dues places públiques, oferia tota una sèrie d'activitats esportiu-recreatives que definia com "una alternativa al deporte y la actividad física tradicional."⁶⁰⁵ Amb la mateixa filosofia es va realitzar, el setembre de 1984, una gimcana aquàtica a la piscina de l'Escorxador, que el Departament d'Esports va presentar com una activitat que tenia com a objectiu "la conscienciació general de les moltes possibilitats que presenta el medi aquàtic, sent en el futur una nova via d'activitats populars a l'abast de tothom."⁶⁰⁶

Aquests tipus d'activitats van seguir essent promocionades per l'Ajuntament i les edicions dels "Jocs al carrer" i les activitats recreatives a la piscina municipal⁶⁰⁷ es van repetir anualment. El maig de 1986 les activitats esportiu-recreatives tenien lloc al Parc Nadal. S'hi feia ràpel i escalada, tir amb arc, bicicletes aquàtiques, bàdminton, piragüisme, espeleologia, cros nocturn amb torxes...

⁶⁰³ Tenim exemples en l'abril de 1985 quan es va realitzar a les pistes de petanca de la Zona Esportiva Municipal la IVa. edició de la Copa del President de la Generalitat per a jubilats i pensionistes, amb la participació del Club de Jubilats Esportius de Sant Feliu, el barri Falguera i clubs de jubilats de Molins de Rei i Sant Joan Despí. L'Ajuntament va patrocinar aquesta activitat. El maig de 1985 seria l'Ajuntament qui organitzaria el Campionat de Petanca "Trofeu Pere Dot" per a jubilats i pensionistes del Baix Llobregat.

⁶⁰⁴ El curs es va realitzar l'abril de 1986 i es va denominar Seminari Nacional d'Activitat Física per a la Tercera Edat, amb professorat italià i organitzat per una entitat barcelonina especialitzada en activitats físiques per a la gent gran anomenada Esport-3. L'Ajuntament va col·laborar en l'organització del seminari.

⁶⁰⁵ El Butlletí, 295, p. 15

⁶⁰⁶ El Butlletí, 296, p. 15

⁶⁰⁷ L'agost de 1985, a la piscina de l'Escorxador es van fer diferents activitats recreatives: gimkana, campionat de natació, concurs de dibuix, campionat de tennis taula, jocs amb pneumàtics, pilotes...

En la taula 6.29 podem veure desglossades en conceptes i partides pressupostàries les despeses que el Departament d'Esports va realitzar durant la segona legislatura⁶⁰⁸ per promoure les activitats esportives en el municipi. L'estructura interna del pressupost ens indica les prioritats en els programes esportius. Com ja hem comentat en l'apartat de personal, la despesa pel programa d'educació física escolar era la més significativa, tot i que dins l'estructura pressupostària corresponia al Departament d'Educació, com es pot veure indicat en la classificació funcional. Recordem que la classificació funcional d'esports era la 717 mentre a ensenyament li corresponia el grup de funció 3. El mateix passa amb les despeses d'activitats físiques per a persones amb discapacitats, mentre la partida 259.11.11. destinada a trofeus esportius tampoc corresponia al Departament d'Esports sinó als serveis generals de l'Ajuntament.

Així doncs, la responsabilitat pressupostària del Departament d'Esports s'estructurava en base a tres apartats del capítol 2 (esport escolar, esport extra-escolar i esport en festes) i en quatre del capítol 4 (entitats esportives, esport escolar, esport extra-escolar i activitats esportives de les entitats populars). El repartiment intern de la despesa en els diferents apartats no sempre segueix un criteri homogeni, però a grans trets podem afirmar que la promoció de l'esport extra-escolar era la prioritat més gran dins la política de promoció esportiva del departament.

Dins l'apartat de l'esport escolar les despeses més habituals corresponien al pagament de material esportiu per a les escoles, dels desplaçaments per competir en jocs escolars, la retribució dels arbitratges, petites reparacions o repintat de les pistes poliesportives de les escoles, per trofeus, medalles, distincions, etc.

En l'apartat de l'esport extra-escolar s'encabien les despeses que originaven el funcionament de les diferents escoles esportives municipals, com ara les subvencions periòdiques que servien per al pagament del monitoratge, material, desplaçaments, arbitratges, organització d'esdeveniments esportius, fulletons, etc. L'any 1985 es va incloure en aquest apartat totes les despeses que va originar la festa d'inauguració del Palau Municipal d'Esports, així com la posada en marxa de l'Escola Municipal de Bàsquet Manolo Flores que, entre l'elaboració del projecte de funcionament, les fitxes inicials, anuncis en premsa i sopar d'inauguració, va suposar una despesa de gairebé mig milió de pessetes.⁶⁰⁹

Dins les partides 259.717.3. i les 483.717.3 i 483.717.7. hi havia despeses originades per a la realització d'activitats esportives dins les diferents festes ciutadanes que l'Ajuntament se'n feia càrrec a través del capítol 2 o donava subvencions a entitats a través del capítol 4. Aquest darrer també servia per donar subvencions per altres activitats pròpies de les entitats que comentarem en el següent punt.

⁶⁰⁸ Algunes despeses van ser realitzades per l'equip de la tercera legislatura, ja que el nou Ajuntament es va configurar el 30 de juny de 1987. Hem decidit seguir el criteri de mantenir tota la despesa en la segona legislatura ja que era quan hi va haver la decisió política d'aprovar el pressupost del 1987.

⁶⁰⁹ La xifra exacta de les despeses és de 476.735 pessetes distribuïdes de la següent manera: 1a. part del projecte de funcionament (260.000); 2a. part del projecte de funcionament (140.000); anunci en portada del semanari (40.000); sopar de presentació (9.645); i fitxes de l'escola (27.090).

Taula 6. 29. Despeses del capítol 2 i del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a la promoció d'activitats esportives en els anys 1983 a 1987. En pessetes.

	1983	1984	1985	1986	1987
Concepte 258. Contractes de prestació de serveis	4.680.330	5.194.850	6.654.188	7.078.668	0
258.33.2.B. Contracte de prestació de serveis. Ensenyament bàsic: monitors	4.680.330				
258.343.0. Contracte de prestació de serveis. Monitors de gimnàstica		5.194.850	6.654.188	7.078.668	
Concepte 259. Altres despeses generals de funcionament	771.068	1.174.528	319.397	1.074.436	1.723.793
259.11.11. Altres despeses generals de funcionament. Trofeus esportius	277.123	292.183	299.397	293.498	308.565
259.343.0. Altres despeses generals de funcionament. Act. Esp. Disminuïts físics		500.000	20.000	314.278	326.872
259.717.1. Altres despeses generals de funcionament. Esport escolar				138.590	722.276
259.717.2. Altres despeses generals de funcionament. Esport extra-escolar				328.070	366.080
259.717.3. Altres despeses generals de funcionament. Esport en les festes	493.945	382.345			
Concepte 483. Altres transferències	2.044.296	2.543.549	3.867.816	3.406.360	2.677.576
483.717.3. Altres transferències. Entitats esportives	105.000	199.928	199.794	203.057	225.000
483.717.5. Altres transferències. Esport escolar	579.978	597.610	1.109.981	934.337	602.750
483.717.6. Altres transferències. Esport extraescolar	1.301.123	1.498.043	2.359.811	2.049.260	1.618.826
483.717.7. Altres transferències. Activitats esportives entitats populars	58.195	247.968	198.230	219.706	231.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

Síntesi

Durant la segona legislatura la política de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat envers les activitats esportives la podem resumir en els següent punts:

- En l'àmbit de l'esport escolar, l'Ajuntament va seguir donant suport a l'educació física en horari docent, alhora que tenia el protagonisme en l'organització de les competicions escolars, junt amb les associacions de mares i pares de les escoles públiques.
- El programa d'escoles esportives es va consolidar i seguia essent el centre neuràlgic de la política de promoció esportiva del Departament d'Esports. En aquesta legislatura es va donar un pas cap a una planificació municipal del que hauria de ser la iniciació esportiva, diferenciada en distintes etapes i continguts pedagògics i esportius d'acord a l'edat dels nens. En aquest punt seria interessant veure la influència del perfil acadèmic dels màxims responsables tècnics del Departament d'Esports en l'establiment d'aquesta planificació, ja que ambdós eren llicenciats en educació física.
- Va aparèixer un nou plantejament polític en el programa d'escoles esportives: l'oferta municipal ja no era gratuïta. Dels criteris existents en la primera legislatura que volia afavorir la participació massiva de la població, es va passar a una nova estratègia: s'ha d'anar cobrint costos, encara que no sigui al cent per cent. Inclús es diferencien les tarifes d'algunes escoles en funció del cost que tenien. Destaca per la despesa que va generar la posada en marxa de l'Escola Municipal de Bàsquet Manolo Flores.
- En el programa d'escoles esportives també es important destacar que en la major part de les escoles dedicades a un esport específic els clubs esportius de la ciutat seguien tenint una participació activa, aportant els monitors per a la seva realització. Pel contrari, les escoles dedicades a la iniciació poliesportiva i la psicomotricitat en les edats més petites eren dutes a terme per personal del Departament d'Esports.

- L'esport d'alta competició segueix sense tenir un gran protagonisme a la ciutat. La ciutat no va acollir grans esdeveniments esportius, encara que la posada en marxa del Palau Municipal d'Esports va possibilitar que s'hi fessin algunes activitats competitives d'un cert relleu.
- L'Ajuntament va seguir donant molta importància dins la seva política al foment de l'esport popular. Apart d'oferir programes per a sectors de la població que eren aliens a la pràctica esportiva—programes de manteniment i d'activitats físiques per a la gent gran—, es va seguir utilitzant les festes majors per popularitzar l'esport.
- En aquest període es va posar de manifest la voluntat de potenciar la pràctica d'activitats esportives diferents a les tradicionals, en la línia del que venia a denominar-se esport per a tothom, i que es basava en oferir activitats amb un objectiu més lúdic que competitiu com una alternativa al que era l'esport federatiu.

6.3.5. La política envers les entitats esportives (1983-1987)

6.3.5.1. Les noves entitats esportives d'aquest període

Segons el cens d'entitats esportives de la Generalitat de Catalunya, el nombre de clubs esportius que es varen crear a Sant Feliu de Llobregat en el quadrienni 1983-1987 va ser molt minso. D'acord amb aquestes dades només dos clubs dedicats a la petanca, un altre especialitzat en atletisme, un de voleibol lligat a la societat cultural i recreativa Casino, i una associació de pares que va crear una entitat dedicada a la promoció esportiva de l'escola, van ser les úniques que van passar pel registre d'entitats esportives de la Generalitat.

Taula 6. 30. Entitats esportives creades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1983-1987.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT
Club Petanca Roses Sant Feliu	1984	Petanca
Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat	1986	Atletisme
Club Casino Santfeliuenc ⁶¹⁰	1985	Voleibol
Club Petanca Falguera	1986	Petanca
APA C.P. Lahoz Burgos	1987	Esport escolar

Font: Elaboració pròpia a partir del cens d'entitats esportives de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, del Butlletí d'Informació Municipal i Ciutadana de Sant Feliu de Llobregat, i informació facilitada pel Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

Entre els diferents esports, el futbol seguia sent el que era practicat per més entitats. Durant aquesta època, existien sis clubs de futbol a la ciutat que acollien aproximadament una dotzena d'equips de diferents categories. Entre aquests el Sanfeliuense F.C. era el que en tenia més ja que disposava de quatre equips: amateur, juvenil, infantil i aleví. També era el que tenia el nivell esportiu més alt ja que l'equip amateur va pujar, durant la temporada 1984-1985, de la 1ª divisió regional a la categoria preferent. Els altres equips estaven en categories inferiors, el Triana Conquense i el Can Calders (un club del barri d'aquest nom) havien aconseguit pujar a 2ª categoria regional les temporades 1984-85 i 1985-86 respectivament, el Roses

⁶¹⁰ Al registre de la Secretaria General de l'Esport hi consta com a creat l'any 1986, encara que tenim dades de la seva existència, al menys un any abans d'aquesta data.

F.C. tenia, l'any 1986, l'equip amateur a 3ª regional, igual que el Sur Andalucía.⁶¹¹ Una altra entitat futbolística, la Peña Recreativa Los Pajaritos⁶¹² tenia tres equips d'edats inferiors: juvenil infantil i aleví.

L'altre esport col·lectiu amb més entitats era l'handbol. Els dos clubs de la ciutat, que en aquesta època ja utilitzaven el Palau Municipal d'Esports, estaven en categories diferents. L'Handbol Santfeliuenc tenia un equip masculí que la temporada 1984-85 havia pujat a 1ª divisió B Nacional. L'Handbol Sant Llorenç tenia, l'any 1986, un equip masculí a 1ª divisió catalana.

570

Pel que fa al bàsquet, el Club Bàsquet Santfeliuenc tenia, l'any 1986, un equip masculí a 1ª Divisió Catalana—en només dues temporades, la 83/84 i la 84/85, havia pujat dues categories—i un equip cadet. El voleibol tenia com a representant el Casino Santfeliuenc que tenia dos equips. Un masculí que jugava a 2ª categoria nacional i un femení que l'any 1986 havia quedat campió de 2ª divisió nacional però no va aconseguir pujar a la categoria superior en el play-off d'ascens. Quant al waterpolo, l'equip del Club Natació Sant Feliu havia quedat el primer de la 2ª Divisió Catalana en la temporada 1985/86 i va passar a jugar a 1ª Divisió. A més, el novembre de 1986 es creà l'equip femení.

A part d'aquestes entitats, hi havia clubs d'altres especialitats esportives, com ara la petanca, que originà dos clubs més,⁶¹³ els escacs,⁶¹⁴ o l'excursionisme, amb el Grup Excursionista Santfeliuenc (G.E.S.)⁶¹⁵ que tenien un ressò menor en la ciutat. Hem de destacar, a més, l'aparició d'un nou club—el Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat—dedicat a l'atletisme.

Al marge de les entitat esportives, els altres agents socials que promouien l'esport, les associacions de veïns i les associacions de pares dels centres docents públics, van seguir tenint protagonisme dins el sistema esportiu santfeliuenc, tot i que sembla que la seva incidència comença a minvar (així ho sembla manifestar el fet que apareixen menys cops al butlletí municipal com a promotors d'activitats esportives) en favor d'una major presència dels clubs esportius.

6.3.5.2. Les activitats més destacades de les entitats esportives

En aquesta segona legislatura, les activitats dels clubs esportius de Sant Feliu estaven majoritàriament centrades en les competicions esportives de les respectives categories en què militaven, però seguien participant en els actes esportius de les festes majors de la ciutat i, en algun cas, eren els promotors de competicions pròpies. També hi ha constància d'esdeveniments esportius de certa importància que havien estat organitzats pels clubs.

Així, a part dels torneigs esportius que portaven el nom de la ciutat—entre els quals apareix una nova modalitat, el juny de 1986, amb la celebració del “1er. Torneig de Taekwondo Ciutat de Sant Feliu”—podem destacar les diferents edicions del Torneig Ciutat de les Roses, organitzat pel Sanfeliuense F.C. i el torneig anual de futbol

⁶¹¹ Aquesta entitat no havia sortit referenciada durant la primera legislatura. No estava en el cens de la Secretaria General de l'Esport ni l'hem trobada en el butlletí municipal d'aquella època. Suposem que deuria substituir a la Peña Agrupación Deportiva Almería.

⁶¹² Tampoc hi ha constància del moment que aquesta entitat s'havia creat

⁶¹³ El club Petanca Sant Feliu i el Club de Jubilats Esportius seguien tenint una activitat continuada al municipi.

⁶¹⁴ Per exemple, l'octubre de 1985 hi ha una referència al butlletí municipal sobre el Cercle Juvenil d'escacs

⁶¹⁵ Al butlletí municipal hi ha referències del Grup Excursionista Santfeliuenc (GES) com a promotor de diferents activitats de muntanya. L'Ajuntament li va atorgar diverses subvencions en l'any 1985.

organitzat pel Club de Futbol Can Calders. També en petanca es va repetir anualment, a partir de 1985, la celebració de les “16 hores de petanca Ciutat de Sant Feliu” i un any més tard es posava en marxa el Torneig Ciutat de Sant Feliu per a dones, organitzat pel Club Petanca Santfeliu.

Quant al paper dels clubs com a promotors d'esdeveniments d'una certa categoria en l'àmbit esportiu cal destacar l'organització, per part del Club Natació Sant Feliu, dels III Campionats d'Espanya de Natació sincronitzada, el juliol de 1985, en què va comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament. També la Unió Esportiva Santfeliuenc (U.E.S.) va organitzar importants esdeveniments, en aquest cas dedicats a l'esport per a persones amb disminució. El 30 de setembre de 1983 es va fer el XIII Campionat d'Espanya de Tennis Taula per a disminuïts. En handbol s'ha de destacar la presència d'una competició internacional amistosa, el setembre de 1983, en què hi participava l'Handbol Santfeliuenc. I en voleibol destaquem la posada en marxa, l'any 1985, del torneig internacional junior “Arturo Cortés”.

Al marge de les entitats esportives i a l'igual que en l'anterior legislatura, les associacions de veïns i les associacions de pares seguien organitzant esdeveniments esportius (com ara la Cursa Popular organitzada per l'associació de veïns del barri de Falguera, l'Escola Municipal d'Atletisme i el Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat el maig de 1987) i col·laborant en les activitats esportives escolars organitzades per l'Ajuntament.

6.3.5.3. La relació amb les entitats esportives

Així com en l'anterior mandat les relacions entre l'Ajuntament i algunes de les entitats esportives més significatives del municipi van ser tenses, la inauguració del Palau Municipal d'Esports va permetre reconduir la situació. Ja hem vist en l'apartat dedicat als equipaments que els clubs esportius que utilitzaven el pavelló eren— a part del Santfeliuenc F.C.— els més importants de la ciutat.

Els acords perquè aquests clubs col·laboressin en les escoles esportives municipals, a canvi d'ajuts econòmics, va obrir un nou model relacional. A les actes del Ple del 29 de juliol de 1986 es reflecteix l'establiment de convenis de col·laboració amb el Club de Bàsquet Santfeliuenc, el Club d'Handbol Santfeliuenc, l'Agrupació Handbol Sant Llorenç i el Casino Santfeliuenc, que eren les entitats que facilitaven monitors al programa d'escoles esportives municipals.

De la lectura de les actes se'n desprèn que els clubs esmentats havien de pagar les taxes d'utilització de les instal·lacions però, a canvi, rebien una subvenció municipal. Aquesta situació va provocar que l'antic regidor d'esports, el socialista Dionisio Garrote, criticés la discriminació d'aquelles entitats que no havien subscrit un conveni amb l'Ajuntament i havien de pagar les taxes d'ús sense cap subvenció municipal. Davant aquest posicionament crític, el regidor d'esports del moment, Àngel Alvarado, va plantejar que s'estava estudiant que les entitats de futbol de la ciutat s'agrupessin d'alguna manera que fos possible fer una Escola Municipal de Futbol i fer un tractament similar als altres clubs. És a dir, l'Ajuntament es plantejava incidir en el moviment associatiu relacionat amb el futbol, a fi d'organitzar-lo i canalitzar-lo.

Dit això, hem de seguir constatant que la relació amb les entitats esportives no era el principal eix d'actuació del Departament d'Esports. Ja hem vist, en l'apartat anterior que el recolzament de les activitats esportives pròpies dels clubs no era prioritari davant la política d'actuació esportiva realitzada directament per l'Ajuntament o en

col·laboració amb les entitats, però sota el seu control. En les taules 6.31 i 6.32 estan els conceptes subvencionats per l'Ajuntament de Sant Feliu durant la segona legislatura, en els pressupostos de 1983 a 1987. Podem observar que les quantitats atorgades als clubs esportius per a les seves activitats van ser un total de gairebé un milió de pessetes mentre que el conjunt del capítol 4 va representar més de 14 milions i mig. Si bé és cert que va haver altres subvencions per a entitats, eren en concepte de col·laboració amb l'esport extraescolar, a través de les escoles esportives municipals, o mitjançant actuacions esportives populars realitzades en el marc de les festes majors de la ciutat.

572

Taula 6. 31. Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a subvencions en els anys 1983 a 1987. En pessetes.

CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	1983	1984	1985	1986	1987
483.03. Altres transferències. Entitats esportives	105.000	199.928	199.794	203.075	225.000
483.05. Altres transferències. Esport escolar	579.978	597.610	1.109.981	934.337	602.750
483.06. Altres transferències. Esport extraescolar	1.301.123	1.548.043	2.359.811	2.049.820	1.618.826
483.07. Altres transferències. Activ. Esp. Ent.populars	58.195	347.968	198.230	219.706	231.000
TOTAL	2.044.296	2.693.549	3.867.816	3.406.938	2.677.576

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal.

Taula 6. 32. Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1983 a 1987. En pessetes.

ENTITATS	1983	1984	1985	1986	1987	TOTAL
Entitats esportives	105.000	199.928	199.794	203.075	225.000	932.797
Club Triana Conquensa			7.575			7.575
Sanfeliuense F.C.		43.000			50.000	93.000
Grup Excursionista Santfeliuenc (G.P.E.S.)				100.000		100.000
Club Petanca Santfeliuense				15.000		15.000
Club Petanca Rosas				28.075		28.075
Club Voleibol Casino Santfeliuenc				60.000		60.000
Club Handbol Santfeliuenc					175.000	175.000
Sense determinar	105.000	199.928	149.219	-	-	454.147
Esport escolar	579.978	597.610	1.109.981	934.337	602.750	3.824.656
APA Escola Mestre Esteve			10.000	50.000	21.000	81.000
APA Escola Balmes				50.000		50.000
APA Escola Gaudí				25.536		25.536
APA Escola Lahoz-Burgos					25.000	25.000
APA Escola Salvador Espriu					35.000	35.000
APA Escola Sant Ferran					15.000	15.000
APA Escola Can Fargas					78.750	78.750
Sense determinar	579.978	597.610	1.099.981	808.801	428.000	3.514.370
Esport extraescolar	1.301.123	1.548.043	2.359.811	2.049.820	1.618.826	8.877.623
Escola Municipal de Bàsquet "Manolo Flores"			216.735		250.000	466.735
Escola Municipal de Cros i Atletisme (Escola Gaudí)	50.000	75.000	215.000	36.000		376.000
Escola Municipal d'Escacs (Escola Gaudí)	50.000	75.000	75.000			200.000
Escola Municipal de Judo	50.000	75.000	150.000			275.000
Escola Municipal d'Handbol	50.000	75.000				125.000
Escola Municipal de Natació	50.000	75.000				125.000
Escola Municipal de Tennis taula	50.000	50.000				100.000
Escola Municipal de Voleibol	50.000	75.000				125.000
Institut de Batxillerat	80.000	90.000	90.000	160.766		420.766
AAVV Can Maginàs	15.000					15.000
Grup Excursionista Santfeliuenc (G.P.E.S.)		50.000	50.000		15.000	115.000
U.N.E.S.			28.930			28.930
Club Judo Sant Llorenç				200.000	450.000	650.000
Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat				75.000		75.000
Club Escacs Unió Coral				110.000		110.000
APA Escola Gaudí					30.000	30.000
Club Voleibol Casino Santfeliuenc					500.000	500.000
Col·legi Verge de la Salut					14.466	14.466
Escola de Tennis					46.000	46.000
Penya Barcelonista					87.450	87.450
Sense determinar	856.123	908.043	1.534.146	1.468.054	225.910	4.992.276
Activitats esportives entitats populars	58.195	347.968	198.230	219.706	231.000	1.055.099
Club Bàsquet Santfeliuenc		50.000				50.000
Club Handbol Santfeliuenc		100.000	20.000			120.000
Sanfeliuense F.C.			20.000			20.000

Club Sur Andalusia			8.100			8.100
Grup Excursionista Santfeliuenc (G.P.E.S.)			2.000			2.000
Comissió Futbol sala			3.360	35.000		38.360
AAVVFalguera				100.000		100.000
Escola Municipal d'Handbol				8.800		8.800
Institut de Batxillerat				2.261		2.261
Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat					39.000	39.000
Club Escacs Unió Coral					100.000	100.000
Escola Municipal de Cros i Atletisme (Escola Gaudi)					37.000	37.000
Penya Blanc-blava					20.000	20.000
Club Voleibol Casino Santfeliuenc					35.000	35.000
Sense determinar	58.195	197.968	144.770	73.645	-	474.578
TOTAL CAPÍTOL 4	2.044.296	2.693.549	3.867.816	3.406.938	2.677.576	14.690.175

Síntesi

573

Els punts més destacables de la política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat envers les entitats esportives durant la segona legislatura es poden resumir en els següents punts:

- En aquest període es van crear molt poques entitats esportives, destacant-ne una de voleibol i un club d'atletisme. El futbol va seguir sent l'esport que tenia més entitats esportives.
- Les associacions de veïns i de pares i mares dels centres escolars van seguir tenint un protagonisme important en el sistema esportiu santfeliuenc, encara que sembla constatar-se una major presència dels clubs esportius en relació amb la primera legislatura.
- La inauguració del Palau Municipal d'Esports va obrir una nova etapa de relació entre els clubs més importants de la ciutat i l'Ajuntament, amb l'establiment de convenis de col·laboració en què les entitats participaven en el programa d'escoles esportives municipals a canvi de subvencions que els permetien fer front a les despeses d'utilització del Palau per a les seves activitats.
- L'Ajuntament es va plantejar intervenir en l'organització social dels clubs de futbol, animant la fusió d'entitats per crear una escola esportiva municipal de futbol.

6.3.6. Resum de la política esportiva municipal de la segona legislatura

La segona legislatura de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat es va realitzar sota la majoria absoluta del PSUC, que havia aconseguit quinze dels vint-i-un regidors. Els sis restants se'ls van repartir el PSC amb tres, CiU amb dos; i AP-PDP-UL amb un. El PSC, que havia constituït govern amb el PSUC en l'anterior mandat va passar a ser el principal partit de l'oposició, encapçalat per Dionisio Garrote que havia estat el regidor d'esports de l'anterior legislatura.

Les preocupacions polítiques més importants d'aquest període van seguir essent l'educació pública, la promoció cultural, l'actuació urbanística i l'esport, a través de la creació d'un nou equipament emblemàtic per a la ciutat, el Palau Municipal d'Esports.

Els serveis esportius municipals van seguir organitzats com a departament municipal. El polític responsable era aquest cop Àngel Alvarado que havia ocupat el lloc 14è.

dins les llistes electorals del PSUC. En l'estructura política de l'Ajuntament, el Departament d'Esports estava dins l'Àrea Socio-cultural que tenia una Comissió Informativa pròpia. La Comissió Informativa específica d'esports va desaparèixer en aquest mandat.

Dins el Departament, el màxim responsable tècnic de l'anterior període, Néstor Alejandro Carbajal, va ser substituït per José Manuel Aja i es va donar un nou impuls a l'estructura de personal. Es va contractar noves persones per a tasques administratives i de serveis i, al final de la legislatura, els monitors i monitores que feien l'educació física a les escoles i col·laboraven en programes esportius del departament van passar a la plantilla de l'Ajuntament.

574

En la política envers els equipaments esportius, el tema clau de la legislatura va ser la construcció del Palau Municipal d'Esports que va canalitzar la major part dels recursos econòmics de la inversió esportiva. Altres actuacions van estar lligades a millores en les instal·lacions existents i la construcció d'una nova pista poliesportiva escolar. Amb la construcció del Palau es va consolidar un model de gestió dels equipaments en Sant Feliu. Es tractava d'assegurar el control municipal de la instal·lació mentre les activitats esportives es feien en col·laboració amb entitats esportives i associacions de mares i pares o de veïns, i algunes tasques, com la neteja, eren realitzades mitjançant contractacions exteriors. La posada en marxa de taxes d'ús—amb preus polítics—pels serveis esportius municipals també va ser una novetat d'aquest període.

Pel que fa a la política envers les activitats esportives, el Departament d'Esports va canalitzar la major part de les seves energies—i dels recursos econòmics—a la iniciació esportiva a través de les diferents escoles esportives municipals que promovia amb el suport tècnic de les entitats esportives i culturals. L'esport escolar, lligat al pagament del professorat d'educació física de les escoles va seguir tenint un gran protagonisme en aquesta etapa. La política respecte la promoció esportiva també tenia una especial sensibilitat respecte el foment de l'esport popular, a través de programes per a sectors específics de la població i potenciant la màxima participació ciutadana dins les activitats esportives organitzades en les diferents festes majors de Sant Feliu. La promoció de l'esport competitiu realitzat per les diferents entitats esportives no va tenir, per part de la política esportiva municipal, un suport explícit i econòmicament considerable.

Lligat amb l'anterior punt, la política municipal envers les entitats esportives no va tenir un gran pes dins la manera d'actuar del Departament d'Esports. En aquest període no es va produir cap conflicte significatiu, com havia succeït en l'anterior legislatura, però el paper de les entitats només sembla canalitzar-se a través de la col·laboració en les activitats esportives organitzades per l'Ajuntament i sempre sota el control del Departament d'Esports.

En resum, la política esportiva municipal de la segona legislatura en Sant Feliu de Llobregat es caracteritza per la posada en marxa d'un nou equipament esportiu, el Palau Municipal d'Esports, per una voluntat clara de que el Departament d'Esports marqui quina ha de ser l'oferta esportiva de la ciutat, donant preferència a la iniciació esportiva, a l'esport escolar i a l'esport popular.

6.4. La política esportiva municipal en la tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)

6.4.1. El marc polític general en el període 1987-1991

Les terceres eleccions municipals es van realitzar el 10 de juny de 1987 un any després de les generals. De la mateixa manera que havia passat quatre anys abans, els socialistes havien guanyat amb claredat les eleccions d'àmbit estatal mentre que a les eleccions locals el PSUC, ara sota les sigles d'IC, tornava a aconseguir la majoria absoluta, amb Francesc Baltasar novament com a cap de llista.

6.4.1.1. La composició política de l'Ajuntament

El 30 de juny de 1987 es va constituir el nou consistori sorgit de les terceres eleccions municipals. Aquest cop Iniciativa per Catalunya (IC),⁶¹⁶ la coalició política de què el PSUC formava part, havia disminuït el nombre de vots en relació amb l'any 1983. Dels 11.120 dels anteriors comicis es va passar a 9.865 vots, cosa que representava el 53,1% front al 62,4% de l'any 1983. Això havia representat una disminució en el nombre de regidors que ara passaven a ser dotze tot i que seguien mantenint la majoria absoluta del Ple municipal.

Mentre, el PSC-PSOE havia augmentat en mil el nombre de vots aconseguint-ne 3.815, el 20,6% del resultat, una xifra cinc punts més elevada que en les anteriors eleccions. Amb aquestes dades disposava de cinc regidors. L'altra força política que va aconseguir representants al consistori va ser CiU, que havia assolit el 16,4%, cinc punts més amunt també que l'any 1983, amb un total de 3.042 vots que li van significar disposar de quatre regidors dins l'Ajuntament.

En la composició del nou ple municipal va haver moltes cares noves. Quinze (el 71%) dels representants polítics eren nous. Només sis dels regidors o regidores ho havien estat també en la segona legislatura, tots ells del PSUC. Els representants dels grups de l'oposició, PSC i CiU, eren tots nous en el consistori, mentre en el PSUC (o IC) hi ha haver també renovació, ja que sis dels dotze representants s'estrenaven en la gestió municipal però, alhora, es mantenia un nucli molt compacte de sis representants, cinc dels quals iniciaven la seva tercera etapa en l'Ajuntament i un repetia en el mandat.

Amb aquesta composició l'elecció de l'alcalde va recaure en el cap de llista d'IC que tornava a ser Francesc Baltasar i d'aquesta manera iniciava el seu tercer mandat consecutiu. Els regidors socialistes, ara encapçalats per Manuel Ferrón, es van abstenir en la votació, mentre els representants de CiU van votar al seu líder, Josep Lluís Argemí. En l'explicació del vot, el representant socialista justificava la seva abstenció en la votació culpant a l'anterior consistori de prepotència al no fer gens de cas de les propostes del grup socialista, de falta de participació de les entitats i els ciutadans en la gestió municipal, de manca d'informació en diversos casos, etc.

Així, la tònica imperant en l'anterior mandat en què el PSC va fer una oposició constant a l'equip de govern es va tornar a reproduir en aquest cop, tot i que al no

⁶¹⁶ El febrer de 1987 s'havia creat la coalició Iniciativa per Catalunya, en base a l'acord establert per tres partits polítics: el PSUC, el Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC) i l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra (ENE), la participació dels principals dirigents del sindicat CC.OO. i altres moviments socials i la incorporació de moltes personalitats independents.

estar en el consistori el regidor socialista que va ser responsable d'esports en la primera legislatura, Dionisio Garrote, la temàtica esportiva no va ser un tema tan conflictiu com en el segon mandat.

Taula 6. 33. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura (1987-1991).

INICIATIVA PER CATALUNYA (IC)
Francesc Baltasar i Albesa
Jaume Bosch i Mestres
Angel Merino i Benito
Maria Comellas i Doñate
Antoni d'Osses i Leiva ⁶¹⁷ / Felipe Alcántara i Arellano
Juan Sánchez i Carreño
Antoni Amigó i Castells
Montserrat Correig i Blanchar
Ramón García i Hidalgo
Alejandro Huerga Barquín
Jaume Roy i Menal
Fèlix Repullo i Serrano
PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA PSC (PSC-PSOE)
Manuel Ferrón i García
Juan J. López Martínez
José Pérez i Mármol
Juan A. Vázquez Cortado
Enrique Pérez López
CONVERGÈNCIA I UNIÓ (CiU)
Josep Lluís Argemí
Josep Ferret i Rosell
Ferran Mesa i Rubio
Carne Solsona i Piñol

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes del Ple de l'Ajuntament.

6.4.1.2. Els temes i esdeveniments municipals més rellevants de la tercera legislatura

En el debat que es va produir després de l'elecció de l'alcalde, en el Ple del 30 de juny de 1987, es varen apuntar els temes que serien més destacats de la legislatura que ara s'iniciava: la seguretat ciutadana, altra cop el soterrament de la via del tren, la canalització i urbanització de la riera de la Salut, la defensa de la capitalitat de Sant Feliu a la comarca del Baix Llobregat, el desviament de la N-II i la creació de la Biblioteca Municipal.

Alguns d'aquests temes van poder ser abordats durant el quadrienni mentre d'altres, com la històrica problemàtica de la via del tren, seguiria essent el tema pendent de la política municipal. Això va ser així malgrat que el desembre de 1987, en l'editorial del butlletí municipal, s'anunciaven els projectes de "dues grans obres que han de vertebrar el futur de la ciutat: el soterrament de la via fèrria i la canalització-posada en marxa de la riera de la Salut."⁶¹⁸ En el primer punt es destacava que hi havia, per primer cop, un acord entre l'Ajuntament i la Generalitat, però encara quedava per aconseguir la conformitat tècnica de Renfe, que no es produiria. Quant a les obres de canalització de la riera es preveia començar-les ben aviat, amb un cost de 500 milions de pessetes, després que s'haguessin produït uns forts aiguats l'octubre anterior.

⁶¹⁷ Durant el mandat seria substituït per Felipe Alcántara, que va ser regidor en l'anterior mandat.

⁶¹⁸ El Butlletí, 325, p.2

D'altra banda, a diferència d'altres comarques on el municipi que n'era la capital no era qüestionat per cap municipi de la zona, el reconeixement de Sant Feliu com a capital del Baix Llobregat no era molt clar en aquella època. Que Sant Feliu en fora designada de manera definitiva era un tema que preocupava al consistori en la tardor de 1987 i els butlletins municipals d'aquell moment recollien diversos articles en què es feia èmfasi en el paper de Sant Feliu com a capital de la comarca, davant altres municipis veïns que insinuaven la seva candidatura. Finalment aquesta capitalitat fou oficialitzada el 9 de desembre a l'aprovar el Parlament català la llei que creava les comarques.

Dins aquesta voluntat capitalitzadora l'Ajuntament feia campanya a favor de disposar de serveis importants dins el Baix Llobregat i, fruit d'aquesta política, durant l'any 1987 i 1988 se sol·licitava que la quarta universitat de Catalunya se situés en terrenys de la comarca i fins i tot hi havia una proposta ben concreta: la Colònia Güell.

La desviació de la N-II era un dels altres grans temes de la ciutat. El desembre de 1987 es parlava que hi havia el compromís del Ministeri d'Obres Públiques (MOPU) de desviar la carretera del centre de la població abans de l'any 1992. Les obres de la futura Biblioteca Municipal i de l'Arxiu, un altre dels temes rellevants que s'havien fixat a l'inici de la legislatura es van iniciar l'any 1991.

Altres aspectes destacats d'aquesta època foren la fusió dels dos organismes autònoms municipals que hi havien a l'Ajuntament, el Patronat de Cultura Can Ricart i la Ràdio municipal, que s'unificaren en un sol organisme l'any 1989. Aquest any es caracteritzà, també, per una greu crisi pressupostària de l'Ajuntament que el va portar a elaborar un pla de mesures econòmiques que, com veurem més endavant, també van afectar a la política esportiva. Entre els temes d'interès que més van destacar en aquesta legislatura, l'esport ja no va tenir el protagonisme que havia obtingut en els anteriors períodes. El fet que el cap de llista socialista ja no fora l'antic regidor d'esports va influir en aquesta disminució de la presència de l'esport en els temes municipals. A això cal afegir-hi que no va haver grans inversions en equipaments esportius com va succeir en les altres legislatures.

També podem afegir que en el curs 1989-1990 es va crear un nou centre docent a la ciutat, un institut de Formació Professional i que en l'any 1990 estava a punt d'aprovar-se el Pla Parcial de Mas Lluí, una zona urbanitzable de Sant Feliu que en els següents anys es convertiria en un nou barri de característiques residencials.

El 26 de maig de 1991 es van convocar les quartes eleccions municipals. La tendència a la baixa que havia experimentat IC en les terceres eleccions es va confirmar, obtenint només 7.260 vots que, tot i això, amb el 47,0% li permetien seguir amb la majoria absoluta del consistori al disposar d'11 regidors. El PSC obtingué una xifra similar a la de l'any 1983, 3.737 vots que degut a l'augment de l'abstenció, varen representar el 24,2% i li donaren 5 regidors. CiU, per la seva banda, també es beneficià de l'absentisme electoral i, tot i tenir només tres-cents vots més que en la tercera legislatura, va aconseguir el 21,8% del resultat i també cinc representants municipals.

Síntesi

En la tercera legislatura, el PSUC, integrat ara en la coalició d'Iniciativa per Catalunya (IC), va tornar a obtenir la majoria absoluta de l'Ajuntament, tot i que va baixar gairebé deu punts respecte les eleccions de 1983.

L'alcalde va tornar a ser Francesc Baltasar i la renovació del Ple va ser molt gran, amb només sis regidors d'IC que repetien responsabilitats polítiques, cinc dels quals provenien de la primera legislatura.

Les principals preocupacions municipals van estar relacionades amb temes urbanístics (soterrament de la via del tren, desviació de la carretera N-II), temes culturals i el fet de ser declarada capital de la comarca del Baix Llobregat. L'Ajuntament va passar per una crisi econòmica important i la temàtica esportiva ja no va tenir el protagonisme polític dels anteriors mandats.

578

6.4.2. L'organització dels serveis esportius municipals

L'organització política dels serveis esportius municipals va estar sota el comandament d'un regidor d'IC que s'havia estrenat en aquesta legislatura. El màxim responsable tècnic del servei va tornar a canviar i, amb ell, la denominació i la categoria de la plaça. També es va modificar l'estructura de la plantilla de personal municipal incorporant-ne persones que ja hi treballaven temporalment i amortitzant altres llocs de treball, posant en marxa una nova política de personal recolzada en la utilització de treballadors de les entitats esportives a través de convenis de col·laboració. Durant la legislatura es va crear una nova plaça de característiques tècniques, la de coordinador esportiu.

6.4.2.1. El Departament d'Esports dins l'estructura política municipal

L'organització política municipal en la tercera legislatura va seguir el mateix esquema que havia tingut en l'anterior. L'Ajuntament s'estructurà en quatre àrees d'actuació principals: Règim Interior, Urbanisme i activitats econòmiques, Sanitat i Serveis i Activitats socio-culturals. Totes aquestes macro àrees estaven dirigides per un tinent d'alcalde que coordinava als regidors que tenien responsabilitats específiques dins de les àrees.

Les Comissions Informatives municipals, amb representació de tots els grups polítics, també van seguir la mateixa tònica i s'organitzaren d'acord a les macroàrees que s'havien establert.

En el Ple del 6 de juliol de 1987 es va constituir la Comissió de Govern i foren nomenats els tinent d'alcalde i els presidents de les comissions informatives. En l'Àrea d'activitats socioculturals, que tornà a ser presidida per Antonio de Osés,⁶¹⁹ es va incloure, altre cop, el Departament d'Esports, ara dirigit pel regidor Antoni Amigó Castells, que havia substituït Àngel Alvarado que, tot i tenir un lloc a la llista electoral

⁶¹⁹ Osés dimitiria, per raons personals, a mitjans de la legislatura.

d'IC no havia sortit escollit.⁶²⁰ Amigó, que va ocupar el 7è. lloc en la llista electoral, es va incorporar com a 6è. tinent d'alcalde a l'equip de govern.

6.4.2.2. El personal dels serveis esportius municipals

En l'organització interna del Departament d'Esports, la plaça de màxim responsable tècnic va tornar a ser centre de polèmiques entre les diferents forces polítiques.

Un cop posat en marxa el nou consistori es van tornar a presentar al Ple els diferents llocs de treball de la plantilla municipal que havien de ser assumits per personal eventual, és a dir, per càrrecs de confiança política. Entre ells estava el de gerent de les instal·lacions esportives que havia quedat vacant després de la celebració de les eleccions municipals. La plaça sortia dotada però sense tenir cap candidat a la seva ocupació i podria ser exercida, segons paraules de l'alcalde en el plenari del 6 de juliol de 1987, inclòs per un funcionari municipal, aspecte que el grup socialista reclamava com a imprescindible i que el va portar, per aquesta raó, a votar en contra de la proposta de l'equip de govern.

L'octubre de 1987 es tornà a discutir i s'aprovaren les condicions de classificació de la plaça de gerent dins l'escalafó municipal a l'hora que es debatien les funcions que havia de tenir. Mentre, mitjançant un decret d'Alcaldia, es nomenà un nou gerent, encara com a funcionari eventual, càrrec que va recaure en Jordi Gibert Mombriu, un professional provinent del món educatiu.

La figura del gerent, però, va seguir donant peu a modificacions de la plantilla d'esports. En l'aprovació de la plantilla orgànica de l'Ajuntament, efectuada el 22 de desembre de 1987 es va presentar la reconversió, per a l'any 1988, de la plaça de gerent en un nou lloc de treball, el de cap d'esports. El gener de 1988 s'amortitzava la plaça de gerent i es creava la plaça nova amb dependència contractual de règim laboral. Al temps que es fixava aquesta nova plaça es feia pública l'oferta d'ocupació pública per aquest lloc de treball, pel d'un auxiliar administratiu i els de tres banyistes-socorristes com a personal laboral. És a dir, s'estructurava d'una manera més fixa el Departament d'Esports amb la incorporació de nous llocs de treball dins la plantilla de treballadors laborals de l'Ajuntament, després de haver donat aquest mateix pas per als monitors d'educació física.

Les passes administratives per consolidar aquesta nova situació continuaren. El febrer de 1988 es va fer efectiu el cessament de Jordi Gibert com a gerent d'instal·lacions esportives i la seva nova contractació com a cap d'esports, amb una durada determinada de sis mesos amb efectes des del 21 de gener i fins que no es cobrés en propietat la vacant en la plantilla. El lloc de treball quedava definit de nivell B i, finalment, el tipus de contracte va ser de funcionari interí.

Aquesta decisió provocà un nou enfrontament polític entre l'equip de govern i els representants de l'oposició que es queixaven de les condicions d'accés que havia tingut el nou responsable tècnic del departament, manifestant que s'havien modificat les condicions anteriors de la plaça rebaixant-ne la classificació de títol superior a títol de grau mitjà i insistint que la plaça s'hauria de cobrir mitjançant un concurs públic. El grup socialista va votar en contra d'aquesta contractació mentre CiU es va abstenir.

⁶²⁰ Alvarado s'incorporaria, més endavant, com a regidor, al produir-se una baixa en IC, però ja no ocuparia la plaça de regidor d'esports.

El maig de 1988 es van aprovar les bases del concurs-oposició de la plaça i el juliol es prorrogà el seu contracte per un període de sis mesos més, amb el vot en contra del PSC i l'abstenció de CiU. Finalment, el 20 de desembre de 1988 es contractà Jordi Gibert de manera indefinida, ara després d'haver superat un concurs-oposició.

Quant a la resta de personal, l'any 1988 el Departament d'Esports disposava de la plantilla recollida en la taula 6.31⁶²¹ Per a les tasques administratives hi havia dues auxiliars administratives, funcionàries interines de categoria D, que feien tasques pròpies d'administració i secretaria a més de col·laborar en aspectes burocràtics lligats a la piscina, els jocs escolars i les activitats per adults. A més d'aquestes dues persones hi havia una altra amb un contracte laboral fix discontinu de nivell D que feia funcions de taquiller durant l'estiu a la piscina de l'Escorxador. Pel que fa al personal d'instal·lacions el departament disposava de set persones amb contracte fix repartits a les diferents instal·lacions fent funcions de vigilància, neteja, manteniment o consergeria i tres més, amb contracte fix discontinu, per a la temporada d'estiu de la piscina de l'Escorxador, una de les quals estava contractada com a oficial de manteniment.

Entre el personal tècnic hi havia sis monitors esportius amb un contracte laboral fix, cinc dels quals eren els qui es responsabilitzaven de l'educació física a les escoles públiques i el sisè es dedicava als diferents grups de gimnàstica de manteniment d'adults. A més dels monitors es disposava d'un socorrista amb contracte laboral fix discontinu que feia funcions de vigilància i de monitor de natació en la piscina de l'Escorxador a l'estiu i tres més que l'acompanyaven en les mateixes funcions però eren interins. Altres persones desenvolupaven tasques de tècnics esportius per a l'ajuntament sense estar en plantilla. D'una banda, hi havia dues monitores que donaven classes de gerontogimnàstica i gimnàstica-jazz al pavelló que eren retribuïts mitjançant una fórmula de beca que era finançada amb fons de l'INEM. D'altra, hi havia un monitor de motricitat i quatre tècnics responsables de les escoles esportives municipals de bàsquet, atletisme, hoquei i escacs. Tots ells depenien administrativa i laboralment de clubs esportius encara que, des del punt de vista tècnic i organitzatiu, havien de desenvolupar els programes pactats entre el Departament d'Esports i els clubs.

⁶²¹ La informació referida a la plantilla del Departament d'Esports ha estat extreta de Gibert, 1988, 45-49.

Taula 6. 34. Plantilla de personal del Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en l'any 1988.

PERSONAL	TIPUS DE CONTRACTE	CATEGORIA	UBICACIÓ/FUNCIONS
RESPONSABLE TÈCNIC			
Cap d'esports	Funcionari	Grup B	Departament d'Esports
TÈCNICS			
Personal fix			
5 Monitors esportiu	Contracte laboral	Grup C	Escoles públiques i Esport escolar
1 Monitor esportiu	Contracte laboral	Grup C	Gimnàstica de manteniment d'adults
Personal fix discontinu			
1 Socorrista-banyista	Contracte laboral	Grup D	Piscina Escorxador (15 juny a 15 setembre) Vigilància i ensenyament de natació
Personal interí			
3 Socorristes-banyistes	Contracte temporal	Grup D	Piscina Escorxador (15 juny a 15 setembre) Vigilància i ensenyament de natació
Personal sense contracte			
2 Monitores esportives	Beca per fer cursos de l'INEM		Gerontogimnàstica i jazz
Tècnics de clubs			
1 Monitor de motricitat	Depenent de club		
4 Responsables d'escoles esportives municipals	Depenent de club		Bàsquet Atletisme Hoquei Escacs
ADMINISTRACIÓ			
Personal interí			
2 Auxiliars administratives	Funcionària interina	Grup D	Departament d'Esports
Personal fix discontinu			
1 Taquíllier	Contracte laboral	Grup D	Piscina Escorxador (15 juny a 15 setembre)
INSTAL·LACIONS			
Personal fix			
1 Vigilant	Funcionari	Grup D	Palau Municipal d'Esports
1 Vigilant	Funcionari	Grup D	Zona esportiva
1 Vigilant	Funcionari	Grup E	Camp de futbol Marquesa de Castellbell
1 Vigilant	Funcionari	Grup E	Camp de futbol Les Grasses
2 Conserges	Contracte laboral	Grup E	Palau Municipal d'Esports
1 Vigilant	Funcionari	Grup E	Piscina de l'Escorxador
Personal fix discontinu			
1 Oficial de manteniment	Contracte laboral	Grup D	Piscina Escorxador (15 maig a 15 setembre)
1 Vigilant	Contracte laboral	Grup E	Piscina Escorxador (15 juny a 15 setembre)
1 Guarda-roba	Contracte laboral	Grup E	Piscina Escorxador (15 juny a 15 setembre)

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

Aquesta plantilla de l'any 1988 va anar evolucionant. El cas dels tres banyistes-socorristes interins va ser especial. El juny de 1988 s'havien contractat temporalment i el gener de 1989 es va fer l'oferta pública per contractar-los de nou, acordant-se el 15 de març la provisió de les places.

Malgrat això, el mateix mes de gener davant de la liquidació negativa del pressupost de 1988 que havia significat un dèficit de més de 700 milions de pessetes, es plantejaren una sèrie de decisions econòmiques recollides en el què es va anomenar Primeres Mesures del Pla Econòmic Municipal 1989-1993. En aquest pla es recollia, entre altres actuacions destinades a controlar la despesa, la no ampliació de la plantilla municipal. Aquests plantejaments generals d'estalvi van provocar que, a l'arribar el mes de juliol, es decidís no contractar els socorristes i es plantegés cobrir les funcions d'aquests treballadors mitjançant un conveni de col·laboració amb el Club Natació Sant Feliu. Com a resultat d'aquesta actuació, el gener de 1990 s'amortitzaren les tres places de socorristes dins la plantilla municipal.

En la mateixa línia de reducció de la plantilla municipal, el desembre de 1990 s'amortitzaren dues places existents a la plantilla del Departament d'Esports en règim de personal fix discontinu. Eren la de l'altre banyista i la de l'oficial de manteniment de la piscina. En canvi, es creava una nova plaça en règim laboral de tècnic auxiliar, per

fer les funcions de cap de manteniment d'instal·lacions de totes les instal·lacions. Les bases per al concurs-oposició d'aquesta nova plaça es van aprovar el març de 1991, al final de la legislatura.

Quant als monitors de gimnàstica també va haver canvis organitzatius. Apart d'algunes altres contractacions eventuais, el que cal destacar és que el juny de 1989 es va crear un lloc de treball nou, el de "cap de monitors de gimnàstica". Aquest lloc es proposà que es cobrés sense generar una nova plaça, és a dir pel sistema de promoció interna, de manera que es va fer un concurs intern per ocupar el lloc. El 24 de setembre de 1990 fou modificada la denominació d'aquest càrrec. Segons les actes del Ple d'aquell dia, com que el nom de cap de monitors no s'adaptava a les tasques que realment corresponien a aquesta plaça, que eren més amplies, es canvià el nom pel de "coordinador esportiu". En l'explicació del canvi es deia que, en realitat, realitzava tasques de "promoció esportiva i jocs escolars". L'organigrama tècnic del Departament d'Esports s'anava configurant poc a poc amb una estructura que progressivament s'anava jerarquizant.

Durant aquest període també s'aprofitaren els acords que l'INEM tenia amb l'Ajuntament per contractar durant sis mesos de 1989 i de 1990 a diversos operaris per treballar en diverses tasques de manteniment de les instal·lacions esportives en el marc del que es denominava Pla de Rehabilitació de Zones Esportives. D'altra banda, en l'estiu de 1990, l'Ajuntament va contractar una empresa de serveis esportius (S.A.F.I.S. SCCL.) per a la realització de les activitats esportives d'estiu a la piscina municipal. El cost va ser de 2.874.144 pessetes i l'experiència no deuria ser profitosa ja que l'any següent no va tornar a ser contractada i les activitats van ser realitzades altre cop mitjançant un conveni de col·laboració amb el Club Natació Sant Feliu.

Finalment hem de remarcar que, en la lectura de les actes del ple, hem pogut copsar que durant aquest període es van dur a terme diverses actuacions que anaven encaminades a promocionar o premiar el personal de plantilla que el Departament d'Esports tenia. En definitiva, semblava perfilar-se que, a part de la configuració de l'estructura orgànica de la plantilla, hi havia una política de gratificacions i compensacions per aquelles persones que desenvolupaven tasques superiors a les que tenien assignades. Per exemple, els anys 1988, 1989 i 1990 s'incrementà el sou a un treballador durant l'estiu per exercir la funció de responsable de la piscina de l'Escorxador. L'any 1990 també s'augmentà el complement de productivitat—una retribució específica dins el sou—al cap d'esports, al cap de monitors i als monitors de gimnàstica. Així mateix, el desembre de 1990 es gratificà amb 100.000 pessetes a tres monitors i al coordinador d'esports per haver fet un curs de formació en el COOB'92 de voluntaris olímpics fora d'hores.

Veiem així que, en l'organització dels recursos humans dedicats a l'esport, l'Ajuntament va desenvolupar una política de personal bastant activa durant aquesta legislatura, renovant i creant noves places que permetien crear un organigrama funcional específic, alhora que s'introduïen diversos incentius per gratificar les funcions que desenvolupaven els treballadors.

En la taula 6.35 podem veure les partides pressupostàries del capítol 1 destinades al pagament del personal de plantilla del Departament d'Esports. En aquests pressupostos ja no figura les partides del capítol 2 que hi havia en les anteriors legislatures i que servien per a la retribució dels monitors i monitores d'educació física de les escoles. També podem observar que l'Ajuntament de Sant Feliu va adoptar la nova classificació pressupostària que establia l'Ordre ministerial de 10 de setembre

de 1989 (vegeu 1.6.6.), tot i que no era obligatòria per a tots els municipis fins l'any 1992. D'aquesta manera, la numeració de les partides va ser diferent els anys 1990 i 1991 de la dels anteriors.

Analitzant les quantitats totals es constata un increment econòmic molt important del pressupost a partir de l'any 1989. D'altra banda, en l'estructura pressupostària dels dos darrers anys podem constatar l'aparició del concepte "productivitat" citat anteriorment, com a un instrument de política dels recursos humans del departament.

Taula 6. 35. Despeses del capítol 1 destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura (1987 a 1991). En pessetes.

CAPÍTOL 1 - REMUNERACIONS DE PERSONAL	1988	1989		
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 14 de novembre de 1979				
111.717.3. Retribucions bàsiques. Camps d'esports	4.228.102	5.405.458		
125.717.3. Retribucions complementàries. Camps d'esports	2.982.786	4.257.232		
161.717.2. Retribucions personal laboral. Platges i piscines	3.318.018	2.554.588		
161.717.3. Retribucions personal laboral. Camps d'esports	14.719.018	18.793.245		
171.717.3. Retribucions personal contractat. Camps d'esports	391.662			
171.338.4. Retribucions personal contractat. INEM .E.Esportives	3.600.000			
Total Capítol 1	25.639.586	34.610.523		
CAPÍTOL 1 – DESPESES DE PERSONAL ⁶²²			1990	1991
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 20 de setembre de 1989				
120.00.452. Retribucions bàsiques. Esports i esbarjo			5.839.807	6.437.000
121.00.452. Retribucions complementàries. Esports i esbarjo			4.165.728	5.042.000
130.00.452. Retribucions bàsiques personal laboral fix. Esports i esbarjo			22.807.781	19.442.000
150.00.452. Productivitat. Esports i esbarjo			4.380.635	7.529.455
Total Capítol 1			37.193.951	38.450.455

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost de l'Ajuntament.

Síntesi

Els trets més essencials de l'organització dels serveis esportius municipals de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura els podem resumir en els següents punts:

- Pel que fa a l'estructuració del servei d'esports dins l'organigrama polític municipal, el Departament d'Esports va continuar inclòs dins l'Àrea socio-cultural, sota la supervisió d'un tinent d'alcalde que coordinava els diferents departaments de l'àrea. El Departament d'Esports va tornar a tenir un regidor diferent ja que el de l'anterior legislatura no va sortir escollit. Aquest cop el regidor responsable d'esports ocupava el lloc 7è. en la llista electoral i va ser el 6è. tinent d'alcalde dins l'estructura política de l'Ajuntament.
- Des del punt de vista de la política de recursos humans que es va dur a terme en el Departament d'Esports cal destacar els canvis en el màxim responsable tècnic. Aquests canvis es van produir en dos sentits: en el de la denominació del lloc de treball que va passar a dir-se cap d'esports i en el de la persona que l'ocupava.

⁶²² Aquestes partides porten incorporades despeses de personal d'esports i també, com podem veure en la definició funcional, d'esbarjo. En la liquidació del pressupost hem intentat discriminar el personal segons es dediqui a una o altra funció i les xifres corresponen al personal només d'esports, tot i que la xifra final sembla excessiva tenint en compte les reduccions de plantilla que es van fer en l'any 1990.

- En aquesta legislatura es constata la voluntat de configurar un organigrama específic en el Departament d'Esports creant la figura de coordinador esportiu per determinar la persona que era responsable dels funcionament dels programes esportius.
- També es posa de manifest una variació en la política de personal provocada per la crisi econòmica que va patir l'Ajuntament durant la legislatura. Així, després d'haver incorporat les places de tres socorristes a la plantilla municipal, varen ser amortitzades i la funció que havien de desenvolupar va passar a ser efectuada a través d'un conveni de col·laboració amb el Club Natació Sant Feliu. Dues places més també varen ser amortitzades.
- En aquesta legislatura va seguir aprofitant-se els acords amb l'INEM per a contractar treballadors temporals per realitzar tasques específiques del Departament d'Esports i es va realitzar, per primer cop, la contractació d'una empresa per a realitzar serveis esportius en la piscina olímpica l'estiu de 1990.
- Dins la política de gestió dels recursos humans del Departament d'Esports va aparèixer un nou aspecte, el de la productivitat, destinat a gratificar l'actuació específica del personal.

6.4.3. La política envers els equipaments esportius

Un cops construïts els grans equipaments esportius públics de la ciutat en les anteriors legislatures—la piscina de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports—en aquest període es va seguir invertint encara que, bàsicament, per millorar els equipaments ja existents mentre que s'encarava un projecte de creació d'una nova zona esportiva.

Durant aquesta època les instal·lacions de titularitat i gestió privada que existien a Sant Feliu de Llobregat es repartien entre els gimnasos d'arts marcial, el club de tennis, les dues entitats culturals històriques, una empresa i els centres docents privats de la ciutat que havien ampliat les seves instal·lacions esportives. Podem veure en la taula següent la relació dels equipaments de que disposaven.

Taula 6. 36. Equipaments esportius de titularitat i gestió privada de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura.

ENTITAT	EQUIPAMENTS ESPORTIUS
Casino Santfeliuenc	Una pista poliesportiva , una sala amb tennis-taula i un vestidor
Unió Coral	Una pista poliesportiva i dos vestidors. Dues sales per jugar a escacs
Club de Tennis Sant Jordi	Sis pistes de tennis, dos frontons i dos vestidors
Hoechst Ibérica	Una pista de tennis i tres vestidors amb dutxes
Gimnàs Yin	Sala i vestidors
Gimnàs Judokas	Sala i vestidors
Gimnàs Chois Wang	Sala i vestidors
Gimnàs Guancho Canario	Sala i vestidors
CENTRE DOCENT	EQUIPAMENTS ESPORTIUS
Escola Mestral	Una pista poliesportiva, una sala petita, tres patis i dos vestidors
Escola Tramuntana	Una sala petita
Col·legi Sant Ferran	Una pista poliesportiva i un pati
Col·legi Verge de la Salut	Tres pistes poliesportives, dues sales petites, un camp gran, un pati i dos vestidors
Col·legi Bon Salvador	Dues pistes poliesportives, una sala petita i vestidors
Col·legi Verge de la Mercè	Dues pistes poliesportives, una sala d'usos múltiples
Centre de Formació Professional Torrens	No disposa d'instal·lacions
Camprubí	

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

6.4.3.1. La construcció o remodelació d'equipaments esportius

En aquesta legislatura va haver tres grans temes pel que fa a la inversió en equipaments esportius: la reparació i remodelació de la piscina coberta per adaptar-la a les noves normes d'instal·lacions, l'inici de les obres del Parc esportiu de Les Grasses i, al final del mandat, la posada en marxa del projecte de remodelació dels vestidors de la Zona Esportiva Municipal.

a) La remodelació de la piscina coberta.

Pel que fa a la piscina coberta, l'Ajuntament s'havia proposat la seva reparació i remodelació per deixar-la en condicions per a la competició esportiva. El projecte es va iniciar a finals de 1987 quan, dins el pressupost de l'any següent, hi havia una partida destinada a l'arranjament de la piscina coberta a la qual s'hi dedicaven 14 milions. Aquesta idea inicial, però, no va quallar ja que el març del mateix any hi hagué una modificació dels crèdits pressupostaris, de manera que al constatar que la Generalitat no havia concedit una subvenció sol·licitada per l'arranjament de la piscina coberta, aquesta obra quedà ajornada pel següent exercici pressupostari.

A mitjans de 1988 es reprengué el tema. El plenari del 9 de juny d'aquell any acordà demanar a la Diputació de Barcelona una subvenció per a la reparació de la piscina dins el Pla de Cooperació i Assistència Local (PCAL) de 1988. El setembre de 1988 s'acceptava l'ajut de la Diputació per a les obres de reparació de la piscina per a un import de 9.310.000 pessetes. En la mateixa data s'aprovava el projecte de reparació per a un import de 19.978.289 pessetes als que s'hi havia d'afegir 15.688.745 pessetes per adaptar-la a les noves normes de competició.

El projecte entrà, definitivament, en el pressupost de 1989. Ara, les despeses pujaven a un total aproximat de 48 milions (22.988.004 pessetes de l'adaptació a la normativa vigent i 25.601.425 pessetes del projecte de reparació) a les que s'hi havia d'afegir uns annexos que augmentaven el cost de les obres: substitució de finestres

(3.247.984 pessetes), l'enrajolat del terra (2.814.874 pessetes), i l'enrajolat del fons piscina (4.013.994 pessetes).

La piscina remodelada s'inaugurà el gener de 1990 amb els Campionats absoluts d'hivern "B" de Catalunya de Natació. Les obres havien costat més de 70 milions de pessetes, de les quals la Diputació havia aportat 16.910.000 pessetes (les anteriors més 7.600.000 pessetes per l'adaptació a la normativa), la Direcció General d'Esports de la Generalitat, 17.010.000 pessetes i la resta l'havia pagat l'Ajuntament.

b) El Parc Esportiu de Les Grasses.

El projecte del Parc Esportiu de Les Grasses, presentat en l'anterior mandat, va començar a caminar en aquest període, bastant avançada la legislatura. Després que el juny de 1989 s'aprovés el projecte de millora del camp de futbol existent fins aquell moment en la zona per un import de 1.164.047 pessetes,⁶²³ el gener de 1991 es van donar les primeres passes per a la construcció de la nova zona esportiva projectada.

Les actes del Ple del 21 de gener recollien l'existència d'una permuta de terrenys entre l'Ajuntament i una empresa dins el polígon industrial de Les Grasses, "a fi de poder-hi construir un camp de futbol i les instal·lacions annexes". L'acord amb l'empresa fixava que la societat seria la qui construiria l'equipament en els terrenys de la seva propietat i que tota l'operació seria permutada per una finca de propietat municipal. El cost de l'operació s'estipulava en el valor dels terrenys (50.615.812 pessetes), el de la construcció de l'equipament esportiu (50.615.812 pessetes) i els honoraris dels tècnics (1.654.480 pessetes) que donava un total de 102.419.092, que seria intercanviat per uns terrenys de propietat municipal que estaven situats en el polígon industrial de les Grasses amb un valor similar.

En el mateix ple s'aprovà, inicialment, el pla especial abreviat de la zona esportiva de Les Grasses. Es justificava la necessitat argumentant que l'objectiu era substituir i millorar les instal·lacions—el camp de futbol—situades al carrer Mataró, al costat del Parc de Bombers, atès que la utilització actual no era possible degut a que els terrenys no eren de propietat municipal sinó que únicament es permetia per part de la propietat la seva utilització en tant no tingués el destí definitiu que li corresponia, la qual cosa havia esdevingut en ser aprovat definitivament el Pla Parcial d'Ordenació del Polígon Industrial Les Grasses. El març de 1991 s'iniciaren les obres del Parc Esportiu de Les Grasses que consistien en la construcció d'un camp de futbol en el seu emplaçament definitiu amb les dotacions d'enllumenat i vestidors adients. S'esperava que aquest camp estigués disponible per al curs 91-92.

c) La remodelació dels vestidors de la Zona Esportiva Municipal.

La tercera gran obra que es va iniciar en aquest període va ser la remodelació dels vestidors de la Zona Esportiva Municipal. El 12 de febrer de 1990 es sol·licitaren 30 milions d'ajut a la Diputació, dins el programa del PCAL, per a la construcció de vestidors de la Zona Esportiva Municipal. El 23 de juliol de 1990 s'acceptava una subvenció de 10 milions. El mateix dia era aprovat el projecte d'obres amb un pressupost de 69.062.147 pessetes.

Dins el pressupost de 1991 es preveien destinar 34 milions per a la segona fase dels vestidors de la zona esportiva. Les obres s'iniciaren l'abril d'aquell any amb

⁶²³ Aquesta xifra ens apareix a les actes del ple, però no apareix referenciada en el pressupost municipal de manera específica. Suposem que es troba dins el pressupost de 1990 en la partida anomenada Milliores equipaments esportius.

l'enderrocament de l'antiga Casa del Deporte. El nou espai disposaria de vuit vestidors per a esportistes, dos per a àrbitres, sala de musculació, altres espais de pràctica esportiva i bar.

d) Reparacions al Palau Municipal d'Esports.

Finalment, cal fer esment que el Palau Municipal d'Esports va necessitar ser reparat l'any 1990 degut a que el sostre havia quedat malmès arran d'una calamarsada que s'havia produït la tardor de 1988. La reparació va anar a càrrec de la companyia d'assegurances.

En la taula 6.34 trobem referenciada la distribució de les partides pressupostàries del capítol 6 d'inversions realitzades durant la tercera legislatura. Queden clares les assignacions destinades a la rehabilitació de la piscina municipal, a la millora de la zona esportiva i una primera assignació pressupostària per a la construcció del nou equipament de Les Grasses. Dins la partida "611.09.452. Milliores equipaments esportius" de l'any 1990 hi havia varies actuacions, entre les quals estava la reparació del sostre del Palau Municipal d'Esports, la reparació del sauló del camp de futbol de Les Grasses, projectors de llum per a la pista d'hoquei, material per a la piscina, etc.

Taula 6. 37. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals del capítol 6 dels pressupostos ordinaris de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1987 a 1991. En pessetes.

	1988	1989	1990	1991
630.717.0. Edificios. Obras rehabilitacion Pisc. municipal	20.156.320	28.400.000		
601.05.452. Mòdul Vestuaris Zona esportiva			30.000.000	
611.09.452. Milliores equipaments esportius			8.610.170	
611.09.452. Rehabilitació Piscina Municipal coberta			25.185.699	
625.00.452. Mobiliari i estris esportius			1.701.653	
626.00.452. Infor.-Esports			330.602	
610.00.452. Construcció equip. esportiu Les Grasses				27.838.427
610.00.452. Mòduls vestuaris Zona esportiva (2a. Fase)				34.280.091
TOTAL	20.156.320	28.400.000	65.828.124	62.118.518

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

6.4.3.2. La gestió dels equipaments esportius municipals

La política de gestió dels equipaments esportius municipals no va tenir cap variació significativa durant aquest període. Les instal·lacions esportives municipals de Sant Feliu se seguien diferenciant en dos blocs segons el model de gestió utilitzat: aquelles que eren gestionades directament per l'Ajuntament amb la participació d'altres entitats en l'oferta de serveis i les que tenien una gestió privada.

Els equipaments de titularitat i gestió municipal eren el Palau Municipal d'Esports; la zona esportiva del carrer Montserrat amb el camp de futbol de la Marquesa de Castellbell, una pista d'handbol i hoquei, una pista de bàsquet, i dotze pistes de petanca; el camp de futbol de Les Grasses; i la piscina de l'Escorxador.

El Palau Municipal d'Esports, amb una pista polivalent de 48x29 metres, una sala petita de prop de 50 m² i un escenari d'uns 200 m² era el centre de l'actuació esportiva municipal. En el curs 1987-88 els seus espais s'utilitzaven per fer gimnàstica i activitats per adults (manteniment, gerontogimnàstica, jazz i judo); classes d'educació física escolar per a una escola d'EGB i un centre de Formació Professional; escoles esportives de judo, motricitat i bàsquet; un centre de

tecnificació de voleibol; i entrenaments de clubs de voleibol, bàsquet, handbol, judo, twirling i d'un club d'esport per a discapacitats (UNES).

Com a mostra de la varietat d'oferta esportiva de l'equipament reproduïm, en la taula 6.39 el repartiment d'hores de l'ús del pavelló entre les diferents entitats usuàries i els seus programes esportius, segons un estudi intern fet pel cap d'esports l'any 1988 (Gibert, 1988). En la taula es pot veure que la instal·lació era utilitzada en activitats en les que la responsabilitat de la seva execució era variada, des de programes duts a terme directament pel Departament d'Esports fins a activitats exclusives de les entitats, passant per l'oferta conjunta de les escoles esportives específiques. Els caps de setmana el Palau era utilitzat per a la realització de competicions escolars i de les entitats.

588

Taula 6. 38. Tipus d'activitat esportiva, entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del Palau Municipal d'Esports de Sant Feliu de Llobregat. Curs 1987-1988.

TIPUS D'ACTIVITAT ESPORTIVA O ENTITAT	ENTITAT PROMOTORA	HORES SETMANALS
Gimnàstica de manteniment per adults	Ajuntament	24
Educació física Escola de F.P. Samaranch	Ajuntament	10
Escola de motricitat	Ajuntament	8
Judo per a policia	Ajuntament	6
Educació física Escola EGB Can Fargas	Ajuntament	6
Gerontogimnàstica	Ajuntament	4
Jazz	Ajuntament	4
Centre de Tecnificació de Voleibol	Ajuntament/Entitats esportives	18
Escola de bàsquet "Manolo Flores"	Ajuntament/Entitats esportives	12
Escola de judo	Ajuntament/Entitats esportives	2
Basquet Santfeliuenc	Entitat esportiva	18
Voleibol Casino Santfeliuenc	Entitat esportiva	10
Handbol Santfeliuenc	Entitat esportiva	5,5
UNES (Minusvàlids)	Entitat esportiva	4,5
Judo Sant Llorenç	Entitat esportiva	4,5
Handbol Sant Llorenç	Entitat esportiva	3
Twirling Casino Santfeliuenc	Entitat esportiva	2,5

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

La Zona Esportiva Municipal era l'altre gran nucli de la pràctica esportiva municipal. El Camp de futbol municipal, situat a la Rambla de la Marquesa de Castellbell, era un espai de 100x69 metres, de terra, amb bona il·luminació i 5 vestidors. Les entitats que l'utilitzaven en el curs 87-88 eren les que apareixen en la taula 6.36. En ella podem veure que set entitats eren les usuàries del camp i que el Santfeliuenc F.C. era la que més hores disposava. Entre els clubs de futbol hi havia dues entitats—el Club Sur Andalucía i Can Calders C.F.—que l'any següent es fusionarien creant una sola entitat, el C.F.Sporting Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6. 39. Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del Camp Municipal de Futbol de Sant Feliu de Llobregat segons entitats. Curs 1987-1988.

ENTITAT	HORES SETMANALS
Santfeliuenc F.C.	20,5
Penya Barcelonista	17
Club Triana Conquense	13,5
Penya Blanc-blava	12,5
Sur Andalucía	8
Can Calders	5
C.F. Roses.	3,75

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

Al cantó del camp de futbol estaven les pistes poliesportives, destinades a handbol, bàsquet, hoquei i futbol-sala. Recordem que eren dues, de 40x20 metres i de ciment. Segons el mateix estudi, les activitats que s'hi realitzaven eren activitats d'educació física per a centres d'EGB i d'educació especial en horaris de matí i diferents escoles d'hoquei, handbol i bàsquet per la tarda. A això hem d'afegir la utilització els dissabtes per a la competició per part de la Comissió de futbol-sala i els equips de bàsquet, handbol i hoquei. En la zona esportiva hi havia, també, 12 pistes de petanca. Les entitats que les utilitzaven en el curs 1987-1988 apareixen reflectides en la taula 6.40 amb una predominança del Club Bàsquet Santfeliuenc.

Taula 6. 40. Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització de les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal de Sant Feliu de Llobregat segons entitats. Curs 1987-1988.

ENTITAT	HORES SETMANALS
Club de Bàsquet Santfeliuenc	25
Formació Professional Torrents Camprubí	13
Col·legi Públic Lahoz Burgos	11
Formació Professional Samaranch	10
Club d'Handbol Sant Llorenç	9
Club d'Handbol Santfeliuenc	7
Col·legi Públic Can Fargas	6
Escola Esportiva d'Hoquei	5
Escola Sant Ferran	4
Escola Tramontana	4
Club Hoquei Sant Llorenç	4
Escola La Salut	3

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

El camp de futbol de Les Grasses, situat a la perifèria de la ciutat, era un camp gran de 95x 63 metres, de terra, amb dos vestidors. No hi havia taquilles, ni tanques, ni seients per espectadors. Les activitats esportives que s'hi feien eren futbol i atletisme i les entitats que l'utilitzaven durant la setmana eren les següents.

Taula 6. 41. Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del camp de futbol municipal de Les Grasses. Curs 1987-1988.

ENTITAT	HORES SETMANALS
C.F. Sant Feliu de Llobregat	14,5
C.F. Resalut	11
Penya Los Pajaritos	4
San José-80	4
Secció atletisme Penya Blanc-i.blava	4
Penya Barcelonista	2

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

La piscina de l'Escorxador, construïda en la primera legislatura, tenia dos vasos amb un total de 1.100 metres quadrats de làmina d'aigua. La instal·lació només estava disponible en la temporada d'estiu. De 9 a 11 hores i de 19 a 21 es feien cursets de natació, mentre la resta de la jornada estava dedicada a la recreació. Esporàdicament s'organitzaven algunes competicions i exhibicions de natació sincronitzada, natació o waterpolo. Com hem comentat en l'apartat de personal, inicialment l'Ajuntament feia les activitats aquàtiques i la vigilància de la piscina a través de personal contractat, però l'estiu de 1990 es va contractar a una empresa de serveis esportius per a que realitzés aquestes funcions i l'any següent es va signar un conveni de col·laboració amb el Club Natació Sant Feliu per a que aquesta entitat se'n responsabilitzés.

El segon bloc d'equipaments esportius municipals corresponia a les instal·lacions en les que l'Ajuntament era el propietari i que estaven cedides a una altre entitat. Només un equipament reunia aquesta condició i era la piscina coberta de la zona poliesportiva, que seguia estant gestionada pel Club Natació Sant Feliu.

A aquests equipaments esportius de propietat municipal calia sumar les instal·lacions esportives dels centres d'Educació General Bàsica de la ciutat. En l'inici de la tercera legislatura el nombre de centres docents públics existents era de deu escoles d'EGB, un centre de Formació Professional i un Institut de Batxillerat, aquests dos darrers dependents de la Generalitat. La gestió de la majoria de les instal·lacions esportives depenia del'APA de l'escola i, en algun cas poc freqüent, l'Ajuntament, la direcció de l'escola i la corresponent APA s'havien posat d'acord per cedir les instal·lacions a algun club d'atletisme i de bàsquet. En el curs 1987-1988, l'estudi de Jordi Gibert (1988) definia les característiques físiques d'aquests equipaments tal i com apareixen en la taula 6.42.

Taula 6. 42. Característiques dels equipaments esportius a les escoles públiques d'EGB de Sant Feliu de Llobregat. Curs 1987-1988.

CENTRE DOCENT	EQUIPAMENTS ESPORTIUS I CARACTERÍSTIQUES
C.P. Mestre Esteve	Dues pistes poliesportives, una sala petita i quatre vestidors
C.P. Balmes	Una sala petita, un pati i quatre vestidors
C.P. Gaudí	Dues pistes poliesportives, una sala petita i quatre vestidors
C. P. Modelo	Una pista poliesportiva, una sala petita, una sala d'usos múltiples i dos patis. Sense vestidors
C.P. Nadal (abans C.P.Lahoz Burgos)	Una pista poliesportiva, una sala petita, un pati i dos vestidors
C.P. Can Fargas	Un pati. Sense vestidors
C.P. Salvador Espriu	Dues pistes poliesportives, una sala petita i quatre vestidors
C.P. Monmany	Dues pistes poliesportives, una sala petita i quatre vestidors
C.P. Pau Vila	Una pista poliesportiva, una sala d'usos múltiples, un pati i dos vestidors

Font: Elaboració pròpia a partir de Gibert (1988).

Finalment, hem de fer esment a un cas atípic, el del camp de futbol de La Falguera, en què la titularitat era compartida entre l'Ajuntament i la iniciativa privada, una instal·lació sense il·luminació i que estava en un estat de conservació defectuós.

Un darrer aspecte a destacar és que hi va haver un canvi de política gestora pel que feia als ingressos generats pels serveis esportius municipals. Recordem que en l'anterior legislatura s'havien establert taxes per l'ús d'aquests serveis, encara que no cobrissin la despesa generada. En aquest període, en l'aprovació de les ordenances fiscals de l'any 1988, l'equip de govern destacava tres aspectes que denotaven uns criteris diferents en la gestió dels equipaments i els serveis. El primer era que les taxes de la piscina diferenciaven els ciutadans de Sant Feliu de les persones foranies de la població; el segon feia referència a que s'havien unificat les tarifes de les escoles esportives; i el tercer introduïa la voluntat de potenciar els abonaments per a l'ús dels equipaments municipals.

Síntesi

Els aspectes més destacables de la política envers els equipaments esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat durant la tercera legislatura els sintetitzem en els següents punts:

- Les actuacions en inversió més importants van ser la remodelació de la piscina coberta per adaptar-la a les noves normes de competició esportiva; la construcció d'uns vestidors en la Zona Esportiva Municipal; la reparació del sostre del Palau Municipal d'Esports que havia quedat malmès per una calamarsada; i l'inici de les obres del que seria una nova zona esportiva en el barri de Les Grasses.
- Pel que fa als criteris de gestió dels equipaments, la política va seguir essent la mateixa que en les etapes anteriors, gestionant directament la totalitat dels equipaments de propietat municipal excepte la piscina coberta cedida al Club Natació Sant Feliu. Les entitats esportives del municipi eren usuàries dels equipaments i, en algun cas, participaven en el disseny i execució de programes esportius municipals. En la piscina de l'Escorxador, després que l'any 1990 l'Ajuntament contractés una empresa de serveis esportius per a les activitats aquàtiques, es va signar un conveni amb el Club Natació Sant Feliu per a que se'n fes responsable.
- En les ordenances fiscals de 1988 es van introduir nous conceptes gestors dels equipaments i serveis esportius municipals, igualant els preus de les escoles esportives, fomentant els abonaments i discriminant positivament als ciutadans i ciutadanes de Sant Feliu respecte les persones foranies en l'ús dels serveis esportius.

6.4.4. La política envers les activitats esportives

6.4.4.1. L'actuació envers l'esport escolar

La política municipal envers l'esport relacionat amb l'escola no va variar durant aquest període. L'Ajuntament va seguir responsabilitzant-se de la impartició de l'educació física als centres docents tot i seguir considerant que era una competència que no li pertocava.⁶²⁴ En aquest programa només es va produir un canvi en els cursos als quals els monitors municipals impartien les classes.⁶²⁵

⁶²⁴ El 20 de desembre de 1988 es va presentar al Ple una proposta sobre l'educació física escolar on es valorava que l'Ajuntament feia una tasca substitutòria de les competències que havia de tenir el Departament d'ensenyament de la Generalitat i que el consistori calculava que en el darrers dos anys això havia costat quinze milions de pessetes, que incloïa l'adequació de les instal·lacions escolars, la formació i reciclatge dels professionals i totes les derivades de la posada en marxa del programa d'educació física. Davant aquesta situació el plenari aprovà una sol·licitud en la qual es demanava, un cop més, a la Generalitat que assumís les esmentades competències, que fes un pla especial per a dotar de professorat especialitzat a les escoles en un termini de quatre anys i que es redactés un pla d'adequació i millora de les instal·lacions esportives escolars que contemplés la reparació de les pistes, la il·luminació, la construcció i millora de vestidors, etc. per a que pogués ser possible la utilització en horari extraescolar amb una independència d'accés a les instal·lacions, la dotació de material adequat, etc. i que vetllés perquè aquests criteris s'apliquessin a la construcció de noves instal·lacions.

⁶²⁵ En un article publicat al Butlletí municipal de novembre de 1988 s'explicava que els monitors de gimnàstica havien estat treballant, fins aquell moment, en el cicle superior d'EGB, 6è, 7è, i 8è, i que, a partir del curs 88-89, els monitors es desplaçarien a 4t, 5è i 6è donat que es considerava que "s'ha de treballar l'educació física de base i els més grans han de treballar més d'educació esportiva o preesportiva".

El que més destaquem en aquest període és el posicionament més accentuat envers el sentit educatiu de l'esport escolar, i la voluntat d'allunyar-se, ideològicament, de l'esperit netament competitiu dins l'esport escolar. Probablement aquest posicionament també té una correlació amb el perfil del nou responsable tècnic del Departament d'Esports, que provenia del món educatiu. Trobem varies demostracions d'aquest plantejament educatiu de l'esport escolar en articles signats pel Departament d'Esports en el butlletí municipal. En el número 328, d'abril-maig de 1988 podem llegir les següents afirmacions:

"L'esport escolar ha de tenir com objectiu prioritari l'educació fonamentada en consideracions d'ordre pedagògic i biològic. (...) Els elements de l'esport entès com activitat física formativa; que sigui lúdic, creatiu, expressiu, higiènic, respectuós... han d'estar sempre presents i la competitiva no ha de ser l'única forma de participació en l'activitat esportiva escolar." (p. 22)

Més endavant, en el mateix escrit es delimitava que les estructures que havien d'acollir la competició escolar havien de ser els clubs esportius, però amb un canvi de models i objectius:

"La competició escolar ha de fugir dels models i objectius esportius adults: objectiu agonístic, especialització i entrenament precoç per aconseguir resultats immediats... Les estructures adequades per la pràctica de l'esport competitiu i la selecció de futurs esportistes són els clubs, els centres d'iniciació, tecnificació i alt rendiment esportiu." (p. 22)

I reblava les seves argumentacions per treure-li importància a la competició dins l'esport escolar donant prioritat a la participació:

"En la competició escolar el criteri participatiu ha de prioritzar sobre la competició, d'aquesta forma es dona l'oportunitat als menys "dotats" per participar a les competicions escolars. (...) Només així, treballant des de la base, podrem arribar a una pràctica de l'esport per l'esport sense que importi tan el resultat de la competició" (p. 22)

Tot i aquests plantejaments, els Jocs escolars organitzats com a competició es van seguir mantenint encara que continuament insistint en el caràcter "prioritàriament educatiu, formatiu i sobretot recreatiu per sobre el competitiu."⁶²⁶ El juny de 1989 es va constituir una Comissió esportiva com a òrgan de control i gestió dels Jocs escolars. També s'elaborà un nou Reglament general de competició que va ser aprovat per l'Assemblea dels Jocs on hi eren presents representants de les APA, les entitats i els centres que participaven en els Jocs. En aquell curs van prendre part de les competicions 1.800 alumnes repartits en vuit esports: atletisme, basquet, cros, escacs, futbol-sala, handbol, natació i poliesportiu (aquesta última modalitat tractava el coneixement elemental de tres esports d'equip: bàsquet, handbol i voleibol, complementant-los amb una activitat aquàtica: natació recreativa).

L'activitat escolar promoguda per l'Ajuntament es va veure complementada, igual que en les anteriors legislatures, per les iniciatives que tenien les APA dels propis centres escolars que seguien organitzant jornades esportives. Exemples en són les "12 hores d'esport escolar" que continuà realitzant l'escola Lahoz Burgos (l'any 1988 va passar a denominar-se Escola Nadal) o les jornades atlètiques escolars organitzades per l'APA de l'escola Salvador Espriu. Totes elles també rebien el suport municipal.

6.4.4.2. L'actuació envers la iniciació esportiva

El programa d'escoles esportives municipals va seguir desenvolupant-se en aquesta legislatura. En el curs 1988-1989 estaven en funcionament 14 escoles esportives, de les quals hi havia tres que eren de tipus genèric i la resta eren específiques d'una modalitat esportiva, realitzades en col·laboració amb els clubs de la ciutat.

⁶²⁶ Butlletí Municipal, 334, p. 18

Taula 6. 43. Escoles esportives municipals existents a Sant Feliu de Llobregat en el curs 1988-1989.

ESCOLA ESPORTIVA	CARACTERÍSTIQUES
Escola Municipal de Motricitat	Per a infants de 6 i 7 anys
Escola Municipal d'Educació Física de Base	Per a infants de 8 i 9 anys
Escola Municipal Poliesportiva	Per a infants de 10 i 11 anys
Escola Municipal de Patinatge	Per a infants de 6 i 7 anys
Escola Municipal d'Hoquei	Per a infants de 8 a 10 anys
Escola Municipal d'Escacs	Per a infants de 6 a 16 anys
Escola Municipal de Bàsquet	Per a infants de 10 i 11 anys
Escola Municipal de Bàsquet-II	Per a infants de 12 i 13 anys
Escola Municipal de Handbol	Per a infants de 10 i 11 anys
Escola Municipal de Judo	Per a infants de 10 i 11 anys.
Escola Municipal de Judo-II	Per a infants de 12 i 13 anys
Escola Municipal de Preatletisme	Per a infants de 8 i 9 anys
Escola Municipal d'Atletisme	Per a infants de 10 i 11 anys
Escola Municipal d'Atletisme-II	Per a infants de 12 i 13 anys

Font: Elaboració pròpia a partir de El Butlletí .

La filosofia imperant en l'organització de l'esport escolar també es va voler reproduir en el programa d'escoles esportives municipals. El desembre de 1987, en el butlletí municipal,⁶²⁷ hi havia un article del Departament d'Esports titulat "Què pretenen les escoles esportives?" on es feia evident un esperit contrari a la selecció prematura característica de l'esport de competició:

"Una de les tasques principals del Departament d'Esports de l'Ajuntament és la creació i potenciació d'escoles esportives, atesa la importància que té per un nen la pràctica d'una determinada activitat esportiva. Les escoles esportives inicien els alumnes a una pràctica esportiva coherent, acostant l'esport al major nombre possible de nois i noies i interessant-los pel coneixement i pràctica de diversos esports. No es fan seleccions prematures i es té cura dels més desvalguts, dels que tenen més dificultats, dels que necessiten més ajut per tal que no siguin exclosos de la pràctica esportiva i puguin gaudir d'un correcte aprenentatge i educació esportiva, aprenentatge i educació a la mida de les seves possibilitats." (p. 22)

També s'assenyalava la connexió entre el programa d'educació física escolar i el d'escoles esportives:

"Una escola esportiva serveix per complementar l'educació física feta a l'escola i, en molts casos, compensa el dèficit produït, perquè el Govern de la Generalitat no aporta els mestres o professors que es necessiten a les escoles públiques, per fer una pràctica esportiva com cal i tenir una formació en l'educació física del mateix nivell de les matèries tradicionals (matemàtiques, socials, naturals,..." (p.22)

Més endavant s'assenyalaven els principis bàsics de funcionament de les escoles:

- "(...) és necessari evitar l'especialització precoç.
- Plantejar-les, sempre que sigui possible, de manera lúdica: el plantejament general ha de ser pedagògic.
- El procés d'aprenentatge de les activitats ha de ser educatiu i formatiu..." (p. 22)

També es presentava l'ideari del que es creia que havia de ser l'organització futura de les escoles esportives on ja es perfilava un canvi d'actitud en el model de política esportiva relacionada amb aquesta oferta:

"Hem de passar poc a poc de la gestió directa de l'ajuntament al lligam amb altres institucions, com associacions o clubs que puguin o desitgin portar a terme una tasca esportiva com cal." (p. 22)

Aquest "com cal" és important destacar-lo perquè significava que l'Ajuntament es plantejava cedir l'organització de les escoles, però vigilat l'esperit de les mateixes.

⁶²⁷ Butlletí Municipal, 335

Per si havia dubtes, tot seguit definia aquest esperit:

"Cal que aquestes forces vives plantegin que els objectius fonamentals de l'esport es relacionin de manera decidida i valenta amb l'educació, intentant generar en la població esportiva els valors que cal que tingui una societat sana, oberta, cavallerosa, ferma, solidària, altruista..., és a dir, una societat veritablement esportiva." (p. 22)

6.4.4.3. L'actuació envers l'esport de competició

Excepte pel que fa a les competicions dels clubs esportius locals,⁶²⁸ l'esport d'alt nivell, representat en grans esdeveniments que es desenvolupessin a la ciutat va ser pràcticament inexistent en la política esportiva municipal de Sant Feliu també en aquesta legislatura. Només hem trobat constància de la voluntat política de relacionar-se amb la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona'1992, quan l'any 1990 el Ple municipal autoritzava a l'alcalde a signar un conveni amb el COOB'92 per cedir el Palau d'Esports per a l'entrenament de voleibol durant els JJOO, o quan la ciutat va ser un dels cinquanta-quatre municipis catalans on es van fer cursos de formació de voluntaris olímpics.

6.4.4.4. L'actuació envers l'esport popular

Durant la tercera legislatura l'Ajuntament va seguir utilitzant les festes majors com a elements de participació i vertebració ciutadana i, dins d'elles, l'esport adreçat a tota la població va seguir tenint un paper molt important. Els tornejos, les demostracions, les curses populars, etc. tenien un lloc destacat en el programa de les festes.

D'altra banda, l'Ajuntament va seguir impulsant l'oferta de programes esportius propis adreçats a sectors específics de la població, a través dels programes de manteniment físic i d'activitats per a la gent gran. El Departament d'Esports defensava el protagonisme municipal en aquest terreny, en el butlletí municipal de febrer de 1987:

"No només han estat les entitats privades les que s'han ocupat de fomentar i donar satisfacció a aquesta demanda (es refereix als programes de manteniment), sinó que també els organismes públics s'han sensibilitzat davant aquest fenomen i han promogut campanyes d'esport per a tothom..."(p.14)

Aquesta sensibilitat envers sectors socials determinats també va tenir una vessant cap a les persones amb disminució ja que l'Ajuntament va donar suport, el maig de 1990, al programa "L'esport a l'abast de tothom" dissenyat per la Federació Catalana d'esports per a Minusvàlids que pretenia utilitzar l'esport com un instrument més en el procés d'integració i normalització de persones amb algun tipus de disminució física.

Finalment volem destacar un nou posicionament que es dibuixava al final de la legislatura, on des de la perspectiva municipal es començava a pensar en una nova oferta esportiva lligada a programes de manteniment físic molt més complets. El Departament d'Esports ho descrivia així, en un article publicat al butlletí municipal, del desembre de 1990:

"Davant la major demanda de noves activitats ja no es parla exclusivament de "gimnàstica de manteniment", sinó d'una nova proposta físico-esportiva molt més completa, on estan inclosos no només els exercicis convencionals, sinó a més a més, tot un conjunt d'activitats dirigides a millorar la qualitat de vida de la persona. Des del Departament d'Esports es vol assumir aquestes novetats i proposes per al curs 1990-91... Això es concreta en: inici del funcionament d'una sala de musculació; excursions i activitats en llocs oberts; i aprenentatge de les tècniques

⁶²⁸ Hem de destacar que l'any 1987 a Radio Sant Feliu es feia un programa esportiu "Desde la Grada" on es feia un repàs a l'actualitat esportiva local i comarcal mentre els diumenges "La Rambla Esportiva" donava en directe la retransmissió dels partits més interessants de diversos esports de la ciutat.

bàsiques d'esport d'equip. Com a complement es realitzaran juntament amb la revisió mèdica anual, unes conferències sobre el coneixement del propi cos (alimentació, dieta...)"(p.18)

En la taula 6.44 veiem desglossades en conceptes i partides pressupostàries les despeses utilitzades pel Departament d'Esports en la promoció directa d'activitats esportives a través de diferents capítols pressupostaris.

Un primer cop d'ull ens indica un canvi en l'estructura de les partides pressupostàries a meitat de la legislatura i la utilització de dos capítols per al finançament de les activitats esportives. A través del capítol 2 es finançaven activitats pròpies que es realitzaven amb el personal del Departament d'Esports, d'empreses contractades o d'entitats esportives o ciutadanes. El capítol 4, dedicat a subvencionar les activitats de les entitats ciutadanes s'utilitzava també per finançar activitats dissenyades pel Departament municipal. Per aquesta raó, no podem fer una anàlisi fiable de la distribució interna de les partides pressupostàries, sinó veure-ho en el seu conjunt. Tot i això és interessant assenyalar que, a part del canvi d'estructura que es va produir en els anys 1990 i 1991 per l'aplicació de la nova normativa pressupostària, també es perfila una tendència a la simplificació de les partides, unificant-les i canviant la denominació en algun cas significatiu, com és la denominació funcional interna de la partida 483.717.5. que va passar a anomenar-se "esport de base", en el què podríem considerar una deferència cap a la filosofia educativa de l'esport que hem comentat al llarg d'aquest apartat.

Des de la perspectiva estrictament econòmica, es constata un salt quantitatiu molt significatiu en els dos darrers anys, quant a recursos econòmics totals dedicats a la promoció i especialment en les transferències corrents a les entitats. En el cas de l'any 1991, la xifra es va disparar per l'acord de col·laboració entre l'Ajuntament i el Club Natació Sant Feliu per a la gestió de les activitats de la Piscina de l'Escorxador, que es pressupostà en 5.750.000 pessetes.

Taula 6. 44. Despeses del capítol 2 i del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a la promoció d'activitats esportives en els anys 1988 a 1991. En pessetes.

CAPÍTOL 2 – COMPRES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		1988	1989		
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 14 de novembre de 1979					
Concepte 259. Altres despeses generals de funcionament					
259.11.11. Altres despeses generals de funcionament. Trofeus esportius		298.425	200.000		
259.717.1. Altres despeses generals de funcionament. Esport escolar		2.199.955	1.266.667		
CAPÍTOL 2 – DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS				1990	1991
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 20 de setembre de 1989					
Concepte 226. Despeses diverses					
226.07.452. Festes populars. Esports i esbarjo			430.795	569.785	
227.09.452. Esports-Activitats esportives. Piscina M.			2.874.144		
Concepte 228. (de lliure designació municipal)					
228.01.452. Despeses esportives. Esports i esbarjo			187.605	3.119.151	
228.02.452. Promoció esportiva. Esports i esbarjo			1.898.142	0	
228.03.452. Activitats disminuïts. Esports i esbarjo			240.000	0	
Total Capítol 2		2.498.380	1.466.667	5.630.686	3.688.936
CAPÍTOL 4 – TRANSFERÈNCIES CORRENTS		1988	1989		
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 14 de novembre de 1979					
Concepte 483. Altres transferències					
483.717.3. Altres transferències. Entitats esportives		710.700	1.331.000		
483.717.5. Altres transferències. Esport de base		2.949.480	2.816.667		
CAPÍTOL 4 – TRANSFERÈNCIES CORRENTS				1990	1991
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 20 de setembre de 1989					
Concepte 483. Altres transferències					
489.00.452. Altres transferències. Esport i esbarjo			5.340.166	11.464.550	
Total Capítol 4		3.660.180	4.147.667	5.340.166	11.464.550
TOTAL		6.158.560	5.614.334	10.970.852	15.153.486

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal de l'Ajuntament.

En la taula 6.45 hem desglossat els recursos econòmics utilitzats en el capítol 4 per subvencionar activitats esportives a través d'entitats i distribuïts en funció de la modalitat esportiva. Podem veure en aquesta taula que el 25,4% del total de les transferències corrents de l'Ajuntament de la tercera legislatura van anar a parar a activitats de natació, fruit del conveni amb el Club Natació Sant Feliu. Les modalitats esportives que li segueixen són majoritàriament esports col·lectius: l'handbol, el futbol, l'esport escolar, el bàsquet, el voleibol, i l'hoquei, per aquest ordre. Tots els altres ja tenen un percentatge inferior al 5%, tot i que hem de tenir en compte que un 3% de les subvencions atorgades en aquest període no tenien un receptor identificat en les liquidacions del pressupost municipal.

Taula 6. 45. Despeses del capítol 4 del pressupost de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat distribuïdes per modalitats esportives en la tercera legislatura. En pessetes i percentatges sobre el total.

MODALITAT ESPORTIVA	TOTAL	%
Natació i waterpolo	6.253.667	25,4%
Handbol	3.273.266	13,3%
Futbol	3.052.175	12,4%
Esport escolar ⁶²⁹	2.670.460	10,8%
Bàsquet	2.640.800	10,7%
Voleibol	1.526.000	6,2%
Hoquei	1.235.200	5,0%
Atletisme	778.600	3,2%
Escacs	728.000	3,0%
Petanca	551.000	2,2%
Judo	382.800	1,6%
Excursionisme	320.000	1,3%
Altres entitats	111.000	0,5%
Ciclisme	83.575	0,3%
Futbol sala	80.000	0,3%
Twirling	63.000	0,3%
Caça	55.000	0,2%
Espeleologia	30.000	0,1%
Esport per tothom ⁶³⁰	30.000	0,1%
Sense determinar ⁶³¹	748.000	3,0%
Total Capítol 4	24.612.543	100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost de l'Ajuntament.

Síntesi

En la tercera legislatura no es van introduir canvis significatius en la política esportiva municipal relacionada amb les activitats esportives. Podem sintetitzar-ho en els següents punts:

- L'Ajuntament va seguir desenvolupant el programa d'educació física a les escoles i assumint el protagonisme, junt amb les associacions de pares i els centres docents, en la competició escolar.
- Des del Departament d'Esports municipal es plantejava que el model esportiu que era prioritari per l'Ajuntament es basava en la recreació i l'educació i s'intentava allunyar de l'esperit competitiu tradicional en l'esport.
- El programa d'escoles esportives va seguir essent molt important per l'Ajuntament, tot i que es perfilava una voluntat futura de passar la gestió d'aquesta iniciativa a les associacions i clubs de la ciutat.
- L'esport d'alta competició només va tenir cabuda a la ciutat en relació amb els Jocs Olímpics de Barcelona de 1992.
- Quant l'esport popular, l'Ajuntament el va seguir potenciant, encara que s'apuntava un interès per ampliar el concepte de gimnàstica de manteniment cap a activitats físiques per a adults més sofisticades.

⁶²⁹ Fa referència a les subvencions atorgades a les APAs. Desconeixem la modalitat esportiva específica que va ser subvencionada.

⁶³⁰ És un ajut atorgat per l'Ajuntament per a la creació d'una entitat dedicada a l'esport per a tothom sense una modalitat específica.

⁶³¹ Són subvencions donades a entitats esportives sense determinar l'entitat destinatària ni la modalitat o activitat esportiva.

- Les despeses dedicades a la promoció d'activitats esportives es va disparar en els dos darrers anys de la legislatura, augmentant considerablement el suport econòmic a través de subvencions i convenis de col·laboració. Les modalitats esportives de natació, handbol, futbol i l'esport escolar en el seu conjunt van ser els majors destinataris de les transferències corrents de l'Ajuntament.

6.4.5. La política envers les entitats esportives

598

6.4.5.1. Les noves entitats esportives d'aquest període

Durant la tercera legislatura, el nombre d'entitats esportives que es van constituir i van passar pel registre de la Direcció General de l'Esport no va ser, de la mateixa manera que en el període anterior, gaire nombrós. En el cens oficial hi consten vuit associacions, totes elles de modalitats esportives diferents, d'entre les quals volem destacar la creació del Club de Futbol Sporting Sant Feliu, que va ser producte de la fusió de dos clubs anteriors, el Can Calders i el Sur Andalusia i un nou club de voleibol. També es va crear un nou club de petanca, amb el que arribaven a cinc entitats d'aquest esport en aquesta etapa.

Al marge d'aquestes entitats també volem assenyalar que durant aquesta etapa va funcionar una secció aleví d'atletisme dins la Penya Blanc-blava i l'aparició, en les liquidacions pressupostàries municipals de l'any 1990, d'un club de twirling, una modalitat esportiva basada en la gimnàstica rítmica, la dansa i la utilització de bastons. Aquesta entitat esportiva va aparèixer després que l'any anterior es creessin seccions d'aquest esport en dues entitats culturals, el Casino i la Penya Luís de Córdoba.⁶³² A més, el setembre de 1987 sortia al butlletí municipal⁶³³ una publicitat relacionada amb un gimnàs privat, "Judoka's", que oferia judo infantil i d'adults i "gimnasia masculina con aparatos i pesas".

Taula 6. 46. Entitats esportives creades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1987-1991.

ENTITAT	ANY CONSTITUCIÓ	ESPORT PRACTICAT
C.F. Sporting Sant Feliu de Llobregat	1988	Futbol
Penya Ciclista Ciutat de les Roses	1988	Ciclisme
Voleibol Club Santfeliuenc	1988	Voleibol
Espeleo Grup Santfeliuenc	1989	Espeleologia
C.B. Roses Sant Feliu ⁶³⁴	1990	Bàsquet
Club Molero Sport	1990	Gimnàs dedicat al judo i gimnàstica rítmica
Club Petanca San José	1990	Petanca
Club Twirling Sant Feliu	1990	Twirling
Yeti Club ⁶³⁵	1990	Futbol-sala

Font: Elaboració pròpia a partir del cens d'entitats esportives de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya, del Butlletí d'Informació Municipal i Ciutadana de Sant Feliu de Llobregat, i informació facilitada pel Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

⁶³² Al no tornar a aparèixer aquestes entitats en la relació d'entitats subvencionades i si el Club Twirling Sant Feliu deduïm que, segurament, aquestes dues seccions es van fusionar creant el Club Twirling Sant Feliu

⁶³³ Concretament en el número 323.

⁶³⁴ El 1997 aquest club es va fusionar amb el Club d'Handbol Sant Llorenç.

⁶³⁵ Segons dades facilitades per l'ajuntament de Sant Feliu, aquest club ja no existeix.

6.4.5.2. *Les activitats més destacades de les entitats esportives*

La dinàmica esportiva de les entitats de la ciutat va seguir estant prioritàriament centrada en els diferents nivells en el què competien els equips representatius del municipi. A més, els clubs seguien participant en els esdeveniments esportius que s'organitzaven per les festes majors.

Entre els temes més destacats, assenyalem que l'Handbol Santfeliuenc va incorporar, durant la temporada 1987-1988 un patrocinador per al seu equip que militava en Primera Divisió Nacional B. Era el primer cop que s'utilitzava aquesta fórmula per aconseguir ingressos econòmics i l'entitat patrocinadora va ser Whisky Mc Donald's. Aquest mateix club va passar seriosos problemes de subsistència en l'any 1990, després d'haver pujat a la Primera Divisió A degut a una important crisi econòmica. L'altre club d'handbol, el Sant Llorenç, després d'algunes temporades en segona categoria provincial, va aconseguir pujar a primera provincial en la temporada 1989-1990.

En els altres esports, el Club Bàsquet Santfeliuenc seguia jugant a 1ª Divisió catalana, mentre l'equip masculí del Casino Santfeliuenc de voleibol es mantenia a la lliga nacional de segona divisió i l'equip femení aconseguia pujar, l'any 1988, a primera divisió. La ciutat acollia, a més, la tercera edició del Torneig Internacional junior de voleibol "Arturo Cortés", el desembre de 1987. Un altre club històric, el Club Natació Sant Feliu, tenia 1.200 persones associades el desembre de 1988 i havia aconseguit l'ascens a Primera categoria catalana. El seu equip de waterpolo va pujar a Primera Divisió l'any 1989.

En futbol, en els inicis de la temporada 1987-1988, el Santfeliuenc FC estava jugant a la divisió regional preferent. El Triana Conquense estava a segona divisió regional i el Can Calders competia en la tercera regional. Aquest darrer va fusionar-se amb el Sur Andalusia un any més tard creant l'Sporting Sant Feliu que també competia en tercera regional. En la temporada 1990-1991 el Santfeliuenc F.C. havia baixat a primera regional i els altres clubs militaven a la tercera divisió regional.

En els escacs, el juny de 1988 el Club Escacs Sant Feliu es proclamà campió de Catalunya de 1ª Provincial, tot i que la temporada següent, en què participava en la 2a. Divisió nacional, va perdre la categoria.

6.4.5.3. *La relació amb les entitats esportives*

L'Ajuntament de Sant Feliu va seguir mantenint, en el tercer període legislatiu, la política de col·laboració amb les entitats esportives que havia iniciat en les èpoques anteriors. Els clubs de la ciutat continuaven participant en les escoles esportives municipals i en els actes esportius de les festes majors, i l'Ajuntament donava suport econòmic a les seves activitats.

Tot i així, a mesura que va avançar la legislatura sembla van prosperar els lligams amb les entitats esportives. Així sembla reflectir-ho la distribució interna del capítol 4 de transferències corrents a les diferents entitats de la ciutat. En la taula 6.44 podem veure com el total de les ajudes o convenis de col·laboració amb les entitats esportives va augmentar de 3.660.160 pessetes l'any 1988 als 11.464.550 l'any 1991. Una gran part d'aquest augment va ser degut al canvi de política respecte la piscina de l'Escorxador, on se li donava al Club Natació Sant Feliu la responsabilitat de gestionar les activitats d'estiu mitjançant un conveni de col·laboració de 5.250.000

pessetes. En la mateixa taula podem veure les entitats esportives que van rebre més subvencions per part de l'Ajuntament, on destaquen les més antigues de la ciutat i les de més gran impacte en el sistema esportiu santfeliuenc. A part del Club Natació Sant Feliu, les entitats que van rebre més ajuts econòmics en el conjunt del període van ser el Club de Bàsquet Sant Feliuenc, el Club d'Handbol Sant Llorenç, el Santfeliuenc F.C. i el Club Voleibol Casino Santfeliuenc. És curiós assenyalar que va rebre més suport el club d'handbol que militava en una categoria més baixa que el de categoria superior, l'Handbol Santfeliuenc, probablement degut a una major col·laboració del primer en els programes municipals, sobre tot en els tres primers anys.

600

Entre els centres docents destaca l'aportació econòmica a una escola privada del municipi, l'escola Mestral, que la situa per damunt de moltes escoles públiques en la classificació d'ajuts municipals destinats a la promoció de l'esport escolar a la ciutat.

Taula 6. 47. Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1988 a 1991. En pessetes.

ENTITATS	MODALITAT	1988	1989	1990	1991	TOTAL
Entitats esportives						
Club Natació Sant Feliu	Natació i waterpolo		428.667	75.000	5.750.000	6.253.667
Club de Bàsquet Santfeliuenc	Bàsquet	700.000	920.000	587.800	433.000	2.640.800
Club d'Handbol Sant Llorenç	Handbol	150.000	700.000	991.466		1.841.466
Santfeliuenc F.C.	Futbol	100.000	250.000	500.000	783.575	1.633.575
Club Voleibol Casino Santfeliuenc	Voleibol	530.000	20.000	506.000	436.000	1.492.000
Club Handbol Santfeliuenc	Handbol	328.000	300.000	75.000	728.800	1.431.800
Club d'Hoquei Sant Llorenç	Hoquei	530.000	420.000	263.200	22.000	1.235.200
Club Atlètic Sant Feliu	Atletisme	110.000	265.000	108.600	295.000	778.600
Cercle Juvenil d'Escacs	Escacs	208.000	320.000	160.000		688.000
Peña Los Pajaritos	Futbol	15.000	15.000	434.500		464.500
Penya Blanc-blava	Futbol	67.700	20.000	151.400	200.000	439.100
Club Judo Sant Llorenç	Judo	260.000		101.200	21.600	382.800
Grup Excursionista Santfeliuenc (G.E.P.S.)	Excursionisme		20.000	150.000	150.000	320.000
Sporting F.C.	Futbol		50.000	50.000	150.000	250.000
Club de Petanca Sant Feliu	Petanca	25.000		40.000	90.000	155.000
C.F. Triana Conquense	Futbol	50.000			100.000	150.000
Club de Petanca Jubilats	Petanca	40.000	26.000	45.000	35.000	146.000
Club Petanca Falguera	Petanca		40.000	45.000	50.000	135.000
Club Petanca Roses	Petanca	25.000		30.000	30.000	85.000
Club Ciclista Sant Feliu	Ciclisme				83.575	83.575
Can Calders F.C.	Futbol	65.000				65.000
Societat de Caçadors	Caça	30.000	10.000	15.000		55.000
Club Sur Andalusia	Futbol	50.000				50.000
Futbol Sala Santfeliuenc	Futbol sala				50.000	50.000
Club d'Escacs Unió Coral	Escacs	40.000				40.000
Voleibol Club Santfeliuenc	Voleibol				34.000	34.000
Club Twirling Sant Feliu	Twirling		15.000	18.000		33.000
Resalut F.C.	Futbol-sala	30.000				30.000
Club Petanca Sant José	Petanca		15.000	15.000		30.000
Club Espeleologia Santfeliuenc	Espeleologia			30.000		30.000
Associació Esportiva Sant Feliu	Esport per tothom				30.000	30.000
Secció de Twirling de la Penya Luis de Córdoba	Twirling	15.000				15.000
Secció de Twirling del Casino	Twirling	15.000				15.000
ENTITATS ESPORTIVES	Sense determinar	175.000	163.000	140.000	270.000	748.000
Centres docents						
APA Sant Ferran	Esport escolar			73.300	413.000	486.300
APA Verge de la Salut	Esport escolar			125.600	251.000	376.600
Escola Mestral	Esport escolar	11.460	30.000	94.900	170.000	306.360
APA Verge de la Mercè	Esport escolar			36.900	237.000	273.900
APA Modelo /Falguera	Esport escolar	15.000				265.800
APA Salvador Espriu	Esport escolar	30.000	25.000	88.400	82.000	225.400
APA Antoni Gaudí	Esport escolar		25.000	50.400	122.000	197.400
APA Can Fargas	Esport escolar		10.000	9.600	82.000	101.600
APA Nadal	Esport escolar		25.000	75.700		100.700
APA Pau Vila	Esport escolar		20.000	42.600	23.000	85.600
APA Bon Salvador	Esport escolar			8.800	64.000	72.800
Institut de Batxillerat	Esport escolar	15.000		12.000		54.000
APA Jaume Balmes	Esport escolar			53.000		53.000

APA Mestre Esteve	Esport escolar	30.000	15.000		45.000
APA Montmany	Esport escolar			16.000	16.000
Escola Tramontana	Esport escolar			10.000	10.000
Altres entitats					
AAVV Baix Llobregat	Sense determinar			55.000	55.000
AAVV Can Maginàs	Sense determinar			50.000	50.000
Centro Cultural Castellano-Manchego	Sense determinar		6.000		6.000
TOTAL CAPÍTOL 4		3.660.160	4.147.667	5.340.166	11.464.550
				24.612.543	

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost de l'Ajuntament.

En el seu conjunt, l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va tenir relació econòmica a través de subvencions atorgades pel capítol 4 amb un total de 52 entitats en el conjunt del període 1988-1991. D'aquestes entitats, 33 van ser clubs esportius, 16 van ser centres docents i 3 van ser altra tipus d'entitat (associació de veïns o centre cultural). La relació econòmica més quantiosa es va produir en l'any 1990, on les entitats receptores van ser 38, mentre que l'any 1989 va ser el de menor interacció amb les entitats amb només 25. En la taula 6.45 podem veure la distribució anual per tipus d'entitats i modalitats esportives. Es pot apreciar el nombre d'entitats de futbol i petanca, tot i que en el primer cas es va produir una fusió com ja hem explicat. Pel que fa als centres docents, veiem que totes les escoles públiques i un important nombre d'escoles privades van rebre ajuts durant aquest període.

601

Taula 6. 48. Nombre d'entitats i tipus de modalitats esportives receptores de subvencions a través del capítol 4 del pressupost de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura.

TIPUS D'ENTITAT	1988	1989	1990	1991	Total (1988-1991)
Entitats esportives	22	18	22	20	33
Futbol	6	4	4	4	7
Petanca	3	3	5	4	5
Twirling	2	1	1	0	3
Handbol	2	2	2	1	2
Voleibol	1	1	1	2	2
Escacs	2	1	1	0	2
Futbol-sala	1	0	0	1	2
Atletisme	1	1	1	1	1
Bàsquet	1	1	1	1	1
Hoquei	1	1	1	1	1
Natació	0	1	1	1	1
Excursionisme	0	1	1	1	1
Judo	1	0	1	1	1
Caça	1	1	1	0	1
Espeleologia	0	0	1	0	1
Ciclisme	0	0	0	1	1
Esport per a tothom	0	0		1	1
Centres docents	5	7	15	11	16
Centres públics d'EGB	3	6	8	5	9
Institut públic de Batxillerat	1	0	1	1	1
Col·legis privats	1	1	6	5	6
Altres entitats	0	0	1	2	3
Associació de veïns	0	0	0	2	2
Centre cultural	0	0	1	0	1
Total	27	25	38	33	52

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost de l'Ajuntament.

Síntesi

Els punts més destacables de la política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat envers les entitats esportives durant la segona legislatura els podem resumir en els següents punts:

- En aquest període es van crear noves entitats, destacant-ne la fusió de dos clubs de futbol creant un de nou, l'aparició d'un altre club de voleibol a la ciutat, un altre de petanca, amb el que augmenten a cinc el nombre de clubs d'aquest esport, i un de twirling.
- El nivell esportiu dels clubs santfeliuencs no era molt alt. Només destaquen l'Handbol Santfeliuenc, el Club Bàsquet Santfeliuenc, el Club Voleibol Casino Santfeliuenc i l'equip de waterpolo masculí del Club Natació Sant Feliu.
- En aquesta etapa s'amplien els lligams entre l'Ajuntament i les entitats esportives, augmentant el suport econòmic i fent convenis de col·laboració per a la gestió d'equipaments.
- En el conjunt del període 1988-1991, l'Ajuntament va donar subvencions econòmiques a 52 entitats diferents, 33 de les quals eren entitats esportives, 16 centres docents i 3 eren altres entitats. El major nombre d'entitats receptores de subvencions van ser de futbol i de petanca.

6.4.6. Resum de la política esportiva municipal de la tercera legislatura

La tercera legislatura de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va tornar a tenir un govern amb majoria absoluta del PSUC, que s'havia integrat dins la nova coalició política Iniciativa per Catalunya. Aquest cop el nombre de regidors i regidores va ser menor, només 12, mentre els partits de l'oposició van ser el PSC-PSOE i CiU amb cinc i quatre representants, respectivament.

Els temes municipals que més preocupaven a l'inici de la nova legislatura tornaven a ser de tipus urbanístic, amb l'etern projecte de soterrament de les vies, la canalització de la riera de la Salut i el desviament de la N-II del centre de la ciutat. Durant la legislatura es va viure una greu crisi pressupostària que va afectar el funcionament de l'Ajuntament. L'esport no va tenir la mateixa importància que en les anteriors legislatures en les declaracions d'intencions programàtiques de l'Ajuntament.

El Departament d'Esports va tornar a ser l'eina de la política esportiva de l'Ajuntament. El seu màxim responsable polític va ser el regidor d'esports Antoni Amigó, que va ocupar l lloc 7è. en la llista electoral i era, a la vegada el 6è. tinent d'alcalde. La temàtica esportiva va seguir dins l'Àrea sociocultural en l'estructura interna del consistori.

El responsable tècnic del Departament va tornar a ser una persona diferent. Aquest cop era Jordi Gibert, professional provinent del món educatiu, qui va ocupar aquesta plaça que durant la legislatura va canviar de denominació per passar-se a dir cap d'esports i integrar-se en la plantilla com a funcionari. El personal del Departament es va estructurar internament i va evolucionar contractant-se noves persones de manera interina que van haver de plegar quan es va produir la crisi econòmica de l'Ajuntament. El personal que feia tasques de socorrista i de monitor de la piscina de l'Escorxador va ser substituïda mitjançant un conveni de col·laboració amb el Club

Natació Sant Feliu, amb la qual cosa s'obria una altra manera de gestionar les activitats i serveis esportius. Inclòs un any es va contractar una empresa especialitzada per gestionar aquests serveis esportius, tot i que després es va tornar a confiar en el club de natació.

Pel que fa a la política envers els equipaments esportius, les principals inversions d'aquest període no van ser destinades a la creació de nous equipaments sinó a la remodelació d'alguns ja existents, la piscina coberta, la Zona Esportiva Municipal i el Palau Municipal d'Esports. Com a aspecte nou s'ha de tenir en compte que en aquesta etapa van començar les obres per a la transformació de l'antic camp de futbol de Les Grasses en un nou parc esportiu que es durà a terme en etapes posteriors. La gestió dels equipaments esportius seguia els mateixos criteris que en l'etapa anterior, amb una gestió directa de tots els equipaments menys la piscina coberta de la Zona esportiva cedida al Club Natació Sant Feliu.

La política municipal envers les activitats va seguir donant-li un protagonisme especial a l'esport escolar i en la iniciació esportiva, insistint en la seva vessant educativa. En aquest sentit, les escoles esportives municipals es van transformar incorporant noves ofertes formatives de base per als nens i nenes més petits i desapareixent una de les escoles que havia tingut major pes econòmic en l'anterior etapa, l'Escola de Bàsquet Manolo Flores. L'esport de competició va seguir sense tenir un paper rellevant dins la política municipal mentre que l'esport popular continuava tenint un suport important dins el programa de les diferents festes majors de la ciutat.

Quant a la política envers les entitats l'Ajuntament va incrementar progressivament el seu suport. Els ajuts i els convenis de col·laboració es van disparar a mesura que avançava la legislatura, donant un major pes als clubs i les entitats lligades als centres escolars. Així, a part de les col·laboracions habituals amb les activitats esportives de les festes majors i les escoles esportives municipals, l'Ajuntament va augmentar els ajuts per a activitats pròpies de les entitats, fins arribar a donar subvencions a 52 entitats en aquest quadrienni.

En resum, la política esportiva municipal de la tercera legislatura de Sant Feliu de Llobregat es caracteritza per una major estructuració del Departament d'Esports, una inversió destinada a remodelar equipaments importants de la ciutat i a posar la primera pedra d'un nou parc esportiu, a donar una gran importància a la vessant educativa de l'esport i a donar-li un major pes a les entitats esportives del municipi.

6.5. Els pressupostos municipals

6.5.1. Observacions prèvies

En aquest apartat s'analitzen els pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat i la seva evolució des de 1980 fins a 1990. Els pressupostos als que es fa referència són el pressupost general de despeses de tot l'Ajuntament, el pressupost de despeses específiques d'esports, i els ingressos específics relacionats amb la temàtica esportiva. Per realitzar aquesta anàlisi hem de tenir en compte una sèrie d'observacions prèvies:

604

- a) L'estudi dels pressupostos es realitza dels anys 1980 al 1991 descartant el pressupost de 1979 ja que va ser aprovat abans de l'etapa democràtica.
- b) En els anys 1981, 1982 i 1983 va haver pressupostos extraordinaris d'inversions dedicats a esports. A partir de 1985, amb el canvi de normativa pressupostària (vegeu 1.6.5.) els recursos dedicats a la inversió es van passar a comptabilitzar en el capítol 6 del Pressupost Únic. En la presentació de les dades, i a fi de poder fer un tractament homogeni, hem situat en la mateixa columna les despeses imputades als pressupostos específics d'inversions de 1981 a 1983, i les del capítol 6 dels pressupostos de la resta d'anys. Així mateix, per simplificar les denominacions pressupostàries anomenem Pressupost General als pressupostos del conjunt de l'Ajuntament al marge que en funció de l'any poguessin tenir una o altra denominació.
- c) A partir de 1990 hi va haver una nova estructura pressupostària degut a que l'Ajuntament va aplicar la normativa jurídica de 1989 (vegeu 1.6.6.) que fixava una nova classificació de la comptabilitat dels ajuntaments. Aquest nou sistema era d'obligada aplicació a partir de 1992, però els ajuntaments ja la podien posar en marxa amb anterioritat i així ho va fer Sant Feliu de Llobregat.
- d) Precisament amb aquesta nova estructura, l'Ajuntament va decidir unir en una mateixa classificació funcional a les partides pressupostàries d'esports i les d'esbarjo, amb la qual cosa, les dades que presentem de 1990 i 1991 no estan dedicades exclusivament a la temàtica esportiva, sinó que una part d'elles ha estat destinat a aspectes juvenils, d'esplai, etc. Hem intentat separar, despesa a despesa, aquests dos conceptes fins determinar només la despesa atribuïble a esports, tot i que en alguns casos no ha estat possible.
- e) No ha estat possible analitzar els ingressos propis específics d'esports ja que, a diferència de les despeses, en les estructures pressupostàries d'ingressos no existia una classificació funcional i, per tant, no es podia determinar la provenença dels ingressos. En aquest apartat només hem pogut detectar els ingressos obtinguts per l'Ajuntament de Sant Feliu deguts a les subvencions atorgades per altres institucions territorials.

6.5.2. El pressupost general de despeses

6.5.2.1. El pressupost total

a) El pressupost total en valor corrent i en valor constant de 1980.

En el període transcorregut entre 1980 i 1991, els diferents pressupostos de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat van disposar d'una despesa total de 28.779 milions de pessetes, amb una mitjana per a tot el període de 2.398 milions anuals. Com podem veure en la primera columna de la taula 6.46 l'any amb major pressupost

de tot el període va ser 1989 on es va superar àmpliament la barrera dels cinc mil milions de pessetes. La diferència entre aquest any i el primer de la sèrie és abismal. L'any 1980 només es va disposar de 445 milions, una quantitat més de deu vegades inferior a la que hi hauria nou anys més tard. També podem observar que les xifres totals van augmentant anualment fins arribar a l'any 1990 on comença una etapa descendent que finalitza l'any 1991, amb més de mil milions menys que l'any 1989.

Si analitzem el pressupost en pessetes en valor constant de 1980, el total efectuat durant tot el període va ser de 14.245 milions de pessetes, la meitat de la despesa en valor corrent. L'any 1989 segueix essent el que té la quantitat de despesa més elevada, tot i que la xifra disminueix considerablement respecte al valor corrent, multiplicant només per cinc la diferència amb l'any 1980. La mitjana anual en aquest valor va ser de 1.187 milions de pessetes.

Taula 6. 49. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Total anual en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	445.920.077	445.920.077
1981	799.970.794	691.921.732
1982	919.422.792	701.445.625
Segona legislatura		
1983	1.048.479.195	713.966.265
1984	1.469.970.298	899.841.631
1985	1.696.419.286	955.324.413
1986	1.955.429.560	1.011.307.151
1987	2.665.914.505	1.308.536.662
Tercera legislatura		
1988	3.051.572.999	1.427.656.804
1989	5.376.948.109	2.355.029.446
1990	5.057.280.652	2.073.201.574
1991	4.292.125.463	1.661.211.522
Total	28.779.453.730	14.245.362.901
Mitjana	2.398.287.811	1.187.113.575

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) El pressupost total en pessetes per habitant.

Utilitzant l'indicador pessetes per habitant la xifra total del període entre 1980 i 1991 representa una despesa de 761.791 pessetes per habitant en el còmput dels dotze anys transcorreguts, amb una mitjana anual de 63.483 pessetes per habitant al llarg dels exercicis pressupostaris analitzats. Com s'observa en la taula 6.47 tenint en compte la inflació les quantitats es redueixen considerablement. El total, en valors de 1980, se situa en 376.348 pessetes, la meitat del valor absolut, mentre el valor mitjà anual del període va ser de 31.362 pessetes per habitant.

Taula 6. 50. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Total anual en pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	PESETES/HABITANT (valor corrent)	PESETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	11.869	11.869
1981	21.050	18.207
1982	23.794	18.153
Segona legislatura		
1983	27.377	18.642
1984	38.153	23.356
1985	44.147	24.861
1986	52.293	27.045
1987	69.006	33.871
Tercera legislatura		
1988	80.984	37.888
1989	142.165	62.266
1990	133.709	54.813
1991	117.246	45.378
Total	761.791	376.348
Mitjana	63.483	31.362

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

c) El pressupost total sense les Resultes (Capítol 0).

En la taula 6.48 hem indicat els valors anuals, absoluts i en percentatges del capítol 0 de Resultes, on queden recollides les despeses compromeses en exercicis anteriors que es van arrossegant en el nou pressupost. Com s'observa, l'augment anual va ser progressiu, cosa que mostra, d'alguna manera, la tardança de l'aparell administratiu a fer efectius els pagaments compromesos en cada pressupost anual. El total arrossegat en el conjunt del període va ser de 9.661 milions de pessetes, un 33,6% del total del pressupost, per la qual cosa, a efectes de comptabilitzar la capacitat real d'actuació de l'Ajuntament, hem elaborat la quarta columna on es reflecteix la despesa anual novament compromesa, cosa que podríem anomenar *despesa política* front a la *despesa administrativa* que significaria el capítol 0. Les diferències són notables ja que en algun cas, com ara l'any 1990, el capítol 0 va significar gairebé la meitat del pressupost municipal.

D'aquesta manera, la *despesa política* total en el conjunt del període va ser de 19.117 milions de pessetes, amb una mitjana anual de 1.593 milions. Com podem observar en aquesta columna, l'any 1989 va ser especial quant a la magnitud del pressupost superant els quatre mil milions de pessetes degut a una actuació inversora especial per al municipi.⁶³⁶ Excepte aquest any, el sostre de l'actuació pressupostària municipal es va situar al voltant dels dos mil cinc-cents milions de pessetes en els dos darrers anys, una xifra que gairebé multiplica per deu la despesa del primer pressupost.

⁶³⁶ El pressupost de 1989 es dispara perquè hi ha una partida de 1.100 milions en el capítol 6 destinada a la urbanització del Polígon industrial El Pla, en els termes municipals de Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei.

Taula 6. 51. Distribució anual dels pressupostos de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991 diferenciant el capítol 0 de Resultes.

ANY	DESPESES TOTALS	CAPÍTOL-0 RESULTES	VALOR DEL CAPÍTOL 0 EN PERCENTATGE	TOTAL SENSE CAPÍTOL 0
Primera legislatura				
1980	445.920.077	114.945.728	25,8%	330.974.349
1981	799.970.794	169.409.280	21,2%	630.561.514
1982	919.422.792	203.961.481	22,2%	715.461.311
Segona legislatura				
1983	1.048.479.195	318.726.712	30,4%	729.752.483
1984	1.469.970.298	571.496.186	38,9%	898.474.112
1985	1.696.419.286	513.710.995	30,3%	1.182.708.291
1986	1.955.429.560	391.282.882	20,0%	1.564.146.678
1987	2.665.914.505	901.710.884	33,8%	1.764.203.621
Tercera legislatura				
1988	3.051.572.999	1.100.058.990	36,0%	1.951.514.009
1989	5.376.948.109	1.316.039.373	24,5%	4.060.908.736
1990	5.057.280.652	2.381.494.464	47,1%	2.675.786.188
1991	4.292.125.463	1.678.633.050	39,1%	2.613.492.413
Total	28.779.453.730	9.661.470.025	33,6%	19.117.983.705
Mitjana	2.398.287.811	805.122.502		1.593.165.309

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

d) El pressupost total sense les Resultes (Capítol 0) en valor corrent i valor constant de 1980.

Si analitzem el pressupost sense el capítol 0 en pessetes en valor constant de 1980, el total efectuat durant tot el període va ser de 9.610 milions de pessetes. Es delimita un període que va des de 1981 fins a 1984 on les diferències pressupostàries no van ser considerables. És a dir, la capacitat de despesa real efectuada per l'Ajuntament no va variar gaire en relació amb el nivell de vida imperant. El període comprès entre 1986 i 1988 representa un segon esglaó quant a la capacitat de despesa municipal, i la resta d'anys se supera els mil milions de pessetes en valor de 1980. La mitjana anual en aquest valor va ser de 800.843.210 pessetes.

Taula 6. 52. Distribució anual del pressupost de despeses—sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. En pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST SENSE RESULTES (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST SENSE RESULTES (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	330.974.349	330.974.349
1981	630.561.514	545.393.929
1982	715.461.311	545.839.423
Segona legislatura		
1983	729.752.483	496.927.986
1984	898.474.112	550.000.508
1985	1.182.708.291	666.032.338
1986	1.564.146.678	808.943.852
1987	1.764.203.621	865.941.167
Tercera legislatura		
1988	1.951.514.009	913.002.000
1989	4.060.908.736	1.778.622.270
1990	2.675.786.188	1.096.922.342
1991	2.613.492.413	1.011.518.360
Total	19.117.983.705	9.610.118.525
Mitjana	1.593.165.309	800.843.210

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

e) El pressupost total sense Resultes en pessetes per habitant.

En pessetes per habitant la xifra total del període entre 1980 i 1991 sense el Capítol 0 va representar una despesa de 505.860 pessetes per habitant en el còmput dels dotze anys transcorreguts, i una mitjana de 42.155 pessetes per habitant al llarg dels exercicis pressupostaris analitzats. Si tenim en compte la inflació, es veu una franja entre 1981 i 1985, amb valors situats entre les dotze mil i les disset mil pessetes per habitant, mentre que a partir de 1986 les xifres se situen—excepte 1989—en valors entremetjats entre vint mil i trenta mil pessetes per habitant. El valor mitjà del període va ser de 21.150 pessetes per habitant i el total del període 253.805 pessetes per habitant en valor constant.

Taula 6. 53. Distribució anual del pressupost de despeses —sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	PESSETES/HABITANT (valor corrent)	PESSETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	8.809	8.809
1981	16.592	14.351
1982	18.516	14.126
Segona legislatura		
1983	19.055	12.975
1984	23.320	14.275
1985	30.778	17.332
1986	41.829	21.633
1987	45.666	22.415
Tercera legislatura		
1988	51.790	24.230
1989	107.369	47.026
1990	70.745	29.001
1991	71.391	27.631
Total	505.860	253.805
Mitjana	42.155	21.150

Font: Elaboració pròpia.

6.5.2.2. La distribució interna del pressupost

Si analitzem la distribució interna del pressupost, podem observar que en el conjunt del període 1980-1991 l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va destinar 9.661 milions de pessetes al capítol 0 de Resultes que, com hem dit, signifiquen el 33,6% del total de les despeses; 10.870 milions a operacions corrents, que representen el 37,8%; i 8.235 milions a operacions de capital, amb un percentatge del 28,6%, és a dir, menor que les despeses acumulades en les Resultes. Deixant de banda aquest capítol 0, la distribució entre les operacions corrents i les operacions de capital va ser del 56,9% per a les primeres i el 43,1% per a les segones.

Analitzant el pes específic de cada capítol pressupostari sense les Resultes veiem que el pressupost municipal es va recolzar en quatre capítols. El principal va ser el capítol 1 dedicat a la remuneració del personal municipal, amb un 23,9%; les despeses d'inversió a través de pressupostos específics d'inversions o el capítol 6 van representar el 22,2%; el funcionament quotidià a través del capítol 2 de compres de béns i serveis va significar poc menys, el 21,3%; i la quarta pota pressupostària va ser el capítol 9, dedicat a les amortitzacions dels préstecs sol·licitats, que va arribar fins el 19,1%. Els interessos financers pagats mitjançant el capítol 3 i les subvencions a

altres entitats, del capítol 4 van representar el 6,1% i el 5,5%, respectivament. El valor dels capítols 7 i 8 va ser insignificant durant aquest període.

Taula 6. 54. Distribució en capítols pressupostaris del total de despeses del període 1980-1991 de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Total anual en pessetes; percentatge sobre el total; i percentatge sobre el total sense capítol 0.

	TOTAL	% sobre TOTAL	% sobre TOTAL (Sense Capítol 0)
CAP.0 RESULTES	9.661.470.025	33,6%	
A. OPERACIONS CORRENTS			
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL	4.559.066.118	15,8%	23,9%
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS	4.072.009.098	14,1%	21,3%
CAP.3. INTERESSOS	1.159.016.645	4,0%	6,1%
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	1.087.388.742	3,8%	5,7%
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	10.877.480.603	37,8%	56,9%
B. OPERACIONS DE CAPITAL			
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)	4.249.285.331	14,8%	22,2%
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	180.197.738	0,6%	0,9%
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	153.857.797	0,5%	0,8%
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS	3.657.162.246	12,7%	19,1%
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	8.235.063.432	28,6%	43,1%
TOTAL PRESSUPOST	28.779.453.730	100%	
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	19.117.983.705		100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.2.3. Les operacions corrents i les operacions de capital

a) La distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital.

Analitzant per separat les despeses utilitzades pel funcionament operatiu de tots els serveis de l'Ajuntament—és a dir, les despeses per operacions corrents—i les despeses destinades a operacions de capital, que inclouen, entre altres, les quantitats dedicades a la inversió, de les despeses del capítol 0 de Resultes podem tenir més informació del comportament pressupostari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. En la taula 6.52 podem veure la distribució anual d'aquests capítols pressupostaris en valors absoluts i en valors relatius i es poden treure algunes conclusions.

En primer lloc, tal i com hem dit en el punt anterior, podem comprovar que les despeses per operacions corrents van ser majoritàries respecte les operacions de capital en el total del període analitzat i que les xifres anuals de les despeses corrents van anar en una progressió anual de creixement constant des dels 258 milions de pessetes de l'any 1980 als 1.704 de l'any 1991.

En segon lloc, podem observar com les operacions de capital tenen un component més irregular amb pujades i baixades econòmiques i on cal tornar a assenyalar l'exercici pressupostari de 1989 com un any econòmicament peculiar. És l'únic en el qual les despeses de capital superen, en molt, les despeses corrents, fonamentades en una important despesa en inversió destinada a la urbanització del Polígon industrial El Pla, Sant Feliu de Llobregat-Molins de Rei. En la figura 6.10 s'observa l'evolució progressiva de les operacions corrents i de les operacions de capital on queda palesa aquesta situació de l'any 1989.

Taula 6. 55. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

ANY	OPERACIONS CORRENTS Pessetes	OPERACIONS CORRENTS %	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes	OPERACIONS DE CAPITAL %
Primera legislatura				
1980	258.136.624	78,0%	72.837.725	22,0%
1981	343.128.953	54,4%	287.432.561	45,6%
1982	424.784.755	59,4%	290.676.556	40,6%
Segona legislatura				
1983	527.048.145	72,2%	202.704.338	27,8%
1984	634.715.726	70,6%	263.758.386	29,4%
1985	777.947.448	65,8%	404.760.843	34,2%
1986	911.845.393	58,3%	652.301.285	41,7%
1987	1.154.264.331	65,4%	609.939.290	34,6%
Tercera legislatura				
1988	1.297.586.960	66,5%	653.927.049	33,5%
1989	1.390.961.361	34,3%	2.669.947.375	65,7%
1990	1.452.179.691	54,3%	1.223.606.497	45,7%
1991	1.704.881.216	65,2%	908.611.197	34,8%
Total	10.877.480.603	56,9%	8.240.503.102	43,1%
Mitjana	906.456.717	62,0%	686.708.592	38,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

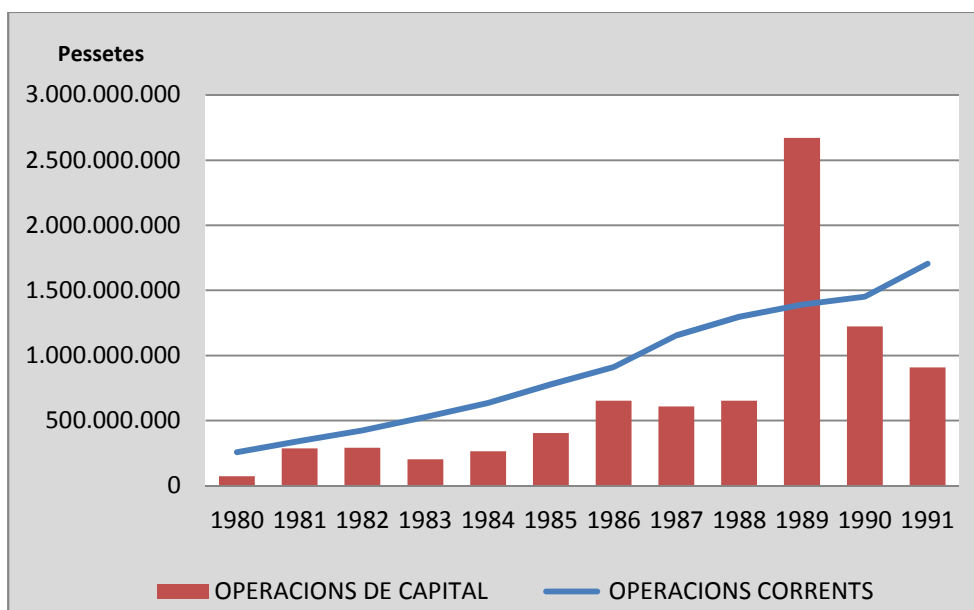

Figura 6. 10. Distribució anual del valor absolut de les operacions corrents i les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

La figura 6.11 ens mostra la distribució anual en valor relatiu. S'observa que els anys 1980, 1983 i 1984 van ser els de major percentatge de despesa corrent, superant el 70% del total, mentre l'any 1989 va ser el de major tant per cent en operacions de capital, seguit pels anys 1981 i 1990.

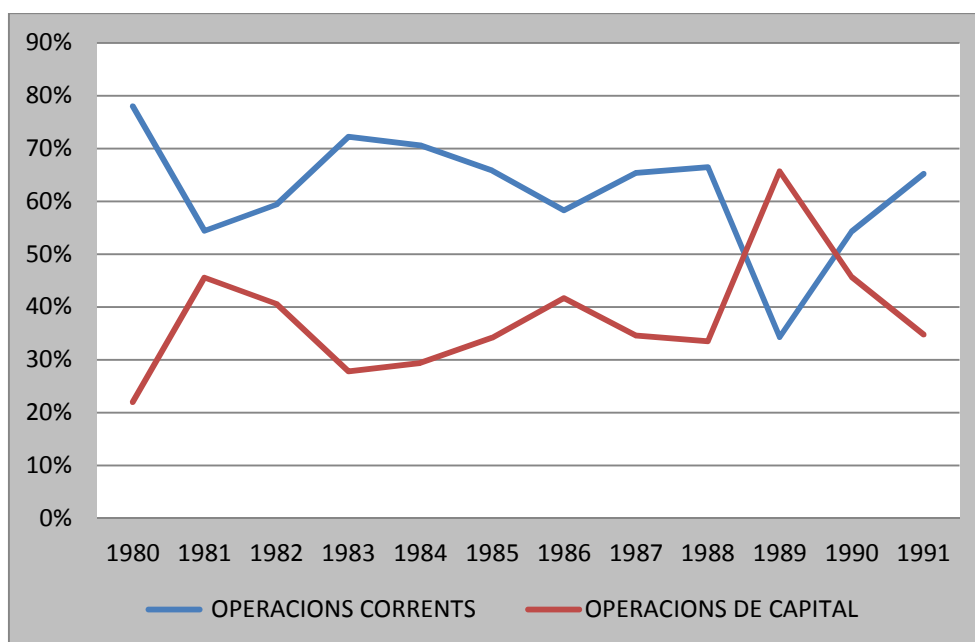

Figura 6. 11. Distribució anual en valor relatiu de les operacions corrents i les operacions de capital respecte el total del pressupost de despeses—sense les resultes—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) Les operacions corrents i les operacions de capital en pessetes per habitant.

Si tenim en compte les xifres absolutes de les operacions corrents i de capital en relació amb el nombre anual d'habitants, els valors que ens donen són els que apareixen en la taula 6.53. En ella podem veure que, en el conjunt del període, Sant Feliu de Llobregat va destinar 287.814 pessetes per habitant a despeses corrents i 218.046 a despeses de capital, amb unes quantitats anuals que van oscil·lar entre les 6.971 i les 46.571 pessetes per habitant en les operacions corrents i les 1.939 i les 70.592 pessetes per habitant en les operacions de capital. Les mitjanes anuals van ser de 23.984 pessetes per habitant en despesa correnti 19.170 en despesa de capital. En valors constants de 1980 les xifres de les operacions corrents oscil·len entre les 6.871 i les 18.025 i les de les operacions de capital entre 1.939 i 30.919, amb un total 147.182 i una mitjana anual de 12.265 pessetes per habitant en les operacions corrents i 106.623 i 8.885 en les de capital.

Taula 6. 56. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en pessetes per habitant en el període 1980-1991 en valor corrent i en valor constant de 1980.

ANY	OPERACIONS CORRENTS Pessetes/habitant (valor corrent)	OPERACIONS CORRENTS Pessetes/habitant (valor constant de 1980)	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes/habitant (valor corrent)	OPERACIONS DE CAPITAL Pessetes/habitant (valor constant de 1980)
Primera legislatura				
1980	6.871	6.871	1.939	1.939
1981	9.029	7.809	7.563	6.542
1982	10.993	8.387	7.522	5.739
Segona legislatura				
1983	13.762	9.371	5.293	3.604
1984	16.474	10.085	6.846	4.191
1985	20.245	11.401	10.533	5.932
1986	24.385	12.611	17.444	9.022
1987	29.878	14.665	15.788	7.749
Tercera legislatura				
1988	34.436	16.111	17.354	8.119
1989	36.777	16.108	70.592	30.919
1990	38.394	15.739	32.351	13.262
1991	46.571	18.025	24.820	9.606
Total	287.814	147.182	218.046	106.623
Mitjana	23.984	12.265	18.170	8.885

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.2.4. Els capítols pressupostaris d'operacions corrents

Si analitzem la distribució interna de les despeses en operacions corrents sense tenir en compte les operacions de capital podem veure en la taula 6.54 que les despeses dedicades al personal de tot el període 1980-1991 van significar el 41,9% de totes les despeses corrents, un percentatge major que el capítol 2, amb un 37,4%. Les despeses financeres del capítol 3 van ser lleugerament superiors a les transferències corrents del capítol 4, amb un 10,7% i 10,0%, respectivament.

Les despeses de personal del capítol 1 es van mantenir molt estables en el seu pes relatiu dins el total de les operacions corrents, excepte els anys 1986 i 1987. En la tercera legislatura, producte de la crisi econòmica que arrossegava l'Ajuntament, el capítol 1 disminueix en valor absolut en l'any 1990 trencant la inèrcia anual d'augment pressupostari de la plantilla de personal. Això fa que el seu valor relatiu dins les operacions corrents sigui el més baix de la legislatura.

El capítol 2 segueix una progressió inversa en el seu valor relatiu intern. Tot i tenir un discret increment anual en el seu valor absolut, a mesura que avancen els exercicis pressupostaris va perdent pes específic mentre el guanyen els capítols 3 i 4. Així, mentre en els pressupostos dels anys 1980 a 1982 les xifres se situen al voltant del 48% i són fins i tot superiors al capítol 1, en els pressupostos de la segona legislatura van baixant cap el 40%, tot i tornant a ser superiors al capítol 1 en els anys 1986 i 1987; i en la tercera, en els anys 1990 i 1991, els percentatges ja estan començant a fregar el 30% i es mantenen molt més baixos que el capítol de personal.

Com és lògic, el capítol 3, dedicat al pagament d'interessos dels crèdits, segueix un procés just al revés del capítol 2. Les xifres absolutes d'aquest capítol es multipliquen per 100 entre els anys 1980 i 1991 i el seu valor relatiu, gairebé inexistent en els

primers anys, arriba a situar-se pel damunt del 10% a partir de 1985 amb un pic màxim de 15,9% en l'any 1987. Aquestes despeses arriben a superar, en el seu conjunt, a les subvencions atorgades per l'ajuntament a altres entitats a través del capítol 4.

En el cas d'aquest capítol els valors absoluts comencen sent deu vegades més grans que els del capítol 3, però tenen un creixement molt més inferior, ja que només es multipliquen per deu en el mateix període. Els seus valors relatius es mouen entre en 5,8% i el 10% entre 1980 i 1988, mentre les seves xifres absolutes i els percentatges relatius agafen molt més pes en els darrers tres anys del període, amb percentatges que superen àmpliament el 10% arribant al 13,2% en l'any 1990.

613

Taula 6. 57 Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions corrents respecte el total d'operacions corrents de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

ANY	CAP-1	CAP-2	CAP-3	CAP-4
Primera legislatura				
1980	44,1%	47,2%	0,9%	7,8%
1981	45,1%	48,2%	1,0%	5,8%
1982	43,9%	48,7%	1,5%	5,9%
Segona legislatura				
1983	44,3%	44,0%	4,7%	6,9%
1984	44,2%	42,1%	5,6%	8,1%
1985	43,7%	38,8%	10,1%	7,5%
1986	39,7%	41,2%	9,1%	10,0%
1987	35,9%	39,5%	15,9%	8,7%
Tercera legislatura				
1988	41,4%	35,7%	13,5%	9,5%
1989	43,5%	33,8%	11,2%	11,5%
1990	40,1%	32,8%	13,8%	13,2%
1991	43,9%	31,5%	12,3%	12,3%
Total	41,9%	37,4%	10,7%	10,0%
Mitjana	42,5%	40,3%	8,3%	8,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

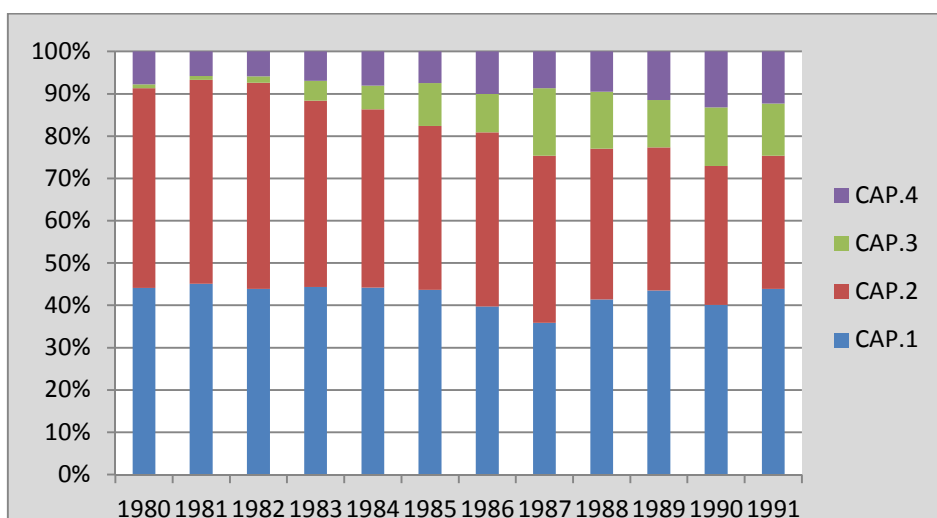

Figura 6. 12. Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions corrents en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Analitzem amb més detall cada capítol de despesa d'operacions corrents.

a) El capítol 1

El capítol 1, destinat al pagament de la plantilla de personal de l'Ajuntament, va disposar d'un total de 4.559 milions de pessetes en el total del període amb una mitjana anual de 379 milions de pessetes. El valor mínim va ser de 113 milions l'any 1980 i el valor màxim 749 milions en l'any 1991 amb una progressió anual constant. En pessetes en valor constant de 1980 la xifra màxima arriba als 290 milions en el mateix any i la progressió anual no sempre és gradual ja que hi ha algun any en què la xifra disminueix lleugerament. Amb aquests valors es podrien repartir els anys en quatre blocs: els que disposaven entre 100 i 150 milions de pessetes (1980 a 1982); entre 151 i 200 milions (1983 a 1986); entre 201 i 250 milions (1987 i 1990); i entre 251 i 300 milions (1988, 1989 i 1991).

En pessetes per habitant, l'Ajuntament de Sant Feliu es va gastar una mitjana de 120.671 en el conjunt de tota l'etapa estudiada, amb un mínim de 3.003 l'any 1980 i un màxim de 20.468 l'any 1991. Les quantitats s'igualen molt en pessetes en valor constant, podent-se agrupar les dades en quatre grups: menys de 4.000 pessetes per habitant (1980 a 1982); entre 4.001 i 5.000 (1983 a 1985); entre 5.001 i 6.000 (1986 a 1988 i 1990); i més de 6.000 (1989 i 1991).

Respecte el total conjunt de les operacions corrents i de capital, el capítol 1 va significar el 23,9% de tot el període estudiat i el percentatge menor es va produir l'any 1989, amb un 14,9% i el major en el primer pressupost democràtic, l'any 1980. Més significatiu és el valor del capítol 1 respecte només el total de les operacions corrents. Aquí veiem que el percentatge mitjà va ser de 41,9% amb un mínim del 35,9% l'any 1987 i un màxim de 45,1% l'any 1981.

Taula 6. 58. Distribució anual del capítol 1 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant de 1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	113.947.250	113.947.250	3.033	3.033	34,4%	44,1%
1981	154.591.957	133.711.800	4.068	3.518	24,5%	45,1%
1982	186.635.409	142.387.803	4.830	3.685	26,1%	43,9%
Segona legislatura						
1983	233.619.698	159.084.304	6.100	4.154	32,0%	44,3%
1984	280.560.317	171.744.867	7.282	4.458	31,2%	44,2%
1985	339.724.027	191.312.760	8.841	4.979	28,7%	43,7%
1986	362.027.306	187.232.929	9.681	5.007	23,1%	39,7%
1987	414.458.549	203.432.708	10.728	5.266	23,5%	35,9%
Tercera legislatura						
1988	536.824.739	251.149.650	14.247	6.665	27,5%	41,4%
1989	604.704.865	264.852.428	15.988	7.003	14,9%	43,5%
1990	582.689.219	238.869.916	15.406	6.315	21,8%	40,1%
1991	749.282.782	290.000.188	20.468	7.922	28,7%	43,9%
Total	4.559.066.118	2.347.726.603	120.671	62.004	23,8%	41,9%
Mitjana	379.922.177	195.643.884	10.056	5.167	26,4%	42,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Si observem en les taules 6.70 i 6.71 el desglossament del capítol 1 en els diferents articles, segons l'estructura pressupostària de 1979, ens crida l'atenció el

considerable augment del pressupost destinat a personal contractat que es produeix l'any 1985, cosa que segurament indica un moment clau en l'evolució de la plantilla municipal, valors que disminueixen en els dos anys següents, tornant-se a disparar en els anys 1989 i 1990. En l'estructura pressupostària dels anys 1990 i 1991 desapareix la categoria de personal contractat i la despesa en personal laboral es dispara fins als 183 milions de pessetes en el darrer any.

b) El capítol 2

El capítol 2, utilitzat pel el funcionament dels serveis municipals va disposar de 4.072 milions de pessetes, una xifra lleugerament inferior a la del capítol 1. El valor mitjà del període va ser de 339 milions de pessetes anuals, amb 121 milions com a xifra més baixa i 536 la més alta. En pessetes constants de 1980, les quantitats anual es poden distribuir en tres grups: menys de 150 milions anuals (1980 i 1981); entre 151 i 200 milions anuals (1982 a 1986 i 1990); i més de 200 milions (1987 a 1989 i 1991).

Sant Feliu de Llobregat es va gastar un total de 107.592 pessetes per habitant en el funcionament dels seus serveis, amb una mitjana anual de 8.966 i una xifra mínima de 3.243 i màxima de 14.652. En pessetes constants, els anys es poden dividir també en tres grups: menys de 4.000 pessetes per habitant (1980 i 1981); entre 4.000 i 5.000 pessetes per habitant (1982 a 1985); i més de 5.000 pessetes per habitant (1986 a 1991).

Respecte el total de les operacions corrents i de capital, el capítol 2 va significar el 21,3% del total dels pressupostos, amb xifres que van oscil·lar entre l'11,6% i el 36,8%. Entre les operacions corrents, el capítol 2 va representar el 37,4% en el conjunt del període en el qual es veu una pèrdua progressiva de valor percentual a mesura que van passant els anys. Així, mentre en els primers pressupostos el capítol 2 era el més importat de les operacions corrents arribant gairebé al 50%, en els darrers anys, els percentatges es troben prop del 30%.

Taula 6. 59. Distribució anual del capítol 2 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	121.825.881	121.825.881	3.243	3.243	36,8%	47,2%
1981	165.422.543	143.079.539	4.353	3.765	26,2%	48,2%
1982	206.782.625	157.758.508	5.351	4.083	28,9%	48,7%
Segona legislatura						
1983	232.038.655	158.007.686	6.059	4.126	31,8%	44,0%
1984	267.176.129	163.551.743	6.935	4.245	29,7%	42,1%
1985	301.477.909	169.774.777	7.845	4.418	25,5%	38,8%
1986	375.243.396	194.068.013	10.035	5.190	24,0%	41,2%
1987	455.784.924	223.717.333	11.798	5.791	25,8%	39,5%
Tercera legislatura						
1988	462.828.039	216.530.818	12.283	5.746	23,7%	35,7%
1989	470.044.812	205.873.174	12.428	5.443	11,6%	33,8%
1990	476.991.989	195.539.977	12.611	5.170	17,8%	32,8%
1991	536.392.196	207.603.646	14.652	5.671	20,5%	31,5%
Total	4.072.009.098	2.157.331.096	107.592	56.890	21,3%	37,4%
Mitjana	339.334.092	179.777.591	8.966	4.741	25,2%	40,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

En la distribució anual per articles de les taules 6.67 i 68 podem veure en l'estructura pressupostària de l'any 1979 que l'article amb major dotació pressupostària va ser, amb diferència, l'article 25 on s'inclouien les despeses del funcionament dels serveis. En la nova estructura de 1990 i 1991, l'article amb major despesa va ser el 22, destinat a material, subministraments i altres.

c) El capítol 3

Aquest capítol es va dedicar, íntegrament, al pagament dels interessos produïts pels préstecs sol·licitats a entitats financeres. El total d'interessos pagats en el conjunt del període va pujar a 1.159 milions de pessetes, una xifra que va anar augmentant a mesura que passaven els anys i que va passar dels 2 milions de l'any 1980 als 209 milions de l'any 1991. La mitjana anual va ser de 96 milions de pessetes. En pessetes constants la diferència entre la quantitat de 1980 i la més elevada, que en aquest cas era la de 1987, va ser de 87 milions i mig. Amb aquests valors, s'aprecia clarament diverses èpoques en el pagament d'interessos. Lògicament, els primers anys la magnitud de les quantitats va ser baixa, sense arribar als 5 milions de pessetes. Les quantitats pugen considerablement i, a partir de 1987 excepte 1989, es van situar al voltant dels vuitanta milions de pessetes.

En pessetes per habitant, Sant Feliu va destinar un total de 30.707 pessetes en el conjunt, amb una mitjana de 2.559. En valors constants de 1980, els anys amb major despesa estaven al voltant de les dues mil pessetes per habitant.

El valor relatiu dels interessos respecte el total del pressupost va representar el 6,1% en el conjunt de l'etapa estudiada amb percentatges entre el 0,5% i el 10,4%. Respecte les operacions corrents els percentatges agafen una dimensió considerable, representant una mitjana del 10,7% amb valors que oscil·len entre un màxim del 15,9% i un mínim del 0,9%.

Taula 6. 60. Distribució anual del capítol 3 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant de 1980)	PESETES /HABITANT (valor corrent)	PESETES /HABITANT (v.constant de 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	2.319.530	2.319.530	62	62	0,7%	0,9%
1981	3.328.731	2.879.132	88	76	0,5%	1,0%
1982	6.293.818	4.801.677	163	124	0,9%	1,5%
Segona legislatura						
1983	24.831.057	16.908.811	648	442	3,4%	4,7%
1984	35.810.249	21.921.227	929	569	4,0%	5,6%
1985	78.500.000	44.206.622	2.043	1.150	6,6%	10,1%
1986	83.282.735	43.072.084	2.227	1.152	5,3%	9,1%
1987	183.179.118	89.911.582	4.742	2.327	10,4%	15,9%
Tercera legislatura						
1988	175.009.000	81.876.721	4.644	2.173	9,0%	13,5%
1989	156.352.731	68.480.349	4.134	1.811	3,9%	11,2%
1990	200.526.268	82.204.529	5.302	2.173	7,5%	13,8%
1991	209.583.408	81.116.541	5.725	2.216	8,0%	12,3%
Total	1.159.016.645	539.698.806	30.707	14.275	6,1%	10,7%
Mitjana	96.584.720	44.974.900	2.559	1.190	5,0%	8,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

d) El capítol 4

El darrer capítol de les operacions corrents està destinat a comptabilitzar quantitats econòmiques entregades a altres entitats per a que aquestes financin operacions corrents, és a dir, subvencions i ajuts a través de transferències corrents.

En el total del període 1980-1991, l'Ajuntament de Sant Feliu va destinar 1.087 milions de pessetes a aquest concepte, menys que la quantitat pagada en interessos bancaris. La mitjana anual va ser de 90 milions i les xifres en valor corrent van anar des dels 19 milions de l'any 1981 fins els 209 de l'any 1991. Aquesta darrera xifra es transforma en 81 milions en pessetes constants de 1980.

En pessetes per habitant en valor corrent, l'Ajuntament va destinar un total de 28.844 per a tot el període, amb una mitjana de 2.404 pessetes per habitant anuals. En valor constant de 1980 les quantitats ens indiquen una progressió a mesura que avancen els anys, de manera que augmenten els valors destinats a subvencionar a altres.

El percentatge d'aquest capítol respecte el total del pressupost es va situar en el 5,7%, però si eliminem les operacions de capital, el percentatge de tot el període puja fins al 10%, amb valors que van dels del 5,8% fins el 13,2%, amb uns percentatges més elevats en els últims anys del període.

Taula 6. 61. Distribució anual del capítol 4 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (v.corrent)	PESSETES /HABITANT (v. const. 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS CORRENTS
Primera legislatura						
1980	20.043.963	20.043.963	533	533	6,1%	7,8%
1981	19.785.722	17.113.339	521	450	3,1%	5,8%
1982	25.072.903	19.128.608	649	495	3,5%	5,9%
Segona legislatura						
1983	36.558.735	24.894.823	955	650	5,0%	6,9%
1984	51.169.031	31.323.098	1.328	813	5,7%	8,1%
1985	58.245.512	32.800.476	1.516	854	4,9%	7,5%
1986	91.291.956	47.214.285	2.441	1.263	5,8%	10,0%
1987	100.841.740	49.497.129	2.610	1.281	5,7%	8,7%
Tercera legislatura						
1988	122.925.182	57.509.675	3.262	1.526	6,3%	9,5%
1989	159.858.953	70.016.027	4.227	1.851	3,9%	11,5%
1990	191.972.215	78.697.847	5.076	2.081	7,2%	13,2%
1991	209.622.830	81.131.799	5.726	2.216	8,0%	12,3%
Total	1.087.388.742	529.371.067	28.844	14.014	5,7%	10,0%
Mitjana	90.615.729	44.114.256	2.404	1.168	5,4%	8,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

En les taules 6.70 i 6.71 podem veure la distribució en articles del capítol 4. En el període entre 1980 i 1989 en què va funcionar l'estructura comptable basada en l'ordre ministerial de 1979, els principals articles utilitzats van ser el 43, el 47 i el 48. En el 43, destinat a Ens territorials, es comptabilitzaven les aportacions a altres entitats locals, com la Corporació Metropolitana de Barcelona o la Mancomunitat de Torreblanca. En el 47, anomenat "A Institucions sense afany de lucre", hi havia transferències a centres educatius, a patronats municipals, etc. i en el 48, anomenat

“A famílies” es comptabilitzaven els ajuts a entitats ciutadanes, culturals, juvenils...i esportives. En el sistema comptable dels anys 1990 i 1991, les subvencions atorgades a institucions sense afany de lucre i a famílies es van unificar en l'article 48.

6.5.2.5. Els capítols pressupostaris d'operacions de capital

Si analitzem la distribució interna de les operacions de capital al marge de les operacions corrents podem veure l'enorme pes dels capítols 6 i 9 i la seva evolució, així com el pes insignificant dels capítols 7 i 8.

En la taula 6.62 veiem el pes relatiu dels quatre capítols i s'aprecia el considerable augment anual del pes del capítol 9 dedicat al pagament de les amortitzacions dels préstecs sol·licitats a entitats bancàries que arriba a ser majoritari en tres dels darrers cinc anys. Degut a aquest augment, el pes relatiu del capítol 6 va perdent valor relatiu a mesura que augmenta el capítol 9. El capítol 7, amb un cert valor percentual els anys 1981, 1982 i 1983, desapareix del pressupost municipal a partir d'aquest any. El capítol 8 es manté en uns percentatges mínims, excepte l'any 1987 on té un pes relatiu una mica més gran.

Taula 6. 62. Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions de capital respecte el total d'operacions de capital de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

ANY	CAP-6	CAP-7	CAP-8	CAP-9
Primera legislatura				
1980	94,4%	0,2%	2,1%	3,3%
1981	64,9%	33,9%	0,3%	0,9%
1982	73,8%	15,5%	0,8%	9,9%
Segona legislatura				
1983	67,7%	18,6%	1,8%	11,9%
1984	73,7%	0,0%	2,4%	23,9%
1985	59,8%	0,0%	1,8%	38,4%
1986	53,8%	0,0%	1,3%	44,9%
1987	32,8%	0,0%	9,9%	57,4%
Tercera legislatura				
1988	31,0%	0,0%	3,2%	65,8%
1989	53,6%	0,0%	0,5%	46,0%
1990	57,8%	0,0%	1,3%	40,9%
1991	34,6%	0,0%	1,6%	63,8%
Total	51,6%	2,2%	1,9%	44,4%
Mitjana	58,2%	5,7%	2,2%	33,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

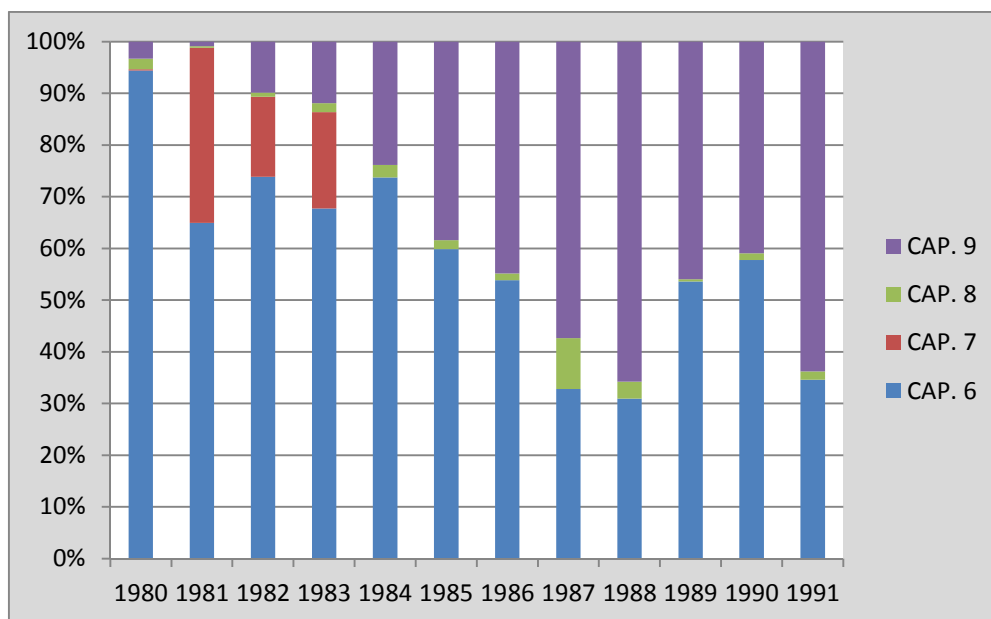

Figura 6. 13. Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions de capital en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Analitzem amb més profunditat cada capítol.

a) El capítol 6

El capítol 6 o els pressupostos extraordinaris d'inversions en els anys que van existir van significar un total de 4.249 milions de pessetes en el total del període, la segona xifra en quantitat absoluta després del capítol 1. La despesa mitjana anual d'inversió municipal va ser de 354 milions, amb valors que oscil·len entre els 68 milions de l'any 1980 i els 1.430 de l'any 1989, amb la inversió en el polígon industrial El Pla. Aquesta diferència, que representaria una distància vint-i-una vegades més gran entre el pressupost de 1989 i el de 1980 només seria deu vegades més gran en pessetes constants de 1980.

Si deixem de banda el cas concret de 1989, la inversió anual en pessetes constants es pot agrupar en quatre blocs: inversió menor de 100 milions (1980, 1983, 1987 i 1988); entre 101 i 150 milions (1984, 1985 i 1991); entre 151 i 200 milions (1981, 1982 i 1986); i més de 200 milions (1990).

En valor corrent, Sant Feliu va gastar 112.268 pessetes per habitant en inversió en el total del període, amb una mitjana de 9.356. En valor constant de 1980 la mitjana és de 4.738, i la distribució anual es mou entre 1.830 i 7.662 pessetes per habitant, sempre deixant de banda l'any 1989.

El percentatge de les inversions respecte el total del pressupost sense les Resultes va significar el 22,2%, tot i que l'any 1989 va pujar fins al 35,2% i el percentatge menor va ser just l'any anterior, amb el 10,4%. Dins les operacions de capital, aquest capítol va ser majoritari sempre excepte els anys 1987, 1988 i 1991 que va ser superat pel capítol 9. La mitjana anual entre les operacions de capital va ser de 51,6%.

Taula 6. 63. Distribució anual del capítol 6 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	68.746.736	68.746.736	1.830	1.830	20,8%	94,4%
1981	186.613.906	161.408.664	4.910	4.247	29,6%	64,9%
1982	214.656.789	163.765.861	5.555	4.238	30,0%	73,8%
Segona legislatura						
1983	137.268.603	93.473.626	3.584	2.441	18,8%	67,7%
1984	194.503.148	119.065.011	5.048	3.090	21,6%	73,7%
1985	242.149.581	136.364.523	6.302	3.549	20,5%	59,8%
1986	351.251.567	181.659.943	9.393	4.858	22,5%	53,8%
1987	199.900.828	98.119.261	5.174	2.540	11,3%	32,8%
Tercera legislatura						
1988	202.449.542	94.714.584	5.373	2.514	10,4%	31,0%
1989	1.430.366.693	626.480.973	37.818	16.564	35,2%	53,6%
1990	706.886.328	289.783.769	18.689	7.662	26,4%	57,8%
1991	314.491.600	121.719.897	8.591	3.325	12,0%	34,6%
Total	4.249.285.321	2.155.302.847	112.268	56.857	22,2%	51,6%
Mitjana	354.107.110	179.608.571	9.356	4.738	21,6%	58,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Dins l'estructura dels pressupostos dels anys 1980 fins a 1989, la normativa deixava que els articles s'adaptessin als programes que tinguessin cada òrgan o servei municipal, amb la qual cosa no es pot establir una diferenciació en la taula 6.70. En l'estructura dels anys 1990 i 1991, en canvi, si que hi ha una distribució en articles fixada per la normativa.

En la taula 6.64 podem veure les principals actuacions inversores de cada any, excepte la de 1980 on la informació pressupostària obtinguda no permetia diferenciar-les. S'observa que entre els anys 1981 i 1985 la temàtica esportiva va estar al capdavant de l'actuació inversora municipal, essent substituït per actuacions inversores de tipus urbanístic, ja sigui la millora de vies urbanes, la urbanització de nous barris o la construcció o millora d'edificis de serveis municipals (mercat, guàrdia urbana, biblioteca, centres docents). En la darrera etapa, les principals actuacions inversores van estar relacionades amb la construcció de polígons industrials, especialment el del Pla.

Taula 6. 64. Principals actuacions inversores de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

ANY	ACTUACIÓ INVERSORA	PESETES
1981	Piscines de l'Escorxador	57.831.235
	Urbanització Plaça La Salut	43.570.428
	Construcció escola Pau Vila	12.151.891
1982	Urbanització Plaça 11 de setembre	38.266.665
	Construcció Pavelló municipal d'esports	38.000.000
	Conservació i manteniment vies públiques	21.933.467
1983	Pavelló municipal d'esports	71.191.633
	Ampliació escoles Pau Vila i Gegant del pi	19.982.255
	Masia Can Ricart	11.744.660
1984	Instal·lació complementària escoles públiques	27.000.000
	Expropiació 1 fase P.E.R.I. ⁶³⁷ C.Bertran	23.000.000
	Pavimentació diversos carrers	20.000.000
1985	Reforma Pavelló municipal d'esports	39.727.230
	Reforma Casa de la Vila	19.979.846
	Obres finalització centre docent	14.272.670
1986	Prolongació Rambla Marquesa de Castellbell	100.190.276
	P.E.R.I. Bertrand	36.708.000
	Urbanització Carrer Creus i altres	30.160.000
1987	Urbanització Can Maginàs	26.743.339
	Transf. línia elèctrica alta tensió C. Buigas	17.000.000
	Reparació Mercat municipal	14.200.000
1988	Nou edifici Guardia Urbana	38.000.000
	Actuacions urbanístiques urgents	27.151.585
	Obres rehabilitació piscina municipal	20.156.320
1989	Polígon industrial El Pla	521.188.755
	Polígon industrial El Pla PPSF1	488.197.480
	Obres urbanització Polígon industrial Armenteres	111.306.024
1990	Creació Biblioteca Torre Roser	189.302.367
	Obres urbanització Polígon industrial El Pla+finan.	49.950.268
	Urbanització Rambla Marquesa Castellbell	35.000.000
1991	Obres compl. PP SF-1 Polígon industrial El Pla	92.267.722
	Millores infraestructures Can Maginàs	47.667.546
	Millores infraestructures vies públiques	41.626.964

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) El capítol 7

Com podem veure en la taula següent, el capítol 7, dedicat a les transferències de capital a altres entitats només va tenir presència en els pressupostos municipals en els anys 1980 a 1983, tot i que aquestes quantitats, en realitat, van ser aportacions al propi pressupost d'inversions municipal. Al desaparèixer els pressupostos d'inversions va desaparèixer les quantitats del capítol 7.

⁶³⁷ Les sigles P.E.R.I. signifiquen Pla Especial de Reforma Interior i fan referència a projectes urbanístics

Taula 6. 65. Distribució anual del capítol 7 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	171.730	171.730	5	5	0,1%	0,2%
1981	97.328.752	84.182.922	2.561	2.215	15,4%	33,9%
1982	44.925.961	34.274.894	1.163	887	6,3%	15,5%
Segona legislatura						
1983	37.771.295	25.720.520	986	672	5,2%	18,6%
1984	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1985	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1986	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1987	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Tercera legislatura						
1988	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1989	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1990	0	0	0	0	0,0%	0,0%
1991	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Total	180.197.738	144.350.066	4.714	3.778	0,9%	2,2%
Mitjana	15.016.478	12.029.172	393	315	2,2%	5,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

c) El capítol 8

El capítol 8, dedicat a la variació d'actius financers, en realitat es va utilitzar de manera exclusiva a pagaments avançats dels seus treballadors, és a dir, a bestretes de la nòmina de la plantilla municipal, a més del pagament avançat de determinats serveis. En les taules 6.67 i 6. 68 podem veure que entre 1980 i 1989 aquestes despeses es van canalitzar a través de l'article 85 i els anys 1990 i 1991, amb la nova estructura pressupostària, a través de 'article 82.

En la taula següent podem veure la magnitud de les xifres dedicades a aquesta funció, amb un total de 153 milions de pessetes que va significar el 0,8% del total del pressupost i l'1,9% de les operacions de capital. L'any 1987 va ser especial per aquest capítol ja que les despeses van pujar fins als 60 milions, un 9,9% del total de les despeses de capital d'aquell any.

Taula 6. 66. Distribució anual del capítol 8 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	1.530.298	1.530.298	41	41	0,5%	2,1%
1981	903.114	781.134	24	21	0,1%	0,3%
1982	2.312.390	1.764.168	60	46	0,3%	0,8%
Segona legislatura						
1983	3.549.600	2.417.115	93	63	0,5%	1,8%
1984	6.255.238	3.829.141	162	99	0,7%	2,4%
1985	7.111.262	4.004.648	185	104	0,6%	1,8%
1986	8.449.718	4.370.017	226	117	0,5%	1,3%
1987	60.209.520	29.553.222	1.558	765	3,4%	9,9%
Tercera legislatura						
1988	21.193.610	9.915.280	562	263	1,1%	3,2%
1989	12.262.950	5.371.004	324	142	0,3%	0,5%
1990	15.808.683	6.480.674	418	171	0,6%	1,3%
1991	14.271.414	5.523.566	390	151	0,5%	1,6%
Total	153.857.797	75.540.266	4.043	1.983	0,8%	1,9%
Mitjana	12.821.483	6.295.022	337	165	0,8%	2,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

d) El capítol 9

Aquest capítol, dedicat als passius financers, és el dedicat a l'amortització dels préstecs sol·licitats per l'Ajuntament. Com hem comentat anteriorment les xifres absolutes i relatives d'aquest capítol van anar augmentant considerablement fins arribar a ser, en algun any, fins al 30% del total del pressupost i el 19,1% del pressupost total del conjunt del període. Les xifres absolutes van passar dels 2 milions de pessetes de l'any 1980 als 1.227 milions de l'any 1987. Com es pot observar en la taula següent, les quantitats destinades a aquests capítols en els darrers quatre anys va ser molt elevada.

Per fer front a les amortitzacions, l'Ajuntament de Sant Feliu va destinar un total de 97.020 pessetes per habitant, amb una mitjana anual de 8.085 que es converteix en 3.667 pessetes per habitant si considerem les pessetes en valor constant de 1980. En valors relatius respecte el total del pressupost podem veure com en els darrers sis anys els percentatges se situen per sobre el 18%, mentre dins les operacions de capital els tants per cents són molt elevats, arribant a ser majoritaris en els anys 1987, 1988 i 1991.

Taula 6. 67. Distribució anual del capítol 9 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.

ANY	TOTAL (valor corrent)	TOTAL (valor constant 1980)	PESSETES /HABITANT (valor corrent)	PESSETES /HABITANT (v.constant 1980)	% RESPECTE EL TOTAL	% RESPECTE OPERACIONS DE CAPITAL
Primera legislatura						
1980	2.388.961	2.388.961	64	64	0,7%	3,3%
1981	2.586.789	2.237.401	68	59	0,4%	0,9%
1982	28.781.416	21.957.905	745	568	4,0%	9,9%
Segona legislatura						
1983	24.114.840	16.421.101	630	429	3,3%	11,9%
1984	63.000.000	38.565.421	1.635	1.001	7,0%	23,9%
1985	155.500.000	87.568.532	4.047	2.279	13,1%	38,4%
1986	292.600.000	151.326.582	7.825	4.047	18,7%	44,9%
1987	349.828.942	171.709.931	9.055	4.445	19,8%	57,4%
Tercera legislatura						
1988	430.283.897	201.305.272	11.419	5.342	22,0%	65,8%
1989	1.227.317.732	537.548.316	32.450	14.213	30,2%	46,0%
1990	500.911.486	205.345.630	13.244	5.429	18,7%	40,9%
1991	579.848.183	224.422.723	15.839	6.130	22,2%	63,8%
Total	3.657.162.246	1.660.797.774	97.020	44.005	19,1%	44,4%
Mitjana	304.763.521	138.399.814	8.085	3.667	13,4%	33,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

En definitiva, podem resumir que les despeses per amortització de préstecs del capítol 9 van tenir una evolució lògica d'increment anual que es dispara els anys 1987, 1988 i 1991 quan el percentatge d'aquest capítol dins les operacions de capital va ser superior al de la inversió municipal realitzada amb el capítol 6 o els pressupostos d'inversions. En la figura 6.15 veiem representada aquesta evolució dels dos capítols.

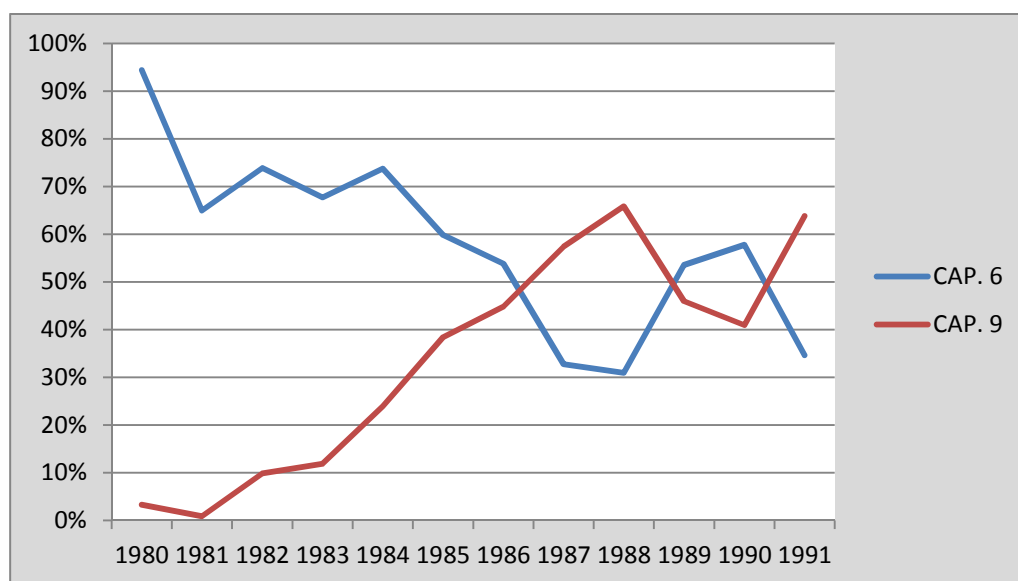

Figura 6. 14. Distribució anual del percentatge del capítol 6 i del capítol 9 en relació amb el total de les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6. 68. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat Període 1980-1991

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL (1980-1991)
A. OPERACIONS CORRENTS													
CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	113.947.250	154.591.857	186.635.409	233.619.698	280.560.317	339.724.027	362.027.306	414.458.549	536.824.739	604.704.865	582.689.219	749.282.782	4.559.066.118
CAP.2 COMPRA DE BÉNS CORRENTS I DE SERVEIS	121.825.881	165.422.543	206.782.625	232.038.655	267.176.129	301.477.909	375.243.396	455.784.924	462.828.039	470.044.812	476.991.989	536.392.196	4.072.009.098
CAP.3 INTERESSOS	2.319.530	3.328.731	6.293.818	24.831.057	35.810.249	78.500.000	83.282.735	183.179.118	175.009.000	156.352.731	200.526.268	209.583.408	1.159.016.645
CAP.4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	20.043.963	19.785.722	25.072.903	36.558.735	51.169.031	58.245.512	91.291.956	100.841.740	122.925.182	159.858.953	191.972.215	209.622.830	1.087.388.742
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	258.136.624	343.128.953	424.784.755	527.048.145	634.715.726	777.947.448	911.845.393	1.154.264.331	1.297.586.960	1.390.961.361	1.452.179.691	1.704.881.216	10.877.480.603
B. OPERACIONS DE CAPITAL													
CAP.6. INVERSIONS DE CAPITAL / PRESS. D'INVERSIONS	68.746.736	186.613.906	214.656.789	137.268.603	194.503.148	242.149.581	351.251.567	199.900.828	202.449.552	1.430.366.693	706.886.328	314.491.600	4.249.285.331
CAP.7 TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	171.730	97.328.752	44.925.961	37.771.295	0	0	0	0	0	0	0	0	180.197.738
CAP.8 VARIACIÓ ACTIUS FINANCERS	1.530.298	903.114	2.312.390	3.549.600	6.255.238	7.111.262	8.449.718	60.209.520	21.193.610	12.262.950	15.808.683	14.271.414	153.857.797
CAP.9 VARIACIÓ PASSIUS FINANCERS	2.388.961	2.586.789	28.781.416	24.114.840	63.000.000	155.500.000	292.600.000	349.828.942	430.283.897	1.227.317.732	500.911.486	579.848.183	3.657.162.246
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	72.837.725	287.432.561	290.676.556	202.704.338	263.758.386	404.760.843	652.301.285	609.939.290	653.927.059	2.669.947.375	1.223.606.497	908.611.197	8.240.503.112
TOTAL	330.974.349	630.551.514	715.461.311	729.752.483	898.474.112	1.182.708.291	1.564.146.678	1.764.203.621	1.951.514.019	4.060.908.736	2.675.786.188	2.613.492.413	19.117.983.715

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6. 69. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en valors relatius respecte el total del pressupost sense les resultes. Període 1980-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL (1980-1991)
A. OPERACIONS CORRENTS													
CAP.1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	34,4%	24,5%	26,1%	32,0%	31,2%	28,7%	23,1%	23,5%	27,5%	14,9%	21,8%	28,7%	23,8%
CAP.2 COMPRA DE BENS CORRENTS I DE SERVEIS	36,8%	26,2%	28,9%	31,8%	29,7%	25,5%	24,0%	25,8%	23,7%	11,6%	17,8%	20,5%	21,3%
CAP.3 INTERESSOS	0,7%	0,5%	0,9%	3,4%	4,0%	6,6%	5,3%	10,4%	9,0%	3,9%	7,5%	8,0%	6,1%
CAP.4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	6,1%	3,1%	3,5%	5,0%	5,7%	4,9%	5,8%	5,7%	6,3%	3,9%	7,2%	8,0%	5,7%
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	78,0%	54,4%	59,4%	72,2%	70,6%	65,8%	58,3%	65,4%	66,5%	34,3%	54,3%	65,2%	56,9%
B. OPERACIONS DE CAPITAL													
CAP.6. INVERSIONS DE CAPITAL / PRESS. D'INVERSIONS	20,8%	29,6%	30,0%	18,8%	21,6%	20,5%	22,5%	11,3%	10,4%	35,2%	26,4%	12,0%	22,2%
CAP.7 TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	0,1%	15,4%	6,3%	5,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%
CAP.8 VARIACIÓ ACTIUS FINANCERS	0,5%	0,1%	0,3%	0,5%	0,7%	0,6%	0,5%	3,4%	1,1%	0,3%	0,6%	0,6%	0,8%
CAP.9 VARIACIÓ PASSIUS FINANCERS	0,7%	0,4%	4,0%	3,3%	7,0%	13,2%	18,7%	19,8%	22,1%	30,2%	18,7%	22,2%	19,1%
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	22,0%	45,6%	40,6%	27,8%	29,4%	34,2%	41,7%	34,6%	33,5%	65,7%	45,7%	34,8%	43,1%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6. 70 Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 (1)

	1980	1981	1982	1983	1984	1985
CAP.0 RESULTES						
01. Operacions corrents	43.891.920	118.091.526	162.401.053	206.479.038	317.350.806	349.359.958
02. Operacions de capital	71.053.808	51.317.754	41.560.428	112.247.674	254.145.380	164.351.037
TOTAL CAP.0	114.945.728	169.409.280	203.961.481	318.726.712	571.496.186	513.710.995
A. OPERACIONS CORRENTS						
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL						
11. Retribucions bàsiques	36.501.485	44.323.763	52.788.713	75.871.114	91.018.344	108.915.009
12. Altres remuneracions	44.028.131	63.449.323	72.783.602	78.638.854	96.651.753	101.263.272
13. Complement familiar	655.500	724.050	774.750	948.242	844.150	896.900
14. Remuneracions en espècies	137.500	280.000	262.080	1.305.037	2.537.659	3.254.135
16. Personal laboral	2.466.000	4.390.912	8.517.318	12.337.451	17.183.104	17.389.404
17. Personal contractat	0	2.810.861	2.518.968	4.540.944	9.228.345	27.545.671
18. Assegurances socials	5.844.141	13.979.882	17.201.032	18.864.837	25.073.824	28.284.636
19. Classes passives	24.314.493	24.633.166	31.788.946	41.113.219	38.023.138	52.175.000
TOTAL CAP.1	113.947.250	154.591.957	186.635.409	233.619.698	280.560.317	339.724.027
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS						
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina	6.326.496	7.688.969	4.833.338	6.336.964	91.018.344	7.891.732
22. Despeses d'immobles	30.295.979	19.074.415	22.912.503	25.779.431	96.651.753	34.993.073
23. Transport i comunicacions	0	0	0	0	844.150	0
24. Dietes, locomoció i trasllats	455.645	508.171	278.018	419.831	2.537.659	708.416
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis	77.755.427	120.003.718	154.204.176	174.776.678	17.183.104	230.661.722
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)	434.783	16.708.583	22.441.219	22.383.108	9.228.345	25.665.120
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable	3.643.096	1.438.687	2.113.371	2.342.643	25.073.824	1.557.846
29. Dotació per a serveis nous	2.914.455	0	0	0	38.023.138	0
TOTAL CAP.2	121.825.881	165.422.543	206.782.625	232.038.655	280.560.317	301.477.909
CAP.3. INTERESSOS						
31. De deuta representada per títols valors	0	0	0	0	0	0
32. De bestretes i préstecs	2.319.530	3.328.731	6.293.818	24.831.057	35.810.249	78.500.000
33. De dipòsits	0	0	0	0	0	0
TOTAL CAP.3	2.319.530	3.328.731	6.293.818	24.831.057	35.810.249	78.500.000
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS						
41. A l'Estat	0	0	0	0	0	0
42. A Organismes autònoms administratius	0	0	0	0	0	0
43. A Ens territorials	13.550.974	12.547.529	16.134.853	23.931.666	30.957.274	26.563.073
46. A Empreses comercials, industrials o financeres	0	0	0	0	0	0
47. A Institucions sense afany de lucre	0	2.600.000	2.887.713	5.786.099	11.738.546	20.125.980
48. A famílies	6.492.989	4.638.193	6.050.337	6.840.970	8.473.211	11.556.459
TOTAL CAP.4	20.043.963	19.785.722	25.072.903	36.558.735	51.169.031	58.245.512
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	258.136.624	343.128.953	424.784.755	527.048.145	634.715.726	777.947.448
B. OPERACIONS DE CAPITAL						
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)						
68.746.736	186.613.906	214.656.789	137.268.603	194.503.148	242.149.581	
TOTAL CAP.6	68.746.736	186.613.906	214.656.789	137.268.603	194.503.148	242.149.581
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL						
71. A l'Estat	0	0	0	0	0	0
72. A Organismes autònoms administratius	0	0	0	0	0	0
73. A Ens territorials	171.730	97.328.752	44.925.961	37.771.295	0	0
76. A Empreses comercials, industrials o financeres	0	0	0	0	0	0
TOTAL CAP.7	171.730	97.328.752	44.925.961	37.771.295	0	0
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS						
81. Constitució de dipòsits	0	0	0	0	0	0
82. Adquisició de títols a curt termini	0	0	0	0	0	0
83. Adquisició d'obligacions	0	0	0	0	0	0
84. Adquisició d'accions	0	0	0	0	0	0
85. Concessió de préstecs a curt termini	533.970	903.114	2.312.390	3.549.600	6.255.238	7.111.262
86. Concessió de préstecs a llarg termini	0	0	0	0	0	0
87. Altres variacions d'actius financers	996.328	0	0	0	0	0
TOTAL CAP.8	1.530.298	903.114	2.312.390	3.549.600	6.255.238	7.111.262
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS						
91. Devolució de dipòsits	0	0	0	0	0	0
92. Amortització de deuta emesa a curt termini	0	0	0	0	0	0
93. Amortització de deuta emesa a llarg termini	0	0	0	0	0	0
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini	0	0	20.000.000	20.000.000	40.000.000	120.000.000
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini	2.388.961	2.586.789	3.341.736	4.114.840	23.000.000	35.500.000
TOTAL CAP.9	2.388.961	2.586.789	28.781.416	24.114.840	63.000.000	155.500.000
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	72.837.725	287.432.561	290.676.556	202.704.338	263.758.386	404.760.843
TOTAL PRESSUPOST	445.920.077	799.970.794	919.422.792	1.048.479.195	1.469.970.298	1.696.419.286
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	330.974.349	630.561.514	715.461.311	729.752.483	898.474.112	1.182.708.291

Taula 6.70. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 (2)

	1986	1987	1988	1989	1990	1991
CAP.0 RESULTES						
01. Operacions corrents	273.140.363	370.364.253	514.969.905	740.039.095		
02. Operacions de capital	118.142.519	531.346.631	585.089.085	576.000.278		
TOTAL CAP.0	391.282.882	901.710.884	1.100.058.990	1.316.039.373	2.381.494.464	1.678.633.050
A. OPERACIONS CORRENTS						
CAP.1. REMUNERACIONS DE PERSONAL						
11. Retribucions bàsiques	124.451.806	127.886.629	134.345.738	148.204.074		
12. Altres remuneracions	114.965.060	128.586.337	161.587.781	170.121.797		
13. Complement familiar	967.050	422.600	435.500	1.544.375		
14. Remuneracions en espècies	4.993.235	911.747	1.006.333	2.839.235		
16. Personal laboral	21.751.681	41.312.516	74.442.055	83.156.509		
17. Personal contractat	14.455.903	11.924.537	62.148.581	85.274.966		
18. Assegurances socials	18.532.571	26.559.633	33.187.841	35.430.910		
19. Classes passives	61.910.000	76.854.550	69.670.910	78.132.999		
TOTAL CAP.1	362.027.306	414.458.549	536.824.739	604.704.865	582.689.219	749.282.782
CAP.2. COMPRES DE BÉNS I SERVEIS						
21. Dotació ordinària per despesa d'oficina	7.641.307	11.619.614	11.108.369	11.344.908		
22. Despeses d'immobles	49.639.496	67.348.289	60.442.235	54.090.608		
23. Transport i comunicacions	0	0	0	0		
24. Dietes, locomoció i trasllats	540.877	677.171	1.117.454	635.054		
25. Despeses especials per al funcionament dels serveis	284.945.136	335.992.236	353.360.004	370.351.816		
26. Conservació ordinària d'inversions (excepte edificis)	31.610.298	38.073.174	35.675.795	31.966.511		
27. Mobiliari, equipament d'oficina i altre material inventariable	866.282	2.074.440	1.124.182	1.655.915		
29. Dotació per a serveis nous	0	0	0	0		
TOTAL CAP.2	375.243.396	455.784.924	462.828.039	470.044.812	476.991.989	536.392.196
CAP.3. INTERESSOS						
31. De deuta representada per títols valors	0	0	0	0	0	0
32. De bestretes i préstecs	83.282.735	183.179.118	175.009.000	156.352.731		
33. De dipòsits	0	0	0	0		
TOTAL CAP.3	83.282.735	183.179.118	175.009.000	156.352.731	200.526.268	209.583.408
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS						
41. A l'Estat	0	0	0	0	0	0
42. A Organismes autònoms administratius	0	0	0	62.500.000	0	0
43. A Ens territorials	47.899.169	34.188.400	38.518.596	66.918.071		
46. A Empreses comercials, industrials o financeres	0	0	0	0		
47. A Institucions sense afany de lucre	31.989.133	53.118.516	68.725.530	12.642.913		
48. A famílies	11.403.654	13.534.824	15.681.056	17.797.969		
TOTAL CAP.4	91.291.956	100.841.740	122.925.182	159.858.953	191.972.215	209.622.830
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	911.845.393	1.154.264.331	1.297.586.960	1.390.961.361	1.452.179.691	1.704.881.216
B. OPERACIONS DE CAPITAL						
CAP.6. INVERSIONS REALS /PRESSUPOST D'INVERSIONS)						
TOTAL CAP.6	351.251.567	199.900.828	202.449.542	1.430.366.693	706.886.328	314.491.600
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL						
71. A l'Estat	0	0	0	0		
72. A Organismes autònoms administratius	0	0	0	0		
73. A Ens territorials	0	0	0	0		
76. A Empreses comercials, industrials o financeres	0	0	0	0		
TOTAL CAP.7	0	0	0	0	0	0
CAP.8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS						
81. Constitució de dipòsits	0	0				
82. Adquisició de títols a curt termini	0	0				
83. Adquisició d'obligacions	0	0				
84. Adquisició d'accions	0	0				
85. Concessió de préstecs a curt termini	8.449.718	60.209.520	21.193.610	12.262.950		
86. Concessió de préstecs a llarg termini	0	0				
87. Altres variacions d'actius financers	0	0				
TOTAL CAP.8	8.449.718	60.209.520	21.193.610	12.262.950	15.808.683	14.271.414
CAP.9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS						
91. Devolució de dipòsits	0	0	0	0		
92. Amortització de deuta emesa a curt termini	0	0	0	0		
93. Amortització de deuta emesa a llarg termini	0	0	0	0		
94. Amortització de préstecs rebuts a curt termini	250.000.000	300.000.000	335.000.000	450.000.000		
95. Amortització de préstecs rebuts a llarg termini	42.600.000	49.828.942	95.283.897	777.317.732		
TOTAL CAP.9	292.600.000	349.828.942	430.283.897	1.227.317.732	500.911.486	579.848.183
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	652.301.285	609.939.290	653.927.049	2.669.947.375	1.223.606.497	908.611.197
TOTAL PRESSUPOST	1.955.429.560	2.665.914.505	3.051.572.999	5.376.948.109	5.057.280.652	4.292.125.463
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	1.564.146.678	1.764.203.621	1.951.514.009	4.060.908.736	2.675.786.188	2.613.492.413

Taula 6. 71. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1990 i 1991.

	1990	1991
CAP.0 RESULTES		
01. Operacions corrents	690.641.379	519.285.481
02. Operacions de capital	1.690.853.085	1.159.347.569
TOTAL CAP.0	2.381.494.464	1.678.633.050
A. OPERACIONS CORRENTS		
CAP.1. DESPESES DE PERSONAL		
10. Alts càrrecs	20.562.922	30.505.004
11. Personal eventual de gabinets	12.070.938	14.003.816
12. Personal funcionari	278.318.519	325.678.141
13. Personal laboral	120.488.437	183.461.429
14. Altre personal	2.991.374	7.814.197
15. Incentius al rendiment	39.667.856	63.305.493
16. Quotes, prestacions i despeses a càrrec de l'ocupador	108.589.173	124.514.702
TOTAL CAP.1	582.689.219	749.282.782
CAP.2. DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS		
20. Arrendaments	7.501.198	7.483.073
21. Reparacions, manteniment i conservació	65.008.462	59.117.598
22. Material, subministraments i altres	401.232.818	466.590.483
23. Indemnitzacions per raó del servei	3.249.511	3.201.042
TOTAL CAP.2	476.991.989	536.392.196
CAP.3. DESPESES FINANCERES		
30. De deute interior	0	0
31. De préstecs de l'interior	195.688.515	201.653.696
32. De deute exterior	0	0
34. De préstecs de l'exterior	0	0
35. De dipòsits, fiances i altres	4.837.753	7.929.712
TOTAL CAP.3	200.526.268	209.583.408
CAP.4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
40. A l'Administració general de l'Entitat local	0	0
41. A Organismes autònoms administratius de l'Entitat local	66.005.186	71.249.872
42. A l'Estat	0	0
43. A Organismes autònoms comercials, industrials, financers i similars de l'Entitat local	0	0
44. A Empreses de l'Entitat local	0	0
45. A Comunitats Autònomes	0	0
46. A Entitats locals	86.549.723	88.189.978
47. A Empreses privades	0	0
48. A famílies i institucions sense afany de lucre	38.891.289	49.982.980
49. A l'exterior	526.017	200.000
TOTAL CAP.4	191.972.215	209.622.830
TOTAL OPERACIONS CORRENTS	1.452.179.691	1.704.881.216
B. OPERACIONS DE CAPITAL		
CAP.6. INVERSIONS REALS		
60. Inversió nova en infraestructura i béns destinats a l'ús general	476.574.267	94.570.250
61. Inversió de reposició en infraestructura i béns destinats a l'ús general	183.109.525	162.509.151
62. Inversió nova associada al funcionament operatiu dels serveis	12.116.593	42.800.062
63. Inversió de reposició associada al funcionament operatiu dels serveis	23.986.203	0
64. Despeses en inversions de caràcter immaterial	11.099.740	14.612.137
68. Despeses en inversions de béns patrimonials	0	0
69. Inversions en béns comuns	0	0
TOTAL CAP.6	706.886.328	314.491.600
CAP.7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		
70. A l'Administració general de l'Entitat local	0	0
71. A Organismes autònoms administratius de l'Entitat local	0	0
72. A l'Estat	0	0
73. A Organismes autònoms comercials, industrials, financers i similars de l'Entitat local	0	0
74. A Empreses de l'Entitat local	0	0
75. A Comunitats Autònomes	0	0
76. A Entitats locals	0	0
77. A Empreses privades	0	0
78. A famílies i institucions sense afany de lucre	0	0
79. A l'exterior	0	0
TOTAL CAP.7	0	0
CAP.8. ACTIUS FINANCERS		
80. Adquisició de deute del sector públic	0	0
81. Adquisició d'obligacions i bons fora del sector públic	0	0
82. Concesió de préstecs al sector públic	15.808.683	14.271.414
83. Concesió de préstecs fora del sector públic	0	0
84. Constitució de dipòsits i fiances	0	0
85. Adquisició d'accions dins el sector públic	0	0
86. Adquisició d'accions fora del sector públic	0	0
TOTAL CAP.8	15.808.683	14.271.414
CAP.9. PASSIUS FINANCERS		
90. Amortització de deute interior	0	0
91. Amortització de préstecs de l'interior	400.911.486	479.848.183
92. Amortització de deute exterior	0	0
93. Amortització de préstecs de l'exterior	0	0
94. Devolució de dipòsits i fiances	100.000.000	100.000.000
TOTAL CAP.9	500.911.486	579.848.183
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	1.223.606.497	908.611.197
TOTAL PRESSUPOST	5.057.280.652	4.292.125.463
TOTAL PRESSUPOST (sense Resultes)	2.675.786.188	2.613.492.413

Síntesi

Un cop analitzats els pressupostos generals de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat durant el període 1980-1991, les dades més significatives que podem aportar són les següents:

- L'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va destinar un total de 28.779 milions de pessetes en la seva actuació política del període 1980-1991, amb una mitjana anual de 2.398 milions de pessetes.
- En el període 1980-1991, els pressupostos municipals van representar una despesa de 761.791 pessetes per habitant, amb una mitjana anual de 63.483 pessetes per habitant.
- La distribució interna del total del pressupost entre les Resultes, les operacions corrents i les operacions de capital va ser del 33,6%, el 37,8% i el 28,6%, respectivament.
- Sense considerar el capítol 0 de Resultes, el pressupost total de tot el període va ser de 19.117 milions de pessetes, amb una mitjana anual de 1.593 milions i una despesa total de 505.860 pessetes per habitant.
- En el conjunt del període i sense el capítol 0, les despeses majoritàries van ser destinades al pagament de les operacions corrents de l'Ajuntament, amb el 56,9% mentre es gastava el 43,1% en operacions de capital.
- Dins la distribució interna dels capítols pressupostaris de despeses corrents, el capítol 1 destinat al pagament de la plantilla municipal de personal va ser el de major despesa, amb el 41,9% del total, seguit del capítol 2, amb el 37,4%. En el conjunt del període, el capítol 4, amb el 10,0%, va ser inferior a les despeses financeres del capítol 3, amb el 10,7%.
- En la distribució interna de les operacions de capital, les inversions són les que tenen un major percentatge de participació en el conjunt del període, el 51,6%, però el capítol 9, amb el 44,4% del període, adquireix un gran pes a partir de la meitat dels anys vuitanta.

6.5.3. Les despeses dedicades a l'esport

6.5.3.1. Despeses dedicades a l'esport en valors totals

L'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va destinar a finalitats esportives en el període 1980-1991 una suma total de 931.144.299 pessetes, amb una mitjana anual de 77.595.358 pessetes. En la taula 6.69 podem veure que aquestes quantitats es transformen en 512 milions i 42,7 milions de mitjana anual si considerem l'adaptació al nivell d'inflació i mantenim el valor monetari en pessetes constants de 1980.

Analitzant la distribució per anys es pot constatar com, en pessetes corrents, els anys 1991, 1990 i 1983, per aquest ordre, són els que van tenir una major despesa esportiva. Si mantenim el valor econòmic del diner es produeix alguna variació en l'anàlisi, ja que, en proporció, l'Ajuntament va disposar de més recursos econòmics per a l'esport en l'any 1983, seguit de l'any 1990 i el 1991. El pressupost de 1981 també va ser important per l'època. A l'altre extrem, l'any amb menor actuació econòmica municipal va ser 1986.

Taula 6. 72. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Despeses totals en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.

	TOTAL PRESSUPOST (valor corrent)	TOTAL PRESSUPOST (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	22.974.080	22.974.080
1981	75.286.831	65.123.108
1982	71.300.576	54.402.339
Segona legislatura		
1983	101.956.950	69.432.683
1984	40.670.698	24.890.467
1985	74.024.066	41.675.547
1986	41.363.423	21.384.890
1987	48.999.499	24.058.753
Tercera legislatura		
1988	65.706.844	30.750.803
1989	80.842.374	35.408.960
1990	152.343.107	62.460.675
1991	155.675.851	60.246.553
Total	931.144.299	512.808.859
Mitjana	77.595.358	42.734.072

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.2. Despeses dedicades a l'esport en pessetes per habitant

Utilitzant l'indicador pessetes per habitant, podem veure en la taula 6.70 que l'Ajuntament de Sant Feliu va dedicar 24.618 pessetes per persona en el total del període 1980-1991, amb una mitjana anual de 2.051 pessetes/habitant. Les dades anuals en pessetes corrents mantenen el mateix ordre que en l'apartat anterior. És a dir, els anys 1991, 1990 i 1983 són els que l'Ajuntament va gastar més diners per habitant, situant-se la punta màxima en 4.253 pessetes/habitant. La xifra menor va ser la de l'any 1980, amb 611 pessetes/habitant.

El total del període en pessetes constants de 1980 es transforma en 13.521 pessetes/habitant, amb una mitjana de 1.127. La xifra més alta és, en aquest cop, la de l'any 1983, amb 1.813 pessetes/habitant, seguida de la de 1981 i la de 1990. Els anys 1980, 1984, i el període comprés entre 1986 i 1989 corresponen als exercicis

pressupostaris en què l'Ajuntament va destinar una quantitat menor de recursos econòmics en proporció a la grandària de la seva població.

Taula 6. 73. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant.

	PESSETES/HABITANT (valor corrent)	PESSETES/HABITANT (valor constant de 1980)
Primera legislatura		
1980	611	611
1981	1.981	1.714
1982	1.845	1.408
Segona legislatura		
1983	2.662	1.813
1984	1.056	646
1985	1.926	1.085
1986	1.106	572
1987	1.268	623
Tercera legislatura		
1988	1.744	816
1989	2.137	936
1990	4.028	1.651
1991	4.253	1.646
Total	24.618	13.521
Mitjana	2.051	1.127

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.3. Despeses d'esport en relació amb el total de les despeses municipals

En valors globals del període 1980-1991, la despesa d'esports va representar el 3,2% del total de les despeses municipals. La distribució anual d'aquest indicador va ser, però molt variada. Els valors més alts es van produir en els primers exercicis pressupostaris—exceptuant un cop més l'any 1980—en el període comprés entre 1981 i 1983, ambdós inclusivament, on la despesa esportiva va fregar la barrera del deu per cent del pressupost general. La xifra superior va ser la de l'any 1983, amb el 9,7%. Es pot afirmar, doncs, que, pressupostàriament, aquests van ser els anys en què l'esport va ser més important dins la política municipal.

A l'altre extrem, el període que abasta entre 1986 i 1989 es caracteritza perquè la despesa municipal en esports va tenir un pes relatiu baix comparat amb la despesa total municipal. En aquests casos, l'indicador se situa entre el dos i el tres per cent del pressupost total de l'Ajuntament.

Taula 6. 74. Percentatge de les despeses d'esports en relació amb el total de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

TOTAL DESPESES ESPORTS/ TOTAL DESPESES AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	5,2%
1981	9,4%
1982	7,8%
Segona legislatura	
1983	9,7%
1984	2,8%
1985	4,4%
1986	2,1%
1987	1,8%
Tercera legislatura	
1988	2,2%
1989	1,5%
1990	3,0%
1991	3,6%
Mitjana (1980-1991)	3,2%

Font: Elaboració pròpia.

6.5.3.4. Despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport

Per tal d'analitzar amb més detall les despeses realitzades en actuacions esportives, hem separat els recursos econòmics destinats al funcionament dels serveis esportius municipals, inclosos dins les operacions corrents de la despesa efectuada a través del capítol 6 o de pressupostos especials d'inversions, dedicats a la construcció i/o millora del patrimoni esportiu de l'administració local.

Tot seguit presentem les dades pressupostàries de la política esportiva de Sant Feliu de Llobregat diferenciant ambdós tipus de despeses, utilitzant per a la seva anàlisi tres tipus d'indicadors:

- Despeses corrents i d'inversió en valors absoluts.
- Despeses corrents i d'inversió en valors relatius.
- Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.

a) Despeses corrents i d'inversió en valors absoluts.

Respecte a la separació de les despeses corrents i la inversió en esports en valors absoluts, la taula 6.75 ens indica les despeses dedicades a la inversió en equipaments esportius⁶³⁸ i les despeses destinades a les operacions corrents (personal, compra de béns i serveis; i subvencions). De les xifres totals podem extreure que l'Ajuntament de Sant Feliu va destinar 453.627.970 pessetes a les despeses d'operacions corrents i 477.516.329 pessetes a la inversió en esports, amb una mitjana anual de 37.802.331 pessetes i 39.793.027 pessetes, respectivament.

La distribució anual ens mostra que els anys 1981, 1982 i 1983 van tenir una important despesa en inversió, a l'igual que els anys 1990 i 1991. És a dir, en els primers i darrers anys del nostre estudi es produeix una important actuació en el patrimoni esportiu de la ciutat.

⁶³⁸ Recollida en els pressupostos especials d'inversions existents fins a 1985 i en el capítol 6 del pressupost general de l'ajuntament a partir de 1986.

En la columna de les operacions corrents es pot observar els importants salts quantitius que es van fent en cada exercici pressupostari, amb menor quantia en els anys 1985, 1986 i 1987, on els increments absoluts tenen un menor volum. L'any 1988 es torna a produir un augment pressupostari considerable que seguirà fins gairebé tocar la frontera dels cent milions de despesa corrent l'any 1991.

Taula 6. 75. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. En pessetes.

	DESPESES CORRENTS	INVERSIÓ
Primera legislatura		
1980	5.946.013	17.028.067
1981	9.063.329	66.223.502
1982	14.338.485	56.962.091
Segona legislatura		
1983	19.791.033	82.165.917
1984	25.670.698	15.000.000
1985	30.296.836	43.727.230
1986	33.687.423	7.676.000
1987	36.768.939	12.230.560
Tercera legislatura		
1988	45.550.524	20.156.320
1989	52.442.374	28.400.000
1990	86.514.983	65.828.124
1991	93.557.333	62.118.518
Total	453.627.970	477.516.329
Mitjana	37.802.331	39.793.027

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

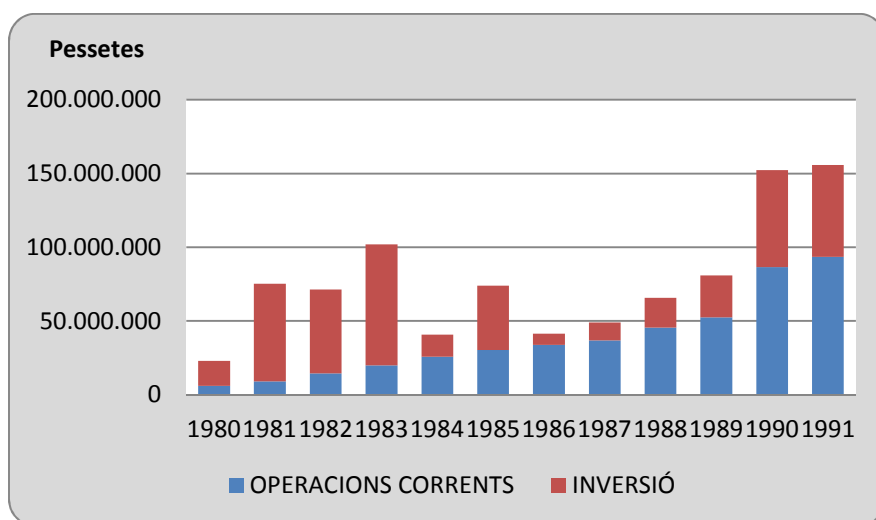

Figura 6. 15. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. En pessetes. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) Despeses corrents i d'inversió en valors relatius.

En la taula 6.76 podem veure les dades referides a les despeses en operacions corrents i les despeses d'inversió en percentatges respecte al total anual. De les xifres presentades podem extreure un cop més que en els anys 1980, 1981, 1982 i 1983 l'esforç inversor en esports va ser molt gran comparat a la resta de despeses municipals en aquest camp. En canvi, els altres dos anys que destacàvem en valors absoluts, 1990 i 1991, tot i que la

inversió arriba a xifres significatives, estan per sota de la despesa utilitzada pel funcionament dels serveis municipals esportius. En el còmput total del període, l'Ajuntament va destinar un percentatge lleugerament superior de recursos a inversió que a les despeses corrents.

Amb aquestes dades podríem treure la conclusió que la política esportiva de Sant Feliu s'ha caracteritzat, en el període 1980-1991, per una important actuació inversora inicial en la primera legislatura mantenint-se amb alt i baixos en la resta de legislatures, amb unes puntes més baixes en els anys 1986 i 1987, on ha predominat de manera clara la despesa en operacions corrents en la política esportiva de l'Ajuntament.

Taula 6. 76. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en valors relatius respecte el total del pressupost d'esports.

	DESPESES CORRENTS	INVERSIÓ
Primera legislatura		
1980	25,9%	74,1%
1981	12,0%	88,0%
1982	20,1%	79,9%
Segona legislatura		
1983	19,4%	80,6%
1984	63,1%	36,9%
1985	40,9%	59,1%
1986	81,4%	18,6%
1987	75,0%	25,0%
Tercera legislatura		
1988	69,3%	30,7%
1989	64,9%	35,1%
1990	56,8%	43,2%
1991	60,1%	39,9%
Total (1980-1991)	48,7%	51,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

c) Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.

La tercera manera d'apropar-nos a l'anàlisi de les dades el fem aplicant el valor corrector que ens manté constant el valor monetari dels pressupostos anuals dedicats a les operacions corrents i a la inversió. Les dades presentades ens posen encara més de manifest la important actuació inversora en el trienni 1981-1983, seguits a una distància considerables dels anys 1990, 1985 i 1991. És a dir, en aquests anys és quan els diners destinats a inversió esportiva tenen més capacitat adquisitiva. En canvi, en les despeses dedicades a les operacions corrents, podem veure una tendència progressiva anual a l'alça, amb un salt considerable l'any 1990.

Taula 6. 77. Despeses destinades a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (període 1980-1991). Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.

	DESPESES CORRENTS (valor constant 1980)	INVERSIÓ (valor constant 1980)
Primera legislatura		
1980	5.946.013	17.028.067
1981	7.839.179	57.283.329
1982	10.939.111	43.462.075
Segona legislatura		
1983	13.476.786	55.954.990
1984	15.714.306	9.180.000
1985	17.061.411	24.618.429
1986	17.422.429	3.968.492
1987	18.047.655	6.005.205
Tercera legislatura		
1988	21.310.490	9.433.158
1989	22.969.040	12.439.200
1990	35.466.293	26.989.531
1991	36.210.153	24.039.866
Total	222.402.865	290.402.342
Mitjana	18.533.572	24.200.195

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

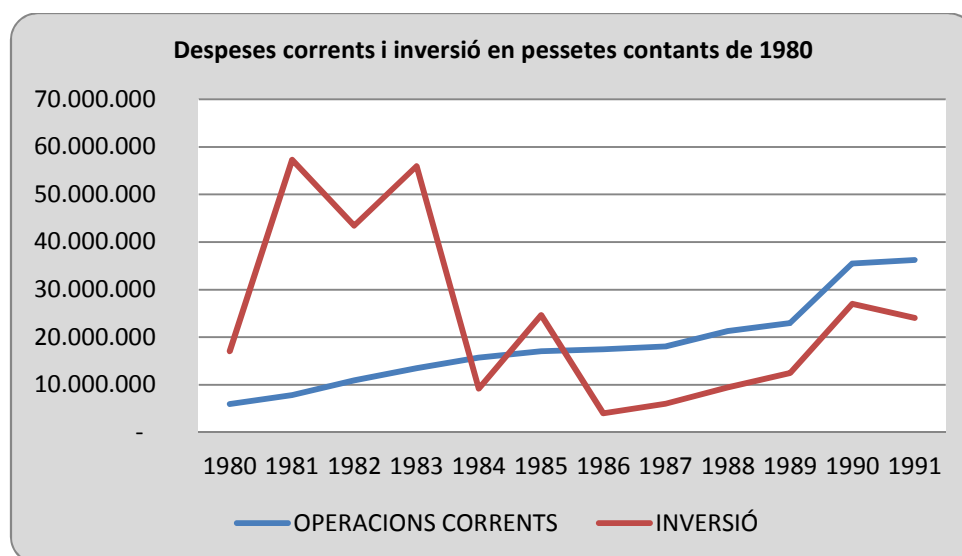

Figura 6. 16. Despeses destinades a esports per l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991). Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.5. Les despeses d'inversió en esports

Per aprofundir en l'anàlisi pressupostària, hem entrat en l'estudi detallat de les inversions realitzades per l'Ajuntament en el període 1980-1991. En les taules següents podem veure el desglossament anual de les inversions fetes per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període estudiat. Les dades han estat extretes de la liquidació del pressupost municipal i fan referència a les obligacions concretes pel consistori, és a dir, el compromís polític de despesa al marge del moment concret en què aquesta s'efectua. Per posar un exemple, el compromís de pagar 38 milions per les obres inicials de la construcció del Palau Municipal d'Esports es va contraure en el pressupost de 1982, encara que el pagament efectiu es va fer l'any 1984.

Un cop més podem comprovar l'elevada despesa efectuada en els anys 1981, 1982 i 1983. L'any 1981 la principal inversió es va destinar a la construcció de la piscina de l'Escorxador, a més d'actuacions en les instal·lacions esportives escolars. Els anys 1982 i 1983 la gran despesa inversora va estar concentrada en les obres del Palau Municipal d'Esports, que encara va arrossegar alguns serrells inversors en els anys següents. Podem observar, tanmateix, els baixos pressupostos inversors desenvolupats en els anys 1986 i 1987, on es destaca l'actuació inversora en la pista poliesportiva de l'escola Pau Vila, mentre els anys 1988 i 1989 l'esforç es va centrar en la remodelació de la piscina municipal. Aquesta acció encara tindria continuïtat pressupostària l'any 1990, tot i que la gran despesa d'aquell any i del següent estaria centrada en la creació d'uns mòduls de vestidors en la Zona Esportiva Municipal. L'any 1991 també seria el que iniciaria les obres de construcció de la zona esportiva de Les Grasses.

637

Taula 6. 78. Despeses d'inversió destinades a esports en el pressupost general de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. (1)

INVERSIONS	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Obres de pavimentació de pistes del col·legi Gaudí	647.710					
Obres d'enllumenat de pistes del col·legi Gaudí	176.335					
Obres civils per l'enllumenat de pistes del col·legi Gaudí	155.360					
Obres de pavimentació de pistes del col·legi M.Esteve	596.575					
Obres d'enllumenat de pistes del col·legi M. Esteve	178.505					
Condicionament de camps de futbol de la Zona Esportiva Municipal	965.857					
Obres d'enllumenat del camp d'esports municipal	2.155.145					
Compra per expropiació dels terrenys adjunts a l'antic escorxador per la construcció de la piscina	12.000.000					
671.01. Construcció d'equipaments esportius. Piscines Escorxador		57.831.235				
672.01. Pistes poliesportives en escoles d'EGB. Col·legi Lahoz Burgos		3.601.358				
672.02. Pistes poliesportives en escoles d'EGB. Col·legi Modelo		3.832.372				
673.73.1. Inversió camp futbol Les Grasses		958.537				
671.02. Construcció pavelló municipal			38.000.000			
671.03. Projecte i direcció obres del pavelló municipal			3.978.891			
671.04. Inversió complementària piscines			3.000.000			
671.05. Equipament i mobiliari bar piscines			6.000.000			
671.06. Habilitació per a oficines i vivenda piscina			2.459.355			
672.02. Pista poliesportiva Col·legi Modelo (II fase)			2.567.887			
673.02. Enllumenat en pistes poliesportives			880.468			
674.01. Inversió en la "Casa de l'Esport"			75.490			
622. Inversió complementària piscina (mobiliari)				1.983.756		
641. Pavelló poliesportiu municipal				71.191.633		
671. Obres complementàries piscina				5.990.528		
671.01. Direcció obra poliesportiu				3.000.000		
617.717.0. Inversió en Equipaments obra complementària Pavelló					15.000.000	
642.717.0. Inversió Pavelló Poliesportiu (projecte reform.)						39.727.230
645.717.0. Inversió Pista hoquei						2.500.000
645.717.0. Inversió Cob. local soc. piscina Escorxador						1.500.000
TOTAL	17.028.067	66.223.502	56.962.091	82.165.917	15.000.000	43.727.230

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6.75. Despeses d'inversió destinades a esports en el pressupost general de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. (i 2)

INVERSIONS	1986	1987	1988	1989	1990	1991
630.717.0. Reforma oficines i exterior Piscina municipal	840.000					
630.717.0. Millores instal·lacions Pavelló municipal	3.136.000					
638.717.0. Liquid. i mantenim. Pavelló Poliesportiu	3.700.000					
628.332.0. Pista poliesportiva col·legi Pau Vila		5.040.000				
630.717.0. Reparació piscina municipal		3.193.561				
631.717.0. Millora instal. Pavelló municipal		3.996.999				
630.717.0. Edificis. Obres rehabilitació Piscina municipal			20.156.320			
630.717.0. Edificis. Obras rehabilitació Piscina municipal				28.400.000		
601.05.452. Mòdul Vestuaris Zona esportiva					30.000.000	
611.09.452. Millores equipaments esportius					8.610.170	
611.09.452. Rehabilitació Piscina Municipal coberta					25.185.699	
625.00.452. Mobiliari i estris esportius					1.701.653	
626.00.452. Infor.-Esports					330.602	
601.05.452. Mòdul Vestuaris Zona esportiva					30.000.000	
610.00.452. Construcció Pista poliesportiva Les Grasses						27.838.427
610.00.452. Mòduls vestuaris Zona esportiva (2a. Fase)						34.280.091
TOTAL	7.676.000	12.230.560	20.156.320	28.400.000	65.828.124	62.118.518

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Per analitzar més específicament les dades econòmiques de la inversió esportiva realitzada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 hem utilitzat els següents indicadors:

- Despeses destinades a la inversió en esports en pessetes per habitant —en valor corrent i en valor constant de 1980.
- Participació de les despeses d'inversió en esports en el total de la inversió municipal.

a) Les despeses municipals destinades a la inversió en esports en pessetes per habitant.

L'Ajuntament de Sant Feliu va destinar, durant el període 1980-1991, un total de 12.588 pessetes per habitant a la inversió esportiva, amb una mitjana anual de 1.049 pessetes per habitant. Dins la distribució anual, l'any 1983 va ser el de major inversió en relació amb la grandària de la població, amb 2.145 pessetes per habitant.

Mantenint el valor constant de la pesseta, l'any en què es va fer una despesa per habitant major va ser 1981, on es va arribar a les 1.507 pessetes/habitant. El total de la inversió en valors de 1980 va ser de 7.636, mentre la mitjana se situa en 636 pessetes/habitant.

Taula 6. 79 Despeses destinades a inversions en esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. (període 1980-1991).Pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	DESPESES DESTINADES A INVERSIÓ (PTA/HB) (valor corrent)	DESPESES DESTINADES A INVERSIÓ (PTA/HB) (valor constant 1980)
Primera legislatura		
1980	453	453
1981	1.743	1.507
1982	1.474	1.125
Segona legislatura		
1983	2.145	1.461
1984	389	238
1985	1.138	641
1986	205	106
1987	317	155
Tercera legislatura		
1988	535	250
1989	751	329
1990	1.740	713
1991	1.697	657
Total (1980-1991)	12.588	7.636
Mitjana (1980-1991)	1.049	636

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) Participació de les despeses d'inversió en esports en el total de la inversió municipal.

En la taula 6.80 podem veure el pes relatiu que va tenir la inversió en esports en comparació a la política inversora general de l'Ajuntament. En el conjunt de tot el període, l'Ajuntament va invertir en esports l'11,2%% del total dels recursos municipals destinats a inversió.

Els valors anuals van ser, però, molt diferents segons els exercicis pressupostaris. La taula ens mostra, un cop més, que la política esportiva va ser molt important per al consistori en els anys 1981, 1982 i 1983,—moments en què es pressuposten els grans equipaments esportius de la ciutat: la piscina de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports—ja que la inversió municipal en esports va significar una part molt alta del pressupost d'inversions generals del consistori. L'any 1983 fins i tot va arribar a tocar la frontera del seixanta per cent del total de la inversió. Altres xifres ens confirmen que en els anys 1986, 1987 i 1989 la prioritat inversora no es va centrar precisament en la temàtica esportiva encara que, curiosament, l'any 1989 en què la despesa municipal va ser bastant superior als anys esmentats, la quantitat econòmica dedicada a inversió esportiva va arribar al punt més baix de participació relativa en el pressupost general destinat a la inversió. És a dir, és l'any en què la inversió esportiva va ser menys important en el conjunt de la política municipal. La mitjana de les xifres anuals de tot el període se situa en el 18,5%.

En resum, podríem dir que la política inversora dedicada a esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els dotze anys analitzats es caracteritza per la gran importància que va tenir aquesta actuació en la política general municipal de la primera legislatura, amb un descens vertiginós en la segona legislatura—excepte una punta inversora important en l'any 1985—i un manteniment baix de la importància de la inversió municipal en esports fins arribar a l'any 1991 on, a la frontera del mític any olímpic de 1992, la inversió esportiva va tornar a tenir importància en el conjunt de la política general de l'Ajuntament.

Taula 6. 80. Percentatge de les despeses d'inversió en esports en relació amb el total de la inversió de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

DESPESES D'INVERSIÓ ESPORTS/ DESPESES INVERSIÓ AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	24,8%
1981	35,5%
1982	26,5%
Segona legislatura	
1983	59,9%
1984	7,7%
1985	18,1%
1986	2,2%
1987	6,1%
Tercera legislatura	
1988	10,0%
1989	2,0%
1990	9,3%
1991	19,8%
Total (1980-1991)	11,2%
Mitjana (1980-1991)	18,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.6. Les despeses corrents en esports

Aprofundim l'anàlisi de les despeses corrents destinades a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat utilitzant els següents indicadors:

- a) Despeses municipals destinades a operacions corrents en pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980
  - b) Participació de les despeses corrents en esports en les despeses corrents totals municipals
- a) Despeses municipals destinades a operacions corrents en pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980

La taula 6.81 ens mostra els valors anuals, en pessetes per habitant, destinat al funcionament operatiu del Departament d'Esports. En el còmput total del període, l'Ajuntament de Sant Feliu va gastar 12.030 pessetes per habitant en despeses d'aquest tipus incloses dins els capítols 1, 2, i 4, xifra que es redueix gairebé a la meitat—5.884 pessetes per habitant—en valor constant de 1980. La mitjana anual va ser de 1.003 pessetes per habitant en valor corrent i 490 en pessetes de valor constant de 1980.

Les dades absolutes anuals semblen poder establir diferents períodes quan al volum de despesa corrent en esports. Un període que compren els anys 1980 i 1982 on la despesa per habitant va ser inferior a les 500 pessetes; una etapa compresa entre 1983 i 1987 on la despesa corrent es va situar en l'interval entre 500 i 1.000 pessetes per habitant; el període que abasta els anys 1988 i 1989 en què la despesa en operacions corrents es va situar en la franja entre 1.000 i 1.500 pessetes per habitant, i els anys 1990 i 1991 on es va superar les 2.000 pessetes per habitant.

La columna que ens mostra les pessetes en valor constant de l'any 1980 ens dona, però, una informació més real de les possibilitats econòmiques de l'Ajuntament d'acord a la progressiva inflació anual existent en aquest període. Aquí podem veure que la capacitat econòmica per realitzar despeses corrents no va ser tan diferent en els anys analitzats.

Només 1990 i 1991 arriben prop de la barrera de les 1.000 pessetes per habitant, mentre des de 1980 fins a 1987 s'estaria per sota la xifra de les 500 pessetes per habitant i els anys 1988 i 1989 estarien en un interval intermedi.

Taula 6.81 . Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.

	DESPESES CORRENTS (PTA/Hb)	DESPESES CORRENTS (PTA/Hb) (Valor 1980)
Primera legislatura		
1980	158	158
1981	238	206
1982	371	283
Segona legislatura		
1983	517	352
1984	666	408
1985	788	444
1986	901	466
1987	952	467
Tercera legislatura		
1988	1.209	566
1989	1.387	607
1990	2.287	938
1991	2.556	989
Total (1980-1991)	12.030	5.884
Mitjana(1980-1991)	1.003	490

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

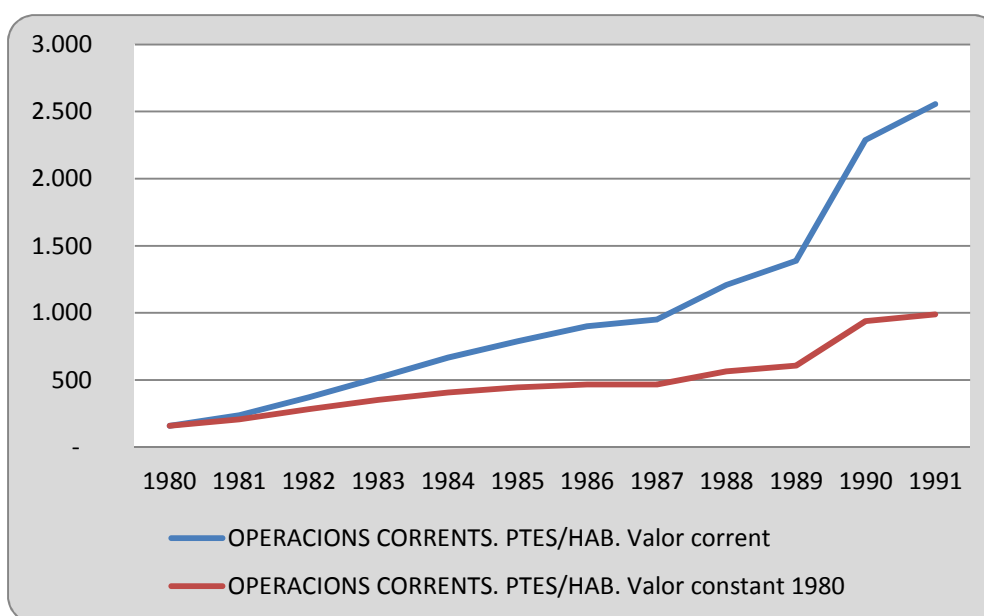

Figura 6. 17 Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (període 1980-1991) . Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980. Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) Participació de les despeses corrents en esports en les despeses corrents totals municipals.

Comparant els pressupostos utilitzats en operacions corrents per actuacions esportives amb el total de les operacions corrents de l'Ajuntament, podem observar que les despeses per al funcionament quotidià d'esports representen, en aquest període, un total del 4,17% de les despeses corrents globals de l'Ajuntament. En altres paraules, les despeses del personal d'esports, del funcionament dels serveis esportius i de les subvencions per aquesta temàtica no ha arribat al 5% del total de la despesa corrent municipal. Aquí hem d'aclarir, però que la informació està deformada pel fet que en les despeses corrents generals hi ha present el capítol 3 dedicat al pagament d'interessos, entre els quals hi havia, de ben segur, una part que corresponia a actuacions esportives, però que la comptabilitat municipal no la recollia de manera diferenciada.

La mitjana anual de tot el període està situada en el 3,80% i els punts més alts de participació en la despesa corrent general els trobem en els anys 1990 i 1991, en què s'apropen al sis per cent del total.

Taula 6. 82. Percentatge de les despeses corrents d'esports en relació amb el total de les despeses corrents de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

DESPESES CORRENTS ESPORTS/ DESPESES CORRENTS AJUNTAMENT	
Primera legislatura	
1980	2,30%
1981	2,64%
1982	3,38%
Segona legislatura	
1983	3,76%
1984	4,04%
1985	3,89%
1986	3,69%
1987	3,19%
Tercera legislatura	
1988	3,51%
1989	3,77%
1990	5,96%
1991	5,49%
Total (1980-1991)	4,17%
Mitjana (1980-1991)	3,80%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.7. Els capítols pressupostaris de les despeses corrents

Si analitzem cadascun dels capítols pressupostaris de la despesa corrent dedicada a esports pel municipi de Sant Feliu de Llobregat en el període de 1980 a 1990 podem diferenciar els recursos destinats al pagament del personal de la seva plantilla (capítol 1), els diners gastats en el funcionament dels seus serveis i programes esportius (capítol 2) i els ajuts atorgats a les entitats de la ciutat que realitzin activitats esportives (capítol 4).

Arribat aquest punt cal tornar a recordar el cas especials dels anys 1980, 1990 i 1991. En el primer cas la presentació de les dades pressupostàries de l'Ajuntament no ha permès discriminar la part del capítol 1 del pressupost general dedicat al personal d'esports, amb la qual cosa no s'ha comptabilitzat cap despesa. En el cas dels anys 1990 i 1991, la nova

estructura comptable que es va adoptar va unir les despeses dedicades a esports amb les destinades a esbarjo (esplai, joventut, etc.). En l'anàlisi de la documentació comptable de l'Ajuntament ha estat possible discriminar les despeses específiques d'esports en el capítols 2 i 4, mentre no ha pogut fer el mateix en el capítols 1.

Un cop fetes aquestes consideracions inicials, l'anàlisi dels capítols pressupostaris de la despesa corrent s'ha fet amb la següent progressió: a) la distribució econòmica de cada capítol en valor corrent i en valor constant de 1980; b) la distribució de cada capítol en el total anual de les despeses corrents específiques d'esports i la seva relació amb el mateix capítol pressupostari del pressupost general de l'Ajuntament; i c) la distribució dels conceptes pressupostaris de cada capítol, presentats a nivell d'articles pressupostaris.

643

a) Distribució econòmica de cada capítol en valors corrent i en valor constant de 1980.

Si analitzem la taula següent, podem veure que en el total del període el capítol 1 i el capítol 2 van tenir pràcticament el mateix nivell de despesa, amb 204 milions de pessetes. El capítol 4 va tenir una participació molt més baixa, 45 milions, en la despesa municipal. En valors de 1980, la situació també va ser favorable al capítol dedicat a personal.

En canvi, si l'anàlisi el fem anualment, la situació va ser diferent. Les despeses dedicades al funcionament dels serveis va ser superior als recursos utilitzats a pagar al personal de la plantilla municipal des de l'any 1981 fins l'any 1986. Això és degut al fet que en aquests anys l'Ajuntament va pagar als monitors de gimnàstica de les escoles públiques a través del capítol 2 fins al 1987 en què es van incorporar a la plantilla municipal. Aquest és un indicador interessant que ens mostra la intenció de voler arreglar una situació laboral anòmala en la temàtica esportiva municipal. En els anys 1990 i 1991, la despesa del capítol 2 va tornar a superar la del capítol 1.

D'altra banda, si ens fixem en les columnes relacionades amb el valor monetari de 1980 podem veure l'evolució en diner constant. Pel que fa al capítol 1 es veu molt clar un període d'estancament de les despeses de la plantilla entre 1983 i 1986, mentre que en 1987 hi ha un salt econòmic producte de la incorporació a nòmina dels monitors de gimnàstica. Un nou salt es torna a produir en l'any 1989. Entre la despesa de capítol 1 de l'any 1981 i la més alta, la de 1990, hi ha una diferència del 839%, que significa que entre aquests nou anys, la despesa del personal del capítol 1 es va multiplicar per 9,4.

En el capítol 2 hi ha blocs d'anys amb un nivell de despeses similars. Els anys 1980 i 1981 se situen sobre els quatre milions; 1982, 1983, 1987 i 1989 al voltant dels sis milions; 1984, 1985, 1986 i 1988 giren en torn del vuit milions i els anys 1990 i 1991 es disparen a xifres de divuit i setze milions respectivament. Entre la xifra més alta, la de 1990 i la més baixa, la de 1980, hi ha una diferència, en pessetes constants, de catorce milions, és a dir, la despesa en el funcionament dels serveis esportius municipals es va multiplicar per 4,3 en deu anys o, el que és el mateix, va augmentar un 332%.

Les despeses incloses en el capítol 4 es mantenen bastant estables durant la primera i segona legislatura, mentre pugen la seva quantia en el tercer període. En valors de 1980, excepte l'any 1991 en què es dispara el pressupost, la resta dels anys se situa entre l'ú i els dos milions, amb oscil·lacions anuals.

Taula 6. 83. Evolució anual dels capítols pressupostaris de despeses corrents dedicats a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991. En pessetes amb valor corrent i en valor constant de 1980.

	CAPÍTOL 1		CAPÍTOL 2		CAPÍTOL 4	
	Valor corrent	Valor 1980	Valor corrent	Valor 1980	Valor corrent	Valor 1980
Primera legislatura						
1980	0	-	4.172.263	4.172.263	1.773.750	1.773.750
1981	1.877.466	1.623.884	5.428.092	4.694.940	1.757.771	1.520.355
1982	3.363.957	2.566.429	8.374.919	6.389.389	2.599.609	1.983.293
Segona legislatura						
1983	8.758.793	5.964.336	8.987.944	6.120.378	2.044.296	1.392.072
1984	10.019.895	6.133.674	13.107.254	8.023.599	2.543.549	1.557.032
1985	10.735.950	6.045.861	15.693.070	8.837.422	3.867.816	2.178.128
1986	13.006.991	6.726.943	17.274.072	8.933.788	3.406.360	1.761.698
1987	20.460.103	10.042.631	13.631.260	6.690.763	2.677.576	1.314.261
Tercera legislatura						
1988	25.639.586	11.995.299	16.250.758	7.602.802	3.660.180	1.712.389
1989	34.610.523	15.158.934	13.684.184	5.993.485	4.147.667	1.816.621
1990	37.193.951	15.247.435	43.980.866	18.029.690	5.340.166	2.189.169
1991	38.450.455	14.881.750	43.642.328	16.891.197	11.464.550	4.437.205
Total	204.117.670	96.387.175	204.227.010	102.379.716	45.283.290	23.635.974
Mitjana (1981-91)	17.009.806	8.032.265	17.018.918	8.531.643	3.773.608	1.969.664

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

b) Distribució anual de cada capítol en el total de les despeses corrents específiques d'esports i la seva relació amb el mateix capítol pressupostari del pressupost general de l'Ajuntament.

En valors relatius sobre el total de les despeses corrents, en el total del període, els capítols 1 i 2 han significat el 45% del pressupost cada un d'ells, mentre el capítol 4 ha significat el 10% de les despeses corrents. Malgrat l'empat entre el capítol 1 i el 2, la mitjana anual de tots els pressupostos ha estat superior en el capítol 2, que ha tingut un percentatge molt elevat de participació de les despeses corrents sobretot en els primers anys del període. El capítol 4 ha tingut una mitjana anual de 12,7% i, si descartem l'any 1980, l'any que va tenir més pes econòmic va ser el 1981, amb un 19,4% i el menor, el 1987 quan només va disposar del 7,3% del pressupost.

També resulta interessant analitzar el que va representar cadascun dels capítols dedicats a esports en relació amb el total del mateix capítol en el pressupost general de l'Ajuntament. Així, veiem com la plantilla de personal va anar augmentant progressivament la seva participació en la despesa general de recursos humans municipal, arribant a representar el 6,4% en l'any 1990. En valors totals del període, la despesa municipal en personal d'esports va ser el 4,5% del global de la plantilla, amb una mitjana anual del 3,7%.

El capítol 2 es va situar en el 5% de la despesa total d'aquest capítol en el conjunt de la política municipal. Aquí, el període en què sembla que disminueixi més la participació de la despesa esportiva està en els anys 1989 i 1987, mentre la participació superior es troba en l'any 1990 quan el capítol 2 dedicat a esports va representar el 9,2% del total de capítol 2 de l'Ajuntament. La mitjana anual va ser del 4,7%. Pel que fa al capítol 4 el valor de tot el període se situa en el 4,2%, mentre els anys en què es va ajudar més a les entitats per a la promoció de l'esport en comparació a altres tipus de subvencions van ser, curiosament, 1982 i 1981, de la primera legislatura, moments d'enfrontaments amb algunes entitats esportives. La mitjana anual dels dotze anys ha estat del 5,5%.

Taula 6. 84. Valors relatius dels capítols pressupostaris d'esports respecte el total de les operacions corrents del Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat i sobre els capítols del pressupost general de l'Ajuntament. Període 1980-1991.

	CAPÍTOL 1		CAPÍTOL 2		CAPÍTOL 4	
	% sobre el total despesa corrent Departament	% sobre el CAP. 1 de l'Ajuntament	% sobre el total despesa corrent Departament	% sobre el CAP. 2 de l'Ajuntament	% sobre el total despesa corrent Departament	% sobre el CAP. 4 de l'Ajuntament
Primera legislatura						
1980	0,0%	0,0%	70,2%	3,4%	29,8%	8,8%
1981	20,7%	1,2%	59,9%	3,3%	19,4%	8,9%
1982	23,5%	1,8%	58,4%	4,1%	18,1%	10,4%
Segona legislatura						
1983	44,3%	3,7%	45,4%	3,9%	10,3%	5,6%
1984	39,0%	3,6%	51,1%	4,9%	9,9%	5,0%
1985	35,4%	3,2%	51,8%	5,2%	12,8%	6,6%
1986	38,6%	3,6%	51,3%	4,6%	10,1%	3,7%
1987	55,6%	4,9%	37,1%	3,0%	7,3%	2,7%
Tercera legislatura						
1988	56,3%	4,8%	35,7%	3,5%	8,0%	3,0%
1989	66,0%	5,7%	26,1%	2,9%	7,9%	2,6%
1990	43,0%	6,4%	50,8%	9,2%	6,2%	2,8%
1991	41,1%	5,1%	46,6%	8,1%	12,3%	5,5%
Total	45,0%	4,5%	45,0%	5,0%	10,0%	4,2%
Mitjana (1981-1991)	38,6%	3,7%	48,7%	4,7%	12,7%	5,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

En les taules següents presentem la distribució interna dels tres capítols pressupostaris, agrupats per articles pressupostaris.

En l'anàlisi dels articles referits al capítol 1, podem observar com en l'article 16 es fa palesa el canvi de personal laboral a personal funcionari en l'any 1985 i el salt econòmic que va representar, en 1987, la incorporació dels monitors de gimnàstica a la plantilla laboral del Departament d'Esports. També en la fila destinada al personal contractat, l'article 17, es pot observar l'aparició de la figura del gerent d'instal·lacions, com a persona contractada eventualment. Es pot notar l'evolució pressupostària d'aquesta plaça fins arribar a 1987 en què la plaça de gerent es va convertir en personal laboral, mentre les despeses de personal contractat s'utilitzaven per altres situacions, com la del pagament de personal temporer.

Pel que fa al capítol 2 es defineixen dos grans blocs de despesa. La reservada al funcionament de les instal·lacions esportives municipals (conservacions i reparacions ordinàries, neteja, calefacció, etc), incloses dins l'article 22 i les despeses especials per al funcionament dels serveis, article 25, que recollia les actuacions específiques de promoció esportiva municipal (el programa d'educació física a les escoles públiques, els programes d'esport escolar, d'activitats extraescolars, de suport als disminuïts, els trofeus esportius, etc.). Com podem veure, la posada en marxa la piscina municipal de l'Escorxador, l'any 1982, i del Palau Municipal dels Esports, a partir de l'any 1985, fan disparar les despeses de l'article 22, mentre la transformació dels monitors de gimnàstica en personal laboral fa disminuir el pes econòmic de l'article 25 en l'any 1987.

En el capítol 4, totes les partides pressupostàries estan incloses en l'article 48, però en el seu interior existeixen tres tipus d'actuacions. D'una banda, les subvencions als clubs esportius i altres entitats per a la promoció de l'esport. D'altra, el suport a les escoles i les APA per a activitats esportives escolars. I finalment, un tercer bloc, el més quantiós, dedicat

al pagament de subvencions per a les escoles esportives municipals de diferents esports. És a dir, el capítol 4 es dedicava, fonamentalment, al pagament del funcionament de les escoles esportives municipals, així com el fer front a despeses generades per diferents temàtiques (material, desplaçaments, etc.) lligades amb la promoció esportiva d'altres entitats.

Taula 6. 85. Desglossament anual en partides pressupostàries del capítol 1 del pressupost destinat a esports de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL 1980-1991
CAPÍTOL 1 - REMUNERACIONS DE PERSONAL													
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 14/11/ 1979													
111.717.2. Retribucions bàsiques. Platges i piscines						771.996							771.996
111.717.3. Retribucions bàsiques. Camps d'esports	850.104	939.856	1.314.152	1.586.611	4.195.385	3.810.951	4.039.148	4.228.102	5.405.458				26.369.767
125.717.3. Retribucions complementàries. Camps d'esports	742.586	796.666	691.044	788.447		1.751.838	1.920.800	2.982.786	4.257.232				13.931.399
131.717.2. Complement familiar. Platges i piscines						4.125							4.125
131.717.3. Complement familiar. Camps d'esports	19.800	19.800	19.800	19.800	39.600	39.600	15.000						173.400
131.717.31. Previsió noves altes. Camps d'esports			29.475	13.217									42.692
161.717.2. Retribucions personal laboral. Platges i piscines				3.164.682		2.494.436	3.148.244	3.407.583	3.318.018	2.554.588			18.087.551
161.717.3. Retribucions personal laboral. Camps d'esports	264.976	710.374	2.155.521	6.095.699	1.045.422	2.049.104	10.471.902	14.719.018	18.793.245				56.305.261
171.717.3. Retribucions personal contractat. Camps d'esports	0	867.786	1.400.377	1.529.338	2.184.986	2.207.254	605.670	391.662					9.187.073
171.338.4. Retribucions personal contractat. INEM .E.Esportives										3.600.000			3.600.000
CAPÍTOL 1 - DESDESES DE PERSONAL													
Partides pressupostàries segons criteris de l'Ordre de 20/09/1989													
120.00.452. Retribucions bàsiques. Esports i esbarjo										5.839.807	6.437.000		12.276.807
121.00.452. Retribucions complementàries. Esports i esbarjo										4.165.728	5.042.000		9.207.728
130.00.452. Retribucions bàsiques personal laboral fix. Esports i esbarjo										22.807.781	19.442.000		42.249.781
150.00.452. Productivitat. Esports i esbarjo										4.380.635	7.529.455		11.910.090
TOTAL CAPÍTOL 1	1.877.466	3.363.957	8.758.793	10.019.895	10.735.950	13.006.991	20.460.103	25.639.586	34.610.523	37.193.951	38.450.455	204.117.670	

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i el Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

NOTES:

(1) L'any 1980 no hi ha partides pressupostàries específiques d'esports en la Liquidació del pressupost municipal

(2) L'any 1988 i l'any 1989 hi ha tres classificacions funcionals en esports. La 717.0 és Camps d'esport; la 717.1. és Piscina; i la 717.2. és Esports. La primera s'utilitza per la despesa en funcionaris i les altres dues en el personal laboral o contractat. Per no ampliar la classificació hem seguit el criteri d'ajuntar Esports i Camps d'esports.

(3) L'any 1989 hi ha una partida pressupostària dedicada a esport, canalitzada a través de l'INEM per contractar operaris per treballar en el Pla de Rehabilitació de Zones Esportives

(4) Els anys 1990 i 1991 les despeses corresponen conjuntament al personal d'esports i d'esbarjo (esplai, joventut...). En l'anàlisi del Llibre General de Despeses no ha estat possible diferenciar-los.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL 1980- 1991
CAPÍTOL 2 – COMPRA DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS													
Partides pressupostàries segons l'Ordre de 14/11/ 1979													
Art. 26. Conservació i reparació ordinària d'inversions (excepte edificis)	0	574.555	0	0	0	0	0	0	0	0			574.555
268.717.3. Reparació en zona esportiva		574.555											574.555
Art. 27. Mobiliari, equip d'oficina i altre material inventariable per a serveis ja existents, inclòs la seva conservació i reparació	44.913	0	0	0	0	646.240	478.297	1.349.951	449.249	700.000			3.668.650
273.717.3. Parament, estris i eines. Camps d'esports	44.913												44.913
274.717.0. Altre material inventariable. Material esportiu						646.240	478.297	1.349.951	449.249	700.000			3.623.737
CAPÍTOL 2 – DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS													
Partides pressupostàries segons l'Ordre de 20/09/1989													
Art. 20. Arrendaments											199.376	150.000	349.376
209.00.452. Altre immobilitzat material. Esports i esbarjo.											199.376	150.000	349.376
Art. 21. Reparacions, manteniment i conservació											2.259.452	2.851.136	5.110.588
212.00.452. Edificis i altres construccions. Esports i esbarjo											1.761.922	2.274.600	4.036.522
213.00.452. Maquinària, instal·lacions i utilatge. Esports i esbarjo											497.530	576.536	1.074.066
Art. 22. Material, subministraments i altres											41.443.483	40.636.452	82.079.935
Concepte 220. Material d'oficina											300.181	260.623	560.804
220.00.452. Material oficina. Esports i esbarjo											250.181	177.106	427.287
220.01.452. Premsa i publicitat											50.000	83.517	133.517
Concepte 221. Subministraments											34.935.499	36.141.893	71.077.392
221.00.452. Energia elèctrica. Esports i esbarjo											9.739.425	10.148.499	19.887.924
221.01.452. Aigua. Esports i esbarjo											2.900.000	3.132.000	6.032.000
221.02.452. Gas. Esports i esbarjo											718.386	728.973	1.447.359
221.04.452. Vestuari. Esports i esbarjo											400.000	251.000	651.000
221.05.452. Productes alimentaris. Esports i esbarjo											100.000	84.957	184.957
221.08.452. Productes de neteja. Esports i esbarjo											1.598.838	1.499.466	3.098.304
Concepte 222. Comunicacions											418.728	435.000	853.728
222.00.452. Comunicacions telefòniques. Esports i esbarjo											375.000	400.000	775.000
222.01.452. Comunicacions postals. Esports i esbarjo											43.728	35.000	78.728
Concepte 223. Transports											74.877	40.000	114.877
223.00.452. Transports. Esports i esbarjo											74.877	40.000	114.877
Concepte 226. Despeses diverses											507.307	619.785	1.127.092
226.01.452. Atencions protocol·làries. Esports i esbarjo											76.512	50.000	126.512
226.07.452. Festes populars. Esports i esbarjo											430.795	569.785	1.000.580
Concepte 227. Treballs realitzats per altres empreses											2.881.144	20.000	2.901.144
227.00.452. Neteja i agenç. Esports i esbarjo											7.000	20.000	27.000
227.09.452. Esports-Activitats esportives. Piscina M.											2.874.144	0	2.874.144
Concepte 228. (de lliure designació municipal)											2.325.747	3.119.151	5.444.898
228.01.452. Despeses esportives. Esports i esbarjo											187.605	3.119.151	3.306.756
228.02.452. Promoció esportiva. Esports i esbarjo											1.898.142	0	1.898.142
228.03.452. Activitats disminuïts. Esports i esbarjo											240.000	0	240.000

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL 1980-1991
Art. 23. Indemnitzacions per raons de servei											78.555	4.740	83.295
Concepte 230. Dietes											36.555	4.740	41.295
230.01.452. Indemnitzacions dietes. Esports i esbarjo											36.555	4.740	41.295
Concepte 231. Locomoció											42.000	0	42.000
231.00.452. Locomoció. Esports i esbarjo											42.000	0	42.000
TOTAL CAPÍTOL 2	4.172.263	5.428.092	8.374.919	8.987.944	13.107.254	15.693.070	17.274.072	13.631.260	16.250.758	13.684.184	43.980.866	43.642.328	204.227.010

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i el Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

Taula 6. 87. Desglosament anual en partides pressupostàries del capítol 4 del pressupost destinat a esports de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	TOTAL 1980- 1991
CAPÍTOL 4 – TRANSFERÈNCIES CORRENTS													
Partides pressupostàries segons l'Ordre de 14/11/ 1979													
Art. 48. A famílies													
Concepte 483. Altres transferències													
483.71.8.3. Altres transferències. Esport extraescolar i escolar	975.000												975.000
483.71.8.2. Altres transferències. A entitats esportives	798.750	33.960	142.930	105.000									1.080.640
483.06.718. Altres transferències. A esport escolar		500.000	753.731	579.978									1.833.709
483.07.718. Altres transferències. A esport extraescolar		1.223.811	1.702.948	1.301.123									4.227.882
483.07.718. Altres transferències. Activitats esportives entitats populars				58.195									58.195
483.717.3. Altres transferències. Entitats esportives					199.928	199.794	203.057	225.000	710.700	1.331.000			2.869.479
483.717.5. Altres transferències. Esport escolar					597.610	1.109.981	934.337	602.750					3.244.678
483.717.5. Altres transferències. Esport de base									2.949.480	2.816.667			5.766.147
483.717.6. Altres transferències. Esport extraescolar					1.498.043	2.359.811	2.049.260	1.618.826					7.525.940
483.717.7. Altres transferències. Activitats esportives entitats populars					247.968	198.230	219.706	231.000					896.904
CAPÍTOL 4 – TRANSFERÈNCIES CORRENTS													
Partides pressupostàries segons l'Ordre de 14/11/ 1979													
Art. 48. A famílies i institucions sense afany de lucre													
Concepte 483. Altres transferències													
489.00.452. Altres transferències. Esport i esbarjo											5.340.166	11.464.550	16.804.716
TOTAL CAPÍTOL 4	1.773.750	1.757.771	2.599.609	2.044.296	2.543.549	3.867.816	3.406.360	2.677.576	3.660.180	4.147.667	5.340.166	11.464.550	45.283.290

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i el Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

6.5.3.7. Els destinataris dels ajuts municipals

La política municipal destinada a la promoció esportiva i canalitzada a través d'aportacions econòmiques a altres entitats es va canalitzar bàsicament pel capítol 4, encara que algunes accions de suport econòmic a altres es va realitzar també a través del capítol 2.

En la taula següent s'exposen les diferents entitats esportives que van rebre suport econòmic de l'Ajuntament per a activitats esportives. El Club Natació Sant Feliu va ser la principal beneficiària dels ajuts econòmics municipals però s'ha d'aclarir que, en realitat, la major part d'aquesta quantitat va ser amb motiu de la prestació d'un servei, específicament, la gestió de les activitats esportives de la piscina de l'Escorxador. Només l'any 1991 va rebre 5.250.000 pessetes a través d'un conveni de col·laboració. Els altres principals clubs de la ciutat—el club de bàsquet, el de voleibol, els dos d'handbol i el club de futbol—van ser els següents en l'assignació de recursos d'una llista de trenta-set entitats en les que onze van tenir una aportació total major de les 500.000 pessetes i es van repartir el 88% del total econòmic i les restants vint-i-set entitats es van distribuir el 12% restant.

Taula 6. 88. Principals entitats esportives destinatàries de les subvencions de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat per a promoció esportiva en el període 1980-1991.

ENTITAT	IMPORT TOTAL REBUT EN EL PERÍODE 1980-1991
Club Natació Sant Feliu	6.283.667
Club de Bàsquet Santfeliuenc	2.690.800
Club Voleibol Casino Santfeliuenc	2.092.000
Club d'Handbol Sant Llorenç	1.841.466
Club Handbol Sanfeliuenc	1.771.800
Sanfeliuenc F.C.	1.748.575
Club d'Hoquei Sant Llorenç	1.235.200
Club Judo Sant Llorenç	1.032.800
Club Atlètic Sant Feliu	892.600
Cercle Juvenil d'Escacs	688.000
Grup Excursionista Santfeliuenc (G.E.P.S.)	537.000
Peña Los Pajaritos	464.500
Penya Blanc-blava	459.100
Club d'Escacs Unió Coral	250.000
Sporting F.C.	250.000
Club Petanca Sant Feliu	170.000
C.F. Triana Conquense	157.575
Club Petanca Jubilats	146.000
Club Petanca Falguera	135.000
Club Petanca Roses	113.075
Penya Barcelonista	87.450
Club Ciclista Sant Feliu	83.575
Can Calders F.C.	65.000
Club Sur Andalucía	58.100
Societat de Caçadors	55.000
Futbol Sala Santfeliuenc	50.000
Grup Excursionista Pirineu	50.000
Comissió Futbol sala	38.360
Voleibol Club Santfeliuenc	34.000
Club Twirling Sant Feliu	33.000
Associació Esportiva Sant Feliu	30.000
Club Espeleologia Santfeliuenc	30.000
Club Petanca Sant José	30.000
Resalut F.C.	30.000
U.N.E.S.	28.930
Secció de Twirling de la Penya Luís de Córdoba	15.000
Secció de Twirling del Casino	15.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i el Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

A més de les entitats esportives, la política de promoció esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu es va canalitzar també, a través dels centres docents, especialment mitjançant les associacions de pares i mares dels centres. En la següent llista veiem la distribució econòmica dels ajuts per a la promoció—deixant al marge l'actuació inversora—esportiva realitzada per les escoles públiques i privades i l'institut de secundària. Precisament aquest darrer va ser el beneficiari del major nombre de recursos econòmics, segons les liquidacions del pressupost municipal, tot i que cal aclarir que en alguns anys no s'especificava els destinataris finalistes de les subvencions.

De les quantitats consignades podem extreure la conclusió que molts centres docents van rebre molt més ajut econòmic que una gran part de les entitats esportives, cosa que ens dona una imatge clara del suport municipal a l'esport escolar.

653

Taula 6. 89. Centres docents destinataris de les subvencions de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat per a promoció esportiva en el període 1980-1991.

CENTRE DOCENT	IMPORT TOTAL REBUT EN EL PERÍODE 1980-1991
Institut de Batxillerat	508.122
Col·legi Sant Ferran	501.300
Col·legi Verge de la Salut	391.066
Escola Antoni Gaudí	324.936
Escola Mestral	306.360
Col·legi Verge de la Mercè	273.900
Escola Modelo (1988)-Falguera (1990-91)	265.800
Escola Salvador Espriu	260.400
Escola Can Fargas	180.350
Escola Mestre Esteve	126.000
Escola Jaume Balmes	103.000
Escola Nadal	100.700
Escola Pau Vila	85.600
Col·legi Bon Salvador	72.800
Escola Lahoz-Burgos (Nadal)	25.000
Escola Montmany	16.000
Escola Tramontana	10.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les Liquidacions del pressupost municipal i el Llibre General de Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

Síntesi

Un cop analitzats els pressupostos de despeses dedicades a l'esport durant el període 1980-1991 per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, les dades més significatives són les següents:

- L'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va destinar un total de 956 milions de pessetes a la seva actuació esportiva, amb una mitjana anual de 79,7 milions de pessetes.
- Els anys amb major despesa municipal van ser el 1991, el 1990 i el 1983, per aquest ordre, tot i que en pessetes en valor constant de 1980, l'any amb major pressupost dedicat a l'esport va ser el de 1983.
- La quantitat esmerçada en esports va significar una despesa total de 25.305 pessetes per habitant, amb una mitjana anual de 2.109. L'any amb major despesa per habitant va ser l'any 1991, amb 4.625, tot i que en pessetes en valor constant, l'any 1983 va tornar a ser el de major disponibilitat pressupostària.

- En relació amb el total del pressupost municipal—sense el capítol 0 de Resultes—de tot el període, la despesa destinada a esports va significar el 5% del conjunt de despeses municipals, essent 1983 el de major proporció destinada a la temàtica esportiva, amb un 14%.
- A nivell intern del pressupost municipal d'esports, els recursos destinats a despeses corrents (capítols 1, 2 i 4) va ser pràcticament igual a la despesa efectuada en inversió, en el conjunt de tot el període. En la distribució any per any, però, hi ha diferències molt significatives, sobretot en els primers quatre anys en què la proporció de despesa d'inversió va ser entre el 74% i el 88% respecte a la despesa corrent. En alguns anys de la meitat del període analitzat, sobretot 1986 i 1987, la situació es va capgirar, essent la despesa corrent la que arribava al 75%.
- L'Ajuntament de Sant Feliu va destinar un total de 12.588 pessetes per habitant en inversió esportiva en el conjunt dels dotze exercicis pressupostaris, amb una mitjana anual de 1.049. L'any amb major despesa per habitant en inversió esportiva va ser 1983 amb 2.145, encara que en pessetes constants de 1980, l'any amb major despesa proporcional va ser 1981 amb 1.507 pessetes per habitant.
- El pes de la inversió en temàtica esportiva en relació amb el total de la inversió municipal es va situar en el 11,2% en el conjunt del període, però en els primers anys el valor relatiu de la inversió esportiva va ser molt alt, arribant fins al 59,9% del total inversor en l'any 1983, amb la construcció del Palau Municipal d'Esports.
- L'Ajuntament de Sant Feliu va destinar un total de 12.717 pessetes per habitant en despeses corrents en el conjunt de tot el període, arribant l'any 1991 a destinar 2.929 pessetes per habitant.
- La despesa corrent dedicada a esports va significar el 4,4% del total de despeses corrents de l'Ajuntament. Per capítols les xifres van ser molt similars: el capítol 1 del Departament d'Esports va ser el 5% del total municipal; el capítol 2 també el 5%, i el capítol 4 el 4,2%.
- Els ajuts municipals a entitats esportives durant el període 1980-1991 es van repartir entre trenta-set entitats, de les quals onze es van distribuir el 88% del total dels ajuts econòmics a entitats.
- Les entitats que van rebre un major suport municipal van ser les relacionades amb les instal·lacions esportives municipals. El club de natació que utilitzava la piscina de la zona esportiva i participava en la gestió de la piscina de l'Escorxador, els clubs que utilitzaven el Palau Municipal d'Esports, i els usuaris principals de les altres instal·lacions de la Zona Esportiva Municipal.
- Entre les entitats receptores dels ajuts, les associacions de pares d'alumnes van ser destinatàries d'una important part de la despesa municipal, la qual cosa les confirma com a agents socials influents en la política esportiva de Sant Feliu.

6.5.4. Els ingressos municipals relacionats amb esports

Aquest apartat està destinat a l'anàlisi de la política de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat orientada a la captació d'ingressos per les actuacions esportives que va generar. Hem intentat fer l'anàlisi basant-nos en dos blocs temàtics. D'una banda, els ingressos propis generats per l'activitat esportiva municipal. Això inclouria les recaptacions pels serveis oferts, els taquillatges deguts als preus públics de les instal·lacions municipals, els possibles ingressos per publicitat, etc. Malauradament, aquesta informació no ha estat possible discriminar-la en l'estructura comptable de l'Ajuntament, ja que hem trobat les partides pressupostàries d'ingressos sense la classificació funcional que hauria permès diferenciar les dades específiques del Departament d'Esports.

D'altra banda, el que si que podem presentar en aquest apartat són les aportacions que en forma d'ajuts i subvencions han estat facilitades per altres institucions públiques i que han tingut com a objectiu la col·laboració amb la política esportiva de Sant Feliu.

6.5.4.1. Les aportacions d'altres institucions

Respecte a les subvencions amb finalitats esportives aportades per altres institucions, hem consultat al Consejo Superior de Deportes, la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació provincial de Barcelona per conèixer quins han estat els ajuts que van destinar a aquesta ciutat en el període 1979-1991. El Consejo Superior de Deportes no va destinar cap ajut a Sant Feliu de Llobregat en el període analitzat. Les altres dues institucions sí van dedicar una part dels seus pressupostos a subvencionar temàtiques esportives de la ciutat de Sant Feliu de Llobregat, cosa que va aportar un total de gairebé 87 milions de pessetes, la qual cosa representaria un 9,1% de les despeses totals destinades a esports per l'Ajuntament.

La Generalitat de Catalunya va destinar una mica més de cinquanta milions de pessetes a la capital del Baix Llobregat en el període estudiat, concretat en tres ajuts per a la construcció o remodelació d'equipaments esportius. D'aquests, dos van tenir com a destí instal·lacions municipals—la construcció del Palau Municipal d'Esports, en 1983, i la remodelació de la piscina coberta, en 1990—mentre l'altre va servir per millorar l'equipament esportiu d'un centre docent privat.

Taula 6. 90. Subvencions de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya per a la construcció d'equipaments esportius a la ciutat de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

ENTITAT DESTINATÀRIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT
Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	1983	Sala triple polivalent	36.000.000
Cooperativa escolar Mestral	1984	Enllumenat pista i equipament	700.000
Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	1990	Condicionament piscina coberta	17.010.000
TOTAL			53.710.000

Font: Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya

Els ajuts de la Diputació provincial es van destinar exclusivament a l'Ajuntament i van ser destinats a promoure quatre tipus d'actuacions: la construcció o remodelació d'equipaments esportius, la realització d'esdeveniments esportius, l'adquisició de material esportiu i la realització d'un curs de formació de tècnics esportius.

Les subvencions per a equipaments es van produir en la tercera legislatura i van servir per la remodelació de la piscina coberta i la creació de nous vestidors en la Zona Esportiva Municipal. En total, quasi 27 milions van anar a parar a la caixa municipal. En la tercera legislatura també va ser quan l'Ajuntament va rebre prop de dos milions de pessetes per a la realització d'esdeveniments esportius i un milió dos-centes mil pessetes per l'organització d'un curs de gestió esportiva. Els ajuts per material esportiu van significar un total de poc més de tres milions i es van repartir en diversos anys. En total, l'Ajuntament va rebre més de 33 milions de pessetes de l'organisme provincial.

Taula 6. 91. Subvencions de la Diputació provincial de Barcelona a l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.

CONCEPTE SUBVENCIONAT	ANY	IMPORT
Equipaments esportius		
Reparació piscina coberta 1ª Fase	1988	9.310.000
Adaptació normativa piscina coberta	1989	7.600.000
Vestidors Zona Esportiva Municipal	1990	10.000.000
Total subvencions per a equipaments esportius		26.910.000
Esdeveniments esportius		
	1988	1.250.000
	1991	600.000
Total subvencions per a esdeveniments esportius		1.850.000
Material esportiu		
	1980	200.000
	1981	300.000
	1984	456.000
	1985	430.000
	1986	431.127
	1987	329.000
	1988	515.000
	1989	138.000
	1990	395.000
Total subvencions per a material esportiu		3.194.127
Formació esportiva		
Curs de gestió esportiva	1990	1.209.600
Total subvencions per a formació esportiva		1.209.600
TOTAL SUBVENCIONS		33.163.727

Font: Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona.

Si considerem només els ajuts rebuts per la construcció o millora dels equipaments esportius i ho relacionem amb el total de despeses municipals destinades a la inversió, veiem que els més de 80 milions rebuts (53,7 de la Generalitat i 26,9 de la Diputació) van significar el 16,9% del 477 milions de pessetes que l'ajuntament va dedicar a la millora del parc d'equipaments esportius de la ciutat.

Síntesi

Degut al sistema comptable de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat no ha estat possible discriminar quins han estat els ingressos econòmics generats per les activitats i els serveis esportius municipals i la seva participació en el conjunt dels ingressos municipals.

Pel que fa als ingressos provinents dels ajuts d'altres institucions públiques, l'Ajuntament va rebre subvencions de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació Provincial de Barcelona. Els ajuts de la Generalitat van anar destinats a la construcció o millora d'equipaments esportius, mentre els de la corporació provincial van tenir diverses finalitats. En total, els ajuts exteriors van representar el 9,1% del total de les despeses municipals dedicades a l'esport i un 16,9% de la despesa en inversió.

6.6. Resum de la política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

Exposem a continuació els trets més significatius de l'anàlisi de la política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat en el conjunt del període de 1979 a 1991.

6.6.1. El context de la política esportiva municipal

La política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 va estar emmarcada dins un context en el qual destaquem els següents aspectes que caracteritzen de manera general el municipi:

- Una ciutat molt propera a Barcelona, envoltada per espais naturals, amb la serra de Collserola i el riu Llobregat, i capital de la comarca del Baix Llobregat des de 1987.
- Una superfície urbana molt petita, amb importants barreres urbanístiques (el tren i la N-II) i separada d'altres municipis pel riu Llobregat. El creixement urbanístic en habitatges es va fer bàsicament en el període 1960-1980
- Una població amb una forta presència d'immigrants de la resta de l'Estat espanyol, amb un nivell d'estudis inferior a la mitjana catalana i proporcionalment més jove que el conjunt català. L'activitat productiva principal era el sector industrial.
- Un Ajuntament governat sempre pel PSUC (o IC) amb un govern de coalició amb el PSC-PSOE en el primer mandat. Aquest govern municipal va tenir l'alcalde i cinc regidors que repetiren en els tres mandats i que es va preocupar fonamentalment per temes relacionats amb l'ensenyament, la sanitat, la cultura, la participació ciutadana i l'esport primerament. Després va afegir les preocupacions per l'atur, la seguretat ciutadana, l'urbanisme, la capitalitat de comarca, etc. L'esport va formar part de les prioritats polítiques sobretot en la primera i segona legislatura.

Entre les característiques essencials del sistema esportiu municipal de Sant Feliu de Llobregat que condicionen la política esportiva municipal durant aquest període destaquem:

- Un sector privat esportiu associatiu dèbil amb entitats esportives que necessiten el suport municipal per al desenvolupament de les seves activitats. Les associacions de veïns dels barris i les associacions de mares i pares dels centres docents tenen molta presència en la dinàmica municipal.
- Una varietat limitada de modalitats esportives en el sistema esportiu local molt abocada als esports convencionals, especialment el futbol que és la modalitat predominant quan a nombre d'entitats. El voleibol té un paper important en el sistema esportiu feliuenc, sobretot a partir de l'existència del Palau Municipal d'Esports. Els esports al medi natural són pràcticament inexistent.

6.6.2. L'organització dels serveis esportius municipals

L'organització dels serveis esportius municipals de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 es caracteritza per:

- Existència d'una Comissió Informativa específica d'esports en la primera legislatura. Aquesta Comissió d'Esports desapareix en el següent mandat i esports queda incorporat en l'Àrea Socio-cultural dins l'estructura política municipal.
- L'organització administrativa dels serveis esportius municipals s'estructura en base a un Departament d'Esports sota el comandament d'un regidor. El regidor de la primera legislatura va ser del PSC i va ser el líder de l'oposició en la segona. En el segon mandat el regidor d'esports era el penúltim de la llista electoral del PSUC. En la tercer legislatura, el responsable polític d'esports tenia un paper més important en l'Ajuntament ja que era el 6è. tinent d'alcalde.
- Dins l'organització esportiva municipal no existia participació ciutadana, tot i que en el primer mandat es va dissenyar un Consell Municipal d'Esports que no es va arribar a posar mai en marxa.

A l'inici de la primera legislatura el Departament d'Esports no tenia personal de plantilla. Es van contractar monitors per fer l'educació física a les escoles públiques i hi havia personal de manteniment i vigilància. Amb la construcció de la Piscina de l'Escorxador es va decidir configurar el Departament i contractar un responsable tècnic que era llicenciat de l'INEFC.

- En les següents legislatures es va canviar cada cop de màxim responsable tècnic i en la tercera va passar a nomenar-se cap d'esports. Els nous responsables tenien formació i experiència educativa que van traslladar a la planificació esportiva. Els monitors que impartien l'educació física es van acabar integrant en la plantilla municipal.
- La plantilla de personal va anar creixent a mesura que s'ampliava el parc d'equipaments i l'oferta de serveis esportius municipals. També es va anar combinant amb la contractació d'empreses de serveis i convenis de col·laboració amb els clubs per a l'organització dels programes municipals.

6.6.3. La política envers els equipaments esportius municipals

Els principals aspectes de la política envers els equipaments esportius municipals durant el conjunt del període són:

- En la primera legislatura es va donar prioritat inversora a la millora dels equipaments esportius escolars en una primera etapa i després es va apostar políticament per la creació d'un gran equipament per a la pràctica esportiva popular, la piscina de l'Escorxador. Al final de la legislatura també es projectava un altre gran equipament, el Palau Municipal d'Esports.
- La segona legislatura està caracteritzada per la construcció i posada en marxa del Palau Municipal d'Esports i per la millora dels equipaments esportius de la Zona Esportiva Municipal
- La inversió en equipaments esportius durant la tercera legislatura va seguir tenint com a prioritat la reparació o remodelació dels equipaments existents, en algun cas per adaptar-los a l'esport de competició. Al final de la legislatura es va començar a invertir en la creació d'un nou equipament esportiu, el Parc Esportiu de Les Grasses.

- El tret més especial quant a la gestió dels equipaments esportius municipals en Sant Feliu es va produir en el primer mandat amb el conflicte per la privatització dels equipaments esportius municipals que havien fet alguns clubs que els gestionaven. Això va implicar un canvi de model en el Camp de futbol municipal i les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal, que van passar a ser gestionades directament per l'Ajuntament. La piscina coberta, en canvi, va seguir cedida al Club Natació Sant Feliu.
- Amb la posada en marxa del Palau Municipal d'Esports s'utilitza un model on la gestió de l'equipament és municipal, les activitats programades són algunes municipals i altres dels clubs, i la neteja per part d'una empresa especialitzada.
- A partir de la segona legislatura s'estableixen taxes d'utilització dels equipaments municipals, amb exempcions per aquelles entitats que col·laborin amb l'oferta esportiva del Departament d'Esports. En la tercera legislatura s'afegeixen condicions avantatjoses d'ús dels equipaments per a la població del municipi.

6.6.4. La política envers les activitats esportives

En la política envers les activitats esportives desenvolupada pel Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 destaquem:

- Prioritat absoluta als programes d'educació física escolar i la iniciació esportiva a través de la contractació de professorat—que acabarà formant part de la plantilla municipal—per impartir classes als centres docents públics, a algunes escoles esportives i a programes de manteniment d'adults.
- Planificació de la iniciació esportiva a través de les escoles esportives municipals que es realitzen amb monitors municipals i d'entitats i que adquireixen progressivament una perspectiva més educativa.
- Paper irrellevant de l'esport de competició a la ciutat. Destaca alguna actuació relacionada amb el voleibol i la voluntat de col·laborar amb els Jocs Olímpics de Barcelona.
- La promoció de l'esport popular es realitza a través de la posada en marxa de programes municipals de manteniment d'adults, de gimnàstica-jazz i d'activitats per a la gent gran. L'altre focus en aquest sentit és el suport a les activitats esportives populars realitzades en el marc de les diverses festes majors del municipi i en l'ocupació dels carrers com a equipaments esportius alternatius.

6.6.5. La política envers les entitats esportives

Entre la política envers les entitats esportives de la ciutat, els aspectes més destacables de l'actuació de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat hi ha:

- Als inicis de la primera legislatura relació conflictiva amb alguns dels clubs més importants del municipi degut a la privatització que havien fet dels equipaments esportius municipals.
- Relació estreta de l'Ajuntament amb el Club Natació Sant Feliu, al qual manté la cessió de la piscina coberta municipal, fent-se càrrec de les despeses de manteniment i estableix diversos convenis de col·laboració per a la realització de diversos serveis esportius.

- Vincles estrets amb les associacions de veïns dels barris i les associacions de mares i pares per desenvolupar polítiques de promoció de l'esport popular i l'esport escolar, especialment en la primera i segona legislatura.
- Col·laboració de les entitats esportives i culturals en l'oferta de les escoles esportives municipals, que s'acaba plasmant en convenis i en exempcions en el pagament de taxes d'utilització. Increment econòmic de les subvencions a entitats en la tercera legislatura.

6.6.6. Els pressupostos municipals destinats a esports

En l'actuació esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991, les dades pressupostàries més significatives són:

- Entre 1980 i 1983 és l'etapa en què l'esport va ser més important dins la despesa pressupostària municipal, arribant fins a un 9,7% del total en l'any 1983, degut a les inversions esportives. El percentatge per al total del període va ser del 3,2%.
- En el mateix període la inversió en construcció d'equipaments esportius respecte el total de la inversió municipal va arribar a representar el 59,9% en l'any 1983. A partir de 1984 el paper de la inversió en esports va tenir alt-i-baixos, arribant, com a màxim, al 19,8% en l'any 1991. En el conjunt de tot el període la inversió en esports va significar l'11,2% del total de la inversió municipal.
- La despesa corrent destinada a esports en relació amb el total de despesa corrent municipal va tenir una tendència ascendent entre el 2,3% i gairebé el 6%, amb una mitjana de 4,17%.
- Dins les despeses corrents, la mitjana de despesa en personal propi respecte el total municipal del capítol 1 va ser del 4,5%; el capítol 2 va significar un 5,0%; i el capítol 4 va ser el 4,2% del total de les subvencions municipals.
- L'Ajuntament de Sant Feliu es va gastar un total de 204 milions de pessetes en personal d'esports propi; pràcticament la mateixa quantitat en el funcionament quotidià a través del capítol 2; i 45 milions en subvencions a entitats esportives.

Con a principals conclusions exposem de manera sintètica els elements claus que podrien identificar el sistema esportiu de Sant Feliu de Llobregat i la política esportiva de l'Ajuntament en el període 1979-1991 serien:

- ✓ Un sistema esportiu amb un associacionisme privat dèbil que necessita el suport municipal.
- ✓ Paper actiu de l'Ajuntament dins el sistema esportiu municipal
- ✓ Model intervencionista de gestió municipal a través d'oferta esportiva pròpia.
- ✓ Creació d'equipaments esportius orientats a la pràctica esportiva popular.
- ✓ Majoritàriament gestió directa dels equipaments municipals de la ciutat
- ✓ Prioritat de la política esportiva municipal per a l'educació física escolar i la iniciació esportiva.

En la taula 5.90 exposem un quadre resum dels aspectes més importants de la política esportiva en el període estudiat.

Taula 5.90 Quadre resum de la política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

	Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)		Segona legislatura (maig 1983-juny 1987)		Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)	
Context polític municipal	Composició del Ple municipal	- Nombre de regidors: PSUC (9); PSC-PSOE (7); CiU (3); CC-UCD (2)	- Majoria absoluta de PSUC (15 regidors); PSC-PSOE (3); CiU (2); AP-PDP-UL (1)	- Majoria absoluta d'IC (12 regidors); PSC-PSOE (5); CiU (4)		
	Govern municipal	- Pacte PSUC-PSC-CiU (1979-juliol 1980) - Govern de PSUC i PSC a partir de juliol de 1980 - Alcalde: Francesc Baltasar (PSUC)	- Govern de PSUC - Alcalde: Francesc Baltasar (PSUC) - Substitució de la Comissió Municipal Permanent per la Comissió de Govern (1985) - Cap de l'oposició: l'antic regidor d'esports del PSC-PSOE	- Govern d'IU - Alcalde: Francesc Baltasar (PSUC) - Cinc dels vint-i-un regidors repetien per tercer cop en l'Ajuntament		
	Temes municipals rellevants durant la legislatura	- Ensenyament (plena escolarització) - Infraestructures sanitàries (ambulatori) - Cultura (Festa Major, Festa de la Rosa...) - Esport (Piscines de l'Escorxador) - Participació ciutadana (consells municipals, Reglament de Participació Ciutadana) - Barrera urbanística (tren)	- Ensenyament (construcció nous centres escolars) - Cultura (Can Ricart) - Esport (palau Municipal d'Esports) - Urbanisme (Parc Torreblanca) - Atur (industrialització a través del ZUR585) - Barrera urbanística (tren)	- Seguretat ciutadana - Barrera urbanística (tren) - Canalització i urbanització de la riera de la Salut - Desviament de la N-II - Capitalitat de comarca - Creació de la Biblioteca Municipal i l'Arxiu - Crisi pressupostària municipal - Creació de l'Institut de Formació Professional		
Organització dels serveis esportius municipals	L'esport dins l'estructura política municipal	- Existència de Comissió Informativa d'Esports - Regidor d'esports: Ferran Artigas (7è en la llista de PSC-PSOE). Per problemes interns del PSC el substitueix Dionisio Garrote (PSC-PSOE) el març de 1980 - Departament d'Esports (sense participació ciutadana)	- Desaparició de la Comissió Informativa d'Esports - Departament d'Esports dins l'Àrea Socio-cultural - Regidor d'esports: Angel Alvarado (14è en la llista del PSUC) - Creació de la Ponència Tècnica Palau d'Esports (1984)	- Departament d'Esports dins l'Àrea d'activitats socioculturals - Regidor d'esports: Antoni Amigó (7è en la llista d'IC). Membre de la Comissió de Govern. Sisè tinent d'alcalde. Va substituir Alvarado que no va sortir elegit a les eleccions.		
	El personal	- Inicialment sense plantilla - Contractació de serveis de 4-5 monitors de "gimnàstica" (sic) (1980-1981-1982) Personal de plantilla: - Un gerent d'instal·lacions (1982) (Néstor Alejandro Carbajal, llicenciat de l'INEF) - Un auxiliar d'administració (1982) - 2 vigilants camps d'esports (1981-1982) - 3 persones de manteniment (estiu-1982) - 4 socorristes (estiu 1982) - Un taquiller (estiu 1982)	Personal de plantilla: - Contractació d'un encarregat de manteniment de piscina (1983) - Contractació personal de manteniment de la piscina, conserges, socorristes i taquiller (1984) - Canvi en el gerent d'instal·lacions (1984) conflicte polític pel seu nomenament com a personal eventual. . (José Manuel Aja, llicenciat en pedagogia i estudiant d'INEF) - Consolidació de les places d'encarregat i oficial de manteniment per a la piscina (1985) - Incorporació a la plantilla de dos conserges per al Palau Municipal d'Esports (1985) - Reconversió de places de la plantilla (1986) - Incorporació dels monitors de gimnàstica a la plantilla com a personal laboral (1987). Eren sis. Altre personal: - Contractació de 5 monitors de les escoles municipals a través d'un pla d'ocupació de l'INEM (1985) - Contractació de dos administratius per a les escoles esportives a través d'un pla d'ocupació de l'INEM (1986)	Personal de plantilla: - Canvi en el gerent d'instal·lacions (Jordi Gibert, provinent del món educatiu) (1987). conflicte polític pel seu nomenament com a personal eventual. - Reconversió de la plaça de gerent d'instal·lacions a cap d'esports com a funcionari (1988) Plantilla municipal de 1988: - Tècnics esportius: 7 monitors contractats; 4 socorristes - Administratius: 2 auxiliars - Instal·lacions: 1 oficial de manteniment; 6 vigilants; 2 conserges; 1 taquiller; 1 guarda-roba Altre personal: - 2 monitors contractats a través de l'INEM - 5 monitors dependents de clubs - Creació de la plaça de coordinador esportiu (1989) Política de gratificacions al personal de plantilla Altre personal: - Funcions de socorristes dutes a terme pel Club Natació Sant Feliu amb conveni de col·laboració (estiu 1989). Amortització de places de socorrista		

			<ul style="list-style-type: none"> - Creació de la Ponència tècnica Palau d'Esports - Increment significatiu del capítol 1 durant la legislatura 	<p>Reduccions i canvis en la plantilla degut a necessitats d'estalvi municipal (1990).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractació d'empresa de serveis esportius per a activitats d'estiu a les piscines de l'Escorxador (1990). L'estiu següent torna el Club Natació Sant Feliu.
	Altres estructures	<ul style="list-style-type: none"> - Proposta de crear un Consell Municipal d'Esports per la participació ciutadana el 1980. No es materialitza. - Regidor d'esports president del Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat 	- Comitè de Futbol-sala	- Comitè de Futbol-sala
Política envers els equipaments	Equipaments esportius a l'inici de la legislatura	<p><u>Equipaments esportius municipals:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Camp de futbol municipal. - Zona Esportiva Municipal: una piscina coberta i dues pistes poliesportives - Camp de futbol Modelo (compartit) - Equipaments de les escoles públiques d'EGB. <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Club Tennis Sant Jordi; Casino Santfeliuenc; Unió Coral; Hoechst Ibèrica; gimnasos; centres docents privats 	<p><u>Equipaments esportius municipals:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Camp de futbol municipal. - Zona Esportiva Municipal: una piscina coberta i dues pistes poliesportives - Piscines de l'Escorxador - Camp de futbol Les Grasses - Camp de futbol Modelo (compartit) - Equipaments de les escoles públiques d'EGB. <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Club Tennis Sant Jordi; Casino Santfeliuenc; Unió Coral; Hoechst Ibèrica; gimnasos; centres docents privats 	<p><u>Equipaments esportius municipals:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Palau Municipal d'Esports - Camp de futbol municipal. - Zona Esportiva Municipal: una piscina coberta, dues pistes poliesportives i dotze pistes de petanca - Piscines de l'Escorxador - Camp de futbol Les Grasses - Camp de futbol Modelo (compartit) - Equipaments de les escoles públiques d'EGB. <p><u>Equipaments esportius privats:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Club Tennis Sant Jordi; Casino Santfeliuenc; Unió Coral; Hoechst Ibèrica; gimnasos; centres docents privats
	Construcció o remodelació d'equipaments esportius municipals	<ul style="list-style-type: none"> - Millora equipaments esportius escolars: construcció de quatre pistes poliesportives; millora dels equipaments (1979, 1980, 1981 i 1982) - Condicionament i millora del Camp de futbol municipal (1980) - Inauguració de 2 circuits de fúting (1980). Un és eliminat el mateix any. - Construcció d'un nou camp de futbol a Les Grasses (1981) - Inauguració de les piscines de l'Escorxador (1982) - Projecte de creació del Palau Municipal d'Esports (1982) 	<ul style="list-style-type: none"> - Inauguració del Palau Municipal d'Esports (1985) - Remodelació d'una pista poliesportiva i construcció de pistes de petanca en la Zona esportiva (1985) - Millores i reparacions piscina municipal (1986-1987) - Construcció pista poliesportiva a l'escola Pau Vila (1987) - Plantejament urbanístic de reforma de la zona de Les Grasses amb creació d'equipaments esportius (1987) - Proposta de creació d'un nou camp de futbol al barri de la Falguera (1987) 	<ul style="list-style-type: none"> - Remodelació de la piscina coberta (1989) - Millora camp de futbol Les Grasses (1990) - Reparació sostre Palau Municipal d'Esports (1990) - Remodelació vestidors Zona Esportiva Municipal (1990-1991) - Inici del Parc Esportiu de Les Grasses: camp de futbol (1991). Permuta de terrenys.
	Gestió dels equipaments	<p><u>Equipaments municipals de gestió directa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Piscina de l'Escorxador - Camp de futbol Modelo (compartit amb penyes) <p><u>Equipaments municipals de gestió indirecta:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Camp de futbol municipal: contracte d'arrendament del Santfeliuense C.F. (conflictes i rescissió de contracte el 1980) - Zona Esportiva Municipal. <ul style="list-style-type: none"> Piscina cedida al Club Natació Sant Feliu; una pista cedida al Club Balonmano Santfeliuense (conflictes i rescissió de contracte el 1980) - Elaboració de normativa d'ús dels equipaments 	<p><u>Equipaments municipals de gestió directa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pistes de la Zona Esportiva Municipal - Camp de futbol municipal - Camp de futbol Modelo (compartit amb penyes) - Camp de futbol Les Grasses - Palau Municipal d'Esports: control i gestió municipal; activitats esportives municipals i d'entitats; neteja a través d'empresa exterior. - Canvi en el model de gestió de la piscina de l'Escorxador: conveni amb el Club Natació Sant Feliu per a les activitats esportives i una part administrativa i de serveis; arrendament del bar; empresa de jardineria (1983) - Establiment de taxes d'ús amb gratuïtat per a les 	<p><u>Equipaments municipals de gestió directa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Palau Municipal d'Esports: control i gestió municipal; activitats esportives municipals i d'entitats; neteja a través d'empresa exterior - Pistes de la Zona Esportiva Municipal - Camp de futbol municipal - Camp de futbol Les Grasses - Piscina de l'Escorxador: activitats i vigilància a través d'empresa o del Club Natació Sant Feliu. - Camp de futbol Modelo (compartit amb penyes) <p><u>Equipaments municipals de gestió indirecta:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zona Esportiva Municipal. <ul style="list-style-type: none"> Piscina cedida al Club Natació Sant Feliu

		esportius municipals (1980) - Conflicte amb la Generalitat per la normativa d'ús dels equipaments de les escoles públiques	entitats que col·laboressin amb les escoles municipals. - Posicionament polític de l'esport com a servei públic. <u>Equipaments municipals de gestió indirecta:</u> - Zona Esportiva Municipal. Piscina cedida al Club Natació Sant Feliu	Criteris específics en els preus dels equipaments esportius municipals en benefici dels habitants de Sant Feliu
Política envers les activitats	Esport escolar	- Impartició de l'educació física a les escoles públiques - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat, les escoles i les associacions de mares i pares - Organització de competicions escolars locals i comarcals	- Impartició de l'educació física a les escoles públiques - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat, les escoles i les associacions de mares i pares - Organització de competicions escolars locals i comarcals	- Impartició de l'educació física a les escoles públiques - Posicionament envers els valors educatius de l'esport escolar front de l'exclusiva competició. Creació d'una Comissió per regular els Jocs escolars. Creació d'un nou reglament dels Jocs. - Organització de competicions escolars locals i comarcals - Suport a l'esport extraescolar a través del Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat, les escoles i les associacions de mares i pares
	Iniciació esportiva	- Creació d'escoles esportives municipals amb monitors propis i de clubs: bàsquet, judo, handbol, beisbol, natació (1980) tennis taula, escacs i cros. Desapareix beisbol (1981) voleibol, escacs, atletisme (1982) - Oferta gratuïta	- Creació d'escoles esportives municipals amb monitors propis i de clubs: Judo, tennis taula, voleibol, natació, escacs, handbol, cros, patinatge, hoquei patins i ciclisme (1983-84) Psicomotricitat, jocs i ritme (1983-84) Escola de bàsquet Manolo Flores (1984-85) Natació sincronitzada (1985-86) - Planificació de la iniciació esportiva (1985-86): Escola d'iniciació i psicomotricitat (6-8 anys) Escola poliesportiva (8-10/11 anys) Escoles d'esports específics (10-11 anys) -Oferta no gratuïta	- Existència de 14 escoles esportives municipals, 3 genèriques i 11 de modalitats esportives específiques (1988-89) - Plantejament educatiu de les escoles - Voluntat municipal de traspassar l'organització i gestió de les escoles a les entitats esportives i culturals
	Esport de competició	- Suport econòmic a la Volta Ciclista de Catalunya (1979); al Mundialet de futbol (1982) - Suport municipal al F.C.Barcelona pels èxits esportius - Suport a Barcelona com a possible seu del Campionats Mundials de Natació amb l'oferiment de les piscines de l'Escorxador	Esdeveniments: - Realització d'un Cros puntuable pel Campionat de Catalunya (1984) - Copa del Rei de bàsquet per a disminuïts (1985) - Final de la Lliga Catalana de voleibol femení (1985) - III Campionats d'Espanya de natació sincronitzada (1985) - Final de la Copa Catalana d'handbol (1986) - Copa Catalana de bàsquet femení (1986) - 2on Torneig Internacional júnior de voleibol Memorial Arturo Cortés (1986) - Seu del Centre de tecnificació de voleibol de la Federació Catalana de Voleibol - Sant Feliu, ciutat-pilot de la promoció del voleibol	- Suport de l'Ajuntament a la celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona'92. Cessió del Palau Municipal d'Esports per a entrenaments de voleibol.
	Esport popular	Programes municipals: - Programa municipal de classes de manteniment d'adults. Gratuït	Programes municipals: - Programa municipal de classes de manteniment d'adults (Escola Municipal de Manteniment)	Programes municipals: - Programa municipal de classes de manteniment d'adults

		<p>- Programa conjunt amb el Departament de Sanitat i Assistència Social per a persones amb discapacitats. (1982)</p> <p>Suport municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esdeveniments esportius populars organitzats per AAW (curses populars, torneig de futbol sala) - Activitats esportives populars en les festes majors <p>Ocupació dels carrers com a equipaments esportius</p>	<p>- Programa conjunt amb el Departament de Serveis Socials de cursos de Gimnàstica-jazz (1985-86)</p> <p>Organització d'activitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activitats esportives de caire recreatiu (Jocs al carrer; Gimcana aquàtica;) <p>Suport municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activitats esportives populars en les festes majors - Futbol sala (Comissió de futbol sala) - Expansió de la petanca <p>Ocupació dels carrers com a equipaments esportius (campanya Bàsquet al carrer)</p>	<p>- Programa municipal d'activitats físiques per a gent gran</p> <p>Suport municipal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programa d'activitats físiques per a persones amb disminució - Activitats esportives populars en les festes majors
Política envers les entitats	Entitats esportives durant la legislatura	<ul style="list-style-type: none"> - Creixement del nombre d'entitats: 15 en 1979; 35 en 1983 - 5 clubs de futbol en 1979; 11 entitats relacionades amb el futbol i 8 amb el futbol sala en 1983 (64% de les entitats) - 14 modalitats esportives. 9 en equipaments esportius convencionals i 5 a espais naturals - Esclat del futbol-sala amb molts equips - Paper actiu de les entitats culturals en el sistema esportiu - Paper actiu de les AAW i APA - Existència de gimnasos privats 	<ul style="list-style-type: none"> - Creació de cinc entitats noves durant la legislatura (dues de petanca). Aparició d'un club d'atletisme (Club Atlètic Sant Feliu de Llobregat) <p>- Principals entitats:</p> <p>Santfeliuenc F.C., Triana Conquense, Can Calders (futbol)</p> <p>Handbol Santfeliuenc i Handbol Sant Llorenç</p> <p>Club Bàsquet Santfeliuenc</p> <p>Casino Santfeliuenc (voleibol)</p> <p>Club Natació Sant Feliu (natació i waterpolo)</p> <p>Unió Esportiva Santfeliuenc (UES) (esport per a disminuïts)</p> <p>- Paper actiu de les AAW i APA però menor que en l'anterior legislatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Creació de vuit noves entitats. Destaca el Club de Futbol Sporting Sant Feliu, producte de la fusió de dos clubs. Un nou club de voleibol i un de petanca.
	Activitats destacades de les principals entitats	<ul style="list-style-type: none"> - Organització i participació en activitats esportives en les festes majors i les festes de la Rosa - Organització d'esdeveniments esportius de barri per part de les AAW i APA - Nivell esportiu de les entitats: Santfeliuenc C.F.: Primera Regional Club Triana Conquense: Tercera Regional 	<ul style="list-style-type: none"> - Organització i participació en activitats esportives en les festes majors i les festes de la Rosa - Organització d'esdeveniments esportius de barri per part de les AAW i APA - Organització de competicions federatives: III Campionats d'Espanya de Natació Sincronitzada XIII Campionat d'Espanya de Tennis Taula per a disminuïts Torneig internacional júnior Arturo Cortés (voleibol) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivell esportiu de les principals entitats: Santfeliuenc C.F.: Regional Preferent (1988)/Primera Regional (1990-91) Club Triana Conquense: Segona Regional Club Handbol Santfeliuenc: Primera Divisió B (1988)/Primera Divisió A (1990). Problemes econòmics. Club Bàsquet Santfeliuenc: 1a. Divisió Catalana Casino Santfeliuenc: 2a Divisió Nacional de voleibol (masc) i 1a Divisió Nacional (fem) Club Natació Sant Feliu: 1a. Divisió Nacional de waterpolo (1989) - Organització i participació en activitats esportives en les festes majors i les festes de la Rosa Torneig internacional júnior Arturo Cortés (voleibol)
	Relacions de l'Ajuntament amb les entitats	<ul style="list-style-type: none"> - Conflicte amb el Santfeliuenc F.C. i el Club Handbol Santfeliuenc a l'inici de la legislatura - Relació estreta amb el Club Natació Sant Feliu - Vincle relacional amb els clubs a través de les escoles esportives municipals i les activitats en les festes majors - Vincle relacional amb les AAW i les APA per a 	<ul style="list-style-type: none"> - Utilització del Palau Municipal d'Esports com a instrument de relació - Relació estreta amb el Club Natació Sant Feliu (pagament de consums i col·laboracions) - Vincle relacional amb els clubs a través de les escoles esportives municipals i les activitats en les festes majors (establiment de convenis de 	<ul style="list-style-type: none"> - Ampliació dels lligams de l'Ajuntament amb les entitats. - Relació econòmica amb 52 entitats durant la legislatura: 33 entitats esportives; 16 centres docents ; i 3 entitats de barri o culturals

		l'educació física, l'esport extraescolar, l'esport popular i algunes escoles esportives. - Aportacions de trofeus per a competicions	col·laboració) - Vincle relacional amb les AAW i les APAs per a l'educació física, l'esport extraescolar, l'esport popular i algunes escoles esportives. - Aportacions de trofeus per a competicions - Proposta municipal d'unió dels clubs de futbol per fer una escola municipal de futbol	
--	--	---	---	--

	Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)				Segona legislatura (maig 1983-juny 1987)				Tercera legislatura (juny 1987- maig 1991)			
PRESSUPOST GENERAL DE L'AJUNTAMENT	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Total despeses (en milers de pessetes)	445.920	799.971	919.423	1.048.479	1.469.970	1.696.419	1.955.430	2.665.915	3.051.573	5.376.948	5.057.281	4.292.125
Total despeses (en milers de pessetes en valor constant de 1980)	445.920	691.922	701.446	713.966	899.842	955.324	1.011.307	1.308.537	1.427.657	2.355.029	2.073.202	1.661.212
Total despeses en operacions corrents (en milers de pessetes)	258.137	343.129	424.785	527.048	634.716	777.947	911.845	1.154.264	1.297.587	1.390.961	1.452.180	1.704.881
Total despeses en inversió (en milers de pessetes)	68.747	186.614	214.657	137.269	194.503	242.150	351.252	199.901	202.450	1.430.367	706.886	314.492
PRESSUPOST D'ESPORTS	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Total despeses (en pessetes)	22.974.080	75.286.831	71.300.576	101.956.950	40.670.698	74.024.066	41.363.423	48.999.499	65.706.844	80.842.374	152.343.107	155.675.851
Total despeses (en pessetes/habitant)	611	1.981	1.845	2.662	1.056	1.926	1.106	1.268	1.744	2.137	4.028	4.253
Despeses d'esport/Despeses generals	5,2%	9,4%	7,8%	9,7%	2,8%	4,4%	2,1%	1,8%	2,2%	1,5%	3,0%	3,6%
Total despeses corrents	5.946.013	9.063.329	14.338.485	19.791.033	25.670.698	30.296.836	33.687.423	36.768.939	45.550.524	52.442.374	86.514.983	93.557.333
Despesa corrent esports/ despesa corrent total	2,3%	2,6%	3,4%	3,8%	4,0%	3,9%	3,7%	3,2%	3,5%	3,8%	6,0%	5,5%
Capítol 1- Remuneracions de personal		1.877.466	3.363.957	8.758.793	10.019.895	10.735.950	13.006.991	20.460.103	25.639.586	34.610.523	37.193.951	38.450.455
Capítol 2- Compra de béns i serveis	4.172.263	5.428.092	8.374.919	8.987.944	13.107.254	15.693.070	17.274.072	13.631.260	16.250.758	13.684.184	43.980.866	43.642.328
Capítol 4- Transferències corrents	1.773.750	1.757.771	2.599.609	2.044.296	2.543.549	3.867.816	3.406.360	2.677.576	3.660.180	4.147.667	5.340.166	11.464.550
Inversió (en pessetes)	17.028.067	66.223.502	56.962.091	82.165.917	15.000.000	43.727.230	7.676.000	12.230.560	20.156.320	28.400.000	65.828.124	62.118.518
Inversió esports/Inversió total	24,8%	35,5%	26,5%	59,9%	7,7%	18,1%	2,2%	6,1%	10,0%	2,0%	9,3%	19,8%

CAPÍTOL 7

ANÀLISI COMPARATIVA DE VIC I SANT FELIU DE LLOBREGAT

Un cop realitzada la fase d'anàlisi i descripció de les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat arriba la fase específicament comparativa, amb la juxtaposició i comparació de la informació més rellevant per extreure les conclusions de les polítiques esportives de les dues ciutats. Presentem els resultats amb la mateixa estructura que en l'anàlisi i la descripció, amb una descripció general dels municipis i una anàlisi de la seva política esportiva municipal dividida en els àmbits d'actuació, és a dir, la seva organització interna, i les polítiques específiques envers els equipaments, les activitats i les entitats. En aquesta part del treball les dades pressupostàries han estat integrades en les polítiques específiques amb l'objectiu de crear indicadors d'anàlisi.

7.1. Els municipis

669

Abans d'analitzar les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991, presentem una descripció general comparada dels dos municipis per contextualitzar les polítiques esportives de les dues ciutats. Les dades s'han estructurat en base a dos blocs de continguts: el territori i la població. El territori reflecteix les característiques essencials de l'espai físic dels dos municipis a partir de les dimensions geogràfica, climatològica i urbanística. Les dades referides a la població es divideixen en dues dimensions, una demogràfica on es recullen les principals variables estadístiques de la població; i l'altra política, on es tracta de manera específica el comportament polític de la població. Per a un millor anàlisi hem tractat aquestes dues dimensions en dos apartats diferents tot i que en la síntesi final les hem recollit en un únic quadre resum.

7.1.1. El territori

Per analitzar les dades relacionades amb el territori, hem utilitzat tres dimensions, amb diferents components i indicadors:

- A) Dimensió geogràfica
- B) Dimensió climatològica
- C) Dimensió urbanística.

La dimensió geogràfica s'ha utilitzat per situar el municipi i per analitzar les característiques del territori. Respecte a la situació geogràfica, a més de la seva ubicació en la comarca corresponent hem considerat també la distància de les dues ciutats a Barcelona per la relació de dependència que puguin establir amb la capital catalana. Altres variables de situació que hem considerat han estat les distàncies a espais naturals que facilitessin la pràctica esportiva, fossin zones aquàtiques (mar, rius, embassaments...); zones de mitja muntanya—entre 600 i 1.500 metres d'altitud—que possibilitessin la pràctica del senderisme, l'excursionisme o l'escalada; o zones d'alta muntanya—a més de 1.500 metres—que permetessin, a més de les anteriors activitats, la pràctica dels esports de neu. També s'ha tingut en compte el nombre de municipis veïns i, entre ells, aquells en què el centre urbà estigués a una distància inferior a cinc kilòmetres fet que podia facilitar la possibilitat de desplaçar-se a peu i el possible ús compartit de serveis.

Dins les característiques del territori hem considerat com a variable la superfície del terme municipal i l'hem comparat amb el conjunt de tots els municipis de la província i el del total de municipis de Catalunya. Les dimensions de la superfície municipal són un factor

cabdal per a l'actuació urbanística d'una ciutat i la seva relació amb l'existència d'equipaments esportius. També hem tingut en compte l'altitud, tant pel que fa a l'altitud mitjana del municipi com la màxima dins el terme municipal i el desnivell que hi ha entre les dues. Així mateix hem considerat l'existència d'accidents geogràfics dins el terme o molt propers per la possible relació amb el sistema esportiu. A més, l'altitud del municipi relacionada amb la climatologia ens pot ajudar a entendre les característiques i necessitats del sistema esportiu del territori, tant pel que fa a la necessitat d'equipaments esportius coberts com pel tipus d'activitats esportives que es puguin realitzar.

670

En la dimensió climatològica, a part de la identificació del tipus de clima, hem seleccionat com a components la temperatura, amb indicadors que ens informen sobre la temperatura mitjana anual i les mitjanes de les temperatures màximes i mínimes. Hem considerat també les precipitacions atmosfèriques, utilitzant com a indicadors el nivell de pluviositat mesurat en la mitjana anual de precipitació en mil·límetres cúbics i en dies de pluja a l'any, així com dels dies de glaçada a l'any.

La dimensió urbanística configura el tercer grup de components i indicadors territorials. En aquest cas un dels components analitzats ha estat el tipus de sòl, ja que hem volgut posar l'interès en saber la part urbana o urbanitzable del territori, amb la qual cosa les dades de superfície es poden valorar d'una manera o altra de cara a poder disposar d'equipaments esportius convencionals (pistes, pavellons, piscines...) Una altra dada urbanística que hem seleccionat ha estat l'evolució en la construcció d'habitatges principals que, relacionat amb les dades demogràfiques, ens permeten veure el creixement de la ciutat. També hem tingut en compte altres aspectes com ara l'existència de barreres internes que poguessin dificultar la mobilitat de la població dins el terme municipal.

A) Dimensió geogràfica.

Respecte a la situació geogràfica, a més de la seva ubicació en la comarca corresponent —Osona i Baix Llobregat— hi ha un altre fet de caire polític i administratiu. Totes dues ciutats es van constituir oficialment com a capitals de la seva comarca l'any 1987. Tot i aquest fet compartit, la situació d'una i altra ciutat va ser diferent. En el cas de Vic, degut al seu paper en la història de Catalunya i la clara posició de pol d'atracció per al seu entorn, ningú va posar en dubte la capitalitat osonenca en el moment de constituir-se, en canvi Sant Feliu va haver de lluitar per aconseguir el reconeixement com a capital del Baix Llobregat.

D'altra banda, la situació geogràfica respecte a la capital catalana també és un possible aspecte a considerar en l'anàlisi contextual dels dos municipis. En aquest sentit, Sant Feliu de Llobregat, per la seva proximitat a Barcelona rep una influència molt poderosa de la capital catalana, aspecte menor per a Vic, per la distància de 70 kilòmetres que la separa de Barcelona.

Pel que fa a altres aspectes de la ubicació dels dos municipis és destacable la relativa proximitat— 77 kilòmetres— de Vic a espais naturals d'alta muntanya, la qual cosa donava major possibilitat als vigatans i vigatanes d'apropar-se als esports de neu, mentre els habitants de Sant Feliu havien de recórrer el doble de distància— 135 kilòmetres— per arribar a l'estació d'esquí més propera. Tots dos municipis tenen turons dins o molt a prop del seu terme territorial que podien permetre activitats físiques diverses i també tots dos tenen una distància similar— 18 kilòmetres— a espais naturals aquàtics, la platja per a

Sant Feliu i el pantà de Sau per a Vic. Aquests aspectes geogràfics, afegits a aspectes socials, econòmics, culturals i d'hàbits esportius de la població, lligats a unes vies de comunicació molt més lentes que les actuals, poden ser útils per explicar algunes de les característiques del sistema esportiu de les dues ciutats en aquella època.

D'altra banda, el nombre de municipis fronteres és molt similar, vuit per a Vic i set per a Sant Feliu, tot i que d'aquests només la meitat tenen el seu centre urbà a menys de cinc kilòmetres de distància. La relació i proximitat amb els municipis veïns va permetre, en l'època del nostre estudi, compartir o utilitzar serveis d'altres ciutats. En el cas de Sant Feliu de Llobregat, per exemple, es va constituir una gran àrea recreativa—el Parc de Torreblanca—en terrenys municipals compartits amb Sant Joan Despí i Sant Just Desvern. En el cas de Vic, les instal·lacions esportives d'un club important per al sistema esportiu vigatà—el Club Tennis Vic—estaven situats en el municipi veí de Gurb.

La comparativa de la superfície dels dos municipis dóna un gran avantatge per a la ciutat de Vic, que gairebé triplica el nombre de km² de Sant Feliu de Llobregat. Com a referència, Vic està situat en el terç superior de la classificació de les ciutats de la província de Barcelona i de Catalunya segons la seva superfície mentre que Sant Feliu està situat en la part baixa, dins el terç inferior de la classificació.

Pel que fa a l'altitud, Vic està situada en una depressió, la Plana de Vic, amb una altitud mitjana de 484 metres sobre el nivell del mar, mentre Sant Feliu, proper al mar, té una altitud mitjana de 25 metres. A més d'aquesta dada general, és important assenyalar que existeixen desnivells topogràfics dins el propi territori. En el cas de Vic hi ha alguns turons en el límit territorial del municipi que arriben a una altitud de 770 metres i a Sant Feliu hi ha la zona muntanyosa de la serra de Collserola dins el seu terme territorial amb turons que arriben als 434 metres. Això fa que el desnivell màxim a Vic sigui de 266 metres i a Sant Feliu de 409 metres.

B) Dimensió climatològica.

Els indicadors climatològics ens marquen certes diferències entre les dues ciutats. Vic és una ciutat més freda que Sant Feliu, amb mitjana de temperatura anual tres graus i mig més baixa, una mitjana de temperatura màxima similar però una mínima gairebé sis graus menor. La precipitació mitjana anual també és més alta a la capital osonenca tant pel que fa a dies de pluja com a litres caiguts però, sobre tot, hi ha una gran diferència en al número mitjà de dies de glaçada anuals. A Sant Feliu només glaça una mitjana de 5,5 dies a l'any i a Vic, gairebé 97 dies.

C) Dimensió urbanística.

Els tercer grup d'indicadors territorials corresponen a la dimensió urbanística. No tenim dades comparatives dels dos municipis en el període d'estudi. Disposem d'indicadors extrets de plans urbanístics de la ciutat de Vic de l'any 1981 i del 2011, però de Sant Feliu només hem trobat del 2004 i del 2011. Encara que no reflecteixen l'evolució urbanística hem decidit mostrar en la taula següent les dades del 1981 a Vic i les del 2011 dels dos municipis ja que mostren una situació comparativa de les dues ciutats en un mateix moment.

A Vic, el 1981 hi havia un sòl urbà de 7,1 km² que, junt a 3,1 km² d'urbanitzable feien un total de 10,2 km², el 33% del total del territori. Aquestes xifres varien internament a

l'augmentar fins a 8,3 km² el sòl urbà l'any 2011, fruit del creixement de la ciutat. En el cas de Sant Feliu les xifres absolutes són molt més petites. L'any 2011 la ciutat tenia 3,5 km² de sòl urbà i 0,4 d'urbanitzable, la qual cosa indica que, a part de disposar de menys de la meitat de sòl urbà que Vic, les possibilitats d'ampliar-ho també són molt més petites. Evidentment les mesures de la superfície del terme municipal són el condicionant principal, però crida l'atenció que, proporcionalment, la superfície urbana i urbanitzable dels dos municipis coincideix en el 33% del total del territori municipal. D'altra banda, el que més crida l'atenció és el fet que Sant Feliu, que disposa d'un territori de dimensions reduïdes, disposi només de 3,9 km² d'espai urbà, on ha de tenir cabuda la població i el teixit industrial. Això significa un total de 80 m² de sòl urbà per habitant, que és gairebé tres cops inferior als 201m² per habitant de Vic en el mateix any.

Entre 1979 i 1991 la zona urbana de Vic va créixer de manera important obrint la ciutat cap a ponent, construint nous ponts sobre la línia del ferrocarril i creant la zona esportiva del Mas Osona. En el mateix període, Sant Feliu no va créixer gaire urbanísticament. Els períodes d'expansió amb la creació de nous barris a la capital del Baix Llobregat es van realitzar en etapes anteriors i posteriors a l'època d'estudi d'aquest treball. Les dades sobre l'època de construcció dels habitatges principals que havia a les dues ciutats en 1991 ens mostren que en ambdós municipis el major creixement urbanístic va ser entre els anys 1961 i 1980, molt més accentuat a Sant Feliu on es van construir el 80,7% del total de les llars familiars. Entre 1981 i 1991 es van construir, a Vic, el 14% del total d'habitatges que hi havia el 1991, mentre que a Sant Feliu va ser el 6,3%, una dada que ens mostra el major creixement urbanístic de la capital osonenca durant el nostre període d'estudi.

Finalment, volem destacar la importància de les barreres internes dins els dos municipis, sobretot en el cas de Sant Feliu, en què la via fèrria representava—i encara avui dia representa—una barrera urbanística que separava els barris més propers a la serra de Collserola dels barris del centre de la ciutat. En l'època d'estudi, el pas pel centre de la població de la carretera nacional 340 era també una barrera urbanística per al municipi. D'altra banda, la presència del riu Llobregat i l'autopista en els límits del territori no eren barreres internes separadores de les zones urbanes, però si limitaven l'accés a altres municipis veïns. Pel que fa a Vic, els rius que travessen la ciutat, sobretot el Mèder, i la línia del ferrocarril també representaven problemes interns de mobilitat, tot i que amb les actuacions urbanístiques de creixement cap a ponent es van temperar amb la construcció de ponts.

Taula 7. 1. Dimensions, components i indicadors territorials aplicats a l'anàlisi de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
A. Dimensió geogràfica		
A.1. Ubicació		
A.1.1. Comarca	Osona	Baix Llobregat
A.1.2. Distància a Barcelona	70 km	12 km
A.2. Proximitat a espais naturals de possible pràctica esportiva		
A.2.1. Distància mínima a zones aquàtiques	18 km.	18 km.
A.2.2. Distància mínima a zones de mitja muntanya	6 km.	0 km.
A.2.3. Distància mínima a zones d'alta muntanya	77 km.	135 km.
A.3. Municipis veïns		
A.3.1. Nombre de municipis veïns	8	7
A.3.2. Municipis veïns amb el centre urbà a menys de 5 km.	4	3

A.4. Superfície del terme municipal				
A.4.1. Superfície en km ²		30,7 km ²		11,8 km ²
A.4.2. Superfície en relació amb la província (posició entre 311 municipis)		96è.		228è.
A.4.3. Superfície en relació amb Catalunya (posició entre 945 municipis)		363è.		723è.
A.5. Altitud				
A.5.1. Altitud mitjana		484 mts.		25 mts.
A.5.2. Altitud màxima dins el municipi		770 mts.		434 mts.
A.5.3. Desnivell màxim dins el municipi		266 mts.		409 mts.
A.6. Accidents geogràfics dins el terme municipal				
A.6.1. Orogràfics		Pla de Sant Sebastià		Serra de Collserola
A.6.2. Hidrogràfics		Riu Mèder, riu Gurri		Riu Llobregat
B. Dimensió climàtica				
B.1. Tipus de clima				
B.1.1. Classificació del clima		Mediterrani continental humit		Mediterrani prelitoral central
B.2. Temperatura				
B.2.1. Temperatura mitjana anual		12°		15,4°
B.2.2. Temperatura màxima (mitjana anual)		24,4°		24,7°
B.2.3. Temperatura mínima (mitjana anual)		5,6°		11°
B.3. Precipitacions atmosfèriques				
B.3.1. Precipitació mitjana anual		710 mm.		645,6 mm.
B.3.2. Número mitjà de dies de pluja a l'any		87,4		69,5
B.3.3. Número mitjà de dies de glaçada a l'any		96,9		5,5
C. Dimensió urbanística				
C.1. Tipus de sòl				
	1981	2011	1981	2011
C.1.1. Sòl urbà (km ²)	7,1	8,3	-	3,5
C.1.2. Sòl urbanitzable (km ²)	3,1	1,9	-	0,4
C.1.3. Total sòl urbà+sòl urbanitzable (km ²)	10,2	10,2	-	3,9
C.1.4. Índex d'urbanització (Sòl urbà+urbanitzable)/ superfície	33%	33%	-	33%
C.1.5. Índex de sòl no urbanitzable (sòl no urbanitzable/superfície)	67%	67%	-	67%
C.1.6. Sòl urbà per habitant (m ² per habitant)	234	201	-	80
C.1.7. Sòl no urbanitzable (km ²)	20,6	20,6	-	8,1
C.2. Creixement urbanístic				
C.2.1. Creació de noves zones urbanes entre 1979-1991		Si		No
C.3. Creixement d'habitatges				
	1981	1991	1981	1991
C.3.1. Total habitatges principals (1981-1991)	8.163	9.054	10.244	10.647
C.3.2. Increment d'habitatges principals (1981-1991)		10,9%		3,9%
C.3.3. Construcció d'habitatges principals (abans 1961) (en % sobre el total de 1991)		32,7%		13,0%
C.3.4. Construcció d'habitatges principals (1961-1980) (en % sobre el total de 1991)		53,3%		80,7%
C.3.5. Construcció d'habitatges principals (1981-1991) (en % sobre el total de 1991)		14,0%		6,3%
C.4. Barreres internes				
C.4.1. Naturals		Rius		Riu
C.4.2. Urbanístiques		Via fèrria, carretera		Via fèrria, carretera

7.1.2. La població

L'anàlisi de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 l'hem realitzat des de dues dimensions: la demogràfica i la política.

En l'anàlisi de la població des de la dimensió demogràfica s'ha utilitzat set components. En el primer s'ha tingut en compte la població total utilitzant dos indicadors: la població existent a l'inici i al final del període i la mitjana de població de cada ciutat per a tota l'etapa analitzada. El segon component ha estat la densitat de població, amb tres indicadors: la densitat inicial i final; la mitjana del període; i la densitat de població

respecte el sòl urbà. Aquest darrer l'hem considerat ja que indica un valor molt diferent el tenir en compte la població en relació amb tota la superfície municipal o només respecte el sòl urbà habitable.

Un tercer component que s'ha tingut en compte és l'evolució demogràfica. En aquest cas els indicadors utilitzats han estat els totals de població als inicis del segle XX, a mitjans del mateix segle i, a partir de 1960 les dades de població cada cinc anys fins arribar al període analitzat. A aquests indicadors n'hem afegit altres que ens mostraven l'índex de creixement de cada ciutat en els primers tres quarts de segle i en el període estudiat, tant en números totals com en percentatges.

674

El quart aspecte demogràfic analitzat ha estat la distribució per edats, que s'ha fet utilitzant com a indicadors la distribució en percentatges de grups quinquennals i la seva evolució entre els anys 1981 i 1991. S'ha utilitzat aquí l'any 1981 en comptes del 1979, perquè aquestes dades no estaven recollides en padró municipal d'aquell any i, en canvi, apareixien en cens nacional de població que realitza l'Estat cada cinc anys. La relació entre els grups d'edat ens han permès veure l'evolució de la població mesurada en els índexs d'envelliment (65 anys i més/0-14 anys) dels dos municipis durant aquest període.

La naturalesa de la població ha estat la cinquena variable. Amb aquesta variable s'ha mesurat la distribució dels habitants de les dues ciutats en funció del lloc de naixement i la seva evolució. En aquest cas també hem hagut de fer ús del cens nacional en comptes del padró amb la qual cosa les xifres van de 1981 a 1991 valorades en percentatges en relació amb el lloc de naixement. La sisena variable ha estat el nivell d'instrucció. En aquesta ocasió, a part de fer servir el cens nacional, s'ha unificat els criteris de classificació emprats en els anys 1981 i 1991 ja que eren una mica diferents, la qual cosa ha implicat la creació de tres indicadors corresponents a la distribució en percentatges dels tres nivells d'estudis de la població.

Finalment, la setena variable relacionada amb la població ha estat la seva distribució segons l'activitat productiva en la què estaven relacions els habitants dels dos municipis. Les xifres, en aquest cas, només estaven disponibles en el cens dels anys 1986 i 1991, amb la qual cosa hem utilitzat la classificació emprada en el cens, valorant-la en percentatges sobre el total de població activa. Per a una millor anàlisi hem agrupat els components demogràfics en apartats. En primer lloc comparem el total de població, la densitat i l'evolució demogràfica. El següent aspecte és la distribució per edats, seguit per la naturalesa de la població; el nivell d'instrucció; i, finalment, l'activitat productiva principal de la població en el període estudiat.

a) Població total, densitat i evolució demogràfica.

La primera constatació comparativa entre les dues ciutats és la d'un major nombre d'habitants per part de Sant Feliu de Llobregat amb una diferència de més de 8.500 habitants per a la mitjana del conjunt del període 1979-1991. Es dona la circumstància que les dues ciutats van tenir un creixement demogràfic negatiu durant aquesta època, que a Vic va ser gairebé dos punts percentuals superior a Sant Feliu. Aquest creixement negatiu contrasta enormement amb l'evolució demogràfica soferta al llarg del segle XX. El cas és molt espectacular en Sant Feliu de Llobregat que va tenir un creixement del 924,7% entre 1900 i 1975, quan va passar de tenir 3.314 habitants a 33.959. La corba de creixement més important es produeix entre els anys 1965 i 1975, quan la immigració interna de la resta de l'Estat va fer que la ciutat augmentés més de 20.000 habitants. El

creixement de Vic entre 1900 i 1975 no va ser tan gran. El punt de partida era superior a Sant Feliu, la corba d'augment va ser més gradual i els valors de 1975 van significar un increment del 137,5% respecte l'inici de segle.

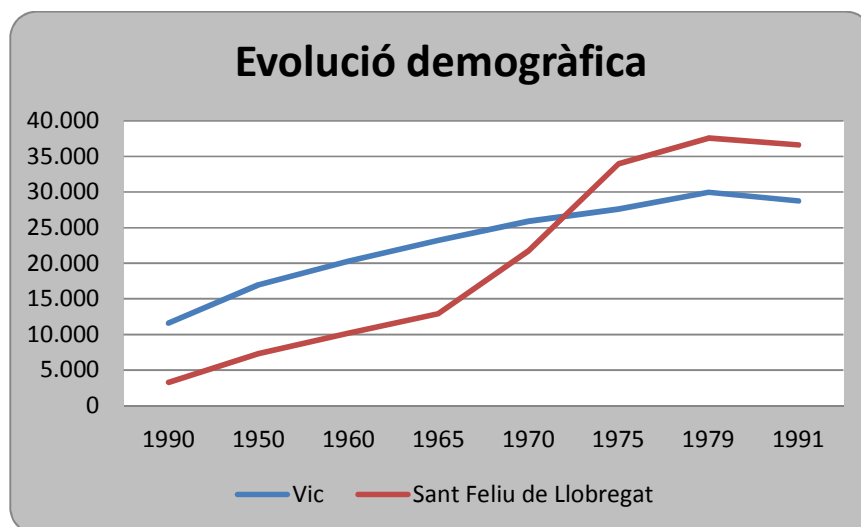

Figura 7. 1 Evolució demogràfica de Vic i Sant Feliu de Llobregat (1900-1991)

La densitat de població de les dues ciutats dona unes xifres molt superiors per al cas de Sant Feliu, com és lògic degut al nombre més elevat d'habitants i el seu territori més petit. La densitat mitjana per a tot el període va ser de 3.216 habitants per km² per a la capital del Baix Llobregat i 957 habitants per km² per a la capital d'Osona, una xifra 3,4 vegades inferior.

Taula 7. 2. Població total, densitat i evolució demogràfica de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
Població total		
Població 1979	29.970	37.571
Població 1991	28.736	36.608
Mitjana període 1979-1991	29.370	37.953
Densitat de població		
Habitant/km ² -1979	976	3.184
Habitant/km ² -1991	936	3.102
Densitat de població respecte la mitjana del període 1979-1991	957	3.216
Evolució demogràfica		
Població en 1900	11.628	3.314
Població en 1950	16.975	7.327
Població en 1960	20.303	10.201
Població en 1965	23.249	12.945
Població en 1970	25.906	21.751
Població en 1975	27.612	33.959
Creixement període 1900-1975 (en habitants)	15.984	30.645
Creixement període 1900-1975 (en %)	137,5%	924,7%
Creixement període 1979-1991 (en habitants)	-1.234	-963
Creixement període 1979-1991 (en %)	-4,1%	-2,6%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

b) Distribució per edats.

En la comparativa de la distribució per edats en el període situat entre 1981 i 1991, Sant Feliu de Llobregat tenia, tant a 1981 com al 1991, un major percentatge de gent jove i una menor presència de gent gran que Vic. Aquest fet és molt clar en l'any 1981 en què l'índex d'envelliment de la capital del Baix Llobregat és dues vegades menor que el de la capital d'Osona.

Després de deu anys, al 1991, les dues ciutats havien envellit considerablement, doblant la xifra de l'índex corresponent. Tot i així, Sant Feliu seguia essent una ciutat amb una presència de gent jove més alta que la mitjana de Catalunya mentre que a Vic les persones majors de 65 anys eren pràcticament igual en nombre que els infants i tenien un percentatge de presència en la distribució de la població més alta que la mitjana catalana. Podem veure la distribució per edats que tenia Catalunya en el mateix període en la taula 7.3.

Taula 7. 3. Distribució de la població per edats de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991. Número d'habitants i percentatges sobre el total de població.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT		CATALUNYA	
	Hab.	%	Hab.	%	Hab.	%
1981						
0-14 anys	7.031	23,3%	12.087	31,80%	1.484.774	24,9%
15-29 anys	7.059	23,4%	8.591	22,60%	1.346.716	22,6%
30-44 anys	5.258	17,4%	8.765	23,10%	1.135.773	19,1%
45-64 anys	7.154	23,7%	6.135	16,10%	1.327.925	22,3%
65 anys i més	3.653	12,1%	2.426	6,40%	661.226	11,1%
Total	30.155	100%	38.004	100%	5.956.414	100%
Índex d'envelliment	0,52		0,20		0,45	
1991						
0-14 anys	4.928	17,1%	7.489	20,4%	1.076.278	17,8%
15-29 anys	6.851	23,8%	9.780	26,7%	1.468.447	24,2%
30-44 anys	6.020	20,9%	8.109	22,1%	1.267.305	20,9%
45-64 anys	6.331	22,0%	7.809	21,3%	1.380.153	22,8%
65 anys i més	4.606	16,0%	3.421	9,3%	867.311	14,3%
Total	28.736	100%	36.608	100	6.059.494	100%
Índex d'envelliment	0,93		0,46		0,81	

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

c) Naturalesa de la població.

El lloc de naixement de la població d'una i altra ciutat és un factor clarament diferenciador en el període 1981-1991. Mentre a Vic la gran majoria de la població era nascuda a Catalunya, a Sant Feliu de Llobregat l'allau d'immigrants dels anys seixanta i setanta feia que els nascuts al Principat fossin minoria a l'any 1981 i que anessin augmentant proporcionalment arribant a ser el 57,7% a l'any 1991, però per sota, encara de la mitjana catalana. Ens trobem doncs, en el període estudiat, amb dues ciutats radicalment diferents en la procedència dels seus habitants.

Taula 7. 4. Lloc de naixement de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991. Número d'habitants i percentatges sobre el total de població

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT		CATALUNYA	
	Hab.	%	Hab.	%	Hab.	%
1981						
Catalunya	23.910	79,3%	15.153	39,9%	3.779.278	63,4%
Reste Estat	6.073	20,1%	18.311	48,2%	2.050.939	34,4%
Estranger	158	0,5%	-	-	89.985	1,5%
No hi consta	14	0,0%	4.540	11,9%	36.212	0,6%
Total	30.155	100%	38.004	100%	5.956.414	100%
1986						
Catalunya	23.045	80,6%	20.658	55,2%	3.940.409	65,9%
Reste Estat	5.293	18,5%	16.383	43,8%	1.934.059	32,3%
Estranger	167	0,6%	353	0,9%	99.800	1,7%
No hi consta	78	0,3%	-	0,0%	4.370	0,1%
Total	28.583	100%	37.394	100%	5.978.638	100%
1991						
Catalunya	23.128	80,5%	21.109	57,7%	4.089.710	67,5%
Reste Estat	5.218	18,2%	15.213	41,6%	1.867.758	30,8%
Estranger	390	1,4%	286	0,8%	102.026	1,7%
Total	28.736	100%	36.608	100%	6.059.494	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

d) Nivell d'instrucció.

El nivell dels estudis dels habitants de les dues ciutats també indiquen alguna diferència. Sant Feliu es mantenia per sota la mitjana catalana en tot el període estudiat, amb un major percentatge de persones sense titulació o amb només estudis primaris mentre que hi havia un pes relatiu de les persones amb estudis superiors més baix que el conjunt català. En canvi, Vic mantenia uns paràmetres més elevats que la mitjana catalana i, òbviament, millors que la capital del Baix Llobregat.

Taula 7. 5 Nivell d'instrucció de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991. En percentatges sobre el total de població major de 16 anys.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT	CATALUNYA
1981			
Sense titulació o estudis primaris	70,8%	82,3%	73,3%
Estudis mitjans	25,7%	16,7%	23,6%
Estudis superiors	3,5%	1,1%	3,1%
1986			
Sense titulació o estudis primaris	65,9%	76,5%	67,9%
Estudis mitjans	27,5%	21,1%	26,4%
Estudis superiors	6,5%	2,4%	5,7%
1991			
Sense titulació o estudis primaris	52,0%	59,6%	55,7%
Estudis mitjans	40,1%	37,2%	37,8%
Estudis superiors	7,9%	3,2%	6,4%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

e) Activitat productiva.

Quant a l'activitat productiva majoritària les dues ciutats tenien una predominança del sector industrial en el tipus de treball de la seva població. En el cas de Sant Feliu aquest sector era majoritari, amb més de la meitat dels treballadors, mentre que a Vic també era el de major percentatge però no arribava al cinquanta per cent del total. La presència de professionals i tècnics era més alta a la capital d'Osona i superava també la mitjana catalana en el mateix període. El sector agrícola era molt baix en els dos municipis, inferior al conjunt de tot Catalunya.

Podríem dir que el perfil de la població de Vic segons la seva activitat productiva a mitjans dels anys vuitanta era el d'una ciutat principalment industrial amb un pes significatiu dels comerciants, els professionals i els serveis, evolucionant aquests dos darrers en els següents cinc anys. Sant Feliu de Llobregat era una ciutat encara més industrial, amb pes dels serveis i els comerciants, però menor que Vic i la seva evolució en cinc anys també va ser cap a una major presència dels serveis administratius.

Taula 7. 6. Activitat productiva de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1986-1991.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT		CATALUNYA	
	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
1986						
Professionals i tècnics	1.504	14,6%	913	8,6%	222.586	12,1%
Personal directiu	269	2,6%	189	1,8%	66.855	3,6%
Serveis administratius	1.254	12,1%	1.268	11,9%	240.288	13,1%
Comerciants i venedors	1.469	14,2%	1.096	10,3%	206.566	11,2%
Hostaleria i altres serveis	823	8,0%	978	9,2%	165.089	9,0%
Agricultors i pescadors	317	3,1%	117	1,1%	88.813	4,8%
Treballadors industrials	4.567	44,2%	5.976	56,1%	732.702	39,8%
Professionals forces armades	0	0,0%	17	0,2%	4.425	0,2%
No hi consta	130	1,3%	96	0,9%	111.773	6,1%
Total	10.333	100%	10.650	100%	1.839.097	100%
1991						
Professionals i tècnics	1972	16,5%	1193	8,8%	296.738	13,2%
Personal directiu	255	2,1%	216	1,6%	54.332	2,4%
Serveis administratius	1705	14,3%	2004	14,8%	366.364	16,2%
Comerciants i venedors	1693	14,2%	1470	10,8%	303.748	13,5%
Hostaleria i altres serveis	1028	8,6%	1378	10,2%	234.042	10,4%
Agricultors i pescadors	270	2,3%	87	0,6%	82.154	3,6%
Treballadors industrials	5006	41,9%	7214	53,1%	913.028	40,5%
Professionals forces armades	18	0,2%	13	0,1%	5.024	0,2%
No hi consta		0,0%		0,0%		0,0%
Total	11.947	100%	13.575	100%	2.255.430	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (<http://www.idescat.cat/es/>).

7.1.3. El comportament polític de la població

Des de la dimensió política s'ha analitzat quin va ser el comportament electoral de la població en les diferents convocatòries o referèndums que es van realitzar des de 1976⁶³⁹ fins a 1991. Això afecta a les eleccions municipals (1979;1983;1987;1991), les eleccions al Parlament de Catalunya (1980;1984;1988), les eleccions generals (1977; 1979; 1982;1986;1989), les eleccions al Parlament Europeu (1987;1989) i els referèndums per a la reforma política (1976), la Constitució Espanyola (1978), l'Estatut d'autonomia de Catalunya (1979), i l'OTAN (1986).

En totes aquestes convocatòries hem analitzat els nivells de participació electoral, amb les dades de cada una i les mitjanes de participació segons tipus de convocatòria, així com els resultats de cada tipus d'eleccions mesurats en percentatges de vot per a cada força política. Per fer-ho presentem, en primer lloc, les dades sobre la participació electoral en les diferents convocatòries; el segon punt està referit als diferents grups polítics que van presentar-se a les eleccions; i a continuació es presenten els resultats electorals de totes les eleccions municipals, autonòmiques, generals i europees.

a) Nivells de participació electoral.

En la taula 7.7. podem veure els nivells de participació de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les eleccions i referèndums realitzats entre 1979 i 1991, afegint les dades de tres convocatòries anteriors, el referèndum per a la reforma política de 1976, les eleccions generals de 1977 i el referèndum sobre la Constitució Espanyola de 1978.

Taula 7. 7. Nivells de participació de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les eleccions i referèndums realitzats entre 1976 i 1991.

ANY	DATA	CONVOCATÒRIA	VIC	SANT FELIU
1976	15 de desembre	Referèndum per a la reforma política	79,3%	80,0%
1977	15 de juny	Eleccions generals	85,1%	85,8%
1978	6 de desembre	Referèndum sobre la Constitució Espanyola	65,9%	75,1%
1979	1 de març	Eleccions generals	72,2%	74,9%
1979	3 d'abril	Eleccions municipals	66,4%	67,7%
1979	25 d'octubre	Referèndum sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya	66,2%	64,4%
1980	20 de març	Eleccions al Parlament de Catalunya	72,4%	65,3%
1982	28 d'octubre	Eleccions generals	66,2%	84,0%
1983	8 de maig	Eleccions municipals	70,8%	70,2%
1984	29 d'abril	Eleccions al Parlament de Catalunya	71,0%	56,4%
1986	12 de març	Referèndum sobre l'OTAN	57,6%	64,9%
1986	22 de juny	Eleccions generals	69,2%	65,8%
1987	10 de juny	Eleccions municipals	66,2%	72,0%
1987	10 de juny	Eleccions al Parlament Europeu	65,6%	71,7%
1988	29 de maig	Eleccions al Parlament de Catalunya	66,7%	57,6%
1989	15 de juny	Eleccions al Parlament Europeu	50,6%	55,7%
1989	29 d'octubre	Eleccions generals	70,3%	70,2%
1991	26 de maig	Eleccions municipals	54,9%	55,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

⁶³⁹ Hem decidit analitzar les dades del comportament política de la població des del referèndum per a la reforma política de l'any 1976 per tenir una perspectiva completa des de l'inici del procés democràtic al nostre país.

A la taula podem veure la trajectòria descendent del nivell de participació de la població de les dues ciutats des de les primeres crides a les urnes fins a l'any 1991. La novetat de les convocatòries del referèndum per a la reforma política de 1976 i les primeres eleccions generals al nostre país van tenir un percentatge de resposta massiva en la població de Vic i Sant Feliu, amb xifres al voltant i superiors al 80% de participació. En canvi, la darrera convocatòria electoral d'aquest període va correspondre a les eleccions municipals de 1991 i el nivell de participació va baixar molt situant-se en els dos municipis al voltant del 55%.

680

Una segona constatació és que a partir del referèndum sobre la Constitució de 1978 i fins a 1986 sembla complir-se una tendència en el comportament electoral de les dues poblacions. Així, mentre en les eleccions municipals els nivells de participació són molt similars en cada convocatòria, en les eleccions i referèndums de caire estatal la població de Sant Feliu té una participació més elevada que la de Vic, mentre l'interès per les eleccions autonòmiques baixa considerablement. En canvi, a Vic, la població té un comportament electoral just a l'inrevés.

Aquest diferent comportament s'inicia en el referèndum sobre la Constitució en què Sant Feliu va tenir una participació gairebé deu punts superior a Vic. A continuació es va confirmant en totes les altres convocatòries. En les eleccions generals de 1979 la participació de Sant Feliu va ser un 2,7% superior a Vic; a les de 1982, un 18%; i en el referèndum sobre l'OTAN va tenir un 7,3% més. En canvi, Vic va participar gairebé dos punts percentuals més que Sant Feliu en el referèndum sobre l'Estatut en l'any 1979; va tenir un 7,1% més de participació en les primeres eleccions al Parlament de Catalunya de l'any 1980; i un 14,6% més en les eleccions autonòmiques de 1984. En canvi, en les eleccions municipals de 1979 i 1983 les diferències de participació entre les dues ciutats van ser mínimes.

A partir de 1986 el comportament en la participació electoral de la població de Sant Feliu canvia. Es produeix un desinterès molt gran en les eleccions generals d'aquell any que fan baixar gairebé un vint per cent la participació dels santfeliuencs.⁶⁴⁰ A les següents eleccions generals de 1989 va pujar una mica l'interès participatiu però va seguir estant una mica per sota de la participació dels vigatans. En canvi, el comportament en les eleccions autonòmiques va seguir igual amb un nivell participatiu molt baix, gairebé deu punts per sota de la capital osonenca.

En les eleccions municipals de 1987 és quan es produeix una major diferència en la participació electoral de les dues ciutats, i Sant Feliu té prop de sis punts percentuals més que Vic, que baixa més de quatre punts respecte les anteriors municipals.⁶⁴¹ La situació es torna a igualar en les eleccions de 1991, amb una participació molt baixa a les dues ciutats.

La taula següent ens mostra les mitjanes de participació de la població dels dos municipis en funció del tipus de convocatòria electoral i el nivell mitjà global. En ella podem observar que la mitjana de participació global va ser molt similar, però que la distribució segons el tipus de convocatòria és desigual. Vic només va tenir una mitjana de participació més elevada que Sant Feliu en les eleccions al Parlament de Catalunya,

⁶⁴⁰ La crisi que patia el PSUC en aquella època podria haver influït en la poca participació.

⁶⁴¹ Caldria estudiar, també, si la crisi interna que va patir CiU a Vic en aquella època va incidir en aquesta menor participació electoral.

mentre que la població de la capital del Baix Llobregat va tenir una mitjana de participació més alta en totes les altres convocatòries.

Taula 7. 8. Mitjanes del nivell de participació electoral de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en funció del tipus de convocatòria electoral en les eleccions i referèndums realitzats entre 1976 i 1991.

ANY	CONVOCATÒRIA	VIC	SANT FELIU
1979	Eleccions municipals	66,4%	67,7%
1983	Eleccions municipals	70,8%	70,2%
1987	Eleccions municipals	66,2%	72,0%
1991	Eleccions municipals	54,9%	55,2%
Mitjana de participació		64,58%	66,28%
1980	Eleccions al Parlament de Catalunya	72,4%	65,3%
1984	Eleccions al Parlament de Catalunya	71,0%	56,4%
1988	Eleccions al Parlament de Catalunya	66,7%	57,6%
Mitjana de participació		70,03%	59,77%
1977	Eleccions generals	85,1%	85,8%
1979	Eleccions generals	72,2%	74,9%
1982	Eleccions generals	66,2%	84,0%
1986	Eleccions generals	69,2%	65,8%
1989	Eleccions generals	70,3%	70,2%
Mitjana de participació		72,60%	76,14%
1987	Eleccions al Parlament Europeu	65,6%	71,7%
1989	Eleccions al Parlament Europeu	50,6%	55,7%
Mitjana de participació		58,10%	63,70%
1976	Referèndum per a la reforma política	79,3%	80,0%
1978	Referèndum sobre la Constitució Espanyola	65,9%	75,1%
1979	Referèndum sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya	66,2%	64,4%
1986	Referèndum sobre l'OTAN	57,6%	64,9%
Mitjana de participació		67,25%	71,10%
Mitjana de participació en el total de convocatòries		67,59%	68,72%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

b) Grups polítics presents a les convocatòries electorals.

Les forces o grups polítics que van presentar candidatures a les dues ciutats en les diferents confrontacions electorals entre 1979 i 1991 van ser molt variats. Hem intentat classificar-los en funció de l'àmbit d'actuació de la següent manera:

1) Grups polítics d'àmbit estatal: les formacions polítiques creades per representar a una determinada força estatal a Catalunya i que funcionaven com a delegacions de la mateixa. Dins aquest grup estaven Aliança Popular (i les altres denominacions que va tenir); Centristes de Catalunya- UCD (CC-UCD); i el Centre Democràtic i Social (CDS).

2) Grups polítics d'àmbit català amb referents estatals: dins aquest grup classifiquem aquells partits polítics de creació catalana lligats a partits d'àmbit estatal que els servien de referent i amb els quals hi havia establerts acords electorals i parlamentaris. Hi ha el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), que tenia com a referent estatal al Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE) i el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) que tenia com a referent a l'àmbit espanyol al Partit Comunista Espanyol (PCE). Més endavant, Iniciativa per Catalunya (IC) tindria com a referent a Izquierda Unida (IU).

3) Grups polítics d'àmbit català: les formacions polítiques creades a Catalunya sense cap referent estatal i amb una clara vocació nacionalista. Dins aquest grup classifiquem Convergència i Unió (CiU); Esquerra Republicana de Catalunya (ERC); Nacionalistes d'Esquerra (NE); Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra (ENE); i Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN).

4) Grups polítics d'àmbit local: les formacions polítiques creades específicament per presentar-se a les eleccions municipals. En les ciutats estudiades hem valorat només aquelles que van aconseguir representació a l'ajuntament. N'hi ha només a Vic i són l'Entesa Democràtica de Vic (EDV); la Unió Vigatana Independent (UVI); Socialisme i Progrés (SiP); Grup Popular Vigatà (GPV); Progrés Municipal d'Osona (PMO); Independents per Vic (IpV); i Independents pel Progrés Municipal d'Osona (IPMO)

5) Grups polítics d'àmbit europeu: classifiquem en aquell grup aquelles coalicions de partits creades específicament per presentar-se a les eleccions al Parlament Europeu del 1987 i 1989. Hi ha la Coalició per l'Europa dels Pobles (CEP) i l'Esquerra dels Pobles-Entesa Nacionalistes d'Esquerra.

1) Grups polítics d'àmbit estatal.

El principal partit de la dreta va tenir diverses denominacions al llarg d'aquesta etapa. Al 1976 es va crear Alianza Popular formada per set associacions polítiques de caire conservador que eren promogudes per antics ministres de Franco, i el cap visible d'aquesta agrupació era Manuel Fraga Iribarne. En les eleccions generals de 1979 aquesta coalició es va presentar amb el nom de Coalición Democrática (CD) i en les generals de 1982 la seva denominació seria Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-Unión Liberal (AP-PDP-UL). En les eleccions generals de 1986 es va tornar a canviar el nom pel de Coalición Popular prenent el nom definitiu de Partido Popular (PP) per a les eleccions generals de 1989.

Amb el perfil ideològic de centre, en el període estudiat va estar present la coalició electoral Centristes de Catalunya-UCD (CC-UCD), creada l'any 1978 amb la intenció de ser el braç català de la Unión del Centro Democrático (UCD), fundada, entre altres, per Adolfo Suárez l'any 1977, i que va dominar l'escenari polític estatal fins a la crisi interna que va patir l'any 1981 que impulsaria la seva dissolució l'any 1983. Una mica abans, el juliol de 1982, Suárez va abandonar UCD i va crear un nou partit, el Centro Democrático y Social (CDS), que es va presentar a les eleccions generals d'aquell any.

2) Grups polítics d'àmbit català amb referents estatals

Entre els partits d'esquerra, el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), creat el juliol de 1978 per la fusió de tres partits socialistes que li van donar una àmplia composició ideològica en la qual convivia una visió catalanista des del socialisme i un socialisme amb esperit estatal. El PSC-PSOE representava a Catalunya al PSOE, considerat un partit socialdemòcrata de centre-esquerra.

En una esquerra més radical estava el Partit Unificat de Catalunya (PSUC), d'ideologia comunista i fundat l'any 1936. El partit es va trencar en el congrés intern de 1981 i va donar peu a que un sector prosoviètic creés el Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC), mentre el PSUC es reservava la bandera del que aleshores anomenava eurocomunisme. L'any 1987, els dos partits conjuntament amb l'Entesa dels

Nacionalistes d'Esquerra (ENE) van crear la coalició Iniciativa per Catalunya (IC). En les eleccions generals i europees, el PSUC tenia com a referent estatal el Partit Comunista d'Espanya (PCE) i a partir de 1987 IC tenia acords electorals i parlamentaris amb la coalició estatal Izquierda Unida (IU) creada l'any 1986, mantenint sempre la seva sobirania com a força política.

3) Grups polítics d'àmbit català

En un perfil de centre dreta hi ha Convergència i Unió (CiU), una federació creada l'any 1978 i formada per dos partits nacionalistes moderats, Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), d'ideologia lliberal, i Unió Democràtica de Catalunya (UDC), d'ideologia democristiana.

Situat a l'esquerra socialdemòcrata i amb un perfil nacionalista més accentuat que CiU, Esquerra Republicana de Catalunya, nascuda l'any 1931, defensora del republicanisme i de la independència de Catalunya. En les eleccions generals de 1979 es va presentar en coalició amb el Front Nacional de Catalunya (FNT). També en l'esquerra independentista apareix en el panorama polític d'aquesta època el moviment polític anomenat Nacionalistes d'Esquerra (NE), que es definia com a socialista. NE es va dissoldre en l'any 1984 i una part dels seus militants, amb escindits d'ERC i independents van crear, l'any 1985, l'Entesa del Nacionalistes d'Esquerra (ENE), que es va presentar conjuntament amb el PSUC i el PCC a les eleccions generals de 1986 amb el nom d'Unió de l'Esquerra Catalana (UEC), precedent d'Iniciativa per Catalunya. Encara més a l'esquerra i seguint en l'òrbita independentista estava el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN), creat l'any 1968, d'inspiració comunista.

4) Grups polítics d'àmbit local

Els grups polítics específics de la ciutat de Vic van ser coalicions de diversos partits ja existents o partits polítics creats específicament per presentar-se a unes eleccions municipals. En 1979, va haver l'Entesa Democràtica de Vic (EDV), una coalició d'esquerra amb presència del nacionalisme més esquerrà formada pel PSC, el PSUC i el PSAN. També es va crear un grup polític nou, amb una orientació de centre-dreta que aniria derivant cap al nacionalisme, la Unió Vigatana Independent (UVI).

El 1983 es va crear una nova coalició electoral, Socialisme i Progrés, d'esquerres i amb nacionalistes més radicals amb representants del PSC, PSUC i ERC. L'any 1987 la coalició electoral, ara anomenada Progrés Municipal d'Osona (PMO, segueix essent d'esquerres amb representants nacionalistes radicals, però aquest cop són el PSC, PSUC, PCC i NE qui la componen. També es presenta una nova força de dretes, Independents per Vic (IpV).

5) Grups polítics d'àmbit europeu

En les eleccions al Parlament Europeu de 1987 i 1989, els partits polítics d'àmbit català amb menor pes polític es van unir a altres forces polítiques de l'Estat espanyol per presentar-se conjuntament. Una va ser la Coalició per l'Europa dels Pobles, integrada per tres partits nacionalistes d'esquerres: Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), Eusko Alkartasuna (EA) del País Basc i el Partit Nacionalista Gallec (PNG). L'altra coalició va ser Esquerra dels Pobles-Entesa Nacionalistes d'Esquerra formada per diversos partits d'esquerra, entre els quals estava l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra (ENE),

Euzkadiko Ezquerra, del País Basc, i el Partit Socialista Gallec-Esquerda Galega, entre altres.

A efectes de clarificar el posicionament ideològic de les principals forces polítiques presents en els dos municipis en el període estudiat, hem intentat sintetitzar-ho en la taula 7.9.

Taula 7. 9 Esquema classificatori de la ideologia de les principals forces polítiques presents a les eleccions a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

684

GRUPS POLÍTICS	IDEOLOGIA
Grups polítics d'àmbit estatal.	
Alianza Popular (AP); Coalición Democràtica (CD); Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-Unión Liberal (AP-PDP-UL); Partido Popular (PP)	Dreta
Centristes de Catalunya-UCD (CC-UCD)	Centre
Centro Democrático y Social (CDS)	Centre
Grups polítics d'àmbit català amb referents estatals	
Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)	Esquerra
Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC); Iniciativa per Catalunya (IC)	Esquerra
Grups polítics d'àmbit català	
Convergència i Unió (CiU)	Centre-dreta nacionalista
Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	Centre-esquerra nacionalista
Nacionalistes d'Esquerra (NE)	Esquerra nacionalista
Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra (ENE)	Esquerra nacionalista
Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN)	Esquerra nacionalista
Grups polítics d'àmbit local (<i>només a Vic</i>)	
Entesa Democràtica de Vic (EDV)	Esquerra
Unió Vigatana Independent (UVI)	Centre-dreta nacionalista
Socialisme i Progrés (SiP)	Esquerra+Nacionalistes
Grup Popular Vigatà (GPV);	Dreta
Progrés Municipal d'Osona (PMO)	Esquerra+Nacionalistes
Independents per Vic (IpV)	Dreta
Independents pel Progrés Municipal d'Osona (IPMO)	Esquerra
Grups polítics d'àmbit europeu.	
Coalició per l'Europa dels Pobles (CEP)	Esquerra nacionalista
Esquerra dels Pobles-Entesa Nacionalistes d'Esquerra.	Esquerra nacionalista

Font: Elaboració pròpia.

c) Les eleccions municipals.

Les eleccions municipals a les dues ciutats es caracteritza per un domini gairebé absolut de l'opció nacionalista moderada de CiU a Vic i de l'esquerra més radical del PSUC o IC a Sant Feliu de Llobregat. Tot i això és interessant veure quines altres forces polítiques van tenir una presència significativa a les dues ciutats i quin perfil del comportament polític de la població de les dues ciutats en les eleccions municipals ens mostren.

c.1. Les eleccions municipals de 1979

En les primeres eleccions municipals de 1979, la comparativa de les dues ciutats ens mostra a Sant Feliu com una ciutat molt orientada al vot d'esquerres, repartit entre l'esquerra més extrema del PSUC i la més moderada del PSC-PSOE, que junts van obtenir el 62%, dels vots mentre a Vic gairebé el setanta per cent dels vots se'ls van repartir entre l'opció nacionalista moderada de CiU i una força política específica de la ciutat (EDV) formada per un tripartit amb la presència de representants de l'esquerra moderada (PSC-PSOE), l'esquerra comunista (PSUC) i una esquerra nacionalista més radical, el PSAN.

Els partits de dreta d'àmbit estatal no van tenir una presència rellevant en les preferències ciutadanes i només a Vic, va haver una força independent de dretes que es va presentar encapçalada per l'anterior alcalde franquista, i que aniria derivant cap a opcions properes al nacionalisme moderat fins a integrar-se en CiU en les següents eleccions municipals. El partit de centre d'àmbit estatal que en aquell moment governava a Espanya, UCD, va ser la quarta força política a les dues ciutats.

c.2. Les eleccions municipals de 1983

El mapa electoral dels resultats de 1983 ens mostra a Sant Feliu més escorada encara a l'esquerra més radical del PSUC, que sumada a l'altra força d'esquerres, el PSC, van arribar gairebé al vuitanta per cent dels vots, deixant a la dreta nacionalista catalana i a la dreta estatal amb uns percentatges de vot que, sumats, no arribaven al vint per cent.

685

A Vic es va consolidar el nacionalisme de dretes més moderat de CiU, amb més del 50% dels vots emesos. La visió nacionalista, però orientada cap a l'esquerra, es va veure reforçada per l'aparició d'un nou partit polític en el panorama municipal vigatà, Nacionalistes d'Esquerra (NE), mentre la segona força en resultats electorals va ser un nou tripartit amb una nova denominació, Socialisme i Progrés (SiP), i format aquell cop pel PSC, el PSUC i una altra força nacionalista d'esquerres, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). La dreta d'àmbit estatal va tenir un percentatge de vot lleugerament superior al deu per cent sota les sigles de Grup Popular Vigatà (GPV).

c.3. Les eleccions municipals de 1987

A les terceres eleccions municipals el posicionament electoral dels habitants de Sant Feliu cap a les opcions d'esquerres encara van ser encara més evidents. Entre IC i PSC-PSOE van obtenir el 84% dels vots, tot i que IC va començar a notar el desgast del govern baixant nou punts el seu percentatge de vot. La tercera força política va seguir essent CiU, que pujà cinc punts en les preferències santfeliuenques seguida pel partit centrista hereu de la UCD estatal, el Centre Democràtic i Social (CDS), amb un 4%.

A Vic el perfil nacionalista va seguir tenint presència majoritària. Convergència i Unió va perdre una mica més d'un punt percentual però seguí essent la força política predilecta dels vigatants i aquest cop ERC, que havia abandonat el tripartit anterior, es va sumar a les opcions nacionalistes. La nova fórmula tripartita d'esquerres es va convertir en quatrimpartita, degut a la crisi del PSUC, que es presentà a Vic junt amb representants del partit que s'havia escindit, el Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC), el PSC-PSOE i un altre cop s'hi afegiren els representants de Nacionalistes d'Esquerres (NE). La nova força política es va presentar amb les sigles de Progrés Municipal d'Osona (PMO). La dreta vigatana va pujar uns quants esglaons en les preferències de vot i la nova força política que la representava, Independents per Vic (IpV), va ser la tercera en percentatge de vots, però només a quatre dècimes del quatrimpartit.

c.4. Les eleccions municipals de 1991

En les eleccions municipals que tanquen aquest cicle els resultats no van canviar gaire, encara que hi ha matisos interessants. Sant Feliu va seguir sent una ciutat en què la seva població votava majoritàriament l'esquerra, però el percentatge de vot cap a IC va ser sis punts més baix mentre el PSC pujava tres punts. D'altra banda, el nacionalisme moderat de CiU va anar calant més en les preferències de vot municipal. Aquest cop el

percentatge del nacionalisme moderat de dretes arribà al 21,8% i la dreta estatal va tornar a ser la quarta opció política, tot i que molt allunyada de la resta.

A Vic el vot nacionalista va seguir majoritari. CiU es va mantenir amb una lleugera disminució percentual i ERC augmentà quatre punts. La novetat va ser que el PSC-PSOE es va presentar en solitari amb les segles sigles per primer cop, aconseguint més percentatge de vot que quan ho feia dins els tripartits anteriors. La dreta vigatana va perdre pes electoral i el tripartit, sense el PSC i amb un nom lleugerament diferent, IPMO, es va convertir en la cinquena preferència ciutadana.

686

Taula 7. 10. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions municipals de 1979, 1983, 1987 i 1991 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.

VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
Eleccions municipals 1979					
Partit	%		Partit	%	
CiU	35,8	Convergència i Unió	PSUC	35,5	Partit Socialista Unificat de Catalunya
EDV	32,6	Entesa Democràtica de Vic	PSC (PSC-PSOE)	27,3	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
UVI	16,9	Unió Vigatana Independent	CiU	14,4	Convergència i Unió
CC-UCD	6,7	Centristes de Catalunya-UCD	CC-UCD	11,4	Centristes de Catalunya-UCD
Eleccions municipals 1983					
Partit	%		Partit	%	
CiU	50,4	Convergència i Unió	PSUC	62,4	Partit Socialista Unificat de Catalunya
SiP	30,4	Socialisme i Progrés	PSC (PSC-PSOE)	15,2	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
GPV	10,7	Grup Popular Vigatà	CiU	11,3	Convergència i Unió
NE	7,9	Nacionalistes d'Esquerra	AP-PDP-UL	6,5	Alianza Popular-Partido Dem. Pop.-U.Libe
Eleccions municipals 1987					
Partit	%		Partit	%	
CiU	49,1	Convergència i Unió	IC	53,1	Iniciativa per Catalunya
PMO	17,5	Progrés Municipal d'Osona	PSC (PSC-PSOE)	20,6	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
IpV	17,1	Independents per Vic	CiU	16,4	Convergència i Unió
ERC	10,2	Esquerra Republicana de Catalunya	CDS	3,7	Centre Democràtic i Social
Eleccions municipals 1991					
Partit	%		Partit	%	
CiU	48,4	Convergència i Unió	IC	47,0	Iniciativa per Catalunya
PSC (PSC-PSOE)	18,9	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	PSC (PSC-PSOE)	24,2	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
ERC	14,4	Esquerra Republicana de Catalunya	CiU	21,8	Convergència i Unió
IpV	10,7	Independents per Vic	PP	4,4	Partit Popular
IPMO	5,6	Independents pel Progrés Municipal d'Osona			

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

Com a síntesi d'aquestes quatre confrontacions municipals, podem afirmar que el perfil del comportament electoral de la població de les dues ciutats en el període 1979-1991 ha estat radicalment diferent.

A Vic han predominat les forces nacionalistes, amb CiU al capdavant i altres partits nacionalistes d'esquerres que han disposat d'una important presència ciutadana. L'esquerra, difuminada dins de coalicions amb forces nacionalistes, ha sigut sempre la segona opció, però la majoria de vegades a molta distància de CiU. La dreta ha tingut una presència que ha oscil·lat entre el 10% i el 17%.

En canvi, a Sant Feliu de Llobregat les opcions d'esquerres amb el PSUC o IC liderant-les, han estat sempre majoritàries en les preferències de la població. El vot nacionalista

moderat de CiU va anar de menys a més a mesura que passaven els anys, però el nacionalisme més radical no va tenir presència electoral en aquest període. Les opcions de centre i de dretes estatals no van deixar de ser pràcticament testimonials.

d) Les eleccions al Parlament de Catalunya.

En aquest període es van realitzar tres convocatòries electorals per constituir el Parlament de Catalunya. A nivell de tot Catalunya, en l'any 1980 quan les enquestes auguraven una victòria dels socialistes CiU va guanyar amb un ajustat 27,8% dels vots per un 22,4% del PSC en un Parlament compost per sis forces polítiques. En les eleccions de 1984, CiU va ampliar la seva distància que ja era d'un 46,8% per un 30,1% del PSC que seguia essent la segona força política. El mateix ordre es va seguir en les terceres eleccions, l'any 1988, ara encara amb més marge per a CiU, 45,7%, front al PSC, 29,8%.

687

Pel que fa a les ciutats estudiades ja hem vist anteriorment que el nivell de participació dels ciutadans de Vic i Sant Feliu en aquestes eleccions va ser molt diferent, indicant un interès molt més gran per part dels osonencs. Els resultats també van ser molt dispars.

d.1. Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980

Les primeres eleccions autonòmiques catalanes es van realitzar un any després de les primeres municipals i la resposta dels ciutadans i ciutadanes de Sant Feliu va ser molt similar a les eleccions locals. L'esquerra va guanyar i les quatre primeres forces polítiques van ser les mateixes que en les municipals. L'única diferència va ser un major percentatge de vot nacionalista a CiU en detriment del patit socialista. El PSUC va obtenir pràcticament el mateix percentatge que havia obtingut a les municipals.

A Vic la convocatòria per al Parlament català va donar més suport als partits nacionalistes que en les eleccions municipals de l'any anterior. Només en un any CiU va pujar gairebé nou punts i ERC apareixia amb un 11,7%. El vot nacionalista de totes dues forces polítiques sumades, amb el 53,6%, s'acostava al doble de la suma del PSC i el PSUC que obtenien, plegats, el 30,7%. A Sant Feliu era just el contrari, PSUC i PSC junts obtenien el 56,4% mentre CiU i ERC sumaven el 24,4%.

d.2. Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1984

Les segones eleccions autonòmiques van suposar per a Vic la consolidació del vot nacionalista a CiU, amb un 65,5% dels resultats, acompanyada per dues altres forces nacionalistes, però d'esquerres que, sumades, donaven més del 75% dels vots vigatans. En canvi, a Sant Feliu es trencava la tendència municipal al vot favorable al PSUC i el PSC guanyava per primer cop unes eleccions autonòmiques. A més CiU passava al davant del PSUC i era la segona força política, amb més del doble dels votants comunistes i només a sis punts de diferència del PSC. El vot nacionalista moderat adquiria força així dins un feu tradicionalment d'esquerres.

d.3. Les eleccions al Parlament de Catalunya de 1988

En les terceres i darrers eleccions al Parlament de Catalunya d'aquest període, la situació va ser molt similar als anteriors comicis autonòmics. A Vic, CiU va seguir arrasant ara amb un percentatge del 61,9%, complementada per ERC que afegia un 9,1% més al vot nacionalista. L'esquerra, sumant els vots, amb prou feines arribava al 20% de l'escrutini.

A Sant Feliu les tres primeres forces repetien resultats. El PSC seguia guanyant, aquest cop amb cinc punts d'avantatge sobre CiU i IC només podia sumar un punt percentual més al resultat del PSUC de feia quatre anys. Es mantenia estable, així, la presència d'un electorat santfeliuenc de més del trenta per cent que donava suport a CiU.

Taula 7. 11 Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, 1984 i 1988 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.

VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
Eleccions al Parlament de Catalunya-1980					
Partit	%		Partit	%	
CiU	43,6	Convergència i Unió	PSUC	34,7	Partit Socialista Unificat de Catalunya
PSC (PSC-PSOE)	21,7	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	PSC (PSC-PSOE)	21,7	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
ERC	11,7	Esquerra Republicana de Catalunya	CiU	19,7	Convergència i Unió
CC-UCD	10,3	Centristes de Catalunya-UCD	CC-UCD	8,1	Centristes de Catalunya-UCD
PSUC	9,0	Partit Socialista Unificat de Catalunya	ERC	4,7	Esquerra Republicana de Catalunya
Eleccions al Parlament de Catalunya-1984					
Partit	%		Partit	%	
CiU	65,5	Convergència i Unió	PSC -PSOE	38,7	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC (PSC-PSOE)	14,8	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	32,3	Convergència i Unió
ERC	7,6	Esquerra Republicana de Catalunya	PSUC	14,2	Partit Socialista Unificat de Catalunya
AP-PDP-UL	5,9	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe	AP-PDP-UL	6,5	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe
EEC	2,9	Entesa de l'Esquerra Catalana	PCC	2,8	Partit dels Comunistes de Catalunya
Eleccions al Parlament de Catalunya-1988					
Partit	%		Partit	%	
CiU	61,9	Convergència i Unió	PSC-PSOE	37,8	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC (PSC-PSOE)	15,9	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	32,5	Convergència i Unió
ERC	9,1	Esquerra Republicana de Catalunya	IC	15,8	Iniciativa per Catalunya
IC	4,5	Iniciativa per Catalunya	CDS	4,4	Centre Democràtic i Social
AP	4,1	Alianza Popular	AP	3,4	Alianza Popular

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

En resum, el comportament electoral de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les eleccions catalanes de 1980, 1984 i 1988 es caracteritza per un domini absolut del vot nacionalista a la capital osonenca, capitanejada per CiU que guanya sempre amb molta diferència de vots. En canvi, a Sant Feliu, la tendència del vot favorable amb escreix al PSUC en les eleccions locals només es repeteix en les primeres autonòmiques, passant després el PSC a ser la primera força política en els altres comicis i apareixent un significatiu vot favorable a CiU en una ciutat en què les forces nacionalistes no tenien gairebé presència en les eleccions municipals.

e) Les eleccions generals.

Entre 1979 i 1991 es van produir quatre convocatòries d'eleccions generals, el 1979, 1982, 1986 i 1989. L'any 1979, a nivell de tot l'Estat, el triomf va ser pel partit de centre Unió del Centro Democrático (UCD), d'Adolfo Suárez, que repetia la victòria que havia obtingut el 1977, amb un 34,8% i 168 diputats al Congrés que no arribaven a la majoria absoluta de 176 escons. La segona posició va ser per l'esquerra moderada, representada pel PSOE, que obtingué el 30,4% i 121 escons. L'esquerra més radical representada pel Partit Comunista seria la tercera força, ja allunyada de les dues anteriors, amb un 10,8% i només 23 diputats i diputades, mentre a l'altre extrem de l'arc parlamentari, la dreta, representada per Coalición Democrática, precursora de l'actual Partido Popular i presidida per Manuel Fraga Iribarne, antic ministre de Franco, obtenia uns resultats molt pobres, amb només deu diputats al Parlament espanyol i el 6% dels vots.

En les eleccions de 1982 el PSOE obtingué una majoria absoluta aclaparadora, amb el 48,1% dels vots i 202 representants al Congrés mentre que, degut a la crisi interna que havia patit la UCD, la segona força seria l'actual Partit Popular -que aquest cop i el següent es va presentar amb les sigles AP-PDP-UDL- iniciant una etapa de bipartidisme que durarà fins els nostres dies. Aquesta situació es repetiria en les altres dues convocatòries de 1986 i 1989 amb victòria del PSOE però amb menor distància sobre el Partit Popular.

e.1. Les eleccions generals de 1979

Les eleccions generals de 1979 es van fer un mes abans de les primeres eleccions municipals i en la pugna que va haver a nivell estatal entre la UCD, representada a Catalunya per Centristes de Catalunya (CC-UCD), i el PSOE, representat pel PSC, s'hi van afegir els partits que després guanyarien les eleccions locals a Vic i Sant Feliu, CiU i el PSUC.

A Vic, el partit guanyador va ser CiU, amb el 32,4% dels vots i entre les primeres sis forces polítiques hi havia dos més que representaven el nacionalisme català des d'una visió més radical. Una lectura possible a fer seria, doncs, que el nacionalisme català va obtenir, sumat, el 43,2%. Una altra manera de veure-ho seria tenir en compte l'eix esquerra-centre-dreta. Des d'aquesta perspectiva podríem considerar que el centre-dreta nacionalista de CiU i el d'àmbit espanyol de CC-UCD va obtenir el 53,8%, mentre les esquerres amb referents estatals, el PSC-PSOE i el PSUC, obtenien el 24,8% i les esquerres nacionalistes el 10,8%.

A Sant Feliu qui es va interposar entre la dualitat PSOE i UCD que hi havia a tot l'Estat va ser el PSUC, que guanyaria les següents eleccions municipals. El vencedor, però, dels comicis generals a la capital del Baix Llobregat va ser el PSC, amb el 34%, seguida pel PSUC. La lectura dels resultats amb el doble eix nacionalisme català-nacionalisme espanyol i esquerra-centre-dreta ens porta a afirmar que les esquerres amb referents estatals van obtenir el 58,3% dels vots; que el centre-dreta català i estatal va aconseguir el 26,6%; que el nacionalisme català només va obtenir el 14,3% dels resultats; i que una esquerra encara més radical va esgarrapar el 2,3%.

Comparant el perfil polític de les dues ciutats en aquestes eleccions, podríem dir que el vot dels habitants de Vic va ser majoritàriament nacionalista català i de centre-dreta,

mentre que el de Sant Feliu de Llobregat va ser majoritàriament d'esquerres i amb referents estatals.

e.2. Les eleccions generals de 1982

Els resultats de les eleccions generals de 1982 a Vic van tornar a donar com a guanyadora a CiU, deixant enrere als socialistes i als populars. Convergència va obtenir el 42% dels vots, que sumats als que van obtenir ERC i NE, feien que les opcions nacionalistes obtinguessin, en el seu conjunt, el 52%. L'opció de centre-dreta estatal de CC-UCD pràcticament va desaparèixer i la dreta més pura d'AP-PDP-UDL va aparèixer amb força essent la tercera opció dels vigatans i vigatanes, amb el 16,6%. Les esquerres amb referències estatals van pujar lleugerament respecte les anteriors generals i el PSC – la segona força a la ciutat- i el PSUC van obtenir, sumats, el 26,8%. D'aquesta manera, l'eix format per partits estrictament catalans i partits amb referents estatals es dividia amb un 52% pels primers i un 45% pels segons entre les primeres set forces polítiques. L'eix esquerra-centre-dreta es decantava més cap el centre-dreta, amb un 36,8% de les esquerres (PSC,ERC,NE i PSUC), un 43,8% pel centre (CiU i CC-UCD) i un 16,6% per la dreta (AP-PDP-UL).

A Sant Feliu de Llobregat el PSC va aconseguir un ampli triomf, amb el 58,1%, aprofitant-se del vot útil de l'esquerra que va castigar al PSUC, el qual va baixar més de setze punts i va passar a ser la quarta força en unes eleccions generals malgrat havia estat la guanyadora de les eleccions municipals de 1979 i les autonòmiques de 1980 i que un any després arrasaria en les eleccions locals de 1983. Aquest cop la segona força seria CiU, amb el 13,3%, i la dreta apareixeria en el vot ciutadà per primera vegada amb AP-PDP-UL que, obtenint l'11% dels vots, seria la tercera opció. Així, els partits amb referències estatals obtindrien un 81% mentre el vot de partits estrictament catalans només el 15,8%, mentre en l'eix esquerra-centre-dreta, les esquerres (PSOE, PSUC,ERC i PCC) sumarien el 69,8%, el centre (CiU i CC-UCD) el 15% i la dreta (AP-PDP-UL) l'11%.

La comparació entre les dues ciutats en els resultats d'aquestes eleccions ens dona a Vic un perfil amb predominança de vot a partits estrictament catalans i nacionalistes i una orientació ideològica amb majoria de centre-dreta, mentre a Sant Feliu de Llobregat el perfil del comportament electoral aquest cop és amb un domini clar del vot cap a l'esquerra i una predilecció clara cap els partits que tenien referents espanyols.

e.3. Les eleccions generals de 1986

Un cop més CiU guanyà les eleccions generals a Vic. Aquest cop el percentatge va arribar al 52,8% portant una distància de gairebé trenta punts a la segona opció, un altre cop el PSC, que havia tingut un punt percentual menys que en les anteriors generals. La dreta d'Alianza Popular va baixar sis punts, però també ho va fer el nacionalisme més radical, ja que ERC va baixar una mica, però NE encara ho va fer més, després d'haver-se presentat conjuntament amb el PSUC en una coalició anomenada Unió de l'Esquerra Catalana (UEC), aconseguint només un 3,5% quan en les anteriors eleccions els dos partits sumats van aconseguir el 5,7% dels vots.

A Sant Feliu de Llobregat va seguir imperant el vot útil d'esquerra que li va tornar a donar el triomf al PSC-PSOE per un 53,6%, cinc punts menys que en les anteriors eleccions. El

vot nacionalista moderat a CiU va seguir creixent i aquest cop va arribar al 20% mentre la dreta estatal va perdre gairebé quatre punts que, probablement, van anar a parar a CiU. L'aposta de l'esquerra més radical representada pel PSUC amb el nacionalisme d'esquerres de NE, units en l'UEC, no va quallar entre l'electorat de la ciutat que només els hi va donar un recolzament del 6,1%.

En definitiva, en les eleccions generals de 1986 a Vic va avançar el nacionalisme moderat i va baixar el més extrem, encara que els dos junts (CiU i ERC) van arribar gairebé a un 59% als que hauríem de sumar els qui votessin a NE dins la UEC. Els partits amb referents estatals (PSC, AP i CDS) van tenir sobre el 35%. Si comptabilitzem l'esquerra en el seu conjunt (PSC, ERC i UEC) va obtenir el 32,7% mentre el centre (CiU i CDS) va obtenir el 54,4% i la dreta (AP-PDP-UL) el 10,2%. A Sant Feliu els partits estatals sumen més del 65%, el nacionalisme està sobre el 22% i les esquerres tenen prop del 60%. Aquestes dades ens donen com a conclusió que el perfil majoritari dels votants de Vic en les eleccions generals de 1986 va ser nacionalista i de centre-dreta, mentre a Sant Feliu és d'esquerres i amb referents estatals.

e.4. Les eleccions generals de 1989

En les quartes eleccions generals els resultats no van canviar gaire a Vic. El vot majoritàriament va tornar a anar a CiU, amb un 51,6% que sumats al 7,1% que va treure ERC donaven, com a 1986, un percentatge proper al 59%. És a dir, el vot nacionalista era de la mateixa magnitud, però una mica més escorat cap a l'esquerra. Els partits estatals i amb referents estatals van obtenir en el seu conjunt resultats similars al voltant del 35,3% dels vots en el seu conjunt. L'esquerra (PSC, ERC i IC) va aconseguir el 31,6%; el centre-dreta (CiU i CDS) el 53,6%; i la dreta el 8,8%, un resultat dos punts inferiors a les eleccions generals anteriors.

A Sant Feliu de Llobregat el PSC va tornar a guanyar però va tornar a disminuir el seu percentatge de vots. Ara la diferència respecte les eleccions de 1986 va ser de deu punts. El vot nacionalista moderat adreçat a CiU va seguir pujant. Aquest cop l'augment va ser de gairebé set punts mentre el nacionalisme d'esquerres d'ERC va baixar una mica la seva acceptació popular. L'esquerra més radical va recuperar part dels vots perduts en l'anterior convocatòria. La marca IC va aconseguir el 14,9%, vuit punts més, mentre l'oferta de centre i de dreta estatals aconseguien, sumats, el 13%. Des de la perspectiva esquerra-dreta, els partits d'esquerra van aconseguir un suport del 60,1% per un 25,9% del centre dreta i un 7,5% de la dreta. Des de l'òptica nacionalisme català-partits no nacionalistes, els primers van obtenir el 21,9% i els partits no nacionalistes el 71,6%.

En definitiva, en les darreres eleccions generals dels període 1979-1991, la població de Vic va seguir amb un vot majoritàriament nacionalista i de centre-dreta, mentre Sant Feliu el perfil majoritari va ser d'esquerres, amb una orientació una mica més radical, i no nacionalista.

Taula 7. 12. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions generals de 1979, 1982, 1986 i 1989 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.

VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
Eleccions generals-1979					
Partit	%		Partit	%	
CiU	32,4	Convergència i Unió	PSC-PSOE	34,0	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
CC-UCD	21,3	Centristes de Catalunya-UCD	PSUC	24,3	Partit Socialista Unificat de Catalunya
PSC-PSOE	16,2	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CC-UCD	14,8	Centristes de Catalunya-UCD
PSUC	8,6	Partit Socialista Unificat de Catalunya	CiU	11,8	Convergència i Unió
ERC-FNC	6,7	ERC-Front Nacional de Cat.-P. Socialdemòcrata de Catalunya	ERC-FNC	2,5	ERC-Front Nacional de Cat.-P. Socialdemòcrata de Catalunya
BEAN	4,1	Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional de Catalunya	PTC-PTE	2,3	Partit del Treball de Cat.-Fed. de Cat. del PTE
Eleccions generals-1982					
Partit	%		Partit	%	
CiU	42,0	Convergència i Unió	PSC-PSOE	58,1	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC-PSOE	24,6	Partit dels Socialistes de Cat.-PSOE	CiU	13,3	Convergència i Unió
AP-PDP-UL	16,6	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe	AP-PDP-UL	11,0	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe
ERC	6,5	Esquerra Republicana de Catalunya	PSUC	7,8	Partit Socialista Unificat de Catalunya
NE	3,5	Nacionalistes d'Esquerra	ERC	2,5	Esquerra Republicana de Catalunya
PSUC	2,2	Partit Socialista Unificat de Catalunya	CDS	1,7	Centre Democràtic i Social
CC-UCD	1,6	Centristes de Catalunya-UCD	PCC	1,4	Partit dels Comunistes de Catalunya
Eleccions generals-1986					
Partit	%		Partit	%	
CiU	52,8	Convergència i Unió	PSC-PSOE	53,6	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC-PSOE	23,4	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	20,0	Convergència i Unió
AP-PDP-UL	10,2	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe	AP-PDP-UL	7,5	Alianza Popular-Partido Demócrata Popular-U.Libe
ERC	5,9	Esquerra Republicana de Catalunya	UEC	6,1	Unió de l'Esquerra Catalana
UEC	3,5	Unió de l'Esquerra Catalana	CDS	5,9	Centre Democràtic i Social
CDS	1,6	Centre Democràtic i Social	ERC	1,8	Esquerra Republicana de Catalunya
Eleccions generals-1989					
Partit	%		Partit	%	
CiU	51,6	Convergència i Unió	PSC-PSOE	43,7	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC-PSOE	20,4	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	20,4	Convergència i Unió
PP	8,8	Partit Popular	IC	14,9	Iniciativa per Catalunya
ERC	7,1	Esquerra Republicana de Catalunya	PP	7,5	Partit Popular
IC	4,1	Iniciativa per Catalunya	CDS	5,5	Centre Democràtic i Social
CDS	2,0	Centre Democràtic i Social	ERC	1,5	Esquerra Republicana de Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

f) Les eleccions al Parlament Europeu.

Les primeres eleccions al Parlament Europeu es van realitzar l'any 1987 de forma simultània a les eleccions municipals i a les eleccions als parlaments autonòmics excepte Catalunya, el País Basc, Andalusia i Galícia. A nivell de tot l'Estat, el PSOE va guanyar aquestes eleccions amb el 39,1%, seguit d'Aliança Popular, amb el 24,6%. La tercera força va ser el CDS, amb el 10,3%, mentre Izquierda Unida ocuparia el quart lloc amb només el 5,2%.

Les segones eleccions europees van tenir lloc l'any 1989 i els resultats estatals van ser molt similars. L'ordre dels partits va ser el mateix. El PSOE va triomfar amb el 39,6%, el PP, segon, va obtenir el 21,4%; el CDS, el 7,1%; i IU, el 6,1%. En resum, el centre i la dreta van disminuir els seus percentatges mentre l'esquerra moderada es mantenia i pujava una mica l'esquerra més radical.

f.1. Eleccions al Parlament Europeu de 1987

A Vic, les primeres eleccions europees van donar, com sempre, la victòria a CiU amb un 42,9%, tot i que era percentatge set punts més baix que l'obtingut en les eleccions municipals fetes el mateix dia. El PSC-PSOE obtenia uns resultats similars als que obtenia la coalició d'esquerres EDV en les municipals. La coalició en què participava ERC, la Coalició per l'Europa dels Pobles arrossegava un 9,4% dels votants, una xifra similar al pes obtingut en les municipals. Probablement la principal diferència entre les municipals i les europees d'aquell any va ser un major percentatge de vot cap els partits amb referents estatals, que en les municipals havien arribat al 17,5% dins la coalició EDV i en canvi, en les europees van obtenir el 34%.

A Sant Feliu els ciutadans i les ciutadanes van separar de manera molt clara el vot municipal del vot al Parlament Europeu. Mentre IC guanyava a les municipals amb un 53%, el mateix dia el PSC-PSOE obtenia la victòria en les europees per un 41,3%. L'esquerra (PSC-PSOE i IC), en el seu conjunt aconseguia el 56,4%, el centre-dreta (CiU i CDS) el 24% i la dreta el 7,1%. El nacionalisme moderat estava present amb el 16,7% de CiU.

La comparació de les dades de les dues ciutats ens mostren a Vic amb un vot majoritari nacionalista, però amb uns resultats més baixos i seguint escorat cap el centre dreta, mentre a Sant Feliu les eleccions europees van mostrar un vot preferent cap a les esquerres i un domini dels partits amb referents estatals.

f.2. Eleccions al Parlament Europeu de 1989

En les següents eleccions europees CiU va treure exactament el mateix percentatge de vots a Vic que en les anteriors, mentre el PSC-PSOE pujava tres punts. La tercera força ara va ser la Coalició per l'Europa dels Pobles, però amb un percentatge una mica més baix. El perdedor en aquestes eleccions va ser el PP que va baixar un lloc i casi quatre punts percentuals. La proposta comunista d'IU-IC va entrar com a cinquena força substituint al CDS. En resum podem dir que, entre les cinc primeres forces polítiques el vot nacionalista va obtenir un 51,7% i les formacions estatals o amb referents estatals 34,2%. Des de l'eix esquerra-dreta, les xifres són similars. El centre dreta i la dreta sumades obtenen el 51,5% i les esquerres el 34,4%.

A Sant Feliu el PSOE va augmentar quatre punts el seu suport popular, xifra que casi iguala al descens que va tenir IU-IC. Dins les cinc primeres forces polítiques només hi ha el nacionalisme moderat de CiU, que puja mig punt respectes les eleccions europees anteriors. El CDS i el PP també baixen al voltant de dos punts. En definitiva, podem dir que en aquestes eleccions, l'esquerra amb referents estatals va sumar el 56,6% i el centre-dreta i la dreta 27,1%. La diferència entre vot nacionalista i vot a partits no nacionalistes està en 17,3% per a CiU i 66,4% pels segons.

Taula 7. 13. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions al Parlament Europeu de 1987 i 1989 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.

VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
Eleccions al Parlament Europeu-1987					
Partit	%		Partit	%	
CiU	42,9	Convergència i Unió	PSC-PSOE	41,3	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC-PSOE	18,8	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	16,7	Convergència i Unió
AP	11,2	Alianza Popular	IU-IE	15,1	Izquierda Unida-Iniciativa per Europa
CEP	9,4	Coalició per l'Europa dels Pobles	CDS	7,3	Centre Democràtic i Social
CDS	3,9	Centre Democràtic i Social	AP	7,1	Alianza Popular
Eleccions al Parlament Europeu-1989					
Partit	%		Partit	%	
CiU	42,9	Convergència i Unió	PSC-PSOE	45,2	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE
PSC-PSOE	21,7	Partit dels Socialistes de Catalunya-PSOE	CiU	17,3	Convergència i Unió
CEP	8,8	Coalició per l'Europa dels Pobles	IU-IC	11,4	Izquierda Unida-Iniciativa per Catalunya
PP	8,6	Partido Popular	CDS	5,2	Centre Democràtic i Social
IU-IC	3,9	Izquierda Unida-Iniciativa per Catalunya	PP	4,6	Alianza Popular

Font: Elaboració pròpia a partir de dades extretes del Departament de Governació i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya (<http://governacio.gencat.cat/ca/>).

Tot seguit presentem una taula on es recullen els principals components i indicadors relacionats amb les dimensions demogràfica i política de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

Taula 7. 14. Resum dels principals components i indicadors relacionats amb la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
1. Dimensió demogràfica				
1.1. Població	1979	1991	1979	1991
1.1.1. Nombre d'habitants	29.970	28.736	37.571	36.608
1.1.2. Mitjana d'habitants del període 1979-1991	29.370		37.953	
1.2. Densitat	1979	1991	1979	1991
1.2.1. Habitant/km ² (1979; 1991)	976	936	3.184	3.102
1.2.2. Mitjana d'habitant/km ² del període 1979-1991	957		3.216	
1.2.3. Habitants/km ² de sòl urbà (1981; 2011)	1981	2011	1981	2011
	2.977	4.066	-	11.198
1.3. Evolució demogràfica				
1.3.1. Població en 1900	11.628		3.314	
1.3.2. Població en 1950	16.975		7.327	
1.3.3. Població en 1960	20.303		10.201	
1.3.4. Població en 1965	23.249		12.945	
1.3.5. Població en 1970	25.906		21.751	
1.3.6. Població en 1975	27.612		33.959	
1.3.7. Creixement període 1900-1975 (en habitants)	15.984		30.645	
1.3.8. Creixement període 1900-1975 (en %)	137,5%		924,7%	
1.3.9. Creixement període 1979-1991 (en habitants)	-1.234		-963	
1.3.10. Creixement període 1979-1991 (en %)	-4,1%		-2,6%	
1.4. Distribució per edats	1981	1991	1981	1991
1.4.1. De 0-14 anys (en %)	23,3%	17,1%	31,80%	20,4%
1.4.2. De 15-29 anys (en %)	23,4%	23,8%	22,60%	26,7%
1.4.3. De 30-44 anys (en %)	17,4%	20,9%	23,10%	22,1%
1.4.4. De 45-64 anys (en %)	23,7%	22,0%	16,10%	21,3%
1.4.5. De 65 anys i més (en %)	12,1%	16,0%	6,40%	9,3%
1.4.6. Índex d'envelliment	0,52	0,93	0,20	0,46
1.4.7. Relació de dependència	0,55	0,50	0,62	0,42

1.5. Naturalesa de la població	1981	1991	1981	1991
1.5.1. Nascuts a Catalunya (en %)	79,3%	80,5%	39,9%	57,7%
1.5.2. Nascuts a resta de l'Estat (en %)	20,1%	18,2%	48,2%	41,6%
1.5.3. Nascuts a l'estranger (en %)	0,5%	1,4%	-	0,8%
1.5.4. No hi consta (en %)	-	-	11,9%	-
1.6. Nivell d'instrucció	1981	1991	1981	1991
1.6.1. Sense titulació o estudis primaris (en%)	70,8%	52,0%	82,3%	59,6%
1.6.2. Amb estudis mitjans (en%)	25,7%	40,1%	16,7%	37,2%
1.6.3. Amb estudis superiors (en%)	3,5%	7,9%	1,1%	3,2%
1.7. Activitat productiva	1986	1991	1986	1991
1.7.1. Professionals i tècnics (en %)	14,6%	16,5%	8,6%	8,8%
1.7.2. Personal directiu (en %)	2,6%	2,1%	1,8%	1,6%
1.7.3. Serveis administratius (en %)	12,1%	14,3%	11,9%	14,8%
1.7.4. Comerciants i venedors (en %)	14,2%	14,2%	10,3%	10,8%
1.7.5. Hostaleria i altres serveis (en %)	8,0%	8,6%	9,2%	10,2%
1.7.6. Agricultors i pescadors (en %)	3,1%	2,3%	1,1%	0,6%
1.7.7. Treballadors industrials (en %)	44,2%	41,9%	56,1%	53,1%
1.7.8. Professionals forces armades (en %)	0,0%	0,2%	0,2%	0,1%
1.7.9. No hi consta (en %)	1,3%	0,0%	0,9%	0,0%
2. Dimensió política				
2.1. Nivell de participació electoral (mitjanes)				
2.1.1. Percentatge de participació en les eleccions municipals		64,58%		66,28%
2.1.2. Percentatge de participació en les eleccions al Parlament de Catalunya		70,03%		59,77%
2.1.3. Percentatge de participació en les eleccions generals		72,60%		76,14%
2.1.4. Percentatge de participació en les eleccions al Parlament europeu		58,10%		63,70%
2.1.5. Percentatge de participació en referèndums		67,25%		71,10%
2.2. Resultats de les eleccions municipals				
	G.Pol.	%	Partit	%
2.2.1. Grup polític guanyador en les eleccions de 1979	CiU	35,8	PSUC	35,5
2.2.2. Grup polític guanyador en les eleccions de 1983	CiU	50,4	PSUC	62,4
2.2.3. Grup polític guanyador en les eleccions de 1987	CiU	49,1	IC	53,1
2.2.4. Grup polític guanyador en les eleccions de 1991	CiU	48,4	IC	47,0
2.3. Resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya				
	Partit	%	Partit	%
2.3.1. Grup polític guanyador en les eleccions de 1980	CiU	43,6	PSUC	34,7
2.3.2. Grup polític guanyador en les eleccions de 1984	CiU	65,5	PSC-PSOE	38,7
2.3.3. Grup polític guanyador en les eleccions de 1988	CiU	61,9	PSC-PSOE	37,8
2.4. Resultats de les eleccions generals				
	Partit	%	Partit	%
2.4.2. Grup polític guanyador en les eleccions de 1979	CiU	32,4	PSC-PSOE	34,0
2.4.3. Grup polític guanyador en les eleccions de 1982	CiU	42,0	PSC-PSOE	58,1
2.4.4. Grup polític guanyador en les eleccions de 1986	CiU	52,8	PSC-PSOE	53,6
2.4.5. Grup polític guanyador en les eleccions de 1989	CiU	51,6	PSC-PSOE	43,7
2.5. Resultats de les eleccions al Parlament Europeu				
	Partit	%	Partit	%
2.5.1. Grup polític guanyador en les eleccions de 1987	CiU	42,9	PSC-PSOE	41,3
2.5.2. Grup polític guanyador en les eleccions de 1989	CiU	42,9	PSC-PSOE	45,2

Font : Elaboració pròpia.

Síntesi

Arribat aquest punt fem una síntesi dels aspectes comparatius que ens poden ajudar a contextualitzar les polítiques esportives municipals de les dues ciutats en el període 1979-1991.

Vic, ciutat situada al centre de Catalunya, va tenir al llarg d'aquests anys una mitjana de prop de trenta mil habitants que vivien en un terme territorial de superfície bastant gran—30,7 km²—amb una densitat mitjana de 957 habitants per km². Sant Feliu de Llobregat, ciutat situada al cantó de Barcelona, va tenir de mitjana uns vuit mil habitants més que Vic i els seus habitants ocupaven un territori gairebé tres vegades més petit—11,8km²—la qual cosa significa una densitat mitjana de 3.216 habitant per km². Totes dues ciutats van evolucionar urbanísticament en el període estudiat, encara que Vic ho va fer de manera molt més accentuada, creixent cap a la part de ponent, on va ubicar unes noves instal·lacions esportives municipals.

Les dues ciutats es van constituir com a capitals de comarca durant aquest període, però aquesta capitalitat era exercida de manera diferent. Vic tenia una influència significativa en el seu entorn i Sant Feliu estava molt condicionada per la presència propera de Barcelona. Totes dues ciutats tenien un accés relativament proper a espais naturals utilitzables per a la pràctica esportiva en zones aquàtiques—el mar per a Sant Feliu i el pantà de Sau per a Vic—i zones de mitja muntanya. En canvi, les zones d'alta muntanya quedaven molt més properes a Vic que a Sant Feliu.

Vic ja era relativament gran en l'any 1900 i va anar creixent progressivament al llarg del segle XX. En canvi, la capital del Baix Llobregat era un municipi demogràficament petit al començament de segle que va créixer sobtadament per la immigració estatal dels anys seixanta i setanta. Això fa que les característiques sociodemogràfiques de la seva població en els anys vuitanta fossin diferents a la de la capital osonenca.

La població de Sant Feliu en aquesta època tenia un perfil jove, amb una gran presència de persones nascudes a altres territoris de l'Estat, amb un nivell d'instrucció més baix que la mitjana de Catalunya i uns ciutadans i ciutadanes dedicades fonamentalment al sector industrial i amb menor presència als serveis administratius. Els habitants de Vic tenien un perfil d'edat més elevat, la gran majoria havien nascut a Catalunya, el seu nivell d'instrucció era més alt que la mitjana catalana i la seva dedicació professional principal també era la indústria, però els comerciants i venedors, els professionals lliures i els serveis administratius també tenien un paper important a la ciutat.

Aquest perfil diferent de la població també es reproduïa en el comportament electoral. Els habitants de Sant Feliu de Llobregat, en general, mostraven més interès per participar en les convocatòries electorals que convocava l'Estat, és a dir, les generals i les europees i referèndums i baixava la seva participació en les convocatòries estrictament catalanes. La població de Vic actuava just al contrari. A més, els habitants de les dues ciutats mostraven més o menys el mateix interès en les seves eleccions municipals, però les preferències eren radicalment diferent. L'opció preferida per governar la ciutat de Vic va ser sempre el nacionalisme moderat de CiU mentre a Sant Feliu va ser l'esquerra comunista del PSUC o IC.

Aquesta diferència del perfil ideològic de la població també es va anar donant en totes les altres diferents eleccions que es van realitzar durant aquest període. Les opcions polítiques prioritàries de Vic sempre es decantaven cap el perfil nacionalista i de centre dreta de CiU mentre a Sant Feliu de Llobregat el grup polític que va guanyar totes les altres eleccions—menys les primeres autonòmiques on va guanyar el PSUC—va ser el PSC-PSOE, amb una orientació d'esquerra socialdemòcrata i no nacionalista. Hem resumit els aspectes més determinants de la comparació general entre les dues ciutats en la taula 7.17.

Taula 7. 15 Aspectes més rellevants del context general de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
	
<p style="text-align: center;">EL TERRITORI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terme territorial bastant gran (30,7 km²) - Relativament proper a Barcelona, Girona, i Pirineu - Centre neuràlgic de la Catalunya central - Ciutat mil·lenària - Ciutat industrial, de comerç i serveis - Capital de la comarca d'Osona - Paper important de l'Església catòlica 	<p style="text-align: center;">EL TERRITORI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terme territorial petit (11,8 km²) - Molt proper a Barcelona - Molt influenciat per la presència de Barcelona - Ciutat del segle XX - Ciutat industrial i de serveis - Capital de la comarca del Baix Llobregat
<p style="text-align: center;">LA POBLACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creixement progressiu al llarg del segle XX - Mitjana (1979-1991): 29.370 habitants - Població a 1965: 23.249 habitants - Característiques en el període 1979-1991: població relativament gran, bàsicament nascuda a Catalunya, un nivell d'instrucció més alt que la mitjana catalana i dedicat principalment a la indústria, comerç i serveis. - Perfil polític: vot majoritari al nacionalisme moderat de CiU 	<p style="text-align: center;">LA POBLACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creixement molt important en els anys 70 - Mitjana (1979-1991): 39.753 habitants - Població a 1965: 12.945 habitants - Característiques en el període 1979-1991: població jove, amb una gran presència d'immigració estatal, un nivell d'instrucció més baix que la mitjana catalana i dedicat principalment a la indústria - Perfil polític: vot majoritari a partits d'esquerres. Al PSUC o IC a les municipals i al PSC (PSC-PSOE) a les altres eleccions.

7.2. La política esportiva municipal

En aquest diferent marc social i territorial es van desenvolupar les polítiques esportives municipals de les dues ciutats. Per analitzar-les fem servir la mateixa estructura de la fase descriptiva i interpretativa de cada ciutat, excepte l'apartat pressupostari que ha estat utilitzat per construir indicadors específics en cada un dels altres apartats. Això significa que trobarem un primer apartat dedicat el marc polític general i després quatre més dedicats a les diferents dimensions de la política esportiva municipal: l'organització dels serveis esportius; la política envers els equipaments; la política envers les activitats; i la política envers les entitats.

698

7.2.1. El marc polític general

En la fase descriptiva de cada municipi hem explicat quina era la composició política dels Ajuntaments de cada legislatura i els temes i esdeveniments més rellevants en cada període. En aquesta fase del treball volem afegir un paràmetre comparatiu més per contextualitzar el marc polític general en el qual es van desenvolupar les polítiques esportives públiques de les dues ciutats. El nou paràmetre consisteix a delimitar quina va ser la capacitat que van tenir els governs municipals de les dues ciutats per desenvolupar les seves polítiques, una qüestió que hem definit com a *poder polític del govern municipal* i que relaciona els aspectes vinculats amb la composició política dels Ajuntaments i el pressupost de què van disposar. En l'aspecte pressupostari hem construït un nou indicador, que hem anomenat *disponibilitat pressupostària*.

7.2.1.1. El poder polític del govern municipal

Per emmarcar i delimitar l'anàlisi de les polítiques esportives dels diferents governs de les dues ciutats hem partit de la base que aquestes polítiques estaven condicionades pel marc polític general de cada ajuntament. Dit d'una altra manera, abans d'analitzar la política esportiva d'un govern municipal havíem de considerar quina era la capacitat que disposava aquest govern per desenvolupar les seves pròpies polítiques, entre elles l'esportiva. A aquesta capacitat l'hem anomenat *poder polític del govern municipal* i l'hem definit com: la capacitat d'un govern municipal per dur a terme les seves polítiques d'acord amb el seu propi programa d'actuació.

Hem utilitzat dues dimensions per desglossar aquest concepte:

Dimensió A: La capacitat de decisió

Dimensió B: La capacitat d'execució

Dimensió A: Capacitat de decisió

Per definir la capacitat de decisió d'un govern municipal ens hem plantejat qüestions com: quina capacitat política va tenir per aplicar el seu propi programa?; fins a quin punt l'organització política que hi havia en el consistori coartava la seva capacitat de decidir el que volia fer?; podia decidir pel seu compte o havia de pactar amb altres forces polítiques?; si realitzava pactes estaven forçats pels resultats electorals o responien a la seva pròpia filosofia d'actuació política?

Amb aquests interrogants plantejats vam establir que la capacitat de que disposés un govern municipal per prendre decisions polítiques estaria condicionada pel nivell

d'autonomia que tingués per prendre aquestes decisions dins el propi ajuntament. Evidentment un govern municipal rep moltes pressions de l'entorn (altres institucions, pressió popular, lobbies,...) que poden intentar actuar sobre aquest grau d'autonomia per orientar, conduir o modificar les decisions polítiques, però hem partit de la base que les decisions d'un govern, estiguessin condicionades o no per aquestes pressions externes, serien les *seves decisions*, amb la qual cosa la dimensió definida en aquest apartat fa referència a la capacitat que tingués per prendre decisions en funció de l'estructura política interna de l'ajuntament. A aquesta dimensió l'hem anomenat *capacitat de decisió* i l'hem dividit en dos components: la composició del Ple de l'ajuntament; i la composició del govern municipal.

En el primer cas els resultats donats en unes eleccions municipals estableix quina serà la composició política del consistori i, per tant, la distribució del nombre de regidors que tindrà cada força política. El fet de disposar o no de majoria absoluta és la primera variable—i la més important—que condicionarà la capacitat de prendre decisions del partit polític que governi. Evidentment, disposar de la majoria absoluta en el consistori dóna plenes garanties al govern municipal per poder desenvolupar el propi programa i la seva capacitat de decisió serà màxima.

El segon aspecte és la composició política del govern municipal fruit del resultat de les eleccions. En aquest sentit és determinant que el govern fos d'una sola força política o un govern de coalició. Evidentment, si els resultats de les eleccions havien donat la majoria absoluta a un partit el més habitual era que configurés el seu equip de govern únicament amb els seus representants, amb la qual cosa les decisions polítiques que es prenguessin serien atribuïbles, exclusivament, a la força política governant.

Si la composició del Ple no havia donat la majoria absoluta a cap partit hi havia la possibilitat que governés el partit que havia guanyat per majoria simple o que governés una coalició dels altres partits. En el primer cas, el grup polític guanyador podia optar per intentar governar en solitari o incorporar a algun altre partit a les tasques de govern. Evidentment, les decisions en les polítiques municipals seran més adjudicables totalment a una força política si aquesta governa en solitari que si ho fa en coalició i, pel contrari, la capacitat de decisió d'un govern municipal serà més reduïda quant més hagi de pactar amb altres forces polítiques.

En definitiva, la capacitat de decisió del govern municipal l'hem analitzat a partir de:

- A.1. Composició del Ple municipal
- A.2. Composició del govern municipal

A.1. Composició del Ple municipal

Dins aquesta variable l'indicador mesurat ha estat el nombre de regidors/es que tenia en el Ple municipal el partit que governava l'Ajuntament. Les categories establertes són dues: disposar de majoria absoluta o de majoria simple en el Ple municipal.

En aquesta primera variable, la situació dels dos municipis és molt similar. Tant Vic com Sant Feliu de Llobregat van tenir una primera legislatura amb majoria simple i dues legislatures amb majoria absoluta. L'atomització del Ple municipal no va ser excessiva en els dos casos. Tots els plens municipals de les dues ciutats van tenir un nombre màxim de quatre forces polítiques i en la darrera de Sant Feliu només van ser-hi presents tres grups polítics.

Taula 7. 16. Composició del Ple dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres legislatures.

VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)		Primera legislatura (abril 1979- maig 1983)	
Convergència i Unió (CiU)	8	Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)	9
Entesa Democràtica de Vic (EDV)	8	Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)	7
Unió Vigatana Independent (UVI)	4	Convergència i Unió (CiU)	3
Centristes de Catalunya (CC-UCD)	1	Centristes de Catalunya (CC-UCD)	2
Segona legislatura (maig 1983- juny1987)		Segona legislatura (maig 1983- juny1987)	
Convergència i Unió (CiU)	11	Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)	15
Socialisme i Progrés (SiP)	7	Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)	3
Grup Popular Vigatà (GPV)	2	Convergència i Unió (CiU)	2
Nacionalistes d'Esquerres (NE)	1	Aliança Popular (AP-PDP-UDL)	1
Tercera legislatura (juny 1987- maig1991)		Tercera legislatura (juny 1987- maig1991)	
Convergència i Unió (CiU)	11	Iniciativa per Catalunya (IC)	12
Progrés Municipal d'Osona	4	Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)	5
Independents per Vic (IpV)	4	Convergència i Unió (CiU)	4
Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)	2		

En les majories relatives de la primera legislatura de les dues ciutats—CiU a Vic i PSUC a Sant Feliu—hi havia una altra força política igual o molt propera en nombre de regidors, cosa que els donava l'estatus clar de segona força política del consistori i limitava la capacitat de decisió política de l'equip de govern municipal. La diferència entre una i altra ciutat va ser, però, molt diferent. A Vic, la segona força política—EDV—va ser la principal oposició durant gairebé tot el mandat, mentre a Sant Feliu, el PSC va formar coalició de govern amb el PSUC.

Quant a la segona legislatura, en ambdós casos el partit polític guanyador va assolir la majoria absoluta i la distància amb la segona força política es va ampliar. En Sant Feliu, la diferència entre el PSUC i el PSC va ser molt gran—dotze regidors—amb la qual cosa la seva capacitat de decisió va ser absoluta. A Vic, CiU avantatjava SiP en quatre representants, cosa que li donava la màxima capacitat de decisió, però amb una primera força opositora més potent que a Sant Feliu.

En la tercera legislatura la capacitat de decisió política dels Ajuntaments va ser molt ampla en els dos casos. A Sant Feliu, IC va perdre tres representants però va seguir tenint a la segona força política a molta distància, a set regidors. A Vic, la distància amb el segon grup polític es va ampliar a set representants i, a més, aquest segon grup polític estava empatat amb un altre.

En definitiva, si establíssim una classificació basada en la major o menor capacitat de decisió en funció de la composició política del consistori tenint en compte si es disposava o no de majoria absoluta i de la distància amb el segon grup polític, diríem que a Vic la legislatura on el govern municipal va tenir més capacitat de decisió va ser la tercera mentre a Sant Feliu va ser la segona.

A.2. Composició del govern municipal

En aquesta variable l'indicador utilitzat és la distribució de regidors i regidores de les diferents forces polítiques que hi havia en el govern municipal. S'ha establert dues categories: un govern municipal compost per una única força política o un govern de coalició format per diferents grups polítics.

En la primera legislatura la composició dels governs municipals de les dues ciutats va estar influenciada pels resultats electorals que no havien donat la majoria absoluta a cap força política. A Vic, CiU, que havia empatat a regidors amb EDV va governar en coalició amb aquesta força política i la Unió Vigatana Independent (UVI) només vuit mesos, i quan EDV va decidir passar a l'oposició, el govern municipal es va confeccionar amb només representants de CiU i UVI. A Sant Feliu de Llobregat, l'inici de la primera legislatura va ser amb un govern tripartit de PSUC, PSC i CiU. Aquesta situació es va trencar el juliol de 1980 i el govern va continuar amb només el PSUC i el PSC.

En la segona i la tercera legislatura, amb majoria absoluta en els plens municipals de les dues ciutats, els equips de govern es van confeccionar únicament amb representants de les forces guanyadores, amb la qual cosa se'ls pot atribuir la plena responsabilitat de les decisions preses en les polítiques municipals.

D'aquesta manera, la capacitat de decisió dels governs municipals en les polítiques ciutadanes i la seva atribució a una força política determinada va ser absoluta en la segona i la tercera legislatura i relatives en la primera on va haver compartiment de responsabilitats de govern.

Dimensió B: Capacitat d'execució

Les polítiques municipals realitzades per un ajuntament en relació amb qualsevol àmbit —esportiu, educatiu, social, urbanístic, etc.— estan relacionades i condicionades pels recursos de que disposi. Per tant, la seva capacitat per executar les decisions preses també dependrà del volum de recursos disponibles. La pregunta que, inicialment, podria guiar a la definició d'aquesta dimensió seria: de quins recursos es disposa per realitzar les polítiques públiques que s'han establert en el programa d'actuació? Ara bé, si aprofundim una mica més podem arribar a la conclusió que alguns d'aquests recursos poden estar hipotecats per les decisions preses per governs anteriors. Així, la pregunta es transformaria en: quins recursos es poden utilitzar i quins estan ja predeterminats per les actuacions dels governs anteriors?

Aquests recursos són de diferent tipus: el personal que es disposa, els béns materials que té l'ajuntament, els equipaments i instal·lacions pròpies, etc. De totes maneres, la utilització, gestió i explotació de tots els recursos i serveis municipals depèn d'una eina fonamental que és la que permet, de forma real, desenvolupar la pròpia política. Aquest instrument és el pressupost.

Dins els pressupostos municipals es recullen els recursos econòmics que permeten desenvolupar les polítiques públiques. Així quan un ajuntament aprova el seu pressupost de despeses estableix dins el capítol 1 els recursos econòmics que destinarà al seu personal; en el capítol 2 els que dedicarà a la gestió i explotació dels seus béns, equipaments i serveis; en el capítol 4 els que destinarà a l'ajut i subvenció de les activitats d'altres entitats; en el capítol 6 s'estableix el pressupost d'inversions que destinarà a transformar la ciutat, la compra de béns, etc. I així amb tots els altres capítols. D'entrada podríem dir, doncs, que el pressupost de despeses d'un ajuntament és un indicador molt important per mesurar la capacitat executiva d'un govern municipal en l'establiment de les seves polítiques.

Un cop dit això hem de matisar aquest aspecte. Malgrat el que hem comentat, la capacitat d'execució d'un govern municipal en les polítiques públiques del seu territori no

depèn del total del seu pressupost de despeses. Dins aquest pressupost hi ha despeses que es destinen a l'actuació en determinats àmbits socials i altres que no.

En la definició operativa del concepte “política pública” (vegeu 2.2.1.) hem explicat com determinats autors definien una política pública posant l'èmfasi en la necessitat d'actuar en un àmbit d'actuació social específic (Meny i Thoening,1989). Aquest fet d'actuar en àmbits socials concrets (educació, sanitat, urbanisme, esports...) ens fa diferenciar dos blocs entre els capítols de despeses que van ser vigents en l'estructura dels pressupostos municipals del període 1979-1991.

702

D'una banda tenim aquells capítols que permetien actuar directament en el territori i en la ciutadania creant o oferint allò que Jordana de Pozas (1929) va denominar formes d'activitat administrativa, és a dir, les actuacions de “policia, foment i servei públic” (vegeu 1.5.) que tenen una incidència en la realització de les polítiques públiques. Ens referim, entre les despeses d'operacions corrents, al capítol 1 de personal;⁶⁴² al capítol 2 dedicat a les despeses corrents utilitzades per al funcionament operatiu de l'ajuntament;⁶⁴³ i al capítol 4⁶⁴⁴ destinat a subvencionar altres entitats per a que fessin front a despeses generals del seu funcionament. Entre les despeses d'operacions de capital, hi havia el capítol 6—o el pressupost especial d'inversions— dedicat a les inversions en patrimoni propi que fes l'ajuntament; i el capítol 7 on s'ubicaven les despeses destinades a subvencionar o ajudar a altres entitats perquè aquestes poguessin tenir inversió pròpia.

En canvi, altres capítols pressupostaris estaven condicionats per les actuacions que s'haguessin realitzat en els pressupostos anteriors i limitaven les possibilitats executores dels programes d'actuació d'un període determinat de govern. Els casos dels capítols 3 i 9 són ben evidents. El capítol 3, anomenat “Interessos” en l'estructura pressupostària de 1979 i “Despeses financeres” en la de 1989 (vegeu 1.6.) estava dedicat fonamentalment al pagament dels interessos que es paguessin pels préstecs sol·licitats. El capítol 9, anomenat “Variació de passius financers” en la norma de 1979 o simplement “Passius financers” en la de 1989 estava destinat bàsicament a fer front a l'amortització anual dels préstecs bancaris. A més d'aquests dos capítols, el capítol 8, anomenat “Variació d'actius financers” o “Actius financers” segons la terminologia del 1979 o 1989 respectivament, tampoc era un capítol que permetés desenvolupar directament polítiques socials, ja que eren les despeses dedicades a l'adquisició de deutes, obligacions, bons, etc., que permetia a l'administració disposar d'uns ingressos específics en altres exercicis pressupostaris, però no tenia una repercussió immediata en l'exercici pressupostari en què es realitzessin i, sobretot, no eren despeses que s'executessin directament en les polítiques públiques que actuen sobre el territori o la ciutadania. Aquest capítol també s'utilitzava per avançar bestretes de les nòmines del personal de la plantilla municipal.

En definitiva, els capítols 3, 8 i 9 corresponien més a la gestió financera que tingués l'ajuntament i que podia redundar en un major pressupost per desenvolupar les polítiques públiques en altres exercicis o anys pressupostaris, però no en el pressupost concret que s'analitzés. Així, una bona gestió financera podia renegociar els interessos que es

⁶⁴² Anomenat “Remuneracions de personal” en la normativa de 1979 i “Despeses de personal” en la de 1989 (v.1.6.).

⁶⁴³ Anomenat “Compra de bens i serveis” en la normativa del 1979 i “Despeses en bens corrents i serveis” en la del 1989 (v.1.6.).

⁶⁴⁴ Anomenat “Transferències corrents” en les dues normatives (v.1.6.).

paguessin a les entitats bancàries, podia variar criteris en les amortitzacions dels crèdits o podia invertir més quantitats en l'adquisició d'actius financers i tot això podia repercutir en una major disponibilitat pressupostària futura per a l'execució de les polítiques però no tenia una repercussió immediata en el pressupost de l'any en qüestió per incidir en les polítiques municipals envers àmbits socials específics.

En l'estructura dels pressupostos municipals elaborats amb la normativa de 1979 (vegeu 1.6.3.1.) existia també el capítol 0 anomenat Resultes que acollia totes les despeses corrents o de capital que s'havien aprovat en anys anteriors i no s'havien fet encara efectives. Aquest capítol, per tant, tampoc hauria de considerar-se dins la capacitat executiva o disponibilitat econòmica d'un govern municipal, ja que correspondria a actuacions aprovades amb anterioritat. A partir de la nova normativa de 1989 aquest capítol va desaparèixer, tot i que els ajuntaments no estaven obligats a aplicar-la fins l'any 1992.⁶⁴⁵

703

En resum, hem redefinit la capacitat d'execució com la quantitat *efectiva* de recursos econòmics que disposés un ajuntament per desenvolupar polítiques públiques pròpies en els diferents àmbits d'actuació social. En sentit pràctic, aquesta dimensió l'hem mesurat en base al total del pressupost menys les despeses dedicades a la gestió financera. O, en altres paraules, la capacitat d'execució correspon al total dels capítols 1, 2, 4, 6 i 7 de que disposés un govern municipal per desenvolupar les polítiques en el seu territori, suma que hem anomenat *disponibilitat pressupostària*. Hem representat aquest concepte en la figura 7.2.

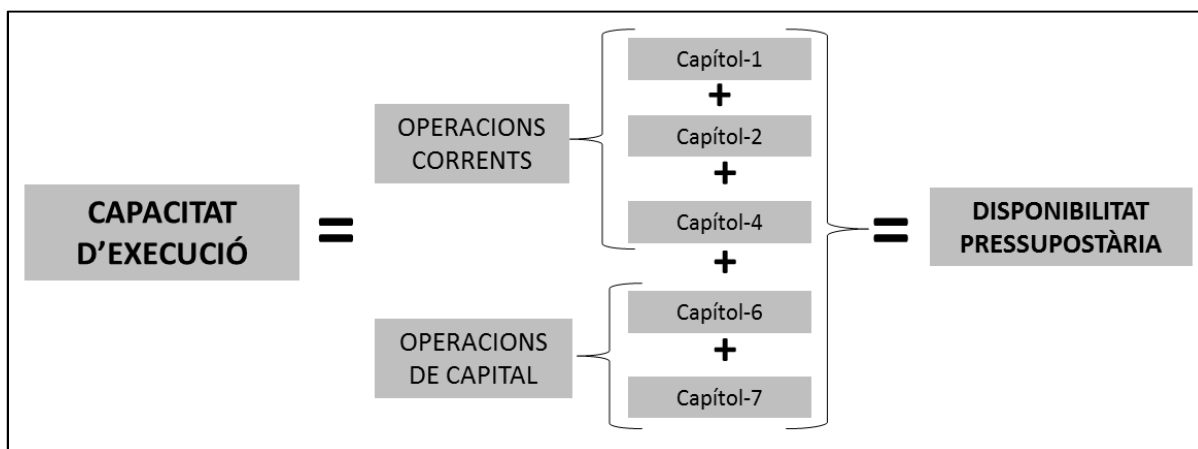

Figura 7. 2. Capacitat d'execució per desenvolupar una política pública en un àmbit social determinat.

La capacitat d'execució ha estat analitzada utilitzant diversos indicadors relacionats amb els següents components:

- B.1. Disponibilitat pressupostària
- B.2. Marge de disponibilitat pressupostària
- B.3. Disponibilitat pressupostària comparativa

⁶⁴⁵ En el cas de Sant Feliu de Llobregat, els pressupostos de 1990 i 1991 es van realitzar seguint aquesta normativa de manera voluntària i aplicant la disposició transitòria de l'ordre ministerial que permetia seguir aplicant les Resultes durant aquests dos anys.

B.1. Disponibilitat pressupostària

La disponibilitat pressupostària ha estat mesurada en base a dos grups d'indicadors. Uns indicadors estaven relacionats amb el període de temps a analitzar i afectava a la disponibilitat anual, al d'una legislatura o al total del període 1980-1991. Així mateix, degut al fet que cada legislatura ha tingut un nombre diferent de pressupostos anuals, també s'ha calculat la mitjana anual de la legislatura i la del total del període estudiat. Aquests indicadors, aplicats a cada municipi, ens ha permès la comparació anual, per legislatura i pel total del període analitzat.

D'altra banda, al ser un període de temps suficientment llarg hem tingut en compte les variacions de l'Índex de Preus al Consum (IPC), amb la qual cosa, els anteriors indicadors, que han estat calculats en pessetes amb valor corrent, també han estat calculats en pessetes en valor constant de 1980 i això ha permès mesurar les mitjanes anuals de les legislatures amb pessetes constants.

En les taules següents hem recollit les despeses totals dels pressupostos municipals, així com els diferents indicadors relacionats amb la disponibilitat pressupostària en valor corrent i en valor constant de 1980; el marge de disponibilitat, és a dir, la proporció entre la disponibilitat i el pressupost total; i la disponibilitat mesurada en pessetes per habitant, tant en valor corrent com en valor constant de 1980. Per a cada municipi s'ha posat els valors anuals de cada indicador, així com el total i la mitjana anual per a cada legislatura i el total i la mitjana anual per a tot el període 1980-1991. Tot seguit s'ha comparat la disponibilitat pressupostària dels dos Ajuntaments, partint de la comparació del total del pressupost de que disposaven.

Taula 7. 17. Disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991

	Pressupost total	Disponibilitat pressupostària (en pessetes corrents)	Disponibilitat pressupostària (en pessetes valor1980)	Marge de Disponibilitat pressupostària (en %)	Disponibilitat pressupostària comparativa (en Ptes/hab)	Disponibilitat pressupostària comparativa (Ptes/hab valor 1980)
Primera legislatura						
1980	296.916.397	262.663.180	262.663.180	88%	8.764	8.764
1981	747.376.489	686.964.104	594.223.950	92%	22.781	19.706
1982	688.631.501	611.919.008	466.894.203	89%	20.181	15.398
Total	1.732.924.387	1.561.546.292	1.323.781.332	90%	51.726	43.868
Mitjana	577.641.462	520.515.431	441.260.444	90%	17.242	14.623
Segona legislatura						
1983	924.265.009	817.747.921	556.886.334	88%	27.525	18.745
1984	1.020.330.391	896.316.200	548.545.514	88%	30.191	18.477
1985	1.230.972.145	1.075.287.649	605.386.946	87%	36.088	20.318
1986	1.701.953.434	1.039.521.671	537.432.704	61%	36.369	18.803
1987	2.068.580.374	1.291.928.117	634.336.705	62%	45.158	22.173
Total	6.946.101.353	5.120.801.558	2.882.588.204	74%	175.331	98.515
Mitjana	1.389.220.271	1.024.160.312	576.517.641	77%	35.066	19.703
Tercera legislatura						
1988	2.342.002.876	1.426.621.904	667.659.051	61%	49.410	23.124
1989	2.939.783.004	1.608.576.735	704.556.610	55%	55.624	24.363
1990	3.628.924.058	2.092.752.025	858.028.330	58%	71.970	29.508
1991	3.794.438.430	1.732.621.795	670.524.635	46%	60.294	23.334
Total	12.705.148.368	6.860.572.459	2.900.768.626	54%	237.299	100.329
Mitjana	3.176.287.092	1.715.143.115	725.192.156	54%	59.325	25.082
Període 1980-1991						
Total	21.384.174.108	13.542.920.309	7.107.138.162	63%	464.356	242.711
Mitjana	1.782.014.509	1.128.576.692	592.261.514	73%	38.696	20.226

Font: Elaboració pròpia.

Taula 7. 18 Disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991

	Pressupost total	Disponibilitat pressupostària (en pessetes corrents)	Disponibilitat pressupostària (en pessetes valor1980)	Marge de Disponibilitat pressupostària (en %)	Disponibilitat pressupostària comparativa (en Ptes/hab)	Disponibilitat pressupostària comparativa (Ptes/hab valor 1980)
Primera legislatura						
1980	445.920.077	324.735.560	324.735.560	73%	8.643	8.643
1981	799.970.794	623.742.880	539.537.591	78%	16.413	14.197
1982	919.422.792	678.073.687	517.370.223	74%	17.548	13.389
Total	2.165.313.663	1.626.552.127	1.381.643.374	75%	42.604	36.229
Mitjana	721.771.221	542.184.042	460.547.791	75%	14.201	12.076
Segona legislatura						
1983	1.048.479.195	677.256.986	461.212.007	65%	17.684	12.043
1984	1.469.970.298	793.408.625	485.566.078	54%	20.593	12.603
1985	1.696.419.286	941.597.029	530.119.127	56%	24.504	13.795
1986	1.955.429.560	1.179.814.225	609.963.954	60%	31.551	16.312
1987	2.665.914.505	1.170.986.041	574.954.146	44%	30.311	14.882
Total	8.836.212.844	4.763.062.906	2.661.815.313	54%	138.843	81.712
Mitjana	1.767.242.569	952.612.581	532.363.063	56%	27.769	16.342
Tercera legislatura						
1988	3.051.572.999	1.325.027.502	620.112.871	43%	35.164	16.457
1989	5.376.948.109	2.664.975.323	1.167.259.191	50%	70.461	30.862
1990	5.057.280.652	1.958.539.751	803.001.298	39%	51.782	21.231
1991	4.292.125.463	1.809.789.408	700.388.501	42%	49.437	19.132
Total	17.777.927.223	7.758.331.984	3.290.761.861	44%	206.844	87.681
Mitjana	4.444.481.806	1.939.582.996	822.690.465	43%	51.711	21.920
Període 1980-1991						
Total	28.779.453.730	14.147.947.017	7.334.220.548	49%	388.291	205.623
Mitjana	2.398.287.811	1.178.995.585	611.185.046	56%	32.358	17.135

Font: Elaboració pròpia.

Abans d'analitzar la disponibilitat pressupostària donem un cop d'ull al pressupost total que van tenir les dues ciutats. Com podem veure en les taules anteriors i en la següent gràfica Sant Feliu de Llobregat va disposar de 28.779 milions de pessetes en els seus pressupostos mentre Vic va tenir 21.384 milions. Els pressupostos anuals de les dues ciutats van anar augmentar progressivament arribant gairebé a multiplicar-se per deu entre 1980 i 1991, essent el punt pressupostari més alt en 5.376 milions de pessetes en l'any 1989 a Sant Feliu i 3.794 milions en Vic l'any 1991. La mitjana anual de tot el període també ens indica el major pressupost de la capital del Baix Llobregat, amb 2.398 milions anuals per 1.782 milions la capital d'Osona.

Per legislatures, les mitjanes anuals ens indiquen l'evolució pressupostària de cada ciutat, amb un creixement significatiu en la tercera legislatura que va multiplicar per 5,5 i per 6,1 la mitjana anual de la primera legislatura en Vic i Sant Feliu de Llobregat, respectivament. Sant Feliu sempre va tenir una mitjana anual superior en cada legislatura, però la diferència més significativa va ser en la tercera, on va disposar de més de mil milions més de mitjana que Vic.

Els pressupostos anuals de Sant Feliu de Llobregat sempre van ser superiors als de Vic. Les diferències pressupostàries més grans es van produir en la tercera legislatura, amb una diferència màxima en l'any 1989 i la distància menor va ser en 1983. En resum, els pressupostos de les dues ciutats van créixer molt en tot el període, sobretot en la tercera legislatura i l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat sempre va disposar de més pressupost que l'Ajuntament de Vic.

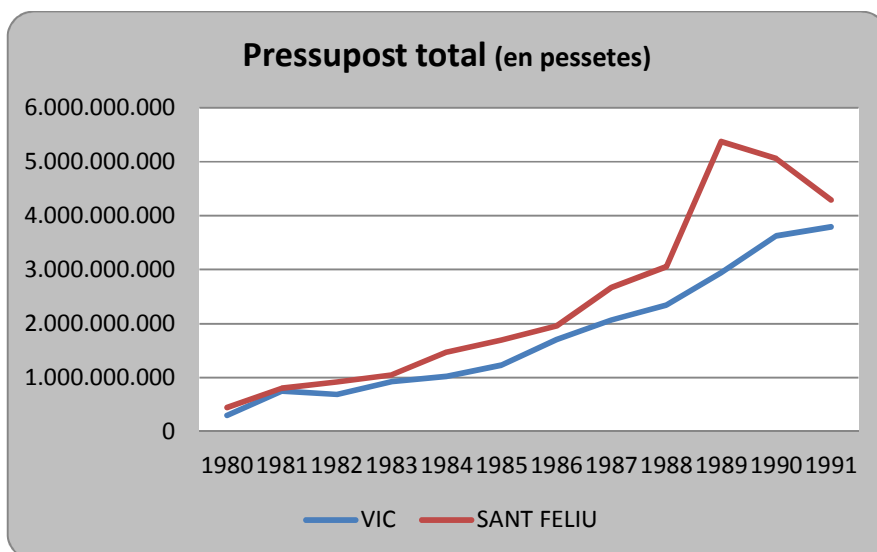

Figura 7. 3. Pressupost total dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

B.1.1. Disponibilitat pressupostària (en pessetes corrents)

Si analitzem els recursos econòmics valorant només els capítols 1, 2, 4, 6 i 7 totals del període 1980-1991 dels dos ajuntaments, la primera conclusió és que la diferència de més de set mil milions de pessetes de pressupost total que va tenir l'Ajuntament de Sant Feliu respecte l'Ajuntament de Vic es redueix considerablement. La disponibilitat pressupostària de Vic només va ser 600 milions menor que la de Sant Feliu de Llobregat.

Fins i tot la mitjana anual en la segona legislatura va ser superior en la capital osonenca i en la gràfica següent es pot veure com en alguns pressupostos anuals l'Ajuntament de Vic va disposar de més recursos econòmics per desenvolupar programes socials, una situació que va ser degut, fonamentalment, a l'important augment del capítol 9 de l'Ajuntament de Sant Feliu, per fer front a l'amortització dels préstecs sol·licitats.

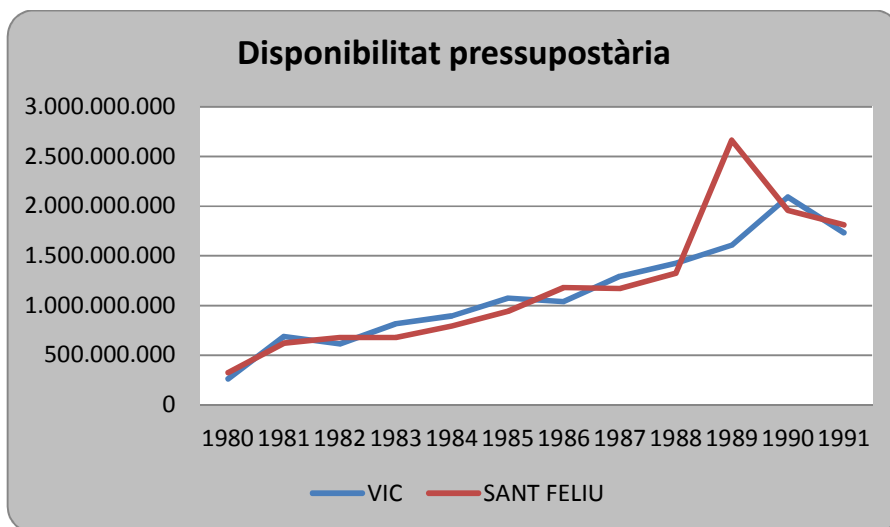

Figura 7. 4. Disponibilitat pressupostària dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991

B.1.2. Disponibilitat pressupostària (en pessetes constants de 1980)

En pessetes constants, la disponibilitat pressupostària de tot el període dels dos ajuntaments s'igualava encara més. La diferència total a favor de Sant Feliu és només de poc més de 200 milions de pessetes i la mitjana anual de tot el període té una diferència que no arriba als vint milions de pessetes.

Les mitjanes anuals de les legislatures van anar incrementant-se gradualment, cosa que significa que, malgrat l'increment de l'IPC, la disponibilitat pressupostària dels governs de les dues ciutats es va anar incrementant.

B.2. Marge de disponibilitat pressupostària (en % respecte el pressupost)

Aquesta variable mesura la part del pressupost total que ha pogut ser utilitzada en polítiques públiques per part dels ajuntaments. De la mateixa manera que en la variable anterior, hem creat diversos indicadors temporals (anuals, per legislatures, per a tot el període) utilitzant el percentatge de la disponibilitat pressupostària respecte el pressupost total.

La capacitat d'utilitzar el total del pressupost dels dos ajuntaments va anar disminuint, degut als compromisos financers. En el total del període, l'Ajuntament de Sant Feliu va disposar de majors recursos econòmics que l'Ajuntament de Vic però el seu pressupost es va veure més reduït per les despeses financeres que el de la capital osonenca. De la suma total dels pressupostos anuals, només va poder disposar del 49% dels recursos per desenvolupar les seves polítiques ja que el 51% restant es va utilitzar per fer front a despeses ja compromeses (capítol 0) o a despeses financeres dels préstecs sol·licitats, ja fossin interessos (capítol 3) o amortitzacions dels préstecs (capítol 9). En el cas de Vic, la xifra total disponible va ser superior, un 63%, fet que significa que es va endeutar menys que l'Ajuntament de Sant Feliu.

La mitjana anual de disponibilitat va ser del 73% per a Vic i del 56% per a Sant Feliu. La gràfica següent ens mostra com, en ambdós casos, es va seguir una corba lògica de disminució de la disponibilitat pressupostària, producte de l'endeutament municipal. Les situacions de menor disponibilitat pressupostària es van produir en les dues ciutats en la tercera legislatura, pel fet que es pagaven les amortitzacions dels préstecs sol·licitats. A Sant Feliu, la punta de menor disponibilitat va ser a l'any 1990 amb només un 39% del pressupost, mentre a Vic va ser a l'any 1991 amb un 46%.

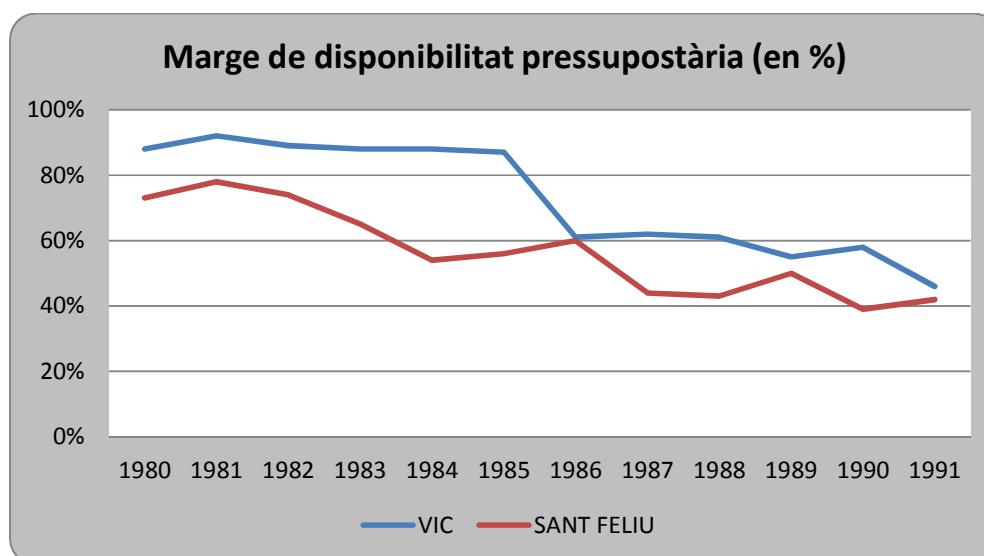

Figura 7. 5. Marge de disponibilitat pressupostària en relació amb el pressupost total dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991

B.3. Disponibilitat pressupostària comparativa

Aquesta variable s'ha utilitzat per comparar la capacitat d'execució que van tenir els diferents ajuntaments en relació amb el nombre d'habitants. També s'ha utilitzat dos grups d'indicadors. Uns mesuren la disponibilitat pressupostària respecte la població en pessetes per habitant en valor corrent i els altres la mesuren en pessetes per habitant en valor constant de 1980. En els dos grups d'indicadors es tenen en compte els períodes anuals, els de cada legislatura i els de tot el període.

B.3.1 Disponibilitat pressupostària respecte la població (en pessetes per habitant)

Si relacionem la disponibilitat pressupostària amb el nombre d'habitants, la situació entre Vic i Sant Feliu de Llobregat canvia radicalment. La capital d'Osona va tenir una major disponibilitat de recursos econòmics no compromesos en el total del període 1980-1991, en cada legislatura i en cada pressupost anual excepte el de 1989. El total de recursos disponibles va tenir una mitjana anual de 38.696 pessetes per habitant a Vic i 32.358 a Sant Feliu de Llobregat. En totes dues ciutats la mitjana anual de les legislatures va anar creixent progressivament.

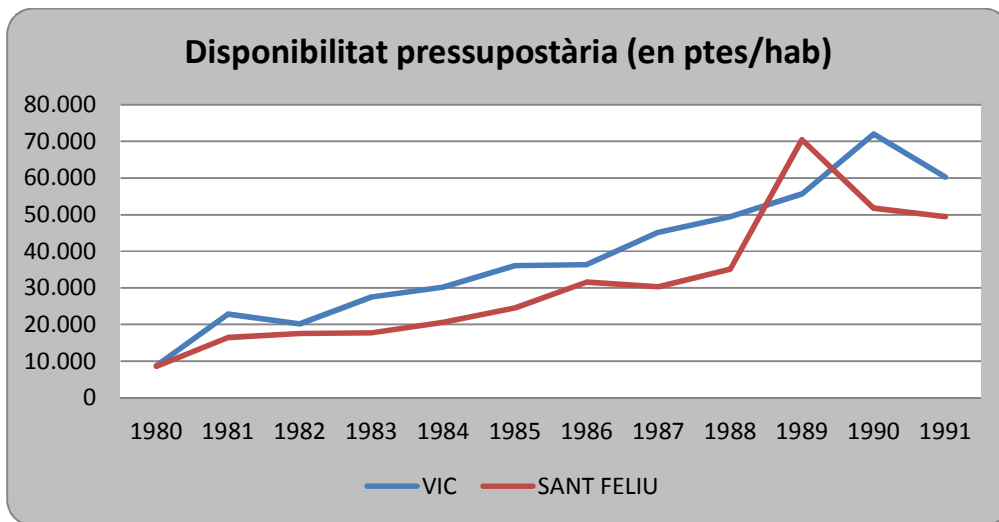

Figura 7. 6. Disponibilitat pressupostària en pessetes per habitant dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

B.3.2. Disponibilitat pressupostària respecte la població (en pessetes per habitant en valor constant de 1980)

Si analitzem la mateixa variable en pessetes per habitant en valor constant de 1980 controlem dos factors, la diferent grandària poblacional de les dues ciutats i l'increment dels preus del consum que devalua el valor econòmic dels recursos pressupostaris. D'aquesta manera podem observar que la disponibilitat pressupostària per habitant en els dos municipis no augmenta tant com l'anterior indicador ens mostrava i que les diferències entre la segona legislatura i la tercera van ser mínimes en les dues ciutats.

Recapitulant, un cop arribat a aquest punt i després d'haver descrit les dues dimensions en què hem dividit el concepte *poder polític del govern municipal* podem establir una nova definició que aculli aquestes dimensions:

El poder polític d'un govern municipal és la capacitat que té per desenvolupar les seves pròpies polítiques en funció de la seva capacitat de decisió i la seva capacitat d'execució o disponibilitat pressupostària.

D'aquesta manera, el poder polític d'un govern municipal serà més gran quan major sigui la seva capacitat de decisió i la seva capacitat d'execució. Així, si disposa de majoria absoluta en el consistori, si el govern està compost per una única força política, i té una alta disponibilitat pressupostària, la seva política podrà ser més pròpia i el seu poder d'actuació serà més gran. Hem representat el concepte amb les seves dimensions i components en la figura 7.7.

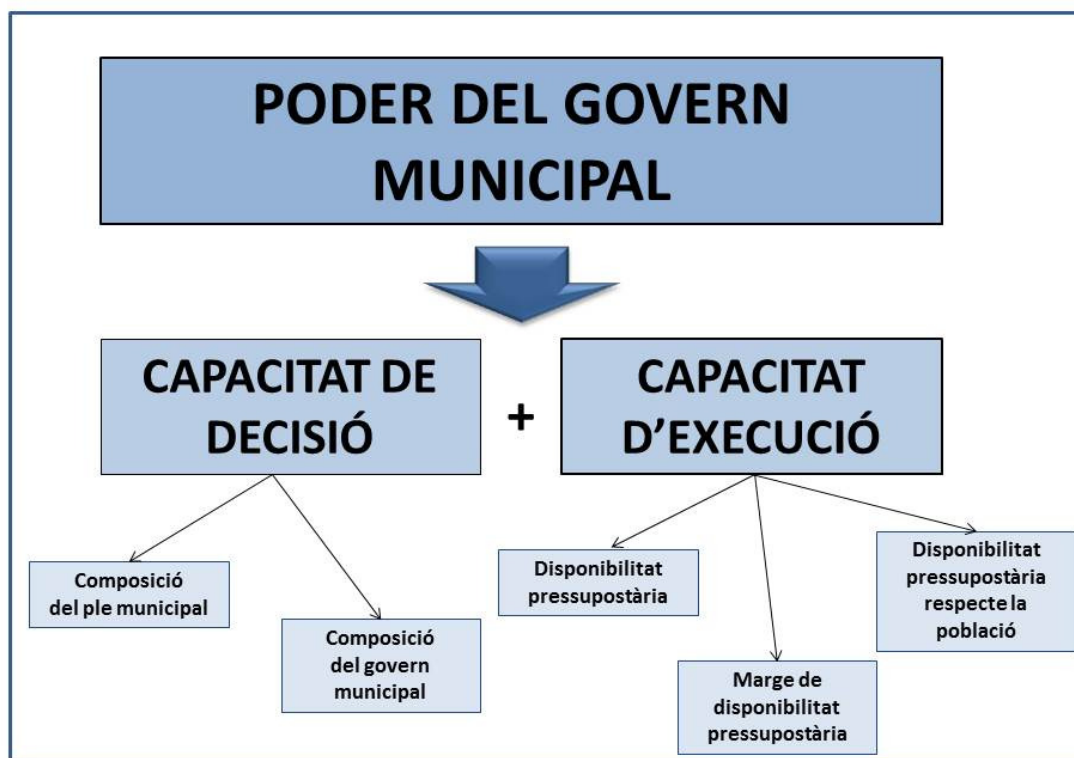

Figura 7. 7. Desglossament del concepte *Poder del govern municipal* en dimensions i components.

En la taula 7.19 podem observar el desenvolupament del concepte poder polític del govern municipal tal i com l'hem desglossat en dimensions, components, indicadors i les categories que hem establert per a l'anàlisi de les dues ciutats i a partir de les dades obtingudes. Per a la comparació de la capacitat d'execució entre els dos ajuntaments hem seleccionat només les mitjanes anuals de les legislatures i del total del període de tots els indicadors possibles. Respecte les categories cal tenir en compte que, degut a que tan sols són dues ciutats, només tenen el sentit d'aplicació a aquests dos casos concrets. En la capacitat d'execució hem decidit no establir categories per la mateixa raó quantitativa.

Taula 7. 19. Poder polític dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

Dimensió	Variable	Indicador	Categoria	VIC				SANT FELIU DE LLOBREGAT			
				1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 80-91	1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 80-91
A. Capacitat de decisió	A.1.Composició del Ple	A.1.1.Nombre de regidors del partit de govern	a) Majoria absoluta		CiU (11)	CiU (11)			PSUC (15)	PSUC (12)	
			b) Majoria simple	CiU (8)				PSUC (9)			
	A.2. Composició del govern municipal	A.2.1. Distribució de regidors de les forces polítiques en el govern	a) Govern d'un sol partit	CiU (80-83)	CiU	CiU			PSUC	PSUC	
			b) Govern de coalició	CiU+EDV (1979)				PSUC+PSC+CiU (79-80)			
B. Capacitat d'execució	B.1.Disponibilitat pressupostària	B.1.1.Mitjana anual en pessetes en valor corrent		520	1.024	1.715	1.128	542	952	1.939	1.178
		B.1.2. Mitjana anual en pessetes en valor constant de 1980		441	576	725	592	460	532	822	611
	B.2. Marge de disponibilitat pressupostària	B.2.2. Percentatge respecte el pressupost total (mitjana anual)		90%	74%	54%	63%	75%	54%	44%	49%
	B.3.Disponibilitat pressupostària respecte la població	B.3.1. Mitjana anual en pessetes per habitant en valor corrent		17.242	35.066	59.325	38.696	14.201	27.769	51.711	32.358
		B.3.2. Mitjana anual en pessetes per habitant en valor constant de 1980		14.623	19.703	25.082	20.226	12.076	16.342	21.920	17.135

Font: Elaboració pròpia.

De tots aquests indicadors i valors hem seleccionat els dos que hem considerat més rellevants per valorar el poder polític dels diferents governs de cada legislatura en les dues ciutats i poder-los comparar. Els indicadors escollits són el nombre de regidors del partit de govern i la mitjana anual en pessetes per habitant en valor constant de 1980. En el primer indicador, que mesura la capacitat de decisió, és clau el disposar de majoria absoluta o no. El segon indicador mesura la capacitat d'execució i iguala el valor monetari i permet comparar les dues ciutats al relacionar-ho amb el nombre d'habitants.

Podem veure representat el poder polític dels governs municipals de les tres legislatures en la figura següent i observem que la capacitat de decisió dels governs de la primera legislatura va ser limitada al disposar només de majoria simple, mentre en les altres dues tenien majoria absoluta; i que la capacitat d'execució va ser més alta en els períodes de majoria absoluta en les dues ciutats. Comparativament, Vic va tenir més capacitat d'execució que Sant Feliu en cada legislatura.

712

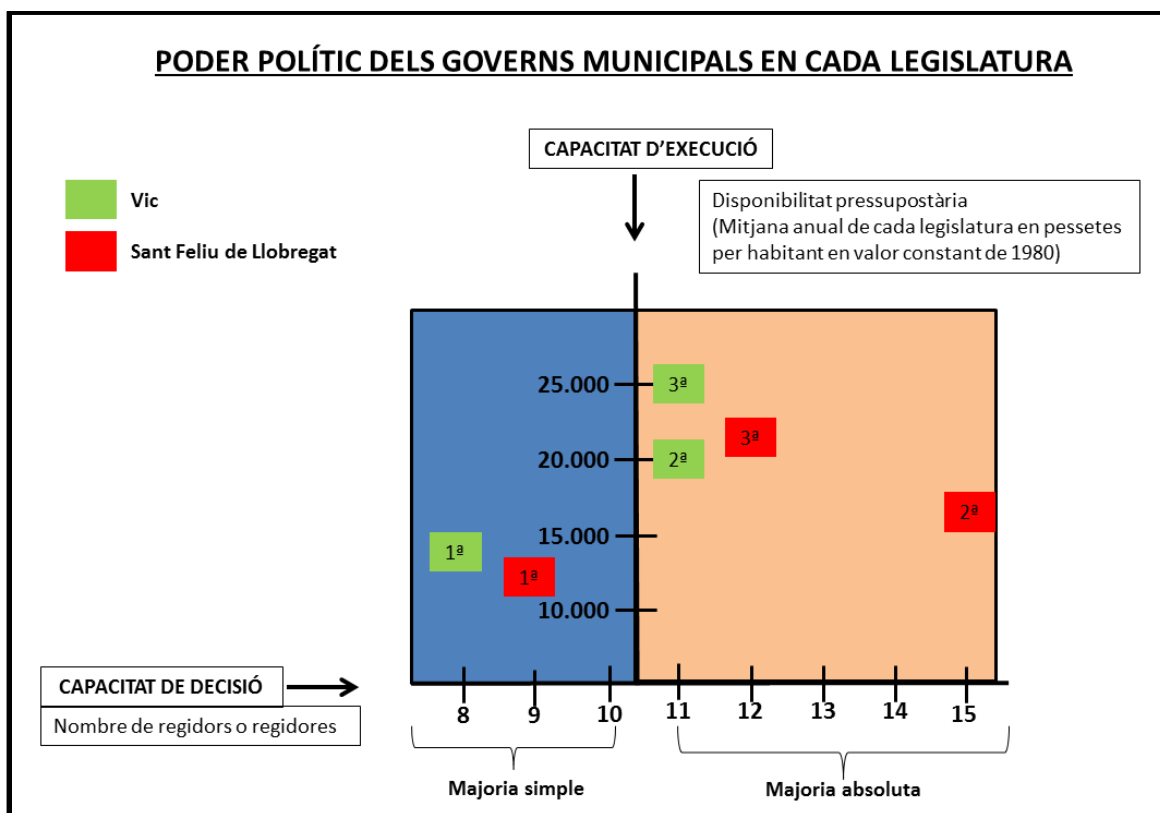

Figura 7. 8. Poder polític dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures. Font: Elaboració pròpia.

Síntesi

En aquest apartat hem definit el poder polític d'un govern municipal com la capacitat per desenvolupar les seves pròpies polítiques, la qual cosa està relacionada amb la capacitat per prendre decisions i la capacitat d'executar-les. Seguint aquesta definició hem analitzat i comparat quin va ser el poder polític dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en cada una de les tres legislatures i en el conjunt de tot el període 1979-1991.

Pel que fa a la capacitat de decisió i un cop analitzades els components amb els quals l'hem desglossat—composició del Ple i composició del govern—arribem a la conclusió que la capacitat de decisió política dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 va ser molt similar, amb una primera legislatura on van compartir responsabilitats amb una altra força política. En contrapartida, en la segona i la tercera legislatura els governs dels dos municipis van ser monocolors i van poder desenvolupar les seves pròpies polítiques amb comoditat, amb les forces polítiques de l'oposició amb molts menys representants en el consistori.

Respecte a la capacitat d'execució, els components utilitzats per a l'anàlisi—disponibilitat pressupostària total; marge de disponibilitat pressupostària; i disponibilitat pressupostària respecte la població—ens han mostrat que, malgrat que l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va disposar d'uns pressupostos bastant més elevats que el de Vic, la disponibilitat d'utilitzar aquests recursos en polítiques municipals va disminuir degut al procés d'endeutament municipal fins arribar a equiparar-se pràcticament al de Vic i ser inferior si tenim en compte el nombre d'habitants d'una i l'altra ciutat.

Si unim la capacitat de decisió i la capacitat d'execució arribem a la conclusió que el poder polític que van disposar els governs municipals durant el període 1979-1991 va ser molt similar. Les dues ciutats van disposar de majoria absoluta i de governs monocolors en dues legislatures i una altra amb majoria simple i govern de coalició, així com una capacitat d'execució similar quant a disponibilitat pressupostària tot i que proporcionalment superior per a la capital d'Osona.

7.2.2. L'organització dels serveis esportius municipals

En els capítols 5 i 6 s'ha descrit per a cada municipi i cada legislatura quina era la situació de l'esport dins l'estructura política municipal; quin era el model jurídic-administratiu que havien creat per a la gestió esportiva municipal—Patronat o Departament—; quina era la política relacionada amb el personal dels serveis; i també si tenien un paper actiu en altres entitats. En aquest apartat analitzem quina va ser la política organitzativa dels serveis esportius municipals de les dues ciutats i com va anar evolucionant des de dues noves perspectives.

Una està relacionada amb la capacitat que van tenir els serveis esportius municipals per desenvolupar el programa d'actuació esportiva tenint en compte que formaven part de l'estructura general de l'ajuntament. Aquesta capacitat estava condicionada per diversos factors. Evidentment el poder polític dels governs municipals vista en l'apartat anterior

inflüia en tots els àmbits específics, entre ells l'esport. A nivell intern hi havia altres factors com ara el tipus d'organització polític-administrativa que tingués (departament o patronat); els recursos humans de que disposés; els recursos materials, etc. Aquesta capacitat l'hem definit conceptualment com el *pes polític d'esports dins l'Ajuntament* i s'ha relacionat amb el paper i la importància de l'esport dins el consistori tant de la persona que era responsable política d'esports com dels serveis esportius en el seu conjunt, als quals hem afegit el valor del pressupost de que disposessin.

La segona perspectiva de la política organitzativa ha estat el propi *sistema organitzatiu* de que van disposar els serveis esportius municipals de les dues ciutats durant el període analitzat, tant pel que feia al tipus d'organització com el sistema de presa de decisions, la participació ciutadana i la política de personal.

714

7.2.2.1. *El pes polític d'esports dins l'Ajuntament*

Per definir aquest concepte ens hem plantejat els següents interrogants: quina importància tenia l'esport dins el conjunt de l'estructura municipal?; quina capacitat d'influència tenia la regidoria d'esports en les grans decisions esportives de l'ajuntament?; de quins recursos disposava? A partir d'aquestes preguntes hem acotat el concepte *pes polític dels serveis esportius municipals* com la importància política i econòmica que tingués el servei d'esports i la temàtica esportiva dins l'estructura i l'actuació de l'ajuntament. L'hem desglossat en dues dimensions:

Dimensió A: Capacitat d'influència política interna

Dimensió B: El pressupost d'esports

Dimensió A: Capacitat d'influència política interna

Hem vist en l'apartat anterior que el poder del govern municipal es basava en aspectes relacionats amb el nivell d'autonomia que disposés el govern municipal per prendre decisions polítiques. Aquestes decisions eren preses pels òrgans polítics més elevats de l'ajuntament—el ple, la Comissió de Govern, l'alcalde—i constituïen les decisions més importants per a l'establiment de les polítiques municipals en els diferents àmbits. Exemples eren l'aprovació dels pressupostos, dels plans d'urbanisme, de les plantilles de personal, etc.

Per tant, la política esportiva estava també limitada i emmarcada per la capacitat dels principals òrgans de l'ajuntament. Per dir-ho d'una altra manera, una limitació en la capacitat de decisió general de l'ajuntament podia incidir en la política esportiva, en conseqüència disposar o no de majoria absoluta podia condicionar les decisions a prendre en les actuacions esportives municipals.

A més, els serveis esportius municipals jurídicament no tenien—ni tenen— capacitat de decisió en els aspectes més decisius del seu funcionament. L'aprovació del pressupost de que disposessin, de la seva plantilla de personal, o dels canvis en la seva figura jurídica són exemples de decisions que corresponien a òrgans superiors de l'ajuntament, de manera específica al Ple municipal. Tenint en compte aquesta limitació, el marge d'actuació d'uns serveis esportius municipals podia variar en funció de la capacitat que tinguessin d'influir en els òrgans municipals que prenen les grans decisions. O, per dir-ho en terminologia de ciència política, de la capacitat per incorporar temes dins l'agenda

política del consistori (Subirats, Knoepfel, Larrue i Varone, 2010). Aquesta influència es podia exercir de diferents formes.

Una podia ser, per exemple, la capacitat del o de la responsable política d'aquests serveis per influir en les decisions polítiques que afectessin al seu àmbit d'actuació. En aquest sentit, el pes polític del regidor o de la regidora d'esports dins el consistori podia ser un tema cabdal. Quant més important fos políticament, més probable seria que la seva opinió fos més o menys tinguda en compte en la presa de decisions municipals que afectessin al seu àmbit. El perfil polític d'aquesta persona podria ser, doncs, determinant i aspectes com si pertanyia o no a la força política que governava, la posició que va ocupar en les llistes electorals, o la posició jeràrquica dins l'ajuntament podien ser indicadors d'aquest poder polític. En aquest sentit, si el regidor o regidora era tinent d'alcalde significava que formava part de la Comissió de Govern municipal i, conseqüentment, que participava en decisions polítiques d'alt nivell. També el fet que el regidor o regidora d'esports tingués altres delegacions d'Alcaldia (vegeu 1.4.1.2.) afegides a la d'esport—com ara joventut, lleure o benestar social—dins el govern municipal li podia donar més o menys pes en la presa de decisions municipal.

A més del paper del polític, la pròpia organització interna de l'ajuntament també podia condicionar la capacitat d'influència dels serveis esportius en les decisions importants que l'afectessin. La manera en què es distribuïen les responsabilitats polítiques—les delegacions d'Alcaldia—del govern municipal podia deixar als serveis esportius amb més o menys capacitat d'influir en la presa de decisions. Per exemple, és molt probable que no tingués la mateixa capacitat d'influir en el pressupost definitiu d'esports uns serveis d'esports amb una regidoria exclusiva que uns altres que només fossin una secció dins una regidoria que tractés altres temàtiques, com podria ser el cas d'una secció dins una regidoria de joventut i lleure.

Un altre aspecte d'organització interna de l'ajuntament que podia possibilitar la capacitat d'influir en les decisions era l'existència d'òrgans municipals interns que permetessin l'estudi i la negociació prèvia entre partits d'assumptes que havien de ser discutits en el Ple municipal. En el nostre període d'estudi aquests òrgans de participació política rebien el nom de comissions informatives (vegeu 1.4.1.1.). L'existència d'una comissió informativa específica d'esports podia ser un indicador de la importància de la temàtica esportiva i, en conseqüència, els serveis esportius poder tenir més capacitat d'influència.

Tenint en consideració tot lo anterior, hem desenvolupat la dimensió *capacitat d'influència política interna* a partir de dos components:

- A.1. Pes polític del regidor o la regidora d'esports
- A.2. Pes polític dels serveis esportius

A.1. Pes polític del regidor o la regidora d'esports

Dins aquesta variable s'han plantejat cinc indicadors amb diverses categories. El primer indicador mesura quina era la pertinença política del o la responsable d'esports en base a dues categories: si pertanyia al mateix partit o grup polític que governava el municipi o si formava part d'un partit que estigués en coalició amb el qui governava. El segon indicador mesura la posició que tenia en les llistes electorals, que ens pot donar una idea de la força que tenia dins el propi partit. En aquest cas les categories s'han fet en base a una distribució numèrica. En aquest indicador cal tenir en compte que aquelles forces

polítiques compostes per diversos partits, com és l'exemple de CiU, la posició final podia estar determinada per la necessitat de repartiment de llocs entre els partits col·ligats.

El tercer indicador mesura la posició jeràrquica del regidor o regidora dins el govern municipal. Si coincidí la seva responsabilitat en esports amb responsabilitats polítiques de major nivell es pressuposava que tenia més capacitat d'influència en la presa de decisions. Així, hem considerat que segurament no tenia el mateix pes polític una persona que només tingués la regidoria d'esports que una altra que a més fos tinent d'alcalde i, per tant, formés part de la Comissió de Govern de l'ajuntament. Una evolució en els càrrecs de responsabilitat interna durant una legislatura també ens podien indicar canvis en el pes polític del regidor o regidora d'esports.

El quart indicador considera les responsabilitats polítiques que tenia el regidor o regidora en funció del nombre de delegacions d'Alcaldia que ostentés, podent ser només d'esports o altres delegacions afegides. El cinquè indicador està relacionat amb el temps de permanència o continuïtat dels responsables d'esports al llarg de les tres legislatures, amb el supòsit que una major permanència en el càrrec donava un major coneixement de l'àmbit i és probable que un major reconeixement polític dins el consistori.

En resum, els indicadors que hem considerat en aquesta variable són:

- A.1.1. Grup polític de pertinença
- A.1.2. Posició en les llistes electorals
- A.1.3. Posició jeràrquica en el govern municipal
- A.1.4. Nombre de delegacions polítiques dins el govern
- A.1.5. Temps de permanència en el càrrec

A.1.1. Grup polític de pertinença

Aquest indicador està directament relacionat amb el fet de que el govern municipal disposés o no de majoria absoluta en el Ple de l'ajuntament.

En la primera legislatura cap dels dos governs municipals van tenir majoria absoluta i, en conseqüència van haver de configurar governs pactant amb altres forces, encara que fos per un període curt. En el cas del Vic, tot i ser un govern bipartit, la regidoria d'esports va anar a parar a un regidor de Convergència Democràtica de Catalunya que, a més, tenia càrrecs importants dins la Direcció General de l'Esport de la Generalitat d'aquella època. Pel que fa a Sant Feliu de Llobregat, també amb un govern bipartit en la major part de la legislatura, la responsabilitat política d'esports es va deixar en mans del PSC tot i tenir majoria simple el PSUC.

En les dues altres legislatures els dos governs municipals van disposar de majoria absoluta i aquest indicador no és rellevant en aquest dos períodes en les dues ciutats ja que la delegació política d'esports va ser responsabilitat d'un regidor o regidora de la força política governant en els dos casos.

A.1.2. Posició en les llistes electorals

La posició en les llistes electorals de la persona que seria responsable municipal d'esports a Vic va ser exactament la mateixa a totes les legislatures, la setena posició en

la coalició de CiU. En canvi, a Sant Feliu de Llobregat la situació va ser molt més heterogènia. En l'inici de la primera legislatura, el regidor d'esports era el setè, el darrer, en la llista del PSC, però el març de 1980 va dimitir i va ser substituït pel regidor que ocupava el lloc novè en la llista socialista. És significatiu el fet que aquest regidor socialista va ser qui va encapçalar la llista del PSC-PSOE en la següent convocatòria electoral.

En la segona legislatura, amb majoria absoluta del PSUC que disposava de 15 representants, va ser designat regidor d'esports la persona que ocupava la 14ena. plaça. En la tercera legislatura la majoria absoluta d'IC es va reduir a 12 representants i qui havia estat responsable d'esports en el segon mandat no va sortir escollit ja que ocupava un lloc més baix. La regidoria d'esports va anar a parar a qui ocupava el setè lloc en la llista d'IC.

717

A.1.3. Posició jeràrquica en el govern municipal

Els regidors d'esports de les dues primeres legislatures a les dues ciutats no van disposar de gran protagonisme oficial dins les estructures jeràrquiques municipals. En el cas de Vic, la regidoria d'esports portava implícita la presidència del Patronat Municipal d'Esports la qual cosa li donava un major protagonisme ciutadà, però cap dels regidors d'esports de les dues ciutats va ser tinent d'alcalde ni va pertànyer a la Comissió Municipal Permanent en la primera legislatura ni a la Comissió de Govern en la segona. En canvi, en la tercera legislatura els responsables municipals d'esports van tenir més pes dins l'organigrama polític. La regidora de Vic va formar part de la Comissió de Govern des de l'inici de la legislatura i, en una remodelació del cartipàs municipal feta el setembre de 1988, va ocupar la quarta tinència d'Alcaldia.

Pel que fa a Sant Feliu de Llobregat, en les dues primeres legislatures, el regidor d'esports tampoc va tenir cap paper jeràrquic en l'estructura municipal. En canvi, igual que a Vic, en la tercera legislatura el regidor d'esports també es va incorporar a la Comissió de Govern ostentant la sisena tinència d'Alcaldia.

A.1.4. Nombre de delegacions polítiques dins el govern

A Sant Feliu de Llobregat els responsables polítics de les tres legislatures van tenir una dedicació exclusiva a esports, és a dir, no van tenir delegacions polítiques d'altres temàtiques sota les seves mans. En canvi, a Vic, no va ser igual en cada període. Mentre en la primera legislatura el regidor d'esports només tenia aquesta responsabilitat, en la segona el regidor d'esports ho era també de sanitat. En la tercera legislatura la responsable d'esports tenia també les delegacions de Comerç i Indústria i, quan va passar a ser tinent d'alcalde, es va encarregar de l'Àrea de Benestar social.

A.1.5. Temps de permanència en el càrrec

Cap dels regidors d'esports de les ciutats estudiades va tenir aquesta responsabilitat més d'una legislatura durant el període analitzat. Hi ha els cas del regidor d'esports de Sant Feliu de Llobregat de la primera legislatura, que es va presentar a les llistes del PSC i ja no va formar part del govern en la segona; i el del regidor d'esports de Sant Feliu de la segona que, tot i presentar-se en les llistes electorals no va sortir escollit i, encara que

més endavant va entrar a l'Ajuntament en substitució d'un altre regidor, ja no tindria les responsabilitats d'esports.

A.2. Pes polític dels serveis esportius

Aquesta variable se centra en el poder polític que tenien els serveis esportius dins l'estructura general de l'ajuntament. Per mesurar aquesta variable hem considerat que havíem d'analitzar el tipus de delegació política que tenia l'àmbit esportiu dins l'estructura dels ajuntaments. A més d'això volíem valorar quina era la capacitat de negociació política que podien tenir els serveis esportius dins els organigrames municipal.

718

Pel que fa al tipus de delegació considerem que podia haver situacions diferents de pes polític dins el govern municipal en funció de si es disposava d'una regidoria exclusiva d'esports, si es compartia amb altres temàtiques, o si no es disposava d'una regidoria específica i els serveis esportius eren una simple secció dins una altra regidoria. Per aclarir-ho estariem parlant, per exemple, d'una regidoria d'esports; una regidoria d'esports, cultura i joventut; o una secció d'esports dins una regidoria de joventut. Som conscients que la diferència significativa estava en disposar o no d'una regidoria específica d'esports. El fet de ser compartida amb altres temàtiques li podia donar un valor afegit positiu o negatiu en funció de la pròpia importància que li donés el regidor o la regidora responsable de les temàtiques. Hem d'aclarir que aquesta categoria no implicava que el polític o política tingués diverses delegacions amb les corresponents estructures administratives—valorat en l'indicador 1.1.1.4—sinó que significava que era una única delegació amb diverses temàtiques i una única estructura administrativa. Tot i ser discutible, en la nostra proposta partíem de la base que una delegació política compartida li donava menor poder polític als serveis esportius.

Respecte a la capacitat de negociació política interna dels serveis esportius hem considerat important l'existència d'organismes específics que permetessin parlar de les temàtiques esportives importants abans que aquestes fossin aprovades pels òrgans superiors municipals. Aquí l'indicador utilitzat és l'existència o no d'òrgans municipals de participació política—comissions informatives—específicament destinats a tractar les temàtiques esportives.

Així doncs, els indicadors considerats per la variable *pes polític dels serveis esportius* són:

A.2.1. Tipus de delegació política

A.2.2. Existència d'òrgans municipals de participació política específics d'esports

A.2.1. Tipus de delegació política

El tipus de delegació política va ser igual als dos Ajuntaments. Els serveis esportius—Patronat en Vic i Departament en Sant Feliu—van tenir una regidoria d'esports exclusivament dedicada a aquesta temàtica en totes les tres legislatures, al marge que en la segona i la tercera els responsables d'esports vigatans ho fossin també d'altres àmbits.

A.2.2. Existència d'òrgans de participació política

La capacitat de negociació política dins el propi Ajuntament per part dels serveis d'esports va ser de nivell baix en els dos casos, excepte en la primera legislatura on van disposar de major participació interna a l'existir una Comissió Informativa específica d'esports presidida pel regidor corresponent. Curiosament en la primera legislatura van tenir lloc importants decisions inversores en els dos municipis. L'evolució d'aquesta possibilitat negociadora interna dins l'estructura política dels Ajuntaments va tenir la mateixa trajectòria a les dues ciutats. En les següents legislatures la temàtica esportiva es va diluir dins altres comissions informatives més àmplies. En tot cas hem de diferenciar la possibilitat de negociació política que es podia tenir dins la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic, on hi havia representants polítics de tots els partits, però aquesta Junta no tenia capacitat jurídica per presentar temes al Ple municipal.

719

Dimensió B. Pressupost d'esports

La segona dimensió utilitzada per analitzar el pes polític d'esports dins l'ajuntament està relacionada amb els recursos econòmics destinats a la temàtica esportiva. Hem partit de la hipòtesi que la quantia dels pressupostos municipals destinats a esports li donava un valor afegit al poder polític intern de la pròpia temàtica esportiva i, de retruc, probablement, als serveis esportius municipals. És a dir, el nostre plantejament és que quant més gran fos el pressupost destinat a finalitats esportives, més important podia ser el pes i la importància que podien tenir els serveis esportius municipals, tant en clau interna dins l'ajuntament com de cara a l'exterior, respecte al sistema esportiu del municipi.

El valor dels pressupostos destinats a esports l'hem considerat analitzable des de tres components:

- B.1. Valor econòmic
- B.2. Valor social
- B.3. Valor polític

B.1. Valor econòmic del pressupost d'esports

Aquesta variable mesura la despesa total destinada a esports pels governs municipals. Per poder fer la comparació entre els dos municipis, així com la comparació entre les legislatures, tant internament en de cada municipi com entre les legislatures dels dos ajuntaments hem analitzat la despesa total destinada a esports de tot el període, així com la mitjana anual total i la mitjana de cada legislatura. Així mateix, per poder comparar l'evolució interna en cada legislatura controlant l'augment del'IPC, hem utilitzat els mateixos indicadors, però en pessetes en valor constant de 1980. D'aquesta manera, els indicadors utilitzats han estat:

- B.1.1. Despesa total d'esports del període 1980-1991.
- B.1.2. Mitjana anual del període 1980-1991.
- B.1.3. Despesa total d'esports de cada legislatura.
- B.1.4. Mitjana anual de cada legislatura.
- B.1.5. Despesa total d'esports del període 1980-1991 en valor constant de 1980.
- B.1.6. Mitjana anual del període 1980-1991 en valor constant de 1980.
- B.1.7. Despesa total d'esports de cada legislatura en valor constant de 1980.
- B.1.8. Mitjana anual de cada legislatura en valor constant de 1980.

En la taula 7.20 podem veure les dades relacionades amb tots els indicadors esmentats.

Taula 7. 20 Despesa destinada a esports en els pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes en valor corrent i valor constant de 1980.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	Valor corrent	Valor constant 1980	Valor corrent	Valor constant 1980
Primera legislatura				
1980	14.340.138	14.340.138	22.974.080	22.974.080
1981	70.392.657	60.889.648	75.286.831	65.123.108
1982	34.770.367	26.529.790	71.300.576	54.402.339
Total	119.503.162	101.759.576	169.561.487	142.499.528
Mitjana	39.834.387	33.919.859	56.520.496	47.499.843
Segona legislatura				
1983	15.562.533	10.598.085	101.956.950	69.432.683
1984	110.047.328	67.348.965	40.670.698	24.890.467
1985	19.900.706	11.204.097	74.024.066	41.675.547
1986	31.667.624	16.372.162	41.363.423	21.384.890
1987	23.809.190	11.690.312	48.999.499	24.058.753
Total	200.987.381	117.213.621	307.014.636	181.442.341
Mitjana	40.197.476	23.442.724	61.402.927	36.288.468
Tercera legislatura				
1988	37.510.432	17.554.882	65.706.844	30.750.803
1989	61.180.263	26.796.955	80.842.374	35.408.960
1990	71.692.543	29.393.943	152.343.107	62.460.675
1991	51.094.965	19.773.751	155.675.851	60.246.553
Total	221.478.203	93.519.531	454.568.176	188.866.990
Mitjana	55.369.551	23.379.883	113.642.044	47.216.747
Període 1980-1991				
Total	541.968.746	312.492.728	931.144.299	512.808.859
Mitjana	45.164.062	26.041.061	77.595.358	42.734.072

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Aquestes xifres ens indiquen que els Ajuntaments de les dues ciutats van destinar una quantitat molt desigual a la temàtica esportiva en el seu municipi. El total del període 1980-1991 va ser molt superior a Sant Feliu de Llobregat, amb una xifra pressupostària de 931 milions de pessetes mentre Vic va destinar 541 milions a les despeses esportives. La mitjana anual de tot el període, en conseqüència, és també molt més elevada en Sant Feliu, que se situa en 77 milions i mig anuals per poc més de 45 milions a Vic.

Si tenim en compte els pressupostos aprovats en cada legislatura pels dos Ajuntaments constatem que en els dos casos les xifres totals tenen una dinàmica creixent, fins i tot les mitjanes anuals de cada període. A Sant Feliu aquest increment es posa molt de manifest en el tercer període de mandat.

Ara bé, si l'anàlisi el fem tenint en compte l'increment de l'IPC, la valoració és diferent. En els dos casos, la mitjana pressupostària anual més alta es produeix en la primera legislatura, amb la qual cosa podem considerar que el valor econòmic d'esports en aquest període va ser més important.

Pel que fa a l'evolució anual de les despeses esportives dels dos Ajuntaments podem apreciar puntes destacades de despesa. En la figura 7.8 s'aprecia que a Vic es concentren en un any concret en la primera i la segona legislatura amb un repunt màxim

de 110 milions en l'any 1984, mentre en la tercera legislatura la distribució del pressupost anual és més homogènia. A Sant Feliu també hi ha puntes anuals importants de despesa en la primera legislatura, en els inicis de la segona i després es dispara al final de la tercera legislatura on les despeses de Sant Feliu tenen la màxima diferència en valor econòmic respecte les despeses de Vic. Només hi ha un any, 1984, en què el pressupost de la capital vigatana va ser superior a la de Sant Feliu.

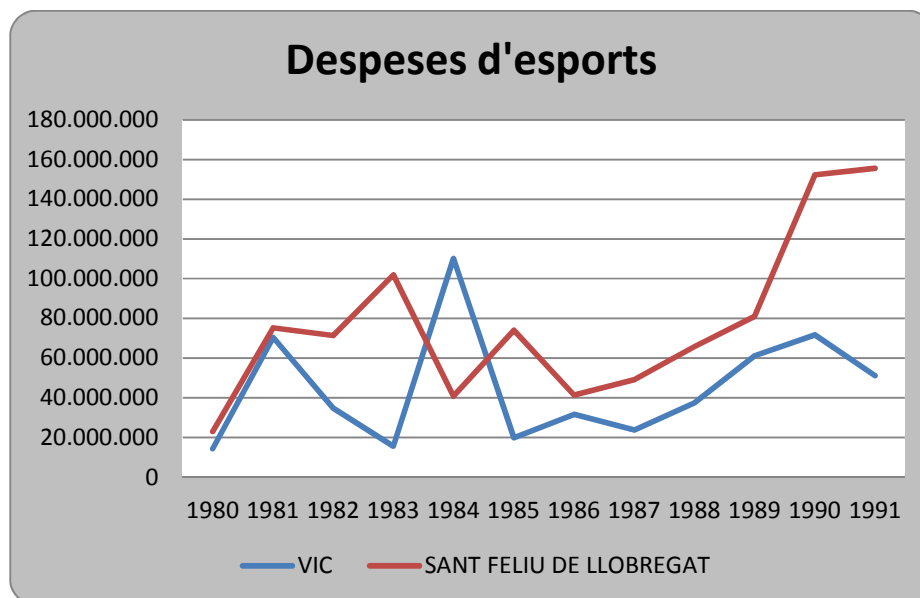

Figura 7. 9. Distribució anual de les despeses d'esports dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991

B.2. Valor social del pressupost d'esports

Una altra manera d'interpretar la despesa total destinada a esports és mesurar-la des d'una òptica social, relacionant la despesa amb el nombre d'habitants. Per això, per poder comparar els dos municipis hem utilitzat els indicadors que mesuraven la despesa total destinada a esports i la mitjana anual de tot el període 1980-1991; i els mateixos indicadors per a cada legislatura. En tots els casos s'ha calculat en pessetes corrents per habitant i en pessetes en valor constant de 1980 per habitant.

- B.2.1. Despesa total d'esports del període 1980-1991 en pessetes/habitant
- B.2.2. Mitjana anual del període 1980-1991 en pessetes/habitant
- B.2.3. Despesa total d'esports de cada legislatura en pessetes/habitant
- B.2.4. Mitjana anual de cada legislatura en pessetes/habitant
- B.2.5. Despesa total d'esports del període 1980-1991 en pessetes/habitant (valor constant de 1980)
- B.2.6. Mitjana anual del període 1980-1991 en pessetes/habitant (valor constant de 1980)
- B.2.7. Despesa total d'esports de cada legislatura en pessetes/habitant (valor constant de 1980)
- B.2.8. Mitjana anual de cada legislatura en pessetes/habitant (valor constant de 1980)

Si analitzem ara els pressupostos en relació amb el nombre d'habitants de cada municipi, podem veure que en les diferents legislatures i en el conjunt del període, l'Ajuntament de Sant Feliu també va destinar més recursos municipals a l'esport en proporció a la seva població.

Internament i en pessetes constants de 1980, la mitjana anual de la primera legislatura de Vic va ser superior a les altres legislatures, mentre que a Sant Feliu hi ha unes mitjanes anuals similars entre la primera i la tercera legislatura. En els dos casos, la segona legislatura és quan la mitjana anual de pessetes per habitant va ser més baixa.

Taula 7. 21. Despesa destinada a esports en els pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant en valor corrent i valor constant de 1980.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	Valor corrent	Valor constant 1980	Valor corrent	Valor constant 1980
Primera legislatura				
1980	478	478	611	611
1981	2.334	2.019	1.981	1.713
1982	1.147	880	1.845	1.408
Total	3.960	3.375	4.437	3.732
Mitjana	1.320	1.125	1.479	1.244
Segona legislatura				
1983	524	351	2.662	1.813
1984	3.707	2.233	1.056	646
1985	668	372	1.926	1.085
1986	1.108	572	1.106	572
1987	832	409	1.268	623
Total	6.839	3.937	8.018	4.739
Mitjana	1.368	787	1.604	948
Tercera legislatura				
1988	1.299	614	1.744	816
1989	2.116	937	2.137	936
1990	2.466	1.026	4.342	1.780
1991	1.778	688	4.625	1.790
Total	7.658	3.265	12.848	5.322
Mitjana	1.915	816	3.212	1.331
Període 1980-1991				
Total	18.457	10.577	25.303	13.793
Mitjana	1.538	881	2.109	1.149

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

B.3. Valor polític del pressupost d'esports

El tercer aspecte l'hem plantejat des de l'òptica política en el sentit de mesurar la importància econòmica que tenien els pressupostos d'esports en relació amb el pressupost total de l'ajuntament. Per reflectir aquesta importància hem definit dos indicadors. Un relaciona la despesa total d'esports amb el total del pressupost municipal. El segon permet ajustar millor la visió política del pressupost esportiu ja que es compara amb la disponibilitat pressupostària de l'ajuntament. Per afinar encara més aquest valor polític podríem considerar el pes econòmic de la inversió en esports respecte la inversió total municipal i la despesa corrent destinada a esports respecte la despesa corrent total. En aquest apartat no els tractem ja que seran analitzats més endavant. Així, els indicadors utilitzats són:

B.3.1. Percentatge del pressupost d'esports respecte el pressupost total de l'ajuntament

B.3.2. Percentatge del pressupost d'esports respecte la disponibilitat pressupostària de l'ajuntament

En relació amb el total del pressupost municipal, les despeses d'esports van representar el 2,5% i el 3,2% a Vic i Sant Feliu de Llobregat, respectivament, en el conjunt de tot el període. En cada legislatura, el percentatge de Sant Feliu va ser superior al de Vic, i en tots dos el valor polític d'esports va ser més elevat en la primera legislatura. Per a Vic, els exercicis pressupostaris proporcionalment més valuosos per a l'esport van ser el de 1984 (10,8%), 1981 (9,4%), 1982 (5,0%) i 1980 (4,8%). A Sant Feliu, van ser els pressupostos de 1983 (9,7%), 1981 (9,4%), 1982 (7,8%) i 1980 (5,2%). Com podem veure, els primers anys democràtics van ser més rics per a la temàtica esportiva.

Si la valoració la fem exclusivament respecte la disponibilitat pressupostària per a la realització de polítiques socials, els registres varien. Aquí parlem d'un valor total del període del 6,6% per a Sant Feliu i un 4,0% per a Vic. Les xifres de la primera legislatura segueixen sent més altes que la resta, però els registres anuals tenen alguna variació. En el cas de Vic l'ordre anual es manté igual, amb un punt màxim del 12,3% l'any 1984, però a Sant Feliu l'ordre es modifica. La xifra màxima segueix essent la del pressupost de 1983 que ara representa el 15,1% de la disponibilitat pressupostària total. El segueixen els pressupostos de 1981 i 1982, però el quart és el pressupost de 1991, que arribar al 8,6% de la disponibilitat pressupostària. La raó d'això cal buscar-la en l'augment de l'endeutament municipal durant la tercera legislatura, cosa que feia disminuir la disponibilitat pressupostària per a polítiques socials.

Taula 7. 22. Percentatge de la despesa d'esports en relació amb el pressupost total i a la disponibilitat pressupostària dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	% despesa esports/ pressupost total	% despesa esports/ disponibilitat pressupostària	% despesa esports/ pressupost total	% despesa esports/ disponibilitat pressupostària
Primera legislatura				
1980	4,8%	5,5%	5,2%	7,1%
1981	9,4%	10,2%	9,4%	12,1%
1982	5,0%	5,7%	7,8%	10,5%
Total	6,9%	7,7%	7,8%	10,4%
Segona legislatura				
1983	1,7%	1,9%	9,7%	15,1%
1984	10,8%	12,3%	2,8%	5,1%
1985	1,6%	1,9%	4,4%	7,9%
1986	1,9%	3,0%	2,1%	3,5%
1987	1,2%	1,8%	1,8%	4,2%
Total	2,9%	3,9%	3,5%	6,4%
Tercera legislatura				
1988	1,6%	2,6%	2,2%	5,0%
1989	2,1%	3,8%	1,5%	3,0%
1990	2,0%	3,4%	3,0%	7,8%
1991	1,3%	2,9%	3,6%	8,6%
Total	1,7%	3,2%	2,6%	5,9%
Període 1980-1991				
Total	2,5%	4,0%	3,2%	6,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

En la taula 7. 23 hem desglossat el concepte *Pes polític dels serveis esportius municipals* en els components, indicadors i categories corresponents. En el cas de la dimensió pressupostària no hem establert categories ja que no les hem considerat adients en un estudi de només dues ciutats.

Taula 7. 23 Pes polític d'esports en els Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Dimensió	Variable	Indicador	Categoria	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
				1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.
A. Capacitat d'influència política interna	A.1. Pes polític del regidor o regidora d'esports	A.1.1. Grup polític de pertinença	a) Del partit de govern b) Del partit en coalició	x	x	x	x	x	x
		A.1.2. Posició en les llistes electorals	a) Primer lloc de la llista b) Del 2on. al 5è. lloc c) Del 6è. al 9è. lloc d) Més del 10è. lloc	7è	7è	7ena.	7è (9è.)	14è.	7è.
		A.1.3. Posició jeràrquica en el govern municipal	a) Alcalde/sa b) Tinent d'alcalde c) Només regidor/a	x	x	4a.	x	x	6è.
		A.1.4. Nombre de delegacions polítiques dins el govern	a) Més de dues delegacions b) Dues delegacions c) Només esports	x	x	x	x	x	x
		A.1.5. Temps de permanència en el càrrec	a) Tres legislatures b) Dues legislatures c) Una legislatura	x	x	x	x	x	x
	A.2. Pes polític dels serveis esportius	A.2.1. Tipus de delegació política	a) Regidoria exclusiva b) Regidoria compartida amb altres temàtiques c) Sense regidoria	x	x	x	x	x	x
		A.2.2. Existència d'òrgans municipals de participació política específics d'esports	a) Amb Comissió Informativa específica d'esports	x			x		
			b) Sense Comissió Informativa específica d'esports		x	x		x	x

Dimensió	Variable	Indicador	VIC				SANT FELIU DE LLOBREGAT			
			1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 1980-1991	1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 1980-1991
B. Pressupost d'esports	B.1. Valor econòmic (en milions de pessetes)	B.1.1. Despesa total destinada a esports	119,5	200,9	221,4	541,9	169,5	307,0	480,0	956,6
		B.1.2. Mitjana anual de despesa	39,8	40,1	55,3	45,1	56,5	61,4	113,6	77,5
		B.1.3. Despesa total destinada a esports en valor constant de 1980	101,7	117,2	93,5	312,4	142,4	181,4	188,8	512,8
		B.1.4. Mitjana anual de despesa en valor constant de 1980	33,9	23,4	23,3	26,0	47,4	36,2	47,2	42,7
	B.2. Valor social (en pessetes/habitant)	B.2.1. Despesa total destinada a esports	3.960	6.839	7.658	18.458	4.437	8.018	12.848	25.303
		B.2.2. Mitjana anual de despesa	1.320	1.368	1.915	1.538	1.479	1.604	3.212	2.109
		B.2.3. Despesa total destinada a esports en valor constant de 1980	3.375	3.937	3.265	10.577	3.732	4.739	5.322	13.793
		B.2.4. Mitjana anual de despesa en valor constant de 1980	1.125	787	816	881	1.244	948	1.331	1.149
	B.3. Valor polític (en %)	B.3.1. Percentatge del pressupost d'esports respecte el pressupost total de l'Ajuntament	6,9%	2,9%	1,7%	2,5%	7,8%	3,5%	2,6%	3,2%
		B.3.2. Percentatge del pressupost d'esports respecte la disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament	7,7%	3,9%	3,2%	4,0%	10,4%	6,4%	5,9%	6,6%

Font: Elaboració pròpia.

De tots els indicadors anteriors hem seleccionat els que hem considerat més rellevants de cada dimensió per mesurar el poder polític d'esports en els Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat. Per la capacitat d'influència política hem seleccionat la posició del regidor o la regidora en les llistes electorals. En relació amb el pressupost d'esports hem escollit el valor polític dels recursos econòmics mesurat en el percentatge que representava el pressupost d'esports respecte la disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament. En la següent figura podem veure representats aquests dos indicadors dels quals podem deduir que no necessàriament van junts. Així, per exemple, el pes polític més alt del regidor d'esports de Sant Feliu de Llobregat es va produir en la tercera legislatura i, en canvi va ser el període de menor valor polític. A Vic la posició en la llista electoral dels tres regidors va ser igual i el valor polític del pressupost va ser diferent en cada legislatura.

727

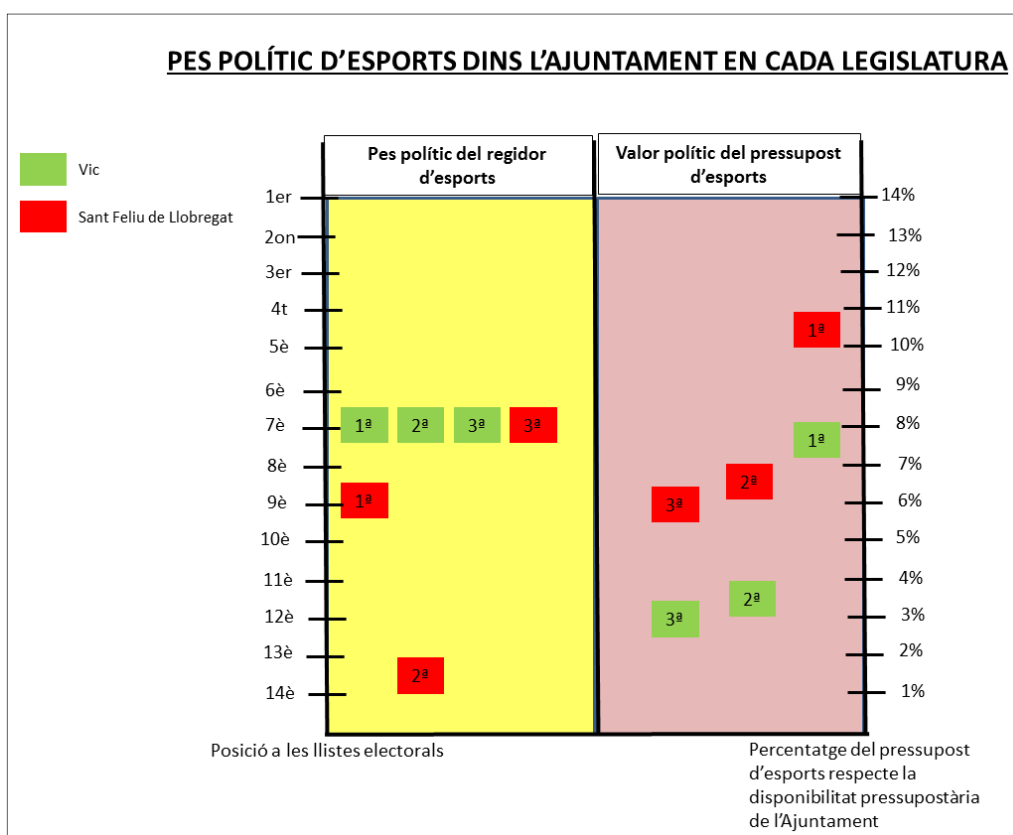

Figura 7. 10. Pes polític de l'esport als Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures

7.2.2.2 El sistema organitzatiu

En aquest apartat de la política organitzativa dels serveis esportius municipals posem l'atenció en quin era el seu sistema organitzatiu, com funcionava la presa de decisions, quin era el personal de que disposaven per a la prestació del servei esportiu municipal, i quins van ser els recursos econòmics que van destinar a les retribucions de la seva plantilla de personal i al personal extern que treballava per als serveis esportius.

La ubicació dins l'estructura política ha estat analitzada en el punt anterior amb la qual cosa aquí ens centrarem en altres aspectes per analitzar el model organitzatiu dels serveis esportius de les dues ciutats. Per fer-ho utilitzarem quatre aspectes:

- a) Dimensió jurídica-administrativa
- b) Dimensió social
- c) Dimensió estructural
- d) Dimensió econòmica

A) Dimensió jurídica-administrativa

La dimensió jurídica-administrativa està relacionada amb el tipus legal d'estructura adoptada pels serveis esportius municipals i el sistema administratiu d'actuació relacionat amb aquesta estructura. Hem explicat anteriorment (vegeu 1.5.4.1.) que els models jurídics d'estructuració dels serveis esportius municipals més usuals en l'època d'estudi eren la creació d'un organisme específic per a la seva gestió freqüentment amb el nom de patronat municipal d'esports, o el funcionament dels serveis sense la creació de cap estructura organitzativa, amb el nom d'àrea o departament. Jurídicament els dos models corresponien a diferents fórmules de gestió directa municipal. El patronat jurídicament estava classificat com a fundació pública de serveis amb la normativa anterior a 1985 i organisme autònom en la posterior. El departament d'esports corresponia al model jurídic de gestió directa per la pròpia corporació o ens local.

La decisió de crear o no un organisme és una variable del model organitzatiu amb incidència en el sistema de presa de decisions. L'existència d'un patronat porta implícita la creació uns òrgans de govern propis on es prenen decisions que afecten als serveis esportius. Això indica que hi ha una diferència entre aquest model i el que no crea cap organisme específic.

En tots dos models el sistema de prendre les decisions més importants, sobretot l'aprovació dels pressupostos i els projectes de construcció d'equipaments, es realitzava a través del Ple municipal, d'aquí que haguem considerat la importància de la capacitat d'influir del regidor o regidora d'esports o de l'interès polític per la temàtica esportiva per a que aquesta entrés dins l'agenda política dels equips de govern municipal. Per a les altres decisions, com ara el repartiment de subvencions, la gestió quotidiana, les contractacions de serveis, la programació d'activitats, etc. el sistema era diferent. En els ajuntaments sense patronat es canalitzava a través del regidor o regidora d'esports i els òrgans de decisió municipals, és a dir, l'alcalde, el Ple o la Comissió de Govern. En canvi, en els patronats, era el seu òrgan de gestió, normalment anomenada Junta, qui tenia la capacitat de prendre aquestes decisions. Dit això, hem dividit la dimensió jurídica-administrativa en dos components:

- A.1. Model jurídic
- A.2. Model administratiu

A.1. Model jurídic

Els dos Ajuntaments tenien un model jurídic diferent d'estructuració dels serveis esportius municipal. A Vic es va estructurar el Patronat Municipal d'Esports, amb una organització interna pròpia, diferent de la general de l'Ajuntament, amb una Junta composta per representants polítics i de la ciutadania que es convertien en l'instrument

de la política esportiva municipal i de la qual depenien els treballadors que formaven part de la plantilla del Patronat. El regidor o la regidora d'esports ostentava la presidència del Patronat.

En canvi, a Sant Feliu de Llobregat, l'organització dels serveis esportius es va estructurar a través d'un Departament d'Esports, sense crear cap òrgan especial, el que jurídicament es deia gestió pel propi ens local o gestió indiferenciada (vegeu 1.5.2.1.), i, en conseqüència, la gestió dels serveis es feia a través, únicament, del regidor d'esports i del personal de la plantilla municipal que estava assignat a aquest Departament, coordinat pel responsable tècnic dels serveis.

Tots dos models van iniciar la seva estructuració durant la primera legislatura i es van anar desenvolupant en les següents. En el cas de Vic, tot i que jurídicament s'havia creat l'any 1973, el Patronat no va disposar d'autonomia i pressupost propi fins l'any 1981. Pel que fa al Departament d'Esports de Sant Feliu, no va tenir un responsable tècnic fins a 1982.

729

A.2. Model administratiu

El model legal implicava un sistema d'actuació administratiu diferent en cada cas. En el Patronat Municipal d'Esports de Vic existia el president, una Junta del Patronat amb diverses competències quant a prendre decisions (aprovar normatives, fixar preus d'ús dels equipaments, aprovar pagaments, contractacions, etc.), i un responsable administratiu amb capacitat executiva per dur a terme aquestes decisions. Estàriem parlant, així, d'un model administratiu parcialment descentralitzat, ja que la gestió quotidiana dels serveis esportius municipals depenia del Patronat però els grans temes de la política esportiva—la inversió, l'aprovació dels pressupostos, etc.—i els procediments administratius lligats a aquests temes estaven centralitzats en els òrgans generals de l'Ajuntament.

A Sant Feliu de Llobregat, en canvi, l'actuació en la gestió cotidiana es canalitzava a través del regidor d'esports i els òrgans de decisió municipals, és a dir, l'alcalde, el Ple o la Comissió de Govern. El responsable tècnic del Departament—malgrat poder influir més o menys en el regidor d'esports—legalment no disposava de capacitat per prendre decisions executives. Podríem afirmar, doncs, que el sistema administratiu estava completament integrat en la dinàmica burocràtica de l'Ajuntament i, conseqüentment, totes les actuacions esportives s'havien de canalitzar a través de les estructures centrals municipals. Això implicava els pagaments, les contractacions, les compres de material, etc. Parlariem, així, d'un model administratiu centralitzat.

B) Dimensió social

En la dimensió social hem analitzat l'existència o no d'òrgans de participació ciutadana en la política esportiva municipal i, en cas d'existir, quin ha estat el nivell de participació. Quan diem nivell ens referim a si la participació ha estat present en la presa de decisions o només a títol consultiu, tenint en compte que la capacitat de decisió es plantejava només en tot allò relacionat amb la gestió quotidiana i no respecte a les grans decisions que corresponien jurídicament als màxims organismes municipals, com ara l'aprovació de pressupostos, la construcció d'equipaments, l'aprovació de taxes, etc. En conseqüència, en la dimensió social hem considerat com a component la participació ciutadana i l'hem dividit en dos indicadors:

B.1. Òrgans de participació

B. 2. Nivell de participació

B.1. Òrgans de participació

El primer indicador analitzat ha estat l'existència o no d'un òrgan específic de participació ciutadana, normalment anomenat Consell Municipal d'Esports (vegeu 1.4.4.1) o si s'havia canalitzat per altres organismes.

A Vic, tot i no haver creat formalment un Consell Municipal d'Esports, existia un òrgan de participació ciutadana que era la pròpia Junta del Patronat Municipal d'Esports, en la qual els estatuts de l'organisme fixaven que havien d'haver dos representants de les entitats esportives i dos representants dels centres d'ensenyament. Hem classificat com a genèric a aquest òrgan de participació perquè aquests representants, que eren escollits pels clubs i les escoles de la ciutat, participaven plenament en totes les decisions del Patronat.

En canvi, a Sant Feliu de Llobregat no va existir cap òrgan de participació ciutadana genèric en la política esportiva municipal en el període 1979-1991. Durant la primera legislatura—una època en què la participació ciutadana era un tema cabdal per al govern d'esquerres de la ciutat—va haver un intent de creació d'un Consell Municipal d'Esports, a rel del conflicte que existia entre l'Ajuntament i les entitats esportives que gestionaven les instal·lacions municipals, però no es va arribar a constituir. L'única experiència de participació ciutadana fa referència a una activitat esportiva molt específica, un Comitè de Futbol-Sala, un òrgan creat en la segona legislatura amb representants d'entitats i equips d'aquest esport i l'Ajuntament, per coordinar-se en la utilització de les pistes poliesportives i l'organització de competicions de futbol-sala. Hem classificat com a específic a aquest òrgan.

B.2. Nivell de participació

Com hem vist en el punt anterior, el nivell de participació ciutadana en la política esportiva municipal de Sant Feliu va estar limitat a tasques de coordinació esportiva entre l'Ajuntament i les entitats de futbol-sala. La capacitat de participació o de consulta en la presa de decisions del conjunt de la política esportiva municipal no va existir en cap moment del període. En canvi, en el cas de Vic, els representants ciutadans a la Junta del Patronat podien participar en les decisions relacionades amb la gestió esportiva quotidiana, a la vegada que podien expressar la seva opinió en les decisions que corresponien a òrgans municipals superiors, com ara fer la proposta de pressupost, de nou personal, etc. En conseqüència podríem afirmar que la participació ciutadana en la política esportiva municipal tenia més possibilitats de canalització en l'Ajuntament de Vic, a través de la Junta del Patronat, que no a Sant Feliu.

C) Dimensió estructural

En la dimensió estructural s'ha analitzat el personal dels serveis esportius municipals de les dues ciutats tenint en compte dos components: el personal de plantilla i el personal extern. Entre el personal de plantilla hem considerat als diferents tipus de treballadors: el màxim responsable dels serveis esportius; el personal administratiu; el personal tècnic esportiu; i el personal d'instal·lacions, on s'inclou el personal de manteniment, el personal de neteja, taquillers, vigilants de les instal·lacions, socorristes, etc. Dins el personal extern

hem considerat al personal que treballava per als serveis esportius des de situacions laborals diverses sense formar part de la plantilla municipal.

C.1. Personal de plantilla

Els dos ajuntaments van configurar els seus serveis esportius municipals al llarg del període d'estudi. Des de la pràctica inexistència de personal propi als inicis de la primera legislatura van anar consolidant la seva plantilla de personal, cadascú amb un model estructural diferent.

C.1.1. El perfil del responsable dels serveis

El primer aspecte diferenciador està relacionat amb el perfil del responsable dels serveis esportius. De les característiques d'aquest perfil es poden treure conclusions interessants relacionades amb un diferent model d'intervenció dels serveis esportius municipals en el sistema esportiu de les ciutats.

En el cas de Vic va ser designat, el desembre de 1979, com a màxim responsable de la coordinació del personal i els serveis del Patronat un funcionari municipal, que estava a les ordres directes del president del Patronat que, a més, feia les funcions de secretari de la Junta. Aquesta persona va ocupar el lloc durant les tres legislatures. El seu perfil era bàsicament administratiu i així va quedar recollit en la denominació del seu lloc de treball: cap administratiu.

En canvi, a Sant Feliu, l'Ajuntament va optar per la contractació d'un responsable del Departament d'Esports amb un perfil tècnic que el capacités per actuar en la planificació técnico-esportiva de l'oferta municipal. Això es va produir en cada legislatura, en què les persones que van ocupar aquest càrrec van ser diferents, però totes amb un perfil que les capacitava per establir criteris pedagògics i esportius en l'actuació municipal. En la primera legislatura—tot i que es va incorporar tard—es va contractar un llicenciat de l'INEF; en la segona un llicenciat en pedagogia que també estudiava INEF; i en la tercera, un enginyer que provenia del sistema educatiu. La denominació de la plaça va ser diferent respecte a Vic i és un indicador del diferent perfil del lloc de treball. Inicialment es va anomenar "gerent de les instal·lacions" degut a que la motivació inicial per a la contractació va ser la posada en marxa de les piscines de l'Escorxador l'any 1982. En la segona legislatura es va mantenir el nom—probablement pel fet que es va posar en funcionament el Palau Municipal d'Esports—mentre que en la tercera legislatura la denominació va canviar cap a un concepte més genèric: cap d'esports.

Els perfils diferents del responsable ens indiquen un model d'actuació municipal també diferent. En el cas de Vic ens mostra que la voluntat gestora del Patronat de Vic era bàsicament administrativa, sense entrar en aspectes tècnics de com s'havia d'intervenir en el sistema esportiu. Només va haver dos períodes curts de temps en la primera i la tercera legislatura en què es va contractar dues persones de perfil tècnic —llicenciades d'educació física—que podien desenvolupar una funció més esportiva, però aquests llocs de treball no es van consolidar. A Sant Feliu, en canvi, els responsables del Departament dissenyaven fins i tot com s'havia de fer la iniciació esportiva. La voluntat d'actuació en el sistema esportiu de la ciutat era molt més intervencionista des del punt de vista esportiu que a Vic, on pràcticament es deixava en mans de les entitats esportives el disseny i execució de l'activitat esportiva a la ciutat.

C.1.2. Personal tècnic

Quant al personal tècnic esportiu dins la plantilla, els dos Ajuntaments van començar de la mateixa manera: sense personal, però pagant monitors per a que donessin l'educació física i l'esport extraescolar a les escoles d'EGB de la ciutat, però l'evolució contractual va ser molt diferent, un exemple més del diferent model d'actuació dels dos serveis esportius.

A Vic, des d'inici de la primera legislatura fins al final del període d'estudi, la Junta del Patronat aprovava el pagament de les retribucions d'aquest personal tècnic, que depenia dels centres docents, les APA o el Consell Comarcal d'Esports d'Osona. A aquest personal tècnic es va afegir, a partir de la segona legislatura, el professorat dels programes de manteniment d'adults i de gent gran, i els de les escoles municipals de gimnàstica i patinatge que va disposar el Patronat durant la segona legislatura. En cap cas aquest personal es va acabar integrant en la plantilla del Patronat.

732

L'evolució a Sant Feliu va ser molt diferent. Inicialment l'Ajuntament també va contractar monitors per fer l'educació física a les escoles, l'esport extraescolar i escoles esportives organitzades pel Departament d'Esports. A diferència dels inicis de Vic, en què el Patronat simplement abonava el pagament de les hores del monitoratge, a Sant Feliu es va optar per fer una contractació administrativa de prestació de serveis en què les persones havien de pertànyer al règim de la seguretat social com a treballadors autònoms. D'aquesta situació es va evolucionar cap a la incorporació d'aquest personal tècnic a la plantilla laboral de l'Ajuntament, a finals de la segona legislatura, amb una mostra més que el model organitzatiu de Sant Feliu apostava per un *model d'intervenció directa* dels seus treballadors en el sistema esportiu, mentre que a Vic s'utilitzaven fórmules per a no disposar de personal tècnic en plantilla, en el què podríem anomenar un *model d'intervenció indirecta*. La única excepció van ser les dues persones llicenciades en educació física esmentades anteriorment i una plaça de metge adscrit al Centre de Medicina Esportiva que es va contractar a mitja jornada l'any 1991.

C.1.3. El personal administratiu

Els dos serveis esportius municipals van disposar de poc personal administratiu des de l'inici de la seva configuració, amb un auxiliar administratiu dins la plantilla. El creixement en personal administratiu del Patronat Municipal d'Esports de Vic i del Departament d'Esports de Sant Feliu va ser similar i molt minso. En la tercera legislatura el Patronat va disposar d'una plaça d'administratiu més a partir de 1990 i el Departament d'Esports va ampliar a dos el nombre d'auxiliars administratius.

C.1.4. El personal d'instal·lacions

En els dos municipis el personal de manteniment i serveis de la plantilla va créixer proporcionalment a la posada en funcionament de nous equipaments esportius de gestió directa municipal. En el cas de Sant Feliu, degut a que va optar per aquest model de gestió en els equipaments de la Zona esportiva que es van recuperar en la primera legislatura—les pistes poliesportives i el Camp de futbol municipal—, en la piscina de l'Escorxador i en el Palau Municipal d'Esports, el nombre de persones contractades per al manteniment i serveis dels equipaments va ser més gran que a Vic, on el Patronat es va quedar només la gestió dels dos pavellons municipals i va cedir la gestió dels

equipaments emblemàtics de la zona esportiva del Mas Osona a dos clubs de la ciutat, un exemple més que ens orienta cap a la identificació de dos models d'intervenció diferents dels dos ajuntaments respecte el sistema esportiu local.

Així, en el Patronat Municipal de la primera legislatura, quan encara no estava definida legalment la plantilla, es retribuïa per realitzar funcions de manteniment dels pavellons a dues persones, i també es pagava a hores a dues persones de la neteja. Quan es va aprovar de manera oficial la plantilla del Patronat, en l'any 1987, només existia en plantilla una única plaça d'oficial de manteniment de les instal·lacions i les persones de neteja no apareixien en la relació de llocs de treball. Això es va mantenir durant la tercera legislatura.

En canvi, el model predominant de gestió directa de les instal·lacions municipals a Sant Feliu de Llobregat va fer que el número i el ventall de persones contractades per a funcions relacionades amb els equipaments esportius fos molt més ampli. Les instal·lacions que funcionaven tot l'any van necessitar personal de vigilància i conserges, mentre que la piscina de l'Escorxador necessitava personal temporal en tasques de manteniment, guarda-roba, taquiller i socorristes. En la tercera legislatura la contractació temporal de socorristes durant l'estiu va ser substituïda per personal del Club Natació Sant Feliu mitjançant un conveni de col·laboració entre el club i l'Ajuntament i un any per a una empresa de serveis esportius.

C.1.5. El tipus de lloc de treball

Un altre aspecte interessant a tenir en compte en el model organitzatiu dels serveis esportius de les dues ciutats és veure la manera en què van anar consolidant la plantilla de personal i la catalogació dels llocs de treball del personal de la plantilla.

Tots dos municipis van començar la primera legislatura amb una plantilla molt minsa i sense catalogació dels llocs de treball. Les primeres incorporacions de personal al Patronat Municipal d'Esports de Vic es van produir al final de l'any 1979 amb l'arribada del funcionari municipal en comissió de serveis que va ocupar la plaça de cap administratiu del Patronat i un mes més tard es va contractar una auxiliar administrativa. Aquestes dues persones més altres dues que feien funcions de manteniment al Pavelló Municipal d'Esport i una persona de la neteja configuraven la plantilla inicial del Patronat, que no estava definida en llocs de treball i que no va disposar de pressupost propi per a personal fins a l'any 1981. La resta de personal que rebia retribucions del Patronat era personal extern, bàsicament els monitors d'educació física i esport escolar, sense cap tipus de contractació.

Els llocs de treball no es van catalogar oficialment fins a finals de la segona legislatura en què el lloc del cap administratiu es va classificar dins el grup C, el personal administratiu en el grup D i el personal d'instal·lacions en el grup E. En la tercera legislatura es van produir canvis en la catalogació dels llocs de treball. Durant un període molt curt va haver un lloc de categoria A destinat al director tècnic del Patronat, però després de pocs mesos aquesta plaça es va reconvertir en una plaça administrativa del grup C i una de metge del Centre de Medicina Esportiva, del grup A, a mitja dedicació.

A Sant Feliu els inicis van ser diferents. La primera actuació en personal no va consistir en contractar a un responsable del Departament d'Esports sinó als quatre monitors de

gimnàstica per a que fessin l'educació física a les escoles i altres programes esportius i la seva dependència en l'estructura municipal es repartia entre el Departament d'Esports i el Departament d'Ensenyament. A diferència de Vic l'Ajuntament va decidir fer-los un contracte, però de tipus administratiu i temporal per a cada curs escolar i els monitors havien d'assegurar-se com a autònoms. És a dir, va haver preocupació per una regulació contractual, tot i ser peculiar. La contractació d'un responsable d'esports del Departament no es va produir fins a gener del 1982 i la plaça es va definir com a "personal de empleo"(vegeu 1.4.2.1) per fer les funcions de gerent de les instal·lacions fins a les properes eleccions. Coincidint amb aquesta contractació es va dotar al Departament d'una plaça d'auxiliar administrativa més dues places de vigilant de les instal·lacions i personal d'instal·lacions per a les piscines de l'Escorxador que s'inauguraven l'estiu d'aquell any. És a dir, la plantilla del Departament va créixer en funció de la posada en marxa d'un nou equipament i la voluntat d'intervenir directament en el sistema esportiu a través de la contractació de personal extern sota les directrius municipals i un responsable tècnic del Departament.

No hem disposat de la catalogació dels llocs de treball fins a la tercera legislatura. En relació amb Vic els nivells dels llocs de treball eren lleugerament superiors, producte, probablement, de la funció més executiva de la plantilla de personal. El lloc de treball del màxim responsable estava catalogat en el grup B. Els tècnics esportius—inexistents en la plantilla a Vic—estaven classificats en el grup C. El personal administratiu estava en la categoria D, la mateixa que Vic, i dins el personal d'instal·lacions hi havia personal dels grups D i E.

C.2. Personal extern

Durant tot el període analitzat els dos ajuntaments van utilitzar personal aliè a la seva plantilla per realitzar activitats o serveis. El cas més evident és el dels monitors que tant el Patronat Municipal d'Esports de Vic com el Departament d'Esports de Sant Feliu utilitzaven i pagaven per a que realitzessin l'educació física i l'esport extraescolar de les escoles públiques d'EGB de la ciutat. La forma de contractació i l'evolució d'aquest personal, com ja hem comentat anteriorment, va ser diferent en els dos municipis, ja que a Sant Feliu es van integrar en la plantilla municipal el 1987.

A part d'aquests tècnics esportius, els dos serveis esportius municipals van utilitzar diverses fórmules per disposar dels serveis de persones externes a la plantilla. En el Patronat de Vic de la primera legislatura es retribuïa a personal de manteniment i de neteja sense concretar si pertanyien o no a la plantilla, ja que aquesta no estava definida. Quan en la segona legislatura es va definir les persones de neteja no van quedar incloses, tot i que van seguir desenvolupant la seva tasca. També en la segona legislatura es va contractar els serveis de personal de vigilància per als equipaments esportius i més tècnics esportius per a escoles esportives i programes de manteniment d'adults i de gent gran i es va utilitzar la fórmula del contracte administratiu de prestació de serveis per posar en marxa el Centre de Medicina Esportiva. En diverses ocasions les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic fan referència a contractacions temporals de personal per a l'organització d'esdeveniments o altres activitats, com ara l'elaboració de dossiers per a la candidatura olímpica. En aquests casos no es definia en la informació documental el tipus de contractació que es va utilitzar. És molt important tenir en compte que a Vic hi havia un organisme "paramunicipal", el Consell Comarcal d'Esports

d'Osona—després convertit en Consell Esportiu d'Osona—presidit pel regidor d'esports de Vic a través del qual es vehiculaven moltes activitats esportives.⁶⁴⁶

Les fórmules d'utilització de personal extern a Sant Feliu van ser variades. A part de la contractació com a autònoms dels monitors d'educació física, l'Ajuntament va utilitzar plans d'ocupació de l'INEM per contractar monitors i administratius per a les escoles esportives municipals, i a través de convenis de col·laboració amb els clubs esportius de la ciutat es feia front al pagament de monitors de les escoles esportives municipals que dirigien tècnicament els clubs i en dues ocasions, l'estiu del 1989 i del 1991 un conveni fixava les condicions per a que el Club Natació Sant Feliu desenvolupés els cursets de natació i la vigilància de la piscina de l'Escorxador. És interessant remarcar que el Departament d'Esports va utilitzar l'estiu del 1990 una fórmula que era incipient en aquella època, la contractació d'una empresa de serveis esportius per a la realització dels cursets de natació i el servei de socorristes. Val a dir que l'any següent l'Ajuntament va optar per tornar a la fórmula del conveni amb el Club Natació Sant Feliu.

Taula 7. 24 Evolució del personal del Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
1a. Legislatura		
Personal de plantilla		
Responsable dels serveis	Cap administratiu (a partir de 1979 i la mateixa persona en les tres legislatures) (funcionari municipal)	Gerent de les instal·lacions esportives (a partir de març de 1982) (personal eventual)
Personal tècnic-esportiu	1 Tècnica en educació física (set-1982)	
Personal administratiu	1 Auxiliar administrativa	1 Auxiliar administratiu
Personal de manteniment i serveis		2 vigilants dels camps d'esport 1 taquiller (contracte temporal a partir de l'estiu de 1982) 3 persones de manteniment i serveis (contracte temporal a partir de l'estiu de 1982) 4 socorristes (contracte temporal a partir de l'estiu de 1982)
Personal extern		
Personal de manteniment i serveis	2 persones de manteniment (una plaça d'encarregat) del Pavelló Municipal d'Esports	
Personal de neteja	2 persones de neteja	
Personal tècnic	Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar	5 Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar Monitors/es per a les escoles esportives municipals
2a. Legislatura		
Personal de plantilla		
Responsable dels serveis	Cap administratiu (grup C, nivell 11)	Gerent de les instal·lacions esportives (persona nova a partir de juny de 1984) (personal eventual)
Personal tècnic	1 Tècnica en educació física (fins maig 1984)	3 socorristes (contractació fixe discontinua) 6 Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar (a partir de 1987)
Personal administratiu	1 Auxiliar administrativa (grup D, nivell 6)	1 Auxiliar administratiu
Personal de manteniment i	1 Oficial de manteniment de les	1 Encarregat de manteniment per la

⁶⁴⁶ El Consell Comarcal d'Esports de Vic estava tant implicat amb el Patronat que les activitats i el pressupost es controlava des del Patronat i ha estat impossible diferenciar les subvencions rebudes per aquesta entitat dins el pressupost municipal.

serveis	instal·lacions esportives municipals (grup E, nivell 5) a partir de setembre de 1984	piscina (a partir de 1983) 1 oficial de manteniment 1 peó (contractació fixa discontinua) 2 conserges (contractació fixa discontinua) 1 taquiller (contractació fixe discontinua) 2 conserges pel Pavelló (a partir de maig de 1985)
Personal extern		
Personal tècnic	Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar Monitors/es de l'escola municipal de gimnàstica rítmica i l'escola municipal de patinatge 1 Llicenciat en medicina per al Centre de Medicina de l'Esport. Contracte administratiu de prestació de serveis (1987)	6 Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar (fins desembre de 1986) 5 Monitors/es per a les escoles esportives municipals (convenis de col·laboració)
Personal administratiu		2 Administratius per a les escoles esportives municipals a través de projectes de formació de l'INEM.
Personal de manteniment i serveis	Empresa de vigilància per a les instal·lacions	
3a. Legislatura		
Personal de plantilla		
Responsable dels serveis	Cap administratiu (grup C, nivell 11)	Gerent de les instal·lacions esportives (persona nova a partir d'octubre de 1987) (personal eventual). Canvi del lloc de treball: Cap d'esports des de gener de 1988 (funcionari grup B)
Personal tècnic	1 Director tècnic (grup A, nivell 11) (febrer 1989 fins desembre 1989) 1 metge adscrit al Centre de Medicina de l'esport (grup A) (a partir de 1991)	5 Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar (grup C) (un amb tasques de coordinador esportiu a partir de 1990) 1 monitor per gimnàstica de manteniment d'adults (grup C) 4 socorristes (grup D) (l'estiu de 1989 van ser substituïts per personal del Club Natació Sant Feliu)
Personal administratiu	1 Administratiu (grup C) (a partir de 1991) 1 Auxiliar administrativa (grup D, nivell 6)	2 Auxiliars administratius (grup D)
Personal de manteniment i serveis	1 Oficial de manteniment de les instal·lacions esportives municipals (grup E, nivell 5) a partir de setembre de 1984	1 Oficial de manteniment (grup D) 1 Taquiller (grup D) 6 Vigilants (grup D i E) 2 Conserges (grup E) 1 Guarda-roba (grup E)
Personal extern		
Personal tècnic	Monitors/es per a l'educació física i l'esport extraescolar Monitors/es dels programes de gimnàstica per a la tercera edat i de l'escola municipal d gimnàstica rítmica 1 Llicenciat en medicina per al Centre de Medicina de l'Esport. Contracte administratiu de prestació de serveis (1987)	2 monitores per gerontogimnàstica i jazz 5 monitors per les escoles esportives Empresa de serveis esportius (S.A.F.i.S) (1990) Monitors i socorristes Club Natació Sant Feliu (1989,1991) Operaris de manteniment

Font: Elaboració pròpia a partir de les actes dels plens municipals, del Patronat Municipal d'Esports de Vic i Gibert (1988).

En resum, des del punt de vista estructural els dos serveis esportius municipals, que partien pràcticament del no res quant a plantilla municipal dedicada a esports, van evolucionar de manera molt diferent. La plantilla de personal del Departament d'Esports

de Sant Feliu de Llobregat va evolucionar cap a un major nombre de persones, un major nivell de catalogació de llocs de treball i un perfil dels treballadors més tècnic amb la incorporació dels monitors d'educació física. En canvi, el Patronat Municipal d'Esports de Vic va optar per un model organitzatiu amb un perfil bàsicament administratiu, renunciant a tenir un protagonisme de tipus tècnic esportiu des del Patronat i va decidir no contractar tècnics dins la plantilla, mantenint un perfil de llocs de treball una mica més baix que a Sant Feliu. Podríem dir, doncs, que el model organitzatiu de Sant Feliu respon a un perfil de major voluntat d'intervenció directa en l'àmbit de la planificació tecnico-esportiva mentre que el model organitzatiu de Vic respon més a un paper més administratiu, més orientat a una intervenció indirecta a través d'altres agents del sistema esportiu no pertanyents a la plantilla municipal (monitors de les escoles, de les AMPAs, del Consell Comarcal d'Esports)

D) Dimensió econòmica

La dimensió econòmica relacionada amb el model organitzatiu l'hem diferenciat en tres components. D'una banda la despesa generada pel personal de la plantilla pròpia dels serveis esportius municipals. Aquesta despesa apareix referenciada pressupostàriament dins el capítol 1. El segon component fa referència a la despesa generada pel pagament de personal extern. Aquest pagament es podia produir a través del capítol 2, amb diverses fórmules de contractació de serveis, i també a través d'un conveni de col·laboració i retribuir-se amb recursos del capítol 4, més concretament a través del concepte pressupostari 483 o 489, segons la normativa de 1979 o 1989 i amb la mateixa denominació (*Altres transferències*).

El tercer component és la suma dels dos anteriors, la despesa de personal propi i de personal extern, a la qual hem denominat *despesa total de personal*. Aquesta suma ens permetrà analitzar el grau d'intervenció directa que volien tenir els serveis esportius municipals sense diferenciar si ho feien amb personal propi o extern.

D.1. Despesa personal propi (DPP)

Analitzem en primer lloc la despesa de capítol 1 destinada al pagament de la plantilla de personal propi. Aquesta anàlisi ens permet comparar—anualment, per legislatures i per al conjunt de tot el període— les quantitats esmerçades en la configuració de la plantilla de personal dedicat a esports i la seva evolució; el pes econòmic de la plantilla en el conjunt de l'actuació quotidiana dels serveis esportius municipals; i la importància econòmica del personal d'esports en relació amb el total de la plantilla municipal. Per fer-ho utilitzarem els següents indicadors:

- D.1.1. Despesa de capítol 1 (anual, per legislatura, i tot el període).
- D.1.2. Mitjana anual de capítol 1 (per legislatures i tot el període).
- D.1.3. Capítol 1 respecte total despesa corrent (anual, per legislatura, i tot el període).
- D.1.4. Capítol 1 d'esports respecte el capítol 1 total de l'Ajuntament.

En la taula següent veiem reflectides les xifres relacionades amb aquests indicadors.

Taula 7. 25 Indicadors de les despeses de personal propi (DPP) del Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
Capítol 1	Cap.1/ despesa corrent	Cap. 1 esports / Cap. 1 Ajunt.	Capítol 1	Cap.1/ despesa corrent	Cap. 1 esports / Cap. 1 Ajunt.	
Primera legislatura						
1980	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%
1981	2.081.581	18,0%	1,57%	1.877.466	20,7%	1,21%
1982	3.347.636	27,8%	2,01%	3.363.957	23,5%	1,80%
Total	5.429.217	17,8%	1,33%	5.241.423	17,9%	1,15%
Mitjana	2.714.609	22,9%	1,79%	2.620.712	22,1%	1,51%
Segona legislatura						
1983	4.707.075	30,2%	2,31%	8.758.793	44,3%	3,75%
1984	5.495.062	34,2%	2,44%	10.019.895	39,0%	3,57%
1985	5.141.800	30,4%	2,14%	10.735.950	35,4%	3,16%
1986	5.890.886	29,4%	2,07%	13.006.991	38,6%	3,59%
1987	6.530.000	27,4%	1,95%	20.460.103	55,6%	4,94%
Total	27.764.823	30,1%	2,16%	62.981.732	43,1%	3,86%
Mitjana	5.552.965	30,4%	2,18%	12.596.346	42,6%	3,80%
Tercera legislatura						
1988	7.274.259	25,2%	2,08%	25.639.586	56,3%	4,78%
1989	11.767.456	28,2%	3,06%	34.610.523	66,0%	5,72%
1990	13.197.679	27,9%	2,94%	37.193.951	43,0%	6,38%
1991	15.404.744	30,1%	2,71%	38.450.455	41,1%	5,13%
Total	47.644.138	28,2%	2,72%	135.894.515	48,9%	5,49%
Mitjana	11.911.035	27,9%	2,70%	33.973.629	51,6%	5,50%
Període 1980-1991						
Total	80.838.178	27,7%	2,34%	204.117.670	45,0%	4,48%
Mitjana	6.736.515	28,1%	2,30%	17.009.806	42,1%	4,00%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

D'aquestes dades podem extreure les següents conclusions:

- En el conjunt del període l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va destinar gairebé tres vegades més recursos econòmics a la plantilla de personal propi destinada als serveis esportius que l'Ajuntament de Vic.
- La primera legislatura va ser un període de configuració de la plantilla de personal per als dos serveis esportius municipals, però a partir de la segona legislatura la política de contractació de personal propi d'esports es diferencia enormement, accentuant-se encara més en la tercera legislatura quan van passar a la plantilla municipal de Sant Feliu els monitors d'educació física.
- La despesa de personal en relació amb el total de la despesa corrent dedicada a esports va representar el 27,7% en el cas del Patronat Municipal d'Esports de Vic, per un 45% el Departament d'Esports de Sant Feliu. Això significa que de tots els recursos econòmics que disposaven els serveis esportius municipals per a la gestió quotidiana, el Departament d'Esports es gastava gairebé la meitat en personal mentre el Patronat Municipal d'Esports de Vic en destinada una mica més de la quarta part. Aquesta diferència és significativa en relació a considerar el grau d'intervencionisme en el sistema esportiu local dels dos serveis esportius. El fet que Sant Feliu tingués en plantilla més

personal, sobretot tècnics esportius, el feia gastar més en personal per oferir més serveis esportius de manera directa al municipi.

d) El pes de la despesa de personal dedicat a esports en relació amb el total de la despesa de personal municipal també va ser superior a Sant Feliu. En el conjunt del període, la plantilla d'esports de Sant Feliu va significar el 4,48% de la despesa total de personal, mentre a Vic només el 2,34%. Això ens porta dues lectures. Una fa referència al fet que la plantilla d'esports de Sant Feliu es va consolidar més dins l'estructura municipal. La segona lectura ens torna a indicar que en el model d'actuació esportiva de Vic el fet de tenir personal i actuar directament en el sistema no era tant important com a Sant Feliu.

e) Si analitzem l'anterior indicador per legislatures tornem a constatar que la primera va ser d'estructuració inicial i, fins i tot, el pes proporcional de la despesa de personal d'esports va ser més important per a l'Ajuntament de Vic que per al de Sant Feliu. En les dues següents legislatures va haver una progressió d'aquest pes econòmic, però mentre a Vic va ser molt suau, a Sant Feliu va adquirir una progressió molt més elevada.

f) En resum podem afirmar que la despesa en personal propi, mesurada en el capítol 1, ens mostra l'evolució diferent dels dos ajuntaments, amb una major consolidació de la plantilla municipal dedicada a esports per part de l'Ajuntament de Sant Feliu, mesurada en una major despesa de personal. A més també ens indica un model diferent d'intervenció en el sistema esportiu, amb més presència directa del personal en el cas de Sant Feliu ja que dels recursos disponibles per a l'activitat quotidiana, la meitat es dedicaven a recursos humans.

D.2. Despesa personal extern (DPE)

Hem comptabilitzat la despesa de personal extern a partir de les partides econòmiques recollides al capítol 2 i més específicament en el concepte pressupostari 258 (*Contractes de prestació de serveis*) al Patronat Municipal d'Esports de Vic i en el mateix concepte al Departament d'Esports de Sant Feliu, excepte en els anys 1989, 1990 i 1991, en què la nova estructura pressupostària adoptada per l'Ajuntament situava la contractació de serveis d'empreses en el concepte 227 (*Treballs realitzats per altres empreses*). Aquests conceptes pressupostaris recullen bàsicament el pagament dels monitors d'educació física i esport escolar dels dos ajuntaments, serveis de neteja, una empresa de serveis esportius per a la piscina de l'Escorxador a Sant Feliu i el personal mèdic del Centre de Medicina Esportiva de Vic.⁶⁴⁷

Els indicadors que hem creat per aquest apartat volen mesurar el total de recursos econòmics destinats a pagar els serveis de personal extern—anualment, per legislatures i per al conjunt del període—i la seva evolució; la importància econòmica de la contractació externa respecte el total de la despesa quotidiana en compra de béns i serveis, és a dir, el capítol 2; i també la importància de la contractació respecte el total de la despesa corrent.

⁶⁴⁷ Tot i no ser del capítol 2 també hem incorporat en aquest apartat la despesa generada en el capítol 4 a Sant Feliu de Llobregat a través d'un conveni de col·laboració amb el Club Natació Sant Feliu pel qual es retribuïa la gestió de les activitats i serveis d'estiu a la piscina de l'Escorxador. Hem d'aclarir, però, que en el capítol 4 no hem pogut detectar pressupostàriament altres subvencions atorgades a entitats per a que realitzessin activitats esportives municipals, com seria el cas de les escoles esportives municipals. Per aquesta raó hem decidit comptabilitzar-ho tot a través del capítol 2.

En resum, els indicadors utilitzats són:

- D.2.1. Total contractació externa (anual, per legislatura i tot el període)
- D.2.2. Mitjana anual de despesa en contractació externa (per legislatura i tot el període)
- D.2.3. Despesa en contractació externa respecte el total capítol 2
- D.2.4. Contractació externa respecte total despesa corrent

En la taula següent podem veure les xifres dels dos serveis municipals d'esports:

Taula 7. 26. Indicadors de les despeses de personal extern (DPE) del Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
	Total contractació externa (DPE)	DPE / capítol 2	DPE / desp.corrent	Total contractació externa (DPE)	DPE / capítol 2	DPE / desp.corrent
Primera legislatura						
1980	0	0,0%	0,0%	2.588.000	62,0%	43,5%
1981	2.086.200	26,1%	18,0%	2.789.328	51,4%	30,8%
1982	2.354.700	30,4%	19,5%	4.189.560	50,0%	29,2%
Total	4.440.900	20,5%	14,5%	9.566.888	38,8%	23,8%
Mitjana	2.220.450	28,2%	18,8%	3.188.963	54,5%	34,5%
Segona legislatura						
1983	2.435.000	24,7%	15,6%	4.680.330	52,1%	23,6%
1984	2.250.000	24,8%	14,0%	5.194.850	39,6%	20,2%
1985	1.799.612	19,1%	10,6%	6.654.188	42,4%	22,0%
1986	1.976.176	17,0%	9,9%	7.078.668	41,0%	21,0%
1987	3.360.000	23,2%	14,1%	0	0,0%	0,0%
Total	11.820.788	21,7%	12,8%	23.608.036	34,4%	16,1%
Mitjana	2.364.158	21,8%	12,9%	4.721.607	35,0%	17,4%
Tercera legislatura						
1988	5.110.000	28,6%	17,7%	0	0,0%	0,0%
1989	4.396.642	18,4%	10,5%	0	0,0%	0,0%
1990	7.787.724	27,0%	16,4%	2.881.144	6,6%	3,3%
1991	8.221.649	27,6%	16,1%	5.270.000	12,1%	5,6%
Total	25.516.015	25,4%	15,1%	8.151.144	6,9%	2,9%
Mitjana	6.379.004	25,4%	15,2%	2.037.786	4,7%	2,2%
Període 1980-1991						
Total	41.777.703	23,7%	14,3%	41.326.068	19,0%	8,5%
Mitjana	3.481.475	24,3%	14,8%	3.443.839	29,8%	16,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

A partir d'aquestes dades podem extreure les següents conclusions:

- a) En el conjunt del període, els dos ajuntaments van destinar una quantitat aproximadament igual de recursos econòmics a pagar personal extern. Aquesta situació, però, no va ser sempre així. Altre cop és determinant la decisió política de l'Ajuntament de Sant Feliu de passar a plantilla als monitors d'educació física i esport escolar l'any 1987. Abans d'aquest any les despeses anuals en contractacions exteriors del Departament d'Esports eren superiors a les del Patronat Municipal de Vic.
- b) A Vic, les despeses de personal extern van representar el 23,7% en relació al total del capítol 2 del Patronat Municipal d'Esports. Això significa que del total de recursos que

disposava pel funcionament quotidià les contractacions representaven una quarta part mentre la resta es destinava a compres, subministraments, activitats, reparacions, etc. En gairebé tots els anys aquesta proporció es va mantenir en xifres similars. En canvi a Sant Feliu el canvi de situació laboral dels monitors va alliberar capacitat de despesa de la resta de capítol 2. De xifres que representaven en la primera legislatura més del 50% del capítol 2 es va passar a no contractar personal extern, amb la qual cosa es disposava de més recursos en el capítol 2.

c) A Sant Feliu s'observa el canvi de model organitzatiu al veure com els percentatges de la contractació externa respecte el total de la despesa corrent disminueixen dràsticament a partir de l'any 1987, fins arribar a un 8,5% en el conjunt del període. A Vic, en canvi, les xifres es mantenen molt més estables anualment i el percentatge total acaba essent superior, amb el 14,3%.

741

D.3. Despesa total de personal (DTP)

Aquest component recull el conjunt de la despesa destinada al pagament de personal propi i del personal extern. Amb aquesta informació podem construir diversos indicadors. La suma de les dues xifres ens dóna una imatge de la voluntat municipal d'intervenir en els serveis esportius de forma directa, a través del personal de plantilla o personal extern. Aquestes dades les podem obtenir en valors absoluts o en relació amb la població per comparar els dos municipis. D'altra banda, la diferenciació entre el capítol 1 i la contractació externa en percentatges ens dóna una idea del model organitzatiu utilitzat pels serveis esportius en l'oferta municipal. Per mesurar aquests aspectes hem utilitzat els següents indicadors:

- D.3.1. Despesa total de personal. Mesurat en capítol 1+contractació externa (en valors anual, per legislatura i tot el període)
- D.3.2. Mitjana anual capítol 1+contractació externa (per legislatura i tot el període)
- D.3.3. Despesa total de personal respecte la població
- D.3.4. Percentatge de contractació externa respecte la despesa total de personal

Taula 7. 27 Indicadors de les despeses totals de personal (capítol 1+contractació externa) del Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
	Capítol 1+ contrac. externa (DTP)	DTP / Població (ptes/hab.)	Contractació externa / DPT	Capítol 1+ contrac. externa (DTP)	DTP / Població (ptes/hab.)	Contractació externa / DPT
Primera legislatura						
1980	-	0	-	2.588.000	69	100,0%
1981	4.167.781	138	50,1%	4.666.794	123	59,8%
1982	5.702.336	188	41,3%	7.553.517	195	55,5%
Total	9.870.117	327	45,0%	14.808.311	321	64,6%
Mitjana	4.935.059	163	45,7%	7.404.156	129	71,7%
Segona legislatura						
1983	7.142.075	240	34,1%	13.439.123	351	34,8%
1984	7.745.062	261	29,1%	15.214.745	395	34,1%
1985	6.941.412	233	25,9%	17.390.138	453	38,3%
1986	7.867.062	275	25,1%	20.085.659	537	35,2%
1987	9.890.000	346	34,0%	20.460.103	530	0,0%
Total	39.585.611	1.352	29,9%	86.589.768	2.263	27,3%
Mitjana	7.917.122	271	29,6%	17.317.954	453	28,5%
Tercera legislatura						
1988	12.384.259	429	41,3%	25.639.586	680	0,0%
1989	16.164.098	559	27,2%	34.610.523	915	0,0%
1990	20.985.403	722	37,1%	40.075.095	1.060	7,2%
1991	23.626.393	822	34,8%	43.720.455	1.194	12,1%
Total	73.160.153	2.531	34,9%	144.045.659	3.843	5,7%
Mitjana	18.290.038	633	35,1%	36.011.415	962	4,8%
Període 1980-1991						
Total	122.615.881	4.175	34,1%	245.443.738	6.399	16,8%
Mitjana	10.217.990	383	34,5%	20.453.645	542	31,4%

Les principals conclusions a partir d'aquestes dades són:

- L'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat es va gastar el doble de recursos econòmics en despesa total de personal que Vic.
- En relació al nombre d'habitants aquesta proporció s'atempera una mica i tot i ser encara molt superior—6.399 pessetes per habitant i 4.175 pessetes per habitant— la diferència ja no és del doble de recursos, sinó la proporció és aproximadament d'1,5.
- Les dades anteriors ens indiquen la voluntat d'intervenir directament en el sistema esportiu pagant personal propi o extern per desenvolupar activitats o serveis esportius. La diferència entre el Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat ens tornem a mostrar una intencionalitat superior d'actuar directament en el sistema esportiu municipal per part de l'Ajuntament santfeliuenc.
- La relació entre la despesa esmerçada en personal extern i el total de despesa de personal ens indica l'evolució del model organitzatiu de Sant Feliu on es passa d'un volum molt gran de despesa de personal externa (si considerem extern als monitors contractats per una via especial administrativa) passant per una desaparició d'aquesta despesa per tornar a recuperar una despesa en contractació externa als dos darrers anys de la tercera legislatura amb un model nou basat en la contractació d'empreses

esportives o convenis amb clubs esportius. A Vic el model organitzatiu és manté estable, amb un percentatge anual de despesa de personal extern amb una major presència en la primera legislatura—ja que hi havia poc personal en plantilla i molta despesa de pagament de monitors externs—i oscil·lacions anuals en funció de noves contractacions de plantilla, però no es baixa mai del 25% del total de la despesa de personal.

En la taula següent es resumeixen els principals indicadors seleccionats en cada una de les dimensions en què hem desglossat el model organitzatiu dels serveis esportius municipals de les dues ciutats.

Taula 7. 28. Principals indicadors relacionats amb el model organitzatiu dels serveis esportius municipals dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Dimensió	Component	Indicador	Categoria	VIC				SANT FELIU DE LLOBREGAT			
				1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 80-91	1a Legis.	2a Legis.	3a Legis.	Total 80-91
A. Jurídica-administrativa	A.1. Model jurídic	A.1.1. Tipus d'estructura organitzativa	a) Patronat b) Departament	x	x	x		x	x	x	
	A.2. Model administratiu	A.2.1. Sistema d'actuació	a) Centralitzat b) Parcialment descentralitzat	x	x	x		x	x	x	
B. Social	B.1. Participació ciutadana	B.1.1. Òrgans de participació	a) Òrgan genèric b) Òrgan específic	x	x	x			x	x	
		B.1.2. Nivell de participació	a) Decisió en gestió quotidiana b) Proposta en temes superiors b) Coordinació esportiva	x x	x x	x x			x	x	
C. Estructural	C.1. Personal de plantilla	C.1.1. Perfil del responsable dels serveis	a) Administratiu b) Tècnic	x	x	x		x	x	x	
		C.1.2. Personal tècnic	a) Existència en plantilla b) No existència en plantilla	x	x	Dir.Tec.		x	x	Monitors	
		C.1.3. Personal administratiu	a) Existència en plantilla b) No existència en plantilla	x	x	x		x	x	x	
		C.1.4. Personal instal·lacions	a) Existència en plantilla b) No existència en plantilla	x	x	x		x	x	x	
		C.1.5. Tipus de lloc de treball	a) Responsable dels serveis b) Tècnics esportius c) Personal administratiu d) Personal instal·lacions	No definit	grup C	grup C		P.Empl		grup B	
	C.2. Personal extern	C.2.1. Tipus de contractació	a) Sense definir b) Contractes INEM c) Contractes administratius d) Contractació d'empreses e) Convenis de col·laboració	x	x	x		x	x	x	
		D.1.1. Despesa total de capítol 1 (milions de pessetes)	5,4	27,2	47,6	80,8	5,2	62,9	135,8	204,1	
		D.1.2. Mitjana anual de capítol 1 (milions de pessetes)	2,7	5,5	11,9	6,7	2,6	12,6	33,9	17,0	
		D.1.3. Capítol 1 respecte total despesa corrent	17,8%	30,1%	28,2%	27,7%	17,9%	43,1%	48,9%	45%	
		D.1.4. Capítol 1 d'esports respecte capítol 1 total Ajuntament	1,3%	2,2%	2,7%	2,3%	1,2%	3,9%	5,5%	4,5%	
D.2. Despesa personal extern	D.2.1. Total contractació externa (milions de pessetes)	4,4	11,8	25,5	41,7	6,9	23,6	8,1	38,7		
	D.2.2. Mitjana anual contractació externa (milions de pessetes)	2,2	2,3	6,4	3,5	3,5	4,7	2,0	3,2		
	D.2.3. Contractació externa respecte total capítol 2	20,5%	21,7%	25,4%	23,7%	38,8%	34,4%	6,9%	19,0%		
	D.2.4. Contractació externa respecte total despesa corrent	14,5%	12,8%	15,1%	14,3%	23,8%	16,1%	2,9%	8,5%		
D.3. Despesa total personal	D.3.1. Total capítol 1+ contractació externa (milions de pessetes)	9,8	39,6	73,1	122,6	12,2	86,6	144	245,4		
	D.3.2. Mitjana anual de despesa total de personal (milions pessetes)	4,9	7,9	18,2	10,2	7,4	17,3	36	20,4		
	D.3.3. Despesa total de personal/població (pessetes per habitant)	327	1.352	2.531	4.175	321	2.263	3.843	6.399		
	D.3.4. Contractació externa/despesa total de personal	45%	29,9%	34,9%	34,1%	64,6%	27,3%	5,7%	16,8%		

Font: Elaboració pròpia.

De l'anàlisi de les dimensions i les dades aportades pels indicadors seleccionats podem deduir dos models organitzatius diferenciats en els dos ajuntaments. Els models es poden analitzar des de dues perspectives. Una és de caràcter intern i està relacionada amb les dimensions jurídica-administrativa i social. L'altra perspectiva està relacionada amb les dimensions estructural i econòmica i té connexió amb el model d'intervenció dels serveis esportius en el sistema esportiu municipal. En aquest sentit, quant més personal tècnic i més recursos destinats a aquest personal es disposi considerem que es vol tenir una intervenció més directa en el sistema esportiu.

Seguint amb aquesta doble perspectiva podríem dir, en clau interna, que la decisió política de tenir un patronat o un departament ja porta implícita un sistema administratiu més o menys centralitzat, fruit del propi model jurídic. En canvi, la decisió de tenir participació ciutadana en la presa de decisions implica una voluntat política expressa de constituir mecanismes per articular aquesta participació. Dit això podríem concloure que l'Ajuntament de Vic va disposar d'uns serveis esportius municipals més descentralitzats respecte l'estructura interna del propi Ajuntament i amb més participació ciutadana que l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

D'altra banda, la dimensió estructural i econòmica ens mostren que Sant Feliu de Llobregat va optar per un model d'intervenció directa en el sistema esportiu local, amb un perfil tècnic del responsable dels serveis esportius, la contractació i posterior incorporació a la plantilla de personal tècnic esportiu i una elevada despesa en capítol 1. En canvi, Vic va optar per un model d'intervenció indirecta en el sistema esportiu local, amb un responsable del Patronat amb un perfil administratiu, sense estructura ni personal tècnic esportiu dins la plantilla i un valor econòmic baix del capítol 1 respecte les despeses corrents.

Taula 7. 29. Aspectes determinants del models organitzatiu dels serveis esportius municipals dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

	DIMENSÍO JURÍDICA I ADMINISTRATIVA	DIMENSÍO SOCIAL	DIMENSÍO ESTRUCTURAL	DIMENSÍO ECONÒMICA
VIC	Patronat Sistema administratiu parcialment descentralitzat	Amb participació ciutadana en la presa de decisions quotidianes (Junta del Patronat)	Configuració de la plantilla orientada a un perfil administratiu Tècnics esportius externs	Valor intern del capítol 1: 27,7%
SANT FELIU DE LLOBREGAT	Departament Sistema administratiu centralitzat	Sense participació ciutadana en la presa de decisions quotidianes	Configuració de la plantilla orientada a un perfil tècnic executiu Tècnics esportius propis	Valor intern del capítol 1: 45%

Font: Elaboració pròpia.

Síntesi

En aquest apartat hem analitzat comparativament l'organització dels serveis esportius municipals de les dues ciutats en base a dos aspectes: el pes polític d'esports dins els Ajuntaments i el model organitzatiu que van tenir durant el període estudiat.

El pes polític d'esports l'hem desglossat en la capacitat d'influir en les decisions polítiques que afectessin a la temàtica esportiva i el pressupost de que disposava. Pel que fa a la capacitat d'influència política hem arribat a les següents conclusions:

- Els serveis esportius municipals van tenir un poder polític i una evolució d'aquest poder intern molt similar, amb una mica més de capacitat d'influir dins l'Ajuntament per part de Vic on la persona responsable de la política esportiva municipal disposava, a més, del protagonisme social afegit de presidir el Patronat Municipal d'Esports.
- En els dos municipis el protagonisme polític del regidor d'esports va augmentar en la tercera legislatura, probablement pel major pes que havia adquirit l'esport dins les ciutats al disposar d'equipaments esportius de qualitat inaugurats en la segona legislatura.
- En la primera legislatura els responsables d'esports només van tenir el protagonisme intern de presidir les Comissions Informatives específiques que van existir i, en el cas de Vic, presidir el Patronat, però no van tenir altres responsabilitats polítiques ni van formar part de la Comissió Municipal Permanent o la Comissió de Govern. En canvi, en la tercera legislatura van ser tinentes d'alcalde en els dos casos. Un fet diferencial favorable a un major pes polític del regidor i la regidora d'esports de Vic en la segona i la tercera legislatura respecte els de Sant Feliu dels mateixos mandats va ser el fet que els responsables d'esports vigatans van tenir delegacions d'Alcaldia d'altres temàtiques i els santfeliuencs no.
- També és destacable en el cas del regidor d'esports de Vic de la primera legislatura el fet que fos una persona destacada en els medis de comunicació osonencs i, sobretot, que tingués un paper rellevant en la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, una tasca que compatibilitzava amb la responsabilitat política a l'Ajuntament, cosa que li va donar una capacitat d'influència externa per fer de mediador amb la Generalitat.
- Un altre element que fa decantar l'opinió que a Vic els regidors van tenir major pes i importància política dins l'Ajuntament és el fet que en Sant Feliu, en la primera legislatura el PSUC va cedir la regidoria d'esports al PSC, el qual li va encarregar al darrer dels seus regidors escollits, que en la segona legislatura el regidor d'esports figurava en el catorzè lloc i que en la tercera el van col·locar tan avall en les llistes electorals que no va sortir escollit i van haver de donar la delegació d'esports a un altre regidor. En canvi, a Vic, la posició en la llista electoral dels tres períodes va ser exactament la mateixa, el setè lloc.

- D'altra banda, considerem que el pes polític que van tenir els serveis esportius municipals en aquest període va ser molt similar, amb una regidoria específica i una Comissió Informativa pròpia en la primera legislatura en les dues ciutats.

En resum, la capacitat d'influència política dels serveis esportius municipals dins el propi Ajuntament va ser lleugerament major en el cas de Vic degut al pes polític de la persona responsable d'esports i, en els dos casos, el protagonisme del regidor o regidora d'esports va augmentar en la tercera legislatura, mentre que la capacitat negociadora dels serveis esportius dins l'estructura municipal va disminuir en els dos casos al desaparèixer la Comissió Informativa específica en la segona legislatura.

Pel que fa al pressupost d'esports destaquem els següents aspectes:

- Les quantitats econòmiques van anar creixent progressivament amb puntes importants en determinats anys. Això fa que la mitjana anual pressupostària de la tercera legislatura sigui més elevada. Ara bé, tenint en compte la devaluació dels diners i la relació entre el pressupost d'esports i el total de l'Ajuntament, podem dir que hi ha un període situat entre 1981 i 1985 on el pes de l'esport dins el pressupost municipal va ser molt elevat. En el cas de Sant Feliu també es detecta un creixement pressupostari en els darrers anys de la tercera legislatura. En el total del període i en cada legislatura els recursos econòmics destinats a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu van ser superiors als de Vic.
- Des de la perspectiva social, l'Ajuntament de Sant Feliu va destinat més pessetes per habitant que Vic en el conjunt de tot el període i en cada una de les tres legislatures.
- Des de l'òptica política, la importància del pressupost d'esports respecte el total dels recursos municipals també va ser superior a Sant Feliu en tot el període i en cada legislatura. Dins cada Ajuntament, la primera legislatura va ser la de major valor polític del pressupost d'esports.

Com a punt final d'aquest aspecte hem de constatar que els dos factors en què hem descomposat el concepte de pes polític d'esports dins l'ajuntament no van anar junts, ja que la capacitat d'influència interna no sembla tenir relació amb el pressupost de que van disposar els serveis esportius.

Per analitzar el model organitzatiu l'hem desglossat en quatre dimensions: jurídica-administrativa; social; estructural; i econòmica. Les conclusions més significatives són:

- Els dos ajuntaments van utilitzar un model jurídic diferent—Patronat a Vic i Departament a Sant Feliu—la qual cosa va implicar un sistema administratiu diferent, més descentralitzat a Vic on el Patronat podia prendre decisions en la gestió quotidiana. A Sant Feliu el model jurídic implicava un sistema administratiu que havia de passar per l'estructura central de l'Ajuntament.

- Des de la perspectiva social el model organitzatiu va canalitzar la participació ciutadana de manera molt diferent. A Vic havia representants ciutadans en la Junta del Patronat, cosa que significa que podien participar en la presa de decisions de la gestió quotidiana. A Sant Feliu no va existir cap òrgan de participació ciutadana en la política esportiva excepte una comissió específica de futbol sala.
- Des de la perspectiva estructural, els dos ajuntaments van evolucionar cap a un model molt diferent. La plantilla de personal del Patronat Municipal d'Esports de Vic es va estructurar bàsicament amb personal de tipus administratiu, inclòs el responsable del servei. En canvi a Sant Feliu la plantilla es va consolidar incorporant monitors esportius i un perfil tècnic del responsable.
- La dimensió econòmica ens posa també de manifest la diferent evolució d'aquestes plantilles de personal i ena ajuden a definir que Sant Feliu de Llobregat va optar per un model d'intervenció directa dels seus serveis esportius en el sistema esportiu de la ciutat mentre Vic va optar per un model més indirecte, donant suport a iniciatives d'altres i promovent activitats, però sense incorporar personal tècnic en la seva estructura.

7.2.3. La política envers els equipaments esportius

L'anàlisi de la política municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat envers els equipaments esportius en el període 1979-1991 s'ha estructurat en base a les següents qüestions: quina era la situació dels equipaments esportius a la ciutat quan es van posar en marxa els primers ajuntaments democràtics?; quants equipaments municipals hi havia?; quants privats?; com va evolucionar aquesta dotació?; quina importància va tenir la inversió esportiva per als ajuntaments?; quina política es va seguir en la gestió dels equipaments municipals?

Aquestes preguntes han guiat la configuració d'aquest apartat, que analitza quina era la dotació inicial dels equipaments esportius, quina va ser l'actuació municipal respecte els equipaments propis pel que fa a la construcció i millora dels seus equipaments i a la inversió econòmica que van realitzar amb aquest objectiu; i quin va ser el resultat final en el parc d'equipaments esportius de les ciutats. També s'analitza la política de gestió dels equipaments propis durant les tres legislatures.

Per a l'anàlisi de la dotació dels equipaments hem tingut en compte la xarxa completa d'equipaments esportius de les ciutats. Per aquesta raó, l'anàlisi comparativa no es realitza només en base als equipaments esportius de propietat municipal—que inclou als centres docents públics d'EGB—sinó als públics de propietat de la Generalitat, és a dir als instituts de batxillerat i de formació professional, així com als diferents equipaments esportius de propietat privada. Per simplificar hem inclòs conjuntament en aquesta categoria als equipaments que eren propietat de clubs esportius, de particulars, d'empreses o altres entitats privades sense discriminar-los. Només hem diferenciat els equipaments dels centres docents privats per poder comparar els seus equipaments amb els dels centres docents públics. D'aquesta manera, les categories que hem establert són:

- a) Equipaments esportius públics:
  - Equipaments esportius municipals
  - Centres docents públics (escoles d'EGB i instituts de batxillerat i formació professional)
- b) Equipaments esportius privats:
  - Equipaments esportius privats (de clubs, empreses, particulars...)
  - Centres docents privats

Per analitzar l'evolució dels equipaments esportius a les dues ciutats hem utilitzat el marc conceptual dissenyat pel Consell Català de l'Esport per elaborar el Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya-CEEC (Generalitat de Catalunya, 2012). Aquest document, seguint les bases del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) elaborat per la Generalitat de Catalunya (2005), conceptualitza un equipament esportiu com "l'espai, el lloc i les estructures que fan possible la realització d'una o de diverses pràctiques físicoesportives". Aquesta definició pot englobar les infraestructures esportives, però també la natura, els carrers, els parcs... ja que són susceptibles d'acollir pràctiques esportives. Degut a aquest sentit tan ampli tant el PIEC com el CEEC han especificat més el concepte i han utilitzat el terme "instal·lació esportiva" per identificar aquells equipaments esportius que s'han construït específicament per al desenvolupament d'activitats físicoesportives.

Per la seva banda, una instal·lació esportiva està formada pels espais esportius en què es desenvolupen les activitats físicoesportives (pistes, camps, vasos de piscina, etc.) i poden disposar d'espais complementaris per donar suport a la pràctica (vestidors, grades, magatzems, etc.). Els documents de la Generalitat també consideren que poden existir el que denominen serveis auxiliars, serveis que no estan relacionats directament amb la pràctica esportiva, com ara bar, perruqueria, guarderia, etc.).

Així, una instal·lació pot estar composta per només un espai esportiu o per diversos espais i els serveis complementaris corresponents. A la vegada, poden existir diverses instal·lacions esportives amb diversos espais ocupant una superfície comuna i inclús disposant de diferents gestors. A aquestes instal·lacions se les considera complexos esportius. Exemples en serien la Zona esportiva del Mas Osona a Vic o la Zona esportiva de Sant Feliu de Llobregat.

Els espais esportius són classificats, per la seva banda, en tres categories: convencionals, singulars i àrees d'activitat esportiva. Els espais convencionals corresponen a les infraestructures de tipologia més tradicional: pistes poliesportives, frontons, pavellons, piscines, camps, pistes de tennis, pistes d'atletisme, etc. Els espais singulars són espais més específics construïts o adaptats per la pràctica esportiva i solen ser de dimensions i característiques molt desiguals. Exemples són els camps de golf, camps de tir, estacions d'esquí, circuits de motor, circuits de cursa a peu, carrils de bicicleta, rocòdroms, etc. Finalment, les àrees d'activitat esportiva són espais no estrictament esportius, urbans o naturals, en què es desenvolupen activitats esportives bé sigui de forma espontània o degut a que s'ha fet algun procés d'adequació. El PIEC les classifica en àrees terrestres (zones d'escalada, vies ferrades, vies verdes, itineraris de BTT, etc.); àrees aèries (vol amb motor, aerostàtic, vol sense motor, etc.); i àrees aquàtiques (zones de vela, zones de rem i piragüisme, zones d'activitats subaquàtiques, zones de platges i rius, barrancs, etc.)

Amb aquests criteris de classificació hem construït indicadors per mesurar la situació dels equipaments esportius tant a l'inici a 1979 com de la situació final al 1991, tenint en compte les instal·lacions esportives, les diferents tipologies d'espais esportius, els metres quadrats de superfície dels espais, i la grandària de població de les dues ciutats. Hem afegit un aspecte més, que és la consideració de si l'espai esportiu era cobert o a l'aire lliure.

Per obtenir la tipologia i les dimensions dels espais esportius de les dues ciutats hem utilitzat la classificació del Cens d'equipaments esportius de Catalunya que va elaborar la Generalitat de Catalunya l'any 1986 ja que era la vigent durant el període d'estudi. En el cens actual hi ha diferències tant en la tipologia dels espais com, evidentment, en els equipaments censats. Hem volgut mantenir aquella classificació per aprofitar les característiques que el cens establí en aquella època per a cada instal·lació i espai. En algun cas hem modificat les característiques si la informació obtinguda en les actes municipals o en els butlletins municipals o els diaris regionals així ens ho feien evident.

En l'apartat de gestió dels equipaments municipals hem utilitzat la classificació clàssica administrativa de gestió directa i indirecta i l'hem desglossat en uns models més específics, fruit de l'anàlisi del sistema de funcionament de les instal·lacions municipals.

7.2.3.1. El mapa municipal d'equipaments esportius al 1979

a) Els equipaments esportius públics

Les dues ciutats van començar la seva etapa democràtica al 1979 amb una limitada dotació d'equipaments esportius municipals. Aquesta situació era molt més accentuada a Vic, ja que només disposava d'un únic equipament municipal, el Pavelló Municipal d'Esports amb dos espais, un cobert i un descobert—el pavelló i la pista poliesportiva annexa. A aquests equipaments esportius calia sumar els espais esportius dels centres docents públics que, amb millors o pitjors condicions, contribuïen al funcionament del sistema esportiu, bàsicament en l'àmbit de l'esport escolar. De fet, no totes les escoles disposaven d'espais esportius, i alguns d'aquests espais eren deficientes, fet que va motivar l'actuació inicial de l'Ajuntament.

Al 1979 Vic disposava de tretze espais esportius públics. Deu eren de propietat municipal, dos dels quals corresponien al Pavelló Municipal i eren gestionats pel Patronat Municipal d'Esports i els altres vuit eren espais situats a les escoles d'EGB. Els tres restants eren espais dels instituts de secundària. En total la xarxa d'espais esportius públics ocupava una superfície d'uns 5.000 m², que, en relació amb la població existent a Vic en aquella època, representava un ràtio de 0,2 m² d'espai esportiu públic per habitant. La superfície que ocupava la única instal·lació municipal representava només un 0,05 m² per habitant.

Taula 7. 30. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius públics existents a Vic l'any 1979.

INSTAL·LACIONS MUNICIPALS	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Pavelló Municipal d'Esports		2	1.408
	Pavelló -6/Sala mitjana -2	1	800
	Pista poliesportiva 4	1	608
Espais Esportius Municipals (EEMUN)		2	1.408
ESCOLES D'EDUCACIÓ GENERAL BÀSICA			
Escola Pública Doctor Joaquim Salarich		2	1.160
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Sala especialitzada -4	1	400
Escola Pública Guillem de Mont-rodón	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Jaume Balmes		2	657
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Montseny		2	657
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Sant Miquel dels Sants	Altres pistes petites	1	264
Espais Esportius als Centres Docents d'EGB (EE-CDPUB-EGB)		8	2.783
INSTITUTS DE BATXILLERAT O FORMACIÓ PROFESSIONAL			
Institut Jaume Callís		2	840
	Pista poliesportiva -6	1	768
	Sala especialitzada -6	1	72
Institut Politècnic	Altres espais d'atletisme	1	
Espais Esportius als Instituts (EE-CDPUB-INS)		3	840
Espais Esportius Públics (EEPUB)		13	5.031

La situació dels equipaments esportius públics era millor a Sant Feliu on no hi havia cap pavelló però es disposava d'una Zona poliesportiva, amb dues pistes i una piscina coberta cedida a un club. Molt a prop d'aquest complex esportiu estava el Camp de futbol municipal i hi havia un altre camp de futbol al barri de la Falguera. El nombre d'escoles públiques d'EGB que disposaven d'equipaments esportius era el mateix que a Vic, encara que, igual que a la capital osonenca, molts estaven en situació defectuosa quant a pavimentació, enllumenat, etc.

En definitiva, el nombre d'espais esportius públics i la superfície total que ocupaven era més elevada que a Vic. Sant Feliu disposava d'un total de vint-i-vuit espais esportius públics, set dels quals estaven ubicats en instal·lacions esportives municipals i la resta en centres docents. La superfície total que ocupaven aquests espais esportius era de 19.138 m², dels qual 10.462 corresponien a la superfície dels espais esportius de les instal·lacions municipals. En relació amb la població de Sant Feliu, la superfície esportiva pública representava un ràtio de 0,5 m² per habitant, una xifra deu vegades superior a la de Vic.

Taula 7. 31. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius públics existents a Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.

INSTAL·LACIONS MUNICIPALS	ESP AIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Zona Poliesportiva Municipal		5	1.907
	Pista poliesportiva -6	2	1.520
	Piscina esportiva -6C (coberta)	1	312
	Sala especialitzada -7	1	45
	Altra sala petita	1	30
Camp de futbol municipal	Camp de futbol - 4	1	4.560
Camp de futbol Modelo	Esplanada -1	1	3.995
Espais Esportius Municipals (EEMUN)		7	10.462
ESCOLES D'EDUCACIÓ GENERAL BÀSICA			
C.Pb. Antoni Gaudí		5	962
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala polivalent -2	1	200
	Sala especialitzada -4	1	150
	Altres espais atletisme	1	
	Altres espais singulars	1	
C.Pb. J. Montmany		5	2.352
	Pista poliesportiva -5	2	3.167
	Sala especialitzada -4	1	150
	Altres sales petites	1	26
	Altres espais singulars	1	
C.Pb. Modelo		4	2.176
	Sala especialitzada -4	1	150
	Altres sales petites	1	26
	Esplanada -5	2	2.000
C.Pb. Mestre Esteve		2	1.238
	Pista poliesportiva -5	1	1.088
	Sala especialitzada -4	1	150
C.Pb. Jaume Balmes		2	762
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -4	1	150
Espais Esportius als Centres Docents d'EGB (EE-CDPUB-EGB)		18	7.490
INSTITUTS DE BATXILLERAT O FORMACIÓ PROFESSIONAL			
Institut de Batxillerat Sant Feliu		3	1.186
	Pista poliesportiva -5	1	1.088
	Sala especialitzada -6	1	72
	Altres sales petites	1	26
Espais Esportius als Instituts (EE-CDPUB-INS)		3	1.186
Espais Esportius Públics (EEPUB)		28	19.138

b) Els equipaments esportius privats

La visió del sistema esportiu municipal en la seva globalitat és molt diferent si incorporem l'oferta d'equipaments esportius privats que existia en aquell moment. L'oferta privada a la capital d'Osona era immensament superior a l'oferta pública. El nombre d'espais esportius a les instal·lacions era de 51, a la qual s'hi afegien 22 espais més de les escoles privades, la majoria propietat d'ordres religioses, els equipaments esportius de les quals estaven en millor condicions que les públiques i algunes disposaven fins i tot de camps de futbol o esplanades suficientment grans per ser utilitzades com a camps de futbol. La superfície total d'espais esportius privats ocupava 54.261 metres quadrats, cosa que significava una ràtio de 1,8 m² per habitant.

Taula 7. 32. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius privats existents a Vic l'any 1979.

INSTAL·LACIONS PRIVADES	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Estadi Torras i Bages		5	14.554
	Camp de futbol - 4	1	4.560
	Estadi atletisme 300m. 4c.	1	9.100
	Piscina recreativa - 4 (cobertes amb globus)	2	834
	Altres piscines petites (aire lliure)	1	60
Club Patí Vic		10	4.926
	Piscina esportiva -6C (coberta)	1	312
	Piscina polivalent 1 (aire lliure)	1	1.050
	Piscina de clapeig -5 (aire lliure)	1	125
	Pistes tennis	4	1.944
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Sala especialitzada -4	1	150
	Frontó	1	585
Club Tennis Vic (a Gurb)		26	12.247
	Pistes de tennis	15	9.720
	Frontons	2	1.170
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Piscina recreativa -4 (aire lliure)	1	312
	Pistes de petanca	6	285
	Camp de tir	1	
Camp de Futbol Unió Esportiva Vic	Camp de futbol -4	1	4.560
Piscina Can Martra		2	517
	Piscina recreativa -3 (aire lliure)	1	417
	Piscina recreativa -7 (aire lliure)	1	100
Pista poliesportiva L'Habitat Catalunya	Altres pistes petites	1	300
Pista poliesportiva L'Habitat Puigmal	Altres pistes petites	1	300
Gimnàs Do San Lee	Sala especialitzada -5	1	100
Gimnàs Randori	Sala especialitzada -5	1	100
Gimnàs Pratdesaba	Sala especialitzada -6	1	72
Judo Vic	Sala especialitzada -6	1	72
Club Modelisme Osona	Altres espais singulars	1	
Espais Esportius Privats (EEPRIV)		51	37.748
CENTRES DOCENTS PRIVATS			
C.Pb. Andersen <i>(el 1979 era privada i el 1988 va passar a la xarxa pública)</i>		3	2.045
	Esplanada -5	2	2.000
	Sala especialitzada -7	1	45
Col·legi Puigllat		3	3.805
	Esplanada -2	1	3.000
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Sala especialitzada -7	1	45
Col·legi Ntra. Sra. del Carme (Escorial)		4	2.596
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Altres pistes petites	1	264
	Esplanada -4	1	1.500
	Sala especialitzada -6	1	72
Col·legi del Pare Coll		3	792
	Pista poliesportiva -10	2	720
	Sala especialitzada -6	1	72
Col·legi del Sagrat Cor de Jesus		2	758
	Pista poliesportiva -9	1	608
	Sala especialitzada -4	1	150
Col·legi Sant Miquel dels Sants		3	5.680

	Pista poliesportiva -6	1	760
	Camp de futbol -4	1	4.560
	Pista poliesportiva -10	1	360
Col·legi Santa Caterina de Siena	Altres pistes petites	2	528
Acadèmia Maurici Izern		2	309
	Altres pistes petites	1	264
	Sala especialitzada -7	1	45
Espais Esportius als Centres Docents Privats (EE-CDPRIV)		22	16.513
Espais Esportius Privats (EEPRIV)		73	54.261

Mentre, a Sant Feliu l'aportació d'espais esportius del sector privat al sistema esportiu de la ciutat era molt més baixa en nombre i característiques dels espais que l'oferta esportiva de les entitats vigatanes. L'oferta es canalitzava través d'empreses esportives i no esportives, entitats culturals, mentre les entitats esportives tradicionals no disposaven d'espais esportius propis. La superfície total ocupada pels aquests espais esportius era de 11.825 metres quadrats que, en relació amb la població significaven 0,3 m² per habitant.

Taula 7. 33. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius privats existents a Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.

INSTAL·LACIONS PRIVADES	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Tennis Sant Jordi		9	4.860
	Pistes tennis	6	3.888
	Frontons	2	672
	Altra pista petita	1	300
Casino Santfeliuenc		2	400
	Sala especialitzada 5	1	100
	Altra pista petita	1	300
Unió Coral		2	360
	Pista poliesportiva -10	1	360
	Altres espais singulars	1	
Pista Poliesportiva Hoechst	Pista tennis	1	648
Gimnàs Chois Wang		2	62
	Sala especialitzada -8	1	32
	Altra sala petita	1	30
Gimnàs Guanche Canario	Sala especialitzada -4	1	150
Gimnàs Judokas	Sala polivalent -3	1	100
Gimnàs Yin	Altra sala petita	1	30
Espais Esportius Privats (EEPRIV)		19	6.610
CENTRES DOCENTS PRIVATS			
E.Pv. Bon Salvador		4	1.405
	Pista poliesportiva 6	1	760
	Altra pista petita	1	300
	Sala polivalent 1	1	300
	Sala especialitzada 7	1	45
E.Pv. Virsa		4	3.810
	Pista poliesportiva 10	1	360
	Altra pista petita	1	300
	Esplanada 2	1	3.000
	Sala especialitzada 4	1	150
Espais Esportius als Centres Docents Privats (EE-CDPRIV)		8	5.215
Espais Esportius Privats (EEPRIV)		27	11.825

c) La xarxa conjunta d'equipaments

El punt de partida de les dues ciutats va ser, doncs, ben diferent. El parc d'equipaments esportius total de Vic era ric, amb un protagonisme essencial dels sector privat i una mínima presència de l'ajuntament que aportava un equipament esportiu essencial, el pavelló cobert, l'únic equipament que no existia en el sistema privat. Per la seva banda, la xarxa privada disposava de tres complexos poliesportius i altres equipaments, amb piscines cobertes i descobertes, camps de futbol, pista d'atletisme, pistes de tennis, pistes poliesportives, frontons, pistes de petanca, gimnasos, camp de tir...

A Sant Feliu de Llobregat, en canvi, el nombre total d'equipaments del sistema esportiu i la varietat en la tipologia d'espais esportius era més baix que a Vic. Els principals equipaments esportius eren municipals i la xarxa d'equipaments esportius privats era molt escassa. En el conjunt del sistema esportiu, tot i disposar de la piscina coberta municipal, hi havia un important dèficit ja que no es disposava de cap pavelló cobert al municipi.

En la taula següent podem veure resumida la dotació d'equipaments esportius a l'inici de la primera legislatura, que ens confirma la diferent situació del sistema esportiu de les dues ciutats. D'aquestes xifres queda ben evident la predominança del sistema esportiu privat a Vic, que disposava del 92% dels gairebé 60.000 m² d'espais esportius de la ciutat. A més, la xarxa privada disposava de tres complexos esportius que, per sí sols, ocupaven una superfície de més de 30.000m². També queda palesa la diferent situació de les instal·lacions dels centres docents vigatans, ja que amb un nombre similar de centres, el nombre d'espais esportius dels centres privats doblava als públics i la superfície esportiva dels privats era cinc vegades més elevada que la superfície dels centres públics.

A Sant Feliu la superfície esportiva total era de 30.963 m², pràcticament la meitat de la de Vic. La situació entre el sector públic i el privat era equilibrada quant a nombre d'instal·lacions i d'espais esportius, però amb major superfície esportiva en la xarxa pública, amb 62% dels m² esportius, fonamentalment degut a l'existència dels camps de futbol municipals. L'espai esportiu total dels centres docents públics era més elevat que el dels centres privats, degut al major nombre de centres escolars públics.

En el conjunt de l'oferta pública i privada, Vic tenia una millor situació quant a superfície esportiva relacionada amb la població que Sant Feliu—2m²/habitant per 0,8m²/habitant— que, en canvi, tenia una millor situació relativa a la xarxa d'equipaments públics.

Taula 7. 34 Tipus d'equipaments esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.

	VIC					SANT FELIU				
	Púb.	%	Priv.	%	Total	Púb.	%	Priv.	%	Total
Equipaments esportius	8	29%	20	71%	28	9	47%	10	53%	19
- Complexos esportius	0	0%	3	100%	3	1	100%	0	0%	1
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	1	10%	9	90%	10	2	20%	8	80%	10
- Centres docents amb instal·lacions esportives	7	47%	8	53%	15	6	75%	2	25%	8
Nombre d'espais esportius	13	15%	73	85%	86	28	51%	27	49%	55
- Complexos esportius	0	0%	42	100%	42	5	100%		0%	5
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	2	17%	10	83%	12	2	10%	19	90%	21
- Centres docents amb instal·lacions esportives	11	33%	22	67%	33	21	72%	8	28%	29
Superfície d'espais esportius	5.031	8%	54.261	92%	59.292	19.138	62%	11.825	38%	30.963
- Complexos esportius	0	0%	31.727	100%	31.727	1.907	100%	0	0%	1.907
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	1.408	19%	6.021	81%	7.429	8.555	56%	6.610	44%	15.165
- Centres docents amb instal·lacions esportives	3.623	18%	16.513	82%	20.136	8.676	62%	5.215	38%	13.891
M²/per habitant	0,2		1,8		2,0	0,5		0,3		0,8

Les característiques específiques dels espais esportius ens ajuden a definir encara més les diferents característiques inicials del parc d'equipaments de les dues ciutats. A Vic, les entitats privades oferien fins a deu tipus diferents d'espais esportius, només tenien el dèficit de no disposar d'un pavelló, equipament que aportava el Patronat Municipal d'Esports. Als centres docents la diferència entre les públiques i les privades estava en l'existència de camps grans en els centres privats i un major nombre de pistes poliesportives.

A Sant Feliu de Llobregat, el nombre d'espais esportius de la xarxa privada era superior a la pública, però les característiques dels espais públics eren molt més determinants que el nombre, ja que el sector privat disposava de cinc tipus d'espais esportius—pistes poliesportives, de tennis, frontons, sales i un espai esportiu singular—però el sector públic disposava de camps de futbol i una piscina coberta. Els espais esportius dels centres docents eren similars, bàsicament sales i pistes poliesportives, entre els centres públics i privats, amb un major nombre en els públics.

Taula 7. 35. Tipus d'espais esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.

	VIC					SANT FELIU				
	Púb.	%	Priv.	%	Total	Púb.	%	Priv.	%	Total
Instal·lacions esportives (IE)										
Espais esportius coberts	1	11%	8	89%	9	3	33%	6	67%	9
Pavellons	1	100%	0	0%	1	0	0%	0	0%	0
Piscines cobertes	0	0%	3	100%	3	1	100%	0	0%	1
Sales	0	0%	5	100%	5	2	25%	6	75%	8
Espais esportius aire lliure	1	2%	41	98%	42	4	25%	12	75%	16
Estadi d'atletisme	0	0%	1	100%	1	0	0%	0	0%	0
Camps grans	0	0%	2	100%	2	2	100%	0	0%	2
Piscines a l'aire lliure	0	0%	6	100%	6	0	0%	0	0%	0
Pistes poliesportives	1	20%	4	80%	5	2	40%	3	60%	5
Pistes de tennis	0	0%	19	100%	19	0	0%	7	100%	7
Frontons	0	0%	3	100%	3	0	0%	2	100%	2
Pistes de petanca	0	0%	6	100%	6	0	0%	0	0%	0
Espais esportius singulars	0	0%	2	100%	2	0	0%	1	100%	1
Espais esportius singulars	0	0%	2	100%	2	0	0%	1	100%	1
Total EE-IE	2	4%	51	96%	53	7	27%	19	73%	26
Espais esportius als centres docents (EE-CD)										
Espais esportius coberts	5	45%	6	55%	11	10	77%	3	23%	13
Sales	5	45%	6	55%	11	10	77%	3	23%	13
Espais esportius aire lliure	6	27%	16	73%	22	9	64%	5	36%	14
Altres espais d'atletisme	1	100%	0	0%	1	1	100%	0	0%	1
Camps grans	0	0%	5	100%	5	2	67%	1	33%	3
Pistes poliesportives	5	31%	11	69%	16	6	60%	4	40%	10
Espais esportius singulars	0	0%	0	0%	0	2	0%	0	0%	2
Espais esportius singulars	0	0%	0	0%	0	2	0	0	0	2
Total EE-CD	11	33%	22	67%	33	21	72%	8	28%	29
Total EE-IE + EE-CD	13	15%	73	85%	86	28	51%	27	49%	55

En definitiva, els primers governs democràtics a Vic i Sant Feliu de Llobregat van iniciar les seves polítiques envers els equipaments esportius amb una situació molt diferent en el sistema esportiu i el sistema educatiu de les seves ciutats. A Vic, el sector privat era el principal actor del sistema esportiu, amb molts i variats equipaments, mentre a Sant Feliu, amb una dotació i varietat d'espais esportius molt més baixa, era el sector públic el que tenia els equipaments esportius més significatius. Els espais esportius dels centres docents estaven reduïts, pràcticament a sales i pistes poliesportives i alguns camps grans que, en algun cas corresponien a esplanades que eren utilitzades com a pati i, en altres, a escoles privades de Vic, eren camps de futbol.

7.2.3.2. La construcció o millora dels equipaments esportius municipals

Des d'aquest diferent punt de partida, l'actuació dels dos ajuntaments en la construcció, millora o rehabilitació dels equipaments esportius municipals durant les tres legislatures va ser la següent:

a) Primera legislatura (1979-1983)

Els dos ajuntaments van iniciar les seves actuacions inversores millorant els equipaments esportius dels centres docents públics, donant prioritat, així, a l'actuació relacionada amb el sistema educatiu que connectaria amb el pagament de monitors i monitores per a que realitzessin l'educació física escolar i promoguessin l'esport extraescolar als centres. Un altre punt similar dels dos municipis va ser el fet de preocupar-se per la pràctica esportiva popular creant circuits de cursa a peu o de "footing" com es denominaven en l'època.

A part d'això, els dos municipis van fer actuacions de millora dels seus equipaments amb objectius diferents. A Vic hi havia un clar objectiu urbanístic amb els inicis de la Zona Esportiva del Mas Osona, ja que era el millor argument per obrir la ciutat cap a l'oest. Aquest va ser el gran projecte inversor iniciat en aquesta legislatura amb la creació d'un camp de futbol i que culminaria en la següent amb la inauguració de l'Estadi Municipal de futbol i l'Estadi Municipal d'atletisme. D'altra banda, les pròpies característiques urbanístiques i socials de la ciutat, amb una superfície territorial considerable i barris disseminats va fer que en aquesta legislatura s'invertís en pistes poliesportives als barris per fomentar l'esport popular. Així però, la principal inversió realitzada durant el primer mandat va ser l'ampliació del Pavelló Municipal d'Esports amb el cobriment de la pista poliesportiva annexa. Amb aquesta actuació s'ampliava el marc de responsabilitats de gestió del Patronat Municipal d'Esports, ja que podia gestionar dos pavellons coberts i el camp de futbol d'entrenament que s'havia realitzat al Mas Osona. A més s'ampliava l'oferta de grans equipaments esportius coberts i que la xarxa privada no disposava.

A Sant Feliu, en la mateixa època, el principal objectiu no va ser urbanístic sinó el de popularitzar l'esport i ampliar el nombre d'equipaments esportius municipals. Dins l'objectiu de popularitzar l'esport cal entendre la principal actuació de la legislatura, la construcció de la piscina olímpica descoberta en els terrenys d'un antic escorxador. Es pal·liava parcialment així, la situació de disposar només d'una piscina municipal però gestionada—i privatitzada—per un club de la ciutat. L'ampliació dels equipaments esportius, per la seva banda, responia a dues necessitats. La millora dels camps existents i la construcció d'un nou camp de futbol responia a la pressió que significava el nombre de clubs de futbol existents a la ciutat. L'altra necessitat era la de disposar d'un recinte tancat per a la realització de les activitats esportives, una greu mancança del sistema esportiu santfeliuenc. Així, en aquesta legislatura s'iniciaria el procés de construcció del Palau Municipal d'Esports—la principal inversió, junt amb la piscina olímpica, de les tres legislatures—que culminaria en la següent.

b) Segona legislatura (1983-1987)

La segona legislatura té dues característiques similars en els dos municipis. D'una banda s'inauguren els grans equipaments més simbòlics del període 1979-1991. D'altra, apareix l'actuació inversora al voltant d'un esport que mou principalment a la gent d'edat avançada, la petanca.

A Vic s'inauguren els dos equipaments més emblemàtics construïts a la Zona Esportiva del Mas Osona, l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme Josep Mª Pallàs mentre a Sant Feliu de Llobregat es posa en marxa el Palau Municipal d'Esports. En conseqüència, el sistema esportiu de les dues ciutats s'enriqueix considerablement en aquest període. A part d'això a la capital osonenca el principal focus d'atenció de l'actuació inversora estava situat en el Mas Osona, on a més dels dos grans equipaments es van construir dos nous camps de futbol. També es va inaugurar una pista poliesportiva al barri de Sentfores, que havia estat projectada en l'anterior mandat i es va remodelar el Pavelló Municipal d'Esports-1 per acollir el Mundialet de Bàsquet de 1986.

A Sant Feliu de Llobregat, al marge de la posada en marxa del Palau, les prioritats van estar en la remodelació de la Zona Esportiva on, a part de crear dotze pistes de petanca, es va adequar una de les pistes poliesportives per poder-hi realitzar hoquei patins. També es va millorar la piscina olímpica. En aquest període es va construir una pista

poliesportiva en un centre escolar i es va començar a dissenyar el futur Parc Esportiu de Les Grasses que s'inauguraria després de 1991.

En definitiva, el segon mandat serveix per recollir el fruit planificador de la primera legislatura posant en marxa els grans equipaments esportius de les dues ciutats i per ampliar i millorar els equipaments existents. A Vic potenciant la concentració d'espais esportius en el Mas Osona, sobre tot de camps per la pràctica del futbol, promovent la pràctica esportiva popular en barris i donant cabuda a l'esport d'alta competició en un pavelló d'esports remodelat. A Sant Feliu també es reforça la concentració d'equipaments en la Zona Esportiva, es construeix un nou espai esportiu escolar, es milloren els equipaments existents i es comença a dissenyar nous equipaments en altres zones de la ciutat.

759

c) Tercera legislatura (1987-1991)

En la tercera legislatura l'actuació de l'Ajuntament de Vic va seguir una tendència continuista: potenciació del Mas Osona, creació de pistes de barri i reparacions i reformes dels pavellons (vestidors, graderies, reparacions de coberta...), aquest cop sense que detectem cap altra motivació especial que no fos l'esportiva. Després d'una legislatura d'impàs, es torna a actuar millorant els equipaments esportius escolars.

A la capital del Baix Llobregat les principals actuacions van estar orientades a remodelar els equipaments existents per donar un millor servei a les entitats esportives que els utilitzaven i a posar la primera pedra del que seria un nou projecte esportiu d'envergadura. Amb aquests objectius, d'una banda es remodela la piscina coberta per poder realitzar competició esportiva oficial, també es remodelen els vestidors de la Zona Esportiva i es repara el sostre del Palau Municipal d'Esports que havia quedat malmès per una calamarsada. El segon objectiu es plasma en l'inici de les primeres obres, que havien estat dissenyades en l'anterior mandat, per construir el Parc Esportiu de Les Grasses, amb l'adquisició dels terrenys i la construcció d'un camp de futbol que substituiria el que s'havia construït en la primera legislatura en el mateix barri i que en la següent legislatura seria complementat amb una pista d'atletisme i un nou camp de futbol amb els serveis complementaris corresponents (vestidors, enllumenat, accessos...)

Així doncs, la tercera legislatura serveix per ampliar i millorar els equipaments esportius municipals existents en els dos municipis i per iniciar un altre projecte inversor significatiu en Sant Feliu de Llobregat.

En resum, l'actuació inversora dels dos ajuntaments en tot el període 1979-1991 va modificar significativament el panorama del sistema esportiu de les dues ciutats.

A Vic, que gaudia d'un important parc d'equipaments esportius privats i un mínim parc municipal, l'Ajuntament va utilitzar una motivació urbanística per crear una gran zona esportiva als afores de la ciutat—el Mas Osona—a més de millorar els equipaments esportius escolars i potenciar la pràctica esportiva popular creant pistes poliesportives, de petanca i un circuit de fúting a la ciutat. A més, va ampliar la possibilitat de fer pràctica esportiva en recintes tancats, construint el Pavelló Municipal d'Esports-2.

A Sant Feliu de Llobregat, que disposava de més instal·lacions esportives municipals però una magra oferta d'equipaments esportius privats a la ciutat, l'Ajuntament va

transformar el sistema esportiu oferint nous equipaments per popularitzar l'esport, amb la construcció d'una piscina olímpica d'estiu, un circuit de fúting i la millora dels esportius escolars; va millorar sensiblement el panorama esportiu al construir un equipament cobert de grans dimensions –el Palau Municipal d'Esports–; va millorar notablement els equipaments existents; i va intentar il·lusionar als ciutadans i ciutadanes amb un nou projecte esportiu a finals d'aquest període, que també servia per actuar urbanísticament en un barri de la ciutat.

Taula 7. 36. Principals actuacions en els equipaments esportius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

760

VIC	SANT FELIU
Primera legislatura	
Construcció de les pistes poliesportives a les escoles Guillem de Mont-rodón i Jaume Balmes	Construcció de pistes poliesportives a les escoles Lahoz Burgos i Modelo
Millora dels equipaments esportius de diversos centres escolars	Millora dels equipaments esportius de diversos centres escolars
Creació i inauguració del Pavelló Municipal d'Esports-2	Millora i construcció d'un nou camp d'entrenament del Camp de Futbol Municipal i construcció del camp de futbol al barri de Les Grasses
Inauguració de la pista poliesportiva del barri de Santa Anna i projecte de creació de la pista del barri de Sentfores	Construcció i inauguració de la Piscina de l'Escorxador
Inicis de creació de la Zona Esportiva del Mas Osona (adquisició de terrenys i inauguració d'un camp de futbol d'entrenament)	Inicis de la construcció del Palau Municipal d'Esports
Inauguració d'un circuit de fúting	Inauguració de dos circuits de fúting
Segona legislatura	
Inauguració de l'Estadi Municipal de Futbol	Inauguració del Palau Municipal d'Esports
Construcció de dos camps de futbol d'entrenament i adequació dels accessos al Mas Osona	Remodelació de la Zona Esportiva Municipal i millores de la piscina olímpica
Inauguració de l'Estadi Municipal d'Atletisme Josep Maria Pallàs	Construcció de pistes de petanca a la Zona Esportiva Municipal
Inauguració de la pista poliesportiva de Sentfores	Construcció d'una pista poliesportiva a l'escola pública Pau Vila
Construcció de pistes de petanca a Santa Anna i Cases del Sindicat	Disseny del projecte del Parc Esportiu de Les Grasses i d'un nou camp de futbol al barri de Falguera
Remodelació del Pavelló Municipal d'Esports-1	
Tercera legislatura	
Millora dels equipaments esportius de diversos centres escolars	Reparació i remodelació de la piscina coberta municipal
Ampliació i millora dels equipaments de la Zona Esportiva del Mas Osona (nou camp de futbol, vestidors, camp de rugby...)	Inici de les obres del Parc Esportiu de Les Grasses
Creació de la pista poliesportiva del carrer Montserrat	Remodelació dels vestidors de la Zona Esportiva Municipal
Reparacions i reformes dels dos pavellons	Reparacions del Palau Municipal d'Esports

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
1ª. Legislatura	<ul style="list-style-type: none"> Construcció i millora d'instal·lacions esportives escolars Creació del Pavelló Municipal d'Esports-2 Pista poliesportiva a Santa Anna Circuit de "footing" Inici obres del Mas Osona 	<ul style="list-style-type: none"> Construcció i millora d'instal·lacions esportives escolars Camps de futbol: millores i construcció d'un nou camp Construcció i inauguració Piscina de l'Escorxador Circuit de "footing" Inici obres Palau Municipal d'Esports
2ª. Legislatura	<ul style="list-style-type: none"> Inauguració Zona Esportiva del Mas Osona Pista poliesportiva a Sentfores Pistes petanca a Santa Anna i Cases del Sindicat Remodelació Pavelló Municipal d'Esports-1 	<ul style="list-style-type: none"> Inauguració Palau Municipal d'Esports Remodelació i millores Zona Esportiva Municipal Pistes petanca a Zona Esportiva Municipal Construcció pista poliesportiva escolar
3ª. Legislatura	<ul style="list-style-type: none"> Millora d'instal·lacions esportives escolars Ampliació i millora Zona Esportiva del Mas Osona Pista poliesportiva al carrer Montserrat Reparacions i reformes Pavellons 	<ul style="list-style-type: none"> Reparacions i reformes Piscina coberta Millores vestidors Zona Esportiva Municipal Reparacions Palau Municipal d'Esports Inici obres Parc Esportiu Les Grasses

Figura 7. 11. Principals actuacions en els equipaments esportius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

7.2.3.3. La inversió municipal en equipaments esportius

Seguint els mateixos criteris amb que hem analitzat anteriorment el pressupost total d'esports analitzem de manera específica la despesa en inversió des de tres perspectives: econòmica, social i política, a les quals afegim una altra perspectiva de caràcter intern, el pes de la inversió en el total del pressupost d'esports, cosa que ens permet matisar la importància política del pressupost total analitzada anteriorment.

A.1. Valor econòmic de la inversió en equipaments esportius

En la taula 7.37 podem veure el valor absolut de la despesa destinada a inversió esportiva dels dos ajuntaments en pessetes i els valors de la inversió en pessetes constants de 1980. També hem afegit el percentatge anual i de cada legislatura respecte la despesa total d'inversió de tot el període.

Taula 7. 37. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes corrents, pessetes en valor constant de 1980 i percentatges sobre el total.

	VIC				SANT FELIU			
	Pessetes valor corrent	% sobre total	Pessetes valor constant 1980	% sobre total	Pessetes valor corrent	% sobre total	Pessetes valor constant 1980	% sobre total
Primera legislatura								
1980	7.415.319	3%	7.415.319	5%	17.028.067	4%	17.028.067	6%
1981	58.798.223	24%	50.860.463	31%	66.223.502	14%	57.283.329	20%
1982	22.709.251	9%	17.327.158	11%	56.962.091	12%	43.462.075	15%
Total	88.922.793	36%	75.602.940	46%	140.213.660	29%	117.773.471	41%
Mitjana	29.640.931	12%	25.200.980	15%	46.737.887	10%	39.257.824	14%
Segona legislatura								
1983	0	0%	0	0%	82.165.917	17%	55.954.990	19%
1984	93.999.760	38%	57.527.853	35%	15.000.000	3%	9.180.000	3%
1985	3.000.000	1%	1.689.000	1%	43.727.230	9%	24.618.429	8%
1986	11.646.801	5%	6.021.396	4%	7.676.000	2%	3.968.492	1%
1987	0	0%	0	0%	12.230.560	3%	6.005.205	2%
Total	108.646.561	43%	65.238.250	40%	160.799.707	34%	99.727.116	34%
Mitjana	21.729.312	9%	13.047.650	8%	32.159.941	7%	19.945.423	7%
Tercera legislatura								
1988	0	3%	4.051.109	2%	20.156.320	4%	9.433.158	3%
1989	93.999.760	8%	8.496.733	5%	28.400.000	6%	12.439.200	4%
1990	3.000.000	10%	9.983.418	6%	65.828.124	14%	26.989.531	9%
1991	11.646.801	0%	0	0%	62.118.518	13%	24.039.866	8%
Total	52.404.948	21%	22.531.259	14%	176.502.962	37%	72.901.755	25%
Mitjana	13.101.237	5%	5.632.815	3%	44.125.741	9%	18.225.439	6%
Període 1980-1991								
Total	249.974.302	100%	163.372.449	100%	477.516.329	100%	290.402.342	100%
Mitjana	20.831.192	8%	13.614.371	8%	39.793.027	8%	24.200.195	8%

Una primera conclusió és que la despesa total d'inversió en equipaments esportius de Sant Feliu de Llobregat va ser molt més elevada que la de Sant Vic. En el total del període estudiat, els recursos pressupostaris de la capital del Baix Llobregat gairebé doblen els de la capital osonenca. Les xifres són superiors també en cada una de les legislatures. La mitjana anual és pràcticament el doble en el conjunt del període i totes les mitjanes anuals de cada legislatura de Sant Feliu superen les de Vic.

Si analitzem per períodes anuals, les xifres ens indiquen que a Vic la despesa més important se situa entre 1981 i 1984 on s'acumula el 70% de la inversió de tot el període i coincideix amb la creació del Pavelló Municipal d'Esports-2 i la construcció de la Zona Esportiva del Mas Osona. En canvi, a Sant Feliu es delimiten dos períodes inversors. El primer també està a cavall de la primera i la segona legislatura, entre 1981 i 1983 moment en què s'inverteix en la construcció de les piscines de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports. Aquest període representa el 43% del total inversor. La segona etapa es produeix en els anys 1990 i 1991, que representen el 27% de la inversió total i que es destinen a reformes dels equipaments existents i la construcció de la primera fase del Parc esportiu de Les Grasses.

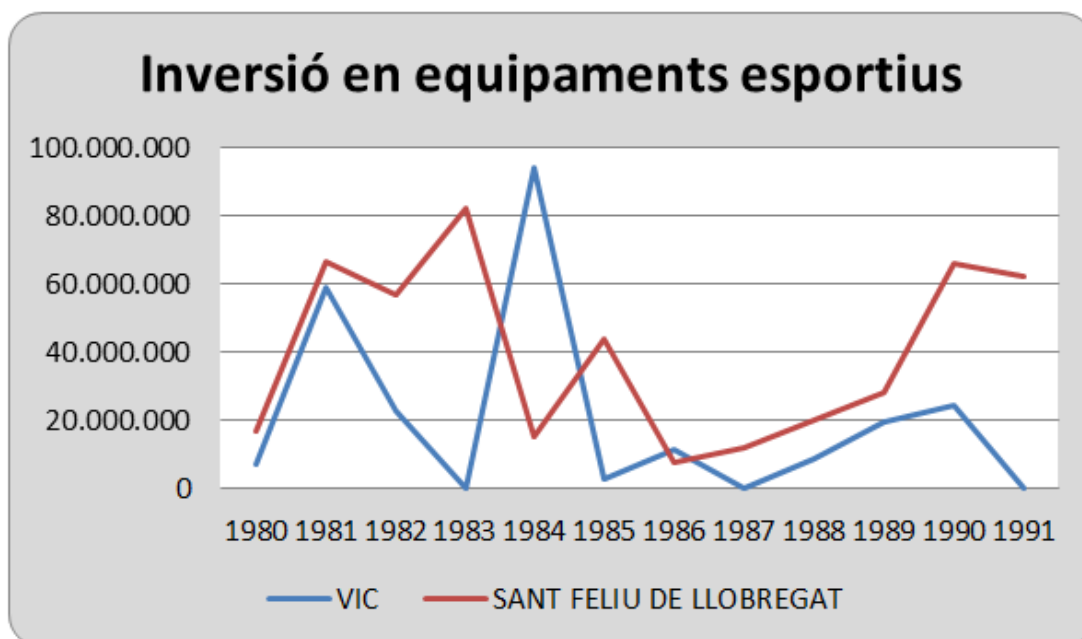

Figura 7. 12. Inversió en equipaments esportius dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat (1980-1991)

En pessetes constants de 1980 es posa de manifest la importància dels primers períodes inversors dels dos ajuntaments. A Vic, l'etapa inversora entre 1980 i 1984 va significar el 81% de la despesa constant, mentre a Sant Feliu el mateix període va representar el 63% de la despesa.

A.2. Valor social de la inversió en equipaments esportius

En relació amb la grandària de les poblacions, la despesa total inversora de Sant Feliu també va ser superior a la despesa inversora per habitant de Vic en el conjunt de tot el període, 12.588 pessetes per habitant per 8.429, respectivament. La despesa per habitant anual de cada legislatura també va ser superior en cada cas en Sant Feliu, i en cada municipi les mitjanes anuals van seguir el mateix ordre que en les despeses totals. Tenint en compte la inflació anual, els paràmetres de la despesa per habitant són els mateixos que amb la despesa en valor corrent, tot i que és significatiu el descens de les xifres, tant totals com per cada legislatura. Així, en valors constants de 1980, la inversió total feta per Sant Feliu va ser de 7.636 pessetes per habitant per 5.488 a Vic.

Taula 7. 38. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant en valor corrent i pessetes per habitant en valor constant de 1980.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	Ptes./habitant valor corrent	Ptes./habitant valor constant 1980	Ptes./habitant valor corrent	Ptes./habitant valor constant 1980
Primera legislatura				
1980	247	247	453	453
1981	1.950	1.687	1.743	1.507
1982	749	571	1.474	1.125
Total	2.946	2.505	3.670	3.085
Mitjana	982	835	1.223	1.028
Segona legislatura				
1983	0	0	2.145	1.461
1984	3.166	1.938	389	238
1985	101	57	1.138	641
1986	407	211	205	106
1987	0	0	317	155
Total	3.674	2.205	4.195	2.602
Mitjana	735	441	839	520
Tercera legislatura				
1988	300	140	535	250
1989	671	294	751	329
1990	837	343	1.740	714
1991	0	0	1.697	657
Total	1.808	777	4.723	1.949
Mitjana	452	194	1.181	487
Període 1980-1991				
Total	8.429	5.488	12.588	7.636
Mitjana	702	457	1.049	636

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals.

A.3. Valor polític de la inversió en equipaments esportius i valor intern dins esports

La importància política de les inversions en esports respecte les inversions municipals totals va ser també superior a Sant Feliu de Llobregat. En el total del període 1980-1991, la despesa inversora esportiva va significar l'11,2% mentre a Vic només va representar el 5%. La mitjana dels percentatges anuals es va situar en el 18,5% en la capital del Baix Llobregat i el 9,2% en l'osonenca.

Anualment 1980 a Vic i 1983 a Sant Feliu van ser els exercicis pressupostaris on la despesa inversora en esports va tenir major protagonisme. En el cas de Vic, amb un 46,2% de la inversió total, no és tant per les grans obres esportives sinó per la construcció de pistes poliesportives escolars en un moment en què l'Ajuntament de Vic no va fer una gran despesa inversora. A Sant Feliu, la despesa generada per la construcció del Palau Municipal d'Esports més alguns aspectes de la piscina de l'Escorxador van fer que l'any 1983 la inversió en esports fos el 59,9% del total de la inversió municipal.

Per legislatures queda molt clar l'important paper de la inversió esportiva en el primer mandat de les dues ciutats que en la suma anual van arribar al 29,8% i el 15,1% a Sant Feliu i Vic, respectivament. Després, el pes relatiu de la inversió esportiu va anar

disminuint, sobre tot a Vic que es va situar en el 5,4% en la segona legislatura -amb dos anys sense pressupostos per a inversió- i el 2,2% en la tercera. A Sant Feliu els totals del segon i el tercer mandat van significar el 14,3% i l'11,2%, respectivament.

D'altra banda, dins el total del pressupost d'esports la despesa d'inversions va ocupar uns percentatges molt elevats entre 1980 i 1984

Taula 7. 39. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en relació al total de la inversió municipal i en relació al total del pressupost d'esports.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	Inversió esports / Total inversió	Inversió / Total pressupost	Inversió esports / Total inversió	Inversió / Total pressupost
Primera legislatura				
1980	46,2%	51,7%	24,8%	74,1%
1981	16,8%	83,1%	35,5%	88,0%
1982	10,2%	65,3%	26,5%	79,9%
Total	15,1%	74,2%	29,8%	82,7%
Mitjana	24,4%	66,7%	28,9%	80,7%
Segona legislatura				
1983	0,0%	0,0%	59,9%	80,6%
1984	25,0%	85,4%	7,7%	36,9%
1985	0,6%	15,1%	18,1%	59,1%
1986	3,9%	36,8%	2,2%	18,6%
1987	0,0%	0,0%	6,1%	25,0%
Total	5,4%	54,1%	14,3%	52,4%
Mitjana	5,9%	27,5%	18,8%	44,0%
Tercera legislatura				
1988	1,6%	23,1%	10,0%	30,7%
1989	3,6%	31,7%	2,0%	35,1%
1990	2,7%	34,0%	9,3%	43,2%
1991	0,0%	0,0%	19,8%	39,9%
Total	2,2%	23,7%	6,6%	38,8%
Mitjana	2,0%	22,2%	10,3%	37,2%
Període 1980-1991				
Total	5,0%	46,1%	11,2%	51,3%
Mitjana	9,2%	35,5%	18,5%	50,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals.

En conclusió, des de la perspectiva econòmica, la principal actuació inversora dels dos ajuntaments es va concentrar en la primera meitat dels anys vuitanta, amb l'actuació de millora dels equipaments esportius escolars i la construcció dels nous grans equipaments municipals de les dues ciutats. Les xifres absolutes i l'indicador de despesa inversora per habitant donen una diferència molt elevada de recursos a favor de Sant Feliu, però cal matisar que la capital del Baix Llobregat estava iniciant un nou projecte d'equipament esportiu —el Parc Esportiu de les Grasses— al final de la tercera legislatura.

Des del punt de vista polític es confirma que en la primera legislatura i part de la segona la inversió esportiva va ser molt important per als dos ajuntaments, arribant a xifres, en algun cas, d fins al 60% del total de la inversió municipal. Lògicament, un cop construïts els grans equipaments, el valor polític va minvar molt en les dues ciutats, excepte a Sant Feliu a final de la tercera legislatura. Dins el pressupost total específic d'esports, la inversió va ocupar un percentatge molt elevat en els primers períodes.

7.2.3.4. Els ajuts econòmics d'altres institucions per a la inversió

La Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General de l'Esport o, més endavant, la Secretaria General de l'Esport, i la Diputació de Barcelona van atorgar subvencions per a la construcció o remodelació d'equipaments esportius públics o privats a les dues ciutats.

El total de les xifres ens indiquen que la ciutat de Vic va rebre més ajuts públics per als seus equipaments. En el total de les tres legislatures la capital osonenca va rebre gairebé 149 milions de pessetes, 101.707.600 de la Direcció General de l'Esport i 47.199.702 de la Diputació de Barcelona. La capital del Baix Llobregat va disposar de poc més de 80 milions de pessetes en subvencions, de les quals 53.710.000 van correspondre a ajuts de la Generalitat i 26.910.000 de la corporació provincial. En les taules 6.93 i 6.94 podem veure les entitats destinatàries dels ajuts, el concepte subvencionat, l'import atorgat i l'any d'aprovació.

766

D'aquestes dades en podem treure algunes conclusions interessants. La primera és que el govern de la Generalitat va atorgar a la ciutat de Vic el doble d'ajuts econòmics que a Sant Feliu. El fet de ser una de les ciutats més grans governada per CiU, probablement és un factor explicatiu d'aquella actuació. Curiosament, Sant Feliu també va rebre menys suport econòmic de la Diputació de Barcelona, tot i que aquest es van concentrar totes en la tercera legislatura, moment en què el responsable polític del Servei d'Esports de la Diputació era d'IC.

De la informació obtinguda podem veure que, al marge de l'Ajuntament, les entitats esportives de Vic també van rebre subvencions de la Generalitat per als seus equipaments. És el cas del Club Patí Vic, el Club Tennis Vic i l'OAR Vic. La Unió Esportiva Vic també va ser destinatària d'importants ajuts del govern català, tot i que, en aquest cas, era per a la construcció de l'Estadi Municipal de Futbol, que també va rebre una subvenció de la Diputació. La corporació provincial va ajudar, també a la construcció de l'Estadi Municipal d'Atletisme de Vic.

En la taula 6.92 hem desglossat anualment les subvencions atorgades per les dues institucions exclusivament per a instal·lacions municipals i les hem relacionat amb la inversió municipal. Podem constatar a Vic, la importància del període 1981-1984 en els ajuts rebuts per a la construcció del Pavelló Municipal d'Esports-2, l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme. Aquest període coincideix en gran part en l'etapa del regidor d'esports de Vic com a cap del Servei de Docència i Investigació de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat, un aspecte que cal tenir en compte. En canvi, l'altre període de subvencions del govern català a l'Ajuntament de Vic es va produir a finals de la tercera legislatura i adreçat a la remodelació de pistes poliesportives escolars. Els ajuts de la Generalitat a l'Ajuntament de Sant Feliu es van concentrar en el Palau Municipal d'Esports, en la segona legislatura, i en el condicionament de la piscina coberta en la tercera, concepte subvencionat també per la Diputació, a més dels vestidors de la Zona Esportiva Municipal.

Taula 7. 40. Inversió municipal i subvencions de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport per a equipaments municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
	Inversió municipal	Subvencions DGE/SGE	Subvencions Diputació Barcelona	Inversió municipal	Subvencions DGE/SGE	Subvencions Diputació Barcelona
Primera legislatura						
1980	7.415.319			17.028.067		
1981	58.798.223	20.000.000		66.223.502		
1982	22.709.251	3.436.000		56.962.091		
Segona legislatura						
1983	0	38.000.000	12.100.000	82.165.917	36.000.000	
1984	93.999.760	16.134.600	28.300.000	15.000.000		
1985	3.000.000		3.000.000	43.727.230		
1986	11.646.801		3.799.702	7.676.000		
1987	0			12.230.560		
Tercera legislatura						
1988	0			20.156.320		9.310.000
1989	93.999.760			28.400.000		7.600.000
1990	3.000.000	2.650.000		65.828.124	17.010.000	10.000.000
1991	11.646.801	11.700.000		62.118.518		
Total	249.974.302	91.920.600	47.199.702	477.516.329	53.010.000	26.910.000

Taula 7. 41 Subvencions per a equipaments esportius de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

VIC				SANT FELIU DE LLOBREGAT			
ENTITAT DESTINATARIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT	ENTITAT DESTINATARIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT
Primera legislatura				Primera legislatura			
Ajuntament de Vic	1981	Sala triple polivalent	20.000.000				
Patronat Municipal d'Esports	1982	Pista poliesportiva i vestidors	3.436.000				
Club Patí Vic	1982	Pista poliesportiva i condicionaments varis	3.186.000				
			Total				0
			26.622.000				
Segona legislatura				Segona legislatura			
Ajuntament de Vic	1983	Pistes d'atletisme	38.000.000	Ajuntament de Sant Feliu	1983	Sala triple polivalent	36.000.000
Unió Esportiva Vic	1984	Camp de futbol	16.134.600	Cooperativa escolar Mestral	1984	Enllumenat pista i equipament	700.000
Club Patí Vic	1985	Dues pistes de tennis	3.000.000				
Club Tennis Vic	1986	Pista de tennis	1.140.000				
O.A.R. Vic	1987	Tancament camp de futbol	461.000				
			Total				36.700.000
			58.735.600				
Tercera legislatura				Tercera legislatura			
Club Patí Vic	1990	Remodelatge pistes de tennis núm. 5 i 6	2.000.000	Ajuntament de Sant Feliu	1990	Condicionament piscina coberta	17.010.000
Ajuntament de Vic	1990	Reforma i tancament camp de futbol del col·legi públic Sant Miquel dels Sants	2.650.000				
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva número 2 del col·legi públic Dr. Salarich	2.600.000				
Ajuntament de Vic	1991	Reforma vestidors pista poliesportiva del col·legi públic Dr. Salarich	1.500.000				
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva del col·legi públic Guillem de Mont-rodón	1.800.000				
Ajuntament de Vic	1991	Reforma pista poliesportiva del col·legi públic Jaume Balmes	2.500.000				
Ajuntament de Vic	1991	Pista poliesportiva carrer Montserrat	3.300.000				
			Total				17.010.000
			16.350.000				
TOTAL			101.707.600	TOTAL			53.710.000

Font: Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya

Taula 7. 42. Subvencions per a equipaments esportius de la Diputació provincial de Barcelona a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

VIC				SANT FELIU DE LLOBREGAT			
ENTITAT DESTINATÀRIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT	ENTITAT DESTINATÀRIA	ANY	CONCEPTE	IMPORT
Segona legislatura				Segona legislatura			
Unió Esportiva Vic	1983	Camp de futbol	12.100.000				
Ajuntament de Vic	1984	Pista d'atletisme amb vestidors	28.300.000				
Ajuntament de Vic	1985	Pista d'atletisme amb vestidors	3.000.000				
Ajuntament de Vic	1986	Reforma paviment pista municipal coberta	3.799.702				
		Total	82.299.404			Total	0
Tercera legislatura				Tercera legislatura			
				Ajuntament de Sant Feliu	1988	Reparació piscina coberta 1ª Fase	9.310.000
				Ajuntament de Sant Feliu	1989	Adaptació normativa piscina coberta	7.600.000
				Ajuntament de Sant Feliu	1990	Vestidors Zona Esportiva Municipal	10.000.000
		Total	0			Total	44.510.000
TOTAL			47.199.702	TOTAL			89.020.000

Font: Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona.

7.2.3.5. El mapa municipal d'equipaments esportius al 1991

a) Els equipaments esportius públics

El resultat final de l'actuació municipal va fer que la dotació d'equipaments esportius en els dotze anys transcorreguts augmentés considerablement a les dues ciutats. A Vic es va passar d'un sol equipament esportiu municipal a disposar de nou equipaments de propietat pública, sense comptar els centres docents. El creixement més espectacular va ser producte de la construcció de la Zona Esportiva del Mas Osona, amb l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme i els equipaments complementaris. La remodelació de la pista per convertir-la en el Pavelló Municipal-2, i la construcció de pistes poliesportives i de petanca als barris, a més del circuit de fúting van ser les aportacions municipals a la xarxa d'equipaments esportius de la ciutat, a les que hauríem d'afegir les millores en els espais esportius de les escoles públiques.

El nombre d'espais esportius a les instal·lacions municipals va passar a ser 23, que sumats a l'augment d'espais als centres docents van fer un total de 50 espais, per 13 que hi havia a 1979. Tot això va implicar un gran augment de la superfície esportiva de propietat pública, que va passar de 5.051 m² a 66.270 m², tretze vegades superior.

Taula 7. 43. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius públics existents a Vic l'any 1991.

INSTAL·LACIONS MUNICIPALS	ESP AIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Pavelló Municipal d'Esports -1	Pavelló -6/Sala mitjana -2	1	800
Pavelló Municipal d'Esports -2	Pavelló -4/Sala barri	1	1.215
Zona Esportiva Mas Osona		13	47.637
Estadi Municipal de futbol	Camp de futbol -1	1	9.440
	Camp de futbol -4	1	4.560
	Camp de futbol -4	1	4.560
	Esplanada -4	1	1.500
	Camp de rugby	1	11.700
Estadi Municipal d'atletisme J.M Pallàs	Pista d'atletisme de 400 m.	1	4.000
	Recta curses d'atletisme	1	560
	Zona de salts.	1	1.196
	Rectes de salts	1	916
	Zona de llançament d'atletisme	1	7.409
	Altres espais longitudinals	1	1.500
	Sales amb equipaments (2)	2	296
Pista poliesportiva de Sentfores (La Guixa)	Pista poliesportiva -4	1	968
Pista poliesportiva de Santa Anna	Pista poliesportiva -9	1	608
Pista poliesportiva Montserrat	Pista poliesportiva 4	1	968
Pistes de petanca a Santa Anna	Pistes de petanca	2	117
Pistes de petanca a Les Cases del Sindicat	Pistes de petanca	2	95
Circuit de fúting		1	
Espais Esportius Municipals (EEMUN)		23	52.408
ESCOLES D'EDUCACIÓ GENERAL BÀSICA			
Escola Pública Doctor Joaquim Salarich		3	1.920
	Pista poliesportiva -6	2	1.520
	Sala especialitzada -4	1	400
Escola Pública Guillem de Mont-rodón		4	1.215
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Altres pistes petites	1	250
	Sala especialitzada -4	1	160

	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Jaume Balmes		2	657
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Montseny		2	657
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -7	1	45
Escola Pública Sant Miquel dels Sants	Altres pistes petites	1	264
Escola Pública Sentfores	Esplanada-5	2	2.000
C.Pb. Andersen (el 1979 era privada i el 1988 va passar a pública)		3	2.045
	Esplanada -5	2	2.000
	Sala especialitzada -7	1	45
Espais Esportius als Centres Docents d'EGB (EE-CDPUB-EGB)		17	8.758
INSTITUTS DE BATXILLERAT O FORMACIÓ PROFESSIONAL			
Institut Jaume Callís		4	2104
	Pista poliesportiva -6	1	768
	Sala especialitzada -6	1	72
	Esplanada -5	1	1.000
	Altres pistes petites	1	264
Institut Politècnic		6	3.000
	Esplanada -5	2	2.000
	Pista poliesportiva -6	1	768
	Sala especialitzada -4	1	160
	Sala especialitzada -6	1	72
	Altres espais d'atletisme	1	
Espais Esportius als Instituts (EE-CDPUB-INS)		10	5.104
Espais Esportius Públics (EEPUB)		50	66.270

A Sant Feliu l'augment d'instal·lacions va ser menor. De disposar de tres equipaments repartits per la ciutat es va passar a tenir-ne set, amb un circuit de fúting, un nou camp de futbol, i dues grans instal·lacions, la piscina de l'Escorxador, a l'aire lliure i de dimensions olímpiques i el Palau Municipal d'Esports. La ciutat seguia tenint un complex esportiu—la Zona Poliesportiva Municipal— que havia ampliat el nombre d'espais esportius amb dotze pistes de petanca i que, de fet, pràcticament formaven un sol equipament amb el Camp de futbol municipal. Tot i tenir la piscina coberta, les dimensions d'aquest complex no el feien comparable amb el de Vic, amb una superfície molt més gran. En total, de 19.138 m² d'espais esportius públics es va passar a 36.048m², és a dir, gairebé el doble.

Taula 7. 44. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius públics existents a Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.

INSTAL·LACIONS MUNICIPALS	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Zona Poliesportiva Municipal		17	2.433
	Pista poliesportiva -6	2	1.520
	Piscina esportiva -6C (coberta)	1	312
	Sala especialitzada -7	1	45
	Altra sala petita	1	30
	Pistes de petanca	12	526
Camp de futbol municipal	Camp de futbol - 4	1	4.560
Camp de futbol Modelo	Esplanada -1	1	3.995
Camp de futbol Les Grasses	Camp de futbol - 4	1	4.560
Piscina Municipal de l'Escorxador		2	1.275
	Piscina polivalent -1	1	1.050
	Piscina clapoteig -1	1	225
Palau Municipal d'Esports		3	1.445
	Pavelló 4/Sala barri	1	1.215
	Sala polivalent -2	1	200
	Altra sala petita	1	30
Circuit de footing		1	
Espais Esportius Municipals (EEMUN)		26	18.268
ESCOLES D'EDUCACIÓ GENERAL BÀSICA			
C.Pb. Antoni Gaudí		4	1.574
	Pista poliesportiva -7	2	1.224
	Sala polivalent -2	1	200
	Sala especialitzada -4	1	150
C.Pb. J. Montmany		4	2.352
	Pista poliesportiva -5	2	2.167
	Sala especialitzada -4	1	150
	Altres sales petites	1	26
C.Pb. Modelo		5	3.232
	Pista poliesportiva -3	1	1.056
	Sala especialitzada -4	1	150
	Altres sales petites	1	26
	Esplanada -5	2	2.000
C.Pb. Mestre Esteve		3	2.326
	Pista poliesportiva -5	2	2.167
	Sala especialitzada -4	1	150
C.Pb. Salvador Espriu	Pista poliesportiva -6	2	1.520
C.Pb. Pau Vila		2	2.056
	Pista poliesportiva -3	1	1.056
	Esplanada -5	1	1.000
C.Pb. Lahoz Burgos	Pista poliesportiva -7	1	612
C.Pb. Can Fargas	Esplanada -5	1	1.000
C.Pb. Gegant del Pi	Sala especialitzada -6	1	72
C.Pb. Jaume Balmes		2	762
	Pista poliesportiva -7	1	612
	Sala especialitzada -4	1	150
Espais Esportius als Centres Docents d'EGB (EE-CDPUB-EGB)		25	15.506
INSTITUTS DE BATXILLERAT O FORMACIÓ PROFESSIONAL			
Institut de Batxillerat Sant Feliu		4	2.274
	Pista poliesportiva -5	2	2.167
	Sala especialitzada -6	1	72
	Altres sales petites	1	26
Espais Esportius als Instituts (EE-CDPUB-INS)		4	2.274
Espais Esportius Públics (EEPUB)		55	36.048

b) Els equipaments esportius privats

El creixement de la xarxa d'equipaments esportius privats a les dues ciutats no va ser tan espectacular com la dels equipaments municipals. De fet, a Vic va disminuir la superfície

total d'espais esportius, ja que durant aquest període va desaparèixer el camp de futbol particular que utilitzava la Unió Esportiva Vic pel pla urbanístic que va donar lloc a la creació de la Zona del Mas Osona. També van deixar de funcionar les piscines de Can Martra. La principal novetat va ser la construcció d'un pavelló al Club Patí Vic, que tindria un paper important en la realització dels Jocs Olímpics de 1992.

Taula 7. 45. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius privats existents a Vic l'any 1991.

INSTAL·LACIONS PRIVADES	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Estadi Torras i Bages		5	14.554
	Camp de futbol - 4	1	4.560
	Estadi atletisme 300m. 4c.	1	9.100
	Piscina recreativa - 4 (cobertes amb globus)	2	834
	Altres piscines petites (aire lliure)	1	60
Club Patí Vic		11	6.374
	Pavelló 6/Sala mitjana -2	1	800
	Piscina esportiva -6C (coberta)	1	312
	Piscina polivalent 1 (aire lliure)	1	1.050
	Piscina de clapeiteig -5 (aire lliure)	1	125
	Pistes tennis	4	1.944
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Sala especialitzada -4	1	150
	Frontó	1	585
Club Tennis Vic (a Gurb)		29	14.191
	Pistes de tennis	18	11.664
	Frontons	2	1.170
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Piscina recreativa -4 (aire lliure)	1	312
	Pistes de petanca	6	285
	Camp de tir	1	
Pista poliesportiva L'Habitat Catalunya	Altres pistes petites	1	300
Pista poliesportiva L'Habitat Puigmal	Altres pistes petites	1	300
Gimnàs Do San Lee	Sala especialitzada -5	1	100
Gimnàs Randori	Sala especialitzada -5	1	100
Gimnàs Pratdesaba	Sala especialitzada -6	1	72
Judo Vic	Sala especialitzada -6	1	72
Club Modelisme Osona	Altres espais singulars	1	
	Espais Esportius Privats (EEPRM)	52	36.063
CENTRES DOCENTS PRIVATS			
Col·legi Puigllat		4	3.955
	Esplanada -2	1	3.000
	Sala especialitzada -4	1	150
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Sala especialitzada -7	1	45
Col·legi Ntra. Sra. del Carme (Escorial)		4	2.596
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Altres pistes petites	1	264
	Esplanada -4	1	1.500
	Sala especialitzada -6	1	72
Col·legi del Pare Coll		5	2.760
	Pista poliesportiva -10	2	720
	Esplanada -5	1	1.000
	Pista poliesportiva -4	1	968
	Sala especialitzada -6	1	72
Col·legi del Sagrat Cor de Jesus		3	1.518
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Pista poliesportiva -9	1	608
	Sala especialitzada -4	1	150
Col·legi Sant Miquel dels Sants		3	5.780
	Pista poliesportiva -6	1	760
	Camp de futbol -4	1	4.560
	Sala especialitzada -5	1	100

	Pista poliesportiva -10	1	360
Col·legi Santa Caterina de Siena	Altres pistes petites	2	528
Acadèmia Maurici Izern		2	309
	Altres pistes petites	1	264
	Sala especialitzada -7	1	45
Espais Esportius als Centres Docents Privats (EE-CDPRM)		23	17.446
Espais Esportius Privats (EEPRM)		75	53.509

A Sant Feliu el pes de les instal·lacions esportives privades es va mantenir estable i el seu protagonisme en el sistema esportiu local va continuar sent escàs. En canvi, els centres docents privats van tenir un augment en nombre d'espais esportius.

774

Taula 7. 46 Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius privats existents a Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.

INSTAL·LACIONS PRIVADES	ESPAIS ESPORTIUS (EE)	NºEE	M²EE
Tennis Sant Jordi		9	4.860
	Pistes tennis	6	3.888
	Frontons	2	672
	Altra pista petita	1	300
Casino Santfeliuenc		2	400
	Sala especialitzada 5	1	100
	Altra pista petita	1	300
Unió Coral		2	360
	Pista poliesportiva -10	1	
	Altres espais singulars	1	
Pista Poliesportiva Hoechst	Pista tennis	1	648
Gimnàs Chois Wang		2	62
	Sala especialitzada -8	1	32
	Altra sala petita	1	30
Gimnàs Guanche Canario	Sala especialitzada -4	1	150
Gimnàs Judokas	Sala polivalent -3	1	100
Gimnàs Yin	Altra sala petita	1	30
Espais Esportius Privats (EEPRM)		19	6.610
CENTRES DOCENTS PRIVATS			
E.Pv. Bon Salvador		4	1.405
	Pista poliesportiva 6	1	760
	Altra pista petita	1	300
	Sala polivalent 1	1	300
	Sala especialitzada 7	1	45
E.Pv. Virsa		4	3.810
	Pista poliesportiva 10	1	360
	Altra pista petita	1	300
	Esplanada 2	1	3.000
	Sala especialitzada 4	1	150
E.Pv. Verge de la Mercè		3	792
	Pista poliesportiva 10	2	720
	Sala especialitzada 6	1	72
E.Pv. Mestral	Pista poliesportiva 4	1	968
Espais Esportius als Centres Docents Privats (EE-CDPRM)		12	6.975
Espais Esportius Privats (EEPRM)		31	13.585

c) La xarxa conjunta d'equipaments

La situació dels equipaments esportius a la ciutat l'any 1991 presentava aquesta panoràmica.

A Vic, la relació entre instal·lacions públiques i privades s'havia igualat, fins i tot amb un percentatge lleugerament major a les públiques. El nombre total d'espais esportius seguia sent major als equipaments privats, però la situació s'havia equilibrat molt i la

superfície que ocupaven aquests espais s'havia capgirat com un mitjà amb l'existència del Mas Osona que feia que els metres quadrats d'espais esportius fossin superiors als privats. En relació amb la població, la superfície esportiva s'havia multiplicat per dos, arribant als 4m² per habitant.

A Sant Feliu de Llobregat s'havia consolidat la predominança del sector públic, que disposava de més equipaments, més espais i més superfície esportiva que el sector privat. L'increment de superfície respecte la població també va ser important, sobretot en els espais públics, que van doblar la ràtio per habitant. Tot i així, els metres quadrats d'espais esportius per habitant a Sant Feliu l'any 1991 eren tres cops inferiors als de Vic. Val a dir, però, que el factor urbanístic també era important. Mentre Vic disposava d'un sòl urbà de 7,1 km², Sant Feliu tenia 3,5km².

Taula 7. 47 Tipus d'equipaments esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.

	VIC					SANT FELIU				
	Púb.	%	Priv.	%	Total	Púb.	%	Priv.	%	Total
Equipaments esportius	18	51%	17	49%	35	18	61%	12	39%	30
- Complexos esportius	1	25%	3	75%	4	1	100%	0	0%	1
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	8	53%	7	47%	15	6	47%	8	53%	14
- Centres docents amb instal·lacions esportives	9	56%	7	44%	16	11	73%	4	27%	15
Nombre d'espais esportius	50	40%	74	60%	124	54	64%	31	36%	85
- Complexos esportius	13	22%	45	78%	58	17	100%	0	0%	17
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	10	63%	6	38%	16	9	32%	19	68%	28
- Centres docents amb instal·lacions esportives	27	54%	23	46%	50	28	70%	12	30%	40
Superfície d'espais esportius	66.270	55%	53.509	45%	119.779	36.048	73%	13.585	27%	49.633
- Complexos esportius	47.637	58%	35.119	42%	82.756	2.433	100%	0	0%	2.433
- Instal·lacions esportives (sense centres docents)	4.771	83%	944	17%	5.715	15.835	71%	6.610	29%	22.445
- Centres docents amb instal·lacions esportives	13.862	44%	17.446	56%	31.308	17.780	72%	6.975	28%	24.755
M²/per habitant	2,3		1,9		4,2	1,0		0,4		1,4

El tipus d'espais esportius també es va modificar en els dotze anys transcorreguts, principalment en la xarxa pública de les dues ciutats. El cas més evident és el de Vic, on l'Ajuntament va passar de tenir un pavelló i una pista a ampliar el nombre d'aquest tipus d'equipaments i a disposar de camps de futbol, de rugby, un estadi d'atletisme i altres espais d'aquesta modalitat esportiva, pistes de petanca i un circuit de fúting. El gran dèficit públic seguia sent no disposar de piscines a l'aire lliure o cobertes, però aquesta mancança seguia coberta per la xarxa privada tot i el tancament de les piscines de Can Martra. La principal novetat en el sector privat va ser el pavelló del Club Patí Vic. Als centres docents públics la gran diferència respecte 1979 va ser l'increment del nombre de pistes, camps grans i sales, mentre les escoles privades mantenien un parc bastant estable d'espais esportius.

A Sant Feliu, mentre els espais esportius privats van seguir pràcticament inalterables, la xarxa pública va incorporar com a nous espais, les piscines a l'aire lliure de l'escorxador, el pavelló del Palau Municipal d'Esports i pistes de petanca, a més d'incrementar el nombre de camps de futbol i de sales. Els espais esportius als centres docents van créixer, bàsicament, en nombre de pistes poliesportives, tant a les escoles públiques com a les privades.

Taula 7. 48. Tipus d'espais esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.

	VIC					SANT FELIU				
	Púb.	%	Priv.	%	Total	Púb.	%	Priv.	%	Total
Instal·lacions esportives (IE)										
Espais esportius coberts	4	31%	9	69%	13	4	44%	5	56%	9
Pavellons	2	67%	1	33%	3	1	100%	0	0%	1
Piscines cobertes	0	0%	3	100%	3	1	100%	0	0%	1
Sales	2	29%	5	71%	7	4	29%	5	71%	7
Espais esportius aire lliure	18	31%	41	69%	59	21	62%	13	38%	34
Estadi d'atletisme	1	50%	1	50%	2	0	0%	0	0%	0
Altres espais d'atletisme	5	100%	0	0%	5	0	0%	0	0%	0
Camps grans	5	83%	1	17%	6	3	100%	0	0%	3
Piscines a l'aire lliure	0	0%	4	100%	4	2	100%	0	0%	2
Pistes poliesportives	3	43%	4	57%	7	2	57%	3	43%	7
Pistes de tennis	0	0%	22	100%	22	0	0%	7	100%	7
Frontons	0	0%	3	100%	3	0	0%	3	100%	3
Pistes de petanca	4	40%	6	60%	10	12	100%	0	0%	12
Espais esportius singulars	1	33%	2	67%	3	1	50%	1	50%	2
Espais esportius singulars	1	33%	2	67%	3	1	50%	1	50%	2
Total EE-IE	23	31%	52	69%	75	26	58%	19	42%	45
Espais esportius als centres docents (EE-CD)										
Espais esportius coberts	9	60%	6	40%	15	11	73%	4	27%	15
Sales	9	60%	6	40%	15	11	73%	4	27%	15
Espais esportius aire lliure	18	51%	17	49%	35	18	69%	8	31%	26
Altres espais d'atletisme	1	100%	0	0%	1	0	0%	0	0%	0
Camps grans	7	64%	4	36%	11	4	80%	1	20%	5
Pistes poliesportives	10	43%	13	57%	23	14	67%	7	33%	21
Espais esportius singulars	0	0%	0	0%	0	0	0%	0	0%	0
Espais esportius singulars	0	0%	0	0%	0	0	0%	0	0%	0
Total EE-CD	27	54%	23	46%	50	29	71%	12	29%	41
Total EE-IE + EE-CD	50	40%	75	60%	125	55	64%	31	36%	86

En les figures següents podem observar la ubicació dels equipaments esportius i els centres docents a 1979 i 1991 i la seva evolució. A Vic, la zona oest de la ciutat es va enriquir amb les instal·lacions del Mas Osona i en la zona est es van ubicar majoritàriament les pistes poliesportives de barri, les pistes de petanca i el circuit de footing. Els principals equipaments esportius —el Pavelló Municipal d'Esports, el Club Patí Vic i el Club Tennis Vic— estaven situats als afores, a l'oest de la ciutat. L'únic gran equipament situat al nucli de la població era l'Estadi Torras i Bages. El camp de futbol de la Unió Esportiva Vic desapareixeria en el pla urbanístic de creixement de Vic cap a l'oest. També es pot apreciar que els centres docents privats estaven situats bàsicament en el nucli antic de la ciutat mentre els centres públics estaven majoritàriament en la part exterior del nucli urbà.

A Sant Feliu de Llobregat l'espai urbà on eren els principals equipaments municipals—la Zona Poliesportiva i el Camp municipal de futbol—es va reforçar amb el Palau Municipal d'Esports, mentre els nous espais públics es distribuïen pels barris de la ciutat. La distribució dels altres espais estava bastant repartida, si tenim en compte la reduïda dimensió urbana del municipi, accentuada per la presència de sòl industrial dins el terme municipal.

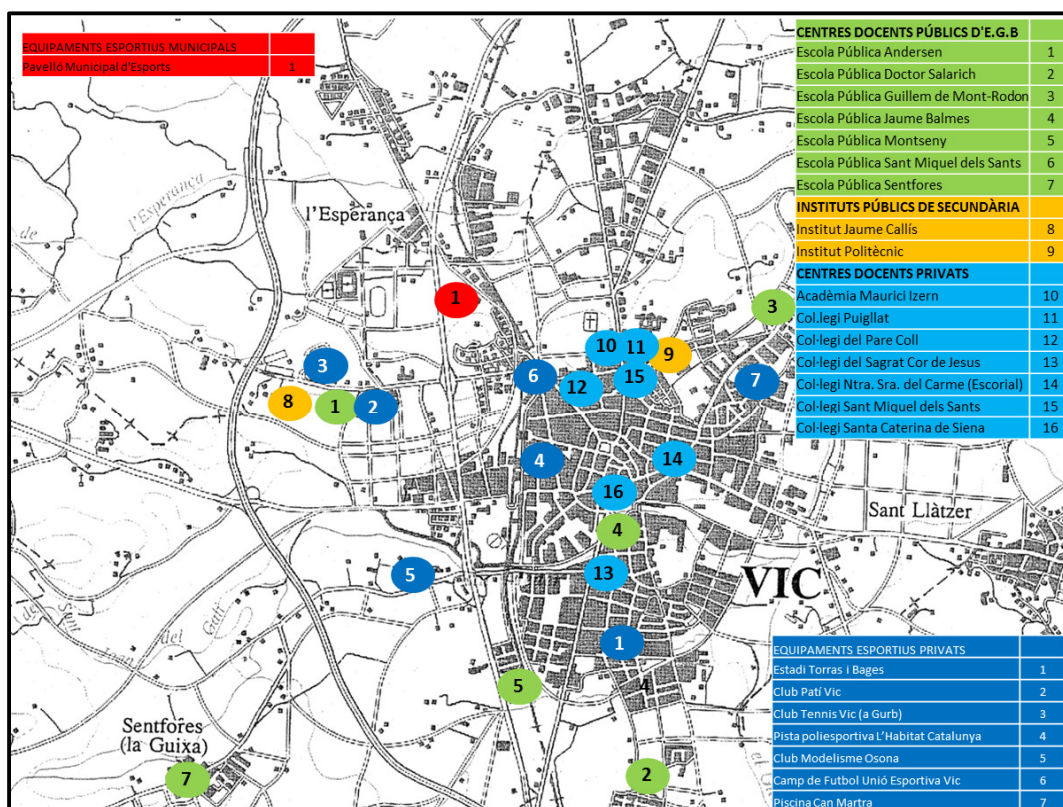

Figura 7. 13. Ubicació dels equipaments esportius a Vic (1979).

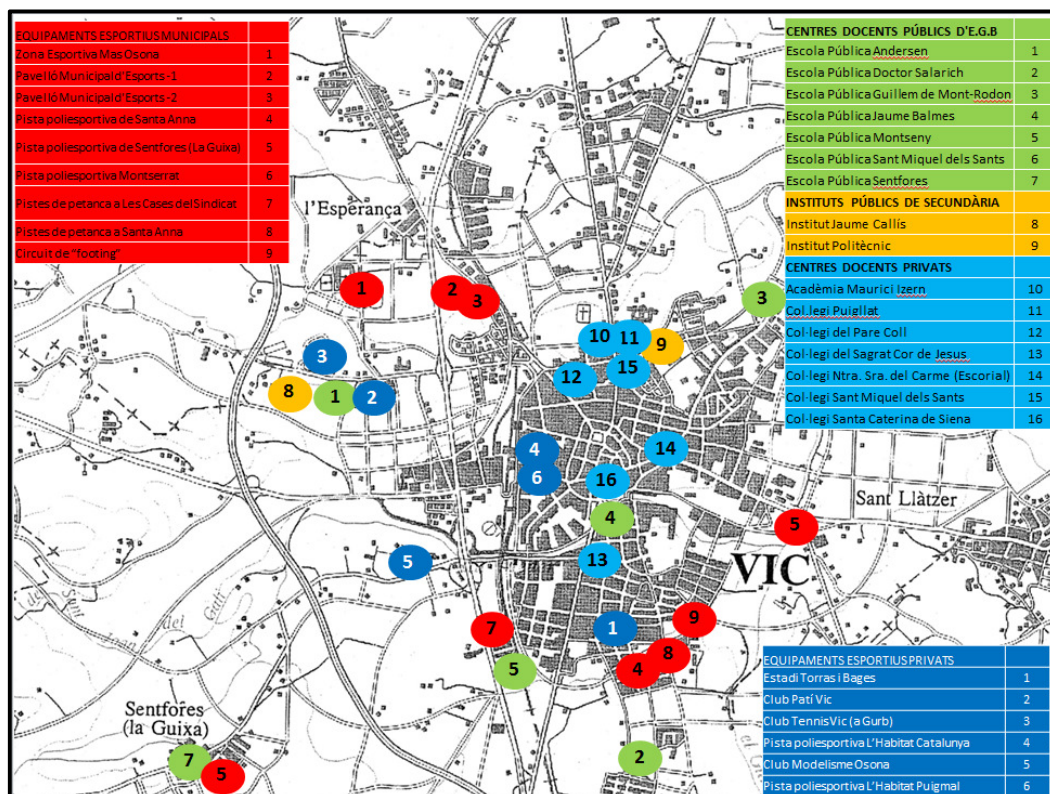

Figura 7. 14. Ubicació dels equipaments esportius a Vic (1991).

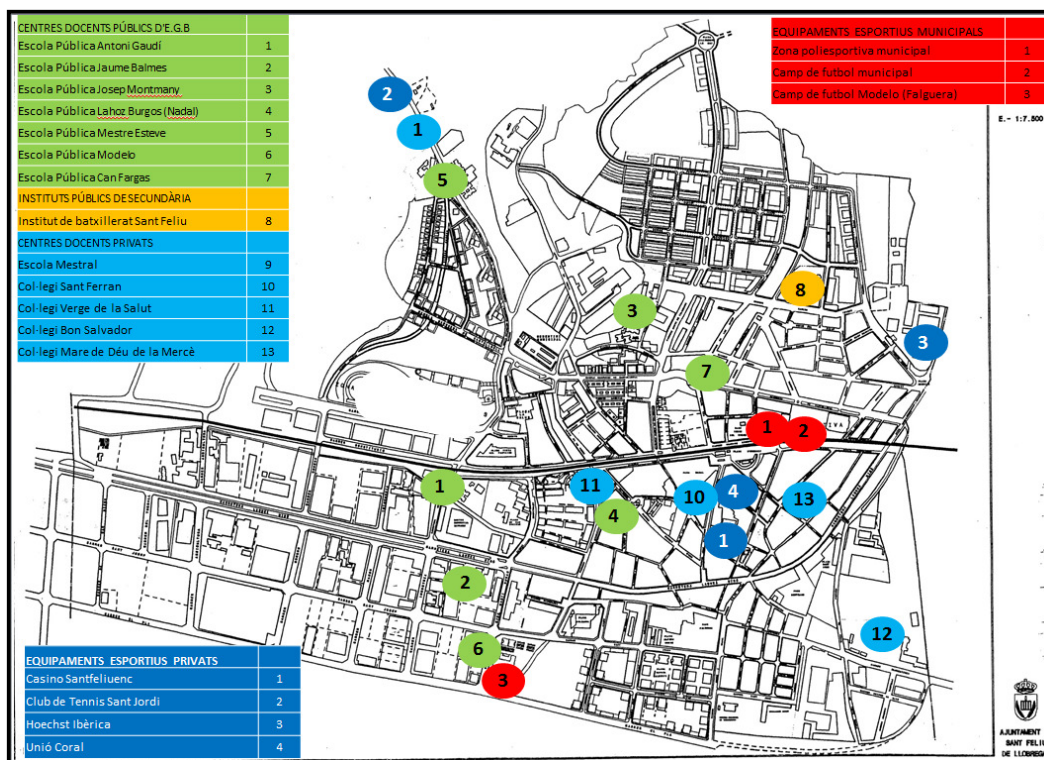

Figura 7. 15. Ubicació dels equipaments esportius a Sant Feliu de Llobregat (1979).

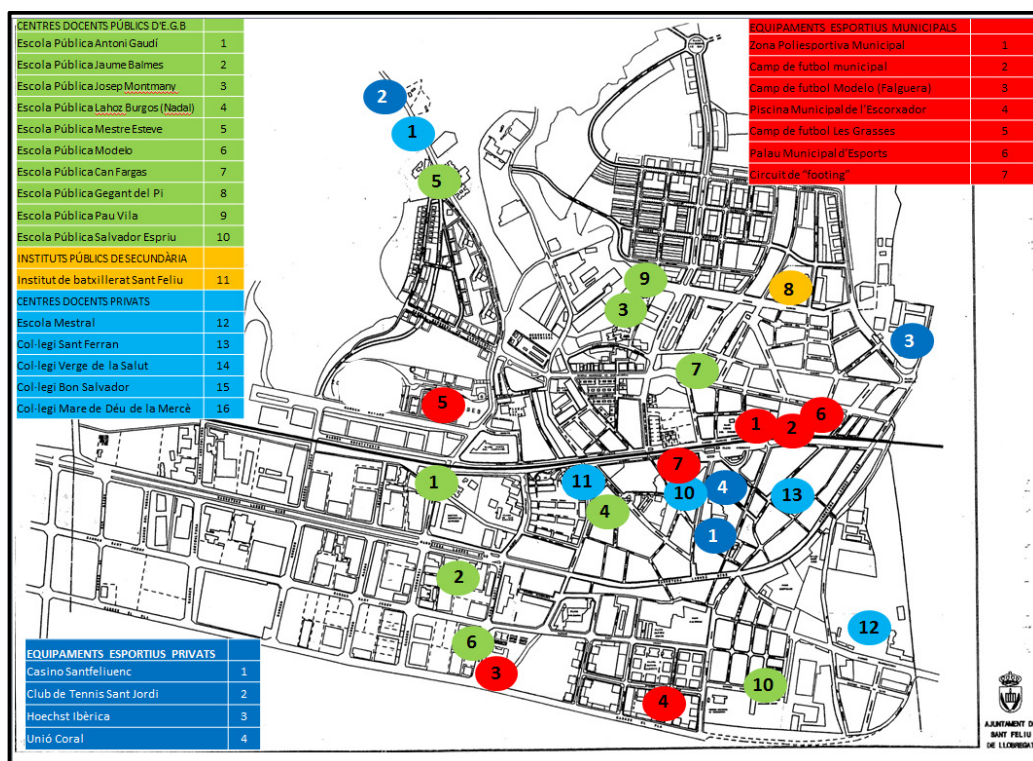

Figura 7. 16. Ubicació dels equipaments esportius a Sant Feliu de Llobregat (1979 i 1991).

Presentem, a continuació, un resum dels principals indicadors relacionats amb els equipaments esportius de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Taula 7. 49. Resum dels principals indicadors relacionats amb els equipaments esportius de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
1. Dotació d'equipaments				
1.1. Instal·lacions municipals	1979	1991	1979	1991
1.1.1. Nombre d'instal·lacions	1	9	3	7
1.1.2. Nombre d'espais esportius	2	23	7	26
1.1.3. Metres quadrats d'espais esportius	1.408	52.408	10.462	18.268
1.2. Centres docents públics (EGB)	1979	1991	1979	1991
1.2.1. Nombre de centres amb espais esportius	5	7	5	10
1.2.3. Nombre d'espais esportius	8	17	18	25
1.2.3. Metres quadrats d'espais esportius	2.783	8.758	7.490	15.506
1.3. Centres docents públics (Batxillerat i F.P.)	1979	1991	1979	1991
1.3.1. Nombre de centres amb espais esportius	2	2	1	1
1.3.3. Nombre d'espais esportius	3	10	3	4
1.3.3. Metres quadrats d'espais esportius	840	5.104	1.196	2.274
1.4. Instal·lacions esportives privades	1979	1991	1979	1991
1.4.1. Nombre d'instal·lacions	12	10	8	8
1.4.2. Nombre d'espais esportius	51	52	19	19
1.4.3. Metres quadrats d'espais esportius	37.748	36.063	6.610	6.610
1.5. Centres docents privats	1979	1991	1979	1991
1.5.1. Nombre de centres amb espais esportius	8	7	2	4
1.5.2. Nombre d'espais esportius	22	23	8	12
1.5.3. Metres quadrats d'espais esportius	16.513	17.446	5.215	6.975
1.6. Total equipaments	1979	1991	1979	1991
1.6.1. Nombre de centres	28	35	19	30
1.6.2. Nombre d'espais esportius	86	124	55	85
1.6.3. Metres quadrats d'espais esportius	59.292	119.779	30.968	49.638
1.6.4. Metres quadrats d'espais esportius/habitant	2,0	4,2	0,8	1,4
2. Inversió municipal en equipaments esportius				
2.1. Valor econòmic				
2.1.1. Despesa total (en pessetes)	249.974.302		477.516.329	
2.1.2. Principals períodes d'inversió (70% acumulat)	1981-1984		1981-1983; 1990-1991	
2.2. Valor social				
2.2.1. Despesa inversió en relació amb la població (pessetes/habitant)	8.429		12.588	
2.3. Valor polític				
2.3.1. Despesa inversió esports en relació amb total inversió municipal	5%		11,2%	

7.2.3.6. Els models de gestió dels equipaments esportius municipals

Per analitzar el model de gestió dels equipaments esportius municipals de les dues ciutats, les preguntes que ens han guiat han estat: què van fer els primers ajuntaments democràtics respecte els equipaments esportius municipals?; quins decisions van prendre respecte el model de gestió?; com van evolucionar aquest models?

Tradicionalment les formes de gestió municipal s'han classificat en gestió directa i gestió indirecta en funció de si els serveis municipals s'oferien de manera directa per les diferents estructures municipals o a través d'altres entitats mitjançant diverses fórmules jurídiques (v.1.4.). Per analitzar la gestió dels equipaments esportius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat i la seva evolució hem utilitzat aquesta classificació, afegint les matisacions necessàries per diferenciar els models de les dues ciutats. La classificació

emprada a partir de l'anàlisi de les dues ciutats ha tingut en compte dos paràmetres. D'una banda hem considerat quina era l'entitat responsable de l'ús i el manteniment de la instal·lació i, d'altra, quina era l'entitat responsable de l'oferta esportiva. Amb aquesta classificació hem definit cinc models més específics, tres de gestió directa i dos de gestió indirecta. En la taula següent estan exposades i al llarg de la descripció de les polítiques de gestió dels equipaments de les dues ciutats va apareixent la definició de cada una d'elles.

Taula 7. 50. Classificació dels models de gestió dels equipaments esportius emprada en l'anàlisi.

	GESTIÓ DIRECTA			GESTIÓ INDIRECTA	
	Total	Parcial	Administrativa	Parcial	Total
Entitat responsable de l'ús i el manteniment	Ajuntament	Ajuntament/ Entitats	Ajuntament	Entitats / Ajuntament	Entitats
Entitat responsable de l'oferta esportiva	Ajuntament	Ajuntament/ Entitats	Entitats	Entitats	Entitats

a) Els models de Vic: gestió directa administrativa i gestió indirecta parcial i total.

En la política de gestió dels equipaments esportius municipals de Vic podem veure fins a tres tipus diferents de models relacionats amb les característiques de l'equipament i de l'entitat gestora. Un cas especial era la gestió dels equipaments esportius de les escoles públiques d'EGB, en la qual el patronat no intervenia degut a que la Generalitat havia elaborat una normativa que donava la prerrogativa de decidir l'ús dels espais a les direccions dels centres.

El primer model l'hem definit com a *gestió directa administrativa* i està relacionat amb les instal·lacions que l'Ajuntament va decidir gestionar amb la seva estructura organitzativa i de personal. Això afectava als pavellons municipals i als camps d'entrenament de futbol que es van fer en el Mas Osona. La característica principal d'aquest model és que el Patronat Municipal d'Esports es preocupava de la gestió administrativa dels equipaments, és a dir, la distribució dels espais entre les entitats, la reglamentació del seu ús, la gestió dels subministraments, les reparacions ordinàries...El Patronat també es responsabilitzava de les tasques de manteniment i neteja, però en canvi, excepte algunes excepcions, l'entitat municipal no era la responsable de la pràctica esportiva o d'altre tipus que es fes en els equipaments. Veiem quina va ser l'evolució d'aquest model a través de les tres legislatures.

El Patronat Municipal d'Esports de Vic va començar la primera legislatura amb només una instal·lació municipal, el Pavelló Municipal d'Esports amb la pista poliesportiva annexa. Durant aquest període, l'entitat municipal es va anar preocupant per la gestió administrativa de l'equipament des de diferents perspectives. Es van elaborar normatives i models documentals per regular diferents aspectes del funcionament de l'equipament. Un aspecte era la reglamentació de l'ús dels espais ja que eren altres entitats les que els feien servir de forma continuada—les principals entitats usuàries eren el Club Bàsquet Vic, el Club Handbol Vic i el Club Voleibol Vic—o puntual—esdeveniments esportius, culturals, polítics, fires comercials, etc. La perspectiva estrictament administrativa es va plasmar en l'elaboració de documentació reguladora—models d'instància de peticions, normes sancionadores, etc. La perspectiva econòmica també va estar present però només amb el criteri d'estalviar despeses—bàsicament la llum—ja que no existien taxes d'ús del Pavelló. Els únics ingressos que es generaven de la utilització del Pavelló eren de l'explotació publicitària, però, per acord de la Junta del Patronat a proposta del

representant del Club Bàsquet Vic, es va decidir cedir aquests recursos a les entitats esportives.

La segona legislatura es va iniciar amb dos equipaments nous, el Pavelló Municipal d'Esport-2 i un camp de futbol d'entrenament al Mas Osona i el nou criteri d'introduir el pagament de tarifes d'ús. El model seguit amb aquests equipaments va ser el mateix i es mantindria en la tercera legislatura amb nous camps d'entrenament de futbol i un camp de rugby al Mas Osona.

Els altres dos models correspondrien al que s'anomena gestió indirecta i les hem diferenciat en funció del tipus d'entitat gestora i les característiques de la cessió. El tipus de pràctica esportiva realitzada també l'hem considerat un factor diferenciador. Al primer d'aquests models l'hem anomenat *gestió indirecta parcial* i es caracteritza per la cessió d'un equipament esportiu a una entitat que es responsabilitza de l'ús i de l'oferta esportiva que s'hi faci i l'ajuntament col·labora amb el manteniment de l'espai. La primera experiència d'aquest model es va produir en la primera legislatura, l'any 1981, amb la pista del barri de Santa Anna. La creació de la pista mostra l'esperit del model: l'Ajuntament va aportar el material necessari i els veïns la van construir i eren responsables del seu ús. La segona experiència d'aquest model es va posar en marxa l'any 1985, amb la pista poliesportiva de Sentfores (La Guixa), on l'associació de veïns també s'havia de fer càrrec del manteniment i l'ús, facturant les despeses a l'Ajuntament. Aquest equipament va passar a ser gestionat per un club esportiu a mitjans de la tercera legislatura. Amb aquest model també es van gestionar les pistes de petanca construïdes en la tercera legislatura al barri de Santa Anna i a les Cases del Sindicat, que van ser cedides al Club Santa Anna i al Club Petanca Vic, respectivament.

El tercer model de gestió correspon a una *gestió indirecta total* en la qual es cedeix la gestió de l'ús i el manteniment de l'equipament, així com la responsabilitat de l'oferta esportiva, a entitats esportives. Aquest model es va començar a aplicar en la segona legislatura als equipaments emblemàtics de la ciutat amb la posada en marxa de l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme, dedicats bàsicament a l'esport de competició. Els dos espais, inaugurats a mitjans de 1986, van ser finançats per l'Ajuntament, la Generalitat i la Diputació de Barcelona i van ser cedits a través d'una concessió administrativa a clubs esportius de la ciutat, la Unió Esportiva Vic i el Club Atlètic Vic, que havien de fer-se càrrec de les despeses d'ús i manteniment de les instal·lacions i pagar un cànon anual per la concessió.

En definitiva, a Vic es va passar d'un model de gestió directa estrictament administratiu a incorporar dos nous models de gestió indirecta, un compartit amb entitats veïnals o esportives de barri, i un altre model de gestió indirecta absoluta en què la responsabilitat de la gestió corresponia íntegrament a clubs esportius. En cap dels models el Patronat Municipal d'Esports era el responsable de l'organització de l'oferta esportiva.

b) Els models de Sant Feliu: predomini de la gestió directa excepte la piscina.

A Sant Feliu de Llobregat els models de gestió dels equipaments esportius municipals va tenir una trajectòria diferent. A l'inici de la primera legislatura els equipaments esportius de la Zona Esportiva Municipal (la piscina coberta i les dues pistes poliesportives) i el Camp de Futbol Municipal estaven cedits a clubs esportius—Club Natació Sant Feliu, Club Handbol Santfeliuenc i Santfeliuenc F.C—que els tenien pràcticament privatitzats

amb un contracte d'arrendament en vigència des de 1975. El cas del camp de futbol Modelo era especial perquè la propietat era compartida amb un particular.

La primera actuació municipal—a rel d'un conflicte per l'ús de les pistes i el camp de futbol—va ser rescindir el contracte amb els clubs, de manera que el Departament d'Esports va passar a recuperar el control absolut d'aquests espais, decidint la distribució horària dels equipaments entre les diferents entitats de futbol i handbol de la ciutat, que eren les qui oferien la pràctica esportiva als seus practicants. El model de gestió d'aquests espais va passar, així, d'una gestió indirecta total per part de clubs—encara que sense complir els compromisos econòmics adquirits en el contracte d'arrendament—a una gestió directa de caràcter administratiu per part de l'Ajuntament. Quan es va posar en marxa el nou camp de futbol de Les Grasses el model adoptat va ser el mateix. En canvi, la piscina municipal va seguir cedida al Club Natació Sant Feliu, però amb un model parcial de gestió indirecta, ja que l'Ajuntament, malgrat la cessió de l'equipament, es feia càrrec de les despeses de subministraments (aigua, llum, gas...) i de les obres de reparació i remodelació de la instal·lació. El club es preocupava de l'oferta esportiva i amb la posada en marxa de les piscines d'estiu de l'Escorxador va agafar més protagonisme en la gestió de l'oferta esportiva als equipaments municipals.

Inicialment, amb la inauguració de les piscines de l'Escorxador l'estiu de 1982, el model de gestió directa es va accentuar. L'Ajuntament va optar per un model de *gestió directa total* de l'equipament en la qual tota la responsabilitat del seu ús i manteniment era municipal, així com els serveis esportius—cursets de natació—que es realitzaven, contractant el personal necessari per al seu funcionament.

En la segona legislatura es va mantenir la gestió directa administrativa dels camps de futbol i les pistes, però el model de gestió de les piscines d'estiu es va modificar al signar un conveni amb el Club Natació Sant Feliu en el qual se li cedia la impartició dels cursets i el club col·laborava amb personal propi en altres tasques (manteniment, neteja i vigilància amb socorristes). L'entitat col·laborava, així, en una part de la gestió de l'equipament. Aquest model l'hem classificat com a *gestió directa parcial*, caracteritzat pel fet que els ciutadans gaudien d'un equipament municipal, però el club era el responsable de l'oferta esportiva i altres tasques de funcionament. Aquesta situació es va mantenir, amb alguna variant, en la tercera legislatura excepte l'any 1990, en què es va contractar una empresa de serveis esportius per realitzar l'oferta esportiva..

Un model similar, però amb alguna varietat, es va produir amb la inauguració del Palau Municipal d'Esports l'any 1985. La gestió emprada va seguir essent directa, amb el Departament d'Esports decidint tots els aspectes de l'ús i el manteniment de la instal·lació i oferint activitats esportives per als ciutadans. Al Palau, però, també hi havia activitats esportives organitzades pels clubs de la ciutat i, a més, en una ampliació de la col·laboració entre l'Ajuntament i les entitats, existia també oferta esportiva organitzada de manera conjunta, en concret algunes escoles esportives. Així doncs, el Palau era gestionat de manera directa pel Departament d'Esports, però els usuaris del pavelló podien gaudir d'una oferta mixta de pràctica esportiva.

En resum, a Sant Feliu de Llobregat, excepte en el cas de la piscina coberta, va predominar la política de gestió directa dels equipaments municipals en un marc de relació amb les entitats en què es va passar de la confrontació a la col·laboració, bàsicament en la responsabilitat de l'oferta de pràctica esportiva.

Taula 7. 51. Models de gestió dels equipaments esportius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

		GESTIÓ DIRECTA		GESTIÓ INDIRECTA		
		Total	Parcial	Administrativa	Parcial	Total
Vic						
1a. leg				Pavelló Municipal d'Esports-1(1979)	Pista poliesportiva Santa Anna (1981)	
2a. leg				Pavelló Municipal d'Esports-2 (1983) Camp d'entrenament al Mas Osona (1983)	Pista poliesportiva Sentfores (1985) Estadi Municipal de Futbol (Únió Esportiva Vic) (1986) Estadi Municipal d'Atletisme (Club Atlètic Vic) (1986) Pistes de petanca (Club Santa Anna) Pistes de petanca (Club Petanca Vic) (1986)	
3a.leg				Camps de futbol i rugby al Mas Osona (1989-1990)	Pista poliesportiva Sentfores (1989) (Centre d'Esports Sentfores)	
Sant Feliu de Llobregat						
1a. leg	Piscines de l'Escorxador (1982)			Pistes poliesportives de la Zona Esportiva (1980) Camp de futbol Municipal (1980) Camp de futbol Les Grasses (1982)	Piscina coberta de la Zona Esportiva (Club Natació Sant Feliu) (1979)	Pistes poliesportives de la Zona Esportiva (fins 1979) Camp de futbol Municipal (fins 1979)
2a. leg				Piscines de l'Escorxador (1983) Palau Municipal d'Esports (1985)		

Síntesi

En aquest apartat hem analitzat quina va ser la política que van realitzar els ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat envers els seus equipaments esportius en base a dos aspectes: quina va ser l'actuació envers la construcció o remodelació dels equipaments esportius municipals i quina va ser la política de gestió d'aquests equipaments.

Com a element contextual per interpretar l'actuació pública envers la construcció o remodelació dels equipaments esportius municipals hem tingut en compte quina era la situació inicial de la xarxa d'equipaments públics i privats a l'inici de la primera legislatura. Al respecte destaquem els següents aspectes:

- La situació de partida del parc d'equipaments esportius de les dues ciutats a l'inici de la primera legislatura era completament diferent.
- Vic disposava d'una xarxa privada d'equipaments molt rica i variada, amb tres complexos esportius i nou instal·lacions esportives privades i només una instal·lació pública, un pavelló que no existia en l'oferta privada. La superfície total dels espais esportius, incloses les instal·lacions dels centres docents ocupava prop de 60.000 m², dels quals el 92% pertanyia a l'oferta privada i la meitat d'aquesta superfície pertanyia als complexos esportius privats.
- Dins el sistema educatiu de Vic, les escoles privades gaudien d'una millor situació quant a equipaments esportius, ja que disposaven d'un major nombre d'espais i una major superfície esportiva.
- A Sant Feliu de Llobregat la superfície esportiva total era la meitat de la de Vic i el principal actor del sistema esportiu era l'Ajuntament que disposava del 62% dels aproximadament 30.000m² de superfície esportiva. L'oferta pública disposava d'un complex esportiu amb una piscina coberta i pistes i també camps de futbol, mentre l'oferta privada era dèbil canalitzada a través d'entitats culturals o empreses esportives, amb només pistes de tennis, pistes poliesportives i sales.
- Tot i estar en una situació deficient, el sistema educatiu públic disposava de més espais esportius i més superfície esportiva que el sistema educatiu privat.

Tot seguit hem analitzat i comparat les actuacions envers la construcció o remodelació dels equipaments i la inversió municipal realitzada amb aquest objectiu. Destaquem els següents punts:

- Els dos ajuntaments van fer les principals actuacions inversores en la primera meitat dels anys vuitanta a cavall de la primera i la segona legislatura. La tercera legislatura va servir per ampliar, millorar i remodelar els equipaments municipals existents i a Sant Feliu per iniciar un altre període inversor encaminat a construir un nou equipament esportiu per al següent mandat.
- Els dos ajuntaments van coincidir en què la primera prioritat inversora va ser millorar els espais esportius de les escoles públiques i posar en marxa circuits de fúting per promoure la pràctica esportiva ciutadana.
- Els dos ajuntaments van realitzar o posar en marxa en la primera legislatura grans inversions en construcció d'equipaments. Vic va ampliar el Pavelló Municipal d'Esports construint-ne un altre i va posar en marxa les obres de la Zona esportiva del Mas Osona. Sant Feliu va inaugurar la piscina olímpica d'estiu de l'Escorxador i va iniciar les obres del Palau Municipal d'Esports.

- A part d'ampliar l'oferta esportiva municipal, aquestes inversions tenien objectius polítics diferents. Per a Vic, la construcció de la Zona esportiva del Mas Osona va ser la gran excusa per a la transformació urbanística de la ciutat. Aquests nous equipaments servien per potenciar l'esport competitiu a través d'entitats esportives. A Sant Feliu la piscina de l'Escorxador implicava l'aprofitament social d'un espai municipal fomentant la pràctica esportiva popular.
- Els recursos econòmics dedicats a la inversió o millora dels equipaments esportius en el conjunt de tot el període va ser molt superior a Sant Feliu, amb un total de 477 milions per 249 milions a Vic. Alguns factors desequilibrants són el cost del Palau Municipal d'Esports i la inversió de la tercera legislatura per a la nova instal·lació a les Grasses.
- La despesa total d'inversió per habitant a Vic va ser de 8.429 pessetes per habitant per 12.588 pessetes per habitant a Sant Feliu.
- La inversió en equipaments esportius va ser més important políticament a Sant Feliu que a Vic, ja que en el conjunt del període la inversió esportiva va significar l'11,2% del total de la inversió municipal per un 5% a Vic. En la primera legislatura, el valor polític va ser molt elevat a les dues ciutats, amb una mitjana anual del 28,9% a Sant Feliu i del 24,4% a Vic.

Com a resultat de l'actuació inversora municipal el parc d'equipaments esportius de les dues ciutats va canviar molt al final de la primera legislatura. Els canvis més significatius són:

- La dotació d'equipaments públics a Vic es va incrementar molt i amb la construcció de la Zona esportiva del Mas Osona la superfície esportiva de la ciutat va arribar a 120.000 m², amb un 55% de presència municipal. El nombre d'espais esportius públics i privats es va equilibrar, i el mateix va passar amb el nombre d'espais i la superfície esportiva dels centres docents.
- A Sant Feliu el creixement va ser menor i es va accentuar la diferència de superfície esportiva amb Vic. El 1991 la xarxa completa d'equipaments esportius ocupava 50.000 m², amb un 73% de propietat pública. El creixement d'espais esportius als centres docents va ser producte d'un major nombre de pistes poliesportives.

En la gestió dels equipaments esportius durant el període 1979-1991 destaquem els següents aspectes:

- L'Ajuntament de Vic va utilitzar tres models de gestió:
  - a) una fórmula de gestió directa estrictament administrativa dels pavellons municipals d'esports i els camps d'entrenament del Mas Osona a càrrec del Patronat Municipal d'Esports;
  - b) una gestió indirecta mixta de les instal·lacions esportives de barri (pistes poliesportives i pistes de petanca) compartint el manteniment dels espais i l'oferta esportiva sota la responsabilitat d'entitats veïnals o clubs esportius de barri;
  - i c) una gestió indirecta total amb la cessió de l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme a clubs esportius.

- L'Ajuntament de Sant Feliu va modificar radicalment el model anterior de gestió indirecta dels equipaments municipals, excepte la piscina i va utilitzar quatre models de gestió, amb predomini de la gestió directa:
  - a) En les pistes poliesportives de la Zona esportiva i els camps de futbol va utilitzar una fórmula de gestió directa administrativa.
  - b) En les piscines de l'Escorxador va utilitzar primer una gestió directa total i després va incorporar al Club Natació Sant Feliu a la gestió de l'oferta esportiva.
  - c) Al Palau Municipal d'Esports la responsabilitat de l'ús i el manteniment anava a càrrec del Departament d'Esports i la gestió de l'oferta esportiva era mixta, amb programes esportius municipals, d'entitats esportives i conjunta.
  - d) La piscina coberta de la Zona esportiva es gestionava amb un model indirecte mixt, on el club es responsabilitzava de l'ús de l'equipament i l'oferta esportiva i l'Ajuntament col·laborava en el manteniment de la instal·lació.

Podem resumir l'evolució dels models de gestió dels equipaments esportius municipals de les dues ciutats de la següent manera:

- A Vic, que disposava d'un ampli i variat sistema esportiu privat, la preocupació municipal en la gestió dels equipaments era exclusivament administrativa sense responsabilitzar-se de l'oferta esportiva que es deixava en mans dels sector associatiu esportiu. Quan van aparèixer nous equipaments es va optar per a que fos aquest sector el qui oferís la pràctica esportiva als barris i que gestionés els equipaments emblemàtics de la ciutat.
- A Sant Feliu, amb un sistema esportiu privat dèbil, l'Ajuntament va optar majoritàriament per l'oferta pública dels serveis esportius, desprivatitzant alguns espais municipals cedits per l'ajuntament predemocràtic i optant per fórmules variades de gestió directa dels equipaments, amb l'excepció de la piscina coberta.

7.2.4. La política envers les activitats esportives

L'anàlisi de la política municipal envers les activitats s'ha realitzat seguint el criteri de classificació utilitzat en la descripció de les dues ciutats on es presentaven les dades agrupades en quatre àmbits: esport escolar—que inclou l'educació física i l'esport extraescolar—; la iniciació esportiva; l'esport de competició; i l'esport popular. A partir d'aquí s'ha analitzat quin va ser els models d'actuació utilitzats en la promoció de les activitats esportives municipals.

7.2.4.1. L'actuació municipal a les dues ciutats

En una primera observació de les activitats esportives municipals podem constatar que va haver moltes coses similars en l'actuació dels dos ajuntaments. En l'àmbit de l'esport escolar és clara la importància que va tenir per als dos ajuntaments la manca d'educació física a les escoles públiques de la ciutat. Aquesta va ser una preocupació comuna que es va dur a terme amb un diferent model d'actuació. Vic va optar per donar suport econòmic als centres docents—aproximadament el 60% de la retribució—per poder pagar el professorat extra mentre Sant Feliu va decidir contractar directament al professorat a través d'un contracte administratiu i més endavant incorporar-los a la plantilla municipal.

Un altre tema de preocupació comú va ser la promoció de l'esport extraescolar realitzada amb actuacions molt similars basades en organitzar i donar suport a esdeveniments esportius escolars i donar ajuts als centres docents per a activitats, professorat i material. Aquests ajuts es van donar inicialment només als centres públics i, a partir de la segona legislatura els dos ajuntaments van ampliar aquesta política als centres privats. El suport a les activitats del Consell Comarcal d'Esports també va ser un fet comú. En el cas de Vic les relacions eren estretíssimes i el Consell pràcticament exercia d'eina executiva de la política d'esport escolar del Patronat Municipal d'Esports. A Sant Feliu, tot i que el regidor d'esports també va presidir el Consell Comarcal d'Esports del Baix Llobregat no hem apreciat una relació tant estreta.

En l'àmbit de la iniciació esportiva l'interès per promoure escoles esportives va estimular l'actuació municipal tot i que, també amb un model de promoció diferent. A Vic el criteri principal va ser donar suport a les diferents escoles esportives dels clubs esportius i del Consell Comarcal d'Esports. Sant Feliu va optar per una oferta municipal d'escoles esportives, inicialment ubicades a pistes poliesportives de les escoles públiques i alguna pista privada i més endavant utilitzant fonamentalment el Palau Municipal d'Esports com a espai principal de l'activitat. Els monitors que les desenvolupaven eren els tècnics esportius municipals i tècnics de clubs esportius, als quals l'Ajuntament concedia una subvenció. La gestió econòmica d'aquest programa també va ser diferent. A Vic l'actuació municipal consistia exclusivament en donar subvencions mentre l'Ajuntament de Sant Feliu es responsabilitzava de les despeses i dels ingressos, per als quals, després de la primera legislatura en què van ser gratuïtes, es va fixar unes quotes d'inscripció per als participants. D'altra banda, el fet de ser una oferta municipal i el perfil tècnic dels responsables del Departament d'Esports va fer que a partir de la segona legislatura s'estructurés i es planifiqués l'oferta d'escoles esportives seguint uns criteris pedagògics d'iniciació i perfeccionament fixats des de l'Ajuntament.

L'actuació envers l'esport de competició també va tenir uns trets comuns en la voluntat d'acollir esdeveniments esportius federatius i col·laborar en campanyes o projectes d'entitats públiques superiors. Així va ser en la participació en el Mundialet de futbol organitzat per la Generalitat l'any 1982 en què les dues ciutats van acollir partits de futbol o en el Mundialet de bàsquet realitzat a Vic l'any 1986. Igualment els dos ajuntaments van fer gestions per tenir algun paper en la realització dels Jocs Olímpics de Barcelona, aspecte que va aconseguir amb un major protagonisme per part de Vic que va aconseguir ser subseu d'hoquei patins.

788

De fet podríem dir que els esdeveniments esportius que va acollir la capital osonenca van tenir un nivell més alt que els de la capital del Baix Llobregat i alhora uns objectius paral·lels més diversos. A Sant Feliu la realització de competicions esportives d'un cert nivell es va accentuar amb la posada en marxa del Palau Municipal d'Esports que va acollir esdeveniments que podríem anomenar de segon nivell, com finals de Copa Catalana d'handbol (1986), de bàsquet femení (1986), Copa del Rei de bàsquet per a disminuïts (1985), etc. També va acollir competicions internacionals però d'esports més minoritaris, com el Torneig internacional júnior de voleibol "Memorial Arturo Cortés", un esport que tenia prestigi a la ciutat ja que va ser seu d'un centre de tecnificació de la Federació Catalana. A Vic, els esdeveniments esportius que interessaven a l'Ajuntament tenien un valor afegit. D'una banda l'Ajuntament va promocionar actes que tinguessin ressò mediàtic per a la ciutat. És el cas de dels esforços econòmics que va fer per ser final d'etapa en la Volta Ciclista a Catalunya (1980, 1981, 1986), que la Setmana Catalana de Ciclisme passes per Vic (1982, 1985), o que el Club de Tennis Vic fos la seu del prestigiós torneig internacional de tennis Copa Galea (1982). D'altra banda, des d'una òptica més política l'Ajuntament va promoure esdeveniments esportius on participaven seleccions catalanes amb el que reforçava la ideologia nacionalista del seu govern.

L'actuació municipal respecte l'esport popular va tenir una trajectòria molt similar a les dues ciutats, organitzant activitats (p.e. la Caminada Popular a Vic o els Jocs al carrer a Sant Feliu, en una època en què es va promoure l'esport recreatiu) o donant suport a les activitats esportives promogudes per les entitats esportives, associacions de veïns o APA de forma puntual o dins el marc de les diferents festes majors de les ciutats. Els dos ajuntaments van coincidir en posar en marxa programes de manteniment d'adults i d'activitat física per a la gent gran, mentre a Sant Feliu, a més, es van dur a terme programes de activitat física per a persones amb discapacitats i gimnàstica-jazz.

Taula 7. 52. Quadre comparatiu de les actuacions municipals envers les activitats esportives de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
ESPORT ESCOLAR		
EDUCACIÓ FÍSICA	Suport econòmic per a professorat (60%)	Contractació de professorat
ESPORT EXTRAESCOLAR	Organització d'esdeveniments esportius escolars	Organització d'esdeveniments esportius escolars
	Participació i suport al Consell Comarcal d'Esports	Participació i suport al Consell Comarcal d'Esports
	Ajuts econòmics als centres docents	Ajuts econòmics als centres docents
INICIACIÓ ESPORTIVA		
	Suport a les escoles esportives de les entitats esportives i del Consell Comarcal d'Esports	Oferta d'escoles esportives municipals
		Planificació de la iniciació esportiva municipal
ESPORT DE COMPETICIÓ		
	Captació d'esdeveniments esportius d'alt nivell per a la difusió de la ciutat	
	Col·laboració amb esdeveniments esportius promoguts per la Generalitat (seu del Mundialet de futbol 1982 i Mundialet de Bàsquet 1986)	Col·laboració amb esdeveniments esportius promoguts per la Generalitat (seu del Mundialet de futbol 1982)
	Col·laboració amb els JJ.OO.'92 (subseu d'hoquei)	Col·laboració amb els JJ.OO.'92 (proposta de seu d'entrenament de voleibol)
	Seu de competicions de les seleccions catalanes al Palau Municipal d'Esports	Seu de competicions esportives al Palau Municipal d'Esports
ESPORT POPULAR		
	Organització d'esdeveniments esportius populars	Organització d'esdeveniments esportius populars
	Suport a esdeveniments esportius populars a les Festes Majors	Suport a esdeveniments esportius populars a les Festes Majors
	Suport a campanyes de dinamització esportiva (Bàsquet al carrer, 1986)	Suport a campanyes de dinamització esportiva (Bàsquet al carrer, 1986)
	Oferta municipal de programes esportius per a tothom (activitats físiques per a gent gran, manteniment d'adults) (a partir de 2a.leg.)	Oferta municipal de programes esportius per a tothom (manteniment d'adults; activitats per a discapacitats; a partir de la 1a.leg.); activitats físiques per a gent gran; gimnàstica-jazz; a partir de 2a.leg.)

En resum, podem afirmar que els dos ajuntaments van dur a terme una política envers les activitats esportives molt similar quant a les temàtiques que van voler promoure, però diferenciada en el model d'actuació per dur-les a terme.

7.2.4.2. Els models d'actuació en la promoció esportiva

Els dos ajuntaments van tenir models diferents de promoure les activitats esportives a la ciutat. A Vic el sistema esportiu privat, a través de les entitats esportives, era el protagonista principal de l'oferta esportiva i comparativament, l'oferta esportiva del Patronat Municipal d'Esports va ser molt escassa i canalitzada sempre per tècnics esportius aliens al Patronat que controlava i utilitzava un instrument semipúblic, el Consell Comarcal d'Esports d'Osona—després Consell Esportiu d'Osona—per desenvolupar la

política esportiva relacionada amb l'esport escolar, un tema molt important per al govern municipal de CiU.

En canvi, a Sant Feliu de Llobregat, amb un sistema esportiu privat sense equipaments propis, i després de l'enfrontament amb algunes de les entitats esportives més importants de la ciutat amb motiu de la gestió dels equipaments municipals, l'Ajuntament va optar per donar un gran protagonisme del Departament d'Esports en l'oferta esportiva de la ciutat, sobretot a través de l'educació física, l'esport escolar i la iniciació esportiva contractant personal per dur-la a terme.

790

La conseqüència va ser que tot i coincidir en la voluntat de promoure determinades pràctiques esportives al seu territori, el model utilitzat per fer-ho va ser diferent. Vic va optar per un model d'intervenció indirecta basat en el suport a les ofertes esportives dels altres actors del sistema esportiu. Aquest model implicava intervenir sense disposar de personal tècnic propi per dur a terme els programes esportius. Això passava en l'educació física, on el Patronat finançava una part del professorat que impartia les classes a les escoles públiques—l'altra part la finançaven les associacions de pares. També succeïa en l'esport escolar, on l'Ajuntament aprofitava la relació especial amb el Consell Comarcal d'Esports per promoure activitats esportives extraescolars. La iniciació esportiva a través d'escoles esportives també va ser una prioritat municipal promoguda principalment a través dels ajuts a les iniciatives formatives dels clubs esportius i del Consell Comarcal d'Esports.

En canvi, a Sant Feliu de Llobregat, el model predominant va ser d'intervenció directa, amb la contractació de personal tècnic per a la realització dels programes d'educació física, d'esport escolar i d'iniciació esportiva. Aquest personal, tot i estar retribuït molts anys a través del capítol 2 fins que es van incorporar a la plantilla municipal, de fet era personal municipal sota la responsabilitat del Departament d'Esports i, a l'inici també del Departament d'Educació per a les tasques de professor d'educació física. La posada en marxa d'escoles esportives es va fer sota la voluntat que el sistema esportiu les reconegués com a "escoles municipals", tot i que al llarg de les tres legislatures va haver ofertes variades d'escoles esportives. En alguns casos els tècnics responsables eren personal municipal i en altres eren tècnics esportius dels clubs amb els quals s'arribava a acords de col·laboració per l'aportació de monitors (subvencions, exempcions de taxes per l'ús d'instal·lacions...) però sota la responsabilitat organitzativa del Departament d'Esports.

A nivell pressupostari la diferència de model dels dos ajuntaments es veu reflectida en la distribució interna de les despeses. Per fer-ho hem agrupat els diferents capítols i conceptes pressupostaris de despesa corrent dels dos ajuntaments (vegeu taules 5.83; 6.82; 6.83; i 6.84) en cinc àrees d'actuació:

- a) Personal: Engloba les despeses del capítol 1, més les despeses de capítol 2 corresponent a dietes.
- b) Administració. Agrupa les despeses de capítol 2 per al funcionament quotidià dels serveis administratius: despeses d'oficina; correu i missatges; comunicacions; transports.
- c) Instal·lacions: Dins aquest grup hi ha les despeses de capítol 2 destinades a conservació i reparacions ordinàries; manteniment; neteja, calefacció, ventilació, assegurances; subministraments de llum, gas, aigua; mobiliari i material inventariable; arrendaments.

d) Activitats: Inclou les despeses de capítol 2 destinades a: contractes de prestació de serveis esportius; despeses generals de funcionament (generalment utilitzades pels programes esportius, esdeveniments, trofeus...); despeses diverses. Això engloba els conceptes pressupostaris 258 i 259.

e) Entitats: Aquesta àrea engloba les despeses de transferències corrents del capítol 4.

En la taula 7.53 veiem la distribució dels pressupostos municipals en aquestes cinc àrees i s'aprecia que el model d'intervenció més directa de Sant Feliu es veu reflectit en un major percentatge de capítol 1 dins la seva distribució interna, una situació que de fet encara seria major si no fos perquè els tècnics esportius contractats van ser retribuïts entre 1980 i 1987 pel capítol 2. En canvi, a Vic, amb un percentatge de capítol 1 molt més baix, els ajuts a les altres entitats es van canalitzar pels capítols 2 i 4 que mostren un percentatge superior que a Sant Feliu.

Taula 7. 53. Distribució en àrees d'actuació del pressupost de despeses esportives de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	Total	%	Total	%
PERSONAL	85.001.336	28%	204.117.670	45%
ADMINISTRACIÓ	16.240.627	6%	1.612.704	0%
INSTAL·LACIONS	84.357.469	29%	149.699.363	33%
ACTIVITATS	72.078.967	25%	52.914.943	12%
ENTITATS	34.565.097	12%	45.283.290	10%
TOTAL	292.243.496	100%	453.627.970	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Hem resumit les característiques essencials d'aquests diferents models en el quadre següent a partir del tipus d'actuació municipal predominant, les característiques de la procedència o contractació del personal tècnic; la responsabilitat de l'oferta del programa esportiu; i els capítols i conceptes pressupostaris principals a observar per a la definició del model.

Taula 7. 54. Característiques dels models d'actuació en la promoció d'activitats esportives dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
	INDIRECTA	DIRECTA
Model d'intervenció predominant		
Tipus d'actuació municipal	Suport als programes esportius d'altres entitats	Oferta pròpia de programes esportius
Personal tècnic	Tècnics esportius externs	Tècnics esportius municipals o externs
Entitat responsable del programa	Entitats esportives	Ajuntament
Capítols pressupostaris	Major capítol 4 i conceptes 258 i 259	Capítol 1

Font: Elaboració pròpia.

En aquesta classificació no tenim en compte les formes jurídiques tradicionals de gestió directa o indirecta sinó la voluntat d'intervenir directament o no en el sistema esportiu local a partir d'iniciatives municipals. En aquest sentit el que és més diferenciador és la responsabilitat de l'oferta esportiva i no la forma de gestió. En aquest sentit, per exemple,

l'Ajuntament tenia un model clar d'intervenció directa en les escoles esportives municipals que impartien els seus tècnics, però també hem considerat intervenció directa la signatura d'un conveni amb el Club Natació Sant Feliu per fer les activitats aquàtiques d'estiu o la contractació d'una empresa de serveis esportius amb els mateixos objectius que es va realitzar un estiu. L'entitat responsable última del servei era sempre l'Ajuntament, mentre en el model de Vic, en la major part de les activitats de promoció esportiva el Patronat només oferia el suport econòmic o logístic per a la seva realització.

Hem d'afegir que hi hauria la possibilitat d'identificar un model d'intervenció mixt, on l'ajuntament i les entitats es repartissin la responsabilitat de l'oferta de promoció esportiva. En el nostre cas no hem sabut veure clarament aquest model en les actuacions dels dos ajuntaments, tot i que probablement algunes activitats esportives populars sobretot les organitzades en les festes majors podrien incloure's en aquest model.

792

Síntesi

En aquest apartat hem comparat l'actuació municipal en la promoció d'activitats esportives i hem arribat a la conclusió que tot i tenir objectius similars en la promoció d'activitats esportives ho realitzaven amb models diferents. Posem de manera sintetitzada els aspectes més rellevants d'aquesta situació:

Els dos ajuntaments van tenir en comú el següent:

- Preocupació per la manca d'educació física en horari escolar i van actuar aportant professorat a les escoles públiques durant tot el període.
- Interès per promoure la iniciació esportiva a partir d'escoles esportives d'iniciació o perfeccionament.
- Voluntat de posar en marxa programes esportius d'esport per a tothom adreçats a col·lectius específics: gent gran i programes de manteniment
- Organitzar esdeveniments populars i campanyes de sensibilització per motivar la pràctica esportiva ciutadana.
- Col·laborar en campanyes o projectes institucionals d'altres entitats públiques (Generalitat o Ajuntament de Barcelona)
- Promoure l'esport extraescolar a partir de l'organització o el suport d'activitats esportives

Entre els aspectes diferenciadors destacariem:

- Un major interès de Vic pels esdeveniments esportius que podien projectar mediàticament la ciutat
- Una major preocupació de Sant Feliu per una programació educativa i esportiva de les escoles esportives
- Una major oferta a Sant Feliu de programes esportius per a tothom i d'esport recreatiu.
- Un lligam molt estret del Patronat Municipal d'Esports amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona que l'utilitzava com a instrument de l'actuació política en l'esport escolar

La principal diferència va ser el model d'actuació en la promoció esportiva. Sant Feliu va optar per un model d'intervenció directa en l'oferta de pràctica esportiva, amb programes propis, mentre el model de Vic es basava en una intervenció indirecta, donant suport als programes esportius d'altres entitats.

7.2.5. La política envers les entitats

En aquest apartat analitzem quin va ser el mapa d'entitats que actuaven en el sistema esportiu de les dues ciutats i la seva evolució, quina era l'oferta esportiva que generaven, els equipaments que utilitzaven, les modalitats esportives que promovien i el perfil d'aquestes entitats. Tot seguit s'ha analitzat quin va ser el model de relació entre els ajuntaments i les entitats esportives.

7.2.5.1. El mapa d'entitats esportives

El sistema esportiu privat de les dues ciutats durant el període 1979-1991 va ser molt diferent. Tot i disposar d'un nombre total d'entitats esportives bastant similar, la relació amb el nombre d'habitants i les característiques de les entitats esportives li donaven un perfil molt diferent. Segons el registre d'entitats esportives de la Generalitat de Catalunya durant aquest període van ser registrades 62 entitats a Vic i 53 a Sant Feliu de Llobregat,⁶⁴⁸ que relacionades amb la població ens indiquen que Vic va disposar de 2,1 entitats per cada 1.000 habitants per 1,4 entitats/1.000hab. a Sant Feliu de Llobregat.

a) El nombre d'entitats i la seva evolució.

Des d'un punt de vista estrictament numèric, el punt de partida en la primera legislatura era favorable a Vic, que disposava de 25 entitats actuant en el sistema esportiu vigatà per 18 a Sant Feliu de Llobregat. El retorn a la democràcia va estimular l'esperit associatiu i la voluntat de tenir presència formal dins el sistema esportiu local. Entre 1979 i 1983 el nombre d'entitats esportives registrades oficialment va créixer considerablement a les dues ciutats, un fet que la promoció de l'esport escolar i la creació de pistes de petanca a Vic i la gran afició al futbol i al futbol sala a Sant Feliu van contribuir enormement.

⁶⁴⁸ Cal tenir una certa reserva amb l'exactitud d'aquestes dades, perquè únicament reflecteixen aquelles entitats que van inscriure's en el registre esportiu de la Generalitat. Aquelles que, per circumstàncies determinades no ho van fer no consten en la comptabilització. Pensem, per exemple, en entitats que promovien l'esport popular (associacions de veïns) o l'esport escolar (APAs) que no feien el pas d'enregistrar-se com a entitats esportives però actuaven en el sistema esportiu de les ciutats.

En la segona legislatura la posada en marxa del Pavelló Municipal d'Esports-2 i de la Zona esportiva del Mas Osona a Vic va contribuir a augmentar el nombre d'entitats que necessitaven espais d'aquest tipus, mentre a la tercera la inèrcia de crear noves entitats esportives es va apaivagar. A Sant Feliu la creació del Palau Municipal d'Esports no va estimular gaire el creixement de clubs esportius en la segona legislatura, però va promoure noves entitats en la tercera.

Taula 7. 55. Nombre i evolució de les entitats esportives de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	NÚM.	%	NÚM.	%
Abans 1979	25	40%	18	34%
1a. legislatura (1979-1983)	14	23%	18	34%
2a. legislatura (1984-1987)	15	24%	5	9%
3a. legislatura (1988-1991)	8	13%	12	23%
Total	62	100%	53	100%
Entitats esportives/1000 hab.	2,1		1,4	

b) Entitats segons tipus d'equipament utilitzat.

Si analitzem més profundament el perfil de les entitats esportives les diferències entre el sistema esportiu de les dues ciutats s'amplien. En la taula 7.53 hem classificat les entitats segons el tipus d'espai que necessitaven per a la seva activitat esportiva. Seguint els criteris del Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya (PIEC) (Generalitat de Catalunya, 2005) hem agrupat els tipus d'entitats en dues categories: les que realitzaven les seves activitats en espais esportius convencionals i aquelles que ho feien en un entorn natural. En la primera categoria hem diferenciat les que necessitaven utilitzar un camp gran; un camp gran específic d'atletisme; una pista (aquí hem posat en el mateix grup les pistes poliesportives, els pavellons i les pistes de petanca i de tennis); una sala (o un local); i una piscina coberta. En el grup d'entitats que necessitaven espais naturals hi ha les que feien activitats aquàtiques, de muntanya, de motor, aèries, etc. També hem agrupat amb el en aquesta taula les diferents modalitats esportives practicades per les diferents entitats, amb la qual cosa podem analitzar la varietat en l'oferta esportiva privada de les ciutats.

Les dades ens indiquen que a les dues ciutats el nombre d'entitats que necessitaven pistes per realitzar la seva pràctica esportiva eren majoritàries, però el més significatiu per diferenciar els dos sistemes esportius és gran nombre d'entitats que realitzaven esports a la natura a Vic, concretament vint-i-dues, el 35% del total i gairebé el triple de les de Sant Feliu, que, en canvi, tenia un nombre molt elevat d'entitats que necessitaven camps de futbol.

Taula 7. 56. Nombre d'entitats existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons tipus d'espais esportius utilitzats

	VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT	
	ENTITATS	%	ENTITATS	%
Espais esportius convencionals	40	65%	45	85%
Activitats de camp gran	6	10%	12	23%
Activitats de camp d'atletisme	2	3%	1	2%
Activitats de pista	25	40%	26	49%
Activitats de sala	6	10%	5	9%
Activitats de piscina coberta	1	2%	1	2%
Espais naturals	22	35%	8	15%
TOTAL	62	100%	53	100%

c) Tipus d'oferta esportiva.

La varietat en l'oferta de modalitats o disciplines esportives és un altre aspecte interessant per comparar les dues ciutats. En el cas de les entitats vigatanes els esports practicats abans de la primera legislatura eren pràcticament el doble que els que existien en el sistema esportiu santfeliuenc, en una mostra de la major riquesa del seu sistema esportiu. Els dos municipis van anar ampliant el seu ventall de modalitats esportives practicades en les següents legislatures amb la mateixa quantitat d'esports.

Taula 7. 57. Nombre d'entitats segons modalitats i tipus d'espais esportius utilitzats a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons tipus d'espais esportius utilitzats

	VIC					SANT FELIU DE LLOBREGAT				
	NÚM. MOD.	Abans 1979	79-83	84-87	88-91	NÚM. MOD.	Abans 1979	79-83	84-87	88-91
Espais esportius convencionals	18	12	2	3	1	14	7	2	2	3
Activitats de camp gran	3	1		1	1	1	1			
Activitats de camp d'atletisme	1	1				1			1	
Activitats de pista	9	6	1	2		8	4	1	1	2
Activitats de sala	4	3	1			3	1	1		1
Activitats de piscina coberta	1	1				1	1			
Espais naturals	11	9		2		5	4	1		
TOTAL	29	21	2	5	1	19	11	3	2	3

Aquesta major varietat de modalitats esportives a Vic la podem veure reflectida en la taula 7.58 on hem recollit la distribució de les entitats en funció del tipus específic de pràctica esportiva principal que oferien als ciutadans.⁶⁴⁹ En aquesta taula podem trobar no solament les modalitats esportives sinó altres entitats que oferien pràctiques poliesportives, com les entitats escolars o les activitats per a persones amb discapacitat.

Entre les activitats realitzades a la natura, els dos municipis van tenir entitats dedicades a la caça, a la pesca, al ciclisme i als ocells i clubs excursionistes, però a partir d'aquí la coincidència desapareix. Vic va tenir entitats dedicades a l'esquí nàutic, el windsurf, vol ultralleuger, globus aerostàtics, modelisme, vol lliure, esquí, automobilisme, motorisme, escafandrisme, parapent, hípica, tir, etc. mentre a Sant Feliu, l'esport de natura més sofisticat va ser un club d'espeleologia que va estar molt actiu en la tercera legislatura.

Entre els esports més convencionals podem comprovar la importància del futbol i el futbol sala a Sant Feliu i el seu creixement en la primera legislatura. En total, entre aquests dos esports van aglutinar el 51% del total de les entitats esportives de la ciutat, un percentatge molt més baix a Vic que només va arribar al 10%. Entre els altres esports que necessitaven espais grans, a Vic va fer aparició el rugby i el futbol americà. També en atletisme, Vic tenia un club històric nascut l'any 1929 i va aparèixer un club d'aquest esport durant la segona legislatura als dos municipis.

La distribució d'altres modalitats esportives convencionals va ser més equilibrada, amb més presència de clubs de bàsquet, handbol i voleibol a Sant Feliu mentre a Vic va haver més entitats d'esports amb rodes, patinatge i hoquei patins, un esport de referència a la comarca d'Osona i que a Sant Feliu es va posar en marxa una entitat en la tercera

⁶⁴⁹ Hem de tenir en compte que entitats poliesportives com el Club Patí Vic o el Club Tennis Vic les hem classificat per la seva activitat principal malgrat tenien diferents seccions esportives.

legislatura per potenciar una escola esportiva municipal d'aquest esport. Existia un club de natació a cada ciutat, tot i que el Club Patí Vic també tenia una secció d'aquest esport.

Les entitats de petanca van tenir molta presència als dos municipis, especialment a partir de la creació de noves pistes municipals a les dues ciutats. Un altre esport convencional, el tennis, va tenir representació a Vic i a Sant Feliu. El Club de Tennis Vic, tot i estar ubicat al municipi fronterer de Gurb, l'hem considerat entitat vigatana pel paper actiu d'aquest club en el sistema esportiu vigatà. L'altre club important de la ciutat, el Club Patí Vic també tenia seccions d'aquest esport. És destacable l'aparició d'un nou esport de raqueta a les comarques osonenques amb la creació de pistes d'esquaix per part del Club Squash Vic. A Sant Feliu, hi havia oferta esportiva de tennis a través del Club Tennis Sant Jordi, una empresa privada esportiva.

796

Entre altres esports que també utilitzaven pistes hi havia entitats registrades que practicaven diverses modalitats esportives sense federar-se. Entre aquestes hi havia les APA dels centres docents i altres entitats. Vic va tenir més associacions de pares i mares, una entitat poliesportiva de barri creada per gestionar la pista municipal de Sentfores i la secció esportiva d'una empresa mentre a Sant Feliu existia una entitat dedicada a l'esport per a discapacitats. Un cas especial a aquesta ciutat va ser l'aparició en la tercera legislatura, d'una entitat dedicada al twirling, una disciplina esportiva a cavall entre la gimnàstica rítmica i la dansa.

Les activitats esportives practicades a sales també indicaven diferències entre els dos sistemes esportius. Només el judo era una pràctica comú, mentre a Vic disciplines esportives practicades a locals tancats com els escacs, el tennis-taula i el billar estaven arrelades a la ciutat i existien entitats des de molt abans de la primera legislatura. Destacable pel contrast entre les dues ciutats és l'existència d'una entitat de boxa a Sant Feliu a l'inici de la primera legislatura i, a l'altre extrem, l'aparició d'un gimnàs privat dedicat al manteniment i la preparació física a finals de la segona legislatura a Vic.

Entre les entitats dedicades a l'esport a la natura les diferències eren notables. La proximitat al pantà de Sau, a la zona pirenaica i el Montseny, així com les característiques geogràfiques de la plana de Vic van tenir influència en l'existència d'entitats que practicaven esports aquàtics, aeris, de motor o de muntanya a la capital osonenca. Entre els esports aquàtics hi havia entitats dedicades a nàutica, vela, windsurf o escafandisme. Les entitats que practicaven esports aeris feien paracaigudisme, parapent, vol ultralleuger, vol lliure o globus aerostàtics. Les activitats de motor estaven molt arrelades a Vic. L'Escuderia Osona organitzava curses i rallis de cotxes i karts des de 1968, i en la segona legislatura es va oficialitzar una entitat dedicada al motorisme. En l'únic àmbit natural on van existir entitats a les dues ciutats va ser en les de muntanya, amb clubs d'excursionisme que existien molt abans de l'aparició dels primers ajuntaments democràtics. A Vic, a més, hi havia una entitat també històrica, dedicada a l'esquí, el Club Esquí Vic, mentre a Sant Feliu va estar activa en la tercera legislatura una entitat dedicada a l'espeleologia.

Entre altres esports realitzats en àmbits naturals, el ciclisme va ser comú, amb la novetat a Vic, d'una entitat dedicada específicament al bici-cros. Entitats que practicaven tir, hípica o curses d'orientació també van ser exclusives de la capital osonenca.

Taula 7. 58. Nombre d'entitats existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons tipus d'oferta esportiva principal i els espais esportius utilitzats.

	VIC					SANT FELIU DE LLOBREGAT				
	NÚM. ENT.	Abans 1979	79-83	84-87	88-91	NÚM. ENT.	Abans 1979	79-83	84-87	88-91
Espais esportius convencionals	40	15	11	11	2	45	14	16	5	10
Activitats de camp gran	6	3	0	2	1	12	6	5	0	1
Futbol	4	3		1		12	6	5		1
Rugby	1			1						
Futbol americà.	1				1					
Activitats de camp d'atletisme	2	1	0	1	0	1	0	0	1	0
Atletisme	2	1		1		1			1	
Activitats de pista	25	7	9	8	1	26	6	10	4	5
Futbol-sala	2	1		1		9		8		1
Handbol	1	1				2	2			
Bàsquet	1	1				2	1			1
Voleibol	1		1			2			1	1
Hoquei patins	2	1		1		1				1
Patinatge	1			1						
Poliesportiu	2		1	1						
Esport escolar	7	1	4	1	1	2		1	1	
Esport per a disminuïts						1		1		
Twirling						1				1
Tennis	1	1				1	1			
Esquaix	1			1						
Petanca	6	1	3	2		5	2		2	1
Activitats de sala	6	3	2	1	0	5	1	1	0	1
Judo i altres arts marcial	2		2			2		1		1
Tennis-taula	1	1				2				2
Escacs	1	1								
Billar	1	1								
Manteniment físic	1			1						
Boxa						1	1			
Activitats de piscina coberta	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0
Natació	1	1				1	1			
Espais naturals	22	10	6	3	3	8	4	2	0	2
Caça	2	1	1			1	1			
Ciclisme	2	1	1			2	1			1
Curses d'orientació	1			1	1					
Esports aeris	4	1	2		1					
Esports aquàtics	3	1	1		1					
Esports de motor	2	1		1						
Esports de muntanya	2	2				3	1	1		1
Hípica	1			1						
Ocells	2	1	1			1		1		
Pesca	1	1				1	1			
Tir	2	1								
TOTAL	62	25	17	14	5	53	18	18	5	9

d) El perfil de les entitats.

Al marge del nombre d'entitats i la seva oferta esportiva, hi ha també diferències significatives en el perfil d'aquestes entitats. La més evident és la presència a la capital osonenca de dues grans entitats esportives, amb equipaments esportius propis, diverses seccions i més de 1.500 socis. Aquestes dues entitats, el Club Patí Vic i el Club Tennis Vic són un fet diferencial important en la comparació del sistema esportiu de les dues

ciutats. A més, les dues entitats eren les que tenien un nivell competitiu més alt en l'aspecte esportiu i organitzatiu. La principal secció del Patí Vic, l'hoquei, va estar a Divisió d'Honor diversos anys durant el període d'estudi analitzat. Per la seva banda, el Club Tennis Vic tenia la capacitat d'organitzar esdeveniments tenístics de nivell internacional.

Precisament el nivell de capacitat organitzativa és un altre aspecte diferenciador entre les entitats vigatanes i les santfeliuenques. Mentre la majoria d'entitats de Sant Feliu organitzaven competicions de tipus social o a nivell de ciutat, una bona part dels clubs de Vic van organitzar competicions provincials, catalanes, estatals o fins i tot internacionals. A més, certs esdeveniments esportius puntuals es van anar consolidant anualment com el Rally d'Osona o la Travessia del pantà de Sau

798

Deixant de banda el Club Patí Vic, les entitats d'esport federat de les dues ciutats no tenien un nivell molt elevat. Com a exemple, els clubs de futbol de major nivell (Unió Esportiva Vic i Santfeliuenc F.C.) van jugar en categories regionals o com a màxim en tercera divisió; les entitats de bàsquet (Bàsquet Vic i Club Bàsquet Santfeliuenc) en tercera divisió o primera catalana; en handbol el nivell dels clubs de Sant Feliu va ser més elevat i el Club Handbol Santfeliuenc va jugar a 1a. divisió B; etc. En canvi, en esports minoritaris, a Vic es van viure èxits individuals com un campió d'Espanya en billar lliure l'any 1986 o el campionat del món infantil aconseguit per Lluís Comas l'any 1984 que va donar molt renom a aquest esport.

7.2.5.2. La relació amb les entitats esportives

En la descripció de les polítiques esportives de les dues ciutats hem anat explicant quines eren les relacions entre els ajuntaments i les diferents entitats que actuaven en el sistema esportiu i com van anar evolucionant al llarg de les legislatures. Aquestes relacions es van establir en diversos eixos que hem agrupat en quatre grups en funció del vincle de relació:

- a) els equipaments
- b) les activitats
- c) el suport institucional
- d) el suport econòmic

a) Els equipaments.

En relació amb els equipaments podem diferenciar dos aspectes relacionals. El primer fa referència a l'ús dels equipaments públics per part de les entitats privades. L'altre és la participació de les entitats en la gestió dels equipaments municipals.

Un indicador per valorar la relació públic-privat en els sistemes esportius de les dues ciutats és el nivell d'utilització dels equipaments esportius municipals per part de les entitats esportives, que ens dóna un valor sobre l'autonomia del sector privat respecte el públic. En el cas de les dues ciutats les dades indiquen un marc relacional molt diferent. A Vic, la riquesa d'equipaments privats, la tradició en la pràctica esportiva a la natura i la manca d'equipaments públics, va fer que el nivell d'aquesta dependència fos molt baix o, dit d'una altra manera, que el nivell d'autonomia del sistema esportiu privat fos molt gran, sobretot abans de la creació del Mas Osona i altres equipaments públics. Fins aquell moment, menys del 20% de les entitats vigatanes feien ús d'equipaments públics, un

nivell que es va anar ampliant fins arribar al 34% en la tercera legislatura. En canvi, a Sant Feliu, amb un sistema privat dèbil inicialment, la dependència privada dels equipaments municipals va arribar a xifres superiors al 70%, ampliant-se fins i tot amb la política esportiva municipal de les tres legislatures ja que l'Ajuntament va seguir essent el principal protagonista del sistema esportiu.

Taula 7. 59. Percentatge d'entitats esportives usuàries dels equipaments esportius municipals a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

	Abans 1979	79-83	84-87	88-91
Vic	16%	10%	25%	34%
Sant Feliu de Llobregat	71%	77%	78%	76%

Quant a la gestió dels equipaments públics ja n'hem parlat anteriorment. L'Ajuntament de Sant Feliu va optar inicialment per una desprivatització dels principals equipaments esportius, amb el conseqüent enfrontament amb les entitats esportives gestores, excepte la piscina coberta que va mantenir el criteri de cedir la instal·lació al Club Natació Sant Feliu, afegint una actitud molt protectora ja que es feia càrrec dels subministraments i les reparacions de la instal·lació. Excepte en el cas de la piscina la seva política relacional amb les entitats respecte el seu paper en la gestió d'equipaments va ser nul·la, ja que l'Ajuntament va optar per la gestió directa de tots els equipaments municipals.

A Vic la situació va ser diferent. Des d'una política de gestió directa amb l'únic equipament que disposaven a l'inici de la primera legislatura, la política seguida a partir de la construcció de nous equipaments va ser la d'oferir-ne la gestió d'una part significativa a les entitats de la ciutat. La concessió administrativa de l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme a la Unió Esportiva Vic i el Club Atlètic Vic van ser la mostra més palpable d'aquesta política, però la cessió de pistes poliesportives a entitats de barri també en va ser un exemple.

b) Les activitats.

Les relacions municipals amb les entitats esportives a través de les activitats van tenir punts comuns i aspectes diferenciadors. El principal punt comú va ser la relació establerta amb l'organització conjunta o el suport a les activitats esportives realitzades en el marc de les festes majors de les dues ciutats. Els programes d'actes anuals incorporaven esdeveniments esportius que anualment s'anaven consolidant i oficialitzant en el calendari esportiu de les dues ciutats (1er. Torneig de...; 3er. Campionat de...; 5a. Cursa de...; VIIè Gran Premi "Ciutat de...; etc.)

La gran diferència entre les polítiques de les dues ciutats es va produir en el paper de les entitats en l'oferta esportiva municipal. A Vic, el fet que gairebé no va existir oferta esportiva municipal va implicar que les principals relacions amb les entitats en qüestió d'activitats fos l'anterior i el suport econòmic. En canvi, a Sant Feliu, la posada en marxa de les escoles esportives municipals va promoure un marc de col·laboració amb algunes de les principals entitats esportives, que deixaven tècnics per a la realització de les pràctiques i, a canvi, quedaven excloses del pagament de taxes en l'ús de l'equipament per a entrenaments o partits i, a més, rebien subvencions municipals. En definitiva, podríem dir que el marc relacional es va establir en paràmetres de suport a les activitats, organització conjunta d'esdeveniments i, en el cas de Sant Feliu, col·laboració en l'oferta municipal.

c) El suport institucional.

En el buidat de la documentació pública de Vic hem anat trobant informació que feia referència a actuacions públiques encaminades a donar suport institucional a les entitats esportives vigatanes de diverses formes. La principal era el reconeixement públic dels mèrits esportius, organitzatius o institucionals a través d'un esdeveniment públic al que se li donava una cobertura econòmica i mediàtica important. Amb els premis anuals als Millors Esportistes de Vic es guardonava a esportistes, equips, entitats, directius, etc.

800

Aquest reconeixement públic encara utilitzava una altra fórmula institucional més solemne amb l'atorgament de medalles al mèrit esportiu de la ciutat, d'or o d'argent, a esportistes pels seus èxits internacionals (els campions del món Lluís Comas i Pere Casacuberta); a persones reconegudes pel seu suport a l'esport (al president d'AUDESA propietària de les instal·lacions de l'Estadi Torres i Bages) o a clubs amb motiu del seu aniversari (Club Atlètic Vic, Club Tennis Vic,..).

El suport institucional també va tenir un altre tipus de manifestació amb l'actuació municipal d'avaluar als clubs vigatans davant altres institucions públiques. Aquest tipus d'actuació es va realitzar especialment en la primera i la segona legislatura quan algunes entitats que passaven per crisis econòmiques o necessitaven recursos per a la realització d'obres visitaven a la Direcció General d'Esports acompanyades per Joan Orriols, membre de la Junta del Patronat que en la primera legislatura va ser el seu President i que compatibilitzava aquesta funció amb un càrrec directiu dins la Direcció General de l'Esport. Aquest paper municipal avalador també es va produir en el suport institucional al Club Patí Vic davant la possibilitat de ser subseu dels Jocs Olímpics de Barcelona'92.

A Sant Feliu, en canvi, els documents públics no reflecteixen pràcticament cap iniciativa municipal destinada a donar suport institucional als clubs de la ciutat. L'única referència al respecte és una felicitació pública al Club Natació Sant Feliu pels èxits aconseguits en una temporada esportiva.

d) El suport econòmic.

Un dels indicadors més clars per valorar les relacions entre el sector públic i el privat és el suport econòmic que els ajuntaments van atorgar a les entitats privades. Ja hem vist en apartats anteriors que aquest suport podia venir a través de partides econòmiques del capítol 1—pagament de monitors per fer l'educació física i l'esport escolar—; o del capítol 2—compra de material utilitzat per les entitats; pagament de subministraments d'instal·lacions cedides; activitats realitzades durant les festes; etc—; o del capítol 6 a partir de la construcció o millora d'equipaments utilitzats per les entitats.

De totes maneres, dins la classificació econòmica de les despeses municipals, el capítol dedicat a donar ajudes a les entitats per a les seves activitats esportives és el capítol 4 de transferències corrents. Així es en el cas del pressupost de Vic on el total de despeses es desglossa en subvencions atorgades per a petites obres i activitats dels clubs esportius i en la compra de trofeus i premis. La despesa total del període 1980-1991 va ser de trenta-quatre milions i mig de pessetes.

Taula 7. 60. Desglossament de les despeses del capítol 4 dels pressupostos municipals de Vic en el període 1980-1991.

Partides pressupostàries	Pessetes	%	% sobre total despeses corrents
471. Ajuts a obres i organitzacions clubs	30.908.689	89%	11%
482.Trofeus i Premis	3.656.408	11%	1%
Total	34.565.097	100%	12%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Vic.

En canvi, en els pressupostos de Sant Feliu el capítol 4 es va distribuir de diferent manera. Els ajuts es van repartir en quatre destinataris: entitats esportives, centres docents, escoles municipals i altres entitats. Aquesta darrera és molt poc significativa i va servir per donar unes petites quantitats a associacions de veïns en la darrera legislatura. En canvi, és molt significatiu que dins el capítol 4 hi hagués com a destinataris les escoles esportives municipals, un programa ofert pel propi Departament d'Esports que va representar el 23% del total del capítol en el conjunt del període. Aquest fet és degut a que les entitats esportives rebien subvencions per la seva col·laboració específica en aquest programa, al marge dels ajuts destinats a la seva exclusiva actuació. Les subvencions a les entitats esportives servien per ajudar a les seves activitats, a les activitats realitzades durant les festes majors i en ocasions per convenis de col·laboració amb l'Ajuntament, com va ser el cas del Club Natació Sant Feliu. Els ajuts als centres docents servien per al pagament de les activitats, competicions, desplaçaments, etc.

Taula 7. 61. Desglossament de les despeses del capítol 4 dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 segons els destinataris.

Destinataris dels ajuts	Pessetes	%	% sobre total despeses corrents
Entitats esportives	25.071.861	55%	5,5%
Centres docents	7.646.047	17%	2%
Escoles esportives municipals	12.454.382	28%	2,7%
Altres entitats	110.000	0%	0%
Total	45.283.290	100%	10%

Font: Elaboració pròpia a partir de les liquidacions dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat.

Per fer la comparació de manera més estricta de la política envers les entitats esportives hem seleccionat només la part pressupostària de Sant Feliu que es va destinar als clubs de la ciutat i l'hem distribuït anualment, per legislatures i en el conjunt del període. També hem construït els indicadors que relacionen el percentatge respecte el total de les despeses corrents destinades a esports i les pessetes per habitant destinades als ajuts a les entitats.

Taula 7. 62. Distribució anual i per legislatures de les despeses del capítol 4 destinades a ajuts a entitats esportives en el període 1980-1991.

	VIC			SANT FELIU DE LLOBREGAT		
	Pessetes	% Total despeses corrents	Ptes/hab.	Pessetes	% Total despeses corrents	Ptes/hab.
Primera legislatura						
1980	1.000.000	14%	33	798.750	13%	21
1981	1.514.959	13%	50	33.960	0%	1
1982	959.246	8%	32	142.930	1%	4
Total	3.474.205	10%	115	975.640	4%	26
Mitjana	1.158.068	12%	38	325.213	5%	9
Segona legislatura						
1983	998.402	6%	34	163.195	1%	4
1984	1.485.634	9%	50	547.896	2%	14
1985	2.330.234	14%	78	398.024	1%	10
1986	2.536.000	13%	89	422.781	1%	11
1987	2.800.000	12%	98	628.442	2%	16
Total	10.150.270	29%	347	2.160.338	9%	56
Mitjana	2.030.054	11%	69	432.068	1%	11
Tercera legislatura						
1988	3.700.000	13%	128	3.558.700	8%	94
1989	6.063.009	15%	210	3.997.667	8%	106
1990	5.249.080	11%	181	4.636.966	5%	123
1991	5.928.533	12%	206	9.742.550	10%	266
Total	20.940.622	61%	725	21.935.883	87%	585
Mitjana	5.235.156	15%	181	5.483.971	22%	146
Període 1980-1991						
Total	34.565.097	12%	880	25.071.861	6%	495
Mitjana	2.880.425	12%	73	2.089.322	4%	41

De la taula anterior destaquem els següents aspectes:

- Vic va destinar una major quantitat de recursos econòmics a subvencionar les actuacions pròpies de les entitats esportives. En valors absoluts gairebé va destinar 1,5 vegades més que Sant Feliu. Això no engloba els ajuts que Sant Feliu va atorgar a les entitats per la col·laboració en les escoles esportives municipals.
- A Vic el total d'ajuts a les entitats va representar el 12% del conjunt de les despeses corrents esportives, una xifra que a Sant Feliu va arribar només al 6%, amb una mitjana anual de percentatges del 4%.
- En la primera i la segona legislatura va ser molt patent la desigualtat econòmica en la política d'ajuts a les entitats esportives. En canvi, en la tercera legislatura la despesa econòmica es va igualar. Fins i tot Sant Feliu va destinar més recursos, encara que dins aquestes partides hi havia un conveni amb el Club Natació Sant Feliu per a la gestió de les activitats esportives a la piscina de l'Escorxador que distorsiona les xifres totals.

Les subvencions municipals a les entitats esportives es van concentrar majoritàriament en un nombre determinat de clubs. En els dos municipis, més del 90% del total econòmic de tot el període es va concentrar en vint entitats. A Vic, entre les cinc entitats receptores

de més recursos econòmics estaven els dos grans clubs de la ciutat i, curiosament, dues entitats d'esports minoritaris, però que havien aconseguit èxits esportius de prestigi en la seva especialitat. Les dues entitats gestores dels equipaments municipals estaven en vuitè i novè lloc dels receptors d'ajuts. Les cinc primeres entitats van rebre el 42% del total econòmic del capítol 4, mentre que les 10 primeres van significar el 69%.

A Sant Feliu de Llobregat deu entitats es van repartir el 86% del total d'ajudes municipals. El perfil d'aquestes deu era clar. Excepte en el cas del futbol, en totes les altres modalitats esportives hi havia escoles municipals d'aquells esports. A més en el cas del club de natació hi havia el conveni de col·laboració esmentat.

Taula 7. 63. Entitats esportives amb més ajuts econòmics municipals a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.

VIC		SANT FELIU DE LLOBREGAT			
Entitat	Pessetes	Entitat	Pessetes		
1 Club Tennis Vic	3.051.598	Club Natació Sant Feliu	6.283.667		
2 Escuderia Osona	2.381.200	Club de Bàsquet Santfeliuenc	2.690.800		
3 Club Patí Vic	2.080.800	Club Voleibol Casino Santfeliuenc	2.092.000		
4 Club Vic Tennis Taula	1.980.630	Club d'Handbol Sant Llorenç	1.841.466		
5 Club d'Escacs Vic	1.890.400	Club Handbol Sanfeliuenc	1.771.800	62%	
6 Club OAR Vic	1.818.665	Sanfeliuenc F.C.	1.748.575		
7 Unió Excursionista Vic	1.658.208	Club d'Hoquei Sant Llorenç	1.235.200		
8 Unió Esportiva Vic	1.451.064	Club Judo Sant Llorenç	1.032.800		
9 Club Atlètic Vic	1.412.963	Club Atlètic Sant Feliu	892.600		
10 Unió Ciclista Vic	1.231.815	Cercle Juvenil d'Escacs	688.000	86%	
11 Club Bàsquet Vic	1.191.427	Grup Excursionista Santfeliuenc (G.E.P.S.)	537.000		
12 Club Hípic Osona	935.000	Peña Los Pajaritos	464.500		
13 Baló Club Mediterrani	920.000	Penya Blanc-blava	459.100		
14 Club Natació Vic-ETB	851.735	Club d'Escacs Unió Coral	250.000		
15 Agrupació Pescadors Esportius	754.632	Sporting F.C.	250.000	81%	
16 Club Petanca Vic	733.000	Club Petanca Sant Feliu	170.000		
17 Club Modelisme Osona	425.635	C.F. Triana Conquense	157.575		
18 Club Handbol Vic	351.224	Club Petanca Jubilats	146.000		
19 Club Futbol Remei	238.900	Club Petanca Falguera	135.000		
20 Reial Moto Club Catalunya	200.000	Club Petanca Roses	113.075	97%	

Font: Elaboració pròpia a partir dels Llibres Generals de Despeses de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Síntesi

En aquest apartat hem analitzat quin va ser el mapa d'entitats esportives que va haver en les dues ciutats, les seves característiques i el tipus de relació entre els ajuntaments i aquestes entitats. Els aspectes més rellevants són:

- Vic va tenir un sistema esportiu amb un major nombre i més variat d'entitats esportives, sobretot en entitats que practicaven esports en el medi natural.
- Sant Feliu va tenir un nombre molt alt d'entitats dedicades al futbol i al futbol sala
- Les entitats vigatanes oferien un ventall de modalitats esportives més ampli que les santfeliuenques
- A Vic actuaven dues entitats grans amb equipaments propis, diverses seccions i més de 1.500 socis
- Excepte en hoquei patins i alguns esports minoritaris a Vic, el nivell competitiu de les entitats federades va ser discret.
- La capacitat organitzativa de les entitats vigatanes va ser més elevada que a Sant Feliu.

En definitiva, Vic tenia un sistema esportiu privat molt més ric i variat que Sant Feliu de Llobregat.

Quant a les relacions entre els ajuntaments i les entitats destaquem:

- Les entitats vigatanes tenien molta més autonomia respecte a la necessitat d'ús dels equipaments municipals al gaudir d'equipaments privats i fer pràctiques en entorn naturals
- L'Ajuntament de Vic va donar més suport institucional, mediàtic i econòmic a les entitats esportives que Sant Feliu, que donava un suport econòmic a canvi de col·laboració en els programes i la gestió esportiva municipal.

7.3. Els resultats de l'anàlisi comparativa

Un cop descrites, analitzades i comparades les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures de la democràcia ha arribat el moment de fer una síntesi final de la informació. En aquest apartat podem veure de manera resumida i en frases breus les dades i els aspectes més rellevants resultants de l'anàlisi comparativa de les polítiques esportives de les dues ciutats, organitzats en els diferents apartats que han configurat l'estructura d'anàlisi del treball amb alguna modificació per agrupar de manera més entenedora el significat de la informació.

7.3.1. El context general i esportiu

805

Dues realitats municipals diferents.

Els ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat de les tres primeres legislatures de la democràcia, governats per forces polítiques diferents—CiU i PSUC/IC—situades cada una a l'extrem del mapa ideològic existent entre les ciutats majors de 20.000 habitants de la província de Barcelona, van desenvolupar models diferents de política esportiva als seus municipis.

A partir d'un poder polític majoritari en la primera legislatura i absolut en les restants i una disponibilitat pressupostària respecte la seva població bastant similar—amb un major endeutament per part de Sant Feliu—els governs de les dues ciutats van actuar en una realitat territorial i poblacional que era diferent. D'una banda Vic, ciutat mil·lenària, centre neuràlgic de comerç i serveis d'una comarca central de Catalunya amb un profund sentiment catalanista i un paper important de l'església catòlica. Amb un territori relativament gran i una població que vorejava els 30.000 habitants. D'altra banda, Sant Feliu, amb uns 37.000 habitants, una ciutat crescuda a mitjans del segle XX a cops d'immigració—de 1965 a 1975 va passar de 13.000 a 34.000 habitants—que vivia principalment de la indústria, amb un territori petit i molt proper a la ciutat de Barcelona.

Vic: una xarxa esportiva privada rica, variada i autònoma.

Totes dues ciutats van partir d'un sistema esportiu local també diferent. A Vic existia una xarxa privada d'equipaments i activitats esportives molt rica i variada, amb entitats esportives de molt pes en la ciutat i equipaments esportius prou sofisticats, amb pistes poliesportives, camps de futbol, pistes de tennis, piscines cobertes i a l'aire lliure, un estadi d'atletisme..L'Ajuntament aportava l'únic equipament que no existia en la xarxa privada, el Pavelló Municipal d'Esports, que gestionava directament el Patronat Municipal d'Esports. A més, un bon nombre d'entitats vigatanes no necessitaven instal·lacions esportives convencionals ja que aprofitaven les característiques de la comarca per fer la seva activitat en entorns naturals.

Sant Feliu: una xarxa esportiva privada limitada i depenent.

El sistema esportiu de Sant Feliu als inicis de la democràcia era molt diferent. A la ciutat existia una xarxa d'equipaments esportius privats molt limitada, amb un parell de pistes poliesportives d'entitats culturals, algunes pistes de tennis propietat d'empreses i les sales dels gimnasos d'arts marcial. Les entitats esportives no disposaven d'equipaments propis i les que practicaven esports convencionals—amb una gran presència de clubs de futbol—ho feien en els equipaments municipals. L'Ajuntament disposava de la Zona Esportiva Municipal, amb una piscina coberta i dues pistes poliesportives i el Camp de futbol municipal i, a més, compartia la propietat d'un altre camp de futbol amb un particular. Excepte aquest camp de futbol, la resta d'equipaments esportius municipals estaven cedits mitjançant un contracte d'arrendament als clubs esportius més significatius de la ciutat, el Club de Natació Sant Feliu, el Club d'Handbol Santfeliuenc, i el Santfeliuenc F.C. que havien privatitzat els espais i no deixaven utilitzar-los a altres entitats esportives.

7.3.2. L'organització dels serveis esportius municipals**Més pes polític dels regidors d'esports de Vic.**

Dins l'estructura política interna dels ajuntaments el pes polític dels regidors d'esports va ser major a Vic, sobretot en les dues primeres legislatures on van ocupar la setena plaça en les llistes electorals. A més, el regidor d'esports de Vic de la primera legislatura va tenir un càrrec directiu en la Direcció General de l'Esports de la Generalitat de Catalunya el que li donava capacitat d'influir en la política d'ajuts d'aquest organisme. En canvi, a Sant Feliu el govern del PSUC de la primera legislatura va atorgar la responsabilitat d'esports al regidor que ocupava el novè lloc en la llista del PSC que governava en coalició i al 14è. de la seva llista en la segona.

Més protagonisme polític dels regidors d'esports de les dues ciutats en la tercera legislatura.

En la tercera legislatura els responsables polítics d'esports de les dues ciutats van ser tinents d'alcalde i van formar part de la Comissió de Govern, en una mostra que la temàtica esportiva havia adquirit més ressonància política. Probablement el fet de disposar de nous i emblemàtics equipaments esportius, i la importància que estava agafant l'esport a partir de la nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics de 1992, va influir en que l'esport adquirís més pes dins les estructures polítiques municipals.

Més pes econòmic de l'esport a Sant Feliu en el conjunt del període.

En xifres absolutes l'Ajuntament de Sant Feliu va gastar gairebé el doble de recursos econòmics en temàtica esportiva que l'Ajuntament de Vic, 931 milions per 542. La despesa econòmica d'esports també va tenir un valor polític intern superior, amb un 6,6% de la disponibilitat pressupostària total municipal per un 4% a Vic. En relació a la població, Sant Feliu també va destinar més pessetes per habitant que Vic, 25.303 per 18.547.

Més importància econòmica de l'esport per als dos ajuntaments en el període 1981-1985.

Tot i les diferències econòmiques, la primera meitat dels anys vuitanta va ser molt important per a les polítiques esportives de les dues ciutats, ja que es van disposar d'importants recursos municipals per a la inversió en equipaments i, en conseqüència, el pes econòmic de l'esport dins el pressupost municipal va ser més elevat.

Un sistema jurídic i administratiu diferent.

Vic va optar per gestionar els serveis esportius municipals a través d'un model descentralitzat, amb un Patronat Municipal d'Esports que utilitzava un sistema administratiu que va adquirir més autonomia a partir de mitjans de la primera legislatura. Sant Feliu va optar per un model centralitzat amb un Departament d'Esports que havia de gestionar les seves actuacions a través de l'estructura general de l'Ajuntament.

Més participació ciutadana en la política esportiva municipal a Vic.

Vic va establir un sistema de participació ciutadana a partir dels estatuts del Patronat Municipal d'Esports que establia la presència de representants de les entitats esportives i altres entitats en la Junta del Patronat. Sant Feliu, tot i anunciar la voluntat de crear un Consell Municipal d'Esports, només va canalitzar la participació ciutadana a través d'un òrgan de coordinació esportiva de futbol sala.

El personal municipal d'esports: un model administratiu versus un model tècnic.

La constitució i l'evolució de la plantilla de personal dels serveis esportius de les dues ciutats ens indiquen un model d'intervenció diferent en el sistema esportiu local. A Vic es va optar per un model d'intervenció indirecta i la plantilla de personal va créixer i evolucionar amb un perfil bàsicament administratiu, amb l'única excepció d'un petit període en què va haver un director tècnic per fer tasques de gestió esportiva i suport a

les entitats. A Sant Feliu la plantilla de personal es va configurar amb personal tècnic esportiu, amb la clara voluntat d'intervenir directament en el sistema esportiu local.

7.3.3. La política envers els equipaments

La mateixa prioritat inicial: la millora dels equipaments esportius de les escoles públiques.

808

Els dos ajuntaments van començar la seva actuació inversora destinant recursos a millorar els espais esportius de les escoles públiques, en una acció que complementava les seves prioritats en la promoció esportiva: l'actuació en la millora de l'educació física a les escoles públiques i la promoció de l'esport escolar.

Un mateix període de grans inversions municipals amb objectius polítics diferents.

Els dos ajuntaments van tenir l'època de màxima inversió esportiva a finals de la primera legislatura i mitjans de la segona, moment en què van decidir construir grans equipaments de ciutat. Sant Feliu va construir una piscina olímpica a l'aire lliure aprofitant terrenys d'un antic escorxador municipal potenciant la pràctica esportiva popular a l'estiu i un pavelló municipal, el Palau Municipal d'Esports, per cobrir la necessitat d'un espai esportiu cobert al municipi. Vic també va ampliar l'oferta municipal d'espai esportiu cobert amb la cobertura d'una pista poliesportiva que va convertir en el Pavelló Municipal d'Esports-2 i amb el clar objectiu urbanístic d'obrir Vic a ponent va construir la Zona Esportiva del Mas Osona.

Vic va rebre més recursos econòmics d'altres administracions públiques per a equipaments esportius.

La ciutat de Vic va rebre de la Direcció General de l'Esport i de la Diputació de Barcelona gairebé el doble de pessetes en subvencions per a equipaments esportius que Sant Feliu. El període de més recursos econòmics atorgats a Vic per la Generalitat va coincidir parcialment amb l'etapa en que el regidor d'esports era també cap del Servei de Docència i Investigació de la Direcció General de l'Esport. El període en què la Diputació de Barcelona va donar ajuts a l'Ajuntament de Sant Feliu va coincidir amb el període en què era responsable polític d'esports un diputat d'IC.

La "desprivatització" i la gestió directa municipal a Sant Feliu.

L'Ajuntament de Sant Feliu va optar majoritàriament per la gestió directa dels seus equipaments i amb aquest plantejament en la primera legislatura va cancel·lar el contracte d'arrendament de les pistes municipals i del camp de futbol, els va "desprivatitzar" i va passar a gestionar el seu ús. Quan es va posar en marxa la piscina de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports va optar per mantenir aquest model que

només va tenir l'excepció en la piscina coberta que va seguir cedida al Club Natació Sant Feliu, amb suport econòmic municipal.

La gestió directa administrativa i la cessió d'equipaments a Vic.

Vic, que només feia una gestió administrativa de l'ús i el manteniment del Pavelló Municipal d'Esports, amb la construcció dels nous equipaments va optar per la cessió dels espais emblemàtics del Mas Osona, l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme al principal club de futbol de la ciutat, la Unió Esportiva Vic i al Club Atlètic Vic. Amb les noves pistes poliesportives de barri va decidir cedir l'ús a entitats socials i esportives de la zona, ajudant econòmicament al seu manteniment.

809

7.3.4. La política envers les activitats esportives

Els mateixos interessos amb models de promoció diferents.

Els dos ajuntaments van tenir interessos comuns en la promoció de determinats àmbits esportius. Els principals àmbits van ser l'educació física, l'esport escolar i la iniciació esportiva. També la pràctica esportiva popular a través de l'organització d'esdeveniments propis o el suport a activitats esportives a les festes majors i la posada en marxa d'ofertes esportives per a grups especials de la població (dones, gent gran, persones amb discapacitats) va ser un fet comú. La gran diferència entre els dos ajuntaments va ser el model de promoció d'aquestes activitats. Sant Feliu va optar per un model d'intervenció directa, contractant professorat i amb una oferta de programes esportius gestionats pel Departament d'Esports. Vic va actuar de manera indirecta, donant suport econòmic i logístic als programes esportius de les altres entitats.

7.3.5. La política envers les entitats

El model relacional de suport a Vic.

Al marge de la participació ciutadana en el Patronat Municipal d'Esports, Vic va desenvolupar un model relacional amb les entitats basat en el suport econòmic, el suport institucional i el suport mediàtic, amb una atenció especial als principals clubs de la ciutat i publicitat els èxits esportius dels vigatans.

De la confrontació a la col·laboració a Sant Feliu.

A Sant Feliu, sense participació ciutadana en la presa de decisions, es va passar de la confrontació inicial amb alguns dels principals clubs de la ciutat a la col·laboració amb diverses entitats esportives per a que participessin en l'oferta o en la gestió municipal a canvi d'ajuts o subvencions econòmiques.

CAPÍTOL 8

Proposta d'un model
d'anàlisi de la política
esportiva municipal

Un cop indicats els trets més essencials de l'anàlisi comparativa dels dos municipis, i abans d'exposar les conclusions finals, hem elaborat la proposta d'un model d'anàlisi de la política esportiva municipal que ajudi a sintetitzar aquesta informació i permeti una lectura més esquemàtica de les formes d'actuació esportiva de l'Administració pública. L'objectiu és, per tant, més ambiciós perquè la proposta pretén ser d'utilitat, no únicament per a l'anàlisi d'aquestes dues ciutats, sinó per altres municipis d'aquesta època, a més de poder ser una proposta adaptable a l'anàlisi de les polítiques esportives d'altres administracions. Abans de presentar-lo hem fet un recorregut per diferents models genèrics de classificació de les formes d'actuar de l'Administració pública. Tot seguit hem fet la proposta del model d'anàlisi de l'actuació esportiva municipal i l'hem aplicat a Vic i a Sant Feliu de Llobregat utilitzant les dades obtingudes en l'anàlisi i comparació prèvia. El resultat ha estat uns esquemes que sintetitzen en un quadre la política esportiva de cada legislatura i del conjunt del període 1979-1991. La comparació dels quadres de les dues ciutats ens han ajudat a construir les conclusions finals de les seves polítiques esportives municipals.

8.1. Models genèrics de classificació de l'actuació de l'Administració pública

8.1.1. El model jurídic

Des de la perspectiva de la ciència jurídica la manera d'actuar de l'Administració pública s'ha relacionat amb els models de gestió dels serveis públics locals. Aquests s'han classificat de manera clàssica en dos grans grups: la gestió directa i la gestió indirecta.

La gestió directa implica que l'Administració gestiona un servei o equipament públic per si sola o a través d'organismes estrictament públics. La gestió indirecta significa que un servei o equipament públic és gestionat per un particular o una altra entitat en nom de l'Administració local. Aquest dos models de gestió van estar vigents en l'època d'estudi del nostre treball i s'han mantingut fins a l'actualitat.⁶⁵⁰ Recordem que a l'inici de la primera legislatura, les formes de gestió municipal podien tenir les següents modalitats (vegeu 1.4.2).

Taula 8.1. Formes de gestió dels serveis públics municipals segons la normativa jurídica vigent l'any 1979.

GESTIÓ DIRECTA	GESTIÓ INDIRECTA
a) gestió per la mateixa corporació	a) concessió
b) fundació pública de serveis	b) arrendament
c) societat privada municipal	c) concert

En l'àmbit esportiu aquestes fórmules servien per classificar jurídicament i administrativament el tipus d'estructura en què s'organitzaven els serveis esportius municipals, així com la manera de gestionar els equipaments i els serveis esportius que oferia aquesta estructura. Primer es definia el model d'estructura, que era sempre una de les fórmules de gestió directa, habitualment la gestió per la mateixa corporació (àrea o departament d'esports) i després, si no s'establí específicament alguna fórmula jurídica de gestió indirecta per a algun equipament o servei, s'entenia que tot el sistema de funcionament de l'estructura era de gestió directa.

⁶⁵⁰La Ley 27/2013, de 27 de diciembre, de racionalización y sostenibilidad de la Administración Local, va confirmar la validesa actual d'aquesta classificació en la gestió dels serveis municipals (BOE núm. 312, de 30 de desembre de 2013).

Seguint aquest criteri jurídic, podem classificar l'actuació de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 envers l'organització dels seus serveis esportius, així com la seva política envers els equipaments i les activitats. La política envers les entitats no es pot classificar d'acord amb aquestes categories ja que, de fet, és l'eix classificatori a partir del qual la gestió dels equipaments pot ser directa o indirecta.

Taula 8. 2. Classificació de l'actuació esportiva dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons el model jurídic.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
Organització dels serveis esportius municipals	Gestió directa a través de fundació pública de serveis (Patronat Municipal d'Esports)	Gestió directa pel mateix ens local (Departament d'Esports)
Equipaments esportius	Gestió indirecta a través de concessió administrativa	Arrendament
Estadi Municipal de Futbol i Estadi Municipal d'Atletisme del Mas Osona (Vic)		
Piscina municipal de la Zona Esportiva Municipal (Sant Feliu de Llobregat)		Arrendament fins 1980
Pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal i Camp Municipal de Futbol (Sant Feliu de Llobregat)		Gestió directa a partir de 1980
Resta d'equipaments	Gestió directa	Gestió directa
Activitats esportives	Gestió directa	Gestió directa

Aquesta fórmula, tot i tenir-la present en el nostre treball, no ens ha estat suficient per a l'anàlisi dels models de gestió de la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat ja que no permet matisos sobre les polítiques d'actuació com, per exemple, classificar la diferent manera d'actuar dels dos ajuntaments en l'oferta d'activitats esportives.

8.1.2. El model polític

Més proper a la ciència política i l'administrativa, Alguacil (2006) analitzava les polítiques públiques i parlava d'una classificació de models de gestió de les administracions en funció del nivell de la participació ciutadana en la gestió pública, en un marc relacional que ens interessa aprofundir. Segons aquest autor hi ha cinc nivells graduals en una escala de més a menys participació ciutadana en les polítiques públiques:

- Gestió directa: gestió exclusiva de l'Administració sobre la gestió i programació dels serveis, prestacions i espais públics.
- Control directe: variant de l'anterior que incorpora mecanismes d'informació pública lligats a la defensa de l'interès particular que es pot al·legar sobre les accions públiques.
- Participació indirecta o per invitació: col·laboració en projectes i activitats. Les entitats no tenen capacitat decisòria.
- Codecisió i gestió compartida: participació en un pla de reciprocitat i coresponsabilitat entre l'administració i les entitats socials que s'incorporen a les activitats, serveis o equipaments de proximitat
- Autogestió: suposa el control i l'apropiació plena per part dels ciutadans d'espais i activitats de caràcter públic. El paper de l'Administració és de tenir una capacitat eficient de control, transparència i fiscalització del bon ús dels serveis, activitats i espais públics.

En els tres primers nivells, l'Administració és la responsable exclusiva de la gestió. En la gestió directa els usuaris només són actors passius del procés; en el control directe tenen accés a la informació pública i a actuar en funció dels seus interessos; i en la participació indirecta els ciutadans, a més de rebre informació dels serveis i activitats públiques, poden fer peticions i propostes d'activitats, és a dir, poden col·laborar però no s'impliquen directament en la gestió. En canvi, en les dues darreres categories la ciutadania té un protagonisme en la gestió pública.

Aquesta classificació ens permet analitzar les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat sota aquesta òptica. En aquest sentit veuríem actuacions de les dues ciutats en algunes d'aquestes categories. A Sant Feliu de Llobregat, classificariem segons aquest criteri com a gestió directa el model utilitzat en l'organització dels serveis municipals així com la gestió dels equipaments esportius, excepte la piscina, que la situariem en el model d'autogestió tot i que va estar molt protegida per les aportacions econòmiques que va fer l'Ajuntament. L'oferta municipal d'activitats esportives va utilitzar un model mixt entre la gestió directa d'alguns programes, com l'educació física escolar, i la participació indirecta o per invitació en una gran part de les escoles esportives municipals.

A Vic, el sistema d'organització del Patronat Municipal d'Esports, amb participació d'entitats ciutadanes l'hem classificat com de codecisió i gestió compartida, mentre que la fórmula utilitzada per a la gestió de les instal·lacions emblemàtiques del Mas Osona seria l'autogestió. La codecisió i la gestió compartida serien el model utilitzat en la gestió de les pistes poliesportives i de petanca de barri. La gestió de les activitats esportives és més difícil de classificar ja que l'oferta municipal va ser escassa. Hem optat per classificar-la, majoritàriament, com a participació indirecta tenint en compte les actuacions municipals en l'esport popular i l'esport escolar.

Taula 8. 3. Classificació de l'actuació esportiva dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons el tipus de participació ciutadana en l'oferta municipal.

	VIC	SANT FELIU DE LLOBREGAT
Organització dels serveis esportius municipals	Codecisió i gestió compartida	Gestió directa
Equipaments esportius		
Estadi Municipal de Futbol i Estadi Municipal d'Atletisme del Mas Osona (Vic)	Autogestió	
Pistes poliesportives i pistes de petanca als barris (Vic)	Codecisió i gestió compartida	
Piscina municipal de la Zona Esportiva Municipal (Sant Feliu de Llobregat)		Autogestió
Resta d'equipaments	Gestió directa	Gestió directa
Activitats esportives	Participació indirecta	Gestió directa Participació indirecta

Font: Elaboració pròpia segons model adaptat d'Aiguacil (2006)

Aquest model classificatori ens ha permès avançar en l'anàlisi però, tot i així, no ens és útil, en canvi, per classificar altres tipus d'actuació que hem anat veient al llarg d'aquest treball. Així, per exemple, el model d'intervenció indirecta de l'Ajuntament de Vic promovent activitats esportives d'altres o la gestió directa del pavelló per part del Patronat sense oferir programes esportius no sembla que trobi aixopluc en aquesta estructuració.

8.2. La proposta del model d'anàlisi

Un cop presentats aquests models de classificació de l'actuació genèrica de l'Administració pública i les limitacions per a la seva adaptació a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals, hem decidit proposar un model d'anàlisi específic per a aquestes polítiques. El concepte *model* significa, en aquest cas, un esquema teòric que pretén ajudar a explicar i entendre, de manera més ràpida i senzilla, les actuacions esportives municipals de l'època estudiada.

Per elaborar aquest model hem utilitzat com a paràmetre principal l'actitud municipal en l'oferta esportiva i la relació amb els altres actors del sistema esportiu, especialment les entitats esportives. A partir de la informació obtinguda a través de la descripció, l'anàlisi, la juxtaposició i la comparació dels dos ajuntaments estudiats, hem definit tres tipus d'actitud municipal respecte el seu paper en el sistema esportiu i la relació amb les entitats esportives:

- a) *Protagonista*: l'Administració municipal actua com el principal actor dins el sistema esportiu local (ho hem identificat amb la dinàmica del “*jo faig*”).
- b) *Cooperativa*: l'Administració municipal actua en el sistema esportiu conjuntament amb els agents socials (amb la dinàmica del “*fem junts*”).
- c) *Subsidiària*: l'Administració municipal ajuda sense eliminar la iniciativa i la responsabilitat de les entitats (amb la dinàmica del “*tu fas i jo t'ajudo*”).

L'actitud protagonista és fàcilment identificable. És el cas en què l'ajuntament utilitza les seves instal·lacions, el seu personal i els seus recursos econòmics per oferir els serveis esportius públics, i no utilitza altres entitats per generar una oferta esportiva. En canvi, en les altres dues actituds, s'utilitzen altres agents socials per canalitzar l'actuació municipal en el sistema esportiu local. En l'actitud cooperativa, l'ajuntament estableix una relació amb una altra entitat per oferir conjuntament algun tipus de pràctica esportiva d'interès comú, mentre que en l'actitud subsidiària, l'ajuntament deixa la responsabilitat de l'oferta esportiva en mans d'una altra entitat i, simplement, col·labora econòmicament o amb altres recursos en la realització de l'activitat.

La diferència entre l'actitud cooperativa i la subsidiària pot generar alguna confusió a causa del fet que cal interpretar adequadament el tipus de relació entre l'Administració local i les altres entitats. El criteri que hem seguit és el següent: quan la relació s'estableix per realitzar una oferta esportiva d'interès general, oberta a tota la ciutadania entenem que l'actuació municipal és cooperativa. Seria el cas, per exemple, de les escoles esportives municipals organitzades amb la col·laboració d'entitats esportives i obertes a tots els nens i nenes de la població, o l'organització per part de clubs, amb el suport municipal, d'esdeveniments esportius per a tothom en el marc de les festes majors. Els recursos econòmics destinats a aquests tipus d'actuacions esportives d'interès general els hem classificat, també, dins l'actitud cooperativa.

En canvi, hem considerat actuació municipal subsidiària—en el sentit de subsidi⁶⁵¹ o ajuda—la relació que s'estableix entre l'ajuntament i les entitats esportives que afavoreix l'actuació esportiva exclusiva d'aquestes i els seus associats. És el cas de les subvencions atorgades per a les activitats esportives (escoles esportives,

⁶⁵¹ Interpretem el concepte *subsidi* com l'ajuda o benefici econòmic que dona l'Administració a un particular, per a un temps determinat, amb l'objectiu d'ajudar a un propòsit social o per promoure una activitat, en aquest cas la pràctica esportiva.

esdeveniments...) dels mateixos clubs. La utilització d'una instal·lació municipal sense pagar o a preus reduïts seria un altre exemple d'actitud subsidiària.

Hem aplicat aquesta classificació actitudinal a les diferents subpolítiques o àmbits de la política esportiva municipal que hem analitzat, és a dir, *l'organització interna, la política envers els equipaments, la política envers les activitats i la política envers les entitats*. Per construir el model hem utilitzat l'anàlisi comparativa de cada àmbit feta en el capítol 7 i hem seleccionat la informació que hem considerat més rellevant per a l'elaboració del model. En l'àmbit de l'organització interna hem utilitzat el perfil de la plantilla de personal; en l'àmbit dels equipaments, els diferents tipus de gestió dels equipaments esportius municipals; en l'àmbit de les activitats, hem seleccionat el tipus d'intervenció municipal en la gestió de l'oferta d'activitats i, finalment, hem elaborat un sistema classificatori específic per identificar la relació dels ajuntaments amb les entitats.

817

En el model proposat tenen un paper fonamental els *indicadors pressupostaris* per poder identificar els diferents tipus d'actitud. Els indicadors pressupostaris han estat elaborats sobre la base de l'estructura dels pressupostos fixada per les normatives de l'època—explicada en el capítol 1 del present treball—i les dades específiques dels pressupostos de les dues ciutats. Tots aquests elements han estat relacionats amb els tres tipus d'actitud amb l'objectiu d'elaborar el model teòric que després hem aplicat a l'anàlisi de la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat. Tot seguit presentem desenvolupats els elements seleccionats per a cada àmbit i els indicadors pressupostaris.

8.2.1. L'organització interna dels serveis esportius

En l'anàlisi de l'organització interna dels serveis esportius hem escollit la informació relacionada amb el *perfil de la plantilla de personal*, amb l'objectiu de valorar si les seves característiques indicaven un tipus o altre d'actitud municipal en el sistema esportiu. Hem establert tres categories—*perfil executiu, perfil coordinador i perfil administratiu*—i les hem relacionat amb l'actitud protagonista, cooperativa i subsidiària, respectivament. Per definir la categoria de cada perfil hem utilitzat el següent criteri.

Hem partit de la base que una plantilla de *perfil executiu* estava capacitada per fer funcions de gestió esportiva (direcció i execució de programes esportius, gestió administrativa (seguiment pressupostari, pagaments, contractacions, etc.) i gestió d'equipaments (manteniment, vigilància, etc.). Això porta implícit que el responsable dels serveis municipals, a part de fer funcions administratives i de control dels equipaments, tingui un perfil tècnic que li permeti realitzar funcions directores i supervidores de programes esportius i que, sobretot, es disposi de personal tècnic esportiu per a l'execució de programes.

A l'altre extrem de la classificació, hem considerat que una plantilla de *perfil administratiu* fa fonamentalment gestió administrativa i, probablement, gestió d'equipaments, però no disposarà de personal tècnic esportiu en la plantilla per realitzar de manera directa tasques de gestió esportiva. Les principals característiques d'aquesta categoria són el fet que el responsable dels serveis tingui un perfil professional bàsicament administratiu i, en conseqüència, no disposi de la capacitat de direcció i supervisió de programes esportius i, a més, que no es disposi de tècnics esportius per executar aquests programes.

En una zona intermèdia, hem considerat la possibilitat d'una situació mixta amb un *perfil coordinador*, en la qual, a part de les funcions de gestió administrativa i d'equipaments, es pugui disposar de personal per a la gestió esportiva, però limitada a la direcció o supervisió de programes esportius realitzats per altres entitats i/o que pugui treballar ajudant tècnicament a aquestes. Seria el cas del servei d'esports municipal que tingui un cap administratiu i un director tècnic, sense monitors sota les seves ordres. La principal font documental per identificar el perfil del personal és la plantilla municipal, especialment la distribució en els diferents llocs de treball, categories i nivells, a més de les característiques del lloc on desenvolupin les seves tasques.

Taula 8. 4. Classificació del perfil de la plantilla dels serveis esportius municipals.

PERFIL DE LA PLANTILLA	CARACTERÍSTIQUES
EXECUTIU	<p>El servei esportiu fa tasques de gestió administrativa, gestió d'equipaments i gestió esportiva.</p> <p>El responsable del servei esportiu té un perfil tècnic esportiu que el capacita per a la programació d'activitats esportives.</p> <p>El servei esportiu disposa de tècnics esportius contractats o en plantilla per executar programes esportius.</p>
COORDINADOR	<p>El servei esportiu fa tasques de gestió administrativa, gestió d'equipaments i gestió esportiva, però aquesta està limitada.</p> <p>El responsable del servei té un perfil administratiu.</p> <p>El servei esportiu disposa de tècnics esportius per a la direcció tècnica i la supervisió d'activitats pròpies o el suport a les activitats esportives d'altres entitats. No executen programes esportius.</p>
ADMINISTRATIU	<p>El servei esportiu fa tasques especialment de gestió administrativa i pot ser que faci gestió d'equipaments, però no realitza tasques de gestió esportiva.</p> <p>El responsable del servei té un perfil administratiu.</p> <p>No existeixen tècnics esportius per a la gestió esportiva.</p>

Font: Elaboració pròpia.

8.2.2. La gestió dels equipaments esportius

En aquest apartat ens hem centrat en la gestió dels equipaments, amb l'objectiu d'analitzar el grau de protagonisme municipal en les instal·lacions de la seva propietat, així com el marge d'intervenció que atorgaven a les entitats ciutadanes en aquesta gestió. Per elaborar aquest punt hem ampliat la visió estrictament jurídica de gestió directa i indirecta i hem recuperat la classificació dels models de gestió d'equipaments que hem presentat a la taula 7.50 on analitzàvem el funcionament dels equipaments esportius de Vic i Sant Feliu.

En la política de gestió dels equipaments esportius de les dues ciutats al llarg de les tres legislatures hem trobat diverses formes de gestió, algunes de gestió directa municipal i altres de gestió indirecta a través d'entitats, algunes amb fórmules jurídiques concretes, com l'arrendament o la concessió administrativa i, d'altres, simplement amb la cessió d'ús de l'espai. A partir de les dades obtingudes, hem desglossat la gestió directa d'un equipament municipal en tres categories, partint de la base que l'ajuntament era el responsable de la gestió de la instal·lació, però que les entitats podien tenir algun tipus de participació en l'ús, el manteniment o en l'oferta esportiva que s'hi realitzava. A aquest respecte, hem establert una gradació en funció de si els serveis esportius municipals eren els responsables absoluts de tota la gestió de l'equipament, inclosa l'oferta esportiva (*gestió directa total*); si les entitats esportives participaven d'alguna manera en l'ús, el manteniment o l'oferta esportiva de la instal·lació (*gestió directa parcial*); o si l'ajuntament

únicament es responsabilitzava de l'ús i el manteniment de l'equipament i deixava en mans de les entitats la responsabilitat de l'oferta esportiva (*gestió directa administrativa*).

En les instal·lacions esportives que l'ajuntament havia decidit cedir a altres entitats hem diferenciat dues categories. D'una banda, aquells equipaments, la gestió dels quals l'ajuntament havia cedit, però tot i així aquest seguia col·laborant en el seu funcionament, fent-se càrrec de despeses de manteniment (*gestió indirecta parcial*); i, d'altra banda, els equipaments cedits a entitats les quals es responsabilitzen absolutament de l'ús, el manteniment i l'oferta esportiva (*gestió indirecta total*).

Taula 8. 5. Classificació dels tipus de gestió dels equipaments esportius municipals.

TIPUS DE GESTIÓ	CARACTERÍSTIQUES
GESTIÓ DIRECTA	
Gestió directa total	L'ajuntament és el responsable de l'ús, el manteniment i l'oferta esportiva de l'equipament.
Gestió directa parcial	L'ajuntament és el responsable de l'ús i el manteniment de l'equipament i altres entitats participen en alguns aspectes de la gestió o de l'oferta esportiva.
Gestió directa administrativa	L'ajuntament és el responsable de l'ús i el manteniment de l'equipament i tota l'oferta esportiva és responsabilitat d'altres entitats.
GESTIÓ INDIRECTA	
Gestió indirecta parcial	L'ajuntament cedeix un equipament esportiu a una entitat que es fa responsable de l'ús i l'oferta d'activitats i l'ajuntament col·labora econòmicament en el manteniment.
Gestió indirecta total	L'ajuntament cedeix un equipament esportiu a una entitat que es fa responsable total de l'ús, el manteniment, l'oferta d'activitats i la gestió econòmica.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Aquestes cinc categories s'han relacionat amb les tres actituds presentades en el model, d'acord amb els següents criteris. L'actitud protagonista s'ha relacionat amb la gestió directa total. L'actitud cooperativa l'hem connectada amb la gestió directa parcial. Finalment, l'actitud subsidiària l'hem vist representada en la gestió directa administrativa, ja que es deixava l'espai esportiu a les entitats pràcticament sense cost per a aquestes; la gestió indirecta parcial, on l'ajuntament donava suport fent-se càrrec de despeses de manteniment de l'equipament municipal, però l'oferta esportiva era de l'entitat; i la gestió indirecta total, quan es cedia la gestió d'un equipament a una entitat i aquesta la gestionava sense intervenció pública. En la taula 8.6 hem sintetitzat la informació en funció del tipus de gestió, l'entitat responsable de l'ús, el manteniment i l'oferta d'activitats esportives; i el tipus d'actitud que hem classificat per a cada tipus de gestió.

Taula 8. 6. Característiques del tipus de gestió d'equipaments i distribució en les categories del model d'actitud municipal.

TIPUS DE GESTIÓ	ÚS	MANTENIMENT	ACTIVITATS	ACTITUD MUNICIPAL
GESTIÓ DIRECTA TOTAL	Ajuntament	Ajuntament	Ajuntament	PROTAGONISTA
GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	Ajuntament	Ajuntament/Entitats	Ajuntament/Entitats	COOPERATIVA
GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA	Ajuntament	Ajuntament	Entitats	SUBSIDIÀRIA
GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL	Entitats	Ajuntament/Entitats	Entitats	SUBSIDIÀRIA
GESTIÓ INDIRECTA TOTAL	Entitats	Entitats	Entitats	SUBSIDIÀRIA

Font: Elaboració pròpia

8.2.3. La gestió de les activitats esportives

Per a aquest punt hem utilitzat la classificació de l'actuació en la promoció esportiva municipal que hem desenvolupat a l'apartat 7.2.4.2 que es basava en el tipus d'intervenció de l'ajuntament, tot i ampliant la categorització. El tipus d'intervenció s'ha classificat sobre la base de la responsabilitat municipal en l'oferta d'activitats esportives i hem considerat tres categories: *intervenció directa*, *intervenció compartida* i *intervenció indirecta*. Aquestes tres categories han estat relacionades amb l'actitud protagonista, cooperativa i subsidiària, respectivament.

Taula 8. 7. Classificació del tipus d'intervenció en la gestió d'activitats esportives municipals.

TIPUS D'INTERVENCIÓ	CARACTERÍSTIQUES
INTERVENCIÓ DIRECTA	L'ajuntament és el responsable de l'oferta d'activitats i la realitza amb personal de plantilla o amb personal contractat
INTERVENCIÓ COMPARTIDA	L'ajuntament és responsable únic o conjuntament amb altres entitats en la realització d'activitats esportives que poden ser realitzades per les entitats o també de manera conjunta.
INTERVENCIÓ INDIRECTA	L'ajuntament dóna suport econòmic o logístic als programes esportius que són responsabilitat d'altres entitats.

Font: Elaboració pròpia.

Hem considerat *intervenció directa* quan l'ajuntament realitzava una oferta esportiva sota la seva única responsabilitat, amb la qual cosa dirigia, gestionava i executava programes o activitats esportives en les seves instal·lacions o altres espais, amb personal propi de plantilla o personal contractat. Un exemple d'aquesta intervenció directa és la realització del programa d'educació física a les escoles d'EGB desenvolupat per tècnics municipals a Sant Feliu.

Hem considerat *intervenció compartida* aquella oferta esportiva en la qual l'ajuntament i les entitats col·laboraven en la realització d'una activitat, normalment en base al fet que la responsabilitat de l'oferta era municipal i l'execució de l'activitat era duta a terme per personal tècnic de clubs o altres entitats. L'exemple més clar seria el de les escoles esportives municipals de Sant Feliu que desenvolupaven els tècnics esportius de clubs.⁶⁵² També hem considerat intervenció compartida la generada quan la responsabilitat de l'oferta és conjunta entre l'ajuntament i una altra entitat, com és el cas de l'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic i del Consell Comarcal d'Esports d'Osona en l'àmbit de l'esport escolar, o la realització d'esdeveniments esportius dins el marc de les festes majors, en les quals l'ajuntament i les entitats actuaven conjuntament.

Finalment, hem considerat *intervenció indirecta* municipal quan l'ajuntament es limitava a donar suport econòmic o logístic a l'oferta esportiva d'altres entitats, que eren les responsables de dirigir, gestionar i executar les activitats esportives. La major part de l'actuació esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic es va realitzar d'aquesta manera. El cas de les escoles esportives dels clubs que estaven adreçades als seus socis i tenien ajuts municipals seria un exemple d'aquest tipus d'intervenció, que classifiquem com a subsidiària des de la perspectiva municipal. En la taula 8.8 presentem resumides les característiques principals d'aquest tipus de gestió d'activitats i la seva relació amb les actituds municipals.

⁶⁵² Aquest exemple podria ser discutible ja que els clubs gaudien de beneficis per a la prestació dels seus tècnics, ja fos l'exempció de taxes d'utilització dels espais esportius municipals o subvencions econòmiques, amb la qual cosa, en realitat es convertien en prestadors de serveis per a una oferta municipal. Tot i això, el fet que els ciutadans visualitzessin el paper tècnic dels clubs esportius en l'oferta esportiva ens ha fet mantenir-ho en aquesta categoria.

Taula 8. 8. Característiques del tipus de gestió d'activitats i distribució en les categories del model d'actitud municipal.

TIPUS DE GESTIÓ	RESPONSABILITAT	EXECUCIÓ	ACTITUD MUNICIPAL
INTERVENCIÓ DIRECTA	Ajuntament	Ajuntament	PROTAGONISTA
INTERVENCIÓ COMPARTIDA	Ajuntament/ Ajuntament i Entitats	Entitats/ Entitats i Ajuntament	COOPERATIVA
INTERVENCIÓ INDIRECTA	Entitats	Entitats	SUBSIDIÀRIA

Font: Elaboració pròpia

8.2.4. La relació amb les entitats

En aquest cas és més difícil establir una classificació ja que l'actitud protagonista, cooperativa o subsidiària de l'Administració local depèn, precisament, de les relacions amb la resta d'actors del sistema esportiu. Per delimitar-ho, hem decidit establir la classificació a partir de les diferents situacions que hem pogut observar en la descripció de les actuacions municipals de les dues ciutats. Per confeccionar-la, hem tingut en compte els paràmetres següents: el tipus de participació ciutadana en la presa de decisions; la participació en la gestió d'equipaments o activitats; i el tipus de suport que els ajuntaments han donat a les entitats del seu territori. Amb aquestes premisses, el sistema de classificació també ha considerat dinàmiques com ara els conflictes en la gestió d'equipaments apareguts a Sant Feliu en la primera legislatura. Tenint en compte aquests paràmetres hem classificat fins a set tipus de relació detectades.

Taula 8. 9. Classificació dels tipus de relació entre l'ajuntament i les entitats esportives.

TIPUS DE RELACIÓ	CARACTERÍSTIQUES
SENSE PARTICIPACIÓ	Sense cap tipus de participació de les entitats en la política esportiva municipal.
CONFRONTACIÓ	Existència de conflicte d'interessos entre les actuacions municipals i les actuacions de les entitats. P.e. la recuperació dels equipaments esportius municipals de Sant Feliu als inicis de la primera legislatura.
COL-LABORACIÓ	Les entitats col·laboren en l'oferta esportiva municipal, bàsicament en les activitats esportives. P.e. algunes escoles esportives municipals de Sant Feliu, les activitats esportives en les festes majors...
CONSULTA	Les entitats poden intervenir a títol consultiu o de propostes en les decisions de la política esportiva municipal. P.e. la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic quan feia la proposta de pressupost de l'organisme o de necessitat d'equipaments.
CODECISIÓ	Les entitats poden intervenir en les decisions de la política esportiva municipal. Això quedava limitat a temàtiques que no estiguessin reservades als òrgans polítics municipals. P.e. el repartiment de subvencions per part del Patronat Municipal d'Esports de Vic.
SUPORT	L'ajuntament dona suport institucional, econòmic o logístic a les entitats (deixa locals, instal·lacions, dona subvencions, no cobra taxes...). P.e. política de preus en les instal·lacions municipals; cessió de local al Consell Comarcal d'Esports de Vic; subvencions atorgades per a activitats de les entitats...
AUTOGESTIÓ	L'ajuntament facilita la capacitat autònoma de les entitats a partir de la concessió d'equipaments esportius, la gestió dels quals passa a dependre de les entitats. P.e. Estadi Municipal de Futbol i Estadi Municipal d'Atletisme de Vic.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'anàlisi de Vic i Sant Feliu de Llobregat.

Per a la realització del model teòric, hem optat per classificar la connexió entre les actituds municipals i els diferents tipus de relació detectats de la següent manera. Hem

considerat l'actitud protagonista relacionada principalment amb la inexistència de participació de les entitats en la política esportiva municipal i, fins i tot, amb la situació de confrontació o conflicte d'interessos entre l'ajuntament i les entitats esportives. L'actitud cooperativa la veiem relacionada amb diversos tipus de relació on es dona una determinada participació a les entitats esportives. Hem considerat dins aquesta actitud les relacions de col·laboració, coorganització, consulta i codecisió. Finalment, l'actitud subsidiària l'hem vist identificada en el suport municipal a l'actuació de les entitats i en la facilitació de l'autogestió d'aquestes a través de la cessió d'equipaments.

8.2.5. Els indicadors pressupostaris

822

Per a l'elaboració dels indicadors pressupostaris hem partit dels pressupostos de les dues ciutats i els hem relacionat amb cada tipus d'actitud de l'Administració municipal en la seva política esportiva, amb la idea de saber quants recursos econòmics s'han destinat a una actitud protagonista (*jo faig*), a una actitud cooperativa (*fem junts*), i a una actitud subsidiària (*tu fas i jo t'ajudo*). La creació d'aquests indicadors implica una tasca laboriosa d'anàlisi i distribució del contingut pressupostari.

Inicialment podríem plantejar que un pressupost total més gran pot significar un protagonisme municipal també més gran en el sistema esportiu d'una ciutat. Així, unes despeses elevades en construcció d'equipaments, en personal propi, en el funcionament d'equipaments, en l'organització d'activitats, i en subvencions a altres entitats, poden ser interpretats com indicadors d'una presència municipal molt activa en l'esport local. Aquesta visió, però, és excessivament superficial i necessita més aprofundiment per poder captar altres matisos. De fet, no és la quantitat sinó la manera en què es gasta el pressupost el que pot donar lloc a actituds municipals diferents. Per aquesta raó, és important entrar en l'interior dels pressupostos, analitzar el més exactament possible la forma en què s'utilitzen els recursos i construir indicadors que ens permetin analitzar amb més detall l'actitud municipal envers l'esport de la ciutat.

Per construir aquests indicadors, inicialment podem discriminar els recursos econòmics en funció dels capítols pressupostaris utilitzats partint de la base que una despesa elevada en determinats capítols pot indicar determinades actituds. Sovint, però, aquesta anàlisi encara queda curta i cal fer un pas més en l'interior de cada capítol, analitzant les característiques de la seva distribució interna, a nivell d'articles, conceptes i, fins i tot, partides pressupostàries, per poder classificar el destí final de la despesa i relacionar-ho amb les actituds.

Així, pel que fa a l'anàlisi del capítol 1, dedicat als recursos utilitzats en la plantilla del personal municipal, podríem deduir, inicialment, que una elevada quantitat econòmica pot ser sinònim d'una actitud protagonista dels serveis esportius municipals, sobretot si ho relacionem amb el total de la despesa corrent disposada. En aquest cas, podríem deduir que els serveis esportius que gastessin una quantitat elevada de recursos econòmics en personal, probablement utilitzarien aquest personal—especialment tècnics esportius—en la realització de tasques operatives i, segurament, en programes esportius propis. La confrontació d'aquesta dada pressupostària amb la configuració de la plantilla de personal i l'oferta municipal ens podria confirmar aquesta hipòtesi.

Una anàlisi encara més estricta podria intentar relacionar aquesta despesa de personal amb el tipus de tasques desenvolupades. En aquest sentit, l'anàlisi canviaria i podríem relacionar les despeses de personal administratiu amb una actitud subsidiària; les del

personal tècnic esportiu i altres serveis (manteniment, vigilància, neteja...) amb una actitud protagonista; o les despeses del personal municipal dedicat a tasques de suport i relació amb les entitats esportives el podríem considerar relacionat amb una actitud cooperativa. Aquesta distribució, però, no és una tasca fàcil d'identificar, pel fet que hi pot haver matisos que produeixin canvis de classificació. Així, per exemple, les despeses relacionades amb la retribució d'un conserge municipal o del personal de manteniment d'una instal·lació municipal poden ser considerades de manera diferent en funció de si aquella instal·lació està utilitzada amb una actitud protagonista, cooperativa o subsidiària. O també podem tenir dubtes per comptabilitzar les despeses atribuïbles a un personal administratiu que treballi en un servei esportiu de clar perfil executiu.

Per aquesta raó i per donar unes pautes d'anàlisi per a la distribució del pressupost en els indicadors econòmics, hem classificat el personal en tres blocs: *personal tècnic*, *personal administratiu* i *personal de manteniment i serveis*. Per a l'assignació econòmica hem aplicat el criteri de considerar el personal tècnic, inclòs el responsable del servei que tenia aquest perfil, com a despesa efectuada amb una actitud protagonista. En el cas de la despesa atribuïble al personal tècnic que fes només funcions de coordinació i supervisió i no tingués personal executor sota les seves ordres, el criteri de classificació emprat ha estat diferent i l'hem considerat una despesa de tipus cooperatiu.

El personal administratiu s'ha considerat una despesa lligada a una actitud subsidiària, tot i que els treballadors estiguessin en una plantilla genèricament classificada de perfil tècnic o executiu. Quant al personal de manteniment i serveis, la classificació de la despesa ha estat relacionada amb el tipus de servei realitzat dins l'organització municipal i, especialment, amb les característiques de l'equipament on desenvolupessin les seves tasques. Així, per exemple, si una persona feia funcions de vigilància en un equipament esportiu municipal on l'activitat esportiva que es realitzava era responsabilitat exclusiva de clubs esportius, degut al fet que la gestió d'aquest equipament la classifiquem com d'actitud subsidiària, la despesa imputable al personal de manteniment d'aquest equipament també l'hem considerat subsidiària. En canvi, si el personal treballava en un equipament de gestió i oferta esportiva estrictament municipal, la despesa s'ha classificat com a protagonista. En la taula 8.10 veiem resumits els indicadors elaborats i la seva relació amb l'actitud municipal.

Taula 8. 10. Indicadors pressupostaris del capítol 1 relacionats amb l'actitud municipal.

INDICADORS	ACTITUD MUNICIPAL
CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	PROTAGONISTA
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	COOPERATIVA
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	SUBSIDIÀRIA

Font: Elaboració pròpia

Un altre capítol pressupostari que, inicialment, es pot relacionar amb una actitud municipal determinada és el capítol 4. Les transferències corrents o subvencions a altres entitats són una manera de fomentar la seva capacitat d'actuació en el sistema esportiu, i una elevada quantitat pressupostària en aquest capítol és un indicador d'una actitud subsidiària de l'ajuntament. Cal estar alerta, però, a altres possibilitats, ja que en l'anàlisi

pressupostària dels dos ajuntaments hem trobat dins el capítol 4 partides econòmiques en les quals el destí final no era una activitat de l'entitat, sinó la prestació d'un servei esportiu per part d'un club a l'ajuntament, amb la qual cosa en realitat no seria una actuació subsidiària, sinó una actitud protagonista si l'activitat esportiva era municipal o una actitud cooperativa si el destí de la subvenció era una activitat realitzada conjuntament entre l'ajuntament i una altra entitat. En aquesta línia, doncs, proposem intentar identificar el destí final de les subvencions en funció de si responen a interessos exclusius de les entitats, a interessos municipals que es realitzen a través d'altres entitats a les quals s'atorga una subvenció; o si s'utilitzen per la realització d'un servei o activitat que interessa conjuntament les entitats i l'ajuntament. En aquest sentit, la proposta d'indicadors és la següent: despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres entitats (actitud protagonista); despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú (actitud cooperativa); i despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats (actitud subsidiària).

Taula 8. 11. Indicadors pressupostaris del capítol 4 relacionats amb l'actitud municipal.

INDICADORS	ACTITUD MUNICIPAL
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.	PROTAGONISTA
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	COOPERATIVA
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	SUBSIDIÀRIA

Font: Elaboració pròpia

Així com els capítols 1 i 4 es poden relacionar amb relativa facilitat amb les diferents actituds, la interpretació del capítol 2 és més complexa. Aquest capítol està destinat al funcionament quotidià dels serveis esportius i en la seva distribució interna es poden identificar despeses de característiques molt diferents. En la normativa jurídica de 1979 que establia l'estructura pressupostària municipal—aplicada des de 1980 fins a 1991 a Vic i fins a 1989 a Sant Feliu de Llobregat—es podien trobar fins a vuit articles pressupostaris, amb vint-i-cinc conceptes pressupostaris (vegeu taula 1.12). Aquesta era l'estructura mínima, perquè els ajuntaments podien afegir conceptes pressupostaris propis dins els articles marcats per la normativa.

Segons aquesta distribució, en el funcionament municipal hi podia haver despeses destinades al funcionament de l'estructura administrativa interna mentre que altres es podien identificar amb el funcionament dels serveis. A nivell esportiu aquestes despeses es podrien diferenciar, com a mínim, en tres grups: despeses utilitzades en el suport a l'estructura administrativa dels serveis esportius; despeses necessàries per al funcionament de les instal·lacions municipals; i despeses utilitzades en l'organització o realització d'activitats.

És difícil establir una classificació plenament fiable en els tres grups de despesa—*administració, equipaments i activitats*—dels articles i conceptes que s'utilitzaven en els pressupostos d'aquella època sense saber el seu destí finalista exacte,⁶⁵³ però hem optat per considerar que els articles 21 (Despeses d'oficina), 23 (Transports i comunicacions), i 24 (Dietes, locomoció i trasllats) serien atribuïbles a despeses pròpies de l'estructura administrativa.

⁶⁵³ La decisió final d'on incloure una despesa depenia del criteri de cada interventor municipal, amb la qual cosa es podien trobar despeses similars situades en conceptes diferents.

Les despeses relacionades amb les instal·lacions esportives les relacionem amb els articles 22 (Despeses d'immobles) i 26 (Conservació i reparació ordinària d'inversions). Un cas especial són les despeses de subministraments d'aigua, gas i llum dels equipaments esportius que han estat catalogades de manera diferent en els dos municipis estudiats. En el cas de Vic, el pressupost les incorpora en el concepte 223, mentre el pressupost de Sant Feliu les classifica dins l'article 25, en el concepte 257 (Subministrament d'aigua, gas i llum).

Finalment, l'organització o realització d'activitats estaria relacionada amb l'article 25 (Despeses especials per al funcionament dels serveis). Aquest article és important perquè en la seva distribució interna hi ha dos conceptes que poden ser utilitzats de diferent manera. En el concepte 258, anomenat *Contractes de prestació de serveis*, trobem despeses generades per la contractació de serveis, és a dir, en realitat pot ser utilitzat per al pagament de personal exterior, tal i com hem vist en l'apartat 7.2.2.2. La utilització d'aquest concepte per pagar personal pot tenir interpretacions diferents. Així, per exemple, a Vic es va utilitzar per pagar una part dels monitors d'educació física que actuaven a les escoles públiques sota la responsabilitat de les APA.

En canvi, a Sant Feliu aquest mateix concepte s'utilitzava per pagar també monitors d'educació física, però aquests estaven sota la responsabilitat municipal. En el primer cas entenem que seria una actitud subsidiària mentre que en el segon seria una actitud protagonista. El concepte 259, identificat com a *Altres despeses de funcionament* és un calaix de sastre on podem trobar les despeses generades per la realització d'activitats que, teòricament haurien d'estar relacionades directament amb l'oferta municipal, però que, sovint, podien ser utilitzades per finançar despeses d'activitats esportives realitzades conjuntament amb altres agents socials o, fins i tot, per donar un ajut a les activitats d'altres. L'article 29 va ser utilitzat per Vic per posar en marxa nous serveis esportius municipals. Cal saber, doncs, el destí finalista de la despesa per poder-la classificar.

En la taula 8. 12 podem veure els articles i conceptes pressupostaris utilitzats pel Patronat Municipal d'Esports de Vic i l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat organitzats segons les tres categories que hem establert.⁶⁵⁴

---

⁶⁵⁴ Hem d'aclarir que en el pressupost de Sant Feliu no apareixen les despeses que hem considerat administratives, és a dir, els articles 21, 23 i 24. La raó d'aquesta mancança es deu, probablement, al fet que el Departament d'Esports, en no tenir pressupost propi, les despeses administratives eren gestionades pels serveis centrals municipals, amb la qual cosa, en realitat, la despesa destinada a esports per part de l'Ajuntament seria superior a la que hem estat considerant fins ara. Com que no ha estat possible la seva localització, no n'hem fet esment en l'anàlisi pressupostària realitzada al llarg d'aquest treball.

Taula 8. 12. Articles i conceptes pressupostaris del capítol 2 utilitzats pel Patronat Municipal d'Esports de Vic (1980 a 1991) i l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1980-1989) classificats segons tipus de despesa.

ADMINISTRACIÓ
Article 21. Dotació ordinària per a despeses d'oficina
Article 23. Transports i comunicacions
Article 24. Dietes, locomoció i trasllats
EQUIPAMENTS
Article 22. Despeses d'immobles
Concepte 222. Conservació i reparacions ordinàries
Concepte 223. Neteja, calefacció, ventilació, enllumenat, aigua, assegurances i altres despeses d'immobles
Concepte 257. Subministrament d'aigua, gas i llum
Article 26. Conservació i reparació ordinària d'inversions (excepte edificis)
ACTIVITATS
Article 25. Despeses especials pel funcionament dels serveis
Concepte 258. Contractes de prestació de serveis
Concepte 259. Altres despeses generals de funcionament
Article 29. Dotacions per a nous serveis

Font: Elaboració pròpia a partir dels pressupostos municipals del Patronat Municipal d'Esports de Vic i de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

A Sant Feliu de Llobregat, els anys 1990 i 1991 es va aplicar la normativa de 1989, en la qual el nombre d'articles s'havia reduït a quatre, tot i que seguia havent-hi també vint-i-cinc conceptes pressupostaris i, a més, s'indicaven determinats subconceptes (vegeu taula 1.20). Aquesta diferent classificació fa que el criteri d'agrupació de despeses en tres grups—administratives, d'instal·lacions i d'activitats—es concreti també de manera diferent.

Així, en els pressupostos de Sant Feliu de l'any 1990 i 1991 hem considerat com a despesa administrativa els conceptes 220 (Material d'oficina), 222 (Comunicacions), 223 (Transports), i tot l'article 23 (Indemnitzacions per raons del servei). En les despeses relacionades amb les instal·lacions hem inclòs el concepte 200 (Terrenys i béns naturals), l'article 21 (Reparacions, manteniment i conservació), el concepte 221 (Subministraments), i el subconcepte 227.00 (Treballs realitzats per altres empreses-Neteja). Pel que fa a les despeses relacionades amb les activitats hem considerat el concepte 226 (Despeses diverses), el subconcepte 227.00 (Treballs realitzats per altres empreses-Esports), i el concepte 228 (de lliure designació). En la taula següent es poden veure les diferents partides pressupostàries utilitzades en aquests dos anys a Sant Feliu de Llobregat.

Taula 8. 13. Articles, conceptes i subconceptes pressupostaris del capítol 2 destinats a esports utilitzats per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat els anys 1990 i 1991, classificats segons tipus de despesa.

ADMINISTRACIÓ
Art. 22. Material, subministraments i altres
Concepte 220. Material d'oficina
220.00.452. Material oficina. Esports i esbarjo
220.01.452. Premsa i publicitat
Art. 23. Indemnitzacions per raons de servei
Concepte 230. Dietes
230.01.452. Indemnitzacions dietes. Esports i esbarjo
Concepte 231. Locomoció
231.00.452. Locomoció. Esports i esbarjo
Concepte 222. Comunicacions
222.00.452. Comunicacions telefòniques. Esports i esbarjo
222.01.452. Comunicacions postals. Esports i esbarjo
Concepte 223. Transports
223.00.452. Transports. Esports i esbarjo
EQUIPAMENTS
Art. 20. Arrendaments
Concepte 200. Terrenys i béns naturals
209.00.452. Altre immobilitzat material. Esports i esbarjo.
Art. 21. Reparacions, manteniment i conservació
Concepte 212. Edificis i altres construccions
212.00.452. Edificis i altres construccions. Esports i esbarjo
Concepte 213. Maquinària, instal·lacions i utilitatge
213.00.452. Maquinària, instal·lacions i utilitatge. Esports i esbarjo
Concepte 221. Subministraments
221.00.452. Energia elèctrica. Esports i esbarjo
221.01.452. Aigua. Esports i esbarjo
221.02.452. Gas. Esports i esbarjo
221.04.452. Vestuari. Esports i esbarjo
221.05.452. Productes alimentaris. Esports i esbarjo
221.08.452. Productes de neteja. Esports i esbarjo
227.00.452. Neteja. Esports i esbarjo
ACTIVITATS
Concepte 226. Despeses diverses
226.01.452. Atencions protocol·làries. Esports i esbarjo
226.07.452. Festes populars. Esports i esbarjo
Concepte 227. Treballs realitzats per altres empreses
227.09.452. Esports-Activitats esportives. Piscina Municipal
Concepte 228. (de lliure designació municipal)
228.01.452. Despeses esportives. Esports i esbarjo
228.02.452. Promoció esportiva. Esports i esbarjo
228.03.452. Activitats disminuïts. Esports i esbarjo

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos municipals de Sant Feliu de Llobregat dels anys 1990 i 1991.

Un cop identificada específicament en grups—administració, instal·lacions i activitats—la despesa pressupostària del capítol 2, hem elaborat els indicadors pressupostaris per a aquest capítol. Per fer-ho només hem considerat les despeses relacionades amb els equipaments i les activitats i hem eliminat les despeses administratives del pressupost total de despeses corrents, degut al fet que a Sant Feliu no van ser recollides en els pressupostos de 1980 a 1989 i això distorsionaria la comparació entre les dues ciutats.

Els tres indicadors relacionats amb els equipaments recullen les despeses destinades al funcionament d'equipaments municipals utilitzats exclusivament pel mateix ajuntament; les despeses que es pugin atribuir a un equipament on l'oferta esportiva que s'hi faci sigui municipal i d'altres entitats; i despeses dedicades a equipaments municipals en què

s'hagi fet la cessió exclusiva de la gestió o l'ús de l'equipament a una altra entitat. Els tres indicadors s'han relacionat amb l'actitud protagonista, cooperativa i subsidiària, respectivament.

Els altres tres indicadors relacionats amb les activitats es desglossen en despeses del capítol 2 destinades a l'organització o execució de l'oferta esportiva pròpia de l'ajuntament; despeses assignades a activitats esportives que es realitzin conjuntament amb altres entitats o que siguin d'interès comú; i despeses de capítol 2 destinades a donar suport a activitats d'altres. L'ordre de relació amb la classificació de l'actitud municipal és la mateixa que en els equipaments.

Taula 8. 14. Indicadors pressupostaris del capítol 2 relacionats amb l'actitud municipal.

INDICADORS	ACTITUD MUNICIPAL
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	PROTAGONISTA
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	COOPERATIVA
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	SUBSIDIÀRIA
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	PROTAGONISTA
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	COOPERATIVA
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	SUBSIDIÀRIA

Font: Elaboració pròpia

Tots aquests indicadors dels capítols 1, 2 i 4 han estat distribuïts en relació amb els tres tipus d'actituds que hem identificat en el nostre model teòric, de manera que, agrupades i sumades les despeses, ens indiquin una valoració quantitativa dels recursos municipals destinats a la intervenció directa dels serveis municipals (actitud protagonista); dels utilitzats en una actuació esportiva conjunta de l'ajuntament i altres entitats (actitud cooperativa); i dels recursos econòmics esmerçats en el suport a les activitats o instal·lacions d'altres entitats (actitud subsidiària).. En la taula següent hem agrupat tots aquests indicadors relacionats amb les actituds.

Taula 8. 15. Indicadors pressupostaris relacionats amb els tipus d'actitud en la política esportiva municipal.

TIPUS D'ACTITUD	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia. - Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal. - Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida. - Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú. - Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats. - Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.

Font: Elaboració pròpia

Per a una millor interpretació d'aquests indicadors i poder comparar les actuacions de diversos municipis, proposem que les xifres absolutes de cada un d'aquests indicadors es relacionin amb el total de la despesa corrent destinada a esports. En cas que hi hagi molta disparitat en la grandària de població de les ciutats que es vulguin comparar, plantegem també la proposta de reconvertir aquests indicadors i relacionar-los amb el nombre d'habitants. En l'aplicació que hem fet del model als casos de Vic i Sant Feliu hem aportat les xifres absolutes i les relatives respecte la despesa corrent total, descartant la transformació en pessetes per habitant.

8.2.6. Síntesi del model proposat

En la definició i estructuració final del model teòric hem relacionat els tipus d'actitud amb els àmbits d'actuació i els indicadors pressupostaris d'acord amb els següents criteris:

- *Protagonista*: l'actitud del *jo faig* implica un perfil de la plantilla de personal dels serveis esportius municipals amb tècnics esportius que puguin programar i executar les activitats esportives; un tipus de gestió directa total dels equipaments esportius municipals; una intervenció directa en les activitats esportives de l'oferta municipal; i una relació amb les entitats que es pot basar en la indiferència, sense donar-los cap tipus de participació en la política esportiva, o, fins i tot en la confrontació per aspectes de la gestió municipal. Dins el pressupost tindrà partides econòmiques elevades per poder executar els programes esportius amb personal propi i per gestionar directament els equipaments i les activitats.

- *Cooperatiu*: l'actitud del *fem junts* significa que, en l'organització interna es pot disposar d'un perfil de plantilla mixt, en el qual hi hagi personal administratiu i també tècnic que dissenya però no executa programes esportius propis o en col·laboració amb altres entitats; la gestió d'equipaments es realitza de forma directa però cedeix part de la gestió o de l'oferta a altres entitats; en l'àmbit de les activitats comparteix la responsabilitat de l'oferta esportiva amb altres actors; i la relació amb les entitats pot tenir diversos graus, la col·laboració o la coorganització, la consulta o la codecisió. Els indicadors econòmics seran totes aquelles partides pressupostàries destinades a actuacions conjuntes amb altres entitats.

- *Subsidiari*: l'actitud del *tu fas i jo t'ajudo* representa en l'àmbit organitzatiu intern la no necessitat de personal tècnic, sinó de personal amb un perfil bàsicament administratiu; en la gestió dels equipaments es pot produir una gestió directa exclusivament administrativa, en el sentit de deixar als altres l'ús de instal·lació, una gestió indirecta en què l'entitat gestora assumeix parcialment la responsabilitat de la gestió amb ajudes municipals, o un tipus de gestió indirecta total, amb la concessió de l'equipament a una altra entitat, afavorint la seva autogestió; en la gestió d'activitats una actuació basada principalment en el suport econòmic o logístic a les entitats, les quals són les principals responsables de l'oferta esportiva; i el tipus de relació amb les entitats es basa en el suport municipal a la seva actuació i a facilitar-los la màxima autonomia possible per actuar en el sistema esportiu municipal. Els indicadors econòmics relacionats amb aquesta actitud serien totes aquelles partides pressupostàries que serveixin per ajudar al funcionament d'una altra entitat.

En la taula 8.16 veiem representat l'esquema d'aquest model d'anàlisi.

Taula 8. 16. Model per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ TIPUS D'ACTITUD	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	PERFIL EXECUTIU	GESTIÓ DIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ DIRECTA	SENSE PARTICIPACIÓ CONFRONTACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia. - Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal. - Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.
COOPERATIVA	PERFIL COORDINADOR	GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL-LABORACIÓ CONSULTA CODECISIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida. - Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú. - Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.
SUBSIDIÀRIA	PERFIL ADMINISTRATIU	GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL GESTIÓ INDIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT AUTOGESTIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats. - Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats. - Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.

Font: Elaboració pròpia.

8.3. L'aplicació del model d'anàlisi a Vic i Sant Feliu de Llobregat

Hem aplicat aquest model d'anàlisi a les polítiques esportives municipals dels dos ajuntaments en cada una de les legislatures i al conjunt del període 1979-1991. El sistema que hem seguit en la seva aplicació es basa en tres apartats:

- a) Classificació de cada àmbit d'actuació.
- b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.
- c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

a) Classificació de cada àmbit d'actuació. En primer lloc hem fet la classificació de cada àmbit de actuació en les diferents tipologies dissenyades en el model. Per fer-ho, hem seleccionat la informació necessària dels capítols 5 i 6 referits a Vic i Sant Feliu de Llobregat, respectivament, i de l'anàlisi comparativa feta en el capítol 7 i, un cop seleccionada, hem classificat les tipologies corresponents al perfil de la plantilla, la gestió dels equipaments, la gestió de les activitats i la relació amb les entitats.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris. Per aconseguir disposar i utilitzar els indicadors pressupostaris hem seguit les següents passes:

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

El primer pas ha consistit a extreure la informació pressupostària presentada en la taula 5.83, en el cas de Vic, i les taules 6.85, 8.86 i 6.87, per a Sant Feliu de Llobregat, i redistribuir-la en els capítols i conceptes de capítol 1, capítol 2 (equipaments), capítol 2 (activitats) i capítol 4. Com ja hem dit anteriorment, en el capítol 2 hem distribuït les despeses segons fossin atribuïbles a equipaments esportius o a activitats esportives, eliminant les despeses administratives pel fet que els pressupostos de Sant Feliu no les van recollir en el període de 1980 a 1989.

b.2) *Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.*

Per classificar la despesa efectuada d'acord amb els indicadors elaborats hem utilitzat la informació econòmica complementària que apareixia en els Llibres Generals de Despesa dels dos ajuntaments. També hem fet servir la descripció de l'actuació municipal realitzada en els capítols 5 i 6 d'aquest treball la qual cosa ens han permès ajustar millor la destinació de la despesa. En aquest punt hem de dir que en el procés de l'elaboració d'aquests indicadors ha quedat evidenciada la necessitat de contrastar directament la informació pressupostada amb els responsables municipals, la qual cosa no es va realitzar en el moment de la recollida de dades. Per aquesta raó, en aquells casos en què el destí final de la despesa no podia ser discriminat amb claredat hem fet aproximacions hipotètiques de distribució basades en l'actuació municipal descrita.

b.3) *Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.*

En tercer lloc s'han reagrupat els indicadors de cada capítol en les tres categories establertes per valorar l'actitud municipal i s'han sumat les quantitats econòmiques assignades a cada actitud i els percentatges sobre la despesa corrent, que han estat aportades al quadre final per a l'anàlisi de la política esportiva municipal de cada període i ciutat.

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Finalment, hem utilitzat les tipologies establertes per a cada àmbit d'actuació i els indicadors pressupostaris assignats per confeccionar la taula que, segons el model teòric elaborat, representa la política esportiva municipal de cada legislatura i el conjunt del període 1979-1991 de cada ciutat.

En l'inici de l'apartat de cada legislatura i amb l'objectiu d'ajudar a la interpretació del sistema d'aplicació del model d'anàlisi, es presenta un quadre resum on estan reflectides les tipologies establertes per a cada àmbit d'actuació de la política esportiva municipal, així com els indicadors pressupostaris assignats a cada unitat o àmbit analitzat, mesurat en pessetes i en percentatge respecte el total de les despeses corrents. La columna final indica el tipus d'actitud municipal en què ha estat classificada la quantificació de la despesa. Un cop presentat aquest quadre resum s'expliquen els criteris de classificació emprats.

8.3.1. El Patronat Municipal d'Esports de Vic

8.3.1.1. La primera legislatura (1979-1983)

Presentem el quadre resum de les tipologies aplicades a cada àmbit d'actuació de la política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la primera legislatura i els indicadors pressupostaris, amb la classificació de l'actitud assignada. Tot seguit ampliem la informació amb els criteris seguits per a la classificació.

Taula 8. 17. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Primera legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
-Cap administratiu -Auxiliar administratiu -Encarregat de manteniment del Pavelló	Perfil administratiu				5.129.217 17,8%	Subs.
-Llicenciada en educació física	Perfil coordinador				300.000 1,0%	Coop.
EQUIPAMENTS						
-Pavelló Municipal d'Esports		Gestió directa administrativa		Suport	9.922.000 34,5%	Subs.
-Pista poliesportiva de Santa Anna		Gestió indirecta parcial		Suport		Subs.
ACTIVITATS						
-Caminada Popular			Intervenció directa		1.842.681 6,4%	Prot.
-Escoles esportives municipals (amb el Consell Comarcal d'esports) -Activitats esportives al Mercat del Ram -Elecció del Millor esportista de Vic			Intervenció compartida	Col·laboració	1.435.000 5,0%	Coop.
-Suport a les APA en l'educació física escolar i l'esport extraescolar			Intervenció indirecta	Suport	6.690.900 23,2%	Subs.
ENTITATS						
-Subvencions a activitats i escoles esportives				Suport	3.474.205 34,6%	Subs.
-Participació en la Junta del Patronat				Consulta Codecisió		Coop.

Font: Elaboració pròpia

a) Classificació dels àmbits d'actuació.

En la primera legislatura, la plantilla de personal del Patronat Municipal d'Esports va consistir en un cap administratiu i una auxiliar administrativa, des de 1979 fins a setembre de 1982, moment en què es va incorporar una llicenciada en educació física que, entre altres tasques, col·laborava amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona. El Patronat disposava, a més, de dues persones de manteniment i dues persones de neteja com a personal contractat per al funcionament de l'únic equipament municipal que existia en la primera legislatura, el Pavelló Municipal d'Esports, el qual estava a disposició de les entitats esportives i altres usuaris. Una d'aquestes persones de manteniment va passar a formar part de la plantilla durant la legislatura, mentre les altres eren retribuïdes com a personal extern pel capítol 2. En la classificació del perfil de la plantilla podem parlar, doncs, d'un perfil bàsicament administratiu, amb un període curt que hem classificat de perfil coordinador, per la presència de la tècnica esportiva de suport. Per aquesta raó hem classificat l'actuació de l'organització interna dels serveis esportius municipals bàsicament orientada a una actitud subsidiària, amb una petita part d'actuació cooperativa coincident amb la llicenciada en educació física.

La gestió del Pavelló l'hem classificat com a gestió directa administrativa, ja que el Patronat s'encarregava de l'ús i el manteniment, però no de les activitats esportives, les quals eren responsabilitat de les entitats usuàries que l'utilitzaven de forma gratuïta o, a mesura que va avançar la legislatura, amb el pagament de taxes reduïdes. En conseqüència, atribuïm l'actuació municipal en la gestió del Pavelló a una actitud subsidiària. La posada en marxa de la pista poliesportiva del barri de Santa Anna va implicar la cessió d'aquest espai a les entitats del barri, mentre que l'Ajuntament es feia càrrec de les despeses de manteniment i enllumenat. Classifiquem aquesta actuació com a gestió indirecta parcial i també com una actitud municipal subsidiària.

Quant a les activitats esportives, el Patronat no disposava de tècnics esportius, amb la qual cosa el principal tipus d'intervenció va ser indirecta, amb el suport econòmic a l'educació física de les escoles sota la responsabilitat de les APA i a les activitats i escoles esportives dels clubs. L'activitat extraescolar realitzada a través del Consell Comarcal d'Esports l'hem considerat intervenció compartida, per l'estreta relació entre aquesta entitat i el Patronat, que considerava els comitès escolars eines pròpies i pagava petites remuneracions als monitors. L'única oferta esportiva que hem classificat d'intervenció directa—i, per tant, protagonista—va ser la Caminada Popular. En resum, la principal actitud municipal en la gestió de les activitats, sobretot des de la perspectiva econòmica, va ser la subsidiària, acompanyada d'una actitud cooperativa lligada al Consell Comarcal d'Esports en l'esport extraescolar i les escoles esportives municipals d'handbol, bàsquet i voleibol que entrenaven al Pavelló i el Patronat es feia càrrec de les despeses dels monitors, així com les activitats esportives del Mercat del Ram on hi havia intervenció municipal i de les entitats esportives. L'acte de l'elecció del Millor Esportista de Vic era una activitat finançada totalment pel Patronat, però on les entitats participaven activament del procés de designació a través dels representants en la Junta del Patronat, amb la qual cosa també l'hem considerat intervenció compartida i, per tant, una actitud cooperativa.

La relació amb les entitats l'hem considerada subsidiària i cooperativa. L'actitud subsidiària la veiem reflectida en el suport econòmic, de cessió d'ús dels espais esportius i de locals i en el suport institucional davant altres organismes públics. L'actitud cooperativa municipal la veiem en la participació ciutadana a nivell consultiu i de

codecisió a través dels representants de les entitats en la Junta del Patronat, i de col·laboració en la realització d'esdeveniments esportius, especialment activitats esportives escolars realitzades amb el Consell Comarcal d'Esports.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Hem utilitzat i redistribuït les despeses del Patronat Municipal d'Esports dels anys 1980, 1981 i 1982 (vegeu taula 5.83) en capítols i conceptes i podem veure les dades agrupades en la taula 8.18.

Taula 8. 18. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Període 1980-1982.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
161.Sous, salaris i triennis	4.256.800
181.Assegurances Socials	1.172.417
TOTAL CAPÍTOL 1	5.429.217
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222.Conservació i reparacions ordinàries	1.066.201
223.Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	5.818.678
263. Manteniment, conservació i altres inversions instal·lacions pròpies	3.037.121
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	9.922.000
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	4.440.900
259. Altres despeses especials de funcionament	3.692.681
259.7170 Activitats de promoció	800.000
259.7180 Esport escolar	1.035.000
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	9.968.581
TOTAL CAPÍTOL 2	19.890.581
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	2.704.559
482.Trofeus i premis	769.646
TOTAL CAPÍTOL 4	3.474.205
TOTAL DESPESES CORRENTS	28.794.003

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b.2) *Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.*

En les despeses del capítol 1 s'ha seguit el següent criteri: la major part s'ha aplicat al funcionament administratiu i de manteniment dels serveis, tenint en compte el perfil de la plantilla. Hem atribuït una petita part econòmica a la despesa generada per la llicenciada en educació física. Degut al fet que aquesta incorporació només va tenir una repercussió econòmica en tres mesos del pressupost de 1982 i no està explicitada en la documentació pressupostària obtinguda, hem fet una aproximació de la despesa sobre la base de la retribució mensual que quedava reflectida en les actes del Patronat.

Els criteris per a la distribució de les despeses del capítol 2 referides a equipaments s'han establert a partir de l'existència d'una única instal·lació municipal, el Pavelló, que era utilitzat exclusivament per altres entitats ja que no existien programes esportius municipals. Per a la distribució de les despeses referides a les activitats, el criteri de

distribució és més complicat, amb la qual cosa treballem sobre hipòtesis relacionades amb el tipus d'activitats esportives realitzades en aquesta època i l'assignació de despeses que han aparegut a les actes del Patronat, on estan més explicitades. Així, les despeses de contractació de serveis les hem aplicat al suport a activitats d'altres entitats, en considerar que, principalment, feien referència al pagament dels monitors de les escoles públiques sota el control i responsabilitat de les APA. Les altres despeses especials de funcionament les hem aplicat al suport a altres entitats, ja que l'actuació principal del Patronat era donar suport a les activitats esportives dels clubs. D'aquestes despeses hem assignat 1.280.000 pessetes a l'organització d'activitats esportives conjuntes mitjançant les escoles esportives que es feien a través del Consell Comarcal d'Esports. També hem aplicat una despesa aproximada de 300.000 pessetes a la Caminada Popular com a activitat municipal. Aquestes despeses han estat calculades a partir de l'assignació pressupostària fixada en les actes del Patronat d'aquells anys.

835

L'assignació de les despeses de capítol 4 és més fàcil ja que consisteixen clarament en activitats realitzades pels clubs esportius com ara l'organització de competicions, desplaçaments, arbitratges... Podem veure els resultats d'aquesta aplicació en la taula següent.

Taula 8. 19. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Període 1980-1982.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.		
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	300.000	1,0%
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	5.129.217	17,8%
Total Capítol 1	5.429.217	18,8%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BENS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	9.922.000	34,5%
Total Capítol 2 (Equipaments)	9.922.000	34,5%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BENS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	1.842.681	6,4%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	1.435.000	5,0%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	6.690.900	23,2%
Total Capítol 2 (Activitats)	9.968.581	34,6%
Total Capítol 2	19.890.581	69,1%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.		
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.		
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	3.474.205	12,1%
Total Capítol 4	3.474.205	12,1%
TOTAL DESPESES CORRENTS	28.794.003	100%

Font: Elaboració pròpia

b.3) Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.

Amb aquesta distribució, l'assignació dels indicadors en les tres categories d'actitud establertes en el model són les següents:

Taula 8. 20. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Primera legislatura.

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	6,4%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	
Total		6,4%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	1,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	5,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	
Total		6,0%
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	17,8%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	34,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	23,2%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	12,1%
Total		87,6%

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Amb la suma d'aquests percentatges i la informació seleccionada de cada àmbit, el quadre que representa la política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la primera legislatura, segons el nostre model d'anàlisi, es decanta àmpliament cap a l'actuació subsidiària municipal, que representa, a nivell pressupostari l'assignació del 87,6% de les despeses corrents, la qual cosa confirma que el model d'actuació municipal de Vic es va basar, en aquesta legislatura, fonamentalment en donar suport al sistema esportiu privat de la ciutat, amb molt poc protagonisme directe en el sistema esportiu.

En l'apartat de l'organització interna, tot i haver una petita part econòmica i de funcions en el perfil cooperatiu a través de la llicenciada en educació física, en el quadre resum final no la incorporem degut al fet que només va ser un període curt de temps i un cost molt baix com per a considerar-ho part del funcionament quotidià del Patronat durant la primera legislatura. La despesa que va significar ha estat, però, incorporada a l'actitud cooperativa, on el principal element clarament cooperatiu va ser la relació amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, una eina al servei de l'actuació esportiva escolar que, probablement no ha quedat prou recollida en els indicadors pressupostaris ja que era una entitat jurídicament privada i, per tant, l'aportació municipal a aquesta entitat queda diluïda dins l'actuació subsidiària.

Taula 8. 21. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la primera legislatura (1979-1983).

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA			INTERVENCIÓ DIRECTA		6,4%
COOPERATIVA		GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL-LABORACIÓ CONSULTA CODECISIÓ	6%
SUBSIDIÀRIA	PERFIL ADMINISTRATIU	GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT	87,6%

Font: Elaboració pròpia

837

8.3.2.2. La segona legislatura (1983-1987)

En la taula següent presentem resumida la distribució de l'anàlisi i classificació que hem realitzat per a cada àmbit d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic, així com els indicadors pressupostaris de la segona legislatura. Tot seguit, ampliem la informació i donem els criteris que hem utilitzat per a la classificació.

Taula 8. 22. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Segona legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
-Cap administratiu -Auxiliar administratiu -Encarregat de manteniment del Pavelló -Llicenciada en educació física	Perfil administratiu				26.564.823 30,5%	Subs.
	Perfil coordinador				1.200.000 1,4%	Coop.
EQUIPAMENTS						
-Pavelló Municipal d'Esports-1 -Pavelló Municipal d'Esports-2 -Camp de futbol d'entrenament (Mas Osona)		Gestió directa administrativa		Suport	28.986.271 33,2%	Subs.
-Pistes poliesportives de barri -Pistes de petanca de barri		Gestió indirecta parcial		Suport		Subs.
-Estadi Municipal de Futbol -Estadi Municipal d'Atletisme		Gestió indirecta total		Autogestió		Subs.
ACTIVITATS						
-Caminada Popular -Activitats físiques per a la gent gran -Centre de Medicina de l'Esport			Intervenció directa		7.912.952 9,0%	Prot.
-Escoles esportives municipals (amb el Consell Comarcal d'esports) -Activitats esportives al Mercat del Ram -Elecció del Millor esportista de Vic			Intervenció compartida	Col·laboració	2.500.000 2,9%	Coop.
-Suport a les APA en l'educació física escolar i l'esport extraescolar			Intervenció indirecta	Suport	9.917.300 11,4%	Subs.
ENTITATS						
-Subvencions a activitats i escoles esportives -Participació en la Junta del Patronat				Suport Consulta Codecisió	10.150.270 11,6%	Subs. Coop.

Font: Elaboració pròpia

a) Classificació dels àmbits d'actuació.

El perfil del personal de plantilla del Patronat Municipal d'Esports durant la segona legislatura es va iniciar amb la mateixa estructura amb què havia finalitzat la primera, és a dir, amb el cap administratiu, una auxiliar administrativa, la tècnica en educació física i un encarregat de manteniment de les instal·lacions. Aquesta situació es va modificar a mitjans de 1984, quan va finalitzar el contracte de la tècnica i la seva plaça es va intentar destinar a una altra persona que també fes tasques de manteniment d'instal·lacions, sense aconseguir la seva incorporació a la plantilla municipal, sinó havent de contractar els seus serveis a través de partides pressupostàries del capítol 2. Tenint en compte aquesta situació dins el model d'anàlisi hem classificat l'organització interna de la mateixa manera que en la primera legislatura, és a dir, en un període petit es va disposar d'un perfil coordinador a través de la tècnica en educació física, mentre tota la legislatura va tenir un perfil administratiu al servei de la gestió econòmica i d'equipaments del Patronat.

Quant a la gestió d'equipaments, en la segona legislatura es va ampliar el nombre d'equipaments municipals, amb la posada en marxa del Pavelló Municipal-2 i el camp d'entrenament de futbol del Mas Osona, gestionats de la mateixa manera que el Pavelló Municipal-1, és a dir, com a gestió directa administrativa, responsabilitzant-se el Patronat de l'ús i el manteniment i posant els equipaments a disposició de les activitats de les entitats esportives. En aquest període es va inaugurar la pista poliesportiva de La Guixa i, d'acord amb l'associació de veïns del barri, una nova entitat esportiva de la zona es va responsabilitzar del manteniment, mentre que l'Ajuntament pagava la neteja i l'enllumenat. Les activitats esportives depenien de l'entitat esportiva. Hem classificat aquest tipus d'equipament com a gestió indirecta parcial. Els equipaments emblemàtics que es van construir al Mas Osona—l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme—la gestió dels quals va ser cedida a través d'una concessió administrativa a la Unió Esportiva Vic i el Club Atlètic Vic, les hem classificat com a gestió indirecta total.

L'oferta esportiva municipal en aquesta legislatura es va mantenir principalment amb una intervenció indirecta pagant part de la despesa dels monitors que feien l'educació física i l'esport extraescolar a les escoles públiques. La novetat va ser la posada en marxa d'una campanya d'activitats físiques per a la tercera edat, com a oferta municipal directa, pagant els monitors a través del capítol 2. L'altra novetat va ser la inauguració del Centre de Medicina de l'Esport, per donar servei mèdic als esportistes i clubs osonencs. Hem classificat aquesta actuació com a intervenció directa, el mateix que l'organització de la Caminada Popular. Les actuacions municipals en l'organització dels esdeveniments del Mercat del Ram les hem continuat classificant com a intervenció compartida, el mateix que l'organització del sopar per a l'elecció del Millor Esportista de Vic, esdeveniment en què la participació de les entitats era necessària per al seu èxit.

La relació amb les entitats esportives va continuar amb la presència dels representants de les entitats a la Junta del Patronat, amb la col·laboració de les entitats en les Festes del Mercat del Ram i la coorganització amb el Consell Comarcal d'Esports en escoles esportives municipals i activitats escolars, el suport municipal a les activitats i a les escoles esportives dels clubs, afegint-hi subvencions per a les activitats esportives de les escoles privades. En aquesta legislatura hem afegit un tipus de relació nou, pel fet que l'Ajuntament de Vic va potenciar l'autogestió dels clubs esportius als quals va cedir les instal·lacions emblemàtiques del Mas Osona.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Pel que fa als indicadors pressupostaris, podem veure la distribució interna de la despesa agrupada en conceptes segons l'estructura legal en la taula 8.23.

Taula 8. 23. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic.
Segona legislatura (1983-1987).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
161.Sous, salaris i triennis	16.871.323
181.Assegurances Socials	6.751.483
TOTAL CAPÍTOL 1	27.764.823
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222.Conservació i reparacions ordinàries	7.426.343
223.Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	19.148.555
263. Manteniment, conservació i altres inversions instal·lacions pròpies	5.411.373
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	31.986.271
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	11.820.788
259. Altres despeses especials de funcionament	5.509.464
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	17.330.252
TOTAL CAPÍTOL 2	49.316.523
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	7.763.508
482.Trofeus i premis	2.386.762
TOTAL CAPÍTOL 4	10.150.270
TOTAL DESPESES CORRENTS	87.231.616

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b.2) *Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.*

Els indicadors han estat quantificats seguint els següents criteris. En el capítol 1 hem fet la distribució a partir de l'estimació de la retribució total percebuda per la tècnica en educació física, a la qual hem assignat 1.200.000 pessetes, mentre la resta estava destinada a les retribucions del cap administratiu, l'auxiliar administrativa i l'encarregat de manteniment de les instal·lacions. Quant a la nova persona de manteniment en substitució de la tècnica en educació física, els pressupostos de 1985 recullen la despesa d'aquesta persona, però no dins el capítol 1 de personal, sinó en el capítol 2, ja que es va contractar com a autònom i retribuint a través del concepte 223, de la mateixa manera que la resta de personal que feia tasques de manteniment i neteja a les instal·lacions i oficines del Patronat.

Les despeses de capítol 2 destinades als equipaments les hem assignat totes a les instal·lacions utilitzades exclusivament per altres entitats. En la despesa destinada a activitats s'han classificat dins l'oferta municipal els recursos esmerçats en els monitors de gent gran i la Caminada Popular, així com la part destinada a la dotació de material per al Centre de Medicina Esportiva. Les despeses de les festes del Mercat del Ram i de l'organització del sopar al Millor esportista de Vic han estat atribuïdes a les activitats esportives conjuntes; i les despeses dels monitors d'educació física i esport extraescolar al suport a activitats d'altres. El capítol 4 s'ha aplicat totalment als ajuts a altres entitats. Podem veure les quantitats econòmiques i el percentatge respecte al total de la despesa corrent en la taula 8.24.

Taula 8. 24. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Segona legislatura (1983-1987).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.		
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	1.200.000	1,4%
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	26.564.823	30,5%
Total Capítol 1	27.764.823	31,8%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	28.986.271	33,2%
Total Capítol 2 (Equipaments)	28.986.271	33,2%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal. ⁶⁵⁵	7.912.952	9,1%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	2.500.000	2,9%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	9.917.300	11,4%
Total Capítol 2 (Activitats)	20.330.252	23,3%
Total Capítol 2	49.316.523	56,5%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.		
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.		
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	10.150.270	11,6%
Total Capítol 4	10.150.270	11,6%
TOTAL DESPESES CORRENTS	87.231.616	100%

b.3) *Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.*

Taula 8. 25. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Segona legislatura (1983-1987).

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	3,4%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	5,6%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	
	Total	9,1%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	1,4%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	2,9%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	
	Total	4,2%
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	30,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	33,2%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	11,4%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	11,6%
	Total	86,7%

⁶⁵⁵ Hem incorporat en aquest apartat 3.000.000 de pessetes que apareixen en una partida pressupostària del concepte 263 que, inicialment, hem classificat com a destinat a equipaments. La raó és que el destí final era material per al Centre de Medicina de l'Esport, el qual hem considerat més adient classificar en les activitats.

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Un cop feta la distribució dels diferents tipus d'actuació en cada àmbit i dels indicadors pressupostaris en les tres categories d'actitud establertes, podem veure en la taula 8.26 el quadre interpretatiu final de l'actuació esportiva municipal del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la segona legislatura.

En comparació amb la primera legislatura, constatem un cert increment de l'actuació pressupostària lligada a més protagonisme municipal, tot i que segueix tenint una presència molt important l'actitud subsidiària, en la qual apareixen noves fórmules de potenciar la relació protectora de les entitats esportives amb la nova fórmula de gestió indirecta total que va promoure l'autogestió de les entitats que van passar a gestionar els nous equipaments emblemàtics de Vic. El període en què va formar part de la plantilla la llicenciada en educació física ha estat valorada econòmicament dins l'apartat cooperatiu, però no l'hem recollit en el quadre resum final, ja que no va tenir presència en tota la legislatura.

Taula 8. 26. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la segona legislatura (1983-1987).

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA			INTERVENCIÓ DIRECTA		9,1%
COOPERATIVA			INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL·LABORACIÓ CONSULTA CODECISIÓ	4,2%
SUBSIDIÀRIA	PERFIL ADMINISTRATIU	GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL GESTIÓ INDIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPPORT AUTOGESTIÓ	86,7%

Font: Elaboració pròpia

8.3.1.3. La tercera legislatura (1987-1991)

De la mateixa manera que en l'anterior legislatura, presentem en primer lloc el quadre resum de classificació i, tot seguit, l'explicació dels criteris de classificació.

Taula 8. 27. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Tercera legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
-Cap administratiu -Auxiliar administratiu -Encarregat de manteniment del Pavelló -Llicenciada en educació física	Perfil administratiu				43.680.825 29,5%	Subs.
-Metge del Centre de Medicina de l'Esport	Perfil coordinador				2.220.862 1,5%	Coop.
	Perfil executiu				1.742.451 1,2%	Prot..
EQUIPAMENTS						
-Pavelló Municipal d'Esports-1 -Pavelló Municipal d'Esports-2 -Camp de futbol d'entrenament (Mas Osona)		Gestió directa		Suport	44.446.858 30,0%	Subs.
		administrativa				
-Pistes poliesportives de barri -Pistes de petanca de barri		Gestió indirecta parcial		Suport		Subs.
-Estadi Municipal de Futbol -Estadi Municipal d'Atletisme		Gestió indirecta total		Autogestió		Subs.
ACTIVITATS						
-Caminada Popular -Activitats físiques per a la gent gran -Escola Municipal de gimnàstica artística -Centre de Medicina de l'Esport			Intervenció directa		16.796.892 11,3%	Prot.
-Escoles esportives municipals (amb el Consell Comarcal d'esports) -Activitats esportives al Mercat del Ram -Elecció del Millor esportista de Vic			Intervenció compartida	Col·laboració	7.001.089 4,7%	Coop.
-Suport a les APA en l'educació física escolar i l'esport extraescolar			Intervenció indirecta	Suport	11.779.129 8,0%	Subs.
ENTITATS						
-Subvencions a activitats i escoles esportives -Participació en la Junta del Patronat				Suport Consulta Codecisó	20.440.622 13,8%	Subs. Coop.

a) Classificació dels àmbits d'actuació.

En la tercera legislatura la plantilla del Patronat va tornar a tenir algun canvi provisional en el seu perfil. La dinàmica dominant va ser mantenir el perfil administratiu de l'estructura principal i de personal de serveis per al manteniment de les instal·lacions municipals. Tot i això, durant un breu temps es va contractar un director tècnic que havia d'encarregar-se de la promoció esportiva mentre el cap administratiu s'encarregava del seguiment econòmic i burocràtic del Patronat. Entre les tasques assignades hi havia la coordinació del programa de suport a les escoles públiques, l'organització i supervisió de les activitats gestionades pel Patronat (la Caminada i la campanya d'esport per a la gent gran), generar cursos de formació per als tècnics esportius de les entitats, assessorar els clubs i, fins i tot, fer les funcions de secretari tècnic del Consell Comarcal d'Esports. Tot i estar només uns quants mesos, hem assignat al breu període de la seva contractació un perfil coordinador. Al final de la legislatura, es va crear en la plantilla de personal una plaça de metge adscrit al Centre de Medicina de l'Esport, que hem catalogat de perfil executiu, pel fet d'oferir un servei municipal a altres entitats i usuaris.

La gestió dels equipaments esportius municipals va continuar amb els mateixos criteris que en l'anterior legislatura i, fins i tot l'oferta esportiva municipal dedicada a la gent gran utilitzava instal·lacions exteriors, una residència, per realitzar l'activitat. Els criteris de classificació han estat, per tant, els mateixos que en l'anterior legislatura.

Quant a les activitats esportives, el Patronat va seguir amb la mateixa oferta que l'anterior mandat, afegint una escola municipal de gimnàstica artística que es va posar en marxa per la iniciativa de tres entrenadors osonencs. L'oferta de gestió directa municipal en aquest període eren la Caminada, la campanya de la gent gran i l'escola de gimnàstica artística, amb monitors pagats pel Patronat, i els serveis oferts pel Centre de Medicina de l'Esport. Entre les activitats compartides, l'acte de l'elecció del Millor Esportista de Vic era una activitat finançada totalment pel Patronat, però, com s'ha dit abans, les entitats participaven activament a través dels representants en la Junta del Patronat. Les activitats de les entitats esportives durant el Mercat del Ram seguien tenint un recolzament econòmic important per part del Patronat, el qual, a la vegada tenia un paper actiu a través d'un estand propi. Entre les activitats d'intervenció indirecta, el Patronat seguia subvencionant les APA de les escoles públiques per la realització de l'educació física i l'esport escolar, tot i que va anar introduint fórmules de relació establertes a partir de convenis. D'altra banda, la relació amb les entitats va seguir els mateixos paràmetres que en les anteriors legislatures.

843

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Per a la creació dels indicadors econòmics presentem inicialment, com en les altres legislatures, les despeses agrupades en capítols i conceptes en la taula 8.28.

Taula 8. 28. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Període 1988-1991.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
161.Sous, salaris i triennis	27.774.393
171. Personal contractat	10.062.763
181.Assegurances Socials	9.806.982
TOTAL CAPÍTOL 1	47.644.138
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222.Conservació i reparacions ordinàries	12.176.777
223.Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	9.939.987
262. Reparacions ordinàries d'instal·lacions pròpies	7.710.273
263. Manteniment, conservació i altres inversions instal·lacions pròpies	12.622.161
291. Noves funcions	1.997.660
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	44.446.858
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	25.516.015
259. Altres despeses especials de funcionament	19.264.119
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	44.780.134
TOTAL CAPÍTOL 2	89.226.992
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
471.Ajuts a obres i organitzacions clubs	20.440.622
482.Trofeus i Premis	500.000
TOTAL CAPÍTOL 4	20.940.622
TOTAL DESPESES CORRENTS	157.811.752

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos del Patronat Municipal d'Esports de Vic.

b.2) Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.

Amb la informació obtinguda del Llibre General de Despeses relativa al contingut de la despesa de cada concepte hem fet la següent distribució. Els criteris de classificació han estat els mateixos que en l'anterior mandat.

Taula 8. 29. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Període 1988-1991.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	1.742.451	1,2%
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	2.220.862	1,5%
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	43.680.825	29,5%
Total Capítol 1	47.644.138	32,2%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	44.446.858	30,0%
Total Capítol 2 (Equipaments)	44.446.858	30,0%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	16.796.892	11,4%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	7.001.089	4,7%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	11.779.129	8,0%
Total Capítol 2 (Activitats)	35.577.110	24,0%
Total Capítol 2	80.023.968	54,0%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.		
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.		
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	20.440.622	13,8%
Total Capítol 4	20.440.622	13,8%
TOTAL DESPESES CORRENTS	148.108.728	100,0%

Font: Elaboració pròpia

b.3) Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.

En la taula 8.30 podem veure els indicadors de cada capítol agrupats en cada una de les actituds i el total assignat a cada una.

Taula 8. 30. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Tercera legislatura.

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	1,2%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	2,4%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	9,0%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	
	Total	12,5%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	1,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	4,7%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	
Total	6,2%	
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	29,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	30,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	8,0%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	13,8%
	Total	81,3%

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Finalment, podem veure en la taula 8.31 el quadre interpretatiu de l'actuació del Patronat Municipal d'Esports en la tercera legislatura. Les dades ens indiquen la continuïtat en el pes econòmic majoritari de l'actuació subsidiària municipal, però amb una tendència a l'alça en l'actuació protagonista del Patronat, que va destinar un percentatge de recursos econòmics superior a l'anterior mandat, bàsicament degut a l'ampliació del cost de l'oferta esportiva municipal d'intervenció directa i de l'ampliació de la plantilla del Patronat que va incorporar personal de perfil executiu, tot i que no era tècnic esportiu sinó mèdic. En aquest quadre resum, tot i haver-ho quantificat econòmicament, no hem incorporat el director tècnic com a personal de perfil coordinador ni el metge en el perfil executiu degut al fet que van estar un període curt i distorsionarien la visió general del perfil de personal majoritari en la legislatura.

Taula 8. 31. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la tercera legislatura (1987-1991).

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA			INTERVENCIÓ DIRECTA		12,5%
COOPERATIVA			INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL·LABORACIÓ CONSULTA CODECISIÓ	6,2%
SUBSIDIÀRIA	PERFIL ADMINISTRATIU	GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL GESTIÓ INDIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT AUTOGESTIÓ	81,3%

Font: Elaboració pròpia

8.3.2. El Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat

8.3.2.1. La primera legislatura (1979-1983)

Tot seguint la dinàmica efectuada en l'anàlisi del Patronat Municipal d'Esports de Vic, en la taula 8.32 presentem resumida la distribució de la classificació que hem realitzat per a cada àmbit d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura, així com els indicadors pressupostaris. Després de la taula ampliem la informació i donem els criteris utilitzats per a la classificació.

Taula 8. 32. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Primera legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
Gerent d'instal·lacions Personal Zona esportiva Personal Piscina de l'Escorxador	Perfil executiu				4.455.210 15,3%	Prot.
Auxiliar administratiu Personal Camp de futbol municipal	Perfil administratiu				786.213 2,7%	Subs.
EQUIPAMENTS						
Piscina de l'Escorxador		Gestió directa total			2.232.642 7,7%	Prot.
Pistes poliesportives Zona Esportiva Camp de Futbol Municipal		Gestió directa parcial		Confrontació	1.288.820 4,4%	Coop.
Piscina coberta Zona Esportiva		Gestió directa administrativa		Confrontació	3.384.426 11,6%	Subs.
		Gestió indirecta parcial				
ACTIVITATS						
Educació física escolar Programa de manteniment per a adults			Intervenció directa		9.566.888 32,9%	Prot.
Escoles esportives municipals Esdeveniments esportius populars (Festes majors)			Intervenció compartida	Col·laboració	1.265.616 4,3%	Coop.
Programa per a persones amb discapacitat			Intervenció indirecta		1.616.150 1,1%	Subs.
ENTITATS						
Subvencions a entitats per a escoles esportives municipals				Col·laboració	3.560.509 12,2%	Coop.
Subvencions a entitats per a activitats				Support	2.570.621 8,8%	Subs.

Font: Elaboració pròpia

a) Classificació dels àmbits d'actuació.

El perfil majoritari de la plantilla de personal del Departament d'Esports durant la primera legislatura l'hem classificat com a executiu. Per definir-ho d'aquesta manera hem tingut en compte les característiques personals del responsable d'esports que va ser contractat com a gerent d'instal·lacions i el fet que l'Ajuntament decidís contractar temporalment, curs rere curs des de 1980, monitors esportius per a què realitzessin l'educació física escolar i algunes de les escoles esportives municipals, tot i estar recollit pressupostàriament en el capítol 2. A aquest personal cal sumar el personal d'administració i el de manteniment i vigilància de les instal·lacions municipals i el personal contractat temporalment per a la posada en marxa de la Piscina de l'Escorxador l'estiu de 1982. En el cas del personal d'instal·lacions hem diferenciat el personal de vigilància del Camp de futbol municipal, el qual hem considerat, a efectes econòmics, una despesa de perfil administratiu i caràcter subsidiari degut al fet que l'equipament on desenvolupaven les seves funcions era utilitzat exclusivament per clubs esportius. A efectes econòmics, també hem quantificat com a despesa subsidiària la retribució del personal administratiu.

Quant als equipaments municipals, el Departament d'Esports va utilitzar tots els tipus de gestió menys la gestió indirecta total. A partir de la recuperació de la gestió de les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal i del Camp de Futbol Municipal, hem classificat com a gestió directa parcial la de les pistes, degut al fet que eren utilitzades per l'oferta municipal i la dels clubs, mentre que hem considerat gestió directa administrativa la del camp de futbol, pel fet que, tot i que l'Ajuntament tenia la responsabilitat de l'ús i el manteniment, l'oferta esportiva que s'hi realitzava era exclusiva dels clubs de futbol. En el cas de la Piscina Municipal, la gestió va ser indirecta parcial, amb el manteniment de la cessió al Club Natació Sant Feliu, però amb aportacions econòmiques municipals per al seu manteniment. La gestió de la Piscina de l'Escorxador en l'estiu de 1982 es va realitzar amb una gestió directa total, contractant els serveis de personal i socorristes que van ser necessaris. Així doncs, hem considerat l'actitud envers la piscina descoberta com a protagonista, cooperativa la gestió de les pistes poliesportives, i subsidiària l'actitud envers el camps de futbol i la piscina coberta cedida.

Pel que fa a la gestió de les activitats esportives municipals, hem considerat com a intervenció directa l'actuació municipal realitzada a través dels monitors esportius que va contractar des de 1980, així com el programa de manteniment per a adults que va posar en marxa el Departament. Hem classificat com a intervenció compartida l'efectuada en les escoles esportives municipals que es van posar en marxa amb participació de monitors municipals i dels clubs, utilitzant instal·lacions escolars i d'altres entitats ciutadanes. També hem considerat intervenció compartida les activitats realitzades en el marc de les festes majors, seguint el mateix criteri aplicat a Vic. Finalment, hem considerat intervenció indirecta el suport econòmic a un programa d'activitat física per a persones amb discapacitat, realitzat conjuntament amb un altre departament municipal.

En la relació amb les entitats durant la primera legislatura s'ha detectat diverses actituds. D'una banda, el model organitzatiu dels serveis esportius es va estructurar sense cap tipus de participació ciutadana en la presa de decisions, donant tot el protagonisme en la gestió municipal al Departament d'Esports. A més, en l'inici de la legislatura hem constatat la confrontació que es va produir amb els principals clubs de futbol i d'handbol de la ciutat amb motiu de la gestió dels equipaments esportius municipals que tenien cedits i que van ser recuperats. Hem considerat la participació conjunta en les festes

majors de la ciutat una relació de col·laboració en els diferents esdeveniments que es realitzaven. La posada en marxa de les escoles esportives municipals i la contraprestació econòmica mitjançant subvencions a canvi de la cessió de personal tècnic, l'hem considerat una actitud cooperativa amb les entitats ciutadanes en l'oferta esportiva municipal, mentre les subvencions atorgades amb motiu de les activitats esportives dels clubs les hem considerat una actitud subsidiària, basada en el suport econòmic.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Respecte als indicadors pressupostaris aportem primerament, en la taula 8.33, les despeses corrents efectuades durant la primera legislatura, organitzades en capítols i conceptes, i separant en el capítol 2 les despeses destinades als equipaments i a les activitats.

Taula 8. 33. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat .
Primera legislatura (1980-1982).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
111. Retribucions bàsiques	1.789.960
125. Retribucions complementàries	1.539.252
131. Complement familiar	1.004.825
161. Retribucions personal laboral	975.350
171. Retribucions personal contractat	867.786
TOTAL CAPÍTOL 1	5.241.423
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222. Conservació i reparacions ordinàries	2.379.775
223. Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	1.982.642
257. Subministrament d'aigua, gas i llum	1.924.003
268. Conservació i reparació ordinària d'instal·lacions pròpies	574.555
273. Mobiliari, equip d'oficina i altre material inventariable	44.913
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	6.905.888
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	9.566.888
259. Altres despeses especials de funcionament	1.265.616
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	10.832.504
TOTAL CAPÍTOL 2	17.738.392
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
483. Altres transferències	6.131.130
TOTAL CAPÍTOL 4	6.131.130
TOTAL DESPESES CORRENTS	29.110.945

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

b.2) *Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.*

Un cop identificat el destí de les despeses, en la taula 8.34 s'han distribuït en els indicadors pressupostaris seguint els criteris de classificació establerts.

Taula 8. 34. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els indicadors pressupostaris. Primera legislatura (1980-1982).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	4.455.210	15,3%
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	0	0,0%
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	786.213	2,7%
Total Capítol 1	5.241.423	18,0%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	2.232.642	7,7%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	1.288.820	4,4%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	3.384.426	11,6%
Total Capítol 2 (Equipaments)	6.905.888	23,7%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	9.566.888	32,9%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	1.265.616	4,3%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	0	0,0%
Total Capítol 2 (Activitats)	10.832.504	37,2%
Total Capítol 2	17.738.392	60,9%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.	0	0,0%
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	3.560.509	12,2%
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	2.570.621	8,8%
Total Capítol 4	6.131.130	21,1%
TOTAL DESPESES CORRENTS	29.110.945	100%

Font: Elaboració pròpia

b.3) *Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.*

Amb aquesta distribució, els criteris per a l'assignació dels indicadors a les tres categories d'actitud establertes en el model són les següents. Hem adjudicat a l'actitud protagonista les despeses de capítol 1 relatives a la retribució del gerent d'instal·lacions i del personal de serveis de la zona esportiva i de la piscina de l'Escorxador, degut al fet que desenvolupaven les seves funcions en equipaments on existia una oferta esportiva municipal; les despeses de capítol 2 destinades a la prestació de serveis que estaven dedicades al pagament dels monitors d'educació física; i les despeses de capítol 2 relatives als equipaments amb oferta esportiva pròpia, com la Piscina de l'Escorxador.

A l'actitud cooperativa hem adjudicat les despeses dels equipaments on el Departament d'Esports compartia l'oferta esportiva amb altres entitats. És el cas de les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal. També hem afegit en aquest apartat els recursos del capítol 2 dedicats a les activitats esportives conjuntes o d'interès comú, com és el cas de les escoles esportives municipals i els esdeveniments de les festes majors. Les subvencions rebudes pels clubs per col·laborar en les escoles esportives també han estat classificades en aquest apartat.

Finalment, en l'actitud subsidiària hem incorporat les despeses de capítol 1 relatives al personal administratiu i al personal de serveis de les instal·lacions municipals amb oferta esportiva exclusiva de les entitats, en aquest cas el Camp de Futbol Municipal; les despeses de capítol 2 del camp de futbol; i les subvencions del capítol 4 destinades a les activitats dels clubs i els centres docents de la ciutat.

Taula 8. 35. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1980-1982) en el model teòric.

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	15,3%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	7,7%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	32,9%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	0,0%
	Total	55,9%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	0,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	4,4%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	4,3%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	12,2%
Total	20,9%	
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	2,7%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	11,6%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	0,0%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	8,8%
Total	23,2%	

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

El quadre resum que ens indica l'actuació del Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat durant la primera legislatura ens mostra un predomini de l'actitud protagonista en la seva actuació, amb més de la meitat dels recursos econòmics municipals. La resta es va repartir gairebé a parts iguals entre l'actitud cooperativa amb les entitats ciutadanes i l'actitud subsidiària respecte l'actuació esportiva d'aquestes. Tot i considerar-les econòmicament, les retribucions del personal d'administració i de serveis que hem adjudicat com a despesa a l'actitud subsidiària, no les hem representat en el quadre per no distorsionar la visió majoritària del perfil de personal.

Taula 8. 36. Política esportiva del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la primera legislatura (1979-1983)

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	PERFIL EXECUTIU	GESTIÓ DIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ DIRECTA	SENSE PARTICIPACIÓ CONFRONTACIÓ	55,9%
COOPERATIVA		GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL-LABORACIÓ	20,9%
SUBSIDIÀRIA		GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL		SUPPORT	23,2%

Font: Elaboració pròpia

851

8.3.2.2. La segona legislatura (1983-1987)

Per a la segona legislatura el quadre que sintetitza tota la informació necessària per a l'anàlisi del tipus d'actuació municipal és el següent.

Taula 8. 37. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Segona legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
Gerent d'instal·lacions Personal Zona esportiva Personal Piscina de l'Escorxador Personal Palau Municipal d'Esports Monitors d'educació física	Perfil executiu				62.081.732	42,6% Prot.
Auxiliar administratiu Personal Camp de futbol municipal	Perfil administratiu				900.000	0,6% Subs.
EQUIPAMENTS						
Piscina de l'Escorxador Pistes poliesportives Zona Esportiva Palau Municipal d'Esports		Gestió directa parcial			29.492.621	20,2% Coop.
Camp de futbol municipal		Gestió directa administrativa			9.473.404	6,5% Subs.
Piscina coberta Zona Esportiva		Gestió indirecta parcial				
ACTIVITATS						
Educació física escolar Escola Municipal de Manteniment Gimnàstica-jazz Gerontogimnàstica			Intervenció directa		23.677.451	16,2% Prot.
Escoles esportives municipals Esdeveniments esportius populars (Festes majors)			Intervenció compartida	Col·laboració	2.971.791	2,0% Coop.
Esport escolar Programa per a persones amb discapacitat			Intervenció indirecta		2.477.016	1,7% Subs.
ENTITATS						
Subvencions a entitats per a escoles esportives municipals				Col·laboració	9.954.604	6,8% Coop.
Subvencions a entitats (clubs i centres docents) per a activitats				Suport	4.757.435	3,3% Subs.

Font: Elaboració pròpia

a) Classificació dels àmbits d'actuació

En la segona legislatura l'organització interna del Departament d'Esports va consolidar el seu perfil executiu amb la incorporació, l'any 1987, dels monitors d'educació física a la plantilla municipal, la qual cosa va fer disparar el pressupost del capítol 1, a més de nou personal contractat de manteniment i serveis per a la piscina de l'Escorxador i el Palau Municipal d'Esports.

Durant aquest període va canviar el sistema de gestió de la Piscina de l'Escorxador, que va passar a una gestió directa parcial, amb participació del Club Natació Sant Feliu en l'organització dels cursets, l'aportació de socorristes i d'algunes persones de manteniment i serveis. La posada en marxa del Palau Municipal d'Esports també es va fer amb participació d'empreses exteriors en alguns aspectes de la gestió quotidiana, a més del fet que en l'espai esportiu hi havia oferta esportiva municipal i d'altres entitats. El mateix passava amb les pistes poliesportives que hem seguit classificant de gestió directa parcial. La resta d'equipaments municipals va continuar amb el mateix model de gestió, el camp de futbol el considerem de gestió directa administrativa i la piscina coberta cedida al club, però amb despeses assumides per l'Ajuntament, la considerem de gestió indirecta parcial.

Pel que fa a la gestió de les activitats la dinàmica va ser la mateixa que en la primera legislatura, amb una intervenció directa municipal en l'educació física escolar, així com el programa de manteniment d'adults que es va convertir en l'Escola Municipal de Manteniment. Les novetats en la intervenció directa van ser que Departament d'Esports es va responsabilitzar, juntament amb el de Serveis Socials, de posar en marxa un programa per a gent gran, així com unes classes de gimnàstica-jazz. El professorat d'aquests programes era retribuït pel capítol 2. Durant aquest període, el Departament d'Esports va mantenir la intervenció compartida amb les entitats esportives en les escoles esportives municipals i els esdeveniments de les festes majors i la intervenció indirecta en el programa d'activitat física per a persones amb discapacitat.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Pel que fa als indicadors pressupostaris, les dades econòmiques que han estat analitzades per a la construcció dels indicadors són les que apareixen en la taula 8.38.

Taula 8. 38. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
111. Retribucions bàsiques	15.718.243
125. Retribucions complementàries	5.152.129
131. Complement familiar	151.142
161. Retribucions personal laboral	34.032.593
171. Retribucions personal contractat	7.927.625
TOTAL CAPÍTOL 1	62.981.732
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222. Conservació i reparacions ordinàries	14.481.744
223. Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	20.411.070
257. Subministrament d'aigua, gas i llum	1.598.722
274. Altre material inventariable	2.474.488
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	38.966.024
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	23.608.036
259. Altres despeses especials de funcionament	5.518.222
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	29.126.258
TOTAL CAPÍTOL 2	68.092.282
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
483. Altres transferències	14.712.039
TOTAL CAPÍTOL 4	14.712.039
TOTAL DESPESES CORRENTS	145.786.053

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

b.2) Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.

A partir d'aquesta informació, la distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris s'ha fet en base als següents criteris. Les despeses de capítol 1 relacionades amb el gerent de les instal·lacions i del monitors, a més del personal d'administració i serveis de les instal·lacions amb oferta pròpia s'han atribuït al primer indicador del capítol 1 relacionat amb l'oferta esportiva municipal. Les despeses de personal de vigilància del camp de futbol s'han atribuït a l'indicador de capítol 1 relacionat amb l'actitud subsidiària.

Les despeses del capítol 2 relacionades amb els equipaments s'han distribuït entre els equipaments amb oferta compartida i els utilitzats exclusivament per altres entitats. Entre els primers estaven la Piscina de l'Escorxador, les pistes de la Zona Esportiva i el Palau Municipal d'Esports. En les segones hi havia les despeses de manteniment, subministraments, etc. del Camp de Futbol Municipal i la piscina coberta gestionada pel Club Natació Sant Feliu. Les despeses imputades a les activitats esportives incorporen la quantitat més gran del pagament dels monitors d'educació física fins al 1987 i els monitors dels programes de gimnàstica-jazz i gerontogimnàstica; les despeses relacionades amb les escoles esportives i les activitats de les festes majors s'han considerat cooperatives; i les despeses del programa per a persones discapacitades i altres relacionades amb algunes activitats escolars s'han considerat subsidiàries.

Pel que fa al capítol 4, hem dividit el total de les transferències corrents entre les subvencions destinades a la realització d'activitats conjuntes, en aquest cas les escoles esportives municipals, i les subvencions per a les activitats pròpies de les entitats. Podem veure aquesta distribució en la taula 8.39.

Taula 8. 39. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en els indicadors pressupostaris.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	62.081.732	42,6%
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	0	
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	900.000	0,6%
Total Capítol 1	62.981.732	43,2%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	0	0,0%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	29.492.621	20,2%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	9.473.404	6,5%
Total Capítol 2 (Equipaments)	38.966.024	26,7%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	23.677.451	16,2%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	2.971.791	2,0%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	2.477.016	1,7%
Total Capítol 2 (Activitats)	29.126.258	20,0%
Total Capítol 2	68.092.282	46,7%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.	0	
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	9.954.604	6,8%
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	4.757.435	3,3%
Total Capítol 4	14.712.039	10,1%
TOTAL DESPESES CORRENTS	145.786.053	100%

Font: Elaboració pròpia

b.3) Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.

En la taula 8.40 podem veure l'agrupació dels indicadors de cada capítol en les actituds corresponents.

Taula 8. 40. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en el model teòric.

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	42,6%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	0,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	16,2%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	
Total	58,8%	
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	20,2%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	2,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	6,8%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	
Total	29,1%	
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	0,6%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	6,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	1,7%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	3,3%
Total	12,1%	

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Finalment, el quadre resultant de l'anàlisi de l'actuació en cada àmbit de la política esportiva municipal i l'assignació pressupostària corresponent ens indica un tipus d'actuació molt similar a la primera legislatura, amb un perfil executiu del personal de l'organització interna del Departament d'Esports que va promoure, consegüentment, un alt grau d'intervenció directa. El canvi més significatiu d'aquesta segona legislatura es produeix en la desaparició de la confrontació amb les entitats i l'augment de l'actitud cooperativa, amb un canvi en la gestió de la Piscina de l'Escorxador i un model també de gestió directa parcial en el Palau Municipal d'Esports. Això fa augmentar el percentatge de recursos destinats a aquesta actitud de compartir aspectes de gestió amb altres entitats.

Taula 8. 41. Quadre interpretatiu de l'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la segona legislatura.

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	PERFIL EXECUTIU		INTERVENCIÓ DIRECTA	SENSE PARTICIPACIÓ	58,8%
COOPERATIVA		GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL·LABORACIÓ	29,1%
SUBSIDIÀRIA		GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT	12,1%

Font: Elaboració pròpia

8.3.2.3. La tercera legislatura (1987-1991)

De la mateixa manera que en les anteriors legislatures, iniciem aquest apartat amb el quadre que sintetitza l'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu en els diferents àmbits d'actuació segons el sistema de classificació que hem dissenyat, afegint les quantitats econòmiques i els percentatges respecte el total de la despesa corrent que ha estat assignat.

Taula 8. 42. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Tercera legislatura.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	ORG. INTERNA	GEST. EQUIP.	GEST. ACT.	REL. ENT.	INDIC. PRESS.	ACT.
PERSONAL						
Gerent d'instal·lacions Personal Zona esportiva Personal Piscina de l'Escorxador Personal Palau Municipal d'Esports Monitors d'educació física	Perfil executiu				135.894.515	57,3% Prot.
Auxiliar administratiu Personal Camp de futbol municipal Personal Camp de futbol Les Grasses	Perfil administratiu				2.000.000	0,8% Subs.
EQUIPAMENTS						
Piscina de l'Escorxador		Gestió directa total/parcial			16.421.986	6,9% Prot./Coop.
Pistes poliesportives Zona Esportiva Palau Municipal d'Esports		Gestió directa parcial			33.586.832	14,2% Coop.
Camp de futbol municipal Camp de futbol Les Grasses		Gestió directa administrativa			11.486.394	4,8% Subs.
Piscina coberta Zona Esportiva		Gestió indirecta parcial				
ACTIVITATS						
Educació física escolar Escola Municipal de Manteniment Gimnàstica-jazz Gerontogimnàstica			Intervenció directa		3.867.808	1,6% Prot.
Escoles esportives municipals Esdeveniments esportius populars (Festes majors)			Intervenció compartida	Col·laboració	4.447.322	1,9% Coop.
Esport escolar			Intervenció indirecta		4.856.051	2,0% Subs.
ENTITATS						
Subvencions a entitats per a escoles esportives municipals i gestió d'equipaments				Col·laboració	16.277.132	6,9% Coop.
Subvencions a entitats (clubs i centres docents) per a activitats				Suport	8.335.432	3,5% Subs.

Font: Elaboració pròpia

a) Classificació dels àmbits d'actuació.

En l'inici de la tercera legislatura el perfil de la plantilla de personal es va consolidar encara més en un rol executiu amb el manteniment dels monitors d'educació física i el retorn a la contractació de monitors-socorristes per realitzar les activitats de vigilància i ensenyament de natació a la Piscina de l'Escorxador. La crisi econòmica que va viure l'Ajuntament en l'any 1989 va fer que, finalment, aquests socorristes no consolidessin el seu lloc de treball i es tornés a acords amb altres entitats per fer les seves funcions. Tot i així, i encara que en la plantilla seguia havent-hi personal administratiu i personal de serveis en instal·lacions d'ús exclusiu de clubs, hem seguit considerant el perfil majoritari de la plantilla com a executiu.

Pel que fa als equipaments, en aquest període es va inaugurar el camp de futbol de Les Grasses, que tenia un sistema de funcionament idèntic al del Camp de Futbol Municipal, és a dir, amb la responsabilitat municipal de l'ús i el manteniment i l'activitat esportiva que s'hi realitzava era responsabilitat dels clubs esportius. Per aquesta raó hem considerat com a directa administrativa la gestió dels dos camps. La resta d'equipaments va seguir la mateixa tònica que en la segona legislatura, excepte la gestió de la Piscina de l'Escorxador. En aquest cas es van produir diversos casos en el seu funcionament. En l'inici de la legislatura es va tornar a una gestió directa total, amb la contractació dels socorristes abans esmentats i altre personal de manteniment i serveis. Amb motiu de la crisi econòmica esmentada, el model de gestió va tornar a canviar i es va passar un altre cop a una gestió directa parcial amb participació del Club Natació Sant Feliu, una situació que es va variar temporalment en l'estiu de 1990 amb la contractació d'una empresa de serveis esportius, per tornar a utilitzar els serveis del club l'any 1991, amb un pagament dels seus serveis a través d'una subvenció del capítol 4.

Quant a les activitats, la dinàmica de funcionament va ser la mateixa que en la segona legislatura, amb una intervenció directa en l'educació física, la gimnàstica-jazz i les activitats físiques per a la gent gran; una intervenció compartida amb les entitats en les escoles esportives municipals i les activitats de les festes majors; i una intervenció indirecta en l'esport escolar donant suport a les activitats extraescolars dels centres docents. La relació amb les entitats es va consolidar, d'aquesta manera, en pautes de col·laboració mútua en programes esportius i de suport a les seves activitats, mantenint un model de no participació en la presa de decisions de la política esportiva.

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Redistribució del pressupost de despeses en capítols i conceptes.*

Respecte als indicadors pressupostaris per poder quantificar cada tipus d'actitud, presentem en la taula 8.43, en primer lloc, les dades econòmiques de cada capítol i del concepte pressupostari d'aquesta legislatura.

Taula 8. 43. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991).

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL	
111. Retribucions bàsiques	9.633.560
125. Retribucions complementàries	7.240.018
161. Retribucions personal laboral	39.384.869
171. Retribucions personal contractat	3.991.662
Conceptes pressupostaris segons l'Ordre de 20/09/1989	
120. Retribucions bàsiques personal funcionari	12.276.807
121. Retribucions complementàries personal funcionari	9.207.728
130. Personal laboral fix	42.249.781
150. Productivitat	11.910.090
TOTAL CAPÍTOL 1	135.894.515
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)	
222. Conservació i reparacions ordinàries	8.991.725
223. Neteja, calefacció i enllumenat instal·lacions pròpies	14.565.730
274. Altre material inventariable	1.149.249
Conceptes pressupostaris segons l'Ordre de 20/09/1989	
209. Altre immobilitzat material.	349.376
212. Edificis i altres construccions.	4.036.522
213. Maquinària, instal·lacions i utilatge.	1.074.066
221. Subministraments	31.301.544
227. Treballs realitzats per altres empreses	27.000
Subtotal Capítol 2 (Equipaments)	61.495.212
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)	
258. Contractes i prestació de serveis	0
259. Altres despeses especials de funcionament	3.965.047
Conceptes pressupostaris segons l'Ordre de 20/09/1989	
226. Despeses diverses	1.127.092
227. Treballs realitzats per altres empreses	2.874.144
228. Promoció esportiva	5.204.898
Subtotal Capítol 2 (Activitats)	13.171.181
TOTAL CAPÍTOL 2	74.666.393
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	
483. Altres transferències	24.612.563
TOTAL CAPÍTOL 4	24.612.563
TOTAL DESPESES CORRENTS	237.173.471

Font: Elaboració pròpia a partir de la liquidació dels pressupostos de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat..

b.2) Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.

Tot seguit presentem en la taula 8.44 la distribució de les despeses en els indicadors elaborats per a cada capítol. En el capítol 1 hem considerat les despeses del personal de plantilla que dirigia, realitzava o col·laborava en l'oferta esportiva municipal—cap del servei, monitors i personal de manteniment i serveis dels equipaments d'oferta directa o compartida—i despeses del personal d'administració i serveis d'instal·lacions d'ús exclusiu d'altres entitats.

En el capítol 2 dedicat a equipaments hi ha despeses relacionades amb els tres tipus d'equipaments—d'oferta esportiva pròpia, compartida o externa—amb més pes econòmic dels equipaments amb participació d'altres entitats en la gestió o l'oferta esportiva. En les despeses de capítol 2 destinades a les activitats hi ha un cert equilibri econòmic entre les despeses atribuïdes a l'oferta municipal, a la compartida i a la d'altres

entitats. Finalment, en el capítol 4, la distribució de les subvencions entre els ajuts a les activitats realitzades conjuntament per les entitats i el Departament d'Esports i les activitats exclusives d'altres entitats, es decanta molt favorablement cap a les primeres, en una clara mostra de recerca de col·laboració de les entitats en l'oferta municipal, que té el seu màxim exponent en els més de cinc milions de pessetes que va rebre de subvenció el Club de Natació Sant Feliu l'any 1991, per col·laborar en la gestió de la Piscina de l'Escorxador.

Taula 8. 44. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en els indicadors pressupostaris.

CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL		
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	135.894.515	57,3%
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	0	
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	2.000.000	0,8%
Total Capítol 1	137.894.515	58,1%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	16.421.986	6,9%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	33.586.832	14,2%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	11.486.394	4,8%
Total Capítol 2 (Equipaments)	61.495.212	25,9%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)		
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	3.867.808	1,6%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	4.447.322	1,9%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	4.856.051	2,0%
Total Capítol 2 (Activitats)	13.171.181	5,6%
Total Capítol 2	74.666.393	31,5%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS		
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.	0	0,0%
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	16.277.132	6,9%
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	8.335.432	3,5%
Total Capítol 4	24.612.563	10,4%
TOTAL DESPESES CORRENTS	237.173.471	100%

Font: Elaboració pròpia

b.3) *Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.*

L'agrupació dels indicadors de cada capítol en els diferents tipus d'actitud, mesurats en percentatges respecte la despesa corrent, ens dona el resultat que podem observar en la taula 8.45.

Taula 8. 45. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991) en el model teòric.

PROTAGONISTA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	57,3%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	6,9%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	1,6%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.	0,0%
	Total	65,9%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	14,2%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	1,9%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	6,9%
Total	22,9%	
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	0,8%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	4,8%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	2,0%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	3,5%
Total	11,2%	

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Finalment, el quadre resum de l'actuació esportiva del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura, analitzada des de l'actitud que va tenir en cada un dels àmbits de la seva política i la corresponent assignació econòmica, consolida econòmicament l'actitud protagonista municipal, arribant a un 65,9% de les despeses corrents, producte, fonamentalment de la incorporació de més personal a la plantilla municipal. En la gestió d'equipaments en un determinat moment de la legislatura es va tornar a una situació idèntica a la primera legislatura, amb una gestió directa total de la Piscina de l'Escorxador. En la resta d'àmbits, la tònica d'actuació va ser igual que que en l'anterior etapa, amb una intervenció directa principal en la gestió d'activitats, tot i mantenint altres tipus d'intervenció en altres programes esportius. Pel que fa a la relació amb les entitats, l'actitud cooperativa i subsidiària va seguir present a través de la col·laboració de les entitats en programes esportius i la gestió d'equipaments i el suport econòmic municipal a les activitats dels clubs esportius que, d'altra banda, van seguir sense tenir participació consultiva ni de codecisió en la política esportiva municipal.

Taula 8. 46. Quadre interpretatiu de l'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la segona legislatura.

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	PERFIL EXECUTIU	GESTIÓ DIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ DIRECTA	SENSE PARTICIPACIÓ	65,9%
COOPERATIVA		GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL-LABORACIÓ	22,9%
SUBSIDIÀRIA		GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT	11,2%

Font: Elaboració pròpia

8.3.3. La comparació entre les dues ciutats

Per finalitzar l'anàlisi de la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures de la democràcia, utilitzarem el model teòric que hem creat, per aplicar-lo al conjunt de l'actuació dels dotze anys a les dues ciutats.

Seguint les mateixes passes que hem fet en l'anàlisi de cada legislatura dels dos municipis, en primer lloc farem una descripció dels aspectes més determinants de la seva política lligats als àmbits d'actuació de la seva organització interna, la gestió dels equipaments, la gestió d'activitats i la relació amb les entitats. Per no ser exhaustius i repetitius només farem referència als aspectes que considerem més destacables de cada àmbit. En finalitzar presentarem les dades pressupostàries de tot el període, la seva transformació en indicadors pressupostaris per poder valorar i quantificar les actituds desenvolupades pels serveis esportius i, finalment, aportarem la imatge gràfica en forma de quadre que sintetitzarà l'actuació municipal de les dues ciutats en el conjunt dels dotze primers anys de la democràcia municipal.

a) Classificació dels àmbits d'actuació

En la taula 8.47 presentem les principals dades relacionades amb els àmbits d'actuació.

Taula 8. 47. Síntesi dels aspectes més rellevants de cada àmbit d'actuació de la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.

Organització interna	
Vic	<p>Perfil administratiu del responsable del Patronat Municipal d'Esports (cap administratiu).</p> <p>Sense monitors esportius en la plantilla.</p> <p>Esporàdicament una persona llicenciada en educació física per portar la direcció tècnica de les activitats del Patronat i fer de secretari tècnic del Consell Comarcal d'Esports.</p>
Sant Feliu	<p>Perfil tècnic del responsable del Departament d'Esports (gerent d'instal·lacions /cap d'esports).</p> <p>Monitors esportius contractats o dins la plantilla municipal.</p>
Gestió d'equipaments	
Vic	<p>Gestió directa administrativa dels Pavellons Municipals d'Esports i els camps d'entrenament de futbol del Mas Osona.</p> <p>Gestió indirecta parcial de les pistes poliesportives i pistes de petanca.</p> <p>Gestió indirecta total de l'Estadi Municipal de Futbol i Estadi Municipal d'Atletisme.</p>
Sant Feliu	<p>Gestió directa absoluta de la piscina de l'Escorxador en diversos anys i directa parcial en d'altres.</p> <p>Gestió directa parcial del Palau Municipal d'Esports i les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal.</p> <p>Gestió directa administrativa dels camps de futbol.</p> <p>Gestió indirecta parcial de la piscina coberta de la Zona Esportiva Municipal.</p>
Gestió d'activitats	
Vic	<p>Intervenció directa en la Caminada Popular, en el programa d'activitat física per a la gent gran i l'escola de gimnàstica artística i en el Centre de Medicina de l'Esport.</p> <p>Intervenció compartida en les escoles esportives, les activitats esportives en el Mercat del Ram i l'elecció del Millor Esportista de Vic.</p> <p>Intervenció indirecta en l'educació física escolar i l'esport extraescolar a través de les APA.</p>
Sant Feliu	<p>Intervenció directa (en l'educació física escolar, els programes de manteniment d'adults, de gimnàstica-jazz i d'activitats físiques per a gent gran).</p> <p>Intervenció compartida en les escoles esportives municipals i els esdeveniments esportius a les festes majors.</p> <p>Intervenció indirecta en l'esport escolar i el programa d'activitat física per a discapacitats.</p>

Relació amb les entitats	
Vic	Participació ciutadana en la política esportiva municipal a nivell de consulta i codecisió (Junta del Patronat). Col·laboració en programes i esdeveniments esportius. Suport municipal institucional, econòmic i d'instal·lacions. Promoció de l'autogestió de les entitats amb la gestió indirecta total d'equipaments.
Sant Feliu	Sense participació ciutadana en la política esportiva municipal. Confrontació inicial amb entitats esportives. Col·laboració en programes i esdeveniments esportius. Col·laboració en la gestió d'equipaments. Suport municipal econòmic i d'instal·lacions.

Font: Elaboració pròpia

b) Elaboració i classificació dels indicadors pressupostaris.

b.1) *Distribució de les despeses en els indicadors pressupostaris del model teòric.*

Per a la quantificació de les actituds municipals, aportem, inicialment, les despeses corrents totals de tot el període, on queda palesa en la comparació, la important diferència de recursos econòmics totals en les dues ciutats, i la distribució d'aquestes despeses corrents en percentatges respecte al total on es posa de manifest un cert equilibri percentual en les transferències corrents, mentre que es veu ben clara la diferent actuació en els capítols 1 i 2.

Taula 8. 48. Quadre resum de la distribució pressupostària de la despesa corrent dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu en el període 1980-1991.

	VIC		SANT FELIU	
	Total	% sobre despesa corrent	Total	% sobre despesa corrent
CAPÍTOL 1 REMUNERACIONS DE PERSONAL				
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	1.742.451	0,7%	202.431.457	49,1%
- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	3.720.862	1,4%	0	0,0%
- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	75.374.865	28,5%	3.686.213	0,9%
Total Capítol 1	80.838.178	30,6%	206.117.670	50,0%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (EQUIPAMENTS)				
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	6.500.000	2,5%	18.654.628	4,5%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.	0	0%	64.368.272	15,6%
- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	83.355.129	31,6%	24.344.223	5,9%
Total Capítol 2 (Equipaments)	89.855.129	34,0%	107.367.124	26,1%
CAPÍTOL 2 COMPRA DE BÉNS I SERVEIS (ACTIVITATS)				
- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	20.052.525	7,6%	37.112.147	9,0%
- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	10.936.089	4,1%	8.684.729	2,1%
- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	28.387.329	10,7%	7.333.067	1,8%
Total Capítol 2 (Activitats)	59.375.943	22,5%	53.129.943	12,9%
Total Capítol 2	149.231.072	56,5%	160.497.067	38,9%
CAPÍTOL 4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS				
- Despeses de capítol 4 destinades a la realització d'activitats municipals a través d'altres.			0	0,0%
- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.			29.792.245	7,2%
- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	34.065.097	12,9%	15.663.488	3,8%
Total Capítol 4	34.065.097	12,9%	45.455.732	11,0%
TOTAL DESPESES CORRENTS	264.134.347	100,0%	412.070.469	100%

Font: Elaboració pròpia

b.2) Agrupació dels indicadors en les tres categories de l'actitud municipal.

Redistribuint aquestes despeses en les actituds catalogades en el model, queda molt evident el contrast de la política esportiva de les dues ciutats, amb un clar protagonisme municipal per part de Sant Feliu i una actitud subsidiària respecte al sistema esportiu local per part de Vic.

Taula 8. 49. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991) en el model teòric.

		VIC	SANT FELIU
PROTAGONISTA	-Despeses de capítol 1 destinades a la gestió esportiva, administrativa i de serveis de l'oferta esportiva municipal.	0,7%	49,1%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva pròpia.	2,5%	4,5%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'oferta esportiva municipal.	7,6%	9,0%
	- Despeses de capítol 4 destinades a l'oferta esportiva municipal realitzada a través d'altres entitats.		0,0%
	Total	10,7%	62,7%
COOPERATIVA	- Despeses de capítol 1 destinades a la funció de coordinació tècnica amb altres entitats.	1,4%	0,0%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments municipals amb oferta esportiva compartida.		15,6%
	- Despeses de capítol 2 destinades a l'organització d'activitats esportives conjuntes o d'interès comú.	4,1%	2,1%
	- Despeses de capítol 4 destinades a activitats esportives conjuntes o d'interès comú.		7,2%
	Total	5,5%	25,0%
SUBSIDIÀRIA	- Despeses de capítol 1 destinades a la gestió administrativa i de serveis per a l'oferta esportiva d'altres entitats.	28,5%	0,9%
	- Despeses de capítol 2 destinades a equipaments propis gestionats o utilitzats exclusivament per altres entitats.	31,6%	5,9%
	- Despeses de capítol 2 destinades al suport a activitats d'altres entitats.	10,7%	1,8%
	- Despeses de capítol 4 destinades a ajuts a activitats d'altres entitats.	12,9%	3,8%
	Total	83,7%	12,4%

Font: Elaboració pròpia

c) Identificació de la política esportiva municipal d'acord amb el model.

Per finalitzar, presentem els dos quadres que sintetitzen el més rellevant de l'actuació esportiva municipal de les dues ciutats en el període 1979-1983.

Taula 8. 50. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant el període 1979-1991.

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA			INTERVENCIÓ DIRECTA		10,7%
COOPERATIVA			INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL·LABORACIÓ CONSULTA CODECISIÓ	5,5%
SUBSIDIÀRIA	PERFIL ADMINISTRATIU	GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL GESTIÓ INDIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT AUTOGESTIÓ	83,7%

Font: Elaboració pròpia

Taula 8. 51. Política esportiva del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant el període 1979-1991.

	ORGANITZACIÓ INTERNA	GESTIÓ D'EQUIPAMENTS	GESTIÓ D'ACTIVITATS	RELACIÓ AMB LES ENTITATS	INDICADORS PRESSUPOSTARIS
PROTAGONISTA	PERFIL EXECUTIU	GESTIÓ DIRECTA TOTAL	INTERVENCIÓ DIRECTA	SENSE PARTICIPACIÓ CONFRONTACIÓ	62,7%
COOPERATIVA		GESTIÓ DIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ COMPARTIDA	COL·LABORACIÓ	25,0%
SUBSIDIÀRIA		GESTIÓ DIRECTA ADMINISTRATIVA GESTIÓ INDIRECTA PARCIAL	INTERVENCIÓ INDIRECTA	SUPORT	12,4%

Font: Elaboració pròpia

En definitiva, davant aquestes dades podríem afirmar que l'Ajuntament de Vic, degut al ric i variat sistema esportiu de la seva ciutat va orientar fonamentalment la seva política esportiva amb una actitud subsidiària, dedicant-se bàsicament a donar suport a les entitats esportives del seu territori i tenint molt poc protagonisme dins el sistema esportiu, si no era per actuar d'una manera bàsicament administrativa i cooperant amb les activitats esportives de les entitats esportives, especialment amb el Consell Comarcal d'Esports d'Osona, la qual era una prolongació privada de la seva actuació en l'àmbit de l'esport escolar. Aquesta actuació subsidiària la va portar al seu extrem incorporant un model de gestió indirecta total, amb la concessió administrativa a dos clubs esportius dels dos equipaments més emblemàtics de la ciutat.

Per la seva banda, l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat va orientar la seva política d'actuació amb una clara vocació de ser un subjecte actiu amb el màxim protagonisme dins el sistema esportiu de la ciutat. La manca d'equipaments esportius privats i la poca fortalesa de les entitats esportives van ser un element determinant per decidir utilitzar un model d'intervenció activa en el sistema. Aquesta actitud protagonista la va dur a terme de manera molt enèrgica en la primera legislatura amb la recuperació dels espais públics que gestionaven clubs esportius i que després va voler mantenir amb un model de gestió directa predominant en les seves instal·lacions i amb una intervenció directa en l'oferta esportiva de la ciutat. Poc a poc, l'actitud municipal es va anar transformant en més cooperativa en donar pas a la participació de les entitats esportives en la realització de l'oferta municipal i en la gestió parcial d'equipaments.

8.4. Conclusions sobre la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat

Per finalitzar aquest apartat farem una síntesi final on plantejarem les conclusions sobre les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures de la democràcia:

868

- La primera conclusió és que les polítiques esportives municipals de les dues ciutats es van crear i desenvolupar de manera molt diferent i van respondre a models d'actuació diferenciats.
- La política esportiva municipal de Vic, un municipi governat per CiU, va estar molt condicionada per un sistema esportiu amb molta presència activa del sector privat, on l'Ajuntament tenia un paper subsidiari aportant les instal·lacions de què el sector privat no disposava i ajudant-lo a desenvolupar-se. A partir d'una important actuació urbanística, el sistema esportiu públic va disposar de la propietat de més equipaments, però la política de suport a les entitats va implicar que els nous equipaments més emblemàtics fossin cedits a clubs esportius.
- La política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat es va desenvolupar en un sistema esportiu on el sector privat era dèbil i l'Ajuntament de Sant Feliu, governat pel PSUC i després per IC, va apostar per una presència molt activa en el sistema esportiu, essent el màxim protagonista en la gestió dels equipaments i les activitats i decidint intervenir sempre com el màxim responsable de l'oferta esportiva a la ciutat.
- El diferent model d'actuació, protagonista o subsidiari, podria estar connectat amb la ideologia dels partits de govern, tenint en compte que, especialment als inicis d'aquella època, hi havia una polarització entre el posicionament de CiU, que era partidari de donar el màxim protagonisme a les entitats esportives i a l'esport de competició que representaven; i, d'altra banda, la visió de l'esquerra municipalista, que optava per posar en marxa serveis públics, entre ells l'esport i preferiblement l'esport popular i recreatiu, que arribessin al màxim nombre possible de ciutadans i que, a més, tenia un posicionament crític envers les estructures de l'esport federat i els clubs que la representaven.
- Tot i tenir present el punt anterior, en el cas de Vic i Sant Feliu de Llobregat, la diferència del sistema esportiu era tant gran que considerem que el factor contextual és clau per entendre i interpretar el desenvolupament de les diferents polítiques esportives dels dos ajuntaments en el període estudiat

CONCLUSIONS

FINALS

El punt d'arribada

Després d'un extens i llarg recorregut ha arribat el moment de presentar les conclusions. El camí es va iniciar a la dècada dels noranta i acaba ben entrat el segle XXI, després de diversos intents d'abandonament i altres períodes de retorn a la il·lusió pel sentit i l'interès que podia tenir la recerca. Aquest és un treball que ha anat creixent, ampliant-se i madurant amb els anys, al mateix ritme que el seu autor, establint ponts en el temps on cada cop que reprenia el fil, hi havia un nou aprenentatge que podia incorporar. Arribat el moment de tancar-lo utilitzo aquestes línies per girar la vista enrere, mirar el camí recorregut i donar-li el valor a cada pas donat.

La primera gran etapa es va iniciar amb el treball de camp, on vaig aprofitar l'experiència de l'estudi realitzat en el curs 1987-1988, encara que el meu coneixement de com analitzar la política esportiva municipal a través de documents era més aviat intuïtiu. La necessitat d'ordenar, classificar i interpretar les dades que anaven sortint en les actes dels plens i altres organismes municipals em va obligar a afinar cada cop més la metodologia que havia d'utilitzar. Quan, anys més tard, vaig començar a interessar-me, amb molta més profunditat, en la metodologia de recerca de l'anàlisi de contingut, vaig comprovar que el que havia dissenyat i dut a terme entrava plenament en aquests paràmetres i vaig poder incorporar la part referida a aquesta metodologia al capítol 4 dedicat al disseny de la recerca.

El mateix va passar amb l'anàlisi pressupostària. El primer aprenentatge en aquest camp va ser adreçar-me als interventors municipals i saber demanar-los exactament la documentació pressupostària que necessitava per poder fer l'anàlisi econòmica. Adonar-me dels diferents pressupostos, dels canvis de denominació, dels documents comptables imprescindibles per poder identificar el destí final de les despeses (la liquidació del pressupost, el llibre general de despeses...), va significar un pas important. Després d'un període de lectura inconnexa de la informació vaig poder trobar el sentit de l'estructura econòmica i funcional dels pressupostos, la qual cosa va significar un pas cabdal per poder establir la metodologia pressupostària que es presenta també en el capítol 4 i que m'ha donat la capacitat per poder fer la proposta d'indicadors pressupostaris del capítol 8.

Més endavant, un altre descobriment va ser adonar-me que allò que havia dissenyat intuïtivament en realitat es podia classificar dins el paradigma interpretatiu de la metodologia qualitativa i constructivista, i que hi havia altres recerques amb dissenys similars les quals utilitzaven l'estudi de casos com a disseny estratègic de les investigacions. Això, i el fet d'endinsar-me en el mètode comparatiu utilitzat per diverses ciències socials com a eina per a l'anàlisi i interpretació de les dades, em va donar la seguretat metodològica en el que estava fent des de feia anys.

D'altra banda, l'experiència com a professor de l'assignatura de *Legislació, organització i administració de l'esport* des de 1982 em va donar la tranquil·litat que calia per afrontar el contingut del capítol 1, a la vegada que m'ajudava a reforçar continguts jurídics, sociològics, polítics, econòmics, etc., que avui dia segueixo considerant valuosos per entendre l'organització de l'esport al nostre país i que, molts d'ells, encara estan presents en el contingut docent de les assignatures que imparteixo.

El capítol 2 el vaig incorporar molt més tard, la tardor de l'any passat, en adonar-me que la referència al marc polític era imprescindible si no volia limitar-me exclusivament a explicar les diferències polítiques que poguessin tenir els ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat. Ha estat una tasca apassionant pel que ha representat de recerca de material polític de l'època estudiada (programes, manifestos, pamflets...), la seva lectura, interpretació i comparació, que m'ha donat molta més llum per entendre i contextualitzar les actuacions de les dues ciutats escollides. A més, el capítol m'ha permès connectar amb moments personals i professionals particulars viscuts els anys vuitanta a través del treball desenvolupat en els Serveis Esportius Municipals de l'Ajuntament de Barcelona.

872

L'experiència docent i de recerca en l'àmbit de l'estudi de les polítiques esportives, acompanyada per la visió metodològica de Quivy i Campenhoutd (1997), la qual vaig anar assumint a mesura que aprofundia en el seu coneixement, m'ha servit per afinar i millorar la metodologia d'anàlisi dels sistemes esportius municipals que proposava a mitjans dels anys noranta (Burriel, 1994) i ha estat la base per a l'elaboració del capítol 3 i un valuós suport per a la construcció del capítol 7.

La creació dels capítols 5 i 6, dedicats a Vic i Sant Feliu de Llobregat, ha estat la de més llarga durada. En realitat, van ser els primers capítols elaborats i els que, a causa de les aturades—dues de quatre anys cadascuna coincidents amb dues èpoques en la direcció de l'INEFC—es van perllongar interminablement. Aquí és on s'ha fet més palès el dèficit metodològic del meu treball. La decisió d'investigar dues ciutats desconegudes per a mi i de treballar exclusivament amb documents que cada any eren més antics, sense tenir el suport informatiu de les persones (polítics o tècnics) que coneixien amb profunditat el que reflectien aquells documents, em va produir, sovint, sensacions de descontrol, de desconeixement, de cansament, i, fins i tot, de ganes d'abandonar la recerca.

El capítol 7 ha estat un pas endavant en el meu aprenentatge. L'he elaborat durant aquest any i ha representat un esforç de comparació i síntesi, a la vegada que li ha donat el sentit d'imprescindibilitat als capítols precedents, sense els quals no hauria estat possible la seva creació. A la vegada, ha estat un espai on he pogut deixar volar la imaginació i proposar conceptes, indicadors i sistemes d'anàlisi relacionats amb els diferents àmbits de la política esportiva municipal dels quals espero que, algun d'ells, puguin acabar consolidant-se en el marc docent o de recerca.

Finalment, el capítol 8 ha estat el punt final del meu trajecte. Inicialment només era una breu referència, més elaborada, d'un model d'anàlisi de les polítiques esportives municipals, el qual havia començat a dissenyar, anys enrere, sense finalitzar-lo. La insistència, per part d'un dels meus directors de la tesi, el doctor Antoni Petrus, que li donés més pes dins del treball, i l'acompanyament i el suport de l'altre director, el doctor Joan Riera, m'han estimulat a fer un esforç suplementari i dedicar-li un capítol sencer. Estic orgullós i satisfet del resultat final, pel fet que, tot i ser una proposta per a un model d'anàlisi de les polítiques esportives municipals del període analitzat en la tesi, crec que disposa de la suficient elaboració i estructura per poder ser discutit, adaptat, millorat i utilitzat en posteriors recerques.

Arribat aquest punt, us presentem, de manera breu, els principals resultats de la recerca, les aportacions metodològiques que presenta el treball, algunes implicacions pràctiques de l'estudi, els límits de la recerca i les línies de futur.

Els resultats de la recerca

L'objectiu de la recerca era conèixer com s'havien creat, a l'inici de la democràcia, les polítiques esportives municipals al nostre país i com havien evolucionat en els anys següents. L'acompliment d'aquest objectiu tenia diferents perspectives. D'una banda hi havia la curiositat històrica per un tema que ha estat un eix important de la meua trajectòria professional. L'altra mirada es relacionava amb el lligam entre polítiques esportives i ideologia política, un aspecte també molt present en el meu focus d'interès investigador. A més, hi havia una tercera perspectiva connectada amb la meua actuació docent que volia aprofundir i treure el màxim profit metodològic del treball per incorporar-lo a la formació dels futurs professionals de l'esport.

Per acotar l'objecte d'estudi—el naixement i l'evolució de les polítiques esportives municipals—vaig delimitar el marc demogràfic a les ciutats mitjanes d'entre 25.000 i 40.000 habitants i el marc territorial d'on serien seleccionats els municipis analitzats. Així mateix, vaig establir com a període temporal el transcorregut entre les primeres eleccions municipals de 1979 fins a la finalització de la tercera legislatura, és a dir, 1991. El fet de celebrar-se els Jocs Olímpics a Barcelona l'any 1992 em va semblar una data apropiada per aturar l'etapa històrica d'anàlisi. Aquests aspectes van ser el marc que va servir per delimitar el context en què intentaria respondre a una de les preguntes inicials de la recerca. Així la pregunta inicial: com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a l'inici de la democràcia?, en realitat es va acabar transformant en:

Com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a les ciutats mitjanes de la província de Barcelona a l'inici de la democràcia?

L'altra pregunta estava relacionada amb la possible connexió entre els partits polítics que governessin un ajuntament i el tipus i les característiques de la política esportiva que haguessin desenvolupat en l'etapa històrica que havíem definit. La pregunta que guiava aquest objectiu era:

Van ser diferents els models de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en el període de 1979 a 1991 segons la força política que governava l'ajuntament?

Aquesta qüestió obligava a introduir un altre factor delimitador en la recerca. Calia escollir ciutats que haguessin estat governades per forces polítiques diferents i, a més, aquestes forces polítiques havien de tenir la màxima diferenciació ideològica. Entre els partits polítics que haguessin governat ciutats mitjanes de la província de Barcelona en l'època estudiada, els més separats ideològicament eren el PSUC (després IC) i CiU.

L'últim aspecte que faltava definir era quantes ciutats serien analitzades i quines. La complexitat i magnitud de la informació va obligar a reduir el nombre de municipis estudiats a dos únics casos, i els municipis escollits van ser Vic i Sant Feliu de Llobregat, les dues capitals de comarca i, cada una d'elles representant d'un tipus de ciutat diferent governada una per CiU i l'altra pel PSUC (o IC).

Un cop acotat l'objecte d'estudi va començar el procés d'intentar respondre a les preguntes de la recerca. Era molt conscient que la resposta a aquestes qüestions no podia ser, de cap manera, genèrica, ja que la metodologia emprada a partir de l'anàlisi de dos casos no ho permetia. Tot i això, el procés d'elaboració del marc jurídic, organitzatiu i

polític de l'esport municipal present en aquella època (vegeu els capítols 1 i 2) ha proporcionat elements que permeten fer alguna generalització sobre el procés de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals i la diferenciació segons els partits polítics.

La creació i el desenvolupament de les polítiques esportives municipals

Com a resposta a la primera qüestió presento, en primer lloc, cinc aspectes que he volgut destacar de tota l'anàlisi efectuada i que, al final, he agrupat en una frase que sintetitza tota la informació presentada.

874

El punt de partida: manca d'educació física a les escoles; dèficit, mala gestió i privatització dels equipaments esportius municipals; i predomini absolut de l'esport de competició sobre l'esport popular.

En els programes electorals de 1979, previs a la posada en marxa dels primers ajuntaments democràtics, es posava en evidència una sèrie de problemàtiques en els sistemes esportius municipals. Segons el seu diagnòstic, hi havia mancances importants en l'educació física escolar on, a causa de l'organització del sistema educatiu franquista i a la mala planificació d'equipaments públics no hi havia professorat d'educació física ni espais esportius adequats a les escoles públiques. D'altra banda, al dèficit d'equipaments esportius públics per manca de sòl i de planificació urbanística, s'hi afegien els problemes en la gestió i la utilització dels equipaments municipals, degut al procés de privatització que havien fet alguns clubs esportius amb el beneplàcit dels ajuntaments franquistes.

Un altre aspecte present en el diagnòstic previ era el predomini de l'esport de competició i les seves estructures (clubs i federacions) respecte a la pràctica esportiva de la major part dels ciutadans, el qual era conegut com a esport popular o esport per a tothom. Aquesta visió tenia diferents connotacions segons la ideologia política des de la qual s'analitzés. Des d'un posicionament d'esquerres, la situació calia modificar-se. Des de CiU, aquesta era la situació lògica, ja que es considerava l'esport de competició i les seves estructures (els clubs i federacions) com la base i el pal de paller de l'esport català.

Aquest diagnòstic inicial es complia de manera diferent a Vic i Sant Feliu de Llobregat. El sistema esportiu de les dues ciutats era completament diferent i el paper municipal en aquest sistema també. Vic, amb una xarxa d'entitats i equipaments esportius privats molt rica i variada tenia només un pavelló amb una pista annexa que gestionava de manera directa. En canvi, Sant Feliu, amb una xarxa privada d'entitats i equipaments molt limitada, disposava d'una piscina coberta, unes pistes poliesportives i un camp de futbol municipals que havien estat privatitzats per clubs esportius. En altres aspectes coincidien en el diagnòstic: a tots dos municipis l'educació física a les escoles públiques era molt deficitària i amb manca d'instal·lacions adequades; i el predomini de l'esport de competició sobre un esport popular pràcticament inexistent era una evidència.

Diferents sistemes d'estructuració dels serveis esportius municipals amb diferents conseqüències.

A l'inici dels ajuntaments democràtics les ciutats van organitzar els seus serveis esportius municipals seguint models estructurals diferents. Alguns municipis van crear estructures amb organismes amb certa autonomia municipal, normalment anomenats "Patronats Municipals d'Esports" i altres van configurar els seus serveis esportius sense crear aquests organismes i depenent directament dels serveis centrals de l'Ajuntament. La creació d'un Patronat implicava disposar d'un pressupost propi i un òrgan de govern específic que podia permetre la participació ciutadana dins la presa de decisions municipals. Vic i Sant Feliu de Llobregat són exponents dels dos models. El primer, amb Patronat Municipal d'Esports, participació ciutadana en la seva Junta i una informació comptable i documental més clara. El segon, amb un Departament d'Esports, sense participació ciutadana i amb un sistema administratiu depenent totalment dels serveis centrals municipals.

875

La nominació de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics de 1992 va significar un creixement del pes polític dels serveis esportius dins les estructures municipals en la tercera legislatura.

El procés per a la nominació de Barcelona, iniciat a finals de la primera legislatura municipal i culminat el 1986, va potenciar el paper dels serveis esportius i el pes polític dins l'estructura municipal. En la primera legislatura, a més de la creació de l'estructura, els ajuntaments van designar els regidors i regidores que serien responsables de la política esportiva del consistori. En els municipis estudiats, excepte en la primera legislatura a Vic, el perfil polític d'aquests regidors va ser més aviat baix, encara que coincidís en moments de molta importància de la política esportiva municipal degut a la inversió. En la tercera legislatura, quan els equipaments esportius ja estaven en funcionament i les dinàmiques socials al voltant de l'esport havien avançat fruit de l'impuls de la nominació de Barcelona' 92, el perfil polític dels dos regidors va ser més alt.

La importància de la primera meitat dels anys vuitanta per a l'evolució dels serveis esportius municipals. La construcció de nous equipaments i els objectius polítics afegits.

A partir de l'any 1981 l'actuació municipal dels ajuntaments de la província de Barcelona va estar molt condicionada per la creació de la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya i el Servei d'Esports de la Diputació de Barcelona que van aportar importants recursos econòmics per a la construcció i millora d'equipaments esportius municipals. Els ajuts econòmics de la Generalitat van començar a tenir molta força a partir de 1982 i entre aquest any i el 1984 van subvencionar molts equipaments municipals. Aquesta època de bonança econòmica va fer que els municipis es plantegessin objectius polítics afegits aprofitant els recursos econòmics destinats a l'esport. A Vic i Sant Feliu el període de màxima inversió en equipaments se situa entre 1981 i 1983. Així Vic va aprofitar l'excusa esportiva de la construcció del Mas Osona per

actuar urbanísticament a la ciutat, amb el suport econòmic de la Generalitat i la Diputació de Barcelona. Sant Feliu, tot i que va optar per una gestió municipal dels recursos basada en l'endeutament bancari, també va aprofitar l'excusa esportiva per remodelar un antic escorxador i construir una piscina descoberta de mesures olímpiques.

L'oferta esportiva municipal: la prioritat en l'educació física escolar; l'esport escolar com a puntal de l'actuació municipal; les escoles esportives com a suport a l'educació física i a l'esport de base; l'aparició de l'esport popular en les polítiques esportives municipals.

876

La problemàtica envers l'educació física escolar va ser una prioritat per als primers ajuntaments democràtics. Vic i Sant Feliu de Llobregat també van tenir com a prioritat l'actuació en aquesta temàtica, contractant o pagant professorat i destinant els primers recursos inversors a la millora dels espais esportius de les escoles.

L'esport escolar organitzat a partir de la competició i canalitzada a través dels consells comarcals d'esports va tenir un gran protagonisme en les polítiques esportives municipals que intentaven lligar la pràctica extraescolar amb l'educació física, d'aquí la inversió en les instal·lacions escolars. Per als nostres municipis l'actuació en aquest camp va ser prioritària, sobretot a Vic, ja que d'aquesta manera reforçava un programa estrella de la Generalitat de Catalunya i unes entitats esportives, els consells esportius, que representaven l'opció política de la distribució territorial en comarques.

Als municipis catalans es van posar en marxa escoles esportives organitzades pels ajuntaments o per entitats esportives que gaudien del suport municipal amb el plantejament que servissin de d'alternativa al dèficit d'educació física i a la vegada també fessin la funció d'iniciar o perfeccionar esports determinats. Aquesta va ser una actuació prioritària per a Vic i Sant Feliu, realitzada de manera diferent.

La primera legislatura municipal va coincidir amb les primeres passes de l'esport popular entès com a pràctica esportiva de sectors de la població que no feien esport. L'aprofitament d'espais urbans no esportius i la seva adequació amb circuits de fúting o cistelles al carrer van ser actuacions municipals que van tenir lloc també en els municipis estudiats. De la mateixa manera, l'organització d'activitats ciutadanes (com la Caminada a Vic o els Jocs al Carrer a Sant Feliu) i les curses populars, campionats i altres esdeveniments esportius durant les festes majors van estar presents des de la primera legislatura i van seguir en les següents.

Per tant, respecte a la pregunta de *com es van crear i desenvolupar les polítiques esportives municipals a les ciutats mitjanes de la província de Barcelona a l'inici de la democràcia?*, la resposta, ajustada a l'anàlisi de les dues ciutats, és:

Es van crear a partir d'estructures municipals diferents—amb un perfil generalment baix dels responsables polítics d'esports—que van donar prioritat a l'actuació en la millora de l'educació física escolar i a la construcció de grans equipaments esportius, amb el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. Aquests equipaments van contribuir a millorar el dèficit d'espais públics i van ser d'utilitat per a altres objectius polítics. A aquestes actuacions cal afegir el suport a l'esport escolar, i l'organització o suport a escoles esportives, i l'aparició de l'esport popular als municipis.

La política esportiva municipal i la ideologia política

En el treball he intentat extreure alguns aspectes que poguessin orientar la resposta o respostes a la pregunta relacionada amb l'existència de models diferents de polítiques esportives segons la ideologia del partit de govern. En els municipis analitzats s'observen aspectes que estan lligats a la ideologia, però la gran diferència entre el context general de les dues ciutats i les característiques diferents del seu sistema esportiu fa tenir reserves per donar una resposta taxativa aplicada a aquestes dues ciutats.

En la política esportiva de Vic, governada per CiU, hem apreciat els trets característics que va tenir la política esportiva convergent en la dècada dels vuitanta, sobretot pel que fa referència a dos aspectes: el paper preponderant que CiU li donava en els seus programes electorals a l'esport de competició i les entitats que el fomentaven; i el paper de l'esport escolar com a element utilitzat pel partit nacionalista per actuar políticament a tot el territori a partir dels consells comarcals d'esports, una actuació que no podia fer a les grans ciutats perquè la majoria estaven governades per partits d'esquerres. Un clar exemple del suport a l'esport de competició va ser la cessió a clubs esportius dels dos grans equipaments emblemàtics de la ciutat, l'Estadi Municipal de Futbol i l'Estadi Municipal d'Atletisme. L'actitud majoritàriament subsidiària de la seva política esportiva és un exemple de la importància del paper de les entitats esportives en el sistema esportiu, defensada per l'ideari de CiU.

A Sant Feliu, governada pel PSUC, la ideologia d'esquerres es va posar de manifest en una de les primeres actuacions del consistori quan va desprivatitzar les pistes i el camp de futbol cedits a clubs esportius. Aquesta decisió connectava clarament amb els postulats dels partits d'esquerra de la primera legislatura que prioritzaven la promoció de l'esport popular envers l'esport de competició i la recuperació de l'espai públic. Una altra mostra d'aquest suport a l'esport popular el va fer l'Ajuntament amb la primera gran inversió en equipaments esportius, la construcció d'una piscina descoberta, de dimensions olímpiques i creada per al gaudi del conjunts de la ciutadania santfeliuena. Aquest aspecte va venir complementat amb la idea de la posada en marxa de l'esport com un servei públic més que els ajuntaments havien de posar al servei dels ciutadans. D'aquí el paper protagonista dels serveis esportius municipals en l'oferta esportiva de la ciutat. Tot i així, un altre cop hem de matisar que l'Ajuntament de Sant Feliu no tenia pràcticament alternativa per a l'organització de l'oferta, per la manca d'equipaments privats en el territori.

La confrontació esport de competició versus esport popular es va anar temperant a partir del projecte de candidatura dels Jocs del 92 i en els programes electorals de 1987 el discurs ideològic dels partits d'esquerres ja no criticava l'esport de competició mentre que el programa de CiU defensava l'esport popular, patrimoni anterior dels governs d'esquerra. En les nostres ciutats, aquesta confrontació esport de competició-esport popular sembla veure's més present a Sant Feliu on el suport econòmic a les entitats esportives que representaven l'esport de competició va ser més baix que a Vic, però un altre cop posem en quarantena aquest aspecte per la diferència del sistema esportiu. D'altra banda, Vic va desenvolupar campanyes d'esport popular i va organitzar programes esportius d'aquestes característiques.

Per tant, respecte a la pregunta: *van ser diferents els models de creació i desenvolupament de les polítiques esportives municipals en el període de 1979 a 1991 segons la força política que governava l'ajuntament?*, la resposta que donem és:

Les polítiques esportives van ser diferents, amb un protagonisme municipal més gran dels partits d'esquerreres en el sistema esportiu i un suport més gran a l'esport popular, mentre que CiU va desenvolupar un model d'actuació més subsidiari, basat en el suport a l'esport de competició i les seves entitats, així com als consells comarcals d'esports, organismes potenciats per la Generalitat per aplicar la seva política a les comarques a través de l'esport escolar.

Aquesta afirmació, aplicada a Vic i Sant Feliu de Llobregat, ha de ser matisada pel fet que el context general de les ciutats i les característiques del sistema esportiu local van condicionar de manera important el desenvolupament de les polítiques esportives municipals.

Les aportacions metodològiques

En el moment de plantejar la recerca hi havia, també, l'objectiu d'aprofundir en la metodologia de l'anàlisi de les polítiques esportives municipals i aplicar-ho a aquest treball. El resultat ha estat una evolució metodològica lligada a la mateixa temporalitat de realització de la recerca.

Inicialment vam decidir utilitzar, bàsicament, el sistema d'anàlisi que aplicàvem (Burriel, 1994) a les diferents assignatures de l'INEFC per a l'estudi de les polítiques esportives (*Legislació, organització i administració de l'esport*, i *Polítiques públiques i esport*), afegint un nou aspecte metodològic, pel fet que, en la tesi, optàvem per la utilització de fonts d'informació estrictament documentals.

En conseqüència, la metodologia emprada per a l'anàlisi comparativa de les polítiques esportives municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat ha tingut dos grans blocs que han estat l'anàlisi de contingut de la documentació pública i l'anàlisi de la documentació pressupostària. Tots dos blocs han generat una metodologia específica que ha estat molt interessant pels resultats i pel mateix aprenentatge metodològic que han representat, però que també han implicat un esforç molt gran a causa del fet que la documentació no era homogènia i, de vegades, era difícil d'interpretar. El fet de treballar amb un període de temps tan llarg ha implicat haver d'analitzar documentació elaborada amb diferents criteris administratius o diferents criteris jurídics. Si a això li afegim la problemàtica que molta documentació estava escrita a mà, va fer molt més laboriosa i amb risc d'error la recopilació i la categorització de la informació. Aprofitem aquest punt per constatar la facilitat més gran en l'anàlisi del Patronat Municipal d'Esports de Vic, pel fet de disposar d'actes i documentació econòmica pròpies.

En finalitzar la fase comparativa hem volgut fer un pas més i elaborar un model teòric que permetés l'anàlisi d'altres municipis d'aquella època i que, a més, indiqués pautes per a l'elaboració d'un model d'anàlisi de les polítiques esportives actuals. Creiem que aquesta proposta de model és, probablement l'aportació més interessant del nostre treball, tot i que hi ha altres aspectes metodològics que també volem destacar.

L'anàlisi de contingut

Una de les aportacions metodològiques d'aquest treball està relacionada amb l'anàlisi de contingut de les actes dels plens municipals i del Patronat Municipal d'Esports de Vic, així com del diari *9Nov* i *El Butlletí* de l'Ajuntament de Sant Feliu. L'elaboració de la codificació i la categorització de la informació, en les successives fases d'elaboració fins arribar a la categorització definitiva de la documentació (vegeu taula 4.9) poden ser d'utilitat per a altres investigadors que vulguin estudiar el mateix període històric i per a recerques més actuals, amb el benefici que aporta la disponibilitat d'eines tecnològiques que faciliten la recopilació i anàlisi de la documentació sense haver de desplaçar-se als municipis que es desitgi estudiar.

879

L'anàlisi dels pressupostos públics

El mateix succeeix amb la metodologia d'anàlisi dels pressupostos públics. El treball presentat permet detectar l'enrevessada documentació pressupostària que utilitzaven els ajuntaments d'aquella època (vegeu taula 1.24 i taula 4.10) fet que facilita la recerca d'altres investigadors interessats en aquell moment històric. D'altra banda, la metodologia elaborada a partir de les diferents estructures pressupostàries (vegeu 1.5.3. i 1.5.6.) i la documentació comptable (vegeu 4.4.2.2.) permet la transferència de metodologia aplicada a l'actualitat dels pressupostos municipals. A aquest respecte cal adaptar el mètode d'anàlisi a la nova estructura fixada per l' "Orden EHA/3565/2008, de 3 de diciembre, por la que se aprueba la estructura de los presupuestos de las entidades locales", que ha estat modificada parcialment fins a la darrera actualització de 19 de març de 2014.⁶⁵⁶

La proposta del model teòric d'anàlisi

En la part final del treball s'ha presentat una proposta de model teòric per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals, basat en l'estudi de les dues ciutats, que pretén ser aplicable a l'estudi d'altres municipis de la mateixa època. La proposta del model apareix com a resultat final de tot el procés comparatiu de les polítiques esportives dels dos municipis i, en conseqüència, té marge de perfecció i millora. Tot i així, el considerem un pas interessant per l'esforç de síntesi que representa i una eina que pot ser utilitzada en recerques més actuals amb la conseqüent adaptació. A aquest respecte, una eina d'aquestes característiques aplicada a les polítiques esportives actuals hauria d'afegir altres elements que han sorgit de l'evolució del sistema esportiu municipal. Serveixin com a exemples a considerar el fenomen de l'esport de consum i les entitats i empreses relacionades; la varietat en el tipus d'activitats esportives que practica la població; l'ampliació de la xarxa i el tipus d'equipaments; el paper dels mitjans de comunicació; l'ampliació de l'àmbit d'actuació de les entitats esportives; l'aparició de nous actors o *stakeholders* en el sistema esportiu local; o el pes econòmic del sector esportiu que, a Catalunya i segons la Secretaria General de l'Esport, representava, l'any 2006, el 2,1% del PIB. Una model adaptat a la situació actual podria ser una bona eina per establir diagnòstics acurats del funcionament dels sistemes esportius locals i dissenyar polítiques esportives municipals.

⁶⁵⁶ El text consolidat a 19 de març de 2014 d'aquesta Ordre es pot consultar a <http://www.boe.es/buscar/pdf/2008/BOE-A-2008-19916-consolidado.pdf>

Altres aportacions metodològiques

També volem ressaltar, com a aportacions metodològiques, alguns dels processos de conceptualització que hem realitzat en el capítol 7. Destaquem els esforços per definir, dimensionar i desglossar conceptes com ara el de *poder polític del govern municipal, disponibilitat pressupostària* (vegeu 7.2.1.1.); o *pes polític d'esports dins l'Ajuntament* (7.2.2.1.). Aquests i altres conceptes poden contribuir a la discussió sobre la metodologia d'anàlisi de les polítiques esportives municipals.

Implicacions pràctiques de l'estudi

Aquest estudi té, al meu parer, implicacions de tipus pràctic en, com a mínim, tres camps. Un és l'específic de la recerca ja que, a partir de les aportacions metodològiques es poden fer reflexions sobre els mètodes d'anàlisi de les polítiques esportives municipals i d'altres administracions públiques, sigui quina sigui l'època estudiada.

Una segona aplicació està relacionada amb la docència, ja que permet explicar i interpretar la manera en què han crescut i evolucionat les polítiques esportives i veure les possibles connexions amb les polítiques actuals. Finalment, l'estudi pot tenir aplicacions pràctiques en el camp polític amb les adaptacions pertinents, ja que dona pautes per poder realitzar estudis que serveixin per a la diagnosi i l'establiment de polítiques esportives municipals. Una altra possible aplicació pràctica en el camp polític es pot produir en països en vies de desenvolupament, on l'experiència de la posada en marxa i el desenvolupament de polítiques esportives al nostre país els pot ser d'utilitat per al disseny de les seves polítiques.

Límits de la recerca

En el desenvolupament de la recerca s'han donat circumstàncies que han generat diverses limitacions, les quals expressem tot seguit. El principal inconvenient ha estat el llarg període de temps transcorregut entre les diferents fases del treball, la qual cosa li ha donat una característica històrica a un treball que, inicialment, no pretenia tenir aquest enfocament. Dit això, hem de dir que l'estudi té, també, continguts sociològics, polítics, jurídics, d'administració econòmica pública... És a dir, té una perspectiva polidisciplinària que li atorga característiques molt específiques, i que, al mateix temps, implica que no haguem aprofundit en els sistemes i mètodes de cada una d'aquestes disciplines científiques.

Un altre aspecte limitatiu ha estat el fet que una bona part dels continguts del capítol 2 ha estat elaborat a partir de l'experiència personal d'haver viscut directament actuacions esportives municipals a l'Ajuntament de Barcelona, bé per l'experiència d'haver treballat en els serveis esportius municipals durant la primera legislatura, com pel fet d'haver estat destinatari de les seves actuacions com a president d'una entitat esportiva (ESPORT-3) dedicada a l'activitat física per a la gent gran des de 1982 fins a 1991. Aquesta experiència viscuda m'ha facilitat molta informació i documentació basada en la memòria històrica personal però, a la vegada, pot haver donat una visió excessivament esbiaixada dels esdeveniments més rellevants de la política esportiva municipal explicats en el capítol 2.

Finalment, hem de constatar que aquest treball ha estat realitzat amb una metodologia qualitativa sota el paradigma interpretatiu. Això significa que hem fet un esforç inductiu per, a partir únicament de dos casos, intentar interpretar la realitat sense establir generalitzacions que en cap moment es puguin aplicar a una realitat més àmplia. Tot i així, els dos casos i la contextualització que els ha acompanyat poden donar pautes per a una futura generalització amb més subjectes analitzats.

Línies de futur

Per finalitzar, presentem a continuació algunes línies de recerca que es poden desenvolupar a partir de l'estudi presentat:

- Recerques que amplii i millori el model per a l'anàlisi de les polítiques esportives dels anys 80 adaptant-lo a altres èpoques d'estudi. Per això cal actualitzar els indicadors utilitzats, adaptant-los a les normes normatives jurídiques, pressupostàries i administratives.
- Recerques de l'actuació esportiva municipal basades en la metodologia d'anàlisi de contingut de documentació pública.
- Recerques d'anàlisi de polítiques esportives municipals basades en la metodologia d'anàlisi pressupostària.
- Recerques sobre ideologia política i esport basades en l'anàlisi documental dels programes d'esports dels partits polítics. Aquesta és una línia de recerca que ja hem començat a desenvolupar.

Per acabar voldríem assenyalar el dèficit d'estudis en profunditat sobre el naixement de les polítiques esportives dels municipis catalans, fet que ha estat remarcat per Sixte Abadia (2007) en la tesi doctoral sobre el fenomen esportiu a la ciutat de Barcelona en el període 1975-1982, en la qual destaca el paper de pioners com Francisco Lagardera, Núria Puig, Xavier Pujades, Carles Santacana o Conrad Vilanou, en l'estudi de l'esport a Catalunya des d'una perspectiva històrica. Esperem que aquest treball pugui contribuir a pal·liar mínimament aquest dèficit.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Abadia, S. (2007). *Esport i democratització en un període de canvi. Evolució del fenomen esportiu a Barcelona durant la transició democràtica (1975-1982)*. Tesi doctoral. Departament de teoria i història de l'educació. INEFC Barcelona. Universitat de Barcelona. Barcelona.
- Alguacil, J. (2006). Los desafíos del nuevo poder local: ¿Hacia una estrategia relacional y participativa en el gobierno de la Ciudad? En Alguacil, J. (ed.). *Poder local y participación democrática*. (9-47). (s.l.): El Viejo Topo.
- Andrés, F. (1980). Organización de un Patronato Municipal de Deportes. Críticas al modelo original. *Boletín de AETIDE 14*, març-abril. Madrid
- Andrés, F. (1983). La oferta pública y privada en el deporte espanyol. En *I Simposio Nacional "El deporte en la sociedad española contemporánea"*. Madrid: Consejo Superior de Deportes.
- Andréu, J. (1998). *Las técnicas de Análisis de Contenido: Una revisión actualizada*. Recuperat el 27 d'octubre de 2009 des de: <http://public.centrodeestudiosandaluces.es/pdfs/s200103.pdf>.
- Anduiza, E., Crespo, I. i Méndez, M. (2009). Metodología de la ciencia política. *Cuadernos metodológicos, 28*. Madrid: Centro de Investigaciones sociológicas.
- Anguera, M.T. (1986). La investigación educativa. *Educación, 10*, 23-50.
- Anguera, M.T. (1995). Metodología cualitativa. En VV.AA.. *Métodos de investigación en psicología*. (513-522). Madrid: Síntesis.
- Arboledas, D. i Puig, N. (2012). Análisis comparativo de los servicios deportivos municipales de Andalucía y Cataluña. *Revista Internacional de Ciencias del Deporte, 29*, 223-244.
- Arzaluz, S. (2005). La utilización del estudio de caso en el análisis local. *Región y sociedad*. Vol. XVII. 32, 107-144.
- Bach, Dols, Millet, Páez i Riba (1973). *Estudio del equipamiento deportivo y espacios libres para equipo de ocio de Barcelona y su comarca*. Barcelona: Comisión de Urbanismo.
- Bantulà, J., Bosom, N., Carranza, M. i Monés, J. (1997). *Passat i present de l'educació física a Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Bardin, L. (1986). *El análisis de contenido*. Los Berrocales del Jarama (Madrid): Akal.
- Bayeux, P. i Dupois, J. (1995). De l'élaboration à l'évaluation des politiques publiques sportives. En VV.AA.. *Sport et Management. De l'éthique à la pratique* (425-437). Paris: Éditions Revue EPS.
- Berelson, B. (1952). Content analysis in communication research. Nova York: Univegeu Press, Hafner Publ. Co. 1971.
- Bereday, G.Z.F. (1968). *El método comparativo en Pedagogía*. Barcelona: Herder
- Bermejo, J. (1986). El marco jurídico del deporte en España. *Revista de Administración Pública*, 110.
- Bermejo, J. (1999). *Derecho administrativo*. 4a. ed. Civitas. Madrid.
- Bernat, J. i Carreras, J.M. (1987). Assaig d'una tipologia de nuclis urbans de Catalunya a l'any 1981. En VV.AA. *Les ciutats petites i mitjanes a Catalunya: evolució recent i problemàtica actual. II^a Setmana d'Estudis Urbans a Lleida* (171-189). Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya.
- Bobbio, N. (2009). *Destra e sinistra*. Roma: Donzelli
- Boix, R.; Millet, L. i Puig, N. (1985). *Les instal·lacions esportives a les comarques de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports.
- Botella, J. (1984). Elementos del sistema de partidos de la Cataluña actual. *Papers. Revista de sociologia, 21*, 27-45. Recuperat el 15/03/2012 des de <http://www.raco.cat/index.php/Papers/article/view/24907/57533>
- Brôhm, J.M. (1982). Sociología política del deporte. México: Fondo de Cultura Económica.
- Brôhm, J.M. (1992). Sociologie politique du sport. Nancy: Presses univertaires de Nancy.

- Burriel J.C. (1984). El marco jurídico del deporte. *CEUMT.La revista municipal*, edició Catalunya, 71, 41-47.
- Burriel J.C. (1990). *Polítiques esportives municipals a la província de Barcelona*. Temes d'Esports 2; Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports.
- Burriel J.C. (1992). Perspectivas en el diseño de políticas deportivas municipales. En *I Congreso Estatal de políticas deportivas e investigación social. Cuadernos Técnicos de Deporte*, 5, (37-50). Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Bienestar, Deporte y Vivienda.
- Burriel J.C. (1994). Anàlisi i diagnòstic del sistema esportiu local: punt de partida per al disseny de polítiques esportives municipals. *Apunts: Educació Física i Esports*, 36, 38-45.
- Burriel J.C. (2003). *L'evolució dels models d'activitat física per a la gent gran*. Ponència presentada en el Simposi internacional d'activitat física i gent gran organitzat per la Universitat de les Illes Balears. Palma de Mallorca, març 2003.
- Burriel J. C. i Gusi, O. (1995). *Anàlisi de pressupostos municipals*, treball de recerca no publicat. Barcelona. INEFC.
- Burriel J. C i Carrera, I. (1986). Garantir un marc organitzatiu idoni. *Apunts: Educació física*, 5, 37-45.
- Burriel J. C i Moreno, A. (1989). *Programes (de ciutat, de natura, de vacances, etc.) per al públic en general*. Ponència presentada en Congrés Europeu "L'esport per a tothom a les grans ciutats", organitzat per l'Ajuntament de Barcelona i la FISpT. Barcelona, octubre 1989.
- Cabrera, M.T. (1998). *Un modelo para la evaluación de las políticas deportivas municipales: conceptualización y aplicación empírica*. Tesi doctoral. Universidad de Las Palmas de Gran Canaria. Las Palmas de Gran Canaria.
- Cabré, A. i Pujadas, I. (1987). Activitat econòmica i potencial demogràfic a les ciutats catalanes. En *Les ciutats petites i mitjanes a Catalunya: evolució recent i problemàtica actual. IIª Setmana d'Estudis Urbans a Lleida*. (89-115). Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya.
- Cagigal, J. M. (1957). *Hombres y deporte*. Madrid: Taurus
- Cagigal, J. M. (1981). *¡Oh Deporte! Anatomía de un gigante*. Valladolid: Miñón. Col. Kiné.
- Caïs, J. (2002). *Metodología del análisis comparativo*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Cuadernos Metodológicos, 21.
- Campo Vidal, M. (1981). Un llibre en el desert. En VV.AA. *L'esport de base a Catalunya* (7-12). Barcelona: Ketres.
- Camps, A. (1993). El artículo 43.3. de la Constitución española. En VV. AA. *La Constitución y el deporte*. (13-30). Màlaga: UNISPORT.
- Cassasa, J. i Durà, J. (1984). *La promoció de l'esport comença a l'escola*. Barcelona.
- Casassas, L. i Clusa, J. (1981). *L'organització territorial de Catalunya*. Barcelona: Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, 5.
- Casanovas, J. i Soler, J. (2004). La difusió de l'esport entre la joventut catalana. Els Jocs Esportius Sant Jordi (1970-1980). *Educació i Història: revista d'història de l'educació*, 6, 212-238. Recuperat el 18/04/2013 des de <http://www.raco.cat/index.php/EducacioHistoria/article/view/223053/303857>
- Cazorla, L. M. (1979). *Deporte y Estado*. Barcelona: Politeia.
- CDC (1979). *Alternativa municipal de Convergència Democràtica de Catalunya. Programa electoral per a les eleccions municipals de 1979*. Barcelona: CDC (Convergència Democràtica de Catalunya)
- CEUMT (1983). *Manual de formación municipal*. Barcelona: Centre d'Estudis Urbanístics, Municipals i Territorials (CEUMT).
- Colectivo Socialista (1979). *Hacia un deporte popular*. Madrid: Ediciones de la Torre.

- Coller, X. (2005). *Estudio de casos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Cuaderno metodológico, 30.
- Collier, D. (1999). El método comparativo: dos décadas de cambios. En Sartori, G. i Morlino, L. (comps.). *La comparación en las ciencias sociales* (51-79). Madrid: Alianza Editorial
- Consejo de Europa (1979). *I Seminario Europeo Municipio y Deporte*. Consejo de Europa. Madrid: Consejo Superior de Deportes, 24-26 d'abril de 1979.
- Consejo Internacional para la Educación Física y el Deporte (CIEPS) (1979). *Manifiestos sobre Educación Física y deportes*. Madrid: Colegio Oficial de Profesores de Educación Física.
- CiU (1979). *L'esport a Catalunya*. Pamflet electoral de Convergència i Unió per a les eleccions municipals de 1979.
- CiU (1983a). *Barcelona vol resultats*. Programa municipal de Barcelona. Barcelona: Convergència i Unió.
- CiU (1983b). *Recuperem Vilafranca*. Programa electoral per a les municipals de 1983. Vilafranca del Penedès: Convergència i Unió.
- CiU (1983c). *Vic: programa electoral de Convergència i Unió*. Programa electoral per a les municipals de 1983. Vic: Convergència i Unió.
- CiU (1987). *Els municipis fem Catalunya. Programa Municipal'87*. Convergència i Unió.
- Corbetta, P. (2007). *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw-Hill.
- Dente, B. (1989). *Politiche pubbliche e pubblica amministrazione*; San Marino: Maggiore Editore.
- Diputació de Barcelona (1972). *Guía deportiva de Barcelona. Instalaciones*. Barcelona: Diputació Provincial de Barcelona.
- Dominguez, M. (1978). *Manual de contabilidad de las entidades locales*. Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local.
- Dunning, H (1990). Sociological reflections on sport, violence and civilisation. En *International Review for the Sociology of Sport*, 25/1, 65-81.
- Durkheim, E. (1956). *Les règles de la méthode sociologique*. París: PUF.
- Duverger, M. (1981). *Métodos de las ciencias sociales*. Barcelona: Ariel. Colección Demos.
- Easton, D. (1973). *Il sistema politico*. Milano: Edizioni di Comunità (ed. orig. The Political System, New York, Knopf, 1953).
- Esteve, J., Mitjà, A. i Escobar, J. J. (1986). *Manual de Ahorro Energético en Instalaciones Deportivas, Primer premio Diputación de Barcelona de Estudios Deportivos 1984*. Madrid: Ministerio de Cultura, Consejo Superior de Deportes.
- Federació de Municipis de Catalunya (1983). *Ajuntaments de Catalunya. Fitxer general 1983*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMC).
- Federació de Municipis de Catalunya (1985). *Ajuntaments de Catalunya. Fitxer general 1985*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMC).
- Federació de Municipis de Catalunya (1987). *Ajuntaments de Catalunya. Fitxer general 1987*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMC).
- Federació de Municipis de Catalunya (1989). *Ajuntaments de Catalunya. Fitxer general 1989*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMC).
- Federació de Municipis de Catalunya (1991). *Ajuntaments de Catalunya. Fitxer general 1991*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMC).
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman Publishing.
- Galeano, M. E. (2009). *Estrategias de investigación cualitativa. El giro en la mirada*. Medellín: La Carreta Editores. Colección Ariadna

- Gallardo, L. (2001). *Anàlisi de los servicios deportivos municipales en Castilla-La Mancha: indicadores económicos y de gestión*. Tesis doctoral. Universidad de Castilla-La Mancha.
- García de Enterría, E. i Escalante, J.. A. (1983). *Legislación administrativa*. Madrid: Civitas, 4a. ed. (1ª: 1975)
- García Ferrando, M. (1982). *Deporte y sociedad*. Madrid: Ministerio de Cultura.
- García Ferrando, M. (1986a.). *Hábitos deportivos de los españoles. Sociología del comportamiento deportivo*. Madrid: Consejo Superior de Deportes, Ministerio de Cultura.
- García Ferrando, M. (1986b.). *Los españoles y el deporte (1980-1990) un análisis sociológico*. Madrid: Instituto de Ciencias de la Educación Física y el Deporte, Ministerio de Educación y Ciencia.
- García Ferrando, M.(1990). *Aspectos sociales del deporte. Una reflexión sociológica*. Madrid: Alianza Editorial, Consejo Superior de Deportes.
- García Garrido, J. L. (1990). *Fundamentos de Educación Comparada*. Madrid: Dykinson, 2ª. ed., 1ª. Imp.
- Generalitat de Catalunya (1992). *Legislació d'Administració local de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Governació.
- Generalitat de Catalunya (1994). *Els equipaments esportius a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria General de l'Esport
- Generalitat de Catalunya (2005). *PIEC. Pla director d'instal·lacions i equipaments esportius de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Consell Català de l'Esport. Recuperat el 15/05/2014 des de:
http://esports.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/equipaments_esportius/pla_director_piec/piec_2005.pdf
- Generalitat de Catalunya (2012). *Base metodològica del Cens d'Equipaments Esportius de Catalunya-CEEC*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Consell Català de l'Esport. Recuperat el 15/05/2014 des de:
http://www20.gencat.cat/docs/sge/Home/arees%20dactuacio/Equipaments%20esportius/doc%20equip%20esp/Doc%20CEEC/Base_Metodologica_CEEC.pdf
- Gibert, J.(1988). *Direcció i gestió de les instal·lacions esportives municipals de l'ajuntament de Sant Feliu de Llobregat*. Santa Eulàlia de Ronsana. Document no publicat
- Gómez-Navarro, J. (1993). El papel de la administración pública en el deporte. En *3os. Encuentros de política deportiva* (25-38). Barakaldo: Instituto Municipal de Deportes. Ayuntamiento de Barakaldo.
- Goulner, A. W. (1954). *Patterns of Industrial Bureaucracy*. Nova York: Free Press. Citat en Coller, X. (2005). *Estudio de casos*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Cuaderno metodológico núm. 30
- Guaita, A. (1967). *Derecho administrativo especial*. Zaragoza: Librería General.
- Ham, C. i Hill, M. (1986). *Introduzione all'analisi delle politiche pubbliche*. Bologna: Il Mulino; (La nuova scienza. Serie di scienza politica) (ed. orig. *The Policy Process in the Modern Capitalist State*. Brighton: Harvester Press, 1984).
- Hecló, H. (1972). Policy Analysis. *British Journal of Political Science*, 2, 83-108.
- Heinemann, K. (1999). *Sociología de las organizaciones voluntarias. El ejemplo del club deportivo*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Heinemann, K. (2003). *Introducción a la metodología de la investigación empírica en las ciencias del deporte*. Barcelona: Paidotribo.
- Hernández, R., Fernández-Collado, C. i Baptista, P. (2008). *Metodología de la investigación*. México: McGraw-Hill Interamericana (4a. ed.)

- Hernando, J. A. i Pi, P. (coord.) (1993). Estudi del sistema esportiu dels municipis de Gavà i Viladecans. En VV.AA. *Els recursos esportius al Baix Llobregat. Cornellà de Llobregat, Gavà, Sant Boi de Llobregat i Viladecans* (35-75 i 103-132). Temes d'Esports 5; Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports.
- Hilker, F. (1964). What can the Comparative Method contribute to Education? *C.E.R.* VII, (3), p. 223-248.
- Holsti, O.R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities, Reading*. Michigan: Addison-Wesley.
- Ibern, M., i Millet, L. (1978). Deporte y municipio. *Centre d'estudis urbanístics, municipals i territorial (CEUMT)* (5), 28-33.
- Inglés, E. (2013). *Estratègies de gestió de la pràctica esportiva al medi natural per al desenvolupament sostenible: Un estudi de casos sobre governança i stakeholders*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Barcelona.
- Izquierdo, F. (1982). Gestión directa de las actividades Deportivas. En *Primeras Jornadas Deportivas Federación Española de Municipios y Provincias (FEMyP)*. Novembre 1982, Castelldefels.
- Jenkins, W.I. (1978). *Policy Analysis*. London: Martin Robertson.
- Jordana de Pozas, L. (1929). *Derecho administrativo*. Madrid: Biblioteca Jurídica de la Escuela Politécnica Matritense.
- Krippendorff, K. (1990). *Metodología de análisis de contenido. Teoría y práctica*. Barcelona: Paidós.
- Kuhn, T. S. (1962). *La estructura de las revoluciones científicas*. México. Fondo de Cultura Económica.
- Landaberea, J. A. (1999). La constitucionalización del deporte. En Blanco, E., Burriel, J.C., Camps, A., et al. *Manual de la organización institucional del deporte (45-51)*. Barcelona: Paidotribo.
- Latorre, A., del Rincón, D. i Arnal, J. (2005). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: Ediciones Experiencia.
- León, O.G. i Montero, I. (2003). *Métodos de investigación en psicología y educación*. (3a. ed.). Madrid: McGraw-Hill/Interamericana.
- Lijphart, A. (1971). Comparative Politics and the Comparative Method. *American Political Science Review*, 65 (3), 682.
- Lijphart, A. (2010). *Modelos de democracia. Formas de gobierno y resultados en treinta y seis países*. Barcelona: Ariel.
- Lindblom C. E.(1959). The Science of Muddling Through. *Public Administration Review*, 19, 79-83.
- Lindblom, C. E. (1991). *El proceso de elaboración de políticas públicas*. Madrid: Ministerio para las Administraciones Públicas, Col.Estudios.
- Lladó, A. i Turró, J. (1985). *Com controlar la gestió en les instal·lacions esportives municipals*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, col. Esports a l'abast, 3.
- Lliset, F. (1990). *La actividad empresarial de los Entes locales*. Madrid: El consultor de los ayuntamientos y de los juzgados, Publicaciones Abella.
- Lodola, G. (2009). Vicios i virtudes del estudio de caso en política comparada. *Boletín de Política Comparada*, gener-abril. Recuperat el 15/02/2012 des de: <<http://catedras.fsoc.uba.ar/salvia/programa/Lodola.pdf>>
- Loizu, M. (1980). *Manual municipal de hacienda*. Barcelona: CEUMT.S.A.

- López-Jurado, C.(coord.); Giral, C.; Fàbregas, F. (1994). *Els equipaments esportius a Catalunya. Actuacions de la Secretaria General de l'Esport en matèria d'equipaments esportius*. Documents del Pla Director d'Instal·lacions i Equipaments Esportius de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General de l'Esport.
- López, F. (1987). L'esport. En *Guia de govern local (202-206)*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya, Quaderns Municipals, 6.
- Loy, J. (1978). *Sport and Social Systems*, Massachutes: Adison Wesley
- Lüschen, G. i Weis, K. (1979). *Sociología del deporte*. Valladolid: Miñón.
- Magnane, G. (1966). *Sociología del deporte*. Madrid: Península.
- Manheim, J. B. i Rich, R. C. (1988). *Análisis político empírico. Métodos de investigación en ciencia política*, Madrid: Alianza Editorial S.A. ; (Col.Alianza Universidad Textos).
- Manuel, P. (dir.) (1994). *Fitxer temàtic per al manteniment d'instal·lacions esportives*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Temes d'esports, (7).
- Maragall, P.I (1987). Pròleg. En Truñó, E. (1987). *La ciutat de les anelles. L'esport a la Barcelona olímpica (7-8)*. Barcelona: Edicions 62, (Llibres a l'abast, 232).
- Marsh, D. i Stoker, G. (1995). *Theory and Methods in Political Science*. Londres: Mac Millan Press.
- Martínez de Aldama, I. (2005). *Los modos de gestión deportiva municipales en Bizcaya: algunos indicadores*. Tesis doctoral. Vitoria: Universidad del País Vasco.
- Martínez del Castillo, J.; Puig, N.; Boix, R.; Millet, L. i Páez, J. A. (1991). *Las instalaciones deportivas en España*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, Consejo Superior de Deportes.
- Maykut, P. i Morehouse, R. (2003). *Investigación cualitativa. Una guía práctica y filosófica*. Barcelona: Ediciones Experiencia.
- Meny, Y. i Thoenig, J. C. (1989). *Politiques publiques*. Paris: Presses Universitaires de France; 1; (Science Politique).
- Mertens, D.M. (2005). *Research and evaluation in Education and Pshicology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods (2a. ed.)*, Thousand Oaks: Sage. Citat per Hernandez, R.; Fernandez-Collado, C.; i Baptista, P. (2008). *Metodología de la investigación*. México: McGraw-Hill Interamericana (4a. ed.).
- Mestre, J. A. i García, E. (1992). *Planificación y gestión deportiva municipal*. Paterna (Valencia): Dirección General de Deportes, Viceconsejería de Cultura y Deportes, Gobierno de Canarias.
- Mestre, J. A. i García, E. (1997). *La gestión del deporte municipal*. Barcelona: INDE (Col. Gestión y Deporte).
- Millet, L. (1981). L'equipament esportiu a Catalunya. En VV.AA. *L'esport de base a Catalunya (15-31)*. Barcelona: Ketrés.
- Ministerio de Educación y Ciencia (1988). *Instalaciones deportivas de la Comunidad Autónoma de Cataluña*. Madrid: Ministerio de Cultura. Consejo Superior de Deportes.
- Mir, J. (1987). *Guia de govern local*. Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya.
- Mitjà, A. i Girbal, A. (1983). *Estalvi d'energia en instal·lacions esportives*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General de l'Esport, Direcció General de Política Energètica.
- Molas, I. (1991). El marc polític de Barcelona'92. *Papers. Revista de sociologia*, 38, 143-149.
- Montserrat, S. (1992). *El Vendrell i l'esport. Anàlisi del sistema esportiu local*. El Vendrell: Ajuntament de la Vila de Vendrell.
- Moore, B.Jr. (1966). *Social Origins of Dittatorship and Democracy*, Boston, Beacon Press. Trad. espanyola: *Los orígenes sociales de la dictadura y de la democràcia*. Barcelona: Península, 1976.

- Mora, (31 de maig de 1979). El deporte, marginado en la enseñanza estatal. *El País*. Recuperat el 10 de maig de 2014 des de http://elpais.com/diario/1979/05/31/deportes/296949620_850215.html
- Morlino, L. (1999). Problemas y opciones en la comparación. En Sartori, G. i Morlino, L. (comps). *La comparación en las ciencias sociales* (13-28). Madrid: Alianza Editorial.
- Morlino, L. (2010). *Introducción a la investigación comparada*. Madrid. Alianza Editorial.
- Neiman, G. i Quaranta, G. (2006). Los estudios de caso en la investigación sociológica. En Vasilachis de Gialdino, I. *Estrategias de investigación cualitativa* (213-238). Barcelona: Gedisa.
- Nieto, A. (1991). Introducción y evolución histórica de la función pública local. En *Funció pública local. Estudis i comentaris. Vol. I.* (15-22). Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya.
- Olivera, J. (2006). Cap a una nova comprensió de l'esport. Factors endògens i exògens. En *Apunts. Educació Física i Esports. 86*, 3-6.
- Ortega, E., Camps, A. i Lagardera, F. (1985). *Deporte y municipio*. Barcelona: Juventud y Sociedad.
- Páez, J. A. (coord.) (1990). *El Berguedà: cap un sistema esportiu comarcal*. Temes d'Esports 1; Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports.
- Páez, J. A. (coord.) (1993). Estudi sobre els equipaments esportius de Sant Boi de Llobregat. En VV.AA. *Els recursos esportius al Baix Llobregat. Cornellà de Llobregat, Gavà, Sant Boi de Llobregat i Viladecans* (77-101). Temes d'Esports 5; Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports.
- Parada, R. (2000). *Derecho administrativo*. Madrid: Marcial Pons.
- París, F. (1996). La construcción del nuevo marco organizativo del deporte en España. En *La actividad física y el deporte en un contexto democrático (1976-1996)* (287-298). Pamplona: AEISAD. (Investigación social y deporte, 3).
- Patronat Municipal d'Esports de Vic (1983). *Guia de l'Esport. Vic 1983*. Vic: Ajuntament de Vic.
- Pi.P. i Castellví, J. (coord) (1991) . *Les piscines municipals cobertes de la província de Barcelona*. Explotació, ús i conservació. Temes d'Esports 3; Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports
- Piernavieja M. (1966). Depuerto, Deporte. Protohistoria de una palabra. *Citius, Altius, Fortius*, tom VIII, fasc. 1-2.
- Piñuel, J. L. (2002). Epistemología, metodología y técnicas del análisis de contenido. *Estudios de Sociolingüística*, 3(1), 1-42. Recuperat el 20/10/2012 des de https://www.ucm.es/data/cont/docs/268-2013-07-29-Pinuel_Raigada_AnalisisContenido_2002_EstudiosSociolingüísticaUVigo.pdf
- Pociello, C. (1981). *Sports et Société. Approche socio-culturelle des pratiques*. Paris: Vigot.
- Przeworski, A. i Teune, H. (1970). *The Logic of Comparative Social Inquiry*. Nova York: Wiley
- PSC-PSOE (1979). *Tornar l'ajuntament al poble. Programa Municipal Socialista*. Programa electoral del Partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE) per a les eleccions municipals de 1979. Sant Vicenç dels Horts.
- PSC-PSOE (1983a). *Perquè guanyi Barcelona*. Programa electoral del Partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE), Federació de Barcelona, per a les eleccions municipals de 1983.
- PSC-PSOE (1983b). *Perquè guanyi el poble*. Manifest electoral del Partit Socialista de Catalunya (PSC-PSOE) per a les eleccions municipals de 1983.
- PSC-PSOE (1987). *Vota el futur*. Programa electoral Municipals 1987. Manifest electoral. PSC-PSOE.
- PSUC (1979a). *L'esport: un dret de tots*. Pamflet electoral del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) per a les eleccions generals de 1979.

- PSUC (1979b). *Ja ens coneixes. Davant les eleccions municipal. Manifest electoral del PSUC*. Barcelona: Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).
- PSUC (1979c). *Una política esportiva per l'Ajuntament de Barcelona*. Documents d'alternativa. Barcelona: Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). Secretaria de Política Municipal (Comissió d'Esports) del Comitè de Barcelona.
- PSUC (1983). "Fer esport a la ciutat olímpica". En *el Programa electoral del PSUC per Barcelona*. Barcelona: Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), 20-21.
- PSUC-EI Prat de Llobregat (1983). *Para continuar mejorando el Prat*. Pamflet electoral d'esports per a les eleccions municipals de 1983. El Prat de Llobregat.
- PSUC-L'Hospitalet (1983). *Joan Saura. El teu programa a debat*. Pamflet electoral d'esports per a les eleccions municipals de 1983. L'Hospitalet de Llobregat.
- PSUC-Sant Feliu de Llobregat (1979). "L'esport, obert als ciutadans". En *Obrir l'Ajuntament a tot el poble*. Sant Feliu de Llobregat: Butlletí del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC). Març de 1979, 7.
- PSUC-Sant Feliu de Llobregat (1983). "L'esport és un dret cívít: trindrem més instal·lacions tots". En *Francesc Baltasar: l'alcalde*. Programa electoral per a les municipals de 1983 a Sant Feliu de Llobregat, 7.
- Puig, N. (1977). *Equipamiento deportivo en la provincia de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Secretariado Provincial de asuntos económicos.
- Puig, N. (1980). *Esport i socialització: l'exemple del Prat del Llobregat*. Sabadell: Caixa d'Estalvis de Sabadell.
- Puig, N. (1993). Revisión histórica de la política deportiva en España. Lecciones que se pueden extraer de cara al futuro. En *3os. Encuentros de política Deportiva* (93-105). Barakaldo: Instituto Municipal de Deportes. Ayuntamiento de Barakaldo,
- Puig, N. (dir.) (1993). Estudio de la infraestructura y la dinámica deportiva de la ciudad de Cornellà. En VV.AA. (1993) . *Els recursos esportius al Baix Llobregat. Cornellà de Llobregat, Gavà, Sant Boi de Llobregat i Viladecans* (15-34). Barcelona: Diputació de Barcelona, Servei d'Esports, Temes d'Esports, (5).
- Puig, N. i Heinemann, K. (1991). El deporte en la perspectiva del año 2.000. *Papers de Sociologia*, 38, 123-141. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Puig, N. i Heinemann, K. (1995). Institucions públiques i desenvolupament de l'esport a Catalunya (1975-1994). Proposta d'un marc teòric interpretatiu. *Acàcia* (4) Barcelona: Universitat de Barcelona, 123-143.
- Puig, N., Martínez del Castillo, J., Pellegrino, P. i Lambert, C. (1993). Sport facilities as a revealing of a society: the Spanish case. *International Review for the Sociology of Sport*, vol. 28 (203-222).
- Puig, N., Sarasa, S., Junyent, R. i Oró, C. (2003). Sport and Welfare State in the process of Spanish democratisation. En Heinemann, K. (ed). *Sport and the Welfare State* (295-350). Schorndorf: Hafmann et Schattauer.
- Quade, E. S. (1989). *Análisis de formación de decisiones políticas*. Madrid: Instituto de Estudios Fiscales. Ministerio de Economía y Hacienda. (ed. orig. *Analysis for public decisions*. Elsevier Science Publishing Co. Inc., 1975).
- Quivy, R. i Van Campenhoudt, L. (1997). *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder
- Raventós, F. (1983). El fundamento de la metodología comparativa en educación. *Educar*, 3, 61-75.
- Raventós, F. (1990). *Metodología comparativa y pedagogía comparada*, Barcelona: Boixareu Universitaria.
- Real, G. (1991). *Derecho público del deporte*. Madrid: Civitas. Universidad de Alicante.

- Recolons, LL. (1974). *La població de Catalunya. Distribució territorial i evolució demogràfica 1900-1970*. Barcelona: Laia.
- Rossi Mori, B. (1981). *Un programa local para el desarrollo del deporte*. Hospitalet del Llobregat: Institut Nacional d'Educació Física (INEF). Generalitat de Catalunya/ Asociación Española de Trabajo sobre las Instalaciones Deportivas y para el Esparcimiento (AETIDE)/ Centre d'Estudis Urbanístics, Municipals i Territorial (CEUMT). Edició traduïda i adaptada de: Centro Studi del Comité Olímpico Nacional Italiano (1978), *Quaderni dello Sport*, 4.
- Sartori, G. (1999). Comparación y método comparativo. En Sartori, G. i Morlino, L. (comps.). *La comparación en las ciencias sociales* (29-50). Madrid: Alianza Editorial.
- Stake, R. E. (1994). Case Studies. En Denzwhyte, N.K. i Lincoln, Y. (eds.). *Handbook of Qualitative Research* (236-245). Thousand Oaks, Sage Publications.
- Stake, R. E. (2007). *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.
- Sobrequés, J. (2010). *L'Estatut de la transició. L'Estatut de Sau (1978-1979)*. Barcelona: Parlament de Catalunya. Recuperat el 10/04/2014 des de http://www.parlament.cat/portal/pls/portal/documentnom?p_nom=EstatutTransicio.pdf.
- Subirats, J. (1989). *Análisis de políticas públicas y eficacia de la Administración*. Madrid : Instituto de Administración Pública. Ministerio para las Administraciones Públicas; Col.Estudios.
- Subirats, J. (1990). Consideracions político-administratives sobre la posada en pràctica de les polítiques públiques; *AUTONOMIES. Revista catalana de dret públic*, separata del nº 9.
- Subirats, J., i Josep M.Vallès. (1989). El govern local. A *10 anys d'ajuntaments democràtics* (17-69). Barcelona: Federació de Municipis de Catalunya (FMP).
- Subirats, J., Knoepfel, P., Larrue, C. i Varone, F. (2010). *Análisis y gestión de políticas públicas*. Barcelona: Ariel.
- Tapiador, M. (2003). Propuesta de marco teórico para el estudio de las relaciones entre los organizadores de un sistema deportivo municipal. En Mosqueira, M. J., et alt (comps.). *Deporte y postmodernidad*. VII Congreso de la AEISAD. Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz.
- Thomas, A. (1981). Structure des sports, Sports, définitions, classifications. *Sports et Science*.
- Thomas, J.R. i Nelson, J. K. (2007). *Métodos de investigación en actividad física*. Barcelona: Paidotribo.
- Trapero, M. (1971). El campo semántico "deporte" en el español actual. *Citius, Altius, Fortius*, tom XIII.
- Truñó, E. (1987). *La ciutat de les anelles*. Barcelona: Edicions 62, (Llibres a l'abast, 232).
- Truñó, E. i Vallverdú, J. (1990). Barcelona Promoció SA: una nova forma de gestió. *La municipal dels funcionaris, tècnics i polítics de Barcelona*, 7.
- Vallès, J. M. (2002). *Ciencia Política. Una introducción*. Barcelona: Ariel Ciencia Política
- Vallverdú, J. i Boix, R. (1986). El papel de las Corporaciones Locales en el ámbito deportivo: ayuntamientos, Diputaciones, Cabildos y Consejos Insulares. En *IV Jornadas de Deporte y Corporaciones Locales. Las Palmas de Gran Canaria* (223-235). Madrid: Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP).
- Vasilachis de Gialdino, I. (2006). *Estrategias de investigación cualitativa*. Barcelona: Gedisa.
- Vidal, T. (1987). L'evolució demogràfica de les ciutats mitjanes a Catalunya en els últims cent anys. En *Les ciutats petites i mitjanes a Catalunya: evolució recent i problemàtica actual. IIª Setmana d'Estudis Urbans a Lleida*. (73-88). Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya,
- Vilanou, C. (1994). *L'esport a Sants-Montjuïc. Una visió històrica (1883-1994)*. Barcelona: Arxiu municipals del districte de Sants-Montjuïc.
- Vilaseca, J.L. (2014). *Que consti en acta. Memòries*. Barcelona: Proa.
- Viñas, J. (dir.) (2010). *Els Ajuntaments i l'esport a Catalunya. Província de Barcelona*. Barcelona:

Diputació de Barcelona. INEFC.

Viñas, J. i Pérez, M. (dir.) (2011). *Els Ajuntaments i l'esport a les comarques gironines*. Girona: Diputació de Girona. INEFC.

Viñeta, J. i Rebolleda, A. (coord.) (1992). *El manteniment de les instal·lacions esportives*. Barcelona: Diputació de Barcelona, Temes d'esports, (4).

Wildawsky, A. (1970). Rescuing Policy Analysis from PPBS. *Public Administration Review*, 2. 189-202.

Yin R.K. (2003). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage.

ÍNDIX DE TAULES I FIGURES

CAPÍTOL 1. EL MARC LEGAL I ORGANITZATIU

Taules

Taula 1.1. Marc legal bàsic de les polítiques esportives municipals.....	33
Taula 1.2. Obligacions municipals mínimes segons la LRL de 1955.....	41
Taula 1.3. Obligacions municipals mínimes segons la LRBRL i la LMRLC.....	42
Taula 1.4. Òrgans polítics corporatius dels ajuntaments catalans de més de 20.000 habitants.....	55
Taula 1.5. Competències del Ple municipal segons les normatives de règim local vigents en el període 1979-1991.....	57
Taula 1.6. Competències de l'Alcaldia segons les normatives de règim local vigents en el període 1979-1991.....	62
Taula 1.7. Funció pública local segons la Llei municipal de règim local de Catalunya (LMRLC).....	66
Taula 1.8. Formes de gestió municipal existents entre 1979 i 1985.....	72
Taula 1.9. Formes de gestió municipal a partir de 1985.....	75
Taula 1.10. Tipus d'estructures de gestió dels serveis municipals en el període 1979-1985.....	75
Taula 1.11. Capítols de la classificació econòmica del pressupost de despeses.....	84
Taula 1.12. Estructura dels pressupostos municipals de despeses segons la classificació econòmica.....	87
Taula 1.13. Grups de funció de la classificació funcional de despeses.....	90
Taula 1.14. Classificació funcional de despeses relacionades amb l'esport.....	92
Taula 1.15. Altres codis funcionals aplicats a la temàtica esportiva.....	92
Taula 1.16. Exemple de partida pressupostària segons l'estructura pressupostària de 1979.....	93
Taula 1.17. Capítols de la classificació econòmica del pressupost d'ingressos.....	94
Taula 1.18. Classificació econòmica dels ingressos relacionats amb l'esport.....	94
Taula 1.19. Capítols de la classificació econòmica del pressupost de despeses segons l'Ordre de 20 de setembre de 1989.....	97
Taula 1.20. Estructura dels pressupostos municipals de despeses.....	98
Taula 1.21. Grups de funció de la classificació funcional de despeses.....	102
Taula 1.22. Classificació funcional de despeses relacionades amb esport.....	104
Taula 1.23. Capítols de la classificació econòmica del pressupost d'ingressos.....	104
Taula 1.24. Quadre resum de la normativa dels pressupostos municipals, terminologia utilitzada en la classificació dels pressupostos i aplicació possible a la temàtica esportiva.....	106

Figures

Figura 1.1 Els ens locals en el període 1979-1991.....	38
Figura 1.2 Funció pública local segons el text articulat parcial de la "Ley 41/1975".....	65

CAPÍTOL 2. EL MARC POLÍTIC

Taules

Taula 2.1. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1979 a Catalunya.....	117
Taula 2.2. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1979 a la província de Barcelona.....	118
Taula 2.3. Municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona.....	118
Taula 2.4. Continguts d'esport en els programes electorals de les municipals de 1979.....	126
Taula 2.5. Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1980-1983. (en milers de pessetes).....	128
Taula 2.6. Pressupost de la Direcció General de l'Esport en el període 1981-1983. (en milers de pessetes).....	131
Taula 2.7. Destinació de les subvencions de la Diputació de Barcelona (1979-1983) i ingressos de les travesses. (en milers de pessetes).....	132
Taula 2.8. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1983 a Catalunya.....	141
Taula 2.9. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1983 a la província de Barcelona.....	142
Taula 2.10. Municipis més grans de 20.000 habitants de la província de Barcelona.....	142
Taula 2.11. Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1984-1987. (en milers de pessetes).....	150
Taula 2.12. Pressupost de la Direcció General de l'Esport en el període 1984-1987. (en milers de pessetes).....	151
Taula 2.13. Pressupost de l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona (1984-1987).....	152
Taula 2.14. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1987 a Catalunya.....	160
Taula 2.15. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1987 a la província de Barcelona.....	160

Taula 2.16. Municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona	161
Taula 2.17. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1991 a Catalunya.....	167
Taula 2.18. Distribució de vots i regidors en les eleccions municipals de 1991 a la província de Barcelona.....	167
Taula 2.19. Municipis de més de 20.000 habitants de la província de Barcelona.....	168
Taula 2.20. Pressupostos del Consejo Superior de Deportes en el període 1988-1991. (en milers de pessetes)	170
Taula 2.21. Pressupost de la Secretaria General de l'Esport en el període 1988-1991(en milers de pessetes).....	171
Taula 2.22. Pressupost de l'Àrea d'Esports de la Diputació de Barcelona (1988-1991).....	171
Taula 2.23. Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals.....	176
Taula 2.24. Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals.....	177
Taula 2.25. Quadre resum del marc polític de les polítiques esportives municipals.....	178

Figures

Figura 2.1. Principals característiques de la política esportiva municipal abans de 1979.....	115
Figura 2.2. Cartell de la tercera Cursa Popular organitzada per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	132
Figura 2.3. Cartell de la Festa de la Bicicleta organitzada per l'Ajuntament de Barcelona (1982).....	133
Figura 2.4. Circuit Cola Cao.....	133
Figura 2.5. Enganxina de la campanya "Esport per a tothom", organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, 1982.....	134
Figura 2.6. Díptic de la campanya "L'esport a l'estiu", ...	134
Figura 2.7. Cartell de la Festa del Joc i l'Esport, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona i les Escoles d'Iniciació Esportiva.	135
Figura 2.8. Cartell de la campanya "Esport-3" d'activitats físiques per a la gent gran, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona.....	135
Figura 2.9. Díptic del curs de reciclatge d'educació física per a mestres d'EGB fet a l'Hospitalet de Llobregat l'any 1984.....	154
Figura 2.10 Logotip de la campanya "A l'escola, més esport que mai", organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, 1986.....	154

CAPÍTOL 3. MODEL D'ANÀLISI

Taules

Taula 3.1 Tipologia d'anàlisi de les activitats esportives municipals.....	209
--	-----

Figures

Figura 3.1 Procés de formació de l'agenda institucional	188
Figura 3. 2 Elements essencials del concepte municipi.....	194
Figura 3. 3 Àmbits d'actuació de la política esportiva municipal en el període 1979-1991.....	198
Figura 3. 4 Components per a l'anàlisi de la política envers l'organització interna en el període 1979-1991.....	203
Figura 3. 5 Components per a l'anàlisi de la política envers	206
Figura 3. 6 Components per a l'anàlisi de la política envers	211
Figura 3. 7 Components per a l'anàlisi de la política envers	213
Figura 3. 8 Components i indicadors per a l'anàlisi dels pressupostos	218
Figura 3. 9 Els factors directes i indirectes del sistema esportiu municipal.....	220

CAPÍTOL 4. DISSENY METODOLÒGIC

Taules

Taula 4. 1 Classificació dels tipus de cas segons Coller.....	232
Taula 4. 2 Disseny estratègic de la recerca segons diversos models.....	235
Taula 4. 3 Nombre de municipis de la província de Barcelona per interval d'habitants. Cens 1991.....	237
Taula 4. 4 Municipis entre 20.000 i 50.000 habitants de la província de Barcelona. Cens 1991.....	238
Taula 4. 5 Municipis entre 25.000 i 40.000 habitants de la província de Barcelona. Cens 1991.....	239
Taula 4. 6 Municipis entre 25.000 i 40.000 habitants de la província de Barcelona.....	240
Taula 4. 7 Unitats d'anàlisi documental utilitzades.....	245
Taula 4. 8 Evolució de les categories de classificació del contingut de la documentació.....	251
Taula 4. 9 Categorització definitiva en l'anàlisi de les actes municipals.....	259
Taula 4. 10 Pressupostos analitzats a Vic i Sant Feliu de Llobregat	263

Taula 4. 11 Plantilla de recollida d'informació pressupostària de les despeses generals de l'ajuntament 268
 Taula 4.12 Plantilla de recollida d'informació pressupostària de les despeses generals de l'ajuntament segons la classificació econòmica del 1989. 269

Figures

Figura 4 1 Classificació dels tipus de documents segons Duverger. 241
 Figura 4 2 Exemple de pàgina d'una acta del Ple municipal..... 247
 Figura 4 3 Exemples d'unitats de registre. 250
 Figura 4 4 Exemple de buidat inicial de les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic..... 252
 Figura 4 5 Exemple de buidat final de les actes del Patronat Municipal d'Esports de Vic..... 254
 Figura 4 6 Exemple de buidat de les actes del Ple municipal de Vic en format Excel. Primer pas. 255
 Figura 4 7 Exemple de buidat de les actes del Ple municipal de Vic en format Excel. Segon pas. 255
 Figura 4 8 Exemple de buidat unificat de les actes del Ple municipal..... 256
 Figura 4 9 Exemple de pàgina del 9Nou analitzada. 257
 Figura 4 10 Exemple de pàgines analitzades del Butlletí d'informació municipal i ciutadana, de Sant Feliu de Llobregat. 258
 Figura 4 11 Exemple d'informació seleccionada en la liquidació del Pressupost Ordinari municipal. 266
 Figura 4 12 Exemple d'informació seleccionada en la liquidació del Pressupost d'Inversions municipal. 267
 Figura 4 13 Exemple de selecció d'informació de la despesa destinada a esports 272
 Figura 4 14 Exemple de selecció d'informació de la despesa destinada a esports 273
 Figura 4 15 Exemple de selecció d'informació extreta del Llibre General de Despeses 274
 Figura 4 16 Exemple de recopilació de la informació dels ajuts a entitats esportives 275
 Figura 4 17 Exemple de recopilació de la informació de la inversió en equipaments esportius 276
 Figura 4 18 Exemple de plantilla de recopilació d'informació pressupostària de les despeses municipals d'esports dels anys 1986 i 1987 de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat..... 277
 Figura 4.19 Etapes del mètode comparatiu..... 281
 Figura 4 20 Estructura metodològica de la recerca. 285

CAPÍTOL 5. Política esportiva municipal de Vic

Taules

Taula 5. 1. Distància de Vic a espais naturals de possible pràctica esportiva. 307
 Taula 5. 2. Distància dels centres de població dels municipis veïns al centre urbà de Vic..... 309
 Taula 5. 3. Habitatges principals de Vic segons any de construcció de l'edifici..... 314
 Taula 5. 4. Evolució de la població de Vic en el període 1979-1991. 315
 Taula 5. 5. Evolució demogràfica de Vic (1900-1975). 315
 Taula 5. 6. Estructura de la població per edats de Vic i de Catalunya. 1981-1991..... 315
 Taula 5. 7. Índexs d'envelliment de Vic i de Catalunya. 1981-1991..... 316
 Taula 5. 8. Índex de dependència de Vic i de Catalunya. 1981-1991 316
 Taula 5. 9. Població per lloc de naixement a Vic i Catalunya. 1981-1986-1991. 317
 Taula 5. 10. Població per nivell d'instrucció a Vic i Catalunya. 1981-1986-1991..... 317
 Taula 5. 11. Centres docents d'EGB i secundària a Vic 318
 Taula 5. 12. Població ocupada per professió, de 16 anys i més a Vic i Catalunya. 319
 Taula 5. 13. Resultats de les diferents eleccions realitzades a Vic en el període 1979-1991. En vots i percentatges..... 324
 Taula 5. 14. Composició del Ple de l'Ajuntament de Vic en la primera legislatura..... 328
 Taula 5. 15. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la primera legislatura. 332
 Taula 5.16. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic. 334
 Taula 5.17. Assistència a la Junta del Patronat durant la primera legislatura..... 334
 Taula 5. 18. Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Vic (1980-1982)..... 340
 Taula 5.19. Principals equipaments esportius existents a Vic l'any 1979. 345
 Taula 5.20. Característiques de les instal·lacions esportives 347
 Taula 5. 21. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals..... 351
 Taula 5. 22. Participants en les activitats escolars del Consell Comarcal d'Esports d'Osona. (1980-1983) 356
 Taula 5. 23. Entitats esportives a Vic en la primera legislatura..... 360
 Taula 5.24. Tipus d'activitats esportives generades per les entitats esportives de Vic en la primera legislatura. 361

Taula 5.25. Persones associades a les entitats esportives de Vic en l'any 1983.	365
Taula 5.26. Activitats més significatives de les entitats esportives de Vic en la primera legislatura.	367
Taula 5.27. Distribució horària del Pavelló Municipal d'Esports de Vic. (curs 1980-1981).	368
Taula 5. 28. Despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic destinades a subvencions.	369
Taula 5.29. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Vic en la segona legislatura.	375
Taula 5.30. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la segona legislatura.	380
Taula 5.31. Assistència a Junta del Patronat en la segona legislatura.	382
Taula 5. 32. Despeses destinades a personal dels serveis esportius.	384
Taula 5. 33. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals.	392
Taula 5.34. Subvencions del Patronat Municipal d'Esports.	398
Taula 5.35. Participants en les activitats escolars organitzades.	399
Taula 5.36. Entitats esportives creades a Vic durant la segona legislatura.	403
Taula 5.37. Activitats més significatives de les entitats esportives de Vic en la segona legislatura.	407
Taula 5. 38. Despeses en subvencions per a entitats esportives.	409
Taula 5.39. Composició política del Ple de l'Ajuntament de Vic en la tercera legislatura.	413
Taula 5.40. Composició de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura.	416
Taula 5.41. Assistència a la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura.	417
Taula 5. 42. Despeses destinades a personal dels serveis esportius.	420
Taula 5.43. Subvencions atorgades per la Generalitat de Catalunya a l'Ajuntament de Vic per a obres en instal·lacions esportives als centres docents públics. Període 1987-1991.	423
Taula 5. 44. Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Vic aprovades en els anys 1988, 1989, 1990 i 1991. En pessetes.	424
Taula 5.45. Participants en les activitats escolars organitzades.	427
Taula 5.46. Activitats esportives realitzades durant les festes.	430
Taula 5.47. Entitats esportives creades a Vic durant la tercera legislatura.	432
Taula 5.48. Activitats i esdeveniments més significatius de les entitats esportives de Vic en la tercera legislatura.	436
Taula 5.49. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991.	440
Taula 5.50. Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic del període 1980-1991.	441
Taula 5.51. Distribució anual dels pressupostos de despeses de l'Ajuntament de Vic.	442
Taula 5.52. Distribució anual del pressupost de despeses—sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Vic.	442
Taula 5.53. Distribució anual del pressupost de despeses —sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Vic.	443
Taula 5.54. Distribució en capítols pressupostaris del total de despeses del període 1980-1991 de l'Ajuntament de Vic. Total anual en pessetes; percentatge sobre el total; i percentatge sobre el total sense capítol 0.	444
Taula 5.55. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de despeses.	444
Taula 5.56. Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de l'Ajuntament de Vic en pessetes per habitant en el període 1980-1991 en valor corrent i en valor constant de 1980.	446
Taula 5.57. Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions corrents.	447
Taula 5.58. Distribució anual del capítol 1 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	448
Taula 5.59. Distribució anual del capítol 2 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	449
Taula 5.60. Distribució anual del capítol 3 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	450
Taula 5.61. Distribució anual del capítol 4 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	451
Taula 5. 62. Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions de capital respecte el total d'operacions de capital de Vic en el període 1980-1991.	451
Taula 5.63. Distribució anual del capítol 6 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.	453
Taula 5.64. Distribució anual del capítol 7 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals	

anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	453
Taula 5.65. Distribució anual del capítol 8 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	454
Taula 5.66. Distribució anual del capítol 9 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	455
Taula 5.67. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.....	456
Taula 5.68. Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Vic en valors relatius respecte el total del pressupost sense les resultes. Període 1980-1991.....	457
Taula 5.69. Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses.....	458
Taula 5.70. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.....	462
Taula 5.71. Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Vic.....	463
Taula 5.72. Percentatge de les despeses d'esports en relació amb el total de despeses.....	464
Taula 5.73. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport.....	465
Taula 5.74. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991 en valors relatius respecte el total del pressupost d'esports.....	466
Taula 5.75 Despeses corrents i d'inversió destinades a esports per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.....	467
Taula 5.76. Despeses d'inversió destinades a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.....	470
Taula 5.77. Despeses destinades a inversions en esports de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991. Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.....	471
Taula 5.78. Percentatge de les despeses d'inversió en esports en relació amb el total de la inversió de l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991.....	472
Taula 5.79. Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991).....	473
Taula 5.80. Percentatge de les despeses corrents d'esports en relació amb.....	474
Taula 5.81. Evolució anual dels capítols pressupostaris de despeses corrents dedicats a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1980-1991. En pessetes amb valor corrent i en valor constant de 1980.....	475
Taula 5.82. Valors relatius dels capítols pressupostaris d'esports respecte el total de les operacions corrents del Patronat Municipal d'Esports de Vic i sobre els capítols del pressupost general de l'Ajuntament.....	476
Taula 5.83. Despeses d'operacions corrents dedicades a esports per l'Ajuntament de Vic. Període 1988-1991.....	477
Taula 5.84. Principals entitats esportives destinatàries de les subvencions de l'Ajuntament de Vic.....	481
Taula 5.85. Centres docents destinatari de les subvencions de l'Ajuntament de Vic.....	482
Taula 5.86. Participació econòmica de l'Ajuntament de Vic en el pressupost.....	486
Taula 5.87. Subvencions de la Direcció General d'Esports de la Generalitat.....	488
Taula 5.88 Subvencions de la Diputació Provincial de Barcelona per a la construcció.....	488
Taula 5.89. Quadre resum de la política esportiva de l'Ajuntament de Vic en el període 1979-1991.....	493
Taula 5.90 Quadre resum de la política esportiva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.....	661

Figures

Figura 5. 1 Situació a Catalunya i mapa de la comarca d'Osona.....	306
Figura 5. 2 Distància de Vic a entorns naturals de possible pràctica esportiva.....	307
Figura 5. 3 Relleu del territori de Vic.....	308
Figura 5. 4 Ubicació de Vic a la província de Barcelona i el terme municipal amb els municipis veïns.....	308
Figura 5. 5 Zona d'expansió urbana de Vic.....	309
Figura 5. 6 Usos del sòl de Vic.....	311
Figura 5. 7 Plànol urbà de Vic (1930)..	311
Figura 5. 8 Plànol urbà de Vic (1969)..	312
Figura 5.9 Evolució urbanística de Vic (1980-1989).....	313
Figura 5.10 Presència dels membres de la Junta a les reunions del Patronat Municipal d'Esports en la primera legislatura.....	335
Figura 5.11 Distribució de les entitats esportives de Vic de la primera legislatura segons el tipus d'equipament esportiu utilitzat.....	365
Figura 5.12 Presència dels membres de la Junta del Patronat Municipal d'Esports en la segona legislatura.....	382

Figura 5.13 Nivell de presència dels membres de la Junta del Patronat Municipal d'Esports de Vic en la tercera legislatura..	417
Figura 5.14 Organigrama laboral del Patronat Municipal d'Esports de Vic. 1988.	418
Figura 5.15 Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital dels pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	445
Figura 5.16 Distribució anual en valor relatiu de les operacions corrents i les operacions de capital respecte el total del pressupost de despeses—sense les resultes—de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	445
Figura 5.17 Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions corrents en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	447
Figura 5.18 Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions de capital en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	452
Figura 5.19 Distribució anual del percentatge del capítol 6 i del capítol 9 en relació al total de les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	455
Figura 5.20 Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.En pessetes.	466
Figura 5.21 Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991, en pessetes constants de 1980.	468
Figura 5.22 Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991).Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980. I	473

CAPÍTOL 6. Política esportiva municipal de Sant Feliu de Llobregat

Taules

Taula 6. 1 Distància de Sant Feliu de Llobregat a espais naturals de possible pràctica esportiva.	502
Taula 6. 2 Distància dels centres de població dels municipis veïns amb el centre de població de Sant Feliu de Llobregat.	504
Taula 6. 3 Habitatges principals en Sant Feliu de Llobregat segons any de construcció de l'edifici.	507
Taula 6. 4 Evolució de la població de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	508
Taula 6. 5 Evolució demogràfica de Sant Feliu de Llobregat (1900-1975).	508
Taula 6. 6 Estructura de la població per edats de Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. Anys 1981i1991.	509
Taula 6. 7 Índexs d'envelliment de Sant Feliu de Llobregat i de Catalunya. Anys 1981i1991.	509
Taula 6. 8 Índexs de dependència de Sant Feliu de Llobregat i de Catalunya. 1981i 1991.	509
Taula 6. 9 Població per lloc de naixement a Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. 1981-1986-1991.	510
Taula 6. 10 i Catalunya1981-1986-. Percentatge sobre la població de dret de 10 anys i més.	510
Taula 6. 11 Centres docents de Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	511
Taula 6. 12 Població ocupada per professió de 16 anys i més a Sant Feliu de Llobregat i Catalunya. En percentatges. 1986-1991.	512
Taula 6. 13 Resultats de les diferents eleccions realitzades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991. En vots i percentatges.	517
Taula 6. 14 Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura (1979-1983).	522
Taula 6. 15 Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura (1980-1982). En pessetes.	527
Taula 6. 16 Equipaments esportius municipals a Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.	529
Taula 6. 17 Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1980,1981 i 1982. En pessetes.	533
Taula 6. 18 Distribució de la partida "483. Altres transferències" entre els apartats funcionals del capítol 4 destinats a esports establerts per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1980,1981 i 1982.	538
Taula 6. 19 Distribució interna de l'apartat funcional "Esport extra-escolar" del capítol 4 destinats a esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat de l'any 1982. En pessetes.	538
Taula 6. 20 Distribució de la partida "Concepte 259. Altres despeses generals de funcionament" entre els apartats funcionals del capítol 2 destinats a esports establerts per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1980,1981 i 1982.	540
Taula 6. 21 Entitats esportives existents a Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura.	542
Taula 6. 22 Entitats esportives existents a Sant Feliu de Llobregat en la primera legislatura segons modalitats practicades.	544
Taula 6. 23 Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a subvencions per a entitats esportives en els anys 1980,1981 i 1982. En pessetes.	546
Taula 6. 24 Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de	

Llobregat en els anys 1980, 1981 i 1982. En pessetes.....	546
Taula 6. 25 Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la segona legislatura (1983-1987)	551
Taula 6. 26 Despeses destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la segona legislatura (1983 a 1987). En pessetes.....	556
Taula 6. 27 Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1983 a 1987. En pessetes.....	559
Taula 6. 28 Escoles esportives municipals existents a Sant Feliu de Llobregat en el curs 1985-1986.	564
Taula 6. 29 Despeses del capítol 2 i del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a la promoció d'activitats esportives en els anys 1983 a 1987. En pessetes.	568
Taula 6. 30 Entitats esportives creades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1983-1987.	569
Taula 6. 31 Despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a subvencions en els anys 1983 a 1987. En pessetes	572
Taula 6. 32 Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1983 a 1987. En pessetes.....	572
Taula 6. 33 Composició política del Ple de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura (1987-1991).....	576
Taula 6. 34 Plantilla de personal del Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en l'any 1988.	581
Taula 6. 35 Despeses del capítol 1 destinades a personal dels serveis esportius de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura (1987 a 1991). En pessetes.....	583
Taula 6. 36 Equipaments esportius de titularitat i gestió privada de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura.	585
Taula 6. 37 Despeses destinades a inversió o millores en equipaments esportius municipals del capítol 6 dels pressupostos ordinaris de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat aprovades en els anys 1987 a 1991. En pessetes.	587
Taula 6. 38 Tipus d'activitat esportiva, entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del Palau Municipal d'Esports de Sant Feliu de Llobregat. Curs 1987-1988.....	588
Taula 6. 39 Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del Camp Municipal de Futbol de Sant Feliu de Llobregat segons entitats. Curs 1987-1988.....	588
Taula 6. 40 Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització de les pistes poliesportives de la Zona Esportiva Municipal de Sant Feliu de Llobregat segons entitats. Curs 1987-1988.	589
Taula 6. 41 Entitats usuàries i hores setmanals d'utilització del camp de futbol municipal de Les Grasses. Curs 1987-1988.	589
Taula 6. 42 Característiques dels equipaments esportius a les escoles públiques d'EGB de Sant Feliu de Llobregat. Curs 1987-1988.....	590
Taula 6. 43 Escoles esportives municipals existents a Sant Feliu de Llobregat en el curs 1988-1989.	593
Taula 6. 44 Despeses del capítol 2 i del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat destinades a la promoció d'activitats esportives en els anys 1988 a 1991. En pessetes.	596
Taula 6. 45 Despeses del capítol 4 del pressupost de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat distribuïdes per modalitats esportives en la tercera legislatura. En pessetes i percentatges sobre el total.	597
Taula 6. 46 Entitats esportives creades a Sant Feliu de Llobregat en el període 1987-1991.	598
Taula 6. 47 Relació d'entitats receptores de subvencions del capítol 4 del pressupost ordinari de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1988 a 1991. En pessetes.....	600
Taula 6. 48 Nombre d'entitats i tipus de modalitats esportives receptores de subvencions a través del capítol 4 del pressupost de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en la tercera legislatura.	601
Taula 6. 49 Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Total anual en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.....	605
Taula 6. 50 Pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Total anual en pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.	606
Taula 6. 51 Distribució anual dels pressupostos de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991 diferenciant el capítol 0 de Resultes.....	607
Taula 6. 52 Distribució anual del pressupost de despeses—sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. En pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.	607
Taula 6. 53 Distribució anual del pressupost de despeses —sense el capítol 0—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat del període 1980-1991. Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.	608
Taula 6. 54 Distribució en capítols pressupostaris del total de despeses del període 1980-1991 de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Total anual en pessetes; percentatge sobre el total; i percentatge sobre el total sense capítol 0.....	609
Taula 6. 55 Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	610
Taula 6. 56 Distribució anual de les operacions corrents i les operacions de capital de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en pessetes per habitant en el període 1980-1991 en valor corrent i en valor constant de 1980.	612
Taula 6. 57 Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions corrents respecte el total	

d'operacions corrents de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.	613
Taula 6. 58 Distribució anual del capítol 1 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	614
Taula 6. 59 Distribució anual del capítol 2 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	615
Taula 6. 60 Distribució anual del capítol 3 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	616
Taula 6. 61 Distribució anual del capítol 4 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions corrents.	617
Taula 6. 62 Distribució anual dels percentatges dels capítols pressupostaris de les operacions de capital respecte el total d'operacions de capital de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	618
Taula 6. 63 Distribució anual del capítol 6 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	620
Taula 6. 64 Principals actuacions inversores de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.	621
Taula 6. 65 Distribució anual del capítol 7 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	622
Taula 6. 66 Distribució anual del capítol 8 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	623
Taula 6. 67 Distribució anual del capítol 9 del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Totals anuals en pessetes en valor corrent; en pessetes en valor constant de 1980; en pessetes per habitant en valor corrent; en pessetes per habitant en valor constant de 1980; en percentatge respecte el total del pressupost sense el capítol 0; i en percentatge respecte el total de les operacions de capital.....	624
Taula 6. 68 Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat Període 1980-1991.....	625
Taula 6. 69 Distribució anual dels capítols d'operacions corrents i d'operacions de capital del pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en valors relatius respecte el total del pressupost sense les resultes. Període 1980-1991.	626
Taula 6. 70 Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 (1).....	627
Taula 6. 71 Distribució anual en capítols i articles dels pressupost general de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1990 i 1991.....	629
Taula 6. 72 Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. Despeses totals en pessetes en valor corrent i en valor constant de 1980.....	631
Taula 6. 73 Despeses anuals destinades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant.	632
Taula 6. 74 Percentatge de les despeses d'esports en relació al total de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	633
Taula 6. 75 Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. En pessetes.	634
Taula 6. 76 Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en valors relatius respecte el total del pressupost d'esports.	635
Taula 6. 77 Despeses destinades a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (període 1980-1991) .Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.....	636
Taula 6. 78 Despeses d'inversió destinades a esports en el pressupost general de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. (1).....	637
Taula 6. 79 Despeses destinades a inversions en esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. (període 1980-1991).Pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.....	639

Taula 6. 80 Percentatge de les despeses d'inversió en esports en relació al total de la inversió de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	640
Taula 6.81 Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.Pessetes/habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.....	641
Taula 6. 82 Percentatge de les despeses corrents d'esports en relació al total de les despeses corrents de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	642
Taula 6. 83 Evolució anual dels capítols pressupostaris de despeses corrents dedicats a esports per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991. En pessetes amb valor corrent i en valor constant de 1980.....	644
Taula 6. 84 Valors relatius dels capítols pressupostaris d'esports respecte el total de les operacions corrents del Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat i sobre els capítols del pressupost general de l'Ajuntament.Període 1980-1991.....	645
Taula 6. 85 Desglossament anual en partides pressupostàries del capítol 1 del pressupost destinat a esports de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	647
Taula 6. 86 Desglossament anual en partides pressupostàries del capítol 2 del pressupost destinat a esports de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	648
Taula 6. 87 Desglossament anual en partides pressupostàries del capítol 4 del pressupost destinat a esports de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	651
Taula 6. 88 Principals entitats esportives destinatàries de les subvencions de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat per a promoció esportiva en el període 1980-1991.....	652
Taula 6. 89 Centres docents destinatàries de les subvencions de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat per a promoció esportiva en el període 1980-1991.....	653
Taula 6. 90 Subvencions de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya per a la construcció d'equipaments esportius a la ciutat de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	655
Taula 6. 91 Subvencions de la Diputació provincial de Barcelona a l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Període 1980-1991.....	656

Figures

Figura 6. 1. Mapa de la comarca del Baix Llobregat.....	501
Figura 6. 2. Distància de Sant Feliu de Llobregat a entorns naturals de possible pràctica esportiva.....	502
Figura 6. 3. Relleu del territori de Sant Feliu de Llobregat.....	503
Figura 6. 4. Ubicació de Sant Feliu de Llobregat a la província de Barcelona i terme municipal amb els municipis veïns.....	503
Figura 6. 5. Usos del sòl de Sant Feliu de Llobregat.....	504
Figura 6. 6. Districtes de Sant Feliu de Llobregat.....	505
Figura 6. 7. Superfície dels barris de Sant Feliu de Llobregat.....	506
Figura 6. 8. Nucli urbà de Sant Feliu de Llobregat (1967).....	506
Figura 6. 9 Fotografia aèria de Sant Feliu de Llobregat (1986).....	507
Figura 6. 10. Distribució anual del valor absolut de les operacions corrents i les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	610
Figura 6. 11. Distribució anual en valor relatiu de les operacions corrents i les operacions de capital respecte el total del pressupost de despeses—sense les resultes—de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	611
Figura 6. 12. Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions corrents en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	613
Figura 6. 13. Distribució en percentatges del pes de cada capítol dins les operacions de capital en el pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	619
Figura 6. 14. Distribució anual del percentatge del capítol 6 i del capítol 9 en relació amb el total de les operacions de capital del pressupost de despeses de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	624
Figura 6. 15. Distribució anual de les despeses corrents i d'inversió dedicades a l'esport per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991. En pessetes.....	634
Figura 6. 16. Despeses destinades a esports per l'Ajuntament de Vic (període 1980-1991). Despeses corrents i d'inversió en pessetes constants de 1980.....	636
Figura 6. 17 Despeses corrents d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (període 1980-1991) . Pessetes per habitant en valor corrent i en valor constant de 1980.....	641

CAPÍTOL 7. Anàlisi comparativa de Vic i Sant Feliu de Llobregat

Taules

Taula 7. 1. Dimensions, components i indicadors territorials aplicats a l'anàlisi de Vic i Sant Feliu de Llobregat.	672
Taula 7. 2. Població total, densitat i evolució demogràfica de Vic i Sant Feliu de Llobregat.	675
Taula 7. 3. Distribució de la població per edats de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991. Número d'habitants i percentatges sobre el total de població.	676
Taula 7. 4. Lloc de naixement de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991. Número d'habitants i percentatges sobre el total de població.	677
Taula 7. 5. Nivell d'instrucció de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1981-1991.	677
Taula 7. 6. Activitat productiva de la població de Vic, Sant Feliu de Llobregat i Catalunya en el període 1986-1991.	678
Taula 7. 7. Nivells de participació de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les eleccions.	679
Taula 7. 8. Mitjanes del nivell de participació electoral de la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en funció del tipus de convocatòria electoral en les eleccions i referèndums realitzats entre 1976 i 1991.	681
Taula 7. 9. Esquema classificatori de la ideologia de les principals forces polítiques presents a les eleccions.	684
Taula 7. 10. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions municipals.	686
Taula 7. 11. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980, 1984 i 1988 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.	688
Taula 7. 12. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions generals.	692
Taula 7. 13. Resultats obtinguts per les principals forces polítiques presentades a les eleccions al Parlament Europeu de 1987 i 1989 a Vic i Sant Feliu de Llobregat. En percentatges de vot.	694
Taula 7. 14. Resum dels principals components i indicadors relacionats amb la població de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	694
Taula 7. 15. Aspectes més rellevants del context general de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	697
Taula 7. 16. Composició del Ple dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres legislatures.	700
Taula 7. 17. Disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament de Vic en el període 1980-1991.	704
Taula 7. 18. Disponibilitat pressupostària de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.	705
Taula 7. 19. Poder polític dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	711
Taula 7. 20. Despesa destinada a esports en els pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat.	720
Taula 7. 21. Despesa destinada a esports en els pressupostos municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant en valor corrent i valor constant de 1980.	722
Taula 7. 22. Percentatge de la despesa d'esports en relació amb el pressupost total i a la disponibilitat pressupostària dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.	723
Taula 7. 23. Pes polític d'esports en els Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat.	725
Taula 7. 24. Evolució del personal del Patronat Municipal d'Esports de Vic.	735
Taula 7. 25. Indicadors de les despeses de personal propi (DPP) del Patronat Municipal d'Esports de Vic.	738
Taula 7. 26. Indicadors de les despeses de personal extern (DPE) del Patronat Municipal d'Esports de Vic.	740
Taula 7. 27. Indicadors de les despeses totals de personal (capítol 1+contractació externa) del Patronat Municipal d'Esports de Vic i el Departament d'Esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.	742
Taula 7. 28. Principals indicadors relacionats amb el model organitzatiu dels serveis esportius municipals dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat.	744
Taula 7. 29. Aspectes determinants del models organitzatiu dels serveis esportius municipals.	745
Taula 7. 30. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.	751
Taula 7. 31. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.	752
Taula 7. 32. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.	753
Taula 7. 33. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.	754
Taula 7. 34. Tipus d'equipaments esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.	756
Taula 7. 35. Tipus d'espais esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1979.	757
Taula 7. 36. Principals actuacions en els equipaments esportius municipals.	760
Taula 7. 37. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes corrents, pessetes en valor constant de 1980 i percentatges sobre el total.	762
Taula 7. 38. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en pessetes per habitant en valor corrent i pessetes per habitant en valor constant de 1980.	764

Taula 7. 39. Despeses anuals d'inversió destinades a esport en els pressupostos de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991 en relació al total de la inversió municipal i en relació al total del pressupost d'esports.....	765
Taula 7. 40. Inversió municipal i subvencions de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport per a equipaments municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	767
Taula 7. 41 Subvencions per a equipaments esportius de la Direcció General de l'Esport/Secretaria General de l'Esport.....	768
Taula 7. 42. Subvencions per a equipaments esportius de la Diputació provincial de Barcelona a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	769
Taula 7. 43. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais dels equipaments esportius	770
Taula 7. 44. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.....	772
Taula 7. 45. Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.....	773
Taula 7. 46 Instal·lacions, tipologia, nombre i dimensions dels espais.....	774
Taula 7. 47 Tipus d'equipaments esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.....	775
Taula 7. 48. Tipus d'espais esportius segons propietat existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat l'any 1991.	776
Taula 7. 49. Resum dels principals indicadors relacionats amb els equipaments esportius.....	779
Taula 7. 50. Classificació dels models de gestió dels equipaments esportius emprada en l'anàlisi.....	780
Taula 7. 51. Models de gestió dels equipaments esportius municipals.....	783
Taula 7. 52. Quadre comparatiu de les actuacions municipals envers les activitats esportives	789
Taula 7. 53. Distribució en àrees d'actuació del pressupost de despeses esportives.....	791
Taula 7. 54. Característiques dels models d'actuació en la promoció d'activitats esportives dels ajuntaments	791
Taula 7. 55. Nombre i evolució de les entitats esportives de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991	794
Taula 7. 56. Nombre d'entitats existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons tipus d'espais esportius utilitzats.....	794
Taula 7. 57. Nombre d'entitats segons modalitats i tipus d'espais esportius utilitzats a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons tipus d'espais esportius utilitzats	795
Taula 7. 58. Nombre d'entitats existents a Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991	797
Taula 7. 59. Percentatge d'entitats esportives usuàries dels equipaments esportius municipals	799
Taula 7. 60. Desglossament de les despeses del capítol 4.....	801
Taula 7. 61. Desglossament de les despeses del capítol 4 dels pressupostos municipals.....	801
Taula 7. 62. Distribució anual i per legislatures de les despeses del capítol 4	802
Taula 7. 63. Entitats esportives amb més ajuts econòmics municipals.....	803

Figures

Figura 7. 1 Evolució demogràfica de Vic i Sant Feliu de Llobregat (1900-1991).....	675
Figura 7. 2 Capacitat d'execució per desenvolupar una política pública en un àmbit social determinat.	703
Figura 7. 3 Pressupost total dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	706
Figura 7. 4 Disponibilitat pressupostària dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	706
Figura 7. 5 Marge de disponibilitat pressupostària en relació al pressupost total dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.....	708
Figura 7. 6 Disponibilitat pressupostària en pessetes per habitant dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991.	709
Figura 7. 7 Desglossament del concepte Poder polític del govern municipal en dimensions i components.....	710
Figura 7. 8 Poder polític dels governs municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures.....	712
Figura 7. 9 Distribució anual de les despeses d'esports dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1980-1991	721
Figura 7. 10 Pes polític de l'esport als Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en les tres primeres legislatures.....	727
Figura 7. 11 Principals actuacions en els equipaments esportius municipals de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.....	761
Figura 7. 12 Inversió en equipaments esportius dels Ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat (1980-1991).....	763
Figura 7. 13 Ubicació dels equipaments esportius a Vic (1979).....	777
Figura 7. 14 Ubicació dels equipaments esportius a Vic (1991).....	777
Figura 7. 15 Ubicació dels equipaments esportius a Sant Feliu de Llobregat (1979).....	778
Figura 7. 16 Ubicació dels equipaments esportius a Sant Feliu de Llobregat (1979 i 1991).....	778

CAPÍTOL 8. Proposta de model d'anàlisi de les polítiques esportives municipals

Taules

Taula 8.1. Formes de gestió dels serveis públics municipals segons la normativa jurídica vigent en l'any 1979	813
Taula 8. 2. Classificació de l'actuació esportiva dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons el model jurídic.....	814
Taula 8. 3. Classificació de l'actuació esportiva dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991 segons el tipus de participació ciutadana en l'oferta municipal.....	815
Taula 8. 4. Classificació del perfil de la plantilla dels serveis esportius municipals.....	818
Taula 8. 5. Classificació dels tipus de gestió dels equipaments esportius municipals.....	819
Taula 8. 6. Característiques del tipus de gestió d'equipaments i distribució en les categories del model d'actitud municipal.....	819
Taula 8. 7. Classificació del tipus d'intervenció en la gestió d'activitats esportives municipals.....	820
Taula 8. 8. Característiques del tipus de gestió d'activitats i distribució en les categories del model d'actitud municipal.....	821
Taula 8. 9. Classificació dels tipus de relació entre l'ajuntament i les entitats esportives.....	821
Taula 8. 10. Indicadors pressupostaris del capítol 1 relacionats amb l'actitud municipal.....	823
Taula 8. 11. Indicadors pressupostaris del capítol 4 relacionats amb l'actitud municipal.....	824
Taula 8. 12. Articles i conceptes pressupostaris del capítol 2 utilitzats pel Patronat Municipal d'Esports de Vic (1980 a 1991) i l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1980-1989) classificats segons tipus de despesa.....	826
Taula 8. 13. Articles, conceptes i subconceptes pressupostaris del capítol 2 destinats a esports utilitzats per l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els anys 1990 i 1991, classificats segons tipus de despesa.....	827
Taula 8. 14. Indicadors pressupostaris del capítol 2 relacionats amb l'actitud municipal.....	828
Taula 8. 15. Indicadors pressupostaris relacionats amb els tipus d'actitud en la política esportiva municipal.....	828
Taula 8. 16. Model per a l'anàlisi de les polítiques esportives municipals.....	830
Taula 8. 17. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Primera legislatura.....	832
Taula 8. 18. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Període 1980-1982.....	834
Taula 8. 19. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Període 1980-1982.....	835
Taula 8. 20. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Primera legislatura.....	836
Taula 8. 21. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la primera legislatura (1979-1983).....	837
Taula 8. 22. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Segona legislatura.....	837
Taula 8. 23. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Segona legislatura (1983-1987).....	839
Taula 8. 24. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Segona legislatura (1983-1987).....	840
Taula 8. 25. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Segona legislatura (1983-1987).....	840
Taula 8. 26. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la segona legislatura (1983-1987).....	841
Taula 8. 27. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les categories establertes. Tercera legislatura.....	842
Taula 8. 28. Distribució interna de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic. Període 1988-1991.....	843
Taula 8. 29. Distribució de les despeses del Patronat Municipal d'Esports de Vic en els indicadors pressupostaris. Període 1988-1991.....	844
Taula 8. 30. Distribució dels indicadors pressupostaris del Patronat Municipal d'Esports de Vic en les actituds de la política esportiva municipal. Tercera legislatura.....	845
Taula 8. 31. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant la tercera legislatura (1987-1991).....	846
Taula 8. 32. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Primera legislatura.....	846
Taula 8. 33. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat . Primera legislatura (1980-1982).....	848
Taula 8. 34. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat en els indicadors pressupostaris. Primera legislatura (1980-1982).....	849

Taula 8. 35. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1980-1982) en el model teòric.	850
Taula 8. 36. Política esportiva del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la primera legislatura (1979-1983)...	851
Taula 8. 37. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Segona legislatura.....	851
Taula 8. 38. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987).....	853
Taula 8. 39. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en els indicadors pressupostaris..	854
Taula 8. 40. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en el model teòric.	854
Taula 8. 41. Quadre interpretatiu de l'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la segona legislatura.	855
Taula 8. 42. Quadre resum de la classificació dels àmbits d'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat en les categories establertes. Tercera legislatura.....	856
Taula 8. 43. Distribució interna de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991).....	858
Taula 8. 44. Distribució de les despeses d'esports de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (1983-1987) en els indicadors pressupostaris.	859
Taula 8. 45. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991) en el model teòric.	860
Taula 8. 46. Quadre interpretatiu de l'actuació del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant la segona legislatura.	861
Taula 8. 47. Síntesi dels aspectes més rellevants de cada àmbit d'actuació de la política esportiva municipal de Vic i Sant Feliu de Llobregat en el període 1979-1991.	862
Taula 8. 48. Quadre resum de la distribució pressupostària de la despesa corrent dels ajuntaments de Vic i Sant Feliu en el període 1980-1991.....	864
Taula 8. 49. Distribució dels indicadors pressupostaris del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat (1988-1991) en el model teòric.	865
Taula 8. 50. Política esportiva del Patronat Municipal d'Esports de Vic durant el període 1979-1991.	866
Taula 8. 51. Política esportiva del Departament d'Esports de Sant Feliu de Llobregat durant el període 1979-1991.	866

